doc. PhDr. Juraj Paňko, CSc.

SLOVENSKO -RUSÍNSKY SLOVNÍK

(P - Ž)

доc. ПгДр. Юрій Панько, к. ф. н.

СЛОВАЦЬКО -РУСИНЬСКЫЙ СЛОВНИК

Doc. PhDr. Juraj PAŇKO, CSc

SLOVENSKO-RUSÍNSKY SLOVNÍK

Druhý diel

P - Ž

Доц. ПгДр. Юрій ПАНЬКО, к. ф. н.

СЛОВАЦЬКО-РУСИНЬСКЫЙ СЛОВНИК

Друга часть

П - Ж

Prešov 2015

SLOVENSKO-RUSÍNSKY SLOVNÍK (P – Ž)
© doc. PhDr. Juraj Paňko, CSc.
Recenzenti: prof. PhDr. Jozef Sipko, PhD.
doc. PhDr. Andrej Antoňák, CSc.
Technická a grafická úprava: autor
Korektúra: autor
Obálka: RnDr. Tatiana Švedová

Publikácia je realizovaná s finančnou podporou
Úradu vlády SR - program Kultúra národnostných menšín.

Vydavateľ: Tlačiareň svidnícka, s.r.o. pre Rusínsku obrodu na Slovensku
Tlač: Tlačiareň svidnícka, s.r.o.
Vydanie prvé

СЛОВАЦЬКО-РУСИНЬСКЫЙ СЛОВНИК (П – Ж)
© доц. ПгДр. Юрій Панько, к. ф. н.
Рецензенты: проф. ПгДр. Йосиф Сіпко, ПгД.
доц. ПгДр. Андрій Антоняк, к. н.
Технічна і ґрафічна управа: автор
Коректура: автор
Обалка: РНДр. Татяна Шведова

Публікація реалізована з фінанчнов підпоров
Уряду влады СР – култура народностных меншын.

Выдаватель: Тлачарень свідницька с.р.о. про Русиньску оброду на Словеньску
Тлач: Тлачарень свідницька с.р.о.
Выданя перше

ISBN 978-80-89755-05-9

Úvod

Po prvom zväzku Slovensko-rusínskeho slovníka (A – O) (Vyd. Rusínska obroda na Slovensku, Prešov 2012) sa predkladá hlavne rusískej verejnosti druhý zväzok Slovesko-rusínskeho slovníka. Druhý zväzok Slovensko-rusínskeho slovníka obsahuje heslá písmen P – Ž, ktorý je pokračovaním hesiel písmen A – O, t. j. prvého zväzku slovníka.

Slovensko-rusínsky slovník má dva zväzky, ktorý si kladie za cieľ opísať v dostatočnej miere slovnú zásobu súčasnej spisovnej slovenčiny na základe Slovníka slovenského jazyka I – VI (Vyd. SAV 1959-1968) a konfrontovať ju so slovnou zásobou súčasnej rusinčiny (kodifikovanej v r. 1995).

Konfrontácia slovenskej slovnej zásoby s rusínskou má za cieľ slúžiť hlavne prekladateľom zo slovenčiny do rusinčiny, ale aj všetkým tým, ktorý študujú rusinčinu, ako aj tým, ktrorí nevyhnutne potrebuju takéto slovníkové spracovanie pre praktické a teoretické poznanie slovenskej a doposiaľ málo preskúmanej rusínskej slovnej zásoby.

V slovníku sa tiež uvádzajú aj informácie, najmä gramatické, štylistické a iné, ktoré sú používateľovi známe, ale ktoré si vyžaduje hlavne konfrontácia daných lexikálnych jednotiek slovenčiny a rusinčiny.

Prvá časť slovníka (A – O) obsahuje okolo 25 000 hesiel a druhá časť (P – Ž) – okolo 28 000 hesiel. Koncepčne i lexikografickým spracovaním druhý zväzok nadväzuje na prvý.

Touto cestou ďakujem recenzentom prof. PhDr. Jozefovi Sipkovi, PhD. a doc. PhDr. Andrejovi Antoňákovi, CSs. za kritické pripomienky ku druhému vydaniu tohto slovníka a tiež mojej manželke Justíne Paňkovej rod. Herkovej za poskytnutie mnohých už zabudnutých rusínskych lexikálnych jednotiek.

P

p [p *i* pé] *neskl. s (hláska a písmeno)* (латиньске) п *neskl. s*; malé p мале п; veľké P велике П ● mať všetkých päť p *hovor.* мáти вшыткы пять п, о вшыткім перевышовати *(о дівчáти, жені)*
p. *(pán) skrat.* п. (пан)
pá, pá-pá *cit.* па, па-пá *(при розлýці з дітми)*
paberk//ovať -uje -ujú *nedok.* позбéрьковати остáткы *(по зберáні урóды)*; ~ na strnisku зберáти кóлоскы на стернині
paberk//y -ov *m mn. č.* позбéрькы, остáткы по зберáні урóды *(овоцина, кóлося і т. п.) aj pren.*
pablesk -u *m bás.* óдблеск, одражіня світла
pác -u *m hovor.* марінáда, пац; mäso v ~i мясо в марінáді *áбо* в пáці
pác, pác-pác *cit.* бац, бух
pacient -a *m* пацієнт, хвóрый
pacientk//a -y *ž* пацієнтка, хвóра
pacifick//ý[1] *geogr.* тихоокеáньскый, тихомóрьскый; ~é pobrežie тихоокеáньскы бéрегы
pacifický[2] *p.* **pacifistický**
pacifikác//ia -ie *ž* паціфікáція, змірніня, придушíня
pacifikačný змірнюючій, успокóюючій
pacifik//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* змірнёвати/успокóёвати, придусити/придýшовати, втихомирёвати/втихомирити
pacifist//a -u *m* паціфіста
pacifistický паціфістьскый
pacifizm//us -mu *m* паціфізм
pack//a -y *ž* 1 *hovor.* фáцка; слабый ýдер **2** *hovor. det.* рýчка, ручічка, лáбка; dať ~u niekomu дати рýчку дакóму **3** *expr.* лáбка *(звірятя)*
pack//ať -á -ajú *nedok. pejor. (robotu ap.)* робити недбáло, казити, бáбрати
páck//ať -a -ajú *nedok. hovor. pejor.* фáцкати, шляпкати, ударяти
pac//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* фáцнути, шляпнути, бýхнути, удáрити; ~ niekoho po ruke бýхнути дакóго по рýці
pac//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* маріновáти, пацовáти, заливáти марінáдов *áбо* пáцом; ~ divinu мочіти дичíну в марінáді *áбо* в пáці
pačes//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** чесáти, счéсовати; ~ ľan, konope чесáти лен, конóплі **2** *hovor. expr.* тягáти за вóлося
pačes//y -ov *m mn. č.* **1** паздіря, выческы *pomn. (лéну, конóпель)* **2** *expr.* кýдлі, пелéхы *pomn.* ● chytiť sa za ~ поімáти ся за вóлося
páč//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* любити ся ● nech sa ~i прóшу, най ся любить; nech sa ~i dnu прóшу *áбо* най ся любить, доднýка *áбо* захóдьте; nech sa ~i sadnúť si сядьте, прóшу; най ся любить сісти
pačmag//a -y *ž pejor. (usmrkaný človek)* смаркáч, паплюга, гнусáк
pád[1] -u *m v rôzn. význ.* падіня; zlomiť si ruku pri ~e зломити (собі) рýку при падіні; voľný ~ *fyz.* вóльне падіня; ~ absolutizmu падіня абсолутізму; ~ Rímskej ríše падіня Рімской імпéрії; ~ pevnosti падіня кріпости; morálny ~ морáлне падіня
pád[2] -u *m gram.* пад; 2. pád, druhý ~ рождáючій пад, ґенітів; priamy, nepriamy ~ прямый, непрямый пад; bezpredložkový ~ бесприназывниковый пад
pád[3] -u *m*: na žiaden ~ *hovor.* в ниякій пригóді *áбо* в ниякім рáзі; na každý ~ *hovor.* в каждій пригóді што бы не было; takým ~om такым спóсобом; v najhoršom ~e в найгіршій пригóді
padací падáючій; ~ most падáючій міст
padák -a *m let.* парашýт, пáдак; zoskočiť ~om скóчіти з парашýтом *áбо* пáдаком
padákov//ý парашýтный, падакóвый; ~á veža парашýтна *áбо* падакóва вышка; ~ hodváb парашýтный гáдваб; ~ výsadok парашýтный *áбо* падакóвый десáнт
pad//ať -á -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* пáдати; bomby ~ali бóмбы пáдали; tieň, svetlo ~á тінь, світло пáдать; ~ajú hviezdy звізды пáдають; opona ~á зáнавес пáдать *áбо* спýщать ся; lístie zo stromov ~á листя

зо стрóмів пáдать *áбо* опáдать; hmla ~á гмла опáдать; súmrak ~á стмивать ся; podozrenie ~á na neho підозріня пáдать на нёго *2* пáдати, выпадáти; vlasy mu ~ajú ёмý вóлосы выпадáють, ёмý вóлося выпáдать; zuby mu ~ajú зýбы ёмý выпадáють **3** пáдати, выпадáти, іти; dážď ~á *al.* prší додж пáдать; ~á sneh *al.* sneží сніг пáдать *áбо* сніжыть; krúpy ~ali пáдав град **4** пáдати, спáдати, звішовати ся; vlasy jej ~ali na plecia вóлося пáдало єй на плéчі *áбо* вóлосы пáдали єй на плéчі; hodváb pekne ~á гáдваб крáсні пáдать *áбо* звішує ся **5** *(umierať)* умерáти, гынути **6** сыпати ся; údery, zauchá ~ajú сыплють ся удáры, фáцкы **7** *na koho* односити ся *ку кóму,* тыкати ся *кóго*, пáдати *на кóго*; poznámka ~ala na mňa позначка пáдала на мéне *áбо* тыкать ся мéне, тотó было повіджéне на мóю адрéсу; na vás to nepadá вас тотó не тыкать ся, на вас тотó не однóсить ся • ~ do mdlôb *hovor.* омдлівáти; ~ do bezvedomia пáдати до беспáмятства, тратити пáмять; všetko mi ~á z rúk вшыткo мі пáдать з рук; ~ únavou пáдати од унáвы, быти унавéным; hlava mu ~á гóлова ёмý пáдать на грýди *(ёгó клóнить ку сну, хóче ся ёмý спáти)*; ~ na kolená пáдати *áбо* метáти ся на кóліна; ~ do náručia пáдати до обятя; ~ k nohám niekomu пáдати дакóму ку ногáм; ~ niekomu okolo hrdla шмаряти ся дакóму óколо шыї; to nepadá na váhu тотó не мать значіня; ~ niečomu, niekomu za obeť пáдати жéртвов дачóго, дакóго; jeho slová ~ajú na úrodnú pôdu ёгó слóва пáдають на урóдну зéмлю; slzy mu ~ali ako hrachy слызы ёмý катуляли ся як гóрохы; niečo, niekto stojí a ~á s niečím, niekým даштó, дахтó залéжыть од дачóго, дакóго; jablko nepadá ďaleko od stromu [*prísl.*] ябко од яблони недалéко пáдать

padavk//a -y *ž* падáвка, паданина

pádl//o -a *s šport.* єднолопаткóве вéсло

pádl//ovať -uje -ujú *nedok. šport.* весловáти *(єднолопаткóвым вéслом)*

padl//ý **1** пáвшый, загынутый; зáбитый *(в бóї)*; pomník ~ým пáмятник пáвшым *áбо* загынувшым *áбо* полéглым во вóйні **2** *pren.* пáвшый, вырішучій

pad//núť -ne –nú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* упáсти; ~ na zem упáсти на зéмлю, звалити ся на зéмлю; ~ na nos *hovor.* упáсти твáрёв *áбо* нóсом долóв; tieň ~ol тінь упáла; opona ~la зáнавес упáв *áбо* спустив ся; hmla ~la гмла упáла; voľba ~la na mňa выбір упáв на мéне; zodpovednosť ~ne naňho одповідность упáде на нёго **2** упáсти, загынути; ~ v boji, vo vojne упáсти *áбо* загынути в бóї, во вóйні *áбо* на вóйні **3** пáсти; vláda ~la влáда пáла; mesto ~lo мíсто здалó ся *áбо* капітуловáло **4** *do čoho (dostať sa)* достáти ся, попáсти *до чóго*; ~ do zajatia достáти ся *áбо* попáсти до плéну; ~ do nemilosti попáсти до немíлости **5** *hovor. (o šatách)* сидíти; šaty jej dobre ~nú шмáты на ній дóбрі сидять • ~ do oka niekomu упáсти дакóму до óка, приглянути ся на дакóго; ~ol výstrel роздáв ся выстріл; jedenásta ~la одбила єденáдцята; ~la *hovor.* кóнець, шáбаш *(о закінчíні часý робóты)*; to mu dobre, zle ~lo ёмý было приємні, неприємні; ~ niekomu na ťarchu быти дакóму на тярху; ~ niekomu na úžitok упáсти дакóму на ужыток; ~ do mdlôb омдліти; ~ do bezvedomia упáсти до беспáмятства, тратити пáмять; ~ na váhe *hovor.* тратити на вáзі *áбо* вáгу; ~ niekomu okolo krku шмаряти ся óколо шыї дакóму; ~ si do náručia упáсти до обятя; ~ pred niekým na kolená упáсти пéред дакым на кóліна; to nepadne na váhu тотó не мать (нияке) значіня, тотó не грать нияку роль; slová ~li na úrodnú pôdu слóва упáли на урóдну зéмлю; čo som ~ol na hlavu? *expr.* што я дурáк (áбо што)!?, што я здурів *áбо* з розýму зышóв!?; ~la kosa na kameň попáла косá на кáмінь; srdce mu ~lo za sáru *al.* do nohavíc *expr.* ёгó душá за сáру

або до ногавіць упáла; kto druhému jamu kope, sám do nej ~ne [*prísl.*] хто дрýгому яму кóпле, сам до нёй упáде; не рый дрýгому яму, бо сам до нёй упáдеш

pádny вгóдный, выстíгуючій, налéжный, выразный, пересвíдчуючій, вáжный; ~ dôvod вáжный арґумéнт; dať ~u odpoveď niekomu дати пересвíдчуючу óдповідь дакóму

pádov//ý *gram.* падóвый; ~é prípony падóвы флéксії *або* закончíня

padúcnic//a -e *ž* епілéпсія

padúch -a *m pejor.* пóдляк, нічóмник, ґáвнер, зла душá

pagáč –a *m kuch.* пáґач; плáцка; kukuričný ~ кукурічáный *або* тендерічáный пáґач *(із кукурічáной мукы)* ● rozmľaždiť na ~ *hovor. expr.* розмляждíти на плáцку

pagaštan -a *m bot.* кíньскый ґáштан

pagin//a -y *ž odb.* **1** сторóна *(в книжці)* **2** чíсло на сторóні *(в книжці)*

paginác//ia -ie *ž* паґінáція, осторінковáня, номеровáня сторíнок, очісловáня сторíнок

pagin//ovať -uje -ujú *nedok. odb.* очісловáти сторíнкы *(книжкы або рýкопису)*, робити паґінáцію

pagod//a -y *ž* пáґода

páh//a -y пáга, жóлобок *(на шындлі)*

pahltník -a *m pejor.* пажрáвець, пажрáвый *або* ненасытный чоловíк

pahltný *pejor.* пажрáвый, ненасытный

paholč//iť -í -ia *nedok. hovor.* служыти, быти слугóм

pahol//ok -ka *m* слугá *(старáючій ся о худóбу)* ● chová sa ako ~ v krčme *hovor.* він поводить ся, як пяный в кóрчмі

pahorkatin//a -y *ž* горнáтый *або* холмистый край

pahorkovitý горнáтый, холмистый

pahor//ok -ka *m* гóрбик, горбóчок, вывышенина

pahreb//a -y *ž* вáтра; piecť zemiaky v ~e печí бандýркы во *або* на вáтрі

pach -u *m* пах, зáпах; вóня

páchať pácha/páše páchajú/pášu *nedok.* робити, конáти *(даштó зле)*; ~ zločiny робити *або* конáти престýпкы; ~ krivdu na niekom постýповати несправодливо по одношíні к дакóму

páchateľ -a *m práv.* престýпник, деліквéнт; neznámy ~ незнáмый престýпник; dopadnúť ~a поімáти престýпника

pách//nuť -ne -nu *nedok. čím i bezpredm.* **1** пáхнути, вóняти, неприємні пáхнути, смердíти; ~ne z neho pálenkou рáзить од нёго пáлінков, смердить пáлінков **2** *(mať príchuť, pach)* запáховати, запахáти **3** *pren. (o hrozbe niečoho)* пáхнути; ~ne to pušným prachom тотó пáхне пýшным пóрохом *або* вóйнов

pachoľa -ťa *s*, **pacholiatk//o** –a *s* малá дітина, дітятко *с*, дітиночка *ж*

pacht//iť (sa) -í (sa) –ia (sa) *nedok. za čím, po čom expr.* зганяти ся, гнáти ся *за дачім*, тужыти *по дачім*

pacht//iť sa -í sa -ia sa *nedok. s čím i bezpredm. expr.* намагáти ся; трáпити ся

pachtivý *expr.* лакóмый, хамтíвый, ненасытный; хтíвый, бажливый *(на пінязі)*

pachu//ť -ti *ž* присмак *(їджíня, питя)*

paják -a *m expr.* 1 *(človek)* шáшо, комедіáнт, клавн 2 *(bábika) (смішнá)* пóпка, пáяц

pajácky шашóвскый, комедіяньскый

pajed//iť -í -ia *nedok. expr.* гнівати, злостити

pajed//iť sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* гнівати ся, злостити ся

pajedivý *expr.* злóстный, злостячій ся, злый, гнівливый

pajš//le -li *m pomn. hovor.* **1** плюца; má dobré ~ мать дóбры плюца **2** *kuch.* плюцка на сметáні, на квáсно

pajt//a -y *ž* шóпа, пелéвня, стодóла, сінáрня

pajtáš -a *m zastar.* приятель, товáриш, камарáт, пáйташ

pajz//núť -ne -nú *dok. hovor.* укрáсти, потягнýти, пáйзнути

pák//a -y *ž v rôzn. význ.* пáка; jednoramenná, dvojramenná ~ *fyz.* єдноплéча, двоплéча пáка; stlačiť ~u стиснути пáку; prehodiť

~u перешмáрити пáку • byť hybnou ~ou niečoho *kniž.* быти погынáючов силов дачóго; nasadiť *al.* rozhýbať všetky ~y насадити *áбо* розрушáти вшыткы пáкы *áбо* педáлы

pakľúč -a *m* одмыкáч, шпéргак

pakostnic//a -e *ž* подáґра, рéвма

pakt -u *m* пакт, догóда, дóговір

pakt//ovať -uje -ujú *nedok. s kým hovor. pejor.* заперáти з дакым догóду, довєдна робити з дакым, приятелёвати ся з дакым, быти з дакым задóбрі; пактовáти з дакым

páľa pále *ž expr.* **1** велика теплотá, горучáва, горячость, спéка; slnečná ~ сóлнечна спéка **2** *(horúčka)* теплотá, горячка

palác -a *m* кáштель, зáмок; kráľovský ~ кралёвскый кáштель *áбо* зáмок; cársky ~ цáрьскый кáштель *áбо* зáмок; veľtržný ~ выстáвочный павілóн

palacink//a -y *ž* палачíнка; tvarohové ~y, ~y s tvarohom палачíнкы зо сыром *áбо* твáрогом • stlačiť niečo na ~u роспучíти даштó на палачíнку

palacinkár//eň -ne *ž hovor.* палачінкáрька

palacinkov//ý палачінкóвый; ~é cesto палачінкóве тíсто

palatál//a -y *ž lingv.* палатáлный звук, перéдній глáсный звук

palatalizác//ia -ie *ž lingv.* палаталізáція

palatalizovan//ý палаталізовáный; ~é spoluhlásky палаталізовáны соглáсны

palataliz//ovať -uje -ujú *nedok. dok. lingv.* палаталізовáти

palatáln//y *lingv.* палатáлный; ~e spoluhlásky палатáлны соглáсны

palát//um -a *s anat.* твердé піднéбя

páľav//a -y *ž expr.* велика теплотá, горучáва, горячость, спéка; slnečná ~ сóлнечна спéка

paľb//a -y *ž* стрільбá; *(nepretržité, nepravidelné strieľanie)* стрілянина, огéнь, пáльба; delostrelecká ~ пáльба з канóнів, канонáда, алтілерíйска стрільбá *áбо* óбстріл

palčiak//y -ov *m pomn.* рукавíці *(з єдным пáлцём)*

pálčiv//ý **1** горячій, палячій, спáрный; ~é slnko паляче сóлнце **2** палячій, острый, бóлістный; ~á bolesť острá бóлість **3** *pren. expr.* пекýчій, острый; наболíвшый, налігáвый; ~ problém пекýчій прóблем, наболíвшый *áбо* пекýчій вопрóс

palebn//ý *voj.* стрíлный; ~é postavenie стрíлна позíція

pal//ec -ca *m* **1** великый пáлець; zaluskať ~ami запрáскати пáлцями **2** *(stará dĺžková miera – 25 milimetrov)* цоль • držím ti ~ce *hovor.* тримлю тобí пáлці, жéлам тобí вшытко дóбре, жéлам тобí щáстя; držte mi ~ce тримте мі пáлці, споминáйте на мéне; okrútiť si niekoho okolo ~ca обкрутити собí дакóго óколо пáлця; ťahať sa s niekým za ~ce натяговати ся *áбо* гáдати ся з дакым; ostal sám, ako ~ він зостáв сам як пáлець

pálené *s hovor.* пáлінка, самогóнка, палéна дóма

pálenic//a -e *ž* палінчáрня

páleník -a *m* палінчáрь

pálenk//a -y *ž* пáлінка; domáca ~ самогóнка

pálen//ý **1** *(o vápne)* палéне (вапнó) **2** *(o tehlách)* выпáлёваны *áбо* палéны (цéглы)

paleograf//ia -ie *ž* палеоґрáфія

paleolit -u *m geol.* палеолíт

paleontológ//ia -ie *ž* палеонтолóґія

paleozoik//um -a *geol.* палеозóй, палеозóйска éра

paleozoológ//ia -ie *ž* палеозоолóґія

palet//a -y *ž* палéта; maliar má pestrú ~ *pren.* малярь мать пéстру палéту • chytiť sa ~y взяти ся за пéнзлик, зачати малёвáти (óбразы)

palet//o -a *s* тричетвертинный кáбат

palic//a -e *ž* **1** пáліця *ж*, кыяк *м*; chodiť o ~i ходити о пáліці, оперáти ся о пáліцю *(при ходíні)*, ходити з пáлічков; lyžiarske ~e *šport.* ліжáрьскы пáліці; hokejová ~ *šport.* гокéйка; biskupská ~ єпíскопске жéзло **2** *pren. expr.* гóлова; má tvrdú ~u мать твердý гóлову, він неустýпный **3**

hist. páліця, прут; dostať dvadsať palíc достáти двáдцять ударів пáліцёв • vyjsť na žobrácku ~u схудобніти, збідачіти, выйти на мізіну, зруйновáти ся; zlomiť nad niekým ~u мáхнути руків на дакóго; to je tvrdá ~ *(o človeku)* він твердоголóвый, він неуступный чоловік; ~ má dva konce (bije ona koho chce) [*prísl.*] пáліця мать два кінці; kto chce psa biť, ~u nájde [*prísl.*] хто хóче пса бити, пáліцю найде

palic//ovať -uje -ujú *nedok.* бити *áбо* трéстати *áбо* кáрати пáліцёв

paličk//a -y *ž* **1** *zdrob.* пáлічка **2** чіпкáрьска пáлічка, пáлічка на чіпковáня

paličk//ovať -uje -ujú *nedok.* чіпковáти на пáлічках; ~ované čipky палічковáны чіпкы

paličkov//ý: ~é písmo друковáны бýквы; ~ steh палічкóвый стег

palier -a *m* дозерáючій *áбо* глáвный при будовáні

pál//iť -i -ia *nedok.* **1** палити, припікáти, печí; опáлёвати, выпáлёвати *(вапнó)*, спáлёвати *(вéлё дéрева)*; slnko ~i сóлнце пáлить *áбо* печé **2** палити; ~ sviečky палити свічкы; ~ drevo, uhlie палити дéрево, ýгля **3** спáлёвати, палити; nepriateľ ~il mestá a dediny неприятель выпалив міста і сéла, валáлы **4** палити, опáлёвати; horúce uchá hrnca ~ia ruky горячі рýчкы кайстрóны пáлять *áбо* попáлюють рýкы **5** палити, щіпати; paprika ~i паприка пáлить; rana ~i рáна пáлить, рáна горить; záha ma ~i зáга мéне пáлить **6** выпáлёвати, палити *(цéглы, сливовіцю, вапнó і т. п.)*; ~ vápno палити вапнó **7** стріляти, палити; ~ z guľometu стріляти *áбо* палити з куломету **8** *expr.* уганяти, утікáти, летіти **9** *za kým expr.* позерáти, ходити за дакым; ~iš za Annou позéраш за Áннов • je akoby ~il їсть як пажрáвый *áбо* ненасытный; peniaze ho ~ia vo vrecku пінязі ёмý пáлять кішéню; ~ si s niečím prsty палити собі з дачім пáлці, робити собі неприємности з дачóго; ~i ho pôda pod nohami зéмля горить ёмý під ногáми; čo ťa nepáli, nehas! [*prísl.*] што тéбе не пáлить, не гась!; не сунь ся не до свóёго діла!; не пхай нóса до чуджóго прóса!

paliv//o -a *s* пáливо; tuhé, tekuté ~ твердé, рідкé *áбо* текýче пáливо

palivov//ý: ~é drevo дрыва; ~ lístok паливóвый листок

páliv//ý щіплявый, палявый; ~á bolesť палява бóлість; ~á paprika щіплява паприка

pálk//a -y *ž šport.* ракéта *(про гру столóвого тéнісу)*

palm//a -y *ž* пáлма; kokosová ~ кокосóва пáлма • ~ mieru оливкóвый конáрик *(сімбол міра)*; ~ víťazstva пáлма пéршости *áбо* перемоҗíня

palmet//a -y *ž archit.* палмéта

palmový палмóвый; ~ háj палмóвый гай

palub//a -y *ž* **1** пáлуба; predná ~ перéдня пáлуба; zadná ~ зáдня пáлуба **2** *let.* пáлуба • hodiť niekoho cez ~u *hovor.* вышмáрити дакóго чéрез пáлубу *áбо* за пліт

palubn//ý пáлубный; ~é zbrane пáлубны збрáні; ~ denník *voj.* пáлубный дéнник; шыфный дéнник; ~ mechanik пáлубный механік; ~ navigátor пáлубный навіґáтор

palubovk//a -y *ž* деревяна підлóга *(в шпортóвых гáлах)*

pamäť//ť -ti *ž* **1** пáмять *ж*; logická, zraková, sluchová ~ лоґíчна, зракóва, слухóва пáмять • má krátku ~ a) *(zabúda to, čo bolo)* мать кýрту *áбо* корóтку пáмять; б) *(má zlú pamäť)* мать дірáву пáмять; utkvieť v ~ti врізати до пáмяти, хранити ся в пáмяти; vštepiť *al.* vryť si niečo do ~ti врыти собі даштó до пáмяти, запамятáти собі даштó; mám to v živej *al.* čerstvej ~ti тотó є іщі свіжé в мóїй пáмяти; hľadať niečo po ~ti глядати даштó по пáмяти *áбо* напомáцькы; robiť niečo po ~ti робити даштó по/з пáмяти; byť pri ~ti быти при пáмяти; od ~ti sveta од незапáмяти світа, з дáвных віків; pokiaľ siaha ľudská ~ пóкы сягать людьска пáмять; з дáвных, дáвных віків **2** *kniž.* *(spomienka)* згáдка,

споминáня, пáмятка, пáмять; na večnú ~ на вічну пáмять; na ~ výročia oslobodenia ... на пáмятку ослободжíня ... **3** *tech. (zariadenie stroja)* пáмять

pamät//ať -á -ajú *nedok.* **1** *koho, čo, na koho, čo i bezpredm.* памятáти *кóго, што, о кім, чім* **2** *na koho, čo* дýмати, памятáти *на кóго, што*; ~ na deti памятáти на діти; ~ na zajtrajšok дýмати на завтрáшній день ● veľa ~á *hovor.* він вéлё/мнóго памятать, він барз стáрый; čo svet ~á *hovor.* што світ памятать, з дáвных вікíв; ~ na zadné kolesá *al.* kolieska дýмати на бýдучность, памятáти на зáдні кóліска, памятáти на чóрный день; ~ na zadné dvierka *hovor.* памятáти на зáдні двéрці

pamät//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. na koho, čo* памятáти *кóго, што*; nepamätal sa na nič він ніч не памятáв; ~ám sa na ňu len hmlisto я памятам єй лем гмлисто

pamät//ať si -á si -ajú si *nedok. koho, čo i bezpredm.* памятáти (собí), запамятáти (собí)

pamä//ti -tí *mn. č.* мемоáры *pomn.* споминáня, записки

pamätihodnos//ť -ti *ž* вызначнá *áбо* слáвна пáмятка, пáмятка завгóдна спомянýтя

pamätihodný пáмятный, многозначáщій, вызначный (день)

pamätlivý памятливый, старостливый, незабывáючій

pamätnic//a -e *ž* пáмятна книжка

pamätník[1] -a *m* свідóк, сучáсник

pamätník[2] -a *m* **1** пáмятник; ~ oslobodenia пáмятник ослободжíня **2** áлбум *(до котрóй пишуть ся або малюють на пáмятку)*

pamätn//ý **1** пáмятный, незабывáючій, вызначный, слáвный, юбілéйный; ~á udalosť пáмятна пригóда; ~ deň пáмятный день **2** меморіáлный; ~á tabuľa меморіáлна дóска; ~á medaila пáмятна медáйла; ~á kniha пáмятна книга *(для навщíвників музéїв і т. п.)*

pamäťov//ý *príd. k* **pamäť**; ~é skúšky перевíрка пáмяти

pamflet -u *m* памфлéт

pamfletický памфлéтный, памфлетíчный

pamfletist//a -u *m* памфлетíста

pamiatk//a -y *ž* **1** пáмятка *ж*, споминáня *с*; na ~u niečoho на пáмятку дачóго; dostať, darovať niečo na ~ достáти, (по)даровáти даштó на пáмятку **2** пáмятник; historické ~y історíчны пáмятникы; literárne ~y літератýрны пáмятникы, пáмятникы літератýры **3** слід, знак, пáмять *ж*; ostala mu ~ po bitke зостáла ёмý пáмятка по битці; niet ani ~y po niečom не остáло áни слідý по дачíм

pamp//a -y *ž* степ, пáмпа

pán -a **1** *hist.* володáрь, пан; feudálny ~ феодáл; ~ domu, domáci ~ пан *áбо* ґáзда дóму **2** *(vládca)* маєтник, влáстник; ґáзда; byť ~om niečoho быти пáном дачóго, быти влáстником дачóго; byť ~om niekde пановáти даґдé; my sme tu ~i мы ту панóви **3** *(v triednej spoločnosti)* пан, влáстник; ~i a chudáci панóви і біднотá *áбо* худóба **4** ~i *mn. č.* панóви; radní ~i панóви маґістрáту **5** *(ako titul i oslovenie)* пан; ~ učiteľ пан учíтель; dámy a ~i дáмы і панóве; pane! *(oslovenie neznámeho)* пáне! **6** *(človek)* чоловíк; mladý ~ пáне; starší ~ пáне **7** Pán *náb.* гóсподь *м*; Pán Boh Гóсподь Бог; dom Pána храм бóжый; Pane Bože Пáне Бóже, Гóсподи, Бóже ты мій ● nebol ~om nad sebou, nebol ~om svojej vôle а) він не знав оволодíти ся; б) він не налéжав сам собí; byť ~om svojho času быти пáном своёго часý; byť ~om svojho osudu быти пáном своёй дóлі *áбо* своёго óсуду; slúžiť dvom ~om служыти двом пáнам; hrať ~a грáти пáна; aký ~, taký krám [*prísl.*] якый пан, такый і храм

panáčk//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* стояти на зáдніх лáбках, служыти *(о штирінóгых звірятах)*

panák -a *m* **1** (*mn. č.* panáci) *pejor.* франт, фíчур **2** *(mn. č.* ~y) пóпка, фіґýрка; gumový

~ ґумóва пóпка *áбо* фіґýрка **3** *(mn. č.* ~y) *poľnohosp.* страшóк; ~ v konopiach страшóк; ~ zo snehu сніґуляк
panam//a -y *ž odb.* панáма *(род полóтна)*
pánboh pánaboha *m* гóсподь, пáнбіг *(Бог)* • pánubohu za chrbtom пáну бóгу за хырбéтом; komu ~, tomu všetci svätí [*prísl.*] кóму бог, тóму і вшыткы святы; дóбрі тóму жыти, кóму бáбка ворóжыть
pánbohchráň *cit. hovor.* бóже хрань, хрань бог
pánbožk//o -a *m hovor. expr.* божíчко • ~ova kravička *hovor.* панбожкóва корóвка, бабарýнка; to je ~ він царь і бог
pancier -a *m* **1** пáнцер; rytiersky ~ рыцарьскый пáнцер **2** *zool.* пáнцер *м* **3** *tech.* пáнцер; oceľový ~ оцілёвый пáнцер • obrniť sa ~om ľahostajnosti облечí ся до пáнцеру легковáжности, надíти на сéбе пáнцер легковáжности
panciernik -a *m voj.* панцерóвый влак, панцерóве áвто
pancier//ovať -uje -ujú *nedok.* панцеровáти, покрывáти пáнцером
pancierov//ý панцерóвый; ~ vlak панцерóвый влак; ~ auto панцерóве áвто; ~á päsť протітанкóва збрань, панцерóвка
pánč//a -ťa *s pejor.* пáньска дітина, білорýчка
panč//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* рідити водóв *(винó, молóко)*
pančuch//a -y *ž* панчóха
pandrav//a -y *ž hovor.* лáрва хрýща
panebože *cit. hovor.* пáне бóже, бóже мій
panel -u *m* **1** *stav.* панéл **2** *(stena al. doska na výstave)* стенд **3** *tech. (predná doska prístroja)* щіт маніпулáції
panelák -a *m hovor.* панелóвый дім, панелáк
panelár//eň -ne *ž* панелóвый завóд
panelový панелóвый, із панéлів; ~ dom панелóвый дом, дім із желізобетонóвых панéлів
panenk//a -y *ž zdrob.* **1** дíвча, дíвка **2** пóпка
panensk//ý **1** дівóчій, панéньскый; ~á čistota дівóчость, непоскверéность; ~ stud дівóча ганьбливость; ~á blana *anat.* дівóча блáна *áбо* блáна пáнны **2** *pren.* необробéный, непорушéный; ~é lesy непорушéны лíсы; ~á pôda необробéна зéмля; ~ sneh чíстый сніг
panenstv//o -a *s* непорушéность, непоскверéность, невинность, чістотá, почéстность
pangermatizm//us -u *m polit.* панґерманíзм
pangermánsky *polit.* панґермáньскый
panchromatický *fot.* панхроматíчный; ~ film панхроматíчный філм
pan//i -ej *ž* **1** *hist.* пáні; мілостива пáні, дáма **2** *(vládkyňa)* володáрька; гостителька; ґаздыня, господыня, пáні; hradná ~ пáні грáду, грáдна пáні **3** выдата женá, женá **4** *(ako titul a oslovenie)* мілостива пáні, пáні; panie a páni! дáмы і панóве! **5** *(o neznámej žene)* женá; nejaká ~ vás hľadá даякá пáні вас глядать, даякá пáні прóсить ся на вас **6** *(manželka)* женá; moja ~ мóя женá • je svojou paňou *hovor.* онá самá собі ґаздыня *áбо* пáні; jedna ~ povedala... *hovor.* єднá пáні повідáла *áбо* говорила...
panický[1] необробéный, непорушéный, панéньскый
panický[2] [-ny-] *príd. k* **panika** панíчный, сполошáный; ~ strach панíчный страх; ~ útek сполошáне *áбо* безголóве бíгство
panik//a -y *ž* пáніка; nastala ~ зачалá ся пáніка; robiť ~u робити *áбо* піднемáти пáніку
panikár -a *m* панікáрь
panikársky панікáрьскый, поплáшный
panikárstv//o -a *s* панікáрьство, непóкій, хáос
pann//a -y *ž* **1** пáнна, дíва, дíвка; stará ~ стáра дíвка **2** пóпка, пóпочка • vodná ~ русáлка; lesná ~ лíсна пáнна; morská ~ русáлка; Panna *astr.* Дíва; Panna Mária *cirk.* (святá) Богорóдиця; Дíва Марíя; богомáтірь
panorám//a -y *ž* панорáма
panoramatick//ý панорамaтíчный; ~é kino панорамaтíчне кíно

panovačn//ý пановáчный, роскáзуючій; ~á povaha пановáчный харáктер; ~ tón пановáчный тон

pan//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** пановáти, цáрствовати, володíти **2** *pren.* володíти, пановáти, екзістовáти, быти; v lese ~ovalo ticho в лíсі пановáло *áбо* было тихо; v izbe ~oval vzorný poriadok в íзбі пановáв прикладный пóрядок

pánovitý пановáчный, роскáзовачный; ~ človek пановáчный чоловíк; ~ hlas роскáзовачный гóлос

panovníck//y пановницькый, цáрьствуючій, цáрьскый; ~ dvor пановницькый двір; ~e žezlo пановницьке жéзло, жéзло володаря; ~ rod пановницькый *áбо* цáрьскый род, пановницька дінáстія

panovníčk//a -y *ž* пановничка, володáрька

panovník -a *m* панóвник, володáрь

pansk//é -ého *s* паньскé; robiť na ~om робити на паньскíм

pansky *prísl.* по-пáньскы; як пан, як бáрон; chodiť po ~ облікáти ся *áбо* ходити по-пáньскы; žiť po ~ жыти по-пáньскы *áбо* як бáрон

pansk//ý паньскый, барóньскый

pánsky мýжскый; ~ oblek мýжскый костюм, мужскé облечíня

panslávl -a *m* панславíста

panslavistický панславістíчный, панславíстьскый

panslavizm//us -u *m* панславíзм

panstv//o -a *s* **1** пáнство, пановáня; володжíня; koloniálne ~ колоніáлне володжíня **2** *hromad.* панóве **3** маєток; nedovolí cez svoje ~á prechádzať не дозвóлить переходити чéрез свої маєткы

panštin//a -y *ž pejor.* панщíна, пáньска повышéность

panšt//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* панщíти ся, грáти пáна, жыти пáньскы; облікáти ся як панóви

pánt -a/-u *m* 1 пáнта, жéрдка *ж (для кýрок)* 2 завíса *(на óблаку, двéрях)*

panteizm//us -u *m* пантеíзм

panteón -u *m* пантеóн

pantograf -u *m tech.* пантоґрáф

pantomet//er -ra *m odb.* пантомéтер

pantomím -a *m* пантомíм, пантомíмік

pantomím//a -y *ž* пантомíмія

pantomimický пантомімíчный, пантомíмный

pantomimik *p.* **pantomím**

panv//a -y *ž* **1** палачінкáрька **2** *geol.* котловина **3** (угóльный) басéйн **4** *anat.* пáнва, дрік

panvic//a -e *ž* палачінкáрька

panychíd//a -y *ž* паніхíда

papagáj -a *m* папаґáй; ● opakuje ako ~ *expr.* він повтóрює як папаґáй

pap//ať i papk//ať -á -ajú *nedok. det.* пáпкати, їсти

papek -a *m expr.* пáлічка, кыячок

páper -a *m obyč. hromad.* **1** мошóк, мошкóве пíря; ľahký ako ~ легкый як мошóк **2** влóчкы; ovsený ~ овсяны влóчкы

páper//ie -ia *s hromad.* **1** пýшок, мошóк 2 клóча, влóчкы; snehové ~ сніґóвы влóчкы

páperk//o -a *s zdrob. expr.* пíрко, дрібнé пíря

páperov//ý **1** пірёвый, з пíря; ~ vankúš пірёвый зáголовок **2** мошкóвый; ~é obláčiky мошкóвы *áбо* легкы хмáркы

pápež -a *m* пáпа *м*; rímsky ~ пáпа рíмскый

pápežsk//ý пáпскый; ~á bula пáпска бýла; ~á stolica пáпскый ýряд ● je pápežskejší ako pápež *hovor. žart.* він повірчівíшый як сам пáпа рíмскый

papier -a *m* **1** пáпірь; kriedový ~ крейдóвый пáпірь; listový ~ письмóвый пáпірь; prieklepový ~ преклепóвый *áбо* копірýючій пáпірь; filtračný ~ філтрýючій пáпірь; baliaci ~ пакýючій пáпірь **2** *hovor. (doklad)* пáпірь, потверджíня; má ~e v poriadku він мать папíря в пóрядку **3** *obyč. v mn. č.* ~e папíря; cenné ~e цінні папíря ● mať niečo na ~i мáти даштó на пáпірі, чóрне на бíлім; je lem na ~i зостáло лем на пáпірі; položiť niečo na ~ *hovor.* написáти даштó на пáпірь

papier//eň -ne *ž* папíрьня

papierenský папірёвый; папірёвыробный; ~ priemysel папірёвый прóмысел; ~ stroj машына на выробу папіря

papiermaché [papiémašé] *neskl.* папє-машé *neskl. s*, папірёвина

papiernický: ~ priemysel папірёвый прóмысел; ~ obchod папірьництво, склеп канцелáрьскых товáрів

papiernictv//o -a *s* **1** папірьництво, склеп канцелáрьскых товáрів **2** папірёвый прóмысел, папірёва выроба

papier//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. pejor.* папірёвáти, вéсти папірёву аґéнду

papierovin//a -y *ž* папірёвина, папірёва мáса

papierov//ý **1** папірёвый; ~é vrecko папірёвый мішóк **2** екзістýючій лем на пáпірі; ~ člen *(nejakej organizácie)* формáлный член *(котрый лем рахýє ся в орґанізáції і не пóвнить ниякы повинности)* 3 *pren. pejor.* папірёвый, выдуманый; ~ hrdina папірёвый ґерóй ● ostať jesť ~é halušky *žart. zastar.* быти охабéным в шкóлі по урóках *(на покарáня)*; ~á vojna *pejor.* папірёве волочíня

papil//a -y *ž* **1** *anat.* бородáвка **2** *bot.* бородáвча

papilárny *anat., biol.* бородавковитый, папілáрный

paplón -a *m* пáплон

papračk//a -y *ž hovor. expr.* бабрáчка, пíплячка

papra//ď -de *ž bot.* пáпорть, папортина

paprad//ie -ia *s bot.* пáпороть

papraďorast//y -ov *m len v mn. č. bot.* папоротникóвы

papr//ať sa -e sa -ú sa *nedok. expr.* **1** *v čom* грáбати ся, перегрáбовати ся, бáбрати ся, рыти ся **2** *s čím* бáбрати ся, шпінити ся **3** *s kým, s čím* заоберáти ся, пырпляти ся, грáбати ся, пíпляти ся

paprč//iť -í -ia *nedok. expr.* гнíвати, злостити

paprč//iť sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* гнíвати ся, злостити ся, дýти ся

paprčk//a -y *ž* лáба, лáбка *(звірятя)* ● popáliť si ~y попалити собі лáбкы *(на дачім)*; klepnúť po ~ách niekomu клéпнути по руках дакóму

paprik//a -y *ž* **1** паприка; sladká, štipľavá ~ солодкá, щіплява паприка; plnená ~ *kuch.* повнéна паприка **2** *(prášok)* червéна паприка; mäso na ~e *kuch.* мясо на паприці ● je ako ~ *hovor. expr.* він червéный як рак

paprikáš -a *m kuch.* паприкáш *(мясо дусéне з червéнов паприков і сметáнков)*

paprikovan//ý *kuch.* паприковáный, з червéнов паприков; ~á slanina паприковáна солонина *(обсыпана червéнов паприков)*

paprik//ovať -uje -ujú *nedok.* паприковáти, посыпати червéнов паприков

paprikov//ý **1** паприкóвый; ~é pole паприкóве пóле; пóле, на котрíм посаджéна стручкóва паприка **2** з червéнов паприков, з червéной паприкы; попаприковáный; ~ guláš/guľáš ґýляш з червéнов паприков

papuč//a -e *ž obyč. v mn. č.* ~e **1** домáшні папýчі **2** *pren. pejor.* боягýз, бóйко, бáба ● byť pod ~ou *hovor.* быти під папýчов; *žart.* má anjelské ~e він (онá) хóдить бóсый/бóса

papučiar -a *m* папучáрь; мáйстер, вырабляючій домáшні папýчі

papu//ľa -le *ž* **1** *(zvieraťa)* пыск, папýля **2** *pren. hovor. pejopr.* мóрда, папýля, пыск; dať niekomu po ~li дати дакóму по папýлі, вліпити дакóму по пыску *áбо* по мóрді **3** *pren. hovor. (o človeku)* языкáтый, таратáйка, тарáдло ● otvárať ~ľu отворяти папýлю, пущáти язык; chodí mu ~ хóдить ёмý папýля; zapchaj si ~ľu! *hovor.* запхáй собі папýлю!; utierať si o niekoho ~ľu утерáти собі о дакóго папýлю, огваряти дакóго

papuľk//a -y *ž* **1** *zdrob.* пысóчок, папýлька **2** *zdrob.* ýсточка, рóтик

papuľnatý *pejor.* пыскáтый, папульнáтый, острый на язык, языкáтый; безочíвый

papuľ//ovať -uje -ujú *nedok. pejor.* папулёва́ти, пыскова́ти, гру́бо одповіда́ти

pár[1] -u *m v rôzn. význ.* па́ра; ~ topánok па́ра топа́нок; kúpiť ~u volov купити па́ру *або* двох во́лів; tanečný ~ а) танцююча па́ра; б) *(dvaja tanečníci)* па́ра танцюристів; manželský ~ па́ра побра́тых, муж і жена́ • nemá *al.* niet mu ~u нєт ёму́ рі́вных

pár[2] *čísl. neskl.* па́ра, дакі́лько; o ~ minút о дакі́лько мину́т; pred ~ rokmi пе́ред дакількома́ рока́ми, дакі́лько ро́ків то́му на́зад; prehovoril ~ slov він повів па́ру *або* дакі́лько слов; kúpiť niečo za ~ centov купити дашто́ за па́ру *або* дакі́лько це́нтів

par//a -y *ž* **1** па́ра; vodná ~ во́дна па́ра **2** па́ра, выпа́рёваня; jedovaté ~y ядовите выпа́рёваня • nemá ~y *hovor.* він выдыхнув ся; plnou ~ou по́вном па́ров; beží čo mu ~ stačí біжыть што ёму́ дых ста́чіть; nech to (ho) ~ tlačí ≈ чорт з ним

parabol//a -y *ž* **1** *geom.* пара́бола **2** *lit.* пара́бола, подо́бность

parabolick//ý **1** *geom.* параболі́чный; ~á krivka параболі́чна крива; ~é zrkadlo параболі́чне зе́ркало *або* глядило **2** *lit.* інакшеповідже́ный

paraboloid -u *m geom.* параболо́ід

parád//a -y *ž hovor.* **1** пара́да, украші́ня; парадне́ облечі́ня; mať niečo na ~u мати дашто́ на пара́ду; byť v plnej ~e *hovor.* быти в по́вній пара́ді; sekať ~u парадити ся, струга́ти пара́ду **2** пара́да, (славно́стна) переглядка; vojenská ~ воєньска пара́да *або* переглядка • nerobiť s niekým ~u не церемонити ся з дакым; vziať niekoho do ~y взяти дако́го до пара́ды; a je po ~e а є по пара́ді

paradajk//a -y *ž* парадí́чка

paradajkov//ý парадічко́вый; ~ pretlak парадічко́ва щава; ~á polievka парадічко́ва по́ливка

paradentóz//a -y *ž lek.* парадентóза

paradesantný парадеса́нтный

paradigm//a -y *ž gram.* паради́ґма

paradigmatický *gram.* парадіґматі́чный

parád//iť -i -ia *nedok. hovor.* парадити; пышні *або* шу́в(м)ні облі́ка́ти ся; окраша́ти

parád//iť sa -i sa -ia sa *nedok. hovor.* парадити ся, франтити ся, пышні *або* шу́в(м)ні облі́ка́ти ся

parádnic//a -e *ž* парадні́ця, мо́дниця, франті́ця

parádnik -a *m* пара́дёш, мо́дник, франт

parádn//y **1** парадный; ~ oblek парадный костюм, парадне́ облечі́ня; ~a uniforma парадна́ уніфо́рма; ~a izba парадна́ і́зба *або* хыжа **2** парадный, славно́стный, свято́чный; ~a svadba парадна́ *або* пышна сва́дьба; ~ krok парадный крок

paradox -u *m* парадо́кс

paradoxn//ý парадо́ксный, парадокса́лный; ~á situácia парадокса́лна сі́туа́ція; ~é tvrdenie парадо́ксне тверджі́ня

paraf//a -y *ž* пара́фа, скороче́ный пі́дпис, ініціа́лкы

parafín -u *m* парафі́н

parafín//ovať -uje -ujú *nedok. odb.* парафінова́ти, напуща́ти *або* натера́ти парафі́ном

parafínov//ý парафіно́вый; ~á svieca парафіно́ва сві́чка; ~ papier парафіно́вый па́пірь

paraf//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** парафова́ти; ~ zmluvu парафова́ти дого́ду *або* соглаші́ня **2** перече́рьковати/перечерькну́ти

parafráz//a -y *ž* **1** *hud., lit.* парафра́за **2** перефразова́ня

parafráz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** *lit., hud.* парафразова́ти **2** перефразова́ти

paragraf -u *m* параґра́ф; vyznať sa v ~och зна́ти параґра́фы *або* зако́ны, розбера́ти ся в параґра́фах *або* зако́нах; dodržiavať ~y дотримовати *або* не пору́шовати зако́ны *або* параґра́фы • sedí ako ~ *hovor.* він сидить згорбе́ный *або* як параґра́ф

paralel//a -y *ž* **1** *geom.* парале́ла, парале́лна лі́нія **2** парале́ла, порівняня; robiť ~u k niečomu робити парале́лу к дачо́му **3**

аналоґічне *або* подібне явлíня; historická ~ історічна паралéла

paralelizm//us -u *m* паралелíзм, подóбность

paraleliz//ovať -uje -ujú *nedok. lit.* порíвнёвати, прирíвнёвати

paralelk//a -y *ž hovor.* паралéлна кла́са

paralelne *prísl.* паралéлні; ~ s niečím паралéлні з дачíм; táto ulica ide ~ s traťou električky тотá ýліця паралéлна *або* ідé паралéлні зо штрéков енлектричкы

paraleln//ý паралéлный; ~é ulice паралéлны ýліці; ~á trieda паралéлна кла́са; ~é zapojenie *el. tech.* паралéлне споïня

paralytický паралітíчный

paralytik -a *m* паралíтік

paralýz//a -y *ž lek.* пара́ліз; progresívna ~ проґресíвный пара́ліз

paralyz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* паралізова́ти *aj pren.* ~ vplyv niečoho na niečo паралізова́ти вплив дачóго на дащó

paramet//er -ra *m* парамéтер

parametrick//ý *mat.* параметрíчный; ~á rovnica параметрíчне уравнíня

paranoj//a -e *ž lek. psych.* паранóя

parapet -u *m stav.* **1** парапéта **2** підокóнниця

parasympatick//ý *anat.* парасімпатíчный; ~é nervstvo парасімпатíчна нервóва сістéма

parašutist//a -u *m* парашутíста

parašutistk//a -y *ž* парашутíстка

parašutistick//ý парашутістíчный, падакóвый; ~é jednotky парашутістíчны части; ~á škola парашутістíчна школа; ~á veža парашутістíчна вышка; ~é rekordy парашутістíчны рекóрды, рекóрды в парашутíзмі; ~ šport парашутістíчный шпорт

parašutizm//us -u *m* парашутíзм

pár//ať -a -ajú *nedok.* **1** порóти, роспóрёвати; ~ sukňu, šaty порóти сýкню, шмáты **2** порóти; ~ perie порóти пíря

pár//ať sa -a sa –ajú sa *nedok.* порóти ся, роспóрёвати ся

parataktick//ý *gram.* паратактíчный; прирядный; ~á veta паратактíчне *або* прирядне речíня

paratax//a -y *ž gram.* парата́ксіс, прирядность

parazit -a *m* **1** *(mn. č.* ~y) *biol.* паразíт; črevné ~y кышкóвы паразíты **2** *(mn. č.* ~i) *pren. pejor.* паразíт, прижывник

parazitárn//y *odb.* паразíтный; ~e choroby паразíтны хворóты; хворóты, выкликаны паразíтами

parazitick//ý **1** паразíтный, паразітíчный; ~é huby паразітíчны грибы **2** *pren.* паразітíчный; ~é triedy паразітíчны кла́сы

parazitizm//us -u *m biol. aj pren.* паразітíзм

parazitný *p.* **parazitický**

parazitológ//ia -ie *ž biol.* паразітолóґія

parazit//ovať -uje -ujú *nedok. biol. aj pren.* паразітова́ти

parcel//a -y *ž* парцéла; stavebná ~ парцéла на будова́ня; lesná ~ лíсна парцéла

parcelác//ia -ie *ž* парцела́ція, ділíня на (мéншы) части

parcel//ovať -uje –ujú *nedok.* парцелова́ти, ділити парцéлы *або* зéмлі вéкшы на мéншы; ~ ornú pôdu парцелова́ти óрну зéмлю

parciálny часткóвый; ~ problém часткóвый прóблем, часть óбщого проблéму

pardon[1] *cit.* пребáчте, выбачте, одпýстьте, пардóн

pardon[2] -u *m* одпущíня *с*, мíлость *ж* ● všetci bez ~u вшыткы до єднóго *або* без пардóну

pardon//ovať -uje -ujú *nedok. dok. komu čo* пребáчовати/пребáчіти, одпущáти/одпустити

parenic//a -e *ž* пареніця *(сóрта вíвчого сыра)*

parenisk//o -a *s* **1** пáрник, склéник, теплюшка **2** *(baktérií, myší)* россáдник, семéнник

paren//ý парéный, припрáвеный на пáрі, парóвый; ~é zemiaky пáрены бандýркы *або* ґрýлі; ~é buchty бýхты на пáрі; бýхты, припрáвены на пáрі

parfum [-fum i -föm i -füm] -u párфін

parfumer//ia [-fum i füm] -ie *ž* **1** парфумéрія *(склеп)* **2** парфумéрна фабрика

parfum//ovať [-fum i -föm i -füm] -uje -ujú *nedok.* парфіновáти

parifikác//ia -ie *ž práv.* зрівнопрáвнёваня, зрíвновати в прáвах

parifik//ovať -uje -ujú *nedok. dok. práv.* зрівнопрáвнёвати, зрівноправнити

párik -a *m zdrob. expr.* пáрик; mladý ~ молодый пáрик

parip//a -y *ž expr.* шýв(м)ный, міцный кінь

par//iť -í -ia *nedok.* пáрити, варити на пáрі

pár//iť -i -ia *nedok.* **1** парити, спáрёвати, спóёвати до пáры, паровáти **2** *(zvieratá)* спáрёвати, спóёвати

par//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** выпáрёвати ся; voda sa ~í вóда выпáрює ся **2** пáрити ся; робити парóву вáну; ~ sa nad slanou vodou пáрити ся над солéнов водóв • kečka sa mu ~í *hovor. expr.* аж пóтом ёгó удáрило, пóтить ся

pár//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* спáрёвати ся, паровáти ся, злýчовати ся

parit//a -y *ž* парíта, рівность, рівноцінность

paritn//ý парíтный; ~é zastúpenie парíтне заступліня

Paríž -a *m* Парíж *м*

parížsk//y парíжскый; ~a móda парíжска мóда; Parížska komúna Парíжска комýна

park[1] -u *m* парк; detský ~ дітьскый парк, парк для дітéй; ~ kultúry a oddychu парк култýры і одпочíнку *áбо* óддыху

park[2] -u *m (súhrn strojov, zariadení ap.)* парк; strojový ~ машынóвый парк; vozňový ~ ваґонóвый парк; svetelný ~ освітлюючі заряджíня (в теáтрі)

parket -u *m* паркéт, паркетóва підлóга • tanečný ~ танцюючій паркéт, місце на танцёвáня

parket//a -y *ž* паркéта, *obyč. v mn. č.* ~y паркéты

parketár -a *m* паркетáрь

parketár//eň -ne *ž* паркетáрня, паркéтна фабрика

parket//ovať -uje -ujú *nedok.* паркетовáти, выкладáти паркéтами

parketov//ý паркетóвый; ~á podlaha паркетóва підлóга; ~á pasta паркетóва пáста

parkovac//í: ~ia plocha місце на паркованя; ~ie svetlo паркýюче світло; ~ poplatok плачíня за паркованя

parkovan//ie -ia *s* паркованя; ~ zakázané паркованя заказáне

park//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** парковáти, стояти на місці паркованя *(о автомашынах, мотоціклах)* **2** парковáти áвто; tam sa nesmie ~ там не сміє ся парковáти

parkovisk//o -a *s*, **parkovi//šte** -šťa *s* місце паркованя *(автомобілів, мотоціклів)*; strážené ~ вартовáне місце паркованя

parkov//ý паркóвый; ~á plocha площáдка пáрка; ~ chodník паркóва дорóжка

párkrát *čísl. hovor.* дакілько раз

park//y -ov *m pomn.* пáркы

parlament -u *m* парлáмент; voľby do ~u выборы *áбо* вóльбы до парлáменту

parlamentár -a *m* парламентáрь

parlamentarizm//us -u *m* парламентарíзм

parlamentárn//y парламентáрный, парлáментьскый; ~ štát парлáментьска держáва; ~e zriadenie парлáментьске зряджíня

parlamentn//ý **1** парлáментный; ~é voľby выборы *áбо* вóльбы до парлáменту; ~á delegácia парлáментна делеґáція **2** парлáментный; ~á republika парлáментна репýбліка; ~ou cestou *kniž.* парлáментнов дорóгов, чéрез парлáмент

parland//o -a *s hud.* декламáторьскый штіл співáня, вокáлна декламáція

parnasizm//us -u *m lit.* парнасíзм

parník -a *m* пáрник

parnokopytník -a *m zool.* парнокопытник

parnokopytný *zool.* парнокопытный

parn//ý парóвый, пáрный; ~ kotol парóвый котéл, пáрак; ~ rušeň парóва локомотíва; ~ stroj парóва машына; ~ turbina

парóва турбíна; ~á elektráreň парóва електростаніця; ~ kúpeľ а) парóве купáня; б) парóва вáна
párn//y **1** пáрный *(твóрячій пáру)* **2** *mat.* пáрный; ~e čísla пáрны чíсла
parob//ok -ka *m* (сéльскый) пáробок
paród//ia -ie *ž* парóдія
parod//ovať, parodiz//ovať -uje -ujú *nedok.* *čo* пародовáти *што*; быти парóдіёв *на што*
paroh -u *m* ріг, пáріг, парóгы *pomn.* • nasadiť niekomu ~y *iron.* насадити дакóму рóгы *або* парóгы
paroháč -a *m* **1** рогáч, парогáч *(єлень і дакотры іншы рогáты звірята)* **2** *pren. iron. (oklamaný muž)* рогонóсець, оклáманый чоловік
parohatý *(o jeleňovi, losovi)* рогáтый, парогáтый
paroch//ia -ie *ž cirk.* парóхія, фáра
paroch//ňa -ne *ž* парóхня
parochniar -a *m* парохнярь; мáйстер, выготóвлюючій парóхні
parojem -u *m tech.* резервоáр на пáру
pár//ok -ka *m* пáрка *ж*
parol//a -y *ž kniž.* гéсло, пропущíня *с*
parom -a *m hovor. expr.*: nech to (ho, ich) ~ vezme *al.* uchytí! най тотó (ёгó, їх) чорт вóзьме; чорт бы ёгó (їх) забрáв!; do ~a! до парóма *або* чóрта!; choď do ~! ідь до фрáса, ходь до чóрта; kde do ~a som to dal? де до фрáса *або* чóрта я тотó дав *або* одложыв *або* заподів?; ani ~ sa v tebe nevyzná áни сам чорт *або* фрас в тобі не вызнать ся, нихто в тобі не вызнать ся; ~ ho berie ёго фрас *або* чорт берé; to je jeden ~! єдéн чорт!; ~a tam kúpiš! фрáса *або* чóрта *або* ніч там не кýпиш!; ale ~a! *(zápor)* чóрта два!
Parom -a *m mytol.* Пéрун
paromer -a/-u *m tech.* паромір
paroplavb//a -y *ž* пароплáваня
paroplavebn//ý пароплáвный; ~á spoločnosť пароплáвство, пароплáвна óбщность, пароплáвне товариство
parotesný паротісный, паронепроходимый
parovod -u *m tech.* паровóд
parovodný *tech.* паровóдный
párov//ý пáрный; ~é spoluhlásky *lingv.* пáрны соглáсны; ~é tance тáнці в пáрі; ~á jazda *šport.* пáрне корчулёвáня
parož//ie *-ia s pomn.* рóгы, парóгы *mn. č.*
parsek -u *m aston.* Парсéк
part -u *m hud.* партія; husľový ~ гуслёва партія, партія гýсель; sólový ~ солóва партія
part//a[1] -y *ž* пáрта, вінóчок із пáнтликів *(знимáный з гóловы по свáдьбі)*
part//a[2] -y *ž hovor.* **1** бріґáда, ґрýпа; ~ robotníkov ґрýпа робітників **2** компáнія; veselá ~ весéла компáнія
partaj[1] -e *ž hovor.* (політíчна) пáртія
partaj[2] -e *ž hovor. zastar.* наёмник; родинá, наїмáюча квáртель
partajník -a *m hovor.* партíйный, член пáртії
partajný *hovor.* партíйный
parte *neskl.* s партé, ознаміня о смéрти
parter -u *m* партéр *(в теáтрі)*
part//ia -ie *ž* **1** *v rôzn. význ.* партія; kúpiť ~iu tovaru *obch.* купити партíю товáру; ~ šachu партія шáху; ~ preferansu партія преферáнсу; bohatá ~ богáта партія *(женáч або невіста)*; urobiť dobrú ~iu зробити выгодну *або* дóбру партíю **2** часть *ж*, рóзділ; úvodné ~ie románu вступны чáсти ромáна; prebrať istú ~iu z matematiky перебрáти вызначену часть з матемáтікы **3** óбласть, часть *ж*; hrudná ~ tela грýдна óбласть тíла; choré ~ie pľúc хвóры чáсти плюц **4** бріґáда; ґрýпа; naša ~ pracovala v lese нáша бріґáда робила в лíсі
participác//ia -ie *ž* ýчасть *(в дачíм)*
particíp//ium -ia *s gram.* часопридáвник
particip//ovať -uje -ujú *nedok. na čom* брáти ýчасть, участнити ся *(в чíм)*
partikul//a -y *ž gram.* чáстка
partiový: ~ tovar партіёвый *або* хыбный *або* пошкоджéный товáр; ~ obchod партіёвый склеп

partitívny; ~ genitív партітівный *або* часткóвый ґенітів *або* рождáючій пад
partitúr//a -y *ž hud.* партітýра
partizán -a *m* партізáн
partizánčin//a -y *ž hovor.* **1** партізáньскый спóсоб жывóта, партізáньскый жывот **2** *pejor.* партізанчіна
partizánč//iť -i -ia *nedok. hovor.* **1** партізанити, вéсти партізáньскый бой **2** *pejor.* проводити партізанчіну, чінити *або* робити неорґанізовáні
partizánsk//y партізáньскый; ~e jednotky партізáньскы óдділы
partner -a *m* пáртнер; obchodný ~ торгóвый пáртнер; rovnocenní ~i рівноцінны пáртнеры
pas[1] -u *m* **1** пас; cestovný ~ путёвый пас; služobný ~ служéбный пас; diplomatický ~ діпломатічный пас **2** *(povolenie)* поволіня *(на дашmó)*; zbrojný ~ збрóйный пас, поволіня на ношіня збрáни; dobytčí ~ поволіня тримати, продавáти *або* забивáти скот
pas[2] *neskl. kart.* пас
pás -a/-u *m* **1** пас, полóска, одрізок; ~ kože пас кóжы; ~ látky пас *або* кусóк полóтна **2** пас; guľometný ~ *voj.* кулоинéтный пас; filmový ~ філмóвый пас; zvukový ~ *tech.* пас на звукозáпис; transportný ~ транспортéр; húsenicový ~ гусеніцёвый пас (*на трáкторі, тáнку*) **3** пас *(зéмлі)*; ~ oziminy пас озимины, пас озимной култýры; ochranné lesné ~y охороняючі лісны пáсы **4** óпасок; kožený ~ кожéный óпасок; záchranný ~ спасáючій óпасок *(для тóпячіх ся)* 5 пас, пóяс; umyť sa do ~a умыти ся до пáса; chytiť niekoho okolo ~a обяти дакóго óколо пáса; štíhly v ~e штíглый *або* тонкый в пáсі; voda bola po ~ вóда была по пас • ako na bežiacom ~e як на біжýчім пáсі, барз скóро
pasant -a *m zried.* проходячій, околоідýчій
pasát -u *m geogr.* пасáт
pásavk//a -y *ž*: ~ zemiaková манделíнка
pásav//ý, **pásikavý**, **páskavý** *hovor.* паскованый; ~á látka пасковáне полóтно
pasáž -e *ž* **1** пасáж; перéхід **2** пасáж *часть музыкáлного твóру, статі, книгы і т. п.)*
pasažier -a *m hovor.* пасажір; čierny *al.* slepý ~ безлісткóвый пасажір
pasažierk//a -y *ž* пасажірка
pasc//a -e *ž* пасть; nastaviť ~u настáвити пасть; ~ na myši пасть на мышы; dostať sa do ~e *pren.* достáти ся до пáсти
pasek//a[1] -y *ž* чістинка, рубаниско, вырубка
pasek//a[2] -y *ž hovor. expr.* хáос, непорядок, дезорґанізáція, анáрхія, пáніка, джýнґля
pas//ia -ie *ž hovor.* пасія, зáлюба; mať v niečom ~iu мáти в дачім зáлюбу
pasien//ok -ka *m* паствиско, выгон
pásikavý *p.* **pásavý**
pásikovan//ý паскованый, в пáсикы, пружкованый; ~é šaty пасковáны шмáты
pasionál -u *m cirk.* збірка біоґрáфій мýчеників цéркви
pasírovac//í *kuch.* пасірýючій; ~ie stroje пасірýючі машыны
pasír//ovať -uje -ujú *nedok. kuch.* пасіровáти, протерáти *(чéрез сито)*; ~ ovocie пасіровáти овоцину; ~ovaná zelenina пасірована зеленина
pas//íva -ív *s mn. č. fin.* пасíва
pasivit//a -y *ž* **1** пасівность, недіяльность *ж* **2** *fin.* неспосóбность фірмы платити **3** *chem.* пасівность метáлів
pasívn//y **1** *v rôzn. význ.* пасівный, малоактівный, неактівный, безініціатівный; ~ človek пасівный чоловік; ~ účastník, divák пасівный учáстник, позерáтель; ~a rezistencia пасівне протівіня; ~a znalosť reči пасівне зняня языкá **2** *gram.* пасівный; ~a konštrukcia пасівна конштрýкція; ~e participium пасівный часопридáвник, часопридáвник пасівного залóга *або* рóда
pasív//um -a *s* **1** *fin.* пасíва **2** *gram.* пасів
pásk//a -y *ž* пáска; izolačná ~ ізолáчна пáска; lepiaca ~ ліпяча пáска; ~ do písacieho stroja пáска до пишýчой машынкы; smútočná ~

смутóчна пáска; cieľová ~ *šport.* фінíшна *áбо* цілёва пáска

páskovaný *p.* **pásikovaný**

pásk//ovať -uje -ujú *nedok.* обмóтовати, обкрýчовати, обклиёвати пáнтликами

páskový: ~é železo *tech.* валцовáне (до тонкых пáсиків) желíзо; ~á keramika смугáста керáміка

paskud//a -y *ž*, **paskudník** –a *m expr.* паскýда, паскýдник, облýда, паплюга, потвóра, нічóмник

paskudný *expr.* паскýдный, плюгáвый, мізéрный, неприємный, нічóмный

pásm//o -a *s* **1** зóна, пáсьмо, óбласть; pohraničné ~ погранíчна зóна; okupačné ~ окупáчне пáсьмо *áбо* окупáчна зóна; tropické ~ *geogr.* тропíчне пáсьмо; polárne ~ *geogr.* полáрна зóна; bezatómové ~ *polit.* безатомóва зóна **2** *odb.* пáсьмо *(пряджі)* **3** *div., film., rozhl.* монтáж; filmové ~ кіномонтáж; rozhlasové ~ радіомонтáж **4** *tech. (meračské)* рулетка, мірячске пасьмо

pásmov//ý пасьмóвый, зонáлный; ~ čas пасьмóвый час; ~á пасьмóва *áбо* зонáлна тарíфа

pásomnic//a -e *ž* пасомниця

pas//ovať[1] -uje -ujú *nedok. dok. hist. (na rytiera)* посвящáти/посвятити за рыцаря

pas//ovať[2] -uje -ujú *nedok. kart. slang.* пасовáти, не грáти

pas//ovať[3] -uje -ujú *nedok. komu hovor.* іти, пасовáти; підходити; годити ся; šaty mu ~ujú шмáти ëмý ідýть *áбо* пасí(ý)ють; tá kravata nepasuje k obleku тотá мáшля не підхóдить ку костюму; kľúč nepasuje do dverí ключ не пасýє *áбо* не підхóдить до двéрей • ~ niekomu do krámu не быти выгодным про дакóго

pas//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor.* **1** пасовáти ся, запасити ся *(о дітях і т. п.)* **2** *čím* намагáти ся *з дачім,* трáпити ся, мýчіти ся *з дачім*

pásovc//e -ov *m mn. č. zool.* пасовиты панцерóвці

pásovk//a -y *ž* **1** *hovor.* пасóва пила **2** *krajč.* пасóвка

pasov//ý пасóвый; ~é oddelenie пасóве одділíня; ~á kontrola контрóля пáсів

pásov//ý пасóвый; ~á výroba пасóва выроба; ~ traktor пасóвый трáктор

pásť pasie pasú *nedok.* **1** пáсти; ~ ovce, husi пáсти вівці, гýскы **2** *za kým, čím, po kom, čom* слідити *за кым, чім* • s tebou som husi nepásol *hovor.* я з тобóв гýскы не пас; ты зо мнов не рівняй ся; ты мі не рóвінь; ~ si brucho *expr.* наїдáти бріх, переїдáти ся; ~ si oči na niekom, niečom *expr.* любовáти ся дакым, дачім; не спущáти óчі з дакóго, дачóго

pásť sa pasie sa pasú sa *nedok.* **1** пáсти ся **2** *na čom expr.* любовáти ся *чім* • môže sa ísť ~ *hovor. expr.* мóже іти пáсти ся, без грошéй є, є в бідí

past//a -y *ž* пáста; zubná ~ зýбна пáста; ~ na parkety пáста на паркéты; ovocná ~ овоцинóва пáста; rajčinová ~ парадічкóва пáста

pastel -u *m v rôzn. význ.* пáстел *м*

pastelk//a -y *ž* фарбяный блáйвас *zastar.*, фарбяна церýзка, пастéлка

pastelov//ý **1** *um.* пастелóвый **2** *pren.* пастелóвый, мягкый, ніжный; ~é farby пастелóвы óдтіні *áбо* фáрбы

pasterizác//ia -ie *ž* пастерізáція; ~ mlieka пастерізáція молóка

pasterizačný пастерізáчный; ~ proces процéс пастерізáції, пастерізáчный процéс; ~ stroj пастерізáчна машына; пастерізáтор

pasteriz//ovať -uje -ujú *nedok.* пастерізовáти *nedok. dok.*

pastier -a *m* пастырь • duchovný ~ пастырь, свящéник *м*; ako ovce bez ~a *hovor.* як стáдо барáнів, як вівці без пастыря; komu čťesť, tomu česť, ~ovi trúba [*prísl.*] бóгу бóжске, крáлёви кралёвске; кáждому своє

pastierč//iť -í –ia *nedok. hovor.* пастырёвáти, быти пастырём

pastiersk//y пастырьскый; ~ roh пастырьскый ріг; ~a palica пастырьска паліця; ~a poézia пастырьска поезія; ~a kapsička *bot.* пастырьскый мішóк, (пастырьске) цедиля

pastil//a -y *ž farm.* таблéтка, пирýлка; пастілка

pastor -a *m* пáстор, протестáнтьскый князь

pastorále *neskl. s hud.* пасторáле *c*

pastoráln//y **1** пасторáлный; ідилічный; ~e hry пасторáлна дрáма; ~a poézia пасторáлна *або* ідилічна поезія **2** *cirk.* пастырьскый; ~a teológia пастырьска теолóґія

pastorky//ňa -ne *ž zastar.* невлáстна донькá *або* дівка

pastor//ok[1] -ka *m zastar.* невлáстный сын, невлáстна дітина

pastor//ok[2] -ka *m tech.* малé кóліско (з рідкыми зубáми)

pastorský пастóрьскый

past//ovať -uje -ujú *nedok.* *(parkety)* пастовáти, натерáти пáстов

pastrnák -a *m* пастернáк

pastv//a -y *ž* **1** пaствиско, выгон, пáша; vyháňať ovce na ~u выганяти вівці на пaствиско *або* пáсти ся **2** пасіня; ~ dobytka пасіня худóбы **3** пaствискóве корміня; ~ pre ovce пáша про вівці • ~ pre oči потіха (про) óчі, приємне позерáня

pastvin//a -y *ž* пaствиско, пáша; выгін

pastvinársky пастсвискóвый; ~ kraj пaствискóвый край; ~a oblasť пaствискóва óбласть

pastvinárstv//o -a *s* пaствискóве господáрство

pastvisk//o -a *s* **p.** **pastvin//a** –y *ž*

pasus -u *m* пасáж, урывок (*тéксту, рéчі*)

pas//y -ov *m pomn. hovor.*: pustiť sa *al.* chytiť sa za ~ пустити ся *або* поімáти ся пасовáти

paš//a[1] -u *m* пáша • žije si ako ~ *expr.* він жыє як турéцькый пáша *або* султáн

paš//a[2] -e *ž* **1** пaствиско; пáша; выгон; vyhnať kravy na ~u выгнати корóвы на пáшу *або* на пaствиско *або* пáсти ся **2** *len j. č. (potrava pre zvieratá)* пáша; пасіня; zelena ~ зелéна пáша, зелéне кормліня

pašeráck//y пашерáцькый, контрабандістьскый; ~a banda пашерáцька бáнда

pašeráctv//o -a *s* пашерáцтво, контрабáнда

pašerák -a *m* пашерáк, контрабандіста

paš//ie -ií *ž pomn. cirk.* крéстны мýкы, мýкы госпóдні

pašienk//a -y *ž kraj. p.* **pastvina**

pašienkov//ý *kraj. (hospodárstvo)* пашенкóвый; ~é hospodárstvo пашенкóве *або* пaствискóве ґаздівство

paškvil -u *m (výsmešný spis)* пашквіл; *pren.* высміх, недостóйна наподобенина

paš//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** пашовáти, заоберáти ся контрабáндов; ~ lieh, zbrane пашовáти шпірітус, збрáні; ~ovaný tovar пашовáный товáр, контрабáндный товáр 2 тáйні *або* покрадóмкы додавáти; ~ umelecké obrazy пашовáти худóжні óбразы

paštét//a -y *ž kuch.* пащéка; pečeňová ~ печінкóва пащéка

paštétov//ý пащекóвый; ~é korenie пащекóве коріня

pat -u *šach.* пат

patagónsky патаґóньскый

patál//ia -ie *ž hovor.* неприємность, оплітáчка, патáлія; mať ~ie s niekým мáти неприємности з дакым

patent -u *m* **1** пáтент, (за)патентовáный вынахід; ~ na vynález пáтент на вынахід; udeliť niekomu ~ *na niečo* выдати дакóму пáтент *на дашто́* **2** *hovor.* выдумане *або* хітрé заряджіня; ~ na bráne хітрé замыкáня на ворóтах **3** *hist.* накáз, маніфéст, наряджіня; едікт; cisársky ~ наряджіня імперáтора; ~ o zrušení nevoľníctva маніфéст о зрýшені кріпостнóго прáва, маніфéст о ослободжіні хрістіян **4** *(spôsob pletenia)* патентóве плечіня • myslí si,že len on má ~ na rozum він о собі дýмать, же лем він мать пáтент на розýм; він поважує сéбе за нáйрозумнішого

patentk//a -y *ž hovor.* патéнтка

patentn//ý **1** *príd.* *k* **patent** **2**; ~ uzáver зіпс; ~é gombičky патéнткы; ~á fľaša патéнтна фляшка; ~á ceruzka патéнтна церýзка, патéнтный блáйвас *zastar.* **2** патéнтный; ~ úrad ýряд патéнтів, ýряд вынаходів; ~é právo патéнтне прáво; ~ úrad ýряд о реґістрáції вынаходів і выдані патéнтів

patent//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* *čo* патентовáти, выдавáти/выдати пáтент *на што*; запатентовáти *dok.*; ~ vynález патентовáти вынахід

patentový: ~é pančuchy патентóвы панчóхы

pát//er -ra *m cirk.* пáтер

paternost//er -ra *m tech.* непрерушéні ідýчій ліфт

patetický патетíчный; ~ štýl патетíчный штіл; ~ prednes патетíчне чітаня, чітаня з пáфосом

patetiz//ovať -uje -ujú *nedok.* патетізовáти, вносити пáфос *(до дачóго)*

patofyziológ//ia -ie *ž lek.* патолоґíчна фізіолóґія

patogenéz//a -y *ž lek.* патоґенéза

patogénn//y *lek.* патоґéнный; ~e baktérie патоґéнны бактéрії

patológ//ia -ie *ž biol.* патолóґія

pátos -u *m* пáфос, наднесéный спóсоб рéчі; hovoriť s ~om говорити з пáфосом

pátrac//í выглядуючій; ~ia hliadka выглядуюча *áбо* оператíвна ґрýпа *(міліціонáрів)*; ~ pes выглядуючій пес, пес-вышýковач; ~ie oddelenie выглядуюче одділíня *(в міліції)*

pátračk//a -y *ž hovor.* оператíвна ґрýпа *(міліціонáрів)*

pátr//ať -a -ajú *nedok.* *po kom, čom i bezpredm.* выглядовати, глядати *кóго*, слідити *за кым, чім*, вызвідовати ся *на кóго*, стоповáти *кóго*; ~ po páchateľovi выглядовати престýпника; ~ po príčinách niečoho глядати причíны дачóго

pátravý выслíджуючій, слідячій, выглядуючій; ~ pohľad выслíджуючій пóгляд

patriarch//a -u *m v rôzn. význ.* патріáрха *м*

patriarcháln//y **1** *v rôzn. význ.* патріархáлный; ~e zriadenie патріархáлне зряджíня; ~ spôsob života патріархáлный спóсоб жывóта **2** стародáвный, старосвíтьскый, немодéрный

patriarchát -u *m* **1** *cirk.* сан патріáрха **2** *cirk.* патріáрхія **3** *hist.* патріархáт

patriciát -u *m hromad. hist.* патріціáт

patricij -a *m hist. v rôzn. význ.* патрíцій

patricijk//a -y *ž hist.* патріцíйка

patricijský патріціáньскый

pátrič//ky -iek *ž pomn. hovor.* ружáнець

patričn//ý **1** налéжный, підходячій, подíбный; venovať niečomu ~ú pozornosť приділяти дачóму налéжну внимáвость *áбо* увáгу; preukázať niekomu ~ú úctu давáти дакóму налéжну честь **2** одповідáючій; urobiť ~é opatrenia приняти одповíдны міры; uložiť niečo na ~om mieste положыти даштó на своє міcце

patrimón//ium -ia *s práv.* патрімóній, маєток унаслíдованый по вітцёви

patriot -a *m* патріóт

patriotický патріотíчный

patriotizm//us -u *m* патріотíзм

patr//iť -í -ia *nedok.* 1 *ku komu, k čomu* односити ся *ку кóму, чóму,* входити *до чóго,* налéжати *ку кóму, чóму*; ~í k najlepším spisovateľom він налéжыть *áбо* однóсить ся к найліпшым писáтелям, він єдéн з найліпшых писáтелів; to ~í k mojim povinnostiam тотó вхóдить до мóїх повинностей **2** *(kam) prekladá sa konštrukciou: кóму, чóму мíсце де;* knihy ~ia na policu книгы мáють быти *áбо* повинны быти на пóліці, книгам мíсце на пóліці; šaty ~ia do skrine шмáты мáють быти в скрині **3** *komu (o vlastníctve)* налéжати ● to sem nepatrí тото ту не налéжыть; to ~í k veci єднó з дрýгым є повязáне; to ~í minulosti тотó однóсить ся до минýлого

patr//iť sa -í sa *nedok. obyč. neos. na koho, komu i s neurč. (svedčať sa)* годити ся *до кóго, кóму*, налéжати, слíдовати *кóму*; слушыти ся *кóму*; ~í sa to? а ці слýшыть ся тотó?; to sa nepatrí так не мож, так не рóбить ся, тотó не слýшыть ся ● ako sa ~í як трéба *(зробити)*

patrol//a -y *ž* **1** *(hľiadkovanie)* патролёваня, дóзір, воєньска контрóля 2 *(hliadka)* патрóля, контрóля

patrol//ovať -uje -ujú *nedok. voj.* патролёвáти, доглядáти, контролёвáти

patrón[1] -a *m* (*mn. č.* ~i) **1** (*kostola ap.*) патрóн, покровитель, охорóнця **2** *(o podniku)* шеф **3** *hovor. expr.* чудáк, тіп, оріґінáл; divný ~ чудáк, оріґнáл; čudný ~ чýдный чоловíк

patrón[2] -a *m* (*mn. č.* ~y) *hovor.* патрóн; slepý ~ слíпый патрóн; ostrý ~ острый патрóн, боёвый патрóн; *(nábojnica)* патронóва гíлза

patrón//a -y *ž tech.* патрóн; dynamitová ~ дінамітóвый патрóн

patronát -u *m* **1** патронáт, шéфство; ~ nad podnikom, školou патронáт над фíрмов, шкóлов; mať ~ nad niekým, niečím мáти патронáт *áбо* шéфство над дакым, дачíм **2** охорóна, патронáт; pod ~om niekoho під охорóнов дакóго

patronátn//y **1** патронáтный, шéфскый; ~e povinnosti патронáтны *áбо* шéфскы повинности **2** *(nachádzajúci sa pod patronátom)* підпатронáтный, підшéфный; ~e jasle підпатронáтны яслі

patrónk//a -y *ž (ochrankyňa)* патрóнка, покровителька, охороняюча

patrónový патронóвый

patrónstv//o -a *s* покровительство, патрóнство

patyk -a *m nár.* патыка, пáліця, кыяк

paumen//ie -ia *s* псевдоіскýство, фалóшне іскýство

paušál -u *m* цалкóва *áбо* павшáлна сýма, цалкóвый рóзмір плачіня за поужываня дачóго *(електрикы, плíну і т. п.)*; ~ na svetlo пáвшал на електрику

paušaliz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** цалкóво вымíрёвати плачіня пóдля конкрéтных прíнціпів; павшалізовáти **2**повéрхні узагáлнёвати/узагалнити

paušáln//y **1** цалкóвый, павшáлный; ~a suma павшáлна, цалкóва сýма **2** повéрхні узагáлнюючій; ~a charakteristika повéрхня характерíстіка

pauz//a -y *ž* **1** пáвза, перéрва; desaťminútová ~ дéсятьминутóва пáвза, десятьминутóва перéрва, перéрва на дéсять минýт **2** *lingv. lit. hud.* пáвза

pauzovací: ~ papier *tech.* копірýючій пáпірь, кáлька

pauz//ovať[1] -uje -ujú *nedok. hovor.* робити пáвзу *áбо* перéрву

pauz//ovať[2] -uje -ujú *nedok. tech. slang.* кальковáти, копіровáти

páv -a *m*, **páv//a** -y *ž* пáва ● pyšný ako ~ *expr.* надýманый *áбо* нафýкнутый як пáва; vykračuje si ako ~ выкрóчує собі як пáва; má hlas *al.* spieva ako ~ мать неприємный гóлос, спíвать шкарéдо

paved//a -y *ž pejor.* псевдонаýка, ненаýчна теóрія

páv//í пáвій; ~ chvost пáвій хвіст ● ~ie oko *zool.* пáвє óко

pavián -a *m zool.* павіáн ● vrieska *al.* reve ako ~ *hovor. expr.* він крічíть не своїм гóлосом, він барз крічíть

pávic//a -e *ž* самíчка пáва; *pren.* пышнá, нафýкана, надýмана женá

pavilón -u *m* павілóн; výstavný ~ выставный павілóн; infekčný ~ інфéкчный павілóн, інфéкчне одділíня шпыталя

pavlač -e *ž* **1** *(obyč.* обернýта до двóру*)* ґалéрія **2** *kraj.* балкóн; *(v kostole)* хóруш, *(zastar., zried.)* звышка

pavúč//í павýчій; ~ia sieť павучíна

pavučin//a -y *ž* павучíна

pavučinkov//ý павучінкóвый, тонкый як павучíнка; ~é pančuchy павучінкóвы панчóхы

pavučinový павучінóвый

pavúk -a *m* паву́к ● chovať *al.* kŕmiť niekoho ako ~a кормити барз до́брi; кормити дако́го як на забиячку

pavúz -a *m* паву́з *(жердь на притисні́ня сі́на і т. п. на во́зах)*

pazder//ie -ia *s hromad. (drevnaté odpadky pri trepaní konopí al. ľanu)* паздíря ● preťahuje sa ako mačka *al.* pes na ~í *hovor. (o človeku)* протягує ся (лініво) як ма́чка

paznecht -a *m* копыто *(парнокопытных)*

pazuch//a -y *ž* пазу́ха; chytiť niekoho pod ~u взяти дако́го під пазу́ху *або* під ру́ку

pazúr -a *m obyč. v mn. č.* ~y пазу́р, нóхіть ● dostať sa niekomu do ~ov *al.* niečích ~ *hovor. expr.* достати ся *або* попа́сти дако́му до па́зурів *або* до дачі́їх па́зурів

pazúrik -a *m* кре́мінь *м*

pazúrikový кремінёвый *(зробе́ный із кре́міня)*

pazvuk -u *m* неясный звук; фало́шный *або* нежела́ный допрово́джуючій звук

paža -e *ž* **1** *tel.* ве́рхня кончатина **2** *kniž.* пле́че; pod ~ou під пазу́хов

páža -ťa *s hist.* паж

pážací пажа́чій

pažb//a -y *ž voj.* па́жба; ~ automatu па́жба автома́ту

pažerák -a *m anat.* го́рло, горта́нь ● vohnať niekoho do ~a smrti *expr.* посла́ти дако́го на ві́рну смерть; pchať niekomu do ~a *pejor.* пха́ти до дачі́ёй ненасытной горта́ни

paži//ť -te *ž* **1** че́рства зеле́на трава́, лу́ка **2** че́рствый мура́вник

pažítk//a -y *ž* різа́нець

pažítkov//ý *príd. k* **pažítka**: ~ syr сыр з різа́нцём; ~á omáčka різанцёва о́мачка

pažiťový, pažitný різанцёвый

pažrav//ec -ca *m pejor.* пажра́вець, ненаже́ра *м*

pažravo *prísl.* пажра́во

pažravý *pejor.* пажра́вый, ненасытный, ненаже́рливый

päs//ť -te *ž* пясть, кула́к; zovrieť *al.* zaťať ~ затяти пясть ● zatínať ~te затина́ти пясти, бунтова́ти, бурцова́ти; robiť niečo na vlastnú ~ а) робити дашто́ самоста́тні; б) робити на вла́стну одпові́дность, ріскова́ти; to je ako ~ na oko *expr.* приста́ло, як коро́ві сідло́

pästiar -a *m šport.* бо́ксер

pästiarsky *šport.* боксе́рьскый

pästiarstv//o -a *s šport.* бокс, боксе́рство

pästn//ý: ~ zápas запасі́ня на кулакы; ~é právo *práv.* кула́чне пра́во

päť *čísl.* пять; ~ eura (€) пять е́вра; ~ minút пять мину́т ● čuší *al.* sedí ako ~ peňazí *(o dieťati)* тихо́нько сидить, сидить стихнувшы; kúpiť niečo za ~ prstov *expr.* укра́сти, потягну́ти дашто́; купити дашто́ за пять па́лців і єдну́ до́лонь; ~ minút pred dvanástou *hovor.* в послі́дню мину́ту; má všetkých ~ pokope *expr.* він мудрый, розва́жный; мать до́бру го́лову; mať všetkých ~ p *hovor. (о дівча́ті, жені́)* мать вшыткы пять п, воло́діє вшыткыма досто́йностями *або* плу́сами; gazduje od desiatich k piatim *hovor.* ґазду́є нееконо́мно, зле

pät//a -y *ž* пята ● zraziť ~y кло́пнути за́пятками; niekomu ~y lízať дако́му пяты лиза́ти; lepiť sa niekomu na ~y *hovor.* ходити дако́му за пята́ми *або* по пятах; ходити хво́стом задакым; otrčiť ~y *hovor. žart.* протягнути но́гы *(уме́ртu)*; vytiahnuť ~y (z domu) вытягнути пяты з до́му; ukázať ~y указа́ти пяты; od hlavy po ~y од го́ловы до ніг *або* по пяты *або* до пят; Achillova ~ *kniž.* Ахі́ллова пята; to nemá hlavy ani ~y *hovor.* тото́ не мать го́ловы а́ни пяты, тото́ є даяка́ несмысе́лность; stúpa mu na ~y *hovor.* він (она́) сту́пать ёму́ на пяты; byť niekomu v ~ ách *al.* za ~ami быти дако́му в пятах *або* за пятами; kto nemá v hlave, má v ~ách [*prísl.*] хто не мать в го́лові, мать в пятах; ду́рна го́лова но́гам по́кій не дасть

päťadvadsať *čísl. hovor.* два́дцять пять

päták -a *m hovor. zastar.* пята́к, пятачо́к

päťboj -a *m šport.* пятибо́рство

päťbojár -a *m šport.* пятибо́рник

päťboký пятьгра́нный; ~ hranol *geom.* пятигра́нник
päťciferný пятьціфе́рный *(о чíслі, ціфрі)*
päťcípy пятькінцёвый
päťčlenn//ý пятьчле́нный, склада́ючій ся з пятёх чле́нів; ~á delegácia пятьчле́нна делеґа́ція; делеґа́ція склада́юча ся із пятёх чле́нів *або* людéй
päťdesiat *čísl.* пятьдесят
päťdesiathaliernik -a *m* пятьдесятгале́рник
päťdesiatin//a -y *ž* пятьдесятина, пятьдесята часть
päťdesiat//iny -ín *ž pomn. hovor. zastar.* пятьдесятины, пятьдесяты роковины
päťdesdiatk//a -y *ž* **1** *(чісло, ціфра)* пятьдесят **2** *hovor. (vek)* пятьдесят ро́ків, пятьдесятка; sláviť ~u осла́влёвати пятьдесят ро́ків *або* пятьдесяты роковины **3** *hovor. (predmet označený číslom 50)* чісло *або* но́мер пятьдесят; пятьдесяте чісло, пятьдесятый но́мер; býva na ~e він бывать на пятьдесятці *або* на чіслі пятьдесят *або* на пятьдесятім чіслі *(в готе́лі)* **4** *hovor.* пятьдесят кору́н *або* е́вра *(піняжный знак)*
päťdesiatnik -a *m* пятьдесятник, пятьдесятро́чный чоловíк
päťdesiatročn//ý пятьдесятро́чный; ~ človek пятьдесятро́чный чоловíк; ~é jubileum пятьдесятро́чный юбіле́й
päťdesiat//y *čísl.* пятьдесятый; ~ v poradí пятьдесятый по по́рядку; v ~ych rokoch minulého storočia в пятьдесятых ро́ках мину́лого століття
päťdňov//ý пятьднёвый; ~é dieťa пятьднёва дітина; ~á práca пятьднёва робо́та
pätin//a -y *ž* пятина, пята часть, єдна́ пята *або* пятина
päťka, pätork//a -y *ž* **1** ціфра пять, пятка, пятірка **2** *škol.* пятка *(шко́льска отмíтка)* **3** *hovor.* пятка, пятый но́мер *або* пяте чісло *(електричкы і т. п.)*
päťkrát *čísl.* пять раз
päťlitrovk//a -y *ž hovor.* пятьлітро́вка, пятьлітро́ва фляшка
päťlitrový пятьлітро́вый; ~ hrniec пятьлітро́вый го́рнець
päťmesačn//ý пятьмíсячный; ~é dieťa пятьмíсячна дітина; ~ pobyt пятьмíсячне перебыва́ня *(даґде́)*
päťmetrový **1** пятьметро́вый **2** *hovor.* ва́гов пять це́нтнерів
päťmiestn//y пятьмíстный; ~e auto пятьмíстне а́вто; ~e číslo *mat.* пятьмíстне чісло
päťmocný *chem.* пятьвале́нтный
päťnásobn//ý пятьразо́вый, о пять раз бíвше; ~é množstvo пять раз бíвша кількость; ~á ozvena о пять раз бíвша одо́зва, пятькра́тне е́хо
päťnásob//ok -ku *m* **1** о пять раз бíвша кількость **2** *mat.* пятькра́тне
pätnásť *čísl.* пятна́дцять; ~ rokov пятна́дцять ро́ків; pätnásti vojaci, ~ vojakov пятна́дцять вояків
pätnástk//a -y *ž* **1** пятна́дцятка; пятна́дцять, чісло пятна́дцять **2** *hovor.* пятна́дцяте чісло
pätnásťročný пятнадцятьро́чный
pätnást//y *čísl.* пятна́дцятый; ~e výročie пятнадцятьро́чный юбіле́й
pätolizač -a *m pejor.* пятолиза́ч, підлизовач, лишкач, низкопоклóнник
pätolizačstv//o -a *s* підлизовачство, низкопоклóнство
pätoraký *čísl.* пятора́кый; пять рíзных со́ртів
pätorka *p.* **päťka**
pätoro *čísl.* **1** пяте́ро, пять; ~ detí пяте́ро діте́й **2** *(vyjadruje päť druhov niečoho)*: ~ dverí пяте́ро две́рей; *pren.* pozná ~ remesiel він знать мно́го реме́сел
päťposchodov//ý пятьштоко́вый *zastar.* пятьета́жный; ~á budova пятьштоко́ва *zastar.* будо́ва, пятьета́жна будо́ва
päť ráz *p.* **päťkrát**
päťročný пятьро́чный; ~ strom пятьро́чный стром; ~ plán пятьро́чный план
päťslabičn//ý *lingv.* пятьскладный; ~é slovo пятьскладне́ сло́во

päťsto *čísl.* пятьсто
päťstopový *lit.* пятьстóпный; ~ verš пятьстóпный стих
päťstoročný пятьсторóчный
päťstup -u *m* пятьстýп; pochodovať v ~och походовáти *áбо* машировáти в пятьстýпах
päťstupňov//ý пятьґрáдусный; ~ uhol пятьґрáдусный ýгол; ~á zima пятьґрáдусный мóроз
päťtisíc *čísl.* пять тíсяч
päťtonov//ý пятьтонóвый; ~ náklad пятьтонóве наложíня; ~é auto пятьтонóве áвто
päťtónov//ý *hud.* пятьтóнный; ~á stupnica пятьтóнна ґáмма
päťtriedny пятьклáсный
päťuholník -a *m geom.* пятьуґóлник
päťvaječn//ý *kuch.* пятьяйцёвый, з пятёх яєць *(о місмі)*; ~é makaróny пятьяйцёвы макарóны, макарóны з пятёх яєць
päťvalcový пятьвалцёвый; ~ motor пятьвалцёвый мóтор
päťval//ec -ca *m tech. slang.* пятьвалцёвый мóтор
päťzväzkový пятьтóмный; ~ román пятьтóмный ромáн, ромáн в пять тóмах
pec -e *ž* пец *м*, пéчка *ж*; kachľová ~ кахлёвый пец; elektrická, plynová ~ електричный, плінóвый пец; sklárska ~ склáрьскый пец; atómová ~ *tech.* атомóвый котéл; vysoká ~ *hut.* высóкый пец • sedieť za ~ou *hovor.* сидíти за пéцом
pec//eň -ňa *m* окрýглый хліб, бóхник
peciar -a *m* пéцяр
pecivál -a *m pejor.* пéцох, лінивець, лíнёх, лежибóка, поваляч
pecný, pecový пецóвый
pecúch -a *m pejor.* лежибóка, лінивець, лíнёх, поваляч
peča//ť -te *ž* пéчатка *ж*; штéмпель *м* *(óдтиск)*; opatriť list ~ťou дати пéчатку на письмо • ~ tajomstva *kniž.* пéчатка тáйности; byť pod ~ťou хранити під семóма зáмками; niesť ~ niečoho нéсти одпечáток *áбо* пéчатку дачóго
pečatidl//o -a *s* пéчатка *ж*, штéмпель *(механíзм)*
pečat//iť -í -ia *nedok.* **1** печатковáти, опечатковáти; ~ list, balík опечатковáти письмо, бáлик **2** заливáти печаткóвым вóском; ~ fľaše заливáти фляшкы печаткóвым вóском
pečatný: ~ vosk печаткóвый віск; ~ prsteň пéрстень з пéчатков
peče//ň -ne *ž* печíнка *ж*
pečeňov//ý печінкóвый; ~á pašteta печінкóва паштéка; ~ výťažok печінкóвый екстрáкт
pečen//ý печéный; ~é zemiaky печéны бандýркы; ~é mäso печéне мясо • je u nich ~-varený він у них днює і ночýє; він у них як дóма; nikomu nelietajú ~é holuby do huby [*prísl.*] никому печéны гóлубы до рóта самы не летять
pečiark//a -y *ž* шампінён, печáрка
pečiatk//a -y *ž* пéчатка, штéмпель *(механíзм і óдтиск)*; okrúhla ~ окрýгла пéчатка; podlhovastá ~ подовговáста пéчатка; poštová ~ поштóва пéчатка, поштóвый штéмпель; dať *al.* udrieť ~u дати пéчатку *áбо* штéмпель
pečiatk//ovať -uje -ujú *nedok.* печатковáти, штемплёвáти, дати пéчатку; ~ spisy давáти пéчатку на докумéнты, печатковáти докумéнты; ~ lístky *(cestovné)* печатковáти лíсткы *(путёвы)*
pečienk//a[1] -y *ž (mäso)* печéне; husacia ~ печéна ґýска
pečienk//a[2] -y *ž hovor. (pečeň)* печíнка
pečieňový *hovor.* печінкóвый
pečivár//eň -ne *ž* фабрика на печíво, пекáрня
pečiv//o -a *s hromad. kuch.* **1** *(cukrárske)* печíво, мýчник **2** *(pekárske)* рóглик, зéмлик, бýлка; prášok do ~a пóрошок до печíня *(до місма)*
pečivov//ý: ~á misa миска на печíво
pedagóg -a *m* педаґóґ
pedagogický педаґоґíчный
pedagogičk//a -y *ž* педаґоґíчка

pedagogik//a -y *ž* педаґоґіка
pedál -a *m* педала *ж*; ~ na bicykli педала на біціґлі; ~ na klavíri педала на клавірі
pedant -a *m* педант
pedantér//ia -ie *ž* педантізм *м*; педантічность *ж*
pedantn//ý *v rôzn. význ.* педантный, педантічный; ~ človek педантный чоловік; ~á robota педантна робота
pederast//ia -ie *ž odb.* педерастія, мужелóжство, гомосексуáлность
pediat//er -ra *m* педіáтер
pediatr//ia -ie *ž* педіатрія
pedikúr//a -y *ž* педікýра
pedológ//ia[1] -ie *ž (veda o dieťati)* педолóґія
pedológ//ia[2] -ie *ž (veda o pôde)* наýка о (класіфікáції) зéмлі
peh//a -y *ž* пéга
pehavý пеґáтый; ~ chlapec пеґáтый хлóпець
pech -u *m hovor.* нещáстя, неýспіх, смолá; máte ale ~! мáте áле смолý!
pechor//iť sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* **1** усиловати ся, снáжыти ся *(о даштó)*, гнáти ся за дачім, лізти із кóжы вон **2** *bezpredm. i s čím* намагáти ся, з намáгов даштó робити **3** *zried.* пышыти ся, хвалити ся, вытяговати ся
pechot//a -y *ž hromad.* піхóта; horská ~ гірьска піхóта; motorizovaná ~ моторізовáна піхóта, мотопіхóта
pekáč -a *m* тéпша на печіня мяса
pekár -a *m* пекáрь *м*
pekár//eň -ne *ž* пекáрня
pekárenský: ~ výrobok выробок пекáрні
pekárnik -a *m* пекáрник, пекáрьскый пец
pekársk//y пекáрьскый, пекарéньскый; ~a pec пекáрьскый пец; ~a lopata пекáрьска лопáта; ~e výrobky пекарéньскы выробкы
pekelník -a *m hovor.* пекéлник, дябол, чорт
pekeln//ý **1** пекéлный, áдьскый; ~é brány áдьскы *або* пекéлны брáны **2** *expr.* áдьскый, стрáшный, дикый, ужáсный; ~ krik дикый *або* стрáшный крик; ~é tempo ужáсне тéмпо; ~á horúčava пекéлна горучáва, пéкло; ~é muky страшны мýкы ● ~ stroj áдьска машына
pekl//o -a *s* **1** ад, пéкло **2** *pren. expr.* ад, пéкло ● robiť ~ *hovor. expr.* робити пéкло; prepadnúť sa do horúceho *al.* jazerného ~a *hovor. expr.* пропáсти *або* стратити ся бесслідно; ber sa *al.* choď do ~a *al.* do horúcich pekiel! *hovor.* берь ся *або* ідь до чóрта *або* до дябла!; pýcha ~om dýcha [*prísl.*] пыха пéклом дыхать, гóрдость до дóбра не довéде
pekne *prísl.* шýв(м)ні, прекрáсні; дóбрі; ~ hovoriť, spievať прекрáсні бісідовáти *або* говорити, співáти; ~ sa chovať дóбрі поводити ся; dnes je ~ днесь є дóбра *або* прекрáсна погóда ● prosím vás ~ я вас барз крáсні прóшу
peknot//a -y *ž bás.* красá, красотá
pekn//ý **1** шýв(м)ный, крáсный, прекрáсный, чудéсный; ~é dievča шýв(м)не *або* крáсне дівча; ~é mesto шýв(м)не місто; ~ hlas прекрáсный *або* крáсный гóлос; ~á kniha прекрáсна книга; ~é počasie прекрáсна *або* чудéсна погóда **2** дóбрый; ~ príklad дóбрый приклад; ~ výsledok дóбрый резултáт; to nie je ~é od teba то не дóбрі од тéбе *або* з твóёго бóку **3** *hovor.* пристóйный, солідный; ~ príjem пристóйный зáробок; ~ majetok солідный маєток ● ~ ako obrázok шýв(м)ный як óбразок, як на óбразку; urobiť niečo pre ~é oči *hovor.* зробити даштó про прекрáсны óчі; ~ vták *al.* vtáčik *hovor. iron.* шýв(м)ный птáшок; to je ~á robota *iron.* но і робóта; to je ~ poriadok тотó і пóрядок
pektorálny *anat.* грýдный
peľ -u *m* пель
pelagr//a -y *ž lek.* пеláґра
pelargón//ia -ie *ž bot.* пеларґóнія
peľas//ť -ti *ž* óкрай, крáйня дóска пóстілі
pelech -u *m* **1** *(zvierat)* барліґ, нóра **2** *pejor.* барліґ; kartársky ~ картáрьскый барліґ
pelendrek -a/-u *m hovor.* **1** *bot.* солодкé дéревце **2** пéндрек (поліцáйта)
pelerín//a -y *ž* пелерина, плащ

peleš -e *ž pejor.* барлíґ, нóра, гніздó, скрыша; ~ lotrovská злодíйске гніздó

peleš//iť -í -ia *nedok.* барліґовáти, мáти барлíґ, нóру, гніздó, скрышу; гніздити

peleš//iť sa -í sa –ia sa *nedok. (o sliepke)* гніздити ся

peletón i pelotón -u *m* пелетóн; ~ cyklistov пелетóн біціґлíстів

peľh//ať -á -ajú *nedok. expr.* **1** кормити, выкóрмлёвати; ~ brava выкóрмлёвати свиню **2** *pren.* мáзнати, розмáзнёвати

peľový пелёвый

peň pňa *m* **1** пняк *м*; klčovať pne ортовáти *áбо* корчовáти пнякы **2** ствол • sprostý ako ~ *expr.* глýпый як пняк; hluchý ako ~ *expr.* глýхый як пняк

pen//a -y *ž* **1** піня́ **2** *kuch.* піня́, сніг (із взбитых білків); ovocná ~ овоцинóва піня́ **3** *min.* (мóрьска) піня́ • je ticho ako ~ є тихо, як кідь бы вóды до рóта набрáв; є тихо як мýха

penále *neskl. s* покýта, пенáле

penaliz//ovať -uje -ujú *nedok. koho* покутовáти, пеналізовáти *кóго*

penalt//a -y *ž šport.* пенáлта, єденадцятьметрóвый (покутóвый) коп

peňazokaz -a *m* пінязекáз, фалшовáтель пінязей

peňaženk//a -y *ž* буделярик *м*, піняжéнка *ж*

peňažit//ý піняжный; ~ poplatok піняжне поплачíня; ~á podpora піняжна підпора; ~é pomery піняжна сітуáція; ~á zbierka піняжне зберáня

peňažníctv//o -a *s* піняжне ґаздíвство, фінáнції

peňažník -a *m* банкáрь; фінáнчник

peňažn//ý піняжный, фінáнчный; ~ obeh піняжный óбіг; ~á hodnota піняжна вáртість, ціна́ в пінязях; ~é hospodárstvo піняжне ґаздíвство; ~é prostriedky піняжны *áбо* фінáнчны срéдства; ~é ťažkosti фінáнчны тяжкости; ~ ústav бáнка, шпорóвня; ~ príjem піняжный зáробок; ~á renta піняжна рéнта; ~á pokuta піняжный штроф, піняжна покýта

pendl//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* ходити, волочíти ся, переволóчовати ся, потýлёвати ся, потóвковати ся, поневіряти ся

peniaz -a *m* **1** монéта; zlatý, strieborný ~ золотá, стрібéрна монéта **2** *hromad. hovor.* пінязі *pomn.*; pekný ~ великы пінязі, велика сýма пінязей *áбо* велика кóпа пінязей • poznať niekoho ako starý ~ *hovor.* познáти дакóго як стáрый ґрáйцарь; sedí ako päť peňazí *hovor. (o dieťati)* сидить тихóнько, сидить притихнувшы; kúpiť niečo za lacný ~ *hovor.* купити даштó потýньше; nebrať niečo za hotový ~ *hovor.* не брáти вáжні *áбо* серьёзні

peniaze peňazí *m pomn.* пінязі *pomn.*; papierové ~ папірёвы пінязі; kovové ~ ковóвы *áбо* металíчны пінязі; drobné ~ дрíбны пінязі, дрíбность; ukladať ~ na knižku укладáти пінязі на (шпорóвну) книжку; rozhadzovať ~ розмíтовати *áбо* розшмáрёвати пінязі; hotové ~ готóвы пінязі • má peňazí ako pliev *hovor. expr.* у нёго пінязства як полóвы; triasť sa za peniazmi *hovor.* трясти ся над пінязьми, трясти ся над каждым цéнтом; to ide do peňazí тотó ідé до пінязей, тотó бє по кішéні; za málo peňazí málo muziky за мáло пінязей – мáло мýзыкы; за мáло пінязей дасть ся мáло купити; ~ ho pália vo vrecku *expr.* пінязі у нёго не утримлюють ся; він не знать шпоровáти

penicilín -u *m farm.* пеніцілíн

penicilínov//ý пеніцілінóвый; ~á injekcia пеніцілінóва інéкція

penistý пінистый, пінный, пінячій ся

pen//iť -í -ia *nedok.* пінити

pen//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* пінити ся; mydlo sa ~í мыдлó пінить ся; pivo sa ~í пиво пінить ся

peniv//ý пінивый, пінный, пінячій ся; ~é víno пініве винó; ~é mydlo пініве мыдлó

penobetón -u *m stav.* пінобéтон

penov//ý пінóвый; ~ hasiaci prístroj пінóвый гасячій апарáт

pentagón -u *m odb.* пятьуго́лник
pentagonálny патьуго́лный, пентаґона́лный
pentamet//er -ra *m lit.* пентаме́тер
penz//ia -ie *ž* **1** пе́нзія; одпочі́нок; odísť do ~ie одыйти до пе́нзії **2** пе́нзія; vdovská ~ вдо́вска пе́нзія; má nárok na ~iu він мать пра́во на пе́нзію **3** плачі́ня за пензіо́н; denná ~ плачі́ня за пензіо́н *(за єде́н день і ніч)*
penzijný пензі́йный
penzión -u пензіо́н
penzionát -u *m* пензіона́т *(запе́рте учебно-выховне́ заряджі́ня)*
penzion//ovať -uje -ujú *dok. zastar. koho* дати пе́нзію *ко́му*
penzist//a -u *m* пензі́ста, пензіона́рь
per//a -y *ž* ґа́мба, у́ста; maľovať si ~y малёва́ти собі́ ґа́мбы *або* у́ста • zahryznúť si do ~y загрысти *або* заку́сити собі́ до ґа́мбы; ohŕňať ~y nad niečím *hovor.* крутити но́сом над дачі́м
perečník, peračník -a *m hovor.* пере́чник
percent//o -a *s* проце́нто; platiť ~á платити проце́нта; plniť plán na sto percent повнити план на сто проце́нт
percentný *p.* **percentuálny**
percentuálny проце́нтный; ~ pomer hlasov проце́нтне порівна́ня го́лосів
percepc//ia -ie *ž psych.* перце́пція, внима́вость, сприйма́ня
percip//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* перціпова́ти, внима́ти, спринима́ти
perej -e *ž geogr.* по́ріг *(рікы)*, рі́чный по́ріг
perejnat//ý порого́вый; ~á rieka порого́ва ріка́
peren//a -y *ž bot.* многоро́чна ростлина, вытырва́лка
perepú//ť -te *ž hovor. pejor.* га́ведь, ба́нда, збе́рба, перепу́ть
perfektívn//y заверше́ный; ~e sloveso *gram.* часосло́во заверше́ного віда
perfektn//ý **1** докона́лый, бесхыбный, вызначный, іде́алный, сувере́нный, перфе́ктный; ~ výkon бесхыбный резулта́т; ~á pisárka сувере́нна писа́рька **2** заверше́ный, закінче́ный; ~á zmluva доконче́ный *або* гото́вый догово́р
perfekt//um -a *s gram.* перфе́кт *(druh minulého času v niektorých jazykoch)*
perfídny зра́дный, кла́мный, фало́шный
perforác//ia -ie *ž* **1** *(dej)* перфора́ція, перфорова́ня, дірква́ня **2** *(sústava dierok)* перфора́ція, дірква́ня; ~ filmu перфора́ція фі́лму **3** *lek.* перфора́ція; продіраві́ня; ~ bubienka продіраві́ня у́шного бубе́нка
perforátor -a *m tech.* перфора́тор, дірква́ч *(на пробива́ня діро́к на па́пірі і т. п.)*
perfor//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* перфорова́ти, дірква́ти
pergamen -u *m v rôzn. význ.* перґа́мент • žltý ako ~ *expr.* жо́втый як перґа́мент
pergamenový перґаменто́вый
pergamín -u *m* перґамі́н
pergol//a –y *ž stav.* перґо́ла
per//ie -ia *s hromad.* пі́ря, пе́ро; párať ~ поро́ти пі́ря • pýšiť sa cudzím ~ím *hovor.* присвоёвати собі́ чуджі́ заслу́гы; vtáka poznáš po perí, človeka po reči [*prísl.*] пта́шка по́знаш по пі́рі, а чолові́ка по ре́чі
perifér//ia -ie *ž* периферія, о́край (мі́ста); bývať na ~ii жыти на о́краї мі́ста
periférn//y **1** периферный **2** *odb.* периферный; ~a nervová sústava периферна нерво́ва сісте́ма **3** другорядный, побо́чный; ~ problém другорядный про́блем
perifráz//a -y *ž let.* періфра́за, описуючій выраз
perihél//ium -ia *s astron.* перігелій
perin//a -y *ž* перина; пірёвый па́плон; páperová ~ пірёвый па́плон; prikrývať sa ~ou прикрыва́ти ся перинов *або* пірёвым па́плоном
perinák -a *m hovor.* перина́рь
periód//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* перио́д; vegetáčna ~ перио́д веґета́ції; geologické ~y ґеолоґі́чны перио́ды **2** *hovor.* менштруа́ція, перио́да
periodicit//a -y *ž odb.* періоді́чность *ж*

periodick//ý періодічный; ~á tlač періодічна преса ● ~ zlomok *mat.* періодічна дроб; ~á sústava prvkov *chem.* періодічна сістема елементів; ~é hospodárske krízy *ekon.* періодічны економічны крізы; ~á kometa *astron.* періодічна комета

periodik//um -a *s kniž.* періодіка, періодічна преса

periodizác//ia -ie *ž odb.* періодізація; ~ dejín періодізація історії

periodiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok. odb.* періодізовати, ділити/розділёвати на періоды

peripet//ia -ie *ž odb.* періпетія; неочекована зміна в розвитку

periskop -u *m odb.* періскоп

peristaltický перісталтічный

peristaltik//a -y *ž lek.* перісталтіка

per//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* пірити ся, опірёвати ся *(о птахах, курках і т. п.)*

perl//a -y *ž* **1** перла; loviť ~y глєдати перлы; vyšívaný ~ami вышываный перлами **2** *pren.* перла, перлина *(літературы, іскуства)*

perle//ť -te *ž* перламутер

perleťový перламутровый; ~ gombík перламутрова ґомбічка

perličk//a[1] -y *ž* **1** *zdrob. (jednotlivé zrnko)* перлинка **2** *pren. expr.* перла

perličk//a[2] -y *ž zool.* цісарька

perličkov//ý перлічковый; ~ steh *krajč.* дрібный стег; ~ stroj пишуча машынка з дрібным шріфтом; ~é písmo перлічкове письмо

perlit -u *m hut.* перліт

perl//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* пінити ся, бублинковати; переливати ся; víno sa ~í вино пінить ся *або* бублинкує

perliv//ý пінливый, бублинковый; іскристый; ~é víno бублинкове *або* іскристе вино; ~ smiech *pren.* іскристый *або* звучный сміх

perlon -u *m chem.* перлон

perlon//ky -iek *ž mn. č. hovor.* перлоновы панчохы

perlonov//ý перлоновый; ~é pančuchy перлоновы панчохы

perlový перловый; ~náhrdelník перловый нашыйник

perm -u *m geol.* пермскый період, пермска сістема

permanenc//ia -ie *ž* перманенція, неперерываюча служба; поготовость *ж*; byť v ~ii а) быти все поготовым; быти все в службі; б) быти в повній поготовости

permanentk//a -y *ž hovor.* перманентка *(до театру, на концерты і т. п.)*

permanentn//ý перманентный; неперерываючій; постійный; ~ lístok do divadla перманентка до деатру; ~á činnosť неперерываюча діялність

permský *geol.* пермскый; ~ útvar prvohor пермскый *або* наймолодшый період першогор

permutác//ia -ie *ž* пермутація, переставліня, переміщіня; ~ie prvkov *mat.* переставліня елементів

permut//ovať (sa) -uje (sa) -ujú (sa) *nedok. dok.* змінёвати ся/змінити ся

pernat//ý *(zver)* пернатый

pernic//a -e *ž lingv.* губный *або* лабіалный звук

perník -a *m* перник

pernikár -a *m* перникарь

perníkov//ý перниковый; ~á chalúpka *(v rozprávkach)* перникова хыжка

pern//ý губный; ~á spoluhláska *lingv.* губный *або* лабіалный звук

per//o[1] -a *s* **1** перо; pštrosie ~ пштросє перо, перо пштроса **2** *hovor.* украшіня на калапі *(із піря або квіток)*; dať si ~ za klobúk дати собі перо за калап

per//o[2] -a *s* перо; plniace ~ повняче перо, вічне перо, автоматічне перо; rysovacie ~ рісуюче перо; guličkové ~ ґулькове перо ● živiť sa ~om кормити ся *або* жывити ся пером *або* літературнов роботов; vie narábať ~om він знать нарабляти пером, він знать писати; majster ~a *kniž.* майстер пера, добрый писатель; tisne sa mu do

~a *al.* pod ~ *expr.* він не може не писати о тім; тото просить ся на папірь; жадать ся ёму дашто написати; má ľahké ~ мать легке перо, він легко пише
per//o³ -a *s* **1** спруга, пружина **2** *(na aute, vagóne ap.)* перо
per//o⁴ -a *s odb.* выступ *м*; ~ na škridle выступ на черепі
perokresb//a -y *ž* малёваня пером
perón -u *m hovor.* перон
perónk//a -y *ž hovor.* перонный листок
perónny перонный; ~ lístok перонный листок
perovan//ie –ia *s tech.* перованя; dobré ~ добре перованя
per//ovať -uje -ujú *nedok.* перовати
perov//ý перовый, спруговый; ~ otoman перовый діван; ~é vložky спруговый мадрац • ~á váha *šport.* пололегка вага
perozubn//ý: ~é hlásky *lingv.* ґубно-зубны голосны
perpazuch *prísl. hovor. zastar.* попід пазуху; ísť ~ іти попід пазуху/руку
perpetuum: ~ mobile *neskl.* *s* перпетуум-мобіле *prísl. hovor. zastar.* під руку, під пазуху; ísť ~ іти під руку *або* під пазуху *або* попід пазуху
persona: ~ grata *obyč. len v 1. p.* персона ґрата; витана особа; ~ non grata персона нонґрата; нежелана особа
personál -u *m* персонал; zdravotný ~ медициньскый персонал; lodný ~ шыфный персонал; hotelový ~ готеловый персонал
personál//ie -ií *ž mn. č.* особны даны *(в анкеті)*, даны анкеты, анкетны даны
personalizm//us -u *m filoz.* персоналізм
personáln//y особный; ~e oddelenie особне *або* кадрове одділіня • ~a únia *polit.* особна унія
personifikác//ia -ie *ž* персоніфікація, зособнёваня; переношіня людьскых властивостей на предметы
personifik//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* персоніфіковати, зособнёвати/зособнити
perspektív//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* перспектіва; lineárna ~ лінійна перспектіва; otvárajú sa nové ~y отворяють ся новы перспектівы **2** точка зріня *або* зору *або* з поглядy; pozerať na niečo z ~y dejín позерати на дашто з історічной точкы зріня *або* зору, позерати ся на дашто з історічного погляду • z vtáčej ~ з вышкы пташиного лету
perspektívny *v rôzn. význ.* перспектівный; ~ obraz перспектівный образ; ~ plán перспектівный план
pertrakt//ovať -uje -ujú *nedok. čo* посуджовати *што*, їднати *о дачім,* переберати *дашто*
Perún -a *m myt.* Перун
peru//ť -te *ž* **1** *bás. i pren. (vtáčie krídlo)* крыло **2** *let. (oddiel lietadiel)* пілотный одділ, авіаодділ
perzekúc//ia -ie *ž* переслідованя, перзекуція; гоніня; politická ~ політічне переслідованя
perzekučn//ý репресівный; ~é opatrenie репресії, репресівны міры
perzekv//ovať -uje -ujú *nedok.* переслідовати; репресіровати *nedok. dok.*
perzián -a *m* **1** *(kožušina)* каракуль *(кожушина з каракульскых ягнят)*; каракульча **2** *hovor. (kožuch)* каракулёвый кожух
perzský перзьскый; ~ koberec перзьскый покровець
perzštin//a -y *ž* перзьскый язык
pes psa *m* **1** пес; strážny ~ вартовный пес; poľovnícky *al.* poľovný ~ полёвницькый пес; ~ na reťazi пес на ланцку, привязаный пес; besný ~ стеклый пес; ovčiarsky ~ вівчарьскый пес, вівчарка; stopovací ~ стопуючій пес; pozor, zlý ~! варуй ся, злый пес! **2** пес *(самець) м* • je hladný ako ~ *hovor.* він голодный як вовк *або* як пес; chodí za ním ako ~ він (она) ходить за ним як пес *або* за пятами *або* як тінь; hanbí sa ako ~ він (она) ганьбить ся як пес; (je) verný ako ~ він вірный *або* одданый

як пес; zaobchádzať s niekým ako so psom заобходити ся з дакым як з (посліднім) псом; nebude zo psa slanina [*prísl.*] не бýде з пса солонина; tam je ~ zakopaný! ґéле, де пес закопáный!; ani ~ sa o neho neobzrie, ani ~ nezabreše za ním *hovor. expr.* áни пес за ним не óбзрить *áбо* не забрéше; kto chce psa biť, palicu si nájde [*prísl.*] хто хóче пса бити, пáліцю собі найде

pesimist//a -u *m* песімíста

pesimistick//ý песімістíчный, смутный; ~á povaha песімістíчный харáктер; ~ svetonáhľad песімістíчне назерáня на світ; ~á nálada песімістíчне розположíня *áбо* наладжíня

pesimizm//us -u *m* песімíзм

pesničk//a -y *ž* спíванка, пíсня; veselá, smutná ~ весéла, смутнá спíванка *áбо* пíсня ● (to je) stará ~ *hovor.* стáра спíванка; niet takej ~y, čo by nemala konca [*prísl.*] нєт такóй спíванкы, котрá бы не мáла кóнець; вшытко мать свій кóнець

pestovan//ie -ia *s* **1** *(kačiek)* розведжíня; росплóджованя; *(cukrovej repy)* култівовáня; ~ ovocných stromov розведжíня плодóвых *áбо* овоцинóвых стрóмів; ~ husí розведжíня ґýсок **2** рóзвиток, здоконáлёваня, култівовáня; ~ vkusu здоконáлёваня смáку; ~ športu рóзвиток шпóрту; заоберáня ся шпóртом **3** *čoho* дóгляд *за чім;* ~ pleti дóгляд за кóжов твáри

pestovan//ý **1** розвóджованый; росплóджованый; култівовáный; ~é plodiny розвóджованы *áбо* росплóджованы култýры **2** (старостливо) утримованый; ~é ruky (старостливо) утримованы рукы; ~á tvár утримована тварь, утримоване лицé

pest//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* **1** розвóджовати; росплóджовати; ~ kvety, zeleninu росплóджовати квíткы, зеленину; ~ kury, husi розводити кýркы, ґýскы **2** *čo* заоберáти ся *чім*; розвивáти, здоконáлёвати *што*; ~ hudbu, spev заоберáти ся мýзыков, спíвом; ~ šport заоберáти ся шпóртом; ~ vkus розвивáти вкус *áбо* смак **3** *čo* (старостливо) утримовати *што,* слідити *за чім*; ~ si vlasy, pleť (старостливо) утримовати собі вóлосы, тварь

pest//ovať[2] -uje -ujú *nedok. (malé dieťa)* носити, тримати, чічíкати, ґáйкати на рукáх, на кóлінах

pestovateľ -a *m* **1** росплóджователь, дорóблёватель сільскогосподáрьскых култýр; ~ bavlny дорóблёватель бавóвны; ~ tabaku росплóджователь, дорóблёватель дугáну **2** заоберáючій ся, інтересýючій ся дачíм; ~ hudby, spevu заоберáючій ся мýзыков, спíвом

pestr//ieť sa -ie sa -ejú sa *nedok.* пестрити ся

pestrofarebn//ý пéстрый, різнофарбяный; ~á šatka пéстре хýща

pestr//ý **1** пéстрый; різнофарбяный; ~á látka пéстре полóтно, пéстрый матеріáл; ~é kvety пéстры квíткы **2** *pren.* пéстрый, рознорóдый; різнофóрмный; ~á spoločnosť пéстра óбщность; ~ program пéстрый *áбо* рознорóдый прóґрам

pestún -a *m* **1** пестýн **2** выховáтель *м* **3** *práv.* опíкун

pestunk//a -y *ž* **1** пестýнка **2** выховáтелька **3** *práv.* опíкунка

pestv//o -a *s* *hovor.* фиґлярьство, гунцýтство, збойництво

peši, pešo, pešky *prísl.* пíшы, пíшо, пíшкы; ísť ~ іти пíшы, пíшо, пíшкы; ~ ako za vozom іти як за вóзом, тотó сáме; ani ~ ani za vozom áни так áни так; нияк

peš//í[1] **1** пíшый, пішохóдный **2** піхóтный; ~ pluk *voj.* піхóтный *áбо* пíшый плук; ~ie vojsko піхóта

peš//í[2] -ích *m mn. č.* пішохóды, ходцí; prechod pre peších перехíд для хóдців *áбо* пішохóдів

pešiak -a *m* **1** *voj.* піхотинець **2** *(v šachu)* пíшка

pešky, pešo *p.* **peši**

petíc//ia -ie *ž* петíція; прошíня; podať ~iu подати петíцію *áбо* прошíня

petit -u *m typ.* петíт
petrifikác//ia -ie *ž odb.* петріфікáція, окамініня *(ростлин, звірят)*
petrifik//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** петріфіковáти, камяніти/окамяніти, вапенатíти/звапенатíти **2** *pren.* зморóжовати/зморозити
petograf//ia -ie *ž geol.* петроґрáфія
petrografický петроґрафíчный
petrolej -a *m* нáфта
petrolejovk//a -y *ž hovor.* лáмпа на нáфту, нафтянка
petrolejov//ý нафтóвый; ~á lampa лáмпа на нáфту, нафтянка • ~á farba тéмно-синёзелéна фáрба
petržlen -u *m* петрýшка; zelený ~ зéлінь *áбо* внять петрýшкы • predávať ~ *expr. (o dievčatách)* сидíти *(не танцёвáти на забáвах)*; rozumie tomu, ako koza ~u розýмить ся тóму, як свиня в помарáнчах; він тóму абсолýтні не розýмить ся
petržlenov//ý *príd. k* **petržlen**; ~á vňať зéлінь *áбо* внять петрýшкы, петрушкóва внять
petún//ia -ie *ž bot.* петýнія
pevne *prísl.* **1** міцно, сильно, íсто, сполягливо; ~ skĺbený celok єднó цíлé **2** міцно, сильно; ~ držať v rukách міцно тримати в рукáх **3** порядні, тýго, міцно; ~ zovrieť pery порядні запéрти ýста **4** енерґíчні, рішýчо; ~ odpovedať рішýчо одповідáти **5** твéрдо, міцно, силні, непіддáйні; ~ niekomu veriť твéрдо *áбо* абсолýтні дакóму вірити; ~ sa rozhodnúť приняти твердé *áбо* незлóмне рішíня; byť ~ presvedčený быти твéрдо *áбо* абсолýтні пересвідчéным
pevn//ieť -ie -ejú *nedok.* міцніти, зміцнёвати ся
pevnin//a -y *ž* **1** сýша, зéмля **2** контінéнт
pevnos//ť[1] -ti *ž* крíпость *ж*; pohraničná ~ погранíчна крíпость; dobyť ~ добити крíпость; lietajúca ~ *voj.* літáюча крíпость
pevnos//ť[2] -ti *ž* **1** пéвность, міцность *ж* **2** *fyz.* протівлíня, ~ látok протівлíня матеріáлів; mechanická ~ механíчне протівлíня **3** твéрдость, тырвáлість, незлóмность, сила, міць; ~ vôle твéрдость *áбо* сила вóлі
pevn//ý **1** пéвный, міцный, силный; стабíлный, немінливый; ~ obal міцнé обалíня; ~é múry міцны мýры **2** силный, міцный, моґýтній; ~ chlap міцный хлоп 3 твердый, рішýчій, енерґíчный, пересвíдчуючій; ~ krok твердый крок; ~ hlas пересвíдчуючій гóлос **4** *fyz.* непогынáючій, стабíлный, змíцнюючій; ~ bod непогынáюча тóчка 5 твердый, незлóмный, непіддáйный, íстый; ~ charakter твердый харáктер; ~á vôľa незлóмна вóля; mať ~ úmysel мáти незлóмный зáмір **6** твердый, стабíлный; ~é ceny стабíлны *áбо* тверды ціны; ~á norma твердá нóрма • ~á zem пéвна зéмля, сýша; mať ~ú pôdu pod nohami мáти твердý зéмлю під ногáми, стояти на твердíй зéмли; ~á ruka твердá *áбо* стрóга рýка; ~á disciplína твердá *áбо* стрóга дісціплíна; mať ~ú chrbtovú kosť мáти твердый харáктер, мáти пéвну хырбетóву кість
pch//ať -á -ajú *nedok.* **1** *čo* пхáти, сувáти, запхавáти, засувáти; ~ ruku do vrecka запхавáти рýку до кішéні **2** *koho, čím expr.* выкóрмлёвати, кормити; ~ niekoho mäsom кормити дакóго мясом • ~ ruku *al.* prsty do ohňa *hovor.* пхáти пáлці *áбо* рýку до огня; ~ do všetkého nos *expr.* пхáти *áбо* сувáти до вшыткого свій ніс
pch//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. expr.* **1** сувáти ся, лíзти, пхáти ся; ~ sa do popredia лíзти до пéреду **2** *čím* напхавáти *áбо* набивáти жóлудок *чім*, кормити ся *чім*
pia//ď -de *ž* пядь *ж*, кусóк *м*; nemá ani ~ zeme не мать áни кусóк зéмлі; nepôjdem ani na ~ áни не пóгну ся
piadimužík -a *m* **1** *(trpaslík)* кáрлик **2** *aj pren. expr. (človek veľmi malej postavy)* кáрлик, недорóсток
piaďový дóвшков на єднý пядь
pianin//o -a *s* піанíно *с*

pianissimo[1] *prísl. hud.* піанісімо, барз тихо, слáбо; spievať ~ співáти піанісімо *áбо* барз тихо

pianissim//o[2] -a *s hud.* піанісімо *c neskl.*; барз слабый, тихый звук

pianist//a -u *m* піаніста *м*

piano[1] *prísl. hud.* піáно, тихо; hrať, spievať ~ грáти, співáти піáно *áбо* тихо

pian//o[2] -a *s hud. hovor.* піáно *нескл. с*, клáвір *м*

pian//o[3] -a *s hovor. (tichý zvuk)* піáно *neskl. c*

piatačk//a -y *ž hovor.* пятиклáсниця, квінтáнтка

piatak -a *m hovor.* пятиклáсник, квінтáнт

piati *čísl.* пять, пятéро; boli sme ~ нас было пятéро

piat//ok -ku/-ka *m* пятніця • Veľký ~ *cirk.* Велика пятніця; šaty na sviatok i na ~ шмáты на кáжду нагóду *áбо* на кáждый день; nemá sviatku ani ~ku *expr.* він (онá) не знать одпочíнку; piatok zlý začiatok [*prísl.*] не зачінáй робóту в пятніцю; dlhší ~ ako sobota дóвгша пятніця як субóта

piat//y *čísl.* пятый; ~a trieda пята клáса; o pol ~ej о пів пятой • ~e koleso vo voze *hovor.* пяте кóлесо у вóза, пяте бáгро в кóлесі; pristane mu to ako koze ~a noha *hovor.* пристáне ёмý тотó як кóзі пята нóга *áбо* як корóві сідлó, цáлком ёмý тотó не пристáне; hovoriť ~e cez deviate *kniž.* молóти пяте чéрез девяте, тáрати дві пóза три

pidlik//ať -á -ajú *nedok. expr.* **1** фідликати, пилити *(на гýслях)* *2 (tupým nožom)* пилити

pieck//a -y *ž* пéчка; elektrická ~ електрична пéчка

piecť pečie pečú *nedok.* **1** печí, прáжыти; ~ chlieb, koláče печí хліб, колачí; ~ hus печí гýску; ~ mäso na ražni печí мясо на рóжні **2** пец, бýбен; rúra dobre pečie бýбен дóбрі печé **3** *pren. expr.* печí, палити, прáжыти; slnko pečie сóлнце печé **4** ковáти тáйны зáміры, задýмовати *што прóтів кóго;* tí niečo pečú они даштó задýмують **5** *s kým expr. (paktovať)* договорити ся; tí dvaja spolu pečú тоты двóє суть за єднó, тоты двóє договорили ся *áбо* пактýють

piecť sa pečie sa pečú sa *nedok.* **1** печí ся; выпражáти ся; torta sa pečie тóрта печé ся; mäso sa pečie мясо печé ся *áбо* выпрáжать ся **2** *pren. hovor.* печí ся, грíти ся; ~ sa na slnku печí ся на сóлнці

piedestál -u *m* пєдестáл, підстáвець

piesčin//a -y *ž* пісковита зéмля; пісковита місцéвість

piesčit//ý пісковитый; ~á zem пісковита зéмля

pies//eň -ne *ž* співанка, пíсня; ľudová ~ нарóдна співанка; tanečná ~ танцёвáльна співанка, співанка на тáнець; zborová ~ хорóва співанка; pochodová ~ походóва співанка, марш • ~ budúcnosti *expr.* дíло бýдучности; labutia ~ боцáня співанка, розлýка; čí chlieb ješ, toho ~ spievaj [*prísl.*] чій хліб їш, тóго і співанку співáй

pieskovač -a *m tech.* пісковáч

piesk//ovať -uje -ujú *nedok. tech.* пісковáти, посыпати піскóм

pieskovcový пісковцёвый

pieskov//ec -ca *m geol.* піскóвець

pieskovisk//o -a *s* **1** пісковиско *(для дітей)* **2** *šport.* яма для скóків **3** місценаходжíня піскý

pieskovit//ý пісковитый; ~á pôda пісковита зéмля

pieskov//ý **1** піскóвый; ~ filter піскóвый фíлтер, фíлтер із піскá; ~é hodiny піскóвы гóдины; ~á farba піскóва фáрба **2** *(z piesku)* ~ breh піскóвый бéрег; ~á duna (піскóва) дýна

piesk//y -ov *m pomn. hovor.* піскы

piesňový співанкóвый, піснёвый; ~ motív співанкóвый мотíв

piesočnatý пісковитый

pies//ok -ku *m* пісóк; posypať cestičku ~om посыпати дорóжку піскóм • stavať na ~ku будовáти на піскý; sypať niekomu ~ do očí сыпати дакóму пісóк в óчі

piest -a *m* **1** прайник; prať bielizeň ~om прáти білізнý прайникóм **2** *tech.* пóршень *м*; parný ~ парóвый пóршень

piestik -a *m bot.* пéстик

piestikový *bot.* пестикóвый

piestov//ý *tech.* поршнёвый; ~ čap поршнёвый чап; ~ krúžok поршнёвый кружóк

piet//a -y *ž* **1** *(zbožná úcta)* пієта, уцтивость, уважáность **2** *(obraz al. socha Márie s mŕtvym Ježišom v náruči)* пієта; Michelangelova ~ пієта Мікелáнджело

pietny благосклонный, упоминаючійй, напóвненый уцтивостёв; ~ akt упоминаюча паніхіда; смýточный мітінґ

pigment -u *m* піґмент; kožný ~ кóжный піґмент

pichac//í: ~ie hodiny *hovor.* контрóлны гóдины, піхáчка

pichačky *slang.* **p. pichacie hodiný**

pich//ať -á -ajú *nedok.* **1** *koho, čo čím* піхати; колóти; ~ pacienta injekčnou ihlou піхати пацієнта інекційнов іглóв; klinec v topánke ~á в топáнці клинець кóле; ~ mäso vidličkou піхати мясо вилков **2** *neos.* колóти; ~á ju v krížoch кóле єй в крижах **3** *expr.* всувáти, засувáти, сувáти, впіховати **4** *koho pren. expr.* давáти шпількы *кóму*, здівáти ся *над дакым*, підпіховати *кóго*

pichľav//ý **1** *v rôzn. význ.* колячій; ~ drôt колячій дріт; ~ ker колячій кряк; ~á bolesť коляча бóлість *áбо* біль; ~ pohľad піхлявый *áбо* ущіпуючій пóгляд **2** *pren.* колячій, ущіпливый; ~ úsmev ущіпливый ýсмів; ~é poznámky ущіпливы познáчкы

pichliač -a *m* **1** бóдяк, піхлячік **2** *bot.* осéт

pich//núť -ne -nú *dok.* **1** *koho, čo čím* піхнути, уколóти; ~ niekoho ihlou піхнути дакóго іглóв **2** *neos.* уколóти; ~lo ma pri srdci заколóло мéне при сéрдці **3** *expr.* всýнути, засýнути, сýнути, впіхнути; ~ niečo do vrecka сýнути даштó до кішéні **4** *koho pren. expr.* підпіхнути *кóго*, ущіпнути *кóго*; ~ niekoho poznámkou підпіхнути дакóго познáчков, уколóти дакóго познáчков ● ~ do všetkého nos *hovor. expr.* сувáти всяды *áбо* до вшыткого свій ніс, сувáти ся всяды своïм нóсом; ~ injekciu *hovor.* дати інéкцію

pich//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** піхнути ся, бóднути ся; ~ sa tŕňom піхнути ся піхлячіком **2** *expr.* перелізти; втиснути ся

pijak[1] *m hovor.* пияк, пиячíско, пиячíна

pijak[2] -a *m* пиявый пáпірь, пияк

pijan -a *m pejor.* пияк, пиячíско, пиячíна

pijansk//ý **1** *príd. k* **pijan; ~** nos ніс як у пияка, червéный ніс **2** корчмáрьскый; ~é piesne корчмáрьскы співанкы

pijanstv//o -a *s* пияцтво, пянство

píjať, píjavať *opak. k* **piť**

pijatik//a -y *ž* **1** пиятыка; dať sa na ~u дати ся на пиятыку, зачати пянствовати *áбо* пити *áбо* попивáти **2** *(liehové nápoje)* пáлінка, пиятыка; nakúpiť ~y накупити пáлінкы *áбо* пиятыкы

pijavic//a -e *ž* **1** пиявка **2** *pren. pejor.* пиявка, кровопийця ● drží sa ho ako ~ *expr.* тримле ся ёгó як пиявка

pijavý пиявый, впивáючій; ~ papier пиявый пáпірь

pik//a[1] -y *ž hist.* піка, кóпія ● začínať od ~y *hovor.* зачінáти од зачáтку *áбо* од áзів

pik//a[2] -y *ž kart.* піка *(єдна із штирёх фарб в кáртах)*; piková dáma пікóва дáма

pikantn//ý *v rôzn. význ.* пікáнтный; ~ syr пікáнтный сыр; ~á chuť пікáнтный смак; ~á anekdota пікáнтна анекдóта; ~á tvár *expr.* пікáнтна тварь, пікáнтне лицé

pikír//ovať -uje -ujú *nedok. odb.* пересáджовати (россáду), пікíровати *nedok. dok.*

pik//le -ľov *m pomn. hovor.* пасть, інтріґы, плéткы; kuť *al.* robiť ~ сновáти *áбо* робити інтріґы

piknik -u *m* пікнік; rodinný ~ родинный пікнік

pikol//a -y *ž hud.* піколо *neskl. c*

pikol//o, pikolík -a *m* чашницькый ýчень

píl//a -y *ž* **1** пила; oblúková, pásová ~ облукóва, пасóва пила; listová ~ листóва пила; rezať ~ou різати пилов, пилити **2** *(závod)* пила, лісопилный завóд; pracovať

na ~e робити на пилі *або* на лісопилнім заводі
pilaf, pilav -u *m kuch.* різо́то (дусе́на ріжа з куска́ми мяса)
pilier -a *m* **1** стовп, підпо́рка, підпо́рный стовп; nosný ~ но́сный стовп; mostný ~ опо́рны мо́сты **2** *pren.* стовп, коріфе́й; ~e spoločnosti стовпы о́бщности
pilin//a -y *ž, obyč. v mn. č.* ~y пиловины; опилкы; drevené ~ деревяны пиловины; oceľové ~y оцілёвы опилкы
píl//iť -i -ia *nedok.* пилити, різати; ~ drevo різати де́рево, різати дрыва ● ~ niekomu hlavu *hovor.* надоїда́ти дако́му; отра́влёвати; наліга́ти на дако́го; ~ niekomu drevo *expr.* обтяжовати дако́го; chrápe ani čo by (dosky) pílil *expr.* храпить так, аж стіны трясу́ть ся; храпить барз голо́сно
pílk//a -y *ž zdrob.* пилка; lupienková ~ узка́ пилка
pílkovitý пилковитый
pilník -a *m* пилник; ра́шпель; stolársky ~ ра́шпель *або* пилник на де́рево; ~ na nechty пилник на но́хті
pilnikár -a *m* пилника́рь *(хто выра́блять пилникы)*
pilnikár//eň -ne *ž* пилника́рня *ж (заво́д на выробу пилників)*
pilot -a *m* піло́т
pilót//a -y *ž stav.* піло́та; most na ~ach міст на піло́тах
pilotáž[1] -e *ž let.* пілота́ж *ж*
pilotáž[2] -e *ž stav.* вбива́ня піло́тів
pilotk//a -y *ž* піло́тка *ж*
pilot//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* пілотова́ти, ве́сти ероплáн
pilót//ovať -uje -ujú *nedok. stav.* вбива́ти піло́ты, пілотова́ти
pilótový пілото́вый, на піло́тах; ~ most пілото́вый міст
pilotský піло́тьскый; ~ výcvik піло́тьска приправа, приправа піло́тів; ~ diplom піло́тьскый дiпло́м, дiпло́м піло́та, свiдiте́льство піло́та
pil//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** пилникова́ти, опилникова́ти, обрабляти пилником; ~ nechty пилникова́ти но́хті; ~ kov пилникова́ти желізо **2** *pren.* зліпшовати, здокона́лёвати, перерабляти, (о)шліфо́вовати, обру́совати; ~ verše ошліфо́вовати стихы
pilovitý: ~ list *bot.* зубкова́ный лист, лист зо зубкова́ными(а) краями
pílový *príd. k* **píla;** ~ rez ро́зріз пилов; ~ list зубкова́ный лист, лист зо зубкова́ными(а) краями
pilulk//a -y *ž* пиру́лка; užívať ~y ужыва́ти пиру́лкы ● prežrieť horkú ~u *hovor.* прогылтнути пиру́лку, зне́сти дашто́ неприємне
pingpong -u *m šport.* пінґ-по́нґ, столо́вый те́ніс
pingpongist//a -u *m šport.* пірґ-поґіста, грач в пінґ-по́нґ
pingpongov//ý *príd. k* **pingpong** пінґ-понґовый; ~ stôl пінґ-понґо́вый стіл, стіл на пінґ-по́нґ; ~á loptička пінґ-понґо́ва ло́птічка; ~ zápas пінґ-понґо́ве перемага́ня
pinguin -a *m* пінґвін, тучняк
pín//ia -ie *ž bot.* пінія
pink//eľ -ľa *m hovor. expr.* гатіжа́к
pinzet//a -y *ž* пінзе́та
pionier[1] -a *m* піоне́р *(зачіна́тель дачо́го)*
pionier[2] -a *m* піоне́р *(член ді́тьской орґанiза́ції)*
pionier[3] -a *m zastar.* женіста
pionierk//a -y *ž* піоне́рка
piониersk//y[1] нова́торьскый; ~e snahy нова́торьскы снажіня
pioniersk//y[2] піоне́рьскый; ~ sľub піоне́рьске обіцяня; ~a šatka піоне́рьскый ґа́лстук; ~ tábor піоне́рьскый ла́ґерь; ~ vedúci завідуючій піоне́рів
piониersky[3] *zastar.* женіи́ный
píp//ať -a -ajú *nedok. expr. (o vtákoch)* піща́ти, пописковати, пі́пати
pipet//a -y *ž* піпе́та, піпе́тка *ж*

pipíšk//a -y *ž* **1** ~ chocholatá жаворóнок хохолáтый, жаворóнок **2** *pren. expr. (o drobnej, slabej žene al. dievčati)* піпіщка

pipk//a -y *ž* **1** *det. hovor.* ціпка, ціпочка **2** *expr. (fiflenka)* пипка **3** *fam. (oslovenie detí, najmä dievčat)* ціпонька, ціпочка **4** *nár. fajka* пипка

piplačk//a -y *ž expr.* бабрáчка, піплячка

pipl//ať sa -e sa -ú sa *nedok. expr.* **1** *s čím* бáбрати ся, піпляти ся, возити ся **2** *s kým, čím* возити ся, стáрати ся

piplav//ý *expr.* помáлый, здовгáвый, піплáвый, намагáвый; ~á robota намагáва робóта

píp//nuť -ne -nu *dok. expr.* **1** запіщáти, пискнути *(о птáшатах)* **2** *pren.* пікнути; ani nepípol він áни не пікнув *або* ýста не отворив

pirát -a *m* пірáт; morský ~ мóрьскый пірáт *або* розбійник; vzdušní ~i воздýшны пірáты

pirátsk//y пірáтьскый *aj pren.*; ~a loď пірáтьска шыфа; ~ útok пірáтьскый нáбіг

piroh//y -ov *m mn. č. kuch.* пирóгы; variť ~ варити *або* готовити пирóгы

piruet//a -y *ž* піруéта

písac//í пишýчій; ~ stôl пишýчій стіл; ~ stroj пишýча машынка; ~ie potreby пишýчі налéжности

písank//a -y *ž* тéйка, писáнка

písan//ý писéмный; записáный; ~á žiadosť писéмне пожáдованя; ~á pamiatka писéмна пáмятка; ~á reč писéмна реч; ~é slovo писéмне *або* дрýковáне слóво

pisár -a *m* **1** *(stredoveký)* писáрь; переписовач **2** *(obecný, mestský ap.)* писáрь *м* **pisárk//a** -y *ž (na stroji)* писáрька

pisárč//iť -i -ia *nedok. hovor.* быти писáрём

písať píše píšu *nedok. v rôzn. význ.* писáти; ~ perom, ceruzou писáти пéром, блáйвасом *zastar. або* церýзков; ~ na stroji писáти *або* друковáти на пишýчій машынці; ~ list, článok писáти письмо, статю; ~ na diktát писáти під діктованя; ~ verše, romány *hovor.* писáти стихы, ромáны; ~ domov писáти домів

písať si píše si píšu si *nedok.* переписовати ся, писáти собі *(з дакым)*

pisateľ -a *m* áвтор; ~ listu áвтор письма; ~ článku áвтор статі

pisk -u *m expr.* свист

pisk//ať -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* свистáти, пискати; lokomitíva ~a локомотíва пискать; ~ pesničku высвистовати *або* свистíти спíванку; ~ na psa свистáти на пса ● ~ podľa niečej nôty *hovor.* робити пóдля дачíёй вóлі; tancuje, ako sa mu ~a *hovor.* робити пóдля чýджой вóлі; a ďalej sa ~a *hovor.* о слíдуючім *або* дáлшім не говорить ся; teraz si môžeš ~ ты сам вшытко показив, не вышло тобі тотó, не подарило ся тобі тотó

písk//ať si -a si -ajú si *nedok.* высвистовати собі, посвистовати собі

piskľavý пискливый; писклявый *(hovor.)*; ~ hlas пискливый гóлос

pisk//núť -ne -nú *dok.* свистнути, пискнути; засвистáти, запіщáти ● ani nepiskne *hovor.* áни не пискне *або* не піпне

piskor -a *m* наýсток *(піщялкы на ґáйдах)*

piskot -u *m expr.* свист, писк, пискот

pismák -a *m arch.* книжник

písmen//o -a *s* бýква, літéра; malé, veľké ~ малá, велика зачатóчна бýква; latinské ~ латиньска бýква ● zapísať niečo zlatými ~ami записáти даштó золотыми(а) бýквами; splniť niečo do ~a сповнити вшытко до літéры; ani ~ *(nezmeniť ap.) hovor.* áни літéры, абсолýтні ніч

písm//o -a *s* **1** письмо; klinové ~ клинопис; obrázkové ~ образкóве письмо, піктоґрáфія; hlaholské ~ глаголíчне письмо, глагóліка; cyrilské ~ кірілíчне письмо, кірíліка; notové ~ *hud.* нотóве письмо, нотóвый шріфт; нотóвы знáкы; ovládať reč slovom i ~om оволодíти реч слóвом і письмом **2** пóчерк; čitateľné ~ чітáючій пóчерк **3** *typ* шріфт; polotučné ~ полотучный шріфт ● Sväté ~ Святе

письмо *або* писáня; mať niečo na ~e чóрным по бíлім написáне; zostať (len) na ~e зостáти (лем) на пáпірі

písmolejár//eň -ne *ž typ.* письмолíйня, шріфтолíйный завóд

písmolej//ec -ca *m* письмолíєць, словолíєць

písmovin//a -y *ž typ.* гарт

písmový: ~ kov *typ.* гарт

pisoár -a *m* пісуáр

písomk//a -y *ž hovor.* писéмна *або* контрóлна робóта; писéмный екзáмен

písomne *prísl.* писемні; ~ upovedomiť писéмні сповістити; ~ odpovedať na dopyt дати писéмну óдповідь, одповісти в писéмній фóрмі, писéмні одповідáти на вопрóс

písomníctv//o -a *s arch.* писéмность *(кóна писéмных пáмяток)*

písomn//ý писéмный; ~ rozkaz писéмный приказ; ~ doklad писéмный докумéнт; ~ styk переписка; ~á pamiatka писéмна пáмятка; ~á práca писéмна робóта

piškót//a -y *ž* пішкóта, бісквíт

piškotov//ý пішкотóвый, бісквітóвый; ~é cesto пішкотóве *або* бісквітóве тíсто; ~á torta пішкотóва *або* бісквітóва тóрта

píšťal//a -y *ž* **1** піщялка; vŕbová ~ верьбóва піщáлка; ~ na organe піщáлка на óрґані **2** *odb.* трýбка; sklárska ~ склáрьска трýбка **3** *anat.* малá берцóва кість

píšťalk//a -y *ž* піщáлка; sudcovská ~ судцíвска піщáлка

piš//ťať -tí -tia *nedok.* піщáти • duša *al.* srdce mu ~tí za niečím, niekým *expr.* барз тýжыть по дачíм, по дакíм

pišto//ľ -le *ž,* pišto//ľa -le *ž* піштоль *ж*; nabiť ~ набити піштоль; automatická ~ автоматíчна піштоль; raketová ~ ракетóва піштоль

piť pije pijú *nedok.* **1** пити; ~ vodu, mlieko, čaj, víno, pivo пити вóду, молóко, чай, винó, пиво; ~ na dúšok пити на дýшок *або* ґылґ; ~ na ex *hovor.* пити до дна *або* на екс; ~ na zdravie пити на здорóвя; ~ per tu *hovor.* пити на потыкáня *або* на брудершáфт **2** пити, выпивáтити, пянствовати **3** впивáти, всяковати; suchá zem pije vodu сухá зéмля впивать вóду, вóда всякує до зéмлі, сухá зéмля впивать влáгу • ~ krv niekomu пити *або* ссáти дачíю кров; vodu káže, víno pije вóду кáже, а винó пє; на слóвах єднó, на дíлі дрýге

pitev//ňa -ne *ž lek. (prosektúra)* просектýра

pitevný просéкторьскый; ~ stôl просéкторьскый *або* анатомíчный стіл, стіл для анатомовáня; ~ nôž просéкторьскый нóжик, нóжик для анатомовáня; ~ nález просéкторьскый резултáт *або* выслідок

pitn//ý питный; ~á voda вóда на питя, питна вóда • *lek.* ~á kúra лічíня мінерáлными(а) вóдами

pitoreskný *kniž.* чарýючій, прекрáсный, романтíчный, ідiлíчный

pitv//a -y *ž* отворíня мертвóго, автóпсія, анатомовáня; súdna ~ сýдне отворíня мертвóго, сýдна автóпсія

pitv//ať -e -ú *nedok.* **1** *koho, čo* анатомовáти, отворити мертвóго; ~ mŕtvolu отворити труп мертвóго; ~ ruku анатомовáти рýку **2** *čo* выберáти внýторности, потрошыти; ~ kuru, hus выберáти внýторности з кýркы, гýскы; потрошыти кýрку, гýску **3** *čo, pren. hovor.* подрíбні аналізовáти, розберáти *што*; рыти ся *в чім*

pitvor -a *m* сіни *pomn.*

pivnic//a -e *ž* пивнíця; ~ na víno пивнíця на винó, винóва пивнíця

pivničn//ý пивнíчный; ~é dvere пивнíчны двéрі, двéрі до пивнíці; ~é schody пивнíчны ґарáдичі, ґарáдичі до пивнíці; ~ byt пивнíчне бывáня, пивнíчный квáртель

piv//o -a *s* пиво; fľaškové ~ фляшкóве пиво, пиво во фляшках; malé ~ малé пиво, малый пóгар пива; svetlé, čierne ~ світлé, чóрне пиво; čapovať ~ чаповáти *або* наливáти пиво; ísť na ~ іти на пиво • rozumie sa tomu *al.* do toho ako hus do ~a *expr.* він (онá) розýмить ся до тóго як кýрка до пива

pivón//ia -ie *ž hovor.* півóнія; líca ako ~ шýв(м)ны червéны лиця; dievča ako ~ дíвча шýв(м)не, з червéными(а) лицями
pivonk//a -y *ž bot.* півóнія; ~ červená півóнія червéна
pivot -u *m šport.* обернýтя *(в баскетбáлі)*
pivotman -a *m šport.* центрóвый грач *(в баскетбáлі)*
pivovar -u *m* пивовáр, пивóвый завóд
pivovarníck//y пивовáрный; ~ priemysel пивовáрный прóмысел; ~e kvasnice пивóвы дрíджі
pivovarníctv//o -a *s* пивовáрня, пивовáрный прóмысел
pivový пивóвый; ~ sud пивóва бóчка; ~ pohár пивóвый пóгар
pizzcato[1] [picikáto] *prísl. hud.* піццікáто
pizzicat//o[2] [picikáto] -a *s* піццікáто *neskl.* s
plác//a -e *ž hovor.* плат, зáробок
placent//a -y *ž anat.* плацéнта
placet *neskl. s* згóда, соглашíня; dal na to svoj ~ він дав на тотó свóє соглашíня
plack//a -y *ž kuch.* нáлисник
plač -u *m* плач; žalostný ~ жалóстный плач; dať sa *al.* pustiť sa do ~u дати ся *або* пустити ся до плáчу; заплáкати, росплáкати ся; je mu do ~u ёмý є до плáчу, він лем же не плáче • vždy má ~ na konci *al.* na končeku *hovor.* у нёго (у нёй) óчі на мокрíм мíсці, він нахылный плáкати; to je do ~u хóче ся плáкати, є смýтно
plačk//a -y *ž* оплáковачка *(на пóгрібах)*
plačkanic//a -e, **plačkanin//a** -y *ž expr.* чляпканина
pľačk//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. expr.* чляпкати ся, брыскати ся
plačky *prísl.* з плáчом, в слызáх, плачучí, плáчкы
plačliv//ý плаксивый, слызливый; ~ hlas плаксивый гóлос; ~é dieťa плаксива дíтина; ~á jeseň доджлива óсінь • *expr.* ~é údolie смутнá долина, долина жáлю; б) *žart.* плаксива женá, плáксошка
plagát -u/-a *m* плаґáт
plagát//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* плаґатовáти, інформовáти при пóмочі плаґáтів
plagátov//ý плаґатóвый; ~á reklama плаґатóва реклáма; ~á technika плаґатóва тéхніка; ~é farby плаґатóвы *або* світлы фáрбы
plagiát -u *m* плаґíат, наподобенина; ~ obrazu плаґíат *(óбразу)*; ~ romána плаґíат *(ромáна)*
plagiátor -a *m* плаґíатор
plagiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok. kniž.* плаґізовáти, робити плаґíат, наподóбнёвати
plahoč//iť sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* **1** чляпкати ся, брыскати ся, плéскати ся; ~ sa v potoku чляпкати ся в пóтіку **2** плéсти ся, тягáти ся **3** *s čím i bezpredm.* тяжко робити, дéрти ся; жыворити
plachetk//a -y *ž kraj.* **1** *(menšia plachta)* хýстка *ж* **2** *(šatka na hlavu)* хýща
plachetnic//a -e *ž (plachetný čln)* плахтáрьскый чолнóк; rybárska ~ рыбáрьскый плахтáрьскый чолнóк
placho *prísl.* боязливо, несмíло, устрашéні, пугливо; ганьбливо; ~ pozerať боязливо позерáти
placht//a -y *ž* **1** плáхта; posteľná ~ плáхта на пóстіль; šiatrová ~ шатрóва плáхта **2** плахтáрьскый чолнóк; lodná ~ шыфна плáхта; napnúť ~y напнýти плáхты; zvinúť ~y звинути *або* стягнýти плáхты • vziať *al.* vyfúknuť niekomu vietor z plachát *kniž.* передыйти дакóго в дачíм, перешкодити дакóму даштó
plachtárstv//o -a *s* плахтáрьскый шпорт
placht//iť -í -ia *nedok. šport.* заоберáти ся плахтáрьскым шпóртом
plachtovin//a -y *ž text.* плахтовина
plachtov//ý плахтáрьскый; ~é platno плахтáрьске полóтно; ~á loď плахтáрьска лóдька
plach//ý **1** боязливый, несмíлый, устрашéный, ганьбливый; ~é dieťa боязлива *або* ганьблива дíтина; ~ pohľad

боязливый пóгляд; ~á prosba несмілá прóсьба **2** боязливый, пугливый; ~á srnka пуглива сéрна

pla//kať -če -čú *nedok.* **1** плáкати; ~ od žiaľu плáкати од жáлю; ~ za niekým плáкати за дакым; оплáковати дакóго **2** *expr.* стяжовати ся, поносовáти ся, горековáти

plák//ať -a -ajú *nedok.* полóкати; ~ bielizeň полóкати білізнý

plaket//a -y *ž* (пáмятна) медáйла

plameň -a *m* плáмя *c aj pren.*; ~ vatry, sviece плáмя вáтры, свічкы; rozdúchať ~ роздýти огéнь; hodiť niečo do ~ov шмáрити даштó до огня; byť v ~och горíти, быти в огнях; ~ hnevu *pren.* плáмя гніву; ~ vášne *pren.* плáмя одушевлéности *áбо* темпераméнтности • líca mu horia ~om (hanby) він почервенів од гáньбы; zapálila sa ani ~ анá зачервеніла ся

plameniak -a *m zool.* огнивáк

plamenn//ý **1** пламінный, огнёвый; ~á žiara пламінне зáрево; огнёвы языкы, языкы плáмени **2** *pren.* пламінный, надхнéный, одушевлéный, запалистый; ~ zrak одушевлéный пóгляд; ~á výzva пламінный зáклик

plameňomet -u *m voj.* огнёмéт

plán -u *m v rôzn. význ.* план; robiť ~y do budúcnosti робити плáны до будýчности; uskutočniť svoj ~ реалізовáти свій план, увéсти свій план до жывóта; prekaziť ~y niekomu показити плáны дакóму; národohospodársky ~ нарóдно-господáрьскый план; osevný ~ план высіву, výrobný ~ выробный план; ~ práce план робóты; perspektívny ~ перспектíвный план; edičný ~ план выдавáня; operačný ~ *voj.* оператíвный план; strategický ~ *voj.* стратеґíчный план; ~ mesta план міста; ~ budovy план будóвы; topografický ~ топоґрафíчный план; vypracovať, zostaviť ~ розрóбити, склáсти план; robiť nad ~ робити над план; prekročiť ~ перевыповнити *áбо* перекрóрчіти план; pracovať podľa ~u робити пóдля плáну

plá//ň -ne *ž* рівнина, полонина

planét//a[1] -y *ž astron.* планéта • mal sa narodiť na inej ~e, patrí na inú ~u мав народити ся на іншій планéті; належыть до іншой óбщности, а не до днéшнёй; narodil sa na šťastnej ~e він нарóдив ся на щастливій планéті, він нарóдив ся під щастливов звіздóв

planét//a[2] -y *ž hovor.* листóк з предповідáным óсудом *áбо* предповідáнов бýдучностёв

planetár//ium -ia *s* планетáрій

planetárny планéтный; ~ systém планéтна сістéма; ~ pohyb погынáня планéт

planetoid -a *m astron.* планетóід

planimet//er -ra *m odb.* планімéтер

planimetr//ia -ie *ž geom.* планімéтрія

planimetrický планіметрíчный

planin//a -y *ž* гóла рівнина, полонина

planír//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* планіровáти, вырівновати; ~ cestu вырівновати дорóгу; ~ ihrisko вырівновати гріско *áбо* шпортóву площáдку

plánk//a -y *ž* плáнка, дика яблінь • má oči ako ~y *expr.* мать великы óчі

planktón -u *m biol.* планктóн

planktónový планктонóвый

plánovac//í планýючій; ~ie oddelenie планýюче одділíня; ~ rok планýючій рік; ~ia komisia планýюча комíсія, комíсія на складáня плáну; ~ie smernice діректíвы на складáня плáну

plánovač -a *m* планýючій

plánovan//ý **1** планованый; ~é hospodárstvo плановáне господáрство 2 *(zaradený do plánu)* планованый, запланованый

plán//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** плановáти, задýмовати, намічáти; ~ výlet плановáти *áбо* намічáти екскýрзію **2** плановáти, складáти план; ~ pracovné sily плановáти робóчі силы; ~ investície плановáти інвестíції

plánovit//ý плановитый; ~ rozvoj плановитый рóзвиток; ~á výstavba плановите будованя

plánový планóвый

plan//tať sa, pľantať sa -ce sa *nedok. expr.* 1 плянтати ся, мотáти ся, заваджáти, пýтати ся; ~ sa pod nohami плянтати ся під ногáми *áбo* пóпід нóгы **2** плянтати ся, поневіряти ся, ходити без цíли; ~ sa bez cieľa ходити без цíли

plantáž -e *ž* плантáж *ж*; čajové, tabakové, kávové ~e чаёвы, дуганóвы, кавóвы плантáжы

plantážnik -a *m* плантáжник

pla//núť -nie –nú *nedok. kniž.* плáнути, огéнь плáне *aj pren.*, горíти; oheň ~ie огéнь плáне; oči ~ nú óчі плáнуть *áбo* горять

plan//ý 1 злый, недóбрый, глýпый, шкарéдый, протíвный, несýчій; ~ človek недóбрый *áбo* протíвный чоловíк; ~á cesta зла дорóга; ~é počasie шкарéда погóда **2** дикый, дикоростýчій; ~á hruška дика грýшка **3** пустый, порóжнiй, нáнiч, мáрный; ~é reči пусты *áбo* порóжні рéчі - *áбo* слóва; ~é sľuby пусты обіцяня

plápol//ať -á -ajú nedok. пламенíти, высóко пламенíти; vatra ~á огéнь *áбo* вáтра пламенíє

plápolav//ý пламенíючій; ~á vatra пламенíюча вáтра

pľask[1] *cit.* шлюп, бух, бац, пляск

pľask[2] -u *m bás. (bičov)* праск, трíск, плеск (*прáсканя, трíсканя, плéсканя)*

pľas//núť, pľask//núť -ne -nú *dok. hovor.* **1** плéснути; ~ si do dlaní плéснути дóлонями **2** шляпнути, бýхнути, удáрити; ~ niekomu po líci шляпнути дакóго по твáри, дати дакóму фáцку **3** *expr.* шлюпнути, звалити ся, упáсти; ~ do kaluže шлюпнути до млáкы

plást -u *m* плат; ~y medu плáты з мéдом

plastelín//a -y *ž* пластелина *ж*

plastick//ý 1 рельєфный, пластíчный, выпуклый; ~á mapa рельєфна мáпа; ~á výzdoba пластíчне украшíня; ~ film стереоскопíчный фiлм, стереофíлм **2** выразный, пластíчный, рельєфный; ~é líčenie charakterov пластíчный *áбo* рельєфный óпис харáктерів **3** *lek.* пластíчный; ~á chirurgia пластíчна хірýрґія; ~á operácia пластíчна оперáція **4** *odb.* пластíчный; ~á hlina пластíчна глина; ~á látka пластíчна мáса

plastik//a -y *ž* **1** рельєфность, просторóвость *ж* **2** плáстіка, пластíчность, выразность *ж* **3** *(umenie)* плáстіка, скулптýра **4** *hovor.* скулптýра; kamenná ~ камяná скулптýра **5** *lek. slang.* пластíчна оперáція **6** *lek. slang.* клíніка пластíчной хірýрґії

plástový платóвый; ~ med платóвый мед

plaš//iť -í -ia *nedok.* стрáшыти, полошáти

plaš//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* стрáшыти ся, полошáти ся, бояти ся; kôň sa ~í кінь полóшать ся

plášť -a *m* **1** плащ; pánsky, dámsky ~ мýжскый, дáмскый плащ; nepromokavý ~ непромокáвый плащ; vojenský ~ мáнтель; pracovný ~ робóчій плащ **2** *zool.* мáнтія **3** обшывка **4** *tech.* оболóнка; ~ chladiča оболóнка радіáтора **5** плащ; bicyklový ~ біціґлёвый плащ **6** *geom.* повéрхность *ж (ґýлі, цілíндра, кóнуса)* • kam vietor, tam ~ *hovor.* тримати ніс пóдля вíтру; іти, де вíтор дýє;

plášteňk//a -y *ž* плащéнка, плащ

pláštik -a *m* **1** *zdrob. expr.* невеликый плащ **2** *hovor.* robiť niečo pod ~om *(niečoho)* робити *дaштó* під стрíшков *дaчóгo*, робити дaштó потаёмкы

plašt//iť -í -ia *dok. hovor. expr.* **1** шмáрити, трíснути, чáпнути; ~ o zem шмáрити на зéмлю **2** *(udrieť)* удáрити, бýхнути, чáпнути, пляснути

plat -u *m* зáробок, плат; mesačný ~ мíсячный зáробок; základný ~ основный зáробок; hrubý ~ грубый плат; čistý ~ чíстый плат; zvýšiť ~ звышыти плат

plát -u *m* пласт, кýсок; tenké oceľové ~y тонкы оцілёвы кýскы *áбo* плáсты

platan -a/-u *m* платáн

plát//ať -a -ajú *nedok.* **1** плáтати, пришывáти зáплаты; ~ košeľu плáтати сорóчку, пришывáти плáтку на сорóчку **2** опрáвлёвати, ремонтовáти; ~ hrnce опрáвлёвати гóрнцї; ~ strechu опрáвлёвати стрíху **3** *pren. expr.* зашывáти дíркы

platb//a -y *ž obch.* плачíня; ~ v hotovosti плачíня в готóвости; účel ~y цíль плачíня

platc//a -u *m* платячiй

pláten//ky -iek *ž pomn. hovor.* полотняна óбув

plátenník -a *m zastar.* **1** торгóвець полóтном **2** ремесéлник, ткáючiй полóтно

plátenn//ý полотняный; ~ oblek полотняный костюм; ~á väzba knihy полотняне вязáня книжкы; ~é topánky полотняны топáнкы; ~é šaty полотняны шмáты; ~ý uterák полотняный утерáк

platen//ý **1** плачéный; ~é liečenie плачéне лїчíня; ~á funkcia плачéна фýнкція **2** плачéный, заплачéный; dobre ~ pracovník дóбрї заплачéный робóтник; štátom ~ держáвов (за)плачéный

platform//a -y *ž* платфóрма; ideologická ~ ідеолоґíчна платфóрма

platidl//o -a *s* спóсоб плачíня; *(peniaze)* пінязї *pomn.*; *(valuty)* валýта; medzinárodné ~ меджінарóдный спóсоб плачíня; papierové ~ папíрёвы пінязї

platin//a (*zn. Pt*) -y *ž* платина *ж*

platin//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* платиновáти, покрывáти/покрыти вéрствов платины

platinov//ý платинóвый; ~ prsteň платинóвый пéрстень; ~é elektródy платинóвы електрóды

plat//iť[1] -í -ia *nedok.* **1** *čo, za čo* платити *што, за што,* выплáчовати *за што;* ~ splátky сплáчовати; ~ nájomné платити нáём(не) *áбо* арéнду; ~ daň платити дань; ~ účet платити розрахýнок *áбо* ýчет; ~ v hotovosti платити в готóвости; ~ šekom платити шéком; platím! плáчу!; прóшу, плáчу! *(в рештаврáції і т. н.)*; ~ za byt платити за бывáня *áбо* за квáртель; ~ od ušitia платити за ушытя **2** *čo, za čo (hradiť)* платити *за што*, выплáчовати *што*; cestovné náklady ~í organizácia дорóжны вытраты плáтить орґанізáція; hotel ~í organizácia готéл плáтить орґанізáція **3** *(mať najatých)* платити, тримати *(дакóго)*; ~ robotníkov платити робíтників • priatelia buďme, dlhy si plaťme [*prísl.*] камарáтя бýдьме, дóвгы собі плáтьме

plat//iť[2] -í -ia *nedok.* **1** мáти кýпчу *áбо* плачéну силу; тоты пінязї уж(éк) не мáють кýпчу силу *áбо* вышли із óбіґу **2** быти дíючім, мáти силу; zákon ~í закóн мать силу; táto zásada ~í všeobecne тот прíнціп в óбщім плáтить **3** *za koho* раховáти ся *кым;* ~í za dobrého odborníka він рахýє ся дóбрым шпеціалíстом *áбо* за дóброго шпеціалíсту **4** *komu, pre koho, o kom, o čom* односити ся *ку кóму,* тыкати ся *кóго*; napomenutie ~í jemu напомянýтя однóсить ся ку нёму; pre nich to ~í їх тотó не (до)тыкать ся

platiteľ -a *m* платитель

plat//ňa -ne *ž* **1** плáтня; zinková, oceľová ~ цінкóва, оцілёва плáтня; mramorová ~ мраморóва плáтня; fotografická ~ *odb.* фотоґрафíчна плáтня **2** *(gramofónová)* ґрамофонóва плáтня; dlhohrajúca ~ довгогрáюча плáтня **3** *(na šporáku)* плáтня

platničk//a -y *ž* **1** *zdrob.* платнíчка; zlatá ~ золотá платнíчка **2** плáтня **3** *lek.* платнíчка *ж*, хрящ *м*; vysunutá medzistavcová ~ высунутый меджіхырбéтный хрящ • krvné ~y *lek.* крóвны платнíчкы, тромбоцíты; nervová ~ нервóва платнíчка

platničkový *príd. k* **platnička 2;** ~ varič платнíчкóвый вáріч

plátn//o -a *s* **1** полóтно; ľanové, konopné ~ лянóве, конопляне полóтно; domáce ~ дóма ткáне полóтно; hrubé ~ білéне полóтно; bieliť ~ білити полóтно **2** *film.* полóтно, екрáн; premietať na ~ премíтáти *áбо* укáзовати філм на полóтнї **3** *hovor.* *(maliarske)* полóтно, óбраз; Rembrandtove ~a Рембрáндтовы полóтна

platnos//ť -ti *ž* сила, діяня; ~ zákona сила закóна; predĺžiť ~ zmluvy продовжыти діяня договóру; byť v ~ti быти в діяні; nadobudnúť ~ надобыти діяня; strácať ~ страчáти силу; rozhodnúť s konečnou ~ťou рішыти докінце

platn//ý **1** máючій силу, діючій; ~ zákon діючій закóн; ~é manželstvo закóнне *áбо* зареґістровáне побрáтя; ~é predpisy діючі прáвила **2** ужыткóвый; nie je to nič ~é тотó не є ужыткóве

platobník -a *m* платитель

platobn//ý заплáчованый; ~ rozkaz на заплáчованя приказ; ~ systém сістéма заплáчованя; ~á dohoda заплáчованый договóр; ~á lehota час заплачíня

plát//ok[1] -ka/-ku (тонкый) кусóчок; ~ staniolu листóк *áбо* листóчок станіóлу; ~ šunky листóк *áбо* листóчок шýнкы

plát//ok[2] -ka/-ku *m pejor.* бесцíнный, другорядный спис, журнáл, брожýра, книга

platonick//ý платонíчный; ~á láska платонíчна любóв; ~ záujem платонíчный інтерéс

platonik -a *m* **1** платóник, сторóнник філозóфії платонíзму **2** *hovor.* вздыхáтель *м*

platonizm//us -u *m* платонíзм

platove *prísl.* по одношíні к зáробку; ~ menej výhodné miesto платóво небáрз выгодне мíсце, невыгодне мíсце з пóгляду зáробку

platov//ý *príd. k* **plat:** ~á úprava реґулованя зáробку; ~á stupnica шкáла зáробку; ~á trieda заробкóвый пóступ; dobré ~é podmienky дóбры заробкóвы предположíня, дóбрый зáробок; ~ postup звышíня зáробку, заробкóвый пóступ

plávac//í плáваючій; ~ mechúr плáваючій мехырь; ~ia blana плáваюча оболóнка

plavák[1] -a *m* плáвак; korkový ~ коркóвый плáвак **2** *(zariadenie upevnené na dno rieky)* бóя

plavák[2] -a *m hovor. (o koňovi)* рýдый кінь *áбо* бык

plávan//ie -ia *s* плáваня

plavár//eň -ne *ž* плавáрня, базéн на плáваня *áбо* купáня; krytá ~ крытый базéн на плáваня

pláv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* плáвати; ~ znak, prsia, crawl плáвати на хырбéті, пéрся *áбо* брáсом, крáвлом; dobre ~a (онá) дóбрі плáвать; drevo, korok ~a дéрево, кóрок плáвать *áбо* не тóпить ся во вóді; mäso ~a v masti мясо плáвать в мáсти **2** *(určitým smerom)* плáвати; čln ~al proti prúdu лóдька плáвала прóтів течíня; nad riekou ~ajú oblaky *pren.* над рікóв плáвають хмáры ● ~ na skúške *štud. slang.* плáвати на екзáмені; ~ proti prúdu плáвати прóтів течíня; ~ vo vodách niekoho, niečoho быти прихылником дакóго, дачóго; nechaj to (všetko) ~ *hovor.* охáб тотó; плювний на вшытко тотó; ніч собі з тóго не роб

plavb//a -y *ž* **1** плáваня; путовáня по вóді; ~ na lodi путовáня на шыфі; ~ po Dunaji екскýрзія шыфов по Дунáї **2** сплáвованя; ~ dreva сплáвованя дéрева

plavčík -a *m* **1** *námor.* помíчник на шыфі, ýчень **2** плáвчік, спасáтель

plavebn//ý сплáвуючій, навіґáчный; ~á spoločnosť сплáвуюча компáнія; ~é obdobie навіґáчный перíод, навіґáція; ~á čiara навіґáчна лíнія; ~á komora сплáвуюча комóра, шлюзна комóра

plav//ec -ca *m* плáвець

plaveck//ý плáваючій; ~ oddiel плáваюча сéкція; ~ šport плáваня; ~é preteky перемагáня в плáвані

plavectv//o -a *s* **1** *šport.* плáваня **2** мореплáваня, навіґáція

plavidl//o -a *s* шыфа

plavidlov//ý: ~á komora шыфна комóра, шыфный шлюз

plav//iť -í -ia *nedok.* **1** сплавляти, сплáвовати; ~ drevo сплавляти дéрево **2** *tech.* очіщовати; промывáти; ~ hlinu очіщовати од глины; ~ená krieda очіщéна *áбо* промыта крийда

plav//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* плáвати *(на шыфі і т. п.)*
plávk//a[1] -y *ž (huba)* голубінка
plávk//a[2] -y *ž drev. les. (dreva)* деревосплавлíня
plav//ky -iek *ž pomn.* плáвкы *pomn.*; dvojdielne плáвкы, складáючі ся з двох частéй; lastexové ~ еластíчны плáвкы
plavky//ňa -ne *ž* плавкíня; je dobrá ~ онá дóбра плавкíня, онá дóбрі плáвать
plavn//ý плáвный, легкый, свíжный; ~á chôdza плáвне ходжíня
plavovlásk//a -y *ž* світловолóса женá, блондíнка
plavovlasý світловолóсый, біловолóсый; ~é chlapča світловолóсый хлóпець
plav//ý **1** блідожóвтый, блідорýдый, світлорýдый; ~é vlasy ясножóвты вóлосы **2** рýдый; ~ kôň рýдый *áбо* світлоґаштанóвый кінь
plaz -a *m zool.* плазáч
plaz//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** *(o plazoch)* лáзити, лíзти, плáзити ся; *(určitým smerom)* плáзити **2** *(o človeku)* плáзити ● ~ sa pred niekým *pejor.* плáзити ся на брíсі пéред дакым
plaziv//ý **1** *(o zvieratách)* плазýчій, плазивый **2** *(o rastlinách)* плазýчій; тягáвый; ~é výhonky тягáвы выгонкы **3** *(kroky)* плазивы крóкы
plazm//a -y *ž biol.* плáзма
plazmatick//ý *biol.* плазматíчный; ~é bunky плазматíчны клíткы *áбо* бýнькы
plazmo *prísl.* плазýчо; ~ sa blížiť приближовати ся плазýчо, підплáзити
plazmolýz//a -y *ž biol.* плазмолíза
pláž -e *ž* плаж; piesočná ~ піскóва плаж
plážový плажóвый
plebej –a *m*, **plebej//ec** -ca *m hist. aj pren.* плебéй, плебéєць
plebejk//a -y *ž hist. aj pren.* плебéйка
plebiscit -u *m* плебісцíт; urobiť ~ зробити *áбо* провéсти плебісцíт; riešenie otázky ~om плебісцíтне рішíня вопрóса
plec//e -a *s (časť tela al. odevu)* плечé; široké, úzke ~ia шырóкы, узкы плéчі; niesť niečo na ~i нéсти дашто́ на плéчі; poklepkať niekoho po ~i поклéпкати дакóго по плéчі; pokrčiť ~ami покорчíти плечáми; kabát dobre sedí v ~iach *hovor.* кáбат дóбрі сидить в плечáх ● brať niečo len tak z ~a *hovor.* легкомысéлні односити ся к дачóму, не придавáти дачóму велике значíня; vziať niečo na svoje ~ia звалити дашто́ на свóї плéчі, взяти на сéбе одповíдность за дашто́; vziať nohy na ~ia *expr.* взяти нóгы на плéчі, пустити ся утікáти; hľadieť spoza ~a позерáти спóза плéча; pozerať na niekoho cez ~e позерáти на дакóго звысóка; stáť ~ pri ~i *kniž.* стояти плечóм к плéчу; striasť niečo zo svojich pliec *hovor.* стрясти *áбо* зошмáрити дашто́ з плеч
plecí *poľnohosp.* полóтый, полóльный
plecnatý плечíстый, шырокоплéчій
plecniak -a *m* рýксак, гатіжáк
plecn//ice -íc *ž pomn.* **1** плéчікы **2** *(traky)* сонтрáґы *pomn.*
plecn//ý плечóвый; ~ pletenec *anat.* плечóвый пóяс; ~é svalstvo *anat.* плечóвы мускýлы *áбо* свáлы, мускýлы плéча
plečk//a[1] -y *ž* полóльниця
plečk//a[2] -y *ž poľnohosp. (stroj)* полóльник
plečkovací *poľnohosp.* полóльный; ~ stroj полóльна машына
plečk//ovať -uje -ujú *nedok. poľnohosp.* полóти *(при пóмочі машыны)*
plečkový полóльный
pléd -u *m* хýстка, штóла
plech -u *m* **1** бляха; листóве желíзо; valcovaný ~ валцовáне желíзо; vlnitý ~ волновáна бляха; oceľový ~ оцíлёва бляха; krytinový ~ стріхóва бляха; obiť ~om обити бляхов **2** *hovor.* тéпша *ж*; dať cesto na ~ положыти тíсто на тéпшу
plecháč -a *m hovor.* бляшáный гóрнець, бляшáнка
plecháň -a *m expr.* лысый, плешáтый
plechár -a *m hovor.* бляхáрь

plechatý, plechavý лысый, плеша́тый, гологоло́вый, безволо́сый

plechovic//a -e *ž*, **plechovk//a** -y *ž* бляша́нка, бляша́ный го́рнець

plechov//ý **1** бляша́ный, желі́зный; ~ tanier бляша́ный та́нір; ~á strecha бляша́на *або* желі́зна стрі́ха, стрі́ха покрыта бляхов **2** *expr. (o hlase, zvuku ap.)* бляша́ный; нешу́в(м)ный, без фа́рбы

pleistocén -u *m geol.* плейстоце́н

pleistocénn//y *geol.* плейстоце́новый; ~a doba плейстоце́новый перíод, плойстоце́н

plejád//a -y *ž kniž.* плеяда

plek//ať -á -ajú *nedok.* пле́кати, кормити (гру́дёв)

plemenárstv//o -a *s poľnohosp.* розмно́жованя звірят

plemen//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* розмно́жовати ся, плодити ся

plemennic//a -e *ž poľnohosp.* племі́нна саміця

plemenník -a *m poľnohosp.* племі́нный саме́ць

plemenný племі́нный, породистый, чістокро́вный; ~ býk племі́нный бык; ~ dobytok племі́нный ста́ток

plemen//o -a *s* **1** племе́но, поро́да; kostromské ~ kráv костро́мске племе́но коро́в; nechať býka na ~ охабити быка́ на племе́но **2** *odb.* па́са; žlté ~ жо́вта па́са **3** *expr.* племе́но, род; ľudské ~ людьске́ племе́но, людьскый род; čertovo, hadie ~ чорто́ва, га́дя одро́да

plen -u *m (pustošenie)* пустошíня, плені́ня, олу́пованя, рабова́ня; vydať mesto v ~ vojakom выдати місто на пустошíня воякам

plen//a -y *ž* **1** *hovor.* пеле́нка **2** *anat.* оболо́нка; mozgová ~ мозґо́ва оболо́нка

plenárk//a -y *ž hovor.* плена́рне засіда́ня

plenárn//y плена́рный; ~e zasadnutie плена́рне засіда́ня; ~a schôdza плена́рне зібра́ня

plenér -u *m um.* плене́р

plent//a -y *ž hovor.* за́навес, завíсна пла́хта

plén//um -a *s* пле́нум

pleonastický *lit.* плеонастíчный

pleonazm//us -u *m lit.* плеона́зм

ples -u *m* бал; maškarný ~ машка́рный бал; usporiadať ~ зробити бал

ples//ať -á -ajú *nedok.* ра́довати ся, веселити ся

ples//eň -ne *ž* **1** плíсень *ж* **2** *lek.* мікóза; kožná ~ дерматомікóза, ко́жна плíсень

plesk *cit. (napodobňuje zvuk, ktorý vzniká pri plesnutí, búchaní)* бац, бух, шлюп, шлёп

pleskáč -a *m (ryba)* плоска́ч

plesknúť *p.* **plesnúť**

pleskot -u *m* **1** плеск, пле́сканя; ~ vody плеск во́ды **2** шлёпаня, бу́хы **3** пле́сканя, пра́сканя; ~ bičom пра́сканя карбачо́м *або* батого́м

plesn//ieť, plesniv//ieť -ie -ejú *nedok.* плісні́ти, плісніві́ти

plesnin//a -y *ž* **1** плíсень, за́пах плíсні; затухну́тость *ж*, стухлянина **2** плíсень

plesniv//ec -ca *m bot.* плісні́вець

plesnivý плісні́вый, заплісніві́лый; ~ chlieb заплісніві́лый хліб ● ~ syr плісні́вый сыр

plesňov//ý плісні́вый; ~ povlak плісні́вый по́верьх ● ~ syr плісні́вый сыр; ~é choroby мікóзы, плісні́вы хворо́ты

ples//núť -ne -nú *dok.* **1** бу́хнути, трíскнути, ча́пнути, пра́скнути; ~ dverami бу́хнути дверями; ~ bičom пра́скнути батого́м **2** шляпнути, уда́рити; ~ niekoho po ústach шляпнути дако́го по у́стах *або* по тва́ри; ~ na zadok шляпнути по задо́чку *(дітину)*; ~ rukou po vode шлюпнути *або* тляпнути руко́в по во́ді **3** *expr.* шма́рити, вергну́ти; ~ o zem шма́рити на зе́млю **4** *expr. (padnúť)* пле́снути, шлюпнути, упасти; ~ do vody упасти до во́ды ● akoby bičom *al.* dlaňou ~ol *expr.* як кідь бы карбачо́м *або* до́лонёв пра́скнув

ples//núť sa -ne sa –nú sa *dok.* **1** шма́рити ся, бу́хнути ся **2** шлюпнути ся; ~ sa do vody шлюпнути ся до во́ды ● ~ sa po vrecku *expr.* бу́хнути ся по кіше́ні; росщедрити ся

ples//o -a *s* (высоко)го́рьске о́зеро

plesov//ý балóвый; ~é šaty балóвы шмáты, балóве облечíня; ~á sezóna балóва сезóна
plešatý *hovor. expr.* лысый, плешáтый, гологолóвый, безволóсый
plešin//a -y *ž* лысина, плешина *ж*
plešiv//ec -ca *m pejor.* лысый, плешáтый
plešiv//ieť -ie -ejú *nedok.* лысíти, плешавíти
plešiv//ý 1 лысый, гологолóвый, плешáтый; ~ starček лысый *áбо* плешáтый дíдко; ~á hlava лыса гóлова **2** лысый, гóлый; ~ vrch гóлый бéрег
pleštiak//y -ov *m mn. hovor. expr.* óчі, окáлі
plešt//iť -í -ia *nedok. expr.* **1** шмáрити, трíснути, прáскнути; ~ o zem шмáрити на зéмлю **2** бýхнути, трíснути, бáцнути; ~ po hlave niekoho трíснути *áбо* бáцнути дакóго по гóлові
plešt//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** *(na zem, do vody ap.)* шмáрити ся **2** *do čoho, po čom* трíснути ся, бýхнути ся *чім*
ple//ť -ti *ž* кóжа твáри *áбо* лиця; čistá ~ чíста кóжа (лиця); pestovať si ~ стáрати ся о кóжу лиця *áбо* твáри
pletac//í плетячій; ~ie ihlice плетячі іглíці; ~ stroj плетяча машына
pletenák -a *m* заплітáный колáч *м*, заплітáнка *ж*
pleten//ec –ca *m* **1** вязка *(цібýлі, чеснокý)* **2** кóса; ~ vlasov кóса **3** *kuch.* заплітáнка *ж*
pletenic//a -y *ž*, **pletenk//a** -y *ž* заплітáнка
pleten//ie -ia *s* **1** плетíня; ~ košíkov плетíня кóшиків **2** плетíня; strojové, ručné ~ машынóве, рýчне плетíня **3** *(nedopletená vec)* плетíня; sedieť s ~ím v rukách сидíти з плетíнём в руках
pletenin//a -y *ž* плетенина, плетéный выробок, трікотáж
pletený 1 плетéный; ~ kôš плетéный кóшик **2** плетéный, трікотáжный; ~ tovar плетéный *áбо* трікотáжный товáр *áбо* выробок, трікотáж; ~ sveter плетéный свéдер
pletiar -a *m* плетáрь, трікотáжник
pletiar//eň -ne *ž* плетярня, трікотáжня
pletiark//a -y *ž* плетярька, трікотáжниця
pletiarsky плетярьскый, трікотáжный; ~ stroj плетярьска машына; ~ priemysel трікотáжный прóмысел
pletiarstv//o -a *s* трікотáжна выроба, выроба трікотáжного товáру
plet//ie -ia *s poľnohosp.* полóтя, прополóтя
pletiv//o -a *s* **1** матеріáл, ужывáный на плетíня *(прýтя і т. п.)* **2** плетéный выробок; drotené ~ дрітяне плетíня, плетéна дрітяна сíтка, плетиво **3** *biol.* тканиво *с*; rastlinné ~ ростлинне тканиво; тканиво ростлин; svalové ~ свалóве *áбо* мýскулне тканиво
pletk//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y 1** плéтка, огваряня, клебéта, таранина; babské ~ бáбскы плéткы; roznášať ~ шырити клебéты *áбо* плéткы **2** *hovor.* таляфáтка, маліхéрность, пустяк, дрібниця **3** *expr.* дурниця, срáнда; vystrájať ~ робити глýпости
pletkár -a *m hovor.* плеткáрь, огваряч, клебéтник
pletkár//iť -i –ia *nedok. hovor.* плеткарити, огваряти, клебетáти
pletkárk//a -y *ž hovor*. плеткáрька, огварячка
pleťov//ý: ~ krem крем на тварь *áбо* тíло, тіловый крем; ~á voda тілóва вóда, тоалéтна вóда
pleur//a -y *ž anat.* плéвра, погрудніця
pleuráln//y *anat.* плеврáлный; ~á dutina плеврáлна пóлость
plev//a -y *ž, obyč. v mn. č.* **~y 1** полóва; ovsená ~ овсяна полóва; majorankové ~y сушéный маёрáн **2** *bot.* лýпка, лупíнка; klasové ~y колосóвы лýпкы ● má peňazí ako pliev *hovor. expr.* у нёго пінязей як полóвы; toho je ako (ani) pliev тóго є барз мнóго; má v hlave ~y у нёго в гóлові полóва, він глýпый; triediť zrno od pliev одділяти зéрно од полóвы, одділяти полóву од пшеніці
plevel -u/-a *m hromad.* бурян, *hromad.* бурина

plevelnat//ý зароснýтый буринов; ~á rastlina бурян, бурина

plevelný, plevelový *príd. k* **plevel;** plevelové semená бурянóвы семéна

plevi//nec -nca, **plevník** -a i **plevín** -a *m* пелéвник

plexisklo -a *s hovor.* плексісклó

pliačkanin//a -y *ž expr.* чляпканина *ж*

pliag//a -y *ž expr.* **1** (*даштó неприємне*) бідá, нещáстя, хворóта, мýка, трапíня, хлопóта **2** *hromad.* бáнда, збéрба, гáведь, пляґа, свóлоч

plieck//o -a *s* **1** *zdrob.* плéчко, плечé **2** *kuch.* лопáтка

plien//iť -i -ia *nedok.* нічíти, нівочíти, губити, пустошыти, дранцовáти; ~ mestá, krajinu пустошыти міста, країну

plienk//a -y *ž* пелéнка, пелюшка • je ešte v ~ach є íщі в зачáтку, в зáродку, в процéсі зроджíня; vyrásť z plienok выроснути з пелéнок

plienkov//ý пеленкóвый, пелюшкóвый; ~á látka пеленкóвый матеріáл, матеріáл на пелéнкы; ~é nohavičky непромокáвы ногавíчкы *(для плéканых дітéй)*

plieskanic//a -e *ž expr.* чляпканíця *ж*; доджóва *áбо* сурóва погóда

pliesk//ať -a -ajú *nedok.* **1** бýхати, трíскати; прáскати; тлéскати;~ dverami бýхати дверями; ~ bičom прáскати батогóм *áбо* карбачóм; ~ rukami тлéскати рукáми **2** *expr.* бити, ударяти, фляскати, пляскати; ~ po tvári ударяти *áбо* фляскати по твáри **3** *expr.* шмаряти, метáти; ~ o zem метáти на зéмлю **4** плéскати, плéскати ся; vlny ~ajú o breh вóлны плéскають о бéрег

pliesť pletie pletú *nedok.* **1** плéсти; вити; ~ kôš плéсти кóшик; ~ vrkoč плéсти *áбо* заплітáти кóсу; ~ veniec плéсти *áбо* вити вінéць; ~ povraz плéсти штранґ *áбо* мóтузок **2** плéсти *(на ігліцях)*; ~ sveter, rukavice плéсти свéдер, рукавíці; ~ hladko плéсти лицны óчка; ~ obrátene плéсти нáрубны óчка **3** пýтати, збивáти з дорóгы; вводити до заблуджíня **4** *hovor.* говорити несмысéлности, тáрати; ~ hlúposti говорити глýпости; ~ dve na tri плéсти дві пóза три, тáрати *áбо* трепáти несмыслы • ~ na seba bič *al.* korbáč *expr.* плéсти на сéбе карбáч, рыти собі яму

pliesť sa pletie sa pletú sa *nedok.* **1** плéсти ся, пýтати ся; myšlienky, slová sa začali pliesť дýмкы, слóва зачали пýтати ся **2** *do čoho* вмíшовати ся, плéсти ся *до чóго*; ~ sa do cudzích vecí вмíшовати ся до чуджíх справ **3** *hovor.* пýтати ся, вертíти ся, мішáти ся; ~ sa pred nohy пýтати ся *áбо* вертíти ся під ногáми **4** *expr. (mýliť sa)* пýтати ся, мылити ся **5** мáрити ся, здавáти ся; čosi sa mi pletie штось мáрить ся мі • nohy sa mu pletú нóгы ёмý заплітáють ся; jazyk sa mu pletie язык ёмý плéте ся; pletie sa mi to na jazyku мóтать ся мі тотó по языкý

pliesť si pletie si pletú si *nedok. koho s kým, čo s čím* пýтати; pletie si ma so sestrou він плéте *áбо* мылить собі мéне зо сестрóв; ~ si pojmy мылить собі понятя

plieš//ok -ka *m* **1** *zdrob. expr.* бляшка *ж* **2** *hovor.* жéтон, ковóва бляшка **3** *(na topánkach)* підковка, підкова *(на зáпятку)*

pliet' pleje plejú *nedok.* полóти; ~ hriadky полóти грядкы; ~ burinu полóти *áбо* выполоти бурян *áбо* бурину

plisovan//ie -ia *s krajč.* плісовáня

plisovan//ý *krajč.* плісовáный, плісé; ~á sukňa плісовáна сýкня, сýкня плісé

plis//ovať -uje -ujú *nedok. krajč.* плісовáти; ~ sukňu плісовáти сýкню

plne *prísl.* **1** пóвно, напóвно, цáлком, інтензíвні; ~ žiť жыти напóвно *áбо* пóвным жывóтом *áбо* інтензíвні *áбо* повнокрóвным жывóтом; hlas znie ~ гóлос звучíть *áбо* выдáвать ся на пóвну силу **2** пóвністю, в пóвній мíрі, цáлком; ~ chápať niekoho дóбрі порозумити дакóго; ~ využiť všetky možnosti пóвністю выужыти вшыткы мóжности

plnen//ý *kuch.* повнéный; з повнков; ~ koláč повнéный колáч, колáч з пóвнков;

~á paprika повнéна паприка; ~á teľacina повнéна телятина

plniac//i напóвнюючій; ~ otvor напóвнююче отворіня; ~ stroj напóвнёвача машына, напóвнёвач • ~e pero повняче *або* вічне пéро

plnič -a *m*, **plnička//a** -y *ž tech.* напóвнёвач *м*; automatické plniče *al.* plničky автоматічны напóвнёвачі

pln//iť[1] -í -ia *nedok.* **1** напóвнёвати, запóвнёвати; ~ fľaše pivom напóвнёвати фляшкы пивом; наливáти пиво до фляшок; розливáти пиво по фляшках; ~ vrecia obilím наповняти міхы зéрном; ~ pivnicu zemiakmi повнити пивніцю бандýрками; ~ podušku páperím наповняти зáголовок пірём; ~ klobásy наповняти колбáсы; ~ balón plynom наповняти балóн плíном; ~ nádrž benzínom повнити бáньку бéнзіном **2** *kuch.* повнити; ~ kapustu повнити капýсту; ~ tortu krémom повнити *або* верствовáти тóрту крéмом

pln//iť[2] -í -ia *nedok.* повнити, выповняти; ~ (si) povinnosti повнити (собі) повинности; ~ plán, normu выповняти план, нóрму; ~ sľub повнити обіцяня; ~ záväzok выповняти обовязок; ~ rozkaz выповняти приказ

pln//iť sa[1] -í sa -ia sa *nedok.* наповняти ся, заповняти ся; námestie sa začalo ~ ľuďmi площáдка зачалá наповняти ся людми, на плóщадці зачали збирáти ся люди

pln//iť sa[2] -í sa -ia sa *nedok.* здíйснёвати ся, реалізовáти ся, выповняти ся; ~í sa jej túžba єй тýга здійснила ся *або* выповнила ся, єй желáня реалізовáло ся

plnk//a -y *ž kuch.* крем, повнинá; mäsová ~ мясóва повнинá; ~ do koláča крем до колачá

plno[1] *prísl.* пóвно, мнóго, (барз) вéлё; bolo tam už ~ ľudí там уж было пóвно людéй; mám ~ roboty мам вéлё робóты; má vždy ~ rečí він все вéлё говóрить, він мать все мнóго рéчі; na lúke je ~ kvetov на лýці мнóго квíток

plno[2] *p.* **plne**

plnocenný *p.* **plnohodnotný**

plnohodnotn//ý *v rôzn. význ.* повноцíнный; ~é bielkoviny повноцíнны білкы; ~á výživa повноцíнна выжыва; ~á minca повноцíнна монéта; ~é umelecké dielo повноцíнный худóжній твір

plnokrvník -a *m odb.* чістокрóвный кінь

plnokrvn//ý **1** чістокрóвный; ~ žrebec чістокрóвный жерéбець **2** *pren. (skutočný, plnohodnotný)* повнокрóвный, дíйсный, оріґінáлный, жывый; ~ život повнокрóвный жывот; ~á poézia повнокрóвна поéзія

plnokvetý *bot.* повноквíтый *(о квímку)*

plnoletos//ť -ti *ž* повнолíтность, дорóслость *ж*; dosiahnuť ~ti досягнýти повнолíтности, стáти повнолíтным *або* дорóслым

plnoletý дорóслый, повнолíтный

plnolíci повнолицый, з окрýглыми лицями

plnolit//er -ra *m odb.* лíтер

plnomet//er -ra *m odb.* кубíчный мéтер, кубомéтер *(м³)*; ~ reziva кубомéтер пиломатеріáлів

plnomocenstv//o -a *s* повномóчность; dať niekomu ~ дати дакóму пóвну міць, сповномоцнити дакóго

plnoprávny повнопрáвный; ~ občan повнопрáвный гражданин *або* жытель

plnos//ť -ti *ž* повнотá

plnoštíhl//y повновáтый, пóвный, выпасеный, выкормeный; ~a postava повновáта фіґýра

plnotučn//ý: ~ syr повнотýчный сыр; ~é mlieko повнотýчне молóко

plnovýznamov//ý *lingv.* повнознáчный; ~é slovesá повнознáчны часослóва

plnozvučný *kniž.* повнозвýчный

pln//ý **1** пóвный; ~á fľaša пóвна фляшка; ~ kufor bielizne пóвный кýфер білізны; má ~é ústa мать пóвный рот *або* пóвны ýста; ~é električky пóвны *або* набиты електричкы; ~ dom ľudí пóвный дім людéй; oči ~é sĺz óчі, пóвны слыз; má ~é ruky kníh мать пóвны рýкы книг; ~ strom kvetov стром, усыпаный квíтами

2 пóвный, препóвный; переповнéный; život ~ práce жывот, пóвный робóты; ~ optimizmu переповнéный оптімíзмом; je ~ energie він пóвный енéрґії; dedina je ~á rečí o niečom валáл є пóвный речáми о дачíм **3** пóвный, цíлый; абсолýтный; ~ plat пóвный зáробок; podávať ~ výkon робити на пóвну силу; ~é tri mesiace цíлы три місяці; uskutočniť plán v ~om rozsahu выповнити план пóвністю; v ~om počte в пóвнім зложíні; ~ ~ej miere в пóвній мíрі; venovať niečomu ~ú pozornosť приділяти дачóму цíлый свій інтерéс; mať nieču ~ú dôveru мáти пóвну довíру у дакóго; mať ~é právo мáти пóвне прáво *(на даштó, робити даштó)*; mať ~é pochopenie pre niekoho, niečo мáти пóвне порозумíня про дакóго, даштó; дóбрі порозумити дакóго, даштó; v ~om zmysle slova в пóвнім смыслі слóва; ruže boli v ~om kvete рýжы были в пóвнім квíті; pri ~om vedomí при розýмі; ~ým právom з пóвным прáвом; podpísať sa ~ým menom підписáти ся пóвным мéном; **4** *(opak: dutý)* пóвный; ~é tehly пóвны цéглы; ~é steny стіны із пóвной цéглы **5** пóвный, повнозвýчный; ~ hlas повнозвýчный гóлос **6** пóвный, тучный, окрýглый; ~á postava пóвна фіґýра; ~é plecia пóвны плéчі; ~é pery тучны ґáмбы • ~ uhol *geom.* угол о 360˚; ~ kvet *bot.* пóвный квіт; má toho ~ú hlavu *hovor.* мать тóго пóвну гóлову, він дýмать лем о тім, тотó ёмý із гóловы не выхóдить; mať niečoho ~é ústa *pejor.* мáти дачóго пóвны ýста; je ho ~á izba він забéрать собóв цíлу íзбу *(о весéлім, гулякаючім чоловíкови)*; dávať ~ou rukou *al.* ~ým priehrštím давáти щíров рукóв; dostať sa k ~ému válovu *al.* korytu *pejor.* достáти теплé містéчко; достáти ся к пóвному вáлову *áбо* кóрыту; má ~é vrecká мать пóвны кішéні; mám toho ~é zuby *expr.* мам тóго пóвны зýбы; у мéне тотó в жóлудку сидить; má ~é ruky práce він завалéный робóтов, мать пóвны рýкы робóты, мать мнóго робóты; dieťa je ~é života тотá є барз жывá дітина, тотá дітина пóвна жывóта; ~ou parou *hovor.* а) на пóвну пáру; б) *(povel)* пóвнов пáров (допéреду); kričať na ~é hrdlo *al.* z ~ého hrdla крічáти на пóвне *áбо* цíле гóрло; smiať sa na ~é ústa *al.* na ~é kolo сміяти ся на пóвны ýста, хіхотáти; povedať niečo na ~é ústa повíсти даштó на пóвны ýста; dýchať ~ými pľúcami дыхати на пóвны плюца; piť život ~ým dúškom жыти пóвным жывóтом; v ~om behu на повнім бігу; práca je v ~om prúde робота інтензíвні продовжує; robiť ~ým tempom робити пóвным тéмпом, інтензíвні робити; byť v ~ej poľnej *(o vojakovi)* мáти на сóбі цíле воєньске выстроїня; byť v ~ej paráde *hovor.* быти в пóвній парáді

plod -u *m v rôzn. význ.* плод; jedlé ~y плóды на зъїджíня; lesné ~y лíсны плóды; správny vývin ~u спрáвный *áбо* нормáлный рóзвиток плóду; ~y jeho dlhoročnej práce плóды *áбо* резултáты ёгó довгорóчной робóты; zbierať ~y niečoho зберáти плóды дачóго

plodin//a -y *ž* култýра, култýрна ростлина; poľnohospodárske, priemyselné ~y сільскогосподáрьскы, технíчны *áбо* промыслóвы култýры

plod//iť –í -ia *nedok.* **1** приносити, выдавáти *áбо* рóдити плóды; jabloň ~í ovocie яблíнь плóдить *áбо* рóдить овоцину **2** *(potomstvo)* плодити, родити; ~ potomstvo плодити потóмків

ploditeľ -a *m* плодитель

plodiv//ý плодючій, спосóбный плодити, творивый; ~é sily zeme плодючі сили зéмлі

plodnic//a -e *ž bot.* плодóве тíло *(гриба і т. п.)*

plodn//ý **1** плóдный, плодовитый; плодонóсный; ~á samica плóдна самíця; ~á jabloň плóдна *áбо* плодонóсна яблíнь **2** *(o pôde)* плодорóдный **3** *pren.* плодовитый; плодотвóрный; ~ spisovateľ плодовитый писáтель; ~á myšlienka

плодотвóрна мысель *áбо* дýмка; ~á práca плодотвóрна робóта
plodonosný плодонóсный
plodotvorn//ý **1** *fyziol.* плодотвóрный, твóрячій плод **2** *pren.* плодотвóрный
plodov//ý: ~á voda плодóва вóда; ~ koláč *anat.* плацéнта; ~é stonky *bot.* плодóвы стóнкы
ploch//a -y *ž* **1** пóверьх *м*, рівнина *ж*; rezná ~ *tech.* пóверьх різаня; trecia ~ рівнина тéртя; nosná ~ а) *tech.* опóрный пóверьх; б) *let.* несýчій пóверьх; rotačná ~ *tech.* пóверьх кружíня **2** площáдка; osevná ~ осíвна площáдка; obytná ~ обывáюча площáдка; pristávacia ~ *let.* приставáюча площáдка **3** *geom.* площáдка *ж*, пóверьх *м*; ~ trojuholníka, štvorca площáдка триугóлника, квадрáта; kruhová ~ площáдка крýга • byť na šikmej ~e, dostať sa na šikmú ~u достáти ся на наклонéный пóверьх
ploch//ý рівный; ~á strecha рівнá стрíха; ~á škatuľka рівнá шкатýлка; ~ hrudník рівны грýди • ~á noha *lek.* рівнá нóга; ~ á dráha *šport.* рівнá дорóга, дорóга для біціґлíстів *áбо* моторкáрів; ~é kliešte рівны клíщі
plomb//a -y *ž v rôzn. význ.* плóмба; olovená ~ na záchrannej brzde оловяна плóмба на охорóнюючім гамовáні; amalgámová ~ амалґамóва плóмба
plomb//ovať -uje -ujú *nedok. v rôzn. význ.* пломбовáти; ~ vozeň пломбовáти ваґóн; ~ zuby пломбовáти зýбы
plosk//ý рівный; ~ kameň рівный кáмінь; ~á fľaša рівнá фляшка
plošin//a -y *ž* **1** рівнина; náhorná ~ гóрьска рівнина **2** площáдка; predná, zadná ~ električky передня, зáдня площáдка електричкы; ~ na schodišti сходóва площáдка
plošinár -a *m šport.* перемагáючій (мотоціклíста) на рівній дорóзі
plošniak -a *m hovor.* накладный ваґóн без бóчной дóскы
plošn//ý: ~é miery міры площáдкы
plošticl/a -e *ž* блощíця
plot -a *m* пліт; огорóда; živý ~ жывый пліт; pletený ~ плетéный пліт • ostal ako kôl v ~e *hovor.* зістáв єдéн як пáлець, зістáв як кіл в плóті; dotkla sa žihľava ~a *žart.* дотýлила ся коприва плóта, о барз далéкій родині; pod ~om ho našli під плóтом ёгó нашли; дітина непобрáтых *áбо* незаконнінароджéный
plotový плотóвый
pls//ť -ti *ž* повістина, філц
plsten//ý повістняный, філцóвый; ~ klobúk філцóвый кáлап; ~é papuče філцóвы домáшні папýчі
plst//iť -í -ia *nedok. odb.* вáлькати; ~ vlnu вáлькати вóвну
pl//ť -te *ž (na prepravu dreva)* пліт, пылть
pltníctv//o -a *s* сплавляня *с* (дéрева плотáми)
pltníč//iť -i -ia *nedok. hovor.* робити сплáвлёвача (дéрева плотáми)
pltník -a *m* сплáвлёвач (дéрева плотáми)
pľúc//a pľúc *s pomn.* плюца; zápal ~ запалíня плюц; • dýchať plnými ~mi дыхати на цíлы плюца; kričať na plné ~ *al.* z plných pľúc крічáти на пóвне гóрло
pľúc//ka -ok *s pomn.* плюцка
pľúckový плюцкóвый
pľúcnic//a -e *ž anat.* плюцна артéрія
pľúcnik -a *m bot.* медóвка
pľúcn//y плюцный; ~e choroby плюцны хворóты; ~a tuberkulóza туберкулóза плюц; ~a tepna плюцна артéрія
pluh -u *m* плуг; traktorový ~ тракторóвый плуг; drevený ~ деревяный плуг; dvojradlicový ~ дволемéшный плуг; snehový ~ снігóвый плуг, одгартáч снігý
pľuh//a -y *ž*, **pľuhák** -a *m*, **pľuhav//ec** -ca *m pejor.* мерзáвець, нанічгóдник, плюгáвець, паскýдник, паскýда
pľuhav//iť -í -ia *nedok. expr.* ганити, зневáжовати, потýплёвати, паскудити, зневажáти, очóрнёвати
pľuhavý *pejor.* ганéный, зневáжованый, потýплёваный, паскýдный, мерзéный, плюгáвый

pluhový плуго́вый; ~ lemeš плуго́вый ле́меш
pluk -u *m* плук; peší ~ пішый плук; нача́лник плу́ку, плуко́вый нача́лник
plukovníck//y плуковницькый; ~a hodnosť плуковницьке званя
plukovník -a *m* плуко́вник
pľundr//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. expr.* нівочіти, нічіти, дранцо́вати *(лісы і т. п.)*, пустошыти, рабова́ти, плюндрова́ти
plurál -u *m gram.* мно́жне чісло, плура́л
pluralist//a -u *m filoz.* плураліста
pluralistický *filoz.* плуралістічный
pluralizm//us -u *m filoz.* плуралізм
plurálový: ~ tvar *gram.* фо́рма мно́жного чісла, плурало́вый
plus 1 *neskl. s.* плус; napísať ~ написа́ти знак плу́са; dva ~ dva два плус два; ~ desať stupňov плус де́сять ґра́дусів **2** -u *m hovor.* плус, выгодность, выгода, позітівность; ~om tohto návrhu je... позітівнов сторо́нов той пропозіції є...
plus-mínus *prísl.* плус-мінус; ~ desať minút плус-мінус де́сять мину́т
pluskvamperfekt//um -a *s gram.* плусквамперфе́кт, давномину́лый час
plusový плусо́вый
pľuš//ť -te *ž* непого́да, чляпканина *ж*; доджо́ва пого́да
pľuš//ťať -tí -tia *nedok. hovor. expr.* пле́скати, лляти *(о доджі)*
pluť pluje plujú *nedok. kniž.* плыти, пла́вати
pľuť i **pľuvať** pľuje pľujú *nedok.* **1** плюва́ти; ~ na zem плюва́ти на зе́млю; ~ krv плюва́ти кров **2** *na koho expr.* плюва́ти *на ко́го*, ка́шлати *на ко́го*, погырда́ти *кым*, іґнорова́ти *ко́го*
Plut//o -a *m aston.* Плуто́н
plutóniový *chem.* плуто́ніёвый
plutón//ium -ia *s chem.* (*zn. Pu*) плуто́ній
plutv//a -y *ž* плютва; brušná, chvostová ~ брішна, хвосто́ва плютва
plutvonož//ce -cov *m mn. č. zool.* плютвоно́жці
pľuvadl//o -a *s* плюва́тко
pľuvan//ec -ca *m hovor.* плювок, выплювана слина́, о́храк
pľuzgier -a *m* плюзґерь; krvavý ~ крова́вый плюзґерь; mám ~ na nohe мам плюзґерь на но́зі
pľuzgierovitý плюзґерёвитый
plúžen//ie -ia *s šport.* плугова́ня *(на ліжах)*
plúž//iť -i -ia *nedok.* **1** *bás.* ора́ти, плугова́ти **2** *šport.* гамова́ти плу́гом (*на ліжах*)
plyn -u *m* плін; otravný ~ отра́вный плін; zemný ~ земе́льный *або* приро́дный плін; vzácny ~ благоро́дный плін; bojové ~y *voj.* боёвы отравляючі річовины; uhoľný ~ уго́льный плін; byt s ~om быва́ня *або* ква́ртель з пліном; zaviesť ~ заве́сти плін; variť na ~e *hovor.* варити на пліні *або* на плíно́вім ва́річі; kúrenie ~om ото́плёваня пліном
plynár//eň -ne *ž* пліно́вый заво́д
plynne, plynule/-o *prísl.* во́льно, ско́ро, гла́дко, плинні; hovorí ~ po anglicky гово́рить во́льно по-анґлицькы; ~ čítať во́льно *або* плинні чітати
plynn//ý[1] пліно́вый; ~é skupenstvo ма́ючій властивости пліну; ~á látka пліно́ва річовина
plynn//ý[2] во́льный, гладкый, плинный; ~é čítanie во́льне *або* плинне чітаня; ~á reč во́льна реч
plynojem -u *m* плінохраніня, усклáднёваня пліну
plynomer -u/-a *m* **1** *chem.* плінсмір, пліноме́тер **2** рахова́льник пліну
plynonosný *odb.* плінно́сный
plynotesný плінотісный
plynotvorný плінотво́рячій
plyn//ovať -uje -ujú *nedok.* дезінфікова́ти пліном
plynovod -u *m* пліново́д
plynovodn//ý *tech.* пліново́дный; ~á rúra пліново́дна ру́ла
plynov//ý пліно́вый; ~ boiler пліно́вый бо́йлер; ~ sporák пліно́вый пец; ~á lampa пліно́ва ла́мпа; ~á bomba пліно́ва бо́мба; ~á maska пліно́ва ма́ска

plynul//ý **1** непрерывный, беспрерывный; рівномірный, гладко перебігаючій; ~ chod výroby рівномірне протіканя выробы; ~é zásobovanie беспрерывне забеспечованя; schôdza mala ~ priebeh зібраня ішло гладко **2** *(o reči)* звязный

ply//núť -nie -nú *nedok.* **1** *(o kvapaline)* течі, протікати **2** *pren.* течі, протікати, проходити; čas ~ie час проходить **3** *z čoho kniž.* вытікати, выходити; z noho ~ie ... з того вытікать *або* выходить

plyš -u *m text.* пліш

plyšový плішовый; ~ golier плішовый ґалір; ~ diván плішовый діван

plytčin//a -y *ž* плитчіна; naraziť na ~u натрафити на плитчіну

plytk//ý **1** плыткый; ~á rieka плытка ріка; ~ tanier плыткый танір; ~á orba плытке ораня **2** *pren.* поверхній, пустый, плыткый, нікчемный; душевні худобный; ~ človek пустый *або* плыткый чоловік

plytv//ať -á -ajú *nedok. čím* марні вытрачати, марновати, рострачовати, розмітовати, росшмарёвати, розгайдаковати, прогайдаковати *што (hovor.)*; ~ vodou неекономічні ужывати воду; ~ peniazmi рострачовати *або* прогайдаковати пінязі; ~ silami, časom рострачовати *або* тратити силы, час

pĺz//nuť -ne -nu *nedok.* **1** лінити; pes ~ne пес лінить **2** выпадати, лізти; vlasy ~nu волосы выпадають *або* лізуть

pneumatick//ý *tech.* пневматічный; ~é kladivo пневматічный молот(ок); ~á pošta пневматічна пошта

pneumatik//a -y *ž* пневматіка *(ґумова)*

pneumokok -a *m biol., lek.* пневмокок

pneumón//ia -ie *ž lek.* пневмонія, запаліня плюц

pneumotorax -u *m lek.* пневмоторакс

pneumotoraxov//ý *lek.* пневмотораксовый; ~á liečba лічіня пневмотораксом, пневмотораксове лічіня

pnieť sa pnie sa pnejú sa *nedok.* выпинати ся, піднимати ся (до вышкы), возвышовати ся

pnúť sa pne sa pnú sa *nedok.* **1** возвышовати ся **2** *(o popínavých rastlinách)* плазити ся, лізти, обвивати ся, вити ся *по чім, наоколо чого, на што і меджі чім*

po *predl.* **I** *so 4. p.* **1** *(vyjadruje koncovú hranicu v priestore i čase)* по *што,* к *чому;* odprevadiť niekoho po dom одпровадити дакого к дому; tráva po kolená трава по коліна *або* до колін; stáť vo vode po členky стояти во воді по чёленкы *або* по кісткы; po dnešok до днеська, до днешнёго дня **2** *(vyjadruje trvanie deja v istom časovom úseku)* на протязі *чого;* po celé roky по цілы рокы, по многы рокы, велё років; pracovať po celý deň робити цілый день; po celý čas цілый час, на протязі цілого часу; po celý rok протягом цілого року, цілый рік **3** *(vyjadruje cieľ, účel)* за *кым, чім*; ísť po lekára іти за доктором; zabehnúť po chlieb забігнути по хліб **4** *(v spojení s číslovkou vyjadruje podielnosť, distributívnosť)* по *кілько*; mali po pätnásť rokov їм было по пятнадцять років **5** *(v príslovkových výrazoch spôsobu) prekladá sa príslovkami s* по-; po slovensky по-словацькы, по-словеньскы; po rusínsky по-русиньскы; po vojensky по-воєньскы; po sestersky по-сестерьскы, як сестра, як сестры **II** *so 6. p.* **1** *v rôzn. význ.* по *чім*; prechádzať sa po uliciach проходити ся по уліцях; chýr sa rozniesol po celom meste слухы *або* чуткы розыйшли ся *або* розлетіли ся по цілім місті; chodiť po lekároch ходити по лікарях; plávať po prúde плавати по течіні **2** *(vyjadruje časovú následnosť)* по *чім*; po práci по роботі; po vojne по войні; po matkinej smrti по маминій смерти; по тім, як умерла мама; po roku, mesiaci, týždni по році, місяці, тыждні; о рік, місяць, тыждень; po rokoch по многый *або* довгых роках **3** *(vyjadruje opakovaný dej v istom čase)*

по *чім*; po nociach по ночáх *áбо* ночáми; robiť aj po nedeliach робити і по неділях *áбо* неділями **4** *(v spojení so slovesom byť vyjadruje zakončenosť deja) prekladá sa podľa kontextu*; som po raňajkách, obede я пофриштиковáв, пообідав; som po skúškach я склав екзáмены; som po operácii мéне уж оперовáли, я уж по операції **5** *(vyjadruje podielnosť)* по *чім*; vypiť po pohári piva выпити по пóгарі пива; platiť po euru za kus платити по éврі за кус **6** *(vyjadruje pôvod)* од *кóго*, по *кім*; povahu má po matke харáктером він (онá) по мáмі; po rodičoch zdedil majetok po róдичах унаслідовав маєток **7** *(vyjadruje prostredníctvo, sprostredkovanie)* з кым, чéрез *кóго*; poslať list po priateľovi послáти письмо з приятелём; odkázať po bratovi одказáти чéрез брáта **8** *(vyjadruje spôsob deja)* по *чім*; *prekladá sa tiež príslovkami s* по, по-; po pamäti по пáмяти; poznať po hlase пізнáти по гóлосі; splácať dlh po častiach сплáчовати довг по чáстях *áбо* чáстями; po dobrom по-дóбрім; po novom по-нóвому ● po prvé, po druhé по-пéрше, по-дрýге; po prvý raz по пéршый раз; oženil sa po druhý raz він оженив ся по дрýгый раз; rok po rok кáждый рік; deň po deň кáждый день; je po ňom він мертвый, він умéр; už je po všetkom уж по вшыткім; вшытко уж скінчіло ся; вшыткому є кóнець; čo ma (ťa, ho) po tom? што мі (тобі, ёмý) до тóго?; (ne)byť niekomu po srsti *al.* po chuti *al.* po vôli быти дакóму не по сéрсти *áбо* (не) по вкýсі *áбо* (не) по вóли

poamerikánč//iť sa -i sa –ia sa *dok. hovor.* поамеріканізовáти ся *nedok. dok.* перебрáти америцькый спóсоб жывóта

pobabr//ať -e -ú *dok. expr.* **1** показити, побáбрати, збáбрати; ~ prácu показити робóту **2** забáбрати, зашпінити, забруднити; ~ šaty забáбрати шмáты; ~ obrus зашпінити óбрус

pobabr//ať sa[1] -e sa -ú sa *dok.* забáбрати ся, зашпінити ся, забруднити ся

pobabr//ať sa[2] -e sa -ú sa *dok. expr.* погрáти ся, попíпляти ся, побáбрати ся; ~ sa z robotou побáбрати ся з робóтов

pobad//ať -á -ajú *dok.* збáчіти, замітити, увíдіти

pobád//ať -a -ajú *nedok. koho k čomu, do čoho, na čo* повзбýджовати, закликовати *кóго к чóму*; ~ do práce закликовати до робóты, повзбýджовати до робóты, принýчовати робити; ~ k usilovnosti повзбýджовати к снажíню

pobafk//ať (si) -á (si) -ajú (si) *dok.* покýрити *(пипку)*, побáфкати собі *(з пипкы)*

pobafkáv//ať (si) -a (si) -ajú (si) *nedok. čo, z čoho i bezpredm. expr.* покýрёвати; ~ si z fajky покýрёвати пипку, побáфковати з пипкы

pobalamut//iť -í -ia *dok. expr.* побаламутити, збаламутити, запýтати, збити з дорóгы; ~ dievča побаламутити дівча, покаламутити гóлову дівчáтю; ~ hlavu niekomu помутити гóлову, покаламутити мóзґы дакóму

pobal//iť -í -ia *dok.* попаковáти *(вшытко)*; запаковáти; ~ knihy попаковáти (вшыткы) книжкы

pobaltský прибалтíйскый

pobaven//ie -ia *s* побавíня, забáва, роспитиліня, розвеселíня

pobav//iť -í -ia *dok.* побáвити, забáвити, розвеселити, роспитилити, потішыти; kniha vás ~í книга вас потíшыть; ~ chorého побáвити *áбо* розвеселити хвóрого; táto príhoda nás ~ila тотá пригóда нас розвеселила

pobav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *s kým, čím* погрáти ся; ~ sa s dieťaťom погрáти ся з дітинов **2** *na čom, čím* повеселити ся, побáвити ся *з чім*

pobehaj -a *m pejor.* потýлёвач, вітрополóх; авантурíста; лумп, бездóмный

pobeh//ať -á -ajú *dok.* **1** побíгати; ~ po záhrade побíгати по саді **2** *koho, čo, po kom, čom expr.* пообíговати, обíгати; ~ (po) všetkých známych обíгати вшыткых знáмых

pobehávl/ať -a -ajú *nedok. expr.* побіговати, бігати (з місця на місце), вертіти ся, потóвковати ся, поневіряти ся

pobehlic//a -e *ž pejor.* цýндра, фляндра, простітýтка, куртізáнка, шлюха

pobeh//núť -ne -nú *dok. za kým, čím i bezpredm.* побіжáти

pobelavý *(o vlasoch a pleti)* світлый, світловолóсый, блідый

pobel//ieť -ie -ejú *dok.* побіліти; *(o vlasoch)* посивіти

poberl/ať -á -ajú *nedok.* доставáти, поберáти; ~ plat, dôchodok доставáти плат, пéнзію

poberl/ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** *(na cestu)* зберáти ся *(одходити)* **2** *do čoho, i s neurč.* готовити ся, приправлёвати ся, зберáти ся; ~ala sa pomôcť mi онá зберала ся помочі мі **3** іти

pobesed//ovať (si) -uje (si) –ujú (si) *dok.* побісідовáти, поговорити

pobieh//ať -a -ajú *nedok. expr.* побіговати, бігати (з місця на місце), бродити, росхóджовати

pobíj//ať -a -ajú *nedok.* обивáти

pobiť[1] pobije pobijú *dok.* **1** перебúти, розбúти *(вшыткo)*; ~ taniere розбити *áбo* порозбивáти тáніры **2** перебити, позабивáти, побити, зáбити; ~ všetkých nepriateľov перебúти *áбo* зáбити вшыткых непрыятелів • aby ho hrom pobil *expr.* жéбы ёгó гром зáбив, чорт бы ёгó взяв

pobiť[2] pobije pobijú *dok.* обити; ~ strechu šindľom обити стріху шындлём *áбo* ґóнтом; ~ sud набити óбручі на бóчку

pobiť sa pobije sa pobijú sa *dok.* побити ся

poblázn//iť -i -ia *dok. koho* звéсти з розýму *кóго*; поморочіти гóлову *кóму* • ~ niekomu hlavu поблазнити гóлову дакóму

poblázn//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** поблазнити ся, пошалити ся, пояшыти ся **2** *do koho expr.* залюбити ся без розýму *до кóго*, стратити гóлову *про кóго*

pobled//núť -ne -nú *dok.* поблíднути

poblednutý поблíднýтый, блідый

poblúden//ie -ia *s* поблуджíня; ~ mladosti хыба мóлодости

poblúd//iť -i -ia *dok.* **1** поблудити, заблудити, збити ся з дорóгы **2** *pren.* упáсти до заблуджíня; зробити хыбу, змылити ся

pobočk//a -y *ž* філіáлка

pobočnic//a -e *ž, obyč. v mn. č.* **~e** бóчный рéмінь *áбo* мóтузок *áбo* ланцóк *(котрыми привязують ся кóні о віз)*; бочниця, бóчник

pobočník -a *m* адъютáнт, побóчник

pobočn//ý **1** побóчный; ~á ulica побóчна ýліця **2** філіáлный; ~ závod філіáлный завóд **3** побóчный, другорядный; ~ zárobok побóчный зáробок

pobod//ať -á -ajú *dok.* поколóти, порíзати

pobod//núť -ne -nú *dok.* піхнути *(коня)*

poboliev//ať -a -ajú *nedok.* побóлёвати; ~a ma hlava мéне побóлює гóлова

pobozk//ať -á -ajú *dok.* поціловáти; ~ na ústa поціловáти на ýста *áбo* на ґáмбы

pobožnos//ť[1] -ti *ž* богослужíня, церькóвна слýжба

pobožnos//ť[2] -ti *ž* побóжность, реліґíйность

pobožnostkár -a *m expr.* фалóшник, фарізéй, пустосвят

pobožný побóжный, реліґíйный, святый

pobrať poberie poberú *dok.* побрáти, позаберáти; забрáти, взяти; mnohých pobrali do zajatia многых взяли до заятя • ~ nohy na plecia *expr.* взяти нóгы на плéчі, пустити ся утікáти

pobrať sa poberie sa poberú sa *dok.* **1** піти, одыйти; ~ sa domov піти *áбo* одыйти домів **2** взяти ся, ухóпити ся *(до робóты і т. п.)* **3** *hovor.* поженити ся, побрáти ся • ~ sa v nohy *hovor.* утечí, утíкнути

pobrež//ie -ia *s* схыл, сваг; morské ~ мóрьскый схыл

pobrežn//ý прибрéжный, берегóвый; ~é mesto прибрéжне місто; ~á plavba прибрéжне плáваня; ~é právo *práv.* берегóве прáво

pobrús//iť[1] -i -ia *dok.* **1** поострити, выострити *(вшыткo)*; ~ všetky nože

поострити вшыткы нóжы **2** заострити, поострити *(трошéчкы)*

pobrús//iť² -i -ia *dok. hovor. expr.* перéйти, походити, обыйти; ~ celú dedinu обыйти цíлый валáл *áбо* цíле сéло

pobrušnic//a -e *ž anat.* побрюшина; zápal ~e запалíня побрюшины

pobud//iť -í -ia *dok.* побудити, збудити; ~ deti побудити дíти/дітéй

pobud//núť -ne -nú *dok.* побыти, пожыти; ~ol tam týždeň він побыв *áбо* пожыв там тыждень

pobúch//ať -a -ajú *dok.* побýхати; ~ päsťou na stôl побýхати пястёв по стóлі

pobúren//ie -ia *s* знепокоïня, нагнíваня, неспóкій; vyvolať ~ выкликати знепокоïня

pobúrený знепокоєный, нагнíваный, взрушéный, неспокíйный

pobúr//iť -i -ia *dok.* **1** знепокоïти, нагнíвати, взрушыти, побýрити; to ho ~ilo тотó ёгó знепокоïло; ~ mysle взрушыти розýмы **2** *proti komu* поштвáти, нагýцкати *прóтів кóго*

pobur//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** знепокóёвати, взрýшовати, побýрёвати **2** *proti komu* нагýцковати *прóтів кóго*

poburovateľ -a *m* побýрёвач, ребелáнт *м*

poburujúc//i знепокóюючій, побýрюючій; to je ~e тотó є знепокóююче *áбо* побýрююче

pobyt -u *m* бываня, перебываня, прожываня; ~ v meste бываня в місті; ~ v zotavovni перебываня в дóмі одпочíнку

pocestný¹ -ého *m* путýючій

pocestn//ý² -ého *m* путóвник, пýтник

pocín//ovať -uje -ujú *dok.* поціновáти, споïти з цíном; ~ nádoby поціновáти гóрнці

pocit -u *m v rôzn. význ.* чýвство, пережываня; ~ hladu чýвство гóлоду; ~ radosti, šťastia чýвство рáдости, щáстя; ~ strachu чýвство стрáху; ~ úcty, zodpovednosti чýвство уважíня, одповíдности; ~ menejcennosti чýвство неповноцíнности

pocít//iť -i -ia *dok. v rôzn. význ.* почýвствовати; скýсити; предвíдіти; ~ hlad почýвствовати гóлод; ~ bolesť v nohe почýвствовати бóлість в нóзі; ~ odpor k niekomu почýвствовати нéнавість к дакóму; ~ následky vojny скýсити *áбо* предвíдіти нáслідкы вóйны ● ~ niečo na sebe *al.* na vlastnej koži почýвствовати *áбо* скýсити на влáстній кóжі

pociť//ovať -uje -ujú *nedok.* чýвствовати; скушáти, предвíджовати

poct//a -y *ž* пóчесть *ж*, честь, уважáня; preukázať niekomu ~u вздати дакóму пóчесть *áбо* честь; pochovať niekoho s vojenskými ~ami поховáти дакóго з воєньскыми пóчестями; k ~e zbraň! к чéсти збрань!

poct//iť -í -ia *dok. koho* уважáти, уцтити *кóго*; указáти *áбо* дати честь *кóму*; ~ niekoho svojou prítomnosťou дати честь своёв навщíвов; ~ niekoho svojou dôverou, pozornosťou указáти честь дакóму своёв довíров, своïм інтерéсом; ~ niekoho vysokým vyznamenaním уцтити дакóго высóков нагорóдов

poctiv//ec -ca *m* чéстный *áбо* порядный чоловíк

poctivo *prísl.* чéстні; ~ zarobené peniaze чéстні заробéны пінязі; ~ pracovať чéстні *áбо* сóвістні робити

poctivos//ť -ti *ž* **1** невинность, непорóчность, несказéность, чéстность *ж*; stratiť ~ стратити невинность **2** *zastar.* чéстность, честь, невинность, дóбре мéно ● *expr.* stúpať niekomu do ~ti оскверняти дакóго

poctiv//ý **1** *v rôzn. význ.* чéстный; ~ človek чéстный *áбо* порядный чоловíк; ~é meno чéстне мéно; ~á rodina чéстна родинá; ~á práca чéстна *áбо* добросóвістна робóта; má ~é zamestnanie він зарáблять чéстнов робóтов; ~ zárobok чéстный зáробок; ~ úmysel чéстный зáмір **2** чíстый, невинный, непорóчный, несказéный, чéстный, почéстный; ~á panna невинна *áбо* почéстна дівчíна

pocukr//iť -í -ia, **pocukr//ovať** -uje -ujú *dok.* поцукрити, поцукровáти, посыпати цýкрём

pocvič//iť -í -ia *dok.* поупражняти, потреновáти; поучíти

pocvič//iť sa -í sa -ia sa *dok.* поупражняти ся, потреновáти ся; ~ sa v nemčine, v speve поупражняти ся *áбо* потреновáти ся в німéцькім языкý, в співі

pocvič//iť si -í si -ia si *dok.* поупражняти ся, потреновáти ся; ~ si na klavíri, na bradlách поупражняти ся на клáвірі, на брáдлах

počarb//ať -e -ú *dok.* почмáрати, почáрбати; ~ papier почмáрати пáпірь

počar//iť -í -ia, **počar//ovať** -uje -ujú *dok. komu* поворожыти *кóму*, заворожыти, зачаровáти *кóго*

počas *predl. s 2. p.* в часí, прóтягом, на прóтязі *чóго*, чéрез, за, в; ~ vojny в часí вóйны; ~ cesty в дорóзі

počas//ie -ia *s* погóда; slnečné, daždivé ~ сóлнечна *áбо* ясна, доджóва погóда; zmena ~ia змíна *áбо* перемíна погóды; predpoveď ~ia предповідáня *áбо* проґнóз погóды; psie ~ *expr.* пся погóда, нéчас; ● mení sa ako aprílové ~ *hovor.* мінить ся як апрілёва погóда, мінлива погóда

počast//ovať -uje -ujú *dok.* почастовáти, погостити, угостити; ~ niekoho vínom, obedom погостити дакóго винóм, обíдом

počať počne počnú *dok.* **1** *kniž.* зачати **2** почати; ~ dieťa почати дітину, загрýбнути

počať si počne si počnú si *dok.* почати собí, постýпити, зробити; nevie, čo si má ~ він не знать, як постýпити *áбо* што робити *áбо* як быти

počat//ie -ia *s* початя, загрýбнутя

počern//ý чорнявый; опалéный; ~é dievča чорняве дівча; ~á tvár чорнява *áбо* опалéна тварь

počesaný: ~ silon почесáный сíлон

počesávací *text.* почéшуючій, чешýчій; ~ stroj чешýча машына

počesáv//ať -a -ajú *nedok. odb.* почéсовати, чесáти

počesť *ž*: na ~ niekoho в честь дакóго

počestný **1** чéстный, почéстный; ~ človek чéстный чоловíк **2** *(o dievčati)* чíстый, невинный

počešt//iť -í -ia *koho, čo dok.* **1** чехізовáти *nedok. dok. кóго, што,* надати *чóму* чéськый харáктер **2** переклáсти на чéськый язык

počešt//iť sa -í sa -ia sa *dok.* (по)чехізовáти ся *nedok. dok.*, приятн чéськый язык і чéську култýру

počet počtu *m* **1** чісло, кíлькость; veľký, malý ~ велика, невелика кíлькость; ~ členov кíлькость *áбо* чісло члéнів; ~ obyvateľov кíлькость жытелів; bez počtu нечіслéнна кíлькость; v plnom počte в пóвнім склáді **2** *mat.* вычіслíня; diferenciálny ~ діференціáлне вычіслíня; infinitezimálny ~ вычіслíня неконéчні малых

početn//ý[1] **1** многочіслéнный; ~á rodina многочіслéнна родинá **2** чіслéнный, кíлькостный; ~á prevaha чіслéнна перевáга

početn//ý[2] *zastar.* аріфметíчный; ~ úkon аріфметíчне діяня

počiatkom *predl. s 2. p. kniž.* зачáтком *чóго*; ~ storočia зачáтком сторóча

počiatočn//ý зачатóчный; пéршый; ~á rýchlosť зачатóчна скóрость; ~é ťažkosti пéршы тяжкости

počiat//ok -ku *m* **1** зачáток; na ~ku на зачáтку, на сáмый пéред, спéршатку **2** *obyč. v mn. č.* **~ky** зачáткы; ~ky revolučného hnutia зачáткы револуцíйного рýху; ~ky kultúry зачáткы култýры; byť v ~och быти в зачáтках, зрóджовати ся **3** *obyč. v mn. č.* **~ky** пéршый твір; básnické ~ky пéршы стихы, поетíчны зачáткы

počínajúc *predl. so 7. p.*, **počínajúc od** *predl. výraz s 2. p.* зачінáючі *з кóго, чóго*; ~ jedenástym storočím зачінáючі з єденáдцятого віку; boli tam všetci ~ deťmi a končiac starcami там были вшыткы, зачінáючі од дітéй і кінчáючі найстáршыми *áбо* стáрыми

počínan//ie -ia *s* поведінка, поводжіня; sebavedomé ~ самоувірена поведінка; nerozvážne ~ необдумане поводжіня

počín//ať -a -ajú *nedok. kniž.* зачінáти, начінáти

počín//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. kniž.* **1** зачінáти ся, начінáти ся **2** зрóджовати ся, взникáти

počín//ať si -a si -ajú si *nedok.* поводити ся, зачінáти собі

počítací рахýючій; ~ stroj рахýюча машына

počítač -a *m odb.* раховáлник *(прибóр)*; ~ kilometrov *(napr. v aute)* раховáлник кілометрів, тахометер

počítadl//o -a *s* **1** рахýнкы *pomn.* **2** раховáлник *(прибóр)*; аріфмометер; automatické ~ автоматічный раховáлник; logaritmické ~ лоґарітмічна лінійка

počítan//ie -ia *s* раховáня, пораховáня, зраховáня; cvičiť **sa** v ~í упражняти ся в раховáні; chyba v ~í хыба в зраховáні *áбо* в раховáні

počít//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* раховáти, зрахóвовати; ~ peniaze раховáти пінязі; ~ do sto раховáти до сто; ~ rovnicu рішáти уравнíня **2** *koho, čo kam* прирахóвовати, односити *кóго ку кóму,* зрахóвовати *кóго, што кым, чім* **3** *s kým, čím* раховáти ся *з чім;* брáти до увáгы *кóго, што*; ~ so všetkými možnosťami брáти до увáгы вшыткы мóжности; s ním nepočítaj з ним не рахýй ся, ёгó не берь до увáгы **4** предпокладáти, раховáти ся; ostala tam dlhšie, ako ~ala онá зостáла там дóвше, як з тым раховáла **5** *koho za čo* раховáти, поважáти *кóго кым* **6** *čo komu, za čo* выжáдовати, вымагáти, спрóшовати, выпрóшовати, закликовати *кóго за што (даякý сýму)*; ~ niekomu vysoké úroky брáти од дакóго высóкы процéнта; draho niekomu niečo ~ мнóго просити од дакóго за даштó; čo ~ate za meter? *hovor.* кілько прóсите за метер?, кілько стоїть метер *áбо* рахýєте за метер?

počít//ať[2] -a -ajú *dok.* перечітати, прочітати *(мнóго)*

počít//ať (si) -a (si) –ajú (si) *dok.* почітати (собі); chcem si trochu ~ я хóчу трошéчкы почітати (собі)

počítateľný *odb.* піддаючій ся рахýнку, зрахóвуючій

počkaj, počkajte *cit.* **1** почéкай, почéкайте; ~, keď príde otec, ten ti ukáže! почéкай, прийде отéць, він тобі укáже!; ~, veď ti ja dám! почéкай, ведь я тобі дам **2** увидиш, увидите; ~, ako nám bude dobre увидиш, як нам бýде дóбрі

počkan//ie -ia *s* почéканя; urobiť niečo na ~ зробити даштó на почéканя

počk//ať -á -ajú *dok.* почéкати; ~ám ťa tu я почéкам тéбе ту; ~aj s rozprávaním почéкай ты з бісідов; to ~á тотó почéкать

počmár//ať -a -ajú *dok. expr.* почмáрати, почáрбати

počnúc *predl. so 7. p.,* **počnúc od** *predl. výraz s 2. p.* начінáючі *з кóго, чóго*

počtár -a *m hovor.* матемáтік *pren.*; je dobrý ~ він дóбрі рахýє, він дóбрый матемáтік

počt//ovať -uje -ujú *nedok. zastar.* зраховáти, зрахóвовати • kto ~uje, ten gazduje [*prísl.*] хто рахýє, тот ґаздýє

počtoved//a -y *ž zastar.* матемáтіка, аріфмéтіка

počtovnic//a -e *ž* учéбник аріфмéтікы

počtovník -a *m* писáнка *áбо* тéйка з аріфмéтікы

počt//y -ov *m pomn.* аріфмéтіка; vyučovať ~ учíти аріфмéтіку

počudovan//ie -ia *s* зачýдованя • na ~ на зачýдованя

počud//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* зачýдовати ся

počuť počuje počujú **1** *nedok. dok.* чýти/учýти; ~ smiech, krik чýти/учýти сміх, крик; ~ niečo na vlastné uši чýти/учýти на влáстны ýха **2** *len nedok. (mať sluch)* чýти; zle počuje зле *áбо* слáбо чýє; nepočuje він не чýє, він глýхый **3** *len dok.* учýти, узнáти; chcem ~ vašu mienku я хóчу учýти

ábo (у)зна́ти ваш по́гляд **4** *len nedok. neos.* počuť, bolo počuť чу́ти, было чу́ти; ~ kroky чу́ти кро́кы; bolo ~ smiech было чу́ти сміх ● ~ trávu rásť *iron.* чу́ти траву́ рости *ábo* выду́мовати; nechce o tom ani ~ він (она́) а́ни чу́ти не хотять о тім; nuž počul to svet?, počul svet také niečo? чув то світ таке́ дашто́?

počuteľný чу́тый, чу́ючій

počut//ie -ia *s* спринима́ня слу́хом; zapamätať si niečo na prvé ~ запамята́ти собі дашто́ на пе́рше почу́тя; ja to viem z ~ia я о тім знам з почу́тя

počúv//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** слу́хати; ~ hudbu, rozhlas слу́хати му́зыку, ра́діо; ~ jedným uchom *al.* na pol ucha слу́хати єдным у́хом *ábo* на пів у́ха; ~ so zatajeným dychom слу́хати зо затаєным дыхом; ~ s otvorenými ústami слу́хати з отворе́ным ро́том **2** *na čo* слу́хати *што*, прислу́ховати ся *к чо́му,* реаґова́ти, зверта́ти ува́гу *на што* **3** *čo* слу́хати, узнава́ти *што*, доста́ти да́ны *о чім* **4** *zastar.* слу́хати, ходити на ле́кції; ~ gréčtinu быти штуде́нтом ґре́цького языка́

počúv//ať[2] -a -ajú *nedok. koho, čo, na koho, čo* слу́хати ся *ко́го, чо́го,* повиновати ся *ко́му, чо́му;* ~ rodičov слу́хати ро́дичів; ~ na rozkaz повиновати ся ро́сказу, слу́хати ро́сказ

počúv//nuť -ne -nu *dok.* послу́хнути; ~ radu послу́хнути ра́ду

pod *predl.* **I** *so 7. p.* **1** *v rôzn. význ.* під *чім*; sedieť pod stromom сиді́ти під стро́мом; spať pod dekou спа́ти під де́ков; pracovať pod zemou робити під землёв; stáť pod oblokom стояти під о́блаком *ábo* о́кном; pod náporom vetra під на́разом ві́тра; pod ochranou zákona під охоро́нов зако́на; písať pod pseudonymom писа́ти під псевдо́німом **2** під, ниже *чо́го*; dnes je 20° (dvadsať stupňov) pod nulou днесь 20° (два́дцять ґра́дусів) під ну́лов *ábo* ниже ну́лы *ábo* мі́нус 20° **II** *so 4. p.* **1** *v rôzn. význ.* під *ко́го, што*; kniha spadla pod stôl книга упа́ла під стіл; položiť si vankúš pod hlavu положыти за́головок під го́лову; vziať niekoho pod ochranu взяти дако́го під свою́ охоро́ну; dostať sa pod niečí vplyv доста́ти ся під дачі́й вплив **2** під, ниже *чо́го*; predať pod cenu продати під ціну́ *ábo* ту́ньше ціны; sukňa pod kolená су́кня ниже ко́лін; pod kritiku під крі́тіку; to je pod moju dôstojnosť тото́ є під мо́ю честь ● pliesť sa *al.* motať sa niekomu pod nohami пу́тати ся *ábo* мота́ти ся дако́му під нога́ми *ábo* по́під но́гы; bývať s niekým pod jednou strechou жыти *ábo* быва́ти з дакым під єдно́в стрі́хов; prísť, dostať sa pod ruku доста́ти ся *ábo* попа́сти до рук

poď, poď ho *cit.* подь, подь гет, га́йда; rýchlo sa obliekol a poď ho na ulicu він ско́ро облі́к ся і га́йда на у́ліцю *ábo* і пішли на у́ліцю

podac//í: ~ lístok подаючій листок, квіта́нція; ~ protokol книга за́пису *ábo* реґістра́ції експедова́ных па́пірів

podajed//en *obyč. v mn. č.* **~ni** *zám.* дакотрый, іншый; подакотрый

poďakovací подякуючій; ~ list подякуюче письмо

poďakovan//ie -ia *s* подякованя *с*; vysloviť ~ высловити подякованя

poďak//ovať (sa) -uje (sa) -ujú (sa) *dok. komu za čo* подяковати (ся), одвдячіти (ся) *ко́му за што;* ~ niekomu za pomoc подяковати (ся) дако́му за по́міч

podaktorý *zám.* **1** *(o ľuďoch)* (по)дакотрый, дахто́ *(із дако́го)* **2** *(o veciach)* дакотрый, даякый

podan//ie -ia *s* **1** *v rôzn. význ.* пода́ня; ~ žiadosti пода́ня заявы; ~ žaloby пода́ня жало́бы; ~ ruky пода́ня *ábo* стискнутя ру́кы **2** *pošt.* пода́ня, одосла́ня **3** пода́ня, зображі́ня; выповні́ня; написа́ня; nové ~ roly нове́ выповні́ня ро́ли; realistické ~ реалісті́чне написа́ня **4** росповіда́ня, передава́ня; ústne ~ у́стне росповіда́ня **5** *lek.* пода́ня; intravenózne ~ kalcia інтравено́зне пода́ня ка́лція **6** *šport.*

пода́ня (ло́пты); spodné, vrchné ~ спі́днє, ве́рхнє пода́ня

podaný *na koho* пода́ный *на ко́го*, подо́бный *на ко́го*

podaren//ý **1** подаре́ный, выдареный; ~é dielo подаре́ный твір; ~ syn подаре́ный *або* до́брый сын **2** *hovor.* смішный, забáвный; ~á anekdota забáвна анекдо́та

podar//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** подарити ся, выдарити ся, пере́йти успі́шні; operácia sa ~ila опера́ція перешла́ успі́шні *або* выдарила ся; večera sa ~ila вечéря подарила ся **2** подарити ся, пощастити ся; ~ilo sa mi dostať sa na premieru пощастило ся мі доста́ти ся на премєру

podaromne, podaromnici *prísl. (strácať čas)* подаре́мні, даре́мні, ма́рні, нада́рьмо, да́рьмо; ~ strácať čas нада́рьмо тратити час

podar//ovať -uje -ujú *dok.* подарова́ти

podarún//ok -ka *m hovor.* пода́рок, подару́нок

podať podá podajú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* подати; ~ niekomu pero, knihu подати дако́му пе́ро, книгу; ~ kávu, čaj подати ка́вей *або* ка́ву, чай; ~ niekomu ruku подати *або* протягну́ти дако́му ру́ку; ~ sťažnosť подати жало́бу; ~ žalobu na niekoho подати жало́бу на дако́го, подати до су́ду на дако́го; ~ demisiu подати демі́сію **2** *pošt.* посла́ти, дати; ~ list посла́ти письмо; ~ telegram дати телеґра́м **3** написа́ти, росповісти; вытворити; выповнити; zhustene, populárne ~ niečo написа́ти *або* подати дашто́ в стислій, популя́рній фо́рмі **4** *šport.* подати, пригра́ти; ~ loptu подати *або* пригра́ти ло́пту **5** *(v spojení s podst. menami vo funkcii neplnovýznamového slovesa) prekladá sa podľa významu podst. mena;* ~ dôkazy предложыти до́казы; ~ svedectvo дати свідо́цтва; ~ správu подати вістку, сповістити; ~ návrh подати пропозі́цію; ~ vysvetlenie дати поясні́ня, пояснити • ~ niekomu chlieb a soľ стрі́тити дако́го з хлі́бом і со́лёв; podaj čertu prst, chytí ti celú ruku [*prísl.*] дай ёму́ (чо́ртови) па́лець, а він ці́лу ру́ку во́зьме

podať sa[1] podá sa podajú sa *dok.* подати ся, посу́нути ся; ~ sa ďalej посу́нути ся да́ле

podať sa[2] podá sa podajú sa *dok. na koho* подати ся *на ко́го,* быти поді́бным *на ко́го*; podal sa na otca він пода́в ся на ві́тця, він ці́лый оте́ць

podať si podá si podajú si *dok. hovor. expr.* роскріті́кова́ти, розне́сти

podateľ//ňa -ne *ž* подате́лня, реґістрату́ра *(в у́ряді)*

podávač -a *m* подава́тель; ~ tehál подава́тель це́глы; ~ snopov а) *(mechanizmus)* снопоподава́тель; б) *(človek)* приноситель сно́пів

podáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* подава́ти; ~ niekomu knihu подава́ти дако́му книгу; ~ čaj подава́ти чай; ~ ruku подава́ти ру́ку, протяговати ру́ку; ~ žiadosť подава́ти заяву *або* пожа́дованя; ~ žalobu na niekoho подава́ти жало́бу на дако́го, подава́ти на суд дако́го; **2** *pošt.* посыла́ти, дава́ти; ~ telegram дава́ти телеґра́м; ~ balík посыла́ти па́клик **3** вытваряти, росповіда́ти, выповняти; stručne ~ niečo стисло росповіда́ти дашто́ **4** *šport.* подава́ти *(ло́nmy, пук)* **5** *(v spojení s podst. menami vo funkcii neplnovýznamového slovesa) prekladá sa podľa významu podst. mena;* ~ dôkazy предклада́ти до́казы; ~ správy подава́ти вісткы, сповіща́ти; ~ návrhy подава́ти пропозі́ції • ~ niekomu (pomocnú) ruku подава́ти *або* протяговати дако́му (помі́чну) ру́ку

podáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** подава́ти ся, посува́ти ся, одсува́ти ся; ~ sa ďalej посува́ти ся троше́чкы **2** пуща́ти ся, одходити, подава́ти ся

podáv//ať si -a si -ajú si *nedok.* **1** передава́ти єде́н дру́гому; ~ si z ruky do ruky передати собі з ру́кы до ру́кы **2** *koho hovor. expr.* розогрaва́ти *ко́го,* добера́ти, натяговати, посмі́ёвати ся *над кым*

podbeh//núť -ne -nú *dok.* **1** *pod čo* підбігнути *під што*; достáти ся *під што*; ~ pod auto достáти ся *áбо* підбігнути під áвто **2** *(krvou)* нalляти ся; oči ~nuté krvou óчі наллятьі кровлёв

podbeľ -a/-u *m bot.* підбель *м*

podberať (sa) *p.* **podoberať (sa)**

podbieh//ať -a -ajú *nedok.* **1** *pod čo* підбíговати, доставáти ся *під што* **2** *(krvou)* наливáти ся

podbíj//ať -a -ajú *nedok.* **1** підбивáти; ~ podvaly підбивáти шпáлы **2** *stav.* підбивáти *(нóвалу)* **3** *(topánky ap.)* ~ podpätky підбивáти зáпяткы, підбивáти підковкы на зáпяткы *zastar.*

pod//biť -bije -bijú *dok.* **1** підбити; ~ podvaly підбити шпáлы **2** *stav.* підбити *(нóвалу)* **3** *(topánky ap.)* прибити тáлпу; ~ podpätky підбити зáпяткы, підбити підковкы на зáпяткы *zastar.*

podbradník -a *m* підборóдник

podbrad//ok -ka/-ku підборóдок; *(u človeka)* dvojitý ~ подвóйный підборóдок

podbrázd//ie -ia *s poľnohosp.* підборóздя

podbruš//ie -ia *s anat.* підбрíшок, нижня часть бріха

podbrušin//a -y *ž* підбрушина *(часть тіла коня)*

podbrušník -a *m* підбрíшник, підбрíшный рéмінь, підпрýга

podbruš//ok -ka *m anat.* підбрíшок, нижня часть бріха

podcen//iť -í -ia *dok.* *čo* підцінити, недоцінити *што*

podceň//ovať -uje -ujú *nedok.* *čo* підцíнёвати, недоцíнёвати *што,* іґноровáти *што*; ~ význam niečoho підцíнёвати значíня дачóго; ~ nebezpečenstvo іґноровáти небезпéку

podčeľustn//ý *anat.* підчéлюстный; ~é žľazy підчéлюстны желéзы

podčiark//nuť -ne -nu *dok.* підчеркнýти *aj pren.*; ~ červenou ceruzou підчеркнýти червéнов церýзков *áбо* червéным блáйвасом *zastar.*; ~ význam niečoho підчеркнýти значíня дачóго

podčiark//ovať -uje -ujú *nedok.* підчéрьковати *aj pren.*

poddajn//ý **1** *(o materiáli)* пíдданый **2** устýпчівый, зговорливый, піддáный, повóльный; ~á povaha підлéглый *áбо* зговорливый харáктер

poddansk//ý **1** підвлáдный, підлéглый; ~ ľud підвлáдный селянин; ~é povinnosti повинности підлéглых, рáбство; ~é osady *hist.* підвлáдны сéла; сéла, залéжны од пáна; ~á pôda паньскá зéмля **2** понижéны; покóрны

poddanstv//o -a *s* **1** *hist.* пáнщіна, рáбство; zrušenie ~a зрушíня пáнщіны *áбо* рáбства *áбо* кріпостнóго прáва **2** *hromad.* рáбство, пáнщіна, підлéглы землерóбы

poddaný[1] **1** підвлáдный, підлéглый; ~ ľud підвлáдный селянин **2** послýшный, покóрный; понижéный

poddan//ý[2] -ého *m* **1** підвлáдный, підлéглый, раб, підлéглый селянин **2** пíдданый; васáл, підлéглый

pod//dať sa -dá sa -dajú sa *dok. komu, čomu* **1** здати ся; ~ sa bez boja здати ся без бóя **2** піддати ся, покорити ся, підлячі ся; ~ sa citu покорити ся чýвству; ~ sa vplyvu піддати ся впливу, достáти ся під вплив; ~ sa osudu покорити ся óсуду

poddáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. komu, čomu* **1** здавáти ся **2** піддавáти ся, покоряти ся, підлігáти

poddávk//ovať -uje -ujú *nedok. dok. lek.* підпорціёвáти, предписáти мéншу порцію *(як трéба)*

poddôstojník -a *m* сержáнт

podebat//ovať si -uje si -ujú si *dok. s kým hovor.* поговорити (собí), побісідовáти (собí)

poded//iť -í -ia *dok. čo po kom al. od koho* здідити *што од кóго, по кім,* достáти до наслíдства *од кóго*

podel//iť -í -ia *dok.* поділити, розділити; росподілити; ~ majetok поділити *áбо*

розділити маєток; ~ niečo na rovnaké čiastky розділити на єднáкы части; ~ úlohy росподілити рóлі

podel//iť sa -í sa -ia sa *dok. o čo* поділити ся *чім*; ~ sa s niekým o posledný kúsok chleba поділити ся з дакым послíднім куском хліба; ~ sa s niekým o svoje dojmy поділити ся з дакым о свої доятя; ~ sa o korisť поділити ся о трóфей

podel//iť si -í si -ia si *dok.* поділити, росподілити *(méджі собóв)*; ~ si prácu, úlohy росподілити робóту, задáчі

podenk//a -y *ž zool.* подéнька

podest//a -y *ž stav.* сходóва площáдка, одпочівáтко

podexpon//ovať -uje -ujú *dok. fot.* недоекс-поновáти

podfarb//iť -í -ia *dok.* **1** прималёвáти; ~ si oči прималёвáти óчі **2** придати даякý óдтінь; прималёвáти; ~ recitáciu hudbou допроводити декламáцію мýзыков

podfuk -u *m hovor. pejor.* підфук, клáмство, обдуріня, обдýрёваня, непрáвда, циґáнство

podfutr//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* підфутровáти, підшыти; ~ kabát підфутровáти кáбат

podguráženy *hovor. expr.* підґуражéный, піднапитый, выпившый, опившый

podguráž//iť -i -ia *dok. koho hovor. expr.* підґуражыти, підбодрити *кóго*, додати ґураж *áбо* одвáгу *áбо* смілость *дакóму*

podguráž//iť sa -i sa -ia sa *dok. hovor. expr.* **1** підґуражыти ся, підбодрити ся, осмілити ся **2** піднапити ся

podhadz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo pod čo* шмаряти **2** *čo komu, čomu* підшмаряти, прикладáти **3** *(tajne)* підшмаряти **4** *(smerom hore)* підшмаряти; підшмáрити ся *під што*

podhľad -u *m geom.* пóгляд здóлы

podhlavnic//a -e *ž*, **podhlavník** -a *m* зáголовок, подýшка

podhmat -u *m tel.* ýхоп здóлы

pod//hniť -hnije -hnijú *dok.* підгнити, згнити здóлы

podhnív//ať -a -ajú *nedok.* підгнивáти, гнити здóлы

podhodenča -ťa *s*, **podhoden//ec** -ca *m hovor.* підшмáренець

podhod//iť -í -ia *dok.* **1** *čo pod čo* шмáрити; ~ pod nohy niečo шмáрити під нóгы даштó **2** *čo komu, čomu* підшмáрити, приложыти; ~ koňom sena приложыти коням сіна **3** *(tajne)* підшмáрити; ~ dieťa підшмáрити дітину **4** *(smerom hore)* підшмáрити; ~ si vrece na chrbte підшмáрити мішóк на хырбéті; len ho tak ~ilo ёгó так і підшмáрило, він так і підскóчів

podhodnoc//ovať -uje -ujú *nedok.* недо-цінёвати, підцінёвати

podhodnot//iť -í -ia *dok.* недоцінити, підцінити

podhor//ie -ia *s* підгóра(ня) *ж*

podhorsk//ý підгóрьскый; ~á dedina підгóрьске селó, підгóрьскый валáл

podhrad//ie -ia *s* **1** поселíня *áбо* бываня кóло грáду *(в серéдніх вікáх)* **2** терітóрія кóло грáду

podhradn//ý: ~á chodba підгрáдна *áбо* підзéмна хóдба *(під грáдом)*; ~á osada поселіня óколо грáду

podhrdl//ie -ia *s* підгóрля

podhrdlin//a -y *ž* підгорлина *(свиní)*

podhrud//ie -ia *s anat.* підгрýдя *с*

podhub//ie -ia *s bot.* підґýбя, міцéлій

podchod -u *m* підхóд, підзéмный перéхід *(для пішохóдів)*

podchvíľou *prísl.* барз чáсто, кáжду минýту

podchvostník -a *m* підхвóстник *(рéмінь веджéный пóпід хвіст коня)*

podchytáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* хáпати, імáти *(зо спóду, здóлы)* **2** *koho, čo* оволодíти *кым, чім* **3** *koho* імáти *(на слóві)*, хáпати *(за слóво)*; зміцнёвати ся **4** *čo* підхóплёвати, підтримовати; ~ iniciatívu más підхóплёвати ініціатíву мас

podchyt//iť -í -ia *dok.* **1** підхóпити; захóпити *(здóлы)*; ~ dlhé šaty захóпити дóвгы шмáты

2 *koho* пристигнути, ухóпити, поімáти *(на слóві)*; зміцнити **3** *čo* підхóпити, поімáти; ~ nôtu підхóпити мелóдію **4** *čo* підхóпити, підтримати; ~ záujem підтримати інтерéс; ~ iniciatívu niekoho підхóпити ініціатíву дакóго

podiel -u *m* **1** часть, чáстка, дóля; ~ z dedičstva часть *áбо* дóля з наслíдства **2** ýчасть; mať ~ na práci мáти ýчасть на робóті; ~ na objave ýчасть на вынаході **3** *mat.* чáстне *(резултáт діліня двох чісел)* ● leví ~ левóва часть

podieľ//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. na čom kniž.* принимáти ýчасть, участити ся *в чім;* aktívne sa ~ na niečom принимáти *áбо* брáти ýчасть в дачім, актíвні участити ся в дачíм

podieť podeje podejú *dok.* подíти, дíти ● kde si podel rozum *al.* hlavu? де ты подів розýм *áбо* гóлову?, де была твóя гóлова?

podieť sa podeje sa podejú sa *dok.* подíти ся, дíти ся; kde sa teraz podeje? де він тепéрь подíє ся?

podiskut//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *dok. hovor.* подіскутовáти, поговорити, побісідовáти

pod//ísť -íde –ídu *dok.* підыйти, приближыти ся, прийти ближе

podistým *prísl.* наíсто, правдіподíбні, напéвно; очевидно

pód//ium -ia *s* сцéна, трібýна, естрáда

podív//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* **1** попозерáти ся, посмотрити ся, глянути; ~ sa niekomu do očí попозерáти ся *áбо* посмотрити ся *áбо* (по)глянути дакóму в óчі *áбо* до очéй **2** *hovor.* попозерáти, поглядати; ~aj sa po tej knihe! поглядай тотý книгу!; počkajte, ~am sa za ním почéкайте, попозéрам ся за ним **3 ~aj sa, ~ajme sa, ~ajte sa** *vo význ. modálneho slova al. čast. a) len v 2. os.* ці видиш, ці видите; послýхай, послýхайте; ~aj sa, nemáš pravdu ці видиш *áбо* послýхай, ты не маш прáвду; б) видиш ты, попозерáй же; ~ajme sa, aký zlostník! видиш ты, якый назлощéный! ● to by som sa ~al хотів бы я на тотó попозерáти ся

podiven//ie -ia *s* зачýдованя, чýдо

podivín -a *m* чудáк, чýдо

podivínsky чудáцькый, чудаковитый, чудный

podivínstv//o -a *s* чудáцтво

podiv//iť sa -í sa -ia sa *dok.* зачýдовати ся, чýдовати ся, заразити ся

podivn//ý незвычáйный, чудный, зарáжуючій; ~ pocit зарáжуюче чýвство; ~é správanie незвычáйне поводжíня

podivuhodný завіджінягóдный, особистый, незвычáйный, необычáйный, рíдкостный

podjazd -u *m* підхóд, перехóд, тунéл; železničný ~ перехóд під жезізнодорóжным нáсыпом, підхóд

podjazykový *anat.* підязычный

podjese//ň [1] -ne *ž* пізне лíто

podjeseň[2] *peísl.* кóнець лíта, зачáтком óсени

podka//sať -še/-sá -šú/-sajú *dok. (sukňu ap.)* підобрáти, підкасáти; *(rukávy)* підкасáти, выкасати, выгорнути

podkasáv//ať -a -ajú *nedok. (sukňu ap.)* підберáти; *(rukávy)* выгортáти, підкáсовати

podkáš//ať -a -ajú *nedok.* підкóшовати

podklad -u *m* **1** фундамéнт; оснóва; betónový ~ бетонóвый фундамéнт **2** спíдня вéрства; horninový ~ спíдня вéрства горнины **3** *pren.* оснóва, підклáдка, фундамéнт; historický ~ románu історíчна оснóва ромáна **4** фон; ґрунт; biele kvety na zlatom ~e білы квíткы на золотíм фóні; urobiť ~ зробити ґрунт, заґрунтовáти **5** причíна; дóвод; vecný ~ žaloby основный дóвод жалóбы

podklad//ať -á -ajú *nedok.* **1** підкладáти *(під дашто́)*; підставляти; ~ kamene pod kolesá підкладáти камíня під кóлеса **2** *um.* ґрунтовáти, накладáти ґрунт **3** підсувáти, підшмáрёвати **4** підкладáти, прикладáти; підшмáрёвати; ~ drevo do pece прикладáти дрыва до пéчкы ● ~

niekomu polená pod nohy шмаряти дакóму пóліна під нóгы

podklad//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. komu expr.* понижовати ся *пéред кым*, підряджовати ся, підлизовати ся *кóму*

podkladov//ý 1 підкладóвый; ~ betón підкладóвый бéтон **2** *um.* фонóвый, ґрунтóвый; ~é farby ґрунтóвы фáрбы

podkolen//ie -ia *s anat.* підколíня, підколíнна запáдина; *hovor.* підкóлінок

podkolenový підколíнный

podkolien//ky -ok *ž mn. č.* підкóлінкы

podkop -u *m* підкоп, підзéмна хóдба

podkop//ať -e -ú *dok.* **1** підкопáти, підрыти; ~ strom підкопáти *áбо* підрыти стром **2** *pren.* підорвáти, отрясти, підломити; розлáдити; ~ autoritu підорвáти авторíту; ~ zdravie підломити здорóвя

podkopáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** підкóповати, підрывáти **2** *pren.* підрывáти, підлóмлёвати; розлáджовати

podkopn//ý зашкодницькый, саботéрьскый, діверзáнтьскый; ~á činnosť зашкодницька *áбо* саботéрьска діялність

podkos//iť -í -ia *dok. koho, čo* підкосити, збити з ніг; ~ nohy niekomu підкосити нóгы дакóму; padol ako ~ený він упáв як підкосéный

podkov//a -a *ž* підкова *ж*

podkovák -a *m* кíньскый клинець, підкóвый клинець

podkovaný *p.* **podkutý**

podk//ovať -uje -ujú *dok.* поковáти; ~ koňa поковáти коня

podkovk//a -y *ž*, **podkovičk//a** -y *ž (na podpätku)* підковка

podkovovitý підковитый

podkovový підковитый; ~ magnet підковитый мáґнет

podkožn//ý підкóжный; ~é väzivo підкóжне плетиво; ~ tuk підкóжне сáло, підкóжна маснóта; ~á injekcia підкóжна інéкція

podkôrový підкоркóвый

podkŕm//iť -i -ia *dok.* підкормити, прикормити; ~ včely прикормити пчóлы

podkrm//ovať -uje -ujú *nedok.* підкóрмлёвати, прикóрмлёвати

podkrov//ie -ia *s* під; стріха; bývať v ~í жыти під стріхов

podkrovn//ý підстрíшный; ~ byt підстрíшный квáртель, підстрíшне бывáня; ~á izbička манзáрдка, манзáрда

podkultúr//a -y *ž poľnohosp.* присівнá култýра

podkúp//iť -i -ia *dok.* підкупити; ~ svedkov підкупити свідків

podkupný підкýпный, підплачéный; опливнéный

podkúr//iť -i -ia *dok.* прикýрити, затопити, розложыти огéнь; підкýрити *дакóму*; ~ do pece прикýрити *áбо* затопити до пéчкы *áбо* до пéца • ~ niekomu *expr.* підкýрити дакóму, наробити неприємности дакóму

podkuť *p.* **podkovať**

podkutý *hovor.* поковáный; дóбрі припрáвеный, збíглый, скусéный; v tejto otázke je dobre ~ в тім вопрóсі він дóбрі поковáный

podkúvač -a *m* ковáль *м*

podkúvačsk//ý ковáльскый; ~á dielňa шмыкня

podkúv//ať -a -ajú *nedok.* покóвовати

podľa *predl. s 2. p.* **1** *по чім,* в згóді *з чім*, в залéжности *од чóго*; pracovať ~ plánu робити за плáном; obliekať sa ~ poslednej módy облікáти ся по послíдній мóді; ~ zákona по закóну, в згóді зо закóном; ~ obyčaje за обычаём, по обычаю; orientovať sa ~ kompasu орієнтовáти ся кóмпасом; poznať ~ farby познáти по фáрбі; poznať niekoho ~ chôdze познáти дакóго по крóку; ~ môjho názoru за мóїм пóглядом, по-мóёму; ~ možnosti по мóжности; ~ okolností в залéжности од сітуáції, выхóдячі із обстáвин **2** вздовж *чóго,* кóло *чóго*; ~ cesty поздóвж *áбо* вдовж дорóгы *áбо* кóло дорóгы

podlah//a -y *ž* підлóга, зéмля; drevená, kamenná деревяна, камяна підлóга;

betonová ~ бетонóва підлóга; klásť na ~u класти на підлóгу *áбо* на зéмлю

podľah//núť -ne -nú *dok.* **1** підлячі, підлягнýти, потерпіти *áбо* понéсти поражіня, быти переможéным; ~ v boji підлячі в бóї, быти переможéным в бóї; ~ nepriateľovi підлячі неприятелёви, быти розбитым **2** піддáти ся, послýхнути; ~ citu піддати ся чýвству; ~ vplyvu niekoho піддáти ся впливу дакóго, достáти ся під вплив дакóго • ~ chorobe, raneniu піддáти ся хворóті, умéрти од хворóты, раніня; ~ skaze показити ся, сказити ся

podlahový *p.* **podlažný**

podlam//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** підлáмовати, надлáмовати **2** підлáмовати, підкóшовати; підгынáти; únava mu ~ovala nohy унáва підлáмовала ёмý нóгы **3** *pren.* надлáмовати, підрывáти, зослáблёвати; ~ zdravie надлáмовати *áбо* зослáблёвати здорóвя; ~ dôveru підрывáти довіру

podlam//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* підлáмовати ся, підкóшовати ся, піддавáти ся, зогынáти ся

podláv//iť -i -ia *dok.* **1** попучíти, подусити, погрýжати, розмісити, ростéрти; ~ zemiaky погрýжати бандýркы **2** покорчíти, пошляпати, знічíти; ~ trávu, kvety пошляпати травý, квіткы

podlaž//ie -ia *s stav.* єтáж, шток *zastar.*

podlažn//ý підлогóвый, для підлóгы; ~á doska підлогóва дóска

podlep//iť -í -ia *dok.* підліпити, підклеїти

podlhovastý подовговáстый

podliacky[1] підлый чоловік, нечéстный, бесхарактéрный, низкый

podliacky[2] *prísl.* підло, нечéстні, бесхарактéрні, низко

podliactv//o -a *s* підлость, бесхарактéрность, нечéсность, неморáлность, гнýсность

podliač//iť -i -ia *nedok. expr.* быти підлым, недóбрым; робити шпінáвость

podliak -a *m* пóдляк, неганéбник, шпінáвець, даребáк, нанічгóдник

pod//liať -leje -lejú *dok.* підляти, залляти; ~ mäso vodou підляти мясо водóв

pod//liať sa -leje sa -lejú sa *dok.* підляти ся; налляти ся кровлёв; udreté miesto sa podlialo krvou удáрене місце підляло ся кровлёв

podliatin//a -y *ž* місце підляте кровлёв, синяк

podlieh//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** *(v boji ap.)* потерпіти порáжку, зазнáти прóгру **2** *(citu ap.)* піддавáти ся, підряджовати ся • ~ skaze *(o potravinách)* показити ся, сказити ся, быти скóро сказячім

podlieh//ať[2] -a -ajú *nedok.* **1** быти підрядженым; nikomu nepodlieha він никому не підряджує ся **2** підлігáти; ~ kontrole, clu підлігáти контрóлі, цлу

podliev//ať -a -ajú *nedok.* підливáти, заливáти

podliev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* підтікáти, наливáти ся кровлёв

podliez//ať -a -ajú *nedok.* підлізáти

pod//liezť -lezie -lezú *dok.* підлізти

podlizač -a *m hovor.* підлизовач, лишкач, пятолизáч, облéсник

podlízavý лишкáвый, облéсный, поклóнкуючій, притáкуючій

podliz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. komu* підлизовати ся, лишкати ся *кóму*

podlomen//ý знічéный, ослабéный, склéслый, підломéный; ~é zdravie підломéне *áбо* надломéне здорóвя; ~ hlas упáвшый гóлос

podlom//iť -í -ia *dok.* **1** підломити, надломити **2** підломити, підкосити; únava mu ~ila nohy у нёго нóгы підкосили ся од унáвы **3** *pren.* надломити, підорвáти, ослабити, нарýшыти; ~ zdravie ослабити здорóвя; ~ niečiu dôveru підорвáти дачію довіру

podlom//iť sa -í sa -ia sa *dok.* підломити ся, підкосити ся, зогнýти ся; nohy sa jej ~ili нóгы у нёй підломити ся *áбо* підкосили ся

podlopatkový *anat.* підлопаткóвый; ~ sval підлопаткóва мускýла, підлопаткóвый свал

podlos//ť -ti *ž* підлость *ж*

podlož//ie -ia *s geol.* підвéрственность *ж*

podlož//iť -í -ia *dok.* **1** підложыти; підстáвити; ~ kameň pod koleso підложыти кáмінь під кóлесо; ~ nohu niekomu підстáвити нóгу дакóму **2** заґрунтовáти, наложыти ґрунт **3** підложыти; vedecky ~ niečo наýчно підложыти *áбо* доказáти даштó **4** підсýнути, підшмáрити, підложыти; ~ niekomu noviny, brožúru підшмáрити *áбо* підсýнути дакóму новинкы, брожýру **5** *(pridať)* підложыти, приложыти; ~ drevo, uhlie приложыти дров, ýгля

podložk//a -y *ž* **1** підложка; linkovaná ~ v písanke лінійковáна підложка в тéйці *áбо* в писáнці **2** підклáдка *(для гóрнців áбо столóвых прибóрів)*

podlub//ie -ia *s* аркáда, стовпóва хóдба

podlý підлый, бесчéстный, ганéбный, злый, недóбрый, низкый; ~ skutok підлый *áбо* низкый постýпок; ~ človek підлый *áбо* недóбрый чоловíк

podlžnos//ť -ti *ž* довг *м*

podmaľ//ovať -uje -ujú *dok.* підмалëвáти, підрісовáти; ~ si oči прималëвáти (собí) óчі

podman//iť (si) -ní (si) -ia (si) *dok.* **1** підманити, покорити, завоëвáти; ~ si prírodu покорити природу **2** *pren.* покорити, пленити

podmaniteľ -a *m* покоритель, завоëвáтель підманитель

podmanivý підмáнюючій, очарýючій, чарýючій, окýзлюючій; ~ úsmev чарýючій ýсмів

podmaň//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *nedok.* **1** підмáнëвати; покоряти; завоëвовати **2** *pren.* покоряти, очарóвовати

podmaňujúci *p.* **podmanivý**

podmast//iť -í -ia *dok. hovor.* **1** *(koleso ap.)* помастити, намастити **2** *komu pren. expr.* підмастити, примастити *кóму*

podmet -u *m gram.* пóдмет, субєкт

podmetov//ý *gram.* подметóвый, субєктный; ~á jednočlenná veta подметóве єдносклáдне речíня; ~é sloveso неперехóдне часослóво

podmienečný *práv.* услóвный, подмінéный; ~ trest подмінéне покарáня; ~ rozsudok подмінéне россуджíня

podmienený услóвный; ~ reflex *fyziol.* услóвный рефлéкс

podmien//iť -i -ia *dok.* вызначіти, опреділити

podmienk//a -y *ž* услóвіє; предположíня; договорéность; poveternostné ~y метеорологíчны предположíня; životné *al.* existenčné ~y услóвія жывóта *áбо* екзістовáня; pracovné ~y услóвія робóты, робóчі услóвія; pod ~ou при услóвії *áбо* договорéности; s ~ou з услóвіëм

podmienkov//ý: ~á veta *gram.* услóвне речíня

podmieňovací: ~ spôsob *gram.* услóвный спóсоб

podmieň//ovať -uje -ujú *nedok.* вызначáти, опреділяти

podmietací: ~ pluh *poľnohosp.* плуг

podmietač *p.* **podmietací pluh**

podmiet//ať -a -ajú *nedok. poľnoshosp.* плытко заóрëвати стерниско по збéрі

podmietk//a -y *ž poľnohosp.* плыткé заóрëваня стерниска по збéрі

podmietkov//ý: ~á orba плыткé орáня

podmiet//nuť -ne -nu *dok. poľnohosp.* плытко орáти

podmín//ovať -uje -ujú *dok.* підміновáти, підложыти мíны; ~ most підміновáти міст

podmok//ať -á -ajú *nedok.* підмокáти

podmok//núť -ne -nú *dok.* підмóкнути

podmorsk//ý підмóрьскый, підвóдный; ~ život підмóрьскый жывот, жывот під водóв *áбо* во вóді; ~é zemetrasenie підмóрьске землетрясíня; ~ čln підвóдна лóдка

podmur//ovať -uje -ujú *dok. stav.* підмуровáти

podmurovk//a -y *ž stav.* підмурóвка, камíнный фундамéнт

podmy//ť -je -jú *dok.* підмыти, розмыти; ~tý breh підмытый *або* розмытый берег
podmýv//ať -a -ajú *nedok.* підмывáти, розмывáти
podnáj//om -mu *m* піднáём; bývať v ~me бывáти в піднáймі; dať izbu do ~mu дати ізбу до піднáйму
podnájomníčk//a -y *ž* піднаёмничка, квартирáнтка
podnájomník -a *m* піднаёмник, квартирáнт
podna//piť sa -pije sa -pijú sa *dok.* піднапити ся
podnapitý піднапитый, підвыпившый
podneb//ie -ia *s* **1** клíмат; mierne, drsné ~ мíрный, суróвый клíмат; kontinentálne *al.* vnútrozemské ~ контінентáлный клíмат **2** *anat.* піднéбя, палáтум; tvrdé, mäkké ~ твердé, мягкé піднéбя **3** балдахíн
podnebn//ý **1** кліматíчный; ~é podmienky кліматíчны услóвія **2** *anat.* піднéбный; ~á kosť піднéбна кість
podnec//ovať -uje -ujú *nedok. k čomu, na čo* побýрёвати, наговóрёвати, обýрёвати, підгýцковати, повзбýджовати
podnecovateľ -a *m* повзбýджователь *м*, підпáлёвач *м*; ~ vojny підпáлёвач вóйны
podnes *prísl.* до днесь, до днéшнёго дня, до тепéрь
podnet -u *m* повзбуджíня, íмпулз, пóштовх; ініціатíва; dať ~ k niečomu повзбудити к дачóму, дати íмпулз к дачóму; robiť niečo z vlastného ~u робити даштó з влáстной ініціатíвы
podnetný выкликуючій інтерéс, повзбýджуючій *(к дачóму)*, ініціатíвный; ~ článok повзбýджуюча статя, інтерéсна статя; ~é myšlienky повзбýджуючі дýмкы; ~ návrh інтерéсна пропозíція
podniet//iť -i -ia *dok. k čomu, na čo* повзбудити, підштóвхнути, побýрити, навéсти
podnik -u *m* **1** фíрма, завóд; áкція, ініціатíва; smelý ~ смілá áкція; riskantný ~ рискáнтна фíрма **2** áкція; kultúrny ~ култýрна áкція; športový ~ шпортóва áкція **3** фíрма, завóд; súkromný ~ сукрóмна фíрма; komunálny ~ комунáлна фíрма; štátny ~ держáвна фабрика
podnikan//ie -ia *s* веджíня фíрмы; obchodné ~ обхóдне веджíня фíрмы
podnik//ať -á -ajú *nedok.* **1** робити; орґанізовáти; ~ výlet, výpravu орґанізовáти екскýрзію, експедíцію **2** быти фірéмником
podnikateľ -a *m* фірéмник *м*; súkromný ~ сукрóмный фірéмник
podnikavý актíвный, ініціатíвный, спосóбный
podnik//núť -ne -nú *dok.* ініціовáти даякый план, зробити, выконати даштó; ~ cestu do hôr выконати турíстіку до гор
podnikový заводьскый, фірéмный; ~ riaditeľ дірéктор завóда *або* фíрмы
podnormáln//y піднормáлный, ниже нóрмы *або* серéднёй (ýровни); ~a úroda урóда ниже нóрмы; урóда нижша обычáйной; ~ výkon резултáт низшый обычáйного
podnos -u *m* тáцка; strieborný ~ серебряна тáцка
podnož -e *ž* **1** столéць (під нóгы) **2** підстáвець *(сóхы)* **3** *stav.* цóкіль *м*; підстáвець
podnož//ie -ia *s* підстáвець; цóкіль
podnožk//a -y *ž* **1** столéць (під нóгы) **2** підстáвець; цóкіль *м*; підстáвка **3** покрóвчік, рогóжка *(пéред дверями)* **4** *hovor.* піднóжка; dať niekomu ~u постáвити піднóжку дакóму
podnožník -a *m astron.* надырь
podo *p.* **pod**
podob//a -y *ž* **1** фóрма; štvorcová ~ квадрáтна фóрма; v ~e gule во фóрмі ґулі **2** подóба, óбраз, вызор; diabol v ľudskej ~e дябол в людьскíй подóбі
poďoban//ý рапáвый; ~á tvár рапáве лицé, рапáва тварь
poďob//ať -e -ú *dok.* подзёбати
podob//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. komu, čomu* быти подóбным, подóбати ся *або* удати ся *на кóго, што;* ~ á sa otcovi,

matke він подóбать ся (онá подíбна) на вітця, на мáму *áбо* вітцёви, мáмі

podobenstv//o -a *s lit.* прирівнáня, подíбность; *bibl.* прíтча; hovoriť v ~ách говорити прíтчами *áбо* в прирівнáнях

podober//ať -á -ajú *nedok.* підберáти, імити зо спóду *áбо* здóлы

podober//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. na čo* брáти ся, імáти ся *за што*

podobiz//eň -ne *ž* портрéт

podobločnic//a -e *ž* підóблачный, підокóнный

podobnos//ť -ti ž схóдность, подóбность, аналóґія

podobn//ý **1** *komu, čomu* подóбный *на кóго, што*; ~ matke він подóбный на мáму *áбо* мáмі, він удáв ся на мáму **2** подóбный, схóдный, аналоґíчный; ~ prípad подóбна *áбо* аналоґíчна пригóда; ~ým spôsobom подíбным спóсобом; nič ~ého som nepovedal ніч подíбного я не говорив

podo//brať -berie -berú *dok.* підобрáти, підхóпити *(здóлы)*

podo//brať sa -berie sa -berú sa *dok. na čo* ухóпити ся, взяти ся *за што*

podobrom, podobrotky *prísl.* по-дóбрім, по-добрóткы

podočnicový *anat.* підóчный

pododdiel -u *m* підóдділ

podoch//núť -ne -nú *dok.* поздыхáти, погынути

podoj//iť -í -a *dok.* подоїти

podokenica *p.* **podobločnica**

podokenný *p.* **podobločný**

podoklad//ať -á -ajú *dok.* подокладáти, приложыти, доложыти; попридавáти

podoliev//ať -a -ajú *dok.* подоливáти, долляти *(до вшыткых гóрнців)*; ~ víno do pohárov долляти винó до пóгарів

podol//ok -ka *m kraj.* пóділок

podomácky *prísl.* по-домáшнёму, як дóма

podomieľ//ať, podmieľ//ať -a -ajú *nedok.* одплавляти, підмывáти, вымывáти

podo//mlieť -melie -melú *dok.* підмыти; ~ breh підмыти бéрег

podomový: ~ obchodník подомóвый торгóвець; ~ obchod подомóва торгíвля

podopier//ať, podpier//ať -a -ajú *nedok.* **1** підперáти, підтримовати; strop ~ajú stĺpy пóвалу підперáють *áбо* підтримують стóвпы **2** *koho pren.* підтримовати, підпоровáти *кóго*, помагáти *áбо* давáти пóміч *кóму* **3** *(tézu, tvrdenie ap.)* докáзовати, підтримовати ● ~ uhly, steny підперáти стіны

podo//prieť -prie -prú *dok.* **1** підпéрти; ~ plot kolmi підпéрти пліт кóлами; ~ si hlavu rukou підпéрти гóлову рукóв; ~ si boky підпéрти собі рýкы в бóкы, дати рýкы в бóкы **2** *koho pren.* підтримати *кóго,* дати пóміч *áбо* підпóру *áбо* підтримку *кóму* **3** доказáти, підтримати, підложыти; ~ svoje tvrdenie faktami підложыти своє тверджíня фáктами

podornic//a -e *ž poľnohosp.* підоранина, вéрства зéмлі під оранинов

podorničn//ý *poľnohosp.* підóрный; ~á vrstva pôdy підорáна вéрства зéмлі

podošv//a -y *ž* **1** *(chodidlo)* стýпай *м,* стóпа *ж, hovor.* підóшва **2** *(podrážka)* тáлпа; kožená, gumená ~ скоряна, ґумóва тáлпа ● mäso ako ~ *expr.* мясо твердé як тáлпа; má svedomie ako ~ не мать гáньбы áни сóвести

podošvic//a -e *ž odb.* тáлпа, підошвóва кóжа

podošvov//ý підошвóвый; ~á koža підошвóва кóжа, тáлпа

podotk//núť -ne -nú *dok. čo* припомянути *о чім,* означíти *што*

podozren//ie -ia *s* підозрíня; budiť ~ будити підозрíня; byť v ~í быти в підозрíні, підозрівáти; zatkli ho pre ~ z vraždy запéрли ёгó про підозрíня з убивства

podozriev//ať -a -ajú *nedok. koho z čoho* підозрівáти *кóго з чóго*

podozrievavý підозрівáючій, недовíруючій; ~ pohľad підозрівáючій пóгляд

podozriv//ý підозривый, взбýджуючій підозрíня, внýчуючій підозрíня *áбо*

недовіру; ~ človek підозривый чоловік; ~é správanie підозриве поводжіня

podozved//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* подозвідати ся, дізнáти ся; ~ sa všetky noviny дізнáти ся вшыткы нóвости

podpaľač -a *m* підпáлёвач *м aj pren.*; vojmoví ~i підпáлёвачі вóйны, войнóвы підпáлёвачі

podpaľačstv//o -a *s* підпáлёваня

podpál//iť -i -ia *dok.* **1** підпалити; ~ suchú trávu підпалити сухý травý; ~ dom підпалити дім **2** *pren.* подраждити, взбудити; роспýтати, роспалити

podpaľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** підпáлёвати **2** *pren.* роспýтовати, роспáлёвати

podpalub//ie -ia *s námor.* підпалýбя

podpá//sať -še -šu *dok.* підпасáти, опасáти, обвинути

podpazuš//ie -ia *s* місце під пазýхов

podpazušný підпазýшный, находячій ся під пазýхов

podpažie *p.* **podpazušie**

podpažný *p.* **podpazušný**

podpät//ok -ka/-ku зáпяток; nízke, vysoké ~ky низкы, висóкы зáпяткы; ihličkové ~ky іглічкóвы зáпяткы; zraziť ~ky клéпнути зáпятками

podper//a -y *ž* підпéра, підпéрка

podper//iť -í -ia *dok. koho, čo čím* окрасити *(пéром, пíрком, квíтками)*; ~ klobúk окрасити кáлап пірком

podperný *odb.* підпóрный, опóрный; ~ trám підпóрный трам

podpich//núť -ne -nú *dok. expr.* підпíхнути, нагýцкати, погнівати, подраждити

podpichovač -a *m* підпíховач *м*, нагýцковач *м*

podpich//ovať -uje -ujú *nedok. expr.* підпíховати, нагýцковати

podpíl//iť -i -ia *dok.* підпилити

podpink//a -y *ž* підпрýга; рéмінь сідлá, затягуючій під бріхом коня

podpis -u *m* підпис *м*; čitateľný ~ чітáючій підпис; vlastnoručný ~ властнорýчный підпис; predložiť listiny na ~ дати *áбо* предложыти папіря на підпис

podpí//sať -še -šu *dok.* **1** *čo* підписáти *што*; підписáти ся *під чім*; ~ list, zmluvu підписáти письмо, дóговір **2** написáти *(під дачім)*

podpí//sať sa -še sa -šu sa *dok.* **1** *na čo i bezpredm.* підписáти *што,* підписáти ся *під чім* **2** *(potvrdiť príjem niečoho)* підписáти ся; podpíš mi, že si prijal peniaze підпиш ся, же ты дістáв пінязі

podpis//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* підписовати *што*, підписовати ся *під чім* **2** писáти *(під дачім, долóв)*

podpis//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *na čo i bezpredm.* підписовати *што,* підписовати ся *під чім* **2** *(potvrdzovať príjem niečoho)* підписовати ся

podpisov//ý підписóвый; ~ hárok підписóвый гáрок; ~á akcia підписóва áкція *áбо* кампáнія

pod//piť sa -pije sa -pijú sa *dok.* піднапити ся

podpitý підпитый, піднапитый, підвыпившый

podplác//ať -a -ajú *nedok.* підплачáти, підкýповати, давáти уплáткы

podplat//iť -í -ia *dok.* уплáткы, підкупити, дати уплáток

podplatiteľný підкýпный

podplatný *(človek)* підплáтный, підкýпный

podpláv//ať -a -ajú *dok. čo* підплáвати *під што*

podplodin//a -y *ž poľnohosp.* підсівна културa, підкултýра

podplukovník -a *m* підплукóвник

podpník -a *m záhr.* підпник

podpokožkový підкóжный

podpor -u *m tel.* опóра

podpor//a -y *ž* **1** підпора, підпорка **2** пóміч, підтримка, опóра *(морáлна, матеріáлна)*; peňažná ~ піняжна пóміч **3** *(príspevok)* пóміч, підпора

podpor//iť -í -ia *dok. koho, čo* підпорити, підтримати *кóго, што*; помочі *кóму, чóму*; ~ niečí návrh підпорити дачію пропозíцію;

~ niekoho finančne підпорити дакóго *áбо* помочі дакóму фінáнчні

podporn//ý 1 опóрный, підпóрный; ~ stĺp опóрный стовп; ~ bod опóрна тóчка **2** даючій матеріáлну підтримку; ~ fond фонд пóмочі; ~á akcia підпóруюча áкція

podpor//ovať -uje -ujú *nedok. koho, čo* підпоровáти, підтримовати *кóго, што,* помагáти *кóму, чóму;* ~ niečiu kandidatúru підпоровáти дачію кандідатýру; ~ vedecký výskum підпоровáти наýчный дóслід; kyslík ~uje horenie кіслорóд підтримує горіня

podporovateľ -a *m* покровитель *м*; ~ umenia покровитель іскýств

podporučík -a *m* підпорýчік

podpredsed//a -u *m* підпредсідáтель, застýпник предсідáтеля

podpriemer -u *m* низкá ýровень, ýровень ниже серéднëго

podpriemern//ý підпримíрный, слабый, низкый; низшый серéднëго; ~ žiak слабый ученик; ~á úroda слабá урóда; ~ výkon слабый резултáт

podprsenk//a -y *ž* нагрýдник *м*, бюстґáлтер

podradený підряджéный, підлéглый, залéжный • ~ pojem підряджéне понятя

podradn//ý підрядный, другорядный; дрýгой сóрты; ~á akosť другорядна якость, дрýга сóрта; hrať ~ú úlohu грáти другорядну роль

podraďovac//í : ~ia spojka *gram.* підрядный *áбо* гіпотактíчный злýчник; ~ie súvetie *gram.* зложенопідрядне *áбо* гіпотактíчне речíня

podrast -u *m* молодник, молодый порóсток; порóсток

pod//rásť -rastie -rastú *dok.* підрости, трóшкы выpости

podrať poderie poderú *dok.* подéрти, розбити, зносити; ~ šaty, topánky подéрти *áбо* зносити шмáты, топáнкы

podraz//iť[1] -í -ia *dok. koho, čo* підорвáти, підкосити, збити (з ніг); ~ niekomu nohy а) збити дакóго з ніг, пошкóдити дакóму; б) підстáвити нóгу, знеможнити дакóго

podraz//iť[2] -í -ia *dok. hovor. čo* підбити, прибити зáпяткы на *што;* ~ čižmy підбити чíжмы; ~ topánky прибити тáлпы на топáнкы, оталповáти

podráž//ať[1] -a -ajú *nedok.* збивáти (з ніг); а) ~ niekomu nohy збивáти дакóго з ніг; б) *pren.* давáти дакóму пáліці до кóлес

podráž//ať[2] .a -ajú *nedok. hovor. čo* підбивáти *што,* прибивáти тáлпы *на што*, талповáти

podráždenie -ia *s v rôzn. význ.* подраждíня; ~ nervu elektrickým prúdom подраждíня нéрву електричным тóком; skrývať svoje ~ скрывáти свóє подраждíня • ~ slepého čreva *lek.* запалíня слíпого чéрева *áбо* слíпой кышкы

podrážden//ý нервóзный, нагнíваный, взрушéный; ~ tón, hlas нагнíваный тон, гóлос; má ~é nervy мать взрушéны нéрвы, він нервóзный; dnes je akýsi ~ він днесь якыйсь-то нервóзный

podrážd//iť -i -ia *dok.* **1** подраждити; ~ nerv подраждити нерв **2** роздразнити; ~ psa роздразнити пса

podrážk//a -y *ž* тáлпа; pribiť ~u прибити тáлпу

podrep -u *m tel.* півдрéп *м*

podre//zať -že -žú *dok.* **1** підрíзати, перерíзати, надрíзати; ~ si žily підрíзати собí жылы **2** зарíзати; ~ sliepku зарíзати кýрку **3** *hovor.* підпилити, підрíзати; ~ strom підпилити *áбо* підрíзати стром • má ~zaný jazyk а) мать підрíзаный язык, вéлë говóрить б) у нëй (у нëго) язык підрíзаный

podrh//núť -ne -nú *dok.* передусити; líška ~la všetky sliepky лишка передусила вшыткы кýркы

podriadený[1] підряджéный, підлéглый, резóртный; ~ orgán підлéглый óрґан

podriaden//ý[2] -ého *m* підряджéный, покорéный

podriad//iť -i -ia *dok.* підрядити, покорити

podriad//iť sa -i sa -ia sa *dok.* підрядити ся, покорити ся; устýпити

podriaď//ovať -uje -ujú *nedok.* підряджовати, покоряти

podriaď//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* підряджовати ся, покоряти ся; уступáти

podriap//ať -e -u *dok.* **1** *čo* потóргати, ростóргати **2** *koho, čo* подрáпати, пошкрябати

pod//riecť sa -rečie -rečú sa, **podriek//nuť sa** -ne sa -nu sa *dok.* попречі ся, прерíкнути ся

podriemkav//ať -a -ajú *nedok. expr.* подримовати, подримковати

podrob//iť[1] -í -ia *dok.* **1** підрядити, покорити, підманити, уярмити; ~ krajinu покорити країну **2** *čomu* піддáти, підвергнýти; ~ kritike, skúške підвергнýти крíтіці, покушíню

podrob//iť[2] -í -ia *dok.* подробити, покыршыти, накыршыти, роскыршыти; ~ chlieb подробити хліб, накыршыти хлíба

podrob//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** підрядити ся, покорити ся; ~ sa niečej vôli покорити ся *áбо* подробити ся дачíїй вóлі **2** *čomu* піддáти ся, підстýпити; ~ sa operácii піддати ся оперáції

podrobiť si *p.* **podrobiť**[1] **1**

podrobn//ý подрíбный, обшырный, детáлный; ~é správy подрíбны вісті; ~ rozbor детáлна *áбо* подрíбна аналíза, подрíбный рóзбір

podrob//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** підряджовати, покоряти, уярмлёвати **2** *čomu (kritike ap.)* піддати

podrob//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** підряджовати ся, покоряти ся **2** *čomu* піддавáти ся

podrobovať si *p.* **podrobovať 1**

poruč//ie -ia *s* залéжность, підрядженость *ж*; byť v ~í niekoho, niečoho быти в залéжности од дакóго, дачóго

podružný другорядный, побóчный, підрядный, невáжный; ~á otázka другорядный вопрóс; ~ činiteľ другорядный фáктор

pod//ryť -ryje -ryjú *dok.* **1** підрыти, підкопáти **2** *pren.* підорвáти, підломити, ослабити; ~ autoritu niekoho підорвáти дачíю авторíту; ~ryté zdravie підорвáне здорóвя

podrýv//ať -a -ajú *nedok.* **1** підрывáти, підкóповати, підлáмлёвати, ослáблёвати **2** *pren. (autoritu, zdravie ap.)* підрывáти, підлáмлёвати

podrž//ať (si) -í (si) -ia (si) *dok.* **1** потримати; ~ kabát потримати ґерок **2** охабити (собí); ~ si otcovský dom охабити собí отцíвскый дім *áбо* дім по отцёви **3** охранити, утримати; ~ si prvenstvo утримати пéршість

podsad//a -y *ž* **1** *poľnohosp.* пíдсів; присáда; ~ ďateliny пíдсів команíці **2** підсéрсток, кýрта спíдня серсть звірят **3** підсáда (яйця підсаджéны під квóчку *áбо* ґýску)

podsad//iť -í -ia *dok.* посадити квóчку на яйця

podsádz//ať -a -ajú *nedok.* саджáти квóчку на яйця

podsánkový *anat.* підчéлюстный

podsebný підсідлóвый; лíвый кінь в зáпрягу; ~ kôň підсідлóвый кінь

podsev -u *m poľnohosp.* **1** пíдсів, підсівáня **2** підсíвне зéрно, пíдсів

pod//siať -seje -sejú *dok.* підсíяти, підосьяти, присьяти; ~ do pšenice ďatelinu підосьяти *áбо* присьяти до пшенíці команíцю

podsiev//ať -a -ajú *nedok.* підсівáти, присівáти

podskak//ovať -uje -ujú *nedok.* підскáковати

podskoč//iť -í -ia *dok.* підскóчіти; ~ od radosti підскóчіти од рáдости ● srdce mu ~ilo od radosti сéрдце ёмý забýхало од рáдости

podskupin//a -y *ž* підґрýпа

podslizničný i **podsliznicový** *anat.* підслизнíчный

podspánkový *anat.* підспанкóвый

podstat//a -y *ž* оснóва, суть; головнá *áбо* найважнíша часть дачóго, сýщность; byť ~ou niečoho быти оснóвов дачóго; v ~e в

основі, в сущности • skutková ~ trestného činu основа преступку

podstatne *prísl.* значні, в значній мірі; ~ zvýšiť produktivitu práce значні підвышыти продуктівность роботы

podstatn//ý значный; важный; основный; ~ znak niečoho основный *або* важный прізнак дачого; ~ význam основне значіня; ~ rozdiel основный розділ • ~é meno *gram.* назывник, субстантів

podstav//ec -ca *m* підставець *(pre sochu ap.)*

podstav//iť -í -ia *dok.* підставити; ~ vedro pod odkvapovú rúru підставити ведро під одкваповy рулу

podsten//ie –ia *s*, **podstienk//a** -y *ž p.* **podstien//ok** -ka *m*

podstiel//ať -a -ajú *nedok.* підстеляти

podstielk//a -y *ž* підстілка *(для худобы)*; slama na ~u солома на підстілку

podstien//ok -ka *m* підстінок

pod//stlať -stelie -stelú *dok.* підстелити

podstrč//iť -í -ia *dok.* підсунути, підложыти

podstrel//iť -í -ia *dok.* підстрілити • beží ako ~ený біжыть скоро; лем пяты за ним блищать

podstreš//ie -ia *s* підстрішок

podstrih//núť -ne -nú *dok.* підстричі; ~ vlasy підстричі волосы/волося • má ~nutý jazyk а) він (она) веле говорить; мать язык без костей; б) він (она) за словом до кішені не лізе

podstrkáv//ať -a -ajú, **podstrk//ovať** -uje -ujú *nedok.* підсувати, підкладати

podstúp//iť -i -ia *dok.* **1** *čo* підступити *чому*; ~ trest підступити покараню; ~ operáciu підступити операції, быти оперованым; ~ prijímacie skúšky участнити ся принимаючіх екзаменів **2** перетерпіти, вытерпіти, перенести, скусити; ~ muky знести мукы, перетерпіти мукы; ~ smrť прияти смерть

podsvet//ie -ia *s* **1** *mytol.* пекло; другый світ **2** *pren.* дно, сподина *(общности)*

podsyp//ať -e -ú *dok.* **1** *pod čo, pod koho* підсыпати **2** *(vajcia pod sliepku)* підложыти; ~ sliepku підложыти яйця під квочку

pod//šiť -šije -šijú *dok.* підшыти; ~ kabát kožušinou підшыти кабат кожушинов; ~ čižmy підбити чіжмы • čertom *al.* diablom podšitý človek хітрый *або* префіканый чоловік; človek vetrom podšitý вітрополох; у нёго вітор в голові фукать

podšív//ať -a -ajú *nedok.* підшывати

podšívk//a -y *ž* підшывка; hodvábna ~ kabáta гадвабна підшывка кабата

podšívkov//ý підшывковый; ~á látka підшывкове полотно

pod//ťať -tne -tnú *dok.* підтяти, підрубати; ~ strom підтяти стром

podtek//ať -á -ajú *nedok. čo* підтікати, натікати *під што*; voda ~á pod vrece s múkou вода підтікать під мішок з муков

podtext -u *m* підтекст

pod//tiecť -tečie -tečú *dok. čo* підтечі, натечі *під што*

podtín//ať -a -ajú *nedok.* підтинати, підрубовати, підсікати

podtitul -u *m*, **podtitul//ok** -ku *m* підзаголовок

podtlak -u *m odb.* підтиск, тиск ниже атмосферного

podtŕhať, podtrhávať *p.* **podtrhovať**

podtrh//núť -ne -nú *dok.* **1** підторгнути; збити (з ніг) **2** *(podčiarknuť)* підчеркнути, підкреслити *aj pren.*; ~ význam niečoho підчеркнути значіня дачого

podtrh//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** підторговати; збивати (з ніг) **2** підчерьковати, підкреслёвати *aj pren.*

poduč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* підучіти ся

podúch//ať -a -ajú *dok.* подути, пофукати

podu//jať sa -jme sa -jmú sa *dok. na čo* взяти ся, ухопити ся *за што*; рішыти ся *на што*; пустити ся *до дачого*

podujat//ie -ia *s* акція *c*, зачіня *c*; smelé ~ сміле зачіня; športové ~ia шпортовы акції

podujím//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. na čo* бráти ся, хáпати ся *за што*; рішáти ся *на што*; пущáти ся *до чóго*

podum//ať (si) -á (si) -ajú (si) *dok. hovor. expr.* подýмати (собí), пороздýмовати (собí), порозмышляти (собí)

podup//ať -e/-á -ú/-ajú *dok.* подýпати, задýпати, потолочíти; ~ trávu потолочíти *áбо* подýпати/подýпкати травý

podupk//ať -á -ajú *dok. expr.* **1** подýпкати, потолочíти; ~ nohami потолочíти ногáми **2** *po čom, čo* подýпкати, задýпкати, затолочíти, постýпати, пошляпати *што*

podupkáv//ať (si) -a (si) -ajú (si) *nedok. expr.* подýпковати (собí)

podur//iť -í -ia *dok. expr.* **1** выдурити, выгнати, одогнáти **2** підогнáти, погнáти, посýрити; ~ kone погнáти кóні/конéй; nože ho podur! нóже/óле/нóле посýрь *áбо* пожéнь ты ёгó!

podus//iť -í -ia *dok.* **1** подусити; tchor ~il sliepky тхірь подусив кýркы **2** *kuch.* подусити; mäso treba ešte ~ мясо трéба íщі подусити

podušk//a -y *ž* зáголовок; подýшка; páperová ~ пірëва подýшка • elektrická ~ електрична подýшка; pečiatková ~ *kanc.* печаткóва подýшка

poduť poduje podujú *dok.* подýти, пофýкати, завяти

podvádz//ať -a -ajú *nedok. koho* **1** клáмати, циґанити, о(б)дýрëвати, підводити **2** зрáджовати, клáмати *кóго*; ~ ženu, muža зрáджовати *áбо* клáмати женý, мýжа

podval -u *m* **1** *žel.* підложка, шпáла **2** *(maštale)* пóміст

podväz//ok -ku *m, obyč. v mn. č.* **~ky** штромпáдля, штромпáдлі; підвязка

podväzkový підвязочный; ~ pás підвязочный пас

podvečer[1] -a *m* підвéчір, к вéчору, присмерком, смéрком, в смéрьку

podvečer[2] *prísl.* пéред вéчором, к вéчору, підвéчор

podvečern//ý вечíрный; ~ chlad вечíрне охолоджíня; ~é ticho вечíрне тихо

podvečerom, podvečierkom *p.* **podvečer**[2]

podvedom//ie -ia *psych. s* підсвідóмість, інштíнкт

podvedomý *psych.* підсвідóмый, інштінктíвный; ~ strach підсвідóмый страх; ~ pohyb підсвідóме *áбо* інштінктíвне рушáня

podves//ok -ku *m*: mozgový ~ *anat.* гіпофíза

podvia//zať -že -žu *dok.* підвязáти; ~ pupočnú šnúru *lek.* перевязáти пупóчну шнýру

pod//viesť -vedie -vedú *dok. koho* **1** оклáмати, обдýрити, підвéсти, ошалити, окабатити **2** зрáдити, оклáмати *кóго*, быти невíрным *дакóму*; ~ manželku, menžela оклáмати *áбо* підвéсти женý, мýжа

podvíh//ať sa -a sa –ajú sa *dok.* повставáти (*єдéн по дрýгім вставáти*)

podvih//núť -ne -nú *dok.* припідняти, надняти; ~ hlavu надняти гóлову; ~ dieťa припідняти дітину

podvih//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** підняти ся, встáти **2** *(trocha)* припідняти ся

podvod -u *m* клáм(аня), обдýрëваня, фалзіфікáція, пíдфук; spáchať ~ зробити пíдфук; odhaliť ~ одкрыти клáманя; žalovať niekoho pre ~ обвинити дакóго з клáманя, подати до сýду на дакóго жалóбу

podvodnícky кламáрьскый, бесхарактéрный, нечéстный

podvodníctv//o -a *s* клáмство, пíдфук, обдýрëваня

podvodníčk//a -y *ž* кламáрька, обдýрëвачка, злодíйка

podvodník -a *m* кламáрь, обдýрëвач, злóдій

podvodn//ý[1] кламливый; urobiť niečo ~ým spôsobom зробити даштó кламливым спóсобом

podvodn//ý[2] підвóдный; ~ čln підвóдна лóдька; ~é míny підвóдны міны

podvoj//e -í *ž pomn.* дверëвый рам

podvojn//ý двóйный; ~é účtovníctvo *odb.* подвóйне учтования, подвóйна бухгалтéрія; ~á soľ *chem.* подвóйна сіль; ~é zliatiny *chem.* подвóйне сплавлíня

podvol//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *čomu, komu, na čo* підрядити ся *кóму, чóму*; ~ sa obyčaji підрядити ся звычаю; ~ sa rozkazu підрядити ся приказу **2** *čomu* погóдити ся *на што*; ~ sa operácii погóдити ся *áбо* рішыти ся на опера́цію

podvoľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *čomu, komu, na čo* підрядити ся *кóму, чóму* **2** *čomu* погóдити ся, рішыти ся *на што*

podvor//iť -í -ia *dok. komu* полихотíти, покурізовáти, пофліртовáти *(дівчáтю)*

podvoz//ok -ka *m* рам, шассí *neskl. s*; ~ lietadla шассí ероплáна; ~ auta шассí *áбо* рам áвта; ~ vagóna рам ваґóна; perovaný ~ перовáный рам

podvratn//ý підрывный; зашкóдницькый; ~á činnosť підрывна діялність; ~á organizácia зашкóдницька орґанізáція

podvrh//núť -ne -nú *dok.* підшмáрити, підсýнути; ~nutý list підшмáрине письмо

podvýrob//a -y *ž ekon.* недовыробка, недовыроба, невыпущíня

podvýš//iť -i -ia *dok. hovor.* підвышыти (плат)

podvýživ//a -y *ž lek.* підвыжыва, недоїдáня; trpieť ~ou терпíти підвыжывов, недоїдáти

podvyživený *lek.* недоїдáючій, підвыжывéный

podzám//ok -ku *m* поселíня наокóло зáмку, підзáмок

podzem//ie -ia *s* **1** підземéля **2** *polit.* підпóля, ілеґáлность; odísť do ~ia одыйти до підпóля *áбо* ілеґáлности; pracovať v ~í робити в ілеґáлности

podzemnic//a -e *ž bot.* арáхіс, земляный *áбо* кітáйскый óріх

podzemn//ý **1** підзéмный; ~á chodba підзéмна хóдба; ~á rieka підзéмна рікá; ~ á železnica підзéмна желíзна дорóга, мéтро **2** підпóльный, ілеґáлный; ~á organizácia підпóльна *áбо* ілеґáлна орґанізáція

podzol -u *m odb.* підзол, слабородюча зéмля

podzolovan//ie -ia *s odb.* підзолотворíня

podzolovan//ý *odb.* підзоловáный; ~á pôda підзоловáна зéмля

podzolový *odb.* підзолóвый

podžalúdkov//ý *anat.* піджолудкóвый; ~á žľaza піджолудкóва желéза

poém -u *m hud.* (сімфонíчна) поéма

poém//a -y *ž lit.* поéма

poet//a -u *m kniž.* поéт

poetický поетíчный

poetik//a -y *ž lit.* поéтіка

poetiz//ovať -uje -ujú *nedok.* поетізовáти *nedok. dok.*; передавáти во фóрмі стихá

poetk//a -y *ž* поéтка, поетéса

poéz//ia -ie *ž v rôzn. význ.* поéзія; ~ a próza поéзія і прóза; antická ~ антíчна поéзія; ~ letného rána поéзія лíтнёго рáна

pofač//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* пофачовáти, обвязáти, перевязáти, омотáти

pofajč//iť si -í si -ia si *dok.* покýрити

pofarb//iť -í -ia *dok.* **1** перефарбити (вшытко), выфарбити **2** *hovor.* пошпінити *áбо* забáбрати фáрбов

pofľak//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* пофляковáти, забáбрати

pofŕk//ať -a -ajú *dok.* обрызґати, побрызґати, опрыскати, покропити, пострíкати

pofrkáv//ať -a -ajú *nedok. hovor. (o koňoch)* пофырковати

pofúk//ať -a -ajú *dok.* пофýкати, подýти

pofuk//ovať -uje -ujú *nedok. expr.* пофýковати, подувáти, дýти

pofuš//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* показити, збáбрати, сфушовáти

pogazd//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *dok.* поґаздовáти

pogniav//iť -i -ia *dok.* помяти, попучíти, помляждити

pogratul//ovať -uje -ujú *dok. komu k čomu* поздрáвити *кóго з чім*, поґратуловáти *кóму к чóму*

pogrom -u *m* погрóма *ж*
pogromist//a -u *m* погрóмник
pogromový погромóвый
pogum//ovať -uje -ujú *dok. tech.* поґумовáти
pohád//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* погáдати ся, розгáдати ся, повáдити ся, розвáдити ся, погащерити ся, погнíвати ся
pohá//dzať -dže -džu *dok.* **1** пошмаряти; пометáти; ~ veci do kufra пометáти рíчі до кýфра **2** росшмаряти, розметáти • ~ na seba šaty скóро облечí ся, наметáти на сéбе шмáты; ~ do seba jedlo скóро поїсти, наметáти до сéбе стрáву
pohadz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čím* підшмáрёвати, підмíтовати *што*; ~ hlavou покывовати гóловов **2** росшмáрёвати, розмíтовати; ~ hračky розмíтовати грáчкы
pohan -a *m* погáн, язычник • hrešiť *al.* nadávať ako ~ *hovor. expr.* безбóжні грíшыти *áбо* надавáти, надавáти *áбо* грíшыти як погáн
pohan//a -y *ž* гáньба, потýпа
poháň//ať -a -ajú *nedok.* **1** поганяти, рушáти, приводити до погынáня; para ~a rušeň пáра погáнять локомотíву; voda ~a mlynské koleso вóда жене́ млиньске кóлесо **2** гнáти, поганяти; ~ kravu na jarmok гнáти корóву на ярмарок **3** поганяти (кóні), быти поганячом **4** гнáти, підганяти; ~ kone do cvalu гнáти кóні до цвáлу; ~ niekoho do práce гнáти дакóго до робóты
pohanen//ie -ia *s* поганíня, гáньба, потýпа
pohan//iť -í -ia *dok.* поганити, понижыти, потупити, урáзити
pohank//a -y *ž* погáнка, язычниця
pohánk//a -y *ž* татáрка
pohánkov//ý татарчáный; ~á kaša татарчáна кáша; ~ med татарчáный мед
pohanský погáньскый, язычницькый
pohár -a *m* **1** пóгар, бокáл; пóгарик, штáмперлик; vínový ~ винóвый пóгар, пóгар на винó; pivový ~ пивóвый пóгар; vypiť ~ vody выпити пóгар вóды; dvíhať ~ na zdravie niekoho піднимáти пóгар на здорóвя дакóго **2** склянка, фляшка, фляшча *(скленяна)*; ~ zaváraniny склянка заварянины; ~ kompótu склянка *áбо* фляшка кóмпоту **3** *šport.* пóгар; putovný ~ путóвный пóгар • pri ~i *hovor.* при пóгарику; chytiť sa ~a ухопити ся пóгара, запити, зачати пити; rád pozerá ~om na dno *hovor. žart.* він любить выпити, він любить заглянути на дно пóгара; nazrel hlboko do ~a він напив ся, він запозерáв ся на дно пóгара; búrka v ~i vody *iron.* бýря в пóгарі вóды
pohárik -a *m zdrob.* пóгарик; штáмперличок • chuťové ~y *anat.* смакóвы пóгарикы
pohárnik -a *m hist.* чáшник
pohárovitý погаровитый
pohárov//ý: ~é stretnutie *šport.* стрíтнýтя о пóгар
pohas//núť -ne -nú *dok.* погáснути; lampa ~la лáмпа погáсла; veselosť ~la весéлость погáсла
pohašter//iť sa -í sa -ia sa *dok.* погáдати ся, погащíрити ся, повáдити ся, погнíвати ся, розгнíвати ся
pohľad -u *m* **1** пóгляд, взгляд, вызор; prenikavý, skúmavý ~ проникáвый, зведáвый пóгляд; podozrievavý ~ підозрівáвый пóгляд; zlostný ~ злóстный вызор; na prvý ~ на пéршый пóгляд, з пéршого пóгляду; hodiť ~ na niekoho шмáрити пóгляд на дакóго; premerať niekoho ~om зміряти пóглядом *áбо* очáми дакóго **2** выгляд; odtiaľto je krásny ~ na more óдты прекрáсный выгляд на мóре **3** *na čo* пóгляд, тóчка зóру, аспéкт *на што*; vedecký ~ na niečo наýчный пóгляд на дaштó
pohľad//ať -á -ajú *dok.* поглядати, поглéдати
pohľadávk//a -y *ž* вымога; peňažná ~ піняжна вымога; nedobytná ~ безнадíйна вымога
pohlad//iť -í -ia *dok.* погладити, поглáдкати; ~ po hlave погладити по гóлові
pohladkať *expr. p.* **pohladiť**
pohľadnic//a -e *ž* поглядніця

pohlavár -a *m* **1** начáлник, вождь **2** *pejor.* поглавáрь; ведýчій; апарáтник

pohlav//ie -ia *s* **1** *biol.* пол; mužské, ženské ~ *hovor.* мýжскый, жéньскый пол; osoby oboch ~í осóбы óбох пóлів **2** полóвый *áбо* інтíмный óрґан • nežné, slabé, krásne ~ нíжный, слабый, прекрáсный пол; silné ~ силный пол

pohlavn//ý полóвый, сексуáлный, інтíмный; ~á zrelosť полóва зрíлость; ~ život полóвый *áбо* інтíмный жывот; ~ pud полóвый інштíнкт; ~é bunky полóвы клíткы; ~é rozmnožovanie полóве розмнóжованя; ~é choroby *lek.* полóвы хворóты

pohlav//ok -ku *m kniž. zastar.* заýхо, фáцка

pohlcovač -a *m odb.* абсóрбер, поглóчовач *м*

pohlc//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** абсорбовáти, поглóчовати *nedok. dok.*, всавáти до сéбе, вживáти; biele krvinky ~ujú baktérie лейкоцíты поглóчують бактéрії; ~ vlahu поглóчовати *áбо* впивáти вóлгкість *áбо* влáгу **2** *pren.* гылтáти, перегылтáти; заповняти, заберáти; práca ~uje všetok jeho čas робóта гылтать *áбо* забéрать вшыток ёгó час

pohl//tať -се –cú *dok. expr.* згылтнути, прогылтнути, зъїсти, зожéрти, пожéрти

pohlt//iť -í -ia *dok.* **1** абсорбовáти *nedok. dok.,* всáти, впити; набрáти до сéбе; pôda ~ila vlahu зéмля впила влáгу **2** *pren.* поглотити; more ho ~ilo мóре поглотило ёгó; noc *al.* tma ho ~ila ніч *áбо* тма ёгó поглотила • akoby ho bola zem ~ila як бы під зéмлю провалив ся

pohluš//iť -í -ia *dok. expr.* поглушыти, позабивáти, перебити, зáбити

pohnať poženie poženú *dok.* погнáти; ~ kone погнáти кóні; ~ niekoho pred súd погнáти дакóго пéред суд; ~ niekoho na zodpovednosť погнáти дакóго к одповíдности

pohnev//ať -á -ajú *dok.* нагнíвати, назлостити

pohnev//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* погнíвати ся, повáдити ся, погáдати ся

pohniezd//iť sa -i sa -ia sa *dok.* погніздити ся; ~ sa na stoličke погніздити ся на стілцí

pohniť pohnije pohnijú *dok.* погнити, згнити

pohnoj//iť -í -a *dok.* погноїти; ~ pole maštaľným hnojom погноїти стайнёвым гнóём

pohnúť pohne pohnú *dok.* **1** *čím* погнýти, гнýти; кывнути; ~ hlavou погнýти гóловов; ~ prstami погнýти пáлцями **2** *čím (z miesta)* підняти *што*; ~ kameňom погнýти кáмінём, підняти з місця кáмінь; tou skriňou ani nepohneš тов скринёв áни не пóгнеш **3** *koho, kým* погнýти, дояти, погнýти *кóго*, подíяти *на кого*; ~ niekoho prosbami, slzami дояти дакóго прóсьбами, слызáми **4** *koho k čomu* надхнýти, принýтити; k tomu ma pohli okolnosti к тóму мéне принýтила сітуáція **5** *čo* пустити, привéсти до погынáня; ~ turbíny привéсти до хóду турбíны, спустити турбíны **6** *koho expr.* попонагляти ▯ ~ rozumom погнýти розýмом *áбо* мозґáми; ani prstom nepohol áни пáлцём не погнýв; ani brvou *al.* ani okom nepohol áни óком не мíгнув; pohni kostrou! *hovor. expr.* погний кóстров!; to ma *al.* to mnou nepohne тотó мéне áни не пóгне

pohnúť sa pohne sa pohnú sa *dok.* **1** погнýти ся **2** *(posunúť sa)* підняти ся **3** підняти ся з місця, погнýти ся; vlak sa pohol влак погнýв ся; auto sa pohlo áвто пóгло ся **4** прийти до погынáня; stroje sa pohli машыны пóгли ся; motor sa pohol мóтор зачáв іти **5** *(len v zápore) expr.* одыйти; ani som sa nepohol od chorého я áни на крок *áбо* ани на минýту не одходив од хвóрого • srdce sa mu pohlo дырґло ёгó до сéрдця, він почýвствовав жáлость; svedomie sa mu pohlo він почýвствовав угрызíня сóвісти; nech sa mu (ani) vlas na hlave nepohne най ёмý áни вóлос на гóлові не пóгне ся; bez vetra sa ani list nepohne [*prísl.*] без вітру áни листок не пóгне ся; нєт дыму без огня

pohnute *púrísl.* доїмáво, емоціóналні, взрушéні; hovoriť ~ говорити взрушéні

pohnut//ie -ia *s* **1** погнýтя; stáť bez ~ia стояти без погнýтя **2** взрушíня *с*, емóція *ж*, доятя *с*; s ~ím з доятём, доято

pohnútk//a -y *ž* побуджíня, мотíв

pohnuto *p.* **pohnutie**

pohnut//ý **1** доятый, взрушéный; ~ým hlasom взрушéным гóлосом **2** бурливый, рýшный, неспокíйный; ~é udalosti рýшны пригóды; ~é časy бурливы *áбо* неспокíйны часы

pohod//a -y *ž* **1** дóбра погóда; slnečná ~ сóлнечна погóда **2** (душéвный) спóкій, пóкій

pohod//iť -í -ia *dok.* **1** *čím* кывнути, мáхнути, зашмáрити; ~ hlavou кывнути гóловов; kôň ~il chvostom кінь мáхнув хвóстом **2** шмáрити, одшмáрити; ~ knihu шмáрити книгу • ~ené dieťa зашмáрена дітина; ~ rukou nad niekým, niečím мáхнути руків на дакóго, на дaштó; ~ plecom стиснути плечáми

pohodl//ie -ia *s* погóда, выгода, кóмфорт, лýксус; urobiť si ~ *hovor.* мáти погóду, зробити собі кóмфорт

pohodln//ý **1** комфóртный, приємный; ~ fotel комфóртне крéсло; ~ byt приємне бывáня **2** *(o odeve, obuvi)* приємный, вóльный, практíчный **3** розмазнáный, згíчканый, лінивый; ~ človek розмазнáный чоловíк **4** приємный, незатяжéный, неунáвный; ~á práca приємна робóта

pohod//núť sa -ne sa -nú sa *dok. s kým* згóднути ся, доїднáти ся, знéсти ся

pohojd//ať -á -ajú *dok.* погóйдати, поколысáти; ~ dieťa поколысáти дітину

pohojd//ať sa á sa -ajú sa *dok.* погóйдати ся, поколысáти ся

pohon[1] -u *m tech.* погынáня, мóтор; nožný ~ нóжне погынáня; elektrický ~ електричный мóтор

pohon[2] -u *m* **1** полёвáня, наганяня, ловлíня **2** наганяня, зганяня, бíганя

pohonič -a *m* поганяч (худóбы)

pohonn//ý: ~é látky пáливо; ~ motor женýчій мóтор; ~á sila женýча сила

pohorel//ec -ca *m* погорíлець

pohorenisk//o -a *s* погорениско, пóпіл

pohor//ie -ia *s* погóря, гóры

pohor//ieť -í -ia *dok.* **1** згорíти **2** *hovor. expr.* погорíти, не походити, бламовáти ся, мáти неýспіх

pohorsk//ý підгíрьскый; ~á dedina підгíрьске сéло

pohoršene *prísl.* нагнíвано, назлощéно, побýрюючо

pohoršen//ie -ia *s* гнів, назлощíня, побурíня; vzbudiť *al.* vyvolať ~ выкликати побурíня

pohoršený нагнíваный, побýреный, назлощéный

pohorš//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* погíршыти, згíршыти, показити **2** *koho* побýрити, назлостити *кóго,* выкликати побурíня

pohorš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** погíршыти ся, згíршыти ся, показити ся; jeho choroba sa ~ila ёгó хворóта згíршыла ся **2** *nad kým, čím, na kom, čom* назлостити ся *на чім, кім*; нагнíвати ся, побýрити ся

pohoršliv//ý погíршуючій, побýрюючій, взбýджуючій погоршíня, одсýджуючій; ~é správanie погíршуюче поводжíня

pohorš//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* погíршовати, показити **2** *koho* побýрёвати, назлóщовати *кóго*, выкликовати *дачіє* побýрёваня

pohorš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** згíршовати ся **2** *nad kým, čím, na kom, čom* побýрёвати ся *кым, чім*

pohosten//ie -ia *s* погощíня

pohostinnos//ť -ti *ž* погостинность *ж*

pohostinný погостинный

pohostinsk//ý **1** *div.* погостинный, гостёвскый; ~é vystúpenie гостёвске выступлíня; ~é predstavenie гостёвске представлíня **2** слýжачій для óбщностного стравовáня; ~é závody завóды óбщностного стравовáня, рештаврáція

pohostinstv//o -a *s* рештаврáція

pohost//iť -í -ia *dok.* погостити

pohotovo, pohotove *prísl.* **1** поготóво, вынаходливо, з вынаходливостёв; ~ odpovedať поготóво *або* остроýмні одповідáти **2** *(šikovne)* скóро, напоготóво; ~ niečo vybaviť скóро даштó сповнити **3** *(naporúdzi)* напоготóво

pohotovos//ť -ti *ž* **1** вынаходливость, шікóвность, скóрость *ж*; rečnícka ~ вынаходливость орáтора **2** поготóвость; bojová ~ боёва поготóвость; byť v ~ti быти в (боёвій) поготóвости **3** *hovor.* скóрость; ~tná lekárska služba скóра лікáрьска слýжба

pohotovostn//ý *voj.* дежýрный; ~á jednotka дежýрна часть • ~á lekárska služba скóра лікáрьска пóміч *або* слýжба

pohotov//ý вынаходливый, поготóвый, скóрый, оператíвный; ~á odpoveď поготóва óдповідь

pohov -u *m šport. voj.* вóльно; stáť v ~e стояти вóльно; pohov! пóгов! (рóсказ)

pohov//ieť si -ie si -ejú si *dok.* одпочíнути, оддыхнути

pohovk//a -y *ž* діван

pohovor -u *m* поговóр, бісíда; prijímací ~ принимáючій поговóр; ~ poslancov s voličmi бісíда послáнців з волителями

pohovor//iť -í -ia *dok.* **1** *čo, čo o kom, o čom* поговорити, наговорити, нароcправляти, натáрати; ~ zbytočnosti натáрати, наговорити таранин **2 pohovoriť si** *s kým* поговорити, побісідовáти; ~ si s niekým od srdca, so srdca, z duše поговорити *або* побісідовáти собі з дакым од сéрдця, зо сéрдця, од душы

pohrab//ať -e -ú *dok.* **1** погрáбати, згрáбати; ~ seno, suché lístie погрáбати сíно, сухé листя **2** обробити грáблями; почістити грáблями; ~ chodníky v parku почістити грáблями дорóжкы в пáрку

pohrabk//y -ov *m pomn.* погрáбкы, позбéрькы *pomn. (nár.)*

pohranič//ie -ia *s* пограніча, погранíчна óбласть; žiť v ~í жыти в погранíчній óбласти

pohraničník -a *m* погранíчник

pohraničn//ý погранíчный; ~é mesto погранíчне місто; ~é pásmo погранíчна зóна; ~á stráž погранíчна вáрта, погранíчникы; malý ~ styk *hovor.* вóльный погранíчный перéхід

pohr//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* погрáти ся; ~ s bábikou погрáти ся з пóпков

pohráv//ať -a -ajú *nedok.* погравáти, грáти; úsmev mu ~a na tvári ýсмів ёмý погрáвать на лиці/на твáри

pohráv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. s čím* погравáти ся, грáти ся *з чім*; ~ sa s vejárom погравáти ся з вéяром • ~ sa so životom *hovor.* погравáти ся з жывóтом

pohŕdan//ie -ia *s* зневажíня, опровержíня, іґнорованя, невниманя; pozerať sa na niekoho s ~ím односити ся ку дакóму з оповержíнём, позерáти на дакóго зневажливо *або* з презрíнём, іґноровáти дакóго

pohŕd//ať -a -ajú *nedok. kým, čím* зневáжовати, іґноровáти, оповéрговати; ~ nebezpečenstvom іґноровáти небезпéчность

pohŕdavý, pohrdlivý зневáжуючій, іґнорýючій, оповéргуючій, презирáючій; ~ úsmev оповéргуючій ýсмів; ~ pohľad іґнорýючій пóгляд

pohrd//núť -ne -nú *dok. kým, čím* зневáжыти, зіґноровáти

pohreb -u *m* пóгріб, похованя; občiansky ~ граждáньскый пóгріб; štátny ~ держáвный пóгріб

pohrebisk//o -a *s*, **pohrebi//šte** -šťa *s odb.* (місце) похованя, цíнтерь

pohrebn//ý погрíбный; ~ voz погрíбне áвто, катафáлк; ~ sprievod погрíбне спроваджáня; ~é slovo надгрóбне слóво; ~é zvyky погрíбны звыкы; ~ ústav погрíбна спрáва

pohrob//ok -ka *m* дітина, народжéна по смéрти вітця/отця

pohrom//a -y *ž* бідá, катастрóфа, нещáстя; živelná ~ прирóдне нещáстя

pohromade *prísl.* погромáді, довєдна, вєдно; držať sa ~ тримати ся погромáді; má peniaze ~ тримле пінязі довєдна; všetci sú už ~ вшыткы уж зыйшли ся *áбо* уж погромáді • nemá všetkých ~ *hovor.* він (онá) не мать вшыткых дóма

pohroz//iť (sa) -í (sa) –ia (sa) *dok.* погрозити, погрозити ся, пригрозити; ~ niekomu prstom погрозити дакóму пáлцём; ~ niekomu trestom пригрозити дакóму покарáнём

pohrudnic//a -e *ž anat.* погрудніця; zápal ~e *lek.* запаліня погрудніці

pohrudnicov//ý *anat.* погрудніцёвый; ~á dutina погрудніцёва пóлость

pohrúž//iť -i -ia *dok.* понорити, потопити

pohrúž//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** погружыти ся, понорити ся, потопити ся; ~ sa do vody понорити ся до вóды **2** понорити ся, вглубити ся, врыти ся, сконцентровáти ся; ~ do spomienok вглубити ся до вспоминáнь; ~ sa do čítania понорити ся *áбо* вглубити ся до чітаня; ~ sa do knihy зарыти ся до книжкы; ~ sa do seba сконцентровáти ся, вглубити ся до сéбе

pohruž//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** погрýжовати, понóрёвати, потóплёвати **2** *pren.* погрýжовати ся, вглубляти ся, концентровáти ся

pohryz//núť -ne -nú *dok.* погрызти, покусáти; укýсити; pes ho pohryzol пес покусáв ëгó, ëгó покусáв пес

pohrýzť pohryzie pohryzú *dok.* погрызти, розгрызти, пожýвати, розжýвати, пережýвати

pohuck//ať -á -ajú *dok. na koho* погýцкати, поштвáти; ~ psa погýцкати пса

pohundr//ať (si) -e (si) -ú (si) *dok. na koho, čo i bezpredm.* погýндрати, пошóмрати; зарéптати; завырчáти

pohundráv//ať -a -ajú *nedok. na koho, čo i bezpredm.* погýндровати, пошóмровати; рéптати; вырчáти

pohút//ať -a -ajú *dok. o kom, čom i bezpredm. hovor.* подýмати, пороздýмовати, поувáжовати

pohúžvaný *expr.* погýжваный, покорчéный, скорчéый, докорчéный

pohúžv//ať -e/-a -u/-ajú *dok. expr.* погýжвати, покорчіти, скорчіти, докорчіти; ~ papier покорчіти пáпірь; ~ obrus покорчіти óбрус

pohvízd//ať (si) -a (si) -ajú (si) *dok.* посвистíти, посвистáти

pohvizd//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *nedok. expr.* посвистовати; ~ si pesničku посвистовати (собі) співанку

pohyb -u *m* рушáня, погынáня *c*; graciózne ~y ґраціóзны погынáня; ~ hodinovej ručičky рушáня годинóвой стрíлкы; otáčavý *al.* rotačný ~ округóве погынáня, обертáня; uviesť do ~u привéсти до погынáня • ~ cien *ekon.* колысáня цін; ~ peňazí *odb.* піняжне обертáня; ~ obyvateľstva міґрáція жытельства

pohýb//ať -e -u *dok.* погынáти, покывати; ~ rukami, nohami погынáти *áбо* покывати рукáми, ногáми • ~ rozumom погынáти мозґáми

pohýb//ať sa -e sa -u sa *dok.* **1** погнýти ся, покывати ся, порушáти ся **2** погнýти ся *áбо* рýшыти ся з місця, зачати іти

pohybliv//ý 1 погынáючій ся, погынáючій; ~é schody ескалáтор; ~ cieľ *odb.* погынáючій ся ціль; ~é ceny колысáвы ціны; ~ prízvuk *lingv.* перехóдный акцéнт *або* притиск **2** жывый, гнýчій, погынáючій; ~ človek жывый *áбо* погынáючій ся чоловíк; ~é prsty погынáючі *áбо* шікóвны пáлці

pohyb//ovať -uje -ujú *nedok. čím* погынáти

pohyb//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** погынáти ся, рушáти ся; jej pery sa ~ovali єй ґáмбы рушáли ся; ~ ťarbavo рушáти ся тарбáво; zem sa ~uje okolo svojej osi зéмля крýтить ся óколо своéй óси **2** стримовати ся, находити ся; ~ sa na čerstvom vzduchu стримовати ся на свіжíм *áбо* черствíм вóздусі **3** *(v určitej spoločnosti)* крутити ся; ~ sa v divadelných kruhoch крутити ся в

театрáлных крýгах **4** *(kolísať sa v určitom rozpätí)* колысáти ся; teplota sa ~uje od... do... теплотá *áбо* температýра колыше ся од... до... • ~ sa v zakliatom kruhu ходити по заклятім крýзі

pohybov//ý погынáючій, рушáючій; ~é ústroje óрґаны погынáня; ~á energia погынáюча енéрґія • ~é hry погынáючі гры; ~á výchova *div.* сценíчне погынáня, рітміка, рітмíчна выхова *(актéрів)*

pohýn//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čím* погынáти, рушáти **2** *čím (z miesta)* погынáти, посувáти, переміщовати, пересувáти **3** *koho, kým* дотýлити ся *кóго*, діяти *на кóго* **4** *koho k čomu* повзбýджовати, принýчовати **5** *čo* пущáти, приводити до рушáня • ~ rozumom погынáти мозґáми

pohýn//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *(posúvať sa)* посувáти ся, погынáти ся **2** погынáти ся з місця, рушáти ся; vlak, auto sa ~a влак, áвто погынать ся **3** приходити до погынáня

pohy//núť -nie -nú *dok.* погынути, загынути *(о вшыткых, мнóгых)*

pochábeľ -a *m expr.* вітрополóх, пояшéнець, блáзон, стріленый, пáяць

pochab//ieť sa -ie sa -ejú sa *nedok. expr.* **1** шаліти ся, блазнити ся, робити глýпости **2** *za kým, čím* блазнити ся, сходити з розýму *за кым*

pochab//ý **1** дýрный, пометéный, шáленый, блазнивый **2** *expr.* хворомысéлный, шáленый, пометéный; нерозýмный; ~é dievča легкомысéлне дíвча; ~é reči, myšlienky нерозýмны рéчі, дýмкы; ~á láska нерозвáжна, нерозýмна любóв **3** *za kým* легковáжный *ку кóму*

pochádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** походити, быти рóдом; ~a z Medzilaboriec він похóдить *áбо* рóдом з Меджілáборець **2** походити; originál ~a z desiateho storočia оріґінáл похóдить з десятого сторóча

pochechtáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* похéхтовати ся

pochlap//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* похлопити ся, набрáти ся мýжности, позберáти ся дýхом

pochlebník -a *m* підлизовач, лишка *м*, пятылизáч

pochlebný лихотíвый, улéсливый, підлизáвый, пятылизáвый

pochlebovač *p.* **pochlebník**

pochlebovačný *p.* **pochlebný**

pochleb//ovať -uje -ujú *nedok. komu* лихотíти *кóму*, лишкати ся, підлизовати ся, поклóнковати

pochlipkáv//ať -a -ajú *nedok. expr.* похлипковати, по трошéчкы хлипкати

pochlp//iť -í -ia *dok.* замотáти, заузлити, пострапатити; ~ vlasy замотáти вóлосы; ~ srsť пострапатити серсть

pochmúrn//y **1** похмýрный, затягнýтый хмáрами, хмáрный, хмýрный; ~ deň хмáрный *áбо* хмýрный день; ~é počasie хмáрна погóда **2** темный, хмáрный, захмáреный; ~e ulice хмáрны ýліці; ~ les темный ліс; ~ dom хмýрный дім **3** *pren.* застáраный; смутный, захмýреный; ~a tvár застáрана *áбо* смутнá тварь; ~ človek застáраный чоловíк; ~e myšlienky смутны дýмкы

pochod -u *m* **1** марш, пóход; parádny ~ славнóстный *áбо* церемоніáлный марш; ~om - v ~! крóком марш! **2** процéсія, пóход; triumfálny ~ тріумфáлный пóход **3** *hud.* марш; smutočný ~ трáурный *áбо* погрíбный марш **4** *odb.* процéс; výrobný, technologický ~ выробный, технолоґíчный процéс; horotvorné ~y *geol.* горотвóрны процéсы; chemický ~ *chem.* хемíчна реáкція **5** *pren.* процéс, ход рóзвитку; ~ myšlienok процéс дýманя *áбо* мышліня • ísť husacím ~om іти гусячім крóком

pochod//eň -ne *ž kniž.* фáкля, смолоскíпа

pocodiť[1] *p.* **pochádzať**

pochod//iť[2] -í -ia *dok.* **1** *čo* обыйти, походити; ~il celý svet він обышов цíлый світ **2** *koho, čo* обыйти (*вшыткых, вшытко*); ~il všetky obchody, všetkých známych він обышов

вшыткы óбходы, вшыткых знакóмых **3** *po čom (trochu)* походити, погуляти; ~ po dome походити по дóмі; ~ po meste походити *áбо* погуляти по місті **4** добити ся своёго; dobre ~il він дóбрі походив; zle ~il він зле походив

pochod//ovať -uje -ujú *nedok.* походовáти, марширoвáти

pochodov//ý мáршовый, походóвый; ~ krok походóвый крок; ~á pieseň походóва співанка; ~ útvar *voj.* походóва часть

pochop -u *m hovor.* понятя, представа; nemá o tom ani ~u і понятя о тім не мать, не розýмить ся тóму

pochopen//ie -ia *s* похопіня, порозуміня; má ~ pre to він мать порозуміня о тім, він розýмить тóму, він спосóбный порозумити тотó; nájsť u niekoho ~ найти порозуміня у дакóго

pochop//iť -í -ia *dok.* порозумити; ~ otázku порозумити вопрóс; ~ niekoho порозумити дакóго

pochopiteľne 1 *prísl.* ясні, зрозуміло **2** *čast.* прáвда, вéру, факт, природні, напéвно, наісні, наісто

pochopiteľn//ý ясный, правдивый, достýпный порозумíню; z ~ých dôvodov з ясных причін

pochor//ieť -ie -ejú *dok.* похворíти; všetky deti ~eli вшыткы діти похворíли

pochov//ať[1] -á -ajú *dok.* поховáти

pochov//ať[2] -a -ajú *dok.* кормити, покормити *(даякый час)*

pochováv//ať -a -ajú *nedok.* похóвовати

pochôdzk//a -y *ž* пообходжíня, обыйдíня

pochôdzkár -a *m žel.* обхóджовач; traťový ~ железнíчный обхóджовач

pochrapkáv//ať -a -ajú *nedok. expr.* похрáпковати

pochróm//ovať -uje -ujú *dok. tech.* похромовáти, покрыти вéрствов хрóму

pochrúm//ať -e/-a -u/-ajú *dok. expr.* похрýмкати, погрызти

pochrumkáv//ať -a -ajú *nedok. expr.* похрýмковати, грызти

pochud//núť -ne -nú *dok. expr.* (трошéчкы) похудíти, схýднути

pochutin//a -y *ž kuch.* присмаковина *(попéрь, оцéт і т. п.)*

pochut//iť -í -ia *dok.* посмаковáти, быти по смáку

pochut//iť si -í si -ia si *dok. na čom* посмаковáти собі, поїсти зо смáком даштó

pochúťk//a -y *ž* лакоцінка, делікáтес

pochutnať si *p.* **pochutiť si**

pochutnáv//ať si -a si -ajú si *nedok. na čom* посмаковáти собі *на чім,* їсти зо смáком *што*

pochval//a -y *ž* похвáла; dostať ~u достáти похвáлу, быти похвалéным

pochválen *arch.* слáва Ісýсу Хрíсту *(привитáня католиків і православных)* ● aké ~, také naveky amen [*prísl.*] як авкне ся, так і откликне ся; яке слáва, такé навікы амінь

pochvál//iť -i -ia *dok.* похвалити

pochvál//iť sa -i sa -ia sa *dok.* похвалити ся

pochvalný похвáлный; ~ list похвáлный лист, похвáлна ґрáмота

pochvaľ//ovať -uje -ujú *nedok. koho, čo* похвáлёвати *кóго, што,* дóбрі *áбо* похвáлні одкликовати ся *о кім, чім*

pochvaľ//ovať si -uje si -ujú si *nedok. čo expr.* похвáлёвати, хвалити

pochvas//tať sa -ce/-tá sa -cú/-tajú sa *dok. čím pejor.* похвастáти ся, похвалити ся

pochyb//a -y *ž obyč. v mn. č.* **–y** похыбованя; mať ~y, byť na ~ách спохыбовати, похыбовати; niet pochýb, že... нет похыб, же...

pochybený помыленый, хыбный, клáмный

pochyb//iť -í -ia *dok.* помылити ся, зробити хыбу, зробити мылный крок

pochybnos//ť -ti *ž* похыбованя; vzbudiť ~ti выкликати спохыбованя; nad všetky ~ti над вшыткы спохыбованя

pochybn//ý похыбуючій; v ~ých prípadoch в спохыбуючіх нагóдах; ~á povesť спохыбуюча пóвість *áбо* репутáція

pochybovačný похыбуючій, скептічный, недовірюючій; ~ úsmev скептічный ýсмів; ~ človek недовірюючій чоловік, скéптік

pochyb//ovať -uje -ujú *nedok. o kom, čom* похыбовати *о кім, чім*; ~ o správnosti niečoho похыбовати о справности дачóго

pochýlený наклонéный, нагнýтый, нахыленый

pochyt//ať -á -ajú *dok.* **1** поімáти, побрáти, ухóпити, взяти; všetci ~ali zbrane вшыткы ухóпили збрáни **2** поімáти, похáпати; ~ všetkých psov поімáти вшыткых псів

pochyt//ať sa -á sa -ajú sa *dok. za čo* ухóпити ся, поімáти ся; ~ sa za ruky ухóпити ся за рýкы, взяти єдéн дрýгого за рýкы

pochyt//iť -í -ia *dok.* **1** ухóпити; ~ nôž ухóпити нóжик **2** перейняти, освоїти, научіти ся; tento zvyk som ~il od matky тот нáвык я перейняв од мáмы **3** *koho* напáсти *на кóго;* ~il ho kašeľ ухóпив ся ёгó кáшель, він закáшлав ся; ~ila ho zimnica ёгó ухóпила тряшка **4** *koho* оволодіти *кым,* ухóпити *кóго;* ~ ho hnev, strach оволодів ним гнів, страх

pochyt//iť sa -í sa -ia sa *dok. s kým expr. i bezpredm. (pustiť sa do seba)* **1**ухóпити ся, дати ся до биткы **2** пустити ся до гáдкы, зачати вáдити ся, повáдити ся

poihr//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* погрáти ся; ~ sa s deťmi погрáти ся з дітми

poihrávať (sa) *p.* **pohrávať (sa)**

poinform//ovať -uje -ujú *dok.* поінформовáти, інформовáти; познакомити

poinform//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* поінформовáти ся, выпрóшовати ся, спросити ся

point//a [poenta] -y *ž* основнá дýмка, основнá ідéя *(твóру)*; морáль *ж* (*бáсні*); сіль *ж (остроты, епіґрáмы)*

point//ovať [poent-] -uje -ujú *nedok. dok.* заостряти/заострити *áбо* підчéрьковати/ підчерькнýти основнý дýмку *áбо* ідéю

poísk//ať -a -ajú *dok. (v hlave, vo vlasoch)* поглядати (во вóлосах, в гóлові, в шмáтах) *(обычáйні ýшы áбо блыхы)*

poisten//ec -ca *m* поістéнець

poisten//ie -ia *s* поіщíня; ~ majetku поіщíня маєтку; ~ proti ohňu поіщíня прóтів огня; поіщíня баґажá; sociálne ~ соціáлне поіщíня; nemocenské ~ поіщíня з нагóды хворóты; národné ~ нарóдне поіщíня

poistenk//a -y *ž* поістка

poisten//ý -ého *m práv.* поіщéный

poist//iť -í -ia *dok.* поістити; ~ dom поістити дім; ~ na život поістити (свій) жывот

poist//iť sa -í sa -ia sa *dok.* поістити ся; ~ sa proti úrazu поістити ся прóтів пораніня

poistiteľ -a *m práv.* поістëвач

poistk//a -y *ž* **1** *odb.* пóістка; uzavrieť životnú ~u запéрти пóістку на свій жывот **2** *hovor.* пóістка, пóістна прéмія, пóістна сýма **3** *tech.* поіщíня *дачóго*; выпинáч; ~ sa vypálila пóістка перегоріла; ~ na puške пóістка на пýшкі

poistn//é -ého *s* **1** пóістне, пóістный поплáток **2** пóістна прéмія, пóістка

poistník -a *m práv.* пóістник *м*

poistn//ý **1** *v rôzn. význ.* пóістный; ~á suma пóістна сýма; ~á doba пóістный час; ~á prémia пóістна прéмія; ~á zásoba пóістне засобíня; ~é fondy пóістны фóнды **2** *tech.* поістюючій; ~ ventil поіщуючій вéнтіл, поіщуюча клáпка

poisťovac//í **1** поіщуючій; ~ agent поіщуючій áґент; ~ia spoločnosť поіщуюча óбщность; ~ie podmienky поіщуючі услóвія **2** *tech.* пóістка; ~ skrutka поіщуюча шрýбка

poisť//ovať -uje -ujú *nedok.* поіщовати

poisť//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* поіщовати ся *прóтів чóго*; забезпéчовати ся *чім*

poisťov//ňa -ne *ž* поістëвня; поіщуюча óбщность

pojašený *expr.* поплашéный, сполошáный, перестрáшеный, выстрашеный; блазнивый, пометéный

pojaš//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* **1** *(o koňoch)* сполошáти ся **2** *(o človeku)* зыйти з розýму, зблазнити ся **3** *za kým, do koho* нерозýмні залюбити ся *до кóго*

pojať pojme pojmú *dok.* **1** ухóпити, поімáти, взяти; ~ niekoho za ruku ухóпити дакóго за рýку **2** *(zobrať so sebou)* взяти, забрáти, захóпити (з собóв) **3** *hovor. expr.* присвоїти, укрáсти **4** вмістити; hala pojme tri tisíc divákov до сáлы вмістить ся три тісяч позерачів **5** вложыти; ~ niečo do zmluvy, do zápisnice *práv.* вложыти даштó до дóговору, до протокóлу **6** *koho* оволодíти *кым*; pojal ho strach ним оволодів страх, ёгó зміцнив ся страх

pojazdn//ý **1** пересýвный, мобілный; ~é divadlo гостюючій теáтер; ~á predajňa мобілный склеп; ~á knižnica пересувнá бібліотéка **2** *tech. (žeriav)* пересýвный **3** *tech. (vozidlo, vozne)* мобілный

pojed//ať -á -ajú *nedok.* поїдáти, їсти

pojednávac//í *prav.*: ~ia sieň поїднавáюча сáла; сáла, слýжача на їднáня сýду

pojednávan//ie -ia *s práv.* їднáня сýду, судцёвске засідáня; verejné ~ отворéный судцёвскый процéс; odročiť ~ одложыти поїднавáня *áбо* суд

pojednáv//ať -a -ajú *nedok. práv.* поїднавáти, розоберáти діло *(в сýді)*

pojem pojmu *m* понятя; ~ hmoty понятя матéрії; základné pojmy основны понятя; abstraktný ~ абстрáктне понятя; široký ~ шырóке понятя; definícia pojmu дефініція *áбо* опреділіня понятя

pojesť poje pojedia *dok.* поїсти, зъїсти (вшыткo) • čo si bláznivé huby pojedol? *hovor. pejor.* што ты, шáлены грибы поїв?

pojím//ať -a -ajú *nedok.* **1** брáти, заберáти, прихáплёвати *(з собóв)* **2** *koho* зміцнёвати ся *кóго*, охóплёвати; strach ho ~a страх зміцнює ся ёгó, ёгó охóплює страх **3** *kniž. čo (chápať)* розумити *што*

pojmoslov//ie -ia *s* сокýпность понять, óбще чісло понять (*в конкрéтній наýчній дісципліні*)

pojmov//ý понятíйный, односячій ся к понятю; ~é myslenie дýманя понятями; ~é kategórie понятíйны катеґóрії

pokade *prísl.* пóкы, дóкы, по кады, до якóго місця

pokaj//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* покáяти ся

pokál//ať -a -ajú *dok.* поколóти; ~ drevo поколóти дрыва

pokal//iť -í -ia *dok.* покаламутити, закаламутити, помутити; ~ vodu покаламутити вóду

pokan//ie -ia *s* покаяня, каяня ся; činiť *al.* robiť ~ робити покаяня; кáяти ся, роскáёвати ся • dať sa na ~ дати ся на покаяня, напрáвити ся

pokap//ať -e -ú *dok. expr.* **1** стратити ся, пропáсти, змізнути **2** *(o zvieratách), expr. (o ľuďoch)* здóхнути, загынути, згынути, скáпати; умéрти

pokarhan//ie -ia *s* напомянути, примічáня, покарáня; dostať ~ достáти покарáня; verejné ~ публíчне напомянýтя

pokarh//ať -á -ajú *dok.* дати напомянýтя, покáрати

pokašl//ať -e -ú *dok.* покáшлати

pokašláv//ať -a -ajú *nedok.* покáшлёвати

pokaz//iť -í -ia *dok. v rôzn. význ.* показити, пошкóдити, сказити; ~ výkres показити выкрес; ~ rádio показити рáдіо; ~ si oči показити собі óчі; ~ si žalúdok показити собі жóлудок; ~ niekomu náladu показити дакóму весéлость *áбо* дóбру вóлю; ~ radosť показити *áбо* отровити рáдость; peniaze ho ~ili пінязі ёгó показили; ~ karieru показити карьєру; ~ plány niekomu показити дакóму пláны • ~ si to u niekoho стратити в дачíїх очáх

pokaz//iť sa -í sa -ia sa *dok. v rôzn. význ.* показити ся, пошкóдити ся; hodinky sa mi ~ili гóдинькы показили ся мі, мóї гóдинькы пошкóдили ся; chlapec sa ~il хлóпець показив ся

pokiaľ **1** *zám. prísl.* дóкы, до коли, пóкы, до якóго місця; ~ dohodiš? дóкы *áбо* пóкы ты дошмáриш? **2** *zám. prísl.* пóкы; potiaľ... ~ до тóго часý, пóкы... **3** *spoj.* што ся (до) тыкать; ~ ide o mňa што ся дотыкать мéне **4** *spoj.* накілько; ~ viem накілько я знам

pokľačiačky *prísl.* по-клячáчкы, на кóлінах
poklad -u *m* **1** пóклад, дорогоцінность, пéрла **2** *pren. expr.* богáтство, цінность; kultúrne, umelecké ~y богáтства култýры, іскýства **3** *kniž.* slovný ~ , slovná zásoba, slovné bohátstvo словникóвый фонд • zlatý ~ *ekon.* золотый фонд
poklad//ať -á -ajú *nedok. koho, čo za koho, čo* поважáти, повáжовати *за кóго, што кым, чім*; принимáти *кóго за кóго*; ~ám ťa za priateľa повáжам тéбе за приятеля; ~ali ho za dobrého pracovníka ёгó поважáли за дóброго робітника; ~ niečo za urážku поважáти даштó за уражливісць; ~ si za povinnosť поважáти за свóю повинніcть *áбо* за свóє зобовязáня; ~ sa za česť поважáти собі за честь
poklad//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. za koho, čo* поважáти себé *за кóго, чім*; ~á sa za šťastného він повáжать сéбе за щастливого
pokladnic//a -e *ž v rôzn. význ.* кáса; ohňovzdorná ~ незгорююча скриня; divadelná ~ театрáлна кáса; staničná ~ кáса железнічной станіці; štátna ~ держáвна кáса
pokladničk//a -y *ž* кáса
pokladníčk//a -y *ž* касірка
pokladničn//ý *odb.* касóвый; ~ denník, ~á kniha касóва книга; ~á hotovosť касóва готóвость; ~á správa касóва вістка; ~ blok касóвый блок; ~ šek касóвый шек
pokladník -a *m* кáсір
pokľak//núť (si) -ne (si) -nú (si) *dok.* поклякнути (собі)
poklásť pokladie pokladú *dok.* зложыти, уложыти, положыти *(вшытко, дакотрé)*
poklať pokole pokolú *dok.* **1** *(o krave ap.)* поштыкати **2** *(nožom)* попіхати, проколóти
poklebet//iť -í si -ia si *dok.* поклебетити, покéцати, потáрати
poklep -u *m* **1** пóклоп, (слабый) пóбух **2** *lek.* пóклоп, поклóпованя
poklep//ať -e -ú *dok.* **1** поклóпкати; ~ prstami po stole поклóпкати пáлцями по стóлі **2** поклéпкати; ~ niekoho po chrbte, po pleci поклéпкати дакóго по хырбéті, по плéчі
poklepáv//ať -a -ajú *nedok.* поклéпковати
pokles -u *m* понижíня, падíня; ~ vodnej hladiny понижíня *áбо* падíня ýровни вóды; ~ teploty понижíня *áбо* знижíня теплоты *áбо* температýры; ~ populacie понижíня *áбо* знижíня популáції *áбо* родючости; ~ úmrtnosti знижíня смéртности; ~ produktivity práce падíня продуктíвности робóты; ~ cien знижíня *áбо* падíня цін
pokles//núť -ne -nú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* понизити ся, упáсти; hladina vody ~la ýровень вóды понизила ся *áбо* упáла; teplota ~la теплотá *áбо* температýра понизила ся; cena tovaru ~la ціна товáру упáла; výroba ~la выроба понизила ся *áбо* упáла; nálada ~la наладжéность упáла **2** *pren.* упáсти, опустити ся
pokles//ok -ku *m* провина, провинíня *ж*; dopustiť sa ~ku допустити ся провинíня, провинити ся, выконати злый постýпок
poklon//a -y *ž* **1** поклóна; urobiť *al.* vystrúhať ~u поклонити ся **2** комплімéнт *м*; похвалíня; уцтиве поздорóвканя; urobiť niekomu ~u повісти *áбо* зробити дакóму комплімéнт; *(starší pozdrav)* Poklona!, Moja poklona!, Úctivá poklona! Клáням ся!, Уцтиво клáням ся! *zastar.* Мóє почтéніє! *zastar.*
poklon//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *komu* поклонити ся; hlboko sa ~ низко поклонити ся **2** *komu, čomu* поклонити ся пáмятці *чíїй áбо кóго;* ~ sa pamiatke padlých bojovníkov поклонити ся пáмятці пáвшым боёвникáм **3** *komu (pozdraviť sa)* поклонити ся *кóму*
poklonkovan//ie -ia *s* підлизованя, лишканя
poklonkov//ať (sa) -uje (sa) -ujú (sa) *nedok.* **1** *komu* кланяти ся **2** *komu, čomu, pred kým, čím pejor.* підлизовати ся, лишкати ся, схыляти ся *пéред кым, чім*
poklop[1] -u *m* прикрывка, приклоп *(прикрывáючій стýдню)*
poklop[2] *p.* **poklep**

poklop//ať -e -ú *dok. koho, čo* поклóпкати, заклóпкати, поклéпкати; ~ niekoho po pleci поклéпкати дакóго по плéчі

poklopk//ať -á -ajú *dok. expr.* поклóпкати, заклóпкати

poklopkáv//ať -a -ajú *nedok. expr.* поклóпковати; ~ prstami po stole поклóпковати пáлцями по стóлі

poklus -u *m tel.* біг; ~om v klus! бíгом клус!

poklusom *prísl.* бíгом

pokĺz//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* похóвзнути ся *aj pren.*; ~ sa na ľade похóвзнути ся на лéді

pokoch//ať sa -á sa -ajú sa *dok. v kom, čom, na kom, čom s bezpredm.* покóхати ся, полюбовáти ся *кым, чім,* потішыти ся, насолодити ся *красотóв дачóго*

pokoj -a *m* **1** *fyz.* пóкій; teleso v stave ~a тíло в стáві покóю **2** пóкій, спокíйность; rušiť nočný ~ рýшыти нóчный пóкій; chorý potrebuje ~ хвóрому потрíбный пóкій; duševný ~ душéвна спокíйность; ~ v dome а) тихо *áбо* пóкій в дóмі; б) пóкій *áбо* мір в дóмі; keď odíde, bude aspoň ~ v dome кідь він одыйде, в дóмі, по крáйній мíрі, бýде *áбо* настáне пóкій • v čase ~a *hovor.* в мíрный час, в часí покóю; deň pracovného ~a в день одпочíнку, в день робóчого покóю; dať niekomu, niečomu ~ дати дакóму, дачóму пóкій; охабити дакóго, даштó в покóї; nedávať niekomu ~a *al.* ~ не дати пóкій дакóму; daj ~! а) дай пóкій!, перестáнь!, не заваджáй!; б) шмарь!; daj s tým ~! шмарь тотó!; перестáнь бісідовáти о тім!; nechať niekoho na ~i охабити дакóго на покóї; nemať ~a не мáти *áбо* не находити покóю; nedá mu to ~a *al.* ~ тотó не дасть ёмý покóю, тотó цíлый час знепокóює ёгó; v ~i спокíйні, в покóї

pokojamilovný міролюбивый

pokojne *prísl.* спокíйні; покíйні; тихо; ~ spať спокíйні *áбо* покíйні спáти; ~ sa spýtať спокíйні попросити ся

pokojn//ý 1 спокíйный; покíйный; тихый; ~é more спокíйне мóре; ~ večer спокíйный *áбо* тихый вéчор; ~ život спокíйный *áбо* покíйный жывот; ~ spánok спокíйне спаня; povedať ~ým hlasom повíсти спокíйным гóлосом; ~á tvár спокíйне лицé , спокíйна тварь; ~ človek спокíйный чоловíк **2** мíрный, міролюбивый; ~é obyvateľstvo мíрне жытельство

pokoket//ovať si -uje si -ujú si *dok.* пококетовáти

pokolemb//ať -á -ajú *dok. expr.* поколéмбати, поколысáти, погóйдати

pokolen//ie -ia *s* **1** поколíня; mladé ~ молодé поколíня; z ~ia na ~ з поколíня на поколíня, од поколíня к поколíню **2** род; ľudské ~ людьскый род

pokolí//sať -še -šu *dok.* поколысáти, погóйдати; ~ dieťa поколысáти дітину

pokon//ať sa -á sa -ajú sa *dok. s kým* помíрити ся; полагодити ся, договорити ся

pokonávk//a -y *ž* догóда; доїднáня, приятельска догóда

pokop//ať -e -ú *dok.* покопáти, перекопáти; зрылëвáти; ~ celú záhradu покопáти *áбо* зрылëвáти цíлый сад

pokope *prísl.* покóпі; držať sa ~ тримати ся покóпі *áбо* довєдна *áбо* вєдно

pokor//a -y *ž* покóра, змірíня *ж*

pokoren//ie -ia *s* покорíня, понижíня, гáньба; cítiť hanbu a ~ чýти гáньбу і понижíня

pokoren//iť -í -ia *dok. čo* покоренити *што*; попоприти *што*

pokor//iť -í -ia *dok.* **1** *(ponížiť)* понижыти **2** *(násilím premôcť)* перемочí, покорити, підрядити своїй міци

pokor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* покорити ся, підрядити ся

pokorný покóрный, змірéный

pokor//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *(ponižovať)* покóрëвати ся, понижовати ся **2** *(násilím premáhať)* покоряти, підрядити своїй міци

pokor//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* покоряти ся, корити ся, підряджовати ся

pokos//iť -í -ia *dok.* покосити, скосити; выкосити; ~ obilie, trávu покосити зéрно,

травý; ~ lúku, pole скосити *áбo* покосити лýку, пóле

pokovovací *odb.* металізáчный; ~ kúpeľ металізáчна вáна

pokovovan//ie -ia *s* металізáція, покрытя метáлом; galvanické ~ ґалванíчна металізáція

pokov//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* металізовáти; ~ medené predmety поцінковáти мідяны предмéты

pokožk//a -y *ž* **1** кóжа; jemná ~ ніжна кóжа; suchá ~ сухá кóжа; citlivá ~ чутлива кóжа; vráskavá ~ поморщéна кóжа **2** *biol.* епідéрміс; *biol.* плечіня, покрывáюче верьх ростлинного тíла

pokračovan//ie -ia *s* продовжíня; ~ románu продовжíня ромáна

pokrač//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *v čom i bezpredm.* продóвжовати *што*; ~ v práci, v rozhovore продóвжовати робóту, бісíду; ~ v ceste продóвжовати в дорóзі **2** посувáти ся, постýпує высше; stavba rýchlo ~uje будовáня скóро посýвать ся высше; práca ~uje робóта постýпує дáлше **3** розлягáти ся, тягáти ся; ďalej ~ujú korce дáлше тягáють ся гóры **4** постýповати; ~ samostatne, opatrne постýповати самóму, оберéжні; ~ podľa zákona постýповати в згóді зо закóном *áбo* пóдля закóна

pokračovateľ -a *m* продóвжователь *м*

pokrad//núť -ne -nú *dok.* покрáсти, укрáсти

pokraj -a *m* край; кóнець; na ~i dediny на кінце *áбo* на крáї селá; ~ lesa край лíса • priviesť niekoho na ~ záhuby привéсти дакóго на край загýбы *áбo* змáру; stáť *al.* byť na ~ i úpadku *al.* krachu стояти *áбo* быти на крáю загынутя *áбo* банкрóту; stáť na ~i hrobu быти на крáю грóбу; стояти єднóв ногóв в грóбі; byť na ~i zúfalstva быти на граніці безнадíйности

pokráj//ať -a -ajú *dok.* накраяти, нарíзати (нóжом); порíзати; ~ chlieb, mäso накраяти хлíба, нарíзати мяса; ~ niečo nadrobno нарíзати дашто́ надрíбно

pokrč//iť -í -ia *dok.* покорчíти, погýжвати, згýжвати; ~ šaty, nohavice покорчíти шмáты, ногавíці • ~ plecami покорчíти плечáми; ~ nosom nad niečím зворсити ся од дачóго

pokrč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* покорчíти ся, погýжвати ся, згýжвати ся

pokresl//iť -í -ia *dok.* покреслити, накреслити; ~ papier покреслити пáпірь

pokresťanč//iť -í -ia *dok.* похрістіянити, обернýти на хрістіянство

pokrič//ať si -í si -ia si *dok.* покрічáти (собí)

pokrievk//a -y *ž hovor.* прикрывка; prikryť hrniec ~ou прикрыти гóрнець прикрывков • robiť niečo pod ~ou робити дашто́ потихы *áбo* крадькомá

pokrik -u *m* крічáня, крик, рев

pokrik//ovať -uje -ujú *nedok.* покриковати, выкриковати, крічáти; ~ jeden na druhého *al.* na seba покриковати *áбo* крічáти єдéн на дрýгого

pokritiz//ovať -uje -ujú *dok.* покрітіковáти

pokriven//ý **1** покривéный; зогнýтый; кривый, огнýтый; нерíвный; позогынáный; ~é koľajnice покривéны рéльсы *áбo zastar.* шыны **2** *kniž.* скомолéный, ненормáлный, перекручéный; хыбный, сказéный; ~ charakter сказéный харáктер; ~é chápanie скомолéне розумíня; ~ náhľad перекручéный пóгляд

pokriv//iť -í -ia *dok.* **1** покривити; зогнýти; скривити; ~ drôt зогнýти дріт; ~ plech зогнýти *áбo* выгнути бляху; ~ klinec зогнýти клинець **2** *pren. expr.* скомолити, перекрутити, показити; ~ niekomu charakter перекрутити дачíй харáктер **3** *expr.* перекрутити, скомолити; ~ skutočnosť, zmysel перекрутити дíйсность, смысел

pokriv//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** покривити ся, скривити ся, зогнýти ся, огнýти ся; dosky sa ~ili дóскы покривили ся **2** *expr. (o človeku)* згорбити ся, зогнýти ся, сключíти ся

pokrivkáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** покривковати, похрóмовати **2** *za kým, čím expr.* одставáти *од кóго, чóго*; ~ za dobou заоставáти за чáсом; teória ~a za praxou теóрія заостáвать за прáктіков

pokriž//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* перекрестити ся

pokrkvan//ý *expr.* покорчéный, скорчéный, згýжваный, погýжваный; ~á košeľa покорчéна *áбо* згýжвана сорóчка; ~ papier покорчéный пáпірь

pokrkv//ať -e -ú *dok. expr.* покорчíти, скорчíти, згýжвати, погýжвати

pokrm -u *m* їдлó, стрáва, їджíня; mäsitý, múčny ~ мяснá, мучнá стрáва; ľahko straviteľný ~ лéгко переварёвана стрáва • duchovný ~ духóвна стрáва

pokročil//ý **1** розвинутый, высокорозвинутый; ~é hospodárstvo розвинута економіка; ~é krajiny высокорозвинуты краïны; ~á kultúra розвинута *áбо* высóка култýра **2** пізній; ~ čas пізній час; ~á jeseň пізня óсінь **3** послíдній; ~é štádium choroby послíдня штáдія шворóты; ~á tuberkulóza послíдня штáдія туберкулóзы • ~ vek высóкый вік; kurzy pre začiatočníkov a ~ých кýрзы для начінáючіх і для продóвжуючіх *(научáня языкá і т. п.)*; práca je v ~om stave *hovor.* робóта ідé ку кінцю

pokroč//iť -í -ia *dok.* **1** крóчіти, зробити дакíлько крóків; ~il napred він крóчів до пéреду, він зробив крок до пéреду **2** посýнути ся, погнýти ся (до пéреду), зробити ýспіхы; práca ~ila робóта посýнула ся (до пéреду) *áбо* погнýла ся • čas ~il a) час уж пізній; б) час не чéкать

pokrochkáv//ať -a -ajú *nedok. (o ošípanej)* покрóхковати

pokrok -u *m* проґрéс; technický ~ технíчный проґрéс; ~ vedy проґрéс наýкы; robiť ~y v učení робити ýспіхы в учíні

pokrokov//ý проґресíвный, новáторьскый, сучáсный; ~é pracovné metódy новáторьскы мéтоды робóты; ~é myšlienky, názory проґресíвны дýмкы, пóгляды, ідéї

pokrop//iť -í -ia *dok.* покропити, окропити

pokrov -u *m geol.* покрóв; ľadový ~ ледяный покрóв

pokrov//ec -ca *m* пóкровець; prášiť ~ce трепáти пóкрівці

pokrst//iť -í -ia *dok.* **1** покрестити; ~ dieťa покрестити дітину **2** *expr.* покрестити, назвáти **3** *hovor. iron.* розрідити водóв; ~ víno, mlieko розрідити водóв винó, молóко

pokrutin//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** покрутины, шрот

pokrút//iť -i -ia *dok.* покрутити, повертíти; ~ kľukou рокрутити ключков • ~ hlavou покрутити гóловов *(на знак незгóды áбо зачýдованя)*

pokrvav//iť -í -ia *dok.* покровавити; поранити до крóви; ~si ruky покровавити рýкы

pokrvenstv//o -a *s zastar.* **1** *hromad.* рóдство **2** *práv.* крóвне рóдство

pokrvn//ý покрóвный; ~é zväzky покрóвны споïня; ~ príbuzný покрóвна родинá

pokryť pokryje pokryjú *dok.* накрыти; покрыти; ~ stôl obrusom покрыти *áбо* накрыти стіл óбрусом; ~ strechu škridlicou покрыти стрíху чéрепом; sneh pokryl polia сніг покрыв пóля

pokryť sa pokryje sa pokryjú sa *dok.* покрыти ся; ~ sa prachom, snehom покрыти ся пóрохом, снігóм

pokryt//ec -ca *m* фалóшник, фарізéй

pokrytecký фалóшный, фарізéйскый

pokrytectv//o -a *s* фалóшность, фарізéйство

pokrývač -a *m* покрывáч, клампярь

pokrývačsk//ý покрывáчскый, клампярьскый; ~é práce покрывáчскы робóты

pokrýv//ať -a -ajú *nedok.* покрывáти; накрывáти; крыти

pokrýv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* покрывáти ся

pokrývk//a -y *ž* **1** пóкрывка; snehová ~ снігóва пóкрывка; rastlinná ~ ростлинна пóкрывка **2** *(hrnca ap.)* прикрывка **3**

páплон, дéка; vlnená ~ вовняный пáплон • ~ hlavy пóкрывка гóловы

pokukáv//ať -a -ajú, **pokuk//ovať** -uje -ujú *nedok.* **1** *na koho, čo, po kom, čom* посмóтрëвати, позерáти, покýковати *на кóго, што*; zvedavo ~ na niekoho зведáво посмóтрëвати на дакóго **2** *za kým expr.* посмóтрëвати, зазерáти *на кóго*; призерáти ся *за кым*

pokúp//iť -i -ia *dok.* **1** купити, накупити, поскýповати **2** *(skúpiť)* скупити

pokus -u *m* **1** прóба, спрóба; urobiť ~ зробити прóбу, попрóбовати; ~ o útek спрóба утечі **2** пéршый твір; пéрша прóба; literárny ~ літератýрна прóба, прóба пéра **3** óпыт, прóба, експерімéнт; robiť ~y робити експерімéнты

pokús//iť sa -i sa -ia sa *dok.* вынаснажыти ся, попрóбовати

pokusnícky експеріментáлный, спрóбный

pokusníctv//o -a *s* експеріментовáня, спрóбованя, попрóбованя

pokusník -a *m* експеріментáтор, спрóбник

pokusn//ý експеріментáлный; (с)прóбный; ~á stanica експеріментáлна станіця; ~é pole прóбне *áбо* експеріментáлне пóле; ~ pozemok експеріментáлный учáсток; ~ прóбна звірина; ~é práce експеріментáлны робóты; ~é pestovanie ovocia прóбне *áбо* експеріментáлне розвивáня овоцины; ~á psychológia експеріментáлна псіхолóґія; ~á škola експеріментáлна шкóла; ~á trieda експеріментáлна кляса

pokúš//ať -a -ajú *nedok.* **1** знепокóëвати, драждити, гнівати, злостити; nepokúšaj ju! не злóсть єй! **2** зводити; зблáзнëвати; спокýшовати, звáблëвати; ~ala ma myšlienka... мéне зблáзнëвала дýмка... • ~ osud *hovor.* мéне спокýшовала дóля; ~ šťastie спокýшовати щáстя

pokúš//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* снажыти ся, прóбовати; ~ala sa vstať онá снáжыла ся *áбо* прóбовала встáти

pokušen//ie -ia *s* звóджованя, звáблëваня, спокушíня; odolať ~iu одстояти спокушíню; uvádzať niekoho do ~ia поблáзнëвати дакóго, приводити дакóго до поблазнíня; podľahnúť ~iu піддати ся спокушíню, поблазнити ся; byť v ~í s *neurč.* быти в покушíні

pokušiteľ -a *m* зводитель *м*, поблáзнëвач *м*

pokušovať *p.* **pokúšať**

pokuť pokuje pokujú *dok. (kosu ap.)* поклепáти, выклепати

pokut//a -y *ž* штроф, покýта; трест; peňažná ~ піняжна покýта; zaplatiť ~u заплатити штроф; zakázať niečo pod ~ou заказáти даштó під покýтов *áбо* напомянýтім

poku//tať -ce/-tá -cú/-tajú *dok. expr.* порыти ся, покопáти ся; ~ vo vreckách порыти ся в кішéнях

pokútn//y **1** тáйный, скрытый; ~ spolok тáйна óбщность; robiť niečo ~ym spôsobom робити даштó тáйні *áбо* по-тихóнькы **2** неповолéный, нелеґáлный, тáйный • ~a literatúra нелеґáлна *áбо* булвáрна літератýра

pokut//ovať -uje -ujú *nedok. dok. hovor.* покутовáти, штрофовáти/оштрофовáти

pokutový: ~ kop *šport.* покутóвый коп

pokutr//ať -e -ú *dok.* порыти ся, попреґрáбовати ся

pokvá//kať -če/-ka -ču/-kajú *dok. expr.* потягáти за вóлося *áбо* вóлосы

pokvapk//ať -á -ajú *dok. čo, čím expr.* поквáпкати, наквáпкати *што, чóго на што, до чóго;* ~ šalát citrónom поквáпкати шалáту цітрóном

pokvas//iť -í -ia *dok.* **1** заквасити *(велику кількость)*; ~ kapustu заквасити вшытку капýсту **2** квасити, охабити кыснути *(даякый час)*

pokyck//ať -á -ajú *dok. expr.* обрыскати, покропити, поквáпкати

pokým *spoj.* пóкы

pokyn -u *m* **1** кывнутя; знак *(рукóв і т. п.)* **2** понаучíня, рáда, дірективa, рекомендáція, інштрýкція; vydať ~ выдати інштрýкції; podľa ~ov niekoho пóдля дачíëй дірективы;

čakať na ~ niekoho чéкати на дачії рекомендáції

poky//núť -nie -nú *dok.* *(rukou)* мáхнути; *(hlavou)* кывнути; ~ rukou мáхнути руков, зробити знак руков, назнáчіти руков

pokýv//ať -a/-e -ajú/-u *dok.* **1** погнýти, покывати, помáхати; ~ prstom покывати пáлцём; ~ nohou погнýти ногóв **2** *komu (dať pokyn)* мáхнути (руков), зробити знак *áбо* назнáчіти (руков); кывнути (гóловов) **3** *komu čím (na pozdrav)* мáхнути, помáхати; кывнути, покывати; ~ niekomu rukou, vreckovkou замáхати дакóму руков, хýщатём; ~ hlavou кывнути *áбо* покывати (гóловов)

pokýv//nuť -ne -nu *dok.* мáхнути (руков), зробити знак *áбо* назнáчіти (руков); кывнути *(гóловов)*

pol *čísl.* половина, пів-; ~ jablka половина ябка, пів ябка; ~ domu пів дóму, половина дóму; ~ dediny пів сéла *áбо* валáлу; ~ cesty пів дорóгы, половина дорóгы; ~ hodiny пів гóдины; ~ roka пів рóка; ~ života пів жывóта; ~ storočia пів сторóча; ~ piatej пів пятой; ~ druha півдруга; ~ treťa дві з половинов • počúvať na ~ ucha слýхати на пів ýха

pól -u *m v rôzn. význ.* пóлюс; severný, južný ~ *geogr.* Сéверный, Южный пóлюс; zemský ~ зéмскый пóлюс; magnetický ~ *fyz.* маґнітный пóлюс; kladný, záporný ~ *el. tech.* позітівный, неґатівный *áбо* отріцáтелный пóлюс

pol//a -y *ž* **1** половина **2** *(kabáta, sukne ap.)* пóла

polabčin//a -y *ž* полáбскый язык, язык полáбскых славян

poľadovic//a -e *ž* полядовіця

poľahč//iť -í -ia *dok.* облегчіти

poľahčujúc//i полéгшуючій; ~e okolnosti *práv.* полéгшуючі *(винý)* обстáвины

poľahky *prísl.* лéгко, без намагáня

poľah//núť -ne -nú *dok.* полячі *(о зéрнах)*; raž ~la жыто полягло *áбо* повалило ся

poľahnut//ý полéглый *(nár.)*, полягнýтый; ~é obilie полéглы зéрна

poľahob//a -y *ž hovor.* облегчіня; pociťovať ~u чýти облегчіня

polahod//a -y *ž* приємні чýти ся, погóда, полагóда

polahod//iť -í -ia *dok.* *komu* улагодити *кóму,* потішыти дакóго, успокоїти *кóго*

poľahučky, poľahunky *prísl.* лéгко, злéгка

poľakaný настрáшеный, выстрашеный, перестрáшеный

poľak//ať -á -ajú *dok.* настрáшыти, выстрашыти, перестрáшыти; сполошáти

poľak//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* настрáшыти ся, выстрашыти ся, перестрáшыти ся; сполошáти ся

polám//ať -e -u *dok.* поламáти, зломити, переламáти; ~ konáre поламáти конарі; ~ si nohu зломити (собі) нóгу; ~ hračku зломити грáчку • ~ niekomu hnáty, kosti *expr.* поламáти дакóму кістя, рéбра; krky si ~ кáркы поламáти собі; byť ako ~aný чýти ся поламáным, быти як доламáный

polám//ať sa -e sa -u sa *dok.* поламáти ся, зломити ся

poľan//a -y *ž* пóляна

polap//ať -á -ajú *dok.* поімáти, похáпати

polap//iť -í -ia *dok.* **1** поімáти, імити; ~ myš do pasce поімáти мыш до пáсти **2** ухóпити; ~ niekoho za ruku, za plece ухóпити дакóго за рýку, за плечé

polár//a -y *ž geom.* полáра

polarimet//er -ra *m fyz.* поларімéтер

polarit//a -y *ž fyz.* полáрность *ж*; ~ elektródy полáрность електрóды; ~ molekúl полáрность молéкул

polarizác//ia -ie *fyz.* поларізáція; galvanická ~ ґалванічна поларізáція; optická ~ оптічна поларізáція; ~ svetla поларізáція світла

polarizačn//ý *fyz.* поларізáчный; ~á rovina поларізáчна рівнина *áбо* плóскость; ~é sklo поларізáчне скло

polarizátor -a *m fyz.* поларізáтор

polariz//ovať -uje -ujú *nedok. dok. fyz.* поларізова́ти; ~ поларізова́ти електро́ды; ~ované svetlo поларізова́не світло

Polárk//a -y *ž* **1** Пола́рна звізда́ **2 polárka** *pren. kniž.* путёво́дна звізда́

polárn//y *v rôzn. význ.* пола́рный; ~a oblasť пола́рна зо́на; ~ deň пола́рный день; ~a noc пола́рна ніч; ~e podnebie пола́рный клі́мат; ~ a hviezda Пола́рна звізда́; ~a výprava пола́рна експедіція; ~ bádateľ пола́рник; ~ kruh *geogr.* пола́рный круг; ~a žiara пола́рне сіяня; ~a väzba *chem.* пола́рне споїня; ~e súradnice *geom.* пола́рны координа́ты; ~a líška пола́рна *або* біла лишка

polarograf -u *m fyz. chem.* полароґра́ф

polarograf//ia -ie *ž fyz. chem.* полароґра́фія

polarografick//ý *fyz. chem.* полароґрафі́чный; ~ záznam полоґрафі́чный за́пис; ~á krivka полоґрафі́чна кривка

polásk//ať -a -ajú *dok.* попестити, пола́скати; ~ dieťa попестити дітину

polásk//ať sa -a sa -ajú sa *dok. s kým* попестити ся *nedok. (даякый час);* ~ sa s dieťaťom погра́ти ся *або* пома́знати ся з дітинов

polá//tať -ta/-ce -tajú/-cu *dok.* попла́тати, запла́тати; опра́вити; ~ strechu, plot опра́вити стріху, пліт; ~taná košeľa попла́тана соро́чка

poľavi//iť -í -ia *dok.* **1** осла́бнути, поволити, утихнути; mráz ~il мо́роз осла́бнув; bolesti ~ili бо́лести поволили *або* утихли; kašeľ ~il ка́шель поволив *або* минув **2** *v čom* попустити, поволити; ~il v učení, v práci поволив в учі́ні, в робо́ті

polcest//a -y *ž* півдоро́гы, півпути; vrátiť sa z ~y верну́ти ся з півдоро́гы; ostať *al.* zostať *al.* zastaviť sa na ~e *pren.* заста́вити ся на півдоро́зі

polčas -u *m* **1** *fyz.* період півро́спаду (радіоактівных елеме́нтів) **2** *šport.* півчас, половина гры

poldecák -a *m hovor.* півдеца́к

poldeci *neskl. s m hovor.* півде́ца; ~ vodky півде́ца во́дкы

poldecový півдецо́вый; ~ pohárik півдецо́вый по́гарик

pol//deň -dňa *m* половина дня, півдня

poldenný, poldňový півде́нный, півднёвый; продо́вжуючій ся півдня

poldruhahodinov//ý півдруга годино́вый, продо́вжуючій ся го́дину і пів; ~á prednáška ле́кція, продо́вжуюча ся півдруга го́дины; ле́кція на півдруга го́дины

poldruharočn//ý півдругаро́чный, продо́вжуючій ся півдруга ро́ка; ~é dieťa півдругаро́чна дітина

pole poľa *s* **1** *v rôzn. význ.* по́ле; zorané ~ зора́не по́ле; úhorom ležiace polia у́гором лежа́чі по́ля; práce na poli робо́ты на по́лі, полёвы робо́ты; ísť poľom іти по́лём, іти че́рез по́ле, іти по по́лі; snehové ~ сніго́ве по́ле; mínové ~ *voj.* міно́ве по́ле; biele, čierne ~ *šach.* біле, чо́рне по́ле; operačné ~ *lek.* опера́чне по́ле; elektrické, magnetické, elektromagnetické ~ *fyz.* електричне, маґнето́ве, електромаґнето́ве по́ле; zorné ~ по́ле зрі́ня **2** *geol.* по́ле *с*; diamantové polia діаманто́вы *або* алма́зны по́ля; naftové polia нафто́вы по́ля **3** по́ле биткы *або* бо́я; фронт; ísť do poľa іти на фронт; padnúť na poli загынути на по́лі бо́я **4** по́ле, о́бласть *ж,* сфе́ра; na poli vedy, kultúry в о́бласти нау́кы, культу́ры; ~ pôsobnosti по́ле *або* сфе́ра діялности ● je ako hruška *al.* strom v poli він єде́н як па́лець

polemický полемі́чный; ~ článok полемі́чна статя

polemik//a -y *ž* поле́міка; vedecká ~ нау́чна поле́міка; pustiť sa do ~y пустити ся *або* всту́пити до поле́мікы; viesť ~u ве́сти поле́міку

polemiz//ovať -uje -ujú *nedok. s kým, čím* полемізова́ти, ве́сти поле́міку

polen//o -a *s* **1** по́ліно **2** *pren.* не́жґраб, пняк, ту́пець, бо́льван, дура́к, дрывно ● hlúpy ako ~ глу́пый як пняк; hluchý ako ~ глу́хый як осе́л; ~om udretý *expr.* мі́хом бу́хнутый;

sedieť ako ~ сидіти як дрывно; hádzať niekomu ~á pod nohy підкладáти дакóму пóліна під нóгы

polent//a -y *ž* тендерічáна *áбо* кукурічáна кáша

polen//ý розрізаный на половину; ~é slivky, marhule сливкы, барáцкы, розрізаны на половину

polep//iť -í -ia *dok.* **1** поліпити, обліпити; ~ steny vyhláškami поліпити стіны выголошінями **2** *hovor.* склеїти, зліпити *(розломéне на мнóго фáлатків)*

polep//iť sa -í sa -ia sa *dok.* поліпити ся, зліпити ся, склеїти ся

polepšen//ie -ia *s* поліпшíня, зліпшíня, поправлíня; sľuboval ~ обіцяв поліпшыти ся; ~ vinníka поправлíня винника; nemožno dúfať v jeho ~ тяжко дýмати о ёгó поліпшíні

polepš//iť -í -ia *dok.* поліпшыти, зліпшыти, выправити; ~ hmotné postavenie niekoho поліпшыти матеріáлну сітуáцію дакóго

polepš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* поліпшыти ся, зліпшыти ся, попрáвити ся; stav chorého sa ~il здорóвя хвóрого зліпшыло ся

polepš//iť si -í si -ia si *dok.* зліпшыти свóю сітуáцію

polepš//ovať -uje -ujú *nedok.* полíпшовати, злíпшовати, поправляти

polepš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* полíпшовати ся, злíпшовати ся, поправляти ся

polepšov//ňa -ne *ž* поліпшóвня

polept//ať -á -ajú *dok.* пошкóдити, полéптати; ~ kožu kyselinou полéптати кóжу кіслотóв

poles//ie -ia *s odb.* лісництво

polesn//ý -ého *m* лісник

polet//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* політовати; motýľ ~uje z kvietka na kvietok мотыль політує з квітка на квіток; snehové vločky ~ujú vo vetre сніг політує во вóздусі; ~ovala po izbe *expr.* онá політовала по íзбі *áбо* по хыжі **2** розлíтовати ся; poly kabáta pri chôdzi ~ovali пóлы кáбата розлíтовали ся при ходжíні **3** *expr.* пошырёвати ся, розлíтовати ся; chýry o tom ~ovali po celom meste хыры о тім пошырёвали ся *áбо* розлітáли ся по цíлім місті **4** *expr.* сыпати ся; ~ovali poznámky, žarty сыпали ся познáчкы, жáрты

polev//a -y *ž* **1** *kuch.* пóлева; čokoládová, citrónová ~ чоколадóва, цітронóва пóлева; poliať tortu ~ou полляти тóрту пóлевов **2** ґлéйта, ґлазýра, смáлта *ж*, емáйл *м*; priesvitná ~ просвíтный емáйл; krycia ~ непросвітна ґлазýра

polež//ať (si) -í (si) -ia (si) *dok.* полежáти (собí)

poležiačky *prísl.* полежáчкы

polhár//ok -ka *m* півгáрок *(пáпіря)*

polhodin//a -y *ž* півгóдины

polhodink//a -y *ž zdrob. expr.* півгодинка; ranná ~ рáнна півгодинка, рáнна зарядка

polhodinov//ý півгодинóвый; ~á prednáška півгодинóва лéкція

Poliak -a *m* Поляк

poliank//a -y *ž zdrob.* пóлянка

poliať poleje polejú *dok. v rôzn. význ.* полляти, обляти; ~ kašu maslom полляти кáшу мáслом; ~ kvety, stromček полляти квíткы, стрóмик; ~ porcelán glazúrou полляти порцелáн ґлазýров, ґлазуровáти порцелáн

poliať sa poleje sa polejú sa *dok.* полляти ся, обляти ся; ~ sa studenou vodou обляти ся зимнов водóв; líca sa jej poliali *al.* tvár sa jej poliala rumencom *al.* červeňou єй тварь зачервеніла ся, онá зачервеніла ся

polic//a -e *ž* пóліця; ~ na knihy пóліця на книгы; položiť riad na ~u положыти ґрáты на пóліцю

policajne *prísl.* поліцáйні; ~ sa prihlásiť поліцáйні приголосити ся; ~ zakázaný заказáный поліціёв

policajn//ý *v rôzn. význ.* поліцáйтьскый; ~ komisár поліцáйтьскый комісáрь; ~ úrad поліцáйтьскый уряд; ~é predpisy поліцáйтьскы предписáня; ~ dozor поліцáйтьске дозерáня; ~ re-

žim поліца́йтьскый ре́жім; ~ teror поліца́йтьскый те́рор; ~ pes *hovor.* глядач

policajt -a *m* поліца́йт; *hovor.* міліціона́рь

polícl/ia -ie *ž* поліція; tajná ~ та́йна поліція; kriminálna ~ криміна́лна поліція; odviesť niekoho na ~iu одве́сти дако́го на поліцію

poliehavos//ť -ti *ž poľnohosp.* поліга́вость *(зе́рен і т. п.)*

poliehavý *poľnohosp.* полігавый

poliet//ať -a -ajú *dok. expr.* побігати, обігати, облітати; ~ všetky obchody облітати вшыткы скле́пы; ~ všetkých známych облітати вшыткых зна́мых

poliet//ať si -a si -ajú si *dok.* політати (собі)

polievac//í полива́ючій; ~ie auto полива́юча машына; ~ia krhla полива́чка ● ~ pondelok *hovor.* великодный понеділёк *(коли по обычаю хло́пці облива́ють водо́в дівча́т і молоды же́ны)*

polievačk//a -y *ž hovor.* облива́ня, облива́чка *(наро́дный звык, за котрым в пасха́лный понеділёк облива́ють водо́в молоды дівча́та і же́ны)*

poliev//ať -a -ajú *nedok.* полива́ти, облива́ти

poliev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* полива́ти ся, облива́ти ся

polievk//a -y *ž* по́ливка; hovädzia, slepačia ~ гове́джа, куряча по́ливка; zemiaková, hrachová, fazuľová, zeleninová ~ бандурко́ва, горохо́ва, фасолёва, зеленино́ва по́ливка; hubová ~ a) грибо́ва по́ливка; б) *pren.* вынаданя, вычіткы

polievkár -a *m hovor.* **1** любитель *м* по́ливок **2** ча́шник, розносячій по́ливкы

polievkov//ý поливко́вый, на по́ливку; ~ tanier глубо́кый та́нір; ~á miska поливко́ва миска; ~é korenie коренины

políh//ať si -a si -ajú si *dok.* лячі *(о вшыткых)*; všetci si ~ali na zem вшыткы лягли (собі) на зе́млю; ~ali sme si spať мы полігали *або* лягли спа́ти

polih//ovať -uje -ujú *nedok. expr.* **1** поліговати **2** прихво́рёвати, хворі́ти, болі́ти; začala ~ a už viac nevstala она́ зачала́ хворі́ти і уж ве́це не вста́ла

polichotený повзбудже́ный, потіше́ный; cítim sa ~ vašimi slovami я чу́ю ся потіше́ным ва́шыми слова́ми

polichot//iť -í -ia *dok.* потішыти; полестити; každému vedel ~ він ка́ждому знав полестити; ~ila mi jej pochvala ме́не потішыла єй похва́ла

poliklinický полікліні́чный

poliklinik//a -y *ž* полікліні́ка

polír//ovať -uje -ujú *nedok. dok. hovor.* поліровати

pólist//a -u *m šport.* поліста, грач во́дного по́ла

polist//ovať -uje -ujú *dok. v čom* полиста́ти *што*; ~ v časopise полиста́ти в журна́лі

pol//iť -í -ia *nedok.* розрі́зати, ділити на половину *або* напо́лы *(ябка і т. п.)*

politicky *prísl.* політі́чні

politick//ý політі́чный; ~á strana політі́чна па́ртія; ~á ekonómia *ekon.* політі́чна еконо́мія

politik -a *m* полі́тік; prezieravý ~ предвідячій полі́тік

politik//a -y *ž v rôzn. význ.* полі́тіка; zahraničná, vnútorná ~ загранічна, внутрішня полі́тіка; mierová ~ міро́ва полі́тіка, полі́тіка міра; národnostná ~ націона́лна полі́тіка; cenová ~ полі́тіка цін; hospodárska ~ економі́чна полі́тіка; kultúrtna ~ культу́рна полі́тіка, полі́тіка в обла́сти культу́ры; význať sa v ~e розобера́ти ся в пілі́тіці

politikár -a *m pejor.* політіка́рь, слабый *або* злый полі́тік

politiz//ovať -uje -ujú *nedok.* політізова́ти, діскутова́ти о полі́тіці

politúr//a -y *ž* **1** *tech.* політу́ра **2** поліро́ваня, поліро́ваный по́верьх; ~ klavíra поліро́ваня кла́віра

politúrovaný політурова́ный; ~ nábytok політурова́ный бу́тор *або* заряджі́ня

politúr//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* політурова́ти, нане́сти/наносити політу́ру

polk//a[1] *ž* по́лька *(та́нець)*

polk//a[2] -y *ž hovor.* половина, половинка; ~ jablka половинка ябка
Poľk//a -y *žý* Пóлька, Полячка
polkilov//ec -ca *m hovor.* півкілóвець
polkilov//ý півкілóвый, вáжачій пів кіла, ґуля вáгов пів кіла
polkruh -u *m* **1** півкруг; opísať ~ описáти півкруг; posadať si do ~u посідáти до півкрýгу **2** *geom.* півкруг
polkruhovitý півкруговитый
polkruhov//ý півкругóвый; ~ pôdorys горізонтáлна проéкція в фóрмі півкрýгу
polkružnic//a -e *ž* півокрýжность, півкруг
pollit//er -ra *m* **1** півлітер; ~ mlieka, vína півлітра молóка, винá **2** *hovor.* півлітрóве гóрня
pollitrovk//a -y *ž hovor.* півлітрóва фляшка, півлітрóвка
pollitrový півлітрóвый
polmesačn//ý півмíсячный, двотыжднёвый; ~ plat півмíсячный *або* двотыжднёвый плат
polmesiac -a *m v rôzn. význ.* півмíсяць; Červený ~ Червéный півмíсяць
polmesiacovitý півмісяцёвитый, мáючій фóрму півмíсяця
polmetrov//ý півметрóвый; ~á vrstva snehu півметрóва вéрства снігý
polmiliónov//ý півміліонóвый; ~ náklad knihy півміліонóвый тірáж книгы; ~é mesto півміліонóве мíсто
polnic//a -e *ž* трýба, трýбка
polnoc -i *ž* північ *ж*; o ~i о півночі; odbila ~ одбила північ
polnočn//ý півнíчный; ~ čas півнíчный час; ~é ticho півнíчне тихо; ~á omša *cirk.* півнíчна слýжба *(в ночі з 24-го на 25-го децéмбра)*
poľnohospodár -a *m* землерóб, сільскый господáрь
poľnohospodársk//y сільскогосподáрьскый, землерóбскый, аґрáрный, полерóб; ~é práce сільскогосподáрьскы робóты; ~ výrobky сільскогосподáрьскы выробкы *або* продýкты; ~e plodiny сільскогосподáрьскы култýры; ~a výstava сільскогосподáрьска выставка; ~e stroje сільскогосподáрьскы *або* землерóбскы машыны; ~e školy сільскогосподáрьскы тéхнікумы, сільскогосподáрьскы учíліща; ~a krajina аґрáрна *або* сільскогосподáрьска країна
poľnohospodárstv//o -a *s* сільскé господáрство, землерóбство; полевóдство; mechanizácia ~a механізáція сíльского господáрства
poľnos//ť -ti *ž obyč. v mn. č.* **~ti** пóля, зéмлі
poľn//ý **1** полёвый, пóльный; ~é práce полёвы робóты; ~é kvety полёвы квíткы; ~á cesta полёва *або* пóльна дорóга **2** *voj.* пóльный, похóдный; ~á nemocnica пóльный шпытáль; ~á kuchyňa пóльна *або* похóдна кýхня; ~á pošta пóльна пóшта; ~ telefón пóльный телефон; ~á uniforma пóльна уніфóрма; ~é cvičenie манéвры; ~á fľaška кýлач; ~ súd пóльный *або* воєньско-пóльный суд; ~ maršal пóльный мáршал *або* фéлдмаршал
polo *prísl.* наполовину, поло-; povedať ~ žartom повісти положáртом
pól//o -a *s šport.* пóло *с*; vodné ~ вóдне пóло, ватерпóло
poloautomat -u *m* напівавтомáт, полоавтомáт
poloautomatický напівавтоматíчный, полоавтоматíчный; ~ stroj напівавтоматíчна машына
poloblázl/ón -na *m* полоблазнивый *або* напівблазнивый чоловíк
poloblúk -a *m* півкруг, полокрýг
poloboh -a *m mytol. aj pren. expr.* півбог
polobrat -u *m* півобернýтя; urobiť pri tanci ~ зробити при тáнці півобернýтя
poločkom *prísl. expr.* впівóка, краём óка; єдным óком; pozerať ~ позерáти впівóка *або* єдным óком
polodiv//ý полодикый *aj pren.*; ~é zvieratá полодикы звірята
polodrahokam -u *m* дорогоцíнный кáмінь
polodriemot//a -y *ž* полодримóта; upadnúť do ~y упасти до полодримóты

pologramotný напівґрáмотный; *pren. pejor.* нешколовáный, неогрáбаный

pologu//ľa -le *ž v rôzn. význ.* півкýля; severná, južná ~ сéверна, южна півкýля; mozgové ~le *anat.* півкýлі гловнóго мóзґу

poloh//a -y *ž* положíня, позíція; vodorovná, zvislá ~ горізонтáлне, вертікáлне положíня; pohodlná ~ вгóдна позíція; zemepisná ~ ґеоґрафíчне положíня; ~ tela позíція тíла; zmeniť ~u змінити позíцію; určiť ~u niečoho вызначíти положíня дачóго **2** росположíня, місцеположíня; ~ mesta росположíня мíста; výšková ~ lietadla вышка літáня ероплáна **3** *hud.* реґíстер; stredná, vysoká, hlboká ~ серéдній, высокый, низкый реґíстер

polohladný напівголодный

polohlásk//a -y *ž gram. zastar.* напівголосный (*napr. slabičné r, l*)

polohlasný высловленый тихо, слáбо чýтый

polohlasom *prísl.* напівголóсно, впівгóлоса, тихо; spievať ~ співáти напівголóсно

polohodváb -u *m text.* напівгадвáбне полóтно

polohodvábny *text.* напівгадвáбный, пологадвáбный

polohopis -u *m* кóнтуры, óбрісы *(дачóго)*

polohopisn//ý контýрный, обрісóвый; ~á mapa контýрна *áбо* обрісóва мáпа

polohov//ý: ~á energia *fyz.* потенціáлна енéрґія; ~é svetlo *let.* аеронавіґáчне світло; ~á štafeta комбінованá штафéта

polohrub//ý: ~á múka напівгрубá *áбо* пологрубá мукá; ~é písmo полотýчный шріфт

polointeligent -a *m pejor.* недоучéный, нéуч, полоінтеліґéнт

polok//er -ra *m bot.* полокряк

polokmeň -a *m bot.* карликóвый стром

polokmenný: ~ strom *bot.* карликóвый стром

polokočovnícк//y напівкочóвный; ~ život напівкочóвный жывот; ~ e kmene напівкочóвны племенá

polokočovník -a *m* полокочóвник

polokolón//ia -ie *ž* полоколóнія, полоколоніáлна країна

polokoloniáln//ý полоколоніáлный; ~ štát полоколоніáлна держáва; ~a závislosť полоколоніáлна залéжность

polom -u *m odb.* поламáный ліс *(бýрёв і т. п.)*

polomer -u *m geom.* рáдіус; zemský ~ *geogr.* земéльный рáдіус

polomŕtvy напівмертвый, поломертвый; ~ od strachu, od únavy напівмертвый од страхý, од унáвы

polonahý напівгóлый

polonáprav//a -y *ž tech.* полоóсь(ка) *ж*

polonéz//a -y *ž hud.* полонéза

polón//ium -ia *s chem.* (*zn. Po*) полóній

polonizác//ia -ie *ž* полонізáція

polonizm//us -u *m lingv.* полонíзм

polooblečený полооблечéный

polootvoren//ý полоотворéный, приотворéный, приоткрытый; ~é dvere приотворéны двéрі

polopln//ý наповнéный до половины; ~á fľaša фляшка, наповнéна до половины

poloprázdn//y напівпорóжній, напівпустый; ~a fľaša напівпорóжня фляшка; hľadisko bolo ~e позерáюча сáла была напівпорóжня

poloprivret//ý приотворéный, приоткрытый; ~é oči приотворéны óчі

poloprodukt -u *m* напівпродýкт

polopúš//ť -te *ž geogr.* напівпустыня

polorozbit//ý напіврозбитый, до половины розбитый; ~é okno до половины розбите óкно; ~é auto до половины розбите áвто

polos -i *ž geom. tech.* полоóсь *ж*; ~ elipsy полоóсь елíпсы

polosamočinný полоавтоматíчный

polosamohlásk//a -y *ž lingv.* півголосный

polosirot//a -y *ž* сиротá, напівсиротá *(дітина, мáюча єдного із рóдичів)*

polosladk//ý полосолодкый, сладковáтый; ~é víno полосолодкé винó

polospán//ok -ku *m* полоспáнок

polosponov//ý: ~é sloveso полузвязочне часосло́во
polostrov -a *m* піво́стров
polosurov//ý напівсуро́вый, полосуро́вый, наполовину суро́вый; ~é mäso полосуро́ве мясо
polosvet -a *m* полосвіт, демімо́нд; dáma z ~a да́ма полосвіта
polosvetl//o -a *s* полосвітло
pološeptom *prísl.* по-шепячкы
pološer//o -a *s* присмерк; ranné, večerné ~ ра́нній, вечірній присмерк
pološialený полоша́леный, ско́ро ша́леный
poloťažk//ý полотяжкый; ~á váha *šport.* полотяжка́ ва́га
polotekut//ý полотеку́чій; ~á látka полотеку́ча річ
polotemn//ý напівтемный, полотемный; ~á miestnosť полотемна́ містность
polotieň -a *m* півтінь, полоті́нь
polotm//a -y *ž* полотма́
polotovar -u *m* полотова́р; mäsové ~y мясны полотова́ры
polotučn//ý *typ.* напівтучный; ~é písmo напівтучный шріфт
polotuh//ý: ~é cesto тісто сере́днёй густоты; oceľ v ~om stave о́ціль в напівтеку́чім ста́ві
poloúradný полоурядный, напівофіціа́лный; ~ rozhovor напівофіціа́лна бісі́да
polouvaren//ý недоваре́ный, напівсуро́вый; ~é zemiaky недоваре́ны *або* напівсуро́вы банду́ркы
poľovačk//a -y *ž* полёва́ня, полёва́чка; chodiť na ~u ходити на полёва́чку; ~ na zajace полёва́ня на за́яців
poľ//ovať -uje –ujú *nedok.* полёва́ти *aj pren. expr.* ~ na zajace, na medvede полёва́ти на за́яців, медві́дів; ~ na niekoho *pren.* полёва́ти за дакым
polovic//a -e *ž i čísl.* половина; ~ domu, majetku половина до́му, маєтку; v ~i leta в середині *або* в половині лі́та; ~ práce je hotová половина робо́ты гото́ва *або* зробе́на; rozdeliť na (dve) ~e розділити на половину *або* напо́лы *або* на дві половины
polovičat//ý половинчатый; ~é rozhodnutie половинчате рішіня
polovička *p.* **polovica**
polovičn//ý полові́чный; половинный; ~á cena полові́чна ціна́; pracovať na ~ úväzok робити на полові́чный обовязок; ~á nota *hud.* половинна но́та
polovina *p.* **polovica**
polovln//a -y *ž text.* напіввовняне поло́тно, напіввовняный матеріа́л
polovlnený *text.* напіввовняный, полововняный
poľovníck//y полёвницькый; ~ pes полёвницькый пес; ~a puška полёвницька пу́шка • ~a latina полёвницькы істо́рії *або* несмыслы, выдумкы
poľovníctv//o -a полёва́ня, полёвницькый про́мысел; obyvateľstvo sa živí ~om жытелі жывять ся полёва́нём
poľovník -a *m* полёвник, звірёло́в
poľovný полёвный, полёвницькый; ~ revír полёвный раён; ~ pes полёвницькый пес
polovodič -a *m fyz.* напівпроводник
polovodičový *fyz.* напівпроводниковый
polov//ý *hud.* половинный; ~á nota половинна но́та; ~á pauza половинна па́вза
pólový[1] по́люсный; ~ prúd *fyz.* по́люсный ток
pólový[2] *príd. k* **pólo**
polovýrob//ok -ku *m* напіввыробок, полотова́р, полопроду́кт
polovzdelan//ec -ca *m obyč. pejor.* недоу́к
polovzdelaný *obyč. pejor.* недоуче́ный, недоу́к; ~ človek недоуче́ный чолові́к
polozabudnutý напівзабытый, позабытый, призабытыі́й
polozatvoren//ý напівзапе́ртый, призапе́ртый, приоткрытый; ~é dvere приоткрыты две́рі; ~é oči призапе́рты о́чі
polozhnit//ý напівзгнитый, полозгнитый; ~é ovocie напівзгнита овоцина; ~é schodíky напівзгниты ґара́дичі

polozmrznutý напівзамерзнýтый

polozrúcaný напіврозвалéный; ~ dom напіврозвалéный дім

položartom *prísl.* положáртом; povedať niečo ~ повісти даштó положáртом

položartovn//ý положартóвный; spýtať sa ~ým tónom попросити ся положартóвным тóном

položen//ie -ia *s* положíня, сітуáція; byť v ťažkom ~í быти *áбо* находити ся в тяжкíй сітуáції

polož//iť -í -ia *dok.* **1** положыти, постáвити; ~ knihu na policu положыти книжку на пóлічку; ~ na tanier положыти на тáнір; ~ riad na stôl положыти ґрáты на стіл; ~ niečo na miesto положыти даштó на міcце **2** положыти, одложыти; ~ nôž положыти нóжик; ~ pero, knihu одложыти пéро, книжку **3** положыти, уложыти; ~ dlážku положыти підлóгу; ~ parket уложыти паркéты **4** положыти, уложыти, протягнýти; ~ koľajnice положыти *áбо* уложыти шыны; ~ telefónne vedenie протягнýти телефóн • ~ niekoho do hrobu положыти дакóго до грóбу; ~ život *al.* hlavu za niekoho, niečo положыти *áбо* оддати жывот, положыти гóлову за дакóго, даштó; ~ základ niečomu положыти оснóву *áбо* заложыти фундамéнт дачóму; ~ niekoho na lopatky положыти дакóго на лопáткы; ~ ruku na niečo положыти рýку на даштó; ~ všetko na jednu kartu положыти вшытко на єднý кáрту; ~ bodku za niečím постáвити тóчку за дачім; nemá čo do úst ~ не мать што до уст положыти, він голодýє; ~ niekomu otázku задати дакóму вопрóс; ~ niečomu hrádze *al.* medze *kniž.* положыти кóнець дачóму

polož//iť sa -í sa -ia sa *dok.* положыти ся, лячí; ~ sa na ľavý bok лячí на лíвый бік

položk//a -y *ž fin.* сýма, часть; rozpočtová ~ розрахункóва сýма; príjmová, výdavková ~ приймóва, выдавкóва сýма

polročn//ý піврóчный; ~ plat піврóчный зáробок, выплата за піврóка; ~é dieťa піврóчна дітина; ~é prázdniny *škol.* піврóчны *áбо* зимні канíкулы; ~é vysvedčenie *škol.* піврóчне свідітéльство

polrok –*a*/-u *m* півріk; *škol.* *(na vysokej škole)* семéстер; prvý ~ пéршый півріk; prepadnúť v ~u пропáсти в піврóку; провалити ся на екзáменах в пéршім семéстрі; zimný, letný ~ зимній, лíтній семéстер

Poľsk//o -a *s* Пóльша *ж*

poľský пóльскый; ~ jazyk пóльскый язык

polstoroč//ie -ia *s* піввíку, половина сторóча

polstran//a -y *ž,* **polstránka** -y *ž* півсторóна, півсторíнка

polstránkový, polstranový півсторонóвый, півсторінкóвый; ~ článok півсторінкóва статя, статя на півсторíнкы

poľštin//a -y *ž* пóльскый язык

polt//iť -í -ia *nedok.* розрýбовати, россечí напóлы *áбо* на половину

poltón -a *m hud.* півтóн

poltónov//ý *hud.* півтонóвый; хроматíчный; ~ rad хроматíчный звукоряд; ~á vzdialenosť інтервáл в півтóна, хроматíчный інтервáл

poltopánk//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** півтопáнка, півтопáнкы

poludňajš//í полудняйшый, обíдній; ~ia prestávka полудняйша *áбо* обíдня пáвза *áбо* перéрва

poludn//ie -ia *s* пóлудне/пóлідне *с*; na ~ на пóлудне/на пóлідне

poludník -a *m geogr.* мерідіáн; zemský ~ земéльный мерідіáн; greenwichský ~ ґрінвíчскый мерідіáн

poludníkov//ý мерідіáнный, мерідіонáлный; ~á rovina мерідіáнна низовинá

poľudšten//ie -ia *s* очоловічíня; процéс очоловічíня нáлпы

poľudšt//iť -í -ia *dok.* очоловічíти, стáти чоловíком; зробити людьскым

poľutovaniahodný достóйный лютости, жалюгóдный; ~ človek убóгый *áбо* бíдный чоловíк

poľutovan//ie -ia *s* лютость, жаль; pozerať na niekoho s ~ím позерáти на дакóго з

лютостёв *або* з жа́лём; vysloviť niekomu ~ высловити дако́му лютость

poľut//ovať -uje -ujú *dok. koho* пожаліти, пожа́ловати *ко́го*, высловити лютость *ко́му*

polyamid -u *m chem.* поліамі́д

polyamidov//ý *chem.* поліамі́довый; ~é vlakno поліамі́дове воло́кно

polyandr//ia -ie *ž odb.* полія́ндрія, много-му́жость

polyéd//er -ra *m geom.* поліе́дер, много-гра́нник

polyfón//ia -ie *ž hud.* поліфо́нія

polyfonick//ý, polyfónn//y *hud.* полі-фоні́чный, поліфо́нный; ~á hudba поліфоні́чна му́зыка

polygam//ia -ie *ž* поліґа́мія, многоже́нство

polygamick//ý поліґа́мный, поліґамі́чный; ~á rodina поліґа́мна родина́

polyglot -a *m* поліґло́т

polygón -u *m geom.* поліґо́н, многоуго́лник

polygonálny *geom.* поліґона́лный, много-уго́лный

polygraf -a *m* поліґрафі́ста

polygraf//ia -ie *ž* поліґра́фія

polygrafický поліґрафі́чный; ~ priemysel поліґрафі́чный про́мысел

polygýn//ia -ie *ž odb.* поліґі́нія, многоже́нство

polyhistor -a *m* енціклопеді́ста *м*

polychróm//ia -ie *ž* поліхро́мія, многофарбя-ность *ж*

polychrómny поліхро́мный, многофарбя-ный

polymér -u *m chem.* полімéр

polymér//ia -ie *ž chem.* поліме́рія

polymerizác//ia -ie *ž chem.* полімерізáція

polymeriz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. dok. chem.* піддати ся/піддава́ти ся полімерізáції

polymorf//ia -ie *ž odb.* полімо́рфія, полі-морфі́зм, многофо́рмность, розноро́-дость

polymorfný *odb.* полімо́рфный, много-фо́рмный

Polynezán -a *m* Полінезійча́н

Polynézank//a -y *ž* Полінезійча́нка

Polynéz//ia -ie *ž* Поліне́зія

polynézsky полінезі́йскый

polynóm -u *m mat.* поліно́м, многочле́н

polyp -u *m zool. lek.* полі́па; koralový ~ корало́ва полі́па; nosový ~ носо́ва полі́па

polypovitý *lek.* поліповитый; ~ tvar поліпо́ва фо́рма

polytechnick//ý політехні́чный; ~á výchova політехні́чне выхова́ня

polytechnik//a -y *ž* політе́хніка

polytechnizác//ia -ie *ž* політехнізáція; ~ školy політехнізáція шко́лы

polyteistický політеісті́чный

polyteizm//us -u *m* політеі́зм, многобо́жство

polyvinylchlorid -u *m chem.* полівінілхлорі́д

pomac//ať -ia -ajú *dok. expr.* пома́цати

pomáč//ať -a -ajú *dok.* помача́ти, змочі́ти, звогчі́ти

pomád//a -y *ž* пома́да; ~ na vlasy пома́да *або* крем на во́лося

pomaďarč//iť -í -ia *dok.* помадярізова́ти *nedok. dok.*

pomáhač -a *m* помі́чник

pomáh//ať -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* помага́ти; ~ matke v kuchyni помага́ти ма́мі в ку́хні; ~ pri učení помага́ти при учі́ні; ~ slepému prejsť cez ulicu помага́ти слі́пому перейти че́рез доро́гу; ~ niekomu do kabáta помага́ти дако́му до ка́бата; ~ niekomu na nohy помага́ти дако́му встáти *або* підняти ся на но́гы; ~ jeden druhému помага́ти єде́н дру́гому; ~ v nešťastí помага́ти в нещасті; ~ radou помага́ти ра́дов; ~ peniazmi помага́ти пі́нязьми; ~ rodičom помага́ти ро́дичам, матеріа́лні помага́ти ро́дичам; tento liek ~a proti kašľu тот лік пома́гать про́тів ка́шлю; diéta ~a pri odtučňovaní діе́та пома́гать похуді́ти • ~ niekomu dostať sa niekam помага́ти дако́му доста́ти ся даґде́ (*до робо́ты, шко́лы і т. п.*); ~ niekomu na svet *hovor.* помага́ти дако́му на світ *або* при поро́ді

pomáh//ať si -a si -ajú si *dok.* **1** помага́ти єде́н дру́гому; ~ si pri práci помага́ти єде́н

drúgomu pri robóti **2** дати собі рáды *(з дачім)*; ~al si ako vedel він робив вшыткo, што было в ёгó силах; він помагáв собі як знав

pomaličky *prísl. expr.* помалéнькы, потихóнькы; ísť ~ іти помалéнькы *áбо* потихóнькы *áбо* не понагляючі ся

pomaľ//ovať -uje -ujú *dok.* помалёвáти, вымалёвати

pomaly *prísl.* **1** помáлы, не понагляючі ся, не поспішáти; ísť ~ іти помáлы *áбо* не понагляючі ся; práca ide ~ робóта ідé помáлы **2** постýпні, помáлы; hľadisko sa ~ napĺňalo позеря́юча сáла постýпні наповняла ся; chorý sa ~ uzdravuje хвóрый помáлы попрáвлять ся **3** скóро; už je ráno уж є скóро рáно • ~ ďalej zajdeš [*prísl.*] помáлы дáлше зáйдеш; božie mlyny melú ~, ale isto [*prísl.*] *hovor.* бóжскы млины помáлы мéлють, áле íсто

pomal//ý **1** помáлый, тихый; ~ krok помáлый крок; ~ chod тихый ход; ~á práca помáла робóта; ~é pohyby помáлы *áбо* не понагляючі рушáня; ~ život тихый *áбо* нýдный жывот **2** спомалéный, не понагляючій ся; ~ človek спомалéный *áбо* не понагляючій ся чоловíк

pomaranč -a *m* помарáнч *м*

pomarančov//ý **1** помаранчóвый; ~á šťava помаранчóва щáва **2** *(o farbe)* оранджóвый

pomárn//iť -i -ia *dok.* **1** *čo* помарнити, промарнити, росшмáрити,ространити, миняти; ~ peniazeространити пінязі **2** *koho* позабивáти, побити, знічíти

pomasír//ovať -uje -ujú *dok.* помасіровáти

pomast//iť -í -ia *dok.* **1** помастити, намастити *(мáстёв)*; помастити оліём; ~ chlieb помастити хліб з мáслом; ~ rezance полляти рíзáнкы мáслом **2** *koho, hovor. expr.* підплатити *кóго*, дати уплáток *кóму* • ~ si hrdlo *hovor. expr.* выпити пáлінкы; ~ si brucho *hovor. expr.* дóбрі наїсти ся; ~ niekomu kríže *al.* rebrá *hovor. expr.* помастити дакóму крижы *áбо* рéбра, набити дакóго

pomaškrt//iť si посмаковáти (собí), смáчні їсти

pomazan//ie -ia *s cirk.* помазáня; posledné ~ послíднє помазáня; udeliť posledné ~ дати послíднє помазáня, послíднє причащáня

poma//zať -že -žú *dok.* **1** намáзати, помáзати; ~ cesto vajíčkom намáзати тíсто яйцём **2** забруднити, замáзати **3** *náb.* помáзати; ~ niekoho na kráľa помáзати дакóго на крáля

pomaz//nať sa -ná/-ne sa -najú/-nú sa помáзнати ся, попестити ся, полáскати ся, прилáскати ся, приголубити *кóго*; ~ sa s deckom попестити ся з дітинов

pomädl//iť -í -ia *dok.* помяти, потéрти; ~ si ruky *al.* dlane потéрти рýкы *áбо* дóлони

pomäten//ie -ia *s* хворомысéлность, шалéность, ненормáлность, пометéность

pomäten//ý хворомысéлный, шáленый, ненормáлный, блазнивый, пометéный; ~ na rozume *al.* na mysli пометéный, хворомысéлный, ненормáлный, не при своїм розýмі; ~é oči пометéны óчі

pomed//iť -í -ia *dok. odb.* помедити, покрыти мéдёв

pomedzi *predl. so 4. p.* помéджі , мéджі *чім*, чéрез *што*; ~ domy помéджі дóмы, мéджі дóмами; ~ zuby чéрез *áбо* помéджі зýбы

pomedz//ie -ia *s kniž.* мéджа, граніця

pomedzn//ý: ~ rozhodca *šport.* бокóвый сýдця; ~á čiara *šport.* бокóва лінія *(грáючого грíска)*

pomen//iť -í -ia *dok.* **1** *(o peniazoch)* поміняти, перемінити *(постýпні)* **2** *(napísané)* змінити, перемінити

pomenovac//í *lingv.* назвáный, номінатíвный; ~ia jednotka назвáна єдиніця; ~ základ основá (слóва)

pomenovan//ie -ia *s* нáзва; ~ predmetu нáзва предмéта; ~ rieky, ulice нáзва рíкы, ýліці; úradné ~ урядна *áбо* офіціáлна нáзва

pomen//ovať -uje -ujú *dok. v rôzn. význ.* назвáти; ~ syna Ivanom назвáти сына Івáном; ~ niekoho po mene назвáти дакóго

по méні • ~ veci pravým menom назвáти предмéты своïми мéнами

pomenší *hovor.* малéнькый, невеликый, невысóкый

pomer -u *m* **1** одношíня; ~ rodičov k deťom одношíня рóдичів к дíтям; ~ k životu, ku skutočnosti одношíня к жывóту, к дíйсности; byť s niekým v priateľskom ~e быти з дакым в приятельскых одношíнях; sme v príbuzenskom ~e мы родинá; mať kladný ~ k práci дóбрі односити ся к робóті **2** бывáня довєдна, споïня *(інтíмне)*, конкубінáт; mimomanželský ~ одношíня як непобрáтых; mať ~ s niekým довєдна жыти як непобрáты **3** *odb.* одношíня; vlastnícky ~ маєткóве одношíня; zmluvný ~ договорéне одношíня; právny ~ правóве одношíня; byť v zamestnaneckom *al.* pracovnom ~e быти в службóнім одношíні; rozviazať *al.* zrušiť pracovný ~ одыйти з робóты, увольнити ся з робóты **4** взаємне одношíня; пропóрція; ~ síl пропóрція сил; ~ medzi dovozom a vývozom пропóрція мéджі éкспортом і íмпортом

pomer//iť -í -ia *dok. koho s kým* помірити, примірити

pomer//iť sa -í sa -ia sa *dok.* помірити ся, примірити ся; nepriatelia sa ~ili неприятелі помірили ся

pomerne *prísl.* знáчні, дость, не цáлком, в порівнáні; ~ malá miestnosť не цáлком малá míстность; prišiel ~ neskoro він пришóв дость нескóро *áбo* дость пізно

pomern//ý **1** порíвнуючій, однóсный, релатíвный; ~á čistota порíвнуюча чістотá **2** *odb.* релатíвный; ~é číslo *mat.* релатíвне чíсло; ~á atómová váha *chem.* релатíвна атомóва вáга

pomer//y -ov *m pomn.* услóвія, сітуáція, атмосфéра, óбставины; politické ~ політíчна сітуáція; existenčné ~ услóвія жывóта *áбo* екзістéнції; hmotné ~ матеріáлны услóвія; bytové ~ услóвія бывáня; rozhárané rodinné ~ складны родинны одношíня; normálne ~ нормáлна сітуáція; vojnové ~ сітуáція войнóвых часíв; klimatické, poveternostné ~ *meteor.* кліматíчны, атмосфéрны услóвія; výrobné ~ *ekon.* выробны одношíня

pomest//iť sa -í sa -ia sa *dok.* вмістити ся, вóйти; do autobusu sa všetci nepomestili до автобýсу вшыткы не вмістили ся *áбo* не вошли • dobrých ľudí sa veľa ~í дóбрых людéй вéлё змістить ся

pomiasť pomätie pomätú *dok.* попýтати, поплéсти, помотáти, по(з)мылити

pomiasť sa pomätie sa pomätú sa *dok.* **1** попýтати ся, поплéсти ся, змылити ся **2** зошалíти, стратити розýм, зыйти з розýму; ~ sa od žiaľu зыйти з розýму од жáлю

pomiestny míстный, топонімíчный; ~ názov míстна *áбo* топонімíчна назва

pomieš//ať -a -ajú *dok.* **1** *čo s čím* змішáти, перемішáти; ~ tvaroh s maslom змішáти сыр з мáслом; ~ cement s pieskom перемішáти цíмент з піскóм **2** помішáти; ~ kašu varechou; помішáти кáшу з варíхов/ варíшков

pomieš//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* **1** змішáти ся, перемішáти ся; stránky rukopisu sa ~ali сторíнкы рýкопису перемішáли ся **2** *hovor.* вмішáти ся, замішáти ся, вязáти ся; ~ sa medzi rozvadených susedov замішáти ся мéджі погнíваных сусíдів **3** перемішáти ся, перепýтати ся; všetko sa mi v hlave ~alo в гóлові мі вшытко перепýтало ся *áбo* попýтало ся

pomih//ať -á -ajú *dok. na koho* жмýрькнути, пожмýрькати, мігнути

pomil//ovať -uje -ujú *dok. koho* **1** *hovor.* мáти любóвне споïня, поміловáти ся, полюбовáти ся **2** *kniž.* полáскати, прилáскати **3** *zastar.* поміловати *кóго*, зміловати ся, змілостити ся *над кым*

pomimo *prísl. i predl. s 2. p.* óколо, кóло, мімо, близко; ísť ~ іти кóло (нас); prejsť ~ múru перéйти кóло *áбo* мімо стіны *áбo* мýру

pomíň//ať -a -ajú *dok.* поутрачáти, поминяти *(постýпні)*
pomi//núť -nie -nú *dok.* перéйти, минути ся; zima ~nula зимá минула ся *áбo* перешлá; nebezpečenstvo ~nulo небезбéчность минула
pomi//núť sa -nie sa -nú sa *dok.* **1** перéйти, минути ся; búrka sa ~nula бýря перешлá; leto sa ~nulo лíто минуло ся; všetok môj strach sa ~nul вшыток мій страх перешóв **2** умéрти; ~sa od hladu умéрти з гóлоду; čo s nami bude, keď sa vy ~niete? што бýде з нáми, кідь вас не бýде *áбo* кідь вы мините ся **3** стратити (здорóвый) розýм, зошалíти; ~ sa od radosti стратити розýм од рáдости; ~ sa rozumom *al.* na rozume *al.* z rozumu зыйти з розýму
pominuteľn//ý минувшый, перехóдный, недовговíчный, мáрный; ~é šťastie перехóдне *áбo* недовговíчне щáстя; všetko je ~é вшытко перехóдне, ніч не (є) вíчне
pomk//núť -ne -nú *dok.* посýнути до пéреду, помкнýти
pomk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* посýнути ся, помкнýти ся
pomladší *expr.* молóдшый, дость молóдшый, о дáшто молóдшый
pomľask//ať -á -ajú *dok.* помляскати; ~ perami, jazykom помляскати ґáмбами, языкóм
pomlát//iť -i -ia *dok.* **1** помолотити, обмолотити, вымолотити; ~ všetko obilie помолотити вшыткo зéрно **2** *expr.* потрепáти, порозбивáти; ~ poháre потрепáти пóгары
pomlč//ať -í -ia *dok.* **1** помовчáти, быти тихо, не преговорити **2** *o čom* стихнути, обыйти тишком *што*
pomlčk//a -y *ž* **1** пáвза; nastala trápna ~ настáла трáпна пáвза **2** *(v písanom texte)* тірé *neskl. s* **3** *hud.* пáвза
pomlet//ý помолóтый, змолóтый, розмолóтый, молóтый; ~é orechy (по)молóты óріхы; ~é mäso (по)молóте мясо
pomliažd//iť -í -ia *dok.* **1** попучíти, пороспýчовати, подусити; ~ jahody попучíти ягоды; ~ zemiaky подусити бандýркы **2** пошкóдити, поранити, травмовáти *nedok. dok.*; ~ nohu поранити нóгу; je ~ený ёгó травмовáло
pomlk//a -y *ž* пáвза
pomník -a *m* пáмятник; ~ padlých hrdinov пáмятник пáвшым ґерóям; odhaliť ~ одкрыти пáмятник
pomnožn//ý: ~é podstatné mená *gram.* pluralia tantum; назывник *áбo* субстантів, мáючій лем фóрму мнóжного чíсла
pomoc -i *ž* пóміч *ж*; підпора; hospodárska, vojenská ~ економíчна, воєньска пóміч; vzájomná ~ взаємна пóміч; lekárska ~ лікáрьска пóміч; poskytnúť hmotnú, morálnu ~ niekomu дати матеріáлну, морáлну пóміч *áбo* підпору дакóму; spoliehať sa na niečiu ~ сполігáти ся *áбo* надíяти ся на дачíю пóміч; požiadať niekoho o ~ попросити у *aбo* од дакóго пóміч, попросити дакóго о пóміч; obrátiť sa na niekoho o ~ обернýти ся на дакóго о пóміч; zavolať niekoho na ~ позвáти *áбo* покликати дакóго на пóміч; pomoc! помóжте!; ísť, prísť niekomu na ~ іти, прийти дакóму на пóміч; ~ v nešťastí пóміч в нещáсті; poskytnúť *al.* dať niekomu prvú ~ дати дакóму пéршу пóміч ● byť niekomu na (dobrej) ~i одплатити дакóму дóбром; aká ~! якá пóміч!; што же робити!; ніч не зрóбиш!; nebolo mu ~i ёмý уж не мож было помочí; він быв безнадíйно хвóрый; ľahká ~ легкá пóміч; komu niet rady, tomu niet ~i [*prísl.*] кóму нєт рáды, тóму нєт пóмочі; хто не слýхать рáды, тóму не помóжеш
pomocníčk//a -y *ž* помíчничка; ~ v domácnosti домáшня помíчничка
pomocník -a *m* **1** помíчник; to je môj ~ тот мій помíчник **2** мáйстер, товáріш; pekársky, mlynársky ~ пекáрьскый, млинáрьскый товáріш
pomocn//ý помíчный; выпомагáючій; ~é vedy помíчны наýкы; ~é práce помíчны

робо́ты; ~ robotník помі́чный робі́тник; ~ učiteľ помі́чный учі́тель; учі́тель, не закі́нчівшый высшу о́світу; vedecká ~á sila нау́чна помі́чна сила; ~é sloveso *gram.* помі́чне часосло́во • podať niekomu ~ú ruku подати дако́му помі́чну ру́ку

pomocou *predl. s 2. p.* при по́мочі; merať niečo ~ prístrojov мі́ряти дашто́ при по́мочі механі́змів

pomoč//iť -í -ia *dok.* намочі́ти, помочі́ти; заба́брати мо́чом; ~ plienky помочі́ти пеле́нкы

pomodl//iť sa -í sa -ia sa *dok.* помолити ся

pomológ -a *m odb.* помоло́ґ, овоциново́д

pomológ//ia -ie *ž odb.* помоло́ґія, овоциново́дство

pomologický *odb.* помолоґі́чный, овоциново́дный

pomord//ovať -uje -ujú *dok. hovor. expr.* помордова́ти, пому́чіти

pomotan//ý *hovor. eypr.* **1** помота́ный, попу́таный, поплете́ный; ~ človek попу́таный чолові́к **2** перепу́таный, запу́таный, замота́ный; ~é správy перепу́таны слу́хы; mám ~é myšlienky мам перепу́таны ду́мкы, у ме́не ду́мкы ца́лком помота́ны

pomo//tať -ce/-tá -cú/-tajú *dok.* **1** *čo* змота́ти, перемота́ти; замота́ти; ~ priadzu, nite помота́ти пряджу, ниткы **2** *koho expr.* попу́тати, перепу́тати, запу́тати, збити з доро́гы

pomo//tať sa -ce/-tá sa -cú/-tajú sa *dok. expr.* **1** попле́сти ся, спу́тати ся, збити ся з доро́гы **2** *(istý čas)* походити, покрутити ся, помота́ти ся

pomôck//a -y *ž* помі́чник (*уче́бный*), предме́т; vyučovacie ~y уче́бны помі́чникы; názorné ~y наглядны помі́чникы; optické ~y опті́чны предме́ты

pomôcť pomôže pomôžu *dok.* **1** *v rôzn. význ.* помочі́; ~ jeden druhému помочі́ єде́н дру́гому; ~ niekomu v učení помочі́ дако́му в учі́ні; ~ niekomu pri práci помочі́ дако́му при робо́ті; ~ niekomu prejsť cez ulicu помочі́ дако́му пере́йти че́рез у́ліцю; ~ niekomu do kabáta помочі́ дако́му облечі́ до ка́бата; ~ niekomu na nohy помочі́ дако́му встати на но́гы; ~ niekomu v núdzi помочі́ дако́му в біді́; ~ v nešťastí вытягнути з біды, помочі́ в нещá́сті; ~ radou, peniazmi помочі́ ра́дов, пінязьми; liek pomohol od kašľa лік помі́г од ка́шлю **2** *komu od čoho hovor.* охабити *ко́го што*, одобра́ти *што у ко́го*; ~ niekomu od peňazí охабити дако́го без пінязей • pomohol mu z blata do kaluže *žart.* він помі́г ёму́ медві́джов слу́жбов; ~ niekomu dostať sa do sedla помо́чі дако́му ухо́пити міць до сво́їх рук; ~ niekomu do hrobu помочі́ дако́му до гро́бу; pomohol mu z vrecka він вытряс ёго́ кіше́ню; tu už nič nepomôže ёму́ уж ніч не помо́же; tomu už ani svätená voda nepomôže *žart.* то́му уж а́ни свяче́на во́да не помо́же; ёму́ уж ничім не мож помочі́

pomôcť si pomôže si pomôžu si *dok.* **1** *pri čom, v čom, čím* помочі́ єде́н дру́гому *в чім, чім*; deti si pomohli pri obliekaní ді́ти помогли єде́н дру́гому облечі́ ся, ді́ти помогли собі́ облечі́ ся; priatelia si pomohli pri učení, v práci приятелі помогли єде́н дру́гому при учі́ні, робо́ті **2** *v čom, z čoho i bezpredm.* дати собі́ ра́ды *з чім*, пора́дити собі́ *в чім*, зна́ти зробити *што*; ~ si z ťažkosti дати собі́ ра́ды з тяжкостями; nevedel som si viac ~ я да́лше не знав, як посту́повати **3** *čím i bezpredm.* ма́ти прибыток з дачо́го, матеріа́лні змо́чі ся, заробити *на чім*; задова́жити пінязі; pomohol si predajom domu він помі́г собі́, бо прода́в дім; він заробив на прода́ї до́му **4** *hovor.* выкликати (у се́бе) по́трат, недонесе́ный плод • nemôžem si ~ я не мо́жу собі́ помочі́; ніч не зро́биш, што же робити; pomôž si, človeče, i boh ti pomôže [*prísl.*] помо́ж собі́, чолові́че, і бог тобі́ помо́же

pomp//a -y *ž* сла́ва, пара́да, пышность *ж*, свято́чность *ж*, ґло́рія

pompézny *expr.* прекрáсный, чудéсный, чарýючій, парадный, святóчный

pomr//ieť -ie -ú *dok.* поумерáти, помéрти (*постýпні, єдéн за дрýгым*)

pomrkáv//ať -a -ajú *nedok. na koho expr.* пожмýрьковати *на кóго*, жмýрькати; ~ na seba пожмýрьковати єдéн на дрýгого

pomrnkáv//ať -a -ajú *nedok. expr.* поплáковати, фнюкати, плáкати, піщáти *(о дітині)*

pomrv//iť -í -ia *dok.* **1** роскыршыти, покыршыти, подробити; ~ chlieb покыршыти хліб **2** помяти, помервити **3** *hovor.* роздробити, пожмолити; ~ rukami роздробити рукáми

pomrz//núť -ne -nú *dok.* помéрзнути, замéрзнути, перемéрзнути, змéрзнути; všetky kvety ~li вшыткы квíткы помéрзли *áбo* перемéрзли

pomst//a -y *ž* пóмста, одплáта; krvavá ~ кровáва *áбo* сурóва пóмста; prísahať niekomu ~u кляти ся помстити ся дакóму за даштó; to volá o ~u тотó мýсить быти помщéне

pomst//iť -í -ia *nedok. dok. koho, čo* мстити/помстити *за кóго, што*; ~ za krivdu помстити за кривду

pomst//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *komu, čomu za koho, čo* помстити ся *кóму, чóму за кóго, што*; ~ sa za urážku помстити ся за уразливість *áбo* гáну **2** указáти ся, проявити ся, одплатити ся; chyby sa ~ia хыбы укáжуть ся *áбo* дадýть о сóбі все знáти; to sa ti ~í ты за тотó одплáтиш ся

pomstiteľ -a *m* мститиель *м*

pomstivý помстивый, мстивый; ~ človek помстивый чоловíк

pomstychtivý помстыхтíвый

pomúč//iť -i -ia *dok.* посыпати мукóв

pomút//iť -i -ia *dok.* **1** скаламутити, помутити, замутити; ~ vodu скаламутити вóду; ~ víno помутити винó **2** *expr.* покаламутити розýм, поморочíти розýм; pálenka mu ~ila hlavu *al.* rozum пáлінка помутила ёмý гóлову *áбo* розýм; žiaľ mu ~il rozum жаль покаламутив ёмý розýм *áбo* судливість; láska, sláva mu ~ila hlavu любóв, слáва покаламутила ёмý гóлову; úspechy mu ~ili hlavu ýспіхы покаламутили ёмý гóлову • ~ niekomu hlavy a) помутити дакóму гóлову; б) побаламутити *áбo* поблазнити дакóго; voda hlavu nepomúti [*prísl.*] од вóды не опянíєш *áбo* не óпєш ся

pomút//iť sa -i sa -ia sa *dok. hovor. expr.* поплéсти ся, помылити ся; rozum sa mu ~il, hlava sa mu ~ila розýм ёмý поплíв ся, гóлова ёмý помутила ся

pomyje pomyjí/pomýj *ž pomn.* помыї *pomn.*

pomyk//ať -á -ajú *dok.* потягнýти, тóргнути, стискáти; ~ niekoho za rukáv потягнýти дакóго за рукáв; ~ plecami стискáти плечáми

pomykáv//ať -a -ajú *dok. expr.* потóрговати, потяговати

pomykov -a *m* безрáдність, неістóта, похыбність, вагáвість; dostať niekoho do ~a достáти дакóго до безрáдности; byť v ~e быти в неістóті

pomýlen//ý **1** помыленый, поплетéный, помотáный; bol z toho ~ од тóго він быв поплетéный **2** хыбный, несправный; ~é náhľady хыбны пóгляды

pomýl//iť -i -ia *dok.* змылити, привéсти до óмылу, поплéсти, помотáти; ~ niekoho pri počítaní помылити дакóго при раховáні; nedá sa ničím ~ він не дасть ся ничім змылити

pomýl//iť sa -i sa -ia sa *dok.* змылити ся, поплéсти ся, попýтати ся, замотáти ся; ~ sa pri počítaní змылити ся при раховáні; ~ sa o päťdesiat centov змылити ся *áбo* прораховáти ся о пятьдесят цéнтів

pomýl//iť si -i si -ia si *dok.* перепýтати, спýтати, сплéсти *áбo* поплéсти (собí); ~ si otca so synom перепýтати *áбo* поплéсти (собí) вітця зо сыном; ~ si cestu *al.* smer поплéсти дорóгу, збити ся з дорóгы

pomyselný *kniž.* представлёваный, недíйсный, нереáлный, фіктíвный

pomyslen//ie -ia *s* ду́мка, припоминáня • o ~ *hovor.* лем-лем; niet ani ~ia na to о тім і ду́мати не стóїть, о тім не мóже быти і реч

pomysl//ieť (si) -í (si) -ia (si) *dok. na koho, čo i bezpredm.* поду́мати *о кім, чім*; ~el som si, že ho to bude zaujímať я поду́мав, же ёгó тотó бýде інтересовáти; čo si o nás ~ia? што они о нас поду́мають?; ~el som si o ňom zlé я зле поду́мав о нім; neviem,čo si mám o tom ~ я не знам, што о тім мам собі поду́мати; len si to ~el, ale nepovedal nič він лем поду́мав о тім, но ніч не повів; ~ela si na otca онá поду́мала на вітця, онá спомяну́ла вітця • len si ~ite!, ~ite si! лем поду́майте! поду́майте!; kto by si to len bol ~el! *hovor.* хто бы лем міг поду́мати!; ani by človek nepomyslel тóму тяжко повірити; тяжко собі предстáвити; strach *al.* strašne ~! стрáшні поду́мати!; (na to) ani ~! *hovor.* (о тім) áни ду́мати!, о тім не мóже быти áни реч!

pomýšľ//ať -a -ajú *nedok na čo* поду́мовати, ду́мати *о чім;* ~ala na vydaj онá поду́мовала о выдаї; už dávno ~am napísať mu o tom я дáвно уж заду́мую ся *áбо* збéрам ся написáти ёмý о тім

ponad *predl. so 4. p.* пóнад, над *кóго, што, кым, чім*; ~ náš dom letí lietadlo пóнад наш дім летить ероплáн, над нáшым дóмом летить ероплáн • dívať sa *al.* pozerať sa ~ hlavu niekoho, hľadieť *al.* pozerať na niekoho ~ plece позерáти ся пóнад гóлову дакóго, позерáти ся на дакóго пóнад плечé , проявляти рівноду́шность о дакóго, не мáти інтерéс о дакóго

ponadáv//ať -a -ajú *dok. komu i bezpredm.* понадавáти *дакóму*, повáдити ся *з дакым*

ponáhľ//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* понагляти ся, спішыти; ~ sa domov понагляти ся домів; ~ s odpoveďou спішыти *áбо* понагляти ся одповісти *áбо* з óдповідёв

ponajprv *prísl.* найпéрше, найсампéрше, на сáмый пéред

ponajviac *prísl.* бівшов чáстёв, найвéце(й)

ponakláň//ať -a -ajú *dok.* понакланяти

ponaliep//ať -a -ajú **ponalep//ovať** -uje -ujú *dok.* поналíплёвати, наліпити; ~ známky na listy поналíплёвати знáмкы на письма *áбо* на копéрткы

ponaliev//ať -a -ajú *dok.* поналивáти, налляти; ~ vína do pohárov поналивáти винá до пóгарів, налляти винá до пóгарів

ponamáč//ať -a -ajú *dok.* намочíти, понамóчовати *(постýпні)*

ponamáh//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* понамагáти ся

ponapich//ovať -uje -ujú *dok.* понапíховати, понадівáти; ~ mäso na ražeň понапíховати мясо на рóжень

ponapín//ať -a -ajú *dok.* понапинáти, напну́ти, понатяговати, натягну́ти; ~ svaly понапинáти му́скулы *áбо* свáлы

ponapĺň//ať -a -ajú *dok.* понапóвнёвати, наповнити *(вшытко, постýпні)*; ~ vreca múkou понапóвнёвати míхы мукóв

ponaprávľ//ať -a -ajú *dok.* понаправляти, напрáвити, привéсти до пóрядку, зробити пóрядок • rebrá *al.* kosti niekomu ~ *žart.* понаправляти дакóму рéбра *áбо* кістя

ponár//ať -a -ajú *nedok.* понóрёвати

ponár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *do čoho i bezpredm.* понóрёвати ся *до чóго*; ~ sa na dno rieky понóрёвати ся на дно рікы; loď sa ~a шыфа тóпить ся *áбо* понóрює ся до вóды *áбо* ідé ку дну **2** *do čoho pren.* понóрёвати ся, вглу́блёвати ся *до чóго*; ~ sa do práce понóрёвати ся до робóты; ~ sa do myšlienok вглубляти ся до ду́мок

ponáš//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. na koho, čo* понашáти ся *на дакóго*, *на даштó*, припоминáти *дакóго, даштó*, подобáти ся *дакóму, дачóму*, быти подíбным; syn sa veľni ~a na otca сын барз подóбать ся на вітця *áбо* отцёви; сын барз понáшать ся на вітця

ponášk//a -y *ž lit.* подражáня, наподóбнёваня; ~ na ľudovú pieseň наподóбнёваня нарóдній співанці

poňať pojme pojmu *dok. kniž.* порозумити

poňat//ie -ia *s* **1** порозуміня; materialistické ~ života матеріалістічне розуміня жывóта **2** понятя, предстáва; mať o niečom neurčité ~ мáти невызначену *áбо* неопреділéну предстáву *о дачíм;* nemá o tom ani ~ia він (онá) áни понятя о тім не мать, він (онá) не мать áни найменшой предстáвы о тім

ponatier//ať -a -ajú *dok.* понатерáти *(вшыткo, постýпні)*, намáзати; ~ chleby maslom понатерáти кýскы хліба мáслом

ponaučen//ie -ia *s* понаучíня, поучíня; напомянýтя, приýчка; dať niekomu ~ дати дакóму понаучíня *áбо* приýчку; to mu bolo ~ím тото́ было про нёго поучíнём

ponavštev//ovať -uje -ujú *dok.* понавщівлёвати, навщівити *(вшыткых, постýпні)*; ~ všetkých známych навщівити вшыткых знáмых

Ponc//ius -ia *m*: chodiť *al.* behať od ~ia k Pilátovi *hovor. žart.* бíгати од єднóго к дрýгому, обивáти пóрогы

pondel//ok -ka *m* понеділёк

pondus -a *m* мáятник *(гóдин)*

pondusov//ky -iek *ž pomn. hovor.* гóдины з мáятником, мáятниковы гóдины

pondusov//ý: ~é hodiny гóдины з мáятником, мáятниковы гóдины

ponech//ať -á -ajú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* охабити; ~ úrodu na poli охабити урóду на пóлі; ~ niekomu právo na niečo охабити дакóму прáво на даштó; ~ zákon v platnosti охабити закóн в діяні **2** зохабити; ~ náhode зохабити пригóді *áбо* слýчаю; ~ niekoho osudu охабити дакóго на дóлю

ponecháv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* охабляти **2** умóжнёвати

ponemč//iť -í -ia *dok.* понімчíти, ґерманізовáти *nedok. dok.*

ponemč//ovať -uje -ujú *nedok.* понімчовати, ґерманізовáти *nedok. dok.*

ponevier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* поневіряти ся, ходити *(без діла)*, не робити, блýкати ся, повáлёвати ся

poňho *4. p. zám.* on *s predl.* po *(pre mená životné)* по нёго

ponič//iť -í -ia *dok.* понічíти, знічíти, пошкóдити, знівочíти, показити *(вшыткo, постýпні)*

poniektorý *zám.* подакотрый, дакотрый, даякый

poník -a *m* пóник *м*

ponikl//ovať -uje -ujú *dok.* поніклёвáти

poniman//ie -ia *s* порозуміня; správne ~ niečoho спрáвне порозуміня дачóго

ponim//ať -a -ajú *nedok. kniž.* розумити, порозумити

poniže *predl. s 2. p.* ниже, пониже *чóго*; ~ mesta, dediny пониже міста, селá *áбо* валáлу

ponížene *prísl.* понижéні, покірні; ~ sa správať понижéні поводити ся; ~ ďakujem, prosím *zastar.* покірні *áбо* найпокірніше дякую, прóшу

ponížen//ie -ia *s* понижíня

ponížеnos//ť -ti *ž* пониженость, покірность

ponížen//ý понижéный, покірный; ~á prosba понижéна *áбо* покірна прóсьба; váš ~ sluha *al.* služobník *zastar.* ваш покірный *áбо* покірнішый слугá

poníž//iť -i -ia *dok.* понижыти

poníž//iť sa -i sa -ia sa *dok. pred kým, čím* понижыти ся; neponížim sa pred ním я не понижу ся пéред ним

poniž//ovať -uje -ujú *nedok.* понижовати; змéншовати

poniž//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. pred kým, čím* понижовати ся *пéред кым, чім*

ponižší *expr.* низкóго рóсту, низкый, невысóкый, понизшый

ponižujúc//i понижуючій; ~e postavenie понижуюче положíня; to je pre mňa ~e тото́ про мéне понижуюче

ponoc//ovať -uje -ujú *nedok. expr.* не спáти ночáми, бдíти

ponor -u *m námor.* понорíня; углублíня; malý ~ lode невелике углублíня шыфы

ponor//iť -í -ia *dok.* понорити, спустити до вóды; ~ ruku do vody понорити рýку до вóды

ponor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *do čoho i bezpredm.* понорити ся; ~ sa do vody понорити ся до во́ды; ~ sa na dno rieky понорити ся на дно рікы; loď sa ~ila шыфа потопила ся *або́* пішла́ на дно **2** *do čoho pren.* понорити ся, углубити ся *до чо́го*; ~ sa do práce углубити ся до робо́ты; ~ sa do seba понорити ся до се́бе

ponork//a -y *ž* підводна ло́дька, поно́рка

ponorn//ý *odb. v rôzn. význ.*: *bot.* ~ koreň поно́рюючій ко́рінь; *geol.* ~á rieka підзе́мна ріка́; *tech.* ~é čerpadlo понорююча черпа́лка

ponorov//ý: ~á čiara понорóва лінія, ва́терлінія

ponos//a -y *ž* жало́ба, поносова́ня, тяжканя собі́

ponos//iť -í -ia *dok.* **1** переносити *(вшыткo, постýпні)* **2** поносити; ~ dieťa na rukách поносити дітину на рука́х; ~ šaty поносити шма́ты

ponos//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. na koho, čo* поносова́ти ся, пожа́ловати ся; ~uje sa, že má mnoho práce він поносýє ся, же мать мно́го/ве́лё робо́ты; ~uje sa na bolesti hlavy він поносýє ся на болі́ня го́ловы

ponožk//a -y *ž, obyč. v mn. č.* **~y** штримфля; vlnené, silonové ~y вовняны, сілоно́вы штримфлі

pontifikáln//y *cirk.* архієре́йскый; ~a omša архієре́йска слýжба

pontifikát -u *m cirk.* понтіфіка́т

pontón -a/-u *m* понто́н

pontonový понтоно́вый; ~ most понтоно́вый міст

poňuch//ať -á -ajú *dok.* понюхати, пово́няти

ponuk//a -y *ž* **1** поню́кнутя, поню́ка, пропонова́ня; prijať ~ приняти поню́кнутя; odmietnuť ~u одмі́тнути *або́* не приняти поню́кнутя; zákon ~y a dopytu *ekon.* зако́н поню́кнутя і спро́су **2** *obch.* офе́рта, поню́кнутя, поню́ка

ponúk//ať -a -ajú *nedok.* **1** *komu čo* понука́ти; ~ niekomu pomoc, svoje služby понука́ти дако́му по́міч, свої́ слýжбы; ~ niekomu miesto понука́ти дако́му мі́сце; ~ tovar понука́ти това́р **2** *komu, čo, koho čím* понука́ти *кóму што*, погóщовати *кóго чім*; ~ niekomu šálku čaju понука́ти дако́му го́рня *або́* ша́лку ча́ю; ~ niekomu víno, ~ niekoho vínom погóщовати дако́го вино́м

ponúk//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *komu za čo* поню́ковати ся *ку кóму*; ~ sa niekomu na návštevu поню́ковати ся ку дако́му на навщі́ву *або́* в го́сті **2** вызыва́ти ся, поню́ковати свої́ слýжбы; бра́ти ся, ха́пати ся; ~ sa, že to urobí він бере́ ся тото́ зробити

ponúk//nuť -ne -nu *dok.* **1** *komu čo* поню́кнути; ~ niekomu stoličku поню́кнути дако́му столиць; ~ niekomu pomoc, priateľstvo поню́кнути дако́му по́міч, приятельство; ~li mu dobré miesto поню́кли/поню́кнули ёмý до́бре мі́сце **2** *komu čo, koho čím* поню́кнути *кóму што*, погостити *кóго чім*; ~la mu šálku čaju она́ поню́кнула ёмý го́рня *або́* ша́лку ча́ю; ~ niekomu jedlo, ~ niekoho jedlom поню́кнути дако́го ї́длóм; ~ niekoho vínom; ~ niekomu víno поню́кнути дако́го вино́м, погостити дако́го вино́м

ponúk//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* **1** *komu za čo* поню́кнути ся *ку кóму*; ~ sa za spoločníka поню́кнути ся до компа́нії *або́* за па́ртнера **2** поню́кнути свої́ слýжбы; взяти ся; ~ol sa, že ma odvezie він поню́кнув ся одве́сти ме́не

ponúknut//ie -ia *s* поню́кнутя, поню́ка, пропонова́ня; vzal si koláč bez ~ia він взяв кола́ч без поню́кненя; він взяв кола́ч без то́го, же́бы ëró поню́к(ну)ли

ponukový: ~ zákon *ekon.* зако́н поню́кы і до́питу

ponurý похму́рный; хму́рный, безуті́шный, невлюдный

pony -ho *m* по́ник *м*

poobal'//ovať -uje -ujú *dok.* обваляти; ~ mäso v múke обваляти мясо в мукі́

poobede *prísl.* пообі́ді, попо́лідне

poobed//ie -ia *s* пообідній час; дру́га половина дня

poobedňajší пообідняйшый; ~ odpočinok, spánok пообідняйшый одпочі́нок, пообідняйше спаня

poobed//ovať -uje -ujú *dok.* пообідати

poober//ať -á -ajú *dok.* **1** пооберáти; ~ hrušky, hrozno пооберáти грýшкы, грозно́; ~ strom позберáти урóду зо стрóму **2** зняти; зрізати; одділити; ~ mäso z kostí пооберáти *або* одділити мясо од кóстей

poobhliad//ať -a -ajú *dok.* обглянути, попозерáти (*вшытко, постýпні*); ~ miestnosti обглянути місцности

poobhliad//nuť sa -ne sa -nu sa *dok. po čom i bezpredm.* (*трошечкы*) обглянути ся, попозерáти ся; ~ sa po izbe обглянути ся по ізбі, попозерáти ізбу

poobhrýz//ať -a -ajú *dok.* пообгрызáти, обгрызти, обі́сти

poobíj//ať -a -ajú *dok.* пообивáти, обити *(вшытко, постýпні)*

poobjed//ať -á -ajú *dok.* пообі́дáти, обі́сти

poobkraj//ovať -uje -ujú *dok.* пообрі́зовати, обрі́зати; ~ chlieb обрі́зати хліб

poobkrúc//ať -a -ajú *dok.* пообкручáти, обкрутити, обмотáти

pooblam//ovať -uje -ujú *dok.* пооблáмовати; ~ konáre zo stromu пооблáмовати конарі́ зо стрóму

pooblieк//ať -a -ajú *dok.* пооблікáти, облечі́ (*вшыткых, мнóгых*); ~ deti облечі́ дíти

pooblieк//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* пооблікáти ся, облечі́ ся; ~ sa do nových šiat облечі́ ся до новых шмат; teplo sa ~ тéпло пооблікáти ся *або* облечі́ ся

pooblievať//ať -a -ajú *dok.* пообливáти, обляти, залляти; ~ stôl vínom пообливáти стіл винóм

poobliz//ovať -uje -ujú *dok.* пооблизовати, облизáти; ~ lyžicu облизáти лóжку ● mohol by si všetkých desať prstov ~ *expr.* міг бы ты вшыткы дéсять пáлців облизáти

poobrac//ať -ia -ajú *dok.* поперевертáти, перевернýти (*вшытко, дакотрé, дакíлько раз*) ~ stoličky перевернýти стілці́; ~ hrnce hore dnom поперевертáти гóрнці (на)вéрьх *або* горі́ дном ● (všetko) ~ hore nohami (вшытко) поперевертáти горі́ ногáми

poobrac//ať sa -ia sa -ajú sa *dok.* **1** пообертáти ся, повертíти ся; ~ sa pred zrkadlom повертíти ся пéред глядилом **2** попонагляти ся; постáрати ся скóро зробити даштó

poobrezáv//ať -a -ajú *dok.* пообрі́зовати, обрі́зати (*вшытко, постýпні*); ~ konáre пообрі́зовати *або* обрі́зати конарі́

poobsadz//ovať -uje -ujú *dok.* пообсáджовати; ~ všetky miesta пообсáджовати вшыткы мíсця

poobšív//ať -a -ajú *dok.* пообшывáти, обшыти, залáтати (*вшытко, постýпні*); ~ šaty пообшывáти шмáты; ~ pančuchy заштóпкати *або* залáтати панчóхы

poobtín//ať -a -ajú *dok.* пообтинáти, одрубáти, обтяти; ~ konáre sekerou пообтинáти конарі́ топорóм

poobtĺk//ať -a -ajú *dok.* обити (*вшытко, постýпні*); ~aný riad обиты ґрáты

poobúv//ať -a -ajú *dok.* пообувáти, обýти (*вшыткых, постýпні*) *кóго до чóго*

poobväz//ovať -uje -ujú *dok.* пообвязовати, перевязáти; ~ všetkých ranených перевязáти вшыткых ранéных; ~ niekomu rany перевязáти дакóму рáны

poobzer//ať (si) -á (si) -ajú (si) *dok.* обзрíти, обглянути; ~ dom обглянути дім; ~ niečo zo všetkých strán обзрíти даштó зо вшыткых бóків

poobzer//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** попозерáти ся, попрезерáти ся; ~ sa v zrkadle попозерáти ся в глядилі; ~ sa okolo seba *al.* dookola попрезерáти ся óколо сéбе *або* доокóла; ~ sa po meste, po dome *pren.* попрезерáти ся в мíсті, в дóмі **2** *za kým, čím* оглянути ся *на кóго, на што*; пообзерáти ся *за кым, чім*; všetci sa za ňou ~ali вшыткы оглянули ся *або* пообзерáли ся за нёв **3** *po kom, čom* поглядати *кóго,*

што; kamsi zmizol, musíme sa za ním ~ він десь змізнув, трéба ёгó поглядати *áбо* мýсиме ся за ним оглянути; ~ sa po zamestnaní поглядати робóту ● ~ sa po svete попозерáти ся по світі

poodber//ať -á -ajú *dok.* поодберáти, одобрáти, взяти; všetko im ~ali їм вшыткo поодберáли

poodber//ať sa -á sa -ajú sa *dok. od koho* поодберáти ся, одобрáти ся *од кóго*, розлучíти ся *з кым*; už som sa od všetkých ~al я уж од вшыткых одобрáв ся, я уж зо вшыткыми розлучів ся; hostia sa ~ali гості одобрáли ся *áбо* розлучíли ся

poodbíj//ať -a -ajú *dok.* поодбивáти, одбити; ~ všetky útoky nepriateľa одбити вшыткы атáкы неприятеля

pooddrap//ovať -uje -ujú *dok. expr. (odtrhnúť)* поодтóрговати, поодрывáти

poodhadz//ovať -uje -ujú *dok.* поодшмá-рёвати, пометáти; ~ zbrane пометáти збрáні

poodhal//iť -í -ia *dok.* припідняти, приодкрыти; ~ záves припідняти зáнавес; ~ rúško tajomstva *pren.* приодкрыти завíсу, скрывáючу тáйность

poodháň//ať -a –ajú *dok.* поодганяти, одганяти

poodchádz//ať -a -ajú *dok.* поодходити, одыйти *(єдéн за дрýгым, постýпні)*; hostia už ~ali гóсті уж поодходили

poodchýl//iť -i -ia *dok.* приодхылити, приотворити; ~ dvere, oblok приодхылити *áбо* приотворити двéрі, óблак *áбо* óкно

poodklad//ať -á -ajú *dok.* поодкладáти, одложыти

pood//kryť -kryje -kryjú *dok.* приодкрыти, припідняти прикрывку; ~ hrniec приодкры-ти гóрнець

poodkvit//ať -á -ajú *dok.* одквітáти, одквітнути (*постýпні*)

poodlam//ovať -uje -ujú *dok.* поодлáмовати, одламáти (*вшыткo, постýпні*); ~ konáre stromu одламáти конарі стрóму

poodlep//ovať -uje -ujú *dok.* поодлíплёвати, оліпити (*вшыткo, постýпні*); ~ známky (*z listov, obálok*) поодлíплёвати знáмкы

poodliev//ať -a -ajú *dok.* поодливáти, одляти; ~ víno z pohárov одляти винó з пóгарів

poodmet//ať -á -ajú *dok.* поодмітáти, одмéсти (*постýпні*); ~ sneh z chodníka поодмітáти сніг з хóдника

poodnáš//ať -a -ajú *dok.* пооднашáти, однéсти (*вшыткo, постýпні*); ~ vrecia однéсти míхы

poodním//ať -a -ajú *dok. čo komu* одняти, взяти, поодоберáти, пооднимáти

poodoberať *p.* **poodberať**

poodoberať sa *p.* **poodberať sa**

poodrezáv//ať -a -ajú, **poodrez//ovať** -uje -ujú *dok.* поодрíзовати, одрíзати

poodskak//ovať -uje -ujú *dok.* поодскáковати, одскóчіти; chlapci ~ali od dverí хлóпці поодскáковали од двéрей; gombičky ~ali ґóмбічкы поодскáковали *áбо* одлетíли *áбо* одтóргли ся

poodstraň//ovať -uje -ujú *dok.* **1** поодстрáнёвати, одстранити, ліквідовáти, дати гет, дати нáбік (*вшыткo, поступлі*) **2** знічíти, зáбити, одстранити, ліквідовáти; ~ nepriateľov знічíти неприятелів

poodstrih//ovať -uje -ujú *dok.* поодстри-говати, одстричі, обрíзати (*вшыткo, постýпні*)

poodsudz//ovať -uje -ujú *dok.* поодсýджо-вати, одсудити

poodtín//ať -a –ajú *dok.* поодтинáти, одрубáти, обрубáти, одсечí; ~ konáre zo stromov поодтинáти конарі зо стрóмів

poodváž//ať -a -ajú *dok.* поодважáти, одвéзти, розвéзти; ~ hostí na aute одвéзти *áбо* розвéсти *áбо* поодважáти вшыткых гóстів на áвті

poodväz//ovať -uje -ujú *dok.* поодвязовати, одвязáти; ~ všetky kone поодвязовати вшыткы кóні

pooperačn//ý *lek.* пооперáчный; ~é obdobie пооперáчный перíод; ~é komplikácie пооперáчны комплікáції

pooprav//ovať -uje -ujú *dok.* поопрáвлёвати, опрáвити (*постýпні вшыткo*)

poopyt//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* повыпрóшовати, попросити (*вшыткo, постýпні*)

poopúšť//ať -a -ajú *dok. koho, čo* поохабляти; deti ~ali rodičov дíти поохабляли рóдичів

poorať poorie poorú *dok.* поорáти, зорáти; ~ polia поорáти *áбо* зорáти пóля

poostr//iť -í -ia *dok.* поострити, наострити; ~ nôž, kosu поострити нóжик, косý

pootáľ//ať -a -ajú *dok.* оддáлёвати; спомалити; ~ s odpoveďou оддáлёвати з óдповідёв

pootĺk//ať -a -ajú *dok.* поотóвковати, пообивáти, одбити; ~ taniere пообивáти крáї тáнірів

pootoč//iť -í -ia *dok.* обернýти (*трошéчкы*); трошéчкы обернýти гóлову

pootvár//ať -a -ajú *dok.* поотваряти; отворити (*вшыткo, постýпні*); ~ dvere, obloky поотваряти вшыткы двéрі, óкна *áбо* óблакы ● ~ niekomu oči отворити дакóму óчі

pootvor//iť -í -ia *dok.* приотворити; ~ oblok приотворити óблак *áбо* óкно; ~ oči, ústa приотворити óчі, рот

popad//ať -á -ajú *dok.* попáдати, упáсти

popad//núť -ne -nú *dok.* **1** поімáти, ухóпити; взяти; ~ niekoho za krk, za golier поімáти *áбо* ухóпити дакóго за карк, за гáлір **2** *koho* зміцнити ся *кóго,* оволодíти *кым;* ~ol ho strach зміцнив ся ёгó страх; ~la ho zlosť ёгó ухóпила злость, він назлостив ся; ~lo ho zúfalstvo ёгó ухóпило нещáстя ● nemohol slova ~ він не міг выповісти áни слóво; sotva *al.* ledva dych ~ne ёмý дыхáня запéрло

popách//ať -a -ajú *dok.* наробити, натворити; ~ chyby наробити хыб; ~ hlúposti натворити глýпостей

popalenin//a -y *ž* попаленина; ~ prvého, druhého, tretieho stupňa попаленина пéршого, дрýгого, трéтёго стýпня

popál//iť -i -ia *dok.* **1** попалити, спалити (*вшыткo, постýпні*); ~ knihy спалити книгы; ~ všetko drevo спалити вшыткы дрыва **2** попалити; ~ niekogo cigaretou попалити дакóго ціґарéтлёв; ~ si jazyk, ruky попалити собí язык, рýкы ● ~ za sebou všetky mosty спалити за собóв вшыткы мóсты; ~ si prsty попалити ся на дачíм

popál//iť sa -i sa -ia sa *dok.* попалити ся *aj pren.*; ~ sa žehličkou попалити ся біґляйзом; ~ sa kyselinou sírovou попалити ся сéрнов кіслотóв ● kto sa hrá s ohňom, ľahko sa ~i [*prísl.*] хто з огнём грать ся, тот лéгко попáлить ся

popamäti *prísl.* по пáмяти; nájsť niečo ~ нáйти даштó по пáмяти *áбо* по-сліпáчкы

popanšt//iť -í -ia *dok. pejor. zastar. koho, čo* попанщíти

popanšt//iť sa -í sa -ia sa *dok. pejor. zastar.* попанщíти ся

popap//ať -á -ajú *dok. expr.* зъїсти, поїсти

popaprik//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* попаприковáти

popár//ať -a -ajú *dok.* попорóти, перепорóти, роспорóти; ~ šaty попорóти *áбо* роспорóти цíлы шмáты

popár//iť -i -ia *dok.* попаровáти, споїти до пáры

popás//ať -a -ajú *nedok. expr.* пáсти, попáсовати ● ~ (si) oči *al.* pohľad *al.* zrak na niekom, niečom любовáти ся дакым, дачíм

popásť popasie popasú *dok.* **1** попáсти; ~ kravy попáсти корóвы **2** выпасти, спáсти (*травý і т. п.*) ● ~ (si) oči *al.* pohľad *al.* zrak na niekom, niečom полюбовáти ся дакым, дачíм

popest//ovať -uje -ujú *dok.* попестовáти, потримати на рукáх *(дітину)*

popch//ať -á -ajú *dok.* попхáти, напхáти (*вшытко, постýпні*); ~al všetko do vrecák він напхáв вшытко до кішéнь

popch//núť -ne -nú *dok.* **1** попхнýти, попонагляти; ~ koňa do cvalu попхнýти коня до цвáлу *áбо* цвáлати **2** *koho expr.* підпіхнýти, кóльнути

popier//ať -a -ajú *nedok.* **1** поперáти, заперéчовати; ~ existenciu niečoho поперáти екзістéнцію дачóго; ~ právo na niečo поперáти прáво на даштó **2** одмíтовати, одшмáрёвати; ~ tvrdenie одмíтовати тверджíня; ~ správu одмíтовати ознаміня **3** *čo* поперáти *што*, зрікáти ся *чóго*; ~ svoju vinu, svoju účasť na niečom поперáти свóю вину в дачíм; ~ svoje slová поперáти свóї слóва *áбо* зрікáти ся свóїх слов

popich//ať -á -ajú *dok.* **1** *koho, čo* попíхати, поколóти *(дакíлько раз)*; ~ niekoho nožom попíхати дакóго нóжом **2** *čo, do čoho* напíхати (*на дакількóх мíсцях*); cesto vidličkou ~áme тíсто вилков напíхаме

popicháv//ať -a -ajú *nedok.* **1** стискáти *áбо* поганяти (коня) острóгами (*чáсом*) **2** *(v telesných orgánoch)* колóти, покóлёвати; srdce ma ~a сéрдце мéне покóлює **3** *expr.* підпíховати, нагýцковати; штвáти

popich//núť -ne -nú *dok.* **1** стиснути *áбо* погнáти (коня) острóгами **2** *expr.* пíхнути, кóльнути, подраждити

popichovať *p.* **popichávať**

popíj//ať (si) -a (si) -ajú (si) *nedok. expr.* попивáти; ~ (si) kávu, čaj попивáти кáвей, чай

popíl//iť -i -ia *dok.* попилити, порíзати (*вшытко, постýпні*); ~ drevo порíзати *áбо* попилити вшыткы дрыва

popín//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* вити ся (*о ростлинах*)

popis -u *m* óпис; stručný, systematický ~ кýртый/корóткый, сістематíчный óпис

popí//sať -še -šu *dok. čo* **1** пописáти; ~ papier, zošit пописáти (цíлый) пáпірь, тéйку/писáнку **2** написáти; ~ mnoho kníh написáти вéлё/мнóго книг; ~ na tabuľu vetu написáти на тáблу речíня **3** описáти *што,* склáсти óпис *чóго* **4** описáти; ~ cestu описáти путовáня; presne ~ pracovný postup акурáтні описáти робóчій пóступ *áбо* процéс

popisk//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *nedok. expr.* посвистовати

popisn//ý óписный, аналітíчный; ~á botanika óписна *áбо* аналітíчна ботáніка ● ~é číslo (domu) порядкóве чíсло (дóму)

popis//ovať -uje -ujú *nedok. čo* **1** описовати *што*, складáти óпис *чóго* **2** описовати; ~ cestu, описовати путовáня *áбо* подорóжованя

popiť popije popijú *dok.* попити, выпити; ~ mnoho vína попити *áбо* выпити вéлё/ мнóго винá

poplach -u *m* **1** пóплах; letecký ~ воздýшный пóплах; biť na ~ бити на пóплах **2** переполóх, пáніка; vyvolať *al.* vzbudiť ~ підняти пáніку *áбо* пóплах, выкликати пáніку; šíriť ~ шырити пáніку

poplachov//ý поплахóвый; ~é zariadenie поплахóвый механíзм; ~ signál поплахóвый сíґнал

popla//kať si -če si -čú si *dok.* поплáкати (собí)

poplakáv//ať (si) -a (si) -ajú (si) *nedok. expr.* поплáковати (собí) (*тихо, час од часý, чáсом*)

poplašený *expr.* настрáшеный, поплашé-ный, переполошáный

poplaš//iť -í -ia *dok.* настрáшыти, пере-полошáти; ~ deti настрáшыти дíти/дітéй

poplašn//ý *v rôzn. význ.* поплахóвый; ~ signál поплахóвый сíґнал, сíґнал пóплаху; ~á siréna сірéна; ~é správy, chýry поплáшны вíсті, хыры

poplát//ať -a -ajú *dok.* поплáтати, заплáтати, залáтати; ~ košeľu поплáтати сорóчку

poplat//iť -í -ia *dok.* поплатити, заплатити, выплатити (*по чáстках*); ~ dlhy выплатити дóвгы

poplatkov//ý поплаткóвый; ~á povinnosť поплаткóва повинность

poplatník -a *m* **1** поплáтник; daňový ~ данёвый поплáтник **2** *hist.* дáнник

poplatný повинный платити (*дáни і т. п.)*

poplat//ok -ku *m* **1** пóплаток, плачíня; colný, súdny ~ цóлный, сýдный пóплаток; ~ za rádio, telefón плачíня за рáдіо, телефóн; urobiť niečo za mierny ~ зробити даштó за незначнé нагороджíня; oslobodiť niekoho od ~kov ослободити дакóго од пóплатків **2** *hist.* дань, контрібýція

poplesn//ieť -ie -ejú *dok.* заплеснівíти

popleten//ec -ca *m pejor.* поплетéнець, помотáнець

popleten//ý поплетéный, помотáный, попýтаный, запýтаный; ~é správy поплетéны слýхы; ~ človek попýтаный чоловíк

popliesk//ať -a -ajú *dok.* поклéпкати; ~ niekoho po pleci поклéпкати дакóго по плéчі

poplieskav//ať -á -ajú *nedok.* поклéпковати

popliesť popletie popletú *dok.* поплéсти, попýтати, запýтати, помотáти; celkom ma poplietol svojimi otázkami він мéне цáлком запýтав свóїми(а) вопрóсами • ~ niekomu hlavu поплéсти дакóму гóлову

popliesť sa popletie sa popletú sa *dok.* **1** поплéсти ся, замотáти ся; myšlienky sa mi poplietli дýмкы мóї поплéли ся *áбо* замотáли ся **2** *expr.* запýтати ся, збити ся з дорóгы, змылити ся; celkom sa poplietol він цáлком поплíв ся *áбо* змылив ся

popliesť si popletie si popletú si *dok. koho, čo s kým, čím expr.* попýтати (собí), перепýтати (собí), поплéсти (собí); ~ si mená, adresy перепýтати (собí) мéна, адрéсы

popľúcnic//a -e *ž anat.* плéвра

popľuť popľuje popľujú *dok.* поплювáти, оплювáти; ~ dlážku оплювáти підлóгу; ~ si do dlaní, do rúk поплювáти до дóлоней, до рук

popod *predl. so 4. p.* пóпід *што*; ~ obloky пóпід óкна/óблакы; chytiť ~ pazuchu взяти *áбо* ухóпити пóпід пазýху *áбо* рýку • pliesť sa *al.* motať sa ~ nohy niekomu пýтати ся *áбо* вертíти ся пóпід нóгы дакóму; hundrať, mrmlať ~ nos ґýндрати, бормотáти собí пóпід ніс

popod//ísť -íde -ídu *dok.* підíйти, зробити дакíлько крóків до пéреду; ~ bližšie підíйти (по)ближе

popodpis//ovať -uje -ujú *dok.* попідписовати, підписáти (*єдéн за дрýгым*); ~ prihlášky підписáти приголошíня

popo//hnať -ženie -ženú *dok.* погнáти, попонагляти ся; ~ koňa погнáти коня; ~ niekoho do práce погнáти дакóго до робóты, принýтити дакóго взяти ся за робóту

popol -a *m* пóпіл; drevný, sopečný ~ деревяный, вулканíчный пóпіл; striasť ~ z cigarety стрясти пóпіл з ціґарéтлі; piecť v ~ печí в пóпілі • tvár ako z ~a *al.* ako ~ тварь як з пóпілу *áбо* як зéмля; spáliť niečo na ~ спалити даштó на пóпіл; obrátiť niečo na ~ *kniž.* обернýти даштó на пóпіл, цáлком спалити; dom ľahol ~om *kniž.* дім згорíв на пóпіл; posypať si hlavu ~om *bibl.* посыпати гóлову пóпілом; obrátiť sa na prach a ~ *bibl.* обернýти ся на пóрох і пóпіл

popolár -a *m* смітярь

popolav//ieť -ie -ejú *nedok.* ставáти ся попілáво-сивым, сивíти

popolavý попілáвый, попілáво-сивый, сивый

popolček -a *m tech.* пóпілчік

popol//ec -ca *m cirk.* **1** посвячéный пóпіл (*котрым свящéник робить крест на челí вíруючіх в пéршый день великого пóсту)* **2** **Popolec** сéреда в пéршім тыждні великого пóсту

popoliev//ať -a -ajú *dok.* пополивáти, полляти (*вшыткo, постýпні*); ~ kvety пополивáти вшыткы квíткы

popol//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* купáти ся в пóроху (*о птáхах*)

popolk//a -y *ž* вóвірка (*сібíрьска*)
popolkový вóвірчін; ~ kožuch вóвірчін кожýх
popolnatos//ť -ti *ž odb.* попілнáтость; ~ uhlia попілнáтость ýгля
popolnatý *odb.* попілнáтый
popolnic//a -e *ž* **1** ýрна (*на храніня nóпілу умéршых*) **2** *zastar.* попілниця *ж,* (*menšia*) попілничка, пóпілник
popolník -a *m* **1** попілниця **2** (*v peci pod roštom ap.*) пóпілник
popolnisk//o -a *s archeol.* місце, де спáлёвали умéршых
popoľšť//ovať -uje -ujú *nedok.* попóльщовати
popoludňajš//í пообíдній, пообíдняйшый; ~ spánok пообíдній спáнок; ~ie vyučovanie пообíдняйше выучовáня; ~ia smena пообíдняйша *áбо* дрýга зміна (*в фабриці і т. n.*)
popoludn//ie -ia *s* попóлідне, пообíдній, пообíдняйшый час, дрýга половина дня
Popolušk//a –y *ž* Попілюшка
poponáhľ//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* попонагляти ся, поспішыти; ~ sa domov попонагляти ся домів; ~ sa s prácou попонагляти ся з робóтов
poporiadku *prísl.* по пóрядку, постýпні, зарядом; urobiť všetko ~ зробити вшытко зарядом
popozajtra, popozajtre *prísl.* позáвтра, о два дні
popozer//ať (si) -á (si) -ajú (si) *dok. koho, čo* попозерáти (собí); ~ (si) dom, výklady попозерáти (собí) дім, вітрíны
popórodn//ý *lek.* попорóдный, по роджíні; ~é obdobie попорóдный час; ~é bolesti попорóдны бóлести
poprask//ať (sa) -á (sa) -ajú (sa) *dok.* попрáскати (ся); koža (sa) ~ala кóжа попрáскала (ся)
popráš//iť -i -ia *dok.* запорошыти, посыпати (*тóнков вéрствов*); ~ cesto múkou посыпати тíсто мукóв; ~ si tvár pudrom злéгка напудровáти (собí) тварь; попудровáти тварь; cesta ~ená snehom дорóга запорошéна снігóм
popraš//ok -ku *m* попорóшок (*nóроху і т. п.*); snehový ~ снігóвый попорóшок, пéршый сніг, сыпкый сніг
poprašovac//í попорóшуючій; ~ie prostriedky попорóшуючі срéдства (*на опыліня ростлин*); ~ie zariadenie попорóшуючій механíзм; опылёватель
popraš//ovať -uje -ujú *nedok.* осыпати, посыпати (*тонкóв вéрствов*); попорóшовати, запорóшовати
poprať poperie poperú *dok.* попрáти, выпрати (*вшытко, постýпні*); выпрати вшытку білізнý
popra//tať -ce -cú *expr.* попрятати, уложыти; ~ všetko do jedného kufra уложыти вшытко до єднóго кýфра
popra//tať sa -ce sa -cú sa *dok.* **1** вмістити ся, змістити ся, помістити ся, вóйти; všetok nábytok sa do tejto izby nepoprace вшыток бýтор до той íзбы *áбо* хыжы не вóйде *áбо* не змістить ся **2** *expr.* спрятати ся, скрыти ся, ховáти ся
poprav//a -y *ž* обішíня, повішíня *c*; vykonať ~u обісити, выконати обішíня; viesť na ~u вéсти на шыбенíцю *áбо* на смерть; hromadná ~ мáсове обішíня • ísť niekam ako na ~u *expr.* іти даґдé, як на шыбенíцю *áбо* на смерть
poprá//vať -a -ajú, **poprav//ovať** -uje -ujú *nedok.* поправляти, приводити до пóрядку, робити пóрядок
popravisk//o -a *s* місце обішíня/повішíня, шыбенíчне місце
poprav//iť[1] -í -ia *dok.* обісити, завісити; ~ obesením выконати обішíня, обісити; ~ sťatím выконати кáру стятём гóловы
poprav//iť[2] -í -ia *dok.* опрáвити, привéсти до пóрядку, опрáвити, напрáвити, зліпшыти даштó
poprav//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* обíшовати
poprav//ovať[2] -uje -ujú *nedok.* оправляти, приводити до пóрядку; стучніти, прибрáти на вáзі

popraž//iť -í -ia *dok.* **1** попрáжыти *(трошéчкы)*; ~ mäso, cibuľu, kávu попрáжыти мясо, цібýлю, кáвей **2** выпражыти, попрáжыти, перепрáжыти (*вшыткo*); ~ všetky rezne выпражыти вшыткы різкы

popreber//ať -á -ajú *dok.* попреберáти, перебрáти, россортіровáти; ~ ovocie попреберáти овоцину; ~ tovar попреберáный товáр

poprebúdz//ať -a -ujú *dok.* попробýджовати, пробудити (*вшыткых, постýпні*)

poprebúdz//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* попробýджовати ся, збудити ся, позбýджовати ся (*о вшыткых, мнóгых*)

popred *predl. so 4. p.* попéред; ~ dvere попéред двéрі

popred//ať -a -ajú *dok.* роспродати, попродати, продати (*вшыткo, постýпні*); ~ všetok tovar роспродати вшыток товáр

popredbehávl/ať -a -ajú *dok. koho, čo* попередбіговати, передбігнути, выпередити

popred//ie -ia *s* **1** (*predná časť*) перéдня часть, перéдній план; v ~í bolo vidno jeho vysokú postavu в перéднім плáні *áбо* впéреді было видно ëгó высóку фіґýру **2** (významné miesto) перéдній *áбо* пéршый план, пéрше мíсце, поперéдній; stáť v ~í стояти на пéршім мíсці; dostať sa *al.* vystúpiť do ~ia вытягнути ся на перéдній план; niekto, niečo je v ~í záujmu дахтó, дашто находить ся в цéнтрі інтерéсу

popredku *prísl.* **1** впéреді; ísť ~ іти впéреді **2** допéреду, зо зачáтку, напéред

popredný вызначный, поперéдній, першорядный; ~ spisovateľ поперéдній *áбо* вызначный писáтель

poprehadz//ovať -uje -ujú *dok.* **1** поперешмáрëвати; порозмíтовати; papiere na stole boli ~ované папíря на стóлі были поперешмáрëваны *áбо* розметáны **2** перешмáрити, пометáти *(вшыткo, постýпні)*; ~ kamene cez plot поперешмáрëвати камíня чéрез пліт

poprehán//ať -a -ajú *dok.* **1** попреганяти (*з мíсця на мíсце*), преганяти **2** *expr.* принýчовати; učiteľ ~al žiakov учíтель принýчовав ученикíв (учíти ся)

poprehľadáv//ať -a -ajú *dok.* попрезерáти, переглянути; ~ všetky kufre попрезерáти вшыткы кýфры

poprechádz//ať -a -ajú *dok.* перéйти; обыйти (*вшыткo, постýпні*); ~ cez všetky izby перéйти *áбо* обыйти вшыткы íзбы *áбо* хыжы

poprechádz//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* перéйти ся, походити, погуляти; ~ sa po záhrade перéйти ся по саді

popreklad//ať[1] -á -ajú *dok.* поперекладáти, перемістити, переложыти, перестáвити; ~ nábytok поперекладáти бýтор

popreklad//ať[2] -á -ajú *dok.* поперекладáти, переклáсти, перевéсти (*вшыткo, постýпні*); ~ básne Š. Suchého do slovenčiny переклáсти стихы Ш. Сýхого на словáцькый язык

poprekrúc//ať -a -ajú *dok.* поперекрýчовати, перекрутити; ~ pravdu, fakty поперекрýчовати прáвду, фáкты

popremeriav//ať -a -ajú *dok.* поперемíрëвати, перемíряти, змíряти (*вшыткo, дакíлько раз*); ~ pozemky перемíряти земéльны чáсткы

popremiesť//ovať, popremiestň//ovať –uje -ujú *dok.* попереміщовати, перемістити, переложыти, перестáвити (*вшыткo, постýпні*)

popremýšľ//ať -a -ajú *dok. o kom, čom* подýмати, пороздýмовати, поувáжовати

poprenáš//ať -a -ajú *dok.* поперенашáти, переносити, перенéсти (*вшыткo, постýпні*); ~ kufre, knihy поперенашáти *áбо* перенéсти кýфры, книжкы; ~ chorých, deti переносити *áбо* перенéсти, хвóрых, дíти

poprepis//ovať -uje -ujú *dok.* попереписовати, переписáти (*вшыткo, постýпні*); ~ niekoľko zošitov переписáти дакíлько тéëк *áбо* писáнок

poprepúšť//ať -a -ajú *dok.* **1** попрепущáти, уволнити (*вшыткых, постýпні*); ~ali polovicu robotníkov попрепущáли половину робітників **2** выпустити (на слобóду)

poprerezáv//ať -a -ajú *dok.* поперерíзовати, перерíзати (*вшытко, в дакількóх мíсцях*); ~ povrazy поперерíзовати штрáнґы

popresádz//ať -a -ajú, **popresadz//ovať** -uje -ujú *dok. (o rastlinách)* попересáджовати, пересадити (*вшытко, постýпні*); ~ kvety пересадити квіткы

popreskak//ovať -uje -ujú *dok.* перескóчіти, попересkáковати (*постýпні*)

poprestriháv//ať -a -ajú, **poprestrih//ovať** -uje -ujú *dok.* поперестриговати, перестричí (*вшытко, постýпні*)

poprešív//ať -a -ajú *dok.* **1** поперешывáти, перешыти, переробити (*постýпні, дакíлько річéй*); ~ šaty перешыти *áбо* переробити шмáты **2** перешыти, поперешывáти (дакíлько раз)

popreťah//ovať -uje -ujú *dok.* поперетяговати, перетягнýти; ~ mäso slaninou поперетяговати мясо солонинов, перешпíковáти; ~ (si) ruky, nohy протягнýти *áбо* выстерти рýкы, нóгы

popreťah//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* попретяговати ся, выстерти ся, протягнýти ся

popretkáv//ať -a -ajú *dok. čo, čo čím* поперетквáти (*на дакількóх мíсцях*)

poprevádz//ať -a -ajú *dok.* перевéсти, попереваджáти

poprevážl//ať -a -ajú *dok.* **1** перевозити, перевéзти (*вшыткых, постýпні*) **2** повозити; ~ deti na aute повозити діти на áвті

poprevážl//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* **1** перевозити (*вшыткых, мнóгых*); ~ali sa cez rieku они перевозили ся чéрез ріký; їх перевéзли чéрез ріký **2** (*povoziť sa*) повозити ся

poprevä z//ovať -uje -ujú *dok.* поперевязовати, перевязáти (*вшыткых, постýпні*); ~ ranených перевязáти ранéных

poprevrac//ať -ia -ajú *dok.* поперевертáти, перевернýти, обернýти (*постýпні, дакíлько раз*); ~ strany v knihe обернýти дакíлько сторíнок в книжці

poprevratov//ý по переворóті; ~é roky рóкы по переворóті; ~á literatúra літератýра, выникша по переворóті

poprezer//ať (si) -á (si) -ajú (si) *dok.* попрезерáти (собí), попозерáти (собí), пообзерáти (собí)

poprezrádz//ať -a -ajú *dok.* попрозрáджовати, выздрадити (*вшытко, вшыткых, постýпні*); ~ svojich kamarátov повызрáджовати свóї камарáтів; ~ tajnosti выздрадити тáйности

popŕhl//iť -i -ia *dok.* попечí (*копривов*); ~ nohy žihľavou попечí нóгы коприв ов

popŕhl//iť sa -i sa -ia sa *dok.* попечí ся коприв ов

popŕch//ať –a, **poprcháv//ať** -a *nedok.* покрóповати, кропити; ~al dáždik покрóповав дóджік; začalo ~ *neos.* зачалó кропити, зачáв покрóповати дóджік

popri *predl. so 6. p.* **1** кóло, óколо *когó, чóго,* пóпри *чім*; prešiel ~ mne перейшóв кóло мéне **2** пóпри, рядом *з кым, чім*; ~ otcovi sa zdal malý пóпри вітцёви він вызерав малéнькым **3** в порівнáні, єдночáсні *з чім*; ~ inom рáзом з тым, óкрем тóго; ~ riadnom zamestnaní zaoberal sa aj prekladmi óкрем свóёй робóты він заоберáв ся перéкладами

popriať popraje poprajú *dok.* зажелáти; ~ šťastnú cestu зажелáти щастливу дорóгу

poprieť poprie poprú *dok.* **1** не признáти; ~ existenciu niečoho не признáти екзістéнцію дачóго **2** одшмáрити, вывернути; ~ tvrdenie вывернути тверджíня; ~ správu попéрти вíстку **3** *čo* затаїти, не признáти ся, попéрти, зречí ся; ~ svoje slová попéрти свóї слóва; ~ svoju vinu не признáти свóю вину

poprichádz//ať -a –ajú **poprichod//iť** -í -ia *dok.* поприходити, прийти (*о вшыткых, постýнні*); hostia ~ali гóсті поприходили *áбо* при(й)шли *áбо* посходили ся

poprikrýv//ať -a -ajú *dok.* **1** прикрыти, поприкрывáти *(постýнні)*; ~ chorého dekami прикрыти хвóрого дéками **2** прикрыти, пристéрти (*вшытко, постýнні*); ~ stoly obrusmi поприкрывáти стóлы óбрусами

popriliep//ať –a –ajú *zried.* i **poprilep//ovať** -uje -ujú *dok. čo* приліпити, поприліплёвати; ~ známky na listy приліпити знáмкы на письма

popriná//ať -a -ajú *dok.* принéсти, попринашáти *(постýнні, дакíлько річéй)*; принéсти дітём дарýнкы

poprípade *čast.* áбо; при нáйгіршім, в крáйнім слýчаї; vrátim sa dnes ~ až zajtra я вéрну ся днесь, при нáйгіршім зáвтра

poprišív//ať -a -ajú *dok.* пришыти, попришывáти *(вшытко, постýнні)*; ~ gombíky пришыти *áбо* попришывáти ґóмбічкы

popritom *prísl.* пóпри тім, óкрем тóго, при тім, ку тóму же

popriváž//ať -a -ajú *dok.* привéзти, поприважáти *(вшытко, постýнні)*

popros//iť -í -ia *dok.* **1** попросити; ~ o dovolenie odísť попросити о дозволíня одыйти **2** позвáти, попросити; ~ niekoho na čaj, na kávu позвáти дакóго на чай, кáву; ~ o tanec попросити на тáнець

poprs//ie -ia *s* **1** грудь *ж*, *mn. č.* грýди, пéрсы; vysoké ~ высóкы грýди **2** бюста (*скулптýрный пóртрет*)

poprsk//ať -á -ajú *dok.* побрыскати, обрыскати

poprsnic//a -e *ž stav.* парапéта, парапéтна дóска

popruh -u *m* нóсный рéмінь

po prve *čísl. výraz* по-пéрше

popuč//iť -í -ia *dok.* попучíти, роздавити ● išlo *al.* malo ho ~ od smiechu, jedu *neos.* *hovor.* він лем же не роспýчів ся од сміхý, од злóсти

popud -u *m* **1** пóштовх, íмпулз, ініціатíва; z ~u niekoho з дачíёй ініціатíвы; z vlastného ~ з влáстной ініціатíвы; na prvý ~ urobiť зробити на пéршый пóштовх; dať ~ k niečomu дати íмпулз к дачóму, выкликати дашто́ **2** повзбýджовач *м*, роздрáждёвач *м*; sluchový, zrakový ~ слухóвый, óчный родрáждёвач

popudený знепокоєный; нагнíваный, побýреный

popud//iť -í -ia *dok.* **1** знепокоїти, нагнíвати, побýрити; jeho odpoveď ma ~ila ёгó óдповідь мéне побýрила **2** *proti komu* выкликати нéнавісь, поштвáти *прóтів кóго*; ~ otca proti sebe поштвáти вітця прóтів сéбе **3** *do čoho, k čomu* підпíхнути *к чóму*, наладити *прóтів кóго*

popudliv//ý **1** роздрáждюючій, выбушный, імпулзíвный; ~človek выбушный чоловíк **2** побýрюючій, гнíваючій: ~é správanie гнíваюче поводжíня

popudz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** підпíховати, гнíвати, побýрёвати **2** *proti komu* выкликати нéнавість *у дакóго прóтів* дакóго, штвáти **3** *do čoho, k čomu* повзбýджовати *к чóму*

popuk -u *m expr.*: smiať sa do ~u сміяти ся до попýку, лем же не пýкне од сміхý; hnevať sa do ~u пýкнути од злóсти; najesť sa *al.* napchať sa do ~u напхáти ся до прáскнутя; do ~u! а) мож прáскнути од сміхý; б) мож прáскнути од злóсти

popuk//ať (sa) -á (sa) -ajú (sa) *dok.* попýкати ся, пороспрáсковати ся, попрáскати ся; koža (sa) ~ala кóжа попрáскала ся; ~ané ruky пороспрáскованы рýкы; ~ané pery попрáсканы ґáмбы ● ~ sa od smiechu пýкнути од сміхý

populáci//a -ie *ž* популáція, люднáтость, чісéлность жытельства; vzrast ~ie зріст чісéлности жытельства; pokles ~ie зменшíня чісéлности жытельства

populačn//ý *príd. k* **populácia;** ~á schopnosť спосóбность розмнóжовати ся; ~ prírastok

популáчный прирóсток; ~á štatistika популáчна штатістіка, штатістіка рóсту жытeльства; ~ zákon закóн рóсту жытeльства

popularit//a -y *ž* популáрность *ж;* získať, stratiť ~u здобыти, стратити популáрность; mať veľkú ~u мáти велику популáрность

popularizác//ia -ie *ž* популярізáція; ~ vedy, umenia популярізáція наýкы, іскýства

popularizačn//ý популярізýючій; ~á literatúra популярізýюча літератýра

popularizátor -a *m* популярізáтор

populariz//ovať -uje -ujú *nedok.* популярізовáти *nedok. dok.*; ~ vedecké poznatky популярізовáти резултáты наýкы

popularizujúc//i популярізýючій; ~ výklad популярізýюче высвітліня; ~e práce популярізáторьскы робóты

populárno-vedecký наýчно-популáрный

populárn//y популáрный; ~ výklad популáрне высвітліня; ~a pieseň популáрна співанка; ~ herec популáрный артíста; stať sa ~ým стáти популáрным

popust//iť -í -ia *dok.* **1** попустити, трошéчкы попустити; ~ (si) remeň попýстити рéмінь; ~ opraty, uzdu попустити *áбо* уволнити ліці, ýзду; ~ šaty а) попустити шмáты в зашывхах; б) продовжыти шмáты **2** *z čoho, od čoho i bezpredm.* зречі ся, одстýпити *од чóго*; одстýпити; ~ od svojich plánov одстýпити од свóїх плáнів; ~ zo svojich nárokov зречі ся *áбо* одстýпити од свóїх пожáдовань **3** (*prestať držať*) выпустити (із рук) **4** поволити ся; dvere pod údermi ~ili двéрі од бýханя поволили ся **5** зослáбнути, охолодніти ся; hnev ju ~il гнів єй охолоднів; horúčava ~ila горячість зослáбла **6** *čo komu* устýпити • ~ v tempe *šport.* знижыти тéмпо; ~ uzdu niekomu дати вéце слобóды дакóму; ~ uzdu fantázii, zvedavosti, myšlienkam дати вóлю (свóїй) фантáзії, зведáвости, дýмкам

popúšť//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* попущáти, ослабляти **2** *z čoho, od čoho i bezpredm.* зрікáти ся, одступáти *од чóго*, уступáти **3** выпущáти (*із рук*) **4** повóлёвати ся **5** зослáблёвати, знижовати ся **6** *čo komu* устýповати

popýš//iť sa -i sa -ia sa *dok.* попышыти ся, потішыти ся, похвалити ся, указáти ся

popýt//ať -a -ajú *dok.* попросити; ~ o tanec попросити на тáнець *áбо* танцёвáти; ~ niekoho o ruku попросити дакóго о рýку; ~al ma za ženu *al.* manželku він попросив мéне стáти ёгó женóв

popýt//ať sa -a sa -ajú sa *dok. na koho, čo* попросити ся, дознáти ся, повыпрóшовати ся *о кім, чім*

pór[1] -u *m* (*potný otvor na tele, prieduch*) пор; prach zapcháva ~y пóрох запхáвать пóры

pór[2] -u *m* (*cibuľovitá zelenina*) пор

porad//a -y *ž* **1** порáда, зібрáня, громáда; rodinná ~ родинна рáда **2** порáда, консултáція; prísť k niekomu na ~u прийти ку дакóму за рáдов

poradc//a -u *m* рáдця, консултáнт; právny ~ юрідíчный рáдця; technický ~ технíчный консултáнт; byť ~om niekomu *al.* pri niekom быти дачіїм порáдником *áбо* рáдцём

porade, po rade *prísl.* по пóрядку, постýпні

poradensk//ý консултáчный, порáдный; ~á služba порáдна слýжба *(ýряд)*

porad//ie -ia *s* зарядом, іти за собóв, постýпность; zachovávať ~ утримовати постýпность; určiť ~ вызначіти постýпность; mimo ~ia пóза постýпности; časové *al.* chronologické ~ поспостýпность в часí, хронолоґíчна постýпность; nasledovať za sebou podľa istého, abecedného ~ia іти єдéн за дрýгым во вызначенім *áбо* в алфавітнім пóрядку; druhý, piaty v ~í дрýгый, пятый по пóрядку *áбо* в ряді

porad//iť -í -ia *dok.* порáдити

porad//iť sa -í sa -ia sa *dok.* порáдити ся

porad//iť si -í si -ia si *dok. s čím* порáдити собі, дати собі рáды, знáти собі помочі, оволодíти даштó; ~si s prácou, s úlohou дати собі рáды з робóтов, зо задáчов •

čo si ~íš? што зро́биш?; nič si neporadíš ніч не зро́биш

poradky//ňa -ne *ž* пора́дничка, консулта́нтка

porad//ňa -ne *ž* пора́дня, консулта́чна інштіту́ція; ~ pre matky a deti дітьска пора́дня

poradnic//a -e *ž geom.* ордіна́та

poradník -a *m* порадо́вник; bytový ~ порадо́вник на ква́ртель

poradn//ý пора́дный; ~ hlas пора́дный го́лос; ~ orgán пора́дный *або* консултаті́вный о́рґан

poradov//ý 1 порядко́вый; ~é číslo порядко́ве чі́сло, порядко́вый но́мер, *gram.* порядко́вый чісло́вник **2** *voj.* порадо́вый; ~ krok порадо́вый крок

poranen//ie -ia *s* пораніня, ра́на; ľahké ~ легке́ пораніня; smrteľné ~ смерте́льна ра́на; vnútorné, vonkajšie ~ внутрі́шня, пове́рхня ра́на

poran//iť –í -ia *dok.* поранити, ранити

poran//iť sa -í sa -ia sa *dok.* поранити ся

porast -u *m* **1** по́раст *м*; trávnatý ~ травна́тый по́раст; lesný ~ ліс, лі́сы; ochranné lesné ~y охоро́нны лі́сны по́расты **2** (*vlasy, ochlpenie*) волосяна покрывка

porasten//ý зароснýтый, заро́сшый; stráň ~á krovím зароснýтый кряками склон го́ры

porá//tať -ta/-ce -tajú/-cu *dok.* пораховáти; зраховáти; ~ peniaze пораховáти пінязі ● kto by to ~tal, ~ sa nedá, ani (na prstoch) neporátať хто бы то лем пораховáв, пораховáти не дасть ся, áни (на пáлцях) не порахýєш; na prstoch (jednej ruky) možno *al.* by bolo možné ~ на пáлцях (єдно́й рýкы) мож *або* мож бы было перераховáти; možno mu rebrá ~ ёмý рéбра тырча́ть; ёмý рéбра мож перераховáти; кóжа та кістя, сáме кістя; ~ niekomu rebrá *expr.* пораховáти рéбра *або* кістя дакóму; jeho dni sú ~tané *kniž.* ёгó дні зраховáны, ёмý остáвать ся жыти зраховáны дні

porá//tať sa -ta/-ce sa -tajú/-cu sa *dok.* **1** *s kým i bezpredm.* пораховáти ся, выраховати ся **2** *s kým expr.* выучтовати ся, вырівнати ся

porazen//ie -ia *s* порáжка, інфаркт ● to je na ~ *al.* do ~ia *hovor. expr.* тотó чоловіка барз гнівать *або* злóстить

porazen//ý 1 переможе́ный; ~é vojsko переможе́не вóйско; ~ štát переможе́на держáва **2** паралізовáный, *hovor.* розбитый паралізов

poraz//iť -í -ia *dok.* **1** перемочí, розбити; ~ nepriateľa перемочí *або* розбити неприятеля; ~ niekoho na hlavu розбити дакóго цáлком *або* пóвністю **2** *hovor. obyč. neos.* розбити паралізов; ~lo ho умéр на інфаркт ● išlo ho *al.* mohlo ho ~, skoro ho ~ilo *(od hnevu, od zlosti)* ёгó скóро не порáзило; bodaj *al.* aby ťa (ho, vás, ich) ~ilo *expr.* бодáй бы тéбе (ёгó, вас, їх) чорт взяв, чорт най тéбе берé

poráž//ať -a -ajú *nedok.* перемагáти, розбивáти

porážk//a -y *ž* **1** перемоѫíня, розбитя; utrpieť úplnú ~u потерпíти пóвне перемоѫíня *або* быти цáлком розбитым **2** порáжка, паралíза, інфаркт; mozgová ~ кровотечíня до мóзґу

porcelán -u *m* порцелáн

porcelánk//a -y *ž hovor.* порцеланóвый завóд

porcelánov//ý порцеланóвый; ~á miska порцеланóва миска; ~ izolátor порцеланóвый ізолáтор; ~á továreň *hovor.* порцеланóва фабрика; ~ priemysel порцеланóвый прóмысел

porc//ia –ie *ž* пóрція; ~ mäsa пóрція мяса

porekadl//o -a *s* поговóрка; príslovia a ~á послóвиці і поговóркы

porevolučný пореволуцíйный, по революýції

pore//zať -že –žú *dok.* **1** порíзати; ~ nožom порíзати нóжиком; ~ si prst порíзати (собí) пáлець **2** розрíзати, нарíзати, порíзати; ~ mäso na kúsky порíзати мясо на фáлаткы; **3** перерíзати, порíзати, зарíзати; ~ všetky sliepky порíзати *або* перерíзати вшыткы кýркы ● ani keby *al.* čoby ho na kúsky ~zali

áни кідь бы ёгó на фáлаткы порíзали *áбо* хоць зáбий, хоць ріж

pore//zať sa -že sa -žú sa *dok.* порíзати ся; ~ sa britvou, nožom порíзати ся брытвов, нóж(ик)ом

porézn//y поровитый; ~a hlina поровита глина; ~ betón поровитый бéтон

porfýr -u *m geol.* порфíр

porfyrit -u *m geol.* порфірíт

poriad//iť -i -ia *dok.* попрятати, дати до пóрядку; ~ izbu попря́тати хыжу *áбо* íзбу

poriadkov//ý *príd. k* **poriadok;** ~é predpisy порядкóвы інштру́кції; ~á služba а) орґанізáція *áбо* ґру́па людéй, доглядáюча за пóрядком; б) сліджíня за пóрядком

poriadkumilovný люблячій пóрядок; акурáтный

poriadne *prísl.* порядні, як трéба, акурáтні; ~ sa správať поводити ся *áбо* справовáти ся як трéба; достóйні вéсти сéбе; ~ urobiť prácu порядні *áбо* дóбрі зробити робóту; ~ sa najesť порядні наїсти ся, дóбрі поїсти

poriadn//y **1** порядный, акурáтный, педáнтный; ~a gazdiná порядна ґаздыня **2** порядный, чéстный, серьёзный; ~ človek порядный *áбо* чéстный чоловíк **3** порядный, немалый, знáчный; ~ kus cesty порядна часть дорóгы

poriad//ok -ku *m* **1** пóрядок; dať do ~ku дати до пóрядку; porušiť, obnoviť ~ пору́шыти, обновити пóрядок; zaviesť ~ завéсти пóрядок; robiť v byte ~ робити в квáртели пóрядок **2** *obyč. v mn. č.* **~ky** пóрядкы; zaviesť nové ~ky завéсти новы пóрядкы; to sú mi ~! то суть мі пóрядкы! **3** прáвила, штату́т, предписáня; skúšobný ~ предписáня о екзáменах; služobný ~ службóбный штату́т; domový ~ прáвила внутрíшнёго пóрядку в дóмі; organizačný ~ орґанізáчный пóрядок, штату́т пнутрíшнёго порядка; právny ~ правóвый пóрядок **4** *(zriadenie)* у́стрій, лад, пóрядок **5** пóрядок, послідóвність *ж*, ряд *м*; abecedný, chronologický ~ алфавíтный, хронолоґíчный пóрядок; ~ slov (vo vete) *gram.* порядок слов в речíні • cestovný ~ путёвый порядок, рóспис влáків; prísť do ~ku *al.* na ~ а) привéсти до пóрядку свóї рíчі; б) женити ся; dať sa do ~ku а) дати сéбе до пóрядку; б) дати до пóрядку свóї рíчі; to je v ~ku тотó є в пóрядку, вшытко в пóрядку; urobiť s nekým, s niečím (krátky, ľahký) ~ зробити з дакым, дачíм (ку́ртый, легкый) пóрядок; ja ťa naučím ~ku! я тобí укáжу!, я тéбе нау́чу слу́хати ся!; я тéбе нау́чу пóрядку!; tu čosi nie je v ~ku ту штось не так; ту не вшытко в пóрядку; nemá v hlave všetko v ~ku він не мать в гóлові вшытко в пóрядку; to je u nás na dennom ~ku тотó у нас стáвать ся кáждый день

porieč//ie -ia *s* порíча *(рікы)*; v ~í Dunaja в порíчі Дунáя

porieč//ny **1** прирíчный; находячій ся в порíчі рікы; ~e mestá прирíчны міста **2** рíчный; ~a doprava рíчна перепрáва

porisk//o -a *s* топориско; ~ sekery топориско сокыр(к)ы; ~ motyky (то)пориско мотыкы

pornograf//ia -ie *ž* порноґрáфія *ж*

pornografický порноґрафíчный

porob//a -y *ž* невóля, рáбство; у́тиск; národnostná ~ націонáлный у́тиск; žiť v ~e жыти в невóлі; držať v ~e тримати в невóлі; vymaniť sa z ~y ослободити ся од у́тиску *áбо* рáбства

poroben//ý поневóленый, утискнéный; ~é národy поневóлены нарóды

porob//iť[1] -í -ia *dok.* поробити *(вшытко)*, зробити; dnes som ~ila mnoho vecí днесь я поробила мнóго річéй; ~ všetku robotu поробити *áбо* зробити вшытку робóту

porob//iť[2] -í -ia *dok. komu (počariť)* почаровáти

porob//iť[3] -í -ia *dok. koho, čo (podrobiť)* поневóлити, уярмити

porob//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** появити ся, вытворити ся *(o vyrážkach, vredoch ap.)* высыпати ся *(во великій кількости)* **2** *len v 3. os. j. č. komu, s kým, čím i bezpredm.* стáти ся, пригодити ся *з кым, чім*; čo sa

~ilo? што пригодило ся?, што стáло ся?; čo sa ti ~ilo? *hovor.* што з тобóв (стáло ся)?
porod//iť -í -ia *dok.* порóдити, рóдити; predčasne ~ передчáсні рóдити
porot//a -y *ž* **1** суд присяжных **2** жюрí *neskl. s*, порóта *ж*
porotc//a -u *m* член порóты
pórovit//ý поровитый; ~á pleť поровита кóжа
porovnan//ie -ia *s* порівнáня; na základe ~ia на оснóві порівнáня; v ~í s niečím в порівнáні з дачíм • každé ~ kríva кáжде порівнáня хромíє
porovn//ať -á -ajú *dok.* **1** порівнáти; ~ dve veci medzi sebou *al.* navzájom порівнáти дві рíчі (мéджі собóв) **2** овíрити, порівнáти; ~ kópiu s originálom овíрити кóпію з оріґнáлом
porovnateľn//ý порíвнюючій, компаратíвный; ~é pojmy порíвнюючі понятя
porovnávac//í порíвнюючій; ~ia metóda výskumu порíвнюючій мéтод дослíджованя; ~ia psychológia порíвнююча псіхолóґія; ~ia jazykoveda порíвнююче языкознáвство; ~ stupeň *gram.* порíвнюючій *áбо* высшый стýпінь
porovnáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** порíвнёвати **2** овíрёвати, порíвнёвати
pórový[1] *príd. k* **pór**[1]
pórov//ý[2] *príd. k* **pór**[2]; ~á polievka порóва пóливка
porozber//ať -á -ajú *dok.* порозберáти, розобрáти
porozbíj//ať -a -ajú *dok.* порозбивáти, розбити; ~ poháre порозбивáти пóгары
porozbíj//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* порозбивáти ся, розбити ся
porozdáv//ať -a -ajú *dok.* пороздавáти, роздати; ~ peniaze роздати вшыткы пінязі
porozhadz//ovať -uje -ujú *dok.* поросшмáрёвати, росшмáрити, порозмíтовати, розметáти; ~ knihy, papiere поросшмáрёвати книгы, папíря
porozkraj//ovať -uje -ujú *dok.* порозрíзовати, розрíзати, нарíзати, порíзати (*вшыткo, постýпні*); ~ mäso нарíзати (вшытко) мясо; ~ jablká розрíзати (вшыткы) ябка
porozmýšľ//ať -a -ajú *dok.* пороздýмовати; подýмати; o tom treba ~ о тім трéба подýмати *áбо* пороздýмовати
poroznáš//ať -a -ajú *dok.* **1** порознóшовати, рознéсти (*вшытко, постýпні*); ~ noviny, listy рознéсти новинкы, письма **2** *koho expr.* поогваряти *кóго*, наплетковáти, наплéсти, наговорити *на кóго*
porozoberať *p.* **porozberať**
porozpráv//ať -a -ajú *dok.* пороспрaвляти, росповíсти, поросповідáти; ~ všetky novinky пороспрaвляти вшыткы нóвости
porozpráv//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* пороспрaвляти ся, поговорити, побíсідовáти; ~ sa o práci поговорити о робóті; ~ sa s niekým od srdca побíсідовáти з дакым од сéрдця *áбо* од душы
porozsýp//ať -a –ajú *dok.* пороссыповати, россыпати (*вшытко, постýпні*)
poroztĺk//ať -a -ajú *dok.* порозбивáти, розбити; ~ riad порозбивáти ґрáты
porozumen//ie -ia *s* порозумíня; mať pre niekoho ~ мáти про дакóго порозумíня, односити ся з чýвством ку дакóму; stretnúť sa s ~ím стрíтити ся з порозумíнём
porozum//ieť -ie -ejú *dok. čo, čomu, komu* порозумити *што* , *кóго*; ~ význam niečoho порозумити значíня дачóго; neporozumel mi він мéне не порозумив
porozum//ieť si -ie si –ejú si *dok. s kým i bezpredm.* порозумити єдéн дрýгого
porozváž//ať -a -ajú *dok.* порозвóжовати, розвéзти (*вшытко, постýпні*); ~ tovar розвéсти товáр
portál -u *m* портáл; gotický ~ ґотíчный портáл; ~ scény портáл сцéны
portálov//ý *v rôzn. význ.* порталóвый; ~é stĺpy порталóвы колóны; ~á fréza *tech.* порталóва фрéза
port//o -a *s* пóрто *neskl. s,* поштóвне; zásielka oslobodená od ~a бáлик *áбо* письмо ослободжéны од поштóвого заплачíня *áбо* од поштóвного

portrét -u *m* **1** портрéт; skupinový ~ ґрупóвый портрéт; maliar ~ov маляръ-портретíста **2** óбраз, портрéт; básnický ~ поетíчный óбраз
portrétist//a -u *m* портретíста
portrétn//y портрéтный; ~a maľba портрéтне малёвáня; ~a štúdia етюда *áбо* нашмáрок портрéта
portrét//ovať -uje –ujú *nedok.* портретовáти, малёвáти портрéты; ~ ženu малёвáти портрéт жены, портретовáти женý
portrétový *p.* **portrétny**
portugalčin//a -y *ž* портуґáльскый язык
Portugal//ec -ca *m* Портуґáлець
Portugalk//a -y *ž* Портуґáлка
portugalský портуґáльскый
portulak//a -y *ž bot.* портулáка
portviš -u/-a *m hovor.* пóртвіш, з дóвгов рýчков щíтка на замітáня
porub -u *m les.* **1** вырубка *(ліса)*; sanitárny ~ санітáрна рýбка **2** *ban.* пóруб
porúb//ať -e -u *dok.* **1** порубáти, нарубáти; ~ drevo нарубáти *áбо* наколóти дрыв **2** *koho expr.* порубáти, высекати (*шáблëв і т. п.*)
porúč//ať -a -ajú *nedok.* **1** *komu, na koho, do čoho* поручáти, звíрёвати *кóму, чóму* **2** *komu čo* завіщáти
porúč//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *do čoho* звíрёвати ся, оддавáти ся *чóму*; покладáти ся *на кóго*; ~ sa do ochrany niekoho звíрёвати ся до охорóны дакóго **2** *komu* прощáти ся *з кым*; одоберáти ся *од кóго* • ~am sa vám! *zastar.* мóє почтéніє!
poručen//ec -ca *m práv.* опíкун, тýтор, сиротá *áбо* неповнолíтня осóба звíрена на охорóну і застýпованя
poručensk//ý *práv.* опíкуньскый; ~á rada опíкуньска рáда; ~é územie *polit.* опíкуньска терітóрія
poručenstv//o -a *s práv. polit.* опíкунство, опíка *ж*
poručík -a *m* порýчік
poruč//iť -í -ia *dok.* завіщáти; ~ dcére dom завіщáти дíвці дім
poručiteľ -a *m práv.* завіщáтель *м*
poručnícky опíкуньскый
poručníctv//o -a *s práv.* опíкунство, опíка
poručník -a *m práv.* опíкун
poruch//a -y *ž* **1** погубíня, прерушíня; затриманя; ~y v zásobovaní затриманя в забезпéчовані; prevádzkové ~y нарушíня хóду выробы, нарушíня во выробі; bez porúch без погубíня **2** *tech.* гавáрія, показíня, каз; stroj má ~u машына показéна **3** *odb.* нарушíня; atmosferické ~y атмосфéрны нарушíня **4** *lek.* нарушíня; дефéкт; ~ trávenia нарушíня травлíня; nervová ~ нервóве нарушíня; ~ reči дефéкт рéчі
porúch//ať -a -ajú *dok.* пошкóдити, поламáти, зломити
poruchovos//ť –ti *ž* гаварíйность *ж*; veľká ~ strojov велика *áбо* высóка гаварíйность машын
poruchov//ý: ~á služba *odb.* гаварíйна слýжба
poruke *prísl.* по рýці; mať niečo ~ мáти даштó по рýці; ísť *al.* byť niekomu ~ іти *áбо* быти дакóму по рýці, помагáти дакóму
porušen//ie -ia *s* **1** пошкоджíня, показíня, каз; ~ stroja показíня *áбо* поламáня машыны **2** порушíня; ~ zákona, disciplíny порушíня закóна, дісціплíны; ~ tajomstva порушíня тáйности; ~ prísahy порушíня присягы
porušen//ý **1** пошкоджéный, показéный; ~ tovar пошкоджéный товáр **2** нарушéный, пошкоджéный; ~é zdravie нарушéне здорóвя; ~ zrak пошкоджéный зрак
poruš//iť -í -ia *dok.* **1** пошкóдити, показити; ~ chod stroja показити робóту машыны **2** порýшыти; нарýшыти; недотримати, нерешпектовáти; ~ zákon, poriadok порýшыти закóн, пóрядок; ~ slovo, prísahu порýшыти (своє) слóво, присягу; ~ ticho нарýшыти тихо
poruš//ovať –uje –ujú *nedok.* **1** пошкóджовати, казити **2** порýшовати

poruštl/iť -í -ia *dok.* русіфіковáти *nedok. dok.*

poruštl/iť sa -í sa –ia sa *dok.* русіфіковáти ся *nedok. dok.,* обрусíти

poruštľ/ovať -uje –ujú *nedok.* русіфіковáти *nedok. dok.*

poruštľ/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* русіфіковáти ся *nedok. dok.,* русíти

poruvať sa, poruť sa poruve/poruje sa poruvú/porujú sa *dok. expr.* побити ся, понадерáти ся

poryv -u *m bás.* порыв; емóція; ~ vetra порыв вітра; bôľne ~y хвóры емóції

posad//ať (si) –á (si) –ajú (si) *dok.* посідáти, усíсти ся, россíсти ся; ~ si do kruhu посідáти до крýгу

posad//iť[1] -í -ia *dok.* **1** посадити, усадити; ~ niekoho na stoličku посадити дакóго на столéць; ~ za stôl усадити за стіл; ~ do auta посадити *áбо* усадити до áвта **2** насадити, надíти; ~ klobúk na hlavu насадити на гóлову кáлап; ~ si na nos okuliare насадити (на ніс) окуляры • ~ niekoho do väzenia *hovor.* посадити дакóго до арéшту; ~ niekoho na koňa додати дакóму одвáгы, повзбудити дакóго

posad//iť[2] -í -ia *dok.* посадити; ~ kvety, zemiaky посадити квіткы, бандýркы

posad//iť sa -í sa -ia sa *dok.* сíсти; ~ sa na stoličku сíсти на столéць; posaďte sa! сядьте!

posádk//a -y *ž* **1** *voj.* ґарнізóн **2** екіпáж, комáнда; ~ lietadla екіпáж ероплáна; ~ lode комáнда шыфы

posádkový *voj.* ґарнізóнный; ~ veliteľ начáлник ґарнізóна

posad//núť[1] -ne -nú *dok.* **1** *koho (o čertovi, zlých duchoch ap.)* зміцнити ся *до кóго*, опановáти *кóго*; diabol ho ~ol зміцнив ся ëгó дябол **2** *koho, čo expr. (o citoch, náladách)* оволодíти *кым, чім*; охóпити, опановáти *кóго*; ~ol ho strach, hnev ëгó *áбо* ним опановáв страх, гнів; túžba ho ~la ëгó оволодíла тýга

posad//núť[2] -ne -nú *dok.* усíсти, пересíсти, сíсти *(трошéчкы дáлше)*

posadnutý пометéный, ненормáлный; ~ vášňou, láskou пометéный одушевнéностëв, любóвëв; ~ túžbou po moci пометéный тýгов по мíци; byť ~ po peniazoch быти пометéным по грóшах, быти опановáным по пінязях; diablom ~ *zastar.* опановáный дяблом

posánk//ovať -uje –ujú *dok.* посанковáти

posánk//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* посанковáти ся

posed -u *m poľov.* пóсід

posedáv//ať -a -ajú *nedok.* посиджовати

poseden//ie -ia *s* посиджíня; приятельске стрітнýтя, стрітнýтя приятелів; pozvať niekoho na malé ~ pri šálke čaju позвáти дакóго на шáлку чáю • nemá (nikde) ~ia він не мóже посидíти на єднíм мíсці, ëмý не сидить ся; na jedno ~ на єднó посиджíня

posediačky *prísl.* посидячкы, сидячі; zaspať ~ заспáти посидячкы

posed//ieť (si) -í (si) -ia (si) *dok.* посидíти; ~ si na lavičke посидíти на лáвочці • nevie *al.* nemôže (chvíľu) ~ він дóвго не мóже посидíти на єднíм мíсці, він непосида

posedliač//iť sa -i sa -ia sa *dok.* стáти землерóбом, освоїти манéры землерóба *áбо* селянина

posek//ať –á -ajú *dok.* посікáти, насікáти, посічí; порубáти; ~ mäso посікáти мясо; ~ petržlen посічí *áбо* порíзати петрýшку

posek//ať sa -á sa –ajú sa *dok. expr.* повáдити ся, погáдати ся

posesívn//y *gram.* присвóйный, посесíвный; ~e zámeno присвóйный *áбо* посесíвный містоназывник

poschádz//ať -a -ajú *dok.* **1** *(dolu)* зыйти *(о вшыткых, мнóгых)* **2** ~ *komu* na um, na rozum прийти *кóму* до гóловы *(постýпні)* **3** *(o rostlinách)* взыйти

poschádz//ať sa –a sa –ajú sa *dok.* зыйти ся, посходити ся *(постýпні, во великій кількости)*

poschod//ie -ia *s* етáж, шток *zastar.*; prvé, druhé ~ пéршый, дрýгый етáж; dom má tri ~ia дом триетáжный; býva o ~ vyššie, nižšie він бывать о етáж высше, ниже

poschodový єдноетáжный; многоетáжный; ~ dom a) єдноетáжный дом; б) многоетáжный дом

poschováv//ať -a –ajú *dok.* попрятати, спрятати, скрыти; сховáти, одложыти; ~ peniaze спрятати *áбо* одложыти пінязі; ~ všetkých utečencov сховáти вшыткых біженців

poschováv//ať sa –a sa –ajú sa попрятати ся, спрятати ся, сховáти ся, скрыти ся *(о вшыткых, мнóгых)*

posiať poseje posejú *dok.* **1** посьяти, посіяти; ~ oziminy посьяти озимины **2** *čo čím* засьяти, засіяти; ~pole makom засіяти пóле мáком

posiedk//a -y *ž* **1** посідкы *pomn. (nár.)*, приятельске посиджіня, бісіда **2** *poľov.* посідка

posiel//ať -a -ajú *nedok.* посылáти, одправляти

posil//a -y *ž* посила; vojenské ~y воєньске посилніня; táto myšlienka mi bola ~ou тотá дýмка підтримала мéне

posilnen//ie -ia *s hovor.* посилніня, зміцніня; dať chorému vína na ~ie дати хвóрому винá на посилніня

posiln//iť -í –ia *dok.* **1** посилнити, зміцнити; spánok ma ~il спáнок посилнив мéне; ~ niekoho na duchu морáлні підтримати *áбо* посилнити дакóго **2** зміцнити; ~ zdravie зміцнити здорóвя; *šport.* ~ mužstvo додати новых грáчів, посилнити комáнду

posiln//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** посилнити ся; ~ sa jedlom, spánkom посилнити ся їдлóм, спáнком; ~ sa pred cestou посилнити ся пéред путёв **2** зміцнити ся; ich priateľstvo sa ~ilo їх приятельство зміцнило ся

posilňovac//í зміцнюючій, посилнюючій; ~ prostriedok посилнююче срéдство; ~ie cviky посилнюючі упражніня

posilň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** посилнёвати (*їдлóм і т. п.*) **2** зміцнёвати, посилнёвати

posilň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** посилнёвати ся **2** міцніти, силніти

poskack//ať (si) -á (si) –ajú (si) *dok. expr.* поскáкати (собí)

poskák//ať -a -ajú *dok.* **1** зоскóчіти, поскáкати *(постýпні, єдéн за дрýгым)*; všetci ~ali z koní вшыткы поскáкали з конéй **2** повыскаковати; všetci ~ali zo svojich miest вшыткы повыскаковали зо своїх місць **3** *po kom, čom* подýпкати, пошляпати *кóго, што*

poskak//ovať -uje -ujú *nedok. expr.* скáкати, підскáковати; ~ na jednom mieste підскáковати на місці

poskáš//ať -a -ajú *dok.* поскóшовати, скосити (*вшытко, постýпні*); ~ všetky lúky поскóшовати *áбо* покосити вшыткы лýкы; ~ všetku trávu скосити вшытку травý

posklad//ať -á –ajú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* поскладáти, зложыти; ~ vrecia z voza зложыти міхы з вóза; ~ veci na hromadu поскладáти річі на кóпу *áбо* на громáду; ~ obrúsok зложыти сервітку **2** познимáти, зняти (*чáпкы, ґéрок і т. п.*) • ~ skúšky склáсти екзáмены

posklad//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** (*o človeku*) скорчіти ся, поскладáти ся, покорчіти ся **2** (*urobiť zbierku*) поскладáти ся, зробити склáдку; ~ sa niekomu na dar поскладáти ся дакóму на дарýнок **3** познимáти, зняти, дати долóв (зо сéбе) (*вéрхнє облечíня*)

poskoč//iť -í -ia *dok.* підскóчіти; srdce mu ~ilo (od radosti *al.* radosťou) сéрдце ёмý так і підскóчіло (од рáдости), сéрдце ёгó лем же не выскочіло од рáдости

poskok[1] -u *m* підскок; ~y na mieste *tel.* підскокы на місці

poskok[2] -a *m pejor.* прислýговач, підскок

poskraj//ovať -uje -ujú *dok.* обрізати, поокраёвати, окрáяти; ~ kôrku z chleba одрізати кóрку з хліба

poskromne *prísl.* поскрóмні, скрóмні, невéлё

poskrúc//ať -a -ajú *dok.* поскрýчовати, скрутити, звити

poskrýv//ať -a -ajú *dok.* поскрывáти, покрыти, скрыти, сховáти, поховáти (*вшыткo, постýпні*); ~ peniaze поскрывáти пінязі

poskrýv//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* поскрывáти ся, покрыти ся, поховáти ся (*о вшыткых, мнóгых*)

poskup//ovať -uje -ujú *dok.* поскýповати, скупити, купити (*вшыткo, постýпні*)

poskus//ovať -uje -ujú *dok.* скýсити, зажыти

poskúškov//ý по екзáменах, поекзаменóвый; ~é obdobie перíод по екзáменах

poskyt//núť -ne -nú *dok.* дати (к діспозíції); ~ možnosť дати мóжность; ~ pomoc, podporu дати пóміч, підтримку; ~ niekomu prístrešie дакóго приголубити, взяти дакóго під стріху

poskyt//ovať -uje -ujú *nedok.* давáти

poslan//ec -ca *m* послáнець

poslaneck//ý посланéцькый; ~ mandát посланéцькый мандáт; ~á imunita посланéцька імýнность *áбo* недоткнýтость; ~á snemovňa сейм послáнців; ~é voľby вóльбы послáнців

poslan//ie -ia *s* повинность, задáча; місія, предназначíня; splniť svoje ~ сповнити свóю повинность, місію; dejinné ~ історíчна місія

poslanky//ňa -ne *ž* посланкíня

poslať pošle pošlú *dok.* *v rôzn. význ.* послáти, одпрáвити; ~ deti na prechádzku послáти дíти на прогýльку; ~ do obchodu послáти до склéпу; ~ po lekára послáти по дóктора; ~ list, balík послáти письмо, пáклик; ~ peniaze poštou послáти пінязі пóштов; ~ pozdrav známym послáти поздоровлíня знакóмым; ~ niekomu darček послáти дакóму дарýнок; ~ po niekoho auto послáти за дакым áвто ● ~ niekoho do čerta *al.* k čertu послáти дакóго до чóрта *áбo* до дябла; ~ niekoho na druhý svet послáти дакóго на дрýгый світ; ~ niekomu niekoho na krk послáти дакóму дакóго на карк; teba (jeho) by bolo dobre po smrť ~ тéбе (ёгó) дóбрі бы было по смерть послáти; kam čert nemôže, tam pošle starú babu [*prísl.*] де чорт не мóже, там стáру бáбу пóшле

posledn//é -ého *s* послíднє; dať ~ дати послíднє ● mlieť z ~ ého а) быти при послíднім выдыху; б) робити даштó з послíдніх сил

posledn//ý *v rôzn. význ.* послíдній; ~ dom v dedine послíдній дім в селí; ~á kapitola románu послíдня главá романá; ráno vstáva ~ рáно вставáть послíдній *áбo* пізнíше вшыткых; ~é skúšky послíдні *áбo* заключны екзáмены; ~ deň v roku послíдній день рóку; dnes je ~ého днесь послíдній день місяця; urobiť ~ pokus зробити послíдню спрóбу; ~á tretina zápasu *šport.* послíдня третина (гокеёвого) запасíня; sedieť v ~ej lavici а) сидíти в послíдній лáвці; б) *pren.* быти послíднім учеником в клáсі; ~á inštancia послíдня інштáнція; oblečený podľa ~ej módy облечéный по послíдній мóді; ~ výkrik módy послíдній выкрик мóды; to sú moje ~é peniaze тоты мóї послíдні пінязі; napnúť ~é sily позберáти ся з послíдніми силами; z ~ých síl з послíдніх сил; skúsiť ~ prostriedok попрóбовати послíднє срéдство; ~á možnosť послíдня мóжность; za ~ých päť rokov sa mnoho zmenilo за послíдні пять рóків вéлё змінило ся; v ~ej dobe, v ~om čase в послíднім часí, за послíдній час; v ~ej chvíli в послíдню минýту; ~é udalosti послíдні пригóды; ~é správy послíдні вíсті ● od prvého do ~ého од пéршого до послíднёго, вшыткы до єднóго; do ~ej chvíle života до послíднёго вздыху *áбo* дыхáня; до кíнце жывóта; до сáмой смéрти; do ~ej bodky *al.* litery *al.* do ~ého písmena (*splniť niečo*) до посíіднёй тóчкы *áбo* літéры *áбo* до послíднёй бýквы (*сповнити даштó*); prvý a ~

пéршый і послíднїй; to je moje ~é slovo! тотó мóє послíднє слóво!; ~é slovo už padlo послíднє слóво уж упáло, рішéно і підписáно; musí *al.* chce mať vždy ~é slovo він мýсить *áбo* хóче все мáти послíднє слóво; він хóче, жéбы послíднє слóво він все мав; odbila jeho ~á hodina одбила ёгó послíдня гóдина, одбив послíднїй *áбo* смéртный час; ~ spánok вíчный *áбo* послíднїй спáнок; ~á vôľa послíдня вóля; ~á cesta послíдня дорóга; vzdať ~ú poctu оддати дакóму послíдню честь; ~ súd *cirk.* страшный суд; ~é pomazanie *cirk.* послíднє помазáня *áбo* соборовáня; premoknúť do ~ej nitky змóкнути до ниткы; obrať nieko o ~ú košeľu обрáти дакóго о послíдню сорóчку; darovať niekomu ~ú košeľu *al.* ~ú korunu дати дакóму послíдню сорóчку *або* послíднє евро; odtrhnúť si od úst ~ kúsok chleba одорвáти од уст послíднїй фáлаток хлíба; do ~ej kvapky krvi *al.* do ~ého dychu *(bojovať, brániť sa ap.)* до послíднёй квáпкы крóви, до послíднёго дыхáня *áбo* вздыху; to je (už to) ~é тотó є уж послíднє, што нам зостáвать

posled//ok -ka/-ku *m* **1** кóнець, остáток; vydržať do ~ku вытримати до кíнце **2** *hovor.* послíднїй раз

poslepiačky *prísl. hovor.* по-сліпáчкы, зо запéртыми(а) очáми; nájsť niečo ~ найти даштó по-сліпáчкы

poslíč//ek -ka *m expr.* послýговач; robiť niekomu ~ka робити дакóму послýговача

poslík *p.* **poslíček**

poslin//iť -í -ia *dok.* послинити; ~ si prsty послинити пáлцї; ~ niť послинити нитку

poslint//ať -á -ajú *dok. pejor.* обслинити, заслинавити

poslovanč//iť -í -ia *dok.* славянізовáти *nedok. dok.*

poslovanč//ovať -uje -ujú *nedok.* славянізовáти *nedok. dok.*

poslovenč//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* придати словáцькый харáктер *чóму* **2** перекла́сти на словáцькый язык

poslovenč//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* придавáти словáцькый харáктер *чóму* **2** перекладáти на словáцькый язык

posľub//ovať -uje -ujú *dok.* наобіцяти, наслюбовати ● ~ hory-doly наобіцяти гóры-дóлы

posluhovačk//a -y *ž* прислýговачка, (приходяча) домáшня робíтниця, упрятовáчка

posluh//ovať –uje -ujú *nedok.* **1** служыти, выкóновати домáшнї робóты **2** *komu* прислýговати, служыти

posluch -u *m* **1** слýханя; ~ hudby, rozhlasu слýханя мýзыкы, рáдіа **2** *(rozhlasu)* принимáня, чýтость *ж*; dobrý ~ дóбра чýтость, дóбрі чýти **3** *lek.* выслýхованя; прослýхованя; vyšetriť chorého ~om выслухати *áбo* прослýхати хвóрого

poslucháč -a *m* **1** слýхаючій *м*; ~i rozhlasu, rozhlasoví ~i радіослýхателї **2** штудéнт; ~i vysokých škôl штудéнты высóкых школ, штудéнты вýзів; ~ medicíny штудéнт лікáрьской факýлты, штудéнт-мéдік; mimoriadny ~ вольнослýхаючій штудéнт

posluchačk//a -y *ž* штудéнтка

posluchár//eň -ne *ž* авдітóрія

poslúch//ať -a -ajú *nedok.* слýхати, послýхати; dieťa ~a rodičov дітина слýхать рóдичів; ~ rady lekára слýхати рáды дóктора; nohy ma neposlúchajú нóгы мéне не слýхають; slepo ~ niekoho слíпо слýхати дакóго, слíпо повиновати ся дакóму ● ~ hlas (svojho) srdca прислýховати ся гóлосу своёго сéрдця

poslúch//nuť -ne -nu *dok.* послýхнути; dieťa ~lo rodičov дітина послýхла рóдичів; neposlúchnuť múdru radu не послýхати мудрý *áбo* розýмну рáду; ~ rozkaz послýхнути рóсказ, повиновати ся приказу ● ~ hlas (svojho) srdca послýхати

гóлос *áбo* прислýхати ся гóлосу своёго сéрдця

poslušne *prísl.* послýшні; з покóров, без рéчі; ~ hlásim *voj. zastar.* послýшні голóшу, дозвóльте голосити

poslušnos//ť -ti *ž* послýшность, покóрность; slepá ~ сліпа послýшность *áбo* покóрность; odoprieť ~ попéрти послýшность; prinútiť niekoho k ~ti принýтити дакóго послýхати *áбo* покорити ся

poslušn//ý послýшный, слухняный; покóрный; ~é dieťa послýшна дітина

poslúž//iť -i -ia *dok.* **1** *komu i bezpredm.* послужыти, зробити слýжбу; vďačne vám ~im вдячні вам послýжу, я к вáшым слýжбам **2** *komu, čomu* принéсти ужыток *áбo* хосéн; зробити слýжбу; ~ veci mieru послужыти на ужыток міра **3** *čím* предложыти *што,* погостити *чім;* ~ niekomu občerstvením предложыти дакóму поїсти **4** *čím* помочі; ~ niekomu dobrou radou помочі дакóму дóбров рáдов **5** *za čo, na čo* послужыти *чім*; ~ za príklad послужыти прикладом • čím môžem ~? чім мóжу послужыти?, чім мóжу быти на ужыток *áбo* хосéн?

poslúž//iť si -i si -ia si *dok.* взяти *(погощíня і т. п.)*; ~te si cigaretou возьмийте/вóзьте ціґарéтлю; ~te si! возьмийте, прóшу!; погóсьте ся, прóшу!

posmech -u *m* пóсміх, высміх, зосмішніня; povedať na ~ повісти на пóсміх • robiť si ~ z niekoho робити (собі) з дакóго пóсміх, посміяти ся з дакóго; vyjsť na ~ выйти на пóсміх, стáти пóсміхом

posmel//iť -í -ia *dok.* посмілити, повзбудити, підбодрити, придати смілости; ~ niekoho v rozhodnutí підтримати дакóго в ëгó рішíні; ~ niekoho radou повзбудити дакóго рáдов

posmeľ//ovať -uje -ujú *nedok.* посмілëвати, повзбýджовати, підбóдрëвати, придавáти смілости

posmeľujúci посмíлюючій, повзбýджуючій, підбóдрюючій; ~ pohľad підбóдрюючій пóгляд

posmeškár -a *m* посмішкáрь

posmešk//ovať -uje -ujú *nedok. koho expr.* посміëвати ся, высміëвати ся, робити собі пóсміх, жартовáти, утяговати собі *з кóго, чóго*

posmešník *p.* **posmeškár**

posmešný высмішный; ущíпуючій; ironíчный; піхлявый; ~ hlas высмішный гóлос; ~ smiech ущíпуючій сміх

posmeš//ok -ku *m obyč. v mn. č.* **~ky** посмішкы, высміхы, зосмішніня; byť terčom *al.* predmetom ~kov быти пóсміхом, быти фіґуринов *áбo* предмéтом пóсміху

posmievač *expr. p.* **posmeškár**

posmievačný посмíюючій, высмíюючій; ~ človek посмíюючій *áбo* ironíчный чоловíк

posmiev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. komu, čomu* посміëвати ся *над кым, чім,* робити собі пóсміх *з кóго, чóго*

posmrdkáv//ať -a -ajú *nedok. expr.* запáховати, трóшкы смердíти

posmrkáv//ať -a -ajú *nedok. expr.* посмáрковати, смáркати, потяговати нóсом

posmrtn//ý посмéртный; ~á výstava obrazov посмéртна выставка óбразів; ~á maska посмéртна мáска; ~ život посмéртный жывот

posmutn//ieť -ie -ejú *dok.* зосмутніти, стáти смутным, скормутити ся

posol posla *m* послáнець; посóл; дорýчуючій; курьєр; poslať list po poslovi послáти письмо з дорýчуючім; *voj.* rýchly ~ курьєр; (lastovička) snežienka je (prvý) ~ jari *pren.* (лáстівка) підсніжник є (пéршым) послóм яри; ~ mieru посóл міра

posol//iť -í -ia *dok.* посолити; ~ mäso, polievku посолити мясо, пóливку • behá ako ~ený *al.* ako s ~eným zadkom *hovor. žart.* він бíгать як з посолéным зáдком, неспокíйні ту і там побíгує

posolstv//o -a *s* **1** вістка, ознаміня; priniesť niekomu dobré, zlé ~ принести дакому добру, злу вістку **2** выступліня, реч; novoročné ~ prezidenta republiky новорачна реч презідента републікы; mierové ~ заклик на охорону міра

posot//iť -í -ia *dok.* оддрылити, дрылити, підштовхнути ● kde ho ~ia, tam stojí де ёго дрылять, там стоїть; сам крока не зробить

pospáj//ať -a -ajú *dok.* поспоёвати, споїти (*вшыткo, постýпні*); ~ reťaze поспоёвати ланцы

posp//ať -í -ia *dok.* поспати, заспати, уснути (*постýпні, єдéн за дрýгым*); deti ~ali діти заспали *áбо* уснули

posp//ať si -í si -ia si *dok.* поспати; ~ si po obede поспати (собі) по обіді; rád si ~í він любить поспати

pospev//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *nedok. expr.* поспівовати

pospiačky *prísl. hovor.* в спані, спячкы, поспячкы

pospiatky *prísl. hovor.* *(spät)* назад; *(čítať)* справа наліво; заднёв частёв, хырбетом до переду

pospiev//ať -a -ajú *dok.* переспівати, поспівати (*вшыткo*)

pospis//ovať -uje -ujú *dok.* переписати, зробити список, записати

posplác//ať -a -ajú *dok.* посплачовати, выплатити, заплатити (*вшыткo, постýпні*) ~ všetky dlžoby выплатити вшыткы довгы

posplet//ať -á –ajú *dok.* посплітовати, сплести, споїти (*вшыткo, посýпні*)

pospolitý простый, обычайный, посполітый; ~ ľud простый народ ~ človek простый чоловік

pospoln//ý: prvobytná ~á spoločnosť *hist.* першобытнообщінный строй

pospolu *prísl.* вєдно, довєдна, погромаді, громадні

pospomín//ať[1] -a -ajú *dok.* спомянути, припомянути

pospomín//ať[2] -a -ajú *dok.* поспоминати, оддавати ся споминaням (*даякый час*)

pospomín//ať si -a si -ajú si *dok.* спомянути; поспоминати; ~si na priateľov спомянути *áбо* поспоминати на приятелів

pospyt//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* повыпрошовати ся, попросити ся

postač//iť -í -ia *dok.* **1** дость, стачіть, выстачіть; dve tisícky ~ia дві тісячкы выстачать **2** *(vyhovieť)* задовольнити **3** *(vládať)* беровати, мати силу, мочі

postačujúc//i выстачуючій; ~e dôvody выстачуючі причіны

postar//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** *o koho, čo* постарати ся *о кóго, чім*; ~ o deti, o rodinu постарати ся о діти, о родину **2** *komu o čo* забезпечіти *кóму што*; ~ niekomu o nocľah забезпечіти дакому ночліг

posta//ť -te *ž kniž.* основа, базіс, фундамент

postáť postojí postoja *dok.* **1** постояти, зостати трошечкы стояти; postál chvíľu pri dverách він постояв хвилинку при дверях **2** *(o potravinách, nápojoch)* постояти, одстояти (*на зліпшіня смáку*)

postav//a -y *ž* **1** фіґура; má štíhlu ~u мать стройну фіґуру; je strednej, vysokej ~y він середнёго, высокого росту **2** фіґура, дахто, чоловік; z lesa vyšla ~ з ліса вышов чоловік **3** особа, персонаж; hlavná *al.* ústredná ~ románu головный персонаж *áбо* ґеройі романа; historická ~ історічна особа; rytier smutnej ~y рыцарь смутного образу

postavač -a *m expr.* лінёх, уливак

postav//iť -ia -ajú *dok.* **1** поставити (*вшыткo, постýпні*); ~ obilie do krížov зложыти снопы до крижів **2** побудовати, наставляти (*вéлë*); ~ veľa domov наставляти веле домів

postáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** постоёвати, стояти **2** не робити, лінёшыти, повалёвати ся, лайдачіти

postáv//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* пригодити ся, стати ся; od tých čias sa ~alo mnoho

vecí од тóго часý пригодило ся áбо стáло ся мнóго вшелиякого

postáv//ať si -a si -ajú si *dok.* встáти, стáти, повставáти, постáвити ся; všetci si ~ali do radu вшыткы постáвили ся до ряду

postaven//ie -ia *s* **1** місце, поставíня *c* **2** фýнкція, місце; spoločenské ~ місце в óбщности; služobné ~ поставíня в робóті; má dobré ~ мать дóбре місце **3** поставíня, сітуáція; byť v ťažkom ~í быти *áбо* находити ся в тяжкíй сітуáції; zúfalé ~ безнадíйна сітуáція **4** *voj.* позíція; obranné, palebné ~ оборóнна, стрíлна позíція ● remízové ~ *šach.* пат, ничíйна позíція; ~ mimo hry *šport.* óфсайд, поставíня мíмо гры

postav//iť -í -ia *dok.* **1** *v rôzn. význ.* постáвити; ~ fotel ku obloku постáвити крéсло к óкну *áбо* к óблаку; ~ na stôl vázu постáвити на стіл вáзу; ~ dieťa na stoličku постáвити дітину на столéць; ~ vojaka na stráž постáвити вóяка на вáрту *áбо* сторожыти; ~ žiakov do radu постáвити учеників до ряду; ~ niekoho za vzor постáвити дакóго за приклад; ~ na túza *kart.* постáвити на тýза *áбо* éco; ~ si niečo za cieľ, za úlohu постáвити даштó за свóю ціль, за свóю задáчу **2** выбудовати, постáвити; ~ dom, most выбудовати, дім, міст; ~ školu, závod постáвити шкóлу, завóд; ~ pomník постáвити пáмятник; ~ snehuliaka постáвити снігуляќá **3** постáвити (варити ся), постáвити на шпаргéт; ~ oded, večeru постáвити (варити) обíд, вечéрю; ~ hrniec na plyn постáвити гóрнець на плінóвый шпаргéт; ~ na čaj постáвити вóду на чай ● ~ niekoho pred súd постáвити дакóго пéред суд, подати жалóбу на суд; ~ niekoho tvárou v tvár постáвити дакóго твáрëв в тварь; ~ niekoho na pranier приклинцëвáти дакóго к ганéбному стóвпу; ~ niekoho pred hotovú vec постáвити дакóго пéред готóвый факт; ~ niekoho pred rozhodnutie принутити дакóго прияти рішíня; принýтити дакóго рішыти ся на даштó; ~ niekoho do zlého svetla выставити дакóго до злóго світла; ~ niekoho k stene *al.* k múru постáвити дакóго к стіні; ~ niekoho na nohy постáвити дакóго на нóгы; ~ hlavu затяти ся, взпéрти ся; nemá čo do hrnca ~ не мать што áни до гóрнця положыти, єй (ëмý) остáвать лем положыти зýбы на пóлічку; ~ všetko na jednú kartu постáвити вшытко на єдну кáрту

postav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** постáвити ся, стáти, встáти; ~ sa na nohy, na prsty постáвити ся на нóгы, на пáлці; ~ pred zrkadlo стáти пéред глядило *áбо* зéркало; ~ sa do dverí постáвити ся до двéрей; ~ do radu стáти до ряду; ~ sa na nejaké stanovisko *pren.* постáвити ся на даякý тóчку зрíня **2** *proti komu, čomu, za koho, čo i bezpredm.* выступити, стáти *прóтів кóго, чóго, за кóго, што*; ~ proti odporcom выступити прóтів протíвників; ~ za svojich priateľov застáти ся *áбо* стáти за свóïх приятелів; ~ sa proti návrhu выступити прóтів пропозíції; ~ sa na obranu niekoho выступити на защíту, стáти на защíту дакóго; ~ sa kladne, záporne k programu, návrhu позітíвні, неґатíвні однéсти ся к проґрáмі, пропозíції **3** *komu, čomu* одпéрти *кóму, чóму*, выступити прóтів *кóго, чóго* ● ~ na vlastné nohy постáвити ся на свóї *áбо* влáстны нóгы; ~ na zadné nohy постáвити ся на зáдні нóгы; čo sa (všetci) na hlavu ~ia што же вшыткы на гóлову постáвлять ся; наперекíр вшыткым; vlasy sa mu dupkom ~ili вóлося ëмý дýпком постáвили ся; ~ sa k niekomu chrbtom обернýти ся к дакóму хырбéтом; ~ sa tvárov v tvár niečomu смíло попозерáти до твáри дачóму, стояти твáрëв к дачóму; ~ na stranu niekoho постáвити ся на дачíй бік *áбо* на дачíю сторóну; ~ sa niekomu do cesty стáти на попéрек дорóгы дакóму; ~ sa na odpor niekomu дати óдпір

posťaž//ovať sa, posťaž//ovať si -uje (si) -ujú (si) *dok.* постяжовати ся, пожáловати ся; ~ sa *al.* ~ si na na bolenie hlavy пожáловати ся на болíня гóловы

postdat//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* означовати/означіти *або* підписовати/підписати докумéнт зáднім чíслом *або* нескóршым дáтумом як дíйсный є

postdentálny *lingv.* зазýбный; ~a artikulácia hlások зазýбна *або* постдентáлна артікулáція звýків

poste//ľ -le *ž* пóстіль *ж*; poschodová ~ посходóва пóстіль; detská ~ дітьска пóстіль; manželské ~le двоспáльна пóстіль; svadobná ~ пóстіль побрáтых; ľahnúť si do ~le лячі до пóстели, іти спáти; ustlať *al.* odpraviť ~ постелити пóстіль; uložiť deti do ~le уложыти діти спáти; pýtať sa do ~le *(о дíтях)* просити ся спáти; vytiahnuť *al.* vyduriť *al.* stiahnuť *al.* zohnať niekoho z ~le зогнáти з пóстели; už sú všetci v ~li уж вшыткы в пóстели *або* сплять; uložiť sa do ~le а) лячі до пóстели; б) залячі (в пóстели), звалити ся, захворíти ● nemoc ho pripútala *al.* prikovala k ~li хворóта ёгó припýтала до пóстели; na smrteľnej ~li на смертéлній пóстели

posteľn//ý постíльный; ~á bielizeň постíльна білізнá; ~é príslušenstvo постíльны налéжности

postenáv//ať, postonáv//ať -a -ajú *nedok.* постóновати, стонáти (*час од чáсу*)

postenkáv//ať *expr. p.* **postonkáv//ať**

poste restante *s neskl. pošt.* до покликаня; poslať list ~ послáти письмо до покликаня

postiel/ať -a –ajú *nedok.* **1** *(posteľ)* постелити **2** *(slamu ap.)* постелити

postieľk//a -y *ž* **1** *zdrob. expr.* пóстілька **2** *anat.* плодóвый колáч, плацéнта

postih//núť -ne –nú *dok.* **1** *koho* постигнути *кóго*, стáти ся *з кым*; ~lo ho nešťastie ёгó постигло нещáстя, з ним стáло ся нещáстя; človek ~nutý duševnou chorobou псіхíчно хвóрый чоловíк; ~ol ho trest ёгó постигло покарáня, він быв покáраный **2** *čo (zvuk ap.)* ухóпити *(zmysel ap.)*, похóпити, порозумити, примíтити; ~ pohyb примíтити *або* постигнути погынáня; ~ význam niečoho порозумити *або* постигнути значíня дачóго; ~ situáciu порозумити сітуáцію

postihnuteľný постигуючій; розлишуючій; розознавáючій

postihnut//ý постигнутый, пошкоджéный; vojnou ~é štáty держáвы постигнуты вóйнов *або* нáслідком вóйны

postih//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho* постигáти, пошкóджовати *кóго,* ставáти ся *з кым*; перемагáти *кóго* **2** *(zvuk ap.)* спринимáти, захóплёвати, імáти; *(zmysel ap.)* постигáти, розумити

postín//ať -a -ajú *dok.* **1** зрубáти, постинáти, повырубовати *(hovor.)* *(вшыткo, постýпні)*; ~ stromy зрубáти *або* вырубати *(вшыткы)* стрóмы **2** постинáти *(мнóгых)*

postísk//ať -a -ajú *dok.* **1** постискáти, стиснути *(вшыткo, постýпні)*; ~ všetkým ruky постискáти вшыткым рýкы **2** *expr.* обняти, постискати; ~ dieťa постискати дітину

post//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* постити, постити ся

postlať postelie postelú *dok.* **1** постелити, попостеляти; ~ posteľ постелити пóстіль **2** підстелити; ~ si plášť підстелити під сéбе плащ ● má mäkko postlané мать мягко постелéне, мáти ся в жывóті дóбрі, жыти без стáрости; má tvrdo postlané ёмý не солóдко жыє ся, мáти ся в жывóті зле, ёмý тяжко в жывóті; nemá na ružiach postlané ёгó дорóга не посыпана рýжами, не жыти без стáрости; ako si kto postelie, tak bude ležať [*prísl.*] хто як собí постéлить, так бýде спáти

postĺk//ať -a -ajú *dok.* збити (довєдна), позбивáти

postoj -a *m* **1** пóза; стояня; zaujať ~ стояти в пóзі **2** одношíня, підхíд; uvedomelý ~ k práci свідóме одношíня к робóті; správny ~ k ľuďom спрáвне одношíня к людям; odmietavý ~ k niečomu неґатíвне одношíня к дачóму; ~ k životu одношíня к жывóту

postojačky *prísl.* по-стоячкы

postonáv//ať -a -ajú *dok.* постóновати, (чáсом, трошéчкы) стонáти
postpozíc//ia -ie *ž gram.* постпозіція, постпозітівна позіція
postpozitívny *gram.* постпозітівный; ~ člen постпозітівный член *áбо* компонéнт
postrác//ať -a -ajú *dok.* рострачáти, потратити, порострáчовати; ~ peniaze рострaтити пінязі; ~ knižky порострáчовати книгы
postrád//ať -a -ajú *nedok. koho, čo kniž.* чýти недостáток *áбо* хыбовáня *кóго, чóго*; чý(вствова)ти потрéбу *в кім, чім*; deti ~ali materinskú lásku дітям не доставáло ся материньской любви
postrádateľný *kniž.* замінюючій; такый, без котрóго мóже обыйти ся
postrach -u *m* пóстрах, стрáшак, пудило
postrann//ý **1** бóчный; ~á ulica бóчна ýліця; ~ rozhodca *šport.* бóчный сýдця **2** тáйный; другорядный, підрядный; фалóшный; mať ~é umysly мáти тáйны ýмыслы; ~é myšlienky фалóшны дýмкы • nájsť si ~é cestičky не робити прямо *áбо* отворéні, робити бóчными дорóжками
postrapat//iť -í -ia *dok.* пострапатити, зробити страпáтым
postraš//iť -í -ia *dok.* настрáшыти, пострáшыти, перестрáшыти; ~ dieťa пострáшыти дітину; ~ na smrť niekoho перестрáшыти на смерть дакóго
postrč//iť -í -ia *dok.* посýнути, потиснути, штýхнути
postreh **-u** *m* **1** помітка, спосóбность помітити дашто́ **2** призерáня; пострéгненя; referát obsahuje zaujímavé ~y реферáт поміщать інтерéсны пострéгненя
postreh//núť -ne -nú *dok.* збáчіти, помітити, пострéгнути
postrek -u *m* стрíканя, пострíкованя; ~ stromov стрíканя стрóмів; zavlažovanie ~om поливáня *áбо* орóшованя пóстріком
postrekovac//í пострíкуючій; ~ aparát пострíковач; ~ia látka пострíкуюча річовина
postrekovač -a *m* пострíковач, ručný ~ рýчный пострíковач; chrbtový ~ хырбетóвый пострíковач
postrek//ovať -uje -ujú *nedok.* пострíковати; ~ stromy, vinič пострíковати стрóмы, грознó
postrel//iť -í -ia *dok.* підстрілити, поранити стрілов; ~ zajaca підстрілити зáяця
postret//ať -á -ajú *dok.* стрітити, пострíчовати (*вшыткых, постýпні*); стрітити (мнóго) знáмых
postret//núť -ne -nú *dok.* стрітити, застигнути • ~lo ho šťastie стрітило ёгó щáстя, засміяло ся на нёго щáстя, ёмý пощастило
postriebr//iť -i -ia *dok.* посеребрити *aj pren.*
postriebr//ovať -uje -ujú *nedok.* посеребрити, серебрити *aj pren.*
postriek//ať -a -ajú *dok.* пострíкати, покропити, обрызґати; ~ niekoho vodou обрызґати дакóго водóв; ~ voňavkou покропити пáрфіном, попарфіновáти
postrieľ//ať -a -ajú *dok.* **1** пострíляти, перестрíляти, россстрíляти (*вшыткых, постýпні*) **2** підстрілити, ранити
postriežk//a -y *ž poľov.* засíдка; byť na ~e сидíти *áбо* чéкати на засíдці
postrih//ať -á -ajú *dok.* постригáти, настригáти, россстригнути (*вшытко, постýпні*)
postrk -u *m* **1** *žel. (dej)* манéвер **2** маневрóва локомотíва, посýновач *м* **3** (*väzňov*) перевезíня *с* (етáпным пóрядком), вывезíня осóбы з даякóго місця *áбо* терітóрії
postrk//ať -á -ajú *dok.* напхáти, попхáти, пхáти, запхáти, понапхавáти; ~ peniaze do vrecák напхáти пінязі до кішéнь, понапхавáти пінязі по кішéнях
postroj -a *m* шлиї *pomn. ľud.* konský ~ кíньскы шлиї; запряжíня *ж*
postrúh//ať -a -ajú *dok.* поструґáти, натéрти (*на тéрлі*); ~ mrkvu, chren натéрти мóрков, хрін

postruh//eň -ňa *m* i **postruhník** -a i **postružník** -a *m* ósух (з остáтків тіста, вышкрябаного з кóрыта), пóсух

postskript//um -a *s* (*v liste skratka P. S.*) постскріптум

postulát -u *m* **1** пожáдованя **2** *filoz.* постулáт, усуджíня

postup -u *m* **1** пóступ, постýпованя; zastaviť ~ vojsk застáвити постýпованя войск **2** проґрéс; ход, рóзвиток; ~ choroby пóступ хворóты **3** поводжíня; одношíня **4** спóсоб, мóтод, сістéма; pracovné ~y мéтоды робóты, сістéма робóты; liečebný ~ мéтод лічíня; osevný ~ *poľnohosp.* осівный спóсоб **5** (*do vyššej hodnosti*) повышíня, пóступ; služobný ~ служóбне повышíня; mzdový ~ повышíня зáробку; bojovať o ~ do finále *šport.* борóти ся о пóступ до фінáлу; ~ do vyššej triedy *škol.* пóступ до высшой клáсы

postúp//ať -a -ajú *dok.* постýпати, зашляпати, затóптати, потóптати

postúpen//ie -ia *s práv.* передавáня, устýпка; ~ pohľadávky устýпка довгóвого пожáдованя

postúp//iť -i -ia *dok.* **1** зробити крок *áбо* дакíлько крóків до пéреду; посýнути ся; ~ o krok dopredu зробити крок до пéреду *aj pren.* **2** посýнути ся, постýпити; vojsko ~ilo ďalej na západ вóйска постýпили дáлше на зáпад; prípravné práce ~ili dosť ďaleko підготóвлюючі робóты поступили досгь далéко **3** (*služobne*) посýнути ся, достáти повышíня, вытягнути ся; ~ v hodnosti повышыти ся в гóдности; ~il na kapitána він быв повышéный на капітáна **4** *čo komu* передати, устýпити; ~ila dom dcére онá передалá дім дóчці; ~ vec prokuratúre передати діло прокуратýрі; ~ žiadosť úradnou cestou niekomu передати дакóму діло урядным пóрядком; ~ do vyššej triedy перéйти до высшой *áбо* слíдуючой клáсы; ~ do ďalšieho kola (súťaže) *šport.* постýпити до дáлшого тýру (перемагáня)

postupne *prísl.* постýпні

postupn//ý **1** постýпуючій; ~ vývin постýпуючій рóзвиток; ~ pohyb *fyz.* постýпуюче погынáня *áбо* рушáня **2** постýпный, слíдуючій; ~é zmeny постýпны змíны; ~ prechod постýпный перéхід; prvý, druhý ~ ročník *škol.* пéрша, дрýга постýпуюча клáса; ~á skúška *škol.* постýпный екзáмен

postupom *predl. s 2. p.*: ~ času чéрез даякый час, постýпні

postup//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** робити крок *áбо* дакíлько крóків до пéреду; посувáти ся **2** посувáти ся; постýповати; naše jednotky ~ujú нáшы чáсти постýпують до пéреду; práca ~uje veľmi pomaly робóта постýпує *áбо* ідé барз помáлы **3** (*služobne*) посувáти ся, доставáти повышíня, вытяговати ся **4** *čo komu* передавáти, устýповати **5** *kniž. zastar.* постýповати; ~uješ nesprávne ты несправні постýпуєш

postvár//ať -a -ajú *dok. expr.* повыстраяти, натворити, наробити

posúden//ie -ia *s* рецéнзія *ж*, посуджíня *с*; оцíнка; одóзва *ж*; predložiť dizertáciu na ~ предложыти дізертáцію на рецéнзію *áбо* на посуджíня; odborné ~ посуджíня шпеціалíстів *áбо* експéртів

posúd//iť -i -ia *dok.* **1** *čo, koho i bezpredm.* посудити *што*; оцінити *што*; дати оцíнку *чóму*; kriticky ~ niečo крітíчно оцінити дашто **2** *čo* дати посуджíня *о чім*; одрецензовáти *што*; ~ článok дати одóзву на статю, написáти рецéнзію на статю *áбо* одóзва о статі, одрецензовáти статю; odborne ~ rukopis a) зробити експертíзу рýкопису; б) дати одóзву о рýкописі

posudkov//ý: ~á komisia експéртна комíсія, експертíза; ~ lekár член лікáрьской експéртной комíсії

posud//ok -ku *m* **1** посуджíня; одóзва; експертíза; оцíнка; znalecký ~, ~ znalcov посуджíня шпеціалíстів, експéртне заключíня; lekársky ~ заключíня лікáрьской експертíзы; dať *al.* podať ~ o niekom дати характерíстіку о дакім **2** рецéнзія

posudz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo, koho i bezpredm.* посýджовати *што*; давáти оцінку *чóму*; neposudzuj ho tak prísne не посýджуй ёгó так твéрдо; не підхóдь ку нёму так твéрдо **2** *čo* давáти одóзву *о чім*; рецензовáти *што*; ~ knihu посýджовати *áбо* рецензовáти книгу

posudzovateľ -a *m* рецензéнт; крітік

posúch -a *m* óсух, пóсух (*із хлібóвого мícта*), тонкый колáч із хлібóвого тіста

posun -u *m* **1** переміщíня, посýнетя, потисненя **2** *želez.* зостáвлёвня ваґóнів, маневровáня

posunk//ovať -uje -ujú *nedok.* ґестікуловáти

posunkov//ý: ~á reč язык ґéстів

posun//ok –ku *m* ґéсто; urobiť rukou ~ зробити ґéсто рукóв

posunovac//í: ~ rušeň *žel.* посýнуюча *áбо* маневрóва локомотíва; ~ie dvere посýнуючі *áбо* ростягуючі двéрі

posunovač -a *m žel.* посýновач

posun//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** посýновати, посувáти, переміщáти **2** (*v čase*) переміщáти, переносити **3** *žel.* маневровáти, проводити манéвры, посувáти

posu//núť -nie -nú *dok.* **1** посýнути, потиснути, присýнути, перемістити, переложыти; ~ dopredu посýнути до пéреду; ~ nabok одсýнути *áбо* потиснути на бік; ~ hodinové ručičky посýнути годинóвы стрілкы **2** (*v čase*) переложыти, перенéсти; ~ začiatok predstavenia na siedmu hodinu переложыти зачáток представлíня на сéму гóдину

posúr//iť -i -ia *dok.* попонагляти, посýрити

posúv//ať -a -ajú *nedok.* **1** посувáти, присувáти, переміщáти, перекладáти; ~ ručičky na hodinkách посувáти годинóвы стрілкы **2** (*v čase*) переносити, перекладáти; ~ termíny перекладáти тéрміны

posuvn//ý посýнуючій, пересýнуючій; ~é dvere посýнуючі *áбо* ростягуючі двéрі; ~á os посýнуюча ось

posväc//ovať -uje -ujú *nedok. cirk.* святити, посвячовати

posvät//iť -í -ia *dok.* **1** *cirk.* посвятити; ~ vodu посвятити вóду; ~ kostol *al.* cirkev посвятити кóстел *áбо* цéрьков **2** *pren.* ~ život vede, umeniu присвятити жывот наýці, іскýству

posvätn//ý *v rôzn. význ.* святый; ~é obrady *cirk.* святы óбряды; ~ strom святый стром; ~é miesto святé місце; ~á chvíľa святый мóмент; ~é nadšenie святé одушевнíня

posviet//iť (si) -i (si) -ia (si) *dok.* **1** посвітити; ~ (si) baterkou посвітити (собí) батéріёв **2** *na koho, čo expr.* розобрáти ся *в кім, чім*; попозерáти ся *на кóго, што*; посвітити собí *на кóго, што*; ~ si na podrobnosti розобрáти ся в подрóбностях *áбо* в дрібницях; ja si naňho ešte ~im я собí на нёго іщі посвíчу, я іщі попозéрам ся на нёго

posyp//ať -e -ú *dok.* посыпати, обсыпати; ~ koláč cukrom посыпати колáч цýкрём

posýp//ať i **posypáv//ať** -a –ajú *nedok.* посыпати, обсыпати

posýpk//a -y *ž kuch.* посыпка

pošepkať *p.* **pošeptať**

pošepky *prísl.* по-шéпкы, по-шепячкы

pošep//núť -ne -nú *dok.* **1** пошéпнути, пошéпкати **2** *pren.* підшéпнути, підшéпкати; srdce jej ~lo сéрдце підшéпкало єй • čert *al.* diabol *al.* zlý duch mu (to) ~ol *hovor. expr.* чорт *áбо* дябол *áбо* злый дух ёмý підшéпнув

pošep//tať -ce/-tá -cú/-tajú *dok.* **1** шéпнути, пошéпкати, пошýшкати **2** підшéпкати, підшéпнути; ~ žiakovi odpoveď підшéпкати ученикý óдповідь

pošeptáv//ať sa -a sa *nedok. neos. expr.*: ~a sa хóдять слýхы, говóрять, повідáють, шéпчуть

pošeptáv//ať si -a si -ajú si *nedok.* **1** пошéпковати, шéпкати, бормотáти (про сéбе) **2** *expr.* шéпкати, шéпкать ся; v dedine si o nich ~ali в сéлі о них шéпкало ся *áбо* пошéпковало ся

pošib//ať -e -ú *dok.* швіґати; шлягáти, пошлягáти (*батогóм і т. п.*); ~ koňa bičom пошляговати коня батогóм *áбо* корбáчіком

pošibáv//ať -a -ajú *nedok.* пошвіґовати; пошляговати; плéскати, поплéсковати

pošiť pošije pošijú *dok.* **1** пошыти, нашыти, ушыти; ~ bielizeň, šaty пошыти білізнý, шмáты **2** *čo čím* вышыти; ~ šaty perlami вышыти шмáты пéрлами

pošklb//ať -e -ú *dok. expr.* потóрґати, подéрти, роздéрти, розтóрґати, порвáти

poškoden//ec -ca *m* пошкоджéнець, постигшый; vojnový ~ войнóвый пошкоджéнець, інвалíд вóйны

poškoden//ie -ia пошкоджíня; показíня, каз; ~ na tele *práv.* тілéсне пошкоджíня

poškoden//ý -ého *m práv.* пошкоджéный

poškod//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* пошкóдити, показити, сказити; ~ stroj показити машыну **2** *koho, čo* зробити шкóду *кóму, чóму*; tým som bol hmotne ~ený тым я быв матеріáлні пошкоджéным

poškodz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* пошкóджовати, казити **2** *koho, čo* робити шкóду *кóму, чóму*

poškrab//ať -e -ú *dok.* **1** пошкрябати; ~ si chrbát пошкрябати хырбéт **2** подрáпати; ~ niekomu ruku подрáпати дакóму рýку; ~ nábytok пошкрябати заряджíня

poškrab//ať sa -e sa –ú sa *dok.* **1** пошкрябати ся; ~ sa za uchom пошкрябати ся за ýхом **2** подрáпати ся; ~ sa klincom, drôtom подрáпати ся клинцём, дрóтом ● kde koho svrbí, tam sa ~e [*prísl.*] кóго што болить, тот о тім і говóрить; де кóго свербить, там пошкрябе ся

poškrab//ok[1] -ka/-ku *m* пошкрябкы *pomn.* (*hovor.*), ошкрябкы (*hovor.*) (*mícma i m. n.*)

poškrab//ok[2] -ka *m expr.* (*dieťa*) пошкрябок, послíдня дітина (рóдичів)

poškriabať *p.* **poškrabať**

poškriabať sa *p.* **poškrabať sa**

poškriep//iť sa –i sa -ia sa *dok. expr. s kým* погáдати ся, повáдити ся

poškvrn//a -y *ž* **1** нечістотá, шплях, пятнó; bielizeň bez ~y білізнá без пятен *áбо* шпляхів, чíста білізнá **2** гáньба, отýпность; пятнó, шплях

poškvrn//iť -í -ia *dok.* **1** знечістити, забáбрати, замáзати **2** поганити, потупити, ганьбити; (*česť, meno ap.*) осквернити ● ~ si ruky krvou забáбрати собі рýкы кровлёв

pošliap//ať -e -u *dok.* **1** подýпкати, задýпкати, поступáти, потóптати; ~ kvety подýпкати квіткы; ~ trávu поступáти *áбо* потóптати травý **2** *expr.* зневáжыти, подýпкати, очорнити, обесчестити; ~ zákon зневáжыти закóн; ~ niečie práva подýпкати дачії прáва; ~ česť очорнити честь; ~ city подýпкати чýвства

pošmúrny хмáрный, похмýрный; ~ deň хмáрный день

pošmyk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* пошмыкнути ся, похóвзнути ся

pošomr//ať (si) –e (si) -ú (si) *dok. expr.* пошóмрати, погýндрати

pošpat//iť -í -ia *dok.* змерзачíти, скалічíти, знетворити, показити

pošpin//iť -í -ia *dok.* **1** забáбрати, замáзати, знечістити **2** *pren.* забáбрати, потупити, поганити, обесчéстити; ~ česť niekoho потупити дачíю честь, обесчéстити дакóго; ~ dobré meno niekoho потупити дóбре мéно дакóго

pošramot//iť -í -ia *dok. expr.* **1** пошухотáти **2** *čo* пошкóдити, показити *што*, уближыти *дакóму, дачóму*; ~ené zdravie пошкоджéне здорóвя ● ~ená česť осквернéна честь, репутáція

pošt//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* пóшта; letecká ~ авіапóшта; poľná ~ пóльна пóшта; list prišiel poslednou ~ou письмо пришлó з послíднёв пóштов; ranná, večerná ~ ранíшня, вечíрна пóшта; poslať list, balík ~ou послáти письмо, пáклик *áбо* бáлик пóштов; prezrieť ~u попозерáти *áбо* попрезерáти пóшту; triediť ~u сортіровáти пóшту **2** пóшта; hlavná ~ глáвна пóшта;

posledná ~ ближа́йша по́шта; odniesť list na ~u однéсти письмо на по́шту

poštár -a *m* **1** поштáрь **2** *hovor.* слýжачій на пóшті

poštárk//a -y *ž* поштáрька

poštársk//y поштáрьскый; ~a uniforma поштáрьска уніфóрма; ~a kapsa поштáрьска тáшка

pošťast//iť sa -í sa *dok. neos. komu* пощастити ся, повéзти, удати ся

poštatnen//ie -ia *s* націоналізáція; ~ priemyslu націоналізáція прóмыслу

poštátn//iť -i -ia *dok.* націоналізовáти *nedok. dok.*; ~ školy, divadlá націоналізовáти шкóлы, теáтры

poštátň//ovať –uje -ujú *nedok.* націоналізовáти *nedok. dok.*

poštekáv//ať -a -ajú *nedok.* побрéховати, брехáти

poštekl//iť -í -ia *dok.* полоцкотáти, покíткати *hovor. aj pren. expr.*; ~ dieťa полоцкотáти дітину; ~ nervy полоцкотáти *áбо* покíткати нéрвы

poštíp//ať -e -u *dok.* **1** укýсити, ужáлити; ~ala ho osa ёгó ужáлила осá; ~al ho had ёгó укýсив *áбо* ужáлив гад **2** (у)щíпнути, пощíпати; ~ niekoho na líce ущíпнути дакóго за лицé

poštmajst//er -ra *m zastar.* поштóвый мáйстер

poštopk//ať -á -ajú *dok. hovor.* поштóпкати, заштóпкати, перештóпкати (*вшытко, постýпні*)

poštovn//é -ého *s* поштóвне, пóрто *с neskl.*

poštov//ý поштóвый; ~á známka поштóва знáмка; ~á schránka поштóва схрáнка; ~é zásielky поштóве посылáня; ~ úradník поштóвый урядник; ~á poukážka поштóве переведжíня; ~á sprievodka поштóвый бланк; ~ úrad поштóвый уряд, пóшта; ~ doručovateľ письмоноситель; ~á novinová služba поштóва новинóва слýжба

poštrk//ať -á -ajú *dok.* подзеленчáти, поцелиньґати; ~ kľúčmi подзеленчáти *áбо* поцелиньґати ключáми

poštv//ať -e -ú *dok. koho na koho, proti komu expr.* поштвáти *кóго прóтів кóго*, нагýцкати *кóго на кóго*; ~al proti mne celú dedinu він нагýцкав прóтів мéне цíле сéло *áбо* цíлый валáл

pošušk//ať -á -ajú *dok.* пошéптати, шéпнути; пошýшкати; пошéпкати ~al jej čosi do ucha він шéптав єй штось до ýха ● sám čert *al.* diabol mu to ~al сам чорт *áбо* дябол ёмý тотó пошéпкав

pošuškáv//ať (si) -a (si) -ajú (si) *nedok. expr.* **1** пошéпковати ся, пошýшковати ся, перешéптовати ся, шéптати ся; шéпкати ся **2** шéптати (ся), пошýшковати ся, клебетáти; o tom si už všetci ~ajú вшыткы уж пошýшкують *áбо* клебéчуть о тім

pošuškáv//ať sa -a sa *nedok. neos.*; ~a sa хóдять слýхы, говóрять, шéпчуть, шýшкають

pošušky *prísl. hovor.* **1** потихы, шéпком **2** потаёмкы, тáйні; по кýтиках

pošušláv//ať -a -ajú *nedok. expr.* шепелявíти

pošv//a -y *ž* **1** пýздро; vytiahnuť meč z ~y вытягнути шáблю із пýздра **2** *anat., bot.* ваґíна, пóшва

pošvový *anat., bot.* ваґінáлный, пошвóвый

pot -u *m* пот; kropaje ~u квáпкы пóту; studený ~ ho zalieva він обливать ся зимным пóтом ● kúpať sa v ~e *al.* vo vlastnom ~e обливáти ся влáстным пóтом; smrteľný ~ ho oblial a) (*о умерáючім*) у нёго выступив пот; б) ёгó обляв пот; v ~e tvári *(pracovať ap.) arch.* в пóті твáри

potác//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* потáцковати ся, шáтати ся, пошáтовати ся

poťah[1] -u *m* зáпряг; konský, volský, kravský ~ зáпряг конéй, вóлів, корóв

poťah[2] -u *m* пóтяг, обшывка; kožený ~ kresiel кожéный пóтяг крéсел

poťahovačk//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** *hovor. expr.* потяговáня, тягáня, неприємности, оплетáчкы

poťah//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* **1** потóрґовати, потяговати; ~ niekoho za rukáv тóргати

або тяга́ти дако́го за рука́в; ~ koňa za uzdu пото́рговати коня за у́зду **2** (*nohy ap.*) волочі́ти, тяга́ти **3** *expr. (piť)* потяговати, попива́ти, пити; ~ si z fajky потяговати (собі́) з пипкы *або* зо сіварні́чкы; ~ víno z fľaše потяговати *або* попива́ти вино́ із фляшкы **4** *expr. (o vetre ap.)* подува́ти; потяговати; vetrík ~uje ві́трик поду́вать; od rieky ~ovalo chladom *neos.* од рі́кы тяга́ло хо́лодом 5 *expr.* тяга́ти, влечі́, кра́сти ● ~ nosom *expr.* потяговати но́сом

poťah//ovať² -uje -ujú *nedok.* обива́ти, обшыва́ти, обтяговати, покрыва́ти; ~ kreslo novou látkou обтяговати кре́сло ново́в мате́ріёв

potajme, potajmo *prísl.* потаёмкы, украдо́мкы, потихо́ньκы

potanc//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *dok.* потанцёва́ти

potápací водола́зный, потопа́ючій; ~ zvon водола́зный *або* потопа́чскый дзвін

potápač -a *m* потопа́ч, водола́з

potápačský потопа́чскый, водола́зный; ~ zvon потопа́чскый *або* водола́зный дзвін; ~ skafander потопа́чскый скафа́ндер

potáp//ať -a -ajú *nedok.* **1** потопляти, топити, пуща́ти ку дну; ~ loď спуща́ти ку дну шыфу **2** понорити (до во́ды) **3** *odb.* розмно́жовати закорені́нём (*плодо́вы стромы*)

potáp//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** топити ся, іти ку дну **2** ныряти ся, поно́рёвати ся

potápk//a¹ -y *ž zool.* пота́пка

potápk//a² -y *ž* –u *m hovor. pejor.* фі́чур, франт, фраїр

potápkár *p.* **potápka²**

poťapk//ať -á -ajú *dok. expr.* потляпкати, попле́скати; ~ niekoho po pleci потляпкати дако́го по пле́чі

potáplic//a -e *ž zool. (Gavia immer)* ґаґа́ра

potár//ať -a -ajú *dok. expr.* ната́рати, наке́цати, натрепа́ти, нароcправяти глу́постей

potaš -e *ž chem.* пота́ш

poťažk//ať -á -ajú *dok.* потяжкати, зва́жыти (на ру́ці)

poťažk//ať si -á si -ajú si *dok. na koho, čo i bezpredm.* постяжовати ся, пожа́ловати ся, попоносова́ти ся

poťažkáv//ať -a -ajú *nedok.* одгра́довати, потяжковати, зва́жовати (на ру́ці)

poťažkáv//ať si -a si -ajú si *nedok. na koho, čo i bezpredm.* біда́кати, наріка́ти, стяжовати ся, жа́ловати ся, поносова́ти ся; ~ si na choroby поносова́ти ся на хворо́ты

potech//a -y *ž* потíха, потіші́ня *с*, ра́дость *ж*

potenc//ia -ie *ž* поте́нція

potenciál -u *m v rôzn. význ.* потенціа́л; vojenský, hospodársky ~ štátu воєньскый, економі́чный потенціа́л держа́вы; rýchlostný ~ *fyz.* потенціа́л ско́ростей; ~ gravitačného poľa *fyz.* потенціа́л силы притяжі́ня *або* ґраві́тачного по́ля

potenciáln//y потенціа́лный; ~a sila, energia потенціа́лна сила, ене́рґія

poten//ie -ia *s* почі́ня; ~ nôh почі́ня ніг; prostriedok proti ~iu сре́дство про́тів почі́ня

potentát -a *m expr.* волода́рь, пан; мона́рха, самодержа́вець *(zastar.)*

potešen//ie -ia *s* **1** ра́дость, потіші́ня **2** *pren. expr.* ра́дость, потіші́ня, потíха ● mám (to) ~ *(privítať vás ap.) zastar.* мам честь *або* потіші́ня

poteš//iť -í -ia *dok.* **1** потішыти **2** обра́довати, пора́довати

poteš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* потішыти ся, пора́довати ся, обра́довати ся; veľmi sa tomu ~il він барз обра́довав ся то́му; ~ sa pohľadom na niečo потішыти ся *або* полюбова́ти ся по́глядом на дашто́

potešiteľ -a *m* потішытель *м*

potešiteľn//ý потíшуючій, ра́дістный, приємный; ~ zjav потíшуюче явлі́ня; je ~é počuť vaše slová ра́дістно *або* приємні чу́ти ва́шы сло́ва

poteš//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** потíшовати **2** ра́довати

poteš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** потíшовати ся **2** ра́довати ся

potešovateľ *p.* **potešiteľ**
potešujúc//i потішуючій, утішуючій; ~e slová потішуючі слова, слова потішіня
potiah//nuť[1] -ne -nu *dok.* **1** потягнути, торгнути; ~ povraz торгнути *або* потягнути штранґ; ~ niekoho za rukáv потягнути *або* торгнути дакого за рукав **2** погнути, одсунути, одтягнути **3** *expr.* *(vzduch, dym ap.)* втягнути (до себе); ~ vzduch втягнути до себе воздух; потягнути носом воздух; надыхати ся воздуху; ~ si z fajky потягнути собі з пипкы; ~ si glg piva одпити ґылґ пива **4** *expr.* *(o vetre, vánku ap.)* задути, подути, зафукати, завяти **5** *expr.* стягнути, потягнути, украсти, однести; ~li mi peňaženku потягли *або* украли мі піняженку ● ~ nosom потягнути носом
potiah//nuť[2] -ne -nu *dok.* обтягнути, обшыти, обити, покрыти; ~ kreslo kožou обтягнути кресло кожов; ~ pohovku novou látkou обтягнути діван новым полотном
potiaľ *zám. prísl.* **1** доты, поты, до того місця, по тады, до тады; môžem ísť s tebou len ~ я можу іти з тобов лем поты *або* до того місця **2** *(v časovom význame)* до того часу **3** накілько, в тій мірі, до той міры; potiaľ... pokiaľ поты... покы, натілько... накілько
potiaľto *zám. prísl.* до тады, до того місця; prečítal som článok ~ я прочітав статю до того місця *або* до тады *або* поты
potier//ať -a -ajú *nedok.* **1** натерати, мастити; ~ chlieb maslom натерати *або* мастити хліб (з) маслом; ~ koláč vajíčkom натерати колач яйцём; ~ chrbát masťou натерати *або* мастити хырбет мастёв **2** терти, потерати, шухати
potichu *prísl.* потихонькы, потихы, тихо
potichučky *expr. p.* **potichu**
potísk//ať -a -ajú *nedok.* тиснути, пхати; ~ niekoho dopredu пхати дакого до переду
potis//núť -ne -nú *dok.* **1** потиснути, посунути; ~ skriňu ku dverám потиснути скриню ку дверям **2** потиснути, попхати; ~ol ma dopredu він мене попхав до переду **3** *(gombík ap.)* притиснути, стиснути
potíšku *prísl. expr.* потихонькы, тихонько, тихо
pot//iť sa -í sa -ia sa *nedok. v rôzn. význ.* потіти; ~ia sa mu ruky ёму рукы потять ся; múry sa ~a od vlhka стіны потять ся од волгкости
potivý потливый
potkan -a *m* паткань ● ~y opúšťajú topiacu sa loď паткані утікають з топлячой ся шыфы
potkaní паткáній
potk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* пошпотити ся *aj pren.*; ~ol sa o kameň він пошпотив ся на камени ● jazyk sa mu ~ol язык ёму пошмыкнув ся; kôň ma štyri nohy, a predsa sa ~ne [*prísl.*] кінь мать штирі ногы, а пошпотить ся
potkýn//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* шпотити ся *aj pren.*; *expr.* мылити ся, робити хыбы
potláč//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** подавляти, перековати, перемагати; ~ smiech подавляти *або* стримовати сміх; ~ bolesť перековати *або* перемагати біль **2** подавляти, утисковати, обмеджовати; ~ povstanie подавляти повстаня; ~ národy утисковати народы ● ~ kritiku подавляти крітіку
potláč//ať[2] -a -ajú *nedok.* **1** покрывати друковаными(а) знаками **2** *text.* набивати *(картон і т. п.)*
potlačený уярьменый, утисненый; придусеный, убитый
potlač//iť[1] -í -ia *dok.* **1** посунути, попхати, підняти; ~ skriňu посунути скриню **2** попхати; ~ niekoho dopredu попхати дакого до переду **3** *(gombík ap.)* стиснути, притиснути; ~ gombík vo výťahu стиснути ґомбічку в ліфті **4** подавити, переконати, перемочі; ~ smiech, vzdych подавити сміх, вздых; ~ bolesť переконати *або* перемочі біль **5** подавити, придусити; ~ vzburu, revolúciu придусити побуріня, револуцію
potlač//iť[2] -í -ia *dok.* **1** надруковати, покрыти друковаными(а) знаками; plagát ~ený heslami плаґат з надруковаными(а)

лóзунґами **2** *text.* набити; ~ kartún vzorom набити взóркы на кáртоні

potlačovať *p.* **potláčať**

potlačovateľ -a *m* утискователь, пронаслíдователь *м*; ~ kritiky дуситель крíтікы

potľapk//ať -á -ajú *dok.* потляпкати, поклепáти, потлéскати, потрепáти; ~ dieťa po líčku потляпкати дíтину по личку; ~ koňa po krku потляпкати коня по шыї

potľapkáv//vať -a -ajú *nedok.* потляпковати, трепáти

po//tĺcť potlčie potlčú *dok.* **1** порозбивáти, побити, потрепáти; ~ poháre порозбивáти *áбо* потрепáти пóгары **2** потовчí, ростовчí, роздробити; ~ niečo na prášok розтовчí дaштó на пóрошок **3** зáбити, позабивáти, вбити; ~ všetky klince позабивáти вшыткы клинці **4** *expr.* порозбивáти, розбити *(о підлóгу)* **5** *expr. koho* позабивáти, побити, зáбити, перебити

potlesk -u *m* áплавз *м*, плéсканя, рукоплéсканя *с*; búrlivý ~ бурливый áплавз

potme *prísl.* в тмі, за тмы

potmehúd -a *m expr.* **1** фалóшный чоловíк, кламáрь, незбéдник **2** ґýнцут, фиґлярь

potmehúdsky *expr.* **1** фалóшный, упрямый, отворéный **2** гунцýцькый, фиґлярьскый

potničk//y -iek *ž mn. č. lek.* потнíця *ж*

potn//ý потный; ~á kúra пóтне лічíня, лічíня потíнём; ~é žľazy *anat.* пóтны желéзы • ~á vložka пóтна вкладка

potoč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* затáцкати ся, стратити рівновáгу

potočn//ý потíчный; ~á voda потíчна вода, вóда із пóтока; ~é ryby потíчны рыбы; ~ pstruh потíчный пструг

potok -a *m* пóтік; horský ~ гóрьскый пóтік *áбо* пóтік; • ~y sĺz, krvi пóтокы слыз, крóви; krv sa liala *al.* tiekla ~mi кров лляла ся *áбо* теклá рікóв; rásť ako vŕby pri ~u рости, як вéрьбы при пóтоці; рости без дóгляду *(о дíтях)*

potom I *prísl.* **1** пóтім, затым, нескóрше, онедóвго, скóро по тім; hneď ~ одрáзу *áбо* тáкой пóтім; zanedlho ~ онедóвго *áбо* скóро по тім, о даякый час; rozpoviem ti to všetko ~ я вшытко тобí росповíм пóтім; najprv prišiel brat, ~ jeho žena на сáмый пéред прийшóв брат, пóтім ёгó женá **2** пізнíше, пóтім, за ним (за нёв); až ~ sa zistilo, že mal pravdu лем пізнíше *áбо* пóтім выяснило ся *áбо* указáло ся, же мав прáвду **II** *časť.* **1** в тім слýчаї, ітáк; знáчіть **2** óкрем тóго, пóтім • ani predtým, ani ~ áни пéред тым, áни по; áни до, áни пóтім; o tom ~ о тім (поговóриме) пóтім *áбо* пізнíше, о тім мы íщі поговóриме

potom//ok -ka *m* потóмок; priami ~ci Puškina прямы потóмкы Пýшкіна; najmladší ~ rodiny наймолóдшый потóмок родины

potomstv//o -a *s hromad.* потóмство; vychovávať ~ выхóвовати потóмство

potop//a -y *ž* **1** потóпа; ~ sveta потóпа свíта, світóва потóпа **2** *expr.* потóпа, повóдінь • po nás (nech príde *al.* môže prísť) ~ *kniž.* по нас (най прийде *áбо* мóже прийти) хоць потóпа

potop//iť -í -ia *dok.* **1** потопити, пустити ку дну; ~ loď пустити ку дну шыфу, потопити шыфу; ~ eskadru потопити ескáдру **2** понорити *(до вóды)*

potop//iť sa[1] -í sa -ia sa *dok.* **1** утопити ся, затопити ся, піти ку дну; loď sa ~ila шыфа пішлá ку дну, корáбель потопив ся **2** понорити ся *(до вóды)*; понорити; potápač sa rýchlo ~il водолáз скóро понорив ся до вóды

potop//iť sa[2] -í sa -ia sa *dok. (o živých tvoroch)* утопити ся, затопити ся, перетопити (*о вшыткых, мнóгых*); pri povodni sa ~ilo mnoho zvierat при повóдні потопило ся мнóго звірят

potopudný *lek.* потогóнный; срéдство, выкликуюче потíня

potôč//ik -ika/-ka *m expr.* пóтічок

potpourri [popuri] *neskl. s* попуррí *neskl. s* змішанина *(глáвні музычна)*

potraf//iť -í -ia *dok.* потра́фити, на́йти доро́гу; попа́сти; ~ domov потра́фити домів

potrat -u *m lek.* або́рт, по́трат

potrat//iť[1] -í -ia *dok.* потратити, ростратити, стратити; ~ peniaze ростратити пінязі ● ~il všetok rozum *hovor. expr.* стратив розу́м, здурів, зыйшо́в з розу́му; čo si rozum ~il? ты што розу́м стратив?, ты что, зыйшо́в з розу́му?; ты што, зошалів?

potrat//iť[2] -í -ia *dok.* потратити, ма́ти по́трат; ~ila она́ потратила

potrat//iť sa -í sa -ia sa *dok.* ростратити ся, потратити ся (*о вшыткім, посту́пні*)

potrav//a -y *ž* ї́дло́, стра́ва *aj pren.*; mäsitá, rastlinná ~ мясна́, ростлинна стра́ва; výživná ~ выжывна стра́ва; duševná ~ духо́вна *або* душе́вна стра́ва; ~ pre delá *hovor. pren.* мясо про кано́ны, каноно́ве мясо

potravin//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** потравины; čerstvé ~y свіжы потравины; konzervované ~y консервова́ны потравины; zásoby potravín за́собы *або* резе́рвы потравин; obchod s ~ami склеп з потравинами

potravinársky потравино́вый; ~ priemysel потравино́вый про́мысел

potravinárstv//o -a *s* потравино́вый про́мысел

potravinový потравино́вый; продукто́вый

potreb//a -y *ž* **1** потре́бность *ж*, нуче́ность *в чім*; pociťovať ~u urobiť niečo чу́ти потре́бность зробити дашто́; v prípade ~y в слу́чаї нуче́ности *або* потре́бности; кідь выжадує ся; podľa ~y по мірі потре́бности; materiálne, kultúrne ~y матеріа́лны, культу́рны потре́бности **2** спотребова́ня, ужыва́ня; osobná ~ вла́стне спотребова́ня; predmety širokej ~y предме́ты шыро́кого *або* ма́сового ужыва́ня **3** *len v mn. č.* **~y** принадле́жности; školské, písacie ~y шко́льскы, писе́мны принадле́жности; čistiace ~y потре́бности для чіщі́ня; ~ pre domácnosť, domáce ~y предме́ты дома́шнёго ужыва́ня; kuchynské ~ кухі́ньскы принадле́жности; kancelárske ~ канцела́рьскы това́ры **4** потре́бность, приро́дна *або* біолоґі́чна нуче́ность; malá ~ мала́ потре́бность; odbaviť si ~u выконати потре́бу

potrebn//ý **1** потрі́бный, необхі́дный; ~á kniha необхі́дна книга; získať ~é údaje доста́ти необхі́дны да́ны; nepovažujem to za ~é я не пова́жам тото́ за потрі́бне **2** нале́жный, вго́дный, зодповіда́ючій, потрі́бный, жела́ючій; ~é množstvo зодповіда́юча кількость

potreb//ovať -uje -ujú *nedok.* *čo* потребова́ти, не мочі заобыйти ся *без дачо́го або дако́го*; ~ peniaze потребова́ти пінязі; ~ pomoc потребова́ти по́міч; ~ujem peniaze мі тре́ба *або* потрі́бны пінязі; nepotrebujem tvoju pomoc мі не тре́ба твоє́й по́мочі, мі непотрі́бна твоя́ по́міч; to je práve to, čo~ujem тото́ є як раз тото́, што мі тре́ба

potrep//ať[1] -e -ú *dok.* **1** потрепа́ти, поклепа́ти, побу́хати, порозбива́ти **2** потрясти, затрепа́ти *(лік і т. п.)*

potrep//ať[2] -e -ú *dok.* **1** поте́рти, потрепа́ти; ~ ľan, konope поте́рти лен, коно́плі **2** *expr.* порозбива́ти, рострепа́ти, порострé́повати; ~ všetok riad порозбива́ти вшыткы ґра́ты **3** *expr.* помета́ти, пошмаряти; ~ všetko na kopu помета́ти вшытко на грома́ду *або* на ко́пу

potrep//ať[3] -e -ú *dok. expr.* натрепа́ти, наке́цати, набісідова́ти, наговорити *(obyč. hlúposti)*

potres//tať -ce/-tá -cú/-tajú *dok.* потре́стати, пока́рати; prísne ~ niekoho тве́рдо пока́рати дако́го

potrh//ať -á -ajú *dok.* пото́ргати, росто́ргати, розорва́ти, дото́ргати; ~ šaty росто́ргати шма́ты; ~ pančuchy пото́ргати панчо́хы, штримфлі; ~ papier росто́ргати па́пірь ● kričí, div si hrdlo nepotrhá *hovor. expr.* він барз крічі́ть; ide si ruky ~ (v robote) робо́та горить у нёго під рука́ми, барз усе́рдні

róбить; ide ho ~ od jedu він готóвый прáскнути од злóсти

potrh//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* потóргати ся, ростóргати ся, дотóргати ся, розорвáти ся; šaty sa ~ali шмáты потóргали ся • ide sa ~ (v robote) *hovor. expr.* ідé потóргати ся (в робóті), (в робóті) він барз усéрдный

potrias//ať -a -ajú *nedok.* отрясáти; потрясáти; покывовати; ~ hlavou трясти *áбо* покывовати гóловов; ~ si ruky *(pri podávaní)* трясти єдéн дрýгому рýкы

potrias//aťsa -a sa -ajú sa *nedok.* трясти ся, клепáти ся, стрясáти ся; колысáти ся

potriasť potrasie potrasú *dok.* потрясти, затрясти, покывати; ~ hlavou покывати гóловов; ~ hrivou потрясти гривов; ~ strom потрясти стром; ~ ruku потрясти рýку

potriesk//ať -a a-jú *dok. expr.* побити, розбити, порозбивáти, рострíскати; ~ poháre, taniere побити *áбо* порозбивáти пóгары, тáніры

potrieť potrie potrú *dok.* **1** натéрти, намастити, помастити; ~ si ruky krémom натéрти *áбо* помастити рýкы крéмом; ~ chlieb maslom намастити хліб мáслом **2** потéрти; ~ si dlaňou čelo потéрти дóлонёв челó

potrimiskár -a *m hovor. pejor.* фалóшник, закéрник, підлизовач, пятылизáч, лишкач

potrk//otať (si) -oce (si) –ocú (si) *dok. expr.* потáрати, поговорити, побісідовáти, поплетковáти; пустослóвити

potrp//ieť -í -ia *dok.* **1** потерпíти, потрáпити, трáпити *nedok. (даякый час)* **2** потерпíти; potrp trošku потéрп трошéчкы

potrp//ieť si[1] -í si -ia si *dok. expr.* потерпíти, терпíти *nedok. (даякый час)*

potrp//ieť si[2] -í si -ia si *nedok. dok. na čo hovor. expr.* мáти слáбость, мáти наклóнность *к чóму*, любити *што;* ~ si na poriadok любити пóрядок; ~í si na dobré jedlo він любить дóбрі поїсти

potrub//ie -ia *s* рýла *ж*, руловóд; vodovodné ~ руловóдны рýлы; plynové ~ пліновóдны рýлы; naftové ~ нафтовóдны рýлы; nasávacie ~ всáсуючі рýлы; klasť ~ клáсти руловóды

potrubn//ý руловóдный; ~á sieť руловóдна сіть • ~á pošta руловóдна пóшта

potrundžený *hovor. expr.* піднапившый

potrundž//iť sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.* піднапити ся

potuch//a -y *ž;* nemať (ani) ~y не мáти áни нáйменшого понятя *áбо* нáйменшой представы

potuchlin//a -y *ž* стухлинá (*зáпах*); raziť ~ou завóнёвати стухлинóв

potuch//núť -ne –nú *dok.* стýхнути, показити ся; múka ~la мукá стýхла

potuchnut//ý стухнýтый, затухнýтый, запахáючій пліснёв; ~á múka затухнýта мукá

patúl//ať sa -a sa -ajú sa *dok. expr.* потуляти ся, походити собí, попрехаджáти ся, блýкати ся, поневіряти ся *nedok.*; ~ sa po okolí mesta поневіряти ся по окóлиці міста

potulk//a -y *ž, obyč v mn. č.* **~y** потýлёваня, блуджíня, поневіряня, вандровáня

potuln//ý потýлюючій, поневіряючій, вандрýючій, кочовный; ~í muzikanti потýлюючі музыкáнты; ~í remeselníci потýлюючі *áбо* вандрýючі ремесéлници

potul//ovať sa –uje sa -ujú sa *nedok.* потýлёвати ся, поневіряти ся, вандровáти, блудити, потóвковати ся; ~ sa po svete потýлёвати ся *áбо* блудити по світі; ~ sa po meste, po poli потýлёвати ся по місті, по пóлі

potup//a -y *ž* гáньба, понижíня; nevedela prežiť takú ~u онá не моглá пережыти таке понижíня

potup//iť -í -ia *dok.* поганити, понижыти, заганьбити, зневáжыти

potupn//ý ганéбный, пониженый; ~á smrť ганéбна смерть; ~ čin ганéбный постýпок

poturčen//ec -ca *m* **1** потурчéнець, отуречéный, потурчéный чоловíк **2** *pejor.* ренеґáт, зрáдник, одродженець • ~ horší od Turka потурчéнець гíршый Тýрка

poturč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** потурчіти ся, отурчіти ся **2** *pejor.* стати ренеґатом *або* зрадником

potuteľný фалошный, префіканый, мазаный, лестлый; гунцуцькый; ~ úsmev гунцуцькый *або* бетярьскый усмів

potúž//iť sa -i sa -ia sa *dok. expr.* посилнити ся, потужыти ся, обчерствити ся (*вином і т. п.*); ~ sa vínom посилнити ся вином

potvor//a -y *ž* **1** чудовиско, чудо, страшок, потвора; morská ~ морьске чудовиско **2** мерзавець, подляк, нічомник; *(o žene)* нанічгодниця, нічомниця • ako na ~u *(neprišiel ap.)* як на злость, як нароком

potvorsk//ý протівный, неприємный; чортовскый; ~á robota протівна робота; ~á vec чортовске діло, несмыселность, глупость

potvrden//ie -ia *s* потверджіня, затверджіня; інформація; písomné ~ інформація; vydať ~ дати потверджіня

potvrdenk//a -y *ž* росписка; квітанція; podpísať ~u підписати росписку *або* квітанцію; dať ~u написати росписку; vydať na ~u выдати на росписку

potvrd//iť -í -ia *dok. čo* **1** ротвердити, удостовірити, овірити; ~il som, že hovorí pravdu я потвердив, же він (она) говорить правду; ~il, že list došiel він потвердив, же письмо достав; tlač ~ila tieto chýry печать потвердила тоты слухы; lekár ~il, že smrť nastala o siedmej доктор овірив, же смерть настала о семій годині **2** прикывнути, притакати, погодити ся *з чім* **3** схвалити, потвердити, санкціоновати *nedok. dok.*; vláda ~ená prezidentom влада, потверджена презідентом; ~ rozsudok *práv.* потвердити приговор *або* вердікт **4** підписати ся *в чім*, потвердити *што;* ~ príjem niečoho потвердити приятя дачого, підписати ся о приняті дачого

potvrdz//ovať -uje -ujú *nedok. čo* **1** потверджовати; удостовіряти, овіряти **2** прикывовати, притаковати, погоджовати ся *з чім* **3** твердити, потверджовати, санкціоновати **4** підписовати ся *в чім*, потверджовати *што* • výnimka ~uje pravidlo одхыліня потверджує правило

potýčk//a -y *ž* **1** менша битка, звада, гадка; перестрілка; ~y pokračovali гадкы продовжовали **2** гадка, звада; slovná ~ словна гадка

potyk//ať si -á si -ajú si *dok.* потыкати собі, перейти на «ты»

poúč//ať -a -ajú *nedok. koho o čom,* учіти *кого чому*, поучовати; приводити (на розум)

poúč//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *o čom* поучати ся, набывати знаня *з чого*; учіти ся *чому* **2** *na čom, z čoho* учіти ся *на чім, з чого,* доставати урокы *з чого*; ~sa z chýb учіти ся на хыбах

poučen//ie -ia *s* **1** знаня; knihy sú zdrojom ~ia книгы – студня знаня **2** поучіня; інштрукція, діректіва, рада, понаучіня *дакому* **3** понаучіня; to bolo pre nás ~ím тото было про нас понаучінём

pouč//iť -í -ia *dok. koho o čom* научіти *кого чому*, поучіти, привести *кого на што*; názorne ~ niekoho o niečom наглядні пояснити дакому даштó

pouč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *o čom* надобыти знаня *з чого*, научіти ся *чому*; ~ sa o najnovšej literatúre надобыти знаня з найновшой літературы **2** *na čom, z čoho* надобыти знаня *з чого*, поучіти ся *на чім*; зробити высновок *із чого*; ~ z vlastných chýb понаучіти ся на властных хыбах, зробити высновок з минулого

poučk//a -y *ž* **1** поучіня, правило; teoretická ~ теоретічне поучіня **2** *mat.* теорема

poučn//ý поучуючій, дідактічный; ~á prednáška поучуюча лекція; ~ príklad поучуючій *або* дідактічный приклад

poučovať *p.* **poúčať**

poučovať sa *p.* **poúčať sa**

poukaz -u *m* **1** *fin.* предписаня, асіґнант; указаня *на дашто*; ~ na výplatu указаня на выплачіня; rekreačný ~ предписаня на рекреацію *або* до дому одпочінку

poukáz//zať -že -žu *dok.* **1** *na čo* указáти *што, на што*; ~ na chyby указáти (на) хыбы; ~ na nedostatky указáти (на) недостáткы **2** *čo fin.* перевéсти, перерахoвáти (*пінязі*); ~ peniaze, plat перевéсти пінязі, выплату

poukaz//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* **1** *na čo* укáзовати *што, на што* **2** *čo fin.* переводити, перерахóвовати (*пінязі*)

poukaz//ovať[2] -uje -ujú *dok.* указáти (*вшыткo, постýпні*); ~oval jej pamätihodnosti mesta він укáзовав єй памяткóвы цінности міста

poukážk//a -y *ž* **1** *fin.* асіґнáнт; предписáня; блóчок; шек; pokladničná ~ касóвый блóчок **2** поштóвый шек; poštová ~ поштóвый шек; листок; ~ k lekárovi листок к дóкторови; ~ na liečenie предписáня на лічіня *áбо* до санатóрія

pouklad//ať -á -ajú *dok.* поукладáти, уложыти, поскладáти, зложыти; ~ dosky, drevo поукладáти дóскы, дéрево; ~ snopy do krížov зложыти снóпы до крижів; ~ deti уложыти діти (спáти)

poukrýv//ať -a -ajú *dok.* **1** скрыти, поскрывáти; попрятати, спрятати (*вшыткo, постýпні*) **2** поприкрывáти, позакрывáти

pouličn//ý ýлічный; ~ ruch ýлічный рух; ~á lampa ýлічна лáмпа; ~á doprava містьскый трáнспорт *áбо* перепрáва

poumier//ať -a -ajú *dok.* умéрти, поумерáти, перемéрти; starí ľudia ~ali стáры люди поумерáли *áбо* вшыткы вымерли

poumýv//ať -a -ajú *dok.* поумывáти, умыти, вымыти, перемыти (*вшыткo, постýпні*); ~ riad поумывáти (вшыткы) ґрáты; ~ obloky, dvere умыти óблакы *áбо* óкна, двéрі; ~ dlážky вымыти підлóгы; ~ deti поумывáти діти

pouprat//ovať -uje -ujú *dok.* попрятати, привéсти до пóрядку; ~ byt попрятати цілый квáртель

pouráž//ať -a -ajú *dok.* поганити, понижыти, урáзити, поуражáти (*дакóго дакілько раз áбо дакілько людéй*)

pourg//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* попонагляти, ускóрити, попхáти, посýрити; ~ vybavenie žiadosti добити ся ускóреного рішіня вопрóса; посýрити рішіня пожáдованя

pousádz//ať -a -ajú *dok.* поусáджовати, посадити (*вшыткых, постýпні*); ~ hostí усадити *áбо* россадити гóстів

pousil//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* **1** поусиловати ся, попонагляти ся, поспішыти; ~ sa s robotou попонагляти ся з робóтов **2** постáрати ся, выналожыти стáрость

poustiel//ať –a -ajú *dok.* постелити, попостеляти, застелити (*вшыткo, постýпні*); ~ postele постелити пóстілі

poutier//ať -a -ajú *dok.* поутерáти, утéрти; ~ riad поутерáти ґрáты; ~ prach поутерáти *áбо* утéрти пóрох; ~ si ruky, tvár поутерáти рýкы, тварь; ~ si okuliare поутерáти окуляры, протéрти скла окулярів; ~ dlážku поутерáти підлóгу

pouvaž//ovať -uje -ujú *dok. nad čím, o čom* поувáжовати, подýмати *о чім, над чім,* обдýмати *што*; ~ nad problémom обдýмати прóблем; o tom ešte ~ujem я іщі подýмам о тім *áбо* над тым

pouverejň//ovať -uje -ujú *dok.* надруковáти, опублíковáти (*вшыткo, постýпні*)

pou//žiť -žije -žijú *dok. čo* поужыти, ужыти, выужыти *што*; хосновáти, схосновáти *zastar.*; ~ auto выужыти áвто; ~ lesť выужыти хітрость; ~ novú pracovnú metódu поужыти новый мéтод робóты; ~ nejaké slovo поужыти даяке слóво; ~ správny výraz ужыти спрáвный выраз; ~ niečo proti niekomu поужыти даштó прóтів дакóго; ~ právo *práv.* выужыти прáво; ~žitá literatúra поужыта літератýра; ~žité vedné disciplíny поужыты *áбо* схосновáны наýчны дісціплíны

použiteľný вгóдный (к ужывáню, хосновáню), пригóдный, ужывáный, ужывáючій, хосновáный, хоснýючій; ~ stroj машына вгóдна к ужывáню

používl/ať -a -ajú *nedok. čo* поужывáти, хосновáти *zastar. што*, выужывáти *што*
používatel/ľ -ľa *m* ужывáючій, хоснýючій *zastar.*; ~lia slovníka ужывáтелі словникá; чітáтелі словникá; ~ spisovného jazyka ужывáтелі *áбо* носителі літератýрного языкá, володíючі літератýрным языкóм
používateľný *p.* **použiteľný**
povad//iť sa -í sa -ia sa *dok. s kým* повáдити ся, погáдати ся
povah//a -y *ž* **1** харáктер, повáга, нрав; mäkká ~ мягкый харáктер; zlá ~ тяжкый харáктер; má dobrácku ~u по харáктеру він добродýшный, він добродýшного нрáву; má prchkú ~ він мать прудкý повáгу, він мать прудкый харáктер; má to (už) v ~e тотó в ёгó харáктері **2** харáктер; triedna ~ umenia, kultúry клáсовый харáктер іскýства, култýры ● skutková ~ trestného činu *práv.* дíйсный харáктер престýпку
povahov//ý *príd. k* **povaha 1; ~**é črty черты харáктера
poval//a -y *ž* **1** під; povešať bielizeň na ~e повішáти білізнý на пóді **2** пóвала; nízka ~ низкá пóвала; klenutá ~ облукóва пóвала ● (vysoký) do ~y *expr.* (вышков) під пóвалу, довгáнь
povaľač -a *m* лінёх, даребáк, уливáк, лáйдак, поваляч, флякош
povál'//ať -a -ajú *dok.* **1** поваляти, зваляти, пометáти, порозмíтовати; vietor ~al stromy вітор поваляв стрóмы **2** покорчіти, докорчіти, згýжвати, скорчіти; поваляти; ~ pšenicu поваляти пшеніцю **3** поваляти, вываляти; ~ niečo v prachu вываляти даштó в пóросі
povalc//ovať -uje -ujú *dok.* повалковáти, звалковáти, удýпати, убити
povaľk//ať[1] -á -ajú *dok.* зрівнáти (*зéмлю і т. п.*), вывалковати, повалковáти (*дорóгу і т. п.*)
povaľk//ať[2] -á -ajú *dok. expr.* поваляти, покотуляти
povaľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *expr.* (*o osobách*) лінёшыти, даребачіти, лайдачіти, повáлёвати ся; ~ sa bez roboty повáлёвати ся без робóты, не робити; celý deň sa ~uje він цілый день лінёшыть **2** (*o veciach*) валяти ся, повáлёвати ся; knihy sa ~ujú po stoličkách книгы повáлюють ся по стілцях
povalov//ý **1** подóвый; ~ oblok подóвый óблак; ~é schody драбина *áбо* схóды на під **2** повалóвый; ~ trám повалóвый трам; ~á maľba повалóвы *áбо* плафонóвы малюнкы
povar//iť -í -ia *dok.* поварити; mäso treba ešte trochu ~ мясо трéба íщі трошéчкы поварити
povar//ovať -uje -ujú *dok. koho, čo* призерáти *за кым, чім*; повáровати *кóго*; ~ deti призерáти за дітми
povážliv//ý вáжный, серьёзный, выкликуючій небезпéку, оповажливый; situácia je ~á сітуáція є оповажлива *áбо* выкликує небезпéку
považ//ovať -uje -ujú *nedok. koho, čo za koho, čo* поважáти *кóго, што кым, чім*; ~ niekoho za priateľa поважáти дакóго за свóёго приятеля; ~ si za povinnosť поважáти за свóю повинность; ~ to za nevyhnutné, za správne я повáжам тотó за дíйсне, правдиве
povädnúť -ne -nú *dok.* **1** спріти, зівянути, повянути (*постýпні*); všetky kvety ~li вшыткы квіткы спріли *áбо* зівяли **2** babské ~ бáбскы плéткы
povďačný повдячный, благодáрный; som vám veľmi ~ я вам барз повдячный *áбо* благодáрный
povečer//ať -ia -ajú *dok.* повечéряти
povedačk//a -y *ž* **1** кýрта припóвідка, дíтьска рікáнка; послóвіця; дíтьскый стишóк **2** *expr.* плéтка, огваряня, таранина; babské ~ бáбскы плéткы
povedať povie povedia *dok.* **1** повісти; ~ pravdu повісти прáвду; ~ svoju mienku высловити свій пóгляд; ~ niekomu niečo do očí повісти дакóму даштó в óчі; ~ bez okolkov *al.* bez obalu повісти прямо без

заобаліня **2** прогварити, высловити; ~ reč, prípitok повісти речь, припиток **3** *komu, čomu hovor.* назвáти *кóго, што*; neviem, ako vám ~ я не знам, як вам повісти *áбо* як ку вам обернýти ся **4** становити, вызначіти, опреділити; ~ cenu становити цінý **5** *na koho* повісти *про кóго*, выдати *кóго*; звалити *на кóго* • nedá si ~ він не дасть собі повісти; ёгó не пересвідчіш, з ним не вáрта *áбо* не стóїть говорити; dá si ~ він (онá) дасть собі повісти; ёгó лéгко переговóриш; netreba mu dva razy ~ ёмý не трéба два раз повідáти; ёгó не трéба просити; čo na to povieš? што ты на тотó повіш?, што ты дýмаш о тім?; ani by som nepovedal я бы не повів; я ніґда бы не повів *áбо* не подýмав; robiť niečo len aby sa nepovedalo робити даштó даяк *áбо* лем жéбы стрясти ся; povedz pravdu, prebiješ hlavu [*prísl.*] прáвду говорити – сéбе назлостити

povedom//ie -ia *s* **1** свідомость, дух, псіхіка **2** узнáня, порозуміня, уясніня; ~ viny узнáня (свóёй) вины **3** усвідомліня; národné, triedne ~ національне, клáсове усвідомліня

povedom//ý 1 знáмый; ~á tvár знáма осóба *áбо* тварь **2** *čoho* знáючій, усвідóмлюючій *што*; bol si ~ svojej prevahy він усвідóмлёвав свóю перевáгу

povedzme *čast.* повіджме, припýстьме, наприклад, дáйме тóму; ~, že je to tak припýстьме, же є тотó так

povel -u *m* комáнда, приказ; dať *al.* vydať ~ подати комáнду; выдати приказ; na ~ на комáнду

pover//a -y *ž* повіра, вірованя, предрассý-док; náboženské ~y релiґíйны вірованя; bojovať proti ~ám борóти ся з предрассýдками

poverčivý повірчівый; ~ človek повірчівый чоловік; чоловік, віруючій в повіры; ~strach повірчівый страх

poveren//ec -ca *m* повіреный, повномóчный

poverenícky *príd. k* **povereník**

povereníctv//o -a *s* повномóчна влáда (*екзістýюча в Словáкії до 1960 р.*)

poveren//ie -ia *s* повіреня; úradné ~ урядне повіреня; z ~ia niekoho з повіреня дакóго

povereník -a *m* повномóчный представник (*в Словáкії до1960 р.*); *p.* **povereníctvo**

pover//iť -í -ia *dok. koho čím* повірити *кóго чім*, дати пóвну міць *кóму на што*

poverovac//í: ~ia listina повіруюча ґрáмота (*діпломатíчного представникá*)

pover//ovať -uje -ujú *nedok. koho čím* повірёвати *кóго чім*, уповномóчовати *кóго на што*

povesn//o -a *s* сніп, снопóк лéну *áбо* конóпель

poves//ť -ti *ž* **1** *(príbeh z minulosti)* перéказ; (*legenda*) леґéнда; (*ústne podanie*) повідáня **2** *lit. (poviedka)* повідáня **3** слух, слýхы; koluje *al.* ide o ňom ~, že... о нім хóдять слýхы, же ..., о нім говóрять, же... **4** репутáція; mať dobrú, zlú ~ мáти дóбру, злу репутáцію *áбо* пóвість

poveš//ať -ia -ajú *dok.* **1** повішáти, перевішáти, завісити (*вшыткo, постýпні*); ~ bielizeň повішáти білізнý *áбо* перевішáти вшытку білізнý; ~ obrazy na stenu завісити óбразы на стінý **2** перевішáти (*вшыткых*); ~ všetkých banditov перевішáти вшыткых бандітів; po jednom by nás ~ali по єдні́м бы нас повішáли

poveternostn//ý атмосфéрный; метеороло-ґíчный; ~ vplyv атмосферíчный вплив; ~é podmienky метеороло́ґíчны услóвія; ~é správy метеороло́ґíчны вісті

povetr//ie -ia *s* **1** вóздух; čerstvé, čisté ~ свіжый, чíстый вóздух; nadýchať sa čerstvého ~ia надыхати ся свіжóго вóздуху, подыхати свіжым вóздухом; vznášať sa v ~í (*napr. o vtákoch*) літáти **2** клíмат; zdravé, suché ~ здорóвый, сухый клíмат • lapať *al.* chytať ~ хáпати вóздух; vyhodiť do ~ia (*most, továreň ap.*) вышмарити до вóздуху, взорвáти; vyletieť do ~ia вылетіти до вóздуху, взорвáти ся

poviať poveje, povejú *dok.* (*o vetre*) завяти, подýти, задýти

povia//zať -že -žu *dok.* **1** звязáти; ~ obilie do snopov звязáти зéрно до снóпів **2** перевязáти, завязáти, обвязáти; ~zaná hlava обвязáна гóлова; • ~ niekomu ruky звязáти рýкы дакóму, звязáти дакóму рýкы і нóгы

poviedk//a -y *ž* росповідáня; satirická ~ сатірíчне росповідáня; filmová ~ кінопóвість

poviev//ať -a -ajú *nedok.* **1** повивáти, подувáти, дýти, завывáти (*о вітрі*) **2** розвивáти ся, погынáти ся, завивáти; zástavy ~ali vo vetre зáставы розвивáли ся во вітрі

povíchric//a -e *ž* бýря, силный вітор, фуявíця, вітор, ураґáн

povíj//ať -a -ajú *nedok.* повивáти (*дітину до пелéнок, до перинкы*)

povinnos//ť -ti *ž* повинность *ж*; občianska ~ жытельска повинность, повинность жытеля; vojenská, pracovná ~ воєньска, робóча повинность; vyživovacia ~ алімéнтна повинность, повинность платити алімéнты; daňová ~ данёва повинность; zmysel pre ~ чýвство повинности; považovať si za ~ поважáти собі за повинность; robiť niečo (len) z ~ti робити дашто лем з повинности

povinn//ý **1** повинный; nie si ~ vysvetľovať mu to ты не повинный *або* не мýсиш высвітлёвати ёмý тотó **2** повинный; ~á účasť повинна ýчасть, мýсиш там *або* ту быти; ~é očkovanie proti kiahňam повинне скіпíня прóтів óсыпок; ~á školská dochádzka повинность ходити до шкóлы; ~á jazda повинный прóґрам (*в красокорчулёвáні*); ~á zostava повинны упражнíня (*в ґімнáстиці*); ~ učebný predmet повинный (учéбный) предмéт

poviť povije povijú *dok.* **1** повити, завити (*obyč. dieťa do plienok, do perinky*) **2** рóдити; ~ tretieho syna рóдити трéтёго сына

povlak -u *m* **1** пóтяг (*на бýтор*) **2** (*posteľná bielizeň*) оболóчіна *ж*; damaskové ~y дамашкóвы оболóчіны **3** поволóчка *ж*; voskový ~ воскóва поволóчка (*на овоцині*); ~ v hrdle *lek.* поволóчка в гóрлі

povod//eň -ne *ž* повóдень *ж*, заплавлíня; jarná ~ ярна повóдень

povod//ie -ia *s* повóдя рікы

povod//iť -í -ia *dok.* поводити; ~il ma po meste він поводив мéне по місті

povod//iť sa -í sa -ia sa *neos.*: dobre, zle sa mu ~ilo ёмý дóбрі, недóбрі поводило ся *або* вéло ся

povojník -a *m* повивник (*пас з полóтна, з котрым стягує ся перинка з дітинов*)

povojnov//ý повойнóвый; ~é roky повойнóвы рóкы

povolan//ec -ca *m* одведéнець

povolan//ie -ia *s* **1** профéсія, шпеціáлность *ж*; voľba ~ia выбір профéсії; zmeniť ~ змінити профéсію; hudobník z ~ia музыкáнт по профéсії; dôstojník z ~ia офіцéр по профéсії; choroby z ~ia професіонáлны хворóты **2** (*poslanie*) призвáня, задáча • zmýlil si ~ він змылив ся при выбірі профéсії, він не тым заобéрать ся

povolan//ý спосóбный *на дашто́*, компетéнтный *на дашто́*; ~ odborník компетéнтный *або* знáючій шпеціалíста; ~á osoba компетéнтна осóба; ~é orgány компетéнтны óрґаны

povol//ať -á -ajú *dok.* **1** покликати, призвáти; ~ do vojenskej služby призвáти до воєньской слýжбы **2** покликати, позвáти

povolávací: ~ rozkaz покликуючій рóсказ на воєньску слýжбу

povoláv//ať -a -ajú *nedok.* **1** звáти, вызывáти, призывáти; кликати, выкликовати, прикликовати **2** призывáти, звáти

povolen//ie -ia *s* поволíня; úradné ~ урядне *або* офіціáлне поволíня; stavebné ~ поволíня на будовáня *або* ставляня; vycestovacie ~ поволíня на выпутованя; vývozné ~, ~ vývozu поволíня на вывіз;

robiť niečo bez ~ia робити дашто́ без поволі́ня

povol//iť'¹ -í -ia *dok.* поволити, дозволити

povol//iť'² -í -ia *dok.* **1** попустити, ослабити; ~ opraty попустити ліці; ~ si remeň попустити ре́мінь **2** ослабити, осла́бнути; napätie ~ilo напятя осла́бло *або* упа́ло **3** піддати ся; dvere ~ili две́рі піддали ся **4** усту́пити, піддати ся; otec dlho nechcel súhlasiť, napokon ~il оте́ць до́вго не пого́джовав ся, но, нако́нець, усту́пив **5** *komu* не обме́джовати *nedok.*, дати слобо́ду *або* во́льность; ~ deťom дозво́лити ді́тём робити тото́, што їм захо́че ся; дати ді́тём во́лю *або* слобо́ду **6** змірнити ся; horúčava ~ila горячо́ба поволила • nervy mu ~ili *hovor.* не́рвы у нёго поволили

povoľný уступчі́вый, підда́йный

povoľ//ovať'¹ -uje -ujú *nedok.* пово́лёвати, дозво́лёвати

povoľ//ovať'² -uje -ujú *nedok.* **1** попуща́ти, ослабляти; ~ opraty попуща́ти ліці **2** ослабляти, знижовати, падати; tlak ~uje тиск знижує ся *або* па́дать **3** піддава́ти ся; dvere nepovoľovali две́рі не піддава́ли ся **4** (*o človeku*) усту́повати, піддава́ти ся **5** *komu* не обме́джовати, не ограні́човати, дава́ти слобо́ду (діяня) **6** пово́лёвати, змі́рнёвати, ослабляти; mrazy ~ujú моро́зы осла́блюють

povosk//ovať -uje -ujú *dok.* повосковáти, натéрти вóском, навосковáти

povoz -u *m* віз, телі́га, за́пряг; konský ~ кі́ньскый за́пряг; віз, запряже́ный кі́ньми

povoz//iť'¹ -í -ia *dok.* повозити

povoz//iť'² -í -ia *dok.* звéзти, одвéзти, повозити

povoz//iť sa -í sa -ia sa *dok.* повозити ся; ~sa na aute повозити ся на а́вті *або* а́втом

povozné -ého *m* плачі́ня за по́віз, за возі́ня

povozník -a *m* во́зник

povrac//ať -ia -ajú *dok.* поверта́ти, верну́ти (*посту́пні*)

povrac//ať sa¹ -ia sa -ajú sa *dok.* поверта́ти ся, верта́ти ся (*посту́пні*)

povrac//ať sa² -ia sa -ajú sa *dok.* поблюва́ти ся; ~al sa поблюва́в ся

povráv//ať -a -ajú *nedok.* говорити, бі́сідова́ти, пуща́ти *або* шырити слу́хы; ľudia ~ajú o ňom všeličo люди гово́рять о нім вшылияке *або* вшытко мо́жне; ~ sa *neos.* хо́дять слу́хы, гово́рять, бі́сіді́ють

povrav//ieť -í -ia *dok.* наговорити, набі́сідова́ти, наросповіда́ти; čo ti ~el? што він тобі́ наговорив?

povraz -u *m* мо́тузок, мо́туз; ла́но; súkať ~ сука́ти мо́туз; chodiť po ~e ходити по ла́ні; lodné ~y шыфны ла́на *námor.* • ťahať s niekým za jeden ~ тяга́ти з дакым за єде́н мо́туз, быти заєдно з дакым; uviazať *al.* dať si ~ na krk а) віша́ти собі́ на шыю хо́мут; б) су́нути го́лову до слу́чкы; odsúdiť na trest smrti ~om одсудити на смерть повіші́нём; čaká ho ~ ёго́ че́кать шыбені́ця

povrazník -a *m* мотýзник, лано́вник

povrazolez//ec -ca *m* ланохо́дець

povrazový мотуз(-к-)о́вый, лано́вый; ~ rebrík мотузо́ва драбина

povraždl//iť -í -ia *dok.* перебити, позабива́ти, побити

povrch -u *m* по́верьх, верьх *м*; hladký ~ гладкый по́верьх; hrboľatý ~ гырболятый по́верьх; ~ vody, jazera по́верьх во́ды, о́зера; zemský ~ *geol.* по́верьх зе́млі, земляный по́верьх; ~ telesa *geom.* по́верьх ґеометрі́чного тіла • zmiesť niekoho z ~u zemského зме́сти дако́го з по́верьху зе́млі; prenikať pod ~ vecí вника́ти до су́ті ді́ла; ostávať na ~ остава́ти на по́верьху; vystupovať *al.* tisnúť sa na ~u выступа́ти *або* тиснути ся на по́верьх

povrchn//ý пове́рьхный, неглубо́кый, несерьёзный; ~é vedomosti пове́рьхны ві́домости; ~ pohľad na veci пове́рьхный *або* несерьёзный по́гляд на рі́чі; ~ človek пове́рьхный чолові́к

povrchov//ý поверьхо́вый, ве́рьхній; ~á vrstva pôdy поверьхо́ва *або* ве́рьхня ве́рства зе́млі; ~é práce поверьхо́вы робо́ты; ~é napätie v tekutinách *fyz.*

поверьхóве напятя в текýчостях; ~é obrábanie súčiastok поверьхóва обрóбка детáйлей

povriesl//o -a *s* поверéсло; viazať ~a плéсти поверéсла; viazať snopy ~ami вязáти снóпы поверéслами

povstal//ec -ca *m* повстáнець

povstaleck//ý повстанéцькый; ~ é oddiely повстанéцькы óддiлы

povstan//ie -ia *s* повстáня; ozbrojené ~ озброєне повстáня; Slovenské národné ~ Словáцьке нацiонáлне повстáня

povst//ať -ane –anú *dok.* **1** встáти, пiдняти ся **2** *proti komu, čomu* повстáти, пiдняти ся, пiдняти повстáня *прóтiв кóго, чóго* **3** взникнути; ~ala otázka взникнув вопрóс *áбо* настáв вопрóс

povstáv//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** вставáти, пiднимáти ся **2** *proti komu,k čomu* повставáти, пiднимáти ся, пiднимáти повстáня *прóтiв кóго, чóго* **3** взникáти, наставáти

povstáv//ať[2] -a -ajú *dok.* пiдняти ся, встáти, повставáти (*hovor.*); ľudia ~ali zo svojich miest люди повставáли зо своïх мiсць

povšim//núť si -ne si -nú si *dok. koho, čo, čoho* замiтити *кóго, што*, звернýти увáгу *на кóго, што*; ~ol si môj záujem вiн замiтив мiй iнтерéс *áбо* што мéне iнтересýє

povyber//ať -á -ajú *dok.* **1** повыберáти, выбрати, повынимáти, выняти, повытяговати (*вшыткo, постýнні*); ~ veci z kufra повынимáти *áбо* повыберáти рiчi з кýфра **2** одобрáти, выбрати, выняти (*постýнні*)

povybíj//ať -a -ajú *dok.* **1** выбити, повыбивáти (*hovor.*); ~ všetky sklá v oblokoch повыбивáти (вшыткы) скла на óблаках *áбо* на óкнах **2** пiдбити, набити; ~ podošvy klincami пiдбити подóшвы клинчiками

povydáv//ať[1] -a -ajú *dok.* выдати, повыдавáти (*дiвкы*) (*hovor.*); všetky dcéry už ~ala вшыткы дiвкы онá уж повыдавáла *áбо* выдала

povydáv//ať[2] -a -ajú *dok.* **1** выдати, опублiковáти (*вшыткo, постýнні*); ~ korešpondenciu J. Kollára выдати переписку *áбо* письма Я. Коллара, выдати корешпондéнцiю Я. Кóллара **2** минути, выналожыти, выдати (*вшыткo, постýнні*); ~ peniaze выналожыти пiнязi

povyhadz//ovať -uje -ujú *dok.* повышмáрёвати (*hovor.*); ~ nepotrebné veci повышмáрёвати непотрéбны рiчi

povyklad//ať -á -ajú *dok.* **1** повыкладáти (*вшыткo, постýнні*); ~ nábytok na nákladné auto повыкладáти заряджiня дóму *áбо* бýтор на наклáдне áвто **2** обложыти; выложыти; обити; ~ steny kachličkami обложыти стiны кáхлями

povymýšľ//ať -a -ajú *dok.* выдумати, повыдýмовати; навыдýмовати

povyplác//ať -a -ajú *dok.* выплатити, повыплачáти (*вшыткo, постýнні*); ~ dlžoby повыплачáти дóвгы

povypráv//ať -a -ajú *dok.* нароcправляти, наговорити, нарoсповiдáти, набiсiдовáти

povypyt//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* повыпрóшовати ся, попросити ся; ~oval sa na podrobnosti повыпрóшовати ся на подробности

povyskak//ovať -uje -ujú *dok.* повыскá-ковати, выскочiти; všetci ~ali zo svojich miest вшыткы повыскáковали зо своïх мiсць

povyskoč//iť -í -ia *dok.* пiдскóчiти

povystráj//ať -a -ajú *dok.* **1** выправити, выстроïти, позберáти (*постýнні*); ~ deti do školy выправити *áбо* выстроïти дiти до шкóлы **2** натворити, наробити; ~ hlúposti натворити глýпостей

povyše *prísl. i predl. s 2. p.* высше, повысше; sadol si ~ вiн сiв повысше; ~ kolien повысше кóлiн; ~ mosta высше мóста

povýšen//ec -ca *m* надýманець, нафýканець

povýšenecky *prísl.* звысóка, повышéнi, погордáво, надýманi; správať sa ~ k niekomu односити ся звысóка к дакóму, вéсти сéбе погордáво

povýšenecký нафýканый, надýтый, надýманый, погырдáвый; ~ tón нафýканый тон
povýšený нафýканый, надýтый, надýманый, погырдáвый, пышный; ~ človek надýтый *áбо* нафýканый чоловíк; ~ postoj надýте *áбо* надýмане одношíня
povýš//iť -i -ia *dok.* **1** (*v hodnosti*) повышыти, посýнути; *voj.* повышыти; ~ na kapitána повышыти на капíтáна **2** повышыти, підняти, выздвигнути; ~ niekoho v očiach priateľov выздвигнути дакóго в очáх камарáтів
povyš//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*v hodnosti*) повышовати; (*v úrade*) повышáти; *voj.* повышовати **2** повышовати, піднимáти
povyťah//ovať -uje -ujú *dok.* повытяговати
povytín//ať -a -ajú *dok.* повытинáти, вырубати, повырýбовати; ~ všetky staré stromy v parku повырýбовати вшыткы стáры стрóмы в пáрку
povytŕh//ať, povytrh//ávať, povytrh//úvať -a -ajú *dok.* повытóрговати, повырывáти; ~ všetku burinu повытóрговати *áбо* повырывáти вшыток бурян
povyvádz//ať[1] -a -ajú *dok.* вывести, повываджáти; ~ ľudí z horiaceho domu вывести людéй з горящого дóму
povyvádz//ať[2] -a -ajú *dok. expr.* натворити, наробити; ~ hlúposti натворити глýпостей
povyzliek//ať -a -ajú *dok.* **1** повызлікáти, вызлечі, розоблечі (*вшыткo, постýнні*); ~ deti повызлікáти діти **2** зняти, познимáти; ~ kabáty познимáти кáбаты
povyzliek//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* повызлікáти ся (*о вшыткых, постýнні*)
povyzrádz//ať -a -ajú *dok.* повызрáджовати, вызрадити, прозрáдити (*вшыткых, постýнні*); ~ všetkých kamarátov вызрадити вшыткых камарáтів
povyzúv//ať -a -ajú *dok.* **1** повызувати, вызути (*вшыткых, постýнні*) **2** вызути (топáнкы)
povyzúv//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* вызути ся, повызувати ся
povyzved//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* повызвíдовати ся, вызвідáти ся, дозвíдати ся, повыпрóшовати ся; ~aj sa, ako sa to stalo повыпрóшуй ся, як тото́ стáло ся
povzbud//iť -í -ia *dok.* **1** посмілити, підбодрити **2** повзбудити, дати íмпулз, актівізовáти; ~ niečí záujem повзбудити дачíй інтерéс
povzbudivý повзбýджуючій; посмíлюючій; ~ úsmev повзбýджуючій ýсмів
povzbudz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** повзбýджовати, посмíлёвати **2** посилнёвати, додавáти одвáгу
povzbudzujúci *p.* **povzbudivý**
povzdych -u *m* вздых
povzdych//ať -á -ajú *dok.* повздыхáти
povzdych//núť (si) -ne (si) -nú (si) *dok.* вздыхнути; ~ si zhlboka глубóко вздыхнути
povznášajúci повзнашáючій, взнашáючій, (морáлні) повышуючій; ~ cit повышуюче чýвство
povznáš//ať -a -ajú *nedok.* піднимáти, повышáти; to ju ~a v mojich očiach тото́ піднимать єй в мóїх очáх; ~ náladu піднимáти наладжíня
povznáš//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** піднимáти ся, повышáти ся, вынашáти ся, повышовати ся **2** здоконáлёвати ся, злíпшовати ся **3** *nad čo* стояти *áбо* быти высше *чóго*; ~ sa nad ľudské slabosti стояти *áбо* быти высше людьскых слáбостей
povznesen//ý **1** повышéный; нагнíваный; ~á nálada повышéна наладжéность **2** *nad čo* стоячій высше *чóго*; ~á nad ľudské slabosti она стоїть *áбо* быти высше людьскых слáбостей
povz//niesť -nesie -nesú *dok.* підняти, повышыти; kultúrne ~ krajinu підняти култýрну ýровень краї́ны, підвышыти култýру краї́ны; ~ morálku підвышыти морáлну ýровень, підняти морáлку
povz//niesť sa -nesie sa -nesú sa *dok.* **1** підняти ся, повышыти ся, повзнéсти ся **2** здоконалити ся, зліпшыти ся **3** *nad čo*

стáти высше *чóго*; ~ sa nad konvencie стáти высше вшытых договорéностей

poza *predl. so 4. p.* за *чім*, зозáду *чóго*, пóза *чóго*, *чім*; позáду *чóго*; ~ dom за дóмом, пóза *áбо* зо зáду дóма; hovoriť niečo ~ chrbát говорити даштó за дачі́їм хырбéтом, говорити даштó пóза дачі́й хырбéт ● dať *al.* streliť *al.* vylepiť niekomu ~ uši *expr.* дати *áбо* стрі́лити *áбо* влі́пити дакóму пóза ýха; chodiť ~ školu ходити пóза шкóлу; ~ bučky спóза ýгла, пóза хырбéт, закéрні; chodiť ~ bučky (po) збі́йничати

póz//a -y *ž* **1** пóза, позíція; divadelná ~ театрáлна пóза; zaujať ~ заняти пóзу, стояти в пóзі *áбо* в позíції **2** пóза, притвáрка; nenávidel ~u він ненавíдів пóзу *áбо* притвáрку

pozabíj//ať -a -ajú *dok.* **1** позабивáти, перебити, побити **2** зáбити, убити (*вшыткo, постýпні*)

pozabíj//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* **1** зáбити ся, розбити ся (насмéрть), позабивáти ся; na tých skalách sa všetci ~ame на тых скáлах мы вшыткы позабивáме ся **2** (*o nádobách*) розбити ся, потрепáти ся

pozabúd//ať -a -ajú *dok.* позабывáти, позабыти; ~ala som všetky piesne я позабывáла вшыткы спíванкы

pozabud//núť -ne -nú *dok. na čo,na koho* забыти, позабыти *кóго, што, о чім, кім*; ~ na sľub забыти на обіцяня

pozabud//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** позабыти ся, забыти ся **2** *hovor. žart. (o slobodnej žene)* ~la sa зостáла грубóв, преспáла ся *(ľud.)*

pozad//ie -ia *s* **1** фон; зáдній план; červené kvety na tmavom ~í червéны квíткы на тéмнім фóні; ~ javiska зáдній план сцéны **2** *pren.* закулíсный бік; ~ udalostí закулíсный бік пригоды; spoločenské, historické ~ niečoho óбщностны, істоpíчны пригоды дачóго **3** *pren.* зáдній план; ustúpiť do ~ia одстýпити на зáдній *áбо* íншый план

pozadu *prísl.* позáді, взáді; ísť ~ іти позáді; ostávať ~ одставáти; byť ~ s prácou одставáти в робóті, спíзнёвати з робóтов

pozahadz//ovať -uje -ujú *dok.* позашмá-рёвати, пометáти; ~ papiere do koša пометáти папíря до кóша

pozajtra *prísl.* позáвтра

pozajtrajší позавтрáшній

pozakrýv//ať -a -ajú *dok.* позакрывáти, прикрыти, закрыти (*вшыткo, постýпні*); ~ spiace deti позакрывáти спячі дíти

pozamet//ať -á -ajú *dok.* позамітáти, замéсти; ~ izbu, dvor позамітáти íзбу, двір

pozamkýn//ať -a -ajú, **pozamyk//ať** -á -ajú *dok.* позамыкáти, замкнýти; ~ všetky dvere позамыкáти вшыткы двéрі

pozapaľ//ovať -uje -ujú *dok.* позапáлёвати, запалити (*вшыткo, постýпні*); ~ sviece позапáлёвати свíчкы, запалити вшыткы свíчкы

pozápalov//ý *lek.* по процéсі запалíня, по запалíні; ~é zrasty зрóсты по запалíні

pozapín//ať -a -ajú *dok.* **1** позапинáти, позакáпчовати, закапчáти; ~ kabát позапинáти *áбо* закапчáти кáбат; ~ sveter na všetky gombičky позакáпчовати свéдер на вшыткы ґóмбічкы **2** запнýти (*постýпні*); ~ prúd запнýти електрику

pozapis//ovať -uje -ujú *dok.* позаписовати, записáти; ~ si údaje записáти (вшыткы) дáны

pozastav//iť sa[1] -í sa -ia sa *dok. nad čím* зачýдовати ся *чóму*

pozastav//iť sa[2] -í sa -ia sa *dok.* позастáвити ся, застáвити ся (*на даякый час*)

pozastav//ovať[1] -uje -ujú *dok.* застáвити, затримати (*вшыткых, постýпні*); ~ známych na ulici застáвлёвати *nedok.* знáмых на ýліці; ~ autá застáвити *áбо* затримати вшыткы áвта

pozastav//ovať[2] -uje -ujú *dok.* заложыти (до зáлогы)

pozastav//ovať[3] -uje -ujú *dok.* заставяти; (*domami ap.*) позастáвлёвати (*постýпні*); ~ izby nábytkom заповнити íзбы заряджíнём;

~ ulice domami позаста́влёвати у́ліці до́мами
pozastav//ovať sa[1] -uje sa -ujú sa *nedok.* *nad čím* чу́довати ся *чо́му*
pozastav//ovať sa[2] -uje sa -ujú sa *nedok.* позаста́влёвати ся, заста́влёвати ся (*на даякый час*)
pozastav//ovať sa[3] -uje sa -ujú sa *dok.* заста́вити ся (*посту́пні, о вшыткых, мно́гых*); ľudia, autá sa ~ovali люди, а́вта заста́вили ся
pozašív//ať -a -ajú *dok.* позашыва́ти, зашыти (*вшытко, посту́пні*); ~ pančuchy позашыва́ти панчо́хы; ~ diery позашыва́ти *а́бо* зашыти діры
pozatĺk//ať -a -ajú *dok.* позабива́ти, за́бити; ~ klince do steny позабива́ти клинці до стіны
pozatvár//ať -a -ajú *dok.* **1** позапера́ти, запе́рти; ~ obloky, dvere позапера́ти о́кна *а́бо* о́блакы, двéрі **2** арештова́ти, запе́рти (до аре́шту)
pozatýk//ať -a -ajú *dok.* арештова́ти, позапера́ти (*вшыткых, посту́пні*)
pozaun//a -y *ž* тяго́вый тромбо́н, цуґтромбо́н
pozaunist//a -u *m* тромбоні́ста *м*
pozaunový тромбоно́вый
pozavierať *p.* **pozatvárať**
pozažíh//ať -a -ajú *dok.* позапа́лёвати, запалити, россвітити, позасві́човати; ~ lampy, svetlá, sviece позасві́човати ла́мпы, світла, сві́чкы
pozažív//ať -a -ajú *dok.* пережыти, зажыти, ску́сити
pozbav//iť -í -ia *dok.* *čoho* **1** позба́вити, одняти; ~ niekoho slobody, práv одняти дако́му слобо́ду, пра́во; позба́вити дако́го слобо́ды, пра́ва **2** одстранити, ослободити *од чо́го*, дати доло́в *а́бо* зняти *з чо́го*; ~ funkcie дати доло́в *а́бо* зняти з фу́нкції
pozbav//ovať -uje -ujú *nedok.* *čoho* **1** позба́вовати, однима́ти **2** одстраняти, ослобо́джовати *од чо́го*, знима́ти *з чо́го*
pozbier//ať -a -ajú *dok.* позбера́ти; зобра́ти; ~ papiere rozsypané po dlážke позбера́ти папі́ря, розмета́ны по підло́зі; ~ zošity, výkresy позбера́ти те́йкы *а́бо* писа́нкы, выкресы; ~ prihlášky позбера́ти приголоші́ня; ~ peniaze позбера́ти пінязі ● ~si myšlienky позбера́ти ся з ду́мками; ~ odvahu, smelosť набра́ти ся оповажливости, смі́лости; опова́жыти ся, осмілити ся; ~ (všetku) silu, vôľu позбера́ти (вшытку) силу, во́лю
pozbier//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* **1** *hovor. expr.* вста́ти, підняти ся; ~ sa na nohy підняти ся на но́гы **2** *hovor.* позбера́ти ся, попра́вити ся, набра́ти силы; прийти ку со́бі
pozbíj//ať -a -ajú *dok.* позбива́ти, збити
pozd//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** указа́ти ся, позда́ти ся, поздава́ти ся *nedok.* **2** полюбити ся, поздати ся, упа́сти до о́ка, быти по души́
pozdáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** ука́зовати ся, поздава́ти ся **2** любити ся, быти по души́ *а́бо* по се́рдцю
pozde *prísl.* пізно; prísť niekam ~ прийти даґде́ пізно *а́бо* зо запізні́нём; ~ v noci пізно вночі́; ľahnúť si ~ лячі пізно; vstávať ~ встава́ти пізно ● už je ~ milý drozde *hovor.* запізнив, го́лубок, ніч не зро́биш; ты, браті́шка, заспа́в; lepšie ~, ako nikdy [*prísl.*] лі́пше пізно, як ні́ґда
pozdĺž **1** *prísl.* вздовж; rozkrojiť niečo ~ розрі́зати даштó вздовж *а́бо* на до́вжку **2** *predl.* *s 2. p.* вздовж *а́бо* на до́вжку *чо́го, по чім*; ~ celej hranice вздовж ці́лой грані́ці; ~ brehu вздовж бе́рега, вздовж по бе́резі; ~ steny stáli stoličky вздовж стіны стояли стілці́
pozdĺžny **1** (*podĺžke*) повздо́вжный; подовгова́стый; ~ rez повздо́вжный *а́бо* подовгова́стый ро́зріз **2** (*podlhovastý*) подовгова́стый
pozdn//ý пізній; ~á jeseň пізня о́сінь; v ~ú nočnú hodinu в пізню но́чну го́дину, пізно вночі́; ~á láska пізня любо́в

pozdochýn//ať -a -ajú *dok.* поздыхáти, здóхнути, погынути, згынути; zvieratá ~ali звірята поздыхáли *áбо* погынули

pozdrav -u *m* привіт, поздоровлíня; srdečný, priateľský ~ сердéчный, приятельскый привіт; odovzdať niekomu ~ передáти дакóму привіт; novoročný ~ новорóчне поздоровлíня; odpovedať *al.* zaďakovať niekomu na *al.* za ~ одповíсти *áбо* подяковати дакóму за поздоровлíня; čaká na ~ він чéкать на поздрáвканя, він нíґда не поздрáвкать пéршый; він чéкать, коли ёмý поздрáвкають

pozdraven//ie -ia *s* поздрáвканя, привитáня • aké ~, také ďakovanie [*prísl.*] якé поздрáвканя, такá (і) óдповідь; як хáвкне ся, так і одóзве ся *áбо* одкликне ся

pozdrav//iť -í -ia *dok. koho* **1** поздрáвкати ся *з кым*, привитáти *кóго*; витáючі, привитáти ся *з кым* **2** передати привіт, поздоровлíня, поклонити ся *кóму*; ~te odo mňa svoju mamu передáйте од мéне привіт вáшій мáмі, поздрáвте од мéне вáшу мáму, клáням ся вáшій мáмі • dal všetkých ~ *hovor.* він дав вшыткых поздрáвити, вшыткым клáнять ся

pozdrav//iť sa -í sa -ia sa *komu* поздрáвкати ся *з кым*

pozdravný поздорóвлюючій, привитáючій, витáючій; ~ telegram поздорóвлюючій телеґрáм; ~ list поздорóвлююче письмо; ~ prejav витáюча реч

pozdrav//ovať -uje -ujú *koho* **1** *nedok.* здрáвкати ся *з кым*, привитáти *кóго* **2** *nedok. dok.* передавáти/передати привіт, кланяти ся/поклонити ся *кóму*, поздрáвити *кóго*; ~ujte ho поздрáвте ёгó, кланяйте ся ёмý; dal vás ~ він дав вас поздрáвити

pozdrav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. komu* здрáвкати ся, поздрáвкати ся, поздоровити ся *з кым*

pozdvíh//ať -a -ajú *dok.* підняти, попіднимáти (*вшыткo, постýпні*); ~ popadané veci підняти попáданы рíчі

pozdvih//núť -ne -nú *dok.* підняти; звышыти; ~ hospodárstvo підняти господáрство; ~ hmotnú úroveň звышыти матеріáлну ýровень; ~ náladu, ducha підняти налáду, дýха • ~ oči, zrak підняти óчі, зрак; ~ hlas (*na obranu niekoho ap.*) підняти гóлос; ~ ruku na niekoho підняти рýку на дакóго

pozdvih//núť sa -ne sa –nú sa *dok.* підняти ся; životná úroveň ľudu sa ~la жывóтна ýровень нарóда підняла ся; nálada sa mi ~la мóя налáда підняла ся

pozdvih//ovať -uje -ujú *nedok.* піднимáти; звышовати

pozdvih//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* піднимáти ся, підвышовати ся

pozemkov//ý земéльный, поземéльный; ~á reforma земéльна рефóрма; ~é vlastníctvo земéльна влáстность; ~á daň (по)земéльна дань; ~á kniha поземéльна книга, катáстер; ~á renta (по)земéльна рéнта

pozemn//ý позéмный; ~é práce позéмны робóты; ~é stavby позéмны будóвы; ~ hokej *šport.* травяный гóкей; ~é sily *voj.* позéмны *áбо* сухопýтны вóйска

pozem//ok -ku *m* фýндуш, пóділ (зéмлі); stavebný ~ фýндуш на будовáня; lesný ~ лíсный пóділ; výmera ~ku площáдка земéльного пóділу

pozemsk//ý **1** позéмный; ~ život жывот на Зéмли **2** позéмный, каждодéнный; ~é starosti каждодéнны *áбо* позéмны стáрости; ~é statky позéмны блáга

pozemšťan -a *m* жытель *м* Зéмли

pozér -a *m* позéр; ефектовáный чоловíк

pozer//ať -á -ajú позерáти, смотрити, роззерáти; ~ obrázky, knihu позерáти óбразкы, книгу

pozer//ať (sa) -á (sa) -ajú (sa) *nedok.* **1** позерáти, смотрити; ~ (sa) na hodinky позерáти на гóдинкы; (sa) von oblokom позерáти ся вóн(ка) óкном *áбо* óблаком; ~ (sa) do zrkadla позерáти ся до зéркала *áбо* до глядила; ~ (sa) do diaľky позерáти ся додалéка **2** *za kým hovor.* зазерáти ся,

присмóтрёвати ся *на кóго*, мáти інтерéс *ку кóму*; chlapci sa za ňou ~ali хлóпці зазерáли ся за нёв **3** *na čo* позерáти, звертáти увáгу **4** *na koho, čo ako na koho, čo* позерáти *на кóго, што як на, кóго, што*; відіти *в кім, чім кóго, што*; поважáти *кóго, што кым, чім*; všetko závisí od toho, ako sa na tú vec ~áš вшытко залéжыть од тóго, як ты на тотó діло позéраш ся; ~al na nás ako na nepriateľov він позерáв на нас як на свóїх неприятелів • nemôže (sa) na to ~ він не мóже на тотó позерáти ся, він відіти тотó не мóже; ~ (sa) so založenými rukami позерáти ся зо заложéными(ма) рукáми; ~ (sa) s otvorenými ústami *hovor.* позерáти ся з отворéным рóтом; ~ (sa) na niekoho zvysoka *al.* cez plece позерáти на дакóго звысóка; ~ (sa) na niekoho krivo *al.* krivým okom позерáти на дакóго криво *áбо* кривым óком; ~ (sa) smrti do očí позерáти ся смéрти в óчі; smrť mu z očí ~á він позéрать до грóбу; він (стоїть) єднóв ногóв в грóбі; rád (sa) ~á na dno pohárika *al.* do fľaše *hovor. žart.* він любить заглянути на дно пóгарика

pozhadz//ovať -uje -ujú *dok.* зметáти, позмíтовати, (зо)шмáрити, пошмаряти; ~ poháre zo stola позмíтовати пóгары зо стóла; ~ sneh zo strechy зметáти *áбо* позмíтовати сніг зо стрíхы; ~ zo seba šaty зошмáрити зо сéбе шмáты

pozháň//ať -a -ajú *dok.* **1** зогнáти (*постýпні, на єднó мíсце*); ~ ovce do kŕdľa зогнáти вівці до кошáра **2** зогнáти, выгнати; ~ sliepky z pántov зогнáти кýркы з бáнтів **3** *hovor.* достáти, здобыти, роздобыти; ~ peniaze, doklady достáти *áбо* роздобыти пінязі, докумéнты

pozhasín//ať -a -ajú, **pozhášl//ať** -a -ajú *dok.* позгасинáти, позгáшовати; ~ lampy, sviečky позгáшовати *áбо* позгасинáти (вшыткы) лáмпы, свíчкы

pozhovár//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* поговорити, побісідовáти, позгваряти ся

pozhov//ieť -ie -ejú *dok.* трошéчкы почéкати, вычекати

pozíc//ia -ie *ž* позíція, розположíня; tanečná ~ позíція в тáнці, танцёвáльна позíція; zaujať ~iu заняти позíцію; strelecká ~ *šport.* удáрна *áбо* стрілéцька позíція; dobyť nepriateľské ~ie добити позíції неприятеля; mať ťažkú ~iu находити ся в тяжкíй сітуáції, мáти тяжкý позíцію; upevniť si ~iu зміцнити свóє поставíня, спевнити свої позíції

pozičn//ý позíчный; ~á hra *šport.* позíчна гра; ~á dĺžka (hlásky) *lingv.* позíчна довготá (глáсного)

pozink//ovať -uje -ujú *dok.* поціновáти

pozitív[1] -u *m fot.* позітів

pozitív[2] -u *m gram.* позітів, основный стýпінь (порівнáня)

pozitivist//a -u *m* позітівіста *м*

pozitivistický позітівістíчный

pozitivizm//us -u *m* позітівíзм, позітíвна філозóфія

pozitívn//y позітíвный; ~é výsledky позітíвны резултáты; ~e stránky niečoho позітíвны сторóны *áбо* бóкы дачóго; ~ fakt позітíвный факт; ~ hrdina позітíвный ґерóй (*ромáна*); ~ pomer k niečomu позітíвне одношíня к дачóму; ~ nález, výsledok *lek.* позітíвный резултáт (дóсліду); ~a právna norma *práv.* позітíвна правовá нóрма; ~e číslo *mat.* позітíвне чíсло; ~ elektrón позітíвный електрóн

pozlacovač -a *m* позолóтник

pozlac//ovať -uje -ujú *nedok.* позолóчовати, покрывáти вéрствов зóлота

pozlát//iť -i -ia *dok.* позолотити, покрыти вéрствов зóлота; ~ené lyžice позолочéны лóжкы

pozlátk//a -y *ž* **1** *(fólia, povlak)* позолочéность *ж*, *(lacná ozdoba)* мішанина (прикрáса) **2** *pren.* чáчка, фалóшный леск

pozlotky *prísl.* по злóму, насилу, з поужытём силы

pozmen//iť -í -ia *dok.* *čo* змінити *што*, внéсти змíны *до чóго*; ~ návrh zákona

внéсти зміны до пропонова́ного зако́на; ~ plán змінити план, внéсти зміны до пла́ну

pozmeňovací вносячій зміны; ~ návrh пропозіція, вносяча зміны

pozmeň//ovať -uje -ujú *nedok. čo* змінити *што,* вносити зміны *до чóго*

poznač//iť -í -ia *dok. čo* **1** означкова́ти *што,* поста́вити зна́чку *на чім*; ~ dobytok означкова́ти ста́ток **2** зазна́чіти, записа́ти, означíти; ~ si niečiu adresu do zápisníka записа́ти дачíю адрéсу до записной книжкы **3** охабити сліды *на чім*; зазна́чіти *што*; mesto ~ené vojnou місто, позначéне во́йнов; tvár ~ená rokmi тварь, позначéна рока́ми • každá šelma ~ená *hovor. žart.* бог шéлму значкýє, ка́жда шéлма означкова́на

poznač//ovať -uje -ujú *nedok. čo* **1** значкова́ти *што,* ста́вити знак *на чім* **2** зазнача́ти, записовати, озна́човати **3** охабляти сліды *на чім*; зазна́човати *што*

poznamen//ať -á -ajú *dok. čo* высловити позна́чку, примíтити, припомянути *о чім*; dovolím si ~, že... позвóлю собі примíтити, же ... **2** записа́ти; примíтити, позначíти; ~ si niečo do zápisníka записа́ти даштó до записной книжкы **3** охабити сліды *на чім*; зазна́чіти *што*

poznámk//a -y *ž* **1** примíтка, позна́чка; štipľavá, kritická, ironická ~ щіплява, крітíчна, іронíчна позна́чка; faktická ~ фактíчна позна́чка; nezdržal sa ~y він не стримав ся позна́чкы; nechaj si svoje ~! оха́б про сéбе свої примíткы! **2** замíтка, отмíтка, скорочíня; robiť si ~y do zošita робити собі позна́чкы до писа́нкы *або* тéйкы; marginálne *al.* okrajové ~y марґіна́лны позна́чкы, позна́чкы на ма́рґо **3** примíтка; ~y pod čiarou позна́чкы під лíніёв; ~y redakcie позна́чкы реда́кції

poznámkový: ~ zošit *al.* blok позначкóва писа́нка, блок; ~ aparát позна́чкы в книзі

poznan//ie -ia *s* **1** позна́ня; teória ~ теóрія позна́ня **2** зна́ня; vedecké ~ia наýчны зна́ня

pozn//ať[1] -á -ajú **1** *v rôzn. význ.* зна́ти; ~ cestu зна́ти дорóгу; ~ predpidy зна́ти предписа́ня *або* інштрýкцію *або* пара́ґрафы; ~ hodnotu niečoho зна́ти цінý дачóго; ~ život зна́ти жывот; ~ niečo naspamäť зна́ти даштó наспа́мять **2** *so záporom* зна́ти, позна́ти, признава́ти, розумити; nepozná žarty він не знать жа́рты; nepozná ohľady він ніч *або* никого не решпектýє; nepozná odpočinok він не пóзнать одпочíнок; nepozná kompromis він не призна́вать компрóмісів **3** *koho* быти зна́мым *з кым*, зна́ти *дакóго* **4** *neos.*: bolo ~ мож было позна́ти; было видно; bude ~ бýде зна́ти; бýде видно; bolo ~, že plakala было видно, же онá пла́кала

pozn//ať[2] -á -ajú *dok.* **1** позна́ти; ~ podstatu javov позна́ти оснóву явів **2** позна́ти, призна́ти *(hovor.)*; ~ niekoho na prvý pohľad позна́ти дакóго на пéршый пóгляд **3** *koho* познакомити ся *з кым*, позна́ти *кóго*; chcem, aby ste ho ~ali я хóчу, жéбы вы з ним познакомили ся *або* жебы вы ёгó позна́ли **4** позна́ти, скýсити, выскушати; ~ žiaľ позна́ти *або* скýсити жаль • v núdzi ~áš priateľa [*prísl.*] в біді пóзнаш приятеля

pozn//ať sa[1] -á sa -ajú sa *nedok. s kým* быти знакóмым *з кым*, зна́ти *кóго*; ~ám sa s ním od detstva я знам *або* пóзнам ся з ним од дíтства, я знам ёгó з дíтства, я з ним знакóмый з дíтства, мы знакóмы з дíтства; dobre sa ~ajú они дóбрі зна́ють єдéн дрýгого, они дóбрі зна́ють ся

pozn//ať sa[2] -á sa -ajú sa *dok. s kým* познакомити ся; ~al som sa s ním v divadle я познакомив ся з ним в теа́трі, мы з ним познакомили ся в теа́трі

poznateľný познава́ный, достýпный позна́ня; ~ svet познава́ный світ

poznat//ok -ku *m* позна́ня, зна́ня, вíдомость; vedecké ~ky наýчны зна́ня; teoretické, praktické ~ky теоретíчны, практíчны зна́ня; súhrn ~ kov сукýпность знань *або* вíдомостей; získavať nové ~ky надобыти новы зна́ня

poznávac//í **1** познаваючій; ~ie schopnosti познаваючі способности; ~ proces познаваючій процес, процес познаваня **2** спознаваючій, ідентіфікуючій; ~ia značka спознаваючій знак

poznávan//ie -ia *s* познаваня, позканя; ~ sveta, prírody познаваня світа, природы; proces ~ia познаваючій процес, процес позканя; pramene ~ia жрідла позканя *або* знань

poznáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** познавати; ~ prírodu познавати природу **2** спознавати, признавати; ~ niekoho podľa hlasu спознавати дакого по голосі **3** *koho* знакомити ся *з кым*, спознавати *кого*; som rád, že vás ~am я тішу ся, же вас познавам, рад з вами познакомити ся **4** познавати, скусити, скушати; ~ žiaľ скусити жаль; ~ niečo na vlastnej koži *expr.* скушати дашто на властній кожі • ja ho nepoznávam я ёго не познавам

pozobliek//ať -a -ajú *dok.* позоблікати, вызлечі, розоблечі (*поступні*); ~ deti позоблікати діти; ~ si šaty зняти (зо себе) шматы

pozobliek//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* позоблікати ся, розоблечі ся, вызлечі ся

pozobúdz//ať -a -ajú *dok.* побудити, розбудити, збудити; ~ všetkých v dome побудити вшыткых в домі

pozobúdz//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* пробудити ся, збудити ся (*о вшыткых, многых*)

pozomier//ať -a -ajú *dok.* поумерати, умерти

pozor[1] -u *m* **1** внимавость; dať, dávať ~ na niekoho, niečo а) быти внимавым ку дакому, дачому; б) звертати увагу на дашто; быти осторожным *або* обережным ку дачому; слідити за дачім; в) приглянути, приглядати, слідити, мерьковати за дакым, дачім; dávať ~ na výklad učiteľa внимаво слухати обясніня учітеля; dávať si ~ na svoje zdravie хранити своє здоровя, слідити *або* мерьковати за своїм здоровём; dávať si ~ na reči быти осторожным *або* обережным в бісіді, не трепати до світа; daj si ~ na jazyk притрим язык, не треп (напусто); dávať ~ na deti приглядати за дітми; слідити за дітми, мерьковати на діти **2** *voj. šport.* (*druh postoja*) pozor; stáť v ~e стояти смірно; postaviť sa do ~u поставити ся смірно • mať sa na ~e pred niekým быти осторожным з дакым, хранити ся дакого, варовати ся дакого; stáť pred niekým v ~e стояти перед дакым смірно; послухати дакого на слово

pozor[2] *cit.* **1** варуй ся, мерькуй, хрань ся; prosíme, ~! просиме, варуй ся!; ~, auto! мерькуй, авто!, хрань ся авта!; ~, nespadni! мерькуй, не упадь!; смоть не упадь! **2** смірно! (*команда*) • ~ na zadné kolesá! мерькуй на задні колеса!

pozornos//ť -ti *ž* **1** внимавость; sústrediť ~ na niečo концентровати *або* зосередити внимавость на дашто; sledovať niečo s veľkou ~ťou слідити за дачім з великов внимавостёв; upútať ~ притяговати внимавость; odvrátiť ~ niekoho od niečoho одвернути внимавость дакого од дачого; venovať niečomu ~ оддавати дакому внимавость; byť stredom *al.* stredobodom ~ti быти центром внимавости **2** внимавость *ж*, уцтивость, ґалантность *ж*; zahrnúť niekoho ~ťou окружыти дакого внимавостёв; je samá ~ він барз уцтивый, він сама уцтивость

pozorný **1** внимавый, быстрый; ~ poslucháč внимавый слухаючій *або* штудент; ~ pohľad быстрый погляд **2** внимавый, розважный; ~ strážca внимава варта **3** внимавый, уцтивый, ґалантный; je ~ k svojej žene він уцтивый *або* внимавый к жені

pozorovac//í мерькуючій, дозераючій; ~ia stanica мерькуюча станіця • ~ia schopnosť мерькуюча способность *або* сучость

pozorovan//ie -ia *s* мерькованя, дозераня; vedecké, astronomické ~ia научны, астрономічны мерькованя; mikroskopické ~ia мікроскопічны мерькованя; subjektívne

~ *psych.* субєктівне мерькова́ня, самомерькова́ня

pozorov//ať –uje -ujú *nedok.* **1** *koho, čo* мерькова́ти *кóго, што, за кым, чім*, слідити *за кым, чім*; ~ niečo so záujmom мерькова́ти за дачім з інтере́сом; ~ zatmenie slnka мерькова́ти затміня со́лнця; ~ pacienta мерькова́ти хво́рого; ~ niečo mikroskopom мерькова́ти дашто́ під мікроско́пом **2** мерькова́ти, збáчовати; už dlhší čas som ~oval na nej zmenu я уж до́вшый час ба́чів на ній змі́ну, я уж да́вно мерькýю на ній змі́ну

pozorovateľ -a *m* мерькова́тель *м*; nezaujatý *al.* nestranný ~ посторо́нній мерькова́тель

pozorovateľ//ňa -ne мерькова́тельна станіця

pozorovateľn//ý присту́пный мерькова́ню, мерькова́ный; зба́ченый, віджений; ~é zmeny зба́чены змі́ны; sotva *al.* ledva ~ ле́два зба́ченый *або* віджений, ле́два розлі́чуючій

pozorovateľsk//ý мерькýючій; ~é schopnosti мерькýючі спосо́бности **2** вызначеный для меркова́теля; ~ veža мерькýюча ве́жа

pozoruhodn//ý заслу́гуючій мерькова́ня, інтере́сный, необыча́йный, незвыча́йный, вызначный; ~é výsledky незвыча́йны *або* вызначны резулта́ты; ~á pamäť незвыча́йна па́мять

pozostalos//ť -ti *ž* наслі́дство; literárna ~ літерату́рне наслі́дство

pozostalý[1] оста́вшый ся (*по уме́ршім*); ~ manžel *práv.* пережывшый муж

pozostal//ý[2] -ého *m obyč. v mn. č.* **~í** оста́вшый член родины уме́ршого

pozostat//ok -ku *m obyč. v mn. č.* **~ky** пережыток, оста́ток; ~ky buržoáznej výchovy пережыткы буржуа́зной выховы; ~ky od obeda оста́ткы з обі́ду • telesné ~ky тіле́сны оста́ткы, мертве́ тіло чоловіка

pozostáv//ať[1] -a -ajú *nedok. z čoho* склада́ти ся; byt ~a z dvoch izieb ква́ртель скла́дать ся з двох хыж *або* ізеб

pozostáv//ať[2] -a -ajú *nedok. zastar.* остава́ти ся; ~ala jediná možnosť оста́ла ся єдна́ *або* єдина мо́жность • nepozostáva nič iné... не оста́вать ся ніч інше, як...

pozostáv//ať[3] -a -ajú *dok.* ста́ти ся (во великій кількости)

pozošív//ať -a a-jú *dok.* позошыва́ти, зошыти, зашыти (*в дакількóх місцях або дакілько річей*)

póz//ovať -uje -ujú *nedok.* позова́ти (*малярёви*)

pozoznam//ovať -uje -ujú *dok.* познако́млёвати, зозна́млёвати; ~oval všetkých hostí зозна́млёва вшыткых го́стів

pozrieť pozrie pozrú *dok.* **1** попозера́ти, обглянути, переглянути; ~ si fotografie попозера́ти фотоґра́фії; ~ si byt попозера́ти ква́ртель *або* быва́ня; ~ si niečo so záujmom попозера́ти дашто́ з інтере́сом; prísť ~ chorého прийти попозера́ти хво́рого, навщівити хво́рого **3** поглядати (по́глядом); ~ známych поглядати по́глядом зна́мых **4** попозера́ти, перезрі́ти, перебі́гнути (оча́ми), переглянути **5** *na koho, čo* попозера́ти, зверну́ти ува́гу *на кóго* • pozri ho!, pozrime ho! смоть ёго!, видиш ёго́!, смоть же!

pozrieť (sa) pozrie (sa) pozrú (sa) *dok.* **1** попозеа́ати, позрі́ти; взглянути; ~ (sa) niekomu do očí попозера́ти *або* глянути дако́му в очі; ~ (sa) na hodinky попозера́ти на го́динкы; ~ (sa) do zrkadla попозера́ти (ся) до глядила *або* до зе́ркала **2** *za kým, čím* поглядати *кóго, што*; ~ sa za prácou поглядати робо́ту; pozri (sa) do vrecka! поглядай *або* попозера́й до кіше́ні! **3** *na koho, čo* віді́ти, навщівити *кóго, што*, попозера́ти *на кóго, што*; prišiel som sa na vás ~ я пришо́в попозера́ти на вас *або* віді́ти вас **4** *na koho, čo* попозера́ти; зверну́ти ува́гу; pozri naňho, ako sa správa попозера́й на нёго, як він пово́дить ся **5** *na čo* збі́гло познакомити ся *з чім*, переглянути, перебі́гнути оча́ми *што* **6**

na čo попозера́ти *на што*, приближыти ся, підійти, одне́сти ся *к чо́му*; ~ na vec nezaujato одне́сти ся к ділу обєктівні **7** pozri (sa), pozrite (sa) а) (по)позера́й, (по) позера́йте; pozri, tam je! позера́й, там він!; б) pozri (sa)!, pozrite (sa)! но (ты)!, позера́й же!; pozrime sa, aký hrdina! видиш, якый ґеро́й!; в) ці видиш; pozri sa, ja ťa chápem ці видиш, я те́бе розу́млю ● ~ (sa) pravde, nebezpečenstvu do očí попозера́ти пра́вді, небезпе́чности в о́чі *а́бо* до тва́ри; nemohol by som (sa) mu (jej) ~ do očí я ганьбив бы ся попозера́ти ёму́ (єй) в о́чі, я не міг бы попозера́ти ся ёму́ (єй) в о́чі; ~ (sa) niekomu na zuby переглянути дако́го; ~ (sa) niekomu na prsty *hovor.* провірити в робо́ті дако́го

pozvan//ie -ia *s* позва́ня; odmietnuť ~ одмітнути позва́ня, не прияти позва́ня; prísť na ~, bez ~ia прийти на позва́ня, без позва́ня

pozvánk//a -y *ž* позва́ня; ~ na ples позва́ня на бал; rozposlať ~y роспосла́ти позва́ня; dostať ~u доста́ти позва́ня

pozvať pozve pozvú *dok.* позва́ти, покликати; ~ hostí позва́ти го́стів; ~ niekoho na návštevu позва́ти дако́го на навщіву; ~ na obed, na čaj позва́ти на обід, на чай

pozváž//ať -a -ajú *dok.* позво́жовати, позбера́ти, приве́зти, зве́зти, однрятати; ~ úrodu z poľa позво́жовати уро́ду *а́бо* жáтву з по́ля

pozvoľna *prísl.* пома́лы, ненапона́гло, не поспіха́ючі; kráčať ~ крача́ти іти пома́лы *а́бо* не поспіха́ючі

pozvoľn//ý пома́лый, ненапона́глый, не поспіха́ючій; ~é tempo пома́ле те́мпо; ~ vývin пома́лый ро́звиток

pozýv//ať -a -ajú *nedok.* позыва́ти, зва́ти, покликати, кликати

požad//ovať -uje -ujú *nedok.* пожа́довати, жа́дати; ~ náhradu škody пожа́довати нагороджіня шко́ды; ~ odmenu za prácu пожа́довати заплачіня за робо́ту; priveľa ~ пожа́довати дость ве́лё, быти дость пожа́довачным

požal//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* пожа́ловати ся

požart//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *dok.* пожартова́ти, повтіпкова́ти, поба́вити ся жа́ртом

požať požne požnú *dok.* пожа́ти, зжа́ти (*зе́рно і т. п.*)

požatevn//ý пожнива́рьскый, по жнивах; ~é práce пожнива́рьскы робо́ты, робо́ты по жнивах; ~á podmietka плытке́ ора́ня по жа́тві, ора́ня стерниска

požehnan//ie -ia благословіня; rodičovské ~ ро́дичівске благословіня, благословіня ро́дичів; dať niekomu ~ благословити дако́го, дати дако́му благословіня

požehnan//ý благослове́ный, благода́рный, уро́дный, бога́тый, блаже́ный; ~ dážď благода́рный додж; ~á zem благослове́на зе́мля, благода́рный край ● žena v ~om stave жена́ в блаже́нім ста́ві; ~ vek блаже́ный вік, блаже́ны ро́кы

požehn//ať -á -ajú *dok. koho čo, komu, čomu* благословляти *ко́го, што*

požiad//ať -a -ajú *dok. koho o čo* попросити *ко́го што, чо́го, ко́го о чім*; вымага́ти *у ко́го чо́го;* ~ niekoho o pomoc попросити у дако́го по́міч; ~ o súhlas, dovolenie попросити о соглашіня, поволіня; ~ o rozvod подати о розведжіня *а́бо* ро́звод; ~al ju o ruku він попросив єй о ру́ку

požiadavk//a -y *ž* вымага́ня, прете́нзія; predložiť ~y подати вымага́ня *а́бо* прете́нзії; uplatňovať ~y (*na dedičstvo ap.*) *práv.* подати прете́нзію, претендова́ти; splňať (všetky) ~y успоко́ёвати вшыткы вымага́ня ● klásť na niekoho veľké ~y кла́сти на дако́го великы вымогы, кла́сти дость высо́кы пожа́дованя на дако́го

požiar -u *m* оге́нь, пожа́р *aj pren.*; vypukol ~ выпукнув оге́нь; zahasiť ~ загасити оге́нь; lokalizovať ~ локалізова́ти оге́нь; lesný ~ лі́сный оге́нь; vojnový ~ войно́вый

пожáр *áбо* огéнь, пожáр *áбо* óгень вóйны; svetový ~ світóвый пожáр, світóва вóйна

požiarnik -a *m* пожáрник

požiarn//y пожáрный; ~ zbor пожáрна komáнда; ~e auto пожáрне áвто

požič//ať -ia -ajú *dok. komu čo* пожычіти, дати на довг; ~ niekomu peniaze пожычіти дакóму пінязі • aký ~aj, taký vráť якый пожычай, такый і вертáй

požič//ať si -ia si -ajú si *dok. čo od koho* пожычіти (собі), взяти на довг *што у кóго*; ~ si knihu od niekoho пожычіти у дакóго книгу • ~si niekoho выгрішыти дакóго, вынадати дакóму

požičiav//ať -a -ajú *nedok. komu čo* пожычовати, давáти на довг

požičiav//ať si -a si -ajú si *nedok. čo od koho* пожычовати (собí), брáти на довг *што у кóго* • ~ si rozum od niekoho *expr.* жыти чуджім розýмом

požičov//ňa -ne *ž* пожычóвня; ~ hudobných nástrojov пожычóвня музычных інштрумéнтів; ~ kníh пожычóвня книг (*в бібліотéці*)

požier//ať -a -ajú *nedok.* пожерáти, жéрти

požiť[1] požije požijú *dok.* пожыти, жыти *nedok.* (*даякый час*)

požiť[2] požije požijú *dok. kniž.* зъїсти, выпити, ужыти (до стрáвы)

poživačník -a *m* роскíшник, любитель потішінь, ґýрман

poživačný роскíшницькый, любитель утíх *áбо* потішінь, ґурмáньскый

požív//ať -a -ajú *nedok.* **1** выужывати, ужывáти (до стрáвы); ~ alkohol ужывáти алкогóл **2** ужывáти, тішыти ся *чім*; ~ slobodu ужывáти слобóду; ~ úctu, dôveru мáти уважíня, довíру; ~ právo *práv.* ужывáти прáво, мáти прáво; ~ dôchodok *práv.* доставáти пéнзію

poživatin//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** потравины, продýкты стравовáня

požmurk//ať -á -ajú *dok.* пожмýрькати; ~ očami пожмýрькати *áбо* поклíпкати очáми

požmurkáv//ať -a -ajú *nedok.* пожмýрьковати, жмýрькати

požrať požerie požerú *dok.* **1** (*o zvieratách i expr. o ľuďoch*) пожéрти, зожéрти **2** зъїсти, зожéрти; mole požrali šaty мóлі поїли шмáты; hrdza požrala kov ярджá поїла желíзо • myslí, že požral všetku múdrosť *hovor. iron.* він дýмать, же поїв вшытку мýдрость; він дýмать, же знать вшытко на світі

požuť, požuvať požuje požujú *dok.* пожýвати, пережýвати, розжýвати; ~ chlieb, mäso пожýвати, хліб, мясо

pôd//a -y *ž* **1** зéмля, ґрунт; úrodná ~ урóдна зéмля; orná ~ óрна зéмля; humusová ~ перегнóйна *áбо* гумусóва зéмля; majiteľ ~y ґáзда зéмлі; obrábať ~ обробляти зéмлю; vyvlastnenie ~y отчуджíня *áбо* експропріáція зéмлі **2** терітóрія; na ~e OSN в ООН; na domácej ~e в своїй країні, дóма • živná ~ выжывна зéмля; slová padli na úrodnú ~u слóва упáли на благодáрну зéмлю; pripravovať ~u pre niečo приправлёвати зéмлю на даштó; strácať ~u pod nohami страчáти зéмлю рід ногáми; horí mu ~ pod nohami горить ёмý зéмля під ногáми; páli ho ~ pod nohami він не мóже постояти на єднім місці (*о неспокíйнім чоловíкови*); nachádzať (pevnú) ~u pod nohami находити твердý зéмлю під ногáми

pôdn//y земéльный; ~e vzorky тíпы зéмлі; ~ kryt земéльна пóкрывка; ~a voda земéльна вóда; ~e sondy земéльны сóнды; ~a mapa земéльна мáпа

pôdohospodársky сельскогосподáрьскый, землерóбскый

pôdohospodárstv//o -a *s* сéльске господáрство, землерóбство

pôdoj -a *m* подоїня

pôdorys -u *m* **1** план, выкрес; ~ budovy план будóвы **2** *geom.* горізонтáлна проéкція

pôdorysný *príd. k* **pôdorys**

pôdotvorný *odb.* землетвóрный; ~ proces землетвóрный процéс

pôdoznal//ec -ca *m* педолоґ, землезнáвець
pôdoznalecký педолоґíчный, землезнáючій
pôdoznalectv//o -a *s* педолóґія, наýка о зéмлі
pôjd -a *m* під
pôjsť pôjde pôjdu *dok.* **1** взникнути, настáти **2** піти, одыйти **3** *expr.* (*o ľuďoch*) умéрти; (*o zvieratách*) здóхнути, загынути
pôlk//a -y *ž kraj.* **1** пóла; пóла сýкні **2** (*dlhší kus plátna ako prestieradlo*) плáхта; (*na privinutie dieťaťa k drieku matky*) хýстка *ж*; (*pokrývka hlavy) hovor.* хýстя
pôľk//a i **poľk//a** -y *ž nár.* éґреш
pôlt -u *m* пас солонины (*неуджéной*)
pôrod -u *m* пóрод; predčasný ~ завчáсный пóрод; bezbolestný ~ безбóлістный пóрод; zomrieť pri ~e умéрти при пóроді
porodn//é -ého *s* порóдне
pôrodnic//a -e *ž* породніця
pôrodnícky ґінеколоґíчный
pôrodníctv//o -a *s* ґінеколóґія *ж*
pôrodník -a *m* дóктор-ґінекóлоґ
pôrodnos//ť -ti *ž* родючость *ж*
pôrodn//ý порóдный; ~é kŕče, bolesti порóдны кóрчі, бóлести; ~á sieň порóдна сáла; ~á baba *al.* babica *hovor.* порóдна бáба
pôsobisk//o -a *s* **1** місце робóты **2** óбласть *або* сфéра діялности
pôsob//iť -í -ia *nedok* **1** *čo komu* робити, приносити, додавáти; ~ niekomu radosť робити дакóму рáдость; ~ niekomu žiaľ приносити дакóму жаль **2** выкликовати, робити доятя; ~ dobrým dojmom робити дóбре, зле доятя; to ~ilo komicky, trápne тотó выкликовало смішнé, неприємне доятя **3** впливáти, дíяти, мáти вплив; blahodarne ~ na niekoho благодáрні впливати на дакóго; výchovne ~ na mládež выхóвні впливáти на молодéж **4** робити; ~ ako učiteľ робити як учíтель, учітелёвáти
pôsobivý ефéктный, діючій, вытваряючій ефéкт, взбýджуючій доятя
pôsobnos//ť -ti *ž* **1** діяня *с*; pole ~ti пóле діяня **2** компетéнція; to nepatrí do jeho ~ti тотó не вхóдить до ёгó компетéнції
pôst -u *m* піст; zachovávať ~ дотримовати піст; Veľký ~ *cirk.* великый піст
pôtik -a *m zool.* кýвік
pôvab -u *m* привáбливость *ж*, очарованя *с*; to nemá pre mňa ~ тотó мéне не привáблює, тотó стратило про мéне очарованя, тотó мéне не лакóмить
pôvabn//ý привáбливый, чарýючій, шув-(м)ный, прекрáсный, приємный; ~ úsmev привáбливый ýсмів; ~é dievča прекрáсне дíвча
pôvod -u *m v rôzn. význ.* походжíня; ~ rodiny походжíня родины; ~ slova походжíня слóва; ~om Slovák Словáк по походжíню; bielkoviny rastlinného ~u білковины рос-тлинного походжíня; horniny sopečného ~u горнины вулканíчного походжíня; triedny ~ клáсове походжíня, соціáлне походжíня
pôvodc//a -u *m* **1** винник, зачінáтель; ~ nešťastia винник нещáстя **2** áвтор; ~ románu áвтор ромáна
pôvodin//a -y *ž* оріґінáл; študovať klasikov v ~e штудовáти клáсиків в оріґінáлі
pôvodky//ňa -ne *ž* **1** винниця, зачінáтелька **2** áвторка
pôvodne *prísl.* зозачáтку, скóрше, спéршатку; ~ som chcel odcestovať v sobotu зо зачатку я хотів одыйти в субóту
pôvodn//ý **1** оріґінáлный; ~ text sme zmenili len trochu оріґінáлный текст мы змінили лем трошéчкы; ~é balenie *obch.* оріґінáлне пакованя **2** поперéдній; položiť niečo na ~é miesto положыти дащó на поперéднє мíсце *або* своє мíсце **3** непереведжéный, не переписáный, оріґінáлный; ~ návrh пéршый проєкт; ~ obyvatelia корінны жытелі
pôžičk//a -y *ž* пожычка; splácať ~u сплачáти пожычку; upísať ~u підписáти ся на пожычку; dostať ~u достáти пожычку;

splácať ~u сплачовати пожычку; vrátiť ~u вернути пожычку

pôžitkár -a *m* роскішник, любитель потішінь, осмаковач, ґурман

pôžitkársky роскішный, пожыткарьскый, ґурманьскый

pôžitkárstv//o -a роскішництво, роскіш, пожыток

pôžit//ok -ku *m* пожыток, роскіш, потішіня, успокоїня; počúvať s ~om koncert слухати концерт з потішінём; mať z niečoho ~ мати успокоїня з дачого, тішыти ся з дачого

pŕ, pŕŕ *cit.* прр, во

prababičk//a -y, **prababk//a** -y *ž hypok.* прабабка, прабаба

prác//a -e *ž* **1** робота, діялність; telesná *al.* fyzická ~ тілесна *або* фізічна робота; duševná ~ розумова робота; vedecká ~ наўчна робота; budovateľská ~ творива діялність; výchovná ~ выховна робота; stavebné, poľné ~e ставярьскы, полёвы роботы; ~ nad čas надчасова робота; pusti**ť sa** *al.* dať sa do ~e пустити ся до роботы *або* взяти ся за роботу; produktivita ~e *ekon.* продуктівность роботы; deľba ~ розділіня роботы; námedzná ~ *ekon.* наята робота **2** робота, служба; hľadať ~u глєдати роботу; vyhodiť z ~e вышмарити з роботы, увольнити з роботы; sprostredkovateľňa ~e бурза роботы **3** робота, діло; mám mnoho ~e мам вёлё роботы **4** робота, творчость; diplomová ~ діпломова робота, діплом; dizertačná ~ дізертація; ručná ~ ручна робота **5** *fyz.* робота • má plné ruky ~ мать повны рукы роботы, він заваленый роботов

práceneschopnos//ť -ti *ž* роботынеспособность, роботынесучасть

práceneschopný роботынеспособный, роботынесучій, нездоровый

prácechopnos//ť -ti *ž* роботоспособность, роботосучасть *ж*

práceschopný роботоспособный, роботосучій, здоровый

prac//í 1 якый (што) пере ся; перучій, райбаючій; ~ hodváb перучій *або* райбаючій гадваб; гадваб, котрый пере ся *або* райбать ся **2** перучій, райбаючій; ~ie prášky перучі порошкы, порошкы на райбаня; ~ie mydlo мыдло на райбаня

prack//a -y *ž* прячка, зіпс; poltopánky s prackou півтопанкы з прячков

praclík -a *m* переплітаный колачік, переплітанка, працлик

praclikár -a *m* працликарь

pracný 1 намагавый **2** тяжкый, высилюючій, унавлюючій

prac//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** робити, трапити ся; ~ na poli, na stavbe робити на полі, на будові; ~ vo fabrike робити во фабриці *або* на заводі; ~ do úmoru робити до высиліня; ~ od svitu do mrku робити од рана до ночі, робити од розвидніня до змерьку; ~ na nejakom probléme робити над даякым проблемом *або* над даякым вопросом **2** робити, діяти, фунґовати; motor ~uje bezchybne мотор фунґує бесхыбні; žalúdok nepracuje жолудок не робить *або* не тровить

pracovisk//o -a *s* місце роботы; робоче місце; riaditeľ je na ~u діректор в роботі *або* у себе; ~á SAV містности інштітутів Словацькой академії наўк

pracovitý працовитый, робітный; ~ človek робітный чоловік

pracov//ňa -ne *ž* (робочій) кабінет; ~ vedca кабінет ученого *або* науковця

pracovníčk//a -y *ž* робітниця, працовничка

pracovník -a *m* робітник, працовник; vedecký ~ наўчный робітник; politický ~ політічный діятель *або* працовник; kultúrny ~ працовник култуы

pracovn//ý *v rôzn. význ.* робочій, роботный, працовный; ~ odev робітне облечіня, облечіня на роботу; ~á obuv працовна обув; ~ deň роботный день; ~á doba роботный час; ~á prestávka перерва в роботі; všeobecná ~á povinnosť обща роботна повинность; ~ á morálka роботна

морáль; ~á metóda мéтод робóты; ~é podmienky услóвія *áбо* договорéность робóты; byť v ~om pomere робити, мáти робóту; ~é normy робóчі нóрмы; ~á sila робóча сила; ~é nástroje інштрумéнты робóты, робóтны інштрумéнты; ~ proces робóтный процéс; ~ plán план робóты; ~á jednotka робóтный день; ~é právo робóтне прáво

pracujúc//i[1] робітник, рóбячій; ~e masy рóбячі мáсы; ~ ľud рóбячій нарóд

pracujúc//i[2] -eho *m* робóтник, рóбячій; zvýšovať životnú úroveň ~ich звышовати ýровень жывота рóбячіх

práčk//a -y *ž* прáчка (*машына*)

pračlovek -a *m* прачоловíк, чоловíк першобытной óбщности

práč//ňa -ne *ž*, **práčov//ňa** -ne *ž* прачóвня *ж*

pradávno[1] *prísl.* прадáвно, давным-дáвно, барз дáвно, предáвно

pradávn//o[2] -a *s* дáвны часы, незапáмятны часы

pradávny прадáвный, барз дáвный, дáвно минýвшый

praden//o -a *s* прядиво, мотóк пряджі

pradiar -a *m* пряджáрь

pradiar//eň прядíльна фабрика, прядíльня; ~ ľanu прядíльня леняной пряджі

pradiark//a -y *ž* прядярька

pradiv//o -y *s* пряджа *ж*

pragmatický праґматíчный

pragmatik -a *m*, **pragmatist//a** -u *m* праґмáтік

pragmatizm//us -u *m* праґматíзм

prah -u *m v rôzn. význ.* пóріг; prekročiť ~ перекрóчіти (чéрез) пóріг; na ~u smrti на порóзі смéрти; ~ vedomia *psych.* на порóзі усвідомлíня; ~ podnetu *psych.* пóріг íмпулзу ● oťíkať cudzie ~y обивáти *áбо* обтóвковати чуджі пóрогы; nech si každý len pred svojím ~om zametá най собі кáждый лем пéред свóїм пóрогом позамíтать, най кáждый заобéрать ся свóїми(а) ділáми і не лíзе до чуджíх

prahmot//a -y *ž odb.* первíчна матéрія

prah//núť -ne -nú *nedok. kniž.* **1** высыхáти, сóхнути, засыхáти **2** *po čom, kom, za čím, kým bás.* жáждати, прáгнути, барз *áбо* стрáшні хотíти, бáгнути; ~ne za ním онá бáгне за ним

prahorný *geol.* архéйскый

pra//hory -hor *ž pomn. geol.* (*najstaršie geologické obdobie*) архéйска éра

prahový *príd. k* **prah**

prach -u *m* **1** пóрох *м*; kúdole ~u хмáркы пóроху; na nábytku ležala vrstva ~u на бýторі лежáла вéрства пóроху; uhoľný ~ угóльный пóрох; kozmický ~ *astron.* козмíчный пóрох; sopečný ~ вулканíчный пóрох **2** *obyč. v mn. č.* **~y** (*liek*) пóрошок; hltať ~y брáти пóрошкы **3** пóрох; strelný *al.* pušný ~ пýшный пóрох **4** прах, остáткы *pomn.*; pokoj ~u jeho (jej)! пóкій прáху ёгó (єй)! ● upadnúť do ~u zabudnutia упáсти до прáху забытя

pracháč -a *m* трепáч *м (на выбивáня пóроху з пóкровців і т. п.)*

prachár -a *m* выробця (пýшного) пóроху

prachár//eň -ne *ž* **1** порохóвый склад **2** порохóвый завóд

práchniv//ieť -ie -ejú *nedok.* порохнавíти, гнити, тлíти; brvná ~ejú дéрево порохнавіє

práchnivý порохнáвый, згнитый, дуплáвый; ~ strom порохнáвый стром; ~ klát порохнáвый клат, пняк

práchn//o -a *s* **1** (*práchnivé drevo, huba ap.*) порохнáве дéрево (*ужывать ся і на розкладáня огня*) **2** порохняк

prachovk//a -y *ž* рянда на утерáня пóроху

prachovnic//a -e *ž* (*nádoba na strelný prach*) пороховнíця

prachov//ý *príd. k* **prach:** ~ sneh снíговый пóрох; ~é perie пірёвый мошóк

prajazyk -a *m lingv.* праязык, язык-оснóва

prajn//ý **1** жычливый, доброжычливый, щéдрый; ~ človek доброжычливый чоловíк **2** підходячій, вгóдный, позітíвный; ~é okolnosti підходяча сітуíція

prak -u *m* прáща

prakovník -a *m hist.* пращóвник

praktick//ý **1** практíчный; ~é cvičenia практíчны упражніня; ~ život практíчный *áбо* штодéнный *áбо* каждодéнный жывот; ~á činnosť практíчна діяльність; ~á rada практíчна рáда; ~ príklad практíчный приклад, приклад з прáктікы **2** практíчный, шікóвный, практíчный чоловíк; ~á farba практíчна фáрба; ~é šaty практíчне облечíня • ~ lekár практíчный лíкарь, терапéвт

praktik -a *m* прáктік; je dobrý teoretik i ~ він дóбрый теорéтік і прáктік

praktikant -a *m* практікáнт

praktik//ovať -uje -ujú *nedok.* практіковáти, ужывáти в прáктіці

praktik//um -a *s* практíчны упражніня, прáктікум; ~ z fyziky практíчны упражніня *áбо* прáктікум з фíзікы

praktiz//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* **1** пратіковáти, ужывáти в прáктіці; táto metóda sa u nás dávno ~uje мы дáвно практікýєме *áбо* ужываме тот мéтод **2** проходити прáктіку, практіковáти, быти на прáктіці; ~ v nemocnici практіковáти в шпыталé

pralátk//a -y *ž filoz.* первíчна матéрія

prales -a *m* первíчный ліс, прáліс

pralink//a -y *ž* чоколадóвый цýкрик (*з повнинóв*)

praľud//ia -í *m pomn.* прáлюди, першобытны люди

prám -u *m* лемовáня, обрýба

pramálo *prísl. expr.* барз мáло

pramať *kniž. p.* **pramatka**

pramatk//a -y *ž* прарóдич, прамáтка, прамáма, прамáтірь *ж*

prameň -a *m* **1** студник, жрíдло; liečebný, minerálny ~ лічíве, мінерáлне жрíдло; pramene rieky жрíдла рікы **2** жрíдло *с*; ~ sivých vlasov жрíдло сивых вóлосів **3** *pren.* жрíдло; ~ príjmov жрíдло выносів; ~ poznania жріджло познáня **4** докумéнт, матерíал; historické pramene істoрíчны докумéнты

pramenist//ý, pramenit//ý жрідлóвый, студникóвый; ~á voda жрідлóва вóда

pramen//iť -í -ia *nedok.* брáти зачáток (*о рікí т. п.*)

pramenn//ý **1** жрідлóвый; ~á voda жрідлóва вóда **2** оріґінáлный; študovať ~ materiál штудовати оріґінáлный матерíал, робити на оснóві оріґінáлів **3** *odb.* оперáючій ся на оріґінáлы (*о книзі, статí і т. п.*)

pramic//a -e *ž* деревяна лóдька

pramien//ok -ka *m* **1** жрíдло **2** течíня, стрýйка; ~ krvi стрýйка крóви

pranier -a *m hist. pren.* стовп гáньбы, ганéбный стовп; na námestí stál ~ на площáдці стояв стовп гáньбы • vystaviť *al.* postaviť niekoho na ~ постáвити дакóго к ганéбному стóвпу, постáвити дакóго к стóвпу гáньбы

pranier//ovať -uje -ujú *nedok. koho* **1** *hist.* ставяти к ганéбному стóвпу *кóго* **2** *pren.* выставляти на гáньбу *кóго*

pranostik//a -y *ž* проґнóза (погóды), предповідáня

praobyvate//ľ -ľa *m* корінный жытель; ~lia Ameriky корінны жытелі Америкы

praobyvateľstv//o -a *s hromad.* корінné жытельство, корінны жытелі

praot//ec -ca *m* прадíдо, праотéць, прарóдич, дáвный прéдок

prápor -a *m* **1** *voj.* прáпор **2** зáстава

práporčík -a *m* старшынá

práporný *voj.* прапорóвый

prapôvod -u *m kniž.* **1** походжíня, вcase выникненя **2** першопричíна; пéршый зачáток

prapôvodn//ý першообщінный; ~á spoločnosť першообщінна óбщность

prapríčin//a -y *ž* першопрічíна

prarodič -a *m* прарóдич *м*

pras//a -aťa *s* **1** пáця, свиня; chov ~iat ховáня *áбо* выкорм пáцят *áбо* свинь; ceckové ~ ціцькóве пáця **2** *vulg.* свиня • mať sa ako ~ v žite мáти ся як свиня в жыті

prasací свиньскый

prasacin//a -y *ž* **1** свинина **2** (*neslušné konanie*) свинство

prasačin//ec -ca *m*, **prasačník** -a *m* кýча *ж*
prasiatk//o -a *s* пацятко
pras//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* поросити ся
prask, prásk *cit.* тріск, бух, бац, праск
prask//ať -á -ajú *nedok.* **1** пра́скати, пýкати; mozole ~ajú мóзолі пра́скають, stena ~á стіна́ пра́скать **2** пра́скати, тріща́ти; raždie pod nohami ~á галýзя тріщі́ть *áбo* пра́скать під ногáми
prásk//ať -a -ajú *nedok.* бýхати, пра́скати, лýскати; ~ dvermi бýхати дверями; ~ bičom пра́скати *áбo* пýкати батогóм; ale ti to (bič) ~a! áле тобі́ (батíг) пра́скать *áбo* лýскать!
prasklin//a -y *ž* прасклина; ~ v stene прасклина в стіні́
prasknut//ý пра́скнутый, пýкнутый; ~ hrniec пра́скнутый гóрнець; ~é sklo пра́скнуте скло; ~ vred пýкнутый вéред
prask//núť -ne -nú *dok.* **1** пра́скнути, дати прасклину; struna ~la стрýна пра́скла; vodovodná rúra ~la водовóдна рýла пра́скла *áбo* далá прасклину **2** пра́скнути, пýкнути, бýхнути; ~ol výstrel пра́скнув выстріл; ~ dvermi бýхнути дверями **3** *expr.* упáсти, звалити ся **4** *čo, čím expr.* шмáрити
praslen -u/-a *m bot.* выростáня листів, квíтів, конáриків в єднáкій вышці (*óколо óси*)
praslic//a -e *ž* кудéля • potomok po ~i *hist.* потóмок по жéньскій лінії
praslič k//a -y *ž bot.* кудíлка, прáслічка
praslovančin//a -y *ž* праславяньскый язык
praslovanský праславяньскый
prasnic//a -e *ž* поросячка, порóсна свиня, свинёмáтка
prastar//ý прастáрый, стародáвный; ~é časy стародáвны часы; ~á budova стародáвна *áбo* барз стáра будóва; ~á kultúra стародáвна култýра
prašan -u *m šport. slang.* сыпкый сніг
prašin//a -y *ž* корóста (*кóжна хворóба, обычáйні у звірят*)
práš//iť -i -ia *nedok.* **1** порошыти, піднимáти пóрох **2** *čo* выбивáти *што*, выбивáти (пóрох) *із чóго*; ~ koberec выпорóшовати *áбo* выбивáти пóкровець *áбo* кобéрець **3** *expr.* утікáти, біжáти, убзíкнути *hovor.*
práš//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* порошыти ся, піднимáти ся (*о пóроху*) • beží, len sa tak ~i біжыть, лем за ним порóшить ся
prašiv//ec -ca *m* **1** вшывáвець **2** (*nádavka*) нічóмник, паскýдник
prašiv//ieť -ie -ejú *nedok.* завшывавíти
prašivý вшывáвый, завшывавéный; мізéрный; злый, недóбрый; ~ pes вшывáвый *áбo* злый пес
práškovit//ý порошковитый; ~é hmoty порошковиты матеріáлы
práškov//ý порошкóвый; ~é mydlo порошкóве мыдлó; ~ cukor порошкóвый цýкерь
prašnatý *p.* **prašný**
prášnic//a -e *ž bot.* порохóвка
prašník -a *m bot.* порóшник
prašn//ý порóшный; ~á cesta порóшна дорóга
práš//ok -ku *m* пóрошок; ~ proti boleniu hlavy пóрошок од болíня гóловы; uspávacie ~ky пóрошкы на заспавáня; ~ky na pranie пóрошкы на рáйбаня; ~ky do pečiva пóрошкы до тíста
praš//ťať -tí -tia *nedok.* прáскати, попрáсковати; тріщáти; v peci praská drevo в пéчці прáскать дéрево
prašt//iť -í -ia *dok. expr.* **1** *koho* удáрити, бýхнути, трíснути; ~ niekoho po hlave бýхнути дакóго по гóлові **2** *čo, čím* шмáрити, швырнути
prať perie perú *nedok.* прáти, рáйбати; ~ bielizeň, košeľu прáти білíзнý, сорóчку
pra//tať -ce -cú *nedok. expr.* **1** прятати; скрывáти, схóвовати **2** *koho, čo* выганяти, гнáти
pra//tať sa -ce sa -cú sa *nedok.* прятати ся, іти, одходити, поберáти ся, стратити ся • prac sa mi z očí! пряч ся *áбo* страть ся мі з очéй; neprace sa do kože не вмíщать ся до кóжы, він хóдить на гóлові, він барз роспущéный; neprace sa mu to do mozgu

al. do hlavy не знать тото́ порозумити, тото́ ёму́ не укла́дать ся до го́ловы

pravák -a *m* пра́вак (хто ро́бить гла́вні пра́вов руко́в)

pravd//a[1] -y *ž* **1** пра́вда; і́стина; hovoriť, povedať ~u говорити, повісти пра́вду; objektívna ~ *filoz.* обєкті́вна і́стина; trpká, krutá ~ терьпка́ *або* гірька́ пра́вда; je v tom kus ~y в тім є кущі́цько пра́вды; ak mám povedať ~u, nepáči sa mi to попра́вді повісти, мі тото́ не любить ся; máte ~u ма́те пра́вду **2** пра́вда, справодливость *ж*; ~ je na vašej strane пра́вда є на ва́шім бо́ці; biť sa za ~u бити ся за пра́вду *або* справодливость • dať niekomu za ~u полагодити ся з дакым, призна́ти дачі́ю правоту́; na môj ~u! на́мой пра́вду!; ~ očí kole [*prísl.*] пра́вда о́чі ко́ле

pravda[2], **pravdaže** *čast.* пра́вда; ja som, ~, o tom nevedel я, пра́вда, тото́ не знав *або* о тім не знав; ~, to nie je správne пра́вда, тото́ є неспра́вні

pravdepodobný правдіподо́бный, мо́жный

pravdiv//ý правдивый, і́стинный, ві́рный; ~é správy правдивы ві́сті

pravdovravný правдивый; ~ človek правдивый чолові́к

pravdúci: právda-pravdúca насу́щна пра́вда

práve 1 *prísl.* як раз, лем што; ~ prišiel він лем што пришов **2** як раз, пра́ві; ~ teba potrebujem те́бе як раз мі тре́ба, пра́ві ты мі потре́бный; ~ to ma zaujíma пра́ві тото́ ме́не інтересу́є **3** *čast. (s ukazovacími zámenami)* же, як раз, пра́ві; ~ taký такый же, пра́ві *або* як раз такый; ~ toľko тілько же, як раз тілько

pravek -u *m* доісторі́чны *або* першобытны часы

pravek//ý першобытный, праві́ко́вый, прада́вный; ~é zvieratá прада́вны звіря́та

pravic//a -e *ž* **1** пра́ва ру́ка; podať niekomu ~u подати дако́му ру́ку **2** пра́вый бік *або* пра́ва сторо́на; sedel jej po ~i він сидів по праві́й ру́ці од нёй, він сидів спра́ва од нёй **3** *polit.* пра́ве крыло, праві́ця

pravicov//ý *polit.* пра́вый; ~í socialisti пра́вы соціалі́сты

pravičiar -a *m polit.* пра́вый

pravičiarsk//y *polit.* пра́вый; ~á úchylka пра́ве одклоні́ня

pravideln//ý 1 реґуля́рный, спра́вный; ~ spôsob života спра́вный спо́соб жыво́та; ~é autobusové spojenie реґуля́рне автобусо́ве споїня; ~ dych єдна́ке дыха́ня; ~ tep єдна́кый пулз **2** рівномі́рный, симетрі́чный; ~é črty tváre сіметрі́чны рисы тва́ри; ~ profil спра́вный про́філ; ~ kvet *bot.* сіметрі́чный кві́ток; ~ mnohouholník *mat.* рівномі́рный многоуго́лник

pravidl//o -a *s* пра́вило; ~á slušnosti пра́вила слу́шности *або* ґала́нтности; ~á života пра́вила *або* прі́нціпы жыво́та; gramatické, aritmetické ~á ґраматі́чны, аріфметі́чны пра́вила • výnimka potvrdzuje ~ одхылі́ня потве́рджує пра́вило

pravítk//o -a *s* ліні́йка; logaritmické ~ *mat.* лоґарі́тмі́чна ліні́йка

pravlas//ť -ti *ž* праотчі́зна

právnick//ý юріді́чный; ~á fakulta юріді́чна факу́лта; ~á osoba *práv.* юріді́чна осо́ба

právnička//a -y *ž* **1** юрі́стка **2** *hovor.* штуде́нтка юріді́чной факу́лты

právnik -a *m* **1** юрі́ст **2** *hovor.* юрі́ст, штуде́нт юріді́чной факу́лты

pravnúča -ťa *s* пра́внучка; пра́внук

pravnučk//a -y *ž* пра́внучка

pravnuk -a *m* пра́внук

právn//y правовый, юріді́чный; ~ zástupca а) адвока́т; б) юрі́ст-консулта́нт; ~e normy правовы но́рмы; ~ poriadok правовый по́рядок

práv//o -a *s v rôzn. význ.* ~ na prácu, na oddych пра́во на робо́ту, на одпочі́нок *або* на о́ддых; mať ~ na niečo ма́ти пра́во на дашто́; občianske ~a жытельскы пра́ва; politické ~a політі́чны пра́ва; volebné ~ воле́бне пра́во, пра́во волити; hlasovacie ~ пра́во голосова́ня;; sebaurčovacie ~ пра́во на самоопреділі́ня *або* самовызначі́ня; ~ veta *práv.* пра́во ве́та; pracovné, trestné,

civilné ~ *práv.* робóче, кáрне, цівілне прáво; medzinárodné ~ *práv.* меджінарóдне прáво; študovať ~a штудовáти на юрідічній факýлті, штудовáти прáво • stanné ~ воєньска сітуáція; незвычáйна сітуáція; ste v ~e мáте прáво

právom 1 *prísl.* прáвом, по прáву; túto budovu považujú ~ za najkrajšiu v meste тотý будóву прáвом поважáють за найкрáсшу в місті **2** *predl. s 2. p.* по прáву *кóго чóго*; ~ silnejšieho по прáву міцнíшого

právomoc -i *ž* компетéнція; правомíчность; súdna ~ компетéнція сýду; ~ komisie правомíчность комíсії

pravopis -u *m lingv.* правóпис, орфоґрáфія

pravopisn//ý правописный, орфоґрафíчный; ~á chyba орфоґрафíчна хыба; ~á reforma рефóрма орфоґрáфії *áбо* правопису

právoplatný мáючій силу закóна, закóнный, дíйсный; ~ rozsudok закóнне рішíня сýду; ~ dedič закóнный наслíдник

pravoslávn//ie -ia *s cirk.* правослáвіє *с*

pravoslávn//y правослáвный; ~a cirkev правослáвна цéрьков, правослáвный храм

pravos//ť -ti *ž* автентíчность; ~ rukopisu автентíчность рýкопису

pravosúd//ie -ia *s* судництво

pravot//a -y *ž hovor. zastar.* правотá, сýдный спор

pravotár -a *m hovor. zastar.* адвокáт

pravot//iť sa -í sa -ia sa *nedok. zastar.* правотити ся, судити ся, тягáти ся

pravotočivý: ~ závit *tech.* правокрутячій зáвіт; ~ smer otáčania turbiny *tech.* прáве кручíня турбíны

pravouhlý *geom.* прямоуґóлный; ~ trojuholník прямоуґóлный триуґóлник

pravouholník -a *m geom.* прямоуґóлник

pravoverný правовíрный

prav//ý 1 *v rôzn. význ.* прáвый; ~á ruka, noha прáва рýка, нóга; ~ breh rieky прáвый бéрег рікы; ~é krídlo прáве крыло *áбо* прáвый фланґ; ~á úchylka *polit.* прáве одхылíня **2** оріґінáлный, (о)правдивый, дíйсный, нефалшовáый; to je jeho ~é meno тотó є ёгó дíйсне мéно; ~ hodváb дíйсный *áбо* нефалшовáный гáдваб; ~á príčina niečoho оправдива причíна дачóго • ~ zlomok *mat.* правдива дроб; ~ uhol *mat.* прямый ýгол; byť ~ou rukou niekoho быти прáвов рукóв дакóго; ukázať svoju ~ú tvár указáти свóю оправдиву *áбо* дíйсну тварь; ukázať niečo v ~om svetle указáти даштó в дíйснім світлі; v ~om zmysle slova в прямíм смыслі слóва; na ~é poludnie акурáтні на прáве пóлудне; byť ~ opak niekoho быти прямов протіволéжностёв дакóго; byť na ~ej ceste стояти на спрáвній дорóзі; má srdce na ~om mieste мать *áбо* у нёго дóбре сéрдце, він дóбрый чоловíк

prax -e *ž* **1** прáктіка, діялність; spájať teóriu s ~ou спóёвати теóрію з прáктіков; uplatniť niečo v ~i поужыти даштó в прáктіці, увéсти даштó до жывóта; nemám v tom ~ я не мам в тім прáктіку; výroná ~ študentov вырóбна прáктіка штудéнтів **2** стаж *м*; má veľkú vedeckú ~ він мать великый стаж наýчной робóты • taká je ~ такá прáктіка, так робить ся

prázdninový канікулóвый

prázdn//iny -in *ž pomn.*; канíкулы *pomn.*; polročmé *al.* zimné ~ зимны канíкулы; veľké *al.* letné ~ лíтні канíкулы; ísť niekam na ~ іти даґдé на канíкулы; divadelné ~ театрáлны канíкулы

prázdn//o[1] -a *s* пустый *áбо* порóжній прóстір, пустотá

prázdno[2] *prísl.* порóжнё, пýсто

prázdnot//a -y *ž* пустотá; duševná ~ *pren.* душéвна пустотá, пустотá в души́

prázdn//y 1 пустый *aj pren.*; порóжній; ~ pohár порóжній пóгар; ~a izba порóжня *áбо* пустá íзба; ~ človek пустый чоловíк **2** пустый, порóжній; ~e reči пусты *áбо* порóжні рéчі *áбо* бісíды; ~ život пустый *áбо* порóжній жывот • prísť s ~ymi rukami прийти з порóжніми(а) рукáми; mlátiť ~u slamu дарéмні говорити, молотити

порóжню солóму, переливáти з пустóго до порóжнёго; ~ sud najviac hučí порóжня бóчка нáйвеце гучíть

praženic//a -e *ž* яшніця

pražiar//eň -ne *ž* пражáрня; ~ kávy пражáрня кáвы

praž//iť -í -ia *nedok.* **1** прáжыти, выпрáжовати; ~ mäso выпрáжовати мясо; ~ kávu прáжыти *áбо* выпрáжовати кáву **2** *tech.* выпáлёвати; ~ rudu выпáлёвати рýду **3** *(o slnku) hovor.* опáлёвати, печí, палити

pre *predl. so 4. p.* **1** про, із-за, за рáди, нáслідком *чóго*; pre zlé počasie про злу погóду; pre chorobu про хворóту, нáслідком хворóты; pre hluk nič nepočuť нáслідком гучáня ніч не чýти; odsúdený pre krádež одсуджéный за крáдеж **2** про, для *кóго, чóго*; kniha pre deti книга для дітéй; priniesol som to pre teba я тотó приніс про тéбе; nechaj si to pre seba охáб тотó про сéбе, никому о тім не говóрь • pre chorobu zatvorené про хворóту запéрто, із-за хворóты запéрто; pre inventúru zatvorené нáслідком інвентýры запéрто; pre nič za nič про ніч за ніч, áни за што, áни про што

preambul//a -y *ž práv.* преамбýла

prebád//ať -a -ajú *dok.* дослідити; перештудовáти, перевірити

prebal//iť -í -ia *dok.* перевити, перепеленковáти; ~ dieťa перевити *áбо* перепеленковáти дітину

prebár//ať -a -ajú *nedok.* прòлáмовати (*лід і т. п.*)

prebár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* пролáмовати ся (*о лéді і т. п.*)

prebásn//iť -i -ia *dok.* **1** передати до стихóвой фóрмы **2** перевести в стихах

prebden//ý перебдíтый, бесспанкóвый, провéсти без спáня; ~á noc бесспанкóва ніч

pre//bdieť -bdie -bdejú *dok.* перебдíти; провéсти ніч без спáня; ~ niekoľko nocí не спáти *áбо* перебдíти дакíлько ночéй

prebeh//ať -á -ajú *dok.* **1** (*istý čas*) перебíгати; ~ celý deň перебíгати цíлый день **2** обíгати; ~ celé mesto обíгати цíле місто

prebehlík -a *m* перебíжник

prebeh//núť -ne -nú *dok.* **1** перебíгнути, перебіжáти; ~ cestu перебíгнути чéрез дорóгу; ~ desať kilometrov перебіжáти дéсять кілометрів **2** перебíгнути, переглянути; ~ očami перебíгнути очáми **3** (*o čase*) перебíгнути, перелетíти **4** перéйти, минути; diskusia ~la úspešne діскýсія перешлá успíшні **5** перебіжáти, перéйти на бік протíвника • mráz mu ~ol, zimomriavky mu ~li po tele *al.* po chrbte мóроз ёмý перебíгнув по хырбéті *áбо* по тíлі, ёмý мурянкы перебíгли по тíлі *áбо* по хырбéті

prebeh//ovať -uje -ujú *nedok.* перебíговати, бíгати

preber//ať -á -ajú *nedok.* **1** переберáти, сортіровáти; ~ ovocie, zemiaky переберáти овоцину, бандýркы **2** посýджовати, заоберáти ся, розоберáти, аналізовáти; ~ nejakú otázku посýджовати *áбо* розоберáти даякый вопрóс **3** (*v škole*) проходити, переберáти; čo teraz ~áte z matematiky? што вы тепéрь прохóдите *áбо* перебéрате з математíкы? **4 preberať (si)** переберáти, быти преберчíвым, выберáти (собí) (*в їдлí і т. п.*) **5** принимáти, брáти, переберáти; ~ úrad принимáти *áбо* переберáти ýряд; ~ velenie принимáти на сéбе комáндованя; ~ zodpovednosť za niečo брáти на сéбе одповíдность за дашто́ **6** переберáти, перевзяти *dok.*; ~ skúsnosti переберáти óпыт **7** *hovor.* переберáти; ~ po klávesoch, strunách переберáти по клавіатýрі, по стрýнах **8** кресити, приводити к собí

preber//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** приходити ку собí; ~ sa so spánku пробýджовати ся, збýджовати ся, преберáти ся **2** *v čom* грáбати ся, рыти ся; ~ sa v listinách грáбати ся в папíрях

prebieh//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*cez ulicu ap.*) перебіга́ти **2** (*o ceste ap.*) переходити **3** перебіга́ти, переходити на дру́гый бік протівника **4** проходити; diskusia ~a pokojne діску́сія прохо́дить спокíйнi

prebíjaný *expr.* выбитый, рафінова́ный, хітрый, префіка́ный; ~ človek рафінова́ный чоловік

prebíj//ať -a -ajú *nedok.* **1** пробива́ти; ~ otvor пробива́ти о́твір **2** *kart. slang.* крыти, перебити; ~ eso tromfom перебити ту́за тро́мфом

prebíj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* пробива́ти ся

pre//biť -bije -bijú *dok.* **1** пробити; ~ otvor, dieru пробити о́твір, діру́ **2** *kart. slang.* перебити; ~ eso tromfom перебити ту́за тро́мфом

pre//biť sa -bije sa -bijú sa *dok.* пробити ся; ~ sa z obkľúčenia пробити ся з обключі́ня

prebitý *p.* **prebíjaný**

prebles(k)//núť -ne -nú *dok.* перемі́гнути, мі́гнути, блиснути; tvárou mu ~ol úsmev тва́рёв ёму́ мі́гнув *або* блиснув у́смів

prebod//núť -ne -nú *dok.* проколо́ти, пропíхнути; ~ dýkou проколо́ти діков

preboha *cit.* пребо́га; ~, čo sa ti stalo?! пребо́га, што з тобо́в (ста́ло ся)

preboj//ovať -uje -ujú *dok.* *čo* выбоёвати, просадити, перемочі *што*, добити ся здíйсненя *чо́го*, ~ návrh просадити пропозíцію

preboj//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* перéйти з бо́ём, пробити ся; ~ sa cez front пробити ся чéрез лінію фро́нта

prebojováv//ať -a -ajú *nedok.* *čo* проводити *што*, настóёвати *на чім*; добива́ти ся (реаліза́ції) *чо́го*

prebojováv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* пробива́ти ся

prebor//iť -í -ia *dok.* проломити; ~ hrádzu прорва́ти *або* перето́ргнути перегоро́ду

prebor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* проломити ся; ľad sa pod ním ~il лед під ним проломив ся

pre//brať -berie -berú *dok.* **1** перебра́ти, россортірова́ти; ~ zemiaky, ryžu перебра́ти банду́ркы, ріжу **2** посудити, розобра́ти, проаналізова́ти; ~ nejakú otázku розобра́ти даякый вопро́с **3** (*v škole*) перебра́ти; zo slovenčiny sme už ~brali celú látku зо слова́цького языка́ мы перебра́ли уж цілый учéбный матеріа́л **4** прияти, взяти; ~ zodpovednosť za niečo взяти на сéбе одповíдность за дашто́ **5** привéсти сéбе к па́мяти **6** *hovor.* перебра́ти, завéлё выпити *або* зъїсти

pre//brať sa -berie sa -berú sa *dok.* пребра́ти ся, прийти к собі; ~ sa zo spánku пребра́ти ся, збу́джовати ся

prebrk//núť -ne -nú *dok. expr.* перемі́гнути, перебі́гнути, перелетíти

prebrod//iť -í -ia *dok.* перéйти бро́дом; ~ rieku перéйти ріку́ бро́дом

prebud//iť -í -ia *dok.* **1** збудити, пробудити **2** (*vyrušiť, vytrhnúť*) выторгнути, вырушыти, вывести, выманити; z tejto strnutosti ma ~ili jeho slová ёго́ сло́ва мéне вывели з то́го затерпкну́тя **3** *pren.* (*city ap.*) пробудити, выкликати

prebud//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** пробудити ся, збудити ся; ~ sa zo spánku збудити ся (зо спа́ня) **2** *pren.* (*o citoch ap.*) пробудити ся, збудити ся, пребра́ти ся зо спа́ня; появити ся, указа́ти ся

prebud//ovať -uje -ujú *dok.* перебудова́ти

prebúdz//ať -a -ajú *nedok.* **1** будити, пробу́джовати **2** (*vyrušovať, vytrhávať*) пребера́ти ся зо спа́ня, вырушовати, выводити **3** *pren.* (*city ap.*) пробу́джовати, выкликовати

prebúdz//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** пребера́ти ся, збу́джовати ся, пробу́джовати ся, ука́зовати ся

prebúr//ať -a -ajú *dok.* пробу́ряти (*стіну́*)

prebytočný звышный, звышній, надмíрный

prebyt//ok звышок; poľnohospodárske ~ky звышкы сельскогоспода́рьскых проду́ктів

prebýv//ať -a -ajú *dok. kniž.* перебыва́ти, жыти; vrchy, kde ~a krásavica го́ры, де

перебывать *або* жыє красáвиця; v jeho srdci ~a sila в ёгó сéрдці перебывать велика сила, у нёго могýтнє сéрдце; miesto ich ~ania їх місце перебывáня

precedens -u *m práv.* прецедéнт *м*

preced//iť -í -ia *dok.* процідити *aj pren.*; ~ mlieko процідити молóко; ~ niečo cez zuby *pren.* процідити даштó чéрез зýбы

precen//iť -í -ia *dok.* переоцінити, задóсть высóко оцінити; ~ svoje sily переоцінити свóї силы

preceň//ovať -uje -ujú *nedok.* переоцінёвати, оцінити (за)дóсть высóко

precest//ovať -uje -ujú *dok.* **1** обыйти, перепутовáти, перéйти; ~oval celú krajinu обышóв, перепутовáв цілу країну **2** перéйти, быти в дорóзі; ~oval celý deň він був в дорóзі *або* перепутовáв цілый день

preciedz//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*čaj, mlieko*) проціджовати, цідити **2** *pren.* цідити (чéрез зýбы)

precipitát -u *m chem.* преципітáт

precíten//ý проникнутый чýвством, прочýвствованый; ~é slová прочýвствованы слóва

precít//iť -i -ia *dok.* прочýвствовати; зажыти, позажывáти

precitliven//ý дость чýвствуючій, розмазнáный; ~á žena дость *або* надмірні чýвстуюча женá; ~á pokožka чýвствуюча кóжа

precit//núť -ne -nú *dok.* збудити ся, пробрáти ся зо спáня, прийти ку собі; ~ zo spánku пробудити ся; ~ z mdlôb прийти ку собі, чýти ся лíпше

precízn//y *kniž.* акурáтный, акурáт такый, пунктуáлый, тóчный; ~a odpoveď акурáт такá óдповідь

preciz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* уточняти/ уточнити, шпеціфіковáти

precl//iť -í -ia *dok.* процлити, вырубати цло

precvič//iť -í -ia *dok.* **1** проробити, прорóблёвати, поупражняти; ~ prebratú látku проупражняти перебрáтый (в шкóлі) матеріáл **2** зробити треновáны упражнíня, поупражняти; ~ brušné svaly поупражняти свáлы бріха *або* брішны свáлы

preč *prísl.* **1** гет; utekať ~ утікáти *або* біжáти гет; odíď ~! одыйдь гет!; musím odtiaľto ~ я мýшу одыйти óдты (гет) **2** гет, долóв; ~ s vojnovými podpaľačmi! долóв з підпалячми вóйны! ● má tridsať ~ ёмý (єй) минуло тридцять, ёмý (єй) óколо тридцять; hodina je už ~ гóдина уж перешлá; sú dve (hodiny) ~ уж по дрýгій (гóдині); kufor je ~ кýфер стратив ся *або* пропáв; je celý ~ (od toho) *hovor.* він цілый взрушéный (од тóго)

prečerp//ať -á -ajú *dok.* **1** перечéрьпати, перелляти; ~ naftu do cisterny перечéрьпати нáфту до цістéрны **2** минути, вытратити, вычерьпати; ~ finančné prostriedky перечерьпати пінязі; ~ plánované množstvo перечéрьпати заплановáну кількость (*чóго*)

preče//sať -še -šú *dok.* причесáти; ~ si vlasy причесáти ся

prečiark//núť -ne -nu *dok.* перечéрькнути, вычерькнути

prečin -u *m* престýпок, провінíня

prečísl//ovať -uje -ujú *dok.* перечісловáти, перенумеровáти, змінити чісловáня *або* номеровáня; ~ posledné stránky перечісловáти послíдні сторíнкы

prečist//iť -í -ia *dok.* прочістити

prečisť//ovať -uje -ujú *nedok.* прочіщáти, прочíщовати

prečít//ať -a -ajú *dok.* прочíтати, перечíтати; ~ knihu, noviny прочíтати книгу, новинкý

prečk//ať -á -ajú *dok.* вычекати; ~ dážď вычекати пóкы не перестáне пáдати; museli sme tam ~ do rána мы мýсили там вычекати до рáна

prečniev//ať -a -ajú *nedok. čo, cez čo* тырчáти, выступáти, высувáти ся *над чім*

prečo *zám. prísl.* чом, нáшто; ~ si odišiel? чом ты одышóв?; ~ tam ideš? чом ты там ідéш? ● mať ~ *hovor.* мáти причíну; nemať ~ *hovor.* не мáти причíну; každé ~ má svoje preto [*prísl.*] вшытко мать свóю причíну

pred, predo *predl.* **I** *so 7. p.* **1** пéред кым, чім; stáť ~ domom стояти пéред дóмом **2** пéред *чім,* до *чóго*; ~ obedom пéред обíдом, до обíда; ~ odchodom пéред одыйджíнём, до одыйджíня; ~ revolúciou, vojnou пéред револýціёв, вóйнов; до револýції, до вóйны; ~ rokom, mesiacom, týždňom пéред рóком, місяцём, тыжднём; рік, місяць, тыждень тóму нáзад **3** при *кім,* пéред *кым*; ~ svedkami при свідкáх/пéред свідкáми; nechcem o tom hovoriť ~ deťmi я не хóчу о тім бісідовáти/говорити пéред дітми *áбо* при дітях **4** (*ako rekcia slovies*) од *чóго al. sa prekladá 2. pádom bez predl.*; utekať ~ niekým утікáти пéред дакым *áбо* од дакóго; skrývať niečo ~ niekým скрывáти дашто́ пéред дакым; chrániť ~ dažďom хранити пéред доджóм; mať strach ~ niečím бояти ся дачóго; hanbiť sa ~ niekým ганьбити ся пéред дакым, ганьбити ся кóго **II** *so 4. p.* пéред *кым, чім*; vyšiel ~ dom вышов пéред дім; він вышов і застáвив ся кóло дóму *áбо* пéред дóмом; hľadieť ~ seba позерáти пéред сéбе; prestúpiť ~ niekoho предстýпити пéред дакóго

predaj -a *m* прóдай, продавáня; ~ obuvi, nábytku продавáня óбуви, заряджíня; dom je na ~ дім продáвать ся, дім є на прóдай; má na ~ med, jablká він продáвать *áбо* у нёго мож купити мед, ябка

predaj//ňa -ne *ž* склеп, óбход; ~ kníh книжный склеп; pojazdná ~ автосклéп; vedúci ~ne завíдуючій склéпу

predajn//ý продáйный *aj pren.* ~á cena продáйна ціна́; ~ človek продáйный чоловíк; ~á láska продáйна любóв

predák -a *m* **1** *polit.* лíдер *м* **2** (*vedúci pracovnej skupiny*) завíдуючій *м* **3** (*človek s význačným postavením*) вызначнá осóба

pred//ať -á -ajú *dok.* продати *aj pren.*; ~ dom продати дім; ~ koňa продати коня; ~ svoju vlasť продати свóю отчíзну • ~ za misu šošovice *bibl., kniž.* продати за миску лéнчі

predavač -a *m* продавáч

predavačk//a -y *ž* продавáчка

predáv//ať -a -ajú *nedok.* продавáти *aj pren.*

predávk//ovať -uje -ujú *dok.* передавковáти, дати дость вéкшу дáвку; ~ liek передавковáти лік, дати лíку вéце, як трéба

predbeh//núť -ne nú *dok.* передбíгнути, оперéдити *aj pren.*; auto nás ~lo áвто нас передбíг(ну)ло; ~ol ma s odpoveďou він передбíгнув нас з óдповідёв

predbežn//ý поперéдній; ~ rozpočet поперéдній розрахýнок; ~ výskum поперéднє дослíджованя; ~é vyšetrovanie поперéдній выслух; podľa ~ých údajov за приближными(а) дáными; ~á zmluva поперéдній договóр

predbieh//ať -a -ajú, **predbehá//ať** –a -ajú, **predbeh//ovať** -uje -ujú, **predbehúv//ať** -a -ajú *nedok.* передбíговати, обíговати

predcvič//ovať -uje -ujú *nedok. šport.* укáзовати (*ґімнастíчны упражнíня і т. п.*); ~ prostné укáзовати вóльны упражнíня

predčasn//ý **1** предчáсный, завчасный; ~é závery предчáсны *áбо* поспíхáючі выводы; ~á smrť предчáсна смерть; ~ pôrod *lek.* предчáсне породжíня **2** завчáсный; ~é splnenie plánu завчáсне сповнíня плáну

predč//iť -í -ia *nedok. koho, čo v čom* перевышовати *кóго, што в чім,* мáти выгоду *пéред кым в чім*

predčít//ať -a -ajú *nedok.* чітати нагóлос (голóсно)

predčitateľ -a *m* чітáючій, чітáтель

predčitovať *p.* **predčítať**

preddav//ok -ku *m* зáлога, задáток; dostať ~ na honorár достáти зáлогу на гонорáр

preddom//ie -ia *s* прóстір *áбо* учáсток пéред дóмом

predebat//ovať -uje -ujú *dok.* **1** посудити; ~ nový návrh посудити новый проєкт **2** проговорити, продебатовáти; priatelia ~ovali celú noc приятелі продебатовáли цíлу ніч

predel, priedel -u *m* граніця, мéджа

predel//iť -í -ia *dok.* переділити, розділити (*на дві части*); ~ izbu závesom переділити ізбу завісом
predeň *4. p. zám.* on, ono *s predl.* pred пéред ним
prederav//iť -í -ia *dok.* продіравити
predesen//ý перестрáшеный, выстрашеный, настрáшеный; ~é dievča перестрáшене дівча; ~é oči настрáшены óчі
predes//iť -í -ia *dok.* перестрáшыти, навéсти страх, настрáшыти
predestinác//ia -ie *ž cirk.* предопреділіня
predestin//ovať -uje -ujú *nedok. dok. kniž.* предопреділяти/предопреділити
predfeudálny дофеодáлный
predháň//ať -a -ajú *nedok.* предбіговати, предстиговати, обіговати
predháň//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* предбіговати ся, предстиговати ся, обіговати ся
predhistór//ia -ie *ž* предістóрія; ~ ľudstva предістóрія людства
predhistorick//ý доісторíчный, предісторíчный; ~á doba доісторíчный період
predhon//iť -í -ia *dok.* обогнáти, перегнáти, выпередити
predhor//ie -ia *s* предгóря; ~ia Karpát предгóря Карпáт
predhorský предгóрьскый
predhovor -u *m* вступнé слóво
predhráv//ať -a -ajú *nedok.* (*na klavíri*) програвáти (*укáзовати, як трéба грáти*)
pred//hriať -hreje -hrejú *dok. tech.* підогріти, пригріти; ~ vzduch підогріти вóздух
predchádzajúc//i поперéдній; na ~ej strane на поперéдній сторóні; ~e pokolenie поперéднє поколіня
predchádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** *koho, čo* обходити, обганяти, перебіговати, выперéджовати **2** *koho, čo* выперéджовати *што*; ~ali ju rozličné chýry єй появліня выперéджовали вшелиякы слýхы **3** *čomu* поперéджовати *што*; ~ chorobám предбіговати хворóты; ~ nešťastiu предбіговати бідý *áбо* нещáстя • pýcha ~a pád [*prísl.*] хто высóко лíтать, тот низко пáдать
predchádz//ať si -a si -ajú si *nedok. hovor. koho* приманити собі дакóго, крутити ся *óколо кóго*, лишкати ся *пéред кым*
predchodc//a -u *m* поперéдник
predchodky//ňa -ne *ž* поперéдниця
predchyt//iť -í -ia *dok.* перебрáти, одбити, одлюбити; ~il mu nevestu він перебрáв од нёго невíсту
predier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* продерáти ся, пробивáти ся, проберáти ся; ~ sa húštinou продерáти ся чéрез гущавину
predikác//ia -ie *ž gram.* предікáція
predikát -u *m* **1** *filoz.* предікáт **2** *gram.* предікáт, присудок **3** тітул арістократа
predikatívny *gram.* предікатíвный, присудкóвый; ~ vzťah предікатíвне одношíня
predimenz//ovať -uje -ujú *dok. tech.* перетяжыти; ~ motor перетяжыти мóтор
prediskut//ovať -uje -ujú *dok.* обсудити, продіскутовáти; ~ sporné otázky продіскутовáти спóрны вопрóсы; ~ plán práce обсудити план робóты
predispon//ovať -uje -ujú *dok. kniž.* перемістити; перешмáрити, передіспоновáти
pred//ísť -íde -ídu *dok.* **1** *koho, čo* передбігнути, обігнути, выпередити **2** *koho čím* передбігнути, выпередити; chcel som to práve povedať, ale on ma ~išiel я як раз хотів тотó повісти, но він мéне передбігнув **3** *čomu* вáровати, сіґналізовáти, одвернýти, предыйти *што*; ~ chorobe сіґналізовáти хворóту; ~ katastrofe одвернýти катастрóфу, предыйти катастрóфі
predizb//a -y *ž* сіни, хóдба
predjar//ie -ia *s* скóра ярь, кóнець зимы
predjedl//o -a *s* закýска
predjese//ň -ne *ž* скóра óсінь, кóнець лíта
predkapitalistick//ý докапіталістíчный; ~á spoločnosť докапіталістíчна óбщность
predklad//ať -á -ajú *nedok.* **1** подавáти, предъявляти, укáзовати; ~ účet

предъявляти рахýнок; ~ doklady подавáти *áбо* укáзовати докумéнты; ~ plán, uznesenie укáзовати план, рішíня; ~ správu подавáти вістку; ~ požiadavky предъявляти пожáдованя **2** (*o jedle ap.*) подавáти, понукáти

predkláň//ať (sa) -a (sa) -ajú (sa) *nedok.* накланяти (ся) до пéреду

predklíč//iť -i -ia *dok.* *poľnohosp.* передклічíти; ~ zemiaky передклічíти бандýркы

predklon -u *m* уклóн (до пéреду); urobiť ~ зробити уклóн, уклонити ся до пéреду

predklon//iť (sa) -í (sa) -ia (sa) *dok.* уклонити (ся)

predkolen//ie -ia *s anat.* берцóва кість

predkresl//iť -í -ia *dok.* до пéреду нарісовáти; ~ vzory výšiviek нарісовáти рісýнкы вышывок

predkresťanský дохрістіяньскый

predkrm -u *m* закýска

predkupný: ~é právo *práv.* прáво пéршого на закупíня (*дачóго*)

predlakt//ie -ia *s anat.* передплéче

predlansk//ý позалóньскый, позаминулорóчный; ~á pšenica позаминулорóчна пшенíця

predloh//a -y *ž* шаблóна, óбразок; kresliť podľa ~y рісовáти пóдля шаблóны; копіровáти, рісовáти з оріґінáлу; film podľa románovej ~y філм пóдля ромáну • ~ zákona *práv.* законопроєкт

predlož//iť -í -ia *dok.* **1** подати, предстáвити, предложыти; ~ účet предложыти рахýнок; ~ zmenku предстáвити вéксель; ~ návrh предложыти *áбо* предстáвити проєкт; ~ požiadavky предложыти пожáдованя **2** (*o jedle ap.*) подати, предложыти; ~ili mu čaj ёмý подали чай

predložk//a[1] -y *ž gram.* приназывник, препозíція

predložk//a[2] -y *ž* пóкровчік (*у пóстели, під стóлом і т. п.*)

predložkov//ý *gram.* приназывниковый; ~é spojenie приназывникова конштрýкція; ~á väzba приназывникове вязáня, рéкція

predĺž//iť -i -ia *dok.* **1** здовжыти, продовжыти; ~ šaty продовжыти шмáты; ~ trať električky продовжыти дорóгу трамвáя *áбо* електричкы **2** (*o čase*) продовжыти; ~ lehotu продовжыти час; ~ dovolenku продовжыти доволéнку *áбо* вóльно; ~ platnosť zmluvy продовжыти тéрмін договóру, продовжыти договóр

predĺž//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** продóвжовати, здóвжовати; ~ krok здóвжовати крок **2** (*v čase*) продóвжовати; ~ platnosť niečoho продóвжовати час діяня дачóго, продóвжовати даштó

predmanželský допобрáтьскый, пéред побрáтём, дозаслюбный, передслюбный

predmarxistický домарксíстьскый

predmarxovský домарксíвскый; ~á filozofia домарксíвска філозóфія

predmest//ie -ia *s* óкрай (міста); передмíстя

predmestsk//ý окрáйній; примíстьскый; ~á štvrť окрáйна чéтверть, окрáйній квартáл; ~á ulica примíстьска ýліця; ~ doprava примíстьскый трáнспорт

predmet[1] -u *m vrôzn. význ.* предмéт; ozdobné ~y предмéты украшíня; ~y osobnej potreby предмéты влáстного ужываня; ~ diskusie, rozhovoru предмéт *áбо* тéма діскýсії, бісíды; ~ vedeckého bádania предмéт *áбо* обєкт наýчного дóсліду; vyučovacie ~y предмéты учíня (*в шкóлі*); povinné ~y повинны предмéты (*в шкóлі*)

predmet[2] -u *m gram.* предмéт, обєкт

predmetov//ý: ~é sloveso *gram.* перехóдне *áбо* транзітíвне часослóво

predminulý передминýлый; ~ týždeň передминýлый тыждень; ~ čas *gram.* давноминýлый час, плусквамперфéкт

predmonopolistický домонополістíчный; ~ kapitalizmus домонополістíчный капіталізм

predmost//ie -ia *s* **1** *voj.* передмостове укрепліня **2** *voj.* настýпуючій прóстір, плацдáрм

prednáš//ať -a -ajú *nedok.* **1** чітати (*лéкцію і т. п.*); ~ referát чітати лéкцію, выступáти з лéкціёв; ~ o súčasnej medzinárodnej situácii чітати лéкцію о сучáсній меджінарóдній сітуáції **2** учіти, чітати (лéкції); ~ históriu чітати лéкції з історії, учіти історію; ~ na univerzite чітати лéкції *áбo* учіти на універзіті **3** чітати, декламовáти; ~ báseň декламовáти стишóк **4** подавáти, предкладáти, вислóвлёвати; ~ požiadavky подавáти пожáдованя

prednášateľ -a *m* (*na vysokej škole*) лéктор, учітель *м*; (*mimo vysokej školy, v osvetovej činnosti*) лéктор

prednášateľk//a -y *ž* (*na vysokej škole*) учітелька, лéкторка; (*mimo vysokej školy, v osvetovej činnosti*) лéкторка

prednášateľsk//ý **1** лéкторьскый **2** учітельскый; ~á činnosť (*na vysokej škole*) робóта лéктора *áбo* учітеля

prednášk//a -y *ž* лéкція; literárna ~ лéкція з літератýры; mať ~u v rozhlase мáти лéкцію в рáдіу, выступáти з лéкціёв в рáдіу; chodiť na ~y, navštevovať ~y ходити *áбo* навщівляти лéкції

prednáškov//ý лекціíный, лéкторьскый; ~á činnosť чітáня лéкцій; ~á sieň лекціíна сáла, авдітóрія; ~ cyklus цікл лéкцій

prednedávnom *prísl.* недáвно, переднедáвном

prednes -u *m* **1** декламáція, чітáня; ~ básne декламáція стишкá **2** выконáня; technicky dokonalý ~ Chopina технічні бесхыбне выконáня Шопéна

pred//niesť -nesie -nesú *dok.* **1** прочíтати (*лéкцію і т. п.*); ~ referát, prednášku прочíтати доклáд, лéкцію; ~ prejav выступити з рéчов, мáти реч **2** выконати, прочíтати, продекламовáти; ~ báseň продекламовáти стишок; ~ Dvořákovu skladbu выконати композíцію Двóржака **3** доложыти, указáти; ~ požiadavku доложыти пожáдованя; ~ prosbu доложыти прóсьбу

prednos//ť -ti *ž* **1** выгода, перевáга; ~ťou tejto konštrukcie je jej pevnosť выгодов той конштрýкції є єй міцность **2** давáти пóчесть *áбo* честь *áбo* пéршість *áбo* перевáгу, почéсне місце, привілéґії; dávať niekomu ~ pred niekým давáти пóчесть дакóму пéред дакым

prednost//a -u *m* начáлник; завíдуючій; ~ stanice начáлник станíці; ~ kancelárie завíдуючій канцелáрні

prednostn//ý **1** привілеґовáный; ~é postavenie привілеґовáне поставíня **2** першорядный; ~é zásielky першорядны поштóвы посылáня **3** выгодный, перевáжный; ~é právo *práv.* першорядне прáво

prednož//iť -í -ia *dok. tel.* підняти нóгу до пéреду

predn//ý **1** перéдній; поперéдній; ~é nohy, končatiny перéдні нóгы, конéчности; ~é koleso перéднє кóлесо; ~é zuby перéдні зýбы; ~á línia перéдня лінія; ~é zákopy перéдні зáкопы; ~á stráž перéдня вáрта **2** вызначный; ~ spisovateľ вызначный писáтель

predo *p.* **pred**

predobed//ie –ia *s hovor.* дообíдній *áбo* передобíдній час

predohr//a -y *ž* **1** *hud.* вступліня, прелюдія; увертýра; operná ~ увертýра к óпері **2** *pren.* прелюдія, прологґ

predojazyčn//ý: ~é spoluhlásky *lingv.* переднёязычны соглáсны

pred//ok[1] -ka *m* прéдок

pred//ok -ku *m* пéредок, перéдня часть; ~ domu перéдня часть дóму; ~ voza пéредок, перéдня часть телíгы *áбo* вóза; ~ lode ніс шыфы

predoktóbrový доoktóбрóвый, передоктóбровый

predoperačn//ý *lek.* передоперáчный; ~á príprava передоперáчны процедýры; приготовлíня *áбo* припрáва к оперáції

predo//strieť -strie -strú *dok.* предложыти, указáти, высловити; ~ požiadavku предложыти выжáдованя; ~ doklady указáти докумéнты; ~ plán предложыти план; ~ návrh предложыти пропозíцію

predošl//ý минýлый, пройшóвшый, минувшый; попередній; ~ rok минýлый рік; ~ týždeň а) минýлый тыждень; б) в минýлім тыждні; ~á zima минýла *áбо* минýвша зимá; ~á porada bola v stredu попередне зібрáня было в сéреду

predovšetkým *čast.* найскóрше, в пéршім ряді, глáвні

predóz//ovať -uje –ujú *dok.* передозовáти, передавковáти

predpá//sať -še -šu *dok.* опасáти, завязáти, облечí; ~ si zastieru опасáти собí фáртух *áбо* шурц *zastar.*

predpaž//iť -í -ia *dok. tel.* вытягнути рýкы пéред сéбе *áбо* до пéреду

predpekl//ie -ia *s náb.* чістиліще, пéред дверями áда

predpis -u *m* предписáня, прáвило, інштрýкція; наряджíня; bezpečnostné ~y охрáнюючі прáвила; dopravné ~y прáвила ýлічного рýху; služobné ~y прáвила службéбного пóрядку; právne ~y правóвы нóрмы; vojenské ~y воєньскы наряджíня; podľa lekárskeho ~u пóдля предписáня лікаря; zachovávať ~y дотримовати інштрýкції *áбо* прáвила

predpí//sať -še -šu *dok.* **1** (*v škole*) написáти (*як приклад*) **2** предписáти; ~ liek предписáти лік • ~sané učivo предписáный на учíня матеріáл; ~saný vek предписáный вік

predpis//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** приписовати **2** предписовати (*лік*)

predplác//ať -a -ajú *nedok. čo* предплáчовати *што*

predplat//iť -í -ia *dok. čo* предплатити *што*; ~ (si) noviny, časopis предплатити новинкы, журнáл *áбо* часóпис

predplatiteľ -a *m* предплáтник; абонéнт

predplatn//é -ého *s* предплáтне; абонемéнт

predplúž//ok -ka *m* плужнята, передплужóк

predpojatý (*človek*) завзятый; je voči mne ~ він односить ся ку мі завзято, ку мі він завзятый

predpoklad -u *m* **1** предположíня, припущíня; ~y úspechu предположíня ýспіху; vytvoriť ~y pre niečo вытваряти предположíня для дачóго **2** предположíня, допущíня, догáдка; mylný ~ хыбне предположíня; vychádzať zo správneho ~u выходити зо спрáвных догáдок

predpoklad//ať -á -ajú *nedok.* предпокладáти, очéковати; ~al som to я тотó очéковав

predpoludňajš//í дообідняйшый, передобідній; ~ia prechádzka передобідня *áбо* дообідня(йша) прогýлка; ~ie vyučovanie дообідняйше учíня (*в шкóлі*)

predpoludn//ie -ia *s* час до обíда, дообідній час, пéред обíдом

predpoludním *prísl.* до пóлудни, до обíда, пéред обíдом

predpon//a -y *ž gram.* прéфікс, префіксáлна морфéма

predponov//ý *gram.* префіксáлный; ~é sloveso префіксáлне часослóво; ~á morféma префіксáлна морфéма

predposledn//ý передпослíдній; ~á slabika передпослíдній склад

predpotopn//ý передпотóпный *aj pren.*; ~é zviera передпотóпный звірь; ~é názory *pren.* передпотóпны пóгляды

predpove//ď -de *ž* предповідáня, проґнóза; ~ počasia предповідáня погóды

predpo//vedať[1] -vie -vedia *dok.* предповідáти

predpoved//ať[2] -á -ajú *nedok.* предповідáти, предвіщáти, віщовáти

predpredaj -a *m* продавáня до пéреду; ~ vstupeniek do divadla, do kina продавáня лíстків до теáтру, кíна до пéреду *áбо* пéред выступлíнём

predpremiér//a -y *ž* предпремєра (*інсценáції, фíлма до премєры*)

predpriadan//ie -ia *s odb.* предпряджíня с

predpubertáln//y: ~e obdobie передпубертáлный перíод, підростковый вік

predradličk//a -y *ž poľnohosp.* лéмеш, передплýжник *м*

predrann//ý передрáнній

pre//drať -derie -derú *dok.* подéрти, ростóргати; ~ topánky подéрти *áбо* зносити топáнкы

pre//drať sa -derie sa -derú sa *dok.* продéрти ся, пребрáти ся; ~ sa cez dav продéрти ся чéрез мáсу

predraž//iť -í -ia *dok.* передорожыти, продати за дость высóку цінý

predraž//ovať -uje -ujú *nedok.* передорóжовати, продавáти за дость высóку цінý; ~ tovar передорóжовати товáр

predrečník -a *m* поперéдній орáтор, предрéчник

predrevolučný дореволуцíйный

predsa *čast.* **1** прéцік, все же, єднак; a ~ mám pravdu прéцік я мам прáвду; to už je ~ len priveľa! тóго уж є єднáк вéлё! **2** ведь; to sa ~ nepatrí! ведь тото не слýшыть ся!

predsavzat//ie -ia *s* нáмір, зáмір; pevné ~ твердый нáмір *áбо* твердé рішíня; dobré ~ia дóбры зáміры *áбо* дýманя

predsavz//iať si *len v neurč. a v min. č. dok.* (твéрдо) рішыти; ~al si, že to dosiahne він твéрдо рішыв, же тóго добиє ся

predscén//a -y *ž div.* авансцéна, передсцéна

predsed//a -u *m* предсідáтель; ministerský ~ премєр-міністер; ~ vlády предсідáтель ýряду

predsedajúc//i -ého *m* предсідáючій, предсідáтель *м* (*громáды*)

predsed//ať -á -ajú *nedok. čomu* предсідáти *на чім*; ~ na schôdzi предсідáти на громáді

predsedníck//y предсідáтельскый; ~e kreslo предсідáтельске крéсло, крéсло предсідáтеля; ~a funkcia фýнкція предсідáтеля

predsedníctv//o -a *s* **1** предсідáтельство; pod ~om niekoho під предсідáтельством дакóго **2** prezídium презíдія

predsedníčk//a -y *ž* предсідáтелька *ж*

predsejbov//ý, predsiatbov//ý *poľnohosp.* передсійбóвый; ~á podmietka передсійбóве *áбо* пéрше орáня

predsie//ň -ne *ž* перéдня, приходяча; вестібýл *м* • ~ srdca *anat.* комóра сéрдця

predslov -u *m* передслóв, вступнé слóво; ~ k druhému vydaniu knihy передслóв *áбо* вступнé слóво к дрýгому выдáню книгы

predsmrtn//ý передсмéртный; ~á agónia передсмéртна аґóнія

predsobášny передсвадьбяный, допобрáтный

predsocialistický досоціалістíчный

predspev -u *m* **1** (*začiatok zborového spevu*) передспів *м* **2** (*veršovaný úvod do literárneho diela*) пролóґ

predspevák -a *m* заспíвовач *м*

prespev//ovať -uje -ujú *nedok.* заспíвовати

predspisovn//ý: ~é obdobie jazyka перíод до творíня літератýрного языкá

predstav//a -y *ž* предстáва, представлíня; mať ~u o niečom мáти представлíня о дачíм; vzbudzovať ~u niečoho вытвóрёвати представлíня о дачíм

predstaven//á -ej *ž zastar.* представéна; ~ kláštora представéна *áбо* ігумéнка монастыря

predstaven//ie -ia *s* представлíня *с*, спектáкель *м*; večerné, popoludňajšie ~ вечíрне, пообíднє представлíня; вечíрный, пообíдній спектáкель; filmové ~ філмóве представлíня

predstavenstv//o -a *s* правлíня; ~ družstva правлíня дрýжства

predstaven//ý -ého *m zastar.* представéный, ведýчій; ~ kláštora представéный *áбо* ігумéн монастыря

predstav//iť -í -ia *dok. koho komu* предстáвити *кóго кóму*, познакомити *кóго з кым;* ~ priateľa otcovi предстáвити приятеля отцóви

predstav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* предстáвити ся; dovoľte, aby som sa ~il позвóльте предстáвити ся

predstav//iť si -í si -ia si *dok.* предста́вити (собі), уявити (собі); neviem si to ~ я не знам *або* я не мо́жу собі тото́ предста́вити ● predstav si, predstavte si предста́в, предста́вте (собі), мо́жеш, мо́жете (собі) предста́вити

predstavite//ľ -ľa *m* представитель, репрезента́нт *м*; ~ kritického realizmu v literatúre представитель крітічного реалізму в літерату́рі; ~lia kultúry представителі *або* репрезента́нты култу́ры **2** выко́нователь *м* (*роли*); ~ Hamleta викона́вець ро́ли Гамле́та

predstaviteľk//a -y *ž* **1** представителька **2** выко́нователька (*ро́ли*)

predstavivos//ť -ti *ž* представивость, фанта́зія

predstav//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho komu* представляти *ко́го ко́му*, знакомити *а́бо* познако́млёвати *ко́го з кым* **2** *koho, čo* описовати, ука́зовати, представляти; neviem, čo tento obraz ~uje я не знам, што тот о́браз зобра́жує *а́бо* што намалёва́не на тім о́бразі **3** *čo* представляти *што*, быти представнико́м *чо́го* **4** *koho* представляти, зобража́ти *а́бо* малёва́ти *ко́го*, выко́новати роль *ко́го*

predstav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *komu* представляти ся *ко́му*, знакомити ся *з кым* **2** представляти ся, (на)здава́ти ся

predstav//ovať si -uje si -ujú si *nedok.* представляти (собі), надýмовати (собі)

predstier//ať -a -ajú *nedok.* притво́рёвати ся, притворяти ся, сімулова́ти; ~ spokojnosť, lásku, žiaľ притво́рёвати спокі́йность, любо́в, жаль; притваряти ся спокі́йным, залюбе́ным, жалостливым; ~ prekvapenie притваряти ся зачýдованём; ~ chorobu притваряти ся *а́бо* ука́зовати ся хво́рым

predstih -u *m* випереджі́ня, пре́дстиг; mať ~ pred niekým випередити дако́го, ма́ти пре́дстиг пе́ред дакым; ~ v plnení plánu випереджі́ня в по́внені пла́ну

predstih//núť -ne -nú *dok.* **1** *koho* выпередити, предстигнути, обогна́ти **2** *koho, čo* перевышыти, передбі́гнути, переконáти *кóго, што*

predstih//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho* выпере́джовати, обганяти, предстиговати **2** *koho, čo* перевышовати

predstojnic//a -e *ž. anat.* проста́та

predstúp//iť -i -ia *dok. pred koho, čo* поста́вити ся *пе́ред дако́го, дашто́*; появити ся, явити ся *ку ко́му*

predstup//ovať -uje -ujú *nedok. pred koho, čo* ставляти ся *пе́ред ко́го, што*; появляти ся, являти ся *ку ко́му*

predsud//ok -ku *m* повíра *ж*; náboženské, meštiacke ~ky релі́ґійны, міща́ньскы повíры

predsu//núť -nie -nú *dok.* высунути до пе́реду

predškolsk//ý дошко́льскый; ~á výchova дошко́льска выхова; ~ vek дошко́льскый вік

predtriedn//y доклáсовый; ~a spoločnosť доклáсова о́бщность

predtuch//a -y *ž* предвіджíня; zlá ~ зле преджвіджíня; ~ nešťastia предвіджíня нещáстя *а́бо* біды

predtým *prísl.* пе́ред тым, скóрше, колись, сво́го часý, до то́го; ~ som k nim rád chodieval скóрше *а́бо* сво́го часý я любив ку ним ходити; ~ nefajčil він пе́ред тым не кýрив

predurčen//ie -ia *s cirk.* предназначíня, предопреділíня

predurč//iť -í -ia *dok. koho pre čo, na čo* предопреділити, предназна́чіти *ко́го для чо́го*; ~ osud niekoho предопреділити до́лю *а́бо* о́суд дако́го; akoby si boli ~ení они были як бы предназна́чены приятель для приятеля *а́бо* єде́н дрýгому

predurč//ovať -uje -ujú *nedok. koho pre čo, na čo* предопреділяти, предназнача́ти *ко́го для чо́го*

predúv//ať -a -ajú *nedok.* продува́ти (*о вíтрі*)

predvádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** приводити; доставляти; ~ niekoho na políciu

приводити дакóго на поліцію **2** укáзовати, демонштровáти; ~ nové modely šiat демонштровáти новы модéлы шмат; ~ film укáзовати *áбо* демонштровáти філм; ~ nový prístroj укáзовати нову́ машыну
predvčerajší позавчерáшній
predvčerajš//ok -ku *m* позавчерáшній день
predvčerom *prísl.* позавчéра, пéред двомá днями, два дні тóму
predvečer -a *m* **1** предвéчор; v ~ в предвéчор **2** предвечірній час
predvečerný предвечірній
predvečerom *prísl.* предвечірній час
predveký *kniž. zried.* стародáвный, прастáрый; ~ zvon стародáвный дзвін
predveľkonočný предпасхáлный, пéред Пáсхов
predvianočný предрождéственьскый, пéред Рождествóм
predvíd//ať -a -ajú *nedok.* предвідіти, предгáдовати, предповідáти; ~ historické udalosti предвідіти історічны пригоды; ~ všetky možnosti предповідáти вшыткы мóжности
predvidavý предвідáвый, далекозóрькый, ясновідець; ~ človek предвідáвый чоловік, ясновідець
pred//viesť -vedie -vedú *dok.* **1** привéсти; достáвити; ~ niekoho na políciu достáвити дакóго на поліцію **2** указáти, продемонштровáти; ~ modely šiat продемонштровáти модéлы шмат; ~ populárno-vedecký film продемонштровáти нау́чно-популя́рный філм
predvlani *prísl.* пéред лóньскым рóком, в позамину́лім рóці
predvoj -a *m* аванґáрд, перéдній óдділ
predvojnov//ý передвойнóвый, довойнóвый; ~é roky передвойнóвы рóкы; ~á úroveň výroby предвойнóва у́ровень выробы
predvolan//ie -ia *s* вызва, вістка; súdne ~ су́дна вістка
predvol//ať -á -ajú *dok.* вызвати, призвáти; ~ na súd призвáти на суд; ~ svedkov na deviatu hodinu вызвати свідків на девяту гóдину
predvolebn//ý передвольбóвый; ~á kampaň передвольбóва кампáнія
predzjazdov//ý передзъїздóвый; ~á diskusia передзъїздóва діску́сія
predznačen//ie -ia *s*, **predznamenan//ie** –ia *s hud.* знак алтерації
predzves//ť -ti *ž* предповідáня, передзвістка; ~ jari передзвістка яри; ~ búrky предповідáня бу́рі
predzvest//ovať -uje -ujú *nedok. dok. zastar.* предповідáти/предповісти
preexponovaný **1** *kniž.* звеличéный, перегнáный, неспóвнюючій, предімензовáный **2** *fot.* перетримане знимáня, дóвше выставеный світлу, переекспоновáность
preexpon//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *kniž.* звекшыти; перегнáти, предімензовáти, перецінити (силы) **2** *fot.* перетримати, дóвше выставити світлу
prefabrikát -u *m* префабрикáт, половыробок, полотовáр
prefajč//iť -í -ia *dok. v rôzn. význ.* проку́рити; ~ mnoho peňazí проку́рити мнóго *áбо* вéлё пінязей; ~ená izba переку́рена íзба
prefarb//iť -í -ia *dok.* перефарбити
prefekt *-a m* префéкт, начáлник; policajný ~ префéкт поліції
prefer//ovať -uje -ujú *nedok. kniž.* преферовáти, упреднóснёвати, оддавáти перевáгу
prefič//ať -í -ia *dok. expr.* **1** (*o aute*) скóро перебігнути, перефыркнути, перефічáти **2** (*o guľke ap.*) просвистіти, профічáти, пролетіти
prefikan//ec -ca *m pejor.* префікáнець, лишкáрь, шпекулáнт, хітрак; рафіновáный, выбитый
prefikaný префікáный, хітрый, хітрáцькый, рафіновáный, выбитый, шпекулáнтьскый; ~ politik префікáный *áбо* хітрáцькый політік

prefiltr//ovať -uje -ujú *dok. odb.* профілтровáти; ~ roztok профілтровáти рóсток

prefix -u *m gram.* прéфікс, пристáвка

preflám//ovať -uje -ujú *dok. hovor. expr. v rôzn. význ.* профламовáти, прогайдáкати, пролумповáти, промарнити; ~ noc профламовáти цілу ніч; ~ celý majetok пролумповáти цілый маєток

prefrčať *p.* **prefičať**

prefrk//núť -ne -nú, **prefrng//núť** -ne -nú *dok.* **1** (*o aute*) скóро перебігнути, перефыркнути, перефічáти **2** (*o guľke ap.*) просвистіти, профічáти, пролетіти

prefúk//ať -a -ajú *dok.* **1** продýти, профýкати; ~ rúrku продýти рýлку; celkom ma ~alo цáлком мéне профýкло **2** *expr.* промарнити, пустити до вітру

prefúk//nuť -ne -nu *dok.* продýти, профýкнути

prefuk//ovať –uje -ujú *nedok.* **1** (*o vetre*) дýти, фýкати **2** (*fúkaním prenikať*) продувáти, профýковати

preglejk//a -y *ž* преґлéйка *ж*

preglejkár//eň -ne *ž* преґлейкáрня *ж*

preglejkov//ý преґлийкóвый; ~á doska преґлийкóва дóска; ~á fabrika преґлийкóва фабрика

pregĺg//ať, preglgáv//ať -á -ajú *nedok.* проґылґовати

preglg//núť -ne -nú *dok.* проґылґнути

prehá//dzať -dže –džu *dok.* **1** переверну́ти, поперевертáти, перешмáрити, поперешмáрёвати; ~ všetko na stole переверну́ти вшытко на стóлі **2** перешмáрити, переметáти; ~ desať kubíkov piesku перешмáрити *áбo* переметáти дéсять кýбеків піскý

prehadz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** перевертáти, перерывáти **2** перемíтовати, перешмáрёвати; ~ loptu z ruky do ruky перешмáрёвати лóпту з рýкы до рýкы **3** *tech.* перешмáрёвати; ~ rýchlosť перешмáрёвати скóрость

prehajdák//ať -a -ajú *dok. expr.* промарнити, прогайдáкати, пролумповáти, пустити до вітру; ~ peniaze пустити до вітру *áбo* пустити вшыткы пінязі

prehánadl//o -a *s lek.* проганятко

prehááň//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** (*na iné miesto*) гнáти, переганяти, гонити; ~ z jedného miesta na druhé гнáти з місця на місце; ~ stádo na nové pastviny переганяти худóбу на новы паствиска; vietor ~a oblaky вітор жене́ хмáры **2** *koho expr.* гонити, проганяти *кóго*; придирáти ся *ку кóму*; муштровáти *кóго*; ~ žiaka z matematiky проганяти ученикá з математікы **3** *neos. hovor.* прýдко ходити, побіговати

prehááň//ať[2] -a -ajú *nedok. čo, v čom i bezpredm.* переганяти, перебівшовати, *kniž.* гіперболізовáти *nedok. dok.*; vždy trochu ~a все кущíцько перебівшує

prehááň//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* наганяти ся, побіговати, уганяти ся; ~ sa po meste na motorke уганяти ся на мотóрці по місті

prehánk//a -y *ž* прегáнька; snehové ~y сніґóвы прегáнькы, сніжíня

prehár//ať -a -ajú *nedok.* перегóрёвати, прогóрёвати

prehistór//ia -ie *ž v rôzn. význ. (predejinné obdobie; náuka o tomto období)* передістóрія, передісторíчный перíод

prehľad -u *m* **1** представа, представліня, відомость (дати до відома, дати знáти), зная; mať o tom ~ мáти о тім перéгляд, він дóбрі орієнтýє ся *áбo* розобéрать ся о тім **2** перéгляд; ~ posledných správ перéгляд послідніх вістей; ~ medzinárodných udalostí меджінарóдный перéгляд

prehľad//ať -á -ajú *dok.* попрезерáти, переглянути, перегрáбати; ~ dom, izbu переглянути дім, хыжу, íзбу

prehlad//iť -í -ia *dok.* перебіґлёвáти, выбіґлёвати (*біґляйзом*); ~ šaty выбіґлёвати шмáты

prehľadn//ý інформатівный; ~á mapa інформатівна мáпа; ~ tabuľky інформатівны таблиці

prehlás//iť sa -i sa -ia sa *dok.* переписáти ся, приголосити ся на інше місце

prehlásk//a -y *ž lingv.* перегласóвка, чередовáня голосных *áбо* голоснóго в кóрені (*v nemčine*) ýмлавт

prehlas//ovať -uje -ujú *dok.* *koho* переголосовáти, достáти вéце гóлосів як дахтó дрýгый

prehlbenin//a -y *ž* углублина, яма, ямка

prehĺb//iť -i -ia *dok.* углубити *aj pren.*; ~ žliabok углубити жóлобок; ~ vzdelanie, vedomosti углубити освíту, вíдомости ● ~ priepasť medzi niekým, niečím углубити *áбо* звекшыти прóпасть мéджі дакым, дачíм

prehĺb//iť sa -i sa -ia sa *dok.* углубити ся *aj pren.*

prehlb//ovať -uje -ujú *nedok.* углубляти *aj pren.*

prehlb//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* углубляти ся *aj pren.*

prehliad//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1.** оглядáти, переглянути *dok.* ~ chorého переглянути хвóрого; ~ batožinu переглядати баґáж **2** глядати, контролёвáти; ~ vrecká kabáta контролёвáти кішéні кáбата

prehliad//ať[2] -a -ajú *nedok.* не вíдіти, переглянути, не збáчіти, пропущáти; ~ istú skutočnosť переглянути очівидный факт

prehliadk//a -y *ž* оглядка; ~ mesta, múzea оглядка міста, музéя; colná ~ цóлна оглядка; lekárska ~ лікáрьска оглядка ● vojenská ~ воєньскый парáд, óгляд войск; domová *al.* bytová ~ переглядка дóму *áбо* квáртеля; módna ~ óгляд мóды; ~ výtvarného umenia выставка малярьского іскýства

prehliad//nuť[1] -ne -nu *dok.* **1** *koho, čo* попозерáти, оглянути; ~ chorého оглянути хвóрого **2** *koho, čo* переглянути, вышетрити; ~ zatknutého переглянути арештовáного **3** *čo* перешмáрити зрáком **4** *koho* роскрыти, выкрыти, демасковáти **5** увíдіти, знóва надобыти зрак, зачати (знóва) вíдіти

prehliad//nuť[2] -ne -nu *dok.* не вíдіти, не замíтити, не збáчіти, переглянути; ~ol som ho я ёгó не замíтив, я ёгó переглянув

prehĺt//ať -a -ajú *nedok.* гылтáти, перегылтовати; лыґати, перелыґовати

prehlt//núť -ne -nú *dok.* прогылтнути, пролыґнути *aj pren.*; ~ pilulku пролыґнути пирýлку; ~ slovo прогылтнути слóва; ~ urážku прогылтнути уразéность ● ako keby ho bola zem ~la як кідь бы під зéмлю провалив ся; ako by si bol jazyk ~ol (він) як кідь бы язык пролыґнув; nech ma zem ~ne най під зéмлю пропáду

prehluš//iť -í -ia *dok.* заглушыти; orchester ~il hlas орхéстер заглушыв (гóлос) співáка

prehluš//ovať -uje -ujú *nedok.* заглýшовати, переглýшовати

prehnan//ý перебíвшеный, надмíрный, прегнáный; ~é nároky надмíрны прáва *áбо* пожáдованя *áбо* претéнзії; ~é chýry перебíвшены хыры *áбо* слýхы; ~á pozornosť перебíвшеный інтерéс; ~á cena, suma прегнáна *áбо* неслыхáна цінá, сýма

pre//hnať[1] -ženie -ženú *dok.* **1** (*na iné miesto*) перегнáти, прогнáти; ~ kone cez rieku перегнáти *áбо* перевéсти кóні чéрез рікý **2** *koho expr.* поганяти, попреганяти, наганяти (*на екзáмені, в робóті і т. п.*); poriadne ma ~hnal, celý som spotený він мéне дость поганяв, я цíлый спочéный *áбо* я цíлый мокрый; ~ študentov na skúške поганяти штудéнтів на екзáмені **3** *neos. expr.* прогнáти; ~hnalo ho ёгó прогнáло

pre//hnať[2] -ženie -ženú *dok.* *čo* перебíвшыти, перегнáти *што,* перестрíлити *в чім hovor.*; ~ svoje požiadavky перестрíлити в свóїх пожáдованях

pre//hnať sa -ženie sa -ženú sa *dok.* перегнáти ся, пролетíти

pre//hniť -hnije -hnijú *dok.* перегнити, згнити, прогнити

prehnit//ý перегнитый, згнитый, гнилый, надгнитый; ~é dosky перегниты дóскы; ~á slama перегнита солóма

prehnoj//iť -í -a *dok.* **1** дóбрі погноїти; ~ pôdu дóбрі погноїти зéмлю **2** доложыти *áбо* дати до зéмлі задóсть гнóю

pre//hnúť -hne -hnú *dok.* перегнýти, зогнýти; ~ drôt зогнýти дріт; ~ chrbát зогнýти хырбéт ● ~ niekoho cez koleno перегнýти дакóго чéрез кóліно, набити дакóго

pre//hnúť sa -hne sa -hnú sa *dok.* перегнýти ся, зогнýти ся, схылити ся, нахылити ся

prehod//iť -í -ia *dok.* **1** перешмáрити; ~il si na seba zimný kabát перешмáрив на сéбе зимýшній кáбат; ~ loptu cez plot перешмáрити лóпту чéрез пліт **2** перешмáрити; ~ si plášť перешмáрити плащ **3** *čo* перешмáрити, шмáрити дáлше *áбо* высше *чóго*; ~ brankára перешмáрити бранкаря, кóпнути лóпту пóнад бранкаря **4** замінити, поміняти; ~ slová v texte замінити слóва в тéксті **5** *tech.* перешмáрити; ~ rýchlosť перешмáрити скóрость **6** *hovor.* примíтити, прогвáрити (*слóво, позначку*); ~ili sme spolu pár slov мы перешмáрили ся дакількомá словáми

prehod//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** обернýти ся, перевернýти ся **2** *hovor.* звалити ся, лячі; ~il sa na pohovku він звалив ся *áбо* ліг на діван **3** *expr.* перескóчіти, перебíгнути, перелетíти; či sa ~í na našu vieru ці перéйде на нáшу віру

prehodnoc//ovať -uje -ujú *nedok.* переоцінёвати, перезерáти

prehodnot//iť -í -ia *dok.* переоцінити, переглянути, перезріти; ~ dejiny зробити переоцінку історíчных фáктів

prehor//ieť -í -ia *dok.* перегорíти, перепалити ся, згорíти; dno hrnca ~elo дно гóрнця перегорíло

prehovár//ať -a -ajú *nedok.* перегваряти

prehovor -u *m* выступлíня *с*, реч *ж*

prehovor//iť[1] -í -ia *dok.* **1** проговорити, повісти, выступити з рéчов; dlho mlčal, napokon ticho ~il дóвго мовчáв, пóтім, накóнець, тихо повів; neprehovoril ani slova він не прогвáрив *áбо* не повів áни слóва **2** *s kým* поговорити, побісідовáти; chcem si s vami o tom ~ я хóчу з вáми о тім поговорити **3** *ku komu, s kým* заговорити ся *з кым,* обернýти ся *ку кóму*; neodvážil som sa ~ s ňou я не оповáжыв ся *áбо* не рішыв ся поговорити з нёв **4** выступити (з рéчов)

prehovor//iť[2] -í -ia *dok.* перегвáрити, наговорити дакóго на дашто

prehr//a -y *ž* прóгра; utrpieť ~u утерпíти прóгру, прогрáти; *pren.* životná ~ неýспіх в жывóті

prehrab//ať -e -ú *dok.* **1** перегрáбати (*грáблями*); розгрáбати; выграбати; ~ trávnik выграбати трáвник; ~ popol перегрáбати пóпіл **2** *expr.* перерыти, перевернýти; поперевертáти; ~ všetky zásuvky v stole перегрáбати вшыткы зáсувкы *áбо* шýфликы в стóлі

prehrabáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** розгрáбати (*грáблями*); розбити (*грáблями*) **2** *expr.* перемíтовати, перевертáти

prehrad//iť -í -ia *dok.* перегородити; ~ múrom перегородити стінóв

prehradz//ovať -uje -ujú *nedok.* перегорóджовати

prehr//ať[1] -á -ajú *dok.* прогрáти; ~ vojnu прогрáти вóйну; ~ stávku прогрáти стáвку; ~ súdny proces прогрáти сýдный процéс

prehr//ať[2] -á -ajú *dok. hud.* перегрáти; ~ celý svoj repertoár перегрáти цíлый свій репертоáр; ~ celú predohru перегрáти цíлу увертýру

prehráv//ať[1] -a -ajú програвáти

prehráv//ať[2] -a -ajú *nedok. hud.* перегравáти, програвáти

prehrávk//a -y *ž* програвáня; ~ novej skladby програвáня нового музычного твóру

prehreš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *proti komu, na kom* прогрішыти ся, провинити ся *пéред кым;* ničím som sa proti nemu neprehrešil я в ничім не прогрішыв ся *áбо* провинив ся *áбо* я не виноватый пéред ним **2** *proti*

čomu порýшыти *што*; ~ sa proti predpisom порýшыти інштрýкцію

prehreš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *proti komu, na kom* здавáти ся *áбо* укáзовати ся виновáтым *пéред кым* **2** *proti čomu* порýшовати *што,* грішыти *прóтів чóму*

pre//hriať -hreje -hrejú *dok.* **1** прогрíти, зогрíти; slnko už ~hrialo pôdu сóлнце уж прогрíло зéмлю **2** перегрíти; ~ motor перегрíти мóтор

prehriat//y перегрíтый; ~a para перегрíта пáра

prehriev//ať -a -ajú *nedok.* **1** прогрівáти, зогрівáти **2** (*motor ap.*) перегрівáти

prehrm//ieť -í -ia *dok.* прогырмíти, перéйти гырмотом; po koľajniciach ~el vlak по коляйніцях *áбо* шынах прогрымів влак

prehŕň//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* перемíтовати, перевертáти, перегрáбовати; ~ uhlie, sneh перемíтовати ýгля, сніг **2** *v čom* перегрáбовати ся, рыти ся *в чім*

prehŕň//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. v čom* рыти ся *в чім*, перевертáти *што*; ~ sa v stole, v skrini рыти ся в стóлі, в скрині; ~ sa v spisoch рыти ся в папíрях • ~ v jedle *expr.* переберáти в їдлі, їсти без смáку; ~a sa v peniazoch рыти ся в пінязях, мáти мнóго маєтку; ~ sa v knihách все чітати, штудовáти

prehr//núť sa -ne sa -nú sa *dok. expr.* скóро перéйти, перебíгнути, перегнáти ся, перефырчáти

prehryz//núť -ne -nú *dok.* **1** перегрызти, перекýсити; ~ niť перекýсити нитку **2** *pren. expr.* перегылтнути, перелыґнути

prehryz//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** перегрызти ся **2** *cez čo, čím pren. expr.* пробити ся *чéрез што*; ~ sa ťažkými začiatkami пробити ся чéрез пéршы тяжкости

prehryz//núť (si) -ne (si) -nú (si) *dok. nár.* перекýсити, закýсити, поїсти

prehrýzť (sa, si) *p.* **prehryznúť (sa, si)**

prehýn//ať -a -ajú *nedok.* перегынáти, згынáти

prehýr//iť -i -ia *dok.* промарнити, прогайдáкати, пропити; ~ celú noc промарнити цíлу ніч; ~ všetky peniaze прогайдáкати вшыткы пінязі

prechádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* переходити; ~ cez most переходити чéрез міст, іти по мóсті; ~ na druhú stranu ulice переходити на дрýгый бік ýліці; park nebadane ~al v les парк непомітні *áбо* постýпні переходив до лíса; ~ k nepriateľovi *al.* na stranu nepriateľa переходити к неприятелёви *áбо* на дрýгый бік неприятеля; ~ z otca na syna переходити з вітця на сына; ~ z rúk do rúk переходити з рук до рук; ~ z triedy do triedy переходити із клáсы до клáсы **2** *v rôzn. význ.* переходити; ak svetlo ~a hranolom, láme sa кідь лýчі світла перехóдять чéрез прíзму, перелóмлюють ся; čiara ~a bodom *mat.* прямá перехóдить чéрез тóчку; keď ~al popri nej, obzrel sa кідь переходив кóло нёй, оглянув ся *áбо* пообзерáв ся *áбо* óбзрів ся; chlad nás ~al хóлод нáми переходив; dážď ~a додж прохóдить; bolesť ~a бóлість прохóдить; trpezlivosť ma ~a терпезливість мéне прохóдить **3** проходити; ~ala mu rukou po vlasoch онá проходила рукóв по ёгó вóлосах; ~ zrakom, očami перебíгнути *áбо* перелетíти зрáком, очáми • mráz mu (jej) ~a po chrbte ёмý (єй) мóроз по кóжі *áбо* по хырбéті прохóдить

prechádz//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* проходити ся; ~sa po parku проходити ся по пáрку

prechádzk//a -y *ž* прогýлька, проходжíня; ísť na ~u іти на прогýльку

prechladnut//ie -ia *s* прохолоджíня, нахолоджíня; choroby z ~ia хворóты з прохолоджíня *áбо* з нахолоджíня

prechmat -u *m* помылíня; *expr. hovor.* кóпанець, перестрíлок; dopustiť sa ~u допустити ся помылíня

prechod -u *m* **1** (*dej*) перéхід; ~ cez hranicu перéхід чéрез граніцю, перéхід граніці

2 перéхід, мíсце про перéхід, мíсце переxóду; ~ pre peších перéхід; пішохóдна дорóжка; ~ cez rieku перéхід чéрез рікý **3** *lek.* клімактéрій, перéхід

prechod//iť[1] -í -ia *dok.* **1** (*určitý čas*) проходити; celý deň ~il po horách цíлый день він проходив по гóрах **2** (*chorobu*) перенéсти на нóгах; ~ chrípku перенéсти хрíпку на нóгах **3** вытолочіти, вытоптати; ~ chodník вытолочіти пішник

prechodiť[2] *nedok. p.* **prechádzať**

prechodník -a *m gram.* часприслóвник, трансґресів

prechodn//ý[1] **1** перехóдный; ~é štádium перехóдна етáпа **2** дочáсный; ~é ťažkosti дочáсны тяжкости; ~ pobyt дочáсне перебывáня

prechodn//ý[2]: ~é sloveso *gram.* перехóдне *áбо* транзітíвне часослóво

prechovávač -a *m* укрывáч *м*; ~ zbraní укрывáч збрáні

prechováv//ať -a -ajú *nedok.* **1** мáти, плéкати; ~ úctu, nenávisť k niekomu плéкати честь, нéнавість к дакóму; ~ nádej плéкати *áбо* мáти надíю **2** скрывáти, утáёвати, укрывáти; ~ zbrane укрывáти збрáні

prechvál//iť -i -ia *dok.* перехвалити

preinač//iť -í -ia *dok.* переінáчіти, змінити; перетворити, переробити

preinvest//ovať -uje -ujú *dok.* вложыти капітáл *áбо* пінязі, переінвестовáти

prejav -u *m* **1** проявлíня, высловлíня; ~ sústrasti проявлíня лютости; ~ oddanosti, vďaky высловлíня оддáности, вдячности; ~ života прíзнакы жывóта; umelecký ~ выражíня (дачóго) худóжніми срéдствами *áбо* срéдствами іскýства; tanečný ~ высловлíня (дачóго) в тáнці *áбо* языкóм тáнця **2** выступлíня, реч *ж*; rozhlasový ~ выступлíня в рáдіу; slávnostný ~ славнóстна реч

prejav//iť -í -ia *dok.* проявити, нáйти, высловити; ~ záujem o niečo проявити інтерéс к дачóму; ~ nespokojnosť высловити неспокíйность; ~ schopnosti проявити спосóбности; ~ niekomu sústrasť высловити дакóму жáлость *áбо* мілосéрдность

prejav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* проявити ся, нáйти ся, указáти ся

prejav//ovať -uje -ujú *nedok.* проявляти, находити, укáзовати

prejav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* проявляти ся, находити ся, укáзовати ся

prejazd -u *m* перéхід; železničný ~ желізнíчный перéхід; chránený, nechránený ~ хранéный, нехранéный желізнíчный перéхід

prejed//ať -á -ajú *nedok.* проïдáти (*вытрáчовати на стрáву*)

prejed//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* переïдáти ся, обідáти ся

pre//jesť -je -jedia *dok.* проïсти; ~ celý plat проïсти цíлу выплату

pre//jesť sa -je sa -jedia sa *dok. čím i bezpredm.* переïсти ся *чóго*, обïсти ся *чім*

prejsť prejde prejdú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* перéйти; ~ po dvore, okolo domu перéйти по двóрі, óколо дóму; hostia prešli do jedálne гóсті перейшли до ïдáлні; ~ päť kilometrov перéйти пять кілométрів; choroba prešla бóлість минула *áбо* перейшлá; dážď prešiel додж перейшóв; strach ju prešiel страх єй перейшóв; prešlo päť dní перейшлó пять днів; ~ ťažkými skúškami перéйти тяжкыми утерпíнями; návrh prešiel пропозíція перейшлá; ~ celú učebnú látku перéйти цíлый учéбный матеріáл **2** *v rôzn. význ.* перéйти; ~ cez ulicu, cez potok перéйти (чéрез) ýліцю, (чéрез) пóтік; ~ cez hranicu перéйти чéрез граніцю; пересíкнути граніцю; ~ na filozofickú fakultu перéйти на філозóфску факýлту; ~ do útoku перéйти до атáкы; jeho dom prešiel na syna ёгó дім перейшóв на сына; ~ na inú tému перéйти на íншу тéму; ~ do vyššej triedy перéйти до высшой клáсы **3** перебíгнути, переглянути, перезрíти (*збíгло прочíтати*) **4** перéйти,

обыйти; prešiel celú krajinu він обыйшóв *áбо* перейшóв цíлу країну **5** перéйти; ~ si dlaňou po čele перéйти дóлонёв по челí **6** перéйти, задусити, задавити; vlak ho prešiel ëгó перейшóв *áбо* задавив влак *áбо* пóїзд • prejdi(te)! перéйдь(те), войдь(те)!, перехóдь(те)!; mráz mu (jej) prešiel po chrbte мóроз ёмý (єй) перейшóв по хырбéті; ~ niekomu cez rozum перéйти дакóму чéрез розýм; ~ popri niečom *al.* nad niečím перéйти пóпри дачíм *áбо* над дачíм; prešla mu chuť a) він стратив смак; б) у нëго пропáла охóта, він не хóче

prejsť sa prejde sa prejdú sa *dok.* перéйти ся, прогуляти ся

prekabát//iť -i -ia *dok. expr.* оклáмати, звéсти, перехітрити, перекабатити

prekádr//ovať -uje -ujú *dok. koho hovor.* перекадровáти, перевірити

prekár//ať -a -ajú *nedok. koho* **1** драждити, підпíховати *кóго* **2** грішыти *кóго,* догваряти *кóму*

prekart//ovať -uje -ujú *dok.* **1** програ́ти в кáртах; ~ majetok програ́ти в кáртах маєток **2** (*istý čas*) програ́ти, грáти *nedok.* в кáрты; ~oval celú noc він прокартовáв цíлу ніч

prekaz//iť -í -ia *dok. čo* знеможнити *што*, перешкóдити *кóму в чім*, змáрити *што*; ~il mi plány змáрив мі плáны

prekáž//ať -a -ajú *nedok.* **1** *komu* заваджáти *кóму*, вырушовати *кóго*; ~ mi pri práci вырушує мéне при робóті **2** *komu v čom* знемóжнёвати, гамовáти

prekážk//a -y *ž* **1** перегорóда, перешкóда, завáда; prirodzená ~ прирóдна перешкóда; vodná ~ вóдна перегорóда **2** *šport.* барьєра, перешкóда; beh cez ~y барьєрный біг **3** *voj.* загороджíня *с*; protitankové, drôtené ~y протівотáнковы, дротяны загороджíня **4** перешкóда; prekonávať ~y переконáти перешкóды; naraziť na ~y натрáфити на перешкóды; byť na ~u быти на завáду, заваджáти

prekážkov//ý *šport.* барьєрный; ~ beh барьєрный біг, біг з перешкóдами

preklad -u *m* перéклад; doslovný ~ дослóвный перéклад; čítať knihu v slovenskom ~e чітати книгу в перéкладі на словáцькый язык

prekladac//í **1** перекладный; ~ia stanica перекладнá станíця **2** перекладáючій; ~ stroj електрóнна перекладáюча машына

preklad//ať[1] -á -ajú *nedok.* **1** перекладáти, накладáти; перевáлёвати; ~ tovar перекладáти товáр **2** (*služobne*) переміщáти, переводити; učiteľa ~ali z miesta na miesto учíтеля перекладáли з єднóго мíсця на дрýге **3** (*na iný čas*) переносити, одкладáти

preklad//ať[2] -á -ajú *nedok.* перекладáти, переводити; ~ z rusinčiny перекладáти з русиньского языкá

prekladateľ -a *m* перекладáч *м*

prekladateľk//a -y *ž* перекладáчка *ж*

prekladateľsk//ý перекладáчскый; ~á práca перекладáчска робóта, робóта перекладачá; ~é majstrovstvo майстéрство перекладачá

prekladisk//o -a *s* переклáдка, перекладнá станíця

prekládk//a -y *ž žel.* перекладáня, переміщованя; ~ tovaru перекладáня товáру

prekladov//ý перекладóвый; ~á literatúra перекладóва літератýра; ~ slovník перекладóвый словник

pre//klať -kole -kolú *dok. koho* проколóти, пропíхнути, пробити; ~ nohu na plote пробити нóгу на плóті • ~ niekoho očami проколóти дакóго очáми *áбо* пóглядом

prekle//núť -nie -nú *dok.* **1** споїти, переконáти; ~ rieku mostom перешмáрити *áбо* постáвити чéрез рікý міст, споїти бéрегы рікы мóстом **2** *kniž.* переконáти, вырівнати, зближыти; ~ rozpory переконáти гáдкы

preklep -u *m* переклéп, хыба при писáні; opraviť ~ оправити переклéп

preklep//ať -e -ú *dok.* **1** *lek.* поклепáти, выклопкати; lekár mu ~al hrudník дóктор поклепáв ëмý грýди **2** (*na stroji*) переписáти

preklepáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *lek.* поклéповати, выклóпковати *nedok. dok.* **2** (*na stroji*) переписовати

pre//kliať -kľaje -kľajú *dok.* прокляти; ~ vlastného syna прокляти свóëго (влáстного) сына

prekliat//ec -ca *m expr.* проклятый

prekliaty *expr.* проклятый

prekliesn//iť -i -ia *dok.*: ~ si cestu пробити собі дорóгу, пробити ся

preklín//ať -a -ajú *nedok.* проклинáти

preklop//iť -í -ia *dok. čo* перевернýти

prekĺz//nuť (sa) -ne (sa) -nu (sa) *dok.* перешмыкнути (ся)

prekon//ať -á -ajú *dok.* **1** перетерпíти, пережыти, перенéсти, скýсити; ~ chorobu переконáти хворóту; ~ smútok перенéсти *áбо* пережыти жаль **2** переконáти; túto vzdialenosť ~al za tri dni він переконáв тотý далéкость за три дні; ~ ťažkosť переконáти тяжкости **2** перевышыти, перемочí, выпередити; ~ všetkých перевышыти вшыткых; ~ rekord *šport.* побити рекóрд • ~ očakávanie перевышыти очíкованя

prekonateľn//ý перекóнуючій, перемóжный, пережытый; ľahko ~á prekážka лéгко переконáна барьєра

prekonáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** перетéрплëвати, пережывáти, скушáти, переносити **2** перекóновати **3** перевышовати, перемагáти

prekontrol//ovať -uje -ujú *dok.* перевíрити, переконтролëвáти, леґітімовáти; ~ riešenie úlohy перевíрити рішíня задáчі; ~ legitimáciu перевíрити леґітімáцію жытеля

prekop -u *m ban.* перекопáня

prekop//ať -e -ú *dok.* **1** перекопáти, покопáти; ~ pole перекопáти цíле пóле, покопáти пóле **2** прокопáти, прорылëвáти; ~ kanál прокопáти канáл

prekopáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** перекóповати, скóповати **2** (*kanál ap.*) прокóповати, пробивáти

prekoprc//núť sa -e sa -ú sa, **prekopŕc//nuť sa** -e sa -u sa *dok. expr.* перевернýти ся, перекотуляти ся

prekrač//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** переходити, переступáти, перекрóчовати; ~ prah перекрóчовати (чéрез) пóріг **2** (*zákon ap.*) порýшовати, недотримовати, переступáти **3** перевыпóвнëвати, сповняти, перевышовати; ~ normu, plán перевыпóвнëвати нóрму, план **4** перестýповати з нóгы на нóгу

prekrásn//y *expr.* прекрáсный, барз *áбо* дýже шýв(м)ный *áбо* крáсный; ~a tvár прекрáсна тварь, прекрáсне лицé; ~e počasie прекрáсна *áбо* чудóва погóда

prekresl//iť -í -ia *dok.* перекреслити, перерісовáти, скопіровáти, одкреслити; ~ výkres перерісовáти рісýнок

prekrič//ať í -ia *dok.* перекрічáти; ~ všetkých перекрíчáти вшыткых

prekrik//ovať -uje -ujú *nedok.* перекрíковати

prekrik//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* перекрíковати ся

prekríž//iť -i -ia *dok.* скрижыти, перекрижыти, зложыти крижом; ~ ruky cez prsia зложыти рýкы крижом чéрез грýди • ~ niekomu plány скрижыти дакóму плáны; ~ niekomu cestu скрижыти дакóму дорóгу, стáти попéрек дорóгы дакóму

prekŕm//iť -i -ia *dok.* перекормити; ~ dieťa перекормити дітину

prekrm//ovať -uje -ujú *nedok.* перекóрмлëвати

prekroč//iť -í -ia *dok.* **1** перекрóчіти, перéйти, перестýпити; ~ prah перекрóчіти (чéрез) пóріг; nepriateľské vojská ~ili hranice вóйска неприятеля перейшли граніці **2** порýшыти; ~ zákon порýшыти закóн; ~ zákaz порýшыти зáказ **3** перевыповнити, перевышыти; ~ plán перевыповнити план

prekroj//iť -í -a *dok.* розрізати, перерізати (*нóжом*); ~ zemiak, jablko розрізати бандýрку, ябко

prekrst//iť -í -ia *dok. hovor.* **1** переназвáти, переменовáти, перекрестити **2** перекрестити (*на іншу віру*)

prekrúc//ať -a -ajú *nedok.* **1** перекрýчовати, перешрубóвовати (*зáвім і т. п.*) **2** *pren.* переінáкшовати, скомóлёвати, скрéслёвати

prekrút//iť -i -ia *dok.* **1** перекрутити, перешрубовáти (*дость міцно*); ~ hriadeľ перекрутити грядель *áбо* вáлець **2** *pren.* скомолити, перекрутити, скреслити, переінáкшыти; ~ fakty скомолити *áбо* скреслити фáкты

prekrv//iť -í -ia *dok.* прокровавити, переповнити кровлёв; ~ masážou pokožku прокровавити масáжов кóжу, масáжов выкликати прилив крóви ку кóжі

prekuk//núť -ne -nú *dok. koho expr.* переглянути, роскýсити, угáднути; nie je ťa tak ľahko ~ не так лéгко тéбе роскýсити; rychlo ~la jeho úmysel скóро угáдла ёгó ýмысел

prekuk//ovať -uje -ujú *nedok. expr.* просвíчовати, переблисковати

prekúr//iť -i -ia *dok.* **1** перегріти; дость міцно нагріти; ~ izbu перегріти ізбу, дость міцно нагріти ізбу; ~ kotol перегріти котéл **2** минути, вытратити на выгрівáня *áбо* выкýрёваня; ~ mnoho peňazí минути на выкýрёваня мнóго пінязей

pre//kuť -kuje -kujú *dok. v rôzn. význ.* перекóвати; ~ koňa перекóвати коня; *pren.* перетворити; ~ pluh перековáти *áбо* переробити плуг

preku//tať -ce/-tá -cú/-tajú *dok. expr.* (при глéдані) попрезерáти, перегрáбати, переглядáти; ~ izbu, dom переглядáти ізбу, дім; ~ vrecká переглянути кішéні

prekvapen//ie -ia *s* **1** неочéкованя, несподíваня; milé *al.* príjemné ~ приємне неочéкованя *áбо* несподíваня **2** зачýдованя, несподíваня; na moje ~ на мóє несподíваня

prekvapený несподíваный, зачýдованый, заскочéный

prekvap//iť -í -ia *dok.* **1** неочéковати, заскóчіти, преквапити; ~ila ma jeho smelosť мéне заскóчіла ёгó смíлость; ~ niekoho darčekom зробити дакóму преквапíня; ~ priateľa застигнути приятеля неочéковані

prekvapivý *kniž. p.* **prekvapujúci**

prekvap//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** заскáковати, преквáплёвати **2** застигáти неочéковані

prekvapujúci неочéкованый; необычáйный, чудéсный, надзвычáйный; ~ úspech необычáйный ýспіх; ~ výsledok неочéкованый резултáт

prekvit//ať -á -ajú *nedok.* **1** *expr.* квітнути, цвити; biele ruže ~ali білы рýжы квітли **2** дáрити ся, розвивáти ся, проквітáти; obchod ~á торгівля розвивать ся *áбо* проквітать

prekyp//ieť -í -ia *dok.* **1** перелляти ся чéрез край, збігнути; mlieko ~elo молóко збігло **2** *čím pren.* (*o citoch*) переповнити ся, перевыповнити ся • miera ~ela чáша (терпíня) переповнила ся

prekyp//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** переливáти ся чéрез край, збігáти **2** *čím pren.* (*o citoch*) переповняти ся, перевыповняти ся; srdce mu ~ovalo radosťou сéрдце ёгó переповняло ся рáдостёв, сéрдце ёгó переповняла рáдость **3** *čím* квітнути, проквітáти, кыпíти; ~ zdravím проквітáти *áбо* кыпíти здорóвём; ~ krásou квітнути красотóв

prekys//núť -ne -nú *dok.* перекыснути; cesto ~lo тíсто перекысло

prelad//iť -í -ia *dok.* переладити; ~ klavír переладити клáвір; ~ rádio na krátke vlny переладити рáдіо на корóткы *áбо* кýрты вóлны

preľakaný перестрáшеный, настрáшеный

preľak//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* перестрáшыти ся, настрáшыти ся

preľaknutý *p.* **preľakaný**

prelak//ovať -uje -ujú *dok.* перелаковáти (*знóва*); ~ nábytok перелаковáти заряджіня дóму *áбо* бýтор *zastar.*
prelamovač -a *m typ.* перелóмлёвач
prelam//ovať -uje -ujú *nedok.* перелáмовати, розлáмовати, ламáти; ~ palicu перелáмовати пáліцю
prelát -a *m cirk.* прелáт
prelep//iť -í -ia *dok.* переліпити, переклеїти (*знóва*); заліпити, заклеїти (*по цілім пóверьху*); ~ plagát приліпити новый плаґáт (на стáрый)
prelep//ovať -uje -ujú *nedok.* переліплёвати, переклéёвати (*знóва*); заліплёвати (*цілый пóверьх*)
prelešt//iť -í -ia *dok.* переліщíти (*скрині і т. п.*)
prelet -u *m* переліт; ~ vtákov переліт птáхів; ~ oceánu lietadlom перéліт океáна ероплáном
prelet//ieť -í -ia *dok.* **1** *čo, ponad čo* перелетíти *што*, пролетíти *над чім*; ~ oceán перелетíти (чéрез) океáн; lietadlo ~elo severný pól ероплáн перелетів Сéверный пóлюс, ероплáн перелетів над Сéверным пóлюсом **2** *v rôzn. význ.* пролетíти; lietadlo ~elo tisíc kilometrov ероплáн пролетів тíсяч кілометрів; ~el po chodbe він пролетів по хóдбі; tri mesiace ~eli veľmi rýchlo три місяці пролетíли барз скóро; hlavou ~ela myšlienka в гóлові пролетíла *áбо* перебíгла дýмка; ~el chýr перелетів хыр *áбо* слух **3** (*zrakom*) перебíгнути; rýchlo ~ela očami list онá наскóро очáми перебíгла письмо
prelež//ať -í -ia *dok.* пролежáти; pol roka ~al v nemocnici він піврóка пролежáв в шпыталé
prelež//ať sa -í sa -ia sa *dok.* перележáти (*показити ся*); látka sa ~ala полóтно перележáло од дóвгого лежáня
preliačený до днýка перегнýте місце, впаджéный
preliačin//a -y *ž* яма, впáдина, проглубенина
preliač//iť sa -í sa -ia sa *dok.* долóв перегнýти ся, упáсти, зогнýти ся, огнýти ся
pre//liať -leje -lejú *dok. v rôzn. význ.* перелляти; ~ kávu do hrnca перелляти кáвей до гóрнця *áбо* кайстрóны; ~ staré mince перелляти стáры мінці • ~ krv пролляти (*дачію*) кров; ~ mnoho sĺz пролляти вéлё слыз; ~ niečo hrdlom *al.* cez hrdlo *al.* dolu hrdlom *expr.* пропити даштó; ~ si hrdlo *al.* hrtan *hovor.* выпити собі
pre//liať sa -leje sa -lejú sa *dok.* перелляти ся; voda sa ~liala cez okraj вóда перелляла ся чéрез верьх • pohár utrpenia sa ~lial пóгар терпіня перепóвнив ся
preliep//ať -a -ajú *nedok.* переліплёвати (*знóва*), заліплёвати (*цілый пóверьх*)
prelietav//ý перелітáвый; ~é ptáctvo перелітáвы птáхы • ~ vták *al.* vtáčik *al.* motýľ перелітáвый птáшок (*легкомысéлный чоловік*)
preliet//nuť -ne -nu *dok.* **1** перелетíти **2** (*na okamih sa ukázať*) пролетíти, мігнути ся
preliev//ať -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* переливáти
preliev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* переливáти ся; vlny sa ~ali cez čln вóлны переливáли ся чéрез лóдьку
preliez//ať -a -ajú *nedok.* перелізáти; пролізáти
pre//liezť -lezie -lezú *dok.* перелізти; пролізти; ~ plot *al.* cez plot перелізти пліт *áбо* чéрез пліт; ~ cez otvor v múre пролізти чéрез дірý в мýрі; ~ cez oblok перелізти чéрез óблак *áбо* óкно
prelimin//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* плановáти, заплановáти даякый розрахýнок
prelín//ať sa –a sa -ajú sa *nedok. kniž.* переплітáти ся, сплітáти ся
prelis//ovať -uje -ujú *dok.* протиснути, пролісовáти; ~ jahody протиснути ягоды
prelist//ovať -uje -ujú *dok.* перелистовáти; ~ knihu перелистовáти книгу

prelom -u *m* перелóм *м*, мéджа *ж*; na ~e storočí на перелóмі віків

prelom//iť -í -ia *dok.* **1** переломити, розломити; ~ napoly переломити на половину **2** *pren.* протóргнути; ~ obranu протóргнути оборóну; ~ front протóргнути фронт • ~ ľady розбити *áбо* переломити лед

prelož//iť[1] -í -ia *dok.* **1** переложыти; перемістити; ~ tovar переложыти товáр **2** переложыти крижом; ~ krížom nohy переложыти нóгы крижом *áбо* єднý чéрез дрýгу **3** (*služobne*) перемістити, перевéсти **4** (*na iný čas*) перенéсти, одложыти, переложыти; svadbu ~ili свáдьбу одложыли *áбо* переложыли; ~ schôdzku na štvrtok перенéсти зібрáня на четвéрьг • nepreložiť krížom slamy *hovor. expr.* пáлець о пáлець не удáрить, і пáлцём не пóгнеш, ніч не зробити

prelož//iť[2] -í -ia *dok.* переклáсти, перевéсти; ~ román do slovenčiny перклáсти ромáн на словáцькый язык

prelud -u *m* привіджíня, галуцінáція, мамíня, ілýзія

prelúd//ium -ia *s hud.* прелюдія, зачáток

preľudnen//ý перенасéленый; ~é mesto перенасéлене місто

preľudn//iť -í -ia *dok.* перенаселити

prelump//ovať -uje -ujú *dok. expr.* промарнити, прогайдáкати, прошустровáти, профламовáти; ~ noc профламовáти цілу ніч; ~ peniaze прогайдáкати *áбо* прошустровáти пінязі

premáč//ať -a -ajú *dok.* промóкнути

premáh//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*víťaziť*) перемагáти, перекóновати; ~ nepriateľa перемагáти *áбо* переконáти неприятеля; ~a ho spánok *pren.* ёгó перемáгать спáнок **2** перемагáти, перекóновати; ~ hnev перемагáти гнів; ~ strach перекóновати страх; ~ slzy перемагáти *áбо* стримовати слызы

premáh//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* пересилёвати сéбе, стримовати ся; оволóджовати собóв

premárn//iť -i -ia *dok.* **1** промарнити, прогайдáкати, ростратити; ~ majetok, dedičstvo промарнити маєток, дідовизнý *áбо* наслíдство **2** (*čas*) стратити; ~ čas надáрьмо стратити час • ~ príležitosť не выужыти нáгоду

premast//iť -í -ia *dok.* **1** перемастити, дати дость вéлё мáсла *áбо* шмáлцю; ~ zemiaky перемастити бандýркы **2** промастити, прошпіковáти; намастити (*олíём, крéмом i m. n.*); ~ pokožku намастити кóжу крéмом

premáv//ať -a -ajú *nedok.* ходити, яздити; električky nepremávajú електричкы *áбо* трамваї не хóдять

premávk//a -y *ž* рух; pouličná ~ ýлічный рух

prema//zať -že -žú *dok.* намастити, промáзати; ~ motor намастити мóтор

premen//a -y *ž* перемíна, змíна; ~ povetria змíна погóды

premen//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* перемінити, змінити **2** *na čo* ~ vodu na paru змінити вóду на пáру

premen//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** перемінити ся, змінити ся **2** *na čo* перемінити ся *на што*; dážď sa ~il na lejak додж перемінив ся на ліяк

premenliv//ý змінливый, перемінливый; нетырваючій; ~é počasie перемінлива погóда

premenn//ý перемíнный; ~á veličina *mat.* перемíнна величінá

premen//ovať -uje -ujú *dok.* переназвáти; ~ ulicu переназвáти ýліцю

premer//ať -á -ajú *dok.* **1** перемíряти, змíряти, промíряти; ~ hĺbku rieky перемíряти глýбку рікы **2** *koho, čo expr.* перемíряти очáми; ~al si ma od hlavy po päty він змíряв мéне óком од гóловы по пяты **3** *expr.* змíряти, походити, попреходити, перéйти; túto cestu som veľakrát ~al тотý дорóгу я вéлё *áбо* мнóго раз змíряв

premeriav//ať -a -ajú *nedok.* **1** перемíрёвати, змíрёвати, мíряти **2** *koho, čo expr.* перемíрёвати очáми *áбо* пóглядом **3** *expr.* мíряти (*при ходжíні*)

premešk//ať -á -ajú *dok.* **1** спомалити, запізнити, спізнити; ~ jeden deň спізнити на єдéн день **2** выхабити, занедбáти, промарнити; ~ príležitosť промарнити нáгоду; ~ termín занедбáти *áбо* промарнити тéрмін

premet -u *m* **1** перекотýлька *ж* **2** *let.* акробатíчне обéрненя ероплáном, лýпінґ

prém//ia -ie *ž* прéмія; ~ za prekročenie plánu прéмія за перевыповнíня плáну

premieň//ať (sa) -a (sa) -ajú (sa) *nedok.* **1** міняти (ся), переміняти (ся) **2** *na čo* переміняти ся *на што*

premiér -a *m* премьєр-міністер

premiér//a -y *ž* премьєра; ~ filmu, opery премьєра фíлму, óперы

premiérov//ý премьєрóвый; ~é predstavenie hry премьєрóве представлíня пєсы, премьєра пєсы; ~é kino премьєрóве кíно

premiest(n)//iť -i -ia *dok.* перемістити, перестяговати,переложыти, перестáвити

premiest(n)//iť sa -i sa -ia sa *dok.* перемістити ся, перестяговати ся, перéйти

premiestň//ovať, premiesť//ovať -uje -ujú *nedok.* переміщáти, перестяговати, перекладáти, переставляти

premiestň//ovať sa, premiesť//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* переміщáти ся, перестяговати ся, переходити

premieš//ať -a -ajú *dok.* перемішáти, змішáти

premietac//í проєктный, перемíтуючій; ~ prístroj проєктный *áбо* перемíтуючій апарáт; ~ie plátno проєктне полóтно

premietač -a *m* кіномехáнік, кінооперáтор

premietačk//a -y *ž hovor.* **1** проєктный *áбо* перемíтуючій апарáт **2** кіносáла

premiet//ať -a -ajú *nedok.* **1** укáзовати, перемітáти; ~ film укáзовати фíлм **2** *geom. fyz.* проєктовáти; ~ obrazec na plochu проєктовáти фіґýру на площáдку

premiet//nuť -ne -nu *dok.* **1** (*film*) перемíтнути, указáти **2** *geom. fyz.* спроєктовáти

prémi//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* преміёвáти *nedok. dok.* давáти/дати прéмію; нагорóджовати/нагородити прéміёв; ~ prácu преміёвáти за робóту

prémiový преміёвый; ~ systém преміёва сістéма; ~ fond преміёвй фонд

premis//a -y *ž filoz.* предположíня

premlčac//í: ~ia lehota *práv.* промовчáный час

premlčan//ie -ia *s práv.* промовчáня *ж*, страчíня прáва за промовчáня; ~ nároku промовчáня пожáдованя; ~ exekúcie промовчáня екзекýції

premlč//ať -í -ia *dok.* **1** промовчáти; ~al celý večer він промовчáв *áбо* быв тихо цíлый вéчор **2** *práv.* стратити прáво за промовчáня *áбо* за дáвностёв

premoč//iť -í -ia *dok.* промочíти; ~ si topánky промочíти топáнкы

premok//ať -á -ajú *nedok.* **1** промокáти; čižmy ~ajú чíжмы промокáють **2** течí, протíкáти, затíкáти; cez strechu ~á чéрез стрíху течé *áбо* протíкать

premok//núť -ne -nú *dok.* **1** промóкнути; kabát ~ol кáбат промóкнув; ~li sme do nitky *al.* do kože *al.* na kožu мы промóкли до костéй *áбо* до ниткы **2** (*preniknúť*) протечí, просякнути

premo//tať -tá/-ce -tajú/-cú *dok.* перемотáти, перевити; ~ priadzu перемотáти пряджу

premožiteľ -a *m* перемóжець *м*

pre//môcť -môže -môžu *dok.* **1** перемочí, переконáти, порáзити; ~ nepriateľa перемочí *áбо* порáзити неприятеля; silný organizmus ~mohol chorobu *pren.* міцный орґанíзм перемíг хвóрість **2** переконáти, перемочí, подавити; ~ hnev подавити гнів; ~ predsudky перемочí повíры; ~ strach, únavu перемочá страх, унавéность

pre//môcť sa -môže sa -môžu sa *dok.* перемочí сéбе, стримати ся, оволодíти *áбо* опановáти собóв

premrh//ať -á -ajú *dok.* промарнити, профламовáти, минути, утратити; ~ peniaze промарнити *áбо* минути пінязі

premršten//ý **1** звеличéный, превеликый, наднесéый, надмірный, гіперболізовáый; ~á cena превысóа ціна́ ~é požiadavky наднесéы *áбо* дость великы вымогы *або* пожáдованя **2** перегнáный, ексцентрі́чный; ~á elegancia ексцентрі́чна елеґáнція

premrz//núť -ne -nú *dok.* промéрзнути, змéрзнути, прозябнути, окочаніти, закочаніти, оцепеніти

premyslený продýманый, обдýманый; ~ čin продýманый постýпок

premysl//ieť -í -ia *dok.* продýмати, обдýмати; to si treba dobre ~ тотó собі трéба дóбрі *áбо* як налéжыть обдýмати

premýšľ//ať -a -ajú *nedok. o čom, nad čím* роздýмовати, дýмати *о чім*, обдýмовати *што*

pre//myť -myje -myjú *dok.* промыти, переполóкати; ~ ryžu studenou vodou прополóкати ріжу зимнóв водóв

premýv//ať –a -ajú *nedok.* промывáти, прополóковати; ~ rudu промывáти рýду

prenadív//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* напозерáти ся; nemohol som sa na jej tvár ~ я не міг напозерáти ся на єй тварь

prenáhlen//ý унаглéный, необдýманый, поспі́шный, нерозвáжный; ~é rozhodnutie поспі́шне *áбо* необдýмане ріші́ня

prenáhl//iť sa -i sa -ia sa *dok.* унаглити ся, попонагляти ся, поступити нерозвáжні *áбо* непродýмані, поспішыти

prenachvál//iť -i -ia *dok. koho, čo* вынахвалити ся *кым, чім*; nevedel si to ~ він не знав вынахвалити ся тым

pre//najať -najme -najmú *dok.* **1** дати до нáйму, наяти; ~ byt дати до нáйму квáртель **2** prenajať si наяти, арендовáти; ~ si izbu наяти ізбу *áбо* хыжу

prenajím//ať -a -ajú *nedok.* **1** дати до нáйму, пренаяти **2** prenajímať si; наяти, арендовáти

prenajímateľ -a *m* осóба, даюча до нáйму; ~ bytu ґáзда квáртеля

prenáj//om -mu *m* **1** оддавáня до нáйму **2** арéнда

prenasled//ovať -uje -ujú *nedok. v rôzn. význ.* пронаслі́довати; ~ nepriateľa пронаслі́довати неприятеля; macocha ~ovala pastorkyňu мачóха пронаслі́довала невлáстну дівку; ~oval ma až po dom він пронаслі́довав мéне аж ку сáмому дóму; myšlienka na to ma dlho ~ovala дýмка о тім дóвго пронаслі́довала мéне

prenasledovateľ -a *m* пронаслі́дователь *м*

prenášač -a *m* переноситель *м* (*інфéкції*)

prenáš//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* переносити; ~ dieťa cez cestu переносити дітину чéрез дорóгу; ~ nákazu переносити інфéкцію **2** переводити; ~ majetok na niečie meno переводити маєток на дачіє мéно

prenáš//ať[2] -a -ajú *nedok.* перенóшовати (*о грубі́й*)

prenech//ať -á -ajú *dok.* охабити, одстýпити

prenesený перенóсный; ~ význam slova *lingv.* перенóсне значі́ня слóва

preňho *4. p. zám* on *s predl.* pre про нёго, для нёго, зарáды нёго

pre//niesť -nesie -nesú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* перенéсти; ~ dieťa cez potok перенéсти дітину чéрез пóтік; ~ nákazu перенéсти інфéкцію; ~ do praxe внéсти до прáктікы **2** перевéсти; ~ majetok na niečie meno перевéсти маєток на дачіє мéно

prenik//ať -á -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* проникáти, проходити; štrbinou ~alo svetlo чéрез шкáру *áбо* прасклину проходило світло; ~ ďaleko do púšte проникáти далéко до пустыні **2** проникáти, міцно заберáти; vietor ~á až do kostí вітор міцно забрáв аж до костéй, вітор нáскрізь проникать до костéй

prenikav//ý **1** проникáвый, рі́зкый; ~á vôňa рі́зкый *áбо* проникáвый зáпах; ~ výkrik проникáвый выкрик; ~ hlas проникáвый *áбо* рі́зкый гóлос; ~á bolesť проникáва *áбо*

різка́ бо́лість *або* різкый біль **2** (*o pohľade, očiach*) проника́вый; ~é oči проника́вы о́чі; ~ pohľad проника́вый по́гляд **3** великый, значный; ~é úspechy великы *або* значны у́спіхы; ~é zmeny значны зміны **4** проника́вый; ~ vietor проника́вый вітор; ~á zima проника́ва зима́ **5** проника́вый, жывый, внима́вый; ~ rozum проника́вый розу́м

prenik//núť -ne -nú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* проникнути; svetlo ~lo do izby світло проникло до ізбы; tieto správy ~li do tlače тоты вісті проникли *або* доста́ли ся до дру́ку **2** (*zapôsobiť*) проникнути, оволоді́ти; zima ma ~la až do kostí зима́ оволоді́ла ме́не аж до косте́й

prenoc//ovať -uje -ujú *dok.* **1** переночова́ти; ~ u známych переночова́ти у зна́мых; ~ v lese прове́сти *або* переночова́ти в лісі **2** *koho* дати *або* пону́кнути ночліг *кому*, пустити на ночліг *кого*; priateľ ma ~oval я переночова́в у приятеля, приятель ме́не переночова́в

prenos -u *m* **1** пере́ніс, перенесі́ня; ~ nákazy пере́ніс інфе́кції **2** *rozhlas* высыла́ня, трансля́ція; rozhlasový ~ радіовысыла́ня; televízny ~ телевізне высыла́ня

prenos//iť -í -ia *dok.* переносити (*о груби́й*)

prenosk//a -y *ž el. tech.* ада́птер, пере́ніс звýку *на што*

prenosný **1** перено́сный; ~ prijímač перено́сне ра́діо; ~ písací stroj перено́сна пишу́ча машынка **2** інфе́кчный

prenosový: ~ voz *rozhlas* а) перено́сне телевізне заряджі́ня, перено́сна телевізія; б) авторадіовысыла́ня

preob//liecť -lečič -lečú *dok.* переоблечі, переоді́ти; ~ (si) šaty переоблечі шма́ты, переоблечі дру́гы шма́ты

preob//liecť sa -lečie sa -lečú sa *dok.* переоблечі ся, переоді́ти ся

preobliek//ať -a -ajú *nedok.* переобліка́ти, переодіва́ти

preobliek//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* переобліка́ти ся, переодіва́ти ся

pre//obuť -obuje -obujú *dok.* переобу́ти, перезу́ти; ~ (si) topánky, čižmy переобу́ти (собі) топа́нкы, чі́жмы

pre//obuť sa -obuje sa -obujú sa *dok.* переобу́ти ся, перезу́ти ся

preobúv//ať -a -ajú *nedok.* переобува́ти, перезува́ти

preobúv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* переобува́ти ся, перезува́ти ся

preočk//ovať -uje -ujú *dok.* перескіпити, скіпити повтó́рюючі; ~ deti proti kiahňam скіпити ді́ти про́тів о́сыпок, зробити ді́тём повтó́рююче скіпі́ня о́сыпок

preočkováv//ať -a -ajú *nedok.* перескіплёвати, скіпити повтó́рюючі

preonač//iť -í -ia *dok. hovor.* переіна́кшыти, змінити, перемінити, переробити

preopak//ovať -uje -ujú *dok.* повторити іщі раз; ~ (si) úlohu повторити зада́чу іщі раз

preor//ať -ie -ú *dok.* переора́ти, зора́ти; ~ pole зора́ти по́ле

preoráv//ať -a -ajú *nedok.* переó́рёвати, зó́рёвати

preorganiz//ovať –uje -ujú *dok.* переорґанізова́ти, реорґанізова́ти

preorient//ovať -uje -ujú *dok.* переорьєнтова́ти

preorient//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* переорьєнтова́ти ся

preo//siať -seje -sejú *dok.* просі́яти; ~ múku просі́яти му́ку́; ~ piesok просі́яти пісо́к

prepáčen//ie -ia *s* пребачі́ня; prosiť o ~ просити о пребачі́ня • s ~ím а) про́шу, пребá́чте; б) позво́льте повісти

prepáč//iť -i -ia *dok. komu* пребá́чіти *кому*; prepáč(te)! пребá́ч(те)!

prepad -u *m* **1** *koho* нападжі́ня *на кого*; ~ vlaku нападжі́ня вла́ку **2** *voj.* нападжі́ня, на́літ **3** *odb.* водозлив (*перегоро́ды*)

prepad//ať[1] -á -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* провалити ся; ~ cez niečo провалити ся че́рез дашто́; ~ na skúške провалити ся на екза́мені **2** *čomu* піддава́ти ся *чому*, упада́ти *до чого*; ~ strachu піддава́ти ся

стра́ху; ~ panike піддава́ти ся па́ніці **3** (*stratiť platnosť*) пропада́ти

prepad//ať² -á -ajú *nedok. koho, čo* напада́ти *на ко́го, што*

prepad//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* прова́лёвати ся, упа́сти; ~ sa do jamy провалити ся *а́бо* упа́сти до ямы

prepadávať¹ *p.* **prepadať¹**

prepadávať² *p.* **prepadať²**

prepadávať sa *p.* **prepadať sa**

prepadlin//a -y *ž* яма

prepadlisk//o -a *s div.* пропадлина, люк

prepad//núť¹ -ne -nú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* провалити ся, пропа́сти; ~ cez niečo провалити ся че́рез дашто́; ~ na skúške провалити ся на екза́мені; hra ~la пєса не успі́ла **2** *čomu* піддати ся *чо́му,* упа́сти *до чого*; ~ obavám, panike піддати ся стра́ху, па́ніці **3** (*stratiť platnosť*) пропа́сти; lístky ~li листкы пропа́ли **4** *koho* напа́сти *на ко́го*, охо́пити *ко́го*; ~ol ho smiech; ёго́ охо́пив сміх **5** *koho* застигнути; ~la nás búrka застигла нас бу́ря ● nemá kde jablko ~ не є де ябку упа́сти

prepad//núť² -ne -nú *dok. kohom, čo* напа́сти *на ко́го, што*

prepad//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** провалити ся, упа́сти; povala sa ~la по́вала провалила ся **2** *expr.* пропа́сти, стратити ся, вытратити ся ● ako by sa do zeme ~ol він як бы під зе́млю провалив ся, він як бы до во́ды поно́рив ся; div sa neprepadne *al.* neprepadol od hanby він гото́вый пропа́сти од га́ньбы, він лем же од га́ньбы не згорі́в

prepadnut//ý **1** упа́вшый, упадну́тый; ~é oči упа́вшы о́чі **2** выхуднутый в тва́ри, схудну́тый

prepadov//ý **1** нападо́вый; ~ oddiel нападо́вый о́дділ **2** *odb.* водозливный; ~á hať водозливна перегоро́да

prepál//iť -i -ia *dok.* **1** *v rôzn. význ.* перепалити; ~ poistku перепалити по́істку; ~ trhly выпалити це́глы **2** *tech.* (*kov*) роспалити, калити, розогріва́ти **3** перепалити; ~ si rukáv kyselinou перепалити рука́в кіслото́в **4** *expr. čo, koho* простріли́ти, продіравити (ку́лёв)

prepál//iť sa -i sa -ia sa *dok.* перегорі́ти; drôt sa ~il дріт перегорі́в; žiarovka sa ~ila гру́жка выпалила ся

prepaľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* перепа́лёвати **2** *tech.* (*kov*) роспа́лёвати, калити, розогріва́ти **3** перепа́лёвати **4** *expr. koho, čo* простріле́вати, продіра́влёвати (ку́лёв)

prepaľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* перего́рёвати

prepánajána *cit. hovor. expr.* препанаяна, пре бо́га

preparác//ia -ie *ž odb.* препарова́ня; ~ rastlín препарова́ня ростлин

preparačn//ý *odb.* препарова́ный; ~á ihla препа́руюча ігла́; ~é nástroje препарова́ны інштруме́нты

preparát -u *m odb.* препара́т; chemické ~y хемі́чны препара́ты; vitamínové ~y вітамі́но́вы препара́ты

preparovan//ie -ia *s odb.* препарова́ня; ~ rastlín, živočíchov препарова́ня ростлин, звірят

prepar//ovať -uje -ujú *nedok. dok. odb.* препарова́ти; ~ žabu препарова́ти жа́бу

prepá//sať -še -šu *dok.* опаса́ти, перевяза́ти; ~ blúzku opaskom опаса́ти блюзку (о́паском)

prepá//sať sa -še sa -šu sa *dok.* опаса́ти ся, перевяза́ти ся

prepasír//ovať -uje -ujú *dok. kuch.* пропасірова́ти (*че́рез сит(к)о*); ~ zeleninu, ovocie пропасірова́ти овоцину, зеленину

pre//pásť -pasie -pasú *dok. hovor.* запі́знити, промарнити, стратити

prepaš//ovať -uje -ujú *dok.* **1** перевéзти *а́бо* перене́сти (*та́йні че́рез грані́цю*), пропашова́ти (*че́рез грані́цю*); ~ šperky, peniaze та́йні *а́бо* потаёмкы перене́сти дорогоці́нности, пінязі **2** (та́йні) передати; ~ lístok do väzenia (та́йні) передати письмо до аре́шту

prepelic//a -e *ž* перепелічка

prepch//ať -á -ajú *dok.* **1** *cez čo* пропхáти, перепхáти, передíти *чéрез што* **2** *hovor. expr.* напхáти, перепхáти, переповнити; ~ program číslami перепхáти проґрáму чíслами

prepch//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** *cez čo* перепхáти ся, просýнути ся, перетиснути ся *чéрез што, скрізь што, (нá)скрізь чóго*; ~ sa cez otvor v plote перелíзти чéрез дірý в плóті **2** *hovor. expr.* переїсти ся, перепхáти ся, обжéрти ся; ~ sa sladkosťami переїсти ся *áбо* перепхáти ся солóдкостями

prepchat//ý *hovor. expr.* перепóвненый, перепхáтый; ~é električky перепóвнены *áбо* перепхáты *áбо* набиты електрички; ~á ulica (*vozidlami*) перепхáта ýліця áвтами

prepcháv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *cez čo* пропхавáти, перепхавáти, передівáти *до чóго, чéрез што, скрізь што* **2** *hovor. expr.* напхавáти, перепхавáти, переповняти

prepcháv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *cez čo* пропхавáти ся, просувáти ся, перетискáти ся *до чóго, чéрез што, скрізь што* **2** *hovor. expr.* переїдáти ся, перепхавáти ся, обжерáти ся

prepiat//ý **1** (*о чоловíкови*) одушевнéный, горливый, усéрдный **2** перебíвшеный; надмíрный; ~a zdvorilosť перебíвшена ґалáнтность *áбо* слýшность; ~e požiadavky надмíрны *áбо* дость великы вымогы *áбо* пожáдованя

pre//piecť -pečie -pečú *dok.* (*chlieb*) упечí; (*mäso*) припечí

pre//piecť sa -pečie sa -pečú sa *dok.* **1** (*o chlebe*) упечí ся; (*o mäse*) припечí ся **2** *komu hovor. expr.* зыйти з рук, перéйти без покарáня

prepich//núť -ne -nú *dok.* пропíхнути, проколóти; ~ ihlou пропíхнути іглóв; ~ dušu na bicykli пропíхнути душý на біціґлі • ~ niekoho očami *al.* pohľadom проколóти дакóго очáми *áбо* пóглядом

prepich//ovať -uje -ujú *nedok.* пропíховати, прокóлёвати

prepíj//ať -a -ajú *nedok.* пропивáти

prepíl//iť -i -ia *dok.* перерíзати, роспилити, розрíзати; ~ dosku розрíзати *áбо* роспилити дóску

prepínac//í *odb.* перепинáючій; ~ia páka перепинáюча пáка; ~ mechanizmus перепинáючій механíзм

prepínač -a *m odb.* перепинáч *м*; anténový ~ антенóвый перепинáч; ~ rýchlostí перепинáч *áбо* пáка скóростей

prepín//ať -a -ajú *nedok.* **1** унáвлёвати, барз намагáти, пересилёвати; ~ svoje sily барз намагáти свої силы; ~ nervy пересилёвати нéрвы **2** перебíвшовати, надсáджовати *nedok. dok.*; ~ požiadavky збíвшовати свої вымогы *áбо* пожáдованя, вымагáти дость мнóго *áбо* вéлё **3** перепинáти; ~ rádio-prijímač na dlhé vlny перепинáти рáдіо на дóвгы вóлны; ~ motor перепинáти мóтор

prepín//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** перепинáти ся (*автоматíчні*) **2** *v čom, čím* унáвлёвати ся, пересилёвати ся, намагáти ся; ~ sa v práci унáвлёвати ся в робóті

prepis -u *m* **1** *odb.* транслітерáція, транскрíпція; ~ rusínskych názvov do slovenčiny траслітерáція русиньскых назв словáцьми бýквами *áбо* латиніков **2** *práv.* переведжíня; ~ pozemku переведжíня земéльного учáска (*на мéно дакóго*) **3** (*chyba*) описка, хыба в написáні, хыба письма • filmový ~ poviedky екранізáція повíсті

prepí//sať -še -šu *dok.* **1** переписáти; (*na stroji*) передруковáти; ~ úlohu do zošita переписáти задáчу до писáнкы *áбо* тéйкы; ~ rukopis переписáти рýкорис на машынці **2** зробити траслітерáцію, транскрíбовáти *nedok. dok.* **3** *práv.* переписáти, перевéсти; ~ majetok na syna переписáти *áбо* перевéсти маєток на сына

prepisovač -a *m* переписуючій

prepis//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** переписовати; (na stroji) передрукóвовати **2** переписовати транслітерáціёв, транскрíпціёв *nedok. dok.* **3** переписовати, переводити

pre//piť -pije -pijú *dok. v rôzn. význ.* пропити; ~ celý plat пропити цілу выплату; ~pil celú noc він пив цілу ніч • ~ si rozum, hlavu пропив розýм

prepitn//é -ého *s* пропитне, чаёве; dostať ~ достáти пропитне *áбо* чаёве

prepitý перепитый; ~ hlas перепитый гóлос

preplác//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*príliš mnoho*) переплáчовати **2** сплáчовати, выплáчовати, платити

preplách//ať i **preplák//ať** -a -ajú *dok.* переполóкати; ~ bielizeň переполóкати білізнý

preplách//nuť i **preplák//nuť** -ne -nu *dok.* переполóкати, ополóкати, выполокати, перемыти; ~ (si) vlasy octovou vodou ополóкати вóлося оцтóвов водóв • ~ si hrdlo *al.* ústa *hovor.* выполокати собі гóрло *áбо* ýста

prepla//kať -če -čú *dok.* переплáкати; ~kala celú noc переплáкала цілу ніч

preplákať *p.* **prepláchať**

prepláknuť *p.* **prepláchnuť**

preplat//iť -í -ia *dok.* **1** переплатити; dom ~il він переплатив за дім **2** сплатити, выплатити, заплатити; ~ odmeny выплатити прéмії

preplat//ok -ku *m* переплáток; переплачéна сýма; ~ na elektrine переплáток за електрику

preplávať -a -ajú *dok.* переплáвати; ~ rieku, jazero переплáвати (чéрез) рікý, óзеро

preplav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* перепрáвити ся, переплáвати (*на лодьці і т. п.*)

preplaz//iť sa -í sa -ia sa *dok.* перелíзти, переплáзити ся; ~ sa do druhého zákopu перелíзти *áбо* переплáзити ся до дрýгого зáкопу

preplnen//ý перепóвненый; izba ~á nábytkom íзба перепóвнена скринями *áбо* бýтором *zastar.*; ~á električka перепóвнена електричка; hlava ~á myšlienkami гóлова перепóвнена дýмками

prepln//iť -í -ia *dok.* переповнити

preplň//ať -a -ajú *nedok.* переповняти

prep//núť -ne -nú *dok.* **1** перепнути; ~ prijímač na krátke vlny перепнýти рáдіо на корóткы вóлны; ~ motor na inú rýchlosť перепнýти мóтор на іншу *áбо* дрýгу скóрость **2** *hovor.* пересилити, перетягнýти, унавити; ~ svoje sily перетягнýти свої силы **3** припнýти, припевнити; ~ brošňu na golierik припнýти брóшку ку ґáліру

prepoč//et -tu *m odb.* **1** вырахованя, перерахованя; podľa ~tov по перерахованi **2** переведжíня; ~ dolárov na eura переведжíня дóларів на éвра

prepočít//ať -a -ajú *dok.* **1** перераховáти, зраховáти; ~ si peniaze v peňaženke перераховáти пінязі в буделярику; ~ počtový príklad перераховáти аріфметíчный приклад **2** *odb.* выраховати, зраховáти; ~ náklady na stavbu выраховати цінý будóвы **3** *odb.* перевéсти (*на іншы пінязі*); ~ doláre na eura перевéсти дóлары на éвра

prepočít//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* прораховáти ся; ~ali sme sa мы прораховáли ся

prepočítav//ať -a -ajú *nedok.* **1** перерахóвовати, зрахóвовати **2** *odb.* переводити (*на іншы пінязі*)

prepoč//uť -uje -ujú *dok. zastar.* недочýти; ~ul som jeho otázku я недочýв ёгó вопрóс

prepoj//iť -í -a *dok.* перепнýти; ~ rýchlosť перепнýти *áбо* перешмáрити скóрость; ~ rádiový prijímač na krátke vlny перепнýти рáдіо на корóткы вóлны

prepon//a -y *ž geom.* гіпотенýза

prepoten//ý пропочéный, просякнутый пóтом, спотившый, мокрый од пóту; ~á košeľa мокрá од пóту сорóчка

prepot//iť -í -ia *dok.* пропотити; ~il košeľu перепотив сорóчку, сорóчка на нім пропочéна

prepot//iť sa -í sa -ia sa *dok.* пропотити ся

prepotrebný *expr.* препотре́бный, барз потре́бный; ну́тный, выжадованый, нале́жный

prepozíc//ia -ie *ž gram.* приназывник, препозі́ція

prepožič//ať -ia -ajú *dok. kniž.* запожычіти; ~ niekomu hodnosť (napr. vojenskú al. vedeckú) запожычіти дако́му ті́тул

prepracovan//ý[1] **1** переробе́ный; nové, ~é vydanie knihy нове́, переробе́не выда́ня книгы **2** розробе́ный, оброе́бный; dôkladne ~á teória до дета́йлів розробе́на теóрія

prepracovan//ý[2] (барз) унаве́ный, вычерьпаный; cítim, že som ~á я чу́ю ся барз (з)унаве́на *або* вычерьпана

eprac//ovať -uje -ujú *dok.* **1** переробити; ~ prednášku переробити докла́д **2** розробити; обробити; dôkladne ~ metódu до дета́йлів розробити ме́тод до подрі́бна

eprac//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* **1** *k čomu* досягну́ти, добити ся *чóго (своёв робóтов)* **2** вычерпати ся, унавити ся

prepracováv//ať, prepracúv//ať -a -ajú *nedok.* **1** перерóблёвати **2** розрóблёвати, обрабляти

prepracováv//ať sa –a sa -ajú sa, **prepracúv//ať sa** -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *k čomu* досяга́ти, добива́ти ся *чóго (своёв робóтов)* **2** унавляти ся, вычéрьповати ся

eprav//a -y *ž* транспортова́ня, переміщованя, перевозі́ня; železničná, letecká ~ желізничне, возду́шне транспортова́ня; ~ batožiny, tovarov перевозі́ня *або* транспортова́ня баґажа́, това́рів; ~ osôb перевозі́ня осо́б; ~ raneného do nemocnice транспортова́ня ране́ного до шпыталя

eprav//iť -í -ia *dok.* перевéзти, транспортова́ти *nedok. dok.;* ~ niečo po železnici перевéзти *або* транспортова́ти дашто́ по желі́зніці

prepravn//é -ého *s odb.* перевéзне, тра́нспортне

prepravn//ý перевóзный; тра́нспортный; ~é predpisy тра́нспортны *або* перевóзны пра́вила; ~é náklady тра́нспортны выдавкы

prepriah//nuť -ne -nu *dok.* перепрячі, перепрягнути; ~ kone перепрячі кóні

prepusten//ec -ca *m hist.* пропуще́ный, пропуще́нець

prepust//iť -í -ia *dok.* **1** пустити, выпустити, пропустити; ~ otroka пропустити ра́ба; ~ zajatca пустити пле́нного; ~ z väzenia выпустити з аре́шту; ~ z nemocnice пустити з шпытале́ **2** пропустити, уволнити; ~ robotníka z továrne пропустити робі́тника з фабрикы; ~ niekoho z práce пропустити дакóго з робóты **3** *v rôzn. význ.* пропустити; ~ vlhkosť, svetlo пропустити вóлгкость, свíтло; cenzúra ~ila knihu цензу́ра пропустила книгу

prepúšťací пропу́щуючій; ~ lístok *al.* list пропу́щуючій листок (*з шпытале́, аре́шту і т. п.*); ~ rozkaz рóсказ о пропущі́ні

prepúšť//ať -a -ajú *nedok.* **1** пропуща́ти, ослобóджовати, выпуща́ти **2** уволняти, пропуща́ти **3** *v rôzn. význ.* пропуща́ти

prepych -u *m* рóскош *ж*, лу́ксус *м*; žiť v ~u жыти в рóскоші, роскóшні жыти; takýto ~ si nemôžem dovoliť *hovor.* я не мóжу собі позволити таку́ рóскіш

prepychov//ý роскóшный, луксу́сный; ~ tovar луксу́сный това́р, предме́ты рóскошу; ~é šaty роскóшны шма́ты; ~ byt луксу́сный ква́ртель

prepytujem *modálne slovo* пребáч(те), пребáч(те) за слóво

preráb//ať[1] -a -ajú *nedok.* перерабляти, оправляти; ~ šaty, kabát перерабляти шма́ты, ка́бат; ~ článok перерабляти статю

preráb//ať[2] -a -ajú *nedok.* стратити, прерóбити, прийти о дашто́

prerad//iť -í -ia *dok.* переложыти; ~ na inú prácu переложыти на дру́гу робóту

preraď//ovať -uje -ujú *nedok.* перекладáти (*на іншу робóту*)

prerast//ať -á -ajú *nedok. v rôzn. význ.* переростáти

pre//rásť -rastie -rastú *dokon. v rôzn. význ.* перерости, перероснýти; chlapec ~rástol sestru хлóпець перерíс сестрý; žiak ~rástol svojho učiteľa ученик перерíс своёго учíтеля; kapitalizmus ~ v imperializmus капіталíз перерíс до імперіалíзму • ~ niekomu cez hlavu перерости дакóму чéрез гóлову

prerasten//ý перерастáный; ~é mäso перерастáне мясо; lojom ~á baranina лóём перерастáна баранина

prerát//ať -a -ajú *dok.* перераховáти, зраховáти; ~ (si) peniaze перераховáти собí пінязі

preraz//iť -í -ia *dok.* **1** *v rôzn. význ.* пробити; ~ otvor пробити дірý; strela ~ila pancier кýля пробила пáнцер; ~ tunel, šachtu пробити тунéл, шáхту **2** переглушыти, проникнути, пробити ся; hučanie mora ~il výkrik чéрез шум мóря пробив ся выкрик; tmu ~il lúč reflektora чéрез тму пробив ся луч рефлéктора **3** пробити, протóргнути, прорвáти; ~ nepriateľskú obranu протóргнути оборóну неприятеля **4** добити ся своёго *áбо* ýспіху; досягнýти ціль • ~ si cestu пробити собí дорóгу; hlavou múr neprerazíš [*prísl.*] гóловов мур не прóб(и)єш

prerážľ//ať -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* пробивáти **2** проколóти, пропíхнути; прорíзати; пробивáти ся **3** пробивáти, прорывáти **4** добивáти ся своёго *áбо* ýспіху; досягáти ціль

prerážk//a -y *ž odb.* пробивáня; ~ tunela пробивáня тунéлу; ~ štôlne пробивáня шáхты

prere//zať -že -žú *dok.* перерíзати, прорíзати, розрíзати; ~ povraz розрíзати *áбо* перерíзати мóтузок; lietadlo ~zalo oblaky еропла́н прорíзав хмáры

prere//zať sa -že sa -žú sa *dok.* прорíзати ся (*о зýбах*)

prerezáv//ať -a -ajú *nedok.* розрíзовати; прорíзовати, перерíзовати

prerezáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* прорíзовати ся; dieťaťu sa ~ajú zúbky дітині прорíзують ся зýбкы

prér//ia -ie *ž* прéрія *ж*

pre//riecť -rečie -rečú *dok.* проговорити, высловити, повíсти, проречí; nepreriekol ani slova він не проговорив áни слóво, він áни слóво не повíв *áбо* не прорíк, він не высловив áни слóва

preried//iť -i -ia *dok.* прорідити, розрідити, зрідити; ~ korunu stromu прорідити корýну стрóму; ~ les прорідити ліс

preried//nuť –ne -nu *dok.* порідити, порíднути; les ~ol ліс порідив; vlasy ~li вóлося порідило; zástup ľudí ~ol шор або заступ людéй зрíднув

prerieknuť *p.* **preriecť**

preriek//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* **1** проречí ся, прорíкнути ся; прозрáдити ся, вызрадити ся **2** (*urobiť chybu v reči*) проречí ся, змылити ся *áбо* зробити хыбу в рéчі

prerieknut//ie -ia *s* **1** прорíкнутя **2** (*chyba v reči*) прорíкнутя, хыба, помылíня

prerob//iť[1] -í -ia *dok.* переробити, оправити; ~ šaty переробити шмáты; ~ článok переробити *áбо* опрáвити статю

prerob//iť[2] -í -ia *dok.* проробити, стратити, прийти о пінязі

prerod -u *m* змíна, перетворíня

prerogatív//a -y *ž odb.* прероґатíва

prerok//ovať -uje -ujú *dok.* обсудити, проїднáти; ~ otázku, program, uznesenie обсудити вопрóс, прóґрам, постановлíня

prerokúv//ať -a -ajú *nedok.* посýджовати

prerozpráv//ať - ajú *dok.* (*istý čas*) пробісідовáти, проговорити; ~ali sme celú noc мы пробісідовáли цíлу ніч

prerӧntgen//ovať -uje -ujú *dok.* зрентґеновáти; зробити рéнтґен (*hovor.*); ~ pľúca, žalúdok зрентґеновáти плюца, жóлудок; зробити рéнтґен плюц, жóлудка

prerúb//ať -e -u *dok.* **1** перерубáти, розрубáти **2** прорубáти; ~ v lese cestu, chodník прорубáти в лісі дорóгу, пішник ● ~ niekomu, niečomu cestu проклáсти дорóгу дакóму, дачóму

prerúb//ať sa -e sa -u sa *dok.* прорубáти ся; пробити ся; ~ sa cez nepriateľskú pechotu пробити ся чéрез піхóту неприятеля

preruš//iť -í -ia *dok.* **1** перерýшыти, застáвити, перестáти; ~ prácu перерýшыти робóту; ~ rozhovor перерýшыти бісíду, перестáти бісідовáти; ~ známosť перерýшыти знáмость; ~ mlčanie, ticho перерýшыти мовчáня, тихо; ~ dodávku elektrického prúdu застáвити додавáня електричной енéрґії; ~ telefonický rozhovor перерýшыти бісíду по телефóні; ~ s niekým styky порвáти з дакым споїня **2** пошкóдити; перервáти, перетóргнути; ~ kábel пошкóдити кáбел; ~ elektrický okruh перетóргнути електричный óкруг **3** (*v reči*) перервáти, перебити; prepáč, že som ťa ~il пребáч, же я тéбе перебив

prerušovač -a *m tech.* перерýшовач *м*; ~ prúdu перерýшовач електрикы

preruš//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** перерýшовати, перерывáти **2** пошкóджовати, перерывáти **3** (*v reči*) перерывáти, перебивáти

pre//ryť -ryje -ryjú *dok.* перерыти, розрыти, покопáти, перекопáти; ~ záhony покопáти рядкы

prerývan//ý перерывáный, перерýшованый; ~é dýchanie перерывáне *або* перерýшоване дыхáня

prerýv//ať -a -ajú *nedok.* зрылёвáти, рылёвáти, копáти, перекóповати, окóповати; ~ záhradu окóповати зáгороду *або* сад

presadan//ie -ia *s* пересідáня; cestovať bez ~ia путовáти без пересідáня

presad//ať -á -ajú *nedok.* **1** пересідáти; ~ na iné miesto пересідáти на íнше мíсце **2** пересідáти ся; ~ na rýchlik пересідáти ся на скóрый пóїзд *або* влак; musíme dva razy ~ мы мýсиме два раз пересідáти ся

presad//iť[1] -í -ia *dok. v rôzn. význ.* пересадити; ~ strom, kvety пересадити стром, квіткы; ~ žiaka do inej lavice пересадити ученикá до íншой лáвкы

presad//iť[2] -í -ia *dok. čo* настояти *на чім*, одстояти *што*, добити ся приятя *чóго*; ~ svoju mienku, svoje stanovisko настояти на своїм пóгляді, добити ся приятя своёго пóгляду; ~ návrh, rezolúciu одстояти пропозíцію, резолýцію; добити ся утверджíня пропозíції, резолýції

presad//núť -ne -nú *dok.* **1** пересíсти; ~ si na druhú stoličku пересíсти на дрýгый столéць **2** пересíсти; ~ do autobusu пересíсти до автобýсу; ~ na loď пересíсти на шыфу

presádz//ať[1] -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* пересáджовати; ~ jablone пересáджовати яблоні; ~ žiaka do prvej lavice пересáджовати ученикá до пéршой лáвкы

presá//dzať[2] -dže -džu *dok. typ.* перебрáти, набрáти знóва *або* íщі раз; ~ stĺpec, riadok перебрáти абзáц, рядок

presadzovať[1] *p.* **presádzať**[1]

presadz//ovať[2] -uje -ujú *nedok. čo* настóёвати *на чім*, просáджовати *што*, добивáти ся приятя *чóго*

presadz//ovať[3] -uje -ujú *nedok. typ.* переберáти, набирáти знóва *або* íщі раз

presah//ovať -uje -ujú *nedok.* перевышовати, перевышáти; úroda zemiakov ~uje spotrebu урóдность бандýрок перевышує спотребовáня *або* сконзумовáня; to ~uje moje sily тотó перевышує мóї силы

presak//ovať -uje -ujú *nedok.* просяковати, проникáти (чéрез даштó на пóверьх)

presáľ//ať -a -ajú *nedok.* пересóлёвати

prese//dieť -í -ia *dok. v rôzn. význ.* пересидíти; ~ celú noc nad knihou пересидíти цíлу ніч над книгов; ~ (si) nohavice пересидíти (собí) ногавíці

presedl//ať -á -ajú *dok.* **1** пересідлáти; ~ koňa пересідлáти коня **2** *z čoho na čo*

i bezpredm. hovor. (*o povolani ap.*) змінити, пересісти *з чóго на што*; ~ na politiku він пересів на політіку, він дав ся на політіку
presedláv//ať -a -ajú *nedok.* **1** пересідлёвати **2** *z čoho na čo i bezpredm. hovor.* (*o povolaní ap.*) перемінёвати ся, пересáджовати ся *з чóго на што*
presek//ať -á -ajú *dok.* прорубáти; ~ ľad прорубáти лед; ~ otvor прорубáти дірý
presek//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* прорубáти ся, пробити ся; ~ sa k pevnosti пробити ся ку крiпости
presekáv//ať -a -ajú *nedok.* прорýбовати
presekáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* прорýбовати ся, пробивáти ся
presek//núť -ne -nú *dok.* **1** перерубáти, пересечі, розрубáти; ~ haluz перерубáти конáрик *áбо* галýзку; ~ napoly перерубáти *áбо* пересечі наполовину **2** *expr.* перервáти, перестáти, призастáвити, нарýшыти
presch//núť -ne -nú *dok.* **1** підсóхнути **2** присхнýти, высохнути, высушыти; drevo ~lo дрыва присхли
presiah//nuť -ne -nu *dok.* перевышыти
presiak//nuť -ne -nu *dok.* просякнути, проникнути
presiaknutý насякнутый, проникнутый
presídlen//ec -ca *m* переселéнець
presídl//iť -i -ia *dok.* переселити, перестяговати
presídl//iť sa -i sa -ia sa *dok.* переселити ся, перестягати ся
presídľ//ovať -uje -ujú *nedok.* переселяти
presídľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* переселяти ся, перестяговати ся, переходити
presil//a -y *ž* перевáга, перевышованя сил
presilen//ý пересилéный, унавéный, змордовáный, зморéный; ~á ruka пересилéна рýка; ~é oči унавéны óчі
presil//iť -í -ia *dok.* пересилити, унавити, змордовáти, зморити; ~ si oči унавити óчі; ~si ruku пересилити собі рýку
presil//iť sa -í sa -ia sa *dok.* пересилити ся, высилити ся, унавити ся, змордовáти ся
presiľ//ovať -uje -ujú *nedok.* пересилёвати, высиляти
presiľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* пересилёвати ся, высилёвати ся, унáвлёвати ся, мордовáти ся
preskak//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** перескáковати; ~ jarok, potok перескáковати ярок, пóтік; ~ plot перескá-ковати чéрез пліт **2** *čo* выхабляти *што*, перескáковати *чéрез што* (*hovor.*); ~ riadky, písmená выхабляти рядкы, бýквы; ~oval celé kapitoly він перескáковав цілы главы *áбо* капітóлы, він выхабляв цілы главы **3** перескáковати; medzi elektrodami ~uje iskra мéджі електрóдами перескáкує íскра **4** *hovor.* (*do iného tábora ap.*) переходити, перемíтовати ся, перебігáти **5** *expr.* обскáковати, обганяти, переганяти, выперéджовати • hlas mu ~uje ёмý гóлос пересилёвав ся
preskoč//iť -í -ia *dok.* **1** перескóчіти; ~ jarok, potok перескóчіти чéрез ярок, пóтік; ~ plot перескóчіти (чéрез) пліт **2** *čo* выхабити *што*, перескóчіти *чéрез што* (*hovor.*); ~ niekoľko riadkov pri čítaní выхабити при чітані дакíлько рядків; ~ dve kapitoly перескóчіти чéрез дві главы *áбо* капітóлы **3** перескóчіти; medzi elektródami ~ila iskra мéджі електрóдами перескóчіла íскра **4** *hovor.* (*do iného tábora ap.*) перéйти, перебíгнути **5** *expr.* обскóчіти, обогнáти, перебíгнути, обíгнути, выпередити; ~ vývoj выпередити рóзвиток • hlas mu ~il ёмý гóлос пересилив ся; ~ilo mu (koliesko) v hlave *žart. hovor.* ёмý (кóліско) перескóчіло в гóлові, у нёго не вшыткo дóма; mráz mu ~ *al.* zimomriavky mu ~ili po chrbte ёмý мóроз по кóжі *áбо* по хырбéті перебíгнув; nepovedz *al.* nekrič hop, kým nepreskočíš [*prísl.*] не говóрь гоп, пóкы не перескóчіш
preskok -u *m tel.* перескóк; ~ cez koňa перескóк чéрез коня

preskúm//ať -a -ajú *dok.* дослідити, перештудовáти; ~ problém дослідити *áбо* перештудовáти прóблем; ~ všetky okolnosti дослідити *áбо* перештудовáти вшыткы сітуáції *áбо* обстáвины; ~ terén проштудовáти місцéвість
preskupen//ie -ia *s* переґрупованя; ~ vojsk переґрупованя войск
preskup//iť -í -ia *dok.* переґруповáти
preskup//ovať -uje -ujú *nedok.* переґрупóвовати
preskúš//ať -a -ajú *dok.* **1** переконтролёвáти, выскушати, выпрóбовати; ~ nový výrobok выскушати новый выробок **2** проекзаменовáти, выскушати; ~ žiakov выскушати учеників
preslabik//ovať -uje -ujú *dok.* прочітати по склáдах
presladený пересолоджéный, дость солодкый; ~ čaj пересолоджéный чай
preslad//iť -í -ia *dok.* пересолодити
preslávený прослáвеный, знáмый, вызначный; ~ vedec прослáвеный наукóвець
preslávn//iť -í -ia *dok.* прослáвити
preslávn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* прослáвити ся, стáти знáмым *áбо* вызначным
proslop//ať -e -ú *dok. vulg.* пропити
presmol//iť -í -ia *dok.* пересмолити
presne *prísl.* рівно, акурáт, нáчас, прáві, ісτο, наісто, бесхыбні, стопроцéнтні; strieľať ~ стріляти наісто; ~ o tretej рівно о трéтій (гóдині); prísť ~ прийти нáчас; ~ zistiť niečo стопроцéнтні выяснити даштó
presn//ý *v rôzn. význ.* акурáтный, бесхыбный, істый, пунктуáлный; ~ človek акурáтный *áбо* пунктуáлный чоловік; ~é váhy бесхыбны вáгы; ~ strojárstvo акурáтне машынобудовáня; ~á streľba іста стрільба; ~á kópia niečoho акурáтна кóпія дачóго; ~á odpoveď бесхыбна óдповідь; ~á adresa акурáтна адрéса; ~ čas акурáтный *áбо* сполягливый час
presol//iť -í -ia пересолити
prespanča -ťa *s hovor.* копыля; немýжова дітина
prespank//a -y *ž hovor. pejor.* преспáнка
pre//spať -spí -spia *dok.* **1** (*istý čas*) проспáти **2** переночовáти **3** *hovor. pejor.*: ~spal dievča преспáв дівча, дівча од нëго загрýбло
pre//spať sa -spí sa -spia sa *dok. hovor. expr.* преспáти ся
prespev//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *nedok.* выспівовати (собі), співáти
presťah//ovať -uje -ujú *dok.* перестяговати; ~ niekoho do novostavby перестяговати дакóго до новóго дóму
presťah//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* перестяговати ся, перéйти; ~ sa do nového bytu перестяговати ся *áбо* перéйти до новóго квáртеля
prestan//ie -ia *s*: bez ~ia непрестáйні, все, без перерушіня
prestarnut//ý пристарілый; domov pre ~ých дім для пристарілых
pre//stať -stane -stanú *dok.* перестáти, шмáрити; ~stať fajčiť він перестáв кýрити *áбо* шмáрив куріня; ~stal sa učiť він перестáв учіти ся, він шмáрив учіня; dážď ~stal додж перестáв *áбо* перейшóв; hlava ~stala bolieť гóлова перестáла боліти, боліня гóловы перешлó; bolesť ~stala біль перешлá *áбо* перестáла
pre//stát[1] ~stojí -stoja *dok.* перетерпіти, перенéсти, переконáти, пережыти
pre//stát[2] ~stojí -stoja *dok.* перестояти, выстояти; ~ hodinu v rade выстояти гóдину в ряді
prestav//ať -ia -ajú *dok.* **1** перебудовáти; ~ dom перебудовáти дім **2** выналожыти на будовáня; ~ dva milióny выналожыти на будовáня два міліóны
prestáv//ať -a -ajú *nedok.* переставáти, кінчіти
prestavb//a -y *ž* **1** перебудовáня; ~ domu перебудовáня дóму; ~ mesta перебудовáня міста; ~ scény перебудовáня сцéны **2** перебудовáня, реорґанізáція; ~ hospo-

dárstva перебудова́ня ґаздова́ня; ~ spoločnosti реорґанiза́ція óбщности

prestav//iť -í -ia *dok.* **1** перебудова́ти; ~ dom перебудова́ти дім **2** переста́вити, перемістити, пересу́нути

prestávk//a -y *ž* **1** пере́рва; poludňajšia ~ обідня пере́рва; pracovná ~ пере́рва в часі робóты *áбо* в робóті; pracovať bez ~y робити без пере́рвы *áбо* без одпочíнку **2** *div.* антра́кт; cez ~u чéрез антра́кт **3** (*v škole*) переміна; veľká ~ велика переміна

prestav//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** перебудóвовати **2** переміщовати, переставляти, пересува́ти

prestieradl//o -a *s* прикрывка; пла́хта

prestieran//ie -ia *s* простера́ня, столóва білізна́; anglické ~ комплéкт столóвой білізны (*шість малых сервíток і єдна́ велика*)

prestier//ať -a -ajú *nedok.* **1** простера́ти, ростяговати, роспростера́ти; ~ na dlážku koberec простера́ти на підлóгу кобéрець *áбо* пóкровець **2** простера́ти; ~ stôl *al.* na stôl простера́ти стіл *áбо* на стіл

prestíž -e *ž* прéдстиг, дóбре мéно, ва́жность, авторíта; stratiť ~ стратити свóю авторíту *áбо* дóбре мéно

prestížn//y *príd. k* **prestíž;** robiť niečo z ~ych dôvodov робити даштó зара́ды прéдстигу

prestoj -a *m odb.* прóстій (*в робóті*)

prestojový простóйный; ~ čas простóйный час

prestol -a *m kniž.* трон; zvrhnúť z ~a зошма́рити з трóну

prestrašen//ý перестра́шеный; ~á tvár перестра́шена тварь

prestraš//iť -í -ia *dok.* перестра́шыти

prestrč//iť -í -ia *dok.* перепхáти, перетягну́ти

prestrel//iť -í -ia *dok.* **1** прострілити; ~ ruku прострілити ру́ку **2** *hovor.* перегна́ти, зáйти в дачім далéко, перестрілити

prestrelk//a -y *ž* перестрілка; ~ z pušiek перестрілка з пу́шок

prestr//ieť -ie -ú *dok.* **1** ростягну́ти, простéрти, роспростéрти; na chodbe je ~etý behúň на хóдбі простéртый пóкровець **2** простéрти; ~ na stôl простéрти (на) стіл

prestrih//ať -á -ajú *dok.* пристригнути, пристречі (*ножычками*)

prestrih//núť -ne -nú *dok.* перестригнути (*ножычками*); перерíзати; ~ niť перерíзати *áбо* перестригнути нитку; ~ vedenie перерíзати веджíня

prestrk//ovať -uje -ujú *nedok.* пересува́ти, перепхава́ти, передíва́ти

prestup -u *m* **1** пересіда́ня (на тра́нспорті) **2** перéступ; ~ žiaka na inú školu перéступ ученика́ на дру́гу шкóлу; ~ na lekársku fakultu перéступ на ліка́рьску факу́лту

prestúp//iť -i -ia *dok.* **1** пересту́пити, перекрóчіти; ~ prah перекрóчіти (чéрез) пóріг; ~ z nohy na nohu пересту́пити з нóгы на нóгу **2** пересісти, зробити пересіда́ня; ~ na autobus пересісти на автóбус; dva razy ~ два раз пересісти **3** (*do inej organizácie*) перéйти, пересту́пити; ~ na inú fakultu пересту́пити на дру́гу факу́лту; ~ na katolícku, pravoslávnu vieru перéйти на католицьку, правосла́вну віру **4** пору́шыти; ~ zákon, zákaz пору́шыти закóн, за́каз

prestupn//ý пересту́пный, пересіда́ючій; ~á stanica пересту́пна станіця, пересіда́юча станіця; ~ lístok пересту́пный листок

prestup//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** пересту́повати, перекрóчовати; ~ prah перекрóчовати (чéрез) пóріг **2** пересіда́ти, пересту́повати, робити пересіда́ня **3** (*do inej organizácie*) переходити; ~ na filozofickú fakultu переходити на філозóфску факу́лту; ~ na inú vieru переходити на іншу віру **4** (*zákon ap.*) пору́шовати

prestyd//núť (sa) -ne sa -nú sa *dok. zastar.* прохолодити ся, нахолодити ся, простудити ся

prestydnut//ie -ia *s zastar.* прохолоджíня, нахолоджíня, простуджíня

prestydnutý *zastar.* простуджéный, прохолоджéный, нахолоджéный

presun -u *m* **1** перéсун, переміщíня, перепрáва; ~ robotníkov na novú stavbu перéсун робíтників на новé будовáня; ~ vojsk переміщíня войск **2** зміна; politické ~y політічны змíны

presu//núť -nie -nú *dok.* **1** пересýнути, перемістити; перешмáрити, перевéсти; ~ bližšie k hranici перемістити *áбо* перешмáрити ближе к граніцям; ~ nábytok na iné miesto пересýнути *áбо* перемістити скрині на дрýге місце **2** (*o čase*) перенéсти, одложыти, переложыти; ~ termín dodania rukopisu одложыти тéрмін зданя рýкопису

presúš//ať -a -ajú *nedok.* **1** сушыти, просýшовати **2** *expr.* выставляти на указáня, укáзовати

presúš//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* повáлëвати ся, поневіряти ся, мотáти ся; укáзовати ся

presuš//iť -í -ia *dok.* **1** пересушыти **2** просушыти, высушыти

presuš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* просóхнути, высохнути, обсóхнути

presúv//ať -a -ajú *nedok.* **1** переміщáти; пересувáти, перестяговати; перекладáти, переводити **2** (*v čase*) переносити, пересувáти

presvec//ovať -uje -ujú *nedok.* просвíчовати; ~ slepačie vajcia просвíчовати курячі яйця

presvedčen//ie -ia *s* пересвíдчіня, пóгляд, істóта; віра; dôjsť *al.* dospieť k ~iu прийти к пересвíдчіню

presvedčený пересвíдченый, ícтый; som ~, že ... я пересвíдченый, же ...; je o tom ~ він в тім íстый, він тóму вірить; він в тім пересвíдченый

presvedč//iť -í -ia *dok. o čom* пересвíдчіти *кóго в чім*

presvedč//iť sa -í sa -ia sa *dok. v čom* пересвíдчіти ся *в чім*; sám som sa o tom ~il я сам пересвíдчів ся о тім

presvedčivý пересвíдчуючій, неспохыбуючій; ~ dôkaz пересвíдчуючій дóказ

presvedč//ovať -uje -ujú *nedok. koho o čom* пересвíдчовати *кóго в чім*

presvedč//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. o čom* пересвíдчовати ся *в чім*

presvedčujúci *p.* **presvedčivý**

presviedčavý пересвíдчуючій; ~ hlas, tón пересвíдчуючій гóлос, тон

presviet//iť -i -ia *dok.* просвітити; ~ slepačie vajcia просвітити курячі яйця; ~ pľúca röntgenom просвітити плюца рéнтґеном, зробити рéнтґен плюц

presvit//ať -á -ajú *nedok.* просвíчовати, проникати, розглядáти; cez záclonu ~alo svetlo lampy чéрез фірґáнґ проникáло світло лáмпы

presyc//ovať -uje -ujú *nedok.* пересычовати; насычовати

presyc//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** пересычовати ся, обíдáти ся, переїдáти ся; ~ sa mäsom переїдáти ся мясом **2** пересычовати ся; ~ sa zabávami пересычовати ся бáлами **3** быти насыченым, быти переїджéным

presyp -u *m geogr.* дýна; piesočné ~y пісóчны дýны

presýpac//í: ~ie hodiny пісóчны гóдины, пересыплюючі гóдины

presyp//ať -e -ú *dok.* пересыпати; ~ múku do iného vrecka пересыпати мукý до дрýгого міха

presýp//ať, presypáv//ať -a -ajú *nedok.* пересыпати; ~ hrach пересыпати гóрох

presýtený **1** пересычéный; ~ zábavami пересычéный забáвами **2** перенасыченый, пересычéный, проникненый; ~ roztok пересычéный рóсток; vzduch ~ parami вóздух пересычéный пáрами

presýt//iť -i -ia *dok. čím* переїсти , насытити; напустити *чім*

presýt//iť sa -i sa -ia sa *dok. čím* **1** переїсти ся, пересытити ся; ~ sa sladkosťami пересытити ся солóдкостями **2** насытити ся, пересытити ся; ~sa zábavami насытити ся забáвами **3** быти насякнутым, быти напущéным

prešediven//ý посивітый; ~é vlasy посивіты вóлосы, посивíте вóлося

prešibaný хітрый, префіка́ный, выбитый, валу́шный; ~ chlapec хітрый хло́пець; ~ úsmev хітрый у́смів

pre//šiť -šije -šijú *dok.* **1** перешыти; ~ sukňu, kabát перешыти су́кню, ка́бат **2** сшыти; ~ knihu сшыти *áбо* зброжуровáти книгу **3** пришыти, перешыти, попришывáти, простегáти; ~ golier проштéпати ґáлір

prešívan//ý **1** перешывáный, переробéный; ~é šaty перешывáны шмáты **2** проштепáный, перешывáный; ~ golier перешывáный ґáлір; ~á deka проштепáна дéка

prešív//ať -a -ajú *nedok.* **1** перешывáти, перерабляти **2** (*knihu ap.*) сшывáти **3** проштéповати, перешывáти

preškol//iť -í -ia *dok.* **1** перекваліфіковáти, переучíти; ~ robotníkov перекваліфіковáти робíтників **2** *hovor.* перевыховати

preškol//iť sa -í sa -ia sa *dok.* перекваліфіковáти ся

preškoľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** перекваліфікóвовати, переу́човати **2** *hovor.* перевыхóвовати

preškrab//ať sa -e sa -ú sa, **preškriab//ať sa** -e sa -u sa *dok.* перелíзти, перешкрябати ся; ~ sa cez plot перелíзти чéрез пліт

preškriep//iť -i -ia *dok. koho hovor.* перемочі в гáдці

preškrt//núť -ne -nú *dok.* перечеркну́ти, вычеркнути; ~ slovo, riadok перечеркну́ти слóво, рядок

prešľap -u *m šport.* перешляп (*в скóках, в бíгу і т. п.*)

prešľap//ovať -uje -ujú *nedok.* переміняти ся, перестýповати; ~ z nohy na nohu переміняти ся *áбо* перестýповати з нóгы на нóгу; ~ na (jednom) mieste робити крóкы на єднім місці

prešliap//ať -e -u *dok.* протóптати, выходити; ~ cestičku, chodník протóптати дорóжку, пішник

prešliap//nuť -ne -nu *dok.* перекрóчіти, перестýпити; ~ čiaru перекрóчіти (чéрез) лінію

prešmyk//núť sa -ne sa -nú sa *dok. expr.* перешмыкнути, перемíгнути; ~ sa okolo niekoho перешмыкнути ся кóло дакóго

prešmyk//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* перешмыковати ся, перемíгнути ся

preš//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* пресовáти, выжмыкати, выстискати; ~ hrozno пресовáти грознó

prešpik//ovať -uje -ujú *dok. kuch.* прошпіковáти; ~ mäso slaninou прошпіковáти мясо солонинов

preštep//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* перешывáти; пришывáти; ~ golier перешывáти гáлір

preštik//núť -ne -nú *dok.* **1** пересíкнути (*кліщáми, комбінáчками*); ~ drôt пересíкнути дріт **2** перещíкнути; ~ cestovný lístok перещíкнути путёвый листок

preštud//ovať -uje -ujú *dok.* проштудовáти, дóбрі выучіти; ~ literatúru проштудовáти *áбо* выучіти літерату́ру

preštyliz//ovať -uje -ujú *dok. čo* перештілізовáти, одредакторовáти штіл *чóго*, штілістічні переробити *áбо* перетворити; ~ vetu перештілізовáти речíня

prešvih//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* перескóчіти, перелетíти; ~ sa cez zábradlie перескóчіти чéрез огорóду

pretáč//ať -a -ajú *nedok.* **1** переливáти; зливáти; ~ víno, pivo переливáти винó, пиво **2** перекручáти, знóва накручáти, перемóтовати; ~ film z jednej kazety do druhej перекручáти філм з єднóй казéты на дру́гу

preťahovačk//a -y *ž hovor.* затримованя, здовгáве волочíня; перетягованя

preťah//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** перетяговати, переміщáти; ~ skriňu ku dverám перетяговати скриню к двéрям **2** протяговати, перенóшовати, передівáти; ~ niť cez uško ihly передівáти нитку чéрез у́шко іглы **3** притяговати, ланарити, примáнёвати;

~ niekoho na svoju stranu притяговати дакóго на свíй бік **4** ростяговати, натяговати **5** тягáти, тягáво выслóвлёвати *áбо* говорити **6** *hovor.* (*v čase*) затяговати, тягáти, перетяговати **7** *čím po čom* тягáти; ~ sláčikom po strunách тягáти смыком по стрýнах; ~ niečo žehličkou перéйти (злéгка) даштó (*біґляйзом*) **8** *expr.* ударяти, бýхати

preťah//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** (*v čase*) перетяговати ся, продóвжовати ся; schôdza sa ~uje громáда перетягує ся **2** протяговати ся, выстерáти ся **3** пересилёвати ся, намагáти ся, дéрти ся

pretanc//ovať -uje -ujú *dok.* протанцёвáти; ~ovala celý večer онá протанцёвáла цíлый вéчор

pretáp//ať -a -ajú *nedok.* топити, ростóплёвати; ~ oceľ ростóплёвати óціль

pre//ťať -tne -tnú *dok.* **1** перерубáти, розрубáти, перетяти; россечí; ~ haluz перерубáти конáрик **2** пересечí; ~ cestu пересечí дорóгу **3** *expr.* перервáти, нарýшыти; ticho ~ťal prenikavý výkrik тихо нарýшыв міцный крик

pre//ťať sa -tne sa -tnú sa *dok.* перетяти ся, пересíкнути ся

pretav//iť -í -ia *dok.* перетопити; ~ kov перетопити метáл

preťažen//ie -ia *s tech.* перетяжíня; ~ strojov перетяжíня машын

preťažen//ý перетяжéный, барз затяжéный; ~ motor перетяжéный мóтор; je ~ prácou він перетяжéный робóтов; ~é nervy напнýты нéрвы

preťaž//iť -í -ia *dok.* перетяжыти; ~ stroj перетяжыти машыну; ~ vozeň перетяжыти ваґóн; ~ elektrickú sieť перетяжыти електричну сіть

preťaž//ovať –uje -ujú *nedok.* перетяжовати

pretekár -a *m* учáстник шпортóвых перемагáнь; (*účastník automobilových ap. pretekov*) перебіжник *м*

pretekárk//a -y *ž* учáстниця шпортóвых перемагáнь; перебіжничка *ж*

pretekársk//y *príd. k* **pretekár; ~** motocykel перебігáюча мотóрка; ~é lietadlo шпортóвый *áбо* технíчный ероплáн; ~á dráha дорóга на перебíгованя

pretek//ať[1] -á -ajú *nedok.* **1** переливáти ся (чéрез край) **2** *v rôzn. význ.* протікáти; cez dedinu ~á potok чéрез валáл *áбо* селó протíкать пóтік; do člna ~ala voda до лóдькы протікáла вóда, лóдька теклá, в лóдьці была вóда

pretek//ať[2] -á -ajú *nedok. šport.* перебігáти ся; брáти ýчасть в перебігáнях; aktívne ~ актíвні участнити ся в перебігáнях

pretek//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* перебігáти ся, перемагáти ся; ~ v žartoch перебігáти ся в жáртах

pretek//y -ov *m pomn.* перебігáня; (*automobilové, lyžiarské ap.*) перебігáня; ľahkoatletické ~ легкоатлетíчны перебігáня, перебігáня в легкíй атлéтіці; plavecké ~ перебігáня в плáвані; lyžiarske ~ лíжны перебігáня; automobilové ~ автомобілóвы перебігáня; cyklistické ~ біціґлёвы перебігáня; recitačné ~ перебігáня в декламáції

préterit//um -a *s gram.* прéтеріт, минýлый час

pretiah//nuť -ne -nu *dok.* **1** перетягнýти, перемістити; ~ stôl k obloku перетягнýти *áбо* перемістити стіл к óблаку **2** перетягáти, переносити, передíти; ~ niť cez uško ihly передíти нитку чéрез ýшко іглы **3** притягнýти, зланарити, приманити; ~ niekoho do svojho závodu приманити дакóго до своёго завóду; ~ brankára притягнýти бранкаря **4** ростягнýти, натягнýти **5** протягнýти, тягáво повісти *áбо* высловити **6** *hovor.* (*v čase*) затягнýти, перетягнýти; ~ schôdzu перетягнýти зíбрáня *áбо* громáду **7** *čím po čom* протягнýти, перéйти, перéйти ся; ~ sláčikom po strunách протягнýти смыком по стрýнах; ~ šaty žehličkou перéйти біґляйзом шмáты **8** *expr.* ударити, бýхнути, плéснути, зáйти

pretiah//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* **1** (*v čase*) перетягнýти ся, затягнýти ся; prednáška sa ~la лéкція перетягла ся **2** протягнýти ся, выстерти ся; vstal, ~ol sa він встав, протягнýв ся **3** підорвáти силы, пересилити ся, высилити ся

pretiahnutý **1** подовговáстый, продовжéный; ~ tvar подовговáста фóрма **2** (*o zvuku, o hlase*) тягáвый, протяжный

pre//tiecť -tečie -tečú *dok.* перелляти ся, , перетечí (чéрез край); voda ~tiekla вóда перетеклá чéрез край **2** протікáти; strecha ~tiekla стріха протíкла

pretín//ať -a -ajú *nedok.* **1** перетинáти, перерубáти; россікáти **2** пересікáти; cestu ~al chodník дорóгу пересікáв пішник **3** *expr.* перерывáти, перерýшовати

pretín//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* пересікáти ся, перетинáти ся; ulice sa ~ajú v pravom uhle ýлиці пересікáють ся під прямым ýглом

pretis//núť -ne -nú *dok.* перетиснути, перепхáти, просýнути; ~ niekoho cez oblok перепхáти дакóго чéрез óблак

pretis//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* перепхáти ся, перетиснути ся, просýнути ся; ~ cez dvere перепхáти ся чéрез двéрі

pretk//ať -á -ajú *dok.* переткáти, выткати; ~ látku zlatom переткáти полóтно золотóв нитков

pretkáv//ať -a -ajú *nedok.* ткáти (*взóрку даякóв нитков*)

pretlač -e *ž typ.* **1** перепечáтка **2** надпéчатка (*на поштóвій знáмці і т. п.*)

pretláč//ať -a -ajú *nedok.* **1** пропхавáти, перетисковати, просувáти; ~ stôl cez dvere перепхавáти стіл чéрез двéрі **2** *kuch.* пасіровáти, протерáти (*чéрез сито*); ~ paradajky пасіровáти парадíчкы **3** передрукóвовати, публіковáти знóва; ~ článok передрукóвовати статю

pretláč//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* пропхавáти ся, протисковати ся, просувáти ся, пролізáти; ~ sa cez zástup ľudí продерáти ся чéрез мáсы

pretlač//iť -í -ia *dok.* **1** пропхáти, протискнути, просýнути; ~ stôl cez dvere пропхáти стіл чéрез двéрі **2** *kuch.* пропасіровáти, протéрти (*чéрез сито*); ~ paradajky, zeleninu протéрти *áбо* пропасіровáти парадíчкы, зеленину **3** передруковáти, опубліковáти знóва; ~ článok передруковáти статю

pretlač//iť sa -í sa -ia sa *dok.* пропхáти ся, протиснути ся, просýнути ся, перелíзти; ~ sa cez dav продéрти ся чéрез мáсы

pretlak -u *m* **1** щáва; paradajkový ~ парадíчкова щáва **2** *tech.* надмíрный *áбо* звышéный тиск; ~ pary надмíрный тиск пáры

pre//tĺcť sa -tlčie sa -tlčú sa *dok. expr.* перетовчі ся, перебити ся; ~ sa do prvého перетовчі ся до выплаты

pre//tĺkať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* перетóвковати ся, перебивáти ся

pretlmoč//iť -í -ia *dok.* **1** переклáсти, перевéсти (*на дрýгый язык*) **2** высловити, передати; piesňou ~ žiaľ спíванков высловити жаль

preto **1** *spoj.* зáто; letí prvý raz, ~ sa bojí він летить пéршый раз, зáто боïть ся **2** *zám. prísl. obyč. nasleduje spojka* že, lebo, aby зáто, же; пóтім, жéбы; для тóго, жéбы; spomenul som si na to ~, že som ho stretol я спомянув на тотó, зáто же стрíтив ёгó • nič ~, ~ nič ніч, тотó не мать значíня; každé prečo má svoje ~ [*prísl.*] кáжде зáто, мать своє што, вшытко мать свóю причíну

pretoč//iť -í -ia *dok.* **1** перелляти; зляти; ~ víno do druhého suda перелляти винó до дрýгой бóчкы **2** перемотáти, перевити; ~ film перемотáти *áбо* перевити філм **3** перекрутити (*пошкóдити*); ~ skrutku перекрутити шрýбку

prétor -a *m hist.* прéтор

prétorián -a *hist.* преторіáнець

prétoriánsky *hist.* преторіáньскый

prétorsk//ý *hist.* прéторьскый; ~é právo прéторьске прáво

pretože *spoj.* зáто же; так як

pretras -u *m hovor.*: prísť na ~, byť na ~e стáти *áбо* быти тéмов *áбо* предмéтом бісíды; brať niekoho na ~ бісідовáти о дачíм, о дакíм; перетрясáти дашто́; плетковáти о дакíм, о дачíм

pretrénovaný *šport.* перетреновáный; унавéный, вычерьпаный

pretrén//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. šport.* перетреновáти ся; унавити ся, вычерьпати ся

pretŕh//ať -a -ajú *nedok. poľnohosp.* попретóрговати, прорíджовати; ~ mrkvu прорíджовати мóрков

pretrhávk//a -y *ž poľnohosp.* прорíджованя; ~ repy, kukurice прорíджованя цвиклы, тендерíці *áбо* кукурíці

pretrh//núť -ne -nú *dok.* **1** перетóргнути, ростóгнути; ~ niť перетóргнути нитку; ~ papier ростóргнути пáпірь **2** перерýшыти; застáвити; ~ styky s niekým перерýшыти з дакым спої́ня; ~ mlčanie перерýшыти мовчáня; ~ ticho нарýшыти тихо **3** натóргнути, пошкóдити

pretrh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** перетóргнути ся, ростóргнути ся; povraz sa ~ol мóтузок перетóргнув ся *áбо* ростóргнув ся **2** перерýшыти, застáвити **3** высилити ся, стóргати ся

pre//triasať -a -ajú *nedok.* **1** тéрти, трепáти; ~ ľan, konope тéрти лен, конóплі **2** *expr.* перетрясовати, переберáти, розоберáти, посýджовати; ~ udalosti посýджовати *áбо* розоберáти пригоды

pre//triasť -trasie -trasú *dok.* **1** перетрясти, натрясти **2** *expr.* перетрясти, переберáти, розобрáти, обсудити

pretr//ieť -ie -ú *dok.* **1** утéрти, протéрти; ~ si rukou ústa утéрти ýста рукóв **2** натéрти, намáзати **3** (*cez sito*) протéрти, пропасіровáти ● ~ si oči протéрти (собí) óчі; sotva si ~el oči він лем што óчі протéр, він лем што збудив ся *áбо* отворив óчі; ~ fúzy niekomu нарýшыти *áбо* стóргнути дачії́ плáны

pretromf//núť -ne -nú *dok.* **1** перетромфовáти, перебити трóмфом *áбо* высшов кáртов **2** *hovor.* переконáти, перемочí, перевышыти

pretržitý *odb.* перерýшованый; ~ pohyb перерýшоване погынáня

pretvár//ať -a -ajú *nedok.* перетвóрёвати

pretvárk//a -y *ž* притвóрёваня

pretvar//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* притваряти ся

pretvor//iť -í -ia *dok.* перетворити; ~ prírodu перетворити прирóду

preukaz -u *m* леґітімáція; občiansky ~ леґітімáція жытеля; ~ totožnosti леґітімáція тотóжности; vodičský ~ леґітімáція шóфера; členský ~ члéньска леґітімáція; čitateľský ~ чітáтельска леґітімáція; pracovný ~ робóча книжка

preuká//zať -že -žu *dok.* проявити, указáти; ~ niekomu lásku проявити ку дакóму свóю любóв; ~ poctu niekomu указáти честь дакóму; ~ niekomu službu зробити слýжбу дакóму

preuká//zať sa -že sa -žu sa *dok.* *čím* леґітімовáти ся, доложыти *што*; ~ sa občianskym preukazom доложыти леґітімáцію жытеля

preukaz//ovať -uje -ujú *nedok.* проявляти, укáзовати

preukaz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* *čím* леґітімовáти ся, докладáти *што* (*леґітімáцію і т. п.*)

preukážk//a -y *ž* леґітімáція тотóжности

prevádz//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** (*cez ulicu*) переводити **2** переводити, переписовати; ~ peniaze na bežný účet переводити пінязі на обычáйный ýчет; ~ dom na dcérino meno переводити дім на мéно дóнькы *áбо* дíвкы

prevádz//ať[2] -a -ajú *nedok. odb.* вéсти, здíйснёвати, реалізовáти; ~ stavbu вéсти будовáня, ставляня; ~ remeslo заоберáти ся ремéслом

prevádzk//a -y *ž* ход; робóта, діялність *ж*; ~ závodu робóта завóду; ~ vysokej pece

ход *áбо* робóта высóкой пéци; dať niečo do ~y пустити даштó до хóду; byť v ~e робити, діяти, быти в хóді; vyradiť niečo z~y вырядити даштó із робóты; vedúci ~y завідуючій выробы

prevádzkar -a *m hovor.* цехóвый мáйстер

prevádzkar//eň -ne *ž* майстéрьска, цех

prevádzkov//ý *príd. k* **prevádzka;** ~ inžinier выробный інжінірь, інжінірь во выробі; ~é poruchy дефéкты во выробі; ~é predpisy выробны інштрýкції

prevádzkyschopný *odb.* выробыспосóбный; ~ traktor трáктор вгóдный к выробі

prevah//a -y *ž* перевáга, перевышованя, вéкша сила, вéкша спосóбность, пресила, выгода; číselná ~ чісéлне перевышованя; mať ~u nad niekým, niečím мáти выгоду пéред дакым, дачім

prevár//ať -a -ajú *nedok.* переваряти

prevar//iť -í -ia *dok.* переварити; ~ mlieko переварити молóко

prevážl//ať -a -ajú *nedok.* перевозити, переправляти

prevážl//iť -i -ia *dok.* **1** (*ešte raz*) перевáжыти; ~ mäso, múku перевáжыти *áбо* звáжыти іщі раз мясо, мукý **2** (*na jednu stranu*) перевáжыти, перетягнýти

prevažne *prísl.* перевáжні, глáвні, бівше, збівша, звéкша

prevažn//ý перевáжный, перевышуючій, переобладáючій, рішýчій, надполовинный; ~á väčšina перевáжна бівшість

prevaž//ok -ku *m* переважіня (*звышок при важіні*)

prevaž//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* **1** (*ešte raz*) перевáжовати **2** (*na jednu stranu*) перевáжовати, перетяговати

prevaž//ovať[2] -uje -ujú *nedok.* чісéлні перевышовати, мáти перевáгу, быти в перевáзі

preväz -u *m lek.* перевязáня; ísť na ~ іти на перевязáня

preväz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** перевязовати, завязовати; ~ balík motúzom перевязовати бáлик мóтузком **2** перевязовати, робити перевязáня

prevenc//ia -ie *ž* превéнція, попереджіня, профілáктіка; ~ chorôb *lek.* попереджіня бóлестей, профілáктіка хворóт

preventívn//y превентівный, охраняючій, попереджуючій, профілактічный; ~e očkovanie превентівне *áбо* охорóнне скіпіня; ~e opatrenia попередуючі міры

prever//iť -í -ia *dok.* перевірити; ~ normy перевірити нóрмы; ~ akosť перевірити якость; ~ členov strany перевірити члéнів пáртії

preverovan//ie -ia *s* перевірка

prever//ovať -uje -ujú *nedok.* перевіряти

preves//iť -í -ia *dok.* **1** (*na iné miesto*) перевісити **2** *cez čo* завісити, перевісити, перешмáрити

preves//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*na iné miesto*) перевішовати **2** *cez čo* вішáти, перешмáрёвати (*чéрез даштó*)

prevetr//ať -á -ajú *dok.* провітрити; ~ izbu провітрити ізбу; ~ pľúca прочістити плюца

prevetráv//ať -a -ajú *nedok.* провітрёвати

pre//viať -veje -vejú *dok.* продýти, профýкати

previa//zať -že -žu *dok.* **1** перевязáти; ~ balík motúzom перевязáти бáлик мóтузком **2** перевязáти, зробити перевязку; ~ ranu перевязáти рáну

previerk//a -y *ž* перевірка; чістка; ~ plánov перевірка плáнів

pre//viesť -vedie -vedú *dok.* **1** перевéсти; ~ dieťa cez ulicu перевéсти дітину чéрез ýліцю **2** переклáсти, переписáти; ~ majetok na syna перевéсти маєток на сына ● ~ niekoho cez lavičku оклáмати дакóго, обкрутити собі дакóго кóло пáлця

pre//viezť -vezie -vezú *dok.* **1** перевéзти, перепрáвити; ~ niekoho cez rieku перевéзти дакóго чéрез рікý; ~ chorého do nemocnice перевéзти *áбо* одпрáвити хвóрого до шпыталя **2** повозити; ~ hostí po meste повозити гóстів по місті; ~ deti autom повозити діти на áвті

pre//viezť sa -vezie sa -vezú sa *dok.* **1** перевéзти ся, перепрáвити ся; ~ sa na druhý breh перепрáвити ся на дрýгый бéрег **2** повозити ся; ~ sa po meste повозити ся по місті; ~ sa na koči повозити ся на кочі **3** *hovor.* перéйти (свóю) зáставку

prevíj//ať -a -ajú *nedok.* **1** перевивáти; ~ film перевивáти філм **2** перевивáти, перепеленковáти; ~ dieťa перевивáти *áбо* перепеленковáти дітину

previnen//ie -ia *s* провініня, вина, престýпок, прогрішíня ся; ľahké, ťažké ~ легкый, тяжкый престýпок

previnil//ec -ca *m* винник, провинившый ся; politický ~ політíчный винник

previnilý *kniž.* виновáтый, винный, провинившый ся

previn//iť sa -í sa -ia sa *dok. proti komu* провинити ся *пéред кым*, зробити престýпок

previ//núť -nie -nú *dok.* **1** перевити, перемотáти; ~ film перевити філм **2** перевити, перепеленковáти, завити; ~ dieťa завити дітину

previs -u *m* **1** перевíс; skalný ~ перевíс скáлы **2** *ekon.* несплóвнена часть плáну (*переходяча на слідуючій рік*); (*o peniazoch*) переходячій остáток

pre//viť -vije -vijú *dok.* **1** перевити **2** перевити (*дітину*)

prevláč//ať -a -ajú *nedok. hovor. expr.* переносити, переміщовати, переволóчовати

prevládajúci переважáючій, мáючій перевáгу, перебíвшуючій, панýючій; ~ názor переважáючій *áбо* панýючій пóгляд; ~ vplyv перевáжуючій вплив

prevlád//ať[1] -a -ajú *nedok.* перевáжовати, перебíвшовати, пановáти; ~a názor перевáжать *áбо* панýє пóгляд

prevlá//dať[2] -dze -dzu *dok. koho, čo* перемочí, переконáти

prevlád//nuť -ne -nu *dok.* **1** перемочí, мáти перевáгу, взяти верьх, перевáжыти **2** (*premôcť silou*) переконáти, перемочí, опановáти, оволодíти, зміцнити ся дакóго

prevlečník -a *m* мýжскый кáбат

pre//vliecť -vlečie -vlečú *dok.* **1** просýнути, продíти, перетягнýти; ~ niť uškom ihly продíти нитку ýшком іглы **2** перевлечí, переоблечí, вымінити пóстільну білізнý (*оболóчіны, перинянкы*); ~ posteľ перевлечі пóстіль, вымінити пóстільну білізнý; ~ paplón переоблечí пáплон

prevliečk//a -y *ž hovor.* оболóчіна (*на перину, на зáголовок*)

prevliek//ať -a -ajú *nedok.* **1** просувáти, продівáти, перетяговати **2** перевлікáти, міняти пóстільну білізнý (*оболóчіны*)

prevod -u *m* **1** *práv. účt.* переведжíня; ~ majetku na ženu переведжíня маєтку на женý; ~ zmenky переведжíня змíнкы **2** *tech.* переношíня, перепинáня, привод; remeňový ~ ремінёве переношíня, ремінёвый привод; reťazový ~ ланцóве переношíня; ozubený ~ зýбчате переношíня

prevodný **1** перевóдный; ~ lístok перевóдный листок **2** *tech.* перевóдный, перенóсный, приводячій; ~ mechanizmus перевóдный *áбо* перенóсный механíзм; ~ remeň перенóсный *áбо* приводячій рéмінь

prevodov//ý *tech.* перевóдный, перенóсный, приводячій; ~é koleso перенóсне кóлесо; ~á skriňa перевóдна скринька

prevoz -u *m* перевозíня, переправляня; ~ tovaru перевозíня товáру

prevozn//ý **1** перевóзный, перепрáвный; ~á tarifa заплачíня за перепрáву **2** путóвный, погынáючій; ~ prístroj погынáючій прибор; ~á predajňa путóвный склеп

prevrac//ať -ia -ajú *nedok.* перевертáти, обертáти, перекладáти; ~ stránky knihy обертáти *áбо* листовáти сторóны книгы; ~ šálku hore dnom перевертáти гóрня горí дном

prevrac//ať sa -ia sa -ajú sa *nedok.* перевертáти ся, обертáти ся

prevrat -u *m* переворóт, зміна, переміна; vedecký ~ переворóт в наýці; technický ~ технічный переворóт, технічна револýція; štátny ~ держáвный переворóт

prevráten//ý 1 перевернýтый, обернéный; ~ stôl обернýтый стіл; ~é sane перевернýты сáнкы **2** змінéный, скреслéный, перекручéный, знетворéный; ~é názory перекручéны *áбо* неспрáвны пóгляды; скреслéны предстáвы

prevrát//iť -i -ia *dok.* **1** перевернýти, обернýти; ~ list v knihe обернýти сторінку в книзі; ~ stôl перевернýти *áбо* обернýти стіл **2** змінити, перевернýти (*hovor.*), обернýти; ~ šaty перевернýти шмáты • ~ niečo na žart обернýти даштó на жарт; ~ niečo hore nohami перевернýти даштó горі ногáми *áбо* верьх дном; ~ kabát *hovor.* обернýти кáбат, тримати ніс пóдля вітру; ~ niečo naruby перевернýти даштó нáрубы

prevrát//iť sa -i sa -ia sa *dok.* перевернýти ся, обернýти ся; sane sa ~ili сáнкы перевернýли ся; ~ sa na chrbát обернýти ся на хырбéт *áбо* лячі на хырбéт

prevratn//ý переворóтный, ведýчій к переворóту (*в дачім*); револýчный; ~á zmena корінná зміна; mať ~ význam мáти вáжне значіня

prevratový *príd. k* **prevrat**

prevrh//núť -ne -nú *dok.* перевéргнути, перевернýти, обернýти; ~ pohár, šálku перевернýти пóгар, гóрня горі дном; ~ stôl, stoličku перевернýти стіл, столéць; ~ čln перевернýти лóдьку

prevŕt//ať -a -ajú *dok.* перевертíти, провертíти; ~ dosku перевертíти дóску; ~ otvor провертíти дірý

prevtel//iť -í -ia *dok.* перевоплотити, перевтілити

prevtel//iť sa -í sa -ia sa *dok.* перевоплотити ся, перевтілити ся

prevteľ//ovať -uje -ujú *nedok.* перевоплощáти, перевтíлёвати

prevteľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* перевоплощáти ся, перевтíлёвати ся

prevychov//ať -á -ajú *dok.* перевыховати; ~ mládež перевыховати молодéж

prevychováv//ať -a -ajú *nedok.* перевыхóвовати

prevýš//iť -i -ia *dok.* **1** перерости; ~ niekoho o hlavu перерости дакóго о гóлову **2** *čo, koho, koho v čom* переконáти, предстигнути

prevyš//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** перерострáти (до вышкы) **2** (*predstihovať*) перевышовати

prevzat//ý перевзятый; ~é slovo перевзятé слóво

pre//vziať -vezme -vezmú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* перевзяти, прияти; ~ peniaze, zásielku, list перевзяти пінязі, бáлик, письмо; ~ tovar перевзяти *áбо* прияти товáр; ~ hlásenie прияти рáпорт; ~ telefonický rozhovor прияти телефóнный гóвор **2** прияти, взяти до свóїх рук; ~ moc взяти міць до свóїх рук; ~ velenie прияти на сéбе комáндованя; ~ funkciu прияти фýнкцію; ~ zodpovednosť взяти на сéбе одповідность; ~ agendu перевзяти аґéнду; ~ výchovu niekoho перевзяти выхову дакóго; ~ iniciatívu взяти ініціатíву до свóїх рук **3** перевзяти; перейняти; ~ slová перевзяти слóва; ~ kultúru перейняти култýру; ~ obyčaje перейняти обычаї

prevždy *prísl.*: raz ~ раз і навсé

prezenc//ia -ie *ž* презéнція, навщівность *ж*; zisťovať ~iu познáчіти навщівность

prezenčn//ý: ~á listina список учáстників *áбо* учáствуючіх; ~á služba *hovor.* актівна воєньска слýжба

prezent -u *m kniž.* прéзент, дарýнок, припідношíня, підношíня

prézent -u/-a *m gram.* прéзенс, теперíшній час

prezer//ať -á -ajú *nedok.* **1** перезерáти, переглядáти, просмóтрёвати; ~ knihu, časopis перезерáти книгу, журнáл/часóпис **2** *koho* проглянути (хвóрого) *dok.*

prezerať si *p.* **prezerať 1**
preziab//nuť -ne -nu *dok.* перемéрзнути, прозябнути, закочаніты; mám ~nuté nohy мам закочаніти нóгы
prezident -a *m* презідéнт; ~ republiky презідéнт репýблікы; ~ Akadémie vied презідéнт Академії наýк; voľba ~a вóльба презідéнта, презідéнтьскы вóльбы
prezidentsk//ý презідéнтьскый; hodnosť ~a тітул презідéнта
prezíd//ium -ia *s* презідія *ж*
prezieravý уважливый, продýмуючій, предвідáвый; ~ človek уважливый чоловік; ~ politik предвідáвый політік
prezim//ovať -uje -ujú *dok.* перезимовáти
prézl//e -í *ž mn. č. hovor.* бризлі
pre//zliecť -zlečie -zlečú *dok.* перезлечі, переодіти
pre//zliecť sa -zlečie sa -zlečú sa *dok.* перезлечі ся, переодіти ся
prezrad//iť -í -ia *dok.* прозрáдити, вызрадити; ~ tajomstvo вызрадити тáйность *áбо* тáйну; ~ kamaráta прозрáдити камарáта
prezrad//iť sa -í sa -ia sa *dok.* прозрáдити ся
prezrádz//ať -a -ajú *nedok.* прозрáджовати (*тáйну і т. п.*)
prezrádz//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* прозрáджовати ся
prezret//ý перезрітый; ~é hrozno перезріте грознó
pre//zrieť[1] -zrie -zrú *dok.* **1** проглянути, попозерáти; ~ knihu проглянути книгу **2** *koho* проглянути (хвóрого); lekár ho ~zrel лікарь проглянув ёгó **3** *koho, čo* роскрыти, угáднути *кóго, што*
pre//zrieť[2] -zreje -zrejú *dok.* перезріти
prezrieť si *p.* **prezrieť**[1] **1**
prez//uť -uje -ujú *dok.* перезýти
prez//uť sa -uje sa -ujú sa *dok.* перезýти ся
prezuv//ky -iek *ž mn. č.* (*j. č.* **~ka**) ґалóшы; папýчі (*домáшні*)
prezv//ať -e -ú *dok.* прозвáти
prezved//dať sa -á sa -ajú sa *nedok.* перезвідовати ся, вызвідовати ся
pre//zvedieť sa -zvie sa -zvedia sa *dok.* дозвідати ся
prezýv//ať -a -ajú *nedok.* прозывáти
prezývk//a -y *ž* прозывка
prežehl//iť -í -ia *dok.* пробіґлёвáти; ~ látku пробіґлёвáти полóтно; ~ šaty пробіґлёвáти шмáты *áбо* láхы
prežehn//ať -á -ajú *dok.* перекрестити
prežehn//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* перекрестити ся
prežehnáv//ať -a -ajú *nedok.* крестити
prežehnáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* крестити ся
prežier//ať[1] -a -ajú *nedok.* пережерáти (*о мóлях і т. н.*)
prežier//ať[2] -a -ajú *nedok.* глотáти, проглóтовати; ~ slzy глотáти слызы
prežier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. vulg.* пережерáти ся; переїдáти ся, пересычовати ся
pre//žiť -žije -žijú *dok.* **1** прожыти, провéсти; ~ detstvo v Prešove прожыти дітинство в Пряшові *áбо* провéсти літо на валáлі **2** пережыти, скýсити, перетерпіти, знéсти, вытримати; ~ šťastie скýсити *áбо* зажыти щáстя; mnoho ~žil він мнóго пережыв **3** *koho* пережыти
prežit//ok -ku *m* пережыток; ~y v myslení ľudí пережыткы в мышліні *áбо* в дýмані людéй
prežitý застарáлый; пережытый
prežív//ať -a -ajú *nedok.* **1** прожывáти, проводити **2** пережывáти, скýшовати **3** *koho* пережывáти
pre//žrať[1] -žerie -žerú *dok.* перегрызти, продіравити, розжéрти (*о мóлях і т. н.*); kabát ~žratý moľami кáбат *áбо* ковт (*zastar.*) прожéртый мóлями
pre//žrať -žerie -žerú *dok. vulg.* (*jedením strovit*) прожéрти
pre//žrať sa -žerie sa -žerú sa *dok. vulg.* обжéрти ся, обîсти ся; переїсти ся, пересытити ся; пережéрти ся

pre//žrieť -žrie -žrú *dok.* пролыґнути *aj pren.*; ~ chlieb пролыґнути хліб; ~ hnev пролыґнути гнів; ~ urážku пролыґнути ганобіня; ~ odpoveď стримати ся од óдповіді • ~ sliny *al.* slinky *hovor.* перемочі гóлод *áбо* смак на даштó

prež//uť -uje -ujú, **prež//uvať** –uje -ujú *dok.* пережýвати, розжýвати

prežúv//ať -a -ajú *nedok.* **1** розжýвовати, пережýвовати **2** (*o prežúvavcoch*) жýвати

prežúvav//ec -ca *m zool.* жýваюче звіря

pŕhľav//a -y *ž* коприва • dotkla sa ~ plota *žart.* далéка родинá

pŕhľavk//a -y *ž hovor.* копривка, кóжны стрýпикы

pŕhľavový копривный

pŕhl//iť -i -ia *nedok.* **1** печі копривов **2** попечі ся; pŕhľava ~i коприва печé *áбо* пáлить

prchav//ý **1** *kniž.* порхáвый, летýчій, бíглый, кýртый; ~ cit порхáве чýвство; ~á sláva кýрта слáва; ~ sen кýртый сон **2** *chem.* етерíчный; ~é látky летýчі *áбо* етерíчны рíчовины; ~é plyny летýчі плíны

prchk//ý выбушный, нарéмный, прудкый, імпулзíвный; ~ človek выбушный *áбо* прудкый чоловíк; ~á povaha імпулзíвный харáктер

pŕch//nuť -ne -nu *nedok.* **1** опадáти; lístie ~ne листя опáдать **2** ліняти; vtáky ~nu птáхы лíнять

pri *predl. so 6. p.* **1** *при кім, чім;* (о)кóло *кóго, чóго*; ~ obloku при óкні *áбо* óблаці; ~ dverách при двéрях; ~ ceste при дорóзі; stáť ~ vchode стояти при вхóді; záhrada ~ dome сад при дóмі, сад (о)кóло дóму; vŕba rastie ~ potoku вéрьба ростé при пóтоці **2** з *кым*, при *кім;* bývať ~ otcovi жыти (довєдна) з вітцём; nemám ~ sebe peniaze я не мам при сóбі *áбо* кóло сéбе пінязі; doklady som mal ~ sebe докумéнты я мав при сóбі **3** по, за *чім*, в часí *чóго*; ~ obede, večeri за обíдом, по обíді, вечéрі, в часí обíда, вечéрі; ~ práci а) при робóті; б) в часí робóты **4** (*vyjadruje stav niekoho*); byť ~ (dobrom) rozume быти при свóїм *áбо* здорóвім розýмі; byť ~ vedomi *al.* ~ sebe быти при пóвній пáмяти; udržať niekoho ~ živote утримати дакóго при жывóті, захранити дакóму жывот; všetko ostane ~ starom вшытко зостáне по-стáрому *áбо* так, як было **5** (*vyjadruje okolnosť*); tancovať ~ gramofóne танцёвáти при ґрамофóні; čítať ~ sviečke чíтати при свíчці; ~ tejto príležitosti при тій нагóді • sedieť mamke ~ sukni *hovor.* тримати ся мáмкіной сýкні; hlava ~ hlave гóлова при гóлові, ябку не є де упасти

priadk//a -y *ž* **1** прядка **2** (*motýľ*) гадвабопряд (*Bombyx mori*)

priad//ky -ok *ž pomn.* прядкы *pomn.*; chodiť na ~ ходити на прядкы *áбо* на посíдкы

priadz//a -e *ž* пряджа; bavlnená, ľanová, vlnená ~ бавовняна, ленóва, вовняна пряджа; česaná ~ *text.* чесáна пряджа

priah//ať -a -ajú *nedok.* запрягáти; ~ kone запрягáти кóні

priam **I** *prísl.* **1**(*hneď*) одрáзу (же), тáкой (же) **2** (*práve vtedy*) в тот сáмый мóмент, як раз, прáві тоды **3** (*rovno*) прямо, рíвно, без выкручáня **II** *čast.* прáві, як раз; ~ dnes som ho stretol я як раз днесь ёгó стрíтив

priamk//a -y *ž geom.* прямá; vodorovná ~ горізонтáлна прямá

priamo **I** *prísl.* **1** *v rôzn. význ.* прямо; ísť ~ іти прямо; pozrieť sa niekomu ~ do očí, do tváre попозерáти ся дакóму прямо до очéй, до твáри; držať sa, sedieť ~ тримати ся, сидíти прямо **2** беспосерéднё, прямо; obrátiť sa ~ na ministerstvo обернýти ся прямо на міністéрство; je zodpovedný ~ mne він зодповíдый беспосерéдні мі; kupovať ~ od výrobcu куповáти прямо од выробці; letieť ~ do Prahy летíти прямо до Прáгы (*без пересáджованя*); diktovať ~ do stroja діктовáти прямо до машынкы писáрьці **3** прямо, отворéні, без выговорок; povedal som mu to ~ я ёмý тотó прямо повíв; odpovedať ~ одповідáти прямо, дати пряму óдповідь **II** *čast.* прямо; pokladám si to ~ za povinnosť повáжам собі тотó за

пряму повинность; utiecť niekomu ~ spred nosa утечі од дакóго прямо спéред нóса

priamočiary прямолінíйный; ~ pohyb *fyz.* прямолінíйне погынáня

priamos//ť -ti *ž* прямóта, отворéность

priamouhlý *geom.* прямоугóлный; з ýглом 180°

priamy 1 *vrôzn. význ.* прямый; ~ smer прямый курз; ~ chôdza пряма похóдка; ~ dôkaz прямый дóказ; ~ zásah прямé попаджíня; ~ vplyv прямый вплив; ~ potomok прямый потóмок; ~ vlak, vozeň прямый пóїзд *áбo* влак, ваґóн; ~e spojenie пряме споїня; ~e voľby прямы вóльбы; ~e volebné právo пряме волéбне прáво; ~a úmernosť *mat.* пряма пропорціонáлность; ~e delenie buniek *biol.* пряме діліня клíток *áбo* бýнёк; ~ pád *gram.* прямый пад; ~ predmet *gram.* прямый предмéт; ~a reč *gram.* пряма реч **2** прямый, простодýшный; отворéный; ~ človek простодýшный чоловíк; ~a povaha прямый *áбo* простодýшный харáктер; ~ pohľad прямый пóгляд ● ísť ~ou cestou іти прямов дорóгов; ~ uhol *geom.* розвернýтый ýгол

prian//ie -ia *s* желáня

priasť pradie pradú *nedok.* **1** прясти; ~ ľan, konope прясти лен, конóплі; ~ na kolovrátku прясти на кудéлі **2** (*o mačke*) мурлыкати

priať praje prajú *nedok.* **1** *komu* жычіти, благожелáти, односити ся благожелáючо ку дакóму **2** *komu čo* желáти, жычіти *кóму што*; prajem vám všetko najlepšie (я) жéлам вам вшытко нáйліпше; ~ niekomu dobré ráno, dobrú noc желáти дакóму дóбре рáно, дóбру ніч *áбo* спокíйну ніч

priať si praje si prajú si *nedok.* желáти, жычіти; nepraje si s tebou hovoriť він не жéлать собі з тобóв бісідовáти; čo si prajete? што собí жéлате?, што вам трéба?

priate//ľ -ľa *m* **1** приятель, камарáт, товáриш; dobrý ~ дóбрый приятель; dôverný ~ довíрный приятель; ~ z detstva приятель з дітства **2** приятель *кóго*, любитель *м чóго*; ~ detí приятель дітéй; ~ hudby любитель мýзыкы; ~ia prírody любителі прирóды ● v núdzi poznaš ~ľa [*prísl.*] приятелі познáють ся в біді; ~lia buďme, dlhy si plaťme [*prísl.*] приятелі бýдьме, дóвгы собі плáтьме

priatel//iť sa -í sa -ia sa *nedok. s kým* дружыти

priateľk//a -y *ž* приятелька

priateľsky *prísl.* по-приятельскы, дрýжні, дружелюбні, по-товаришскы

priateľsk//ý приятельскый, дрýжный, товаришскый, дружелюбный; ~é stretnutie а) приятельске стрітнýтя, стрітнýтя приятелів; б) *šport.* приятельске стрітнýтя; ~é vzťahy приятельскы, товаришскы одношíня; ~ tón приятельскый тон; ~é slová приятельскы слóва

priateľstv//o -a *s* приятельство, дрýжба; dávne ~ довгорóчне приятельство, стáре приятельство; nadviazať, udržovať ~ s niekým надвязáти приятельство, утримовати приятельскы одношíня з дакым; ~ medzi národmi приятельство нарóдів

priaz//eň -ne *ž* наклóнность, сімпáтія; získať si ~ niekoho надобыти наклóнность к собí дакóго; stratiť ~ niekoho стратити сімпáтії дачії

priazniv//ec -ca *m* **1** доброжелáтель, приклóнник *м*, приятель **2** меценáш; застáнця, охорóнця *м*; ~ knižnice, spolku охорóнця бібліотéкы, спóлку

priazniv//ý 1 благоприємный; ~é počasie благоприємна погóда; ~á poloha приємне росположíня; ~é podmienky приємны услóвія; ~ vplyv приємный вплив; ~ vietor приємный вітор **2** позітíвный, благоприємный, приємный; dostať ~ú odpoveď достáти позітíвну *áбo* приємну óдповідь; ~ výsledok позітíвный резултáт **3** доброжелáючій, благожелáючій, благосклóнный

pribal//iť -í -ia *dok.* прибалити, придати, приложыти (*до бáлика, кýфра і т. п.*)

príbeh -u *m* пригóда, істóрія; zaujímavý ~ інтерéсна пригóда; veselý ~ весéла істóрія

pribeh//núť -ne -nú *dok.* прибíгнути

priber//ať -á -ajú *nedok.* **1** принимáти; ~ zamestnancov принимáти робíтників **2** приберáти на вáзі, тучнíти

priber//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. do čoho* брáти ся *за што*, пущáти ся *до чóго*; ~ sa do práce брáти ся за робóту, брáти ся робити

pribíj//ať -a -ajú *nedok.* прибивáти, приклинцёвáти

pri//biť -bije -bijú *dok.* прибити, приклинцёвáти; ~ dosku прибити дóску; ~ podkovu, podpätok прибити пíдков, зáпяток ● stáť ako ~bitý стояти як закопáный

priblíž//iť -i -ia *dok.* приближыти

priblíž//iť sa -i sa -ia sa *dok. v rôzn. význ.* приближыти ся; čln sa ~il ku brehu лóдька приближыла ся к бéрегу; auto sa ~ilo k stanici áвто приближыло ся *áбо* підійшлó к станíці; ~il sa večer приближыв ся *áбо* надійшóв вéчор; ~il sa rozhodujúci moment приближыв ся рішýчій мóмент; ~il sa k cieľu приближыв ся к цíли; ~il sa k pravde приближыв ся к прáвді

približne *prísl.* приближні, згрýба, скóро; ~ určiť приближні *áбо* згрýба опреділити

približn//ý приближный; ~á dĺžka приближна дóвшка; ~á cena приближна цiнá; ~ výpočet приближный вырахунок

približ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. v rôzn. význ.* приближовати ся

príboj -a *m* прибóй; morský ~ мóрьскый прибóй

príbor -u *m* столóвый прибóр; nehrdzavejúci ~ неярджавíючій столóвый прибóр

príborník -a *m* кредéнець

pri//brať -berie -berú *dok.* **1** прияти; ~ nových členov do strany прияти до пáртії новых члéнів **2** прибрáти на вáзі, потучнíти, змогутнíти; veľmi ~brala онá барз прибрáла *áбо* потучнíла; ~ tri kilá прибрáти (на вáзі) три кíла

pri//brať sa -berie sa -berú sa *dok. do čoho* взяти ся *áбо* ухóпити ся *за што*; пустити ся *до чóго*; ~ sa do práce взяти ся за робóту; ~ sa do tanca пустити ся до тáнця *áбо* танцёвáти

pribrús//iť -i -sia *dok.* заострити, трошéчкы поострити; ~ nôž, sekeru заострити нож(ик), сокырку *áбо* топíр

pribrzd//iť -í -ia *dok.* пригамовáти, загамовáти; ~ auto пригамовáти áвто

pribúd//ať -a -ajú *nedok.* прибывáти, прибавляти ся; vody v rieke stále ~a вóды в рікí все прибывать; ~a ľudí, obecenstva людéй, пýблікы прибывать; práce nám ~alo робóты нам прибавляло ся; dieťa ~a na váhe дітина прибавлять на вáзі

pribud//núť -ne -nú *dok.* прибыти, прибáвити ся, нарости *до кíлькости*; obyvateľstva ~lo жытелів прибыло *áбо* нарослó *áбо* збівшыло ся; ~lo mi starostí прибáвили ся мі стáрости, прибыло мі стáростей

pribuch//núť -ne -nú *dok.* прибýхнути, забýхнути; ~ dvere прибýхнути двéрі

príbuzensk//ý родинный; ~é vzťahy родинны одношíня; byť s niekým v ~om pomere быти з дакым в родині

príbuzenstv//o -a *s* **1** рóдство; pokrvné ~ крóвне рóдство **2** родинá, рóдичі, рідня

príbuzn//á -ej *ž* родинá

príbuzn//ý[1] родинный; byť niekomu ~ быти з дакым родинні; ~é kmene родинны племенá; ~é jazyky родинны языкы

príbuzn//ý[2] -ého *m* родинá, рідный

príbyt//ok -ku *m* бывáня *с*, дім

pricap//iť -í -ia *dok. expr.* прибýхнути, забýхнути, прихлóпнути, припéрти; ~ oblok, dvere прибýхнути óблак/óкно, двéрі

pricest//ovať -uje -ujú *dok.* прийти, припутовáти; ~ ranným, večerným vlakom прийти ранíшнім, вечíрным влáком/пóїздом; ~ autom, autobusom прийти áвтом, автобýсои; ~ lietadlom прилетíти ероплáном

pricvál//ať -a -ajú *dok.* (*o koňoch*) прийти цвáлом; (*o jazdcoch*) прискáкати цвáлом
pricvik//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* прищíпнути; ~ si prsty прищíпнути (собі) пáлці
prič//a -e *ž* прíчня, лежáтко з дóсок; drevená ~ деревяна прíчня; ľahnúť si na ~u лячі на лежáтко (*з дóсок*)
pričap//iť -í -ia *dok. expr.* прибýхнути, забýхнути, приклопити • ~ niekomu dvere pred nosom прибýхнути двéрі пéред дачíїм нóсом; ~ dvere za niekým забýхнути двéрі за дакым, выгнати дакóго за двéрі
pričar//iť -í -ia, **pričar//ovať** -uje -ujú *dok.* приворожыти, причаровáти
príčast//ie -ia *s gram.* часопридáвник; činné, trpné ~ актíвный, пасíвный часопридáвник; ~ minulé trpné пасíвный часопридáвник минýлого часý; ~ prítomné trpné пасíвнй часопридáвник теперíшнёго часý
príčetn//ý душéвні нормáлный; byť v ~om stave быти в нормáлнім стáві
príčin//a -y *ž* причíна; ~ choroby причíна хворóты; bez ~y без причíны; z viacerých príčin по мнóгым причíнам; pre tú ~u з той причíны, по тій причíні
pričinen//ie -ia *s* причíніня, старостливость, усéрдность; vlastným ~ím влáстнов усилóвностёв *áбо* старостливостёв
pričin//iť sa -í sa -ia sa *dok. o čo* причíнити ся, постáрати ся, усиловати ся; ~ sa o víťazstvo причíнити ся о перемóгу; усиловати ся к тóму, жéбы перемочі
príčinlivý снажливый, усéрдный
príčinn//ý причíнный; ~á súvislosť причíнне споїня *áбо* причíнна корелáція • ~á veta *gram.* причíнне підрядне речíня
pričiň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. o čo* прикладáти старостливость *áбо* усéрдность *к чóму*, стáрати ся, усиловати ся *о што*
pričít//ať -a -ajú *nedok. dok.* приписовати/приписáти, признавáти/признáти; ~ vinu niekomu приписовати/приписáти вину дакóму
pričlen//iť -í -ia *dok.* причленити, припоїти
pričleň//ovať -uje -ujú *nedok.* причлéнёвати, припóёвати
pričňa *p.* **priča**
pričom *spoj.* причíм
pridáj//ať -a -ajú *nedok.* плéкати, кормити грýдёв; ~ dieťa плéкати дітину
pri//dať -dá -dajú *dok.* приложыти, доложыти, придати, додати; ~ cukru, soli, octu придати цýкрю, сóли, оцтý; ~ stovku приложыти стóвку • ~ do kroku придати до крóку, ускорити крок; ~ plyn *al.* plynu придати плін
pri//dať sa[1] -dá sa -dajú sa *dok. ku komu* придати ся, припоїти ся; ~dal som sa k ním я припоїв ся ку ним
pri//dať sa[2] -dá sa -dajú sa *dok. komu* **1** стáти ся *з чім*; ~dalo sa mu nešťastie з ним стáло ся нещáстя **2** придати ся, пригодити ся; peniaze sa mi ~dali пінязі мі придали ся
pridáv//ať -a -ajú *nedok.* придавáти, додавáти, прикладáти
pridáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. ku komu* припóёвати ся, придавáти ся, примыкáти
prídavn//ý: ~é meno придáвник, адъэктів
prídav//ok -ku *m* **1** придáвок, додáток **2** приплаток; vernostný ~ вірнóстный придáвок, придáвок за выслугу рóків; ~ na deti придáвок к выплаті на дíти
prídel -u *m* придiл, пóрція; denný ~ chleba дéнна пóрція хліба; tovar je na ~ товáр є на придiл *áбо* на кáрткы
pridel//iť -í -ia *dok.* приділити; выділити; ~ niekomu pôdu приділити дакóму зéмлю; ~ niekomu byt дати до ужывáня *áбо* приділити дакóму квáртель **2** дати, назнáчіти, приділити; ~ prácu дати *áбо* приділити робóту; ~ úlohu дати як задáчу **3** *koho kam* зачленити, заділити; прикомáндовати, одкомáндовати;~ili ho na iné pracovisko ёгó перевéли *áбо* зачленили на дрýге мíсце *áбо* на дрýгу робóту, ёгó одкомáндовали к дрýгому заряджíню; ~ili ma k delostrelcom мéне прикомáндовали ку канонíрям

prideľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*byt ap.*) приділёвати, выділёвати, предкладáти **2** (*prácu ap.*) давáти, назнáчовати; опреділяти **3** *koho kam* зачлéнёвати, задíлёвати; комáндовати, прикомáндовати

prídelov//ý приділóвый, порціёвый; ~é ceny приділóвы ціны; ~ systém приділóва *áбо* карткóва сістéма

pridlho *prísl.* придóвго, дость *áбо* барз дóвго; čakať ~ чéкати придóвго *áбо* дость *áбо* барз дóвго

pridrôt//ovať -uje -ujú *dok.* придротовáти, привязáти дрóтом

pridružen//ý припоєный к дачóму, побóчный, другорядный; ~á výroba побóчна выроба

pridruž//iť sa -í sa -ia sa *dok.* припоїти ся, придати ся; ~ sa k nejakému hnutiu придати ся к даякóму рýху

pridrž//ať -í -ia *dok.* притримати, потримати, прихóпити; затримати

pridrž//ať sa -í sa -ia sa *dok.* потримати ся; ~ sa zábradlia притримати ся огорóды, опéрти ся на огорóду

pridŕž//ať -a -ajú *nedok.* притримовати, тримати • ~ niekoho nakrátko тримати дакóго на корóтко, быти ку дакóму твердым *áбо* некомпромíсным

pridŕž//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *čoho* притримовати ся, тримати ся *за што*; ~ sa zábradlia тримати ся огорóды **2** *koho, čoho* притримовати ся *чóго*, наслíдовати *кóго*; ~ sa nejakej mienky, teórie притримовати ся даякóго пóгляду, даякóй теóрії

pridusený приглушéный, тихый, стишéный; ~ hlas стишéный гóлос

pridus//iť -í -ia *dok.* придусити, угасити, приглушыти; ~ oheň придусити огéнь; ~ výkrik приглушыти выкрик

prídych -u *m* **1** одтíнок, нáзнак; povedala to s ~om irónie v hlase онá повíла тотó з нáзнаком ірóнії в гóлосі **2** *lingv.* придых, аспірáція

priebeh -u *m* ход, пóступ, процéс; протягом; ~ života ход жывóта; ~ práce процéс робóты; ~ konferencie ход конферéнції; v ~u mnohých storočí на прóтязі мнóгый столíть

prieberčivý переберчíвый, выберчівый

priebojný **1** выбойный, пробóйный, проґресíвный, амбіціóзный; ~ duch пробóйный дух; ~ talent великый тáлент **2** енерґíчный, боёвый • ~ náboj *voj.* острый патрóн, патрóн дум-дум

priecest//ie -ia *s žel.* перéхід (желізнíчной дорóгы з дорóгов)

priečel//ie -ia *s* фасáда; ~ domu фасáда *áбо* перéдня часть дóму

priečelný фасáдный; ~ relief фасáдный рельєф

priečin//ok -ka *m* **1** шýфлик; ~ stola шýфлик стóла; ~ v skrini пóлічка в скрині **2** поштóва скринька (*на пóшті*)

prieč//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* **1** *komu* протівити ся, быти прóтів вóлі, быти протíвным *кóму*; leňošenie sa mu ~i лінёшíня ёмý протíвить ся **2** *čomu* протіворечíти *чóму*, іти прóтів *чóго*, быти протíвным *чóму*; to sa ~i zdravému rozumu, logike тотó протіворéчіть здорóвому розýму, лóґіці **3** *s kým* гáдати ся

priečk//a -y *ž* **1** ступéнька; ~ na rebríku ступéнька на драбині **2** перегорóдка, стіна́; izba bola predelená drevenou ~ou íзба была переділéна деревянов перегорóдков *áбо* стінóв

priečnik -a *m* спричник, сперечливый чоловíк, гадливець, твердоголóвець

priečn//ý[1] поперéчный; ~ prierez поперéчный рóзріз; ~a ulica поперéчна ýліця; ~e brvno поперéчна гряда

priečny[2] спричный, гáдаючій ся, твердоголóвый; апрілёвый

priedom//ie -ia *s* підстíнка *ж*

prieduch -u *m* **1** прóдых, продыханя **2** *bot.* капілáры на листях

prieduš//ka -ky *ž anat.* бронх, предýшка; zápal ~iek запаліня брóнхів

prieduškový бронхіáлный, предушкóвый
priedušnic//a -e *ž anat.* дыхаюче гóрло, трахéя
priedušný провздýшный; ~ múr провздýшна стінá
priehľadn//ý провидный, просвíтный *aj pren.*, пропущáючій світло; очівидный; ~é sklo просвíтне скло; ~é tajomstvo очівидна тáйность
priehlav//ok -ku *m* приголóвок (*нóгы і óбуви*); vysoký, nízky ~ высокый, низкый приголóвок
priehlb//eň -ne *ž* яма; вымоль, роклина, проглубенина
priehlbin//a -y *ž* проглубенина, роклина, яма; дірá
priehrad//a -y *ž* **1** перегороджíня, огороджíня, пліт; drevená ~ деревяне перегороджíня, деревяный пліт **2** перегорóда, гать **3** *anat.* перегорóдка; nosová ~ носóва перегорóдка • colná ~ *obch.* цóлна барьєра
priehradk//a -y *ž* шýфлик, пóлічка; одділíня; ~ v stole шýфлик в стóлі; ~ v skrini пóлічка в скрині • poštová ~ óкно (*на пóшті*)
priehradov//ý i **priehradn//ý** перегорóдный; ~é vzdúvadlo перегорóдна комóра
priehršt//ie -ia *s* пригорща • rozdávať, dávať plným ~ím роздавáти, давáти щéдров руків
priechod -u *m* перéхід; прóхід; úzky ~ узкый прóхід; ~ cez železnicu перéхід чéрез желізнічну дорóгу; ~ domom пасáж
priechodn//ý проходячій; ~á izba проходяча ізба; ~ dvor проходячій двир; ~ dom дім з проходячім двóром
priek -u *m* нáпрік, нáзлó; robiť niekomu ~y робити дакóму нáпрік
prieklep -u *m* кóпія; urobiť dva ~y надруковáти дві кóпії *áбо* в трёх екземплáрах
prieklepový: ~ papier а) пáпірь на кóпії; б) преклепóвый пáпірь
priekop//a -y *ž* прекóпа, канáл, ярок; zavodňovacia, odvodňovacia ~ завóднюючій, одвóднюючій канáл; hradná ~ грáдна прекóпа
priekopnícky новáторьскый, поперéдній, проґресíвный, авантґáрдный
priekopníctv//o -a *s* новáторство
priekopník -a *m* новáтор, авантґардíста
priekupník -a *m* перекýпник
prieliv -u *m* прóлив; Beringov ~ Бéрінґів прóлив
prieloh -u *m* переліг, ýгор; незорáна зéмля; пóле під ýгором
prielom -u *m* **1** пролóм, дірá **2** *voj.* прорыв; ~ na fronte прорыв на фрóнті
prielub//a -y *ž* прóруба
priemer -u *m* **1** *geom.* діáметер; ~ kružnice діáметер крýга **2** серéднє чісло, серéдня величінá; ~ cien серéдня ýровень цін; aritmetický ~ *mat.* серéднє аріфметíчне **3** серéдня ýровень, надпримíрность; žiak vyníka nad ~ ученик мать надпримíрны спосóбности
priemerne *prísl.* **1** в серéднім; plniť plán ~ na sto osem percent повнити план в серéднім на сто вісем процéнтів **2** похвáлні, серéднё; učí sa ~ учіть ся він серéднё *áбо* похвáлні
priemern//ý **1** серéдній; ~á výška серéдня вышка; ~ á rýchlosť серéдня скóрость; ~á teplota серéдня температýра **2** серéдній, посерéдній, обычáйный; ~é schopnosti серéдні *áбо* посерéдні спосóбности; ~ žiak посерéдній ученик
priemet -u *m geom.* проєкція
priemetn//ý *geom.* проєкчный; ~á rovina пóверьх проєкції
priemys//el -lu *m* прóмысел *м*; ľahký, ťažký ~ легкый, тяжкый прóмысел; kľúčový ~ основный прóмысел; textilný, chemický ~ текстíлный, хемíчный прóмысел; banský ~ бáньскый прóмысел; potravinársky ~ потравинóвый прóмысел
priemyselník -a *m* промысéлник
priemyseln//ý промыслóвый; ~á výroba промыслóва выроба, выроба промыслóвых товáрів; ~ podnik промыслóва

фірма; ~é plodiny технічны култýры; ~ štát промыслóва *або* індустріална державa *або* країна; ~é stredisko промыслóвый цéнтер; ~á škola промыслóва школа *або* тéхнікум

priemyslovák -a *m slang.* ученик промыслóвой шкóлы

priemyslovk//a -y *ž hovor.* промыслóва шкóла, тéхнікум

priemyslový *p.* **priemyselný**

priepas//ť -ti *ž* **1** прóпасть *ж*, глубóка яма; hlboká ~ глубóка прóпасть; zrútiť sa do ~ti звалити ся *або* упасти до прóпасти **2** *expr.* прóпасть *ж*; nepreklenuteľná ~ неперемóжна прóпасть • rútiť sa do ~ti гнáти ся до нещáстя, пáдати до нещáстя

priepastn//ý 1 барз глубóкый, глубочéзный; ~á jama глубочéзна яма, яма без дна

prieplav -u *m* канáл; Suezský ~ Суéзьскый канáл

priepustk//a -y *ž* пропущíня; dostať ~u достáти пропущíня

priepustn//ý пропущáючій; ~á pôda пропущáюча зéмля

prierez -u *m* поперéчне розрíзаня, перéріз; kruhový ~ кругóвый перéріз; štvorcový ~ квадрáтный перéріз • ~ operou урывкы з óперы

prierub//a -y *ž* прóруба *ж*

priesad//a -y *ž* россáда; zeleninová ~ зеленинóва россáда; ~ kapusty россáда капýсты; sadiť ~u садити россáду

priesečnic//a -e *ž geom.* лінія пересічíня (*повéрьхностей*)

priesek -u *m* высік; lesný ~ лісный высік

prieskum -u *m* **1** дослíджованя, познавáня; ~ terénu дослíджованя місцéвости; systematický ~ niečoho сістематíчне познавáня дачóго **2** дóслід, дослíджованя, розглядáня; geologický ~ ґеолоґодослíджуючі робóты

prieskumník -a *m voj.* розвíдник

prieskumn//ý розвíдный; дозвíдуючій; ~ oddiel розвíдный óдділ; ~é vŕtanie *ban.* дозвíдуюче вертíня

priesmyk -u *m* гóрьскый перéхід

priestor -u *m* прóстір; vzduchoprázdny ~ вздухопорóжній прóстір; medziplanetárny ~ меджіпланéтный прóстір; vzdušný ~ воздýшный прóстір

priestorn//ý простóрный, великорозмíрный; ~á izba простóрна íзба

priestorov//ý просторóвый; ~é vzťahy просторóвы одношíня

priestranný простóрный, великорозмíрный; ~ dom простóрный дім; ~ dvor простóрный двир; ~á lúka великорозмíрна лýка

priestranstv//o -a *s* простóрность, прóстір

priestrel -u *m* прóстріл; ~ pľúc прóстріл плюц

priestupný: ~ rok перестýпный рік

priestup//ok -ku *m* провина, вина; переступлíня, перекрочíня; spáchať ~ зробити провину, провинити ся; disciplinárne ~ky нарушíня дісціплíны; colný ~ цóлне переступлíня, нарушíня цóлных прáвил

priesvitk//a -y *ž odb.* **1** *papier.* просвíтный знак в пáпірі **2** *geod.* план *або* мáпа на просвíтнім матеріáлі

priesvitn//ý просвíтный; ~á látka просвíтный матеріáл; ~é sklo просвíтне скло

prieťah -u *m* затримованя, спомáлёваня, одкладáня, перетягованя; bez ~u без перетягованя *або* затримованя; administratívne ~y адміністратíвне волочíня

prietok -u *m fyz.* протікáня текýчости; ~ vody v rieke кíлькость протікáючой вóды в рікí; ~ prúdu *el. tech.* сила електричного тóку

prietokov//ý протікáючій; ~á voda протікáюча вóда; ~á rýchlosť скóрость протікáня (*вóды в рікí*); ~ ohrievač vody протікáючій водонагрівáтель

prietrž -e *ž* **1** перетóргненя (*перегорóды*); перерушíня; bez ~e vypočuť без перерушíня выслухати **2** *lek.* кыла • ~ mračien переторгнýтя хмар

prietržný *lek.* кылóвый; ~ pás кылóвый пас

prievan -u *m* прóтяг, цуґ *zastar.*

prievoz -u *m* **1** (*miesto na rieke*) перевіз, перепрáва **2** (*plť*) перéвіз, кóмпа *ж*
prievozn//é -ého *s* перевóзне
prievozník -a *m* перевóзник, перевóжуючій на кóмпі
priezor -u *m tech.* **1** діóптер **2** *tech.* позерáючій облачік
priezračn//ý провидный *aj pren.*, просвітный, чістый; ~á voda чістá вóда; ~ vzduch чістый вóздух; ~ závoj просвітный шлáєр; ~á narážka просвітна познáчка
priezvedn//ý *voj.* вызвідуючій, вызвідный, дозвідуючій; ~ oddiel вызвідный óдділ; ~é lietadlo вызвідный ероплáн, ероплáн-вызвідник
priezved//y -ov *m pomn. voj.* вызвідка, вызвідованя
priezvisk//o -a *s* призвіско; meno a ~ мéно і призвіско
prifarb//iť -í -ia *dok.* **1** прималёвáти; ~ si pery прималёвáти ґáмбы **2** *pren.* прифарбити, підфарбити; прикреслити, скреслити
priglej//iť -í -a *dok.* приліпити, приклеїти (столярьскым клеём *або* лепідлом); ~ nohu na stoličke приліпити нóжку стілця
prihadz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*pridat*) підшмáрёвати **2** придавáти (*ціну́*)
priham//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* пригамовáти, загамовáти
prihár//ať -a -ajú *nedok.* пригóрёвати; mlieko v tejto rajnici ~a молóко в тій кайстрóні пригóрює ● ~a mu ёму́ уж пригóрює, він в тяжкій сітуáції
prihlás//iť -i -ia *dok.* **1** *čo* наголосити, приголосити *што*; ~ požiadavky наголосити свої пожáдованя/вымогы; ~ patent приголосити пáтент, дати вымогы/пожáдованя на пáтент **2** *koho* приголосити, записáти; ~ nového obyvateľa приголосити новóго жытеля
prihlás//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** приголосити ся, зареґістровáти ся **2** *o čo, kam* записáти ся, приголосити ся *де*; ~ sa na skúšku приголосити ся на екзáмен; ~ sa o slovo попросити слóво; ~ sa do diskusie приголосити ся до діску́сії **3** *za koho* выголосити ся *за кóго*, назвáти сéбе прихылником *кóго, чóго*; ~ sa za Rusína він выголосив, же він Русин
prihlasovac//í; ~ia povinnosť приголóшуюча повинність (*о місці перебывáня*)
prihlas//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* приголóшовати *што* **2** *koho* предписовати *што*
prihlas//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** приголóшовати ся; реґістровáти ся **2** *o čo, kam* записовати ся, приголóшовати ся, давáти пожáдованя *о чім* **3** *za koho* выголосити ся *за кóго*, назвáти сéбе *кым*, выголосити сéбе прихылником *кóго, чóго*
prihlášk//a -y *ž* **1** приголошíня, заява; ~ na skúšku приголошíня на екзáмен **2** листок, бланк; policajná ~ приголóшуючій листок
prihliad//ať -a -ajú *nedok. na čo* брáти до увáгы, увáжовати *о чім*, врахóвовати *што*
prihliad//nuť -ne -nu *dok. na čo* взяти до увáгы, звáжыти *што*, раховáти ся *з чім dok.*
prihlob//iť -í -ia *dok.* прибити, припевнити клинцями
pri//hnať -ženie -ženú *dok.* пригнáти
pri//hnať sa ženie sa -ženú sa *dok.* пригнáти ся, прибігнути, прилетíти, пригорну́ти ся, нагорну́ти ся, прифырчáти; (*o búrke, víchrici ap.*) пригнáти ся
prih//núť -ne -nú *dok.* пригну́ти, нагну́ти, зогну́ти, трошéчкы *або* малéнько огну́ти, наклонити
prih//núť si -ne si -nú si *dok. expr.* выпити собі, напити ся, опити ся, спити ся, хлипнути
príhod//a -y *ž* пригóда, істóрія, афéра, епізóда; zaujímavá ~ інтерéсна пригóда; rozprávať ~y росповідáти (вшелиякы) афéры
prihod//iť -í -ia *dok.* **1** пришмáрити, приложыти, придати; ~ raždia na oheň приложыти ріджа на огéнь **2** (*cenu*) придати, підвышыти

prihod//iť sa -í sa -ia sa *dok.* пригодити ся, стáти ся; čo sa jej ~ilo? што з нёв пригодило ся *áбо* стáло ся?

príhodn//ý вгóдный, завгóдный, сýчій; v ~ čas в завгóдный *áбо* сýчій час; ~é miesto вгóдне (*для дачóго*) місце

prihor//ieť -í -ia *dok.* пригорíти, припалити; mäso ~elo мясо пригорíло

prihovár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *komu* приговóрёвати ся *ку кóму*, заговóрёвати ся *з кым* **2** *za koho, čo* просити дакóго за дакóго, ородовáти *за кóго, што, о кім, чім*, заставáти ся *пéред кым за кóго, в чім*

príhovor -u *m* **1** приговор *м*, выступлíня *с*, реч *ж*; rozhlasový ~ выступлíня в рáдіу **2** приговóрёваня, ородовáня

prihovor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *komu* приговорити ся *к дакóму*, забісідовáти ся *з дакым*; ~il sa mi neznámy človek приговорив ся ку мі незнáмый чоловíк **2** *za koho, čo* приговорити ся, ородовáти *за кóго, што, о кім, чім*; ~te sa za mňa приговóрьте ся словíчком за мéне

prihr//ať -á -ajú *dok. šport.* передати, подати, пригрáти (*лóпту, пук*)

prihráv//ať -a -ajú *nedok. šport.* передавáти, подавáти, пригравáти (*лóпту, пук*)

prihrávk//a -y *ž šport.* передавáня, подавáня, пригравáня (*лóпты, пýку*)

prihrbený згорбéный, кущíцько зогнýтый, прикорчéный; ~ chrbát згорбéный хырбéт; ~ človek згорбéный чоловíк

pri//hriať -hreje -hrejú *dok.* пригрíти; ~ polievku пригрíти пóливку

prihriev//ať -a -ajú *nedok.* пригрівáти

prihrm//ieť -í -ia *dok. expr.* пригырмíти, прийти з рáхотом, пригнáти ся, прибíгнути; ~el vlak з рáхотом пригнáв ся влак *áбо* пóїзд

prihr//núť -nie -nú *dok.* **1** пригорнýти; ~ na korene zem пригорнýти зéмлю на корíня **2** прикрыти, загорнýти **3** *expr. čo* причесáти, пригрáбати, пригорнýти (*vlasy, bradu ap.*)

prihr//núť sa -nie sa -nú sa *dok. expr.* прийти, привалити ся, нагорнýти ся

prichádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*o dopravných prostriedkoch*) приходити, приближовати ся; vlak, autobus ~a влак, автобýс прихóдить; vlaky ~ajú presne влáкы прихóдять нáчас (по рóсписі) **2** (*pešo*) приходити, ходити; (*dopravným prostriedkom*) приходити; ~ do práce pešo приходити до робóты пíшкы; ~a vždy vlakom o tretej він все прихóдить влáком о трéтій гóдині **3** приходити, ходити; ~ k niekomu po mlieko ходити ку дакóму по молóко; ~ do škôlky po dieťa ходити до матéрьской шкóлы за дітинов; ~ na pomoc niekomu приходити на пóміч дакóму *aj pren.*; ~ s návrhom приходити з пропозíціёв **4** приходити; listy ~ajú do redakcie до редáкції прихóдять письма; tovar ~a do obchodov товáр прихóдить до склéпів **5** (*v čase*) приходити, наставáти, приближовати ся, зачінáти ся; ~a jar, leto, zima настáвать *áбо* приближує ся ярь, лíто, зимá **6** *k čomu* задовáжовати, доставáти *што*; ~ k peniazom доставáти пінязі **7** *o čo* тратити *што*, лишáти ся *чóго*, приходити *о што*; ~ o majetok приходити о маєток **8** *k čomu, na čo* приходити *к чóму*, досягáти *чóго*, доставáти *што*; ~ k zaujímavým poznatkom приходити к інтерéсным дáным; ~ k presvedčeniu приходити к пересвідчíню; ~ k záveru приходити к заключíню **9** *na koho* зміцнёвати ся *чóго*, оволодíти *кым*, захóплёвати *кóго*, находити *на кóго*; ~ajú na mňa driemoty мéне змíцнюють ся *áбо* прихóдять на мéне дримóты; spánok dlho neprichádzal спáнок дóвго не приходив **10** *komu* здавáти ся; všetko mi ~alo ako sen вшытко мі здавáло ся сном **11** *komu* приходити ся, налéжати; ~a mu sto eura ёмý належыть сто éвра **12** *neos.* ~a (~alo) *komu s neurč.* трéба, трéба было, прихóдить ся (приходило ся) • ~ niekomu na um *al.* na rozum прихóдить до гóловы *áбо* на розýм дакóму; neprichádza mi to na jazyk крýтить ся *áбо* вéртить ся на

языкý (а спомянути нияк не мóжу); roky ~ajú старóба прихóдить *áбо* наближує ся; ~a rad na neho прихóдить ряд на нёго; ~ na svet приходити на світ; to neprichádza do úvahy о тім не є о чім дýмати, о тім не мóже быти і рéчі; ~ do gurážu наберáти ся смілости; ~ k vedomiu, k sebe приходити к пáмяти, ку cóбі; ~ k rozumu приходити *áбо* наберáти ся розýму; ~ k moci *al.* k veslu приходити к міци; ~ k slovu а) брáти слóво (*на зібрáні*); б) мочі высловити слóво (*по перестрашíні і т. п.*); в) доставáти ся на поперéднє місце, реалізовáти ся; дóбрі походити; ~a k slovu nová technika к слóву прихóдить новá тéхніка, слóво берé новá тéхніка; ~ na svoje приходити на свóє, добивáти ся своёго; ~ o rozum приходити о розýм, страчáти суджíня; ~ o hlavu, o život приходити о гóлову, о жывот; ~ na iné myšlienky приходити на íншы дýмкы, россівáти ся, одпýтовати ся; ~ niečomu na chuť приходити дачóму на смак; ~ na koreň niečomu приходити на кóрінь дачóму, находити причíну дачóго

príchlop -u *m*, **príchlopk//a** -y *ž* приклоп, приклóпка; прикрывка; ochranný ~ охорóнный приклоп; ~ na misu прикрывка на миску

príchod -u *m* приход, появлíня; neočakávaný ~ неочéкованый приход; ~ vlaku, parníka приход *áбо* появлíня влáку, пáрника; po ~e do Moskvy sa zastavil u nás по прихóді до Москвы, він застáвив ся у нас

prichodiť *p.* **prichádzať**

príchodz//í -ieho *m kniž.* приходячій, прийшóвшый; тот, хто прийшóв

príchu//ť -ti *ž* присмак; horkastá ~ гірькáстый присмак; pudingový prášok s vanilkovou, čokoládovou ~ťou пудінґóвый пóрошок з ванілкóвым і чоколадóвым присмаком

prichýl//iť -i -ia *dok.* **1** наклонити, склонити, нагнýти **2** припéрти, прихылити; ~ dvere припéрти *áбо* прихылити двéрі **3** *koho* прихылити; nechceli ma ~ не хотíли мéне прихылити

príchylnos//ť -ti *ž* наклóнность, оддáность, любóв *ж*

prichyst//ať -á -ajú *dok.* приготовити, припрáвити; ~ si knihy do školy припрáвити книгы до шкóлы; ~ (si) veci na cestu припрáвити (собí) рíчі на дорóгу; ~ obed, večeru припрáвити *áбо* приготовити обíд, вечéрю; ~ niekomu prekvapenie припрáвити дакóму неочéкованя

prichyst//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* припрáвити ся, приготовити ся; ~ sa na cestu припрáвити ся на дорóгу, позберáти ся на дорóгу; ~ sa na skúšku приготовити ся на екзáмен

prichyt//iť -í -ia *dok.* **1** притримати, ухóпити і потримати; ~ plecniak rukou притримати гатіжáк рукóв **2** поімáти, ухóпити; ~ zlodeja ухóпити злóдія; ~ niekoho pri krádeži поімáти дакóго при краджíні

prichyt//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *koho, čoho* ухóпити ся, захóпити ся і потримати ся, притримати ся *кóго, чóго*; ~ sa zábradlia притримати ся огорóды *áбо* балустрáды **2** *do čoho* взяти ся, ухóпити ся *за што*, зачати робити *што*; ~ sa do práce взяти ся за робóту, ухóпити ся робóты

pri//jať -jme -jmú *dok.* **1** прияти, достáти, взяти; ~ dar прияти дар(ýнок); ~ odmenu достáти нагорóду; peniaze odo mňa neprijal пінязі од мéне він не взяв *áбо* не прияв; ~ pomoc прияти пóміч; ~ miesto riaditeľa прияти фýнкцію дірéктора **2** *čo* всякнути, впити, абсорбовáти *nedok. dok.*; pôda ~jme mnoho vlahy зéмля впє мнóго волóгы *áбо* вóды **3** (*koho*) звитáти, привитáти; прияти, стрíтити; ~ niekoho s radosťou привитáти дакóго з рáдістёв; ~ niekoho s otvoreným náručím привитáти *áбо* прияти дакóго з роспростéртыми рукáми **4** *v rôzn. význ.* привитáти, прияти; ~ niekoho na audienciu прияти дакóго на авдіє́нцію; ~ niekoho do zamestnania прияти дакóго до робóты; ~ na vysokú školu прияти на высóку шкóлу; ~ záväzok прияти *áбо* взяти на сéбе обовязок; ~

uznesenie, rezolúciu прияти постановлíня, резолýцію; parlament ~jal nový zákon парлáмент прияв новый закóн; s radosťou ~ slová niekoho з рáдістёв прияти слóва дакóго • ~ dieťa za svoje прияти дітину за свóю, усыновити дітину; ~ niekoho na milosť пребáчіти дакóму, змінити гнів на мíлость

pri//jať sa -jme sa -jmú sa *dok.* (*o rastlinách*) прияти ся, уяти ся, запустити корíня

prijateľn//ý (за)вгóдный, успокóюючій; ~ návrh (за)вгóдна пропозíція; ~á cena успокóююча *áбо* достýпна цiнá

prijat//ie -ia *s* **1** приятя; srdečné ~ сердéчне *áбо* теплé приятя **2** приятя; ~ rady приятя рáды; ~ nového zákona приятя новóго закóна

príjazd -u *m* **1** прихід; ~ motocyklistov прихід мотоціклíстів **2** (*prístup*) приступ, прихід (*áвтом к дачóму*)

prí//jem -jmu *m* **1** приятя, принимáня; ~ listov принимáня писем; ~ telegramov принимáня телеґрáмів; ~ tovaru принятя товáру; potvrdiť ~ peňazí потвердити приятя пінязей **2** прибыток, вытяжок; denný, týždenný ~ дéнный, тыждéнный *áбо* тыжднёвый прибыток; ročný, mesačný ~ рóчный, мíсячный прибыток; hrubý ~ грубый прибыток; vedľajšie ~jmy побóчны вытяжкы **3** *obch.* прибыток, вытяжок **4** *rádiotel.* слýханя, пóслух

príjemc//a -u *m* приіматель *м*, адресáт; ~ listu, zásielky приімáтель письма, бáлика

príjemn//ý приємный; ~ večer приємный вéчор; ~á vôňa приємный зáпах; ~ človek приємный чоловíк; ~ úsmev приємный ýсмів; ~ hlas приємный гóлос; ~á správa приємна вíстка

pri//jesť sa -je sa -jedia sa *dok.* приїсти ся, переїсти ся, надоїсти; ryby sa mi ~jedli рыбы мі приїли ся, надоїли

prijímac//í принимáючій; ~ia izba принимáюча íзба; ~ie skúšky принимáючі екзáмены; ~ie dni принимáючі дні; ~ie hodiny принимáючі гóдины

prijímač -a *m rádiotel.* рáдіо, телевíзор; rozhlasový ~ рáдіо; televízny ~ телевíзор

prijíman//ie -ia *s cirk.* причащáня, причасть

prijím//ať -a -ajú *nedok.* **1** принимáти, доставáти, брáти; ~ dary, peniaze принимáти дáры, пінязі; ~ úplatky брáти підплáтне; ~ poštu принимáти пóшту; ~ pomoc, radu принимáти пóміч, рáду **2** всяковати, впивáти, абсорбовáти *nedok. dok.* **3** встрічáти, принимáти; ~ hostí встрічáти *áбо* принимáти гóстів **4** *v rôzn. význ.* принимáти; ~ stránky vo štvrtok принимáти навщíвників по четверьгáх; ~ žiakov do školy принимáти учеників до шкóлы; nových zamestnancov ~a riaditeľ новых робíтників принимать дірéктор; ~ objednávky принимáти закáзкы; ~ záväzky принимáти обовязкы; ~ návrh, rezolúciu принимáти пропозíцію, резолýцію; ~ gratulácie принимáти поздоровлíня *áбо* ґратулáції **5** *cirk.* причащáти ся

prijím//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* (*o rastlinách*) принимáти ся, уїмáти ся, запущáти корíня

príkaz -u *m* **1** приказ, рішíня, рóсказ; dať ~ дати приказ; na ~ niekoho по рішíню дакóго **2** рішíня; splniť ~ otca сповнити отцóво рішíня

prikázan//ie -ia *s cirk.* зáповідь *ж*; desať božích ~í дéсять зáповідей бóжых

priká//zať -že -žu *dok.* **1** приказáти, рішыти; порáдити; rodičia mu to ~zali ёмý так порáдили рóдичі **2** *koho, kam* назнáчіти (*на робóту*); ~ učiteľa na školu назнáчіти учíтеля на шкóлу **3** *čo* дати, приділити; ~ miestnosti приділити мíстности

príklad -u *m v rôzn. význ.*; svetlý ~ ясный приклад; poučný, názorný ~ поýчуючій, наглядный приклад; podľa ~u niekoho за прикладом дакóго; slúžiť niekomu ako ~ *al.* za ~ служыти *áбо* быти прикладом дакóму; dať za ~ дати за приклад; nasledovať ~ niekoho іти за прикладом дакóго; vziať si, brať si ~ z niekoho взяти, брáти приклад з дакóго; uviesť ~y z literatúry привéсти приклады з літератýры; počítať

~y z matematiky рішáти приклады з математíкы • príklady priťahujú [*prísl.*] приклады притягують

priklad//ať -á -ajú *nedok.* **1** прикладáти; ~ studené obklady прикладáти зимны óбклады **2** придавáти, докладáти; ~ euro ku euru придавáти éвро ку éвру **3** припóёвати, прикладáти; ~ k žiadosti doklady прикладáти к заяві докумéнты **4** придавáти, прикладáти; ~ drevo do pece прикладáти дрыва до пéчкы **5** приписовати, придавáти; ~ význam niečomu приписовати значíня дачóму

príkladn//ý **1** прикладный, досконáлый, бесхыбный; ~á rodina прикладна родинá; ~ čistota v byte досконáла чістотá в дóмі **2** поýчуючій, одстрáшуючій приклад, слýжачій на одстрáшованя; ~é potrestanie покарáня як одстрáшуючій приклад іншым

prikláň//ať -a -ajú *nedok.* наклоняти, склоняти

prikláň//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *ku komu, k čomu* приклоняти ся, наклоняти ся, склоняти ся **2** *k čomu pren.* склоняти ся *к чóму*, принимáти, признавáти *што*; ~ sa k nejakému náhľadu склоняти ся к даякому пóгляду, принимáти дачій пóгляд

priklinc//ovať -uje -ujú *dok.* **1** прибити (клинцями) **2** *pren.* приклинцёвáти

priklon//iť -í -ia *dok.* наклонити, нахылити, склонити

priklon//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *ku komu, k čomu* наклонити ся, нахылити ся, склонити ся; ~il sa nad stolík він склонив ся над стóликом **2** *k čomu pren.* приклонити ся, прияти, признáти *што*; ~ sa k nejakému názoru признáти даякый пóгляд; ~ sa k učeniu niekoho прияти учíня дакóго; ~ sa na stranu niekoho приклонити ся на дачій бік

príklonk//a -y *ž gram.* приклóнка, енклíтіка, енклітічне слóво

príklonn//ý *gram.* енклітічный; ~á častica енклітічна чáстка

príklop -u *m* прéкрывка, приклоп

priklop//iť -í -ia *dok.* прикрыти, закрыти; ~ vrchnák прикрыти прéкрывков

príklopka *p.* **príklop**

priklus//ať -a -ajú *dok.* приклусáти, прибíгнути, прискáкати (*на кони*)

prikmotr//iť sa -í sa -ia sa *dok. ku komu hovor.* придати ся, припоїти ся, присíсти, прикмотрити ся

príkor//ie -ia *s* кривда, уближíня, непрáво, зло; znášať, trpieť ~ знашáти, терпíти кривды

prikotúľ//ať (sa) -a (sa) -ajú (sa) *dok.* прикотуляти ся

prik//ovať -uje -ujú *dok.* приковáти *aj pren.;* otroci boli ~ovaní k laviciam рáбы были приковáны к лáвкам; strach ~oval k miestu страх приковáв ёгó к мíсцю • stáť, ako (k zemi) ~ovaný стояти як закопáный

prikrád//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* підкрадáти ся, прикрадáти ся *aj pren.*; potichu sa ~ k niekomu потихы підкрадáти ся к дакóму; ~a sa noc підкрáдує ся ніч

prikrad//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* підкрáсти ся; ~ sa ku dverám підкрáсти ся ку двéрям

príkras//a -y *ž* прикрáса, приукрашлíня; povedať všetko bez príkras повісти вшытко без прикрáс

prikrášl//iť -i -ia *dok.* приукрасити, прикрасити; ~ skutočnosť приукрасити дíйсность

prikrátk//y прикорóткый, дость корóткый, прикýртый, дость кýртый; ~é šaty прикорóткы шмáты

prikrčený прикорчéный, зогнýтый, згорбéный

prikrč//iť -í -ia *dok.* прикорчíти, зогнýти, скорчíти; ~ nohu зогнýти нóгу; ~il ramenami він прикорчів плечáми

prikrč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* трóшкы скорчíти ся, зогнýти ся, прикорчíти ся; ~ila sa pod oblokom онá зогнýла ся під óблаком *обо* під óкном

príkr//iť sa -í sa -ia sa *nedok. komu* протівити ся, быти протівным, быти не по смаку, не любити ся

príkrm -u *m* прикорм; zeleninové ~y зеленино́вы прико́рмы, прико́рмы зо зеленины; podávať ako ~ zemiaky подава́ти як прикорм бандýркы **2** *poľnohosp.* прикормлíня, докормлíня; zelený ~ зеле́не прикормлíня

prikŕm//iť -i -ia *dok.* прикормити

prikrm//ovať -uje -ujú *nedok.* прико́рмлёвати, доко́рмлёвати; ~ dieťa прико́рмлёвати дітину; ~ statok zelenými krmivami прико́рмлёвати худо́бу зеле́ным кормивом; ~ včely прико́рмлёвати пчо́лы

prikroč//iť -í -ia *dok.* **1** *ku komu, k čomu* підійти/підыйти, приближыти ся; ~ k obloku, ku dverám підійти к о́блаку, ку две́рям **2** приступити, зачати дашто́ робити, дати ся до дачо́го; ~ k riešeniu problému присту́пити к рішíню пробле́мы, зачати ріша́ти про́блем, дати ся до рішíня пробле́му

príkrov -u *m* покрывка; ľadový ~ ледо́ва покрывка

príkr//y **1** острый, высо́кый, прудкый, звíслый; ~ svah прудкый сваг; ~ breh высо́кый бе́рег; ~a skala звíсла ска́ла **2** суро́вый, твердый; ~ človek твердый *або* суро́вый чоловíк; ~e slová суро́вы сло́ва **3** острый, міцный, різкый; ~a bolesť міцна́ бо́лість; ~ kontrast різкый контра́ст, різкый ро́зділ **4** терьпкый, неприємный; ~a chuť неприємный смак **5** протівный, неприємный; ~a povinnosť неприємна повинність; ~a pravda гірька́ *або* терьпка́ пра́вда; ~ smiech неприємный сміх

pri//kryť -kryje -kryjú *dok.* **1** прикрыти, закрыти; ~ prikrývkou прикрыти па́плоном **2** закрыти; ~ si tvár rukami закрыти собі тварь рука́ми **3** прикрыти (*стіл*); ~ stôl прикрыти стіл

pri//kryť sa -kryje sa -kryjú sa *dok.* прикрыти ся; ~ sa perinou, kožuchom прикрыти ся перинов, кожухо́м

prikrýv//ať -a -ajú *nedok.* **1** прикрыва́ти, покрыва́ти **2** закрыва́ти **3** прикрыва́ти (*на стіл*)

prikrýv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* прикрыва́ти ся, покрыва́ти ся

prikrývk//a -y *ž* **1** дека, прикрывка, по́кровець *hovor.*; vlnená ~ вовняна де́ка; ~ na kone прикрывка на ко́ні, плат **2** *pren.* покрывка; snehová ~ сніго́ва покрывка **3** прикрывка; ~ na hrniec прикрывка на го́рнець

prikuť *p.* **prikovať**

prikúv//ať -a -ajú *nedok.* прико́вовати

prikvač//iť -í -ia *dok. expr.* **1** уда́рити; ~ili mrazy уда́рили мо́розы **2** *koho* звалити ся *на ко́го;* ~ilo ho nešťastie на нёго звалило ся нещáстя *або* звалила ся біда́; ~ili ju starosti єй звалили ся ста́рости **3** *čo* завісити, припну́ти, припевнити

prikvapk//ať -á -ajú *dok.* покваáпкати

prikvap//núť -ne -nú *dok.* прикваáпнути, ква́пнути мáло; ~ octu прикваáпнути оцту́, придати ква́пку оцту́, ква́пнути оцту́

prikvit//núť -ne -nú *dok. expr.* неоче́ковані, одра́зу, неназда́йкы прийти, неоче́ковані обявити ся

prikýv//nuť -ne -nu *dok.* прикывнути, кывнути (*на знак згóды*)

priľahl//ý сусíдній, побо́чный; ~é územie сусíдні зе́млі, сусíдня терíто́рія; ~é dediny сусíдні вала́лы *або* се́ла; ~é uhly *geom.* сусíдні ýглы

priľah//núť[1] -ne -nú *dok.* **1** *čo, koho, na čo, na koho* прилячí, притиснути, приту́лити ся *ку ко́му, ку чо́му*, опе́рти ся *о ко́го, о што*; ~ na zem прилячí ку зе́мли; keď začul kroky, ~ol k múru учýвшы кро́кы, він притиснув ся к стіні **2** *koho, na koho pren.* навалити ся, опе́рти ся *на ко́го*

priľah//núť[2] -ne -nú *dok. ku komu, k čomu* положыти ся, лячі *ку дако́му або к дачо́му*; звалити ся *к да́кому*

priľah//núť[3] -ne -nú *dok. ku komu, k čomu* притиснути ся, приту́лити ся *ку ко́му, ку чо́му*, обтягну́ти *што*; mokré šaty ~li

k telu мокры шмáты прилипли к тілу *áбо* облипли тіло

prilák//ať -a -ajú *dok.* приманити, привáбити

prilásk//ať -a -ajú *dok.* прилáскати, притýлити, трóхы погладити

prilb//a -y *ž* гéлма *zastar.*, прíлба

prilep//iť -í -ia *dok.* приліпити, наліпити, приклеїти, наклеїти; ~ známku na obálku приліпити знáмку на копéртку

prilep//iť sa -í sa -ia sa *dok.* приліпити ся, приклеїти ся; vlasy sa ~ ili k mokrému čelu вóлосы приліпили ся к мокрóму челý ● niečo sa niekomu ~ilo na prsty *expr.* хтось потягнýв *áбо* укрáв даштó; sedieť ako ~ený сидíти як приліпéный, сидить áни не пóгне ся; stáť ako ~ený стояти як закопáный

prilep//ovať -uje -ujú *nedok.* прилíплёвати, налíплёвати, наклéёвати, приклéёвати

prilepš//iť -í -ia *dok. komu* прилíпшыти, помочі (*матеріáлні*)

prilepšovac//í: ~ie lístky прилíпшуючі кáрткы

prilepš//ovať -uje -ujú *nedok. komu* прилíпшовати, помагáти (*матеріáлні*)

prílet -u *m* прилíт; прихід; ~ vtákov прилíт птáхів; ~ lietadla прихід ероплáна; ~ delegácie прилíт *áбо* прихід делеґáції

prilet//ieť -í -ia *dok.* **1** прилетíти, прийти; vtáky ~eli птáхы прилетíли; lietadlo ~elo presne ероплáн прилетів *áбо* пристáв нáчас; ~ lietadlom прилетíти *áбо* прийти ероплáном; kameň ~el spoza plota кáмінь вылетів спóза плóта **2** *expr.* прилетíти, прибíгнути, пригнáти ся; keď sa dozvedela, hneď ~ela k nám кідь дозвідала ся *áбо* дізнáла ся о тім, онá одрáзу же прилетíла ку нам

prilet//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* **1** прилíтовати, приходити **2** *expr.* прилíтовати, прибíговати

prilet//ovať[2] -uje -ujú *dok. hovor.* прилетовáти, припайковáти, приварити; ~ drôt прилетовáти дріт

prílev -u *m* прилив; приток; ~ obyvateľstva do miest прилив жытелів до міст; ~ turistov прилив турíстів; ~ finančných prostriedkov, kapitálu прилив *áбо* приток фінáнчных срéдств, капітáлу

príležitos//ť -ti *ž* нагóда, мóжность *ж*; pri prvej ~ti при пéршій нагóді, при пéршій мóжности; z ~ti niečoho з нагóды дачóго; hľadať ~ глядати нагóду; nájsť vhodnú ~ найти підходячу нагóду *áбо* підходячій мóмент; naskytla sa mu vhodná ~ ёмý надышлá підходяча нагóда; prepásť ~ пропáсти *áбо* прохáвкати нагóду *áбо* мóжность; nemal som ~ pozhovárať sa s ním я не мав мóжность поговорити з ним; pracovné ~ti робóчі мóжности ● ~ robí zlodeja [*prísl.*] не покýшуй злóдія, не дай мóжность злóдіёви

príležitostn//ý нагóдный, з нагóды; ~á práca нагóдна робóта; ~á kúpa нагóдне купíня; ~á báseň стишóк, присвячéный з даякóй нагóды; ~é šaty недíльны шмáты

pri//liať -leje -lejú *dok.* прилляти, долляти; ~ vody do fľaše долляти вóды до фляшкы

prilieh//ať -a -ajú *nedok.* **1** прилігáти, приставáти, заперáти ся; dvere, obloky dobre ~ajú двéрі, óкна дóбрі прилігáють *áбо* заперáють ся **2** *k čomu, na čo* прилігáти, обтяговати *што*; šaty ~ajú k telu *al.* na postavu шмáты *áбо* лáхы прилігáють к тілу *áбо* обтягують фіґýру **3** *k čomu* прилігáти *к чóму*, быти сусíднім *з чім*, находити ся в беспосерéдній близкости *од чóго*; pozemky ~ajúce k domu зéмлі, прилігáючі к дóму; зéмлі, находячі ся кóло дóму

priliehav//ý **1** прилігáвый, приставáючій, пасýючій, обтягуючій, тісный; ~é šaty прилігáвы *áбо* обтягуючі шмáты *áбо* лáхы; ~é čižmy чíжмы з узкыми сáрами **2** вгóдный, завгóдный, акурáтный; ~ názov вгóдна нáзва; ~é porovnanie акурáтне порівнáня

priliepať (sa) *p.* **prilepovať (sa)**

priliev//ať -a -ajú *dok.* приливáти, доливáти

prilip//núť -ne -nú *dok.* **1** прилипнути, притиснути ся, притýлити ся; vlasy ~li k mokrému čelu вóлосы прилипли к мокрóму челý **2** *ku komu pren.* припýтати ся, прилíпити ся; od detstva ~la k matke од дíтства онá припýтала ся к мáмі

príliš *prísl.* надмíру, барз, дость; ~ často барз чáсто

prílišn//ý надмíрный; ~á dobrota надмíрна добротá; ~á námaha надмíрна намáга

príliv -u *m* **1** прилив; morský ~ мóрьскый прилив **2** прилив, нáріст, прирóсток; ~ pracovných síl do výroby прилив *áбо* нáріст робóчой силы до выробы; ~ nových síl прилив новых сил

priľ//núť -ne -nú *dok.* **1** *k čomu* прильнýти, прилипнути, пристáти, прилíпити ся **2** *ku komu, k čomu* привязáти ся, припýтати ся, прилíпити ся

príloh//a -y *ž* **1** приложíня (*к журнáлу і т. п.*); obrázková ~ k časopisu приложíня з ілюстрáціями в журнáлі *áбо* в часописі; strihová ~ приложíня з выкройками **2** приложéны докумéнты; ~y k žiadosti докумéнты, приложéны к заяві **3** *kuch.* прикорм

prilož//iť -í -ia *dok.* **1** приложыти, доложыти, положыти; ~ si prst k ústam приложыти пáлець к ýстам; ~ obklad na čelo положыти на челó óбклад **2** приложыти, припоїти, придати; ~ stovku приложыти *áбо* придати стóвку **3** приложыти, припоїти; ~ zoznam приложыти список; ~ k žiadosti potrebné doklady припоїти к заяві потрéбны докумéнты; ~ návod приложыти інштрýкцію **4** підшмáрити, підложыти; ~ drevo, uhlie do kachieľ підложыти дрывна, ýгля до пéчкы

príložník -a *m odb.* прилóжник, рейсшына

prím -u *m hud.* прíма (*партітýра пéршых гýсель і т. п. в орхéстрі*); hrať ~ грáти пéршы гýслі

prím//a[1] -y *ž* **1** пéрша клáса ґімнáзії **2** *hud.* прíма (*пéршый стýпінь тонóвого ряду*); pomer dvoch tónov rovnakej výšky)

príma[2] *neskl. hovor.* **1** *príd.* мірóвый, світóвый, клáсный, пéршой сóрты; отлíчный, вызначный; ~ chlapec мірóвый *áбо* світóвый хлóпець **2** *prísl.* прíма, мірóво, світóво; отлíчно, першорядні, прекрáсні; ~ spieva прекрáсні спíвать; ~ človek прíма чоловíк

primabalerín//a -y *ž* прімабалерíна

primadon//a -y *ž* **1** *div.* прімадóна **2** *pren. pejor.* шкодливый, надýманый чоловíк, розмазнáный чоловíк, нафукáнець

primálo *prísl.* дость, барз мáло, замáло

primaľ//ovať -uje -ujú *dok.* прималёвáти

primaľ//ovať sa -ujt sa -ujú sa *dok.* прималёвáти ся

primalý дость, барз малéнькый, прималéнькый

primán -a *m hovor.* ученик пéршой клáсы ґімнáзії, пéршак

primár -a *m* глáвный дóктор, прíмар

primárn//y прімáрный, первíчный; основный; ~ tvar первíчна фóрма; ~ otázka основный вопрóс

primáš -a *m hovor.* пéршы гýслі в орхéстрі

pri//mať -má -majú *dok. koho k čomu kniž.* принýтити *кóго* зробити *што*

prímen//ie -ia *s* приназывка, дáлше мéно придавáне к призвіску

primeran//ý зодповідáючій, налéжный, вгóдный; ~á cena вгóдна цінá

primer//ať -ia -ajú *dok.* примíряти

prímer//ie -ia *s* перемíря; uzavrieť ~ догоднýти ся на перемíрі

primerk//ovať -uje -ujú *dok. hovor. koho, čo* примерьковáти *за дакым*, завáровати *на дакóго*

prímes -i *ž* примíшок *м*; bez ~í без примíшку

primies//iť -i -ia *dok.* примíсити; ~ do cesta múku примíсити до тíста мукý

primieš//ať -a -ajú *dok.* примішáти

primieš//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* замішáти ся; примішáти ся

primitív -a *m* **1** примітíв, примітíвный чоловíк **2** *um. slang.* неучéный малярь, малярь-самоýк

primitivizm//us -u *m* **1** примітівность *ж* **2** *ит.* примітівізм

primitívn//y *v rôzn. význ.* примітівный; ~a stavba примітівна будо́ва; ~é nástroje примітівны інштруме́нты; ~a technika примітівна те́хніка; ~ človek примітівный чоловік; ~a rodina примітівна *або* першообщінна родина́; ~e kmene примітівны *або* першообщінны племена́

primkýnan//ie -ia *s gram.* примыка́ня, адъюнкція

primnoho *prísl.* приве́лё, примно́го, дость ве́лё, дость мно́го

primont//ovať -uje -ujú *dok.* примонтова́ти, монтова́нём припевнити, намонтова́ти

prímor//ie -ia *s* примо́ря

prímorsk//ý примо́рьскый; ~ é mesto примо́рьске місто; ~é štáty примо́рьскы держа́вы; ~é podnebie примо́рьскый клімат

primraz//iť -í -ia *dok.* приморозити ● ostať, stáť ako ~ený не погына́ти ся, стояти без погына́ня, стояти як закопа́ный

primŕz//ať -a -ajú *nedok.* **1** примерза́ти, замерза́ти **2** *na čom, na čo, k čomu* примерза́ти *к чо́му*

primrz//núť -ne -nú *dok.* **1** позамерза́ти; mláky ~li мла́кы позамерза́ли **2** *na čom, na čo, k čomu* приме́рзнути *к чо́му*; doska ~la k ľadu до́ска приме́рзла к ле́ду

primul//a -y *ž* приму́ла, першоквіт

primysl//ieť si -í si -ia si *dok.* приду́мати, доду́мати

prinajlepšom *prísl.* прина́йліпшім

prinajmenej, prinajmenšom *prísl.* на́ймен-ше, прина́йменшім, хоць бы

prinálež//ať -í -ia *dok.* **1** *ku komu, k čomu* односити ся, приналежа́ти; ~ k šľachte односити ся к арістокра́тії **2** *komu* (при) належа́ти

prináš//ať -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* приносити; ~ peniaze, balík приносити пінязі, ба́лик; ~ novinu, správu приносити новину́, вістку; ~ do daru приносити до да́ру; ~ radosť, šťastie приносити ра́дость, щáстя; noviny ~ajú o tom každý deň nové správy новинкы ка́ждый день прино́сять о тім новы вісті

princ -a *m* прінц; korunný ~ корунова́ный *або* наслідный прінц

princezn//á -y *ž* прінце́зна

princíp -u *m* прінціп; ~ rovnoprávnosti прінціп рівнопра́вности

pri//niesť -nesie -nesú *dok. v rôzn. význ.* прине́сти; ~ niekomu list, balík прине́сти дако́му письмо, ба́лик; ~ odpoveď, správu прине́сти о́дповідь, вістку; ~ niekomu kvety прине́сти дако́му квіткы; ~ šťastie прине́сти щáстя; ~ zisk прине́сти прибыток; ~ žiaľ прине́сти жаль, трапіня; noviny ~niesli ďalšie podrobnosti новинкы прине́сли да́лшы подрі́бности ● ~ na svet dieťa породити *або* прине́сти на світ дітину; hovorí, čo mu slina na jazyk ~nesie *expr.* він гово́рить вшытко, што на розу́м прийде; ~ bohatú úrodu дати до́бры резулта́ты; ~ obeť pre *al.* za niekoho, niečo прине́сти же́ртву за дако́го, за дашто́; ~ niekoho na mizinu дове́сти дако́го до біды, знічі́ти *або* ожобрачі́ти дако́го; ~ niekoho na posmech зосмішнити дако́го, зробити з дако́го по́сміх; ~ niekoho do vytrženia дове́сти дако́го до доятя *або* до екста́зы

prinit//ovať -uje -ujú *dok. odb.* принітова́ти; ~ ucho k hrncu принітова́ти у́хо к го́рнцю

prinitováv//ať -a -ajú *nedok. odb.* принітóвовати

prínos -u *m* вклад; cenný ~ pre vedu, literatúru цінный вклад до нау́кы, літерату́ры

prinož//iť -í -ia *dok. tel.* приножыти; стояти в позіції «пяты довєдна, шпіцы ніг ростягну́ты»

prinuc//ovať -uje -ujú *nedok.* прину́човати

prinuc//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. do čoho* прину́човати, нутити се́бе зробити *што*

prinút//iť -i -ia *dok.* принутити, донутити; čo ho ~ilo robiť to? што принутило ёго́ робити тото́?

prinút//iť sa -i sa -ia sa *dok. do čoho* принутити ся, донутити сéбе зробити *што*

priorit//a -y *ž* пріорíта, пéршість; ~ vynálezu пріорíта вынайджіня

priostr//iť -í -ia *dok.* приострити, заострити

priostr//iť sa -í sa -ia sa *dok.* приострити ся, заострити ся; situácia sa ~ila сітуáція приострила ся, сітуáція стáла острíша

priotráv//iť -i -ia *dok.* приотравити, выкликати частóчне отравлíня

prípad -u *m v rôzn. význ.* пригóда, нáгода, мóжность, сітуáція; zaujímavý ~ інтерéсна пригóда; ~y porušenia pracovnej disciplíny пригóда порушíня робóчой дісціплíны; v ~e nebezpečenstva в сітуáції небезпéчности; v danom ~e в дáній сітуáції; v najlepšom ~e в нáйліпшій сітуáції; v každom ~e в кáждій *áбо* любій сітуáції; pre každý ~ про кáжду нáгоду; v ~e potreby по мóжности необхíдности; beznádejný, smrteľný ~ безнадíйна, смертéлна сітуáція • z ~u na ~ в кáждій окрéмій сітуáції, індівідуáлні; to je ~ pre seba *al.* osobitný ~ *hovor.* тотó є нáгода про сéбе, о дачíм трéба особливо заоберáти ся

pripad//ať[1] -á -ajú *nedok.* **1** *komu, na koho* припадáти, доставáти ся *кóму,* выпадáти на óсуд *кóго*; majetok ~á synovi маєток припáдать сынови **2** *nakedy* припадáти, выходити *на што*; náš odchod ~á na nedeľu наш óдход выходить на недíлю

pripad//ať[2] -á -ajú *nedok. komu* здавáти ся, укáзовати ся, вíдіти ся; ~á mi to smiešne тотó здáвать ся мі *áбо* видить ся мі смішным

prípadne *prísl.* áбо, (а) мóже быти

pripad//núť[1] -ne -nú *dok.* **1** *komu, na koho* припáсти, достáти ся *кóму*, выпасти на óсуд *кóго áбо чій* **2** *nakedy* выпасти, выйти *на што*, згóдовати ся *з чім*; pohreb ~ol na nedeľu пóгріб выпав на недíлю

pripad//núť[2] -ne -nú *dok. komu* указáти ся

prípadný мóжный, евентуáлный

pripáj//ať -a -ajú *nedok.* **1** припóёвати, прикладáти, докладáти; k žiadosti ~am kópiu diplomu к заяві припóюю кóпію діплóму **2** *el. tech.* припóёвати, спóёвати, причлéнёвати; ~ na sieť припóёвати на сіть **3** прибавляти (*к повіджéному*)

pripáj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* припóёвати ся, спóёвати ся

pripál//iť -i -ia *dok.* **1** припалити, прикýрити; ~ niekomu cigaretu припалити дакóму ціґарéтлю, дати дакóму прикýрити **2** *kuch.* припалити, пригорíти, перепечí; ~ mäso припечí мясо; ~ koláč припалити колáч; ~ila som mlieko пригорíло мі молóко **3** опалити, припалити, підпалити

pripál//iť sa -i sa -ia sa *dok.* пригорíти, припечí; mlieko sa ~ilo молóко пригорíло; mäso sa ~ilo мясо пригорíло

pripaľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** припáлёвати, прикýрёвати; ~ niekomu cigaretu zapaľovačom давáти дакóму прикýрёвати од запáлёвача **2** опáлёвати, підпáлёвати **3** (*o slnku*) грíти, палити, припікáти, опáлёвати ся

pripaľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. (o jedle)* пригóрёвати, припікáти ся

pripamät//ať -á -ajú *dok. komu čo* напомянути

pripamät//ať si -á si -ajú si *dok.* припомянути, спомянути

pripá//sať -še -šu *dok.* опасáти, припасáти к пасу, к бóку; припевнити к пáсу; ~ si šabľu припевнити шáблю к пáсу; ~ si zásteru припасáти собі шурц *áбо* фáртух

pripaž//iť -í -ia *dok. šport.* припажыти, припазушыти; приложыти, притиснути рукы к тíлу

pri//päť i **pri//pnúť** -pne -pnú *dok.* **1** припнýти, пришпендликовáти, пришпілити; ~ mašľu, kvet na šaty припнýти мáшлю, квíток на шмáты; ~ niekomu vyznamenanie припнýти дакóму медáйлу; ~ odznak припнýти значóк; ~ si korčule припнýти корчýлі (к топáнкам); ~ si lyže припнýти лíжы **2** *žel.* припоїти; ~ vozeň припоїти ваґóн

prípec//ok -ka *m* припе́цок (*мурова́ный выступок при пе́цi*); sedieť na ~ku сиді́ти на припе́цку

prípek//ať -á -ajú *nedok.* **1** припіка́ти, опіка́ти; ~ slaninku, klobásy опіка́ти солонину, колба́су **2** (*o slnku*) припіка́ти, палити, опа́лёвати ся, солнити ся, выгріва́ти ся

pripevn//iť -í -ia *dok.* привяза́ти, прибити, припевнити

pripevň//ovať -uje -ujú *nedok.* привязовати, прибива́ти, припе́внёвати

pri//piecť -pečie -pečú *dok.* **1** упечі, припечі; ~ mäso припечі мясо **2** (*o slnku*) припечі, пригрі́ти, огрі́ти, зогрі́ти

pripíj//ať -a -ajú *nedok. komu* пити *на ко́го* (*на дачіє здоро́вя*); ~ niekomu na zdravie пити на дачіє здоро́вя

pripíj//ať si -a si -ajú si *nedok. s kým na čo* пити *з кым за што*

pripínací: ~ špendlík припина́ючій шпе́ндлик; ~ klinček припина́чка (*канцеля́рьска*)

pripináč//ik -ika *m* припина́чка (*канцеля́рьска*)

pripín//ať -a -ajú *nedok.* **1** припина́ти, пришпі́лёвати; ~ si kvety na šaty припина́ти квіткы на шма́ты; ~ si vlasy vlásenkami припина́ти во́лосы спо́нками; ~ si lyže припина́ти ліжы **2** *žel.* припо́ёвати; ~ vozne припо́ёвати ваґо́ны

prípis -u *m* урядне письмо, офіціа́лне письмо; dostať ~ доста́ти урядне письмо

pripí//sať -še -šu *dok. v rôzn. význ.* приписа́ти; ~ niekoľko riadkov приписа́ти дакі́лько рядків; úspech ~sal sebe у́спіх він приписа́в собі́

pripis//ovať -uje -ujú *nedok. v rôzn. význ.* приписовати

pri//piť -pije -pijú *dok. komu* выпити *на ко́го* (*на дачіє здоро́вя, щáстя і т. п.*); ~ niekomu na zdravie, na šťastie выпити на дачіє здоро́вя, щáстя

pri//piť si -pije si -pijú si *dok. s kým na čo* выпити *с кым на што*

pripit//ok -ku *m* припиток, тост; povedať ~ повісти припиток *або* тост

pripláč//ať -a -ajú *nedok.* приплачáти, припла́човати, допла́човати

priplat//iť -í -ia *dok.* приплатити, доплатити; ~ desať eura доплатити де́сять е́вра

príplat//ok -ku *m* приплачі́ня, доплачі́ня; навышок; výkonnostný ~ навышок за перевыповні́ня пла́ну; ~ky na dieťa навышок (к выплаті) на дітину; rýchlikový ~ доплачáня за скóрость, рíхлікове доплачі́ня

prípláv//ať -a -ajú *dok.* припла́вати; lod ~ala do prístavu шыфа припла́вала до приставу *або* по́рту

priplav//iť -í -ia *dok.* припла́вити; ~ drevo припла́вити де́рево

priplav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* приплыти; ~ sa na člne приплыти на ло́дькі

priplaz//iť sa -í sa -ia sa *dok.* припла́зити ся, підпла́зити ся; ranený sa ~il k rieke рані́ный припла́зив ся к рікі́

pri//pliesť sa -pletie sa -pletú sa *dok. expr.* **1** попáсти *daŕdé,* припле́сти ся *daŕdé* **2** *k čomu, do čoho* вміша́ти ся, запу́тати ся, сува́ти ніс *до чо́го* • ~ sa na jazyk вырвати ся з языка́

priplicht//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* підкра́сти ся

pripnúť *p.* **pripäť**

pripočít//ať -a -ajú *dok.* прирахова́ти, приба́вити

pripočítav//ať -a -ajú *nedok.* прирахо́вовати, прибавляти

pripodobn//iť -í -ia *dok. komu, čomu, ku komu, k čomu* наподобнити *ко́му, чо́му,* прирівна́ти, порівна́ти *з кым, чім*

pripodobň//ovať -uje -ujú *nedok. komu, čomu, ku komu, k čomu* наподо́бнёвати *ко́му, чо́му,* прирі́вновати, порі́вновати *з кым, чім*

prípoj -a *m* споїня (*влáку, автобу́са*); vlak má ~ влак мать споїня; čakať na ~ че́кати на споїня

pripoj//iť -í -a *dok.* **1** припоїти, доложыти, приложыти; придати; ~ k žiadosti rodný list приложыти к заяві ро́дный лист; ~

zoznam mien приложыти список мен **2** *el. tech.* споїти, припоїти, причленити; ~ na sieť припоїти к сіти **3** (*povedať*) придати (к повідженому)

pripoj//iť sa -í sa -a sa *dok.* припоїти ся; ~ sa k výprave припоїти ся к експедіції

prípojk//a -y *ž* **1** *tech.* одбочіня; kábelová ~ кабелове одбочіня; vodovodná ~ одбочіня водоводу *або* воды; plynovodná ~ одбочіня пліну **2** *žel.* одбочіня желізниці (к заводам, складам і т. п.)

pripome//núť -nie -nú *dok.* **1** *komu čo, koho* припомянути *кому што, кого, о чім, кім*; ~nul mi starého priateľa він припомянув мі старого приятеля; ~ minulosť припомянути минулость **2** *komu čo* попередити *кого о чім*, звернути *чію* увагу *на што*

pripome//núť si -nie si -nú si *dok.* припомянути, спомянути (собі)

pripomienk//a -y *ž* примітка; kritické ~y k referátu крітічны примітќы к реферату

pripomín//ať -a -ajú *nedok.* **1** *komu čo, koho* припоминати *кому што, кого, о чім, кім*; tu mi všetko ~a minulosť ту вшытко припоминать мі минулость **2** *komu čo* попереджовати *кого о чім*, звертати *чію* увагу *на што*

pripomín//ať si -a sa -ajú si *nedok.* припоминати, споминати

prípon//a -y *ž gram.* суфікс; slovotvorné ~y словотворны суфіксы

prípoviedk//a -y *ž* рікáнка; приповідка

príprah -u *m* припряг, припряжный (кінь)

príprav//a -y *ž* **1** припрáва, приготовліня; ~y na odchod припрáва к одходу; ~ na skúšku припрáва на екзамен; ~ pokrmov, obeda приготовліня стравы, обіду; ~ liekov приготовліня ліків **2** *krajč.* припрáва (*на ушытя одягу*); platiť za ušitie s ~ou платити за ушытя і припрáву

pripravený **1** припрáвеный, готовый; buď ~! будь припрáвеный! **2** припрáвеный; dobre ~ na skúšku добрі припрáвеный на екзамен

pripráv//iť[1] -í -ia *dok. v rôzn. význ.* припрáвити, приготовити; ~ posteľ, kúpeľ припрáвити постіль, купáня; ~ si reč припрáвити реч; ~ nové vydanie básní, knihy припрáвити нове выдáня стихів, книгы; ~ raňajky, večeru приготовити фриштик *або* снідáнок, вечерю; ~ liek припрáвити лік; ~ žiaka na skúšku припрáвити ученика на екзамен ● ~ pôdu niečomu припрáвити ґрунт дачому

pripráv//iť[2] -í -ia *dok. koho o čo* приправити *кого о што*, обрáти *дакого о што*, взяти *кому што*; ~ niekoho o život припрáвити дакого о жывот, взяти дакому жывот; ~ niekoho o peniaze обрáти дакого о пінязі; ~ niekoho o česť припрáвити дакого о честь, обесчестити дакого; ~ niekoho o rozum припрáити дакого о розум

pripráv//iť sa -í sa -ia sa *dok. na čo* припрáвити ся, приготовити ся *к чоу*; ~ sa na skúšku припрáвити ся на екзáен

prípravk//a -y *ž hovor.* **1** припрáвина клáса **2** припрáный курз

prípravn//ý припрáный, підготовлюючій; ~é práce припрáвны робоы; ~é kurzy припрáвны *або* підготовлюючі курзы

príprav//ok -ku *m* препарáт, выробок; chemický ~ хеміный препáрат; ~ na striekanie stromov препарáт на постріковання стромів; kozmetický ~ козметіный препарáт; liečebný ~ лічівый препарáт; jódový ~ ёдовый препарáт *або* выробок

priprav//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* припрáлёвати, готовити, приготовляти; ~ rukopis do tlače припрáлёвати *або* готовити рукопис до друку; ~ liek припрáлёвати лік; ~ úlohy готовити урокы; ~ žiaka na skúšku припрáлёвати ученика на екзамен

priprav//ovať[2] -uje -ujú *nedok. koho o čo* оберáти, олуплёвати, припрáвлёвати *кого о што*

priprav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. na čo* припрáвлёвати ся, приготовляти ся, готовити ся *к чому*; ~ sa na kandidátske

minimum готовити ся на кандіда́тьске мінімум • ~ sa do hrobu *hovor. expr.* збера́ти ся на дру́гый світ, припра́влёвати ся на смерть

pripravov//ňa -ne *ž* приправо́вня; ~ krmív приправо́вня ко́рмив

pripriah//nuť -ne -nú *dok.* **1** (*dodatočne*) припрячі, запрячі, запрягну́ти; ~ tretieho koňa припрячі тре́тёго коня **2** (*kone*) запрягну́ти **3** *koho do čoho hovor. expr.* запрячі, прину́тити *ко́го до чо́го*; ~ niekoho do roboty запрячі *а́бо* прину́тити дако́го до робо́ты *а́бо* робити

pripr//ieť -ie -ú *dok.* **1** припе́рти, притиснути, придусити; vietor ho ~el k múru вітор притиснув ёго́ к стіні *а́бо* к му́ру **2** прину́тити, дону́тити, присилити

pripudr//ovať -uje -jú *dok.* припудрова́ти, напудрова́ти; ~ si líca припудрова́ти (собі) лице́

pripust//iť -í -ia *dok.* **1** припустити, пустити; k tejto práci ma vôbec nepripustil ку тій робо́ті він ме́не не припустив **2** *na čo, k čomu* припустити *к чо́му*; ~ na skúšku, na súbeh припустити на екза́мен, на ко́нкурз; ~ niekoho k slovu припустити дако́го к сло́ву, дати дако́му сло́во **3** дозво́лити, допустити; ~ náhľad iného допустити іншу то́чку зрі́ня, допустити іншый по́гляд; ak ~íme, že ... кідь допу́стиме, же ... **4** *poľnohosp.* припустити; ~ býka ku krave припустити быка́ з коро́вов

prípustn//ý припу́стный, позво́люючій, мо́жный; ~á hĺbka припу́стна глу́бка; ~é množstvo позво́лююча кількость; ~ rýchlosť припу́стна *а́бо* позво́лююча ско́рость; ~á cena припу́стна ціна́

pripúšťan//ie -ia *s poľnohosp.* припуща́ня (*звірят*)

pripúšť//ať -a -ajú *nedok.* **1** припуща́ти, допуща́ти, пуща́ти **2** *na čo, k čomu* припуща́ти *к чо́му*; ~ ku skúške припуща́ти к екза́мену **3** дозволяти, допуща́ти; zákon nepripúšťa výnimky зако́н не дозво́лює одхылі́ня **4** *poľnohosp.* припуща́ти

pripút//ať -a -ajú *dok.* привяза́ти, припу́тати, спу́тати; choroba ju ~ala k posteli хворо́та припу́тала єй к по́стели; ~ sedliakov k pôde припу́тати *а́бо* привязати селян *а́бо* землеро́бів к зе́мли • ~ pozornosť niekoho припу́тати дачі́ю внима́вость

pripút//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* привяза́ти ся, припу́тати ся, припевнити ся

priraden//ý припоєный, причлене́ный (як рівноцінный); ~á veta *gram.* прирядне речі́ня

prirad//iť -í -ia *dok.* припоїти, причленити

priraďovac//í *gram.* прирядный; ~ia syntagma прирядна *а́бо* координатівна сінта́ґма *а́бо* словозлу́ка; ~ie spojky прирядны *а́бо* паратактічны злу́чникы; ~ie súvetie зложеноприрядне, паратактічне речі́ня

priraďovan//ie -ia *s gram.* прирядный

priraď//ovať -uje -ujú *nedok.* припо́ёвати, спо́ёвати, причле́нёвати

pri//rásť -rastie, -rastú *dok.* прирости • ~rástol mi k srdcu він приріс мі к се́рдцю

prirast//ať -á -ajú *nedok.* прироста́ти, зроста́ти

prírast//ok -ku *m* **1** прирі́сток, прибыток, нароста́ня, збі́вшованя; ~ obyvateľstva прирі́сток *а́бо* нароста́ня жытельства; populačný ~ нароста́ня *а́бо* збі́вшованя популя́ції; ~ vkladov нароста́ня вкла́дів; váhový ~ ваго́вый прирі́сток; priemerný denný váhový ~ teliec сере́дній де́нный прирі́сток телят; výškový ~ вышко́ве нароста́ня **2** прирі́сток; ~ do rodiny прирі́сток до родины

prirát//ať -a -ajú *dok.* прирахова́ти; ~ k cene päť percent прирахова́ти пять проце́нтів к ціні

priratúv//ať -a -ajú *nedok.* прирахо́вовати

priraz//iť -í -ia *dok.* **1** прибу́хнути, забу́хнути, припе́рти; ~ dvere прибу́хнути две́рі **2** звышыти (ціну́), прирахова́ти (к ціні)

prirážať -a -ajú *nedok.* **1** прибу́ховати, забу́ховати, припера́ти **2** звышовати (ціну́), прирахо́вовати (к ціні)

prirážk//a -y *ž* прибавляня; ~ k cene прибавляня к ціні
prirob//iť -í -ia *dok.* приробити; ~ dvere na kôlňu приробити двéрі ку шóпі
prírod//a -y *ž* прирóда; živá, neživá ~ жывá, нежывá *áбо* мертвá прирóда; krásy ~y красóты прирóды; ísť von do ~y выйти вóнка до прирóды; chrániť ~u охраняти прирóду; matka ~ прирóда-мáти; v lone ~y в лóні прирóды
prírodn//ý 1 прирóдный; ~é bohatsvá прирóдны богáтства; ~é krásy красóты прирóды; ~é rezervácie прирóдна резервáція; ~é zákony закóны прирóды; ~é javy явлíня прирóды; ~é podmienky прирóдны обстáвины; ~é vedy прирóдны наýкы **2** натурáлный; ~ hodváb натурáлный гáдваб; ~é farby натурáлны фáрбы; ~ rezeň *kuch.* натурáлна рíзка
prírodopis -u *m* **1** природознáвство **2** *škol.* учéбник природознáвства, учéбник прирóдных наýк (зоолóґії, ботáнікы, ґеолóґії, анатóмії)
prírodoved//a -y *ž* природознáвство *с*
prírodoved//ec -ca *m* природознáвець, натуралíста *м*
prírodovedeck//ý природознáвскый; ~é laboratórium лабораторія природо-знáвства *áбо* прирóдных наýк; ~á fakulta факýлта прирóдных наýк
prirodzene 1 *prísl.* обычáйні, нормáлні, непринучéні; správala sa ~ онá поводила ся *áбо* тримала ся нормáлні **2** *modálna čast. hovor.* прáвда, прáвда же, íсто, сáмо собóв
prirodzenos//ť -ti *ž* **1** прирóда, натýра; ľudská ~ людьска прирóда *áбо* натýра **2** нормáлность, непринучéность *ж*; ~ konania нормáлность поводжíня • zvyk je druhá ~ [*prísl.*] звык є дрýга натýра
prirodzen//ý 1 прирóдный, нормáлный, непринучéный; ~ á smrť прирóдна смерть; ~é svetlo нормáлне освітлíня; ~é hranice *geogr.* прирóдны граніці; ~ výber *biol.* нормáлный выбір **2** прирóдный, вроджéный; ~ pud вроджéный інштíнкт; ~ rozum вроджéный розýм **3** натурáлный; v ~ej veľkosti в натурáлній величости
prirovnan//ie -ia *s* порівнáня, сконфронтовáня
prirovn//ať -á -ajú *dok.* порівнáти, сконфронтовáти
prirovnáv//ať -a -ajú *nedok.* порíвновати, конфронтовáти
prírub//a -y *ž tech.* прируба
príručk//a -y *ž škol.* учéбник, помíчник, прирýчник; ~y pre žiakov учéбникы для ученикiв
príručn//ý прирýчный; помíчный; ~á knižnica прирýчна бібліотéка; ~á lekárnička домáшня апатычка, апатычка пéршой пóмочі; ~ slovník прирýчный словник
prísad//a -y *ž* примíшок *м*, прибавлíня *с*
prisad//ať -á -ajú *nedok. ku komu* присідáти
prisad//núť -ne -nú *dok. ku komu* присíсти
prísah//a -y *ž* присяга; клятва; zložiť ~u зложыти присягу, присягáти; zachovať ~u дотримати присягу, зостáти вíрным присязі; zrušiť ~u зрушыти присягу; krivá ~ крива присяга
prisah//ať -á -ajú *nedok.* присягáти, кляти ся; ~ vernosť niekomu присягáти вíрность дакóму
prisáľ//ať -a -ajú *nedok.* присóлёвати, придавáти сóли
pri//sať sa -saje sa -sajú sa *dok.* приссáти ся; pijavica sa ~sala k nohe пиявка приссáла ся ку нóзі
prisáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* присáсовати ся
prísavk//a -y *ž bot., zool.* приссáвка
prísažn//ý 1 присяжный, односячій ся к присязі; ~é formuly фóрмулы присягы; ~á výpoveď присяжна выповідь, выповідáня під присягов **2** *práv.* присягнýвшый, присяжный (*завязáный присягов*); ~ znalec експéрт
prisediac//i -ého *m* присідячій *м*, член (*комíсії і т. п.*)

prisch//núť -ne -nú *dok.* присóхнути/присхнýти, засóхнути/засхнýти
prisil//iť -í -ia *dok.* принýтити, донýтити
priská//kať -če -čú *dok.* прискáкати, прибíгнути; ~ na koni прискáкати на кони; dievčatko ~kalo k obloku дíвча прискáкало к óблаку/к óкну
priskak//ovať -uje -ujú *nedok.* прискáковати, підскáковати, прибíговати
priskoč//iť -í -ia *dok.* прискóчіти, прибíгнути; ~il k nej прибíгнув ку ній
prískok -u *m voj.* перебíжка; vojaci sa približovali krátkymi ~mi вояци приближовали ся кýртыми перебíжками
priskrutk//ovať -uje -ujú *dok. odb.* пришрубовáти
prislad//iť -í -ia *dok.* присолодити; ~ čaj присолодити чай
prisládz//ať -a -ajú *nedok.* присолóджовати
prísln//ie -ia *s astron.* періґéлій
príslovečný світознáмый, войшóвшый до послóвіці *áбо* поговóркы
príslov//ie -ia *s* послóвіця
príslovk//a -y *ž gram.* прислóвник, адвéрбіум; ~ účelu присловник цíли
prísľub -u *m* обіцянка *ж*
prisľúb//iť -i -ia *dok.* обіцяти *dok. nedok.* пообіцяти
prisluhovač -a *m pejor.* прислýговач, служóбник, помíчник
prisluh//ovať -uje -ujú *nedok. komu, čomu pejor.* прислýговати, підряджовати
príslušenstv//o -a *s* кóмфорт, лýксус (*в дóмі і т. п.*); byt s ~om квáртель зо вшыткым кóмфортом
príslušník -a *m* член; представник; член; ~ kmeňa член плéмена; ~ národa представник нáції; ~ rodiny, rodinný ~ член родины; štátny ~ жытель держáвы
príslušnos//ť -ti *ž* **1** приналéжность *ж*; члéнство; etnická ~ приналéжность к даякíй етнíчній ґрýпі; národná ~ націонáлность, націонáлна приналéжность; rodinná ~ родинна сітуáція; stranícka ~ приналéжность к пáртії; štátna ~ жытельство **2** *práv.* компетéнція
príslušn//ý **1** налéжный, зодповідáючій, компетéнтный; ~ titul зодповідáючій тíтул; preštudovať si ~ú literatúru проштудовáти налéжну літератýру; ~é orgány компетéнтны óрґаны; ~ úrad компетéнтный ýряд
prismud//núť -ne -nú *dok.* пригорíти, припалити ся; kaša ~la каша пригорíла
prisn//iť sa -í sa *dok. komu* приснити ся; ~il sa mi čudný sen мі приснив ся чýдный сон ● ani sa mi neprisnilo *expr.* мі áни не приснило ся, мі áни на розýм не пришлó
prísne *prísl.* стрóго; ~ hľadieť na niekoho стрóго позерáти на дакóго, ~ potrestať niekoho стрóго покáрати дакóго
prísn//y *v rôzn. význ.* стрóгый, сурóвый, твердый; ~ učiteľ стрóгый учíтель; ~ trest сурóве покарáня; ~e opatrnia стрóгы *áбо* тверды крóкы; ~a tvár стрóга тварь; ~ výzor стрóгый вызор; ~ tón стрóгый тон; ~a diéta стрóга діéта; v ~om zmysle slova в стрóгім смыслі слóва
prisol//iť -í -ia *dok.* присолити, досолити, придати сóли; odpasal remeň, po jednej im prisolil одкапчáв рéмінь, а по єднíй їм присолив
príspev//ok -ku *m* **1** поплáчованя; členské ~ky члéньске поплáчованя; sociálne ~ky а) матеріáлна пóміч; б) пóміч про безробóтных; vyživovací ~ алімéнты **2** статя, примíтка (*в журнáлі і т. п.*); polemický ~ полемíчна статя **3** вклад, пóміч; diskusný ~ выступлíня в діскýсії; jeho práca bola ~kom k riešeniu problému ёгó робóта была вклáдом *áбо* напомíчна при рішíні проблéму
pri//spieť -speje -spejú *dok.* **1** *komu čím* дати пóміч *áбо* підтримку, помочí; ~ radou помочí рáдов, порáдити **2** *k čomu* помагáти, быти на пóмочі, напомагáти *чóму*; ~ k zvýšeniu životnej úrovne помочí к звышíню блáга жывóта **3** *čím na čo* внéсти вклад *до чóго*; ~ na opravu cesty дати

пóміч при опрáві дорóгы **4** написáти статю *áбо* познáчку (*до журнáлу і т. п.*)

prispiev//ať -a -ajú *nedok.* **1** *komu čím* давáти пóміч *áбо* підтримку, помагáти **2** *k čomu* підпоровáти, помагáти, напомагáти *чóму* **3** *čím na čo* внашáти вклад *до чóго*; ~ na kuchyňu давáти на стравовáня **4** писáти статі *áбо* познáчкы (*до журнáлу і т. п.*); pravidelne ~a do novín він реґулáрні пише до новинóк, він реґулáрні друкýє ся в новинкáх

prispievateľ -a *m* співробóтник (*новинóк і т. п.*)

prisponový: ~ (predikatívny) člen призвязочный/предікатíвный член *áбо* компонéнт

prispôsob//iť -í -ia *dok. čo čomu, na čo* приспособити, зладити *што к чóму*

prispôsob//iť sa -í sa -ia sa *dok.* приспособити ся, звыкнути, навыкнути; ~ sa k prostrediu приспособити ся к окружáючій обстанóвці; oči sa ~ili tme óчі звыкли на тму *áбо* приспособили ся тмі

prispôsob//ovať -uje -ujú *nedok. čo čomu, k čomu, na čo* приспосóблёвати, приспособляти *што к чóму*

prispôsob//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* приспосóблёвати ся, приспособляти ся; звыкáти, навыкáти

prisprostý приглýплый, глуповáтый, глýпый, придурковáтый; ~ úsmev приглýплый ýсмів

prísť príde prídu *dok.* **1** прийти; ~ peši прийти пíшы; ~ vlakom, autom прийти влáком *áбо* пóїздом, áвтом; ~ včas начас; ~ domov z práce прийти домів з робóты; ~ k niekomu po mlieko прийти ку дакóму по молóко; ~ na schôdzku прийти на зібрáня *áбо* на громáду; ~ na pomoc niekomu прийти дакóму на пóміч *aj pren.*; ~ na návštevu k niekomu прийти на навщíву ку дакóму **2** (*o dopravných prostriedkoch*) прийти, прибыти; vlak prišiel presne влак/пóїзд пришóв *áбо* прибыв нáчас; autobus ešte neprišiel автобýс íщі не пришóв **3** прийти; list ešte neprišiel письмо íщі не пришлó; prišiel telegram пришóв телеґрáм; tovar prišiel do obchodov товáр пришóв до склéпів **4** (*o veciach, javoch*) зачати ся, підняти ся; prišiel dážď пришóв додж; prišiel vietor підняв ся вíтор **5** (*v čase*) прийти, зачати ся, настýпити, приближыти ся; príde jar, leto прийде, зáчне ся ярь, лíто; prišla nedeľa пришлá неділя **6** попáсти, достáти ся, очутити ся; ~ do nešťastia достáти ся до нещáстя, до біды; ~ do ťažkého položenia очутити ся в тяжкíй сітуáції **7** *k čomu* надобыти, достáти *што;* ~ k peniazom достáти пінязі; ~ k zárobku заробити **8** *o čo* стратити *што*, прийти *о што*; ~ o prácu, o majetok прийти о робóту, о маєток; ~ o všetko стратити вшытко, прийти о вшытко; ~ vo vojne o syna стратити сына во вóйні; ~ o zdravie стратити здорóвя, прийти о здорóвя **9** *k čomu* прийти *к чóму,* досягнýти *чóго*; ~ k presvedčeniu прийти к пересвідчíню; ~ k výsledku достáти (*даякы*) резултáты, досягнýти (*даякых*) резултáтів; ~ k záveru прийти к заключíню **10** *na čo* выкрыти, обявити, нáйти *што*; ~ na podvod одкрыти клам, обявити фалзіфіковáня; ~ na stopy niečoho выкрыти сліды дачóго; prišiel som na myšlienku я прийшóв на дýмку, у мéне выникла дýмка **11** *na koho* оволодíти *чім*, зміцнити ся *чóго*; нáйти *на кóго*; prišli na mňa driemoty надійшли на мéне дримóты, мéне оволодíли дримóты, мéне потягло на спáня; prišiel naňho strach; пришóв на нёго страх; ёгó зміцнив ся страх **12** *komu* стáти; prišlo jej zle єй стáло *áбо* зачалó быти недóбрі; prišlo jej na vracanie єй пришлó на блювáня; prišlo jej do plaču єй пришлó до плáчу, онá пустила ся до плáчу; prišlo mi ho ľúto мі стáло жаль ёгó **13** *na koho* достáти ся *кóму*, выпасти на дóлю *чію áбо кóго* **14** *za čo,od čoho prekladá sa so zmenou vetnej konštrukcie*; čo príde za kabát? кíлько я довжéн за кáбат *áбо* ковт? *zastar.*; čo vám príde od roboty?

кілько я вам довжéн за робóту? **15** *hovor.* (*lacno, draho*) обыйти ся (*о даякý сýму*); to mi prišlo draho тотó мі дóрого обышло ся ● ~ z blata do kaluže (попáсти) з огня і до пóлумя, попáсти з бóлота до млáкы; ~ niekomu do cesty стояти на дачіїйсь дорóзі *áбo* попéрек дорóгы дакóму; ~ niekomu na um *al.* na rozum прийти на розýм *áбo* до гóловы дакóму; nechce mi to prísť na jazyk мі тотó крýтить ся *áбo* вéртить ся по языкý; ~ pod čepiec выдати ся; ~ do druhého stavu *hovor.* огрýбнути; ~ do formy *šport.* прийти до фóрмы; ~ s niekým do rodiny прийти з дакым до родины, породинькáти ся з дакым; prišla reč na niečo зашлá бісíда о дачім; ~ do rovnováhy прийти до рівновáгы; ~ na mizinu *al.* navnivoč (*o ľuďoch*) прийти на мізерíю, ожобрачíти ся; ~ do gurážu набрáти ся смíлости; ~ k vedomiu, k sebe прийти ку пáмяти, ку сóбі; ~ k rozumu прийти к розýму; ~ k moci, k veslu прийти к міци, ухóпити *áбo* взяти до свóїх рук міць; ~ k slovu a) (*v diskusii*) достáти слóво; взяти слóво; б) (*po zľaknutí*) прийти к рéчі в) набыти свóї прáва; ~ do ceny звышыти ся в ціні, подорожáти; ~ na svet появити ся на світ; ~ na svetlo выйти на світло, указати ся, обявити ся; ~ na svoje добити ся свóёго; ~ o rozum прийти о розýм, зыйти з розýму; ~ o hlavu, o život прийти о гóлову, о жывот; ~ na iné myšlienky прийти на іншы дýмкы, россíяти ся; ~ niečomu na chuť прийти на смак дачóму; ~ niečomu na koreň прийти на кóрінь дачóму; to mu prišlo vhod тотó ёмý было як раз, тотó ёмý пригодило ся; kto prv príde, ten prvý melie [*prísl.*] хто пéршый прийшóв, тóму і зачінáти; kto príde medzi vrany, musí kvákať ako ony [*prísl.*] хто прийде мéджі ворóны, мýсить крáкати як они; з вóвками жыти, по-вóвчі выти

prisťahovall/ec -ca *m* іміґрáнт

prisťahovalecký іміґрáнтьскый

prisťahovalectv//o -a *s* імігрáція

prisťah//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* іміґровáти *nedok. dok.*, перестяговати ся, переселити ся

pri//stať[1] -stane -stanú *dok. komu* пристáти, іти, підходити, слушыти; šaty jej ~stanú шмáты єй пристáнуть *áбo* ідýть *áбo* підхóдять *áбo* слýшать

pri//stať[2] -stane -stanú *dok. na čo* пристáти *на што*, згóднути ся *з чім*, быти спокíйным *з чім*

pri//stáť -stane -stanú *dok.* (*o plavidle*) пристáти, приплáвати (к бéрегу), закотвити; (*o lietadle*) пристáти, приземлити ся; lietadlo ~stálo ероплáн пристáв *áбo* приземлив ся; pilot ~stál s lietadlom пілóт пристáв з ероплáном

pristát//ie -ia *s* (*plavidla*) пристáтя, (*lietadla*) приземлíня, пристáтя; núdzové ~ принучéне пристáтя

prístav -u *m* пристав, порт *м*; morský, riečny ~ мóрьскый, рíчный пристав; loď vchádza do ~u шыфа вхóдить до приставу *áбo* до пóрту

pristavať *p.* **pristaviť**[1]

pristáv//ať[1] -a -ajú *nedok. na čo (privoľovať)* згóджовати ся *з чім*, приставáти *на што*, давáти згóду *на што*

pristáv//ať[2] -a -ajú *nedok.* **1** (*o plavidle*) приставáти; (*o lietadle*) приставáти, приземляти ся **2** присідáти (*ероплáн*)

prístavb//a -y *ž* прибудовáня *c*

prístavisk//o -a *s*, **prístaviš//te** -ťa *s* пристав

pristav//iť[1] -í -ia *dok.* прибудовáти; ~ k budove krídlo прибудовáти к будóві крыло

pristav//iť[2] -í -ia *dok.* пристáвити, присýнути, притягнýти; ~ stôl k stene притягнýти стіл к стіні; ~ vlakovú súpravu na prvé nástupište пристáвити влак на пéршый перóн

pristav//iť[3] -í -ia *dok. koho, čo* застáвити, затримати

pristav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* застáвити ся, затримати ся

prístavn//ý пристáвный, портóвый; ~ robotník портóвый робíтник, дóкер; ~á

krčma портóва кóрчма; ~é mesto портóве місто

prístav//ok -ku *m* **1** пристáвок; kuchyňa bola v ~ku кýхня была в пристáвку **2** пристáвный столéць **3** *gram.* прилóжка, апозіція *ж*

pristav//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* прибудóвовати

pristav//ovať[2] -uje -uje *nedok.* приставляти, присувáти, притяговати; ~ rebrík k múru приставляти драбину к стіні

pristav//ovať[3] -uje -ujú *nedok. koho, čo* застáвлёвати, затримовати

pristav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* застáвлёвати ся, затримовати ся

pristeh//ovať -uje -ujú *dok.* пристéговати, пришыти дакількомá стéгами; ~ rukáv, podšívku пристéговати рукáв, підшывку

pristih//núť -ne -nú *dok.* пристигнути, поімáти; ~ niekoho pri krádeži пристигнути дакóго при крáдежі; ~ pri čine поімáти на місці престýпку

pristrč//iť -í -ia *dok.* підсýнути, присýнути, сýнути, пристáвити

prístreš//ie -ia *s* **1** (*útulok*) притýлок; прихылок **2** пристрíшок, стрíшка

pristreš//ok -ka *m* пристрíшок, стрíшка

pristrih//núť -ne -nú **1** підстречí; пристригнути, скоротити;~ vlasy, fúzy скоротити *áбо* пристригнути вóлосы, баюсы, підстречí (вóлосы) **2** скоротити; ~ šaty скоротити шмáты *áбо* лáхы

prístroj -a *m* машына, апарáт; заряджíня; fyzikálne, optické ~e фізíчне, оптíчне заряджíня; premietací ~ перемітáючій апарáт; fotografický ~ фотоґрафíчный апарáт; telefónny ~ телефóнный апарáт; zapisovací ~ записуюче заряджíня; meracie ~e мірячі заряджíня

prístup -u *m* **1** *v rôzn. význ.* приступ, підхíд; ~ k domu приступ *áбо* підхíд ку дóму; dobrý ~ k rieke дóбрый приступ к рікí; správny ~ k riešeniu otázky спрáвный підхíд к рішíню вопрóса **2** вступ, вступлíня; voľný ~ вóльне вступлíня; umožniť, zamedziť ~ niekam отворити, запéрти вступ даґдé; ~ čerstvého vzduchu присун черствóго вóздуху

pristúp//iť[1] -i -ia *dok.* **1** *ku komu, k čomu* підійти, приближыти ся; ~ bližšie k obloku підійти поближе *áбо* приближыти ся к óкну/к óблаку **2** *do čoho i bezpredm.* сісти (*до влáку, електричкы і т. п.*); na zastávke ~ilo mnoho nových cestujúcich на зáставці сíло *áбо* вошлó мнóго пасажирів **3** *do čoho, k čomu* вступити *до чóго*, припоїти ся *ку чóму*; do družstva ~ilo šestnásť nových členov до дрýжства вступило шістнáдцять новых члéнів; ~ k obchodnej spoločnosti вступити до торгóвой óбщности, стáти члéном торгóвой *áбо* обхóдной óбщности **4** *k čomu* приступити, прибыти *к чóму*, взяти ся *за што,* ухóпити ся *чóго*; ~ k veci взяти ся за діло; ~ k štúdiu приступити к учíню, взяти ся за учíня **5** *na čo* згóднути ся *на чім*, приняти *што*; ~ na návrh приняти пропозíцію

pristúp//iť[2] -i -ia *dok. čo* настýпити, нашляпнути *на што*

prístupn//ý достýпный, пристýпный; ťažko ~é miesto тяжкопристýпне місце; ~é ceny достýпны ціны; ~á literatúra достýпна літератýра; ~ výklad достýпне обяснíня

pristup//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *ku komu, k čomu* підходити, приближовати ся **2** *do čoho i bezpredm.* сісти (*до влáку, до електричкы і т. п.*) **3** *do čoho, k čomu* вступáти *до чóго,* припóёвати ся *ку чóму* **4** *k čomu* приступáти *к чóму*, брáти ся *за што*, хáпати ся *чóго* **5** *na čo* згóджовати ся *з чім*, принимáти *што*

prisúd//iť -i -ia *dok. komu, čomu* присудити; dom ~ili jemu дім присудили ёмý

prísudkový *gram.* присудкóвый, предікатíвный

prísud//ok -ku *m* **1** *log.* предікáт **2** *gram.* присудок, предікáт

prisudz//ovať -uje -ujú *nedok. komu, čomu* присýджовати

prísun -u *m* **1** додава́ня; ~ tovaru додава́ня товáру **2** *tel.* прису́неня, притягну́тя (*оддалéной нóгы к стоячій нóзі*)

prisun//ovať -uje -ujú *nedok.* присува́ти, прису́новати; (*pristrkovať*) підсува́ти, підсу́новати; *žel.* (*vozne*) подава́ти; (*dovážať, privážať*) привозити

prisu//núť -nie -nú *dok.* прису́нути, притягну́ти, притиснути, приближыти

prisúv//ať -a -ajú *nedok.* присува́ти, притяговати, притисковати, приближовати

prisvedč//iť -í -ia *dok. komu i bezpredm.* згóднути ся *з кым*, дати дакóму за пра́вду, прикывнути, притáкати *кóму*; потвердити

prisviedč//ať -a -ajú *nedok. komu i bezpredm.* згóдовати ся *з кым*, притáковати, прикывовати *кóму*; потвéрджовати

prisvoj//iť si -í si -a si *dok.* присвоїти; ~ si dedičstvo присвоїти (собі) наслідство *áбо* дідовизну́

prisvoj//ovať si -uje si -ujú si *nedok.* присвóёвати

prisych//ať -á -ajú *nedok.* присыха́ти

prisyp//ať -e -ú *dok.* присыпати, підсыпати

prisýp//ať -a -ajú *nedok.* присыповати; посыповати; підсыповати; засыповати, пригартáти

prišel//ec -ca *m pejor.* пришéлець, чуджінець

príšer//a облу́да, матóга, страшóк, пудило

príšern//ý **1** (*vzbudzujúci hrôzu*) страшный, страшéзный, облу́дный, матóжный, ужáсный; ~á predstava облу́дне представліня; ~ sen ужáсный сон **2** *hovor. expr.* (*veľmi veľký*) ужáсный, стрáшный, облу́дный; ~ škandál ужáсный шкандáл; ~á bolesť стрáшна біль

pri//šiť -šije -šijú *dok.* пришыти; ~ gombík пришыти ґóмбічку • ~ niekomu niečo na krk *hovor. expr.* дати дакóму дашто́ на стáрость; ~ niekomu niečo za golier звалити вину на дакóго

prišív//ať -a -ajú *nedok.* пришыва́ти

priškrip//núť -ne -nú *dok.* **1** *expr.* припучíти, притиснути, припéрти, прищíкнути **2** *pren.* прищíкнути, припéрти, притиснути

priškrtený: ~ hlas *expr.* захрипнутый, придусéный гóлос

príškvar -u *m lek.* хра́ста (*на рáні*)

priškvar//iť -í -ia *dok.* припечí, опрáжыти; припалити, пришквáрити

priškvŕk//nuť -ne -nu *dok.* припалити, обгоріти

prišľiap//nuť -ne -nu *dok. čo* присту́пити *на што*, притиснути, придусити *ку чóму*

prišpendl//iť -í -ia *dok. hovor.* пришпілити, пришпендликовáти, припну́ти

prišraub//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* пришрубовáти, прикрутити

príštipkár -a *m* **1** шу́стер (*заоберáючій ся опрáвов óбуви*) **2** *pren. hovor. pejor.* шу́стер; слабый, другорядный працóвник; фу́шер

príštipkár//iť -i -ia *dok. hovor. pejor.* фушовáти; бабрáцькы робити

prištip//núť -ne -nú *dok.* прищíпнути, защíкнути, припéрти • ~ niekomu jazyk *expr.* скоротити язык дакóму

príštip//ok -ku *m* зáплатка (*на óбуви*)

priťahovač -a *m anat.* притягуюча муску́ла, аддýктор

priťah//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** притяговати, присувáти, дотяговати **2** затяговати, стяговати, утяговати; ~ si remeň, opások затяговати рéмінь, óпасок; ~ skrutku дотяговати шру́бку **3** притяговати, інтересовáти; more ho vždy ~ovalo мóре ёгó все притяговало *áбо* тягáло к сóбі **4** *hovor.* налігáти, натисковати (*на робóту i m. n.*) **5** *obyč. neos. hovor.* (*o mraze*) примерзáти, замерзáти, протяговати; v noci ~uje в ночí примéрзать **6** *fyz.* притяговати

pritak//ať -á -ajú *nedok. dok.* притáковати/ притáкати, прикывовати/прикывати

príťaž -e *ž* **1** óбтяж, зáтяж **2** *pren.* тярха; byť ~ou niekomu быти на тярху дакóму

priťaž//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* затяжыти *што* **2** *komu pren.* згіршыти сітуа́цію *чію або кóго*

príťažlivos//ť -ti *ž* **1** *fyz.* притяжливость, тяготíня, ґравітáція; zemská ~ земéльне тяготíня, земéльна притяжливость **2** вáбливость, притяжливость, манливость *ж*

príťažliv//ý притяжливый, притягуючій, манливый, чарýючій; ~ zovňajšok притяжливый вонкáйшок; ~á žena притяжлива *або* чарýюча женá

priťaž//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* затяжовати, притисковати *што*, клáсти зáтяж *на што* **2** *komu pren.* згíршовати сітуáцію *чію або кóго*

pritiah//nuť[1] -ne -nu *dok.* **1** притягнýти, присýнути, посýнути; ~ stôl k obloku посýнути стіл к óблаку/к óкну **2** притягнýти, затягнýти, утягнýти; ~ (si) remeň, opasok утягнýти рéмінь, óпасок; ~ skrutku затягнýти шрýбку **3** опýтати, привáбити **4** *hovor.* притиснути, пустити ся (*до робóты і т. п.*) **5** *obyč. neos. hovor.* примéрзнути, замéрзнути, притягнýти (*о мóрозі*); nad ránom ~lo над рáном приморозило ● to je za vlasy ~nuté *hovor.* тотó притягнýте за вóлосы; ~ opraty *al.* uzdu niekomu трéба быти ку дакóму твéрдшым

pritiah//nuť[2] -ne -nú *dok. expr. (o vojsku)* приближыти ся, достáти ся, дотягнýти; vojsko ~lo вóйско притягло

pritísk//ať -a -ajú *nedok.* **1** притискáти, притýлёвати; выужывáти **2** (*zvonček, gombík ap.*) притискáти

pritis//núť -ne -nú *dok.* **1** притиснути; ~ dlane k tvári притиснути дóлони к твáри *або* к лицям; matka ~la k sebe dieťa мáти притисла к сóбі дітину **2** притиснути; ~ zvonček притиснути на дзвінóк *або* ґóмбічку дзвінкá **3** притягнýти, посýнути; ~ stôl k oknu посýнути стіл к óблаку/к óкну

pritláčať *p.* **pritískať**

pritlačiť *p.* **pritisnúť**

prítlačn//ý *tech.* притисный; ~á matica притисна шрýба

pri//tĺcť -tlčie -tlčú *dok.* прибити, притовчí, приклинцёвáти; ~ podpätok прибити зáпяток; ~ klincami прибити клинцями, приклинцёвáти

pritĺk//ať -a -ajú *nedok.* прибивáти

prítm//ie -ia *s* змерьк, до змéрьку

prítok -u *m* **1** приток, прилив; ~ vody приток вóды **2** (*rieky*) приток; ~y rieky z ľavej strany лíвы притокы рікы

pritom *prísl.* притíм

prítomn//í -ých *m mn. č.* учáстник, учáствуючій; rozhoduje väčšina ~ých рíшать векшына учáствуючіх

prítomnos//ť -ti *ž* **1** сучáсность, тепéрішок **2** ýчасть, екзістовáня, єствовáня; za *al.* v ~ti niekoho за ýчасти дакóго

prítomný **1** теперíшній, сучáсный, днéшній; ~ život теперíшній жывот; ~ čas, prézent *gram.* теперíшній час, прéзенс **2** учáствуючій; byť ~ быти учáстником, учáствовати

pritraf//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** притрáфити ся, стáти ся; môže sa to každému ~ мóже кáждому притрáфити ся *або* стáти ся, тотó мóже стáти ся з кáждым **2** *komu* стáти ся, удати ся, пригодити ся; možno sa ti ~í stretnúť sa s ním мóже тобі прийде стрíтити ся з ним

pritrep//ať -e -ú *dok. expr.* притрепáти, довлечí

pritres//núť -ne -nú *dok. expr.* прибýхнути, забýхнути

pritriel//iť -í -ia *dok. expr.* привалити ся, нагорнýти ся, пригнáти ся, прибíгнути, прилетíти

prituh//ý **1** дость міцный *або* силный; ~á káva дость міцнá кáва **2** дость густый, дость твердый; cesto je ~é тíсто дость твердé

pritúl//iť -i -ia *dok.* **1** притýлити, притиснути (к сóбі), обяти, поглáскати; ~ dieťa поглáскати *або* обяти дітину, притýлити к сóбі дітину **2** прихылити

prituľk//ať -á -ajú *dok. expr.* притýлити, поглáскати

prítuln//ý притýлный, прихылный; ~é dieťa притýлна *áбо* ласкáва дітина; ~á mačka притýлна мáчка

prítul//ok -ku *m* притýлок

prituľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** притýлёвати, притискáти (к сóбі), вáбити, обімáти **2** *koho* давáти притýлок *кóму*

priuč//iť -í -ia *dok. koho čomu* поучíти *кóго чóму*; научíти, выучíти *кóго чóму*; приучíти *кóго к чóму*; ~ niekoho robiť niečo научíти дакóго робити даштó; ~ chlapca remeslu поучíти *áбо* научíти *áбо* выучíти хлóпця ремéслу

priuč//iť sa -í sa -ia sa *dok. čomu* поучíти ся *чóму*; научíти ся *даштó*, заучíти ся *до дачóго*, приучíти ся *к чóму*

príuč//ka -ky *ž*, **príuč//ok** -ka/-ku *m* понаучíня, поучíня (*обычáйні во фóрмі биткы, покарáня áбо выгрíшіня*)

príušnic//a -e *ž anat.* околоýшна желéза

príušn//ice -íc *ž mn. č. hovor.* запалíня околоýшных желéз, мумпс

príušný *anat.* околоýшный

priváb//iť -i -ia *dok.* приманити, притягнýти, привáбити

privádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* приводити; ~ deti do školy приводити дíти до шкóлы; ~ stroj do chodu пущáти машыну до хóду; ~ niekoho k presvedčeniu приводити дакóго к пересвідчíню; ~ niekoho na myšlienku приводити *áбо* наводити дакóго на дýмку **2** *tech.* приводити; ~ vodu, elektrinu niekam приводити вóду, заводити електрику даґдé **3** *koho o čo* одоберáти, брáти *од кóго што*; ~ niekoho o peniaze брáти од дакóго пінязі; ~ niekoho o rozum брáти дакóму розýм ● ~ na svet niekoho приводити на світ дакóго; ~ na pravú *al.* dobrú cestu направляти на правдиву *áбо* дóбру дорóгу; ~ reč na niečo переводити *áбо* направляти бісíду на даштó; ~ niekoho do pomykova *al.* do rozpakov приводити дакóго до безрáдности *áбо* спохыбованя; ~ niekoho do dobrej nálady приводити дакóго до дóбого наладжíня; ~ niekoho do vytrženia привéсти дакóго к рáдости; ~ niekoho do hriechu *hovor.* наводити дакóго на гріх; ~ niekoho do zúfalstva приводити дакóго до безнадíйности *áбо* до нещáстя; ~ niekoho do hrobu приводити *áбо* гнáти дакóго до грóбу; ~ niekoho do záhuby приводити дакóго нáзмар *áбо* до заґýбы; ~ niekoho na posmech приводити дакóго на пóсміх; ~ niekoho na mizinu *al.* na žobrácku palicu приводити дакóго до бідноты *áбо* на жобрáчу пáліцю; ~ niekoho k rozumu наводити дакóго на розýм

príval -u *m* привал (*вóды і т. п.*)

prival//iť -í -ia *dok.* **1** прикотуляти; ~ súdok piva прикотуляти бóчку пива **2** *koho* привалити, придусити, завалити; padajúci strom ho ~il пáдаючій стром привалив ёгó

prival//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *expr.* (*o ľudoch*) привалити, навалити, нагорнýти **2** (*o mračnách*) пригнáти ся

privandroval//ec -ca *m pejor.* привандровáлець, чуджíнець

privandr//ovať -uje -ujú *dok. expr.* привандровáти, привлечí ся, приблýкати ся

privár//ať -a -ajú *nedok. tech.* привáрёвати

privar//iť[1] -í -ia *dok.* наварити, доварити; уварити (*допóвнюючо*); ~ polievky доварити пóливкы

privar//iť[2] -í -ia *dok. tech.* приварити; ~ odlomenú časť skrutky приварити одломéну часть шрýбкы

prívar//ok -ku приварок

privarovať *p.* **privárať**

privát -u *m hovor.* приват; bývať na ~e бывáти *áбо* жыти на привáті

privatist//a -u *m škol. zastar.* екстерніста

privatiz//ovať -uje -ujú *nedok.* зособнити, приватізовáти

privátn//y привáтный; ~ byt привáтный квáртель; ~ dom влáстный дім; ~e hodiny привáтны гóдины; ~ žiak *škol. zastar.* екстерніста

privážľ/ať -a -ajú *nedok.* привозити

priväz//ovať -uje -ujú *nedok.* привязовати, увязовати; ~ koňa привязати коня

priväz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* привязовати ся

privčas *prísl.* завчасу́, приско́ро, барз ско́ро

priveľa *prísl.* приве́лё, надміру, дость мно́го/ве́лё, барз мно́го/ве́лё; pracovať ~ дость ве́лё/мно́го робити; vedieť ~ дость ве́лё зна́ти

priveľký привеликый, надміру *або* дость *або* барз великый; ~ rozdiel привеликый *або* барз/дость великый ро́зділ

priveľmi *prísl.* дость, надміру

príves -u *m* привіс, вле́чка; traktor s ~om тра́ктор з привісом *або* з вле́чков

privesl//ovať -uje -ujú *dok.* привесловати; ~ ku brehu привесловати к бе́регу

prívesn//ý привісный; motocykel s ~ým vozíkom мото́рка з привісным во́зиком

prívesl//ok -ku *m* привісок; retiazka z ~kom ланцю́к з привіском; hodinky so zlatým ~kom го́динкы зо золотым привіском **2** *anat.* апендікс, *ľud.* сліпе че́рево **3** *pren. pejor.* прида́ток; na nevlastného syna sa díva ako na ~ на неро́дного сына він (она́) позе́рать ся як на притяж

prívet -u *m* **1** поздра́вканя, привита́ня; odpovedať na ~ одповіда́ти на поздра́вканя **2** вита́ня, вита́юча реч; povedať krátky ~ повісти ку́рте/коро́тке привита́ня; úvodný ~ вступне́ сло́во

prívetivý ласка́вый, серде́чный, приятельскый, дружелюбный; ~ človek серде́чный чоловік; ~ úsmev ласка́вый у́смів

pri//viať -veje -vejú *dok.* **1** (*o vetre*) пригна́ти, прине́сти; vietor ~vial vôňu dymu вітор пригна́в за́пах дыму **2** *koho pren.* приве́сти; čo ho sem ~vialo? што ёго́ ту приве́ло?

privia//zať -že -žu *dok.* привяза́ти; ~ čln o strom привяза́ти ло́дьку к стро́му

privia//zať sa -že sa -žu sa *dok.* привязати ся; ~ sa remeňmi k sedadlu привяза́ти ся ре́мінями к сиджі́ню

pri//viesť -vedie -vedú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* приве́сти; ~ dieťa do školy приве́сти дітину до шко́лы; ~ stroj do chodu пустити машыну до хо́ду; ~ niekoho k presvedčeniu приве́сти дако́го к пересвідчі́ню; ~ niekoho na myšlienku приве́сти дако́го на ду́мку; čo ťa sem ~viedlo? што те́бе ту приве́ло? **2** *tech.* ~ vodu, elektrinu niekam приве́сти во́ду, електрику даґде́ **3** *koho o čo* припра́вити *дако́го о што*, взяти *од ко́го што*; ~ niekoho o peniaze припра́вити дако́го о пінязі; ~ niekoho o rozum припра́вити дако́го о розу́м • ~ na svet niekoho приве́сти на світ дако́го; ~ niečo na svetlo вынайти *або* одкрыти дашто́; ~ na pravú *al.* dobrú cestu напра́вити на правдиву доро́гу; ~ reč na niečo заве́сти бісі́ду на дашто́; ~ niekoho do pomykova *al.* do rozpakov *al.* zmätku приве́сти дако́го до безра́дности *або* до спохыбованя *або* до неісто́ты; ~ niekoho do vytrženia приве́сти дако́го до ра́дости; ~ niekoho do hriechu наве́сти дако́го на гріх; ~ niekoho do zúfalstva дове́сти дако́го до безнадійности *або* до нещастя; ~ niekoho do hrobu догна́ти дако́го до гро́бу; ~ niekoho do záhuby приводити дако́го на́змар *або* до загу́бы; ~ niekoho na posmech робити з дако́го по́сміх *або* посмі́шкы; ~ niekoho na mizinu *al.* na žobrácku palicu приве́сти дако́го до біды *або* на жобра́цьку па́ліцю; ~ niekoho na stopu niekoho приве́сти дако́го на дачії сліды; ~ niekoho k sebe *al.* k vedomiu приве́сти дако́го к со́бі *або* к па́мяти; ~ niekoho k rozumu наве́сти дако́го на розу́м

pri//viezť -vezie -vezú *dok.* приве́зти; ~viezli ma autom ме́не приве́зли а́втом

privilég//ium -ia *s* привіле́ґія, преферова́ня; выгода, перева́га; národnostné, triedne ~iá національны, кла́совы привіле́ґії; dostať ~iá доста́ти привіле́ґії *або* выгоды

privilegovan//ý привілеґова́ный, преферова́ный, выгодный; ~é vrstvy, triedy, kasty привілеґова́ны ве́рствы, кла́сы,

kásty; ~é postavenie привілеґо́ваны *або* преферо́ваны фу́нкції

privi//núť -nie -nú *dok.* притиснути, приту́лити (к собі); ~ dieťa k sebe притиснути к собі дітину; ~ (si) k prsiam приту́лити к гру́ди

privítací (при)вита́ючій; поздоровляючій; ~ preslov вита́юча реч

privít//ať -a -ajú *dok.* привита́ти, стрі́тити; srdečne ~ niekoho сердéчні *або* тéпло привита́ти дако́го; ~ hostí vo dverách стрі́тити го́стів при вхо́ді

prívlastkový *gram.* придатко́вый, атрібуті́вный

privlastn//iť si -í si -ia si *dok.* присвоїти; ~ si cudziu knihu присвоїти чуджу́ книгу

privlastňovac//í: ~ie prídavné mená *gram.* присво́йны *або* посесі́вны прида́вникы *або* адъєктівы; ~ie zámená присво́йны *або* посесі́вны містоназывникы

privlastň//ovať si -uje si -ujú si *nedok.* присво́ёвати

privlastňovateľ -a *m práv.* присво́ёватель

prívlast//ok -ku *m gram.* прида́ток, атрібу́т; zhodný, nezhodný ~ зго́дный *або* конґруéнтный прида́ток *або* атрібу́т, незго́дный *або* інконґруéнтный прида́ток *або* атрібу́т

pri//vliecť -vlečie -vlečú *dok. expr.* привлечі, довлечі; привéсти, довéсти; ~ snop pšenice привлечі сніп пшеніці; ~vlečte ju sem nasilu привéдьте єй ту насилу

pri//vliecť sa –vlečie sa -vlečú sa *dok. expr.* привлечі ся, дотериґати ся; ledva sa ~vliekol k domu він лéдва привлік ся домів

prívod -u *m* **1** привод; ~ vody, oleja, (čerstvého) vzduchu привод во́ды, олію (свіжо́го) во́здуху **2** *tech.* підво́дны ру́лы

privol//ať -á -ajú *dok.* **1** *komu* закріча́ти, крикнути **2** *komu* выголосити; ~ jubilantovi na slávu выголосити поздоровлі́ня в честь юбіла́нта **3** *v rôzn. význ.* прикликати; ~ lekára прикликати лікаря; ~ pomoc прикликати по́міч, покликати на по́міч; ~ výťah прикликати ліфт; ~ hnev niekoho выкликати да́чій гнів

privolávač -a *m odb.* тиска́тко, ґо́мбічка (*на прикликаня ліфту*)

privol//iť -í -ia *dok. komu, na čo* зго́днути ся *з чім, на што*, дати зго́ду *на што*

prívoz -u *m* привезі́ня, привіз; ~ obilia привезі́ня зéрна

privracač -a *m anat.* прона́тор, оберта́юча доло́в ру́ку або но́гу муску́ла

pri//vrieť -vrie -vrú *dok.* припéрти; ~ dvere, oblok припéрти двéрі, о́блак/о́кно; ~ oči припéрти *або* прижму́рити о́чі

privrz//núť -ne -nú *dok.* **1** *čo* прицва́кнути, припéрти; ~ niekomu prst прицва́кнути дако́му па́лець **2** *koho hovor. expr.* притиснути *або* припéрти к стіні, принутити; keď ju ~li, priznala sa кідь єй прину́тили, призна́ла ся **3** *koho expr.* посадити (до арéшту)

prívržen//ec -ca *m* прихылник, послідо́вник, продо́вжователь; ~ nejakej teórie прихылник даяко́й теóрії

pri//vstať si -vstane si -vstanú si *dok.* встáти (дашто́) поско́рше (*пробудити ся*)

privyk//ať -á -ajú *nedok. na koho, čo, (ku) komu, (k) čomu* привыка́ти *ку ко́му, чо́му*

privyk//núť -ne -nú *dok. na koho, čo, (ku) komu, (k) čomu* привыкнути *ку ко́му, чо́му*; звыкнути *на што*; ~ na tropické podnebie привыкнути на тропі́чный клі́мат • človek i na šibenicu ~ne [*prísl.*] чоловік на вшытко звыкне; чоловік і на вішалку привыкне

privyráb//ať (si) -a (si) -ajú (si) *nedok.* привырабляти

privyrob//iť (si) -í (si) -ia (si) *dok.* привыробити; ~il si tisíc eura він привыробив собі ті́сяч éвра

priza//biť -bije -bijú *dok.* оморочі́ти, оглушыти (уда́ром)

prizarábať *p.* **privyrábať (si)**

prizarobiť si *p.* **privyrobiť si**

prizdob//iť -í -ia *dok.* прикрасити, окрасити

prizdob//ovať -uje -ujú *nedok.* приокра́шовати, окра́шовати

prízem//ie -ia *s* **1** пéршый етáж, *zastar.* шток; byt na ~í квáртель на пéршім етажі **2** *div.* пáртер; lístok na ~ листок до пáртеру

prízemn//ý **1** призéмный; ~é vrstvy vzduchu призéмны вéрствы вóздуху **2** находячій ся на пéршім етажі **3** єдноетáжный; ~ dom єдноетáжный дім **4** *div.* партéрный; ~á loža лóжа в партéрі **5** *pren.* низкый, плыткый, повéрхній; ~é záujmy низкы інтерéсы; ~é názory повéрхні *або* ограніче́ны пóгляды

prizer//ať -á -ajú *nedok.* **1** *na čo, k čomu* брáти до увáгы *што*, брáти óгляд *на што*, звáжовати *што* **2** *na čo, koho* дозерáти, доглядáти *на што*, сторожыти *што*

prizer//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. komu, čomu, na koho, čo* внимáво призерáти ся *на кóго, што*, розглядáти ся *на кóго, што*

prizm//a -y *ž* прíзма

prizmatick//ý прізматíчный; ~é sklo прізматíчне скло

príznak -u *m* признак, сімптóм, знак; ~y krízy признакы крíзы; ~y choroby признакы *або* сімптóмы хворóты

priznan//ie -ia *s práv.* признáня; ~ viny признáня вины • daňové ~ *fin.* признáня о приймах

prizn//ať -á -ajú *dok.* **1** *čo* признáти; ~ svoju chybu признáти свóю хыбу **2** *komu, čo* присудити *кóму што,* признáти *кóму што*; ~ niekomu náhradu škody присудити дакóму нагороджíня шкóды

prizn//ať sa -á sa -ajú sa *dok. k čomu* признáти ся, узнáти, не поперáти *што;* ~ k vine узнáти *або* не поперáти свóю вину; ~ sa ku krádeži признáти ся ку крáдежі

priznáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* признавáти **2** *komu, čo* присýджовати *кóму што*, узнавáти *што*

priznáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. k čomu* признавáти ся, узнавáти *што*

prízračný призраковый, матóжный

prízrak -u *m* призрак, матóга, привіджíня

pri//zrieť -zrie -zrú *dok.* **1** *na čo, k čomu* звáжыти, прияти до увáгы **2** *na čo, koho* доглянути *за чім, кым*; ~ na deti доглянути на діти

pri//zrieť sa -zrie sa -zrú sa *dok. komu, čomu, na koho, čo* внимáво попозерáти *на кóго, што*; запозерáти ся *на кóго, што*, призрíти ся *на кóго, што*; zblízka sa ~ niečomu зблизка запозерáти ся *на кóго, што*

pri//zvať -zve -zvú *dok.* призвáти, позвáти, покликати

prízvučn//ý притискóвый, акцéнтный, підакцéнтный; ~á slabika *gram.* акцéнтный *або* притисковый склад

prízvuk -u *m* **1** *lingv.* притиск, акцéнт; slovný, vetný ~ слóвный, фрáзовый акцéнт *або* притиск; stály, pohyblivý ~ постíйный, переxóдный акцéнт *або* притиск **2** акцéнт; hovoriť s cudzím ~om говорити (з) чуджíм акцéнтом

prízvuk//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* акцентовáти *nedok. dok. што,* стáвити *або* робити акцент *на чім*; ~ prvú slabiku slova акцентовати першый склад слова, стáвити *або* робити притиск *або* акцéнт на пéршім склáді слóва **2** підкрéслёвати, акцентовáти *nedok. dok.*, выділяти

prizýv//ať -a -ajú *nedok.* позывáти, звáти, кликати; призывáти

priženi//iť sa -í sa -ia sa *dok.* прижeнити ся, перéйти до родины жены (*по свáдьбі*)

priživ//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** наїсти ся, поїсти, напáпкати ся (*у дакóго, дагдé*) **2** *na kom, čom pejor.* прижывити ся за рахýнок *кóго, чóго*, прожыти за рахýнок *кóго, чóго*

príživníck//y прижывницькый, паразíтный; ~e triedy паразíтны клáсы

príživníctv//o -a *s* паразітíзм *м*, дарьмоїдство *с*

príživník -a *m* **1** *bot. zool.* паразіт **2** *pren.* прижывник, паразíт, дарьмоїд

príživn//ý паразíтный; ~é rastliny паразíтны ростлины

priživ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* прижывовати ся, жыти на чуджíй рахýнок

prižmúr//iť -i -ia *dok.* прижмýрити; ~ oči прижмýрити óчі ● ~ jedno oko *al.* oči nad niečím прижмýрити єднó óко над дачім, позерáти чéрез пáлці на даштó, заперáти óчі над дачім

prižmur//ovať -uje -ujú *nedok.* прижмýрёвати

proamerický *kniž.* проамерицькый; ~á orientácia politiky проамерицька орьєнтáція полíтікы

problém -u *m* прóблем; ekonomický, vedecký ~ економíчный, наýчный прóблем; nastoliť ~ вытягнути прóблем; riešiť ~ рішыти прóблем

problematick//ý проблематíчный; ~ výsledok проблематíчны резултáты *áбo* выслідкы, pokladať niečo za ~é поважáти даштó за проблематíчне

problematik//a -y *ž* проблемáтіка; ~ vedeckej práce проблемáтіка наýчной робóты; znalosť ~y знаня проблемáтікы

prob//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* прóбовати, скушáти

procedúr//a -y *ž* процедýра; liečebné ~y лічівы процедýры

proceduráln//y процедурáлный; ~e pravidlá процедурáлны прáвила

proces -u *m* **1** *práv.* (сýдный) процéс; súdny ~ сýдный процéс; vyhrať, prehrať ~ выграти, програти процéс; trestný, civilný ~ кáрный, цівілный процéс **2** процéс; výrobný ~ вырóбный процéс; pracovný ~ процéс робóты, робóтный процéс; vývinový ~ процéс рóзвитку; psychický ~ псіхічный процéс ● urobiť s niekým, niečím krátky ~ скóро скінчíти з дакым, дачім

proces//ia -ie *ž* **1** (*veriacich*) процéсія *ж* **2** (*sprivod*) походовáня *с*, пóхід *м*, процéсія *ж*

procesn//ý *práv.* процесуáлный; ~á lehota процесуáлный тéрмін

procesuálny *p.* **procesný**

producent -a *m* продуцéнт, выробця, дорóблёвач *м*; ~ mlieka выробця молóка; filmový ~ філмóвый продуцéнт

produkc//ia -ie *ž* **1** продýкція, выроба, выготовлíня; ~ ocele выроба óцели; ~ uhlia выроба *áбo* добывáня ýгля; ~ mäsa, mlieka выроба мяса, молóка; poľnohospodárska ~ выроба сільскогосподáрьскых продýктів, сільскогосподáрьска продýкція **2** продýкція; priemyselná ~ продýкція прóмыслу, промыслóва продýкція **3** продýкція, твóрчость; knižná ~ друкáрьска продýкція *áбo* книжна продýкція; literárna ~ літератýрна твóрчость; filmová ~ кінопродýкція; vedecká ~ наýчны робóты

produk//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** продуковáти, вырабляти, готовити, выпущáти; ~ drevo продуковáти дéрево; ~ obilie продуковáти зéрно; ~ mäso вырабляти мясо **2** *obyč. trochu pejor.* фабриковáти; печі як палачінкы, выпущáти єднó за дрýгым; ~ romány фабриковáти ромáны; masovo ~ niečo фабриковáти даштó во великій кількости *áбo* во великім **3** *biol.* вытваряти, выробляти, виділяти; ~ protilátky выділяти антітіла

produk//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor.* укáзовати свóє іскýство; укáзовати сéбе; rád sa ~uje svojimi vedomosťami він любить блиснути свóїми знанями *áбo* указáти свої знаня

produkt -u *m* **1** *v rôzn. význ.* продýкт, выробок, ростлина, плод; poľnohospodárske ~y продýкты сільского господáрства; rastlinné ~y продýкты ростлинного походжíня; mliečne ~y молóчны продýкты; ~ práce продýкты робóты ~ myslenia продýкты мышлíня **2** діло, твóрчість, резултáт; umelecký ~ худóжня твóрчість; ~ zastaralých mravov діло застарілых звыків

produktivit//a -y *ž* продуктíвность *ж*, спосóбность продуковáти; ~ priemyslu продуктíвность прóмыслу; ~ lesa продуктíвность ліса; ~ práce *ekon.* продуктíвность робóты

produktívn//y **1** продуктíвный; творивый; ~e využitie pôdy продуктíвне выужывáня *áбo* хосновáня зéмлі; ~a práca продіктíвна

ábo творива робóта **2** *lingv.* продуктíвный; ~ slovotvorný model продуктíвный тіп словотворíня; ~a prípona продуктíвный сýфікс

profanác//ia -ie *ž kniž.* профанáція, ганобíня; ~ vedy, umenia профанáція наýкы, іскýства

profanizátor -a *m* профанізáтор, ганóбник, осóчовач

profánn//y *kniž.* **1** обычáйный, каждодéнный; ~a skutočnosť обычáйна дíйсность, каждодéнность **2** ганóбный, зневáжуючій, низкый, понижуючій

profan//ovať -uje -ujú *nedok. kniž.* профановáти, ганобити, зневáжовати, понижовати *nedok. dok.*

profes//ia -ie *ž kniž.* профéсія; hudobník z ~ie професіонáлный музикáнт

profesionál -a *m* професіонáл; umelec-~ худóжник-професіонáл; ~i a amatéri професіонáлы і аматéры *ábo* любителі

profesionalizác//ia -ie *ž* професіоналізáція

profesionaliz//mus -mu *m* професіоналíзм; literárny ~ професіоналíзм в літератýрі; športový ~ професіоналíзм в шпóрті

profesionáln//y, profesijný **1** професіонáлный; ~ herec професіонáлный артíста; ~e divadlo професіонáлный теáтер **2** заучéный, наупражняный; професіонáлный; ~ úsmev научéный ýсмів

profesor -a *m* **1** (*na vysokej škole*) профéсор *м*; univerzitný ~ універзíтный профéсор, профéсор універзíты **2** (*na strednej škole*) учíтель, профéсор *м*

profesorč//iť -í -ia *nedok. hovor.* **1** професоровáти, быти профéсором **2** учітелёвáти, быти учíтелём, учíти

profesork//a - *ž* **1** (na vysokej škole) профéсорка *ж*, univerzitná ~ універзíтна профéсорка, профéсорка універзíны **2** (*na strednej škole*) учíтелька, профéсорка *ж*

profesorský **1** профéсорьскый **2** учíтельскый; ~ zbor зложíня учíтелів

profesúr//a -y *ž* **1** професýра, мíсце профéсора **2** мíсце учíтеля

profil *-u m v rôzn. význ.* прóфіл *м*; detský ~ прóфіл дíтины; klasický ~ класíчный прóфіл; z ~u з прóфілу; ~ spisovateľa прóфіл писáтеля; básnický ~ прóфіл поéта; mravný ~ морáлный прóфіл; ~ podniku прóфіл фíрмы; priečny, pozdĺžny ~ *stav.* поперéчный, подовговáстый прóфіл; ~ mostu *stav.* прóфіл мóсту • úzky ~ а) дефіцíт, дефіцíтный товáр, недостáток; б) узкé мíсце

profil//ovať -uje -ujú *nedok. odb.* профіловáти *nedok. dok.*; ~ovaná guma профіловáна ґýма; ~ovaná tehla профіловáна цéгла; ~ované železo профіловáне желíзо

profilov//ý *tech.* **1** профілóвый; ~á oceľ профілóва óціль **2** профілóвый, формотвóрный; ~ hoblík профілóвый гóблик

profit -u *m kniž.* прибыток, вытяжок, уторговáня, прóфіт *zastar.*

profit//ovať -uje -ujú *nedok. dok. kniž.* доставáти *ábo* мáти прибыток, вытяжыти, тяжыти, уторговáти

proforma *prísl.* про фóрму, формáлні, на óко, на пéршый пóгляд

profylaktick//ý *lek.* профілактíчный, поперéджуючій; ~é opatrenia профілактíчны *ábo* поперéджуючі крóкы; ~é očkovanie профілактíчне скіпíня

profylaktór//ium -ia *s lek.* профілактóрія *ж*

profylax//ia -ie *ž* профілáктіка, попереджíня; ~ infekčných chorôb профілáктіка *ábo* попереджíня інфéкчных хворóб

prognostický проґностíчный

prognostik//a -y *ž zried.* проґнóстіка, предповідáня (*глáвні погóды*)

prognóz//a -y *ž* проґнóза *ж*

program -u *m v rôzn. význ.* прóґрам; edičný ~ план выдавáня; industrializačný ~ прóґрам індустріалізáції; popoludňajší, večerný ~ vysielania v televízii пообíдній, вечíрный прóґрам передавáня в телевíзії; koncertný ~ прóґрам концéрта; divadelný

~ театрáлный прóґрам; výpočtový ~ *odb.* выраxóвуючій прóґрам • vziať si niečo do ~ u постáвити пéред собóв даякý задáчу, взяти до своёго плáну даштó; toto je na ~e a) тотó є на дéннім проґрáмі б) тотó є в проґрáмі рáдіа *áбо* телевізії в) тотó припрáвлює ся, готóвить ся; mať niečo na dennom ~e мáти даштó на дéннім прóґрамі, каждодéнні заоберáти ся дачім

programátor -a *m odb.* проґрамáтор

program//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *hovor.* плановáти; ~ stavbu mostu плановáти побудовáня мóсту **2** *odb.* проґрамовáти, робити прóґрам (*про електрóнну машыну*)

programov//ý проґрамóвый; ~ článok проґрамóва статя; ~é vyhlásenie vlády проґрамóве выголошíня правлíня; ~ dokument проґрамóвый докумéнт

progres -u *m kniž.* проґрéс

progresivit//a -y *ž* проґресíвность *ж*; ~ názorov проґресíвность пóглядів • daňová ~ *ekon.* данёва проґресíвность

progresívn//y *kniž. v rôzn. význ.* проґресíвный; ~e sily národa проґресíвны силы нарóда; ~a paralýza *lek.* проґресíвный парáліз; ~a mzda *účt.* проґресíвный зáробок; ~a daň *ekon.* проґресíвна дань

prohibíc//ia -ie *ž odb.* проґібíчный *áбо* протíвоалкоголóвый закóн (*напр. зáказ áбо обмеджíня выробы і продавáня алкогóлу*)

prohibičn//ý закáзуючій; ~é clo *ekon.* закáзуюче цло

projekc//ia -ie *ž odb.* проєкція

projekčn//ý **1** проєкчный; ~á rovina проєкчный пóверьх; ~é platno проєкчне полóтно **2** проєктный, проєктóвый; ~á kancelária проєктна канцелáрня

projekt -u *m* проєкт; ~ domu проєкт дóму; ~ hydroelektrárne проєкт ґідроелектрáрні; ~ mierovej zmluvy проєкт мíрного договóру

projektant -a *m* проєктáнт

projektil -u *m* куля, нáбой, стрíла

projektívn//y *geom.* проєктíвный; ~a geometria проєктíвна ґеомéтрія

projektor -a *m* **1** *film.* проєктор **2** *tech.* рефлéктор, світло; automobilový ~ автомобілóвый рефлéктор

projekt//ovať -uje -ujú *nedok. dok. odb.* проєктовáти/спроєктовáти (*будóву, дорóгу і т. п.*)

proklamác//ia -ie *ž* прокламáція, выголошíня, вызва

proklam//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* прокламовáти *nedok. dok.*, выголóшовати/выголосити

proklitick//ý *gram.* проклітíчный; ~é slovo проклітíчне слóво, проклíтіка

proklitik//a -y *ž gram.* проклíтіка, проклітíчне слóво

proklíz//a -y ž *gram.* проклíза

prokonzul -a *m hist.* прокóнзул

prokurátor -a *m* **1** прокурáтор; generálny ~ ґенерáлный прокурáтор **2** *hist.* прокурáтор

prokurátorský прокурáторьскый

prokuratúr//a -y *ž práv.* прокуратýра *ж*

proletár -a *m* пролетáрь

proletariát -u *m* пролетаріáт; priemyselný, roľnícky ~ промыслóвый, сільскогосподáрьскый пролетаріáт; diktatúra ~u діктатýра пролетаріáту

proletarizác//ia -ie *ž* пролетарізáція; ~ obyvateľstva пролетарізáція населíня *áбо* жытельства

proletariz//ovať -uje -ujú *nedok.* пролетарізовáти *nedok. dok.*

proletársky пролетáрьскый; ~ internacionalizmus пролетáрьскый інтернаціоналíзм

proletárstv//o -a *s* приналéжность *ж* к пролетаріáту

prológ -u *m* **1** *kniž.* пролóґ, передслóв, вступнé слóво, вступ; hra v štyroch dejstvách s ~om пєса в штирёх дíях з пролóґом **2** *cirk.* пролóґ

prolongác//ia -ie *ž odb.* пролонґáція, продовжíня, одложíня, одкладáня; ~ zmenky пролонґáція вéксля

prolong//ovať -uje -ujú *nedok. dok. odb.* пролонґова́ти, продо́вжовати/продовжыти, одклада́ти/одложыти; ~ zmenku пролонґова́ти ве́ксель

promenád//a -y *ž* промена́да

promenádny промена́дный; ~ koncert промена́дный конце́рт, конце́рт во́нка

promen//ovať (sa) -uje (sa) -ujú (sa) *nedok. zastar.* проходити ся *а́бо* проґу́лёвати ся на промена́ді

prominent -a *m* попере́дній представник, ді́ятель, проміне́нт; literárni ~i літерату́рны проміне́нты *а́бо* ді́ятелі

prominentný проміне́нтный, вызначный; ~ neurochirurg вызначный неврохіру́рґ

promiskuit//a -y *ž* проміскуі́та, во́льны сексуа́лны одношí́ня

promóc//ia -ie *ž* промо́ція (*славностный акт вручі́ня універзі́тного діпло́му а́бо присуджі́ня уче́ного сту́пня*)

promótor -a *m* промо́тор; осо́ба, вруча́юча універзі́тный діпло́м

promovaný промова́ный, діпломова́ный; з высо́ков шко́лов; ~ lekár, učiteľ промова́ный до́ктор, учі́тель

prom//ovať -uje -ujú *nedok. dok. koho* промова́ти; славно́стні вруча́ти/вручі́ти (універзі́тный) діпло́м *ко́му*; прису́джовати/присудити нау́чный сту́пінь *ко́му*

promtn//ý пого́то́вый, момента́лный, ско́рый, на́глый, блеско́вый; ~á obsluha пого́то́ве обслу́гованя

pronátor -a *m anat.* прона́тор

pronomináln//y *gram.* прономіна́лный, містоназывниковый; ~a flexia містоназывникове склонёва́ня; ~a forma prídavného mena прономіна́лна *а́бо* містоназывникова фо́рма прида́вника *а́бо* адъєкті́ва

propagác//ia -ie *ž* пропаґа́ція; ~ nových metód пропаґа́ція новых ме́тодів; ~ kníh пропаґа́ція *а́бо* популарізáція книг; ~ cudzineckého ruchu пропаґа́нда *а́бо* рекла́ма загра́нічного турі́зму

propagačn//ý пропаґа́чный; ~á literatúra пропаґа́чна літерату́ра

propagand//a -y *ž* пропаґа́нда; stranícka ~ парті́йна пропаґа́нда; šuškaná ~ шу́шкана пропаґа́нда, шушка́нда; robiť niečomu ~u робити дако́му пропаґа́нду, пропаґова́ти дашто́ • robiť niekomu, niečomu dobrú *al.* zlú ~u робити дако́му, дачо́му до́бру а́бо злу пропаґа́нду; хвалити *а́бо* ганити дако́го, дашто́

propagandist//a -u *m* пропаґанді́ста, пропаґа́тор; seminár ~ov семіна́р пропаґанді́стів

propagandistick//ý пропаґанді́стьскый; ~á práca пропаґанді́стьска робо́та

propagátor -a *m* пропаґа́тор, пропаґанді́ста, популярізáтор, шыритель *м*

propag//ovať -uje -ujú *nedok.* пропаґова́ти, пошырёвати, шырити, популярізова́ти *nedok. dok.*; ~ nové pracovné metódy пропаґова́ти новы ме́тоды робо́ты

propán -u *m chem.* пропа́н

propedeutik//a -y *ž odb.* пропеде́втіка

propedeutický *odb.* пропедевті́чный

propeler -a *m tech.* **1** про́пелер, верту́ла **2** ло́дька з верту́лов

proporc//ia -ie *ž* пропо́рція, взаємне одношí́ня

proporcionalit//a -y *ž* пропорціона́лность, рівномі́рность

proporcionáln//y, proporčný *odb.* **1** пропорціона́лный, вырівнаный; ~e náklady вырівнаны выдавкы **2** рівномі́рный; ~e rozvrhnutie učebnej látky рівномі́рне росподілі́ня учéбного матеріа́лу

propozíc//ia -ie *ž* пропозі́ція, діректі́ва, інштру́кція; technické ~ie технí́чны діректі́вы

prorektor -a *m škol.* проре́ктор, засту́пник ре́ктора

prorock//ý проро́цькый, ві́щій; ~á vidina проро́цьке привіджí́ня, ві́щій сон; ~é slová проро́цькы сло́ва

proroctv//o -a *s* проро́цтво, предповіда́ня (бу́дучности)

prorok -a *m* **1** *bibl.* пророк, божый проповідник; byť dobrým, zlým ~om *hovor. expr.* быти добрым, злым пророком **2** *hovor. expr.* віщун, ворожця *м*, ворожыля *ж* ● do roka ~a *žart.* до рока пророка, пожелати побратым, жебы їм до рока народила ся дітина

prorok//ovať -uje -ujú *nedok. dok. arch. hovor. expr.* пророковати *nedok.*, пророковати/напророковати, предповідати/предповісти; ~ niekomu, niečomu budúcnosť предповідати *або* пророковати дакому, дачому велику будучность

prosb//a -y *ž* просьба; mám k tebe ~u я мам ку тобі просьбу; obrátiť sa na niekoho s ~ou обернути ся ку дакому з просьбов; vyslyšať ~u выслухати просьбу; na moju ~u на мою просьбу ● nemá ~ німа просьба, молячій погляд; ani s ~ou, ani s hrozbou ани молитвами, ани погрозами

proscén//ium -ia *s div.* просценіум, авансцена

prosebníčk//a -y *ž* просяча

prosebník -a *m* просячій *м*

prosebný просячій, умоляючій, благаючій

prosík//ať -a -ajú *nedok. hovor. expr.* просити, умоляти, благати

prosím *modálne slovo* **1** *v rôzn. význ.* прошу; posaďte sa, ~ прошу, сядьте; ~, hovorte hlasnejšie говорьте, прошу, голосніше; nehnevajte sa, ~ прошу, не гнівайте ся; dajte mi kilo chleba. - Prosím дайте мі кіло хліба. – Прошу; môžem vám zatelefonovať? – Prosím можу вам зателефоновати? – Прошу; ďakujem. – Prosím дякую. – Прошу **2** (*v otázke*) што вы повіли?; повічте іщі раз, прошу; kedy príde tvoj otec domov? - Prosím? коли прийде твій отець домів? – Прошу?

prosit *cit.* на твоє (на ваше) здоровя (*тост*)

prosiť -í -ia *nedok.* **1** просити; ~ o prepáčenie просити о пребачіня; ~ o pomoc просити о поміч **2** *za koho* просити, приговорёвати ся, ородовати, заступати ся **3** інформовати ся, просити ся **4** (*o zvieratách*) служыти, стояти на задніх лабках **5 prosiť (si)** *čoho , čo, s neurč.* желати, хотіти; ~si vína хотіти вина; ~ (si) obed хотіти обідати; ~ím si čaj дайте (прошу) мі чаю ● smiem ~? можу попросити (*на танець*)

pros//iť sa -í sa -ia sa *nedok. komu* просити, упрошовати *кого*

proskribovan//ý одсудженый, поставеный мімо закона, заказаный; *hist.* проскрібованый; ~á literatúra заказана література

proskrib//ovať -uje -ujú *nedok. koho, čo* одсуджовати, ставити мімо закона, заказовати, выголошовати дакого за шкодливого

proskripc//ia -ie *ž* одсуджіня, заказ; *hist.* проскріпція

prosn//ý i **prosov//ý** просовый; ~á kaša просова каша

pros//o -a *s* просо

prospech -u *m* **1** ужыток, хосен, осог, выгода; osobný ~ особна выгода; urobiť niečo v ~ niekoho зробити дашто на хосен дакого *або* на благо дакого; majetok prepadá v ~ štátu маєток переходить на ужыток державы; zmeniť sa k svojmu ~u змінити ся к ліпшому **2** *škol.* успішность *ж*; žiak má dobrý (nedostatočný) ~ ученик успівать (не успівать), у ученика добра (недобра, зла) успішность

prospechár -a *m pejor.* хамтівець, шпекулант, калкулант

prospechársky *pejor.* хамтівый, шпекулантьскый, калкулачный

prospechárstv//o -a *s pejor.* хамтівость *ж*, шпекулованя *с*, калкулованя *с*

prospekt[1] -u *m* **1** проспект; reklamné ~y рекламны проспекты **2** проспект, план

prospekt[2] -u *m* (*ulica, tirda*) проспект; Nevský ~ Невскый проспект

prosperit//a -y *ž* росквіт, розвиток, ужыток, успіх; ~ podniku розвиток фірмы; ~ literatúry росквіт літературы

prospešný осожный, хосенный, приносячій хосен; благотворный

prosp//ieť -eje -ejú *dok.* **1** піти на хосéн *áбо* на ужыток, принéсти хосéн *áбо* ужыток; ~el mu pobyt na dedine перебываня на валáлі прийшлó ёмý на хосéн **2** *škol.* успішні закінчіти (*клáсу, курз, высóку шкóлу і т. п.*)
prospiev//ať -a -ajú *nedok.* **1** іти на ужыток *áбо* хосéн, приносити ужыток *áбо* хосéн **2** *škol.* успівáти, успішні учіти ся; žiak výborne ~a ученик отлічно ýчіть ся, ученик мать отлічну успішность
prostat//a -y *ž anat.* простáта, простáтна желéза
proste *p.* **prosto**
prostitúc//ia -ie *ž* простітýція *ж*
prostit//uovať -uuje -uujú *nedok. dok.* **1** быти простітýтков, заоберáти ся простітýціёв, простітуовáти *nedok. dok.* **2** *expr. čo* зневáжыти/зневáжовати, обесчестити/обесчéщовати; *pren. expr.* простітуовáти *nedok. dok.*; ~ tlač простітуовáти прéсу
prostitútk//a -y *ž* простітýтка
prostn//é -ých *s pomn. tel.* вóльны упражніня
prosto i **proste** *prísl. i čast.* прóсто
prostoduchý, prostodušný простодýшный, наївный, простый, невалýшный
prostomyselný наївный, простодýшный
prostonárodn//ý *zastar.* простонарóдный; ~é rozprávky (просто)нарóдны припóвідкы
prostopaš -e *ž arch.* роспущéность
prostopašník -a *m* роспýстник, розвратник
prostopašný *arch.* роспущéный, розврáтный (чоловік)
prostoreký просторíкый
prostot//a -y *ž* простотá, природжéность, упрямость
prostovlasý *kniž.* простоволóсый; з непокрытов, гóлов гóловов; з гóлов гóловов
prostred *prel. s 2. p.* посередині, в середині *чóго*; ~ dediny посередині валáлу *áбо* сéла; ~ rieky в середині рікы
prostred//ie -ia *s* окружіня, обстáвина, атмосфéра; domáce, cudzie ~ домáшнє, чудже окружіня; v rodinnom ~í в родинных обстáвинах, в окружіні родины
prostredne *prísl.* посерéднё, серéднё; áни мáло, áни мнóго/вéлё; ~ nadaný žiak ученик зо серéдніми(а) спосóбностями, серéднё валýшный *áбо* сýчій ученик
prostredníctv//o -a *s* посерéдництво
prostredníctvom *prel.* s *2. p.* посерéдництвом, при пóмочі, чéрез посерéдництво, чéрез *кóго*
prostredník[1] -a *m* посерéдник
prostredník[2] -a *m* серéдній пáлець
prostredn//ý **1** серéдній; ~á izba серéдня ізба; ~ syn серéдній сын; ~ej postavy чоловік серéднёго рóсту **2** посерéдній, серéдній; ~ román посерéдній ромáн; ~ žiak серéдній ученик • ~á cesta (je) cesta najlepšia [*prísl.*] серéдня дорóга нáйліпша, трéба угынáти ся кáждому екстрéму
prostriedkom *predl.* s *2. p.* по середині, в середині, посéред (*дачóго*)
prostried//ok -ku *m* **1** середина; ~ izby середина ізбы; ~ leta середина літа; na ~ku, v ~ku в середині **2** *v rôzn. význ.* спóсоб, срéдство; liečivé ~ky лічівы спóсобы; dezinfekčné ~ky дезінфікýючі спóсобы; dopravné ~ky спóсобы трáнспорту; výchovné ~ спóсобы выховы, выхóвны срéдства; reč je dorozumievacím ~kom язык є срéдством дорозýмлёваня; výrobné ~ky *ekon.* срéдства выробы; pracovné ~ky *ekon.* срéдства робóты; finančné ~ky піняжны срéдства; ostať bez ~kov зостáти без срéдств • všetkými možnými ~ami вшыткыми(-а) мóжными срéдствами, любыми(а) срéдствами, любов дорóгов
prost//ý *v rôzn. význ.* простый, обычáйный; ~ ľud простый нарóд; ~á žena обычáйна женá; na túto otázku je odpoveď veľmi ~á óдповідь на тот вопрóс барз простá; ~ pád *gram.* бесприназывниковый пад • viditeľný ~ým okom ~ відячій простый óком
proteín -u *m chem.* протеін
proteínový *chem.* протеіновый

protekc//ia -ie *ž* протéкція; dostať miesto s ~ou достáти місце по протéкції; mať ~iu мáти протéкцію; robiť niekomu ~iu робити дакóму протéкцію

protekcionárstv//o -a *s* протекціонізм (*zastar.*)

protekcioniz//mus -mu *m ekon.* протекціонізм

protekčn//ý **1** протéкчный; ~ systém протéкчна сістéма, протекціонізм **2** мáючій протéкцію • ~é dieťa протéкчна дітина

protektor[1] **1** протéктор (*zastar.*), охорóнця, напомагáтель *м;* ~ mládeže охорóнця молодежі **2** *hist.* протéктор; rížsky ~ рейсхпротéктор

protektor[2] *m tech.* протéктор *м*

protektorát -u *m* **1** охорóна, підтримка; usporiadať výstavu pod ~om niekoho орґанізовáти выставку при підтримці дакóго **2** *polit.* протекторáт; ~ Čechy a Morava протекторáт Чéхы і Морáва

protektorový *tech.* протекторóвый

protektorský охорóнный; ~ tón охорóнный тон

protest[1] -u *m* протéст; skrytý ~ тихый протéст; podať ~ подати протéст

protest[2] -u *m práv.* протéст, óдклик; zmenkový ~ протéст *або* одкликаня вéксля

protestác//ia -ie *ž práv.* протéст, протестовáня

protestant -a *m* протестáнт

protestantiz//mus -mu *m* протестантізм *м*, протестáнство *с*

protestantsk//ý протестáнтьскый; ~é náboženstvo протестáньска реліґія

protestn//ý протéстный, в знак протéсту; ~á demonštrácia протéстна демонштрáція; ~ štrajk протéстный штрайк; ~é hnutie протéстный рух

protest//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* протестовáти, выголосити протéст

protest//ovať[2] -uje -ujú *nedok. dok. práv.* протестовáти; ~ zmenku протестовáти вéксель

protetick//ý протéзный; ~é oddelenie протéзна майстéрьска; ~é práce протéзны робóты, протезовáня

protetik//a -y *ž lek.* **1** протезовáня; zubná ~ зýбне протезовáня **2** *slang.* протéзна майстéрьска

protéz//a -y *ž lek.* протéза; zubná ~ зýбна протéза; má namiesto nohy ~u мать намісто нóгы протéзу

protežé *neskl. m ž s zastar.* протежé *neskl. м ж с*; протежáнт, протежовáный чоловік

protež//ovať -uje -ujú *nedok. koho, čo* протежовáти *кóго, што*

proti *predl. s 3. p.* **1** *v rôzn. význ.* прóтів *кóго, чого*; dívať sa ~ slnku позерáти прóтів сóлнця; plávať ~ prúdu плáвати прóтів течіня; hladiť psa ~ srsti глáдкати пса прóтів сéрсти; zrkadlo visí na stene ~ dverám глядило/зéркало вісить на стіні (на)прóтів двéрей; vystupovať, písať ~ niekomu выступáти, писáти прóтів дакóго; búriť sa ~ niekomu, niečomu бунтовáти *або* поставити ся прóтів дакóго, дачóго; ~ tomu nič nenamietam я не мам ніч прóтів тóго **2** прóтів, од *чóго*; prostriedok ~ moľom срéдство прóтів мóлів; liek ~ kašľu лік прóтів кáшланя *або* од кáшлю; zaočkovať ~ besnote заскіпити прóтів стéклости **3** в порівнáні *з кым, чім*; прóтів *кóго, чóго*; je ~ nej starý в порівнáні з нёв він стáрый, він стáрый (о)прóтів нёй; ~ vlaňajšiemu roku je úroda lepšia в порівнáні з минýлым рóком урóда ліпша **4** прóтів *чóго*, нíпрік *чóму*; vydala sa ~ otcovej vôli онá выдала ся прóтів отцёвой вóлі *або* вóлі вітця; ~ očakávaniu прóтів очéкованя, нáпрік очéкованя; ~ zvyku прóтів звыку; ~ zdravému rozumu нáпрік здравóму розýму, прóтів здравóго розýму • ísť hlavou ~ múru іти гóловов прóтів стіны; je mu to ~ srsti ёмý тотó не по сéрсти *або* не по смáку; je mi to ~ mysli я не згóджую ся з тым, я прóтів тóго

proti ... *v zloženinách* анті..., контр..., проті.../противо...; protialkoholický про-

tіалкоґóлный, антіалкоґóлный; protidôvod контрарґумéнт; protidemokratický антідемократíчный; protiklad протівопоставлíня, протілéжность

protialkoholick//ý протіалкоґóлный, антіалкоґóлный; ~á poradňa антіалкоґóлна консултáція

protiargument -u *m* протіарґумéнт, контрарґумéнт

protiatómov//ý протіатомóвый; ~á ochrana протіатомóва охорóна

protidemokratický антідемократíчный

protidifterický *lek.* протідіфтерíчный

protidôvod -u *m* контрарґумéнт

protifašistický антіфашíстьскый

protihistorický антіісторíчный

protihodnot//a -y *ž* цінá, еквівалéнт; рівноцíнна замíна

protihráč -a *m šport.* протíвник (в грі)

protichemick//ý протіхемíчный; ~á ochrana протіхемíчна охорóна

protichod//ec -ca *m* встрічáючій; vyhýbať sa ~covi угынáти ся встрічáючому

protichodn//ý **1** протілéжный; ~á premávka протілéжный рух **2** протілéжный; ~é stanovisko протілéжный пóгляд, протілéжна тóчка зрíня; ~é názory, záujmy протілéжны пóгляды, інтерéсы

protichrípkový *lek.* протіхріпкóвый

protiidúc//i[1] *príd.* встрічаючій; ~e auto встрічаюче авто

protiidúc//i[2] -eho *m* встрічáючій

protiimperialistický антіімперіалістíчный

protiinfekčný *lek.* протіінфéкчный

protijed -u *m* протіотрáва, протієд; pôsobiť ako ~ дíяти як протіотрáва *áбо* протієд

protikandidát -a *m* протікандідáт

protiklad -u *m* **1** протілéжность *ж*, протівопоставлíня *с*, контрáст; povahové ~y протілéжны харáктеры; postaviť niečo do ~u k niečomu *al.* s niečím протівопостáвити даштó дачóму, постáвити даштó до протілéжности ку дачóму *áбо* з дачíм **2** *filoz.* протілéжность *ж*; ~ medzi telesnou a duševnou prácou протілéжность мéджі фізíчнов і псіхíчнов робóтов; jednota a boj ~ov єдность і бій протілéжностей

protikladn//ý **1** протілéжный, контрáстный; ~é mienky, záujmy протілéжны пóгляды, інтерéсы; ~é typy контрáстны тíпы **2** *filoz.* протілéжный, антаґоністíчный; ~é triedy антаґоністíчны клáсы

protikomunistick//ý антікомуністíчный; ~á propaganda антікомуністíчна пропаґáнда

protikrivicový *p.* **protirachtický**

protiľahl//ý протілéжный, протілежáчій; ~ breh протілéжный бéрег; ~é zhly *geom.* протілежáчі ýглы

protilátk//a -y *ž biol.* антітíло, протівотíло

protileteck//ý протівоздýшный; ~á obrana протівоздýшна оборóна; ~ úkryt протівоздýшный бýнкер

protilietadlov//ý протіеропланóвый; ~é dielo протіеропланóвый канóн; ~é delostrelectvo протіеропланóва артілéрія

protiľudov//ý антінарóдный; ~á politika антінарóдна полíтіка

protimaterialistický антіматеріалістíчный

protimatic//a -e *ž tech.* контрашрýба

protináboženský антірелíґíйный

protinárodný антінаціонáлный, антінарóдный

protinávrh -u *m* контрпропозíція *ж*

protinož//ec -ca *m* антіпóд

protiofenzív//a -y *ž voj.* контрнаступлíня; prejsť do ~ перéйти до контрнаступлíня

protiopatren//ie -ia *s* контрамíра, контракрок

protiotázk//a -y *ž* протівопрóс, вóпрос на вопрóс

protipancierový протіпанцерóвый, протітанкóвый

protipechotn//ý *voj.* протіпіхóтный; ~é prekážky протіпіхóтны барьєры; ~é míny протіпіхóтны мíны

protiplynov//ý протіплінóвый; ~á maska протіплінóва мáска; ~ úkryt протіплінóвый бýнкер

protipohyb -u *m odb.* протілéжне погынáня

protipokrokov//ý реáкчный; реґресíвный; ~é sily реáкчны силы

protipól протіпóлюс, протілéжный пóлюс
protipovodňový протіповоднёвый
protipožiarn//y протіпожáрный, протіогнёвый; ~a služba протіпожáрна охорóна; ~é opatrenia протіпожáрны крóкы
protiprávny протізакóнный, незакóнный; ~ postup протізакóнный пóступ; ~ čin протізакóнне діяня
protiprirodzený неприроджéный
protiprúd -u *m odb.* протітóк
protirachtický *lek.* протірахтíчный; ~ vitamím протірахтíчный вітамíн
protirečen//ie -ia *s* протіречíня *c*, *aj filoz.*; v jeho slovách je plno ~í в ёгó слóвах мнóго протіречíнь; antagonistické ~ia антаґоністíчны протіречíня; triedne ~ia клáсовы протіречíня
protireč//iť -í -ia *nedok.* протіречíти; ~ svojmu spoločníkovi протіречíти своёму собісíдникови; to ~í zákonu тотó протірéчіть закóну
protireč//iť si -í si -ia si *nedok.* **1** протіречíти єдéн дрýгому; správy si ~ia вісті протірéчать собí *áбо* єднá дрýгій; jeho výpovede si ~ili ёгó выповіді были протіречíвы **2** протіречíти сомóму собí; obvinený si začal ~ обвинéный зачáв собí *áбо* сам собí протіречíти
protirečiv//ý протіречíвый; ~é vzťahy протіречíвы одношíня; ~é správy протіречíвы ознамíня
protireformác//ia -ie *ž hist.* протіреформáція (*в католицькій цéркви в XVII-XVIII cm.*), протіреформáчный рух
protireformačný протіреформáчный
protirevolúc//ia -ie *ž* контрреволýція
protirobotnícky протіроботницькый; ~a politika протіроботницька полíтіка
protirozumový протіречáщій розýму *áбо* здорóвому смыслу, нерозýмный
protislovansk//ý антіславяньскый; ~á politika Rakúsko-Uhorska антіславяньска полíтіка Áвстро-Угóрьска
protislužb//a -y *ž hovor.* взаємна слýжба, слýжба за слýжбу
protismer -u *m* протілéжне направлíня; otočiť auto do ~u обернýти áвто до дрýгого бóку *áбо* до дрýгой сторóны *áбо* нáзад
protismern//ý протілéжне направлíня, протілéжный бік; ~ pohyb погынáня до протілéжной сторóны
protisocialistický антісоціалістíчный
protisociálny антісоціáлный
protispoločenský протіóбщностный, антіóбщностный
protistranícky антіпартíйный
protišpionáž -e *ž* контрвызвідка
protištátny протідержáвный, антідержáвный
protitankov//ý протітанкóвый; ~é prekážky протітанкóвы загороджíня; ~ útok протітанкóва атáка
protitetanov//ý *lek.* протітетанóвый; ~á injekcia протітетанóва інéкція
protitlak -u *m* **1** *fyz. tech.* протітиск, протітискненя **2** протідіяня, óдпір
protiúč//et -tu *m účt.* стрíчный рахýнок
protiúder -u *m* протіудáр; odraziť ~ одразити протіудáр
protiústavný антіконштітýчный; ~ zákon антіконштітýчный закóн
protiútoč//iť -í -ia *nedok.* контратаковáти
protiútok -u *m* протіатáка, контратáка; prejsť do ~u перéйти до протіатáкы
protiváh//a -y *ž tech.* протівáга
protivedeck//ý антінаýчный; ~á teória антінаýчна теóрія
protiv//eň -ne *ž* неприємность, протíвность *ж*
protivenstv//o -a *s kniž.* неприємность, пáкость, кривда, несправодливость, протíвность
proti//vietor -vetra *m* протівíтор, стрíчный вíтор
protiv//iť sa[1] -í sa -ia sa *nedok.* **1** *komu, čomu* протівити ся, постáвити ся прóтів *кóго, чóго*; keď prišli poň, neprotivil sa коли за ним прийшли, він не протíвив ся *áбо* не постáвив ся прóтів **2** *čomu* іти і наперекíр *з чім*, протіречíти *чóму*; to sa ~í mojim

zásadam тотó протірéчіть мóïм прíнціпам, тотó ідé і наперекíр мóïм прíнціпам
protiv//iť sa[2] -í sa -ia sa *nedok. komu* быти протíвным *кóму,* одпýджовати *кóго*
protivlád//a -y *ž* нелеґáлне управлíня, ілеґáлне опозíчне управлíня
protivládn//y антіуправляючій, протіурядóвый
protivník -a *m* **1** протíвник, неприятель **2** протíвник, пáртнер (*в грі, шпóрті і т. п.*)
protivn//ý[1] протíвный, неприємный, одпýджуючій; ~á chuť протíвный *áбо* одпýджуючій смак *áбо* вкус; ten človek je mi ~ тот чоловíк мі протíвный
protivn//ý[2] *kniž.* протілéжный, протíвный
protivojnov//ý протівойнóвый, мíрóвый; ~é hnutie протівойнóвый рух
protizáhyb -u *m kraj.* протірубéць
protizákonný протізакóнный, незакóнный; ~ čin протізакóнне діяня, протізакóнный постýпок
protizávaž//ie -ia *s odb.* протівáга
protizbra//ň -ne *ž* протізбрáнь, áнтізбрань (*антіракéта і т. п.*)
protizmyselný несмысéлный, без смыслу
protižalob//a -y *ž práv.* протіжалóба; podať ~u подати протіжалóбу
protokol -u *m* **1** *admin.* протокóл; spísať ~ написáти протокóл **2** реґістратýра; протоколóве одділíня; vedúci ~ завíдуючій реґістратýры
protokolác//ia -ie *admin.* протоколовáня
protokolárn//y протоколóвый; ~e číslo чíсло протокóлу, протоколóве чíсло; ~ záznam протоколóвый зáпис
protokol//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* протоколовáти, складáти/зложыти протокóл; вносити/внéсти до протокóлу; ~ výpoveď протоколовáти выповідь
protón -u *m fyz.* протóн
protoplazm//a -y *ž biol.* протоплáзма
prototyp -u *m* прототíп, тіп, мóдел; ~ stroja прототíп машыны
prov//a -y *ž kniž. zried. námor.* челó (*шьıфы*)
provensalský [vysl. -vans-] провансáльскый; ~ jazyk *al.* provensalčina провансáльскый язык; ~á literatúra провансáльска літератýра
proviant -u *m* прóвіант; стрáва, ïдлó
provinc//ia -ie *ž v rôzn. význ.* провíнція
provinciáln//y і **provinčný** провінціáлный; ~e mesto провінціáлне мíсто
provincionalizm//us -u *m* **1** провінціалíзм, діалектíзм **2** (*malomeštiactvo*) провінціалíзм, провінціáлность *ж*
provinčný *p.* **provinciálny**
provitamín -u *m chem.* провітамíн
províz//ia -ie *ž obch.* комісíйна вынагорода, комісíйны; dostať polpercentnú ~ достáти півперцéнтну комісíйну вынагороду *áбо* півперцéнта комісíйных
provizór//ium -ia *s* **1** *hist.* тогочáсне *áбо* дочáсне правлíня, дочáсна влáда **2** даштó дочáсне, тогочáсне, непéвне, тогочáсный став
provizórn//y дочáсный, тымчасóвый; ~a vláda дочáсна влáда; ~e opatrenia тымчасóвы крóкы
provokác//ia -ie *ž* провокáція
provokačný провокáчный
provokatér -a *m* провокáтор, підпíховач *м*; ~ vojny провокáтор вóйны
provokatérsky провокáторьскый
provokatívny провокатíвный, провокýючій, підпíховачный; ~a otázka провокýючій вопрóс
provok//ovať -uje -ujú *nedok.* провоковáти, підпíховати
próz//a -y *ž* **1** *lit.* прóза; báseň v ~e стих/стишóк в прóзі **2** прóза; прозóвый твір; uverejnili mu krátke ~y были публікóваны ёгó невеликы прозóвы твóры, публіковáли ёмý кýрты прóзы
prozaick//ý **1** *lit.* прозаïчный; ~é dielo прозаïчный твір **2** *pren.* прозаïчный; ~ človek прозаïчный чоловíк; ~ život прозаïчный жывот
prozaik -a *m* прозáïк

prozód//ia -ie *ž metr. lit.* прозóдія, стихозложíня; slabičná ~ сілабíчне стихозложíня; časomerná ~ метрíчне стихозложíня

prozreteľnos//ť -ti *ž* **1** предвідáвость, предвіджíня, оберéжность **2** *náb.* провіджíня, бог

prp//lať -le -lú *nedok. čo expr.* помáлы даштó робити, бáбрати ся, пíпляти ся з дачíм

prp//lať sa -le sa -lú sa *nedok. expr.* **1** *v čom* бáбрати ся *з чім*, рыти ся *в чім*, грáбати ся *в чім*, пíпляти ся *з чім* **2** *s kým, čím* грáти ся, бáбрати ся, заоберáти ся, стримовати ся

prplav//ý *expr.* пíплявый, здовгáвый, намагáвый; ~á robota намагáва робóта

prŕ *cit. тпрр, воо*

prsia pŕs *s pomn.* **1** грудь *ж*; vpadnuté ~ упаднýта грудь; pritisnúť *al.* privinúť na (svoje) ~ притиснути к грýди; vypäť *al.* vypnúť ~ выпяти грýди **2** грудь *ж*, грýди; tvrdé ~ тверды грýди *áбо* пéрсы; silná v prsiach з пóвнов грýдёв, з пóвными(а) пéрсами; dávať dieťaťu ~ кормити дітину грýдёв, давáти дітині пити материньске молóко **3** *kuch.* грудинька, грýдька; kuracie ~ курячі грудинькы **4** *šport.* пéрсы, плáвати пéрсом; zaplávať sto metrov ~ заплáвати сто мéтрів пéрсом *áбо* штíлом пéрсы • chovať *al.* zohrievať hada na (svojich) prsiach *expr.* кормити *áбо* зогрівáти гáда на (своïх) грýдях

prsiar -a *m šport.* пéрсяр

prsk//ať -á -ajú *nedok.* **1** пырскати, брыскати; ~ sliny пырскати слины; iskry ~ajú íскры пырскають; ~ vodu na niekoho брыскати вóду на дакóго **2** фыркати; kôň ~á кінь фыркать

prskavk//a -y *ž* праскáвка

prsk//núť -ne -nú *dok. expr.* **1** пырскнути, брызґнути **2** фыркнути

prsnat//á -ej *ž* персняáта, груднáта, *expr. ľud.* ціцькати

prsník -a *m* грудь *ж*, *expr. ľud.* ціцькá

prsn//ý *v rôzn. význ.* грýдный; ~é žľazy *anat.* грýдны желéзы; ~á bradavka *anat.* грýдна бородáвка; ~ hlas грýдный гóлос; ~čaj чай од кáшля

prst -a *m* пáлець; ~y na ruke, na nohe пáлці на рýці, на нóзі; veľký, stredný ~ *hovor.* великый, серéдній пáлець; bruška ~ov подýшочкы пáлців; odtlačky ~ov одпечáткы пáлців; ~y rukavice *hovor.* пáлці рукавíці; rukavice bez ~ov *hovor.* палчáкы; ukazovať ~om укáзовати пáлцём; počítať na ~och раховáти на пáлцях; hroziť ~om грозити пáлцём; chodiť na ~och ходити на пáлцях • dať soli medzi ~y дати щíпку соли меджі палці; holý ako ~ а) гóлый, нáгый; б) гóлый як гóлуб; mať na každý ~ desať (*dievčat, pytačov*) мáти на кáждый пáлець дéсять (*дівчáт, спрошачів*), мáти мнóго понýк, мочí собí выберати; ťahať sa s niekým za ~y гáдати ся з дакым, мáти з дакым потяговачкы *áбо* непорозумíня, быти з дакым на нóжах; ukazovať ~om na niekoho укáзовати пáлцём на дакóго; omotať *al.* okrútiť (si) niekoho okolo ~a омотáти собí дакóго кóло пáлця, оволодíти дакóго; ani ~om nepohnúť áни пáлцём не погнýти, ніч не зробити, зостáти пасíвным; pchať do niečoho ~y *expr.* мішáти ся до дачóго, не пхáти ніс; pchať ~y do ohňa, medzi dvere мішáти ся до рíчі, з котрóй могли бы 6ыти неприємности; má v tom ~y мáть в тім пáлці; pozerať na niekoho, niečo cez ~y позерáти на дакóго, даштó звысóка *áбо* з погóрдов; môže si všetkých päť *al.* desať ~ov oblízať *expr.* він готóвый скáкати од рáдости; hľadieť *al.* pozerať niekomu na ~y не спущáти óчі з дакóго, контролёвáти дакóго; stúpať niekomu na ~y твéрдо контролёвáти дакóго; kúpiť, získať niečo za päť ~ov a čistu dlaň купити даштó за пять пáлців і єднý дóлонь; укрáсти; podaj čertovi ~, chmatne *al.* chytí ti celú ruku [*prísl.*] подáй чóртови пáлець, він цíлу рýку ухóпить

prs//ť -ti *ž* оранина

prsteň -a *m* пéрстень *м*; zlatý ~ золотый пéрстень; snubný ~ слюбный пéрстень

prstencovit//ý перстеньковитый; ~é svaly *anat.* перстеньковиты мускýлы; ~á chrupka *anat.* перстеньковитый хрящ

prstencový перстенькóвый; ~á chrupka *anat.* перстенькóвый хрящ; ~é zatmenie Slnka *astron.* перстенькóве *або* часткóве затміня Сóлнця

prsten//ec -ca *m* кружóк; лóкня; ~ce do vlasov кружкы до вóлосів

prstenník -a *m* перстéнник (*пáлець, на котрíм обычáйні нóсить ся пéрстень*)

prstien//ok -a *m zdrob. expr.* перстéнок

prstoklad -u *m hud.* палцёклáд, аплікатýра

prstov//ý палцёвый; ~ kĺb *anat.* палцёвый клуб; ~é svaly *anat.* палцёвы мускýлы; ~é rukavice палцёвы рукавíці; ~é cvičenie палцёве упражніня

pršať prší pršia *nedok.* **1** іти, лляти, пáдати (*о доджí*); prší *neos.* додж ідé, пáдать; od rána pršalo *neos.* од рáна пáдало; pršal hustý dážď мíцно пáдало **2** одпáдовати, пáдати (*о стрíлах, листях і т. п.*)

pršiplášť -a *m hovor.* плащ до доджý

pršk//a -y *ž* **1** прегáнька; jarná, letná ~ ярна, лíтня прегáнька **2** *pren.* град, ліяк, привáл

prť prte *ž* гóрьскый пішник, гóрьска стéжка

prúd -u *m* **1** пруд, течíня; ~ nás ženie ku brehu пруд нас нéсе к бéрегу; plávať proti ~u, po ~e плáвати прóтів прýду, по прýді; morské ~y мóрьскы прýды; vzdušné ~y воздýшны прýды; Golfský ~ *geogr.* Ґóлфстрім **2** пруд, пóтік, тік; ~ vody пруд *або* тік вóды; ~y lávy пóтокы лáвы; ~ vzduchu пруд вóздуху; liať sa, tiecť ~om лляти ся, течí прýдом *або* пóтоком **3** *el. tech.* ток; jednosmerný ~ єднонапрáвленый ток; striedavý ~ перемíнный ток; vysokofrekvenčný ~ высокоякостный ток, ток высóкой частóты; sila ~u сила тóку; spotrebič je pod ~om електричный прибóр є під тóком *або* є запнýтый; zapojiť ~ запоїти електрику; dodávka ~ додавáня електроенéрґії **4** (*ľudí*) колóна; ~ ľudí sa zastavil колóна людéй застáвила ся; ~ demonštrantov колóна демонштрáнтів; pochodový ~ *voj.* походóва колóна **5** тік, плинутя; ~ myšlienok плинутя дýмок; ~ života плинутя жывóта **6** (*politický, literárny ap.*) направлíня; nové ~y v umení новы нарпавлíня в іскýстві • plávať *al.* ísť proti ~u плáвати *або* іти прóтів прýду, робити в рóспорі зо звыклостями; ísť s ~om, nechať sa unášať ~om іти з прýдом, однашáти ся прýдом, конáти пóдля заужывáных спóсобів; práca je v plnom ~e робóта ідé в пóвнім тéмпі

prúden//ie -ia *s* **1** ціркулáція, течíня; ~ vody v potrubí ціркулáція вóды в рýлах; ~ krví v tele ціркулáція крóви в тíлі; ~ vzduchu ціркулáція вóздуху **2** переміщíня, рух; ~ obyvateľstva переміщíня *або* міґрáція жытелів

prudér//ia -ie *ž* хворóбна ганьбливость; фінґовáна, сімуловáна, філмовáна ганьбливость

prúd//iť -í -ia *nedok.* **1** течí, вытікáти **2** ціркуловáти; krv ~í v žilách кров ціркулýє в жылах **3** іти, валити ся мáсов; ľudia ~ili do sály люди валили ся до сáлы; autá ~ia po uliciach áвта женýть ся по ýліцях, громáда авт ідé ýліцями

prudko *prísl.* барз скóро а мíцно, нáгло, рíзко, прýдко; ~ sa obrátil він рíзко обернýв ся; ~ otvoril dvere він прýдко отворив двéрі; výroba niečoho ~ stúpa выроба дачóго барз мíцно звышує ся **2** мíцно, óстро, рíзко; ~ prší ідé силный додж; ~ fúka vietor дýє рíзкый вíтор; ~ osvetlený výklad рíзко освíчéна вітрíна; ~ udrieť niekoho мíцно удáрити дакóго **3** рíзко, з гнíвом, з подраждíнём; ~ odseknúť рíзко одсечí *або* одповíсти

prudk//ý **1** барз міцный а силный, нáглый, рíзкый, прудкый; ~ pohyb рíзкé погнýтя; ~ beh скóрый біг; ~á rieka прудкá рікá, рікá з прудкым течíнём; ~ rast priemyslu прудкый рóзвиток прóмыслу; ~é tempo рíзкé тéмпо; ~ pokles teploty a) нáгле

знижі́ня теплоты *або* температýры; б) нáгле охолоджі́ня; ~á zmena нáгла змі́на; ~ zápal *lek.* силнé запалі́ня **2** міцный, силный, бурливый, нічі́вый; ~ dážď, lejak міцный додж, лі́як; ~ vietor силный ві́тор; ~ mráz силный мóроз; ~é slnko паляве сóлнце; ~é svetlo прудкé сві́тло; ~ výbuch hnevu силный выбух гні́ву; ~é boje великы бóї; klasť ~ odpor клáсти великый óдпір; ~á bolesť міцнá бóлість, міцный біль **3** горячій, выбушный, драждивый; ~ človek, выбушный чолові́к; ~á povaha выбушный харáктер **4** прудкый, карколóмный; ~ svah прудкый сваг; ~ stúpanie прудкé ступáня (до бéрега)

prúdnic//a -e *ž fyz.* лі́нія протікáня (вóздуху, текýчости)

prúdnicov//ý аеродінамі́чный, обті́куючій; ~ tvar auta обті́куюча *або* аеродінамі́чна фóрма áвта

prúdov//ý: ~é lietadlo *let.* реактí́вный ероплáн; ~á výroba *odb.* пасóва выроба

pruh[1] -u *m* пруг, пружóк; ~ látky пруг матéрії; ~ papiera пружóк пáпіря; ~ zeme полóска зéмлі; látka s bielymi ~mi полóтно з бі́лыми(а) пружкáми

pruh[2] -u *m hovor.* кыла *ж*

pruhovan//ý пружковáный, в пружóк; s ~ým vzorom з пружковáнов взóрков; ~ šál пружковáный шал; priečne ~é svaly на пóперек пружковáны мускýлы

Prus -a *m* Прус

pruský прýськый

Prušiak -a *m pejor.* Прус, Ні́мець

prút -a *m* **1** прут; vŕbový ~ верьбóвый прут; biť ~om бити прýтом **2** прут; železný, oceľový ~ желі́зный, оцілёвый прут ● čarovný ~ чарýючій прут; rybársky ~ рыбáрьскый прут, удí́ця; ~y zlata, zlaté ~y прýты зóлота, золоты прýты

prúten//ý прутяный, плетéный із прýтя; ~ košík плетéный *або* прутяный кóшик; ~é kreslo прутяне крéсло; ~ plot прутяный пліт; ~á metla прутяна мітлá

prút//ie -ia *s* прýтя

prútik -a *m*, **prút//ok** -ka *m zdrob.* прýтик, прýток

prútov//ý *odb.* прутóвый; ~é železo прутóве желі́зо

prúžik -a *m zdrob. expr.* пружóк

pružin//a -y *ž* спрýга; пéро; oceľová ~ оцілёва спрýга

pružinov//ý спругóвый; перовáный; ~á oceľ перовáна óціль

pružkovan//ý пружковáный, в пружóк; ~á látka пружковáне полóтно, полóтно в пружóк; ~é šaty пружковáны шмáты *або* лáхы

pružne *prísl.* **1** спрýжні, сві́жні, еластí́чні, мягко, лéгко; ~ vyskočiť лéгко выскочі́ти *або* підскóчіти; ~ kráča він сві́жні *або* спрýжні хóдить *або* крáчать **2** оперативні, скóро, без затримкы, поготóво; ~ konať поготóво *або* оператíвні конáти *або* робити; ~ vybaviť niečo скóро *або* спрýжні выповнити дашто́

pružnos//ť -ti *ž* **1** *v rôzn. význ.* прýжность, еластí́чность *ж*; ~ ocele прýжность óцілі, ~ tkaniny прýжность полóтна **2** оператíвность, скóрость; прýжность *ж*; ~ v zasobovaní оператíвность в додавáні товáру

pružn//ý **1** *v rôzn. význ.* прýжный, сві́жный, еластí́чный, огынáючій; ~ konárik огынáючій конáрик; guma je ~á ґýма прýжна; ~ vlakno *odb.* прýжне *або* еластí́чне волóкно; ~á tkanina *odb.* еластí́чне полóтно; ~á konštrukcia *stav.* огынáюча конштрýкція; ~é telo прýжне ті́ло; ~é svalstvo прýжны мускýлы/ свáлы; ~á pokožka еластí́чна кóжа; ~á postava сві́жна фіґýра; ~á chôdza прýжне крокувáня **2** *pren.* прýжный; ~á politika прýжна полі́тіка; ~ organizátor розýмный орґанізáтор

prúž//ok -ka/-ku *m zdrob. expr.* пружóк

prv **1** *prísl.* скóрше, пóкы; prísť ~ прийти скóрше; bol som ~ doma я быв дóма скóрше; všetko bude ako ~ вшытко бýде так, як пéред тым *або* як даколи **2** prv

než, prv ako *spojkové výrazy* пéред тым як; до тоды, як; musíme sa stretnúť, prv než odcestuješ пóкы ты не одыйдеш, мы мýсиме стрíтити ся • ~ alebo neskôr, prv-neskôr *hovor.* нáйперше áбо пізнíше, скóрше áбо пізнíше; nevie čo (má) ~ do ruky chytiť він не знать, што мать до рýкы ухóпити *áбо* за што ухóпити ся (*так вéлё робóты*)

prvák -a *m* першоклáсник

prvenstv//o -a *s* пéршість, о пéрше мíсце; súťaž o ~ перемагáня о пéршість *áбо* о пéрше мíсце; vydobiť si *al.* získať *al.* dosiahnuť ~ здобыти *áбо* досягнýти пéрше мíсце; mať svetové ~ тримати світóву пéршість; prepustiť niekomu ~ устýпити дакóму пéршість

prvobytn//ý *odb.* першообщíнный; ~á spoločnosť першообщíнна óбщность; ~á rodina першообщíнна родинá

prvočísl//o -a *s mat.* пéрше чíсло, простé чíсло

prvo//hory -hôr *ž pomn. geol.* палеозóйска éра, палеозóй

prvohorn//ý палеозóйскый; ~é živočichy палеозóйска звірина

prv//ok[1] -ku *m v rôzn. význ.* елемéнт; ~ky literárneho diela елемéнты *áбо* части літератýрного твóру; lexikálne, gramatické ~ky jazyka лексíчны, ґраматíчны елемéнты языкá; chemické ~ky *chem.* хемíчны елемéнты; periodická sústava ~kov *chem.* періодíчна сістéма елемéнтів; halové ~ky *chem.* галоґéны; dvojmocné, štvormocné ~ky *chem.* двовалéнтны, штиривалéнтны елемéнты

prvok[2] -a *m zool.* пéрвісна (выкопана) звірина, протíст

prvomájov//ý першомаёвый; ~á manifestácia першомаёва маніфестáція

prvopis -u *m práv. lit.* оріґінáл

prvorad//ý першорядный, основный, глáвный; ~ význam першорядне *áбо* основнé значíня; ~á úloha першорядна задáча

prvoročiak -a *m* **1** першоклáсник (*ученик*); першокýрсник (*штудéнт*) **2** вóяк пéршого рóку слýжбы

prvoročný 1 першокýрсный **2** (*o rostlinách*) єднорóчный; ~á ďatelina єднорóчна команíця

prvoroden//ec -ca *m* першонарóджéнець (*пéрша дітина, нарóджéна в даякíй родинí*); *aj pren.* дебют, пéршый твір áвтора, лáстівка

prvorodený першорóджéный; ~ syn першорóджéный *áбо* пéршый сын

prvosienk//a -y *ž bot.* першоквíт; *pren.* básnické ~y пéршы стишкы, лáстівкы

prvostupňový *práv.* першоступнёвый, пéршой інштáнції; ~ súd першоступнёвый суд; ~ rozsudok рішíня першоступнёвого сýду, рішíня сýду пéршой інштáнції

prvotin//a -y *ž* пéршый твір, лáстівка; básnická ~ пéршый поетíчный твір; tento román je jeho ~ тот ромáн – ёгó пéршый твір *áбо* ёгó лáстівка

prvotlač -e *ž* пéрша друковáна книга, інкунáбула

prvotnopospoln//ý *filoz.* першобытно-общíнный, першообщíнный; ~é zriadenie першобытнообщíнный строй; ~á spoločnosť першобытна óбщность

prvotn//ý 1 первíчный, основный, нáйважнішый, прімáрный; ~á príčina першопричíна **2** першобытный, примітíвный; ~á spoločnosť першобытна óбщность; ~í ľudia першобытны люди **3** зачатóчный, пéршый; ~é ťažkosti зачатóчны *áбо* пéршы тяжкости

prvotriedny першоклáсный, першосóртный, нáйліпшой якости; ~ tovar першоклáсный товáр, товáр нáйвысшой якости; ~ odborník першоклáсный шпеціалíста

prv//ý *v rôzn. význ.* пéршый; dobehol ~ він добíгнув пéршый; Prvý máj Пéршый май; ~á trieda пéрша клáса; ~ ročník пéршый курз; pri ~ej príležitosti при пéршій мóжности; ~ žiak v triede пéршый ученик

в кла́ci; ~é husle пе́ршы ґу́слі; ~á úloha першорядна зада́ча; tovar ~ej akosti това́р пе́ршой со́рты; vozeň ~ej triedy ваґо́н пе́ршой кла́сы; od ~ej chvíle од пе́ршого моме́нту, од пе́ршой мину́ты; v ~é časy в пе́ршых мину́тах, на зача́тку; ~ dojem пе́рше доятя *áбо* взрушíня; na ~ pohľad на по́гляд, з пе́ршого взгляду ● v ~om rade в пе́ршім ряді, на са́мый пе́ред; po ~é по-пе́рше; ~á pomoc пе́рша *áбо* ско́ра по́міч; ~ stupeň *škol.* основна́ шко́ла, нача́лна шко́ла; ~ stupeň *gram.* позíтів, основный сту́пінь прида́вників; ~ pád *gram.* называ́ючій пад, номінатíв; ~á osoba *gram.* пе́рша осо́ба; na ~é slovo poslúchnuť на пе́рше сло́во послу́хати; ~ pád *al.* hriech *cirk.* першоро́дный гріх; ~á štvrť Mesiaca *astron.* пе́рша фа́за Мíсяця; ~á rýchlosť пе́рша ско́рость; ~á lastovička пе́рша ла́стівка; urobiť ~ krok зробити пе́ршый крок; z ~ej ruky (*dozvedieť sa niečo*) з пе́ршой ру́кы; má ~é slovo *hovor.* рішáюче сло́во за ним; hrať ~é husle гра́ти пе́ршы ґу́слі

prvýkrát *čísl.* пе́ршый раз; ~ ísť do školy пе́ршый раз іти до шко́лы

prýšt//iť -i -ia *nedok.* выстрíковати, вытіка́ти; krv ~i z rany кров выстрíкує з ра́ны

przn//iť -í -ia *nedok. kniž.* **1** бесчестити, знасильнёвати, робити га́ньбу **2** *čo* калічíти, казити

pseudodemokrac//ia -ie *ž* псевдодемокра́ція

pseudohistorick//ý псевдоісторíчный; ~é romány псевдоісторíчны рома́ны

pseudoklasický псевдокласíчный

pseudokultúr//a -y *ž* псевдокульту́ра, лжекульту́ра

pseudoľudovos//ť -ti *ž* псевдонаро́дность *ж*

pseudomorálk//a -y *ž* лжемора́лка

pseudonym -u *m* псевдонíм

pseudoumen//ie -ia *s* лжеіску́ство

pseudoved//a -y *ž* лженау́ка, псевдонау́ка

psí псячій *aj pren.*; ~ brechot псяче брехáня; psia búda псяча бу́дка; psie oči псячі о́чі ● psie počasie *expr.* псяча пого́да, пого́да на пса; psie časy *al.* roky тяжкы часы, тяжкы рокы; ~ život псячій жывот, жывот під пса; vyjsť na ~ tridsiatok доста́ти ся до злой сітуа́ції, выйти на мізíну

psiar//eň -ne *ž* псярня

psic//a[1] -e *ž bot.* псярька; koňa na ~i popásal коня на псярьці пас

psic//a[2] -e *ž nár.* су́ка

psíča -ťa *s* пся, псик, щеня

psin//a[1] -y *ž expr.* **1** псина, псяче мясо **2** су́ка **3** псина, псячій за́пах

psin//a[2] -y *ž hovor. expr.* потíха, жарт, псина; robiť si z niekoho ~u высмíёвати ся дако́му; niekto je pre ~u дахто́ є на по́сміх

psin//ec -ca *m* псярня ● zima ako v ~ci *hovor. expr.* зимно як в псинці

psohlav//ec -ca *m expr.* облу́да з псячов го́ловов (*в припо́відках*)

psot//a -y *ž expr.* бідá, худо́ба, псо́та *ж* ● vyjsť na ~u прийти о маєток, схудобнíти

psovit//é -ých *mn. č. zool.* псовиты

psovod -a *m* псово́д

psovský *expr.* псячій

pst, pssst *cit.* псст, пссст

pstk//ať -á -ajú *nedok. hovor. expr.* говорити «псст», быти тихо

pstruh -a *m zool.* пструг

psuť psuje psujú *nedok. hovor. expr.* казити, псу́ти; ~ robotu псу́ти *áбо* казити робо́ту

psych//a -y *ž kniž.* душá

psychiat//er -ra *m* псіхіа́тер

psychiatr//ia -ie *ž* **1** псіхіатрíя **2** *hovor.* псіхіатрíчна клíніка

psychiatrický псіхіатрíчный

psychick//ý псіхíчный; ~é javy псіхíчны явлíня; ~ vývoj псіхíчный ро́звиток

psychičn//o -a *s psych.* псíхіка

psychik//a -y *ž psych.* псíхіка; ~ dieťaťa псíхіка дітины; poruchy ~y нарушíня псíхікы

psychoanalytick//ý псіхоаналітíчный; ~á metóda псіхоаналітíчный ме́тод

psychoanalýz//a -y *ž* псіхоана́ліз

psychofyzický *psych.* псіхофізíчный; ~ paralelizmus псіхофізíчный паралелíзм

psychofyzik//a -y *ž psych.* псіхофізіка
psychológ -a *m* псіхолоґ
psycholólg//ia -ie *ž v rôzn. význ.* псіхолоґія; experimentálna ~ експеріментална псіхолоґія; ~ práce псіхолоґя робóты; ~ dieťaťa псіхолоґія дітины; ~ mas псіхолоґія мас
psychologick//ý *v rôzn. význ.* псіхолоґічный; ~é laboratórium псіхолоґічна лабораторія; ~é smery псіхолоґічны направлїня; ~výskum псіхолоґічне дослідженя; ~ faktor псіхолоґічный фáктор; ~é vplyvy впливы псіхолоґічных фáкторів; ~ román псіхолоґічный ромáн; ~á stránka reči псіхолоґічна сторóна рéчі; ~á vojna *voj. polit.* псіхічна вóйна
psychologičk//a -y *ž* псіхолоґічка
psychologiz//ovať -uje -ujú *nedok. lit.* псіхолоґізовáти
psychopat -a *m* псіхопáт
psychopatický псіхопатічный
psychopatológ//ia -ie *ž* псіхопатолóґія
psychopatologický псіхопатолоґічный
psychotechnick//ý псіхотехнічный; ~ý test псіхотехнічный тест
psychotechnik//a -y *ž* псіхотéхніка
psychoterapeutick//ý псіхотерапевтічный; ~á liečba псіхотерапевтічне лічіня
psychoterap//ia -ie *ž* псіхотерапія
psychóz//a -y *ž lek.* псіхóза; liečiť ~u лічіти псіхóзу; vojnová ~ войнóва псіхóза
pšenic//a -e *ž* пшеніця; ozimná, jarná ~ озимна, ярна пшеніця ● oddeliť kúkoľ od ~e *bibl. kniž.* одділити кýколь од пшеніці; розознáти зле, шкодливе, непрáве од дóброго, хосéнного, прáвого; одділити вівці од кіз
pšeničn//ý пшенічный; ~ múka пшенічна мукá; ~ý chlieb пшенічный хліб; ~é pole пшенічне пóле
pšen//o -a *s nár.* прóсо
pšenn//ý, pšenov//ý *nár.* просóвый; ~á kaša просóва кáша
pštros -a *m* пштрос
pštros//í пштросóвый; ~ie pero пштросóве пéро; ~ie mláďa пштрóсик; ~ia politika *pren.* пштрóся політіка, обмеджéна *áбо* бесперспектівна політіка
pterosaur//us -a *m zool.* птерозáвр
ptyalín -u *m chem.* птіалін
pubert//a -y *ž* пуберта, перехóдный вік
pubertáln//y *príd. k* **puberta** пубертáлный; ~ vek перехóдный вік; ~e vývojové obdobie період перехóдного віку
publicist//a -u *m* публіціста *м*
publicistick//ý публіціcтьскый, публіцістічный; ~á literatúra публіцістьска літератýра; ~á činnosť публіцістічна діялність; ~ štýl публіцістьскый штіл
publicistik//a -y *ž* публіцістіка
publicit//a -y *ž* публіковáня, публічность, популáрность; mať veľkú *al.* širokú ~u мáти велику популáрность
publikác//ia -ie *ž* **1** публікáція; публіковáня; ~ archívnych materiálov публіковáня архівных матеріáлів **2** публікáція; vedecká ~ наýчна публікáція; публіковáня наýчных робóт; knižná ~ (надрукована) книга
publik//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* публіковáти/опублікoвáти; ~ príspevky v časopisoch публіковáти статі в журнáлах
publik//um -a *s* пýбліка; divadelné ~ театрáлна пýбліка; hra má úspech u ~a пєса мать ýспіх у пýблікы; získať priazeň ~a привлечі приязнь пýблікы, привлечі к сóбі пýбліку
pucák, pucer -a *m voj. slang. zastar.* пýцер
puc//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. expr.* **1** *čo* пуцовáти, чістити **2** *koho* грішыти, пуцовáти, чістити
puč -u *m polit.* путч; kontrarevolučný ~ контрареволýчный путч
puč//ať -í -ia *nedok.* пучáти, росквітáти; stromy ~ia стрóмы росквітáють *dok.*, на стрóмах росквітáють пучкы
pú//čik -a *m zdrob. expr.* пучóк; vrcholové ~y *bot.* верьхóвы пучкы
púčikový: ~ kel пучкóвый кел, брусéльска капýста

pučist//a -u *m* путчіста *м*
pučistický путчістьскый
puč//iť -í -ia *nedok.* пучіти, роспýчовати; дусити; ~ slivky роспýчовати сливкы; ~ varené zemiaky дусити варéны бандýркы
puč//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** пýкати, пpáскати, пучіти ся **2** *expr.* ~ sa od zlosti лем же не пýкнути од злóсти; ~ sa od smiechu пучіти ся од сміхý, лем же не прáскнути од сміхý; дусити ся од сміхý
púčok *p.* **púčik**
pud[1] -u *m* інштíнкт; інтуíція; ~ sebazáchový інштíнкт себезахраніня; umelecký ~ худóжня інтуíція
pud[2] -u *m* (*stará ruská jednotka váhy, 16,4 кг*) пуд
púd//er -ru *m* пýдер; tekutý ~ текýчій пýдер; tuhý ~ густый пýдер; detský ~ дітьскый пýдер
pudidl//o -a *s lek.* преганятко *с*
pudilár -a *m hovor. zastar.* буделяр, буделярик *zastar.*, піняжéнка
puding -u *m kuch.* пýдінґ
pudingov//ý *príd. k* **puding;** ~ prášok пудінґóвый пóрошок; ~á forma фóрма на пýдінґ
pud//iť -í -ia *nedok.* повзбýджовати, нутити, гнáти, підганяти
pudivý преганяючій; ~ prostriedok преганятко; ~ účinok преганяюче діяня
pudlík -a, **pud//el** -la *m* пýдлик, пýдел *м*
pudl//o -a *s hovor.* **1** зáдня часть ногавіць **2** *žart.* зад(ок)
pudlovac//í: ~ia pec *tech.* пудлінґóвый пец; ~ proces пудлінґóвый *áбо* обрóблюючій процéс
pudl//ovať -uje -ujú *nedok. tech.* пудлінґовáти, выформовати *nedok. dok.*
pudový[1] інштінктíвный, неусвідóмлюючій; ~ pohyb інштінктíвне (по)гнýтя
pudový[2] пудóвый
pudrenk//a -y *ž* пýдрениця
pudr//ovať -uje -ujú *nedok.* пудровáти; ~ si tvár, nos пудровáти (собі) тварь, ніс
pudr//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* пудровáти ся
púhy *kniž.* простый, гóлый, (лем) сам, самíсінькый, лем єдéн; ~e slová лем слóва; ~e klebety лем огваряня
puch -u *m* смрід, смердюга, тяжкый (зá)пах
puch//núť -ne -nú *nedok.* пýхнути, напухáти, опухáти; začali mu ~ nohy ёмý зачали пýхнути нóгы
puch//or -ora/-ra *m* **1** *nár.* жóлудок (*птáхів*) **2** *pren. pejor.* бріх (*у людей*) **3** *pren. pejor.* злóстник; трýцник, спричник
puk[1] -u *m* **1** пýчок, квíток ростлины; kvetný ~ квíтный пýчок; listový ~ листóвый пýчок; ružové ~y пýчкы рýжы **2** *hovor.* пырщóк; ~y na tvári пырщкы на твáри
puk[2] -u *m šport.* пук; rozohrávať ~ розгравáти пук
puk[3] -u *m hovor.* пук (*забіґлёвáна фáлда на ногавіцях*)
pukanc//e -ov *m mn. č.* пукáнці (*роспýканы зéрна упечéной тендеріці/кукурíці*)
puk//ať -á -ajú *nedok.* тóргати; прáскати; бýхати; тріскати; ľad ~á лед прáскать; pery sa ~ajú ґáмбы прáскають **2** (*o stromoch*) роспýковати ся; (*o pukoch*) росквітáти • srdce (sa) ~á niekomu сéрдце пýкать *áбо* розрывать ся дакóму; ~ (sa) od smiechu сердéчні сміяти ся, лем же не прáскнути од сміхý; hlava mu ~á гóлова у нёго тріщíть
puklin//a -y *ž* пуклина; прасклина; шкáра *ж*
puk//núť -ne -nú *dok.* **1** пýкнути, прáскнути, ростóргнути; ~ bičom прáскнути батогóм **2** *hovor. expr.* роспучíти, роспучíти од злóсти, ростóргнути
puk//núť (sa) -ne (sa) -nú (sa) *dok.* прáскнути, пýкнути, ростóргнути (ся); struna ~la стрýна ростóргла ся; pohár ~ol пóгар прáскнув *áбо* пýкнув • srdce mu ~ne сéрдце ёмý ростóргне ся *áбо* пýкне; ~ od hnevu *al.* od zlosti пýкнути од гніву *áбо* од злóсти; ~ (sa) od smiechu *al.* smiechom прáскнути од сміхý; hlava mu ~ne гóлова ёмý прáскне

puknut//ý пукнýтый, прáскнутый, попрáскавшый; ~é sklo праскнýте скло
pul//ec -ca *m* **1** *zool.* жубрінка **2** *pren. expr.* (*prezývka malých detí*) малéнькый, дрóбчік
pulmonáln//y *lek.* пулмонáлный, плюцный; ~e artérie плюцны артéрії
pulóv//er -ra *m* свéдер, пулóвер; lyžiarsky ~ ліжáрьскый свéдер
pulp//a -y *ž odb.* дужина, мязґа; *anat.* пýльпа, дрень, *hovor.* шпік
pult -u *m* **1** (*dirigentský*) пулт; (*notový*) пюпітер **2** (*stôl v obchode*) пулт; stáť za ~om стояти за пýлтом; rozložiť tovar na ~e розложыти товáр на пýлті; (*vo výčape*) стóйка; barový ~ стóйка в бáрі; chladiaci ~ морозячій пулт; predávať pod ~om продавáти під пýлтом, продавáти на чóрно *áбо* тáйні; manipulačný ~ маніпулáчный пулт
pulz -u *m* пулз; pravidelný, nepravidelný ~ рівный, нерівный пулз; zrýchlený ~ ускорéный пулз; hmatať ~ пыцяти пулз
pulzác//ia -ie *ž* пулзáція
pulz//ovať -uje -ujú *nedok.* пулзовáти; krv ~uje v žilách кров пулзýє в жылах
pum//a[1] -y *ž* **1** бóмба; slzotvorná ~ слызотвóрна бóмба **2** *škol. slang.* бóмба, пятка, найгірша одмітка; dostať ~u достáти бóмбу
pum//a[2] -y *ž zool.* пýма
pump//a -y *ž* пýмпа; ručná ~ рýчна пýмпа; benzínová ~ *hovor.* бензінóва пýмпа; bicyklová ~ біціґлёва пýмпа; čerpať vodu ~ou чéрьпати вóду пýмпов
pump//ky -iek *ž pomn. hovor.* пýмпкы
pump//núť -ne -nú *dok. koho hovor. expr.* выманити *од кóго* (*пінязі*); ~ol som otca o sto eura я выманив од вітця сто éвра
pump//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** пумповáти; ~ vodu zo studne пумповáти вóду зо стýдні **2** напумповáти; ~ pneumatiky напумповáти пневматікы **3** *koho pren. hovor. expr.* (*pripravovať o peniaze*) вымáнёвати *од кóго* (*пінязі*)

punc -u *m* **1** цайх *zastar.*, пунц (*на выробках із дорогоцінных метáлів*) **2** знак; харáктер, одпечáток, пéчатка; mať ~ vedeckosti носити наýчный харáктер
punc//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** цайховáти, пунцовáти, стáвити цайх *áбо* пунц; ~ prstene цайховáти пéрстені; ~ované zlato цайховáне зóлото **2** *pren. hovor.* цайховáти
puncov//ňa -ne *ž* цайхóвня, пунцóвня
punč -u *m* пунч *м*
punčov//ý пунчóвый; ~á torta пунчóва тóрта; ~á zmrzlina пунчóва змерзлина
punkc//ia -ie *ž lek.* пýнкція; lumbálna ~ лумбáлна пýнкція
punkt -u *m zastar.* **1** тóчка **2** пункт; рóзділ; ~y obžaloby пýнкты обвиніня **3** (*miesto*) пункт; strategické ~y стратеґічны пýнкты
punktičkár -a *m trochu pejor.* педáнт, пунтічкáрь
punktičkársky педáнтный, пунтічкáрьскый
punktičkárstv//o -a *s* педантізм *м*, педантíчность *ж*
punktum *prísl. hovor. zastar.* тóчка, кóнець, бáста, дость, вéцей о тім не діскутýєму
puntičkár, puntičkársky, puntičkárstvo *hovor. p.* **punktičkár, punktičkársky, punktičkárstvo**
púpav//a -y *ž* пýпава
púpä -ťa *s* **1** *bás.* пýчок **2** *pren.* (*o dieťati*) малéньке, дрóбчік
pupeň -a *m* пýчок, пук; vrcholový, bočný, pazušný ~ *bot.* вéрхній, бóчный, пазýшный пýчок; pupene sa rozvíjajú пучкы розвивáють ся
pupen//ec -ca *m* **1** пýчок **2** (*vyrážka, puk*) прыщ, пухырь **3** *bot.* попинáва ростлина
pupil//a -y *ž anat.* зреніця, зреніця óка
pupkáč -a *m hovor. pejor.* бріхáч, пупкáч
pupkov//é -ého *s hovor. žart.* погощíня з нагóды народжіня дітины, пупкóве
pupkový *p.* **pupočný**
pupočník -a *m anat.* пупóчник, пупóчна шнýра

pupočn//ý пупóчный, пупкóвый; ~á prietrž пупóчна кыла; ~á šnúra *anat.* пупóчна шнýра, пупковина

pup//ok -ka *m* **1** пупóк **2** *hovor. expr.* пупóк, бріх

purist//a -u *m* пурíста *м*

puristický пурíстьскый

puritán -a *m* пурітáн

puritaniz//mus -mu *m hist.* пурітанíзм, пурітáнство

puritánsk//y пурітáньскый; ~e zmýšľanie пурітáньскы пóгляды

puritánstv//o -a *s* пурітáнство

puriz//mus -mu *m* пурíзм

purpur -a *m* пýрпур

purpuropv//ý пурпурóвый; ~á farba пурпурóва фáрба; ~é líca пурпурóвы лиця

pus//a -y *ž hovor.* поцілýнок

pusink//a -y *ž zdrob.* **1** *hovor.* поцілýнок **2** *hovor. expr.* рóтик **3** *obyč. v mn. č.* **~ky** *kuch.* копкóвый колáчік

pusink//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor. expr.* цíловáти ся

pust//a -y *ž* пýста (*травнáта степ в Мадярьску*)

pustatin//a -y *ž* пустыня

pust//iť -í -ia *dok.* **1** пустити, выпустити (*із рук*); ~ knihu na zem пустити книгу на зéмлю; ~ niečo z rúk выпустити даштó із рук; ~ uzdu, opraty (*koňovi*) пустити ýзду, ліці **2** впустити, пустити; выпустити; ~ psa do izby пустити пса до хыжы/íзбы; ~ cestujúcich do vozňa впустити пасажирів до вагóна; ~ili ma do kina bez vstupenky мéне пустили до кíна без лíстка; nepustili ho do sály ёгó не пустили до сáлы; ~ niekoho dopredu пропустити дакóго до пéреду **3** пустити, пропустити, выпустити; ~ deti na prechádzku, do divadla выпустити дíти на прогýльку, до теáтру; ~ väzňa na slobodu выпустити арештáнта *áбо* запéртого на слобóду; ~ psa z reťaze спустити пса з ланцкá **4** припустити; poľovník ~il medveďa na dostrel полёвник припустив медвідя на дóстріл **5** пустити, отворити; ~ vodu, plyn пустити вóду, плін **6** *hovor.* пустити; mäso ~ilo šťavu мясо пустило щáву **7** *hovor.* одыйти, зыйти, вычістити; škvrna na obruse ~ila пятнó на óбрусі зыйшлó **8** *hovor.* выбліднути, стратити фáрбу; šaty pri praní ~ili farbu лáхы/шмáты при прáні выблідли **9** пустити, дати (до хóду); ~ stroj пустити (до хóду) машыну **10** пустити, запнýти; ~ rádio, televízor пустити рáдіо, телевíзор • ~ z rúk vládu а) зречí ся влáды; б) стратити влáду; ~ uzdu fantázii дати вóлю фантáзії; ~ čln na vodu пустити лóдьку на вóду; ~ niekoho, niečo dolu vodou *hovor.* охабити дакóго, даштó óсуду *áбо* на віíру в бóга; ako ~ený z reťaze як з ланцкá одтóргнув ся; ~ psa na niekoho нагýцкати пса на дакóго; ~ gól *šport.* пустити ґол; nepustiť niekoho ku slovu не дати дакóму слóва повісти; ~ capa do záhrady *al.* do kapusty *žart.* пустити цáпа до садý; ~ niekomu žilou *al* žilu пустити кров дакóму; ~ krv niekomu *hovor.* збити до крóви дакóго; ~ žihadlo (*o ose, včele*) пустити жáло, укýсити; ~ korene (*o rastline i človeku*) пустити корíня; ~ výhonky пустити лíторосткы; ~ niečo jedným uchom dnu, druhým von до єднóго ýха впустити, з дрýгого выпустити; ~ si ústa *al.* jazyk na prechádzku пустити язык на шпацíрку, дати вóлю языкý; ~ do nohavíc *expr.* пустити до ногавíць (од страхý)

pust//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *čoho, koho* пустити, выпустити *што*, перестáти тримати ся *за што*; выпустити (із рук) *што*; dieťa sa ~ilo matkinej ruky дітина перестáла тримати рýку мáмы **2** *do čoho* взяти ся, ухóпити ся *за што,* зачати (робити) *што*; пустити ся *до чóго*; ~ sa do práce ухóпити ся робóты; ~ sa do behu дати ся до бíгу; ~ sa do plaču зачати плáкати, пустити ся до плáчу; ~ sa do smiechu зачати сміяти ся, засміяти ся; ~ s niekým do reči дати ся з дакым до рéчі *або* до бісíды; ~ sa dopísania, do

jedenia, do rozprávania зачати писáти, їсти, бісідовáти *áбо* говорити **3** *do koho, do čoho, proti komu, proti čomu* пустити ся *до кóго,* обýти ся *до кóго hovor. expr.*, напáсти (*слóвні*) *на кóго*; prečo ste sa doňho ~ili? чом вы ёгó напáли *áбо* пустили ся до нёго **4** пустити ся, выбрати ся, піти; ~ sa do sveta выбрати ся до світа, піти тýляти ся по світі; ~ sa chodníčkom піти пішникóм; ~ sa lesom піти чéрез ліс **5** зачати течі, пáдати; z očí sa jej ~ili slzy з єй очéй зачали течі *áбо* пáдали слызы; ~il sa dážď зачáв пáдати додж **6** топити ся; sneh, ľad sa ~ сніг, лед топив ся

pust//núť -ne -nú *nedok.* **1** пýстнути, ставáти ся пустым, порóжнім, опущéным; dom ~ne дім стáвать ся пустым **2** *pren.* опущáти ся (*морáлні*)

pustoš//iť -í -ia *nedok.* пустошыти, руйновáти, нічіти; ~ krajinu пустошыти країну

pustošiv//ý пустошивый, руйнуючій, нічівый; ~á vojna, búrka нічіва вóйна, бýря

pustot//a -y *ž* пустотá, опущéность *ж*, порóжнë *prísl.*

pustovk//a -y *ž* (*vták*) пустíвка *ж*

pustov//ňa -ne *ž* пустыня

pustovníck//y (*jaskyňa, samota*) одлюдный, пустовницькый, самóтный; ~á jaskyňa одлюдна пещéра; ~ život пустовницькый жывот, самотáрьскый спóсоб жывóта

pustovníč//iť -i -ia *nedok. hovor.* жыти пустóвником

pustovník -a *m* одлюдник, пустóвник, самотáрь; žiť ako ~ жыти пустóвником

pust//ý **1** пустый, безлюдный, незалюднéный, необывáный, опущéный, порóжній, без жывóта; ~ dom пустый дім; ~é ulice порóжні *áбо* безлюдны ýліці; ~ kraj пустый край; ostrov безлюдный óстров **2** смутный, порóжній, безутíшный, нýдный; môj život bez nej je ~ без нёй мій жывот пустый **3** (*o reči*) пустый, порóжній, без значіня; ~é reči пусты бісíды *áбо* рéчі

pušk//a -y *ž* пýшка; poľovnícka ~ полëвницька пýшка; strieľať z ~y стріляти з пýшкы; nabiť ~u набити пýшку; pažba ~y пáжба пýшкы; strojná ~ кулóмéт; zahodiť ~u do žita шмáрити пýшку до жыта, зложыти збрань

puškár -a *m* пушкáрь

puškársk//y пушкáрьскый; ~ dielňa пушкáрьска майстéрьска

puškárstv//o -a *s* выроба пýшок

puškov//ý пýшный

púš//ť -te *ž* пустыня; piesočná ~ (піскóва) пустыня; saharská ~ пустыня Сахáра; kráľ ~te (*o levovi*) краль пустыні; koráb ~te (*o ťave*) корáбель пустыні • hlas volajúceho na ~ti *bibl. kniž.* глас вопіющого в пустыні; zanechať za sebou ~ охабити за сабóв пустыню, спустошыти вшытко

púšť//ať -a -ajú *nedok.* **1** выпущáти (із рук), попущáти, пропущáти, пущáти **2** впущáти, пущáти; пропущáти; ~ niekoho do domu (в) пущáти дакóго до дóму; nikoho nepúšťaj! никого не пущáй! **3** пущáти, выпущáти; ~ deti do záhrady пущáти діти до садý; ~ na slobodu выпущáти на слобóду **4** припущáти; ~ nepriateľa na dostrel припущáти неприятеля на дóстріл **5** пущáти, отворяти; ~ vodu пущáти вóду **6** пущáти, выпущáти; ~ šarkana пущáти, выпущáти шáрканя; ~ mydlové bubliny пущáти мыдлóвы бублинкы **7** *hovor.* пущáти; mäso ~a šťavu мясо пýщать щáву **8** одходити, сходити, страчáти; v teplej vode mastné fľaky dobre ~ajú в теплíй вóді мастны пятнá дóбрі схóдять **9** *hovor.* блíднути, зафáрблëвати, пущáти; modrá farba ~a na bielu košeľu синя фáрба зафарбила білу сорóчку • ~ uzdu ослабляти дісціплíну *áбо* ýзду; ~ fámu, chýry пущáти *áбо* пошырëвати фáму, хыры/слýхы; ~ korene пущáти корíня; ~ výhonky пущáти літоросткы; ~ fantáziu, myšlienky na prechádzku давáти вóлю фантáзії, дýмкам; ~ niečo zo zreteľa стратити даштó зо зóрного ýгла; ~ (si)

capa do kapusty *al.* do záhrady *žart.* пущáти цáпа до садý; ~ niečo jedným uchom dnu, druhým von до єднóго ýха впущáти, з дрýгого выпущати; ~ niekomu žilou *al.* krv niekomu пущáти кров дакóму

púšť//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *čoho, koho* пущáтися, переставáти тримати ся *за кóго, што*, выпущáти (із рук) *што* **2** *do čoho* брáти ся *за што*; зачінáти (робити) *што*, пущáти ся *до чóго*; ~ sa do práce пущáти ся до робóты, брáти ся за робóту; ~ s niekým do reči пущáти ся *áбо* вступáти до бісíды/до рéчі з дакым; ~ sa do plaču пущáти ся до плáчу; ~ sa do tanca пущáти ся до тáнця; ~ sa do behu пущáти ся до бíгу **3** *do koho, proti komu* пущáти ся, обувáти ся *до кóго,* скáкати *до кóго*, нападáти (слóвні) *на кóго* **4** пущáти ся, выберáти ся (*на дорóгу*), іти, **5** *po čom* спущáти ся *по чім*; ~ po povraze z obloka спущáти ся по мóтузку з óкна/з óблака **6** зачінáти течі, лляти (ся); ~sa na dážd зачінать пáдати, ідé на додж; krv sa ~a z rany із рáны зачінать течі кров **7** топити ся; sneh sa ~a сніг тóпить ся; zmrzlina sa ~a змерзлина тóпить ся

púšťov//ý пустынный; ~á klima пустынный клíмат

púť púte *ž* **1** путовáня **2** путь, процéсія (*na nejaké pútnické miesto*)

pútač -a *m* реклáмный плаґáт, реклáма

pút//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, koho* притяговати, манити, інтересовáти; ~ niečiu pozornosť притяговати дачíю внимáвость **2** *koho ku komu, k čomu* звязовати *áбо* спóёвати *кóго з кым, чім,* привязовати *кóго ку кóму, чóму*; ~alo ma k nemu priateľstvo нас з ним звязовало *áбо* спóёвало приятельство **3** *odb.* утримовати; pôda ~a vodu зéмля утримує вóду

pútavý притягуючій, примáнюючій, інтерéсный; ~ román притягуючій *áбо* інтерéсный ромáн; ~ rozhovor інтерéсна бісíда

pút//ec -ca *m* прóділ; ~ na boku прóділ на бóку; ~ na prostriedku прóділ в середині

puter//a -y *ž* бóчічка, ґелéтка (*на брíндзу, молóко*)

putik//a -y *ž hovor.* кóрчма

pútk//o -a *ž krajč.* пýтко (*на вішáня кáбата і т. п.*)

put//ňa -ne *ž* ведéрко, бóчічка, ґелéтка (*на брíндзу, молóко*)

putn//ať -á -ajú *nedok.* вязáти, звязовати, спýтовати; (*коня*) пýтати

pútnick//ý путницькый, процесíйный; ~é miesto процесíйне мíсце

pútničk//a -y *ž* путничка

pútnik -a *m* пýтник

put//o -a *s obyč. v mn. č.* **~á** **1** окóвы *aj pren.*; zhodiť ~á зошмáрити окóвы; ~á otroctva *pren.* окóвы *áбо* окóвы рáбства **2** звязкы, огнивко; ~á priateľstva приятельскы звязкы; príbuzenské ~á родинны звязкы; manželské ~á звязкы побрáтых, звязкы мýжа і жены

put//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** путовáти **2** путовáти; ~ do Jeruzalema путовáти до Єрусалима **3** *expr.* (*o veciach*) путовáти, ходити; ~ z rúk do rúk переходити із рук до рук, ходити по рукáх; listy ~ovali do koša письма ішли до кóша

putovn//ý **1** путóвный; ~é kino путóвне кíно; ~á výstava путóвна выставка **2** переходячій; ~á zástava переходяча зáстава; ~ pohár переходячій пóгар

puzdr//o -a *s* **1** пýздро, шкатýлка; ~ na mydlo пýздро на мыдлó; ~ na okuliare пýздро на окуляры; ~ na plniace pero пýздро на повняче пéро; ~ na husle пýздро на ґýслі **2** *anat.* клуб; ~ kĺbu пýздро клýбу; ~ svalu пýздро мускýлы/свáлу

pých//a -y *ž* **1** повышéность, надýманость, нафукнýтость, надýтость **2** гóрдость *ж* (*предмéт гóрдости*); пыха; syn je jeho ~ сын є ёгó гóрдость ● ~ peklom dýcha [*prísl.*] пыха пéклом дыхать, гóрдость до дóброго не довéде; ~ predchádza pád

[*prísl.*] ≈ хто высóко лíтать, тот низко пáдать

pyk//ať -á -ajú *nedok. za čo* платити, терпíти *за што*; ~ za svoje chyby платити *áбо* терпíти за свóї хыбы

pyknomet//er -ra *m odb.* пікнометер, густомір

pylón -u *m stav.* пілóн

pýr[1] -u *m bot.* пірей

pýr[2] -u *m kniž.* румянець; зачервеніня; ~ studu румянець гáньбы

pyramíd//a -y *ž v rôzn. význ.* пірамíда; egyptské ~y еґіпéтьскы пірамíды; ukladať niečo do ~y склáдовати даштó до пірамíды

pyramidáln//y **1** *hovor. expr.* могýтный, ґіґáнтьскый, несмíрный, пірамідáлный; ~a hlúposť несмíрна глýпость **2** (*o tvare*) пірамідáлный

pyré *neskl. s kuch.* пірé *neskl. s*; zemiakové ~ бандуркóве пірé; gaštanové ~ пірé із ґаштанів

Pyrene//je -í *ž pomn.* Піренéї *pomn.*

pyrit -u *m geol.* пірíт

pýr//iť sa -í sa -ia sa *nedok. kniž.* червенíти ся, румянíти ся (на твáри)

pyromet//er -ra *m odb.* пірометер

pyrotechnik -a *m* піротéхнік

pyrotechnik//a -y *ž* піротéхніка

pysk -u *m* **1** (*u zvierat*) папýля, пысóк, рыло **2** *hovor. expr.* ýста, ґáмбы, гýбы; dať niekomu po ~u дати дакóму по ґáмбі *áбо* по пыскý • zajačí ~ заяча гýба; šaty ako krave z ~u *pejor.* шмáты як кідь бы корóві із пыскá

pyskáč -a *m hovor. pejor.* папýля, пыскáч, кéцош, тáрач

pyskatý *hovor. expr.* **1** ґамбáтый, мáючій грубы ґáмбы; великорóтый, з великым рóтом **2** языкáстый, острый на язык, мать підрíзаный язык

pysk//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. expr.* **1** папулёвáти, пысковáти, грішыти **2** гáдати ся, надавáти

pýš//iť sa -í sa -ia sa *nedok. čím* пышыти ся, гордити ся; хвалити ся, выхвáлёвати ся

pyš//nieť -nie -nejú *nedok.* пышнíти, быти надýманым/намыслéным, вытяговати ся, задерáти ніс

pyšn//ý **1** гóрдый, пышный, намыслéный, повышенéцькый; ~é dievča намыслéне дíвча; ~ pohľad повышенéцькый пóгляд **2** *na koho, čo* гóрдый *кым, чім*; je ~ na syna він гóрдить ся сыном, він гóрдый на сына; byť ~ na svoju prácu гордити ся своёв робóтов **3** пышный, роскóшный; ~é palace пышны *áбо* роскóшны кáштелі

pyštek -a *m zdrob.* **1** *expr.* рóтик, устóчка; (*zvieraťa*) пысóчок, рыльце **2** *hovor.* поцілýнок; dať niekomu ~ поціловáти дакóго **3** жóлобок (*на гóрлі чáйника, дзбанкá і т. п.*)

pytač -a *m* **1** спрошáч; mala mnoho ~ov мáла мнóго спрошачів **2** сват; poslať ~ov послáти сватів

pytačk//y -iek *ž pomn.* спрóсины

Pytagor//as -a *m* Піфáґор; ~ova veta *geom.* теорéма Піфáґора

pýt//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* просити *што*; ~ (si) chlieb просити (цíлый) хліб *áбо* (кусóк) хлíба; ~ (si) od niekoho peniaze просити од дакóго пінязі; ~ si slovo просити о слóво; ~ o prepačenie просити о пребачíня **2** *koho* спрошáти *кóго*; ~a ju učiteľ єй спрóшать учітель **3** *hovor.* (*o cene*) звíдовати ся • malá hŕba ~a viac [*porek.*] хто мать даштó, хóче мáти íщі вéцей; topánky ~ajú rašu *al.* jesť топáнкы їсти прóсять; ked spí, ani jesť перýта кідь спить, áни їсти не прóсить

pýt//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *koho na koho, po kom* просити ся, звíдовати ся *у кóго о кім, кóго*; ~ sa na niečie zdravie звíдовати ся о дачíїм здорóві; ~ niekoho na jeho názor просити ся дакóго на ёгó пóгляд; ~ajú sa na teba прóсять ся на тéбе; dieťa sa ~a spať дітина прóсить ся спáти

Pýt//ia -ie *ž* Піфія

pýtick//ý піфíчный, неясный, загадкóвый; ~á odpoveď піфíчна óдповідь

pytliactv//o -a *s* полёвáня без поволíня

pytliač//iť -i -ia *nedok.* полёвати без поволіня

pytliak -a *m* полёвник без поволіня; *pejor. expr.* лісный злодій

pyžama -y *ž* піжамо; hodvábna ~ гадвабне піжамо

pyžamový піжамовый

Q

Q (kvé) *neskl. s (hláska a písmeno)* (латиньске) ку

R

r [r i er] *neskl. s* (*hláska a písmeno*) (латиньске) р *neskl. s*; malé r мале р; veľké R велике Р; dlhé ŕ довге р; slabikotvorné r складове р

rab -a *m bás.* раб, невольник

rabat -u *m obch.* рабат

rabiát -a *m* грубіян, насилник, суровець

rabiátny грубый, суровый, насилницькый (*obyč. o človeku*)

rabín -a *m* рабин

rabovačk//a -y *ž hovor. expr.* рабованя, роскраданя, дранцованя

rab//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. expr.* рабовати, роскрадати, дранцовати; ~ obchody рабовати склепы/обходы

rabovka *p.* **rabovačka**

rabsk//y *bás.* рабскый, невольницькый; ~ život невольницькый жывот; рабске екзістованя; жывот в рабстві; ~é putá рабскы оковы

rabstv//o -a *s bás.* рабство, невольництво

racionalist//a -u *m* раціоналіста *м*

racionalistický раціоналістічный

racionalizác//ia -ie *ž* раціоналізація

racionalizátor -a *m* раціоналізатор

racionalizm//us -u *m* раціоналізм

racionaliz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* раціоналізовати

racionáln//y раціоналный; ~a výchova раціоналне выхованя; ~a výroba раціонална выроба; ~e využitie pôdy раціоналне схоснованя землі; ~e číslo *mat.* раціоналне чісло

rač//í рачій; ~ie klepetá рачі кліщі; ~ia polievka рача поливка, поливка із раків • ísť ~ím krokom тягати ся як рак, іти як рак

ráč//iť -i -ia *nedok.* **1** (*chcieť*) желати, хотіти; čo sa bude ~? *zastar.* што вам треба?, што собі рачіте?; jesť, piť čo len duša ~i мати вшытко, што лем душа захоче **2** *s neurč.* рачіти (*zastar.*); ~te si sadnúť най рачіть ся сісти; рачте сісти; прошу сядьте; neráčte sa rozčuľovať не знервознюйте ся, прошу; kam ~ite cestovať? де рачіте іти? • ~te! (*nech sa páči)* прошу, най ся любить!

ráč//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* **1** (*chcieť sa*) хотіти ся; nech sa ti ~i vstať прошу, встань; рач встати **2** *s kým expr.* (*znášať sa*) добрі выходити, знашати ся, приятелити ся

račk//ovať -uje -ujú *nedok. expr.* (*ísť dozadu*) іти назад, рачковати

ráčk//ovať -uje -ujú *nedok.* картавити (*хыбні выслoвлёвати букву р*)

ráčľavý *hovor.* картавый

rad[1] -u *m* **1** ряд, шеренґа; ~ domov ряд домів; stáť vo dvoch ~och стояти в двох рядах *або* двома шеренґами; postaviť sa do ~u поставити ся до ряду; sedieť v prvom ~e сидіти в першім ряді **2** (*zástup*) заступ, ряд; ~ na lístky заступ *або* ряд на листкы; postaviť sa do ~u стати до ряду; ~ v rade стояти в ряді; **3** *voj. tel.* шеренґа; ряд; v ~ nastúpiť! (*povel*) до єдной шеренґы настýпити! **4** (*skupina*) ряд; ~y bojovníkov za mier ряды борців за мір; prijať do svojich ~ov приятии до своїх рядів, прияти меджі себе; vylúčiť zo svojich ~ov вышмарити зо своїх рядів; zomknúť svoje ~y єднако думати і конати **5** (*poradie*) ряд; byť na ~e быти на ряді; prišiel na ~ прийшов на нёго ряд **6** (*mnoho*) много, вéлё; ~ problémov много проблемів **7** *mat.* ряд, проґресія; aritmetický, geometrický

~ аріфметічна, ґеоматрічна проґрéсія; nekonečný ~ неконéчный ряд; ísť, stáť v predných, prvých radoch іти, стояти в перéдніх, в пéршых рядах; v prvom ~e в пéршім ряді, на сáмый пéред, нáйперше; na všetko príde ~ вшытко мать свій час; ~ ~om, ~ za ~om, do ~u зарядом

rad[2] -u *m* (*vyznamenanie*) ордéн

rád[1] -u *m* ордéн; jezuitský ~ єзуїтьскый ордéн

rád[2] -u *m mat.* (*stupeň*) стýпінь *м*; jednotky nultého, prvého ~u єдиниці нулóвого, пéршого стýпіня

rád[3] (rada, rado) *príd. s významom prísl.* **1** *v spojení s osobným tvarom slovesa (s radosťou) prekladá sa osobnými tvarmi slovesa* любити *s neurč.*; ~ pracuje він любить робити; ~ si vypije він любить выпити **2** *v spojení s osobným tvarom slovesa*; ~ pomôže він з охóтов помóже **3** *v spojení s osobným tvarom slovesa (teším sa, teší sa ap.)* рад *s neurč.*; ~ vás vidím (я) рад, же вас віджу, (я) рад вас відіти **4** *v spojení s osobným tvarom slovesa (obyčajne, spravidla)* чáсто, обычáйні; rada zabúda онá обычáйні забывать, онá чáсто забывать; to sa rado kazí тотó дость чáсто кáзить ся (*о телевізорі і т. п.*) **5** *v spojení s podmieňovacím spôsobom prekladá sa slovesom* хотіти; ~ by som sa s ním porozprával я хотів бы побісідовáти з ним **6** *v spojení s pomocnými slovesami* byť, mať *prekladá sa slovesami* тішыти, рáдовати ся; любити; som ~, že si už doma мéне тішыть, же ты уж дóма; to som rada! як я рáда!; nie si tomu ~? ты не рад тóму?, ты не рáдуєш ся тóму?; mať ~ любити; mám ~ hudbu я люблю мýзыку; nemá ma ~ він мéне не любить

rad//a -y *ž* **1** рáда; dávať rady ~y давáти рáды; pomôcť ~ou помочі рáдов; požiadať o ~u попросити о рáду дакóго; posluchnúť ~ послýхнути рáду; otcovská ~ отцíвска рáда; podľa ~y lekára (*nápis na liekoch*) за рáдов лікаря **2** (*orgán*) рáда, комітéт; redakčná ~ редáкчна рáда; rodinná ~ родинна рáда; Slovenská národná rada Словáцька нарóдна рáда **3** рáда, зібрáня; vedecká ~ наýчна рáда • vedieť si *al.* dať si ~y s niečím дати собі рáды з дачім; komu niet ~y, tomu niet pomoci [*prísl.*] не мож помочі тóму, хто не слýхать рáды; хто не хóче прияти рáду, тóму нєт пóмочі; dobrá ~ stojí groš [*prísl.*] дóбра рáда принóсить хосéн; dobrá ~ nad zlato [*prísl.*] дóбра рáда дорóгша зóлота *або* пінязей; po ~e páni múdri bývajú [*prísl.*] кідь чоловік порáдить ся – змудрý(і)є

radar -u *m* рáдар, радіолокáтор

radarov//ý радарóвый, радіолокаторóвый; ~á stanica радарóва *або* радіолокаторóва станíця

radc//a -u *m* рáдця, порáдця *м*; byť niečím ~om быти дачíїм порáдцём

radiác//ia -ie *ž* **1** *fyz.* радіáція, выжáрованя; ~ energie радіáція *або* выжáрованя енéрґії **2** *anat.* радіáлне росположíня (*дачóго*); svalová ~ радіáлне росположíня свалóвых волóкон

radiačn//ý радіáчный; ~ teória радіáчна теóрія; ~é pásmo радіáчне пáсьмо

radiáln//y *odb.* радіáлный; ~a doprava радіáлный трáнспорт *або* перепрáва; *anat.* ~ cievny zväzok радіáлне роспоїня жыл; *fyz.* ~a sila радіáлна сила; ~a symetria радіáлна симéтрія

radián -u *m geom.* радіáн

radiant -u *m astron.* радіáнт

radiátor -a *m* радіáтор (*выгрівáюче заряджíня*); plynový ~ плінóвый радіáтор

radikál[1] -a *m polit.* радікáл

radikál[2] -u *m chem. mat.* радікáл; ~ kyseliny кіслóтный остáток

radikálč//iť -í -ia *nedok. hovor.* радікáлнічати

radikalizm//us -u *m* радікалíзм

radikaliz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* радікалізовáти, робити радікáлным

radikáln//y *v rôzn. význ.* радікáлный; ~e riešenie радікáлне рішíня; ~e opatrenia радікáлны крóкы; ~e zmeny радікáлны

або корінны зміны; ~e liečenie радікалне лічіня; ~e názory радікалны пóгляды; ~i socialisti радікалны соціалісты

rádi//o -a *s* **1** рáдіо *c*; udržiavať spojenie ~om утримовати споїня рáдіом *або* при пóмочі рáдіа; hovoriť do ~a *hovor.* выступáти в рáдіу **2** *hovor.* (*prijímač*) рáдіо; zapnúť ~ запнýти *або* пустити рáдіо

radioaktivit//a -y *ž* радіоактíвность *ж*

radioaktívn//y радіоактíвный; ~e žiarenie радіоактíвне ожáрованя; ~e látky радіоактíвны річовины

rádioamatér -a *m* радіоаматéр *м*

rádioamatérsky радіоаматéрьскый; ~ krúžok радіоаматéрьскый кружóк, радіокружóк, кружóк радіоаматéрів

rádiofikác//ia -ie *ž* радіофікáція

rádiofón//ia -ie *ž odb.* радіофóнія

rádiograf -u *m tech.* радіоґрáф

rádiogramofón -u *m* радіоґрамофóн

rádioizotop -u *m chem.* ізотóп рáдія, радіоізотóп

rádiokonces//ia -ie *ž hovor.* радіоконцéсія, поволíня на ужываня рáдіа

rádiokoncesionár -a *m hovor.* радіоконцесіонáрь *м*; мáючій прáво ужывáти рáдіо

rádiolamp//a -y *ž hovor.* радіолáмпа

rádioliečb//a -y *ž* радіолічíня, радіотерапíя, лічíня рáдіём

rádiológ//ia -ie *ž odb.* радіолóґія

rádiolokátor -a *m tech.* радіолокáтор

rádiomajak -a *m tech.* радіомáяк

rádiomechanik -a *m* радіомехáнік

rádiomet//er -ra *m fyz.* радіомéтер

rádionk//a, rádiovk//a -y *ž hovor.* барéтка

rádioprijímač -a *m hovor.* рáдіо

rádioskop//ia -ie *ž lek.* рентґеноскóпія

rádiosond//a -y *ž fyz.* радіосóнда

rádiostanic//a -e *ž* радіостаніця

rádiotechnik -a *m* радіотéхнік

rádiotechnik//a -y *ž* радіотéхніка

rádiotelefón -u *m* радіотелефóн

rádiotelegrad -u *m* радіотелеґраф

rádiotelegraf//ia -ie *ž* радіотелеґрáфія

radiotelegrafick//ý радіотелеґрáфный; ~é vysielanie радіотелеґрáфне высылáня

rádiotelegrafist//a -u *m* радіотелеґрафíста, радíста

rádiotelegram -u *m* радіотелеґрáм

rádioterap//ia -ie *ž lek.* радіотерапíя

rádiov//ý[1] *príd. k* **rádio; ~**é spojenie радіóве споїня; ~ prístroj радіоапарáт

rádiov//ý[2] рáдіёвый; ~é lúče рáдіёвы лýчі

radist//a -u *m* радíста *м*

rad//iť[1] -í -ia *nedok.* рáдити, давáти рáды

rad//iť[2] -í -ia *nedok.* **1** стáвити, роскладáти; ~ vedľa seba стáвити єдéн кóло дрýгого; ~ rýchlosti (*v aute*) перешмáрёвати скóрости, перепинáти скóрости **2** *kam, k čomu kniž.* (*zaraďovať*) прираховáти, односити; припóёвати; ~ do nejakej kategórie односити к даякíй катеґóрії

rad//iť sa[1] -í sa -ia sa *nedok.* **1** *s kým* рáдити ся **2** (*mať poradu*) рáдити ся, выміняти пóгляды

rad//iť sa[2] -í sa -ia sa *nedok.* (*stavať sa*) ставяти ся; ~ sa za sebou ставяти ся до ряду *або* єдéн за дрýгого

rád//ium -ia *s chem.* (*zn. Ra*) рáдій

rád//ius -ia *m* **1** *geom. aj pren.* рáдіус; akčný ~ рáдіус діяня **2** *anat.* лучíвна кість

radlic//a -e *ž* лéмеш

radličk//a -y *ž* лáпка култівáтора

radličkov//ý лапкóвый; ~á brána лапкóва боронá; ~ kultivátor лапкóвый култівáтор

radl//o -a *s* **1** (деревяный) плуг, сóха **2** (*lemeš*) лéмеш

radnic//a -e *ž* маґістрáт

radničn//ý *príd. k* **radnica; ~**á veža бáшня маґістрáту; ~ budova будóва маґістрáту; ~í páni членóви маґістрáту

radno *vetná prísl.* потрíбно, дóбрі; bolo by ~ потрíбно бы *або* дóбрі было бы

radodajný *expr.* щéдрый, радодáйный, хто рад роздáвать дáры; *pren. hovor.* ~ žena радодáйна женá, женá похыбуючой морáлкы, легкá женá

radón -u *chem.* (*zn. Rn*) радóн

radónový радóновый

radorečn//ý *expr.* зговорчівый, тарáвый, хто вéлё говóрить; ~á žena тарáчка

rados//ť -ti *ž* рáдість, утíха; úprimná ~ сердéчна рáдість; ~ zo života рáдість зо жывóта; urobiť ~ niekomu зробити рáдість дакóму; pokaziť ~ niekomu показити рáдість дакóму; naplniť niekoho ~ťou обрáдовати дáкого; robiť niečo s ~ťou робити даштó з рáдістёв; plakať od ~ti плáкати од рáдости; tvár mu žiarila ~ťou тварь ёгó світила *áбо* сіяла рáдістёв; mať ~ z niečoho рáдовати ся дачóму; ~ pozrieť na to рáдість попозерáти на тотó; jedna ~ єднá рáдість; ~ti zimy, prázdnin рáдости зимы, канíкул • mladosť - radosť, staroba - choroba [*prísl.*] ≈ стáрість не рáдість; мóлодість – рáдість, стáрість – хворóта

radostiplný пóвный рáдости, барз рáдістный

radostník -a *m* (*koláč*) свадьбяный колáч

radostn//ý рáдістный, потішéный; ~á zvesť рáдістна вістка; ~é prekvapenie рáдостне несподíваня; ~é perspektívy потíшны перспектíвы; ~á udalosť рáдістна пригода; ~á tvár рáдістна тварь; ~ pocit потíшна *áбо* рáдістна чутливость

radován//ky -ok *ž pomn.* забавляня, весéлость, нáсолода, рáдованка; oddávať sa ~kam оддавáти ся забавляням

rad//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. z čoho, čomu* рáдовати ся *чóму*; ~ sa zo života рáдовати ся жывóту • sľuby sa sľubujú, blázni sa ~ujú [*prísl.*] обіцянка гáнка, шáленому рáдість

radov//ý[1] **1** *príd. k* **rad**[1]: ~á číslovka *gram.* порядкóвый чіслóвник; ~é zapojenie *el. tech.* постýпне запоïня **2** рядóвый, простый; ~í robotníci рядóвы робітници; ~ vojak рядовый вояк

radov//ý[2] *príd. k* **rad**[2] ордéньскый; ~í stužka ордéньскый пáнтлик

rádov//ý *príd. k* **rád**[1]; ~á sestra сестрá (*монахíня*); ~é pravidlá прáвила óрдена

radšej *2. st. k* **rád**[3]; **1** лíпше; ~ tam nechod лíпше не ходь там; лíпше тобі там не іти **2** *prekladá sa konštrukciou* рáдше любити; ~ čítam ako hrám karty я рáдше чітам, як грам кáрты; я рáдше люблю чітати, як грáти кáрты **3** *v spojení spomocnými slovesami* byť, mať *prekladá sa spojením* рáдше любити; рáдше рáдовати ся; ~ mám jablká я рáдше люблю ябка; byť ~ niečomu рáдше рáдовати ся дачóму

radž//a -u *m* рáджа

ráf -u *m hovor.* ряф, óбруч (*на кóлесах*)

rafáč -a *m* грéбінь, чéсак (*на зберáня брусніць, яфыр*)

raf//ať -á -ajú *nedok. expr.* **1** (*udierať*) отрéповати, обивáти **2** (*trhať*) зберáти (рукáми), чесáти (грéбінём); ~ čučoriedky чесáти яфыры

rafik//a -y *ž pejor.* (*o žene*) босóрка, босорáчка

rafinác//ia -ie *ž tech.* рафіновáня, очíщованя, прочíщованя; ~ nafty рафіновáня нáфты; ~ cukru рафіновáня цýкрю

rafinačn//ý рафінéрный; ~á pec рафінéрный пец

rafinád//a -y *ž cukrovar.* рафінáда; чістый, рафіновáный цýкерь

rafinát -u *m chem.* рафінáт, рафіновáный продýкт

rafinér//ia -ie *ž* **1** (*nafty*) рафінéрія нáфты **2** (*cukru*) рафінéрный завóд

rafinérk//a -y *ž* рафінéрія

rafinovanos//ť -ti *ž* **1** (*prefikanosť*) хíтрость, хамтíвость, шпекулáція **2** (*prejemnelosť*) рафіновáность, лагóдность; ~ vysoká technika высóка тéхніка, высóка технíчна ýровень

rafinovan//ý **1** хíтрый, шікóвный; хамтíвый, рафіновáный, шпекулáнтьсый; ~á žena хíтра женá; urobila to ~ým spôsobom онá шікóвні зробила тотó, онá зробила тотó рафіновáным спóсобом **2** (*prejemnelý*) рафіновáный, лагóдный, тонкый; ~á elegancia лагóдность

rafin//ovať -uje -ujú *nedok. tech.* рафіновáти *nedok. dok.*; очіщáти од íншых нечістóт; ~

oleje рафіновáти олії; ~ cukor рафіновáти цýкерь; ~ naftu очіщáти нáфту

raf//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* **1** (*udrieť*) тріснути, бýхнути, рáфнути; ~ po hlave тріснути по гóлові **2** (*schmatnúť*) ухóпити, схмáтнути; pes ho ~ol za nohu пес схмáтнув ёгó за нóгу **3** (*spadnúť*) упáсти, бýхнути ся, тріснути ся

ráfov//ý ряфóвый; ~é železo ряфóве желізо

raglán -a *m hovor.* раґлáн

raglanový раґлáновый; ~ rukáv раґланóвый рукáв

ragú *neskl. s* раґý *neskl. s*; teľacie ~ теляче раґý, раґý із телятины

rách//ať -a -ajú *nedok. expr.* **1** (*búchať*) трепáти, бýхати **2** (*strieľať*) бáхати

rachét//ľa, rakét//ľa -le *ž hovor.* **1** пырскáвка **2** *pejor.* (*o žene*) рóхля

rachitick//ý рахітічный; ~é deti рахітічны діти

rachitíd//a -y *ž. lek.* рахітіда, кривка

rachitik -a *m* рахітік

rach//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* **1** (*buchnúť, s rachotom spadnúť*) бýхнути, тріснути, упáсти; ~ na zem тріснути на зéмлю **2** (*zahrmieť*) загырміти; зарахотáти; ~ol hrom загырмів гром, загырміло; ~lo delo зарахотáла канонáда, бýхав канóн *áбо* танк **3** (*udrieť*) удáрити, бýхнути, тріснути; ~ pohlave тріснути по гóлові **4** *škol. slang.* (*prepadnúť*) провалити ся, пропáсти

rachot -u *m* рáхот, гырмот, ґýркот, гуркотáня, дуніня; ~ striel дуніня выстрілів; ~ hromov гырмот грóмів; s ~om sa zrútiť з рáхотом звалити ся *áбо* упáсти

rachotin//a -y *ž pejor.* **1** (*vec na rozpadnutie*) старина, рахотина **2** (*o človeku*) рахотина

rachot//iť -í -ia, **racho//tať** -ce -cú *nedok.* рахотáти, дудніти; гырміти

raj -a *m* рай; zemský ~ зéмный рай; sľuboval ~ na zemi обіцяв рай на зéмли; cítiť sa ako v ~i чýти ся як в рáї ● Slovenský ~ Словáцькый рай (*ґеоґрафічна óбласть*); studený máj, v stodole ~ [*prísl.*] холóдный май, в шóпі рай

rajbadl//o -a *s ľud.* (*struhadlo*) тéрло

rajbanic//a -e *ž ľud.* тéрте тісто (*до запрáвкы пóливкы*)

rajbanicov//ý *ľud. príd. k* **rajbanica; ~**á polievka пóливка, заправлéна тéртым тістом

rajban//ý *ľud.* тéртый; ~é cesto тéрте тісто

rajb//ať -e -ú *nedok. ľud.* **1** (*drhnúť*) дéрти, умывáти; ~ dlážku умывáти підлóгу **2** (*strúhať*) тéрти; ~ mrkvu тéрти мóрков

rajc -u *m ľud.* драждіня

rajc//ovať -uje -ujú *nedok. ľud.* драждити

rajčiak -a *m* парадічка *ж*, томáт *м*

rajčiakový парадічкóвый, томáтный

rajčin//a -y *ž hovor.* парадічка, томáт *м*

rajčinov//ý *hovor.* парадічкóвый, томáтный; ~á polievka парадічкóва пóливка; ~á omačka парадічкóва óмачка; ~ pretlak парадічкóва щáва

rajnic//a -e *ž* кайстрóна ● ostrihaný na ~u *hovor. žart.* острижéный на шарпінку

rajón -u *m* раён; poľovnícky ~ полёвницькый раён; policajný ~ поліцáйный óкруг

rajonizáci//ia -ie *ž* раёнізовáня

rajoniz//ovať, rajón//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* раёновáти

rajsk//ý рáйскый; ~á záhrada рáйскый сад; ~á blaženosť рáйске блажéнство; ~plyn рáйскый *áбо* розвесéлюючій плін (*ужывáючій ся при наркóзі*); óкісь азóту ~é jablko рáйске ябко

rajtár[1] -a *m zastar.* (*vejačka*) віялка *ж*

rajtár[2] -a *m zastar.* (*jazdec*) яздець

rajtár//ovať -uje -ujú *nedok. zastar.* віяти; чістити зéрно (*од полóвы*)

rajt//ky -iek *ž pomn.* рáйткы *pomn.*

rajt//ovať -uje -ujú *nedok. zastar.* (*jazdiť*) яздити на кони ● ~ na niekom проганяти, шікановáти дакóго, стрóго притримовати ся дачóго

rak -a *m* **1** (*žiovočích*) рак; chytať ~y імáти рáкы; očervenieť ako ~ почервеніти як рак **2** **Rak** *astron.* Рак; obratník Raka Трóпік Рáка ● ísť ako ~ a) цувáти як рак;

б) (*pomaly*) іти як рак; ani ryba ani rak áни рыба áни рак, не рыба не мясо

raket//a[1] -y *ž v rôzn. význ.* ракéта; svetelná ~ освíчуюча ракéта; viacstupňová ~ многоступнёва ракéта; nosná ~ носяча ракéта

raket//a[2] -y *ž šport.* ракéта, ракéтка; tenisová ~ тенісóва ракéта

raketov//ý[1] *príd. k* **raketa**[1] ракетóвый; ~á pištoľ сіґнáлный пíштоль; ~é zbrane ракетóвы збрáні; ~é lietadlo ракетóвый ероплáн; na ~ pohon на реактíвну погынáючу силу

raketov//ý[2] *príd. k* **raketa**[2] ракéтный; ~ rám ракетóвый рам; ~á výpleť ракетóва сíтька

rákos//ie -ia *s*, **rákosin//a** -y *ž hromad. kniž.* саш, сашына

rákoš -a *m* **1** *expr.* (*hromada, kŕdeľ*) кóпа, громáда, гурт; ~ detí кóпа дітéй **2** *expr.* (*vrava, krik*) крик, ґýргай • poď aj ty do ~a подь і ты ку нам *áбо* до нáшой компáнії; po ~i bývajú páni múdri [*prísl.*] ≈ пíзно рáдити, коли я і сам змудрів; по рáді чоловíк змудрíє

rákoš//iť -í -ia *nedok. expr.* (*robiť krik*) крічáти, выстраяти; *zastar.* бісідовáти, рáдити ся

rakovin//a -y *ž lek.* раковина; ~ žalúdka раковина жóлудка; zomrieť na ~u умéрти на раковину

rakový *p.* **račí**

rakúsko-uhorsk//ý áвстро-угóрьскый; ~á monarchia áвстро-угóрьска монáрхія

rakúsky австрíйскый

rakv//a -y *ž* трýна; vložiť telo do ~y положыти тíло до трýны; stáť nad ~ou стояти при трýні *áбо* над трýнов

rakyt//a -y *ž bot.* рокыта

rakyt//ie -ia *s hromad.* рокытникóвы крякы

rakytník -a *m bot.* рокытник

rám -u *m* рам; ~ obrazu рам óбразу; okenný ~ окнóвый рам; nosný ~ опóрный рам; ~ podvozku рам áвта; vyšívací ~ рам на вышывáня; ~ okuliarov окулярóвый рам

ramár -a *m* рáмник

ramä *bás. zastar. p.* **rameno**

rambouilletk//a [-bujet-] -y *ž* (*druh oviec*) рамбульє *neskl. s*

rámc//ovať -uje -ujú *nedok. kniž.* огранíчовати, орамковáти

rámcovite *prísl.* в грубых рисах; ~ načrtnúť намíтити в грубых рисах

rámcov//ý óбщій, в голóвных рисах; ~é osnovy *škol.* óбщій (шкóльскый) прóґрам; ~á novela *lit.* огранíчуюче росповідáня

rám//ec -ca *m* **1** рáмка, ограніčіня; ~ poviedky ограніčіня росповідáня **2** рáмкы, граніці; presahovať ~ možnosti выходити за рáмкы мóжности; robiť niečo v ~ci výskumu робити даштó в рáмках наýчного дóсліду

ramenatý плечíстый, шырокоплéчій

ramenný плечóвый; ~ klb плечóвый клуб

ramen//o -a *s* **1** плéче; široké ~á шырóкы плéчі; závesiť sa niekomu do ~a взяти під рýку *áбо* під пазýху дакóго; prehodiť si pušku cez ~ взяти пýшку на плéче; na ~ zbraň! *voj.* на плéче збрань! **2** *odb.* плéче; стріла; крыло; рукáв; ~ raku плéче пáкы; ~ žeriava стріла жерьява; ~ kružidla нóжка цíркуля; ~ sily *fyz.* плéче силы; ~ rieky рукáв рíкы; ~ návestidla крыло семафóра **3** *geom.* сторóна, рéбро; ~ trojuholníka сторóна триугóлника; ~ uhla сторóна ýгла

ramenonožc//e -ov *m mn. č. zool.* плеченóгы

ramenov//ý *tech. príd. k* **rameno 2**; **~é** návestidlo семафóр

ramienk//o -a *s* **1** *zdrob.* плéчіко **2** *krajč.* (*vypchávka*) выпхáвка **3** (*vešiak na šaty*) вішáк **4** (*na ženskom odeve*) плéчіко

rámik -a *m* **1** *zdrob.* рáмик **2** *včel.* рамик

ram//ovať -uje -ujú *nedok.* чістити, прятати; выносити; ~ nábytok (*pred sťahovaním*) выносити бýтор

rám//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** рамовáти, давáти до рáму; ~ obrazy давáти до рáму óбразы **2** (*lemovať*) обрýбовати; vlasy ~ujú jej tvár вóлосы обрýбують єй тварь

rámovk//a -y *ž hovor.* (*rámová píla*) рамóва пила

rámov//ý рамóвый; ~é dvere рамóвы двéрі; ~á pila рамóва пила; ~á anténa рамóва антéна

ramp//a -y *ž* **1** *dopr.* рáмпа; nakladacia ~ рáмпа на наклáданя; odpaľovacia ~ одстрілююча рáмпа (*ракéтна*) **2** *obyč. v mn. č.* ~y рáмпы (*závory na železničných al. hraničných prechodoch*) **3** *div.* рáмпа, авансцéна

rampár -a *m* рампáрь, обслýжуючій рáмпы

rampáš -a *m* молодé винó

rampov//ý *príd. k* **rampa;** ~é efekty світячі ефéкты

rámus -u *m hovor. expr.* бýхот, глук, гырмот, крик; robiť ~ робити глук

ran//a[1] -y *ž aj pren.*; otvorená ~ отворéна рáна; strelná ~ рáна по стрíлі; bodná ~ проколóта рáна; vojnové ~y войнóвы рáны; čas vylieči všetky ~ час вшытко вылічіть; spôsobiť ~u niekomu ранити дакóго

ran//a[2] -y *ž* (*úder, strela*) рáна, выстріл, ýдер; delová ~ выстріл з канóна; ~ na bránu стріла на брáну; zraziť prvou ~ou збити з ніг пéршов рáнов; zasadiť ~u дати ýдер ● ~ osudu рáна нещáстя; zabiť jednou ~ou dve muchy єдным ýдером зáбити дві мýхы, єдным мáхом зробити дві рíчі; єдным выстрілом зáбити двох зáяців

raňajk//ovať -uje -ujú *nedok.* фриштиковáти, снідати *што*; ~ mlieko s roškami фриштиковáти молóко з рóгликами

raňaj//ky -ok *ž pomn.* фриштик, снідáнок

raňajš//í рáнный; ~ia smena рáнна змíна; ~ia prechádzka рáнна прогýлька

ráň//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*zrážať*) збивáти; ~ jablká збивáти ябка **2** (*zraňovať*) ранити *nedok. dok.*; kamene ~ali bosé nohy камíня ранили бóсы нóгы; ~ dušu *pren.* ранити душý

ranav//ý зранéный, покрытый рáнами; ~é nohy поранéны нóгы; нóгы, покрыты рáнами; ~é srdce *pren.* зранéне сéрдце, сéрдце пóвне жáлю

ranč -a *m* ранч, фáрма

rančér -a *m* ґáзда рáнча *áбо* фáрмы

randál -u *m hovor.* крик, ґýргай, гуляканя

rande *neskl. s hovor.* стрітнýтя (*залюбéных*), рáнде *neskl.*; chodiť na ~ ходити на стрітнýтя; dať si ~ s niekým назнáчіти стрітнýтя з дакым

randevú *p.* **rendezvous**

ranen//ý[1] раненый; ~ vojak ранéный вóяк; ľahko ~ vojak лéгко ранéный вóяк; ťažko ~ vojak тяжко ранéный вóяк; ~é srdce *pren.* ранéне сéрдце, сéрдце пóвне жáлю

ranen//ý[2] -ého *m* ранéный

rang -u *m hovor.* тíтул; шáржа; podľa ~u пóдля тíтулу; krásu nedelia podľa ~u красý на ділять пóдля тíтулу

ránhojič -a *m zastar.* фéлчар; лікарь *м*

ran//iť -í -ia *dok.* ранити *nedok. dok.*; ~ do hlavy ранити до гóловы; ľahko, ťažko ~ лéгко, тяжко ранити; ~ dušu ранити душý ● ~ila ho mŕtvica достáв íнфаркт

rann//ý рáнный; ~á rosa рáнна росá; ~ mráz рáнный мóроз; ~á smena рáнна смéна; ~á rozcvička рáнна зарядка

rán//o[1] -a *s* рáно; od ~a do večera од рáна до вéчора; nad ~om над рáном; dobré ~! дóбре рáно! ~ je múdrešie večera [*prísl.*] рáно мудріше вéчора

ráno[2] *prísl.* рáно; skoro ~ скóро рáно

ranofeudálny раннёфеодáлный, односячій ся к рáннёму феодалíзму

ranogotický раннёґотíчный, односячій ся к рáнній ґóтіці

ranostaj -a *m* ранній птáшок (*о чоловíкови*)

ran//ý *v rôzn. význ.* рáнній, скóрый; ~á zelenina скóра зеленина; ~é ovocie скóра овоцина; ~ stredovek рáннє середнёвíча; ~á doba dejinná ранній історíчный перíод; ~á gotika рáння ґóтіка; ~é detstvo рáннє дíтство; ~á mladosť рáння мóлодость

rapáň -a *m pejor.* рáпош; чоловíк рапáвой твáри

rapav//ieť -ie -ejú *nedok.* рапавíти, ставáти ся рапáвым

rapav//ý рапáвый; ~á tvár рапáва тварь; ~é jablko рапáве ябко

rapčadlo *nár. p.* **rapkáč**
rapč//ať -í -ia *nedok. expr.* рапчáти, рахотити, тыркати, тыркотáти; budík ~í будик тыркать; ~ na rapkáči тыркотáти на тыркалці
rap//eľ -ľa *m hovor. expr.* **1** шалéнство, блазнівство, глýпость; chytil ho ~ ёгó ухóпило шалéнство **2** (*človek*) придурковáтый чоловíк; to je taký ~ він такый придурковáтый
rapídne *prísl.* скóро; прýдко; нáглі; ~ sa blíži jeseň скóро наближує ся óсінь; ~ chudnúť прýдко хýднути
rapídny скóрый, прудкый, нáглый; ~é zvyšovanie výroby прудкé звышованя выробы
rapík -a *m* рýчка (нóжа)
rapin//a -y *ž* рапкавина, ямка (*на твáри по кягнях áбо варіóлі*)
rapkáč -a *m* тыркач, тыркалка
rapk//ať -á -ajú *nedok. expr.* рапчáти, рапотáти,тыркати *aj pren.*
rapľ//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. expr.* **1** шалíти, блазнíти, дурíти **2** *pren.* (*občas nefungovať*) казити ся, зле фунґовáти; pero mi ~uje пéро мі кáзить ся
raport -u *m hovor.* рáпорт; hlásiť sa na ~ *voj.* голосити ся на рáпорт; zavolať na ~ закликати на рáпорт
raport//ovať -uje -ujú *nedok.* рапортовáти *nedok. dok.*
rapot -u *m* рахот, рахотáня; рапотáня; трíскот; бухот; ~ guľometu рахотáня куломéту; ~ strák рапотáня сорóк
rapotáč[1] -a *m expr.* (*o človeku*) тáрач, рапотáч
rapotáč[2] -a *m* (*rapkáč*) тыркáлка
rapotačk//a -y *ž* **1** *expr.* (*žena*) рапотачка **2** (*rapkáč*) тыркалка
rapo//tať -ce -cú *nedok.* гыркотáти, рахотáти, трíскати, дыркотáти; stroje ~cú машыны рахóчуть *áбо* гыркóчуть; budík ~ce бýдік тыркóче; straka ~ce сорóка кракáче; ženy ~cú жéны рапóчуть
rapotav//ý рапотáвый; ~é straky рапотáвы *áбо* кракáвы сорóкы; ~é ženy рапотáвы жéны
rapsód -a *m* рапсóд
rapsód//ia -ie *ž* **1** *hud.* рапсóдія **2** *lit.* епíчна поéма, епíчна спíванка
rapsodick//ý: ~á skladba *hud.* рапсóдія
rarach -a *m zastar.* чорт, злый дух, дябол
rarit//a -y *ž* рарíта; рíдкость *ж*, рідкá рíчовина; незвычáйне
rároh[1] -a *m zool.* сóкол полёвницькый
rároh[2] -a *m* i **rároh//a** -y *ž hovor. zromad. pejor. obyč. v mn. č.* **~y** (*haraburda*) гарабýрдя, царáхы
rárož//ie -ia *s hromad. pejor.* гарабýрдя, царáхы
ras//a -y *ž* **1** раса; ~é rasy людьскы рáсы **2** (*plemeno*) порóда; čistá ~ чíста порóда; simentálska ~ dobytka сіментáльска порóда скóта
rasc//a -e *ž* кмин
rascovic//a -e *ž* **1** (*nápoj*) кминóва вóдка **2** *nár.* (*polievka*) кминóва пóливка
rascovicov//ý кминóвый; ~á polievka кминóва пóливка
rasist//a -u *m* расíста *м*
rasistick//ý расíстьскый; ~á teória расíстьска теóрія; ~á politika расíстьска полíтіка, полíтіка расíзму
rasizm//us -u *m* расíзм *м*
rasov//ý **1** рáсовый; ~á nenávisť рáсова нéнавість; ~á diskriminácia рáсова діскрімінáція **2** племéнный; чíстой порóды, чістокрóвный; ~ vlčiak чістокрóвный вовчáк
rast -u *m v rôzn. význ.* ріст; ~ dieťaťa ріст дітины; človek nízkeho rastu чоловíк низкóго рóсту; duševný ~ душéвный ріст; ~ výroby ріст продýкції; ~ nezamestnanosti ріст безробóтности; ~ produktivity práce ріст продуктивности робóты; ~ obyvateľstva ріст жытелів
rásť rastie rastú *nedok. v rôzn. význ.* рости; tráva rastie травá ростé; citróny u nás nerastú цітрóны у нас не ростýть; ~ v biede

рости в бідности; stavba rastie будо́ва росте́; dlh rastie довг росте́; umelecký ~ худо́жній ріст, здоконáлёвати ся в худо́жнім одношíні; politicky ~ політíчні рости ● ~ šťastím росквітáти од щáстя; nikomu stromy do neba nerastú ≈ никому стро́мы до нéба не росту́ть; rastie ako vŕba pri potoku рости без выховы (*о дітях*); ~ do zeme рости до зéмлі, горбити ся (*од старо́бы*); práca mu rastie pod rukami робо́та у нёго горить під рукáми; ~ ako huby po daždi рости як грибы по доджí; ~ v očiach niekoho рости в очáх дако́го; nech psom tráva rastie, keď kone podochnú [*prísl.*] по нас хоць і пото́па; не стоїмé о рíчі, з котрых не мáме ужыток

rast//er -ra *m trch.* рáстер

rastlin//a -y *ž* ростлина; liečivé ~y лічíвы ростлины; priemyselné ~y промысло́вы култу́ры

rastlinár -a *m* ростлинáрь *м*

rastlinárstv//o -a *s* (*rastlinná výroba*) ростлинство *с*

rastlinkár -a *m hovor.* знáлець (лікáрьскых) ростлин

rastlinn//ý *v rôzn. význ.* ростлинный; ~ organizmus ростлинный орґанíзм; орґанíзм ростлины; ~ olej ростлинный олíй; ~é farbivo ростлинна фáрба; ~á výroba ростлинáрьство

rastlinopis -u *m* ботáніка

rastlinopisn//ý ботанíчный; ~á zbierka колéкція *або* збíрка ростлин

rastlinstv//o -a *s* ростлинство *с*

rastov//ý *príd. k* **rast;** ~é láky росто́вы рíчовины; ~ hormón росто́вый гормо́н, гормо́н ро́сту; ~é podmienky усло́вія ро́сту

rašelin//a -y *ž* рашелина

rašelinisk//o -a *s* рашелиниско; рашелино́ве бо́лото

rašelinov//ý рашелино́вый; ~á pôda рашелино́ва зéмля; ~ priemysel рашелино́вый про́мысел

rašp//ľa -le *ž* рáшпель *м*

rašpľ//ovať -uje -ujú *nedok.* рашплёвáти, обрабляти рáшплём

rata[1] *cit.* помо́жте, на по́міч; крічáти о по́міч; ~, topíme sa! по́міч, то́пиме ся!

rat//a[2] -y *ž hovor.* по́міч *ж*; volať na ~u кликати на по́міч

raťafák -a *m hovor. expr.* носиско

rátan//ie -ia *s* **1** *hovor.* вырівнáня до́вгів, выучтовáня, розраховáня; prišiel čas ~ia прийшо́в час вырівнáня **2** *škol. zastar.* (*počty*) раху́нкы, аріфмéтіка

rát//ať ráta/ráce, rátajú/rácu *nedok.* **1** раховáти; ~ peniaze раховáти пінязі; ~ v hlave, na prstoch раховáти в го́лові, на пáлцях; mňa k ním nerátajte мéне ку ним не прирахо́вуйте **2** *s čím, na čo* раховáти ся *з чім*, сполігáти ся *на што*, брáти до увáгы *што*; ~am s tým, že odídete я раху́ю з тым, же він одыйде; so mnou môžeš vždy ~ на мéне мо́жеш все сполігáти ся, зо мнов мо́жеш все раховáти **3** (*predpokladať*) увáжовати, ду́мати, калкуловáти; ~am, že to bol on я ду́мам, же то быв він **4** *za čo* (*považovať*) раховáти *з чім*; ~ sa za česť раховáти за честь про сéбе; on sa ~a za veľkého vedca ёго́ поважáють за великого учéного **5** (*pýtať, požadovať*) просити, выпро́шовати (*ціну́*); draho ~ niečo до́рого просити за дашто́ **6** (*odhadovať*) давáти; ~am mu takých šesťdesiat (rokov) я дáвам ёму́ так ро́ків шістьдесят

rát//ať sa ráta/ráce sa rátajú/rácu sa *nedok.* **1** *k komu, čomu* раховáти сéбе єдным *із ко́го, чо́го*; налéжати *ку ко́му, чо́му*; быти єдным із *ко́го, чо́го* **2** *za koho* (*pokladať sa*) поважáти ся *за ко́го*, раховáти ся, быти *кым* **3** (*vyrovnávať si účty*) розрахо́вовати ся **4** *pren.* розрахо́вовати ся, выраховати ся **5** (*obyčajne v zápore*) *prekladá sa individuálne*; keď on nie je doma, to sa mi ani sviatok nerácе коли він не є до́ма, то мі áни свято не є святом; to sa mi ráce, že si prišiel любить ся мі, же ты прийшо́в

ratifikác//ia -ie *ž* ратіфікáція; ~ zmluvy ратіфікáція догово́ру

ratifikačn//ý ратіфіка́чный; ~á listina ратіфіка́чна ґра́мота

ratifik//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* ратіфікова́ти; ~ zmluvu ратіфікова́ти договóр

ratoles//ť -ti *ž* **1** галу́зка *ж*, выгонок, кона́рик *м*; ~ mieru оливкóва галу́зка мíру **2** *pren.* (*dieťa*) дітина, потóмок

rat//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* ратова́ти, захра́нёвати

rat//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor.* ратова́ти ся, захра́нёвати ся

raubír -a *m hovor. pejor.* розбíйник, рабова́ч *м*

raz[1] *čísl.* **1** (*často má charakter podst. mena a skloňuje sa:* -u *m*) раз; dva ~y два раз; posledný ~ (на) послíднiй раз; ~ za rok (єдéн) раз за рік; po prvý ~ (по) пéршый раз **2** (*základná*) раз, єдéн; ~, dva, tri ... раз, два, три... ● ~ za turecký rok барз зрíдка, раз за рік по обіцянці; ~-dva раз-два (і готóво)

raz[2] *prísl.* раз, колись, даколи, колись-то; ~ vám to poviem даколи я вам тотó повíм; ~ tak, ~ onak раз так, раз іншак/іна́кше; ~ ráno раз ра́но; ~ navždy раз (і) на все

raz[3] *čast.* **1** раз, накóнець; povedz mi už ~, čo vlastne chceš повіч мі уж раз *або* накóнець, што тобі трéба *або* што ты хóчеш; bude už ~ tu poriadok?! ці бу́де уж ту даколи *або* накóнець пóрядок?! **2** нияк; ~ nemôžem pochopiť ... я нияк не мóжу порозумити ...; ~ neviem, kde berú na to peniaze я прóсто не знам, óдкы у них беру́ть ся пінязі на тотó ● ~ darmo дíйсно, ніч не зрóбиш

ráz[1] -u *m* (*charakter*) хара́ктер; triedny ~ spoločnosti кла́совый хара́ктер óбщности

ráz[2] -u *m lingv.* придых, твердый приступ

razanc//ia -ie *ž* пру́дкость, пробóйность *ж*, сила (*уда́ру*)

razantn//ý прудкый, пробóйный, силный; ~á strela *šport.* прудка́ стріла

razb//a -y *ž* выбива́ня, штампова́ня; ~ mincí выбива́ня монéт; nádoby boli datované ~ami гóрнці были датова́ны штáмпами, на гóрнцях были выбива́ны да́тумы

rázcest//ie -ia *s* крижова́тка, крижова́ны дорóгы, роспу́тя ● byť na ~í быти на крижова́тці *або* на роспу́ті

rázen//ie -ia *s* **1** выбива́ня, штампова́ня; ~ mincí выбива́ня монéт **2** (*ráz*) хара́ктер; тіп; спóсоб; človek starého ~ia чоловíк ста́рой пова́гы

razen//ý *lingv.* взрывный, експлозíвный ~é spoluhlásky взрывны *або* експлозíвны согла́сны

rázg//a -y *ž* прут, суха́ галу́зка

raz//ia -ie *ž* (на́гле) перегляда́ня, ра́зія; urobiť ~iu зробити ра́зію

raziaci: ~ stroj *tech.* а) машына на штампова́ня монéт; б) машына *або* комба́йн на разíня прохідных дорóжок в ба́ні

razič -a *m ban.* прохóдник

razidl//o -a *s tech.* прибóр на штампова́ня (письма, значків, на́писів на су́хо)

raz//iť[1] -í -ia *nedok.* **1** (*peniaze ap.*) штампова́ти **2** *ban.* проходити; ~ tunel проходити тунéл **3** пошырёвати, шырити; ~ heslo шырити лóзунґ ● ~ cestu niekomu, niečomu пробива́ти дорóгу дакóму, дачóму

raz//iť[2] -í -ia *nedok. hovor.* па́хнути, запаха́ти, смердíти; ра́зити; z úst mu ~í з уст ёму́ запа́хать, ёму́ неприємні па́хне з уст/з рóта; ~í z neho víno од нёго ра́зить винóм; polievka ~í lojom пóливка па́хне лóём

raznic//a -e *ž tech.* матрíця

rázny енерґíчный; ~ človek енерґíчный чоловíк; ~ krok енерґíчный крок

razom *prísl.* **1** (*naraz*) єднoча́сні, на́раз **2** (*zrazu*) одра́зу, несподíвані, на́раз, та́кой; únava sa ~ stratila уна́ва одра́зу стратила ся *або* перейшла́ **3** (*na jeden raz*) на єдéн раз, на́раз

rázovitý характéрный, свóйскый; ~ kraj свóйскый край; ~ kroj оріґіна́лный нарóдный крой

rázpor//ok -ku *m* роспóрок, выстриг (*на ногавіцях*) (*hovor.*)
rázsoch//a росконарíня, вилка конаря
rázštep -u *m* **1** рóсщіп, ябкозберáч **2** *lek.* рóсщіп
rázvor -a *m tech.* рóзвор, шырька; колесóвый рóзвор, колесóва шырька, шырька хóду; ~ vozňa колéсный рóзвор *áбо* колесóва шырька ваґóна
rázvor//a -y *ž* **1** (*žrď, ktorá spája prednú časť voza so zadnou* časťou) рóзвора **2** *pren. hovor. (o dlhom človeku)* довгáнь
raž -i *ž* жыто *с* • nebude z tej ~i múka *hovor.* тотá річ тобí не подáрить ся, з тóго ніч не выйде
ražd//ie -ia *s hromad.* галýзя, галузина
raž//eň -ňa *m* рóжень • *hovor. expr.* chodí, akoby ~ zhltol а) хóдить вырівнаный; б) надýманый, пышный
ražn//é -ého *s* (*pálenka*) пáлінка з жыта, жытнёвка
ražniš//te -ťa *s* жытне пóле, жытнянка *hovor.*
ražn//ý жытный; ~á múka жытна мукá; ~ chlieb жытный хліб
re *neskl. s hud.* ре *neskl. s*
reagenčný: ~ papier *chem.* лáкмус, лакмусóвый пáпірь
reag//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* реаґовáти; citlivo ~ na niečo чутливо реаґовáти на даштó, быти чутливым к дачóму; prudko ~ na niečo óстро *áбо* скóро реаґовáти на даштó
reakc//ia[1] -ie *ž* реáкція; vyvolať ~iu выкликати реáкцію; ~ na niečo реáкція на даштó; kyslá ~ *chem.* кíсла реáкція
reakc//ia[2] -ie *ž polit.* реáкція
reakcionár -a *m* реакціонáрь *м*
reakcionársk//y реакціонáрьскый; ~ kruhy реакціонáрьскы крýгы
reakčník -a *m pejor.* реакціонáрь
reakčn//ý[1] *príd. k* **reakcia**[1] реакцíйный; ~á schopnosť спосóбность реаґовáти; ~ motor реактíвный мóтор
reakčn//ý[2] *príd. k* **reakcia**[2] реакцíйный; ~é živly реакцíйны елемéнты; ~á teória реакцíйна теóрія
reaktív -u *m chem.* реактíв
reaktívn//y *tech.* реактíвный; ~e lietadlo реактíвный ероплáн
reaktiv//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* реактівовáти; ~ vodu *chem.* реактівовáти вóду
reaktor -a *m odb.* реáктор; котóл; atómový ~ атомóвый реáктор *áбо* котóл
reál//ie -ií *ž mn. č.* реáлії
realist//a -u *m* реалíста *м*
realistický **1** реалістíчный; ~ román реалістíчный ромáн **2** реалістíчный; реáлный; ~ pohľad na vec реáлный пóгляд на рíчі
realit//a -y *ž* **1** дíйсность *ж*, реáлность *ж* **2** *obch. zastar.* непогнýтость *ж*
realitn//ý *príd. k* **realita 2;** ~á kancelária реалíтна канцелáрня; канцелáрня, продавáюча негнýчость
realizác//ia -ie *ž* реалізáція, здíйсненя; ~ plánu реалізáція *áбо* здíйсненя плáну; fonetická ~ fonémy *lingv.* фонетíчна реалізáція фонéмы; ~ výrobkov *obch.* реалізáція выробків *áбо* продýкції
realizátor -a *m* реалізáтор; byť ~om niečoho быти реалізáтором дачóго, реалізовáти *áбо* здíйснити даштó
realizm//us -u *m* реалíзм; kritický ~ крітíчный реалíзм; socialistický ~ соціалістíчный реалíзм; naivný ~ *filoz.* наíвный реалíзм
realiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** реалізовáти, здíйснёвати/здíйснити; ~ program реалізовáти *áбо* здíйснити прóґрам; ~ návrh реалізовáти пропозíцію **2** *odch.* ~ tovar реалізовáти товáр
realizovateľn//ý здíйснюючій, реалізýючій, реáлный; ~é opatrenie реáлны крóкы; ~ plán здíйснюючій *áбо* реáлный план
reálk//a -y *ž hovor.* реáлна клáса
reáln//y **1** реáлный, обєктíвный; дíйсный; ~ svet реáлный *áбо* обєктíвный світ; ~a skutočnosť реáлна *áбо* обєктíвна

дійсность; ~e číslo *mat.* реалне *або* дійсне чісло; ~a mzda реалный зáробок; ~e vedy *zastar.* реалны наукы; ~e gymnázium *zastar.* реална ґімназія **2** (*uskutočniteľný*) реалный, здійснюючій; ~ plán реалный *або* здійснюючій план; ~ termín реалный термін; ~e možnosti реалны можности

rebarbor//a -y *ž* ребарбора *ж*

rebarborov//ý ребарборовый; ~ kompot ребарборовый компот

rebel, rebelant -a *m* ребелант, бунтарь, побурёвач

rebelantsk//ý ребелантьскый, бунтарьскый, побурюючій; ~é reči бунтарьскы речі

rebél//ia -ie *ž* бунт, побурёваня; повстаня

rebel//ovať -uje -ujú *nedok.* бунтовати, ребеловати, побурёвати

rebernatý ребристый

rebern//ý ребровый; ~é svalstvo ребровы свалы/мускулы

rebierk//o -a *s* **1** *zdrob.* ребірко **2** *kuch.* ребірко; údené ~ уджене ребірко

rebríč//ek -ka *m* **1** *zdrob.* драбинка (*переносна*) **2** *pren. hovor.* ступенок; spoločenský ~ обществный ступенок **3** *šport.* список ліпшых; ~ najlepších tenistov список найліпшых теністів

rebrík -a *m* драбина (*переносна*); povrazový ~ мотузкова драбина; požiarny ~ гасічска драбина

rebrin//a -y *ž* **1** (*na voze*) ребриняк (*боковый*) **2** (*v maštali*) драбина **3** *tel.* фізкултурна драбина; švédska ~ шведьска стіна

rebrinák -a *m*, **rebrinov//ec** -ca *m* (*voz*) ребриняк, ребриняковый віз, теліга з ребринами

rebr//o -a *s* **1** *anat.* ребро; trčia mu ~á тырчать ёму ребра **2** *kuch.* ребро; bravčové ~á свиньскы ребра; údené ~á уджены ребра **3** *odb.* ребро, нервюра; výstužné ~á *stav.* тверды ребра; krídelné ~á *let.* нервюры; ~á radiátora ребра радіатора **4** *bot.* жылка; listové ~á жылкы листа

rebrovan//ie -ia *s tech.* реброваня, ріґованя

rebrov//ý *príd. k* **rebro:** ~á kosť ребро; ~é svaly ребровы свалы; ~á klenba *archit.* ребровый облук; ~ chladič *tech.* радіатор

rébus -u *m* ребус, гаданка; hovoriť v ~och *pren.* говорити/бісідовати гаданками

recenzent -a *m* рецензент

recenz//ia -ie *ž* рецензія, одзыв (рецензента)

recenzn//ý: ~ výtlačok екземпляр про рецензента; ~á rubrika крітіка (*рубріка в журналі*)

recenz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* рецензовати/зрецензовати

recepc//ia -ie *ž* **1** святочне приятя, банкет **2** (*v hoteli*) рецепція, принимаюча канцелярня

recepčn//ý *príd. k* **recepcia;** ~á sieň банкетна сала

recept -u *m* **1** рецепт; lieky na ~ лікы на рецепт **2** (*návod*) рецепт; рада; ~ na tortu рецепт на торту; mať ~ na niečo мати рецепт на даштo

receptár -a *m* книга рецептів

receptor -a *m fyziol.* рецептор

receptorický рецепторный, рецептівный; ~ nervový aparát рецепторный нервовый апарат

receptový рецептный

receptúr//a -y *ž* рецептура, *ж*

recidív//a -y *ž* рецідіва *ж*

recidivist//a -u *m* рецідівіста

recidiv//ovať -uje -ujú *nedok. lek.* (*o chorobe*) вертати ся, повторяти ся

recipient[1] -a *m* (*človek*) реціпієнт, примáтель

recipient[2] -a *m tech.* **1** реціпієнт; надоба, горнець **2** течіня, озеро, водоносны верствы

reciprocit//a -y *ž* взаємность *ж*; ~vplyvov взаємность впливів; na základe ~y на основі взаємного обміну

recipročn//ý **1** взаємный, двобічный; ~ obchod взаємна торгівля; ~ zájazd обмін з екскурзіями **2** перевернутый, обернутый; ~á hodnota čísla *mat.* обернута величина, обернуте чісло

recitác//ia -ie *ž* декламова́ня, чіта́ня стихів; zborová ~ хоро́ве декламова́ня, хоро́ве чіта́ня

recitačn//ý декламаці́йный; ~é preteky ко́нкурз деклама́торів

recitál -u *m* соло́вый конце́рт, соло́вый ве́чор, конце́рт солі́сты

recitatív -u *m hud.* речітатів

recitátor -a *m* деклама́тор, чіта́ч

recitátorsk//ý деклама́торьскый; ~é umenie деклама́торьске іску́ство, іску́ство декламова́ня

recit//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** декламова́ти, чітати стихы; ~ báseň декламова́ти стих *або* стишо́к **2** (*odriekať*) говорити наспа́мять; механі́чні чітати; ~ modlitbu чітати молитву; ~ prednášku чітати ле́кцію

reč -i *ž* **1** (*jazyk*) реч *ж*, язык *м*; ovládať cudzie ~i володі́ти чуджіми(а) языка́ми; materinská ~ материньска реч, ро́дный язык; hovorová ~ говоро́ва реч, говоро́вый язык; básnická ~ язык стихів, стихо́вый язык **2** (*schopnosť hovoriť*) реч *ž*; stratiť ~ стратити реч, оніміти; porucha ~i дефе́кт ре́чі; dar ~i дар ре́чі *або* сло́ва **3** (*rozhovor*) реч *ж*, бісі́да *ж*; jalové ~i пусты ре́чі, поро́жні сло́ва; o čom je ~? о чім є реч?, о што ідé?; pustiť sa do ~ s niekým пустити ся до бісі́ды з дакым; obratiť ~ na niečo оберну́ти реч на дашто́ (інше); zamiešať sa do ~i заміша́ти ся до бісі́ды **4** (*prejav*) реч *ж*, выступліня *с*; povedať выступити (з ре́чов); privítacia ~ вита́юча реч, привита́ня, вита́юче сло́во • priama, nepriama ~ *gram.* пряма, непряма реч; nestojí to za ~ не ва́рта і бісідова́ти о тім; o tom nemôže byť ~i о тім не мо́же быти і ре́чі; s ním nie je žiadna ~ з ним не догово́риш ся; to je moja ~ тото́ є мій по́гляд; bez ~í а) без ре́чі; б) тото́ є не здійснююче; prísť do ~í прийти до ре́чі *або* до плёток; prišiel do ~í а) о нім зачали говорити; б) він став обєктом плёток; ísť na kus ~i іти побісідова́ти, іти поплеткова́ти; mať mnoho ~í ма́ти мно́го ре́чі, розбісідова́ти ся; skákať niekomu do ~ ска́кати до ре́чі, перебива́ти дако́го; ~i sa vravia, chlieb sa je [*prísl.*] ре́чі говорять ся, а хліб ся їсть; не вшытко, што повість ся, тре́ба бра́ти ва́жні; aký človek, taká ~ [*prísl.*] якый чоловік, такы і ре́чі; vtáka poznáš po perí a človeka po ~ [*prísl.*] пта́ха по́знаш по пі́рю, а чолові́ка по ре́чі

rečič//ky -iek *ž mn. č. pejor.* пусты *або* поро́жні бісі́ды, (пуста́) таранина

rečnícк//y **1** ора́торьскый; ~ talent ора́торьскый та́лент; ~á tribúna ора́торьска трібу́на; ~a otázka реторі́чный вопро́с

rečníctv//o -a *s* рето́ріка *ж*

rečník -a *m* **1** ора́тор; dobrý ~ до́брый ора́тор **2** выступа́ючій; ора́тор; slávnostný ~ выступа́ючій зо славно́стнов *або* свято́чнов ре́чов

rečn//iť -í -ia *nedok.* **1** (*mať prejav*) выступа́ти з ре́чов **2** *hovor.* ве́лё говорити; ора́торствовати; nerečni toľko переста́нь ора́торствовати *або* тілько говорити

rečňovank//a -y *ž* **1** стишкы (про ді́ти), ді́тьскы стишкы **2** рахова́нка (*в ді́тьскых грах*)

rečov//ý *príd. k* **reč; ~**é orgány о́рґаны ре́чі; ~ defekt дефе́кт ре́чі; ~á porucha дефе́кт ре́чі; ~á kultúra култу́ра ре́чі

redakc//ia -ie *ž v rôzn. význ.* реда́кція; ~ rukopisu реда́кція *або* реді́ґова́ня ру́копису; technická ~ техні́чна реда́кція; ~ časopisu реда́кція журна́ла; cirkevná slovančina ruskej ~ie церьковнославяньскый язык ру́ськой реда́кції

redakčne *prísl.*: ~ upraviť článok одредаґова́ти статю

redakčn//ý редакці́йный; ~á úprava редакці́йна обро́бка, реді́ґова́ня; ~é pripomienky приміткы реда́ктора; ~á rada редакці́йна ра́да, редколе́ґія

redaktor -a *m* реда́ктор; ~ publikácie реда́ктор выда́ня; hlavný ~ гла́вный реда́ктор; zodpovedný ~ одпові́дный реда́ктор; výkonný ~ реда́ктор (публіка́ції)

redaktorč//iť -í -ia *nedok. hovor.* редакторовáти

redaktorsk//ý редáкторьскый; ~é povolanie профéсія редáктора; ~ plat редáкторьскый плат, плат редáктора

redaktorstv//o -a *s* редáкторство

redig//ovať -uje -ujú *nedok.* редіґовáти; ~ noviny редіґовáти новинкы; ~ rukopis редіґовáти рýкопис

redik//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. expr.* **1** тáцкати ся, теріґати ся **2** (*hore*) лізти, дрáпати ся, шкрябати ся

redingot -u *m* редінґóт (*zastar.*)

redistribúc//ia -ie *ž* перерозділіня, редістрібýція; ~ národného dôchodku перерозділіня нарóдного дохóдку

reďk//ev -vi *ž* рéдьков

reďkovk//a -y *ž hovor.* рéдьковка

redkvičk//a -y *ž zdrob.* рéдьковка

red//núť -ne -nú *nedok.* **1** ріднути; hmla ~ne гмла рідне; naše rady ~nú нáшы ряды ріднуть *áбо* змéншують ся **2** (*o tekutinách*) ставáти ся рідкым, ріднути

redší *2. st. k* **riedky**

redukc//ia -ie *ž* **1** *odb.* редýкція, зменшіня, знижіня; обмéджованя, спрóщованя; ~ tlaku *fyz.* редýкція тиску; ~ hlásky *lingv.* редýкція звýка; ~ kovu *chem.* редýкція метáлу **2** (*zmenšenie*) зменшіня, скорочіня; ~ počtu зменшіня *áбо* скорочіня кількости **3** (*prevod*) переведжіня; ~ uhla *fyz.* перетворіня ýгла; ~ devíz *fin.* переведжіня валýты

redukčn//ý *príd. k* **redukcia;** редукýючій; ~é činidlo *chem.* (редукýючій) реактів; ~é sukolesie *tech.* редýктор; ~é kružidlo механізм на знижіня кількости оборóтів

redukovadl//o -a *s chem.* редукýючій реактів

reduk//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** *odb.* редуковáти, змéншовати, знижовати; обмéджовати, спрóщовати; ~ tlak *fyz.* редуковáти тиск; ~ kov *chem.* редуковáти метáл **2** знижовати/знижыти, скорóчовати/скоротити; ~ počet zamestnancov знижыти кількость робітників **3** (*prevádzať/previesť*) переводити/перевéсти; ~ devízy *fin.* переводити/перевéсти валюту **4** *na čo* знижовати/знижыти, редуковáти

redukovateľn//ý: ~ počet піддаючій ся знижіню *áбо* скорочіню кількости; ťažko ~é rudy *chem.* тяжкоредукýючі рýды

reduplikác//ia -ie *ž odb.* редуплікáція, здвоїня; ~ koreňa *lingv.* редуплікáція кóріня

reduplik//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* здвóёвати/здвоїти

redut//a -y *ž* **1** *hist.* редýта **2** (*verejná miestnosť*) касíно; будóва з танцюючов сáлов і сáлов для пýблікы

reedíc//ia -ie *ž* реедíція, перевыдáня; ~ knihy перевыдáня книгы

reemigrác//ia -ie *ž* рееміґрáція

reemigrant -a *m* рееміґрáнт

reemigr//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* рееміґровáти; ~ do vlasti рееміґровáти, вернýти ся до отчізны

referát -u *m* **1** доклáд, реферáт; podať ~ прочíтати доклáд *áбо* реферáт; реферовáти *nedok. dok.*; ~ o medzinárodnej situácii доклáд о меджінарóдній сітуáції **2** (*odbor*) одділіня; školský ~ шкóльске одділіня; prednosta ~u завíдуючій одділінём **3** (*úsek činnosti*) компетéнція; to nespadá do môjho ~u тотó не вхóдить до мóёй компетéнції

referend//um -a *s polit.* реферéндум, цілонарóдне голосовáня о держáвнім вопрóсі

referent -a *m* **1** доклáдчік, реферéнт **2** завíдуючій одділінём; реферéнт; kádrový ~ кадрóвый реферéнт, завíдуючій одділінём кáдрів

refer//ovať -uje -ujú *nedok. o čom i bezpredm.* **1** выступáти (з доклáдом, з реферáтом), мáти реферáт **2** (*podávať správu*) інформовáти дакóго о дачíм **3** *hovor.* (*oznamovať*) реферовáти, росповідáти, інформовáти

reflektor -a *m* рефлéктор (*za aute; odrazové zrkadlo*)

reflektorick//ý рефлекто́рный; ~á reakcia рефлекто́рна реа́кція

reflekt//ovať -uje -ujú *nedok. na čo* рефлектова́ти *на што*, інтересова́ти ся *чім*; претендова́ти *на што*

reflex -u *m* **1** (*odraz*) одражі́ня, рефле́кс; svetelný ~ одражі́ня сві́тла **2** *fyziol.* рефле́кс; podmienený ~ усло́вный рефле́кс

reflex//ia[1] -ie *ž fyz.* одражі́ня

reflex//ia[2] -ie *ž* (*úvaha*) рефле́ксія, розду́мованя, ува́жованя

reflexívny[1] *príd. k* **reflex** рефлексі́вный; ~ pohyb рефлексі́вне погына́ня

reflexívn//y[2] *gram.* рефлексі́вный, верта́ный; ~e sloveso рефлексі́вне *або* верта́не часосло́во

reflexívn//y [3] *príd. k* **reflexia**[2] рефлексі́вный, медітаті́вный; ~a lyrika рефлексі́вна *або* медітаті́вна лі́ріка

reflexív//um -a *s gram.* **1** рефлексі́вне *або* верта́не часосло́во **2** рефлексі́вный *або* верта́ный містоназывник

reflexný **1** рефле́ксный **2** рефлексі́вный; ~ pohyb рефлексі́вне погына́ня

reform//a -y *ž* рефо́рма; školská ~ шко́льска рефо́рма; peňažná ~ піняжна рефо́рма; pozemková ~ земе́льна рефо́рма

reformác//ia -ie *ž hist.* реформа́ція

reformačn//ý реформаці́йный, реформа́чный; ~é hnutie реформаці́йный рух

reformát -a *m hovor. zastar.* прихылник реформова́ной це́рькви

reformátor -a *m* реформа́тор

reformizm//us -u *m polit.* реформі́зм

reformn//ý рефо́рмный; реформа́торьскый; ~é snahy реформа́торьскы снажі́ня, снажі́ня реформова́ти; ~é reálne gymnázium *zastar.* реформова́на реа́лна ґімна́зія

reformovan//ý[1]: ~á cirkev реформова́на це́рьков

reformovan//ý[2] -ého *m hovor.* член реформова́ной це́рьквы

reform//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* реформова́ти; перетво́рёвати/перетворити; ~ pravopis прове́сти рефо́рму правопису *або* орфоґра́фії

refraktor -a *m odb.* рефра́ктор

refrén i *zastar.* **refrain** -u *m* рефре́н, приспів

refrénový *príd. k* **refrén**; ~ verš рефре́н

refundác//ia -ie *ž* рефунда́ція, ве́рненя, нагоро́да (одшко́дного); ~ cestovného ве́рненя путёвого

refund//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* рефундова́ти, верта́ти/верну́ти, нагородити

regál[1] -u *m hist.* реґа́лія (*монопо́лне пра́во на достава́ня дохо́дів од ба́ньскых і ін. фі́рем*)

regál[2] -u *m* (*polica*) по́лічка; скриня з по́лічками; knižný ~ по́лічкы на книжкы, скриня на книжкы, бібліоте́ка

regál//ie -ií *ž pomn. hist.* реґа́лії

regat//a -y *ž šport.* реґа́та; весла́рьскы перебіга́ня

regenerác//ia -ie *ž* реґенера́ція; обновлі́ня; оздравлі́ня, омолоджі́ня; оброджі́ня; ~ buniek *biol.* реґенера́ція *або* обновлі́ня клі́ток; ~ organizmu реґенера́ція орґані́зму, нове́ творі́ня клі́ток; ~ pôdy обновлі́ня уро́дности зе́млі; ~ síl оздравлі́ня сил

regeneračn//ý реґенераті́вный; обно́влюючій; оздравляючій; омоло́джуючій; обро́джуючій; ~ proces обно́влюючій проце́с, проце́с реґенера́ції *або* обновлі́ня; ~á schopnosť реґенераті́вна *або* обно́влююча спосо́бность, спосо́бность к реґенера́ції; ~é látky реґенераті́вны рі́човины; ~é kotly реґенера́торы

regenerát -u *m tech.* реґенера́т, проду́кт реґенера́ції

regeneratívn//ý реґенераті́вный; ~a pec реґенераті́вный пец

regenerátor -a *m* **1** *tech.* реґенера́тор *м* **2** *chem.* обно́влёвач *м*

regener//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** обно́влёвати ся/обновити ся, реґенерова́ти **2** *čo* обно́влёвати/обновити, регенерова́ти; ~ oleje реґенерова́ти олії; ~ pôdu реґенерова́ти *або* обно́влёвати уро́дность зе́млі

regenschor//i -iho *m zastar.* ре́ґент, хорма́йстер, орґані́ста

regent -a *m* ре́ґент, орґані́ста, хорма́йстер

regiment -u *m* **1** *zastar.* (*vojska*) плук **2** *pren. expr.* (*veľa ľudí*) мно́го, сила, реґіме́нт

regionáln//y реґіона́лный; мі́стный; ~ zemepis реґіона́лна ґеоґра́фія, краєзна́вство; ~é plánovanie реґіона́лне планова́ня; ~é zvláštnosti мі́стны особливости

regist//er -ra *m* **1** реґі́стер, список; menný ~ реґі́стер мен, ме́нный список; ~ trestov *práv.* реґі́стер покара́нь **2** (*škála*) діапозо́н; hlasový ~ діапозо́н го́лоса **3** *hud. tech.* (*regulátor*) реґі́стер

registrác//ia -ie *ž* **1** реґістра́ція, за́пис до реґі́стра *або* до списка; ~ kandidátov реґістра́ція кандіда́тів **2** (*zaznamenávanie, konštatovanie*) конштатова́ня, конштата́ція; ~ faktov конштатова́ня фа́ктів

registračk//a -y *ž admin. slang.* (*fascikel*) реґістра́тор; реґістра́чна скриня

registračný реґістра́чный; ~ zápis реґістра́чный за́пис; ~ list реґістра́чный лист; ~ prístroj реґістра́чный апара́т; ~á skriňa реґістра́чна скриня; скриня на укладáня писе́мностей; ~ balón (*na skúmanie poveternostných podmienok*) реґістра́чный бало́н

registrátor[1] -a *m admin. aj pren.* реґістра́тор; ~ udalostí реґістра́тор приго́д

registrátor[2] -a *m* реґістру́юча *або* записуюча машына

registratúr//a -y *ž admin.* реґістрату́ра

registr//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** реґістрова́ти, проводити реґістра́цію; ~ členov реґістрова́ти чле́нів; ~ spisy реґістрова́ти писе́мности **2** (*zaznamenávať*) реґістрова́ти, позна́човати; конштатова́ти; ~ fakty позна́човати *або* конштатова́ти фа́кты

regres -u *m kniž.* **1** реґре́с; sociálny ~ соція́лный *або* о́бщностный реґре́с **2** *práv.* (*postih*) реґре́с

regres//ia -ie *ž* реґре́с, уступлі́ня; ~ choroby уступлі́ня хворо́ты

regresívn//y реґресі́вный; ~e sily spoločnosti реґресі́вны силы о́бщности; ~a asimilácia *gram.* реґресі́вна асіміла́ція

regresn//ý *príd. k* **regres; ~**e právo *práv.* реґресі́вне право

regrút -a *m hovor.* реґру́т, бра́нець

regrut//ovať -uje -ujú *nedok.* реґрутова́ти *nedok. dok.*

regrut//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* реґрутова́ти ся *nedok. dok.*

regul//a -y *ž* предписа́ня, штату́т; vojenská ~ воєньскый штату́т *або* по́рядок; prísna ~ твердый ре́жім • byť pod ~ou ≈ быти під папу́чов (*у жены*)

regulác//ia -ie *ž* **1** реґула́ція, реґулова́ня; ~ teploty реґулова́ня температу́ры; ~ obehu bankoviek *fin.* реґулова́ня піняжного о́бігу; ~ výmeny látok *lek.* реґулова́ня обмі́ну річовин **2** (*riek*) руґулова́ня течі́ня рікы

regulačn//ý реґулю́ючій; ~á skrutka *tech.* реґулю́юча шру́бка

regulárn//y реґуля́рный, зако́нный; за вшыткыми(а) пра́вилами; норма́лный, обвыклый; ~ postup по́ступ зо вшыткыми(а) пра́вилами, норма́лный по́ступ; ~a armáda реґуля́рна арма́да

regulátor -a *m* реґуля́тор; ~ napätia *tech.* реґуля́тор напятя; lesy sú ~om vlhkosti pôdy лісы суть реґуля́тором во́лгкости зе́млі

regul//ovať -uje -ujú *nedok. v rôzn. význ.* реґулова́ти; ~ prívod plynu реґулова́ти привод плі́ну; ~ chod motora реґулова́ти ход мо́тора; ~ rieku реґулова́ти течі́ня рікы

rehabilitác//ia -ie *ž* **1** *polit.* регабіліта́ція **2** *lek.* выновлі́ня здоро́вя, выновлі́ня роботоспосо́бности

rehabilitačn//ý регабіліта́чный; ~ ústav інштіту́ція, заобера́юча ся выновлі́нём роботоспосо́бности; ~é cvičenia регабіліта́чна фізкульту́ра (*для выновлі́ня роботоспосо́бности*); ~á liečba регабіліта́чне лічі́ня

rehabilit//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** регабілітовáти; ~ svoje meno регабілітовáти своє мéно; politicky ~ політі́чні регабілітовáти **2** *lek.*: ~ končatinu регабілітовáти фýнкції кончатины

rehabilit//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. dok.* регабілітовáти ся; ~ sa v niečích očiach опрáвдати ся в дачі́їх очáх

rehl//iť sa -í sa -ia sa *nedok. hovor. expr.* реготáти ся; ~ia sa ako kone регóчуть ся як кóні; chlapi sa ~ili хлóпи реготáли ся

reho//ľa -le *ž* монáшскый óрден, монáшске здружі́ня

rehoľnícky монáшскый; ~ život монáшскый жывот

rehoľník -a *m* монáх

rehoľn//ý монáшскый; ~á sestra монахі́ня, монáшка; ~ sľub обіцяня монáшства

rehot -u *m* **1** *expr.* реготáня, рéгот; **2** (*koňa*) реготáня, ерджáня

reho//tať sa -ce sa -cú sa *nedok.* **1** *expr.* реготáти, ерджáти **2** (*o koňovi*) реготáти, ерджáти

reh//tať -ce -cú *nedok.* (*o koňovi*) реготáти, ерджáти

rehtať sa *p.* **rehotať sa**

rehúňať sa *p.* **rehotať sa 1**

recht *ľud.*: mať ~ мáти прáвду; byť ~ niekomu быти по вóлі дакóму *áбo* по смáку *áбo* по души́; nebyť ~ niekomu быти дакóму не по вóлі *áбo* не по смáку *áбo* не по души́

rechtor -a *m zastar.* учі́тель *м*

rejd//a -y *ž námor.* рéйда, котві́ня

rejdár -a *m námor.* влáстник *áбo* наёмник лóдёк

rekapituláci//ia -ie *ž* рекапітулáція, скорочéне повторі́ня; ~ položiek *fin.* рекапітулáція дáных *áбo* сýмы

rekapitul//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* рекапітуловáти, скорочéно повтóрёвати/повторяти

rekc//ia -ie *ž gram.* рéкція, вязáня; slovesná ~ часослóвне вязáня, часослóвна рéкція

rekčn//ý *príd. k* **rekcia;** ~á zloženina *lingv.* зложéне слóво вязáня

reklam//a -y *ž* реклáма; svetelná, neónová ~ світлóва, неонóва реклáма; robiť ~u niekomu, niečomu робити реклáму дакóму, дачóму

reklamáci//ia -ie *ž* **1** (*tovaru ap.*) рекламáція; podať ~iu подати рекламáцію *áбo* протéст **2** (*z vojenskej služby*) прóсьба о ослободжі́ні од воєньской слýжбы

reklamačn//ý рекламаці́йный; ~á lehota час рекламáції; ~ lístok рекламаці́йный листок

reklamn//ý реклáмный; ~ plagát реклáмный плаґáт; ~é oddelenie реклáмне одділі́ня; ~é spravopdajstvo реклáма (*по телевізії, рáдіу*)

reklam//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** *čo* рекламовáти *што*, подавáти/подати рекламáцію *на што*; ~ chybný tovar рекламовáти пошкоджéный товáр **2** *koho* (*z vojenskej služby*) просити о ослободжі́ня *кóго* з воєньской слýжбы

rekognoskáci//ia -ie *ž* рекоґноскáція

rekognosk//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* рекоґносковáти *што*, проводити/провéсти рекоґноскáцію *чóго*; ~ terén рекоґносковáти місцéвость

rekomando[1] *prísl. pošt.* рекомáндо, доручéні; poslať list ~ послáти письмо доручéні *áбo* рекомáндо

rekomand//o[2] *s pošt.* доручéне (письмо), рекомáндо; dostať ~ достáти доручéне письмо, достáти рекомáндо

rekomendovaný *pošt.* рекомендовáный, доручéный; ~ list доручéне письмо

rekompenzáci//ia -ie *ž* нагорóда, одшкодні́ня; компензáція; ~ škody компензáція *áбo* нагорóда шкóды, одшкóдне

kompenz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* одшкóднёвати/одшкоднити, компензовáти; ~ výdavky компензовáти выдавкы

rekonštrukc//ia -ie *ž* **1** (*obnova*) обновлі́ня, перебудовáня; реконштрýкція; ~ hospodárstva реконштрýкція *áбo* перебудовáня економікы; plán ~ie план реконштрýкції; ~ údalosti обновлі́ня пригóды; ~ tvaru *lingv.*

реконштру́кція *або* обновлíня фóрмы **2** (*prestavba*) реконштру́кція

rekonštrukčn//ý 1 обнóвлюючій, перебудóвуючій, реконштру́кчный; ~é práce обнóвлюючі робóты **2** реконштру́кчный

rekonštru//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** (*obnovovať*) обнóвлёвати/обновляти, реконштруовáти; ~ priemysel обнóвлёвати прóмысел; ~ situáciu реконштруовáти сітуáцію; ~ praslovanský tvar slova реконштруовáти праславяньску фóрму слóва **2** (*prestavovať*) реконштруовáти; ~ umeleckú pamiatku реконштруовáти худóжню пáмятку

rekonvalescenc//ia -ie *ž odb.* реконвалесцéнція, выздоровлíня

rekonvalescent -a *m* реконвалесцéнт, выздорóвлюючій

rekord -u *m* рéкорд; svetový ~ світóвый рéкорд; dosiahnuť ~ досягну́ти рéкорд; prekonať ~ переконáти рéкорд; držiteľ ~ носитель рéкорду

rekordér -a *m* рекордéр; svetový ~ світóвый рекордéр, рекордéр світа

rekordn//ý рекóрдный; ~ výkon рекóрдный выслíдок *або* резултáт; ~á úroda рекóрдна урóда; v ~om čase в рекóрднім часí

rekordov//ý *príd. k* **rekord;** ~á listina список рекóрдів

rekreác//ia -ie *ž* рекреáція, óддых, одпочíнок; letná, zimná ~ лíтній, зымній одпочíнок; kultúrna ~ (многоднёва) екску́рзія (*до култу́рного цéнтра*)

rekreačn//ý *príd. k* **rekreácia; ~** pobyt рекреáчный одпочíнок; ~é stredisko дім одпочíнку; ~é športovanie рекреáчне шпортовáня, шпортовáня зарáды одпочíнку

rekreant -a *m* одпочівáючій (*в дóмі одпочíнку*), рекреáнт

rekreantský *príd. k* **rekreant; ~** vlak турíстьскый влак

rekreov//ať sa -uje sa -ujú sa *nedok. dok.* одпочівáти/одпочíнути

rekrimin//ovať -uje -ujú *nedok.* обвинёвати *дакóго*, рекрімінoвáти

rektáln//y *anat.* ректáлный; ~e meranie teploty ректáлне мíряня температу́ры *або* теплоты

rektor -a *m* рéктор; ~ univerzity рéктор універзíты; ~ vysokej školy ekonomickej рéктор высóкой шкóлы економíчной

rektorát -u *m* ректорáт

rektor//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* ректоровáти, быти рéктором

rektoskop -u *m lek.* ректоскóп

rektoskop//ia -ie *ž lek.* ректоскóпія

reku *časť.* **1** (*pri reprodukcii vlastných myšlienok*) ду́мам (собí), рéку *zastar.*; pôjdem, ~, domov піду, ду́мам (собí), домíв; піду, рéку, домíв **2** (*pri reprodukcii vlastných slov*) здасть ся; som, ~, jeho strýko я, здасть ся, ёгó стрыко

rekultivác//ia -ie *ž poľnoshodp.* рекултівáція

rekuperác//ia -ie *ž tech.* рекуперáція

rekuperátor -a *m tech.* рекуперáтор

rekurz -u *m práv.* апелáція; podať ~ подати апелáцію

rekurzn//ý апелацíйный; ~á lehota апелацíйный час; ~é konanie апелацíйный протéст; ~ súd апелацíйный суд

rekviem *neskl. s cirk. hud.* рéквієм **1** *liturg.* слу́жба за мертвым, заду́шна слу́жба **2** *hud.* рéквієм (*композíція*); Mozartovo Rekviem Рéквієм Мóцарта

rekvirác//ia -ie *ž* реквірáція, урядне заберáня *або* згáбаня дачóго

rekvir//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* реквіровáти; урядні гáбати; ~ majetok реквіровáти маєток; ~ byty реквіровáти квáртелі

rekvizíc//ia -ie *ž práv.* реквізíція

rekvizit//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** реквізíты; divadelné ~y театрáлны реквізíты; potrebné ~y потрíбны реквізíты

rekvizitár//eň -ne *ž div.* склад театрáлных реквізíт

relác//ia -ie *ž* **1** реля́ція, передава́ня; rozhlasová ~ радіопередава́ня; spravodajská ~ репорта́ж; hudobná ~ музычна реля́ція **2** (*hlásenie*) реля́ція, ознамі́ня, принесі́ня **3** (*vzťah, pomer*) одношíня, споїня; vidieť niečo v širších ~iách шырше позера́ти на дашто́, віді́ти дашто́ в шыршых одношíнях; v celoštátnej ~ii в цілодержа́внім одношíні

relativistick//ý релатівíстьскый; ~á filozofia релатівíстьска філозо́фія

relativit//a -y *ž* релатíвность *ж*, одно́сность *ж*; teória ~y теóрія релатíвности *áбо* одно́сности

relativizm//us -mu *m filoz.* релатівíзм

relatívn//y релатíвный, одно́сный; ~a pravda одно́сна íстина *áбо* пра́вда; ~e číslo релатíвне *áбо* одно́сне чíсло; ~a väčšina hlasov релатíвні векшына го́лосів; ~e zámeno *gram.* релатíвный *áбо* одно́сный *áбо* вопро́сно-одно́сный містоназывник

relé *neskl. s tech.* ре́ле *neskl. s,* електрома́ґнет

reléov//ý *tech.* релео́вый; ~é zariadenie ре́ле; релеове заряджíня

relevantn//ý ва́жный, рушу́чій, релева́нтный; fonologicky ~é vlastnosti foném *lingv.* фоноло́ґічні релева́нтны якости фоне́м

reliéf -u *m v rôzn. význ.* рельєф; nízky ~ низкый рельєф; ~ terénu *geogr.* рельєф місце́вости

reliéfn//y *v rôzn. význ.* рельєфный; ~a mapa рельєфна ма́па; ~ obraz postavy (*v románe ap.*) рельєфный о́браз

reliéfov//ý рельєфный; ~á výzdoba рельєфне окрашíня, рельєфна декора́ція

religiózny *kniž.* реліґíйный

relikt -u *m* релíкт

reliktn//ý релíктный; ~é jazero *geol.* релíктне о́зеро

relikv//ia -ie *ž* релíквія; rodinná ~ родинна па́мятка; ~ie релíквії, оста́ткы предме́тів по св. осо́бах

remeň -a *m* **1** (*pás*) ре́мінь *м*; ~ do nohavíc ре́мінь до ногавíць; opásať sa ~om опаса́ти ся ре́мінём; hnací ~ *tech.* жену́чій ре́мінь **2** (*koža*) ко́жа; ~om obtiahnuté kreslo обтягну́те ко́жов кре́сло, кожа́не кре́сло • pritiahnuť si ~ затягну́ти собі лíпше ре́мінь *áбо* пас, ускромнити ся (*гла́вні в ї́длí*)

remenár -a *m* ремíнярь

remenársk//y ремíнярьскый; ~e výrobky а) ремíнярьскы выробкы; б) выробкы із ко́жы, коже́на ґаланте́рія; ~é remeslo ремíнярьске реме́сло, ремíнярьство

remenárstv//o -a *s* **1** (*remeslo*) ремíнярьске реме́сло, ремíнярьство **2** (*podník*) ремíнярьска майсте́рьска; фíрма на выробу коже́ной ґаланте́рії

remen//ec -ca *m* ре́мінець, ре́мінок, шну́рок; ~ce do topánok шну́ркы до топа́нок

remenic//a -e *ž* (*koleso*) ремíніця

remeňový ремінёвый; ~ pohon погына́ня на ре́мінь

remeselne *prísl.* ремесе́лні; по-дома́шнёму *aj pren.*; ~ vyrábať выробляти дома́шнім способом; ~ robiť по-дома́шнёму робити

remeselnícк//y *príd. k* **remeselník;** ~a dielňa майсте́рьска ремесе́лника

remeselníč//iť -i -ia *nedok. hovor.* ремесе́лничати, заобера́ти ся реме́слом

remeselník -a *m* ремесе́лник; drobný ~ дрíбный ремесе́лник

remeseln//ý ремесе́лный, дома́шній; ~á výroba ремесе́лна *áбо* дома́шня выроба

remesl//o -a *s* реме́сло; umelecké ~á худо́жні реме́сла; vyučiť sa ~ научíти ся реме́слу; dať syna na ~ посла́ти сына учíти ся реме́слу; literárne ~ писа́тельске реме́сло; vyznať sa vo svojom ~e зна́ти свóє реме́сло *áбо* дíло • pliesť sa niekomu do ~a пле́сти ся дако́му до реме́сла; devätoro remesiel, desiata psota [*prísl.*] де́вять реме́сел, десята псо́та

remien//ok -ka *m* ре́мінок; ~ na hodinky ре́мінок на го́динкы

remilitarizác//ia -ie *ž* ремілітарізáція

remilitariz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* ремілітарізова́ти

reminiscenc//ia -ie *ž kniž.* ремінісце́нція, споминáня

remíz//a[1] -y *ž* **1** (*vozovňa*) дéпо *с*, парк; ~ električiek дéпо електричок *áбо* трамвáїв, трамвáйный парк; autobusová ~ автобусóвый парк **2** (*v lese*) гáїк, гай, хранéне міcце в лісі про звірята і птáшата

remíz//a[2] -y *ž šport.* ремíза, ничія, ничій резултáт; dosiahnuť ~u досягнýти ремíзу, грáти на ремíзу

remiz//ovať -uje -ujú *dok. šport.* ремізовáти

remízový[1] *príd. k* **remíza**[1]

remízov//ý[2] *príd. k* **remíza**[2]; ремізóвый, патóвый; ~é postavenie *šach.* патóва *áбо* ремізóва позíція

remont -u *m voj.* ремóнт (*поповнíня хыбуючіх конéй в армáді*)

remorkér -a *m* тягáюча (за собóв) пáрна лодь

renumeráci//ia -ie *ž zastar.* особлива піняжна одмíна

randezvous [randevú] *neskl. s kniž.* рандевý *neskl. s* , рáнде, стрітнýтя; dohovoriť si ~ договорити стрітнýтя; ísť na ~ іти на стрітнýтя

renegát -a *m* ренеґáт; одстýпник, зрáдця

renegátsky ренеґáтьскый; одстýпницькый, зрáдницькый

renegátstv//o -a *s* ренеґáтство; одстýпництво, зрáдництво

renesanc//ia -ie *ž* **1** Ренесáнція, Возроджíня **2** ренесáнція, возроджíня; národná ~ націонáлне возроджíня; ~ vedy возроджíня наýкы

renesančn//ý *príd. k* **renesancia 1;** ~é obdobie епóха Ренесáнції *áбо* Возроджíня

renet//a -y *ž* ренéта (*сóрта яблок*)

renomé *neskl. s* реномé *neskl. s*, репутáція, дóбре мéно, дóбра пóвість; pokaziť si ~ показити собі дóбре мéно *áбо* реномé *áбо* репутáцію

renomovaný реномовáный, мáючій дóбре мéно, дóбру пóвість, популя́рный, прослáвленый, слáвный; ~ spisovateľ реномовáный *áбо* слáвный писáтель

renováci//ia -ie *ž* обнóвлёваня, опрáва, реновáція; ~ domu реновáція дóму

renov//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* обнóвлёвати/обновити, ренововáти/зренововáти; ~ budovu обнóвлёвати будóву

rent//a -y *ž* рéнта; invalidná ~ інвалíдный доходок; pozemková ~ *ekon.* земéльна рéнта; absolútna, diferenciálna ~ *ekon.* абсолýтна, діференціáлна рéнта

rentabilit//a -y *ž* рентабíлность, лукратíвность *ж*

rentabiln//ý рентабíлный, вынóсный, лукратíвный; ~ podnik рентабíлна фíрма; ~á investícia рентабíлна інвестíція

rentier -a *m* рентьєр *м zastar.* пензíста

rent//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* быти рентабíлным, вынóсным, лукратíвным; оплáчовати ся

rentov//ý рентóвый; ~á daň рентóва дань, дань з рéнты

reorganizáci//ia -ie *ž* реорґанізáція

reorganizačný реорґанізáчный

reorganizátor -a *m* реорґанізáтор

reorganiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* реорґанізовáти

reostat -u *m tech.* реостáт

rep//a -y *ž* ріпа; цвикла; kŕmna ~ кормóва ріпа, ріпа на кормлíня; cukrová ~ цукрóва ріпа, цвикла; červená ~ цвикла • (je) Slovák ako ~ він Словáк як ріпа, він дíйсный Словáк

repár -a *m hovor.* ріпáрь

reparáci//ia -ie *ž* **1** (*oprava*) ремóнт, опрáва **2** *v mn. č.* ~ie репарáції, опрáвы; vojnové ~ie репарáції

reparačn//ý репарáчный; ~é úhrady репарáчны вынагороды

reparát -u *m škol. slang.* репарáт, опрáвный екзáмен

repar//ovať -uje -ujú *nedok. dok. hovor.* ремонтовáти, опрáвовати/опрáвити, злíпшовати/злíпшыти; ~ strechu ремон-товáти стрíху; ~ hodinky опрáвовати гóдинкы; ~ si zdravie злíпшовати своє здорóвя

repatriác//ia -ie *ž* репатріáція, повéрненя особ до отчізны
repatriačn//ý *príd. k* **repatriácia; ~**á komisia комісія по репатріáції, репатріáчна комісія
repatriant -a *m* репатріáнт
repatriantský *príd. k* **repatriant; ~** vlak влак з репатріáнтами
repatri//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* репатріовáти, вертáти ся/вернýти ся нáзад до отчізны; ~ vojnových zajatcov репатріовáти войнóвых плéнных
repertoár -u/-a *m* репертоáр; operný ~ óперный репертоáр; kmeňový ~ основный репертоáр; zaradiť hru do ~u включíти пєсу до репертоáру; stiahnuť z ~u стягнýти з репертоáру; ~ tém *pren.* репертоáр тем
repetent -a *m škol. slang.* репетéнт, ученик повтóрюючій клáсу
repetíc//ia -ie *ž* **1** *kniž.* повторíня **2** *div.* репетíція **3** *hud.* репрíза, повторíня **4** *hud.* (*znamienko*) репрíза, повтóрюючій знак
repetičn//ý *príd. k* **repetícia; ~**é znamienko *hud.* повтóрюючій знак, знак повторíня
repetítor -a *m* репетíтор
repet//ovať -uje -ujú *nedok. zastar.* **1** учíти ся, повтóрёвати **2** *škol.* повтóрёвати клáсу
repík -a *m bot.* рéпік; ~ lekársky (*Agrimonia eupatoria officinalis*) рéпік лікáрьскый
repíkový репікóвый; ~ čaj репікóвый чай; ~ odvar репікóвый вылуг *áбо* екстрáкт
repk//a -y *ž bot.* рéпка
replik//a -y *ž* рéпліка, óдповідь на поперéдню реч
replik//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* подавáти/подати рéпліку, реплікoвáти, высловити/выслóвлёвати рéпліку
repnisk//o -a *s* ріпóве пóле
repn//ý ріпóвый; ріпóвый цýкерь; ~é skrojky листя цвиклы *áбо* ріпы; ~á oblasť ріпóва óбласть; ~ kombajn ріпузберáючій комбáйн
reportáž -e *ž* репортáж *ж*; rozhlasová ~ розгласóва репортáж, репортáж по рáдіу
reportážn//y *príd. k* **reportáž; ~**á črta *lit.* репортáжна примíтка; ~e spravodajstvo а) репортáж; б) репортéрство
reportér -a *m* репортéр; коментáтор; rozhlasový ~ радіокоментáтор
report//ovať -uje -ujú *nedok.* робити репортáж (*о шпортóвім перемагáні і т. п.*); ~ futbalový zápas *šport.* робити репортáж з фотбалóвого стрітнýтя
repov//ý ріпóвый; ~é listy ріпóве листя
represál//ie -ií *ž pomn.* репресáлії; policajné ~ поліцáйтьскы репресáлії
repres//ia -ie *ž kniž.* репрéсія
represívn//y репресíвный; ~e opatrenia репресíвны міры, репрéсії
reprezentác//ia -ie *ž* репрезентáція; úspešná ~ успíшне выступлíня
reprezentačn//ý *príd. k* **reprezentácia; ~**á miestnosť репрезентацíйна мíстность; ~ systém *polit.* сістáма представництва; ~é mužstvo *šport.* репрезентацíйна комáнда
reprezentant -a *m* **1** репрезентáнт; представитель; snemovňa ~ov палáта представителів; **~** starého sveta представитель стáрого свíта **2** *šport.* член репрезентацíйной комáнды
reprezentatívny репрезентатíвный, спосóбный репрезентовáти
reprezent//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho* быти представникóм *áбо* репрезентáнтом *кóго*, представляти інтерéсы *кóго, чії* **2** *šport.* быти члéном выбраной комáнды **3** *čo* быти представлёваным *so zmenou vetnej konštrukcie*; naše maliarstvo bude na výstave ~ niekoľko obrazov на выставці нáше малярьство бýде предстáвлене дакількомá óбразами
repríz//a -y *ž* (повтóрююче) представлíня, репрíза
repríz//ovať -uje -ujú *nedok.* повторяти (*представлíня*), репрізовáти
reprízov//ý повтóрюючій, репрізóвый; ~é kino кіно повтóрюючого фíлму, репрізóвый філм
reprobác//ia -ie *ž* переекзаменовáня

reprobačný *príd. k* **reprobácia; ~** skúšobný termín тéрмін на опрáвный екзáмен, тéрмін на переекзаменовáня

reprob//ovať -uje -ujú *dok.* провалити (*на екзáмені*); ~ kandidáta провалити кандідáта

reprodukc//ia -ie *ž* **1** перéказ; передавáня; репродуковáня; ~ obsahu knihy перéказ содержáнія книгы **2** *ekon.* репродýкція; rozšírená ~ росшырена репродýкція **3** репродýкція звýка (*при пóмочі репродýктора*) **4** (*obraz*) репродýкція; farebná ~ фарбéна репродýкція

reprodukčn//ý *príd. k.* **reprodukcia;** ~á technika тéхніка репродýкції; ~é umenie выкóнуюче іскýство; ~é náklady *ekon.* репродýкчны выдавкы

reproduk//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** переповідáти/переповісти; передавá-ти/ передати, репродуковáти/зрепродуковá-ти; ~ rozhovor передати бісíду; ~ niečie slová репродуковáти дачії слóва **2** (*hudobné dielo*) выкóновати/выконати **3** typ репродуковáти, передавáти/передати

reproduktor -a *m tech.* репродýктор

rep//tať -ce -cú *nedok.* рептáти, ґýндрати, шóмрати

republik//a -y *ž* репýбліка

republikán -a *m* републікáнець

republikánsk//y републікáньскый; ~e zmýšľanie републікáньске дýманя *áбо* мышліня; ~a strana републікáньска пáртія

republikový републікóвый

reputác//ia -ie *ž* репутáція; реномé *neskl. s*, дóбре мéно; pokaziť si ~iu показити сéбе *áбо* свóю репутáцію

resekc//ia -ie *ž lek.* ресéкція, одрізаня, вырізаня; ~ čreva, žalúdka ресéкція чéрева, жóлудка

reskír//ovať -uje -ujú *nedok. dok. hovor.* **1** (*riskovať*) рісковáти/ріскнути **2** (*obetovať, venovať*) жéртвовати/пожéртвовати, одвáжыти ся; ja na to ~ujem я на тотó рескірýю, я на тотó не пожалíю пінязей

reskript -u *m hist.* рескрíпт

resorb//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* вивáти/ впити, всяковати/всякнути до сéбе

resorpc//ia -ie *ž* вивáня, всякованя до сéбе

resorpčn//ý *príd. k* **resorpcia;** ~á schopnosť способность вивáти *áбо* всяковати до сéбе

respektíve *čast.* áбо же, евентуáлні, влáстні

rest -u *m hovor.* **1** остáток, звышок **2** (*nedoplatok*) недоплáток **3** *pren.* неспóвнена задáча, проміжка, дірá; mať ~y v niečom мáти проміжкы в дачім

restante: poste ~ на выдáня адресáтови (*на ёго пожадáня*)

resumé *neskl. s* резюмé *neskl. s*

rešerš -e *ž odb.* бібліоґрафíчна інформáція

rešet//o -a *s* решéто; preosievať niečo na ~e переосівáти даштó на решéті ●staré ~ (*o žene*) стáра непорядніця; dieravý ako ~ дірáвый як решéто

rešpekt -u *m* уважіня, вáжность, авторíта, рéшпект; mať ~ pred niekým уважáти дакóго; deti majú ~ predo mnou діти слýхають ся мéне; vzbudzovať ~ выкликовати уважіня *áбо* честь; získať si ~ заслужыти уважіня

rešpekt//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho* уважáти *кóго*, односити ся з уважінём *áбо* чéстно *ку кóму* **2** *čo* дотримовати, узнавáти, решпектовáти; ~ zákony дотримовати закóны; ~ niečie právo узнавáти дачіє прáво; ~ príkaz решпектовáти приказ **3** *čo* (*brať ohľad*) раховáти ся *з чім*; ~ niečie zvyky раховáти ся з дачіїми(а) звыками

reštanc//ia -ie *ž* **1** недоплáток **2** опущіня, недорóбка

reštaurác//ia[1] *ž* рештаврáція; diétna ~ діéтна рештаврáція; staničná ~ станíчна рештаврáція

reštaurác//ia[2] -ie *ž* **1** рештаврáція, обновліня, выновліня; ~ umeleckých pamiatok рештаврáція пáмяток іскýства **2** *polit.* обновліня, рештаврáція **3** *hist.* (*voľby*) вóльбы *pomn.*

reštauračn//ý[1] *príd.* *k* **reštaurácia**[1]; ~á miestnosť містность *або* сáла рештаврáції; ~á strava рештаврáчна стрáва, стравовáня в рештаврáції

reštauračn//ý[2] *príd.* *k* **reštaurácia**[2] рештаврáчный; ~é práce рештаврáчны робóты, робóты по рештаврáції; ~é snahy рештаврáчны снажíня, снажíня рештавровáти *дашто́*

reštaurant -u *m zastar.* рештаврáція *ж*

reštauratér -a *m* влáстник рештаврáції, рештаврáтор

reštaurátor -a *m* рештаврáтор

reštaurátorsk//ý **1** рештаврáторьскый; ~á dielňa рештаврáторьска майстéрьска **2** рештаврáторьскый; ~é snahy *polit.* снажíня к рештаврáції

reštaurátorstv//o -a *s* рештавровáня *c*

reštaur//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** рештавровáти; ~ umelecké pamiatky рештавровáти пáмяткы іскýства **2** *polit.* рештавровáти, обнóвлëвати/обновити; ~ monarchiu рештавровáти монáрхію

reštaur//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor.* (*liečiť sa*) лічíти ся, поправляти своє здорóвя

reštitúc//ia -ie *ž odb.* рештітýція

reštitučný *príd. k* **reštitúcia;** ~ proces *práv.* рештітýчный процéс

reštitu//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* рештітуовáти, обнóвлëвати/обновити; ~ starý stav обновити попередне росположíня

reštrikc//ia -ie *ž* скорочíня, огранічíня, знижíня; ~ zamestnancov знижíня кількости робітників

reštrikčn//ý *príd. k* **reštrikcia;** ~é opatrenia крóкы по огранічíню *або* знижíню (*дачóго*)

reštring//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* скорóчовати/скоротити, огранíчовати/огранічíти, знижовати/знижыти; ~ zamestnancov знижыти робóчі силы; ~ učivo скоротити учéбный матеріáл

ret *bás. p.* **pera**

retardác//ia -ie *ž* ретардáція, спомáлëваня, стримованя

retardačn//ý спомáлюючій, стримуючій, гамýючій; ~ vplyv гамýючій вплив

retard//ovať -uje -ujú *nedok.* спомáлëвати, гамовáти, стримовати, ретардовáти; ~ vývin спомáлëвати, гамовáти рóзвиток

reťaz -e *ž v rôzn. význ.* ланц, ланцóк; uviazať psa na ~ привязáти пса на ланцóк; horská ~ горьскый пас, пас гор; ~ spomienok (цíлый) ряд споминáнь

reťaz//ec -ca *m* ланцóк, ланцýшок; bunky tvoria ~ce огнивка рóблять ланцóк

reťazovit//ý **1** припоминáючій ланцóк, подíбный на ланцóк **2** навязуючій; ~á reakcia *chem. aj pren.* навязуюча реáкція

reťazov//ý ланцóвый; навязуючій; ~ prevod ланцóве погынáня; ~ most ланцóвый міст; ~á reakcia *chem. aj pren.* навязуюча *або* ланцóва реáкція

retiazk//a -y *ž* **1** ланцóк, ланцýшок; zlatá ~ золотый ланцýшок; ~ na hodinky ланцýшок на гóдинкы **2** **~y** *mn. č.* (*putá*) окóвы (на рýкы, нóгы) **3** (*druh vyšívania*) ланцушкóвый стег

retiazkový *príd. k* **retiazka;** ~ obojok ланцушкóвый ошыйник

rétorik//a -y *ž* ретóріка, красоречництво *c*

retort//a -y *ž chem.* ретóрта, кривýля, бáнька

retranslác//ia -ie *ž* ретранслáція

retrográdny ретроґрáдный, зворóтный, оборóтный; ~ slovník зворóтный *або* ретроґрáдный словник

retrospektív//a -y *ž* ретроспектíва; пóгляд до зáду, до минýлости, роздýмованя про минýле

retrospektívny ретроспектíвный; ~ pohľad ретроспектíвный пóгляд *або* аспéкт (*на дашто́*)

retúrk//a -y *ž ľud. zastar.* retúrka, spiatočný cestovný lístok путëвый листок нáзад

retuš -e *ž* рéтуш *ж*

retušér -a *m* ретушéр

retuš//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* ретушовáти; ~ fotografie ретушовáти фотоґрáфії

reum//a -y *ž* ре́вма; mať ~u мáти рéвму; trpieť na ~u терпíти на рéвму
reumatick//ý ревматíчный; ~é bolesti ревматíчны бóлі
reumatik -a *m* ревмáтік
reumatizm//us -u *m* ревматíзм; kĺbový ~ клубóвый ревматíзм
rev -u *m* **1** (*zvierat*) рев, рычáня, ревíня, крик; ~ šeliem рев дикых звірят **2** (*krik*) рев, крик **3** (*plač*) рев, міцный плач, спів; pustiť sa do ~u розревáти ся, росплáкати ся
rév//a -y *ž* виніця
revanš -u *m hovor.* рéванш, одплáта; na ~ на рéванш, на одплáту
revanšist//a -u *m* реваншíста *м*
revanšistick//ý реваншíстьскый; ~é snahy реваншíстьскы снажíня; ~á politika полíтіка реваншíзму
revanšizm//us -u *m* реваншíзм
revanš//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. komu za čo* одплатити ся *кóму за што,* одплатити *кóму* тым сáмым; одвдячіти *кóго за што*, реваншовáти ся
rev//ať -e -ú *nedok.* **1** (*o zvieratách*) ревáти, рычáти; lev ~e лев рычíть *áбо* рéве **2** ревáти, крічáти; ~ od bolesti ревáти од бóлести; ~ na niekoho ревáти *áбо* крічáти на дакóго; amplióny ~ú репродýкторы рéвуть **3** (*plakať*) ревáти, міцно плáкати
rever -u *m* (*na kabáte*) фазóна
reverend//a -y *ž* реверéнда
reverz[1] -u *m práv.* ревéрз, писéмне выголошíня о признáні дачóго, підписáне влáстнов рукóв; писéмный обовязок; podpísať ~ підписáти обовязок
reverz[2] -u *m* (*zadná strana mince al. medaily*) ревéрз
reverzn//ý *odb.* ревéрзный; ~é kyvadlo *fyz.* оборóтный мáятник; ~ motor *tech.* ревéрзный мóтор
revid//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** провіряти//провíрити, перезерáти//перезрíти, контролёвáти//переконтролёвáти, выконати ревíзію; ~ účty провíрити ýчты *áбо* піняжны докумéнты **2** ревідовáти/зревідовáти, перезерáти/перезрíти, перевіряти/провіряти; ~ svoje názory перевíрити свої пóгляды
revír -u *m* **1** рéвір; poľovný ~ полёвницькый рéвір; rybolovný ~ рéвір на імáня рыб; lesný ~ лíсный рéвір **2** рéвір, басéйн; uhoľný ~ угóльный басéйн
revírnik -a *m* стáршый лíсник
revírny *príd. k* **revír; ~** lístok полёвницькый листок, поволíня на полёвáня *áбо* імáня рыб
revíz//ia -ie *ž* **1** ревíзія; контрóля; ~ účtov ревíзія ýчтів; ~ cestovných lístkov контрóля листків **2** ревíзія, перевíреня; ~ svojich názorov перевíреня своїх пóглядів; ~ marxizmu ревíзія марксíзму
revizionist//a -u *m* ревізіонíста
revizionistick//ý ревізіонíстьскый; ~é názory ревізіонíстьскы пóгляды
revizionizm//us -u *m* ревізіонíзм
revízn//y ревíзный; контрóлный; ~a komisia ревíзна комíсія
revízor -a *m* ревíзор
révokaz -a *m zool. zastar.* філоксéра, грознóва вóшка
revolta -y *ž* взбýра, бунт; ребéлія; повстáня, революýція
revolt//ovať -uje -ujú *nedok. proti komu, čomu* повставáти, піднимáти повстáня, бунт *прóтів кóго, чóго*; бунтовáти
revolúc//ia -ie *ž* sociálna ~ соціáлна революýція; socialistická ~ соціалістíчна революýція; palácová ~ градóвый *áбо* замкóвый переворóт; kultúrna ~ култýрна революýція; urobiť ~iu зробити революýцію
revolucionár -a *m* революціонáрь
revolucioniz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* революціонізовáти; ~ robotníkov революціонізовáти робíтників
revolučnodemokratick//ý революцíйно-демократíчный; ~é hnutie революцíйно-демократíчный рух
revolučn//ý революцíйный; ~ boj революцíйне воёвáня; ~é tradície рево-

луціўны традіції; ~é hnutie революціўный рух; ~é piesne революціўны співанкы; ~é zmeny революціўны зміны
revolver -a *m* **1** (*zbraň*) револвéр **2** *tech. slang.* (*sústruh*) револверóва обрóблююча машына
revolverov/**ý** *v rôzn. význ.* револверóвый; ~á točovka револверóва обрóблююча машына
révov/**ý** *kniž. zastar.* грознóвый; ~ prút грознóвый прут; ~á šťava грознóва щáва
revuálny *príd. k* **revue; ~** časopis ревю; program mal ~ charakter прóґрам мав харáктер ревю *áбо* перéгляду
revue (revü) *neskl. ž v rôzn. význ.* ревю *neskl. s* перéгляд; literárna ~ літератýрный перéгляд; ľadová ~ балéт на лéді
rez -u *m* **1** рóзріз, різ; ~ nožom рóзріз нóжом; ~ pílou перепелити пилов; cisársky ~ *lek.* цісáрьскый різ **2** *geom.* поперéчный різ; priečny, pozdĺžny ~ поперéчный, поздóвжный різ; поперéчне, поздóвжне рíзаня **3** *kuch.* плáток, кусóчок; pokrájať šunku na tenké ~y нарíзати шýнку тонкыми плáтками; čokoládové ~ плáткы чоколадóвой ролáды
rezací рiзачíй; ~ horák *tech.* рíзак (*рíзаня желíза плíном*)
rezač -a *m* рíзач; ~ skla рíзач скла, склорíзач
rezačk/**a** -y *ž* (*stroj*) рiзáча машына; рiзáчка; ~ slamy рiзáчка солóмы; repná ~ рiзáчка рíпы
rezák -a *m* **1** (*zub*) рiзáк **2** *tech.* (*druh noža*) рiзáк
rezanc/**e** -ov *m mn. č.* **1** рiзáнкы; ~ do polievky рiзáнкы до пóливкы; makové ~ рiзáнкы з мáком **2** (*rezy*) кусóчкы, плáткы; ~ slaniny кусóчкы солонины; ~ polí *pren.* рiзáнкы з узкых кýсків
rezancov/**ý** рiзанкóвый, на рiзáнкы; ~á polievka пóливка з рiзáнками; ~é cesto тíсто на рiзáнкы
rezať reže režú *nedok.* **1** *čo* ~ nožom рíзати нóжом; ~ husi рíзати ґýскы; ~ sečku рíзати сíчку; ~ drevo рíзати *áбо* пилити дéрево; ~ závity нарíзати зáвіты; ~ vred рíзати вéред **2** (*spôsobovať bolesť*) рíзати, стискáти; guma ma reže ґýма мéне ріже *áбо* стискать; kabát ma reže pod pazuchami ковт *áбо* кáбат мéне ріже під пазýхами; oči ma režú óчі мéне ріжуть **3** *expr.* (*pretínať*) рíзати, розрíзати; ~ vlny (*o lodi*) розрíзати вóлны; ~ vzduch (*o strele*) розрíзати *áбо* россікáти вóздух; ~ zákrutu *slang.* (*o vozidle*) рíзати закрýту *áбо* керýлю **4** *šport.* рíзати; ~ loptu підрíзати лóпту **5** *expr.* (*biť*) молотити, товчí, бити, колотити **6** *pren. expr.* óстро крітікoвáти • dvakrát meraj, raz rež сім раз мíряй, раз ріж; (*neprezradí, neurobí ap.*) ani keby ho rezali áни кідь бы ёгó рíзали, хоць зáбей; ~ do živého рíзати до жывóго
rezať sa reže sa režú sa *nedok.* **1** (*o zuboch*) рíзати ся, прорíзовати ся **2** *expr.* (*prenikať*) врíзовати ся **3** *expr.* (*biť sa*) дéрти ся, бити ся **4** *pren. expr.* óстро крітікoвáти єдéн дрýгого
rezb/**a** -y *ž* **1** рíзаня **2** (*umelecká*) рíзба, вырíзованя
rezbár -a *m* рiзбáрь по дéреві
rezbársk/**y** рiзбáрьскый; ~e práce рiзбáрьскы робóты
rezbárstv/**o** -a *s* (худóжня) рiзбá
rezed/**a** -y *ž bot.* резéда; ~ žltá (*Reseda lutea*) резéда жóвта
rez/**eň** -ňa *m* **1** кусóк; ~ slaniny кусóк солонины **2** *kuch.* рíска, шніцля *ж*; bravčový ~ свиньска рíска; viedenský ~ віденьска шніцля; prírodný ~ природна рíска
rezerv/**a** -y *ž* **1** (*zásoba*) резéрва, зáсоба; nevyčerpateľné ~y невычéрпны резéрвы; skryté ~y скрыты резéрвы; mať v ~e мáти в резéрві *áбо* в зáсобі; odložiť si do ~y одложыти до зáсобы **2** *pren.* стриманость *ж*; brať niečo s ~ou брáти даштó з резéрвов, стримані односити ся к дачóму; принимáти даштó крітíчно **3** *hovor.* (*záloha*) резéрва, зáсоба; ~ mužstva *šport.* резéрвны грачí; poručík v ~e *voj. zastar.* порýчік в зáлогі

rezervác//ia -ie *ž* **1** резерва́ція, охра́нёвана о́бласть; štátna ~ держа́вна резерва́ція; prírodná ~ приро́дна охра́нёвана о́бласть **2** резерва́ція; indiánska ~ резерва́ція індійців

rezervist//a -u *m voj. zastar.* резервíста

rezervn//ý резе́рвный, нагоро́джуючій, засту́пуючій; ~é súčiastky резе́рвны ча́сти; ~é koleso (*na aute*) резе́рвне ко́лесо, резе́рва

rezervoár, rezervár -a/-u *m* резервоа́р *aj pren.*; vodný ~ во́дный резервоа́р, резервоа́р на во́ду; ~ síl резе́рва сил

rezervovan//ý резервова́ный, стриманый, замкну́тый (в со́бі); mať ~é stanovisko k niečomu стримані односити ся к дачо́му; byť ~ быти стриманым, поводити ся стримані

rezerv//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* резервова́ти, одложыти, обіднáти/обідновати; ~ miesto niekomu (*pri stole*) резервова́ти місце дако́му; ~ si stôl обідна́ти (собі) стіл; ~ si cestovný lístok резервова́ти собі путёвый листок

rezidenc//ia -ie *ž* резіде́нція; letná ~ лíтня резіде́нція

rezidenčn//ý *príd. k* **rezidencia;** ~é mesto резіде́нчне місто

rezident -a *m polit.* резіде́нт, сповномоцне́ный засту́пник

rezídu//um -a *s* звышок, оста́ток

rezignác//ia -ie *ž* **1** зрікну́тя; одступліня, одречіня (*од дачо́го*) **2** (*zmierenie sa s niečím*) змірíня, покірность о́суду

rezignovaný змірéный, поко́рный, резіґнова́ный; ~ človek поко́рный чоловíк

rezign//ovať -uje -ujú **1** *nedok. dok. na čo i bezpredm.* (*odstupovať / odstúpiť*) зріка́ти ся/зречí ся, одсту́повати/одсту́пити, одходити/одыйти до пе́нзії, резіґнова́ти, подати демісію, абдікова́ти; vláda ~ovala правлíня резіґнова́ло *або* подало́ демісію *або* абдікова́ло **2** *dok.* (*zmieriť sa s osudom*) покорити ся о́суду, змірити ся

rezin//a -y *ž hromad.* (*piliny*) пиловиня *с*

rezistenc//ia -ie *ž* **1** (*odolnosť*) іму́нность, непіддáйность, незло́мность, сила, резісте́нчность *ж*; ~ voči teplu незло́мность теплоті; ~ organizmu proti chorobám непіддáйность орґанізму хворо́там **2** (*odpor*) антіпа́тія, аве́рзія, протівіня, нелюбость; pasívna ~ пасівне протівіня

rezistentný резісте́нтный, незло́мный, іму́нный; organizmus ~ proti infekcii орґанізм іму́нный *або* силный про́тів інфе́кцій

reziv//o -a *s* пиломатеріáлы, пиловы матеріа́лы; stavebné ~ пило́вый матеріа́л на будова́ня

rezk//y -ov *m mn. č. odb.* нарíзаны кусо́чкы; repné ~ нарíзана ріпа

rezk//ý **1** (*rázny*) різкый, енерґíчный, ско́рый; ~ krok різкый *або* енерґíчный крок; різке́ *або* енерґíчне ходіня; ~ pochod різкый *або* жывый марш; na svoj vek je veľmi ~ на свої ро́кы він іщі дость енерґíчный **2** (*vzduch, vietor*) свіжый; острый, прудкый, різкый

rez//núť -ne -nú *dok. expr.* (*udrieť*) бу́хнути, уда́рити

rezn//ý (*týkajúci sa rezania*); ~á plocha рíзный шрам; ~á hrana noža рíзна гра́на но́жа; ~á rýchlosť ско́рость рíзаня; ~á rana рíзна ра́на

rez//ok -ka *m záhr.* щіп; viničové ~y грозно́вы щíпы

rezolúc//ia -ie *ž* резолу́ція; mierová ~ міро́ва резолу́ція; prijať ~iu приняти резолу́цію

rezolučný *príd. k* **rezolúcia;** ~ návrh проєкт резолу́ції

rezolútn//y рішу́чій, енерґíчный, різкый, прудкый; ~ človek рішу́чій *або* енерґíчный чоловíк; ~a odpoveď рішу́ча о́дповідь

rezonanc//ia -ie *ž* резона́нція, о́глас, о́дзвук

rezonančn//ý резона́нчный; ~á dutina (*rečových orgánov*) резона́тор

rezonátor -a *m* резона́тор

rezon//ovať -uje -ujú *nedok. odb.* резонова́ти, розозву́човати; *pren.* озыва́ти ся, огло́шовати ся

rezort -u *m* úряд; рéзорт (*держáвного правлíня*); ~ ministerstva školstva рéзорт міністéрства школ

rezortný резóртный; ~ ústav резóртный інштітýт

rezultant//a -y *ž mat.* резултáнта; сýма вéкторів

rezultát -u *m* резултáт

rezult//ovať -uje -ujú *nedok. z čoho kniž.* выпливáти *із чóго*, быти резултáтом *чóго*

rezum//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* резюмовáти; ~ hlavné myšlienky резюмовáти основны дýмкы; ~ výsledky резюмовáти *áбo* зосумарізовáти резултáты

réž//ia -ie *ž* **1** *ekon.* выдавкы выробы; додаткóвы выдавкы; podniková ~ выдавкы фíрмы; robiť niečo vo vlastnej ~ii робити даштó на влáстны выдавкы *áбo* во влáстній рéжії **2** рéжія, режісýра, представлíня, інсценáція; divadelná ~ інсценáція пєсы; ~ filmu рéжія фíлму; asistent ~ie асістéнт режісéра

režijn//ý **1** *príd. k* **réžia 1;** ~é náklady режíйны *áбo* додаткóвы выдавкы; ~á cena влáстны выдавкы; ~ cestovný lístok режíйный дорóжный *áбo* путёвый листок **2** режісéрьскый; ~á práca режісéрьска робóта, робóта режісéра; ~á koncepcia режісéрьска концéпція

režim -u *m* **1** (*zriadenie*) рéжім; (держáвный) рéжім; kapitalistický ~ капіталістíчный рéжім; odporca ~u протівник екзістýючого режíму **2** (*poriadok*) рéжім, пóрядок; denný ~ дéнный рéжім *áбo* пóрядок **3** (*pomery*) рéжім; vodný ~ вóдный рéжім

režimist//a -u *m pejor.* прихылник екзістýючого режíму

režír//ovať -uje -ujú *nedok.* режіровáти; ~ hru, film режіровáти пєсу, фíлм; kto ~oval tú hru? хто режісéр той пєсы?, хто режіровáв тотý пєсу?

režisér -a *m* режісéр, інсценáтор; filmový ~ філмóвый режісéр, кінорежісéр; rozhlasový ~ радіóвый режісéр, режісéр в рáдіу

režisérsk//y режісéрьскый; ~a práca режісéрьска робóта, робóта режісéра

režist//a -u *m hovor.* осóба режíйного листка, режíйніста

riad -u *m* ґрáты, сéрвіс; kuchynský ~ кухíньскы ґрáты; zmývať ~ умывáти ґрáты

riaden//ie[1] -ia *s* **1** *tech.* управлíня; automatické ~ автоматíчне управлíня; ~ na diaľku діштáнчне управлíня, управлíня на далéкость **2** (*vedenie*) управлíня, веджíня; ~ podniku веджíня фíрмы

riaden//ie[2] -ia *s* прятаня, робíня пóрядку; ~ bytu прятаня бывáня *áбo* квáртеля

riaden//ý веджéный; ~á strela веджéна стрíла *áбo* кýля

riadiac//i **1** управляючій; ~a páka управляюча пáка; ~ mechanizmus управляючій механíзм **2** управляючій, ведýчій; ~ orgán управляючій óрґан; ~a sila ведýча сила

riad//iť[1] -í -ia *nedok. čo* **1** управляти *чім*, вéсти *што*; ~ podnik вéсти фíрму; ~ hospodárstvo вéсти ґаздíвство **2** (*viesť*) вéсти *што*; ~ auto вéсти áвто, шоферовáти

riad//iť[2] -í -ia *nedok.* **1** (*upratovať*) прятати, прятати квáртель *áбo* бывáня; ~ byt прятати квáртель **2** *koho, čo zastar.* (*opatrovať*) стáрати ся *о кóго, о што*; ~ statok стáрати ся о худóбу *áбo* стáток

riad//iť sa -í sa -ia sa *nedok. čím, podľa čoho* тримати ся, притримовати ся *чóго*; ~ sa smernicami притримовати ся інштрýкцій *áбo* дірект́ів; ~ sa radou тримати ся рáды

riaditeľ -a *m* дірéктор

riaditeľ//ňa -ne дірéкторьска, кабінéт дірéктора

riaditeľn//ý веджéный; ~á strela веджéна стрíла *áбo* кýля; ~ vzducholoď веджéный діріжáбель

riaditeľ//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* діректоровáти, быти дірéктором

riaditeľsk//ý дірéкторьскый; ~é povinnosti дірéкторьскы повинности, повинности дірéктора; ~é pokarhanie *škol.* дірéкторьске покаря́ня, покаря́ня од дірéктора

riaditeľstv//o -a *s* **1** (*funkcia*) фýнкція дірéктора, дірéкторство **2** (*správa a budova správy*) дірéкція

riadkovan//ie -ia *s poľnohosp.* высів, высіва́ня рядками

riadkový *príd. k* **riadok; ~** honorár рядкóвый гонорáр; ~ sejací stroj рядкóва сі́ячка

riadn//y **1** (*opak:* mimoriadny) дíйсный, реґулáрный, нормáлный; ~a dovolenka реґулáрна доволéна; ~ poslucháč штудéнт дéнного штýдія; ~e vojsko реґулярне вóйско; ~ člen дíйсный член **2** (*poriadny*); viesť ~ život жыти нормáлным *áбo* вырівнаным жывóтом; ~ človek порядный чоловік **3** *expr.* (*veľký, silný*) порядный, великый, силный, слýшный; ~ krajec chleba слýшный крáєць хлíба; ~e vetrisko силный вітриско

riad//ok -ka/-ku *m* **1** рядок; platiť za ~ платити за рядок **2** ряд, грядка; ~ zemiakov ряд бандýрок **3** (*pri pletení*) ряд

rias//a -y *ž* **1** *obyč. v mn. č.* **~y** мігалнíця, обéрва **2** (*záhyb na látke*) склáдка, набера́ня

rias//iť -i -ia *nedok.* (*látku*) наберáти склáдками, робити склáдкы (*na látke*)

rias//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* зберáти ся склáдками

riasnat//ý складáный, наберáный; ~á sukňa складáна *áбo* наберáна сýкня

riasy rias *ž mn. č. bot.* рясы

riav//a -y *ž* (гóрьскый) пóтік; horská ~ гóрьскый пóтік, гóрьска рíчка; ľudská ~ *pren.* людьскый пóтік

ríbezl//e -í *ž mn. č.* (*ker i plody*) *bot.* винічкы, рíбезлі; oberať ~ оберáти винічкы *áбo* рíбезлі; zjesť jednu ríbezľu зъїсти єдéн бóбок винічкы

ribezľov//ý винічкóвый; ~ ker винічкóвый кряк; ~ lekvár винічкóвый лéквар; ~é víno винічкóве винó, винó із винічок

ribstol -a *m tel.* швéдьска стінá

ricín -u *m* (*rastlina*) ріцін

ricínový ріцінóвый; ~ olej ріцінóвый олíй

ricín//us -u *m hovor.* ріцінóвый олíй

riecť rečie rečú *dok. zastar.* речí, повíсти

riečic//a -e *ž* решéто; рóшта; osievať na ~i осівáти чéрез решéто • hlava ako ~ а) страпáта гóлова; б) тяжкá *áбo* дірáва гóлова; chytať vodu *al.* vietor do ~e імáти вóду *áбo* вíтор решéтом; urobiť z niekoho ~u (*dostrieľať*) зробити з дакóго решéто

riečisk//o -a *s*, **rieči//šte** -šťa *s* кóрыто (рікы)

riečn//y рíчный; ~e koryto кóрыто рікы; ~ štrk рíчный шýтер; ~e ryby рíчны рыбы

rieden//ý **1** риджéный, розриджéный; ~ roztok риджéный рóсток; ~é víno риджéне (водóв) винó; ~é mlieko розриджéне (водóв) молóко **2** розриджéный, проріджéный; ~ les проріджéный ліс **3** *typ.* риджéно (наберáный); ~á sadzba риджéне наберáня

riedidl//o -a *s* розрíджовач *м*

riedin//a -y *ž les.* рідкый ліс, рідкый пóраст

ried//iť -i -ia *nedok.* **1** рідити, розрíджовати; ~ farbu рідити фáрбу; ~ víno розрíджовати винó (водóв) **2** рідити, прорíджовати; ~ les рідити ліс **3** *typ.* проріджéно наберáти

riedk//y **1** рідкый; ~e cesto рідкé тíсто; ~e mlieko рідкé молóко; ~ vzduch рідкый вóздух **2** рідкый; ~ les рідкый ліс; ~e vlasy рідкы вóлосы; ~ plátno рідкé полóтно **3** (*zriedkavý*) рідкый, рíдкостный

riek//a -y *ž* рікá; rozvodnená ~ розлята рікá; ponorná ~ підзéмна рікá

riekank//a -y *ž* рікáнка, (дíтьскы) стишкы

rieknuť *p.* **riecť**

riešen//ie -ia *s* (*dej i výsledok*) рішíня; nájsť vhodné ~ найти налéжне *áбo* сýче рішíня

rieš//iť -i -ia *nedok. v rôzn. význ.* рішыти; ~ úlohu рішыти задáчу; ~ problém рішыти прóблем; ~ spor рішыти спор; ~ rovnicu *mat.* рішыти уравнíня

riešiteľ -a *m* рішáючій; одгáдуючій

riešiteľný піддаючій ся рішíню, розрíшуючій; ~ problém розрíшуючій прóблем

ríf -a *m zastar.* (*dĺžková miera = 0,779 m*) лóкіть; merať niečo na ~i міряти даштó на лóкті
ríg//eľ -ľa *m hovor.* зáсув, зáсувка, рáмпа
rigo *škol. slang. p.* **rigorózum**
rigol -a/-u *m* жолобок; одвóднюючій канáл
rigolovací ріголýючій; ~ pluhріґолýючій плуг, плуг на переóрëваня зéмлі
rigol//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** кіприти; ~ zem кіприти зéмлю **2** рыти одвóднюючі канáлы *áбо* борозды; ~ lúky одвóднëвати, высýшовати лýкы
rigorózn//y *kniž.* стрóгый, выжáдуючій, некомпромíсный; ~e predpisy стрóгы предписáня; ~á skúška ріґорóзный екзáмен, екзáмен на тíтул кандідáта *áбо* дóктора наýк
rigoróz//um -a *s škol.* екзáмен на тíтул кандідáта *áбо* дóктора наýк
rih//ať -á -ajú *nedok.* ригати, ґырґати
rih//ať sa -á sa *nedok. neos.* одриговати ся, одґырґовати ся; *dok.* ригати ся
richtár -a *m zastar.* биров; старóста
richtárč//iť -i -ia *nedok. hovor. zastar.* бировáти; старостовáти
richtársky *príd. k* **richtár;** ~ úrad а) фýнкція бирова *zastar. áбо* старóсты; б) сíльскый ýряд
richt//ovať -uje -ujú *nedok. ľud.* рихтовáти, готовити, припрáвлëвати
rikš//a[1] -e *ž* вóзик рíкшы
rikš//a[2] -u *m* (*človek*) рíкша *м*
Riman -a *m* Ріман
ríms//a -y *ž stav.* рíмса
rímskokatolícky рімско-католицькый; ~a cirkev рімско-католицька цéрьков, католицька цéрьков
rímsk//y *v rôzn. význ.* рíмскый; Rímska ríša *hist.* Рімска імпéрія; rímski bohovia рíмскы богóви; ~e právo *práv.* рíмске прáво; ~e číslice рíмскы чíсла *áбо* цíфры
rímsovk//a -y *ž stav.* (*druh tehly*) рімсóва цéгла
rímsový рімсóвый
rín//a -y *ž* , **ríň//a** -e *ž hovor.* рíнва, рінëвка, одквáпуюча рýла, óдквап
rinč//ať -í -ia *nedok.* рінчáти, дзвенчáти; ~ia rozbité okná дзвенчáть розбиты óблакы/óкна; ~ reťazou дзвенчáти лáнцом • zbrane ~ia (*je vojna*) збрáні рінчáть
ring -u *m šport.* рінґ
ringlot//a -y *ž* (*strom i plod*) рінґлóта
ringový *príd. k* **ring;** ~ rozhodca рінґовый сýдця
rinkot -u *m* рінчáня, дзвенчáня; ~ rozbitého skla дзвенчáня розбитого скла; ~ zbraní рінчáня збрáней
rín//ok -ku *m hovor. zastar.* площáдка *ж* (*обычáйні ярмаркова*), ярмарок
rin//úť sa -ie sa -ú sa *nedok.* ляти ся, течí; pot sa mu ~ul z čela пот ëмý ляв ся *áбо* тік з челá; z rany sa ~ula krv з рáны теклá кров
riport -u *m* примíтка, познáчка, кýрта вíстка, кýрта репортáж (*в новинцí*)
rips -u *m text.* рíпс (*нáзва полóтна*)
ripsov//ý ріпсóвый; ~á stuha ріпсóвый пáнтлик
riskantn//ý ріскáнтный; небезпéчні одвáжный; ~ krok ріскáнтный крок; to je ~á vec тотó ріскáнтне дíло
risk//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* рісковáти/ рíскнути; ~ život рісковáти жывот
ríš//a -e *ž* **1** імпéрія; держáва; tretia ~ трéтя імпéрія **2** *pren.* міp; rastlinná, živočíšna ~ ростлинный, жывóтный мір **3** цáрство; rozprávková ~ приповідкóве цáрство; ~ snov цáрство снів
ritný *anat.* анáлный; ~ otvor анáлный óтвор
rituál -u *m cirk.* **1** (*kniha*) трéбник **2** (*obrad*) рітуáл; обряд, церемóнія; svadobný ~ свадьбяный обряд, свадьбянá церемóнія
rituáln//y рітуáлный; обрядовый; ~ jazyk літурґíйный язык; ~e rúcho облечíня священослужытеля
rít//us -u *m cirk.* рітуáл; обряд, обрядность *ж*; pohanský ~ погáньскый рітуáл; pohrebný ~ погрíбный обряд
rival -a *m* протíвник, сопéрник
rivalit//a -y *ž* соперництво; перемагáня

riviér//a -y *ž* рівєра, мóрьскый бéрег, мóрьскы кýпелі

ríz//a -y *ž liturg.* (*slávnostné obradové rúcho kňazov*) риза

rizalit -u *m archit.* різаліт

rizik//o -a *s* ріск, одвáжность; ~ podnikania ріскóваность фірмы; ~ omylu ріск змыліня; robiť niečo na vlastné ~ робити даштó на свій ріск; bez ~a získať niečo добити ся дачóго і без даякóго ріску

rizikov//ý *príd. k* **riziko;** ~é pracovisko ріскáнтна *áбо* одвáжна робóта; ~á prírážka придáвок к выплаті за ріскáнтность *áбо* одвáжность робóты

rizling -u *m* (*vinič i víno*) різлінґ

riz//ňa -ne *ž hovor.* деревоспущáючій жóліб

rizot//o -a *s kuch.* різóто; ~ z húb різóто з грибів

rmut[1] -u *m bás.* смýток, жаль

rmut[2] -u *m* **1** щáва (*кашовита мáса з роздусéной овоцины áбо іншых плодовин*); hroznový ~ грознóва щáва **2** *ban.* роздробéна рýда **3** *anat.* пýлпа, шпік

rmút//iť -i -ia *nedok.* смутити, жаліти, зармýчовати, кормутити; čo vás ~i? што вас зармýчує *áбо* кормýтить?

rmút//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* зармýчовати ся, кормутити ся; жаліти, смутити, трáпити ся

roastbeef [*vysl.* rozbif] -u *m kuch.* рóстбіф

rob//a -y *ž nár.* дорóсла женá, выдата женá, дрýжка

rób//a -y *ž zastar.* шмáты; plesová ~ балóвы шмáты

robievať *nedok. opak. k* **robiť**

robinzonád//a -y *ž šport. slamg.* робінзонáда; шмаряня бранкаря за лóптов

rob//iť -í -ia *nedok.* **1** (*pracovať*) робити; ~ na poli робити на пóлі; ~ na akord робити на áкорд; ~ v továrni робити на завóді **2** (*vyrábať*) робити, выраблями, выготóвлёвати; ~ tehly выраблями *áбо* робити цéглы; ~ nábytok робити бáтор *áбо* заряджіня **3** (*konať, uskutočňovať*) робити; ~ prípravy na niečo готовити ся к дачóму; ~ vychádzky робити прогýлькы; ~ si svoju povinnosť повнити свóї повинности, повнити свóю повинность; ~ zlú politiku вéсти злу полíтіку; ~ pokusy робити óпыты; ~ nábor верьбовáти *áбо* робити нáбір; ~ skúšku здавáти екзáмен **4** (*spôsobovať*) робити, причіняти, приносити; ~ chaos робити хáос; ~ neporiadok робити непорядок; ~ výtržnosti причіняти шкандáл, шкандалити; ~ dlhy робити дóвгы; ~ bolesť niekomu причіняти дакóму біль; ~ niekomu nepríjemnosti робити *áбо* причіняти дакóму неприємности **5** (*ako súčasť ustálených spojení s podst. menami, ekvivalentných slovesu*) *prekladá sa individuálne*; ~ žarty робити жáрты, жартовáти; ~ krik робити крик; ~ poriadok робити пóрядок, прятати; ~ výber робити выбір, выберáти; ~ rozdiel робити рóзділ, розлíчовати; ~ poznámky а) (*do knuhy*) робити познáчкы; б) (*vtipkovať*) одпущáти жáрты; ~ kroky принимáти крóкы; ~ drahoty робити дорогóты *áбо* драгóты; ~ poklony робити компліméнты *áбо* поклóны, кланяти ся; ~ dojem робити доятя; ~ česť робити честь; ~ si nároky робити собі пожáдованя, претендовáти (*на даштó*); ~ si výčitky робити собі вычіткы; ~ si starosti робити собі стáрости; ~ si ilúzie робити собі ілýзії; ~ si nádeje надíяти ся; ~ si posmech z niekoho робити собі пóсміх з дакóго; ~ niekomu advokáta робити дакóму адвокáта, застýпити ся за дакóго; ~ niekomu spoločníka робити дакóму компáнію **6** *koho hovor.* робити фýнкцію *кóго*; ~ vedúceho робити завíдуючого, завíдовати; ~ spojku niekomu быти в спої́ні з дакым **7** *hovor.* (*o cene*) стояти, творити; to ~í spolu sto eura тотó стої́ть *áбо* твóрить сто éвра **8** (*predstierať*) притвáрёвати ся, робити ся *чім*; ~ila, akoby nepočula онá притваряла ся, же не чує; онá робила ся, же не чує ● ~ prieky *al.* na zlosť niekomu робити нáпрік *áбо* на злость дакóму; ~ prekážky робити барьєры; ~ úklady

робити пásти; ~ zlú krv робити злу кров, вырабляти *áбо* россiвáти гáдкы, ~ si ťažkú hlavu z niečoho брáти даштó близко к сéрдцю, робити собí тяжкý гóлову з дачóго; ~ z komára somára робити з кóмара сóмара, робити з мýхы слóна; šaty ~ia človeka [*prísl.*] облечíня рóбить чоловíка, по облечíню стрíчáють

rob//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** (*diať sa*) робити ся, творити ся; čo sa tu ~í? што ту рóбить ся *áбо* твóрить ся? **2** (*tváriť sa, predstierať*) притваряти ся, тварити ся, робити ся; ~í sa slepým він притвáрять ся *áбо* рóбить ся слíпым; ~í sa, že nepočuje він притвáрять ся, же не чýє; ~ sa hlúpym він рóбить ся глýпым; čo sa mu ~í? што з ним рóбить ся *áбо* твóрить ся?

robot -a *m* рóбот, автомáт ● kuchynský ~ кухíньскый рóбот

robot//a -y *ž* **1** робóта, дíло; ťažká ~ тяжкá робóта; chlapská, ženská ~ мýжска, жéньска робóта; хлóпске дíло, жéньске дíло; čo to dalo ~y! што тотó далó робóты!; špinavá ~ брудná *áбо* шкарéда робóта; pustiť sa *al.* dať sa do ~y дати ся до робóты, ухóпити ся робóты, взяти ся за робóту, зробити своє дíло; letné ~y лíтні робóты **2** *hovor.* (*zamestnanie*) робóта, слýжба; chodiť do ~y ходити до робóты; hľadať si ~u глéдати робóту; prepustiť *al.* vyhodiť z ~y пропустити *áбо* вышмарити з робóты; nastúpiť do ~y настýпити до робóты *áбо* до слýжбы **3** *hovor.* (*výrobok*) выробок, робóта; ručná ~ рýчна робóта **4** *hist.* пáньске, робóта на пáньскім; zrušenie ~y зрушíня робóты на пáньскім ● mať s niekým do ~y мáти з дакым до робóты, мáти з дакым дíло; mať niekoho v ~e мáти з дакым до робóты; dať si s niečím ~u понамагáти ся з дачíм; to je pekná ~! *iron.* но і робóтка; ~ nie je zajac, neutečie [*prísl.*] робóта не зáяць, не утечé; робóта не вовк, до лíса не утечé

robotnic//a -y *ž* **1** (*pracovitá žena*) робíтниця **2** *včel.* робíтна пчóла, робíтна як пчóла

robotníck//y робíтницькый; ~a trieda робíтницька клáса; ~a vláda робíтницьке правлíня, правлíня робíтників; ~ štvrť робíтницькый раëн; ~ lístok робíтницькый листок; ~ plat плат робíтника, зáробок робíтника

robotníctv//o -a *s hromad.* робíтництво

robotníč//iť -i -ia *nedok.* робити як робíтник, быти робíтником

robotník -a *m* робíтник; továrenský ~ завóдьскый робíтник; lesný ~ лíсный робíтник; stavebný ~ будíвничíй робíтник; sezónny ~ сезóнный робíтник

robotn//ý **1** (*usilovný*) робíтный, снажливый, усéрдный; ~á žena робíтна *áбо* усéрдна женá; ~é ruky робíтны рýкы **2** (*pracovný*) робíтный; ~é šaty робíтны лáхы; ~ deň робíтный день **3** робíтный; робíтны люди

robot//ovať -uje -ujú *nedok. expr.* **1** тяжко робити, робити *áбо* выповняти тяжкý *áбо* умóрну робóту, робити до ýмору **2** *hist.* ходити на пáньске (*за феодалíзму*)

robusný могýтный, завалитый, мíцный, силный, тітáньскый

ročenk//a -y *ž* рóчник, алманáх

ročiak -a *m* (*o domácich zvieratách*) єднорóчне звíря, єдéн рік стáре

ročitý *zastar.* рóчный; ~ dôchodok рóчна пéнзія; ~ prírastok рóчный прирóсток

ročne *prísl.* рóчні, за рік, шторíк, каждорóчні; ~ sa schádzať шторíк стрічáти ся; stotisíc ročne сто тíсяч за рік; raz ~ (єдéн) раз за рік

ročník -a *m* **1** рік; odvodný ~ рік одвóду, одвóдный рік; ~ 1990 рік народжíня 1990 **2** *škol.* курз, клáса; prvý ~ пéрша клáса; (*na vysokej škole*) пéршый курз **3** (*časopisu*) комплéкт за рік; kompletný ~ пóвный комплéкт за рік **4** *šport.* шторóчны перемагáня *áбо* перебíгáня

ročníkov//ý *škol.* курзóвый; ~á práca семестрáлна робóта

ročn//ý **1** рóчный; ~ rozpočet рóчный розрахýнок; ~é obdobia поры рóку; ~á ťažba рóчне добываня; ~á dovolenka

ро́чна доволе́нка; ~á lehota ро́чный те́рмін; ~é kruhy ро́чны кру́гы *або́* ве́рствы (*на стро́мі*) **2** (*rok starý*) годова́ный єде́н рік, єдноро́чный; ~é dieťa (єдно)ро́чна дітина

rod -u *m* **1** *v rôzn. význ.* род; ľudský ~ людьскый род; zo sedliackého ~u з селяньского ро́ду; ~om Slovák ро́дом Слова́к, за походжі́нём Слова́к **2** родина́, дім; panovnícky ~ пановницькый род, дім **3** *gram.* род; mužský, ženský, stredný ~ му́жскый, же́ньскый, сере́дній род **4** *gram.* зало́г, род; slovesný ~ зало́г *або́* род часосло́ва; trpný ~ акті́вный, пасі́вный зало́г ● od ~u a) (*od narodenia*) од народжі́ня; б) (*od prírody*) по нату́рі, по сво́їй приро́ді; lenivý od ~u лінивый од приро́ды; to majú v ~e тото́ у них в ро́ді

rodák -a *m* **1** (*odniekiaľ*) ро́дом *із чо́го*, уродже́нець *чо́го*; je ~ z Gemera він ро́дом із Ґе́мера; oravskí rodáci уродже́нці з Ора́вы **2** (*krajan*) краян

roden//ý **1** ро́дом, за походжі́нём; ~ Rusín Русин за походжі́нём; ~á *admin.* діво́че ме́но **2** (*nadaný*) талентова́ный; ~ hudobník талентова́ный музыка́нт

rodič -a *m* **1** ро́дич *м* (*оте́ць, ма́ти*) **2** **~ia** *mn. č.* ро́дичі; nevlasní ~ia о́тчім і мачо́ха, невла́стны оте́ць і ма́ти; starí ~ia ді́до і ба́ба (ді́дко і ба́бка)

rodičk//a -y *ž* **1** (*žena, ktorá rodí*) ро́дичка; (*žena, ktorá porodila*) полежні́ця, ро́дичка **2** (*matka*) ма́ти, ма́ма

rodičovsk//é -ého *s* **1** (*majetok*) до́ля маєтку ро́дичів **2** (*vyplatený podiel*) піняжна компенза́ція за до́лю ро́дичівского маєтку

rodičovsk//ý ро́дичівскый; ~ dom дім ро́дичів; ~á láska ро́дичівска любо́в; ~é požehnanie благослові́ня ро́дичів; ~é združenie *škol hovor.* здружі́ня ро́дичів

rodid//lá -diel *s pomn. anat.* же́ньскы поло́вы о́рґаны

rodin//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* родина́; početná ~ велика родина́; bezdetná ~ безді́тна родина́, родина́ без діте́й; stará učiteľská ~ ста́рый учі́тельскый род; ~ športovcov родина́ шпорто́вців **2** (*deti*) ді́ти, родина́; už má ~u уж ма́ють родину́, они уж ма́ють ді́ти; čakať ~u *hovor.* че́кати родину́, че́кати дітину **3** (*príbuzenstvo*) ро́дство; родина́; sme pokrvná ~ мы (покро́вна) родина́; ďaleká ~ дале́ка родина́; byť ~ niekomu быти в родині з дакым, быти дачі́єв родино́в; je mi ~ він мо́я родина́, мы з ним родина́; prísť do ~y s niekým ста́ти родино́в дако́му, породинькати ся з дакым ● *hovor. žart.* je mi ~ po Adamovi a Eve він родина́ по А́дамови і Е́ві, він мі нияка родина́; núka sa mi do ~ý він (она́) ну́кать ся мі до родины

rodinkársky *prísl.* по-родинному

rodinkárstv//o -a *s* родинка́рство; протекціона́рство

rodink//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor. expr.* утримовати родинны одноші́ня

rodinn//ý **1** родинный; ~é pomery родинны одноші́ня; ~ život родинный жывот; ~á výchova родинне выхова́ня; ~ príslušník член родины; ~á hádka родинна га́дка; ~é prídavky прида́вкы на ді́ти; ~ krb родинный дім; ~é právo *práv.* родинне пра́во; ~á škola *zastar.* родинна шко́ла; ~á tradícia родинна траді́ція; ~á udalosť родинна приго́да; ~á hrobka родинна гро́бка *або́* кріпта; ~é album родинный а́лбум **2** родинный; ~á návšteva родинна навщі́ва

rodisk//o -a *s* мі́сце народжі́ня

rod//iť -í -ia *nedok.* **1** (*deti, mláďatá*) ро́дити; ~ v bolestiach ро́дити в му́ках *або́* бо́лестях; ~ v nemocnici родити в шпытале́; ~ deti родити ді́ти **2** (*prinášať úrodu*) приносити *або́* дава́ти уро́ду; ~ ovocie приносити пло́ды; ~iaci strom плодоро́дный стром **3** *pren.* родити, породити; myšlienka ~í myšlienku єдна́ ду́мка поро́джує дру́гу, ду́мка ро́дить ду́мку; hnev ~í nenávisť гнів ро́дить не́навість

rod//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** (*prichádzať na svet*) родити ся **2** родити ся, рости,

выростáти, приносити урóду; tu sa ~í dobré hrozno ту рóдить ся дóбре грознó **3** *pren.* (*vznikať*) рóдити ся, зрóджовати ся, взникáти; ~í sa nové dielo рóдить ся новый твір; začali sa vo mne ~ pochybnosti у мéне зачали родити ся спохыбованя

rodn//ý[1] *v rôzn. význ.* родный; ~á mať рóдна мáти; ~ brat рóдный брат; ~á obec рóдне селó; ~ dom рóдный дім; ~á reč рóдна реч; ~é meno призвíско; ~é dáta дáтум народжíня; ~ list рóдный лист, метрика

rodn//ý[2] -ého *m* рóдный, родинá; ďaleko od ~ých далéко од родины

rododendron -u *m* (*opkrasná rastlina*) рододéндрон

rodokmeň -a *m* **1** родострóм , стром рóду, ґенеалóґія; ~ cisárov родострóм *áбо* ґенеалóґія царíв **2** (*zvierat*) рéдія; pes s ~om пес з родострóмом, рéдія пса

rodolásk//a -y *ž bás.* народолюбство, патріотíзм

rodoľub -a *m* народолюбець, патріóт

rodomil *p.* **rodoľub**

rodostrom -u *m zastar.* родострóм, стром рóду, ґенеалоґíчне дéрево

rodov//ý *v rôzn. význ.* родóвый; ~á spoločnosť родóва óбщность; ~náčelník старшынá рóду; ~á česť честь рóду; ~é tradície традíції рóду; ~á koncovka *gram.* родóва флéксія *áбо* закончíня; ~é zámená *gram.* містоназывникы з родóвым закончíнём *áбо* флéксіёв

roduverný люблячій свій нарóд, вíрный своёму нарóду

roh[1] -u *m v rôzn. význ.* ріг рóга, рóгу; baraní ~ барáній ріг; lovecký, pastiersky полёвницькый ріг, пастырьскый рожóк; ~y pluhu чапíгы; kopytný ~ копытный ріг; ~ mesiaca *pren. bás.* ріг мíсяця; ● ~ hojnosti ріг гóйности; pristane mu ako svini ~y пристáне ёмý як свині рóгы *áбо* як корóві сíдлó

roh[2] -u *m* **1** ріг рóга рóгу; ~ stola ріг стóла; ~ šatky ріг хýщатя; ~ ulice ріг ýліці; zahnúť za ~ одбóчіти за ріг; ľavý ~ brány *šport.* лíвый ріг брáны **2** *hovor.* (*vo futbale*) рогóвый; kopať ~ кóпати рогóвый

roháč -a *m* **1** *expr.* (*rohaté zviera*) рогáтый, рогáте звіря **2** (*chrobák*) хруст-рóгач

rohatý[1] (*o zvieratách*) рогáтый

rohat//ý[2] -ého *m expr.* (*o čertovi*) покушытель, чорт

rohovat//ieť -ie -ejú *nedok.* роговатíти

rohovin//a -y *ž* роговина, роговита рíчовина

rohovit//ý **1** (*podobný rohu*) роговитый; ~ výrastok роговитый выросток **2** роговитый; ~á pokožka роговита кóжа

rohovk//a -y *ž anat.* рогóвка, рогóва оболóнка

rohov//ý[1] роговый; ~á múčka рогова мучкá; ~é gombíky рогóвы ґóмбічкы

rohový[2] рогóвый; ~ dom рогóвый дім; ~ kop *šport.* рогóвый коп

rohož -e *ž* (*pletená z tŕstia, z lyka, zo slamy ap.*) рогóжка

rohožk//a -y *ž* (*jemnejšia pletená rohožka, používaná ako koberec, prikrívadlo ap.*) рогóжка

rohožkár -a *m* рогожкáрь

rohožový рогожóвый

roj -a *m* **1** рой; včelí ~ рой пчол, пчолóвый рой; ~ múch рой мух; ~ detí *expr.* рой дітéй **2** *let.* рой; stíhací ~ рой стíгáчок

rojalist//a -u *m polit.* роялíста

rojalizm//us -u *m polit.* роялíзм

rojč//iť -í -ia *nedok.* робити собí ілýзії, блузнити

rojčivý рóбячій собí ілýзії, блузнивый

roj//iť sa -í sa -a sa *nedok.* **1** (*o včelách*) роїти ся **2** *pren.* (*hrnúť sa, vychádzať*) горнýти ся, выходити **3** (*hmýriť sa*) роїти ся, кружыти ся *aj pren.*; v hlave sa mu ~ili myšlienky в гóлові ёмý роїли ся дýмкы

rojk//o -a *m* фантáста, ілузіонíста, ромáнтік, блузнивець *м*

rojnic//a[1] -e *ž včiel* рой

rojnic//a[2] -e *ž voj.* ройнíця *ж;* rozvinúť sa do ~e ростягнýти ся до ройнíці

rok -a/-u *m v rôzn. význ.* рік рóка рóку; kalendárny ~ календáрьный рік; priestupný ~

перестýпный рік; školský ~ шкóльскый *áбо* учéбный рік; študentské ~y штудéнтьскы рóкы; vojnové ~y войнóвы рóкы, рóкы вóйны; dovŕšila osemnásty ~ онá уж мáла вісемнáдцять рóків, єй уж сповнило ся вісемнáдцять рóків; na ~ a) в бýдучім рóці; б) (*na dobu jedného roka*) на рік • ~ čo ~ рік што рік, рок за рóком; takto ~ тамтóго рóку, пéред рóком; na takto ~ о рік; z ~a na ~ з рóка на рік; ako je ~ dlhý цíлый рік; človek stredných ~ov чоловíк серéдніх рóків; je v tvojich ~och він в твóїх рóках, він мать тíлько рóків як і ты; muž v ~och хлоп в рóках; má už svoje ~y a) він уж доспíлый; б) (*nie je už mladý*) він уж в рóках; byť v najlepších ~och быти в рóсквіті сил, быти в нáйліпшых рóках; byť sto ~ov za opicami заоставáти о сто рóків, стрáшні заоставáти; raz za uhorský ~ барз зрíдка

rok//ľa -le *ž* роклина, вымоль

roklina *p.* **rokľa**

rokok//o -a *s* рокóко

rokokov//ý рококóвый, в рококóвім штíлі; ~á doba рококóвый перíод; ~ sloh рококóвый штіл; ~ nábytok рококóвый бýтор, рококóве заряджíня

rokovac//í: ~ia reč реч *áбо* язык їднáня; ~ program прóґрам їднáня; ~ia sieň сáла засідáня, конферéнчна сáла

rokovan//ie -ia *s* **1** їднáня, зібрáня, посуджíня; program ~ia прóґрам їднáня, прóґрам конферéнції *áбо* зібрáня **2** їднáня, переговóры *pomn.*; mierové ~ мíрóвы їднáня *áбо* переговóры; viesť ~ вéсти їднáня

rok//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *o čom. i bezpredm.* їднáти *о чім*, посýджовати *што*; na dnešnej schôdzi budeme ~ o otázke... на днéшнім їднáні бýдеме посýджовати вопрóс о ... **2** (*diplomatickou cestou*) вéсти переговóры; ~ o mieri вéсти мíрны переговóры *áбо* говорити о мíрі

rol//a -y *ž kniž.* рóля *ж*; titulná ~ глáвна рóля; učiť sa ~u учíти ся *áбо* розýчовати рóлю • hrať (veľkú) ~u грáти (велику) рóлю

roľ//a role *ž* пóле, зéмля; obrábať role обрабляти зéмлі; hnojiť roľu гноїти зéмлю; pracovať na roli робити на пóлі

roľád//a -y *ž kuch.* ролáда

rolet//a -y *ž* ролéта; plechová ~ бляшанá ролéта; spustiť ~u спустити ролéту

roletov//ý ролетóвый; ~á látka ролетóве полóтно; ~á okenica накрýчуючі ся жалýзії

roľnícko-robotnícky робітницько-сéльскый; ~ zväzok союз робíтників і селян

roľníck//y сéльскый; землерóбскый; сільскогосподáрьскый; ~e obyvateľstvo сéльске населíня; ~ syn сéльскый сын; ~a otázka сéльскый вопрóс; аґрáрный вопрос; ~e družstvo сільскогосподáрьске дрýжство; ~ kraj землерóбскый край

roľníctv//o -a *s* **1** сíльске господáрство, землерóбство; zaoberať sa ~om заоберáти ся сíльскым господáрством **2** *hromad.* хрістіянство, хрістіяни, селянство

roľníč//iť -i -ia *nedok. hovor.* заоберáти ся сíльскым господáрством

rolničk//a -y *ž* (*na konských postrojoch v zime*) дзвонóчок

roľník -a *m* селянин; землерóб; malý, drobný ~ малоземéльный селянин; družstevní roľníci дружстéвне землерóбство

rolovac//í **1** скрýчуючій, на скрýчованя **2** скрýчуючій ся; роловáный **3** *let.* роловáный; ~ia dráha ролýюча дорóга; ~ia plocha letiska взлíтно-присідáюча площáдка

rol//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** скрýчовати (*до трýбкы*); ~ papier скрýчовати пáпірь до трýбкы **2** *let.* роловáти, выроловати

román -a *m v rôzn. význ.* ромáн; historický ~ історíчный ромáн; napísať ~ написáти ромáн; prežiť ~ s niekým *hovor.* пережыти *áбо* мáти ромáн з дакым

romanc//a -e *ž lit. hud.* ромáнс

romanist//a -u *m* романíста (*шпеціалíста з романíстікы*)

romanistik//a -y *ž* романíстіка, ромáньска філолóґія

romaniz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* романізова́ти
románopis//ec -ca *m* романі́ста (*писа́тель*)
románopisectv//o -a *s* писа́ня рома́нів
románov//ý *príd. k* **román; ~** dej; фа́була рома́на; ~á trilógia рома́н в трёх ча́стях *або* то́мах, трило́ґія; ~ hrdina ґеро́й рома́на
románsk//y рома́ньскый; ~e národy рома́ньскы наро́ды; ~e jazyky рома́ньскы языкы; ~ sloh рома́ньскый штіл; ~ kostol рома́ньска це́рьков
romantick//ý **1** *príd. k* **romantizmus** романті́чный; ~á poézia романті́чна пое́зія; пое́зія романті́зму; ~á filozofia романті́чна філозо́фія **2** *príd. k* **romantika** романті́чный; ~á láska романті́чна любо́в; ~ príbeh романті́чна істо́рія; ~ človek романті́чный чолові́к; ~ kraj романті́чный край
romantik -a *m* рома́нтік, продо́вжователь *або* на́слідник романті́зму
romantik//a -y *ž* **1** рома́нтіка **2** *zastar.* рома́нтіка, романті́зм
romantizm//us -u *m* **1** *lit. um.* романті́зм; revolučný ~ революці́йный романті́зм **2** романті́зм, рома́нтіка
romantiz//ovať -uje -ujú *nedok.* романтізова́ти *nedok. dok.*
romantizujúc//i романтізу́ючій; ~e tendencie романтізу́ючі тенде́нції, тенде́нції к романтіза́ції; ~ náhľad na niečo романтізу́ючій по́гляд на дашто́
rombický ромбі́чный
romboéd//er -ra *m geom.* ромбое́дер
romboid -u *m geom.* ромбоі́д
rondeau [rondó] *neskl. s poet.* рондо́ *neskl. s*
rondel -u *m* **1** *stav.* кругóва будо́ва, бесі́дка **2** *poet.* лірі́чный стишо́к (8-14 ві́ршів)
rond//o -a *s hud.* ро́ндо *neskl. s*
ron//iť -í -ia *nedok.* пуща́ти, слызыти, пла́кати; ~ slzy пуща́ти слызы, пла́кати, слызыти
rop//a -y *ž* ро́па, необробе́на на́фта
ropovod -u *m* ропово́д
ropuch//a -y *ž zool.* ропу́ха, жа́ба
roquefort [rokfór] -u *m* рокфо́р
roráty rorát *ž pomn. cirk.* рождестве́ньска ра́нна слу́жба
ros//a -y *ž* роса; ranná ~ ра́нна роса́; zájsť ~ou покрыти ся росо́в; za ~y за росы
rosnat//ý росистый; ~á tráva росиста трава́; ~ vzduch росистый во́здух
rosničk//a -y *ž zool.* стромо́ва жа́бка, ква́кша, коя́кавка, зеле́на жа́бка
rosn//ý **1** *príd. k* **rosa**; ~é kvapky ква́пкы росы, росяны ква́пкы **2** росистый; ро́сный; покрытый росо́в; ~á tráva росиста трава́
rošád//a -y *ž šach.* роша́да; malá, veľká ~ мала́, велика роша́да; urobiť ~u зробити роша́ду
roš//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* робити, зробити роша́ду
rošt -u *m* **1** ро́шта (*в пе́ці*) **2** *stav.* (*tvrdý podklad z betónových al. železných pilót*) пілото́ва клі́тка
roštenk//a -y *ž kuch.* **1** (*druh hovädzieho mäsa*) хребто́ва часть (*говядина*); **2** *kuch.* дусе́не говядже мясо (*із хребто́вой ча́сти*); рошті́нка
rot//a -y *ž voj.* рота; guľometná, tanková ~ куломе́тна, танко́ва ро́та; čestná ~ че́стна ро́та
rotác//ia -ie *ž* кручі́ня, рота́ція; dostať ~iu зачати крутити ся, доста́ти рота́цію
rotacizm//us -u *m* **1** *lingv.* ротаці́зм **2** (*chybné vyslovovanie r*) карта́вость
rotačk//a -y *ž tech. hovor.* рота́ція, рота́чна машына
rotačn//ý крутячій, крутячій ся; рота́чный; ~ pohyb крутяче погыня́ня; ~á plocha по́верьх кручі́ня *або* рота́ції; ~á pec *tech.* рота́чный пец; ~ stroj *tech.* рота́чна машына, рота́ція
rotaprint -u *m typ.* ротапрі́нт
rotmajst//er -ra *voj.* ротма́йстер **2** *zastar.* (*u žandárov*) ротмі́стер
rotný[1] *voj.* ро́тный; ~ rozkaz ро́сказ по ро́ті, ро́тный ро́сказ
rotn//ý[2] -ého *m voj.* ро́тный

rotor -a *m tech.* ро́тор, крутяча часть машыны

rot//ovať -uje -ujú *nedok.* ротова́ти, крутити ся

rotund//a -y *ž* роту́нда

rotundovit//ý ротундовитый, во фо́рмі роту́нды; ~á stavba ротундовита будо́ва

rov -u *m kniž.* гріб, гро́бу, о гро́бі, з гро́бом

rováš -u *m* **1** *hist.* за́різ **2** *nár.* вру́бок, позна́чка (*на на́ліці і т. п.*) **3** *nár. pren.* синиць на тілі (*по битці на́ліцёв*) • piť, kupovať na ~ пити, купова́ти на довг; mať (veľa) na ~i, mať ~ u niekoho быти довжным дако́му; máš veľa na ~i мно́го раз ты провинив ся

roven: byť ~ niekomu быти рівным дако́му, рівняти ся дако́му

rov//eň -ne *ž* **1** ро́вінь *ж*; stavať na jednu ~ niekoho s niekým ставяти на єдну́ ро́вінь дако́го з дакым, порівнёвати дако́го з дакым; postaviť na ~ niekomu, niečomu прирівняти ся к дако́му, к дачо́му **2** (*o človeku*) ро́вінь, па́ра; byť ~ niekomu быти па́ров дако́му, быти ро́вінёв дако́му; hľadať si ~ глядати собі па́ру *або* ро́вінь

rovesník -a *m* **1** рове́сник **2** (*kamarát, priateľ*) камара́т, приятель

rovin//a -y *ž* **1** рівнина; úrodná ~ уро́дна *або* родюча рівнина **2** *geom.* пло́скость *ж*; horizontálna ~ горізонта́лна пло́скость; naklonená ~ *fyz.* наклоне́на пло́скость **3** *pren.* у́ровень *ж*, план *м*, о́бласть *ж*; klásť na jednu ~u niečo прирівновати дашто́ к дачо́му, порівна́ти дашто́ з дачім; byť na jednej ~e s niekým, niečím быти рівноці́нным дако́му, дачо́му

rovinat//ý рівнинный, рівный; ~ terén рівнина; ~á oblasť рівнинна *або* рівна́ область

rovink//a -y *ž* **1** *zdrob.* рівнинка **2** *šport.* рівный; cieľová ~ рівный фі́нішу

rovinn//ý **1** *geom.* пло́скостный; ~á geometria планіме́трія **2** рівнинный, рівнина; ~ kraj рівнина

rovnako *prísl.* єдна́ко, так са́мо, в єдна́кій мі́рі, єдна́кым спо́собом, рівна́ко; ~ dlhý єдна́кой до́вжкы; všetkých mám ~ rád я люблю вшыткы єдна́ко; ~ rozdeliť розділити рівна́ко *або* єдна́ко

rovnak//ý єдна́кый, рівна́кый, такый же, такый са́мый; mať ~é práva s niekým ма́ти єдна́кы *або* рівны пра́ва з дакым; byť ~ej mienky s niekým быти єдна́кого по́гляду *або* ду́мкы з дакым; navlas ~ s niečím такый же, рівна́кый на во́лос з дачім; mať ~ú hodnotu ма́ти єдна́ку ціну́; ísť ~ým krokom іти єдна́кым кро́ком, іти з но́гы на но́гу • ~ým dielom в єдна́кій мі́рі, єдна́ко; všetci sú z ~ého cesta вшыткы они з єдна́кого ті́ста

rovn//ať -á -ajú *nedok.* вырі́внёвати, рівна́ти

rovn//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** вырі́внёвати ся, рівна́ти ся, става́ти ся рі́вным *або* прямым **2** *s kým, čím* рівна́ти ся *з кым, чім*; рахова́ти ся рівным *ко́му*; ty sa s ním nemôžeš ~ ты з ним не мо́жеш рівна́ти ся, ты ёму́ не ро́вінь **3** *čomu* рівна́ти ся, быти рівным; dvakrát dva sa ~á štyrom два раз два рівнать ся штирём; výsledok sa ~á nule резулта́т рівнать ся ну́лі **4** *čomu* быти єдна́кым, тото́жным з дакым; быти ца́лком подо́бным дако́му, ца́лком подо́бати ся, ца́лком єдна́ко вызерати; to sa ~á zrade тото́ ца́лком подо́бать ся зра́ді

rovnic//a -e *ž mat.* уравні́ня; ~ druhého stupňa квадра́тне уравні́ня; ~ s dvomi neznámymi уравні́ня з двома́ незна́мыми(а); riešiť ~u ріша́ти уравні́ня

rovník -a *m geogr.* еква́тор

rovníkov//ý екваторіа́лный; ~á Afrika екваторіа́лна А́фріка

rovno *prísl.* **1** прямо, рі́вно; sedieť, stáť ~ сиді́ти, стояти рі́вно **2** рі́вно, прямо, по прямій лінії; choďte ~ a potom napravo і́дьте рі́вно, а по́тім напра́во; ísť ~ na východ іти прямо на восто́к **3** прямо, отворе́ні; povedz ~, bez okolkov повідж прямо *або* рі́вно без выговорок **4** (*bezprostredne*)

прямо, рівно; ísť ~ domov іти рівно домів (*без зáставок*); pôjdeme ~ na ministerstvo підеме прямо на міністéрство; išiel tam ~ z roboty він ішóв там рівно *áбо* прямо з робóты **5** (*presne*) рівно, акурáт, прямо, нáчас, вчáсні; ~ o druhej рівно о дрýгій • ísť ~ k veci приступити прямо к ділу

rovnobežk//a -y *ž geom. geogr.* паралéла *ж*

rovnobežník -a *m geom.* паралелоґрáм; ~ síl паралелоґрáм сил

rovnobežn//ý паралéлный; ~é čiary паралéлны лінії

rovnocenn//ý рівноцінный; рівнознáчный; ~ súper рівноцінный протівник; ~é veci рівноцінны річі; ~é veličiny рівнознáчны величіны

rovnodennos//ť -ti *ž* рівнодéнность *ж*; jarná, jesenná ~ ярна, осіння рівнодéнность

rovnokrídly: ~ hmyz *zool.* рівнокрыла мушковина

rovnomenn//ý єдномéнный; film, natočený podľa ~ého románu філм, зробéный *áбо* накручéный пóдля єдномéнного ромáну

rovnomern//ý рівномірный; єднáкый; ~á teplota рівномірна *áбо* єднáка теплотá; ~é plnenie plánu рівномірне выповніня плáну; ~ pohyb *fyz.* рівномірне погынáня

rovnoprávnos//ť -ti *ž* рівноправность

rovnoprávn//y рівнопрáвный; ~e postavenie рівнопрáвна позіція; ženy sú ~e s mužmi жéны мáють єднáкы прáва з мýжами *áбо* хлопáми, жéны рівнопрáвны з хлопáми

rovnoramenn//ý рівносторóнній; рівноплé-чій; ~ trojuholník *geom.* рівносторóнній триугóлник; ~é váhy рівноплéчі вáгы

rovnorod//ý єднорóдый, гомоґéнный; ~ materiál єднорóдый матеріáл; ~é pojmy єднорóды понятя

rovnosmerný прямолінійный; ~ prúd *el. tech.* постíный ток

rovnos//ť -ti *ž* рівность; znamienko ~ti знак рівности; ~ bodov *šport.* рівность бóдів, єднáка кількость бóдів; ~ hlasov рівность гóлосів; ~ pred zákonom рівность пéред закóном; sociálna ~ соціáлна рівность

rovnostársk//y вырівнюючій; зрівнюючій; ~a politika вырівнююча політіка, політіка зрівнёваня; ~e odmeňovanie вырівнююче приміёвáня

rovnostárstv//o -a *s* зрівнёваня

rovnostránny рівносторóнный; ~ trojuholník *geom.* рівносторóнный триугóлник

rovnošat//a -y *ž* уніфóрма; vojenská ~ воєньска уніфóрма; hasičská ~ гасíчска уніфóрма; уніфóрма пожáрників; vychádzková ~ святóчне облечіня

rovnotlakový *tech.*: ~ motor рівнотисковый мóтор

rovnouhlý *geom.* рівноугóлный; ~ trojuholník рівноугóлный триугóлник

rovnováh//a -y *ž v rôzn. význ.* рівновáга; ~ tela рівновáга; ~ síl рівновáга сил; bilančná ~ білáнчна рівновáга; duševná ~ душéвна рівновáга; udržať, stratiť ~u утримати, стратити рівновáгу; vyviesť *al.* vyniesť z ~y вывести з рівновáгы

rovnovážn//y *príd. k* **rovnováha;** ~a poloha позіція рівновáгы; ~ stav став рівновáгы, рівновáга

rovnoznačn//ý рівнознáчный, рівнозначá-щій; ~ výraz рівнозначáще выражíня; ~é slovo рівнознáчне слóво, сінóнім

rovnozvučn//ý єднакозвýчный; ~é slovo омóнім

rovn//ý **1** (*priamy*) прямый, рівный; ~ čiara пряма *áбо* рівнá лінія; ~ smer рівнé направліня; ~á postava рівнá фіґýра; ~ nos рівный ніс; ~ ako jedľa рівный як осика *áбо* як смерек **2** (*nie hrboľatý*) рівный, гладкый; ~á cesta рівный як дорога; ~ ako dlaň *al.* stôl рівный як дóлонь *áбо* стіл **3** (*rovnomerný*) рівный; рівномірный; выровнаный, спокíйный; ~ krok рівный крок **4** (*presný*) *prekladá sa príslovkou* рівно; čakal som ~é dve hodiny я чéкав рівно дві гóдины; ~é dve kila рівно два кíла **5** (*rovnaký*) рівнáкый, єднáкый, такый сáмый, ідентíчный; rozdeliť na ~é časti розділити на дві рівнáкы *áбо* єднáкы чáсти **6** рівный; sme si ~í мы рівны; hľadať

si ~ého глéдати собí рівнóго • skočiť na ~é nohy ку кáждому односить ся єднáко

rozbahnen//ý розбагнéный, болотистый; мочаристый; лепкáвый; ~ terén розбагнéна місцéвість; ~á cesta мочариста дорóга

rozbal//iť -í -ia *dok.* **1** роспаковáти, розбалити; ~ kufor роспаковáти кýфер **2** (*dieťa*) роспеленковáти, розбалити

rozbal//iť sa -í sa -ia sa *dok.* роспаковáти ся, розбалити ся

rozbaľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** роспакóвовати **2** (*kufor*) роспакóвовати, розберáти **3** (*dieťa*) роспеленкóвовати, розбáлёвати

rozbeh -u *m* **1** рóзбіг; z ~u з розбíгу **2** *šport. mn. č.* (*vylúčovacie súťaže*) зáбіг, выберны перемагáня в бíгу

rozbeh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** (*na všetky strany*) розбíгнути ся **2** (*nabrať rýchlosť*) розбíгнути ся, побíгнути скóро **3** *pren.* розыйти ся, набрáти скóрость, розутечі ся, ростратити ся; auto sa ~lo áвто розбíгло ся *áбо* набрáло скóрость; stavba sa ~la робóты на будóві розбíгли ся **4** *za kým* побíгнути

rozbehov//ý *príd. k* **rozbeh: ~**á dráha a) розбíгова дорóга (*при скóках і т. н.*); б) (*na letisku*) взлíтна дорóга

rozberať *p.* **rozoberať**

rozbesnen//ý **1** (*o živých tvoroch*) стéклый, зуривый, здичавíтый, здичéный, росчортéный, розлощéный **2** (*o prírodných živloch*) зуривый, дикый; ~á rieka дика *áбо* нескрочéна ріка́; ~é more зуриве мóре; ~é živly зурива сітуáція

rozbesn//ieť sa -ie sa -ejú sa *dok.* **1** роззурити ся, росчортити ся, здичавíти ся **2** (*o živloch*) роззýрити ся, роздичавíти ся

rozbesn//iť -í -ia *dok. expr. koho* роззýрити, нагнíвати, назлостити

rozbesniť sa *p.* **rozbesnieť sa**

rozbežiš//te -ťa *s šport.* дорóга про розбíгнутя (*при скóках*)

rozbieh//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** (*na všetky strany*) розбíговати ся **2** (*naberať rýchlosť*) розбíговати ся, біжáти скóро **3** *pren.* росхóджовати ся, розбíговати ся, наберáти скóрость; stroj sa ~a машына зачíнать іти напóвно; práce sa ~ajú робóты розбíгують ся; súťaž sa pomaly ~a перемагáня помáлы розбíгує ся

rozbíjač -a *m* розбивáч, шкóдця, дезорґанізáтор, нарýшовач; ~ jednoty розбивáч єдности

robíjačsk//ý розбивáчскый, дезорґанізáторьскый; ~á politika розбивáчска полíтіка

rozbíj//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*na kusy*) розбивáти, роздрóблёвати; розлáмовати, ростóвковати; ~ kameň розбивáти *áбо* роздрóблёвати *áбо* дробити кáмінь; ~ okná розбивáти óкна/óблакы; ~ atómy *fyz.* росщіпити áтомы **2** (*hlavu ap.*) розбивáти **3** (*ničiť*) розбивáти, нíчіти, знóшовати, опотрéблёвати **4** *pren.* (*kaziť*) розбивáти, недотримовати, нíчіти; (*schôdzu*) змарнити **5** *pren.* (*narúšať*) нарушáти, розбивáти, нíчіти, змарнити; ~ stranu розбивáти пáртію

rozbíj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** розбивáти ся, ламáти ся **2** (*ničiť sa*) знíчіти ся, змарнити ся; тóргати ся; знóшовати ся

roz//biť -bije -bijú *dok.* **1** (*na kusy*) розбити, роздробити, розламáти, знíчіти; ~ kameň розбити *áбо* роздробити кáмінь; ~ okno розбити óкно/óблак; ~ vajce розбити яйце; ~ atóm *fyz.* росщіпити áтом **2** (*poraniť*) розбити, поранити; ~ hlavu, nos розбити гóлову, ніс **3** (*zničiť*) розбити, потóргати, ростóргати; ~ obuv розбити *áбо* потóргати *áбо* зносити óбув; ~ odev потóргати *áбо* выносити облечíня; ~ klavír розбити клáвір; ~ cestu розбити дорóгу **4** *pren.* (*prekaziť*) розбити, нарýшыти; знíчіти; ~ niečie plány нарýшыти *áбо* знíчіти дачії пля́ны; ~ schôdzu нарýшыти зíбраня **5** *pren.* (*narušiť*) нарýшыти, розбити; ~ jednotu нарýшыти *áбо* розбити єдність; ~ manželstvo розбити родинý *áбо* побрáтых **6** (*poraziť*) розбити, знíчіти; ~ nepriateľskú

armádu розбити армáду неприятеля; ~ súpera розбити протíвника

roz//biť sa -bije sa -bijú sa *dok.* **1** розбити ся, розламáти ся; ~ sa na kusky розбити ся на фáлаткы *áбo* кýскы **2** (*zničiť sa*) розбити ся, рострепáти ся, потóргати ся • dotiaľ chodí krčah po vodu, kým sa nerozbije [*prísl.*] дóты хóдить дзбанóк по вóду, пóкы не розóбє ся; звыкнув *áбo* научів ся дзбанóк по вóду ходити, там ёмý і гóлову одламáли

rozbol//ieť -í -ia *dok.* розболíти ся; ~ela ma hlava мéне розболíла гóлова

rozbombard//ovať -uje -ujú *dok.* розбомбардовáти

rozbor -u *m* рóзбір, анáліз; robiť ~ politickej situácie робити анáліз політíчной сітуáціх, проаналізовáти політíчну сітуáцію; ~ básne рóзбір *áбo* анáліз стихá; vetný ~ *gram.* рóзбір *áбo* анáліз речíня; slovný ~ морфолоґíчный анáліз

rozbor//iť -í -ia *dok.* збýряти, розбýряти; розбити

rozbrázd//iť -i -ia *dok.* зробити борозды, ярочкы *на дачім*; розрыти; ~ zem зробити ярочкы на зéмлі, розрыти зéмлю; ~ hladinu vody розбороздити пóверх вóды

rozbriežd//iť sa -i sa *dok. neos.* розвиднíти ся

rozbroj -a *m* звáда, гáдка, конфлíкт, незгóда; гнів; rodinný ~ конфлíкт в родині; robiť ~e a) быти причíнов гáдок; б) (*medzi nekým*) незгóда *кóго з кым*

rozbúr//ať -a -ajú *dok.* розбýряти, збýряти; ~ starý dom збýряти стáрый дім

rozbúren//ý **1** розбурéный, бурливый; ~é more бурливе мóре; ~é živly бурлива сітуáція; ~á krv розгорячéна кров **2** *pren.* знепокоєный, взрушéный, доятый; ~é vášne бурлива запалéность *áбo* горливость **3** бурливый; ~ život бурливый жывот; ~é časy бурливы часы **4** рýшный; неспокíйный, зуривый; ~ dav неспокíйна мáса; ~ úľ знепокоєный ýлій

rozbúr//iť -i -ia *dok.* **1** взбýрити, розбýрити; vietor ~il more вíтор взбýрив мóре; ~ hladinu розбýрити пóверх вóды **2** взрушыти, знепокоїти, подраждити; роспалити, напалити **3** роззýрити; знепокоїти; ~ úľ знепокоїти ýлій

rozbúr//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** взбýрити ся, зволновáти ся **2** (*o človeku a jeho citoch*) взрýшыти ся, подраждити ся

rozbúš//iť sa -i sa -ia sa *dok.* (*o srdci*) розбушыти ся, зачати прýдко бити *áбo* бýхати

rozbušk//a -y *ž voj. tech.* рóзбушка, (запáлюючій) кáпсель

rozcítený розжалéный, взрýшеный, доятый, чýючій ся смýтні

rozcít//iť sa -i sa -ia sa *dok.* розжалостити ся, взрýшыти ся, быти взрушéным *áбo* доятым

rozcitlivený **1** розжалощéый, взрýшеный, доятый **2** (*citlivý*) жалостливый

rozcitliv//ieť sa -ie sa -ejú sa *dok.* розжалити ся, взрýшыти ся, дояти ся

rozcuchaný росстрапачéный (*о вóлосах*)

rozcvič//iť -í -ia *dok. šport.* розрушáти; ~ svalstvo розрушáти мускýлы

rozcvič//iť sa -í sa -ia sa *fok. šport.* розрушáти ся, порозгынáти ся

rozcvičk//a -y *ž* розрýшка, зарядка; ranná ~ зарядка *áбo* розрýшка

rozčarovan//ie -ia *s* росчаровáня, склáманя

rozčar//ovať -uje -ujú *dok.* росчаровáти, склáмати

rozčar//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* росчаровáти ся, склáмати ся

rozčer//iť -í -ia взволновáти, розвірити вóлны (на óзері); ~ hladinu vody взволновáти пóверьх вóды

rozčert//iť sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.* росчортити ся, назлостити ся, нагнíвати ся, россердити ся, роззýрити ся

rozče//sať -še -šú *dok.* росчесáти (*вóлосы*)

rozčes//núť -ne -nú *dok. expr.* росщіпити, росколóти (*наполовину, надвóє*)
rozčes//núť sa -ne sa -nú sa *dok. expr.* росщіпити ся, росколóти ся (*наполовину, надвóє*)
rozčesnutý *expr.* росщіпéный, росколóтый (*наполовину, надвóє*)
rozčítank//a -y *ž* рікáнка; detská ~ дітьска рікáнка
rozčlen//iť -í -ia *dok.* росчленити, розділити
rozčleňovac//í: ~ie číslovky *gram.* розділюючі *áбо* громáдны чіслóвникы
rozčúlen//ie -ia *s* афéкт, подраждíня, роззурíня, взрушíня; triasť sa od ~ia трясти ся од взрушíня
rozčúlený назлощéный, нагнíваный, намосурéный, напалéный
rozčúl//iť -i -ia *dok.* назлостити, нагнівати, намосурити, напалити
rozčúl//iť sa -i sa -ia sa *dok.* назлостити ся , нагнівати ся, напалити ся, хмýрити ся
rozčúľ//ovať -uje -ujú *nedok.* злостити, гнівати, напáлёвати, драждити
rozčúľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* злостити ся, гнівати ся, драждити ся
rozd//ať -á -ajú *dok.* **1** роздати; ~ peniaze chudobným роздати пінязі худóбным; ~ poštu роздати пóшту **2** (*darovať*) подаровáти **3** *kart.* здати, роздати
rozdáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** роздавáти **2** (*darovať*) даровáти, подаровáти **3** *kart.* здавáти, роздавáти ● ~ údery роздавáти удáры; ~ rozum(y) давáти рáды, поýчовати
rozdel//iť -í -ia *dok.* **1** розділити, розбити; ~ na dve časti розділити на дві чáсти; ~ na skupiny розбити *áбо* розділити на дві ґрýпы; ~ majetok розділити маєток **2** розділити; ~ úlohy розділити задáчі; ~ poštu розділити пóшту; ~ si sily розділити свої силы **3** (*odlúčiť*) одділити, розділити, роздвоїти; osud nás ~il óсуд нас розділив
rozdeľovac//í розділюючій; ~ie znamienko знак розділíня, розділюючій знак
rozdeľovač -a *m tech.* розділёвач *м*; ~ prúdu (*v aute*) розділёвач запáлёваня
rozdeľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** розділёвати, розбивáти; ~ na skupiny розбивáти на ґрýпы **2** ~ úlohy розділёвати задáчі; ~ poštu розділёвати пóшту **3** (*odlučovať*) роспóёвати, оддíлёвати, розділёвати, роздвóёвати
rozdeľovň//a -ne *ž* розділёвня
rozdeľovník -a *m* **1** (*znamienko*) знак розділíня **2** росподілюючій список; ~ honoráru ознамíня о выплáчовані гонорáру
rozdiel -u *m* **1** рóзділ; časový ~ часóвый рóзділ; vekový ~ вікóвый рóзділ **2** (*odlišnosť*) рóзділ, розлишованя; na ~ od niečoho на рóзділ од дачóго **3** *mat.* рóзділ; ~ dvoch čísel рóзділ двох чісел ● všetci bez ~u вшыткы без рóзділу; robiť ~ medzi niečím робити рóзділ мéджі дачім
rozdieln//y розділный, одлишный, іншый, інáкшый; ~ vek одлишный вік; ~e názory розділны пóгляды; ~e povahy одлишны харáктеры; to sú dve ~e veci тоты суть дві цáлком іншы річі
rozdrap//iť -í -ia *dok.* **1** ростóргнути, розорвáти; ~ nohavice ростóргнути ногавіці; ~ list ростóргнути письмо **2** *hovor. expr.* растворити, отворити; ~ dvere растворити двéрі; ~ oči отворити óчі ● ~í ma (*od zlosti*) я пýкну од злóсти; ide si pľúca ~ він кричíть на пóвне гóрло
rozdrap//ovať -uje -ujú *nedok. expr.* отваряти, ростваряти
rozdrap//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. expr.* **1** ростóрговати ся, тóргати ся **2** *hovor. expr.* росшмáрёвати ся, хвалити ся, вытяговати ся; роскриковати ся
rozdráždený нагнíваный, назлощéный
rozdrážd//iť -i ia *dok.* **1** подраждити; ~ nerv подраждити нерв **2** (*rozhnevať*) подраждити, нагнівати
rozdriap//ať **1** ростóргати, потóргати, розорвáти **2** (*podriapať*) росшкрябати, дошкрябати
rozdriemaný *expr.* розоспáтый, задриманый, дримлячій

rozdroben//ý **1** роздробéный, розбитый; ~ kameň роздробéный кáмінь **2** *expr.* роздробéный, роскускованый, роспорошéный; ~á pôda роздробéна зéмля; ~ výroba роздробéна выроба; ~é sily роздробéны силы

rozdrob//iť -í -ia *dok.* **1** роздробити, розбити, роскыршыти **2** роздробити, поділити, роскусковáти, поділити на méншы чáсти, роспорошыти; ~ výrobu роздробити выробу

rozdrúzg//ať -a -ajú *dok.* розбити, поламáти, розламáти, роздрýзґати

rozdrv//iť -í -ia *dok.* **1** розбити, роздробити, ростовчі, розмолóти; ~ kamene роздробити каміня; ~ orech ростовчі óріх **2** *expr.* розбити, розламáти, поламáти, рострепáти, роздрýзґати **3** (*porazit*) розбити, перемочі, роспорошыти, знічіти; ~ nepriateľa розбити неприятеля

rozdúch//ať -a -ajú *dok.* **1** роздýти; ~ vatru роздýти огéнь **2** *pren.* выкликати, роздýти, підпалити; ~ vojnový požiar підпалити огéнь вóйны, роздýти огéнь вóйны; ~ spor розвірити конфлікт *áбо* спор

rozdup//ať -e -ú *dok.* ростóптати

rozdur//iť -í -ia *dok. expr.* розогнáти, порозганяти, одогнáти

rozdvojený **1** роздвоєный, розділéный **2** *pren.* роздвоєный; ~ život роздвоєный жывот

rozdvoj//iť -í -a *dok.* **1** роздвоїти, розділити **2** розлучіти, одділити, одтóргнути (єдного од дрýгого); osud nás ~il óсуд розлучів нас **3** одділити, одтóргнути, розорвáти (од сéбе двох биючіх ся)

rozfúk//ať -a -ajú *dok.* **1** роздýти (*на вшыткы бóкы*) **2** (*oheň*) роздýти, роспалити

rozgajdaný *expr.* неогрáбаный, неуправéный, неоґáбаный

rozglej//iť sa í sa -a sa *dok.* розліпити ся, росклеїти ся

rozgniav//iť -i -ia *dok.* роспучіти, задусити

rozgurážený *hovor.* **1** нагніваный, назлощéный; посмілéный **2** (*podnapitý*) піднапитый, підґуражéный, розвеселéный

rozguráž//iť sa -i sa -ia sa *dok. hovor.* посмілити ся, достáти одвáгу

rozhádzan//ý **1** розошмáреный, розметáный; ~é šaty розметáны лáхы; ~á posteľ розошмáрена пóстіль **2** *hovor.* нафýканый, розгарáный, невырівнаный, непорядный

rozhá//dzať -dže -džu *dok.* **1** розметáти, росшмáрити; ~ piesok розметáти пісóк **2** (*uviesť do neporiadku*) розметáти, росшмáрити; ~šaty розметáти лáхы; ~ hračky розметáти грáчкы **3** *hovor.* (*minúť*) розметáти, порозмітовати, промарнити; ~ peniaze розметáти *áбо* поросшмáрёвати *áбо* промарнити *áбо* минути пінязі **4** *hovor.* (*rozbúrať*) розобрáти, збýряти, розбýряти, розбити; ~ základy розобрáти фундамéнты **5** *hovor. expr.* вывести із рівновáгы, знепокоїти, нагнівати; mňa nič nerozhádže мéне ніч не выведе з рівновáгы *áбо* не нагнівать ● ~ si to s niekým погнівати ся з дакым

rozhadzovač -a *m* розмітовач *м*; ~ hnoja розмітовач гнóя

rozhadz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** росшмáрёвати, розмітовати; ~ seno, hnoj розмітовати сіно, гній **2** (*robiť neporiadok*) розмітовати, росшмáрёвати **3** *hovor.* розмітовати, рострачáти, росшмáрёвати, промáрнёвати, марнити; ~ peniaze розмітовати *áбо* рострачáти *áбо* марнити *áбо* росшмáрёвати пінязі **4** *hovor.* (*rozoberať*) роз(о)берáти, бýряти, розбивáти ● ~ rukami розмáховати рукáми

rozhadz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor.* нафýковати ся, вытяговати ся, задерáти ніс

rozhajdák//ať -a -ajú *dok. hovor. expr.* розгайдáкати, промарнити, пролумповáти, росшмаряти

rozhalenk//a -y *ž* сорóчка з одкрытым ґáліром

rozhalen//ý **1** одкрытый, обнажéный, розопнýтый; ~á hruď обнажéны грýди **2** одкрытый; ~á košeľa сорóчка з одкрым ґáліром; ~ golier одкрытый ґáлір

rozhal//iť -í -ia *dok.* **1** одкрыти, обнажыти, розопнýти **2** (*rozopäť*) розопнýти, одкрыти

rozháň//ať -a -ajú *nedok.* розганяти; ~ dav розганяти мáсы; vietor ~a mračná вíтор розгáнять хмáры

rozháň//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** (*rukou*) розмáховати ся, замáховати ся **2** (*naberať rýchlosť*) розганяти ся

rozháran//ý непорядный, опущéный, неутíшный, *aj pren.* розбитый; ~ život розбитый жывот; ~é pomery неутíшны одношíня; ~ človek опущéный чоловíк; ~á hra *šport.* непорядна гра

rozhár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* розгóрёвати ся, роспáлёвати ся

rozhegan//ý роскываный, розбитый, розгéґаный

rozheg//ať -á -ajú *dok.* роскывати, розбити, розгéґати

rozheg//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* роскывáти ся, розгéґати ся

rozhľad -u *m* **1** выгляд; видно, вíдіти; odtiaľ je dobrý ~ po okolí óдты дóбрый выгляд наокóло, óдты дóбрі видно *áбо* вíдіти наокóло **2** кругозóр; človek so širokým ~om чоловíк з шырóкым кругозóром

rozhľadený мáючій шырóкый круг знáлостей, барз учéный, мудрый, скусéный; ~ človek чоловíк з шырóкыми(а) знáлостями; ~ politik далекозрáкый полíтік

rozhľad//ieť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** розглянути ся, пообзерáти ся; ~ sa po okraji розглянути ся наокóло **2** розглянути ся, познакомити ся; ~ sa po gazdovstve розглянути ся по ґаздíвстві, познакомити ся з ґаздíвством **3** (*v očiach*) звыкнути на темнотý

rozhľad//ňa -ne *ž* розглядня *ж*

rozhlas -u *m* рáдіо *c*; počúvať ~ слýхати рáдіо; hovoriť do ~u говорити *áбо* выступáти в рáдіу; pracovať v ~e робити в рáдіу

rozhlás//iť -i -ia *dok.* розголосити, росхырити

rozhlasov//ý *príd. k* **rozhlas; ~**é zariadenie заряджíня рáдіа; ~á stanica радіостанíця; ~ prijímač рáдіо; ~ orchester орхéстер рáдіа; ~ pracovník робóтник рáдіа; ~á hra а) радіопєса; б) радіоінсценáція; ~á reportáž радіорепортáж; ~ poslucháč радіослýхаючій

rozhlod//ať -á -ajú *dok.* розглодати, знічíти

rozhnevaný нагнíваный, назлощéный, злóстный, напалéный

rozhnev//ať -á -ajú *dok.* нагнíвати, назлостити, напалити

rozhnev//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* нагнíвати ся, назлостити ся, напалити ся

rozhodc//a -u *m práv. šport.* сýдця

rozhodcovsk//ý судцíвскый; ~á komisia судцíвска комíсія; ~á píšťalka судцíвска піщáлка

rozhod//iť -í -ia *dok.* **1** росшмáрити, розметáти **2** (*rukami*) ростягнýти **3** *hovor.* ростóргнути; kotol ~ilo котéл ростóргло • ide ho~ od zlosti ідé ёгó ростóргнути од злóсти

rozhodne *prísl.* **1** катеґорíчні, некомпромíсні **2** (*ako replika*) íсто, наíсто, óзай, наóзай, набéтон, без рéчі, стопроцéнтні

rozhodnos//ť -ti *ž* рішýчость *ж*

rozhod//núť -ne -nú *dok.* **1** *o čom i bezpredm.* рішыти *што*, вынести рішíня *о чім*; ~ o niečom osude рішыти о дачіїм óсуді **2** *čo* россудити; ~ spor россудити конфлíкт **3** *o čom* до пéреду рішыти *што*; ~ o výsledku, víťazstve до пéреду рішыти о резултáті • ~ boj vo svoj prospech до пéреду рішыти во свій ýспіх

rozhod//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** рішыти ся, прияти рішíня; ~ol som sa odcestovať я рішыв одыйти **2** *pre koho, čo* выбрати *кóго, што*; дати пéршість *кóму, чóму*, застáвити ся *на кім, чім*

rozhodnut//ie -ia *s* **1** рішíня; z vlastého ~ia на влáстне рішíня; dozrelo v ňom ~ie в нім дозрíло рішíня; zmeniť svoje ~ змінити

своє рішіня; ~ padlo v poslednej minúte zápasu послідня минýта рішыла результáт стрітнýтя **2** (*výnos*) рішіня, постановліня; prijať ~ прийняти рішіня; ~ súdu рішіня сýду

rozhodnutý рішывшый ся; som pevne ~ urobiť to я твéрдо рішыв зробити тотó

rozhodn//ý **1** рішáючій, рішýчій; ~á chvíľa рішáючій *áбо* рішýчій момéнт; рішáюча *áбо* рішýча минýта; ~é slovo рішáюче слóво; urobiť ~ krok зробити рішáючій *áбо* рішýчій крок **2** рішýчій, категорíчный; ~ človek рішýчій чоловíк; ~ protest рішýчій *áбо* катеґорíчный протéст

rozhod//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *o čom i bezpredm.* рішáти *што*; вынести рішíня *áбо* постановліня *о чім*; рішáти *што* **2** *čo* рішáти; ~ spor рішáти спор *áбо* конфлíкт **3** *o čom* до пéреду рішáти, рішыти *што*; ~ o výsledku до пéреду знáти результáт **4** *šport.* судити стрітнýтя; ~ futbalový zápas судити фотбалóве стрітнýтя

rozhod//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** рішáти ся, принимáти рішíня **2** *pre koho, čo* выберáти *кóго, што,* давáти пéршість *кóму, чóму*, роздýмовати *на чім, о чім*, увáжовати *о чім*

rozhodujúc//i рішáючій, рішýчій; ~ moment рішáючій *áбо* рішýчій момéнт; ~ zápas рішýче стрітнýтя *áбо* запасíня; ~a úloha рішýча роль; ~ hlas (*pri voľbách*) вырíшуючій гóлос

rozhojd//ať -á -ajú *dok.* росколысáти, розгóйдати; ~ hojdačku розгóйдати гóмбалку; ~ zvon росколысáти дзвін

rozhorčen//ie -ia *s* побурíня, нагнíваня; búrka ~ia бýря нагнíваня; vzbudiť ~ выкликати побурíня

rozhorčený **1** побýреный, нагнíваный, назлощéный; ~ dav побýрены мáсы; ~ hlas нагнíваный, пóвный гнíву гóлос; ~ boj страшный *áбо* зуривый бой

rozhorč//iť -í -ia *dok.* побýрити, нагнíвати, назлостити, напалити

rozhorč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* побýрити ся, нагнíвати ся, назлостити ся, напалити ся

rozhor//ieť sa -í sa -ia sa *dok.* розгорíти ся

rozhorúčen//ý **1** розогрíтый, роспалéный, горячíй; ~ vzduch розогрíтый вóздух **2** розгорячéный, горячíй; ~é čelo горяче чолó; ~á hlava горяча гóлова

rozhorúč//iť sa -i sa -ia sa *dok.* розогрíти ся, загрíти ся

rozhost//iť sa -í sa -ia sa *dok.* усадити ся, розложыти ся, розмістити ся; настáти; na tvári sa mu ~il široký úsmev на ёгó твáри указáв ся *áбо* настáв шырóкый ýсмів; ~ilo sa ticho настáло тихо

rozhovor -u *m* бісíда, дебáта, реч, діскýсія, інтервю; srdečný ~ сердéчна *áбо* приятельска бісíда; súkromný ~ осóбна дебáта; vážny ~ серьёзна діскýсія; dať sa do ~u вступити до дебáты *áбо* до діскýсії, дати ся до рéчі; nadviazať ~ надвязáти бісíду, розговорити ся; telefonický ~ бісíда по телефóні; poskytnúť niekomu ~ дати інтервю дакóму

rozhovor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** розговорити ся, розбісідовáти ся **2** *o čom* зачати говорити *áбо* бісідовáти; забісідовáти ся, заговорити ся; ~il sa o svojich plánoch розговорив ся о своїх плáнах

rozhrab//ať -e -ú *dok.* розгрáбати, розгорнýти; ~ zem розгрáбати зéмлю; ~ popol розгорнýти пóпіл

rozhranič//iť -í -ia *dok.* розгранíчіти, розділити

rozhran//ie -ia *s* гранíця, мéджа, розгранíчіня; ~ medzi lesom a stenou гранíця мéджі лíсом і стінóв; na ~í storočí на гранíці вікíв; dejinné, historické ~ істoрíчна гранíця; byť na ~í života a smrti быти на гранíці жывóта і смéрти; ~ vôd *geogr.* водорóзділ

rozhrešen//ie -ia *s cirk. aj pren.* одпущíня гріхíв; dať ~ одпустити гріхы

rozhr//núť -ne -nú *dok.* **1** одтягнýти, ростягнýти; ~ záclonu, oponu ростягнýти фіргáнґ, зáнавес; ~ konáre ростягнýти

конарі **2** ~ pahrebu розгорну́ти ва́тру; ~ zem розгорну́ти зе́млю

rozhryz//núť -ne -nú *dok.* розгрысти, перегрысти

rozhrýz//ť -ie -ú *dok.* розгрысти, розжу́вати

rozhuck//ať -á -ajú *dok.* подраждити, нагу́цкати *aj pren.*; ~ psa подраждити *а́бо* нагу́цкати пса

rozhúp//ať -e -u *dok.* росколыса́ти, розго́мбати, розго́йдати

rozhúp//ať sa -e sa -u sa росколыса́ти ся, розго́мбати ся, розго́йдати ся

rozhýb//ať -e -u *dok.* **1** приве́сти до погыну́ня *а́бо* до руша́ня; ~ kolesá strojov приве́сти до погына́ня ко́леса машын **2** (*rozhúpať*) розруша́ти; росколыса́ти; ~ člnok росколыса́ти ло́дьку **3** *pren.* росколыса́ти, розго́йдати, актівізова́ти *nedok. dok.*; ~ masy актівізова́ти ма́сы **4** знепокої́ти, взру́шыти, выбурцовати; to ~alo obecenstvo тото́ выбурцовало пу́бліку **5** (*rozcvičiť*) ~ svalstvo розруша́ти муску́лы; ~ telo розруша́ти ті́ло

rozhýb//ať sa -e sa -u sa *dok.* **1** прийти до погына́ня; погну́ти ся; vlak sa ~al влак погну́в ся **2** росколыса́ти ся; čln sa ~al ло́дька росколыса́ла ся *а́бо* погну́ла ся **3** *pren.* росколыса́ти ся; ожывити ся; život sa znovu ~al жывот зно́ва закыпі́в **4** (*rozcbičiť sa*) розруша́ти ся, зробити розру́шку

rozchádz//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* росходити ся; hostia sa ~ajú го́сті росхо́дять ся; mračná sa ~ajú хма́ры росхо́дять ся; naše názory, záujmy sa ~ajú на́шы по́гляды, інтере́сы росхо́дять ся; opuchlina sa ~a опухлина росхо́дить ся **2** *s kým i bezpredm.* (*lúčiť sa*) росходити ся, одыйти єде́н од дру́гого **3** *s kým i bezpredm.* (*prerušovať styky*) росходити ся, порва́ти **4** (*o šatách*) вылиза́ти, лі́знути

rozchlp//iť -í -ia *dok.* роспустити, росплє́сти, росстрапатити; ~ vlasy роспустити во́лосы

rozchod -u *m* **1** (*odchod*) ро́сход, росходжі́ня **2** *voj.* (*povel*) розыйти ся **3** (*rozlúčka*) розлу́ка **4** (*prerušenie stykov*) розыйджі́ня (*двох людéй про незго́ды*); ~ so ženou розыйджі́ня з женóв **5** *tech.* шырька хóду коляйні́ць *а́бо* штрéкы *zastar.*; ~ kolies шырька хо́ду ко́лес (*а́вта*); ~ koľajníc шырька влако́вой коляї *а́бо* штре́кы

rozchod//iť -í -ia *dok.* (*topánky*) росходити

rozchod//iť sa[1] -í sa -ia sa *dok.* росходити ся, розыйти ся

rozchodiť sa [2] *p.* **rozchádzať sa**

rozchýr//iť -i -ia *dok.* *čo* розголосити *што*, росширити *а́бо* розне́сти *а́бо* росхырити слу́хы *о чім*

rozchýr//iť sa -i sa -ia sa *dok.* розне́сти ся, росширити ся, росхырити ся; ~ilo sa, že ... пі́шли *а́бо* росширили ся слу́хы *а́бо* чуткы, же ...

rozchyt//ať -á -ajú *dok. expr.* **1** (*vykúpiť*) розобра́ти, покупити; tovar rýchlo ~ali това́р скóро розобра́ли **2** (*rozkradnúť*) роскра́сти, побра́ти; ~ majetok роскра́сти *а́бо* побра́ти маєток

rozihran//ý **1** розогра́ный, розогра́вшый ся, розбуйне́ный, бу́йный; ~é deti розогра́вшы ся ді́ти **2** *pren.* весе́лый, жывый, гунцу́цькый; ~ pohľad весе́лый по́гляд; ~é oči весе́лы *а́бо* гунцу́цьскы óчі

rozihr//ať -á -ajú *dok. expr.* розвеселити, нара́довати, повзбудити, запалити ● ~ niekomu krv, žilky запалити кров в дачі́їх жылах

rozihr//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* (*o deťoch*) розогра́ти ся, розвеселити ся, нара́довати ся, ожыти ● žilky sa mu ~ali в нім ка́жда жылка розогра́ла ся

roz/isť sa -íde sa -ídu sa *dok.* **1** *v rôzn. význ.* розыйти ся; ~ do sveta розыйти ся по сві́ті; hostia sa ~išli го́сті розыйшли ся; hmla sa ~išla гмла *а́бо* мо́лга розыйшла́ ся *а́бо* ростягла ся; opuchlina sa ~išla опухлина розышла́ ся *а́бо* стратила ся; súperi sa ~išli s nerozhodným výsledkom проті́вникы розыйшли ся з нері́шу́чім резулта́том **2** *s kým i bezpredm.* (*rozlúčiť sa*) розыйти ся; роспа́сти ся; ~ sa navždy розыйти ся навсé, одобра́ти ся єде́н од дру́гого; ~

sa v dobrom розыйти ся по-дóброму *áбо* в дóбрім **3** *s kým i bezpredm.* (*prerušiť styky*) розыйти ся, перестáти стрічáти ся, розвéсти ся, перестáти жыти вєдно; ~ sa so ženou розыйти ся *áбо* розвéсти ся з женóв **4** (*o šatách*) роспáсти ся, розлетíти ся, потóргати ся

rozjaren//ý весéлый; жывый; роскóшный, бýйный; ~é deti роскóшны дíти; ~é tváre весéлы лиця; ~é oči весéлы óчі; ~á nálada весéла атмосфéра

rozjar//iť sa -í sa -ia sa *dok.* розвеселити ся, нарáдовати ся, розогрáти ся; tváre sa ~ili лиця розвеселили ся

rozjasn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* розяснити ся; *neos.* розвиднíло ся; obloha sa ~ila нéбо розяснило ся, розвиднíло ся; v hlave sa mi ~ilo в гóлові мі розяснило ся *áбо* прояснило ся; tvár sa mu ~ila тварь ёгó повеселíла

rozjašen//ý *expr.* поплашéный, нерозвáжный, нерозýмный; гунцýцькый; ~é deti поплашéны *áбо* гунцýцькы дíти

rozjatren//ý болявый, незагоєный; отворéный; ~á rana незагоєна рáна; ~é city *pren.* подраждéны *áбо* поплашéны чýвства

rozjatr//iť -í -ia *dok.* подраждити, вскыпíти; ~ ranu подраждити рáну; ~ dušu *pren.* подраждити душý

rozjatr//iť sa -í sa -ia sa *dok.* подраждити ся, знепокоїти ся, взрýшыти ся, нагнíвати ся, напалити ся

rozjazd -u *m* розбігнýтя (*машыны*)

rozjazd//a -y *ž šport.* рóзбіг, забігнýтя

rozjazdov//ý: ~á dráha розбігóва дрáга

rozjím//ať -a -ajú *nedok.* роздýмовати, розмышляти, увáжовати, медітовáти

rozkalkul//ovať -uje -ujú *dok.* розраховáти, зробити калкулáцію; росподілити; ~si čas роскалкуловáти свій час

rozkamarát//iť sa -i sa -ia sa *dok. hovor.* роскамаратити ся, знеприятелити ся, погнíвати ся, перестáти камаратити ся

rozkašl//ať sa -e sa -ú sa *dok.* роскáшлати ся, закáшлати ся

rozkaz -u *m* **1** наряджíня, приказ, установлíня, рóсказ; vydať ~ выдати рóсказ *áбо* приказ *áбо* наряджíня; splniť ~ выповнити приказ; na niečí ~ на приказ дакóго, на дачíй рóсказ **2** *admin.* рóсказ; armádny ~ рóсказ армáды; denný ~ *voj.* а) наряджíня на день, дéнный рóсказ; б) приказ армáды; bojový ~ боёвый рóсказ; povolávací ~ позывáючій рóсказ (до воєньской слýжбы); cestovný ~ путёвый приказ; platobný ~ вызва на заплачíня пінязей

rozká//zať -že -žu *dok.* **1** обїднáти, заказáти, приказáти *nedok. dok.* **2** (*v reštaurácii*) ~ si obed, večeru обїднáти собí óбід, вечéрю

rozkazovac//í росказóвый; ~ tón росказóвый тон; ~ spôsob *gram.* росказóвый спóсоб, імператів

rozkazovačný пановáчный, роскáзуючій, комáндуючій; ~ hlas пановáчный гóлос

rozkaz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** роскáзовати, прикáзовати, давáти приказы, рáдити *nedok. dok.* **2** (*v reštaurácii*) обїднáти, заказáти **3** *komu* комáндовати

rozklad -u *m* **1** *chem. fyz.* розложíня, рóспад; ~ rádioaktívnych prvkov радіоактівный рóспад **2** (*hnitie*) ~ mŕtvoly розложíня мертвóго *áбо* трýпу **3** розложíня; рóспад; ~ spoločnosti розложíня óбщности; morálny ~ морáлне розложíня

rozkladac//í роскладáючій; ростягуючій, розоберáючій; ~ia posteľ роскладáюча пóстіль, роскладáчка (*hovor.*)

rozklad//ať -á -ajú *nedok.* **1** (*klasť*) роскладáти; розоставляти; розміщовати; ~ veci po stole роскладáти рíчі по стóлі **2** *odb.* (*na časti*) роскладáти, розбиваáти; ~ bielkoviny роскладáти білкы; ~ silu *fyz.* роскладáти силу; ~ číslo *mat.* роскладáти чíсло **3** (*niečo zložené*) роскладáти, ростяговати; ~ stôl ростяговати стіл; ~ stan роскладáти *áбо* розбивáти стан **4** (*rozprestierať*) роспростерáти; ~ obrus

роспростерáти óбрус **5** (*rozoberať*) розберáти, роспóёвати **6** (*spôsobovať rozklad, hnitie*) роскладáти, казити **7** *pren.* роскладáти; деморалізовáти, казити; ~ kolektív роскладáти колектíв; ~ armádu роскладáти армáду **8** *hovor.* (*vysvetľovať*) росшырёвати ся; naširoko ~ niečo росшырёвати ся о дачíм • ~ oheň роскладáти огéнь; ~ rukami розмáховати, ґестікуловáти рукáми

rozklad//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** (*s vecami*) роскладáти ся, розміщовати ся, ~ sa na stole роскладáти ся на стóлі **2** (*na časti*) роскладáти ся; розбивáти ся, роспадáти ся **3** (*hniť*) роскладáти ся, гнити **4** *pren.* роскладáти ся, загнивáти, надгнивáти, казити ся **5** (*rozprestierať sa*) роспростерáти ся, простерáти ся **6** (*o niečom zloženom*) роскладáти ся, ростяговати ся

rozkladn//ý *príd.* *k* **rozklad 2, 3;** ~ proces процéс розложíня *áбо* рóспаду; ~é produkty продýкты розложíня *áбо* рóспаду; ~ vplyv роскладáючій вплив; ~ živel роскладáючій елемéнт

rozklep//ať -e -ú *dok.* **1** росклепáти, роспляскати; ~ nit росклепáти ніт **2** выклепати; ~ mäso выклепати мясо

rozklop//ať sa -e sa -ú sa *dok.* (*o srdci*) прýдко бýхати, бити; srdce sa mu ~e сéрдце розбýхать ся ёмý

rozkmá//sať -še -šú *dok.* *expr.* ростóргати, потóргати; потрепáти

rozkmit//ať -á -ajú *dok.* розвібровáти, росколысáти, розгóйдати, розгóмбати

rozkmit//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* розвібровáти ся, росколысáти ся, розгóйдати ся, розгóмбати ся

rozkmotr//iť sa -í sa -ia sa *dok.* *hovor.* роскмотрити ся, роскамаратити ся, знеприятелити ся, погнíвати ся

rozkní//sať sa -še sa -šu sa *dok.* розрушáти ся, роскывати ся

rozkol -u *m* *cirk.* *hist.* *polit.* роскóл; vyvolať ~ выкликати роскóл; ~ v strane роскóл в пáртії

rozkolemb//ať -á -ajú *dok.* росколысати, розгомбати

rozkolísan//ý **1** росколысáный, розгóмбаный; ~ zvon росколысáный дзвін **2** *pren.* нестабíлный, лабíлный, мінливый; ~é ceny нестабíлны ціны; ~á norma spisovnosti мінлива нóрма літературного языкá

rozkolis//ať -še -šu *dok.* **1** росколысáти **2** *pren.* поволити, змірнити

rozkolník -a *m* роскóлник, розбивáч

rozkonárený росконарéный, кошáтый, роскошачéный; ~ strom росконарéный стром

rozkonár//iť sa -i sa -ia sa *dok.* росконарити ся, роскошатити ся

rozkop//ať -e -ú *dok.* роскопáти, розрыти; ~ záhradu роскопáти зáгороду *áбо* сад ~ cestu розрыти *áбо* роскопáти дорóгу

rozkoš -e *ž* рóскіш; потішíня; успокоїня; блажéность; рáдость; нáсолода; telesné ~e тілéсна нáсолода

rozkošatený розконарéный, роскошачéный; ~ strom росконарéный стром

rozkošat//iť sa -í sa -ia sa *dok.* стáти росконарéным, росконарити ся, роскошатити ся, роспростерáти ся (*о стрóмах*)

rozkošník -a *m* роскóшник; машкыртник; епікурéєць

rozkošný **1** прекрáсный, чудéсный, роскóшный; ~ kraj чудéсна країна; ~ večer прекрáсный *áбо* роскóшный вéчор **2** роскóшный; пóвный нáсолоды; viesť ~ život оддавáти ся нáсолодам, вéсти роскóшный жывот

rozkotúľ//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* **1** роскотуляти ся; роскотуляти ся на вшыткы бóкы; jablká sa ~ali ябка роскотуляли ся на вшыткы бóкы **2** (*o peniazoch*) розыйти ся

rozkrádač -a *m* роскрадáч; odhaliť ~ov štátu одкрыти роскрадачів держáвы

rozkrád//ať -a -ajú *nedok.* роскрадáти, одчýджовати; ~ štátny majetok роскрадáти держáвный маєток

rozkrad//núť -ne -nú *dok.* роскрáсти, пороскрадáти; порозволóчовати; všetko mi ~li вшыткo мі пороскрадáли

rozkráj//ať -a -ajú *dok.* розрíзати, роскраяти; ~ zemiak розрíзати бандýрку ● ani keď sa ~aš хоць прáскниш, хоць потóргаш ся, хоць намáгаш ся як знаш

rozkraj//ovať -uje -ujú *nedok.* розрíзовати, роскраёвати

rozkrič//ať sa -í sa -ia sa *dok.* роскрічáти ся

rozkročen//ý: ~é nohy роскрочéны нóгы; stáť (naširoko) ~ стояти з роскрочéными(а) ногáми

roskroč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* роскрóчіти ся

rozkročmo *prísl.* роскрочéні, з роскрочéными(а) ногáми; sedieť ~ сидíти з роскрочéными(а) ногáми *áбо* роскрочéні

rozkročný: stoj ~ *tel.* розножыти; mierny stoj ~ *tel.* нóгы на шырьку плеч

rozkroj//iť -í -a *dok.* розрíзати, перерíзати (*на половину*)

rozkrok -u *m* **1** позíція тíла з роскрочéными(а) ногáми; urobiť ~ роскрóчіти (з ногáми) **2** (*časť tela*) рóскрок **3** (*na nohaviciach*) роскрочíня

rozkrút//iť -i -ia *dok.* **1** роскрутити; ~ koleso роскрутити кóлесо **2** *hovor.* закрутити, выкручáти (*в тáнці*) **3** розмотáти, роспаковáти, розбалити; ~ balík роспаковáти бáлик

rozkúp//iť -i -ia *dok.* роскупити, розобрáти

rozkúr//iť -i -ia *dok.* **1** запалити, нагрíти, натопити; ~ pec натопити пец; ~ izbu нагрíти хыжу *áбо* íзбу **2** *expr.* (*rozohnať*) выгнати, розогнáти

rozkúskovan//ý поділéный, розділéный, роскусковáный, роздробéный (*на кýскы*); ~é polia роздробéны пóля; ~á hra роздробéна гра, гра з чáстыми(а) перерывами (*по піщáлці сýдці*)

rozkúsk//ovať -uje -ujú *dok.* **1** розбити, роскусковáти, роздробити (*на кýскы*) **2** розбити, розділити; ~ štát розділити держáву; ~ hru *šport.* розбити гру, чáсто перерывáти гру (*сýдцём*)

rozkvet -u *m* **1** рóсквіт; ruža v ~e квітýча рýжа, рýжа росквíтать **2** *pren.* рóсквіт, росквітáня; ~ priemyslu a obchodu рóсквіт прóмыслу і торгíвлі; hospodársky ~ krajiny економíчный рóсквіт країны; byť v ~e tvorivých síl находити ся *áбо* быти в рóсквіті твóрчіх сил

rozkvit//ať -á -ajú *nedok. v rôzn. význ.* росквітáти

rozkvit//núť -ne -nú *dok. v rôzn. význ.* росквíтнути; ruže ~li рýжы росквíтли; stromy ~li стрóмы росквíтли; ~la jar ярь в пóвнім рóсквіті; priemysel ~ol прóмысел развинув ся; dievča ~lo дíвча росквíтло

rozkvitnut//ý росквíтнутый, росквíтшый, квітýчій; ~ strom росквíтнутый стром; ~á záhrada квітýчій сад; ~á ruža квітýча *áбо* росквíтнута рýжа

rozkyd/ať -á -ajú *dok.* **1** розметáти, росшмáрити, ростinnerHTMLрясти; ~ hnoj розметáти гній **2** *expr.* россыпати; розляти; ~ lekvár po stole розляти лéквар по стóлі *áбо* забáбрати стіл заварянинов

rozkypr//iť -í -ia *dok.* покопáти, порылёвáти; поорáти; ~ pôdu покопáти зéмлю

rozkys//núť (sa) -ne (sa) -nú (sa) *dok.* **1** (*o ceste*) накыснути, перекыснути **2** *pren. expr.* (*o zemi*) роскыснути, напучáти

rozkysnut//ý **1** роскыснутый, перекыснутый; ~é cesto перекыснуте тíсто **2** *pren. expr.* бріхáтый, тучный; роскыснутый; ~é telo роскысн уте тíло

rozkýv//ať -a/-e -ajú/-u **1** роскывати, розгóйдати; ~ zvon роскывати дзвін; ~ kyvadlo роскывати мáятник **2** *pren. expr.* роскывати, активізовáти *nedok. dok.* ● si kosti роскывати собí кíстя

rozkýv//ať sa -a/-e sa -ajú/-u sa *dok.* **1** роскывати ся **2** *expr.* (*rozhýbať sa*)

роскывати ся; розыйти ся **3** *pren. expr.* роскывати ся, актівізова́ти ся *nedok. dok.*

rozladen//ý розладжéный *aj pren.*; ~ klavír розладжéный клáвір; ~é rádio розладжéне рáдіо; vrátil sa ~ (*o človeku*) він вернýв ся розладжéный

rozlad//iť -í -ia *dok.* **1** (*hudobné nástroje*) розладити **2** *koho* розладити *кóго*, сказити наладжéность *кóму*

rozlad//iť sa -í sa -ia sa *dok. v rôzn. význ.* розладити ся

rozľahl//ý простóрный, шырóкый, обшырный; ~é námestie шырóка *áбо* велика площáдка; ~ park простóрный *áбо* обшырный парк

rozľah//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** (*o zvuku*) роздати ся, рознéсти ся, зазвучáти; ~ol sa výstrel роздáв ся выстріл; ~ sa zvuky piesne рознéсли ся звýкы співанкы, зазвучáли співанкы; ~ol sa krik розніс ся крик **2** (*na veľkom priestore*) простéрти ся, роспростéрти ся, розложыти ся, ростягнýти ся

rozlám//ať -e -u *dok.* розламáти, порозлáмовати, поламáти, переломити

rozlep//iť -í -ia *dok.* розліпити, рсклеїти *zastar.*

rozlep//iť sa -í sa -ia sa *dok.* розліпити ся, росклёїти ся *zastar.*

rozlept//ať -á -ajú *dok.* **1** розъїсти, розлептáти (*o кіслоті*) **2** *pren.* розложыти, нарýшыти, розбити; ~ stranu розложыти *áбо* розбити пáртію; ~ jednotu нарýшыти *áбо* розбити єдность

rozlet -u *m* взлітнýтя, взліт; рóсквіт, рóзвиток

rozlet//ieť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *v rôzn. význ.* розлетíти ся; vtáci sa ~eli птáхы розлетíли ся; chýr sa ~el po celej krajine хыр розлетів ся по цíлій краïні; šálka padla na zem a ~ela sa na kúsky гóрня упáло на зéмлю і розлетíло ся *áбо* розбило ся на кусóчкы; sane sa ~eli dolu brehom сáнкы розлетíли ся з бéрега **2** *expr.* (*prudko sa otvoriť*) двéрі отворили ся • div sa mi hlava nerozletí гóлова мі прóсто тріскать

rozlež//ať sa -í sa -ia sa *dok.*: ~alo sa mu to v hlave улежáло ся ёмý тотó в гóлові; він продýмав *áбо* обдýмав *áбо* рішыв тотó як трéба

roz//liať -leje -lejú *dik.* розляти

roz//liať sa -leje sa lejú sa *dok. v rôzn. význ.* розляти ся; voda sa ~liala вóда розляла ся; svetlo sa ~lialo po miestnosti світло розляло ся по мíстности; rumenec sa mu ~lial na tvári зачервенáня розляло ся ёмý по твáри, ёгó тварь розляла ся румéнком; pocit šťastia sa mu ~lial v duši ёгó душý залляло щáстя

rozličn//ý **1** різноманíтный, вшелиякый, неєднáкый, нерівнáкый, одлишный; ~é okolnosti різноманíтны обстáвины; ~é farby вшелиякы фáрбы; padali ~é otázky задавáли ся різноманíтны вопрóсы; obchod s ~ým tovarom склеп з різноманíтным товáром **2** (*rozdielny*) неєднáкый, нерівнáкый; máme ~é ciele мáме неєднáкы цíлі

rozlieh//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* (*o zvukoch*) шырити ся (на вшыткы бóкы), розносити ся, озывáти ся, звучáти

roz//liezť sa -lezie sa -lezú sa *dok.* розлíзти ся, поросходити ся, розыйти ся *aj pren. expr.*

rozlíš//iť -i -ia *dok.* розознáти, роспознáти, діференцовáти; розлишыти, одлишыти

rozlišovac//í розознавáючій, роспознавáючій, діференцýючій; розлишуючій, одлишуючій; ~ia schopnosť спосóбность розознавáти *áбо* роспознавáти; ~ znak роспознавáючій знак; ~ia funkcia foném *lingv.* розлишуюча фýнкція фонéм

rozliš//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** розознавáти, роспознавáти, діференцовáти, розлишовати; ~ farby роспознавáти фáрбы; ~ pojmy розознавáти понятя **2** розлишовати; čo ich ~uje? што їх розлишує єднó од дрýгого?, чім одлишують ся од сéбе?

rozloh//a -y *ž* площа́дка *ж*; celková ~ pôdy цілко́ва площа́дка зе́млі; majetok s ~ou desať hertárov маєток мать де́сять гекта́рів

rozlom//iť -í -ia *dok.* розломити, переломити

rozložen//ie -ia *s* розложі́ня, росположі́ня, розміщі́ня; ~ síl розложі́ня сил

rozlož//iť -í -ia *dok.* **1** (*rozmiestniť*) розложыти, ростягну́ти; розоста́вити; розмістнити **2** *odb.* (*na časti*) ~ vodu na kyslík a vodík розложыти во́ду на кісло́ро́д і водоро́д; ~ číslo *mat.* розложыти чі́сло **3** (*niečo zložené*) розложыти, ростягну́ти; ~ stôl ростягну́ти стіл; ~ gauč ростягну́ти ґавч; ~ stan розбити *або* поста́вити стан **4** (*rozprestrieť*) розложыти, роспросте́рти; ~ mapu na stole розложыти ма́пу на сто́лі; nad dedinou noc ~ila svoje krídla *pren.* ніч роспросте́рла свої́ крыла над село́м/вала́лом **5** (*rozobrať*) розобра́ти, ростягну́ти **6** (*spôsobiť rozklad, hnitie*) розложыти, згнити **7** *pren.* розложыти; сказити, дезорґанізова́ти; ~ armádu розложыти арма́ду • ~ oheň розложыти оге́нь *або* ва́тру

rozlož//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** розложыти ся, розмістити ся, розоста́вити ся, ростягну́ти ся **2** (*na časti*) розложыти ся, роспа́сти ся **3** (*zhniť*) роскла́сти ся, згнити **4** *pren.* роскла́сти ся, сказити ся, загнити **5** (*rozprestrieť sa*) роспросте́рти ся, розложыти ся **6** (*pohodlne si sadnúť, rozvaliť sa*) усісти ся, ростягну́ти ся, розвалити ся; ~il sa pohodlne vo svojom kresle приємні усів ся в свої́м кре́слі

rozlúč//iť -i -ia *dok.* розлучі́ти ся, одыйти

rozlúč//iť sa -i a -ia sa *dok.* **1** *s kým* розлучі́ти ся, одобра́ти ся, дати дако́му збо́гом; ~ sa so všetkými розлучі́ти ся зо вшыткыми(а) **2** *s čím* розлучі́ти ся, розыйти ся; ~ sa s rodným mestom розлучі́ти ся з ро́дным містом • môžeš sa s tým ~ мо́жеш з тым розлучі́ти ся; ~ sa so životom розлучі́ти ся з жыво́том

rozlúčk//a -y *ž* лучі́ня, розлучі́ня; одбера́ня; na ~u на розлучі́ня

rozlúčkový розлучко́вый; ~ večierok розлучко́вый ве́чор

rozlučovac//í: ~ie spojky *gram.* протіста́вны *або* адверзаті́вны злу́чникы

rozluk//a -y *ž* **1** розлу́ка; po dlhej ~e по до́вгій розлу́ці **2** *p.* **odluka**

rozlúp//nuť -ne -nu *dok.* росколо́ти, розділити, роздвої́ти, розбити; ~ orech росколо́ти *або* розбити о́ріх; ~ slivku розділити сливку

rozlúsk//nuť -ne -nu *dok.* росколо́ти, розлу́скнути, розбити; ~ orech розлу́скнути о́ріх; ~ struk ростворити стру́чок • ~ tvrdý oriešok роску́сити твердый о́рішок

rozlúšt//iť -i -ia *dok.* **1** уга́днути, одга́днути; рішыти; ~ krížovku рішыти крижо́вку; ~ hádanku одга́днути га́данку; ~ záhadu уга́днути зага́дку; ~ problém рішыти про́блем **2** розобра́ти, росшіфрова́ти; ~ písmo росшіфрова́ти письмо

rozľútostený розжале́ный, зармуче́ный, засмуче́ный

rozľútost//iť sa -í sa -ia sa *dok.* розжалостити ся, розжалити ся, скормутити ся, зосмутні́ти

rozmáh//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* розмага́ти ся, рости, збі́вшовати ся, розмно́жовати ся, міцні́ти, могутні́ти; burina sa ~a бурина розра́стать ся; oheň sa ~a оге́нь розго́рює ся; hrdosť sa ~a v ňom го́рдость розма́гать ся в нім

rozmach -u *m* **1** розма́х; ~ ruky розма́х ру́кы **2** *pren.* ро́звиток, нароста́ня, ріст, ро́сквіт; ~ národnooslobodzovacieho hnutia ріст наро́дно-ослобо́джуючого ру́ху; ~ poľnohospodárskej, priemyselnej výroby ро́виток сільскогоспода́рьской, промысловой выробы; ~ techniky ро́звиток те́хнікы

rozmách//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* розма́хнути ся

rozmanit//ý розноро́дый, різномані́тный, вшелиякый, многора́кый, пе́стрый; ~á strava пе́стра *або* різномані́тна стра́ва; ~é tvary розноро́ды *або* многора́кы фо́рмы

rozmar -u *m* фáнта, мýха, выртох, чудáцтво; ženské ~ жéньскы фáнты *або* мýхы; ~ prírody выртохы прирóды; z ~u з чудáцтва

rozmarín -u *m bot.* розмарíн

rozmarn//ý **1** весéлый, забáвный, жартóвный; ~é epizódky весéлы *або* забáвны епізóдкы **2** выртошивый, наладóвый, *pren. expr.* хвілёвый, вітрóвый; ~é chúťky хвілёвы фáнты

rozma//zať -že -žú *dok.* **1** розмáзати **2** *pren. expr.* змáзати

rozmazáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** розмáзовати **2** *pren. expr.* змáзовати

rozmaznan//ec -ca *m expr.* розмазнáнець, мазнáнець, розмазнáна дітина

rozmaznan//ý розмазнáный; роспещéный; роспущéный; ~é decko розмазнáна *або* роспещéна *або* роспущéна дітина

rozmazn//ať -*á*/-e ajú/-ú *dok.* розмáзнати, роспестити, роспустити

rozmaznáv//ať -a -ajú *nedok.* мáзнати, розмáзновати; пестити

rozmedz//ie -ia *s* **1** граніця, розграніча́ня **2** (*rozpätie*) оддалéность; промíжка (*часý*); časové ~ промíжка часý; v ~í niekoľkých hodín на прóтязі дакількóх гóдин; v ~í dvoch týždňov на прóтязі *або* прóтягом двох тыжднів

rozmen//iť -í -ia *dok.* розміняти, розмінити; ~ desať eura розміняти дéсять éвра

rozmer -u *m* **1** рóзмір, великость; ~y ihriska рóзміры грíска **2** *geom.* рóзмір; teleso má tri ~y тíло мать три рóзміры **3** (*rozsah*) рóзмір, мíрка; nadobúdať široké ~y набывáти ширóкы рóзміры **4** *lit.* рóзмір

rozmer//ať -ia -ajú *dok.* **1** розмíряти; ~ pozemky розмíряти зéмлі **2** одмíряти; ~ obilie одмíряти зéрна

rozmerný великый, великых рóзмірів

rozmet//ať -á -ajú *dok.* розметáти, росшмáрити; ~ sadzbu *tlač.* розметáти нáбір

rozmetávač -a *m* розмíтовач; ~ hnoja *poľnohosp.* розмíтовач гнóю

rozmetávadlo *p.* **rozmetávač**

rozmetáv//ať -a -ajú *nedok.* розмíтовати, росшмáрёвати

rozmieľ//ať -a -ajú *nedok.* розмéлёвати

rozmieň//ať -a -ajú *nedok.* розмíнёвати

rozmies//iť -i -ia *dok.* розмісити

roz//miesť -metie -metú *dok.* розмéсти

rozmiest//iť -i -ia, **rozmiestn//iť** -i -ia *dok.* розмістити; розостáвити, розложыти, росподілити

rozmieš//ať -a -ajú *dok.* **1** розмішáти, перемішáти; ~ usadeninu розмішáти усаденину; ~ betón розмішáти бéтон; ~ cement s vodou розмішáти цíмент з водóв **2** *kart.* ~ karty перемішáти кáрты

rozmlát//iť -i -ia *dok. expr.* ростовчі, розбити (на кýскы), поламáти; розламáти

rozmliažd//iť -i -ia подусити, роспучíти, помервити, ростéрти (*кóлос в дóлони*); ~ uvarené zemiaky подусити *або* погнéсти уварéны бандýркы; ~ červíka роспучíти червячка

rozmnož//iť -í -ia *dok.* **1** розмножыти; ~ leták розмножыти прокламáції **2** *biol.* розмножыти, выпестовати; ~ rastliny розмножыти ростлины **3** умножыти, збівшыти; ~ niečie rady умножыти ряды дачíї; ~ kapitál збівшыти капітáл

rozmnož//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*o hmyze*) розмножыти ся **2** умножыти ся, звекшыти ся, збівшыти ся; розрости ся; розмочі ся; выросты; naše rady sa ~ili нáшы ряды выросли; naša rodina sa ~ila нáша родинá розмоглá ся *або* збівшыла ся; obyvateľstvo sa ~ilo жытельство звекшыло ся *або* нарослó

rozmnožovac//í; ~ie orgány *biol.* óрґаны розмнóжованя; ~ stroj *tech.* розмнóжуюча машына, ротáтор

rozmnož//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** розмнóжовати **2** *biol.* розмнóжовати, пестовáти **3** умножыти, звéкшовати, збíвшовати; ~ kapitál умнóжовати капітáл

rozmnož//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** розмнóжовати ся **2** (*zväčšiť sa*) умнóжовати ся, звéкшовати ся; розростáти ся, рости

rozmočen//ý розмокнýтый, мокрый; ~é topánky розмокнýты топáнкы; ~á zem розмокнýта зéмля

rozmoč//iť -í -ia *dok.* розмочíти; ~ chlieb розмочíти хліб; dážď ~il zem зéмля розмóкла од доджý

rozmoč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* розмочíти ся

rozmok//núť -ne -nú *dok.* розмóкнути

rozmoknut//ý розмокнýтый; ~á cesta розмокнýта дорóга

rozmont//ovať -uje -ujú *dok.* розобрáти, розмонтовáти, порозберáти

rozmo//tať -tá/-ce -tajú/-cú *dok.* розмотáти, росплéсти, розвязáти, розузлити

roz//môcť sa -môže sa -môžu sa *dok.* розрости ся, збівшыти ся, розмножыти ся; змогутнíти, зміцнíти, розмочí ся, росшырити ся; záškrt sa ~mohol діфтерíя росшырила ся; požiar sa ~mohol огéнь змогутнíв; ~mohlo sa opilstvo пиятыка розмоглá ся; ~mohli sa húsenice гусеніці розмножыли ся

rozmraz//iť -í -ia *dok.* розморозити, одморозити; ~ zem розморозити зéмлю; ~ zamrznuté potrubie нагріти замерзнýты рýлы

rozmrazovač -a *m aut.* розморóзовач *м*

rozmraz//ovať -uje -ujú *nedok.* розморóжовати, одморóжовати

rozmrh//ať -á -ajú *dok.* промарнити, ростратити, минути, прогайдáкати, прошустровáти; ~ peniaze промарнити пінязі; ~ talent ростратити тáлент

rozmrv//iť -í -ia *dok.* роскыршыти; роздробити

rozmrz//núť -ne -nú *dok.* розмéрзнути, роспустити

rozmysl//ieť si -í si -ia si *dok.* **1** продýмати, обдýмати **2** (*zmeniť svoj úmysel*) роздýмати, передýмати

rozmýšľan//ie -ia *s* роздýмованя; bez ~ia (*urobiť niečo*) без роздýмованя, не роздýмуючі

rozmýšľ//ať -a -ajú *nedok.* дýмати, роздýмовати, обдýмовати; ~ nad niečím роздýмовати о дачíм, обдýмовати даштó

roznášač -a *m* **1** рознóшовач; ~ pečiva рознóшовач хлíба; ~ novín рознóшовач новинóк **2** *odb.* ~ chorôb (*o hmyze*) перенóшовач хворóт

roznáš//ať -a -ajú *nedok.* **1** розносити; ~ poštu розносити пóшту; ~ jedlo розносити стрáву/їдлó **2** (*nákazu*) розносити, росшырёвати; переносити **3** *expr.* (*šíriť*) рострýбовати, розносити, пошырёвати; розголóшовати ~ klebety рострýбовати плéткы; nech ma ~ajú po celej dedine най о мі пошырюють плéткы по цíлім селí

roznášateľ -a *m* рознашáч

roznášk//a -y *ž* рознáшка, розношíня

roznecovač -a *m tech.* рóзбушка; запáлююча кáпсля

roznec//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** роспáлёвати; ~ oheň роспáлёвати огéнь; ~ požiar vojny роспáлёвати пожáр вóйны **2** *pren.* запáлёвати, выкликовати; ~ nenávisť выкликовати нéнавість

roznetk//a -y *ž tech.* запáлник, запáлююча кáпсля

roz//niesť -nesie -nesú *dok.* **1** рознéсти; ~ noviny рознéсти новинкы **2** (*nákazu*) рознéсти, росшырити; перенéсти **3** *expr.* (*rozšíriť*) рознéсти, росшырити; росхырити

roz//niesť sa -nesie sa -nesú sa *dok.* рознéсти ся, росшырити ся; zvesť sa ~niesla po celej krajine вíстка рознéсла ся по цíлій краïнí; ~nieslo sa, že ... пішли чýткы (о тім), же ...

rozniet//iť -i -ia *dok.* **1** запалити, роздýти **2** *pren.* (*nenávisť ap.*) запалити, дати íмпулз, ініціовáти

roznož//iť -í -ia *dok. tel.* ростягнýти нóгы, розножыти; ~! (*povel*) розножыти!

roznožk//a -y *ž tel.* розножíня *с*; urobiť ~ зробити розножíня

roznožmo *prísl.* рознóжмо; preskok ~ перескóк рознóжмо

rozober//ať -á -ajú *nedok.* **1** (*na časti*) розберáти, розмонтóвовати; ~ hodinky розоберáти гóдинкы; ~ stroj розоберáти машыну **2** (*rozkupovať*) розберáти, роскýповати **3** розберáти, аналізовáти, посýджовати; ~ situáciu посýджовати сітуáцію; ~ problém розберáти *áбо* посýджовати прóблем **4** (*ospalého*) будити, преберáти ся **5** *koho hovor.* (*o alkohole*) преберáти

rozo//brať -berie -berú *dok.* **1** (*na časti*) розобрáти, розмонтовáти; ~ automat розобрáти автомáт; ~ stroj розобрáти машыну **2** розобрáти, роскупити; ~ knihu роскупити *áбо* розобрáти книгу **3** розобрáти, проаналізовáти, обсудити; ~ otázku розобрáти *áбо* обсудити вопрóс; ~ príčiny niečoho проаналізовáти *áбо* розобрáти причіны дачóго; ~ situáciu обсудити сітуáцію; ~ vetu розобрáти речіня, зробити аналіз *óбо* рóзбір речіня; ~ báseň розобрáти *áбо* аналізовáти стишóк **4** (*ospalého*) пробудити, пребрáти **5** *koho hovor.* (*o alkohole*) пребрáти

rozodn//iť sa -í sa *dok. neos.* розвиднёвати ся

rozo//drať i **roz//drať** -derie -derú *dok.* **1** роздéрти, розорвáти, ростóргати; ~ rukávy роздéрти рукáвы; ~ šaty ростóргати шмáты **2** (*poraniť*) пошкрябати, одéрти (*рýку i m. n.*)

rozo//hnať -ženie -ženú *dok.* **1** (*na všetky strany*) розогнáти; ~ demonštrantov розогнáти демонштрáнтів; ~ husi розогнáти гýскы **2** (*likvidovať*) розогнáти, роспустити; ~ spolok розогнáти спóлок **3** (*rozptýliť*) розогнáти, россіяти, росфýкати; vietor ~hnal mračná вітор розогнáв *áбо* россіяв хмáры **4** розогнáти, выгнати; одогнáти; ~ driemoty розогнáти *áбо* выгнати дримóты; ~ rozpaky переконáти безрáдність **5** (*rozbehnúť*) розогнáти; ~ koňa розогнáти коня

rozo//hnať sa -ženie sa -ženú sa *dok.* **1** розогнáти ся, розмáхнути ся, замáхнути ся; ~ sa rukou розогнáти ся *áбо* розмáхнути ся рукóв; ~ sa nožom розогнáти ся нóжом **2** (*nabrať rýchlosť*) розогнáти ся, розбíгнути ся

rozohn//iť -í -ia *dok.* запалити, взрушыти, одушевнити, повзбудити, надхнýти; ~ masy robotníkov одушевнити *áбо* запалити мáсы робíтників; víno ich ~ilo винó повзбудило *áбо* взрýшыло їх

rozohn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** взрýшыти ся, одушевнити ся, повзбудити ся, надхнýти ся; tvár sa mu ~ila тварь ёгó розвеселила ся **2** одушевнити ся; розыйти ся, роспалити ся; rečník sa ~il орáтор одушевнив ся

rozohr//ať -á -ajú *dok.* **1** зачати грáти; ~ partiu šachu зачати шахóву пáртію **2** розогрáти; ~ loptu *šport.* розогрáти лóпту; ~ dámsky gambit *šach.* розогрáти дáмскый ґáмбіт

rozohr//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* розогрáти ся; deti sa ~ali дíти розогрáли ся; útok sa už ~al нападáючі грачі уж розогрáли ся

rozohrávač -a *m šport.* розогравáючій

rozohrávk//a -y *ž šport.* розогравáня, передавáня (лóпты)

rozohr//iať -eje -ejú *dok.* **1** розогріти; нагріти; зогріти; slnko ~ialo zem сóлнце нагрíло *óбо* зогрíло зéмлю; ~ motor розогрíти мóтор; ~ drôt (*nad plameóm*) нагрíти дріт; víno nás ~ialo винó розогрíло *áбо* зогрíло нас; ~ masť ростопити масть **2** *pren.* розгорячíти, роспалити, взрýшыти, повзбудити, надхнýти, розвеселити; потішыти; ~ poslucháčov повзбудити слухачів *áбо* штудéнтів

rozohr//iať sa -eje sa -ejú sa *dok.* **1** розогрíти ся; нагрíти ся; зогрíти ся; vzduch sa ~ial вóздух зогрів ся *áбо* нагрів ся; pec sa ~iala пец нагрів ся; motor sa ~ial мóтор розогрів ся; pracoval, aby sa ~ial він робив, жéбы зогрів ся **2** *pren.* розгорячíти ся, роспалити ся, надхнýти ся, розвеселити ся; потішыти ся

rozochven//ý трясу́чій; ~é prsty трясу́чі палці; ~ hlas трясу́чій го́лос; celý bol ~ він цілый трясся *або* трепета́в ся

rozochv//ieť -eje -ejú *dok.* **1** приве́сти до трясіня, до віброва́ня; ~ strunu розвіброва́ти стру́ну; ~ hlasivky уве́сти голосівкы до віброва́ня **2** (*citove vzrušiť*) уве́сти до трясіня; взру́шыти, знепокоїти

rozochv//ieť sa -eje sa -ejú sa *dok.* **1** зачати віброва́ти *або* трясти ся **2** (*vzrušiť sa*) зачати трясти ся, затрясти ся, росклепа́ти ся

rozo//mlieť -melie -melú *dok.* розмоло́ти

rozopäť *p.* **rozopnúť**

rozopín//ať i **rozpín//ať** -a -ajú *nedok.* **1** роспина́ти, роска́пчовати; ~ kabát, golier роскапча́ти ка́бат, ґа́лір **2** (*rozpojiť*) роспоїти, роскапча́ти **3** (*rozprestrieť*) роспростера́ти, ростяговати

rozopín//ať sa i **rozpín//ať sa** -a sa -ajú sa *nedok.* **1** роспина́ти ся, роска́пчовати ся **2** (*rozpojovať sa*) роспоёвати ся

rozo//pnúť -pne -pnú *dok.* **1** розопну́ти, роскапча́ти; ~ kabát роскапча́ти ка́бат; ~ gombík роскапча́ти ґо́мбічку **2** роспоїти; роскапча́ти; ~ reťaz роскапча́ти ланц; ~ vagóny роспоїти ваґо́ны **3** роспросте́рти, ростягну́ти; ~ krídla роспросте́рти *або* ростягну́ти крыла

rozo//pnúť sa -pne sa -pnú sa *dok.* **1** розопну́ти ся, роскапча́ти ся **2** роспоїти ся, одпоїти ся

rozor//ať -ie -ú *dok.* **1** розора́ти, поора́ти, зора́ти; ~ lúku поора́ти лу́ку; ~ medze розора́ти ме́джі **2** *pren. expr.* tvár ~aná vráskami тварь покрыта морщінками; cesta je ~aná výmoľmi ціла доро́га са́ма яма

rozorávač -a *m* діскова борона́

rozorávk//a -y *ž hovor.* розо́рёваня, розо́рёваня зе́млі

rozorvaný **1** неспокі́йный, скла́маный, розорва́ный **2** *pren.* непорядный, розбитый; розгара́ный; ~ život розбитый *або* розгара́ный жывот **3** *pren.* (*o človeku*) підломе́ный, душе́вні підломе́ный, в ста́ві душе́вного неспоко́ю

rozorv//ať -e -ú *dok.* росто́ргати, розорва́ти

rozo//slať -šle -šlú *dok.* роспосла́ти; ~ pozvánky роспосла́ти позва́ня

rozosm//iať sa -eje sa -ejú sa *dok.* россміяти ся

rozosmiaty розосмятый, сміючій ся

rozospatý розоспа́тый, заспа́тый, спячій

rozostavan//ý розоставяный, недобудова́ный, незакінче́ный; ~ stavba розоставяна будо́ва

rozostav//ať -ia -ajú *dok.* розоставяти, зачати будова́ти *або* ставяти

rozostavený: ~ beh *šport.* штафето́вый біг

rozostav//iť -í -ia *dok.* розоста́вити, розмістити, пороскладáти, розложыти, ростягну́ти; ~ stráže розоста́вити ва́рту

rozo//stlať -stelie -stelú *dok.* росстелити, постелити; постелити (*по́стіль*)

rozostr//ieť -ie -ú *dok.* **1** розостелити, росстелити, ростягну́ти, роспросте́рти; ~ plachtu роспросте́рти пла́хту **2** растворити; ~ dáždnik растворити амбре́лу; ~ ruky а) ростягну́ти ру́кы; б) растворити обятя

rozostup -u *m* оддале́ность, промі́жка, розоступліня

rozostúp//iť sa -i sa -ia sa *dok.* росту́пити ся

rozoštvan//ý **1** нагні́ваный, назлоще́ный **2** знеприятеле́ный; ~í susedia знеприятеле́ны сусі́ды

rozoštv//ať -e -ú *dok.* **1** нагні́вати, назлостити **2** поста́вити про́тів се́бе, розгні́вати; ~ susedov розгні́вати сусі́дів, поста́вити сусі́дів про́тів се́бе

rozotierať *p.* **roztierať**

rozotrieť *p.* **roztrieť**

rozovr//ieť -ie -ú *dok.* **1** розомкну́ти; отворити; ~ oči отворити о́чі **2** роспросте́рти, растворити; ~ náruč растворити обятя

rozozn//ať -á -ajú *dok.* **1** роспозна́ти, діференцова́ти, одлишыти; ~ biele od čierného одлишыти біле од чо́рного **2**

(*poznať*) роспознáти, одлишыти; v tme ~ niečiu tvár в тмі роспознáти дачíю тварь

rozožier//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*o hmyze*) ростóчовати, розліпкавáти **2** (*o kyseline*) розжерáти

rozpačitý безрáдный, нерішýчій, вагáвый; ~ pohľad безрáдный пóгляд; ~ úsmev вагáвый ýсмів

rozpad -u *m* рóспад; ~ koloniálnej sústavy рóспад колоніáлной сістéмы; ~ atómu *fyz.* рóспад *áбо* щіпíня áтому; ~ tkaniva *lek.* рóспад ткáни

rozpad//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** роспадáти ся, роскладáти ся; розвáлёвати ся, бýряти ся; dom sa ~á дім розвáлює ся; telo sa ~á тіло рослáдать ся; štát sa ~á держáва роспáдать ся; šaty sa mi už ~ajú шмáты на мі уж розлíтують ся **2** *na čo* (*deliť sa*) розділёвати ся, ділити ся, роспадáти ся

rozpadávať sa *p.* **rozpadať sa**

rozpad//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** роспáсти ся; розваляти ся, розвалити ся; розбýряти ся; ríša sa ~la імпéрія роспáла ся; spolok sa ~ol óбщность роспáла ся **2** *na čo* (*rozdeliť sa*) роспáсти ся, розділити ся, розбити ся

rozpak//y -ov *m pomn.* безрáдность, неістóта, спохыбованя *ж*; byť v ~och быти в неістóті *áбо* быти безрáдным; prísť do ~ov прийти до спохыбованя *áбо* до безрáдности; priviesť niekoho do ~ov привéсти дакóго до безрáдности *áбо* до неістóты; bez ~ov без завагáня; не ростратившысь

rozpálen//ý **1** роспалéный, напалéный, нагрíтый, розжарéный; ~á pec роспалéный *áбо* нагрíтый пец; ~é železo розжарéне желíзо; ~á zem нагрíта зéмля **2** *pren.* розгорячéный; ~á tvar розгорячéна *áбо* горяща тварь

rozpál//iť -i -ia *dok.* **1** (міцно) нагрíти, розжеравити **2** *pren.* роспалити, напалити; hnev mu ~il tvár гнів роспалив ёмý тварь, тварь роспалила ся ёмý од гніву

rozpál//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** (міцно) нагрíти ся, розжеравити ся **2** *pren.* нагрíти ся

rozpamät//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* роспамятáти ся, спомянути собі, припомянути; спамятáти ся

rozparcel//ovať -uje -ujú *dok.* розбити на чáсти; роспарцеловáти, розділити

rozpaž//iť -í -ia *dok.* ростягнýти рýкы (до бóків); ~! (*povel*) рýкы до бóків!

rozpäť *p.* **rozopnúť**

rozpät//ie -ia *s* **1** далéкость (*méджі двомá крáйными тóчками*); ~ koľajníc шырька желізнодорóжных коляїв *áбо* шын *zastar.*; ~ mosta шырька мóсту; ~ krídiel *let.* рóзмах *áбо* шырька крыл **2** *v rôzn. význ.* діапозóн; hlasové ~ діапозóн гóлосу; mzdové ~ діапозóн тарíфной сíтькы; výškové ~ діапозóн вышок **3** промíжок, інтервáл, одрíзок; časové ~ промíжок *áбо* інтервáл часý, часóвый інтервáл; v ~í niekoľkých týždňov на прóтязі *áбо* прóтягом дакількóх тыжднів

rozpečat//iť -í -ia *dok.* отворити (письмо, копéртку)

rozper//a -y *ž tech.* роспéрка

rozpíj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* ростікáти ся, розливáти ся, розмокáти ся, вливáти ся (*о минтах*)

rozpíl//iť -i -ia *dok.* роспилити, перепилити, розрíзати, перерíзати

rozpínan//ie -ia *s fyz.* росшырёваня, ростягованя *с*; надувáти ся, експáнзія; ~ plynov росшырёваня плíнів

rozpínať[1] *p.* **rozopínať**

rozpín//ať[2] -a -ajú *dok.* росшырёвати, звéкшовати; розопнýти, роскапчáти

rozpínať sa[1] *p.* **rozopínať sa**

rozpín//ať sa[2] -a sa -ajú sa *nedok.* **1** росшыряти ся, звéкшовати ся **2** *pren.* поводити ся аґресíвні

rozpínav//y **1** росшырюючій ся; ~á sila сила росшырíня **2** *expr.* експанзíвный, аґресíвный

rozpis -u *m* рóспис, розділíня, пóпис

rozpí//sať -še -šu *dok.* росписáти, росподілити, розділити

rozpí//sať sa -še sa -šu sa *dok.* росписáти ся, дати ся до писáня, пустити ся писáти

rozpitv//ať -e -ú *dok.* **1** роспітвáти, пітвов розобрáти, отворити труп *або* мертвóго **2** *pren.* подрíбно розобрáти, аналізовáти

rozpla//kať sa -če sa -čú sa *dok.* росплáкати ся

rozplán//ovať -uje -ujú *dok.* роспланованáти; роспреділити, розділити; ~ prácu na niekoľko dní роспланованáти робóту на дакíлько днів

rozplaš//iť -í -ia *dok.* **1** росполошáти, розогнáти **2** *pren.* розогнáти, розосяти, роспорошыти

rozplavb//a -y *ž šport.* росплáваня

rozplešt//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* ростягнýти ся, розпляснути ся

rozplien//iť sa -i sa -ia sa *dok.* розмножыти ся, росшырити ся, розрости ся, кількістёв розрости ся

roz//pliesť -pletie -pletú *dok.* росплéсти (*косý і т. п.*)

rozply//núť sa -nie sa -nú sa *dok.* **1** стратити ся, ростратити ся, росплинути ся, заникнути, счéзнути; hmla sa ~nula гмла ростратила ся **2** *pren.* росплинути ся, ростратити ся, стратити ся; jeho nádeje sa ~nuli він перестáв надіяти ся, ёгó надії росплинули ся *або* ростратили ся

rozplýv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** рострачáти ся, страчáти ся, росплuвáти ся, росходити ся **2** *pren.* рострачáти ся; страчáти ся, счезáти, заникáти **3** (*strácať jasné kontúry*) росплuвáти ся, страчáти ся **4** *nad kým, čím pren.* надхынáти ся *кым, чім* **5** *od čoho, čím. pren.* росплuвáти ся; ~ sa od radosti росплuвáти ся од рáдости; ~ sa šťastím сіяти щáстём; ~ sa chválou рострачáти ся в хвáлах

rozpoč//et -tu *m* **1** *fin.* розрахýнок, бюджéт, фінáнчный план; štátny ~ держáвный бюджéт; ~ príjmov a výdajov розрахýнок приймів і выдавок; zostaviť ~ склáсти розрахýнок; prekročiť ~ перекрóчіти бюджéт *або* розрахýнок **2** розрахýнок, калкулáція; podľa mojich ~tov пóдля мóёй калкулáції, пóдля мóїх розрахýнків • urobiť čiaru cez ~ niekomu розбити *або* нарýшыти дачії плáны

rozpočít//ať -a -ajú *dok.* **1** *čo* зробити розрахýнок *чóго*, розраховáти *што*; ~ náklady склáсти розрахýнок выдавок **2** (*rozplánovať*) роспланованáти, росподілити, розраховáти; práca bola ~aná na dva týždne робóта была роспланованá *або* розраховáна на два тыждні **3** розраховáти ся; na prvého a druhého ~! на пéршого і дрýгого розрахýй ся!

rozpočít//ať sa -a sa -ajú sa *dok. tel.* розраховáти ся

rozpočt//ovať -uje -ujú *nedok.* плановáти; зробити розрахýнок; ~ované náklady выдавкы, заплановáны выдавкы

rozpočtov//ý розрахункóвый, бюджéтный, передвíдженый розрахýнком; ~á dokumentácia розрахункóва документáція; ~á rovnováha рівновáга в бюджéті; ~á organizácia орґанізáція фінанцовáна держáвов

rozpoj//iť -í -a *dok.* роспоїти, роздвоїти, розділити, одділити од сéбе даштó спое́не; ~ konce vedenia роспоїти кінці електричных дрóтів; ~ vagóny роспоїти ваґóны; ~ prsty, zakliesnuté do seba одділити од сéбе пáлці, закліщéны до сéбе

rozpoj//iť sa -í sa -a sa *dok.* роспоїти ся, роздвоїти ся, одділити ся од сéбе, розділити ся

rozpol//iť -í -ia *dok.* розділити на дві чáсти *або* на дві половины, розділити на половину, роздвоїти

rozpoltený **1** росколóтый, росщіпéный; розділéный на дві части *або* на дві половины, роздвоєный **2** *pren.* роздвоєный; ~ človek роздвоєный *або* розгарáный чоловíк

rozpolt//iť -í -ia *dok.* росколоти, росщіпити; роздвоїти

rozpomenúť sa *p.* **rozpamätať sa**

rozpomienk//a -y *ž* (ро)споминáня, згáдка; živé ~ жывы згáдкы; ~y na mladosť споминáня *або* згáдкы на молоды рóкы

rozpor -u *m* незгóда, протіворечíня, конфлíкт; vnútorné ~ внýтрішні протіворечíня; antagonistické ~y антаґоністíчны протіворечíня; triedne ~ клáсовы протіворечíня; byť v ~e s niečím быти в конфлíкті з дакым, протіворечíти дакóму; v ~e so zdravým rozumom нáпрік здорóвому розýму; dostať sa do ~u so zákonom достáти ся до конфлíкту зо закóном

rozpo//slať -šle -šlú *dok.* роспослáти

rozpo//vedať -vie -vedia *dok.* росповíсти, поросповідáти, поговорити

rozpozn//ať -á -ajú *dok.* роспознáти, познáти, розознáти, спознáти

rozpoznávac//í: ~ie znaky роспознавáючі *або* розознавáючі знáкы

rozpožič//ať -ia -ajú *dok.* роспожычáти; пороспожычовати; роздати до дóвгу; пожычіти; ~ knihy роспожычáти *або* пороспожычовати книгы

rozprac//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *čo* зачати робити *або* робóту *над чім* **2** розробити; ~ teóriu розробити теóрію

rozprask//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* попрáскати ся, попýкати ся

rozpráš//iť -i -ia *dok.* **1** роспорошыти, розогнáти, розбрыскати; ~ voňavku розбрыскати пáрфін **2** *pren. expr.* (*rozohnať*) роспорошыти, розогнáти, россíяти, розосяти; ~ nepriateľa розбити неприятеля; ~ deti розогнáти дíти

rozprašovac//í роспорóшуючій, розбрыскуючій; ~ie zariadenie роспорóшуючій апарáт, пулверізáтор; ~ia komora *tech.* карбурáтор

rozprašovač -a *m* роспорóшовач, пулверізáтор; пострíковач *м*

rozpraš//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** роспорóшовати, пострíковати; пулверізовáти *nedok. dok.*; ~ umelé hnojivá (*z lietadla*) пострíковати сінтетíчным гнóём **2** *pren. expr.* (*rozháňať*) розганяти

rozprav//a -y *ž* **1** діскýсія, дебáты *pomn.*; parlamentná ~ парламéнтны дебáты *або* діскýсія в парлáменті; voľná ~ діскýсія; ~ o návrhu zákona посуджíня пропозíції закóна **2** (*slohový útvar*) трактáт, увáжованя, розвáжованя

rozprávač -a *m* росповідáч; переповідáч; ľudový ~ нарóдный росповідáч

rozprávačský *príd. k* **rozprávač;** ~ talent тáлент росповідáча

rozpráv//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*hovoriť*) говорити, бісідовáти; dieťa už ~a дітина уж говóрить *або* бісідíє; ~ hlúposti говорити глýпости; rýchlo ~ скóро бісідовáти; o čom ~aš? о чім ты говóриш *або* бісідíєш?; ~ zo sna говорити в сні *або* в спáнку **2** росповідáти; ~ svoje zážitky росповідáти свої пригоды; ~ vtipy росповідáти анекдóты *або* жáрты; ~ obsah knihy росповідáти содержáніє книгы • s ním sa nedá ~ ёгó не пересвíдчіш, з ним не стóїть говорити; tebe sa dobre ~a тобí дóбрі говорити; škoda ~ шкóда говорити, не мать значíня *або* не вáрта о тім говорити

rozpráv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* росправяти ся, бісідовáти, говорити **2** (*nehnevať sa*) бісідовáти, говорити, росправяти ся; prestal sa so mnou ~ він перестáв зо мнов росправяти ся *або* говорити *або* бісідовáти **3** (*škole*) бісідовáти, говорити, тáрати • ~ sa s niekým na pol úst говорити з дакым чéрез зýбы

rozprávk//a -y *ž* припóвідка

rozprávkar -a *m* приповідкáрь

rozprávkov//ý *v rôzn. význ.* приповідкóвый; ~ hrdina приповідкóвый ґерóй, ґерóй припóвідок; ~á krajina приповідкáва країна; ~á kniha книга припóвідок, припóвідкы; ~á literatúra приповідкóва

літератáра; ~á suma приповідкóва *áбо* фантастічна сýма

rozpraž//iť -í -ia *dok.* ростопити, роспустити; ~ slaninu ростопити солонину; ~ maslo ростопити *áбо* попрáжыти мáсло

rozpred//ať -á -ajú *dok.* роспродати, продати вшытко; ~ majetok роспродати маєток; ~ všetky knihy роспродати вшыткы книгы

rozpredáv//ať -a -ajú *nedok.* роспродавáти, продавáти вшытко

rozprestier//ať -a -ajú *nedok.* **1** ростяговати, роскладáти, простерáти; ~ koberce простерáти пóкрівці **2** роспростерáти, розмітовати, ростяговати; ~ ruky роспростерáти рýкы; ~ krídla ростяговати крыла

rozprestier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* роспростерáти ся, ростяговати ся; розмітовати ся; všade dookola sa ~ala rovina всяды доокóла роспростерáла ся рівнина

rozprestr//ieť -ie -ú *dok.* **1** (*obrus ap.*) роспростéрти, простéрти, ростягнýти, пороскладáти **2** выстерти, ростягнýти, натягнýти, роспростéрти; ~ ruky ростягнýти *áбо* выстерти рýкы; ~ krídla ростягнýти *áбо* роспростéрти крыла

rozprestr//ieť sa -ie sa -ú sa *dok.* **1** роспростéрти ся, розложыти ся, ростягнýти ся; ~ sa na zemi ростягнýти ся на зéмли **2** *pren.* роспростéрти ся, ростягнýти ся; ticho sa ~elo nad mestom тихо роспростéрло ся над містом; nad dedinou sa ~ila tmavá noc над сéлом/ валáлом ростягла ся темнá ніч

rozpŕch//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* **1** розлетíти ся; розбíгнути ся; розутікáти ся; vrabce sa ~li вороблí розлетíли ся; deti sa ~li діти порозбíговали ся; ~li sa ako ovce розутікáли ся як вівці **2** *pren.* розлетíти ся; myšlienky sa mu ~li дýмкы ёгó розлетíли ся *áбо* порозбíговали ся

rozpriah//nuť -ne -nu *dok.* ростягнýти, выстерти, роспростéрти, росшмáрити; ~ ruky ростягнýти *áбо* росшмáрити рýкы

rozpriah//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* розмáхнути ся, замáхнути ся, розогнáти ся

rozprúd//iť -i -ia *dok.* **1** розогнáти, роспрудити, зінтензівнити погынáня; ~ krv розогнáти кров **2** *pren.* ожывити; ~ súťaž ожывити перемагáня; ~ život пробудити жывот

rozprúd//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** роспрудити ся, дати ся до погынáня **2** *pren.* ожывити ся

rozptyl -u *m* росшырёваня, россíёваня, россівáти; ~ svetla *fzy.* росшырёваня *áбо* діфýзія світла; jadro ~u (*pri streľbe*) ядрó россíёваня

rozptýlen//ie -ia *s* забáва, побавíня

rozptýlen//ý россíяный, роспорошéный, розогнáный; ~é svetlo россíяне *áбо* діфýзне світло; ~á pozornosť россíяна внимáвость; ~ človek неконцентровáный *áбо* россíяный чоловíк

rozptýl//iť -i -ia *dok.* **1** *v rôzn. význ.* россíяти, роспорошытти, розогнáти, порозганяти; ~ svetlo россíяти світло; ~ pochybnosti россíяти спохыбованя; ~ vojská nepriateľa роспорошыти вóйска неприятеля **2** (*zabaviť*) розвеселити, забáвити

rozptýl//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** *v rôzn. význ.* россíяти ся, ростягнýти ся, росшырити ся, розложыти ся, роспорошыти ся **2** (*zabaviť sa*) розвеселити ся, забáвити ся

rozptylk//a -y *ž fyz.* выпукла *áбо* россíююча шошóвка

rozptyľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* россíёвати, роспорóшовати, розганяти, порозгáнёвати **2** (*zabávať*) розвесéлёвати, забавляти

rozptyľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* россíёвати ся, розлітáти ся, ростяговати ся, росшырёвати ся **2** (*zabávať sa*) россíёвати ся, забавляти ся

rozpuč//ať sa -í sa -ia sa *dok.* росквітáти ся, зачати квітнути (*o стрóмах*)

rozpuč//iť -í -ia *dok.* роздусити, роспучíти; ~ plošticu роздусити блощíцю; hrajte sa

s balónikom, ale nerozpučte ho грáйте ся з балóником, але не роспýчне ёгó *áбо* но смóтьте, жéбы вам не práскнув ● ~ím ťa ako žabu я задýшу тéбе як жáбу *áбо* хробакá; išlo ho ~ od zlosti він лем же не пýкнув од злóсти; nech ho ~í най práскне (*од злóсти*)

rozpuč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* práскнути; ростóргати ся; ● šiel sa ~ od smiechu лем же не práскнув од сміхý, ішóв práскнути од сміхý; šiel sa ~ od zlosti він лем же не práскнув од злóсти

rozpuk -u *m* **1** росквітнýтя (*пýчіків, пýків*); stromy sú v ~u стрóмы квітнуть *áбо* пущáють пýчікы **2** *pren.* росквітнýтя; ~ jari зачáток яри ● to je do ~u a) (*o niečom smiešnom*) є до práскнутя, мóже práскнути од сміхý; б) (*o niečom, čo spôsobuje hnev, zlosť*) пýкнути *áбо* práскнути од злóсти

rozpuk//núť sa –ne sa -nú sa *dok.* práскнути, роспráскнути ся, ростóргнути ся; div sa jej srdce nerozpukne у нёй лем же сéрдце не ростóргне ся; hlava sa mi ide ~ (*od bolesti*) гóлова мі ідé práскнути *áбо* пýкнути

rozpusten//ý роспущéный, розмазнáный, розбуйнéный; ~é deti роспущéны діти; ~ život розбуйнéный жывот

rozpust//iť[1] -í ia *dok.* **1** роспустити, розвязáти; ~é vlasy роспущéны вóлосы, роспущéне вóлося **2** (*uvoľniť*) роспустити, выпустити; ~ žiakov роспустити *áбо* выпустити учеників **3** *pren.* (*zrušiť*) роспустити; ~ spolok роспустити спóлок; ~ parlament роспустити парлáмент

rozpust//iť[2] -í -ia *dok.* **1** ростопити, роспустити; ~sneh ростопити сніг; ~ maslo ростопити *áбо* роспустити мáсло; ~ vosk ростопити віск; ~ cín ростопити óлово **2** роспустити; ~ vo vode роспустити во вóді

rozpust//iť sa -í sa -ia sa *dok.* роспустити ся, ростопити ся; sneh sa ~il сніг роспустив ся *áбо* ростопив ся; cukor sa ~il цýкерь ростопив ся *áбо* роспустив ся

rozpustný роспýстный; ~é soli *chem.* роспýстны сóли; rýchlo ~ cukor скóро роспýстный цýкерь

rozpúšťadl//o -a *chem.* роспýщовач *м*

rozpúšť//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** роспущáти, розвязовати **2** (*púšťať, uvoľňovať*) роспущáти; отпущáти, повóлёвати **3** *pren.* (*rušiť*) роспущáти

rozpúšť//ať[2] -a -ajú *nedok.* **1** ростóплёвати, роспущáти; ~ ростóплёвати масть **2** роспущáти, розрíджовати, рідити, ростóплёвати; ~ prášok vo vode роспущáти пóрошок во вóді

rozpúšť//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** роспущáти ся, ростóплёвати ся; топити **2** (*vo vode ap.*) роспущáти ся, ростóплёвати ся

rozpút//ať -a -ajú *dok.* зачати, роспýтати, розвязáти, выкликати (*вóйну, бой*)

rozpút//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* розвязáти ся, завязáти ся; зачати ся; розгорíти ся; ~al sa boj завязáв ся *áбо* розгорів ся бой; potom sa ~ala zábava пóтім зачалó ся забавляня; ~ sa diskusia розвязáла ся *áбо* зачалá ся діскýсія

rozputn//ať -á -ajú *dok.* роспýтати, розвязáти

roz//rásť sa -rastie sa -rastú sa **1** розрости ся; strom sa ~rástol стром розрíс ся; korene sa ~rástli корíня розрослó ся **2** *pren.* розрости ся, звекшыти ся; podnik sa ~rástol фíрма розрослá ся; dlžoba sa ~rástla довг вырíс

rozrát//ať -a -ajú *dok.* розраховáти, росподілити; ~ si peniaze розраховáти пінязі; ~ si prácu na dni росподілити собí робóту на дні

rozraz//iť -í -ia *dok.* **1** (*poraniť*) розбити, ростяти, розломити; ~ niekomu hlavu розбити гóлову дакóму; ~ si koleno розбити *áбо* ростяти (собí) кóліно **2** ростóргнути, протóргнути; ~ kordón протóргнути кордóн

rozráž//ať -a -ajú *nedok.* **1** розбивáти, ростинáти **2** розрывáти, ростóрговати, прорывáти; ~ vzduch прорывáти *áбо*

розрізовати во́здух; ~ kordón прорыва́ти кордо́н

rozrečn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*o rečníkovi*) розговорити ся, розбісідова́ти ся **2** *expr.* роста́рати ся, зачати та́рати, роске́цати ся

rozreho//tať sa -ce sa -cú sa *dok. expr.* розреготáти ся, росхехотáти ся, россміяти ся

rozrev//ať sa -e sa -ú sa *dok. expr.* **1** (*začať kričať*) зачати (міцно) кріча́ти, рева́ти, роскріча́ти ся; ~ sa na niekoho роскріча́ти ся *або* розрева́ти ся на дако́го **2** (*rozplakať sa*) зачати (барз) пла́кати, роспла́кати ся, розрева́ти ся

rozre//zať -že -žú *dok.* розрі́зати; ~ špagát розрі́зати мо́тузок; ~ obrus розрі́зати о́брус

rozrezáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** розрі́зовати **2** (*rozrážať*) розрі́зовати, рі́зати; ~ vlny (*o lodi*) розрі́зовати во́лны

rozried//iť -i -ia *dok.* **1** розрідити; прорідити; ~ les прорідити ліс; ~ vzduch розрідити во́здух **2** ~ víno vodou розрідити вино́ водо́в

rozrieš//iť -i -ia *dok.* **1** рішыти, на́йти рішíня, прияти рішíня; ~ úlohu рішыти зада́чу; ~ situáciu рішыти сітуа́цію, найти выхід із сітуа́ції **2** ~ záhadu уга́днути зага́дку; ~ krížovku рішыти крижо́вку **3** россудити; вынести рішíня; ~ spor россудити спор

rozrob//iť -í -ia *dok.* **1** зачати (*даякý робóту*); ~ená práca зачатá робóта **2** розміша́ти, роспустити; ~ vápno роспустити вапно́; ~ hlinu розміша́ти глину **3** розрідити; ~ pálenku розрідити па́лінку; ~ený lieh розріджéный шпірі́тус

rozrúb//ať -e -u *dok.* розруба́ти, перерубáти; ~ strom sekerou розруба́ти стром топоро́м; ~ trochu dreva наруба́ти трошéчкы дрыв

rozrúc//ať -a -ajú *dok.* збýряти, розбýряти, звалити

rozruch -u *m* непо́кій, па́ніка, по́плах; *expr.* крик, га́ло; vyvolať *al.* vzbudiť ~ выкликати непо́кій *або* па́ніку

rozrušen//ie -ia *s* знепокоїня, па́ніка, взрушíня, подраждíня

rozrušen//ý **1** знепокоєный, взрушéный, подраждéный; celý ~ (*o človeku*) він барз *або* стра́шні знепокоєный; ~ hlas знепокоєный го́лос; ~é nervy подраждéны нéрвы **2** ~é továrne, mosty знічéны фабрикы, мо́сты

rozruš//iť -í -ia *dok.* **1** взрушыти, знепокоїти **2** (*pokaziť*) пошко́дити, нарýшыти; ~ pôdne vrstvy нарушыти вéрствы зéмлі **3** (*zničiť*) пошкодити, розбити, знічíти

rozruš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* знепокоїти ся, взрушыти ся

rozrýp//ať -e -u *dok.* розрыти, роскопа́ти, зрылёва́ти

roz//ryť -ryje -ryjú *dok.* **1** розрыти, роскопа́ти, порылёва́ти, перекопа́ти, покопа́ти; svine ~ryli zem свині розрыли зéмлю **2** (*pokryť ryhami*) розрыти, роскопа́ти, збороздити

rozryt//ý **1** розрытый, перерытый **2** розрытый, роскопа́ный, збороздженый; vráskami ~é čelo зборозджéне морщíнами чоло́

rozsad//iť -í -ia *dok. v rôzn. význ.* россадити; ~ stromky россадити стро́микы; ~ šalát россадити шала́ту; ~ žiakov россадити учеників

rozsádz//ať -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* росса́джовати

rozsah -u *m* **1** ро́зсяг, ро́змір, площа́дка; ~ územia площа́дка теріто́рії; majetok o ~u desať hektárov ґаздíвство з ро́зміром дéсять гекта́рів **2** до́вжка, промíжок; v ~u dvoch kilometrov nenájdeš jediného domu в до́вжці двох кіломéтрів не найдеш а́ни єдéн дім **3** обєм, ро́зсяг, міра; ~ výroby обєм *або* мірка выробы; ~ učiva ро́ссяг учéбного матеріа́лу; ~ knihy ро́ссяг книгы; ~ pojmu ро́ссяг понятя; ~ škôd ро́ссяг *або* міра шко́ды; vo veľkom ~u во великій мірі; v plnom ~u в по́вній мірі, по́вністю **4** (*škála*) hlasový ~ діапозо́н го́лоса; vlnový ~ *radiotel.* діапозо́н волн

rozsahove *prísl.* россягом, обємом, по обєму, розміром; ~ malý россягом малый, невеликый по обєму, невеликого розміру
rozsamopašen//ý *expr.* розблазнившый ся, роспущеный, розмазнаный, розбуйненый; ~é deti розблазнившы ся діти
rozsek//ať -á -ajú *dok.* розрубати, росколоти, ростяти, поростинати; порубати; перерубати (*вшыткo*)
rozsek//núť -ne -nú *dok.* розрубати, росколоти, ростяти
rozsev -u *m* россів, россіяня; ~ baktérií россіяня бактерій
rozsiahl//y 1 пространный, великый, обшырный, обємный; ~e územie велика теріторія **2** обємный, обшырный; ~a látka (*učivo*) обшырный матеріал; ~a kniha груба *або* обємна книга; ~a právomoc великы права; ~e investície великы інвестіції, великый капітал; ~a práca велика робота; ~e vedomosti обшырны відомости *або* зnative; ~a zbierka богата *або* обшырна збірка *або* колекція; ~e plány обшырны планы
rozsievač -a *m* **1** россієвач, сіятель **2** *pren.* сіятель, шыритель *м*
rozsiev//ať -a -ajú *nedok.* **1** сіяти, россієвати **2** *pren.* сіяти, пошырёвати, шырити; ~ strach a hrôzu сіяти *або* шырити страх і ужас; ~ smrť сіяти смерть
rozskák//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* росскакати ся, дати ся до скаканя, зачати скакати
rozskoč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* (*do strán*) росскочіти ся, скочіти до одлишных боків
rozskok -u *m šport.* розгравaня лопты (*в баскетбалі*)
rozskrutk//ovať -uje -ujú *dok.* росшрубовати
rozsobáš -a *m* розвод *м*
rozsobášen//ý розведженый; ~á žena розведжена жена; ~í manželia розведжены побраты
rozsobáš//iť -i -ia *dok.* розвести
rozsobáš//iť sa -i sa -ia sa *dok.* розвести ся
rozstrapat//iť -í -ia *dok.* росстрапатити, пострапатити, рострепати; vietor ma ~il вітор рострепав *або* рострапатив мої волосы
rozstrapat//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*o vlasoch*) росстрапатити ся, пострапатити ся, рострепати ся **2** (*pokaziť si účes*) показити учес, пострапатити ся
rozstrapkaný острямбаный, з острямбаными(а) краями; ~ okraj (*látky*) острямбаный окрай
rozstrapk//ať -á -ajú *dok.* острямбати; понаторговати
rozstrapk//ať sa á sa -ajú sa *dok.* острямбати ся; понаторговати ся
rozstrieľ//ať -a -ajú *dok.* росстріляти; ~ na riečicu зрешетыти (*кулями і т. п.*)
rozstrih//ať -á -ajú *dok.* росстригнути (*ножычками*), розрізати
rozstrih//núť -ne -nú *dok.* росстригнути, перестригнути (*ножычками*); розрізати, перерізати
rozstup *p.* **rozostup**
rozstúpiť sa *p.* **rozostúpiť sa**
rozsúd//iť -i -ia *dok.* россудити; ~ spor россудити спор *або* конфлікт *або* недорозуміня
rozsud//ok -ku *m* рішіня суду, россуджіня; вердікт; ~ smrti смертный вердікт; oslobodzujúci ~ ослободжуюче рішіня суду; vyniesť ~ вынести рішіня суду; vykonať ~ выконати рішіня суду; odvolať sa proti ~ku одкликати ся протів рішіня суду
rozsuš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* россушыти ся, россохнути ся
rozsuš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* россушовати ся, россыхати ся
rozsviet//iť -i -ia *dok.* россвітити, запалити світло; ~ lampu, reflektory запалити лампу, рефлекторы; ~ v izbe запалити світло в ізбі
rozsviet//iť sa -i sa -ia sa *dok.* запалити ся, россвітити ся; ~ sa svetlá россвітили ся світла; v izbe sa ~ilo в ізбі запалили ся світла
rozsyp//ať -e -ú *dok.* россыпати, розметати

rozsýp//ať -a -ajú *nedok.* **1** роспа́сти ся, россыпати ся, розбити ся **2** (*trúsiť*) сыпати, россыповати, мервити ся

rozsyp//ať sa -e sa -ú sa *dok.* **1** россыпати ся, розметáти ся **2** *hovor.* (*rozpadnúť sa*) розбити ся, роспáсти ся, россыпати ся

rozsýp//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* россыпати ся, роспáсти ся

rozsypávať *p.* **rozsýpať**

rozšafn//ý предвідáвый, розвáжный, розýмный; ~á gazdina розýмна ґаздыня; ~é hospodárenie розýмне ґаздовáня; марнотратный, розмíтуючій

rozšifr//ovať -uje -ujú *dok.* *hovor.* росшіфровáти

rozšíren//ý **1** росшырéный; звекшéный; ~ rukáv росшырéный рукáв; ~é oči росшырéны óчі; ~ é cievy росшырéны жылы; ~é srdce осшырéне сéрдце; ~é vydanie novín росшырéны новинкы; новинкы, з бівшым чíслом сторíнок; ~á reprodukcia *ekon.* росшырéна репродýкція; ~á veta *gram.* росшырéне речíня **2** (шырóко) пошырéный, мáючій велику популáрность; ~á kniha росшырéна книга; ~ zvyk росшырéный звык; ~ názor росшырéный пóгляд

rozšír//iť -i -ia *dok.* **1** росшырити; ~ park, ulicu росшырити парк, ýліцю; ~ výrobu росшырити выробу; ~ si vedomosti росшырити вíдомости *áбо* знаня **2** пошырити; ~ správu пошырити вíсті; ~ svoj vplyv na niekoho пошырити свій вплив на дакóго

rozšír//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** росшырити ся; srdce sa mu ~ilo сердце ёму росширило ся duševný obzor sa mu ~il ëгó душéвный горізóнт росшырив ся; **2** росшырити ся, збівшыти ся; zvesť sa rýchlo ~ila вíстка скóро росшырила ся; choroba sa ~ila хворóта росшырила ся; zápach sa ~il po celom okolí зáпах росшырив ся далéко наокóло

rozšir//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** росшырёвати, росшыряти **2** роспошырёвати; ~ noviny роспошырёвати новинкы; ~ klebety роспошырёвати плéткы

rozšir//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** росшыряти ся **2** (*o zvesti ap.*) росшырёвати ся

rozškatuľk//ovať -uje -ujú *dok.* *hovor.* *obyč.* *pejor.* росшкатулковáти, розділити, росчленити, механíчно россортіровáти

rozšker//iť -í -ia *dok.* *expr.* отворити, ростворити, ростягнýти; ~ ústa ростворити ýста

rozšker//iť sa -í sa -ia sa *dok.* *expr.* отворити ся, ростворити ся, росшкíрити ся; rana sa ~ila рáна отворила ся; orech sa ~il óріх прáскнув; ústa sa mu ~ili ýста *áбо* рот ёмý росшкíрив ся

rozšklabiť sa *p.* **rozškeriť sa**

rozšklb//ať -e -ú *dok.* *expr.* ростóргати, потóргати, розорвáти

rozšliap//ať -e -u *dok.* **1** росшляпнути, роспучíти (*ногóв*); ~ červa задусити червяка **2** ростягнýти, росшырити; ~ topánky ростягнýти *áбо* росшырити топáнкы

rozšliap//nuť -ne -nu *dok.* роспучíти, росшляпнути (*ногóв*); ростóптати

rozštek//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* (*o psovi*) розбрехáти ся

rozštep -u *m* **1** рóсщіп **2** *tel.* шнýра, присíд з максімáлным розножíнём

rozštiep//ať -a -ajú *dok.* ростяти, росколóти, росщіпити

rozštiepen//y ростятый, росколóтый, росщіпéный; ~á kosť росщіпéна кість

rozštiep//iť -i -ia *dok.* росколóти, росщіпити

rozštiep//iť sa -i sa -ia sa *dok.* росколóти ся, росщіпити ся, ростóргнути ся

rozštvrt//iť -í -ia *dok.* **1** розділити на штирі части **2** *hist.* четвертовáти *nedok. dok.*

roztáč//ať -a -ajú *nedok.* **1** роскрýчовати; ~ koleso роскрýчовати кóлесо **2** (*niečo zvinuté*) роскрýчовати, розмóтовати **3** *koho* (*v tanci*) зачати выкрýчовати *áбо* крутити

roztáč//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** роскру́човати ся, розмо́товати ся **2** (*rozmotávať sa*) роскру́човати ся , розмо́товати ся **3** (*v tanci)* зачати крутити ся

rozťahan//ý 1 ростягну́тый, ростягну́вшый ся; ~á dedina до́вге се́ло *або* ростягну́вше ся се́ло, ростягну́тый вала́л **2** розмета́ный; ~é hračky, knihy порозмі́тованы гра́чкы, книгы **3** *pren.* ростягну́тый; ~ román ростягну́тый рома́н **4** ростягну́тый, вытягнутый; ~á blúzka ростягну́та блюзка

rozťah//ať -á -ajú *dok.* **1** (*rozvláčiť*) розносити, розмета́ти, росшмаряти; ~ hračky po celom byte розмета́ти гра́чкы по ці́лім ква́ртели **2** (*niečo tesné*) ростягну́ти **3** (*dodať rýchlosť ťahaním*) розогна́ти; ~ sane розогна́ти са́нкы; ~ auto розогна́ти а́вто

rozťah//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* ростягну́ти ся, вытягнути ся; све́дер ростягнув ся мі

rozťahovací ростягуючій; роскладаючій; ~ stôl ростягуючій стіл; ~ gauč роскладаючій ґавч

rozťah//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** ростяговати; ~ gumu ростяговати ґу́му; ~ rukavice ростяговати рукавіці **2** ростяговати, розосте́лёвати, роскладати; ~ deku розосте́лёвати де́ку **3** (*oponu ap.*) ростяговати; ~ záclony ростяговати фірґа́нґы **4** ростяговати; роспростерати; ~ nohy ростяговати *або* росшырёвати но́гы; ~ ruky натяговати ру́кы; ~ krídla ростяговати *або* роспростерати крыла **5** роскладати, ростяговати; ~ stôl ростяговати стіл; ~ gauč роскладати ґавч **6** (*rozvláčať*) розмі́товати, росшма́рёвати, рознашати; ~ hračky po izbe розмі́товати гра́чкы по хыжі **7** *pren.* ростяговати; ~ slová ростяговати сло́ва; ~ prednášku ростяговати ле́кцію

rozťah//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** ростяговати ся, вытяговати ся; guma sa ~uje ґу́ма ростягує ся; pulóver sa ~uje пу́ловер *або* све́дер ростягує ся **2** ростяговати ся; kovy sa teplom ~ujú мета́лы під впливом те́пла ростягують ся **3** *hovor.* (*rozvaľovať sa*) розва́лёвати ся; ~ sa na lavičke сиді́ти, розва́люючісь на ла́вці **4** *hovor.* (*zaberať*) розложыти ся, забера́ти; na stole sa mi ~uje syn (*so svojimi vecami*) на мо́їм сто́лі розложыв ся сын, мій стіл забе́рать сын **5** *hovor.* (*rozkazovať*) роска́зовати, кома́ндовати

roztancovan//ý танцюючій; ~é deti ростанцёва́вшы ся ді́ти; ~ sprievod танцюючі демонштра́нты

roztanc//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* **1** ростанцёва́ти ся; všetci sa ~ovali вшыткы ростанцёва́ли ся, вшыткы пустили ся танцёва́ти **2** *pren.* зачати ска́кати; písmená sa mu ~ovali pred očami бу́квы зачали ска́кати *або* танцёва́ти ёму́ пе́ред оча́ми; myšlienky sa mu ~ovali v hlave ду́мкы освічовали ся в ёго́ го́лові

roz//ťať -tne -tnú *dok.* ростяти, розруба́ти; перерубати, пересі́кнути, перетяти

roztav//iť -í -ia *dok.* ростопити, роспустити; ~ železo ростопити желі́зо; ~ vosk ростопити віск

roztav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* ростопити ся

rozťažnos//ť -ti *ž fyz.* росшыре́ность *ж*, росшырі́ня *с*; ~ plynov росшыре́ность плі́нів

rozťažn//ý росшыряючій, росшыре́ный; ~é látky росшыряючі матеріалы *або* річовины

roztek//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* ростіка́ти ся, розлива́ти ся

roztiah//nuť -ne -nu *dok.* **1** ростягну́ти; ~ gumu ростягну́ти ґу́му; ~ rukavice ростягну́ти рукавіці **2** росстелити, розложыти; ~ deku росстелити де́ку; ~ mapu na stole розложыти му́пу на сто́лі **3** (*oponu ap.*) ростягну́ти, растворити; ~ zíclonu ростягну́ти фірґа́нґ **4** выстерти, натягну́ти, ростягну́ти; ~ ruky ростягну́ти *або* натягну́ти ру́кы; ~ nohy ростягну́ти но́гы; ~ krídla роспросте́рти крыла; ~ prsty ростягну́ти па́лці **5** ростягну́ти, розложыти; ~stôl ростягну́ти стіл

roztiah//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* **1** ростягну́ти ся, вытягнути ся **2** (*zväščiť svoj objem*) росшырити ся **3** *hovor.* (*rozvaliť sa*) розвалити ся (*в кре́слі і т. п.*) **4** *hovor. expr.* (*spadnúť*) упасти, натягну́ти ся на зе́млю, ростягну́ти ся

roz//tiecť sa -tečie sa -tečú sa *dok.* ростечі́ ся, розляти ся

roztier//ať -a -ajú *nedok.* ростера́ти, розма́зовати; ~ maslo na chlebe ростера́ти ма́сло на хлі́бі; ~ farbu ростера́ти фа́рбу

roztín//ať -a -ajú *nedok.* ростина́ти, розру́бовати, россі́ковати; перeру́бовати

roztlač//iť -í -ia *dok.* **1** роздусити, подусити, роспучі́ти, попучі́ти; zemiaky ~ банду́ркы подусити **2** ростягну́ти; ~ dve skrine ростягну́ти дві скрині **3** росходити; ~ topánky росходити топа́нкы **4** (*rozhýbať*) потиснути, розогна́ти; ~ auto потиснути а́вто

roz//tĺcť -tlčie -tlčú *dok.* **1** ростовчі́; ~ cukor ростовчі́ цу́керь; ~ orech ростовчі́ о́ріх **2** *expr.* (*rozbiť*) розбити; ~ okno розбити о́блак/о́кно; ~ niekomu hlavu розбити дако́му го́лову

roz//tĺcť sa -tlčie sa -tlčú sa *dok.* **1** (*začať tĺcť*) ростовчі́ ся; srdce sa mu ~tĺklo се́рдце ёму́ ростовкло́ ся **2** (*rozbiť sa*) розбити ся; všetky taniere sa ~tĺkli вшыткы тіні́ры розбили ся *або* порозбива́ли ся

roztoč//iť -í -ia *dok.* **1** роскрутити; ~ koleso роскрутити ко́лесо; ~ motor наштартова́ти *або* запну́ти мо́тор **2** (*niečo zvinuté*) роскрутити, розвинути **3** *koho* (*v tanci*) выкрутити

roztoč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** роскрутити ся **2** (*rozmotať sa*) розмота́ти ся, розвинути ся **3** (*v tanci*) выкрутити ся

roztok -u *m* ро́сток

roztomil//ý *expr.* барз мі́лый; барз приємный; прекра́сный, чуде́сный, чару́ючій; ~é dievčatko прекра́сна ді́вочка

roztopašník -a бе́тяр, незбе́дник, гу́нцут

roztopašn//ý **1** бетярьскый, гунцу́цькый, жарто́вный; ~ smiech бетярьскый сміх **2** роспуще́ный, гунцу́цькый; ~é deti роспуще́ны ді́ти

roztop//iť -í -ia *dok.* **1** ростопити; роспустити; ~ masť ростопити масть; slnko ~ilo sneh со́лнце ростопило сніг, сніг ростопив ся на со́лнці **2** (*vo vode ap.*) розрі́дити, роспустити

roztop//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** ростопити ся, роспустити ся **2** (*vo vode ap.*) роспустити ся; cukor sa v káve rýchlo ~í цу́керь ско́ро роспустив ся в ка́веї • idem sa ~ іду́ ростопити ся од горячо́бы

roztraten//ý ростраче́ный, рострусе́ный; ~é domky ростраче́ны до́микы

roztrat//iť -í -ia *dok.* ростратити, рострусити

roztrat//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** ростратити ся, стратити ся, рострусити ся; všetko sa ~ilo вшытко ростратило ся *або* рострусило ся *або* стратило ся **2** *expr.* (*rozísť sa*) розыйти ся, поросхаджа́ти ся; выпарити ся; po jednom sa ~íme по єдні́м розыйдиме ся *або* выпариме ся

roztrep//ať -e -ú *dok.* **1** *hovor. expr.* (*rozbiť*) розбити, рострепа́ти; ~ okno розбити о́блак; ~ niekomu plot розбити пліт дако́му **2** *kuch.* розміша́ти, вымішати; ~ žĺtok вымішати жовткы

roztrep//ať sa -e sa -ú sa *dok. expr.* **1** (*o srdci*) розбу́хати ся, рострясти ся **2** (*rozbiť sa*) розбити ся, ростовчі́ ся, рострепа́ти ся

roztresk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* розбити ся, рострепа́ти ся, розлеті́ти ся (*на дрі́бны кусо́чкы*)

roztrh//ať -á -ajú *dok.* **1** (*na kusky*) росто́ргати, пото́ргати, розорва́ти; ~ knihu росто́ргати книгу **2** росто́ргати, пото́ргати, розде́рти, поде́рти; ~ šaty росто́ргати шма́ты **3** росто́ргати, пото́ргати; vlk ~ al ovcu вовк росто́ргав *або* пото́ргав ві́вцю

roztrh//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** росто́ргати ся **2** (*o šatách ap.*) росто́ргати ся , розде́рти ся **3** розыйти ся, ростягну́ти ся; mračná sa ~ali хма́ры розыйшли ся *або* ростягли ся • ani keď sa ~áš, môžeš sa aj ~ хоць росто́ргаш ся, хоць пу́кнеш; nemôžem

sa ~ не ростóргати ся же мі, я не мóжу ростóргати ся

roztrh//núť -ne -nú ростóргнути, розорвáти; kotol ~lo котéл ростóргло ● ide ho ~ od zlosti, smiechu він лем же не *áбо* скóро не прáскнув од злóсти, од сміхý; ide mi hlavu ~ ідé мі гóлову ростóргнути; div mi srdce neroztrhne сéрдце мі розрывать ся; ~nem ho ako žabu я готóвый ростóргнути ëгó на фáлаткы *áбо* як жáбу

roztrh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** ростóргнути ся, перетóргнути ся; struna sa ~la стрýна ростóргла ся **2** взорвáти ся, выбухнути; розорвáти ся; granát sa ~ol ґранáт взорвáв ся *áбо* выбухнув; nemôžem sa ~ я не мóжу розорвáти ся

roztrias//ať -a -ajú *nedok.* **1** рострясáти; ~ seno рострясáти сíно **2** *koho hovor.* (*ohovárať*) перетрясáти; budú ma ~ po celej dedine бýдуть перетрясáти мéне по цíлім валáлі/сéлі

roz//triasť -trasie -trasú *dok. v rôzn. význ.* рострясти; ~ seno рострясти сíно; po ceste ma ~triaslo по дорóзі мéне рострясло

roz//triasť sa -trasie sa -trasú sa *dok.* зачати трясти ся *áбо* дырґотáти; celý sa ~triasol він цíлый тряс ся; ruky sa mu ~triasli рýкы трясли ся ëмý

roztried//iť -i -ia *dok.* розділити, росчленити, россортіровáти; роскласіфіковáти, поділити на грýпы; ~ ovocie россортіровáти овоцину; ~ poštu россортіровáти *áбо* розділити пóшту

roztriesk//ať -a -ajú *dok. expr.* розбити, ростовчі, рострепáти

roztriešten//ý розбитый, роздробéный; ~é sily роздробéны *áбо* розбиты силы

roztriešt//iť -i -ia *dok.* **1** розбити, роздробити **2** *pren.* розбити, роспорошыти

roztriešt//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** розбити ся, роздробити ся **2** *pren.* роздробити ся, роспорошыти ся

roz//trieť -trie -trú *dok.* **1** ростéрти, розмáзати; ~ maslo na chlebe ростéрти мáсло на хлíбі *áбо* по хлíбі **2** ростéрти, помасіровáти

roztrpčený смутный, бóлістный, терьпкый, гíрькый, затерьпкнýтый

roztrpč//iť -í -ia *dok.* роздраждити, подраждити, нагнíвати

roztrúsen//ý **1** россыпаный, разметáный, росшмáряный; ~é seno розметáне сíно **2** *pren.* россíяный, розметáный; роспорошéный; ~é domce розметáны дóмикы

roztrús//iť -i -ia *dok.* **1** россыпати, розметáти, росшмáряти **2** *pren.* россíяти, роспорошыти

roztrús//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** россыпати ся, розлетíти ся **2** *pren. hovor.* розыйти ся, розбіжáти ся, порозлíтовати ся

roztržitý россíяный, неконцентровáный, невнимáвый; ~ pohyb россíяне погынáня; nebuď ~! не будь россíяным!, позберáй ся, концентрýй ся!

roztržk//a -y *ž* росходжíня, гнів, незгóда; vyvolať ~u выкликати гнів; medzi nimi došlo k ~e мéджі ними настáла незгóда

roztúžen//ý цливый, смутный, затужéный, жалостливый; ~á žena жалостлива *áбо* смутнá женá; ~ list цливе *áбо* смутнé письмо

roztúž//iť sa -i sa -ia sa *dok.* засмутити ся, розжалостити ся, затужыти ся

roztvár//ať -a -ajú *nedok.* ростваряти, отваряти; ~ ústa ростваряти рот; ~ okná ростваряти *áбо* отваряти óблакы/óкна

roztvár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* ростваряти ся, отваряти ся; роствóрëвати ся

roztvoren//ý ростворéный, отворéный; ~é ústa ростворéны *áбо* отворéны ýста; ~á kniha ростворéна *áбо* отворéна книга; ~é dvere ростворéны *áбо* отворéны двéрі; ~é náručie ростворéны обятя; ~á dlaň ростворéна дóлонь

roztvor//iť -í -ia *dok.* ростворити, отворити; ~ dvere отворити *áбо* ростворити двéрі; ~ ústa, oči ростворити *áбо* отворити ýста, óчі; ~ náruč ростворити обятя; ~ dlaň

растворити дóлонь; ~ dáždnik растворити *áбo* ростягнýти амбрéлу; ~ kružidlo растворити цíркуль

roztvor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* роскрыти ся, одкрыти ся; растворити ся

rozum -u *m* розýм, посуджíня; činnosť ~u дíяня розýму; strata ~u страчíня посýджованя, помутíня розýму; byť pri ~e быти при розýмі *áбo* при здорóвім розýмі; podriadiť cit ~u підрядити чýвства посуджíню; zdravý ~ здорóвый *áбo* терéзвый розýм • maj ~! май розýм!; будь розýмный!, не роб глýпости!; nemá (zdravý) ~ він не при своïм розýмі; він здурíв; він з розýму зыйшóв; to je ~! *iron.* но і розýм *áбo* гóлова!; robiť niečo s ~om робити даштó з розýмом *áбo* розýмні; s čerstvým ~om зо свіжыми(а) мозґáми; nad tým zostáva ~ stáť над тым розýм позастáвлює ся; vziať ~ do hrsti взяти ся за розýм; pohnúť ~om погнýти розýмом; пошевелíти мозґáми; prísť na ~ прийти до гóловы *áбo* на розýм; priviesť k ~u niekoho привéсти на розýм дакóго; pripraviť o ~ niekoho звéсти з розýму дакóго; vyjsť na detský ~ выйти на дíтьскый розýм; stále mi to chodí po ~e все тотó мі хóдить по розýмі; chodí mi to po ~e (a nemôžem si spomenúť) тотó мі мóтать ся в гóлові (но нияк не мóжу спомянути); dávať ~y niekomu давáти розýмы дакóму; учíти дакóго розýму; potratiť *al.* stratiť ~ стратити розýм, зыйти з розýму; chodí ako bez ~u хóдить як пометéный

rozum//ieť -ie -ejú *nedok.* **1** *koho, čo, komu, čomu s bezpredm.* розумити *кóго, што*; nerozumiem otázke я не розýмлю вопрóсу; ~iem ťa я тéбе розýмлю; ~iem розýмлю; prepáčte, nerozumel som a) пребáчте, я не порозумив; б) (*pri telefonovaní*) пребáчте, я не порозумив *áбo* я дóбрі не чув; ~ žartu розумити жáрту **2** підрозýмлёвати, розумити; čo tým ~ieš? што ты під тым розýмиш? **3** *čomu* (*byť v niečom znalcom*) розумити, розоберáти ся *в чім* • nemému dieťaťu ani vlastná mať nerozumie [*prísl.*] нíмій дітині áни влáстна мáти не розýмить; хто не дасть знáти о своïх тяжкостях, тóму не мож помочí

rozum//ieť sa -ie sa -ejú sa *nedok.* **1** розумити ся, підрозýмлёвати ся; ~ie sa, že ... розýмить ся, же ...; to sa ~ie samo sebou тотó сáмо собóв розумить ся **2** (*navzájom*) розумити єдéн дрýгого **3** *do čoho, čomu* розумити розоберáти ся *в чім*

rozum//ieť si -ie si -ejú si *nedok. s kým* розумити єдéн дрýгого, розумити собí

rozumn//ý розýмный, мудрый, розвáжный, уважливый; ~ človek розумный *áбo* уважливый чоловíк; ~é dôvody розýмны причíны; ~ nápad! дóбра ідéя!, розýмна дýмка!

rozum//ovať -uje -ujú *nedok.* роздýмовати, увáжовати, мудровáти, задýмовати ся

rozumov//ý розумóвый, уважливый, раціонáлный, інтелектуáлный; ~á činnosť розумóва діялніcть; ~é schopnosti розумóвы спосóбности; ~á výchova розумóве выховáня, рóзвиток інтелéкту; ~é dôvody розумóвы причíны

rozutek//ať sa -á sa -ajú *dok.* розбіжáти ся, розутікáти ся

rozuzlen//ie -ia *s* розвязка; рішíня; ~ konfliktu розвязка *áбo* розузлíня конфлíкту; hľadať ~ глéдати рішíня

rozuzl//iť -í -ia *dok.* **1** розвязáти, розузлити; ~ špagát розузлити мóтузок **2** *čo pren.* розрішыти, вырішыти *што*, розобрáти ся *в чім*; ~ situáciu нáйти выхід із сітуáціï

rozuzl//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** розвязáти ся, розузлити ся **2** *pren.* розрішыти ся, вырішыти ся, розузлити ся

rozvaden//ý погнíваный, нагнíваный, знеприятелéный, повáдившый ся; ~í susedia погнíваны сусíди

rozvad//iť sa -í sa -ia sa *dok.* погнíвавшы ся, повáдившы ся

rozvádzac//í *tech.* розвóдный; росподíлюючій; ~ie potrubie розвóдны рýлы; ~ie kliešte (*na pílu*) розвóдны клíщі

rozvádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*na rôzne miesta*) розводити, одводити, порозвóджовати; ~ deti do školy розводити дíти до шкóлы **2** (*elektrinu, plyn ap.*) розвóджовати **3** *tech.* розводити; ~ pílu розводити пилу **4** *koho, práv.* розводити *кóго*, розвéсти побрáтых *áбо* мýжа з женóв **5** (*rozvíjať*) розвивáти; ~ myšlienku, tézu розвивáти мышлíня, тéзу

rozvádz//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* (*o manželoch*) розводити ся

rozvah//a -y *ž* розвáжность, увáжованя, розýмность; stratiť ~u стратити розвáжность; zachovať si ~u захранити собі розýмность *áбо* розвáжность; správať sa s ~ou постýповати обдýмані

rozváľ//ať -a -ajú *dok.* **1** розваляти, звалити, збýряти; ~dom розваляти дім **2** (*posteľ ap.*) розметáти, покомéрзати

rozvalcl//ovať -uje -ujú *dok.* (*plátno*) роскачáти

rozvalin//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** збурянины, руїны; ~ hradu руїны грáду; ležať v ~ách лежáти в руїнах *áбо* в збурянинах

rozval//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*rozpadnúť sa*) роспáсти ся, розвалити ся, россыпати ся, збýряти ся **2** розвалити ся; ~ sa na posteľ, v kresle розвалити ся на пóстіль, в крéслі

rozvaľk/ať -á -ajú *dok.* розвáлькати; ~ cesto розвáлькати тісто

rozváň//ať -a -ajú *nedok. expr.* розвóнёвати, вóняти

rozvar//iť -í -ia *dok.* розварити; переварити; ~ zemiaky розварити бандýркы

rozvar//iť sa -í sa -ia sa *dok.* розварити ся; переварити ся

rozvášnený осліплéный горливостёв, роззýреный; ~ dav роззýрена мáса

rozvášn//iť -i -ia *dok.* роззýрити

rozvášn//iť sa -i sa .ia sa *dok.* роззýрити ся

rozvážač -a *m* розвóжовач

rozváž//ať -a -ajú *nedok.* **1** розвозити; розважáти; ~ pečivo розвозити хлібóвы выробкы; ~ tovar розвозити товáр **2** *expr.* возити; ~ po meste возити по місті

rozváž//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* возити ся, розважáти ся

rozváž//iť -í -ia *dok.* розвáжыти; росфасовáти; ~ múku, cukor розвáжыти мукý, цýкерь

rozváž//iť si -i si -ia si *dok.* роздýмати собі, передýмати собі, увáжыти; dobre si rozváž, čo povieš дóбрі роздýмай собі, што повíш

rozvážk//a -y *ž hovor.* розвóжованя (*товáрів*)

rozvážny розвáжный, розýмный, мудрый

rozvaž//ovať -uje -ujú *nedok.* розвáжовати; росфасóвовати

rozvaž//ovať si -uje si -ujú si *nedok.* увáжовати, роздýмовати, звáжовати

rozväz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** розвязовати **2** *hovor.* зрушыти, розорвáти; ~ zmluvu зрушыти договóр

rozväz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* ослобóджовати ся, розвязовати ся

rozveden//ý розведжéный; розыйшóвшый ся; ~á žena розведжéна женá; ~í manželia розведжéны побрáты

rozvesel//iť -í -ia *dok.* розвеселити; ~ priateľa розвеселити приятеля; víno ho ~ilo винó розвеселило ёгó

rozvesel//iť sa -í sa -ia sa *dok.* розвеселити ся

rozveš//ať -ia -ajú *dok.* розвісити, розвішáти; ~ bielizeň розвішáти білізнý; ~ obrazy розвісити *áбо* розвішáти óбразы

rozvetven//ý **1** росконарéный; конаристый; кошáтый; ~ strom росконарéный стром **2** росчленéный, великый, обшырный; ~á špionážna sieť росчленéна шпіонáжна сіть; ~á rodina велика родинá (*многочісéлна родинá*)

rozvetv//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** росконарити ся **2** *pren.* росконарити ся, росшырити ся, розрости ся

rozvetv//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** росконáрёвати ся, кошатíти; росчлéнёвати ся; strom sa ~uje стром росконáрює ся; cesta sa ~uje дорóга

росчлéнює ся **2** *pren.* росчлéнёвати ся, росшырёвати ся, пошырёвати ся; naša činnosť sa pomaly ~uje пóле нáшой робóты помáлы росшырює ся

rozvia//zať -že -žu *dok.* **1** розвязáти; ~ uzol розвязáти ýзел; ~ vrece so zemiakmi розвязáти міх з бандýрками **2** *hovor.* розвязáти, розорвáти; ~ zmluvu розвязáти доровóр; ~ pracovný pomer а) уволнити з робóты *áбо* слýжбы; б) уволнити ся з робóты • ~ niekomu ruky розвязáти рýкы дакóму; ~ niekomu jazyk розвязáти яньк дакóму

rozvia//zať sa -že sa -žu sa *dok.* розвязáти ся; šnúrka na topánke sa mi ~zala на топáнці розвязáла ся мі шнýрка • jazyk sa mu ~zal а) ёмý язык розвязáв ся; б) (*o dieťati*) він зачáв говорити *áбо* бісідовáти

rozvidn//ieť sa -ie sa *dok. neos.* розвиднíти ся

rozviedčik -a *m voj.* розвідник

rozviedk//a -y *ž voj.* розвідка

roz//viesť -vedie -vedú *dok.* **1** (*na rôzne miesta*) розвéсти, одвéсти, порозважáти; ~ deti do školy розвéсти діти до шкóлы **2** (*elektrinu, plyn ap.*) розвéсти; ~ vodu potoka, rieky розвéсти вóду пóтока, рікы **3** *tech.* ~ pílu розвéсти пилу **4** *koho, práv.* розвéсти *кóго,* розорвáти побрáтых, розорвáти брак *чій, мéджі кым* **5** (*rozvínuť*) розвити, розвинути; ~ myšlienku розвинути дýмку

roz//viesť sa -vedie sa -vedú sa *dok.* (*o manželoch*) розвéсти ся

roz//viezť -vezie -vezú *dok.* розвéсти, порозважáти

rozvíjací: ~ vetný člen *gram.* другорядный член *áбо* компонéнт речíня

rozvíj//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*niečo zvinuté*) розвивáти, розмóтовати; роскрýчовати **2** *pren.* розвивáти; ~ myšlienku розвивáти мышлíня; ~ svoje schopnosti розвивáти свої спосóбности; ~ priemysel розвивáти прóмысел; ~ útok розвивáти атáку **3** розвивáти, ростваряти; ~ púčky ростваряти пупéнькы

rozvíj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** розвивáти ся, розмóтовати ся, роскрýчовати ся **2** *pren.* розвивáти ся; ~a sa súťaž перемагáня розвивáють ся; ~a sa diskusia діскýсія розвиват ся **3** (*o púčkoch, kvetoch*) розвивáти ся, росквітáти

rozvin//úť -ie -ú *dok.* **1** розвинути, роскрутити, одкрутити, розмотáти, ростягнýти; ~ zástavu ростягнýти зáставу; ~ skrútené koberce роскрутити скручéны пóкрівці **2** розвинути; ~ súťaž розвинути перемагáня; ~ myšlienku розвинути мышлíня; ~ plán розвинути план; ~ činnosť розвинути діялність **3** (*púčky, kvety*) роспустити, росквíтнути

rozvin//úť sa -nie sa -ú sa *dok.* **1** розвинути ся, роскрутити ся, розмотáти ся, ростягнýти ся; šatka sa ~ula хýща розвинуло ся **2** *pren.* розвивáти ся, ростягнýти ся, росшырити ся; ~ul sa boj ростягнув ся бой; ~ula sa zábava зачалó ся гуляня; priemysel sa ~ul прóмысел розвив ся **3** (*o púčikoch, kvetoch*) розвити ся, росквíтнути ся

rozvíren//ý розбурéный, розвірéный; ~é more розбурéне *áбо* неспокíйне мóре

rozvír//iť -i -ia *dok.* **1** (*prach*) розвíрити; (*hladinu vody*) взволновáти, розбýрити **2** *pren.* взволновáти, побýрити; ~ verejnú mienku побýрити мышлíня *áбо* пóгляд жытелів; ~ mysle ľudí побýрити роздýмованя людéй **3** выкликати, підняти; ~ diskusiu выкликати діскýсію

rozvír//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** (*o prachu*) підняти ся, розвíрити ся; (*o hladine vody*) взволновáти ся, розбýрити ся **2** (*o diskusii ap.*) розвинути ся

roz//viť -vije -vijú *dok.* **1** (*o rastlinách*) ростворити; розвинути; ростягнýти **2** *pren.* розвинути, розвити; ~ svoje schopnosti розвинути свої спосóбности

roz//viť sa -vije sa -vijú sa *dok.* **1** (*o púčkoch, kvetoch*) ростворити ся, ростягнýти ся, розвинути пупéнці листів, квітів і т. п. **2** *pren.* розвинути ся; jeho talent sa ~vil ёгó тáлент розвинув ся

rozvit//ý **1** (*o rastlinách*) росквітнутый, росквітнувшый; ~á ruža росквітнута рýжа **2** *pren.* розвитый, розвинутый; ~ osobnosť розвитый чоловік; ~ priemysel розвитый прóмысел **3** *gram.* розвинутый, другорядный; ~ vetný člen другорядный *áбо* розвинутый член речіня

rozvláč//iť -i -ia *dok.* **1** рознéсти, розволочíти, порозволóчовати; порознóшовати; deti ~ili hračky po celom byte діти порознашáли грáчкы по цілім квáртелі **2** *expr.* (*rozkradnúť*) порознашáти, розволочíти, роскрáсти **3** *koho expr.* (*ohovoriť*) обвинити, очорнити *кóго*, поогваряти *кóго,* наплетковáти *на кóго*

rozvláčný ростягнýтый, подрíбный; ~ román ростягнýтый ромáн

rozvlač//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** ростяговати, тягáво говорити, розволóчовати, розносити **2** *expr.* (*rozkrádať*) розволóчовати, роскрадáти **3** *koho expr.* (*ohovárať*) огваряти, очóрнёвати *кóго*, плетковáти *о кім*

rozvln//iť -í -ia *dok.* **1** взволновáти, розбурити, підняти вóлны; príliv ~il more прилив взволновáв *áбо* розбýрив мóре; vietor ~il obilie вітор взволновáв зéрна **2** *pren.* знепокоїти, розбýрити, побýрити; ~ verejnú mienku побýрити пóгляд пýблікы

rozvln//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** знепокоїти ся, взволновáти ся, розбýрити ся, покрыти ся волнáми **2** *pren.* знепокоїти ся, розбýрити ся

rozvod -u *m* **1** *práv.* рóзвод, розведжíня, зрушíня побрáтых *áбо* брáка; podať žiadosť o ~ подати пожáдованя о рóзвод **2** *tech.* росподілíня; ~ elektriny, pary росподілíня, електрикы, пáры **3** *tech.* (*zariadenie*) розділёвач *м*

rozvod//ie -ia *s* водорозділíня

rozvodk//a -y *ž* **1** *el. tech.* розвóдка, розділююча шкатýлка **2** *tech.* (*na pílu*) розвóдка

rozvod//ňa -ne *ž el. tech.* розвóдня *ж*

rozvodnený (*o rieke*) розводнéный, розлявшый ся, выйшовшый із бéрегів

rozvodn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* (*o rieke*) розводнити ся, розляти ся, выйти із бéрегів

rozvodn//ý росподíлюючій, подíлюючій; розводячій; ~á doska *el. tech.* розводяча дóска; ~é potrubie розводячі рýлы

rozvodov//ý розводóвый, рóзвод побрáтых; ~ proces, ~é konanie розводóвый процéс, бракорозвóдный процéс

rozvoj -a *m* рóзвиток, розвивáня, рóсквіт, нáраст; ~ priemyslu рóсквіт прóмыслу; ~ рóзвиток ремéсел; ~ umenia рóзвиток іскýства

rozvojov//ý *príd. k* **rozvoj;** ~é stredisko одділíня технíчного проґрéсу (*на завóді*); ~é investície інвестíції на росшырíня дачóго

rozvoniav//ať -a -ajú *nedok.* приємні пáхнути, давáти приємный зáпах, розвóнёвати, пáхнути, вóняти; v obchode ~ala káva в склéпі приємні пáхла кáва

rozvoz -u *m* рóзвіз; ~ tovaru рóзвіз товáру

rozvoz//iť -í -ia *dok.* розвéзти, порозважáти

rozvracač -a *m hovor.* розврáтник, шкóдник; побýрёвач

rozvrac//ať -ia -ajú *nedok.* **1** *čo* розбивáти, казити, марнити *што*, підкóповати оснóвы *чóго*; ~ štát підкóповати оснóвы держáвы; ~ rodinu розбивáти родинý; ~ hospodárstvo розбивáти ґаздíвство; ~ obranu súpera *šport.* розбивáти защíту протíвника **2** роскладáти, дезорґанізовáти *nedok. dok.* **3** (*morálne*) роскладáти; деморалізовáти, казити; ~ mládež казити *áбо* деморалізовáти молодéж

rozvrat -u *m* **1** нарушíня, розбитя; зáґуба, скáза; рóсклад; ~ rodiny розбитя *áбо* рóсклад родины; ~ národného hospodárstva рóсклад нарóдного господáрства; politický ~ політíчный рóсклад; duševný ~ душéвне нарушíня **2** (*mravný*) рóсклад

rozvráten//ý розбитый, нарушéный, знічéный; розгарáный; ~é hospodárstvo

розбите *або* знічéне господáрство; ~é manželstvo розгарáне побрáтство, нарушéный брак; ~ život розбитый жывот

rozvrát//iť -i -ia *dok.* **1** *čo* розбити *што*, нарýшыти *або* підломити основы *чóго*; розложыти *што*; ~ spoločnosť підломити основы óбщности; ~ hospodárstvo krajiny розложыти господáрство краïны; ~ duševný pokoj niekoho нарýшыти душéвный пóкій дакóго; ~ obranu súpera *šport.* прорвáти оборóну протíвника **2** розложыти, дезорґанізовáти *nedok. dok.*; ~ armádu розбити армáду **3** (*morálne*) деморалізовáти, сказити; ~ mládež сказити *або* деморалізовáти молодéж

rozvratníck//y розбивáчскый, дівер-зáнтьскый, підрывный; ~a organizácia підрывна орґанізáція

rozvratník -a *m* розбивáч, зашкóдник

rozvratn//ý розбивáчскый, зашкóдницькый, підрывный; ~á činnosť підрывнá діялність; ~é živly зашкóдницькы *або* підрывны елемéнты

rozvrav//ieť sa -í sa -ia sa *dok.* розбісідовáти ся, розговорити ся

rozvrh -u *m* **1** росписáня, ґрáфік; розділíня; ~ hodín *škol.* росписáня урóків; časový ~ prác часóвый ґрáфік робóт **2** (*plán*) проєкт, план

rozvrh//núť -ne -nú *dok.* (рос)поділити, роспланoвáти; ~ si prácu роспланoвáти свóю робóту

rozvrstven//ie -ia *s* розверствíня; triedne ~ клáсове розверствíня

rozvrstv//iť -í -ia *dok.* розверствити

rozvŕt//ať -a -ajú *dok.* **1** провертíти (*на дакількóх місцях*); červy ~ali nábytok червотóч погрыз бýтор *або* заряджíня **2** розрыти; зрылёвáти; ~ záhradu зрылёвáти сад; ~ skriňu *pren.* перерыти (цíлу) скриню

rozzúrený роззурéный, нагніваный, подраждéный, росчортéный, злóстный; дикый, стéклый

rozzúr//iť -i -ia *dok.* роззурити, нагнівати, подраждити, росчортити, назлостити, привéсти до остеклíня *або* до стéклости

rozzúr//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** роззýрити ся, нагнівати ся, росчортити ся, назлостити ся, росстеклити ся **2** *pren. expr.* vietor sa ~il вíтор роззýрив ся **3** *expr.* ~il sa boj розгорíв ся бой

rozžalost//iť sa -í sa -ia sa *dok.* розжалити ся, розжалостити ся

rozžať *p.* **rozsvietiť**

rozžehl//iť -í -ia *dok.* розбіґлёвáти; ~ švíky розбіґлёвáти пýкы

rozžeraven//ý розжеравéный, роспалéный до горяча; горячій; ~é kachle роспалéный пец; ~é uhlie розжеравéне ýгля

rozžerav//iť -í -ia *dok.* розжеравити, роспалити; ~ železo розжеравити желíзо

rozžerav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* розжеравити ся

rozžhav//iť -í -ia *dok.* розжеравити

rozžhav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* розжеравити ся

rozžialený розжалéный, скормучéный, смутный

rozžial//iť -i -ia *dok.* розжалити, скормутити, *pren.* ранити

rozžial//iť sa -i sa -ia sa *dok.* розжалити ся, розжалостити ся, скормутити ся

rozžiar//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** россвітити ся, розяснити ся, запалити ся, розгорíти ся; ~ili sa svetlá россвітили ся свíтла **2** *pren.* засíяти; tvár sa mu ~ila od radosti ëгó лицé засíяло од рáдости, він засíяв од рáдости

rozžu//ť -je -jú, **rozžu//vať** -je -jú *dok.* розжýвати

rozžviakať *expr. p.* **rozžuť**

rožný[1] роговый; ~ dom рогóвый дім

rožný[2] рогáтый; ~ dobytok рогáтый стáток, рогáта худóба

rož//ok -ka *m* **1** *zdrob.* рожóк **2** *zdrob.* рожóк, уголóк **2** (*pečivo*) рóглик ● narástli mu ~ky він зачáв мнóго позволяти собí, він став надýманым; vystrkovať ~ky укáзовати рóжкы, укáзовати свій харáктер

rôsol -u *m* **1** (*huspenina*) студенина **2** (*roztok*) жéле, áспік
rôsolovitý студенистый, желетвóрный
rôznobežk//a -y *ž geom.* єднá із росхóдячіх ся прямых; єдна із пересікáючіх ся прямых
rôznobežník -y *m geom.* штириугóлник з різнобіжными сторонáми
rôznobežn//ý непаралéлный, пересікáючій ся; ~é priamky росходячі ся *áбо* неперaлéлны *áбо* пересікáючі ся прямы (лінії)
rôznofarebný різнофарéбный
rôznorodý різнорóдый, неєднáкый, неєднорóдый
rôznosmerný різнопрямýючій; ~ pohyb різнопрямýюче погынáня, погынáня до рíзных бóків/сторóн
rôznostranný різносторóнный; ~ trojuholník *geom.* різносторóнный триугóлник
rôznotvárny різнофóрмный
rôzny *p.* **rozličný**
röntgen -u *m* (*prístroj i jednotka žiarenia*) рéнтґен; vyšetriť pľúca ~om сконтролёвáти плюца рéнтґеном, рентґеновáти плюца
röntgenograf//ia -ie *ž* рентґеноґрáфія
röntgenogram -u *m* рентґеноґрáм
röntgenológ//ia -ie *ž* рентґенолóґія
röntgenologick//ý рентґенолоґічный; ~é vyšetrenie рентґенолоґічный дóслід, рéнтґен
röntgenoterap//ia -ie *ž* рентґенотерапія
röntgen//ovať -uje -ujú *nedok.* рентґеновáти
röntgenov//ý рентґенóвый; ~é lúče рентґенóвы лýчі; ~ prístroj рéнтґен; ~á lampa рéнтґенівска лáмпа; ~á snímka рéнтґенівскый снíмок; ~ á prehliadka рéнтґенівске перегляненя; ~é žiarenie рентґенóвы лýчі
rub -u *m* нáрубы, дрýгый бік дачóго • obratiť niečo na ~y а) обернýти нáрубы; б) перевернýти вшыткo верх ногáми; všetko ide ~y вшыткo ідé нáрубы *áбо* наóпак
rubač -a *m* **1** дереворубáч **2** (*v bani*) рубáч, збивáч
rúbaň *p.* **rúbanisko**
rúbanic//a -e *ž hovor. expr.* (*bitka*) битка
rúbanisk//o -a *s* рубаниско, вырубаный ліс; голина
rúbaňov//ý: ~é hospodárstvo лісовырубне ґаздíвство
rubáš -a *m* **1** жéньска вышывáна сорóчка **2** рýхо, до котрóго облікáли мертвóго
rúb//ať -e -u *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* рубáти, стинáти; ~ drevo рубáти дрыва; ~ les рубáти ліс; ~ šabľou рубáти шáблёв **2** *koho pren. expr.* (*kritizovať*) óстро крітіковáти **3** *ban.* рубáти *áбо* добывáти ýгля • ~ do živého *hovor.* óстро крітіковáти; vysoko ~e мать велике *áбо* нескрóмне пожáдованя; dá si na chrbte drevo ~ о барз мягкім чоловíкови
rúb//ať sa -e sa -u sa *nedok. expr.* (*biť sa*) рубáти ся, бити ся; гáдати ся, вáдити ся
rubeol//a -y *ž lek.* рубеóла, краснýха
rubíd//ium -ia *s chem.* рубíдій (Rb)
rubín -a *m* рýбін
rubopis -u *m práv. zastar.* (*na zmenke*) індосамéнт *м*, передавáючій нáдпис (*на вéксклі*)
rubopis//ec -ca *m práv.* індосáнт, передавáючій
rubrik//a -y *ž* **1** колóнка, рýбріка **2** (*v novinách*) колóнка, рýбріка, одділіня; kultúrna ~ одділіня култýры (*в новинкáх і т. п.*); ženská ~ жéньска рáбріка (*в новинці і т. п.*)
rúc//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*dom ap.*) валяти, бýряти **2** (*prevracať*) перевертáти; шмаряти, метáти; ~ hanbu na niekoho шмаряти гáньбу на дакóго
rúc//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* розвáлёвати ся, бýряти ся, роспадáти ся, пáдати долóв; zámky sa ~ajú зáмкы роспадáють ся; ~ajú sa všetky prekážky рýшать ся вшыткы перегорóды; svet sa mu ~al pred očami *pren.* світ міняв ся ёмý пéред очáми
ruč//ať -í -ia *nedok.* (*o dobytku*) мучáти, рычáти; (*o jeleňoch*) трубíти

ručen//ie -ia *s práv.* ручіня; одповідность *ж*; spoločnosť s ~ím obmedzeným *zastar.* óбщность з ограніченов одповідностёв
rúči як трéба, як налéжить ся, сýчій, способный, валýшный
ručičk//a -y *ž* **1** *zdrob.* рýчка **2** стрілка, ручічка; hodinová ~ годинóва стрілка; minútová ~ минутóва стрілка; ~ tachometra стрілка тахомéтра
ruč//iť -í -ia *nedok. za čo, koho* **1** ручіти ся **2** (*byť zodpovedným*) нéсти одповідность, одповідáти, быти одповідным
ručiteľ -a *m práv.* зарýчуючій *м*
rúčk//a -y *ž* **1** *zdrob.* рýчка, ручічка **2** (*hodinová*) стрілка, ручічка **3** рýчка, рукоятка; ~ pera рýчка (*на пéро*); ~ noža рýчка нóжа; ~ metly рýчка мітлы; ~ na kufri рýчка кýфра; ~ granátu рукоятка ґранáта
rúčk//ovať -uje -ujú *nedok. tel.* погынáти ся на рукáх (*на брáдлах*), ручковáти
ručnic//a -e *ž zastar.* пýшка
ručník -a *m* **1** рушник **2** хýща, хýстя, хýсточка (*женáм на покрываня гóловы, на утерáня нóса, твáри і т. п.*)
ručn//ý *v rôzn. význ.* рýчный; ~á práca а) рýчна робóта; б) (*výšivka ap.*) вышываня; ~ granát рýчный ґранáт; ~á brzda рýчный гам; ~á batožina рýчный баґáж
rud//a -y *ž* рýда; železná, uránová ~ желізна, уранóва рýда
rudimentárn//y рудіментáрный, закырпачéный, доскона́лі нерозвинутый; ~e orgány рудіментáрны óрґаны *áбо* звышны óрґаны
rudn//ý рýдный; ~é bane рýдны бáні; ~ priemysel мінералообрóбный прóмысел
rudonosný рудонóсный
rugby [ragbi] *neskl. s* рáґбі *neskl. s*
rúh//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. komu, čomu i bezpredm.* ганити, ганобити, грішыти, кляти, проклинáти *кóго, што*, надавáти *на кóго*; ~ sa niečej viere ганобити *áбо* потýплёвати дачію віру

rúhav//ý надавáючій, грішýчій, ганóблячій, проклинáючій; надавáючі рéчі; ~é myšlienky ганóблячі дýмкы
ruch -u *m* рух, ожывліня; погынáня, згон; pouličný ~ ýлічный рух; stavebný ~ ожывліня в будовáні; turistický ~ турізм
rúch//o -a *s* **1** славнóстне облечіня, шмáты, облечіня; svadobné ~ свадьбяне облечіня **2** *cirk.* kňazské ~ риза ● vlk v ovčom ~u вовк в óвчій скóрі
ruin//a -y *ž* збурянина, розвалина *aj pren.*, румовиско
ruin//ovať -uje -ujú *nedok.* руйновáти, нічіти, пустошыти, девастовáти
ruj//a -e *ž* руя, паріня высóкой звірины
rujný бýйный, рýйный
ruk//a -y *ž* **1** рýка; podať ~u подати рýку; stisnúť ~u стиснути рýку; vziať za ~u взяти за рýку; napísať ~ov написáти рукóв; šálka mu vypadla z rúk гóрня выпало ёмý із рук; він розбив гóрня; ~y hore! рýкы горí!; ~ bozkávam (*pozdrav*) цілýю рýчкы; po ľavej, pravej ~e по лівій, прáвій рýці, по лівім, прáвім бóці **2** *anat.* кість *ж* **3** (*rukopis*) рýка, пóчерк, писáня; to nie je jeho ~ тотó не ёгó рýка *áбо* пóчерк **4** (*vedenie*) рýка, веджíня; chýba im pevná otcovská ~ їм хыбить твердá отцівска рýка; pod niečou ~ou під веджíнём дакóго, під дачіёв рукóв **5** *obyč. v mn. č.* **~y** (*moc*) рýкы; dostať sa do niečích rúk достáти ся до дачії́х рук; držať niekoho v ~ách тримати в рукáх дакóго; vypustiť niečo z rúk выпустити із рук даштó; keď ja to vezmem do rúk кідь я вóзьму тотó до своı̈́х рук; кідь за тотó вóзьму ся я **6** *obyč. v mn. č.* **~y** (*vlastníctvo, majiteľ*) рýкы; dostať sa do cudzích rúk достáти ся до чуджíх рук; prejsť do druhých rúk перéйти до дрýгых рук; do vlastných rúk до влáстных рук; dostať sa do dobrých rúk достáти ся до дóбрых рук; má plné ~y práce він мать пóвны рýкы робóты, він завалéный робóтов; práca mu ide od ~y робóта горить ёмý в рукáх; má zlaté ~y він мать золоты рýкы; má šťastnú ~u він мать

щастливу рýку; mať čisté ~y він мать чісты рýкы; má zviazené ~y він мать звязáны рýкы; má voľnú ~u у нёго рýкы розвязáны; špiniť si ~y niekým, niečím бáбрати собі рýкы з дакым, дачім; robiť niečo ľavou ~ou робити даштó хоцьяк; priložiť ~u k dielu приложыти рýку к ділу; podať pomocnú ~u подати пóміч дáкому; držať ochrannú ~u nad niekým тримати охорóнну рýку над дакым; držať sa niečoho ~ami-nohami тримáти ся дачóго рукáми-ногáми; ~ami-nohami sa brániť niečomu рукáми і ногáми одбивáти ся од дачóго; robiť niečo holými ~ami робити даштó гóлыми рукáми; rozdávať štedrou ~ou роздавáти щéдров рукóв; prísť s prázdnymi ~ami прийти з порóжніми(а) рукáми; sedieť so založenými ~ami сидíти зо заложéными рукáми; kúpiť pod ~ou купити спідрýкы; dal by za neho ~u do ohňa дав бы за нёго рýку до огня, він гóловов рýчіть ся за нёго; ísť niekomu po ~e іти по рýці дакóму; ísť s niekým ~ v ~e іти з дакым плечé о плечé; byť na dosah ~y быти під рукóв; on je moja pravá ~ він мóя прáва рýка; mám to z prvej ~y я дізнáв ся тотó з пéршых рук; chodiť z rúk do rúk ходити з рук до рук; dostať na ~u достáти на рýку; ~u na srdce рýку на сéрдце; ~y preč! (*od niečoho*) рýкы гет!; ~a ~u umýva рýка рýку умывать; skade ~, s kade noha *pejor.* скáды рýка, скáды нóга; požiadať o niečiu ~u попросити о дачíю рýку

rukáv -a *m* рукáв • vyhrnúť si ~y підгорнýти *áбо* высукати собі рукáвы; pustiť si hada do ~a довірoвати фалóшному чоловíкови; зогріти *áбо* пригріти собі гáда на грýдях; už je ruka v ~e уж діло догоднýте

rukávc//e -ov *m pomn.* блюзка з позберáными вышытыми рукáвами (*часть нарóдного крóю*)

rukavic//a -e *ž* рукавíця • hodiť niekomu ~u шмáрити дакóму рукавíцю

rukavičk//a -y *ž zdrob.* рукавíчка • zaobchádzať sa s niekým v ~ách заобходити ся з дакым в рукавíчках

rukávnik -a *m* рукáвник

rukojemník -a *m* залóжник

rukolapný (*dôkaz*) пересвíдчуючій; (*pravda, úspech*) очівидный, явный; ~ dôkaz пересвíдчуючій дóказ

rukopis -u *m* **1** рýкопис; рýка; úhľadný ~ шýм(в)ный рýкопис **2** *um.* письмо (*штіл, манéра робóты худóжника*) **3** рýкопис *м*; ~ knihy рýкопис книгы; staré ~y стародáвны рýкописы

rukopisn//ý рукописный; ~é pamiatky рукописны пáмяткы; ~á strana a) сторóна рýкопису; б) сторóна, написáна рукóв

ruk//ovať -uje -ujú *nedok.* руковáти, іти на воєньску слýжбу; быти покликаным до армáды

rukovä//ť -te *ž* **1** рýчка; рукоятка, насáдка; **~** šable рукоятка шáблі **2** (*učebná pomôcka*) учéбный посíбник, учéбник

ruksak -a *m hovor.* гатіжáк

rul//a -y *ž geol.* ґнейс *м*

rulet//a -y *ž* рулéта

ruličk//a -y *ž hovor.* звиток; трýбка; ~ vlasov звиток вóлолся; ~ z cesta трýбка (*із мíста*)

rum -u *m* рум -у *м*

rumádzg//ať, rumázg//ať -a -ajú *nedok. expr.* плáкати, ревíти, ревáти, врискати

rumanček -a гармáнчек (*апатычный*)

rumb//a -y *ž* рýмба

rumen//ec -ca *m* румянець, червéна фáрба (*глáвні на твáри*)

rumen//ieť sa -ie sa -ejú sa i **rumen//iť sa** -í sa -ia sa *nedok. kniž.* червеніти ся

rumenn//ý *bás.* червéный; ~é líčko червéне личко

rumovisk//o -a *s* румовиско, руїна, збуряннина

rumov//ý румóвый; ~á esencia румóва есéнція; ~á vôňa румóвый зáпах

rumpál -u *m* навияк

Rumun -a *m* Румýн

rumunčin//a -y *ž* румýньскый язык

Rumunk//a -y *ž* Румýнка

rumunský румýньскый

rum//y -ov *m pomn.* румовиска, руїны, збурянина
rún//o -a *s* рýно
runov//ý рунóвый; ~é písmo рунóве письмо
runy -rún *ž pomn.* рýны (*письмéна*)
rup i **rups** *cit.* праск
rup//núť -ne -nú *dok.* **1** прáскнути, бýхнути **2** *škol. slang.* провалити ся
ruptúr//a -y *ž lek.* росторгнýтя; ~ srdca росторгнýтя сéрдця; svalová ~ росторгнýтя свáлу/мускýлы
rúr//a -y *ž* **1** рýла; vodovodná **~** водовóдна рýла; odtoková **~** (водо)стікáюча рýла **2** (*na pečenie*) **3** *anat.* канáл; трýбка; močová ~ мочóвый канáл(ик); zažívacia **~** ïдлоперевáрююча трýбка **4** *hovor.* (*hlaveň*) глáвня; ~ pušky глáвня пýшкы
rúrkovitý рулковитый, мáючій фóрму рýлкы
rúrkovník//y -ov *m pomn. zool.* рулковникы
rúrkov//ý рулковый; ~ lešenie рулкóве лешíня
rúrov//ňa -ne *ž* рулóвня, рулóвый завóд
Rus -a *m* Рус, рýськый
rus -a *m* (*hmyz*) шваб
rusalk//a -y *ž mytol.* русáлка
rusifik//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* русіфіковáти
Rusín -a *m* Русин
rusinistik//a -y *ž* русиністіка
rusinistk//a -y *ž* русиністка
rusinizm//us -u *m* русинізм
Rusínk//a -y *ž* Русинка
rusínsk//y русиньскый; ~ jazyk русиньскый язык; ~e nárečie русиньскый діалéкт *áбо* гóвір; ~e obyvateľstvo русиньске жытельство
rusist//a -u *m* русíста
rusistick//ý русíстьскый; ~ časopis русíстьскый журнáл; журнáл, присвячéный вопрóсам русíстікы; ~á problematika проблéмы русíстікы
rusistik//a -y *ž* русíстіка
rusizm//us -u *m* русíзм
Rusk//a -y *ž* Рýська
Rusk//o -a *s* Росíя
rusk//ý рýськый; росíйскый; ● ~é vajce яйце з маëнéзов
rusofil -a *m* русофíл
rusofilský русофíльскый
rusofilstv//o -a *s* русофíлство
rusý червенкáстый (*глáвні о вóлосах*)
ruš//ať -ia -ajú *nedok.* погынáти ся, рушáти ся
ruš//eň -ňa *m* локомотíва; рýшень; elektrický ~ електрична локомотíва
ruš//iť -í -ia *nedok.* **1** зрýшовати; зрýшовати закóны; ~ sľub, slovo зрýшыти обіцяня, слóво; брáти нáзад обіцяня, слóво **2** порýшовати; ~ mier порýшовати мір; ~ ticho нарушáти тихо **3** *koho* мішáти *кóму*, вырýшовати *кóго*; заваджáти *кóму*; знепокóëвати *кóго*; ~ pri práci знепокóëвати при робóті; prepáčte, že vás ~ím пребáчте, же вас вырýшую **4** (*vytrhovať z myšlienok*) одвертáти, вырýшовати
rušiteľ -a *m* нарýшуючій *м*; ~ pokoja нарушытель покóю; ~ verejného poriadku нарушытель публíчного порядку
rušivo *prísl.*: ~ pôsobiť знепокóëвати, вырýшовати ~ zasahovať do niečoho нарушáти даштó
rušivý знепокóюючій, вырýшуючій, одвертáючій; ~ moment одвертáючій момéнт
rúšk//o -a *s* прикрывáло, прикрытя; pod ~om niečoho a) під прикрытëм дачóго; б) в подóбі дачóго
rušňovodič -a *m* водитель (*локомотíвы*)
rušňov//ý локомотíвный; ~é depo локомотíвне дéпо; ~á čata локомотíвна ґрýпа
rušn//ý ожывлéный, рýшный; глýчный; жывый, неспокíйный, бурливый; ~á debata ожывлéна бісíда; глучны дебáты; ~á schôdza бурлива громáда; ~á ulica ожывлéна *áбо* глучнá ýліця; ~é časy бурливы часы
ruštin//a -y *ž* руськый язык

ruštinár -a *m* русíста, учíтель рýського языкá; штудéнт катéдры рýського языкá
rut//a -y *ž bot.* рýта
rutin//a -y *ž* зрýчность *ж*; шікóвность *ж*; mať ~u мáти зрýчность, быти шікóвным
rutinér -a *m* **1** *obyč. pejor.* зрýчный, шікóвный; обычáйні нетворивый чоловíк, котрый в робóті лем зрýчный **2** *pejor.* ремесéлник
rutinovaný зрýчный; скусéный, поготóвый
rút//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** пáдати (*долóв*); ~ sa do priepasti а) пáдати до прóпасти; б) *pren.* летíти до прóпасти; ~ sa k zemi (*o lietadle*) скóро пáдати на зéмлю **2** гнáти ся, скóро утікáти до пéреду; rýchlik sa ~il do stanice рíхлік скóро приходив к станíці **3** (*rúcať sa*) роспадáти ся, розвáлёвати ся ● ~ sa do záhuby летíти до прóпасти
ruvačk//a -y *ž* битка, выпраск
ruv//ať sa -e sa -ú sa *nedok.* бити ся
rúž -u *m* губнá помáда, руж
ruž//a -e *ž* **1** рýжа; šípová ~ свербегузкóва рýжа, дика рýжа **2** *lek.* рýжа ● červený ako ~ червéный як мáків квіт; червéный як рýжа; trpezlivosť ~é prináša [*prísl.*] терпезливость рýжы принóсить; nemá na ~iach ustlané ёгó дорóга не посыпана рýжами; niet ~e bez tŕnia нєт рýжы без тéрня
ružen//ec -ca *m náb.* ружáнець; modliť sa ~ молити ся, переберáвшы ружáнець
ružiak -a *m hovor.* (*zemiak*) рáнна рýжа (*сóрта бандýрок*)
ružic//a -e *ž* ружíця; veterná ~ вітрóва ружíця
ružicov//ý *príd. k* **ružica; ~**á anténa ружіцёва антéна
ružienk//a -y *ž lek.* рубеóла
ružolíci руживолицій
ružov//ieť -ie -ejú *nedok.* ружовíти; tvár mu ~ie тварь ружовіє ёмý
ružovkastý руживкáстый, з ружóвым одтíнком
ružov//ý **1** ружóвый; ~ ker ружóвый кряк; ~ olej ружóвый олíй **2** ружóвый, ружóвой фáрбы; ~é šaty ружóвы шмáты; ~á pleť ружóва фáрба твáри **3** ружóвый, блідочервéный; ~é líca ружóвы лиця *áбо* блідочервéна тварь **4** *pren.* рáдісный, ружóвый, спокíйный; ~á nálada ружóва атмосфéра; situácia nie je ~á сітуáція не є рáдісна; ~é výhľadky ружóвы перспектíвы ● dívať sa na niečo cez ~é okuliare позерáти ся на даштó чéрез ружóвы окуляры
ryb//a -y *ž* рыба; chytať ~ імáти рыбы; udené ~y уджéны рыбы; ● zdravý ako ~ здорóвый як рыба; mlčať ako ~ мовчáти як рыба; hádzať sa ako ~ na suchu метáти ся як рыба на сухíй зéмли; ani ~ ani rak áни рыба áни мясо (рак); ~ smrdí od hlavy рыба смердить од гóловы
rybac//í рыбячій, рыбный; ~ia polivka рыбяча пóливка; ~ zápach рыбный зáпах; ~ tuk рыбячій олíй; ~ia kosť рыбяча кість
rybacin//a -y *ž* **1** мясо рыбы **2** (*zápach*) рыбный зáпах
rybačk//a -y *ž hovor.* імáня рыб; ísť na ~u іти імáти рыбы
rybár -a *m* рыбáрь
rybárik -a *m zool.* рыбáрик
rybár//iť -i -ia *nedok. hovor.* рыбарити
rybársk//y рыбáрьскый; ~a sieť рыбáрьска сіть; ~ loď рыбáрьска шыфа; ~ čln рыбáрьска лóдька; ~a osada рыбáрьска осáда
rybárstv//o -a *s* рыбарина, імáня рыб
rybí *p.* **rybací**
rybičk//a -y *ž* **1** *zdrob.* рыбка **2** *šport. slang.* шмаріня за лóптов (*долóв*)
rybin//a -y *ž* рыбный зáпах, зáпах рыбы
rybnatý (*o riekach ap.*) рыбный, богáтый рыбов
rybničn//ý рыбáрьскый; ~é hospodárstvo рыбáрьске господáрство
rybník -a *m* рыбник
rybn//ý рыбный; ~é hospodárstvo рыбне господáрство
rybolov -u *m* імáня рыб, рыболóвство
ryč//ať -í -ia *nedok.* **1** (*o zvieratách*) рычáти, бучáти, мучáти; dobytok ~í худóба мычíть; lev ~í лев рычíть; jeleň ~í єлінь рычíть **2**

pren. expr. ревіти, кріча́ти; ~í od bolesti ревіти *або* кріча́ти од бо́лести

rydl//o -a *s* до́лотко (*на ґравірова́ня до каміня або де́рева*)

rýdz//i **1** чістый; ~e zlato чісте зо́лото; robiť niečo z ~eho vlastenectva робити дашто́ лем з патріотізму **2** *pren.* великоду́шный; ~cit великоду́шне чу́вство

rýdzik -a *m* риджік (*гриб*)

rýdzos//ť -ti *ž* чістота́; ~ zlata чістота́ зо́лота

ryh//a -y *ž* жо́лобок, бороздка́; ~ na dlani бороздка́ на до́лони; urobiť ~ u na niečom зробити бороздку́ на дачім

ryhovan//ie -ia *s* (*na pílniku*) жолобкова́ня

rýchlik -a *m* ріхлік, ско́рый влак

rýchlikový *príd. k* **rýchlik;** ~ vozeň ваґо́н ско́рого вла́ку; ~ príplatok доплачіня на ско́рость (вла́ку)

rýchlokorčuliar -a *m* корчулёбіжець

rychlomer -u/-a *m odb.* тахоме́тер, спідоме́тер

rýchlonohý скороно́гый, скоробіжу́чій, понагляючій ся

rychloobrábací ско́ростный; ~ stroj *tech.* ско́ростна машына

rýchloopravov//ňa -ne *ž* майсте́рьска ско́рой опра́вы; ~ topánok майсте́рьска ско́рой опра́вы о́бувы

rýchlopaľb//a -y *ž* ско́ростна стрільба́

rýchlopaln//ý скорострілный; ~é dielo скорострілна зброя

rýchlopis -u *m* стеноґра́фія, ско́ропис

rýchlopisný стеноґрафічный, скорописный; ~ záznam стеноґрафічный за́пис, стеноґра́ма

rýchlorazič -a *m ban.* скоропробива́ючій ся

rýchlos//ť -ti *ž* **1** ско́рость *ж*; s ~ťou blesku зо ско́ростёв бле́ску **2** *odb.* ско́рость; ~ zvuku, svetla ско́рость зву́ку, світла; priemerná ~ серёдня ско́рость; hodinová ~ годино́ва ско́рость **3** *tech.* ско́рость *ж*; prvá, druhá ~ пе́рша, дру́га ско́рость; prehadzovanie ~ti перешма́рёваня ско́ростей; zaradiť ~ запну́ти ско́рость; spiatočná ~ ско́рость доза́ду

rýchlostn//ý *tech.* ско́ростный; ~á skúška ско́ростный екза́мен; ~ rekord реко́рд ско́рости; ~á páka па́ка перепина́ня ско́ростей; ~á skriňa скриня ско́ростей

rýchlotavb//a -y *ž* ско́ростне топіня *або* росто́плёваня

rýchlotavič -a *m* ско́ростный росто́плёвач

rýchlotovar -u *m* ско́ростный това́р; това́р, посыла́ный наско́ро; poslať ako ~ посла́ти това́р з великов ско́ростёв

rýchl//y ско́рый; ~ krok ско́рый крок; ~ beh ско́рый біг; ~e tempo ско́ре те́мпо; ~a loď скоропла́ваюча шыфа

ryk -u *m* **1** (*zvierat*) муча́ня, рыча́ня, рев **2** *pren. expr.* крик, рев

rýľ -a *m* рыль *м*

rýľ//ovať -uje -ujú *nedok.* рылёва́ти (*з рылём, лопа́тов*)

rým -u *m metr.* рім; striedavý ~ череду́ючій рім; mužský, ženský ~ му́жскый, же́ньскый рім

rýmovačk//a -y *ž* **1** *pejor.* стишкы **2** (*detská*) дітиньскый стишок

rýmovan//ý рімова́ный; ~á báseň рімова́ный стишо́к

rým//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** писа́ти стихы **2** *čo s čím* рімова́ти

rým//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* (*o slovách*) рімова́ти ся

rýpadl//o -a *s tech.* екскава́тор, ба́ґер; (*vodné*) водочерпа́лка; kráčajúce ~ кроку́ючій екскава́тор

rypák -a *m* **1** (*u zvierat*) рыло **2** *pren. pejor.* рыло, пыск, но́здрі *pomn.*

rýp//ať -e -u *nedok.* **1** рыти, гра́бати, перегра́бовати, копа́ти, шпа́рати; ~ do steny шпа́рати стіну́; ~ zem рыти зе́млю **2** *do koho, čoho pren.* придера́ти ся *ку ко́му*, підпіховати *ко́го*

rýp//ať sa -e sa -u sa *nedok.* **1** *v čom* рыти ся, гра́бати ся, перегра́бовати ся **2** *pren.* ба́брати ся, піпляти ся; задра́повати ся (єде́н до дру́гого)

rýpavý задра́пуючій, спричный

ryp//núť -ne -nú *dok.* **1** кóпнути, роскопáти; ~ do zeme роскопáти зéмлю **2** штýхнути, дырґнути, бýхнути; ~ do boka штýхнути до бóку **3** *do koho, čoho pren.* штýхнути *кóго*

rys[1] -a *m zool.* ріс *м*

rys[2] -u *m* **1** ріс, рісýнок, выкрес **2** ватмáньскый пáперь

rys[3] -u *m* риса, чертá *ж*; ~y tváre рисы твáри; ~ povahy чертá харáктера

rysavý *p.* **ryšavý**

rysovac//í рісýючій; ~ia doska рісýюча дóска; ~ie potreby рісýючі належности

rysovač -a *m* рісовáч

rysovadl//o -a *s* рісýючій механізм

rys//ovať -uje -ujú *nedok.* рісовáти

rys//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** (*črtať sa*) обрісовáти ся, вырісовати ся, намíтити ся; v hlave sa mi ~uje plán в мóїй гóлові намíчать ся план; ~uje sa pekná úroda укáзує ся дóбра урóда **2** (*byť viditeľný*) вырісóвовати ся, обрісовáти ся

rysov//ňa -ne *ž* рісовáлня

ryšav//ý сфарбéный до червéна, червéный, ярджáвый; ~é vlasy ярджáве вóлося

ryť ryje ryjú *nedok.* **1** рыти; krt ryje v záhrade кыртко рыє зéмлю в садí **2** (*rýľom*) рылёвáти, копáти; ~ záhradu покóповати в садí (*рылём*) **3** рыти, ґравіровáти; (*do dreva*) рíзати (*по дéреві*)

ryt//ec -ca *m* ґрáвер; (*do dreva*) рíзець

rytier -a *m* **1** *hist. aj pren.* рыцарь *м* **2** (*nositeľ radu i sprievodca dámy v spoločnosti*) рыцарь, кавалíр; ~ Čestnej légie кавалíр Ордéна чéстной лéґії; ~ Zlatej hviezdy кавалíр Золотóй звiзды; ~ cti рыцарь чéсти; správať sa ako ~ поводити ся як рыцарь • ~ smutnej postavy рыцарь смутнóй фіґýры; ~ bez bázne a hanby рыцарь без стрáху і напомянýтя

rytiersk//y рыцарьскый *aj pren.*; ~e turnaje рыцарьскы турнíры; ~ román рыцарьскый ромáн; ~a česť рыцарьска честь; ~ čin рыцарьскый постýпок

rytierstv//o -a *s v rôzn. význ.* рыцарьство

rytin//a -y *ž* ґравюра; ксілоґрáфія

rytmick//ý рітмíчный; ~é pohyby рітмíчны погынáня; ~á hudba рітмíчна мýзыка; ~é cvičenia рітмíчны упражнíня • ~ zákon *lingv.* закóн звуковóй гармóнії (*в словáцькім языкý*)

rytmik//a -y *ž* **1** рíтміка **2** (*rytmický ráz*) рітмíчность *ж*

rytmiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* рітмізовáти

rytm//us -u *m* рітм

ryž//a -e *ž* рíжа

ryž//iar[1] -a *m* ріжáрь, дорóблёвач рíжы

ryžiar[2] -a *m* робíтник, промывáючій золотый пісóк

ryžovac//í промывáючій (*односячій ся к промывáню зóлота*); ~ie zariadenie промывный стіл (*на промывáня зóлота*)

ryž//ovať -uje -ujú *nedok.* мыти *áбо* промывати зóлото

ryžovisk//o[1] -a *s* золотá бáня

ryžovisk//o[2] -a *s* ріжóве пóле

ryžov//ý ріжóвый; ~é pole ріжóве пóле; ~á polievka ріжóва пóливка; ~á kefa ріжóва кéфа, кéфа із ріжóвой солóмы

S

s [s i es] *neskl.* s (*hláska a písmeno*) (латиньске) с *neskl.* s; malé s малé с; veľké S велике С

s, so *predl. so 7. p. v rôzn. význ.* (*vyjadruje spojenosť*) з , зо *кым, чім*; otec so synom отéць з сыном; žiť s niekým жыти з дакым; vziať so sebou взяти зо собóв; rozprávať sa s niekým бісідовáти *áбо* говорити з дакым; písať si s niekým переписовати ся з дакым, писáти собí з дакым; chodiť s dievčaťom ходити з дівчáтём; ísť k lekárovi s dieťaťom іти з дітинов к дóкторови; obrátiť sa s prosbou обернýти ся з прóсьбов; mäso so zemiakmi мясо з бандýрками; tabuľka s nápisom тáблічка з нáдписом **2** (*ako súčasť nezhodného prívlastku*) з, з *кым, чім al. sa prekladá príd. menom;* dieťa s modrými očami дітина зо синіми(а)

óчками; šaty s dlhými rukávmi шмáты з дóвгыми(а) рукáвами **3** (*v spojení s podst. menom vyjadruje okolnosť deja*) *prekladá sa príslovkou*; robiť niečo s ochotou, s nechuťou робити дашто́ з охóтов, неохóтов; odísť s plačom одыйти з плáчом *áбо* плачучí; piť s mierou пити з міров *áбо* знáючі міру; povedal so smiechom він говорив зо смíхом *áбо* сміючíсь; pracovať s úspechom успішні робити; študovať s vyznamenaním отлíчно учíти ся **4** (*v spojení s podst. menom vyjadruje čas*) з, зо *чім*; s východom slnka з выходом сóлнця; vstávať s kohútmi вставáти з когутáми **5** (*v spojení s podst. menom vyjadruje príčinu*) з, зо *кым, чім;* leží v nemocnici so zlomenou nohou він (онá) лежыть в шпыталé зо зломéнов нóгов **6** (*vyjadruje predmet činnosti*) *prekladá sa individuálne*; chváliť sa s niečím хвалити ся з дачíм; disponovať s niečím діспоновáти з дачíм; šetriť s niečím економити на дачíм; obchodovať s niečím обходовáти *áбо* торговáти з дачíм; neodkladali so sobášom свáдьбу они не одкладáли; prestaň s takými rečami! перестáнь з такыми(а) речáми! ● s dovolením позвóльте; s prepáčením а) пребáчте; б) позвóльте повíсти

sa (*2. p.* seba; *3. p.* sebe, si; *4. p.* seba, sa; *6. p.* sebe; *7. p.* sebou) *zám.* **1** (*pri vlastných zvratných slovesách*) ся, сь; себе; smiať sa сміяти ся; narodiť sa нарóдити ся; správať sa поводити ся **2** (*vo funkcii predmetu*) сéбе, собóв; nazvať sa niekým назвáти ся дакым; pokladať sa za niekoho поважáти ся за дакóго; prezradiť sa вызрадити ся, вызрадити сéбе; báť sa o seba бояти ся о сéбе; vyskúšať na sebe овірити на собí; žiť len pre seba жыти лем для сéбе; mať pri sebe niečo мáти дашто́ при сóбі *áбо* зо собóв; kúpiť si niečo купити собí дашто́ **3** (*pri vyjadrovaní vzájomnosti*) єдéн за дрýгым; ísť za sebou іти за собóв *áбо* єдéн за дрýгым; dva kroky od seba два крóкы од сéбе *áбо* єдéн од дрýгого; medzi sebou мéджі собóв; єдéн з дрýгым; padli si do náručia они упáли до обятя єдéн дрýгому **4** (*vo funkcii častice, vyjadrujúcej pobádanie*) *neprekladá sa*; do roboty sa! до робóты!; sem sa! ту! ● prísť k sebe прийти ку сóбі; byť bez seba быти без пáмяти; už to máme za sebou тото́ уж за нáми, тото́ уж мáме за собóв; vziať niečo na seba взяти дашто́ на сéбе; samo sebou (sa rozumie) самó собóв (розýмить ся)

sabotáž -e *ž* саботáж; hospodárska ~ економíчна саботáж; robiť ~ робити саботáж, саботовáти

sabotážnik -a *m* саботáжник, саботéр

sabotážn//y саботáжный; ~a činnosť саботáж, саботáжництво

sabotér -a *m* саботáжник, саботéр

sabotérsky саботéрьскый

sabotérstv//o -a *s* саботáж

sabot//ovať -uje -ujú *nedok. čo i bezpredm.* саботовáти *nedok. dok.*; ~ plnenie plánu саботовáти выповнíня плáну

sac//í **1** ссáчій; ~ie ústroje (*hmyzu*) ссáчій апарáт **2** *tech.* всáсуючій; ~ ventil всáсуючій вéнтіл; ~ie potrubie всáсуюча рýла; ~ bager землювсáсываючій бáґер

sáčik *hovor. p.* **vrecúško**

sáčk//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* сачковáти; ~ tovar посачковáти товáр; ~ peniaze посачковáти пінязі (по копéртках)

sad -u *m* сад; višňový ~ вішнёвый сад

sad//a -y *ž* **1** нáбір, комплéкт; (*nádoby*) сéрвіс; **~** nástrojov комплéкт інштрумéнтів; **~** karát комплéкт карт **2** *šport.* сет, пáртія (*тенісóва*)

sadár -a *m* садовóд

sadársky садóвый

sadárstv//o -a *s* садовóдство

sad//ať -á -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* **sadať (si)** сíсти; ~ si na stoličku сíсти на столéць; ~ na autobus сíсти до автобýсу; ~ do sedla сíсти до сідлá; ~ si ku kartám сідáти ку кáртам; ~ si k robote сідáти к робóті **2** (*spúšťať sa, klesať*) присíсти, спущáти ся; vrana ~á ворóна присíдать; lietadlo ~á

еропла́н присі́дать *або* призе́млює ся; slnko ~á со́лнце захо́дить (за го́ры) **3** (*o pôde ap.*) сіда́ти, усіда́ти; základy ~ajú фундаме́нты сіда́ють; zem ~á зе́мля осі́дать **4** (*usádzať sa*) сі́сти, усіда́ти; prach ~ na niečo по́рох сі́дать на дашто́; piesok ~á na dno пісо́к осі́дать на дно • ~ na vysokého koňa сіда́ти на висо́кого коня, розма́ховати ся не в силі; vrana k vrane ~á [*prísl.*] воро́на к воро́ні сі́дать, рыба́рь рыбаря видить здале́ка

sadb//a -y *ž* **1** (*dej*) саджі́ня; ~ zemiakov саджі́ня банду́рок **2** (*mladé rastlinky*) посаджі́ня

sadbov//ý на саджі́ня; ~ material матеріа́л на саджі́ня; ~é zemiaky банду́ркы на саджі́ня

saden//ec -ca *m* садже́нець

sadenic//a -e *ž* (*stromček*) садже́нець; (*rastlina*) росса́да; tabakové ~ росса́да дуга́ну, дугано́ва росса́да; pestovanie sadeníc v škôlkach шляхтити садженіці *або* росса́ды в шко́лках

sadenisk//o -a *s poľnohosp.* мі́сце на саджі́ня

sadist//a -u *m* саді́ста *м*

sadistick//ý саді́стьскый; ~é sklony саді́стьскы мане́ры

sad//iť -í -ia *nedok.* садити; ~ zemiaky садити банду́ркы; ~ stromky садити стро́микы

sadiv//o -a *s* садиво

sadizm//us -u *m* саді́зм

sadlin//a -y *ž* усаденина

sadl//o -a *s* шма́лець; bravčové ~ свиньскый шма́лець; husacie ~ гусяча масть; zaväzovať si ~ завязовати собі́ брюхо (*лежа́ти по обі́ді*)

sadlý *p.* **sadnutý**

sad//núť -ne -nú *dok.* **1 sadnúť (si)** *v rôzn. význ.* сі́сти; ~ na bicykel сі́сти на біці́ґель; ~ na koňa сі́сти на коня; ~ na autobus сі́сти до автобу́су; ~ si k robote сі́сти за робо́ту; ~ si ku kartám сі́сти ку ка́ртам **2** (*spustiť sa*) сі́сти, спустити ся; (*o lietadle*) присі́сти, приземлити ся; vták ~ol птах присі́в **3** (*o pôde*) сі́сти, усі́сти; zem ~la зе́мля усі́ла; budova ~la будо́ва усі́ла **4** (*usadiť sa*) сі́сти, усі́сти; piesok ~ol na dno пісо́к усі́в ся на дно • ~ si na niekoho привяза́ти ся ку дако́му, сі́сти собі́ на дако́го; ~ niekomu na lep поіма́ти ся на да́чій га́чік; čo ti ~lo na nos? яка́ му́ха те́бе уку́сила?

sad//núť (sa) -ne (sa) -nú sa *dok.* **1** (*o mlieku*) зосі́сти ся **2** *hovor.* (*o odeve*) прийти вчас **3** *hovor.* підыйти, попа́сти, сі́сти; otázka mu ~la вопро́с ёму́ попа́в *або* сів, котрый він хотів (*на екза́мені*); lopta mu ~la na nohu ло́пта попа́ла ёму́ на но́гу

sadnut//ý **1** усі́вшый **2** набрызне́ный, скыснутый; застытый; ~é mlieko набрызнене моло́ко; ~á huspenina застыта студенина

sadr//a -y *ž* **1** ґіпс, са́дра **2** *hovor.* садро́ве повяза́ня, са́дра, ґіпс; dávať nohu do ~y дава́ти но́гу до са́дры *або* ґі́псу

sadr//ovať -uje ujú *nedok.* **1** *poľnohosp.* (*pôdu*) ґіпсова́ти, садрова́ти **2** (*diery v omietke ap.*) затера́ти са́дров

sadrov//ec -ca *m min.* гіпс, са́дра

sadrový ґіпсо́вый, садро́вый; ~ obväz садро́вый *або* ґіпсо́вый о́бвяз, са́дра, ґіпс; ~ odliatok садро́вый одливок

sadz//a -e *ž obyč. v mn. č.* **~e** са́джа

sádzac//í **1** *typ.* набера́ючій; ~ia skrinka набера́юча скринька; ~ stroj набера́юча машына **2** поса́джуючій, саджа́ючій; ~ stroj саджа́юча машына

sadzač -a *m typ.* наберач

sádzač -a *m* выса́джовач; выса́джовач банду́рок *i m. n.*

sádzať sádže sádžu *nedok.* **1** кла́сти, сажа́ти; ~ chlieb do pece саджа́ти хліб до пе́ца; ~ halušky мета́ти галу́шкы до кыпячой во́ды **2** *typ.* набера́ти; ~ článok набера́ти статю; ~ petitom набера́ти петі́том

sadzb//a[1] -y *ž typ.* на́бір; kniha je v ~e книга є в набо́рі, книга набе́рать ся; lámať ~u лама́ти *або* зала́мовати на́бір; rozmetať ~u розмета́ти на́бір

sadzb//a[2] -y *ž* пла́ца; та́кса; тарі́фа; daňová ~ данёва та́кса; úroková ~ проце́нта; kilometrová ~ *žel.* желізнодоро́жна тарі́фа; trestná ~ *práv.* в ра́мках покара́ня

sadzbov//ý тарі́фный; ~á stupnica тарі́фа

sadzobník -a *m* тарі́фна та́блічка; mzdový ~ тарі́фна та́блічка пла́ту; daňový ~ тарі́фна та́блічка да́ни

sadzobný тарі́фный

sadzový: ~é ruky ру́кы од са́джі

saf//e [sejf] -u *m* сейф, незго́рююча скриня

saharsk//ý *príd. k* **Sahara;** ~á púšť пустыня Саха́ра

sacharín -u *m* сахарі́н; sladiť ~om солодити сахарі́ном дашто́, кла́сти сахарі́н до дачо́го

sacharóz//a -y *ž chem.* сахаро́за

sak -u *m ryb.* (*sieť*) сак, сіть

sak//o -a *s* са́ко, ґе́рок

sakramentský *hovor. expr.* **1** дябо́льскый, чорто́вскый, проклятый, сакраме́нтьскый **2** (*veľký*) чорто́вскый, обро́вскый, превеликый; treba si dávať ~ pozor тре́ба быти чорто́вскы обере́жным, тре́ба ва́ровати ся *áбо* мерькова́ти

sakrist//ia -ie *ž cirk.* сакрі́стія, ризниця

sál//a -y *ž* сала; tanečná ~ танцёва́льна са́ла; divadelná ~ театра́лна са́ла

salám//a -y *ž* (уджéна) сала́ма; suchá ~ сала́ма твердо́го уджі́ня; konská ~ кі́ньска сала́ма, сала́ма із конины

salamand//er -ra *m zool.* салама́ндер, слі́па ящурка

salámov//ý саламо́вый; ~é mäso саламо́ве мясо

salaš -a *m* са́лаш; коша́ра, вівча́рня

salašníctv//o -a *s* вівча́рня, коша́ра

sál//ať -a -ajú *nedok.* **1** выдава́ти те́пло; z pece ~a teplo пец выда́вать те́пло, з пе́ца ширить ся те́пло **2** *pren.* дыхати *чім;* выгріва́ти *што;* блискати ся *чім*; z očí jej ~alo šťastie з єй очéй блискало щáстя; ~a z nej mladosť она́ дыхать мо́лодостёв ● ~ blesky (*o očiach*) мета́ти бле́скы

sálavý 1 прекра́сный *чім*, выжа́руючій **2** *fyz.* радіа́чный, выжа́руючій

sald//o -a *s účt.* са́лдо

sald//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* салдова́ти, зрахова́ти; зосумарізова́ти

salicyl -u *m chem.* саліціло́вый на́трій

salicylalkohol -u *m* саліціло́вый шпірі́тус

salicylov//ý саліціло́вый; ~ preparát саліціло́вый препара́т; ~á kyselina саліціло́ва кіслота́

salmiak -u *m chem.* нашатырь *м*

salón -u *m* **1** (*v dome*) сало́н, гостёвска; (*v hoteli ap.*) сало́н; fajčiarsky ~ курі́лня, і́зба для курячіх **2** *hist.* literárny ~ літерату́рный сало́н **3** ательєр; кабіне́т; сало́н; módny ~ ательєр мод; kozmetický ~ козметі́чный сало́н; holičský ~ голі́чскый сало́н **4** (*výstava*) сало́н, выставка; automobilový ~ выставка авт, автомобі́лный сало́н

salónk//a -y *ž hovor.* сало́нка (*со́рта цукерникі́в, котры віша́ють на рожде́ственьскый стро́мик*)

salónn//y 1 сало́нный; ~e správanie мане́рне поводжі́ня; ~ rozhovor сало́нна бісі́да **2** (*parádny*) свято́чный; ~ šaty свято́чны шма́ты, свято́чне облечі́ня **3** (*prepychový*) роско́шный, комфо́ртный; ~ vozeň салоно́вый ваґон

sálový сало́вый

salt//o -a *s tel.* са́лто *с*; urobiť ~ зробити са́лто; ~ mortale са́лто-морта́ле

salut//ovať -uje -ujú *nedok.* оддава́ти честь, салутова́ти *nedok. dok.*

salv//a -y *ž* **1** *voj.* са́лва; vypáliť ~u дати са́лву; streľba ~ami стрільба́ са́лвов **2** *pren.* взрыв; ~ smiechu взрыв смі́ху

salvov//ý салво́вый; ~á paľba салво́ва стрільба́

sám (sama, samo) *zám.* **1** сам, єде́н; sme sami мы самы; dieťa sa samo bojí дітина боїть ся (оставати ся) сама́; celkom ~ ца́лком сам, єде́н-єдиный **2** сам; ~ si je na vine він сам собі́ на вині; presvedč sa ~! пересві́дч ся сам!; ~ od seba сам од се́бе, з вла́стной ініціаті́вы; sami dobre viete, že

... вы самы дóбрі знáте/знáєте, же ...; je spokojný ~ sebou він спокíйный сам (зо) собóв • to je kapitola sama pre seba тотó є капітóла самá о сóбі; sám ako prst сам *або* єдéн як пáлець; nešťastie nechodí samo [*prísl.*] бідá не хóдить самá, нещáстя не хóдить самó

samaritán -a *m* **1** добросердéчный чоловíк, самарітáн **2** *hovor.* брат мілосéрдности

samaritánk//a -y *ž* **1** добросердéчна женá, самарітáнка **2** *hovor.* сестрá мілосéрдности

samaritánsk//y *príd.* *k* **samaritán** мілосéрдный, самарітáньскый, лютостивый; ~ skutok мілосéрдный постýпок; ~a kapsa санітáрна тáшка, тáшка медичной сестры

samb//a -y *ž* сáмба (*тáнець*)

sambov//ý *príd.* *k* **samba;** **~**á melódia мелóдія сáмбы

samček -a *m* **1** *zdrob.* (молодый) самéць **2** (*u hmyzu*) самéць

samč//í: ~ie pohlavné bunky мýжскы половы клíткы; ~ie rastliny мýжскы єдинці ростлины

sam//ec -ca *m* самéць

samic//a -e *ž* самíця

samič//í *príd.* *k* **samica;** ~ie orgány жéньскы полóвы óрґаны; ~ie potomstvo молоды самíці, потóмкы самíці

samičk//a -y *ž* **1** *zdrob.* самíчка **2** (*u hmyzu*) самíця

samobytn//ý **1** незалéжный, самобытный; **~** národ самобытный нарóд; ~ kultúra самобытна култýра; ~ umelec самобытный худóжник **2** (*slobodný, samostatný*) незалéжный, самостáтный

samočinn//ý автоматíчный; ~ počítač автоматíчный зрахóвовач *áбо* компютер; ~á brzda автоматíчный гам; ~á zbraň автоматíчна збрань

samočisten//ie -ia *s* самоочíщíня

samočistiac//i самоочíщуючій; ~e pôdne pochody процéс самоочíщíня зéмлі

samodruhá *hovor.* (*o žene*) грубá, самодрýга

samohlásk//a -y *ž* *lingv.* голоснá; striedanie samohlások чередовáня *áбо* алтернáція голосных

samohláskový *príd.* *k* **samohláska;** **~** systém сістéма голосный, вокалíзм

samohybn//ý самохóдный; ~é delo самохóдный канóн; ~é hračky самохóдны грáчкы

samochvál//a -y *ž* самохвáла

samoindukc//ia -ie *ž* самоіндýкція

samojediný сам-самíсенькый, сам, осамочéный

samoľúbos//ť -ti *ž* самолюбость, повышéность; нафýканость, пыха

samoľúby самолюбивый, спокíйный сам зо собóв; ~ človek самолюбивый чоловíк

samoobsluh//a -y *ž* **1** самообслýгованя; bufet so ~ou буфéт зо самообслýгов **2** *hovor.* (*obchod*) склеп *áбо* óбход самообслýгованя

samooplodnen//ie -ia *s* самоопылёваня (*ростлин*)

samopal -u *m* автомáт

samopalník -a *m* автомáтчік

samopaš -e *ž expr.* незбéдность, гунцýтство; блазнивость; urobiť niečo zo ~e зробити даштó з гунцýтства

samopaš//iť -í -ia *nedok.* *hovor.* *expr.* блазнити (ся), шалíти (ся), робити гунцýтства

samopašník -a *m* *expr.* незбéдник, гýнцут, нанічгóдник, ґáлґан

samopašn//ý *expr.* ростопáшный, роспущéный, розмазнáный, роскокошéный; ~é deti гунцýцькы *áбо* роспущéны діти; ~á hra гунцýцька гра; ~é vlasy *pren.* непослýшны вóлосы; ~ vetrík *pren.* ростопáшный вітрик

samopohyb -u *m* *filoz.* самопогынáня

samorastl//ý **1** дикоростýчій; ~ ovocný strom дикоростýчій овоцинóвый стром **2** *pren.* роджéный; особистый; ~ talent роджéный тáлент; ~ umelec роджéный худóжник; ~á ľudová reč особистость нарóдного языкá

samorodák -a *m* *hovor.* дике грознó

samorodn//ý: ~é víno винó із дикого грознá
samorod//ý роджéный, особистый, оріґінáлный; ~á poézia оріґінáлна поéзія
samosebou 1 *prísl.* cáмо собóв; ~ sa rozumie cáмо собóв розýмить ся **2** *čast.* cáмо собóв, прáвда
samospád -u *m* самоспáд
samospádov//ý самоспадóвый; ~é zavlažovanie самоспадóве заволóжованя; ~á doprava *ban.* самоспадóва перепрáва, самоспадóвый óдвіз, привíз
samospráv//a -y *ž* **1** самоуправлíня, автонóмія; politická ~ політíчне самоуправлíня **2** (*orgán*) самоуправлíня; žiacka ~ управлíня учеників; ~ internátu управлíня інтернáту
samosprávn//y 1 автонóмный; ~a jednotka автонóмна єдениця **2** *príd. k* **samospráva 2; ~**e orgány óрґаны самоуправлíня
samospúš//ť -te *ž fot.* самоспýщ
samostačný *zastar.* самостáтный, незалéжный; автонóмный; byť finančne ~ быти матеріáлні незалéжным, быти самостáтным в матеріáлнім одношíні
samostatn//ý 1 самостáтный; ~ človek самостáтный чоловíк; ~é myslenie самостáтне мышлíня; ~ štát самостáтна держáва; ~á práca самостáтна робóта; ~ roľník самостáтный землерóб **2** (*osobitný*) самостáтный, окрéмый; ~ vchod do bytu окрéмый вход до квáртеля; ~á jednotka *voj.* окрéма войскóва часть; ~ celok самостáтне цілé
samot//a -y *ž* **1** самóта, осамочéность, осамочíня; vyhľadávať ~ глéдати осамочíня; utiahnuť sa do ~y осамотити ся; pocit ~y чýвство осамочíня; nemať rád ~u не любити самóту **2** осáда; žiť na ~e жыти в осáді; horské ~y гóрьскы осáды
samotár -a *m* **1** (*o ľuďoch*) самотáрь, одлюдник; пустóвник **2** (*o zvieratách*) самотáрь(ка); diviak-~ дика свиня-самотáрька, дикый кóрназ-самотáрь
samotársky самотáрьскый, одлюдный; пустовницькый, опущéный; запéртый; viesť ~ život жыти пустóвником; жыти осамочéным, жыти самóтным жывóтом
samotk//a -y *ž slang.* (*väzenská cela*) самóтка
samotn//ý 1 сам(óтный), єдéн, єдиный; ~ ako palec єдéн як пáлець; ~ému je mi smutno мі єднóму смýтно; stretol ju ~ú na ulici він стрíтив єй на ýліці самý **2** (лем) єдéн; už ~ fakt, že ... лем єдéн факт, же ...; уж сам по сóбі тотó факт, же ... **3** сам, сáмый; to sa týka jeho ~ého тотó дотыкать ся ёгó сáмого; ~á myšlienka nie je zlá самá дýмка *áбо* ідéя не зла; ідéя самá по сóбі не зла; mne ~ému jej bolo ľúto мі самóму было єй жаль
samoúčel -u *m* самоцíль
samoúčelný самоцíльный
samouk -a *m* самоýк
samourčenie *p.* **sebaurčenie**
samoväzb//a -y *ž* арéшт в самóтці1
samoviazač -a *m* сноповязáчка
samovlád//a -y *ž* абсолутíзм, самоуправлíня, монокрáція
samovládc//a дéспот, діктáтор, самоуправляючій
samovoľn//ý 1 свойвóльный, самовóльный; ~é konanie свойвóльный постýпок; ~é dieťa свойвóльна *áбо* твердоголóва дітина **2** неумысéлный, нехочéный, самовóльный, спонтáнный; ~ pohyb спонтáнне *áбо* неумысéлне погынáня
samovô//ľa -le *ž* самовóля, свойвóля
samovrah -a *m* самоубивця
samovražd//a -y *ž* самоубивство
samovražedný самоубивчій; ~ úmysel зáмір скінчíти жывот самоубивством; ~ pokus самоубивственне покушíня, покушíня скінчíти з жывóтом
samovzdelávací самоосвíтній, самоýчащій ся; ~ krúžok самоосвíтній кружóк, кружóк самоосвíты
samovzneten//ie -ia *s* самовзгорíня, самовоспламенíня

samovznietiv//ý самовозгорíвшый ся, самовспламенíвшый ся; ~é uhlie самовозгорíвше ся ýгля

samozápal -u *m* самозапалíня, самовспламенíння

samozápaln//ý самозапáлюючій ся; ~ plyn самозапáлюючій ся плін; ~é uhlie самозапáлююче ся ýгля

samozásoben//ie -ia *s* самозабеспéчованя

samoznak -u *m* (*v rýchlopise*) стеноґрафíчный знак

samozrejme *čast.* гей, вéру, дóбрі, вдячні; пририóдні

samozrejm//ý самó собóв розумíючій ся, очівидный, цáлком природні; považovať za ~é поважáти за очівидне; je len ~é, že ... самó собóв розýмить ся, же ...

samozvan//ec -ca *m* втерáвець, самозвáнець, узурпáтор

samozvan//ý **1** незвáный, некликаный, непрошéный, втерáвый; ~í hostia незвáны *áбо* непрошéны гóсті **2** самозвáный; ~ vládca самозвáный володáрь

samučičk//ý, samučk//ý *expr.* **1** (сам-) самíсенькый **2** сáмый; stál na ~om kraji він стояв на сáмім краї

sam//ý **1** сáмый; na ~om začiatku на сáмім зачáтку; na ~om vrchu на сáмім вéрьху; na ~om kraji на сáмім краї; nad ~ou hlavou над самóв гóловов **2** *hovor.* тот сáмый, тот же; tí ~í, čo ... тоты самы, котры ...; тоты же, што ...; v ten ~ večer в тот же вéчор **3** сáмый, цáлком; bol ~é blato він быв цíлый од бóлота; ruky mal ~á rana ёгó рýкы были сáма рáна; ёгó рýкы были цáлком поранéны; strom je ~ kvet стром є цáлком *áбо* цíлый заквітнýтый; boli tam ~í starci там были сáмы стáры люди

sanác//ia -ie *ž fin.* санáція, оздоровлíня

sanačný оздорóвлюючій; ~ plán план оздоровлíня (*дачóго*)

sanatór//ium -ia *s* санатóрій, оздравóвня; tuberkulózne ~ туберкулóзный санатóрій

sanatórn//y санатóрный; ~a liečebňa санатóрне лічíня

sandál -u *m obyč v mn. č.* **~e** сандáлы

sandálov//ý сандалóвый; ~é topánky сандалóвы топáнкы

san//e -í *ž pomn.* сáнкы *pomn.* ● práca ide ako v lete na ~iach робóта ідé як в літі на сáнках

sangvinick//ý санґвінíчный; ~á povaha санґвінíчный харáктер

sangvinik -a *m* санґвíнік

sanic//a -e *ž* **1** (*dráha*) санíця, санкóва дорóга **2** *hovor.* санковáня, спущáня на сáнках **3** (*časť saní*) полóзка

sanitár -a *m* санітáрь

saniták -a *m voj. slang.* санітáрь

sanitk//a -y *ž hovor.* санíтка, скóра пóміч, áвто скóрой пóмочі

sanitn//ý санітáрный; ~ á služba *voj.* а) санітáрна слýжба; б) санітáрна часть; ~ materiál санітáрный матеріáл; ~é auto áвто скóрой пóмочі

sanitr//a -y *ž* селíтра

sánk//a -y *ž* (*čeľusť*) нижня чéлюсть

sánkar -a *m šport.* шпортóвець, заоберáючій ся санкóвым шпóртом

sánkarský *príd. k* **sánkar;** ~ šport санкáрьскый шпорт

sankc//ia -ie *ž* сáнкція; покýта, покарáня; трест; trestné ~ie сáнкції; stíhať ~iami niekoho уложыти сáнкції ку дакóму

sankcion//ovať -uje -ujú *nedok. dok. čo* санкціоновáти *што*, давáти/дати сáнкцію *на што*; потвердити, одобрити

sánkovačk//a -y *ž hovor.* санковáня

sánk//ovať -uje -ujú *nedok.* санковáти; ~ deti санковáти діти, возити діти на сáнках

sánk//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* санковáти ся

sán//ky -ok *ž pomn.* сáнкы *pomn.*

san//ovať -uje -ujú *nedok. dok. fin.* сановáти; оздоровляти/оздоровити; ~ priemysel сановáти прóмысел; ~ financie оздоровляти фінáнції; ~ svoje dlhy платити *áбо* вырівнати свої дóвгы

sanový санóвый

sanskrit -u *m lingv.* санскрíт

sanskritsk//ý санскрітьскый; ~ jazyk санскрітьскый язык; ~é písmo санскріт
sapér -a *m voj.* женіста
sapfick//ý: ~á strofa *lit.* сапфічна строфа
sár//a -y *ž* сáра; za ~ou mal nôž за сáров у нёго быв нóж(ик)
saranč//a -e *ž zool.* сарáнча
sardel//a -y *ž* (*ryba*) анчóус *м*, хамсá *ж*
sardelov//ý анчóусный, хамсóвый, із хамсы; ~á pasta анчóусна пáста
sardink//a -ky *ž* **1** (*ryba*) сардінка **2** *len v mn. č.* **~ky** (*konzerva*) сардінкы; škatuľa od ~iek консéрвна шкатýлька од сардінок
sarkastický саркастічный
sarkazm//us -u *m* саркáзм
sarkofág -u *m* саркофáґ
sarkóm -u *m lek.* саркóм, тýмор
sať saje sajú *nedok.* **1** (*z pŕs, z vemena - mlieko*) ссáти ссе ссуть **2** (*vsávať - vzduch, vodu*) всавáти, впивáти; látka dobre saje vodu матéрія дóбрі всáвать *áбо* впивать вóду
satan[1] -a *m* сатáн, дябол
satan[2] -a *m* (*huba*) сатáн, сатáньскый гриб
satanský сатáньскый, дябóльскый; ~ úsmev сатáньскый *áбо* дябóльскый ýсмів
satelit -u *m v rôzn. význ.* сателіт
satelitný *príd. k* **satelit; ~** štát сателітна держáва
satén -u *m text.* сатéн
satir//a -y *ž* сатíра; politická ~ політічна сатíра; ~ na niečo сатíра на даштó
satirick//ý сатірічный; ~ román сатірічный ромáн
satirik -a *m* сатірік
satisfakc//ia -ie *ž* сатісфáкція; успокоїня; dať ~iu niekomu дати успокоїня дакóму; žiadať o ~iu пожáдати *áбо* вымагáти сатісфáкції *zastar.*
saturác//ia -ie *ž* **1** *chem.* сатурáція; насычéность **2** *pren.* забеспечíня *чóго чім*; успокоїня потрéбности *в чім*
Saturn -u *m* **Saturn//us** -u *m astron.* Сатýрн
saturovaný *chem.* насычéный; ~ roztok насычéный рóсток
satur//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** підстýповати/підстýпити сатурáції **2** *čo čím pren.* забеспéчовати/забеспечíти *што чім*, успокóёвати/успокоїти потрéбность *в чім*, насычовати/насытити *што*; ~ trh výrobkami забеспéчіти *áбо* насытити торг товáрами; ~ kultúrne potreby spoločnosti успокоїти култýрны пожáдованя óбщности
saun//a -y *ž* сáвна, фіньска вáна
savan//a -y *ž* савáна
savec *p.* **cicavec**
sav//ý 1 *p.* **cicavý 2** всáсоваючій, впивáючій; ~á látka матеріáл, дóбрі впивáючій вóлгкість; всáсуюча матéрія
saxofón -u *m hud.* саксофóн
saxofonist//a -u *m* саксофоніста *м*
saxofónov//ý саксофонóвый; ~é sólo сóло саксофóна; ~ part пáртія саксофóна
sced//iť -í -ia *dok.* сцидити; зляти; ~ vodu сцидити *áбо* зляти вóду; ~ uvarené zemiaky зляти вóду з бандýрок, зляти бандýркы
scel//ieť -ie -ejú *dok.* (*o rane*) зажыти, загоїти ся, запéрти ся; rana ~ila рáна зажыла *áбо* загоїла ся *áбо* запéрла ся
scel//iť -í -ia *dok.* **1** споїти (довєдна); ~ pozemky споїти зéмлі, дати довєдна **2** *krajč.* сцілити, зошыти, споїти, заштóпкати; ~ látku зошыти полóтно
sceľovací: ~ zákon закóн о споїні *áбо* о здружíні земéль; ~ stroj сцíлююча машына
sceľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** обєднёвати *áбо* здрýжовати до єднóго цілóго; ~ pozemky обєднёвати *áбо* здрýжовати земéльны чáсткы **2** *krajč.* сцíлёвати, заштóпковати
scén//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* сцéна; vyjsť na ~u выйти на сцéну; záverečná ~ фінáлна сцéна; ľúbostná ~ любóвна сцéна; ~ žiarlivosti сцéна жарливости; robiť ~y niekomu выстраяти сцéну дакóму **2** (*divadlo*) сцéна, теáтер; ochotnícka ~ любительска сцéна; činoherná ~ драматíчный теáтер, теáтер дрáмы; operná ~ óперный теáтер, óпера **3** *pren.*

сцéна, арéна; politická ~ політíчна арéна; objaviť sa na ~e verejného života выступити на сцéну óбщностного жывóта; vystúpiť na ~u dejín выйти на арéну істóрії; odísť zo ~y одыйти зо сцéны

scenár -a *m* сценáрій

scenárist//a -u *m* сценарíста

scenér//ia -ie *ž* пейзáж; prírodná ~ пейзáж, óбраз прирóды; ~ hôr пейзáж гор, гóрьскый пейзáж

scénick//ý сценíчный; ~é umenie сценíчне іскýство; ~á hudba сценíчна мýзыка, мýзыка к представлíню; ~ obraz сценíчный óбраз, мізансцéна

scénograf -a *m* декорáтор (*в теáтрі*)

scentraliz//ovať -uje -ujú *dok.* сцентралізовáти

scest//ie -ia *s* кламлива дорóга; одклонíня, одбочíня; byť na ~ іти по одбочéній дорóзі; dostať sa na ~ збити ся з дорóгы

scestovaný мнóго путовáвшый; ~ človek чоловíк, котрый мнóго путовáв

sciedz//ať -a -ajú *nedok.* сциджовати, зливáти

scitliv//ieť -ie -ejú *dok.* стáти чýвствуючім

scvrk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** зморщíти ся, стягнýти ся; pokožka sa ~la кóжа зморщíла ся; plod sa ~ol плод зморщів ся **2** *expr.* схылити ся, скорчíти ся; ostarel a ~ol sa він постарів і якóсь-то похылив ся **3** *pren. expr.* скоротити ся, зменшыти ся; ~li sme sa na polovicu із нас (з)остáла ся лем половина

scvrknut//ý **1** зморщéный; схыленый; ~é listy зморщéне листя; ~á tvár зморщéна тварь **2** *pren.* схылившый ся, высхнувшый

sčasti *prísl.* счáсти, частóчні

sčeren//ý зволнéный, розбýреный, неспокíйный; ~á hladina vody зволнéный пóверьх вóды

sčer//iť -í -ia *dok.* зволновáти, покрыти волнáми, розбýрити; ~ hladinu взволновáти пóверьх вóды

sčer//iť sa -í sa -ia sa *dok.* (*o hladine ap.*) взволновáти ся, покрыти ся волнáми

sčern//ieť -ie -ejú *dok.* счорнíти; потемнíти

sčerven//ieť -ie -ejú *dok.* счервенíти, почервенíти

sčerviv//ieť -ie -ejú *dok.* счервівíти, схробачнíти, стáти червíвым *áбо* хробáчным, зачервівíти *áбо* схробачнíти

sčiastky *prísl.* счáсти, частóчні

sčítac//í **1** зрахóвуючій; ~ia komisia (*pri voľbách ap.*) зрахóвуюча комíсія **2** зрахóвуючій; ~ harok зрахóвуючій лист

sčítan//ec -ca *m mat.* зраховáнець

sčítan//ie -ia *s* **1** *mat.* зложíня **2** зрахýнок, ýчет; ~ hlasov зраховáня гóлосів **3** (*súpis*) перепис *м*; ~ ľudu *al.* obyvateľstva перепис жытельства

sčítaný счíтáный; ~ človek счíтáный чоловíк

sčít//ať -a -ajú *dok.* **1** *mat.* зложыти **2** зраховáти, підраховáти; ~ hlasy зраховáти гóлосы **3** (*urobiť súpis*) списáти ● jeho dni sú už ~ané ёгó дні уж зраховáны

sčít//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *mat.* складáти **2** зрахóвовати

seans//a -y *ž* засідáня, зібрáня, сеáнс *м*

seba *p.* **sa**

sebadôver//a -y *ž* увíреность *ж* в сéбе *áбо* в свóї силы, вíра в сéбе *áбо* в свóї силы; stratiť ~u стратити вíру в свóї силы

sebaistot//a -y *ž* увíреность *ж* в сéбе *áбо* в свóїх силах

sebaistý увíреный в сéбе, вíра в сéбе

sebaklam -u *m* кламáня сáмого сéбе

sebakontrol//a -y *ž* себеоволодíня *с*

sebakritick//ý самокрітíчный; ~ človek самокрітíчный чоловíк; ~é stanovisko самокрітíчне оцінíня

sebakritik//a -y *ž* самокрíтіка; robiť ~u заоберáти ся самокрíтіков

sebalásk//a -y *ž* себелюбость

sebaobhajob//a -y *ž* самозащíта

sebaobran//a -y *ž* самооборóна; zraniť v ~ зранити при самооборóні; povedať niečo na ~u повісти дащó на свóю самооборóну *áбо* самозащíту

sebaobranný *príd. k* **sebaobrana;** ~ boj самооборóна, самозащíта

samoobviňovan//ie -ia *s* самообвиніня
sebaovládan//ie -ia *s* самооволодіня, самоконтроля
sebapodceňovan//ie -ia *s* недооцініня самого себе
sebapozorovan//ie -ia *s* самомерковáня; *psych.* інтроспéкція
sebaúct//a -y *ž* самоуважіня, уважіня к самóму собі
sebaukájan//ie -ia *s lek.* укóёваня ся, онанізм, онáнованя, мастурбовáня
sebaurčen//ie -ia *s* самоопреділіня
sebauspokojen//ie -ia *s kniž.* самоуспокоїня, самоспокійность
sebauvedomovan//ie -ia *ž kniž.* самоосмысліня, самоусвідомліня
sebauvedomen//ie -ia *s* **1** увіреность *ж* в сóбі **2** самоувіреность, самовлюбленость, самонадіяность *ж*; prílišné ~ черезмірна самоувіреность **3** самоосмысліня; národné ~ націонáлне самоусвідомліня
sebavedom//ý **1** самоувіреный, увіреный в сéбе *áбо* в своїх силах; ~é vystupovanie самоувірене поводжіня **2** самоувіреный, самонадіяный; ~á odpoveď самоувірена óдповідь
sebavzdelávan//ie -ia *s* самоучіня, самоосвіта
sebazáchov//a -y *ž* самозахраніня; pud ~y інштінкт самозахраніня
sebazáchran//a -y *ž* самозахраніня
sebazapren//ie -ia *s* самоодречіня, самоодрікнутя, самоодвéргнутя; len z veľkým ~ím som to urobil я зробив тотó лем з великым самоодрікнýтём
sebazdokonalen//ie -ia *s kniž.* самоудоскональня
sebe *p.* **sa**
seb//ec -ca *m* еґоіста, самолюбець
sebeck//ý еґоістічный, самолюбивый; ~ človek самолюбивый чоловік, еґоіста; ~é sklony еґрістічны наклóнности; ~á láska еґоістічна любóв; ~á povaha самолюбивый *áбо* еґоістічный харáктер
sebectv//o -a *s* самолюбость, еґоізм
seberovn//ý рівноцінный, рівный; hľadať si ~ého глéдати собі рівноцінного *áбо* рівного собі; hovoriť s niekým ako so ~ým говорити з дакым як з рівноцінным
sebestačný економічно незалéжный, самовыстачуючій, самостáтный; ~ štát економічні незалéжна держáва
seces//ia -ie *ž* модéрна (*штіл в архітектýрі XIX-XX вв.*)
secesn//ý *príd.* **secesia;** ~ štýl штіл модéрны; ~á budova будóва в штілі модéрны
sečk//a -y *ž* січка (*мішáнка насікáной солóмы і травы*); rezať ~u різати січку
sečkovic//a -e *ž* різáчка солóмы *áбо* січкы, корморізка
sečnic//a -e *geom.* секýча
sečn//ý рубячій; секýчій; ~á zbraň рубяча *áбо* січна збрань; ~á rana різана рáна; ~á rovina *geom..* секýча плóскость
sed -u *m* **1** *tel.* сидяче положіня; cviky v ~e упражніня в сидячім положіня; ~ znožmo сиджіня з вытягнутыми(а) до пéреду ногáми **2** (*na koni*) сиджіня
sedac//í сідáючій; ~ia časť tela сідáюча часть тіла; ~ia vaňa сідáюча вáна; ~ kúpeľ поясна вáна; ~ nerv *anat.* сідáючій нерв
sedačk//a -y *ž* **1** столéць, табурéтка **2** *šport.* крéсло (*ліфту*)
sedačkov//ý *príd. k* **sedačka 2** креслóвый; ~ výťah креслóвый ліфт
sedadl//o -a *s* **1** сиджіня; ~ stoli сиджіня стілця; mäkké, tvrdé ~ мягкé, твердé сиджіня; sklápacie ~ склóпуюче сиджіня **2** (*miesto*) місце, крéсло
sedatívny успокóюючій; ~ účinok успокóююче діяня ліку
sedatív//um -a *s* успокóюючій лік
sedáv//ať -a -ajú *nedok. opak. k* **sedieť** высиджовати
sedav//ý сидячій; ~é zamestnanie сидяча робóта
sedem *čísl.* сім ● držať niečo pod siedmimi zámkami тримати даштó під семóма зáмками

sedemčlenný сімчле́нный; ~ súbor сімчле́нный анса́мбель
sedemdenný *p.* **sedemdňový**
sedemdesiat *čísl.* сімдесят
sedemdesiatin//a -y *ž* сімдесята часть, єдна́ сімдесята
sedemdesiat//iny -ín *ž pomn.* сімдесятины, сімдесяты роковины
sedemdesiatk//a -y *ž hovor.* **1** (*číslo 70*) (*ці́фра, чі́сло*) сімдесят; napísať ~u написа́ти ціфру сімдесят **2** *hovor.* (*vek*) сімдесят ро́ків , сімдесятлі́тя; hádal mu ~u він га́дав ёму́ сімдесят ро́ків; oslavovať ~u осла́влёвати сімдесятку **3** *hovor.* *(rýchlosť)* скóрость *ж* сімдесят кіломе́трів (за го́дину); ísť ~ou іти скóростёв сімдесят кіломе́трів (за го́дину) **4** *hovor.* (*v hoteli ap.*) но́мер *або* чі́сло сімдесят, сімдесятый но́мер; bývať na ~e быва́ти на сімдесятім но́мері *або* чі́слі
sedemdesiatnik -a *m* сімдесятро́чный хлоп
sedemdesiatročný сімдесятро́чный
sedemdesiattisíc *čísl.* сімдесят ті́сяч
sedemdesiaty *čísl.* сімдесятый
sedemdňový сімднёвый
sedemmesačn//ý сіммі́сячный; ~é dieťa сіммі́сячна дітина; ~ kurz сіммі́сячный курз
sedemnásť *čísl.* сімна́дцять
sedemnástin//a -y *ž* сімнадцятина, сімна́дцята часть, єдна́ сімна́дцята
sedemnástk//a -y *ž* **1** сімна́дцятка, (ціфра) сімна́дцять **2** но́мер сімна́дцятый, чі́сло сімна́дцяте, сімна́дцятый но́мер
sedemnásťročný сімнадцятьро́чный
sedemnásty *čísl.* сімна́дцятый
sedemosminový сімосмино́вый; ~ takt сімосмино́вый такт
sedemposchodový сімета́жный
sedemročnic//a -e *ž* сімрочниця, сімро́чный план
sedemročný сімро́чный
sedemsto *čísl.* сімсто
sedemstý *čísl.* сімстоцятый
sedemtisíc сім ті́сяч
sedemtriedk//a -y *ž hovor.* сімкла́сна шко́ла
sedemtriedn//y сімкла́сный; ~a škola сімкла́сна шко́ла
sedemuholník -a *m geom.* сімуго́лник
sediačky *prísl.* сидячкы
sed//ieť -í -ia *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* сиді́ти; ~ na stoličke сиді́ти на стілци; ~ za vrcholom сиді́ти за ве́рьхом сто́ла; ~ pohodlne сиді́ти спокі́йні; ~ po turecký сиді́ти по-туре́цькы; ~ pri obede сиді́ти при обі́ді; dieťa už ~í дітина уж сидить; ~ nad knihou (*učiť sa ap.*) сиді́ти за книгов; ~ v reštaurácii сиді́ти в рештавра́ції; na streche ~í vrabec на стрі́сі сидить вороóе́ль; ~ na zodpovednom mieste сиді́ти на одповіднім мі́сці; ~ vo vláde *hovor.* сиді́ти в правлі́ні **2** (*o sliepke ap.*) сиді́ти на яйцях **3** *hovor.* сиді́ти (*в аре́шті*); быти під аре́штом; už jedenkrát ~el він уж раз сиді́в **4** *hovor.* (*o šatách*) сиді́ти (*по фо́рмі*); šaty mu dobre ~ia костюм на нім до́брі сидить; kabát mi zle ~í ґе́рок на мі не сидить; tá raketa mi ~í v ruke тота́ раке́та мі сидить, тоту́ раке́ту приємні тримати в ру́ці **5** *hovor.* стабілный, быти стабі́лным; auto dobre ~í а́вто стабі́лне **6** *hovor.* підходити; быти умі́стным; tvoje námietky nesedia твої позна́чкы неумі́стны, ты не маш пра́вду; kritika ~í крі́тіка умі́стна; prezývka ~í призвіско підхо́дить **7** *hovor.* підходити, быти по сма́ку *або* по во́ли; tá úloha mu nesedí тота́ ро́ля ёму́ не по во́ли *або* не підхо́дить *або* не про нёго; také pesničky mu nesedia такы спі́ванкы не про нёго • ~ ako na tŕní *al.* na ihlách сиді́ти як на ігла́х; ~ na lavici obžalovaných сиді́ти на ла́вці обвине́ных; ~ so založenými rukami сиді́ти зо заложе́ными(а) рука́ми; ~ po uši v dlžobách быти по у́ха в довга́х; ~ niekomu v žalúdku сиді́ти дако́му в жо́лудку; zostať ~ (*o dievčati*) засиді́ти ся, зоста́ти ста́ров ді́вков; ~ na niekom придера́ти ся ку дако́му, сиді́ти на дакі́м; ~ na dvoch stoličkách сиді́ти на двох стілцях; ~ za

pecou сидіти за пéцом; ~ žene pri sukni тримати ся жéниной сýкні

sediment -u *m geol.* уложенина; усаденина

sedimentác//ia -ie *ž odb.* седіментáція, осідáня; ~ krvi осідáня *або* усáджованя ерітроцітів

sedimentačn//ý *odb.* седімéтный, усáджованый, осідáный; ~á skúška *lek.* реáкція усáджованя ерітроцітів

sedimentárn//y *geol.* седімента́рный, усáджованый, осідáный; ~é horniny усáджованы порóды

sediment//ovať -uje -ujú *nedok. odb.* седіментовáти, усáджовати ся, осідáти

sedľač -e *ž hromad.* мужицтво, хлóпство (*ľud.*)

sedlár -a *m* реміня́рь, сідéлник, сідлярь

sedlársk//ý ремінярьскый; сідлярьскый; ~a dielňa ремінярьска майстéрьска; ~é remeslo ремінярьство

sedlárstv//o -a *s* **1** (*remeslo*) ремінярьске, сідлярьске ремéсло **2** (*dielňa*) ремінярьство, ремінярьска майстéрьска

sedl//ať -á -ajú *nedok.* сідлáти (*коня*)

sedliack//y **1** селяньскый; ~ dvor селяньскый двир; ~e povstanie *al.* vzbury селяньскы повстáня; ~ stav *hist.* селяньска кáста; ~e dievča ґаздівске дівча; ~ kroj селяньске облечíня; zdravý ~ rozum здорóвый ґаздівскый розýм **2** *pejor.* (*opak:* panský); селяньскый; ~ spôsoby селяньскы манéры *або* спóсобы

sedliač//iť -í -ia *nedok.* заоберáти ся сільскым господáрством, робити на зéмли

sedliak -a *m* **1** селянин, хліборóб; bohatý ~ богáтый селянин **2** *pejor.* (*aj ako nadávka*) селянин, валалчáн, з валáлу; správať sa ako ~ поводити ся як валалчáн *або* з валáлу **3** *ľud.* (*v šachu*) (*pešiak*) пішка

sedl//o -a *s* **1** *v rôzn. význ.* (*na koni*) сідлó; vyskočiť do ~a выскочіти до сідлá; bicyklové ~ сідлó біціґля; ~ ventilu *tech.* сідлó клáпкы **2** *geogr.* сідлó, сідловина; horské ~ сідлóвина **3** (*v tesárstve*) сідлó; tesať brvná do ~a кресáти дéрево до сідлá **4** *krajč.* сідлó; šaty so ~om шмáты зо сідлóм • cítiť sa v ~e чýти ся в сідлí; vyhodiť niekoho zo ~a *hovor. expr.* вышмарити дакóго зо сідлá

sedlovitý сідловитый

sedlov//ý *príd. k* **sedlo 1, 2;** ~ kôň сідлóвый кінь; ~á strecha *stav.* сідлóва стріха

sedm//a -y *ž* **1** *p.* **sedmička 2** *kart.* се(д)мина

sedmičk//a -y *ž* **1** семíчка, чíсло сім, нóмер сім **2** *hovor.* семíчка, чíсло сім, сéмый нóмер; cestovať ~ou путовáти семíчков, сéмым чíслом; bývať na ~e бывáти на семíчці *або* на чíслі *або* нóмері сім; vypiť jednu desiatku выпити пóгар десятьґрáдусного пива **3** *kart.* семíчка; červená ~ семíчка чéрвінь

sedmikráska *p.* **sedmokráska**

sedmin//a -y *ž* **1** сéма часть, єднá сéма **2** *hovor. p.* **sedmička**

sedmohradsk//ý трансілвáньскый; ~á oblasť трансілвáньска óбласть

sedmokrásk//a -y *ž* марґарéтка

sedmorak//ý: ~ým spôsobom (*urobiť niečo*) семорáкыми(а) спóсобами; ~é hrozno семорáке грознó (*рíзных сóртів*); ~á dúha семорáка рáдуга, сіморáкой фáрбы рáдуга

sedmoro *čísl.* сéмеро, сім; ~ šiat сéмеро шмат, сім костюмів; ~ jedál сім неєднáкых їдел; ~ detí сéмеро дітéй

sedmoslivkár -a *m iron.* семосливкáрь, бідный земянин *або* воєвóда

sedmospáč -a *m expr.* спáктош, спач

sedr//ia -ie *ž zastar.* крáйскый суд

segedínsky: ~ guláš/guľáš сеґедíньскый ґýляш (*свиньскый ґýляш з дусéнов капýстов*)

segment -u *m odb.* сеґмéнт

segmentác//ia -ie *ž odb.* сеґментáція

segregác//ia -ie *ž* сеґреґáція; rasová ~ (рáсова) сеґреґáція

seizmick//ý сейсмíчный; ~é pohyby сейсмíчны колысáня; ~á stanica сейсмíчна станіця

seizmograf -u *m* сейсмоґрáф

seizmografický сейсмоґрафічный; ~ prístroj сейсмоґраф; ~ zápis сейсмоґрáма, сейсмоґрафічный зáпис

seizmogram -u *m* сейсмоґрáм

seizmológ//ia -ie *ž* сейсмолóґія, сейсмоґрáфія

seizmomet//er -ra *m* сейсмомéтер

sejací сіячій; ~ stroj сіячка; сіяча машына

sejačk//a -y *ž* сіячка; úzkoriadková ~ узкорядкóва сіячка

sejačkový сіячкóвый; ~ agregát сіячкóвый аґреґáт

sejb//a -y *ž* **1** сіяня, пóсів, зáсів; krížová ~ крижóвый пóсів; ~ ozimín сіяня озимин; čas ~y час сіяня **2** (*čas siatia*) сіяня

sekáč[1] -a *m* **1** сікáч (*на капýсту і т. п.*), сокырка **2** (*druh noža*) косáк *м*

sekáč[2] -a *m hovor. expr.* фéшак, ґавалíр, фíчур, сéкач

sekan//á -ej *ž hovor.* фашíрка

sekant//a -y *ž geom.* сéканс

sekantný (*o človeku*) пановáчный, роскáзуючій

sekan//ý[1] торгáвый, енерґічный, перерывáный, різкый; hovoriť ~ou rečou говорити різков рéчов, акцентовáти слóва, выслóвлёвати слóва енерґічні

sekan//ý[2] молóтый; ~é mäso молóте мясо; ~ rezeň молóта різка; ~é orechy молóты óріхы; ~é olovo *poľov.* брок, кýля

sek//ať .á -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* сечі, молóти; ~ kapustu сечі капýсту; ~ mäso молóти мясо; ~ drevo колóти дрыва; ~ ľad а) сечі лед; б) (*z chodníka ap.*) рубáти лед; ~ do nepriateľa сечі *áбо* рубáти неприятеля **2** продавáти, молóти (*мясо*); dnes ~á nový mäsiar днесь продáвать новый мясáрь **3** *hovor. expr.* ліпити, печі як палачінкы; ~ články печі статі як палачінкы **4** (*trhať*) тóргати, тягáти; ~ kľučkou тягáти ключков **5** (*trhane rozprávať*) тóргати, енерґічно выслóвлёвати слóва • ~ dobrotu зо вшыткых сил стáрати ся быти дóбрым; ~ pana робити зо сéбе пáна; ~ do živého різати до жывóго

sek//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* (*bojovať*) рубáти ся, бити ся; вáдити ся

sekc//ia[1] -ie *ž* одділіня, сéктор, сéкція, реферáт; futbalová ~ фотбалóва сéкція

sekc//ia[2] -ie *ž lek.* сéкція, россічіня

sekčný *príd. k* **sekcia**[1]; ~ šéf начáлник одділіня, завідуючій одділінём *áбо* сéктором

seker//a -y *ž* сокырка, топір; tesárska ~ кресáчка • plávať ako ~ ani keby ~y padali ≈ і кідь бы вшыткы з нéба пáдали

sekír//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. koho* секіровáти, шікановáти, бузеровáти, пронаслідовати, придерáти ся *ку кóму*

sek//núť -ne -nú *dok.* **1** сікнути, різко удáрити; ~ mečom сікнути шáблёв; ~ bičom прáскнути батогóм **2** *expr.* тóргнути, потягнýти, потягнýти ключков **3** (*o hmyze*) укýсити; ~la ho osa ёгó укýсила осá • ~lo ho v krížoch сікло ёгó в крижах, чув різку бóлість в пáсі; ~ol niekomu žilu пустив кров дакóму; všetko stichlo akoby ~ol náraz вшыткo стихло; bolesť prestala akoby ~ol бóлість перестáла як кідь бы одрубáв

sek//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** розрубáти собі (*дашто́*), бýхнути ся (*дачíм острым*); ~ sa sekerou do nohy бýхнути ся топорóм по нóзі **2** *hovor. expr.* (*pomýliť sa*) сікнути ся, пошпóтити ся, прораховáти ся **3** *hovor.* (*o mlieku, krvi ap.*) зрáзити ся • ~ sa do pozoru вытягнути ся як стрýна

sekréc//ia -ie *ž fyziol.* секрéція

sekrét -u *m fyziol.* секрéт

sekretár[1] -a *m* (*tajomník*) секретáрь

sekretár[2] -a *m* (*nábytok*) секретáрь

sekretariát -u *m* секретаріáт; ~ OSN секретаріáт ООН

sekt -u *m* шампáньске

sekt//a -y *ž* сéкта

sektár -a *m* сектáрь

sektársk//y сектáрьскый; ~a politika сектáрьска політіка

sektor -a *m* сéктор; сéкція; výrobný ~ выробный сéктор; súkromný ~ сукрóмный *áбо* влáстный сéктор

sektorový секторо́вый, секці́йный; ~ nábytok секторо́ве заряджі́ня бываня
sekularizác//ia -ie *ž odb.* секуларізáція
sekulárny[1] сторо́чный
sekulárny[2] *odb.* секулáрный, світьскый; ~ kňazstvo секулáрне духовéнство
sekund//a[1] -y *ž* **1** секу́нда; zlomok ~y до́ля секу́нды; presne na ~u рі́вно на секу́нду **2** *hud.* секу́нда
sekund//a[2] -y *m škol.* (*trieda*) дру́га кла́са (*ґімна́зії*)
sekundán -a *m škol.* ученик дру́гой кла́сы (*ґімна́зії*)
sekundant -a *m* секундáнт
sekundár -a *m* до́ктор-асісте́нт
sekundárn//y дру́гый, другорядный; секундáрный; ~e pohlavné znaky секундáрны *або* другорядны поло́вы прізнакы; ~e vinutie *el. tech.* дру́ге обвинутя; ~a infekcia секундáрна інфе́кція; ~ význam другорядне значі́ня
sekund//ovať -uje -ujú *nedok. komu* быти секундáнтом *ко́го*
sekundov//ý секундо́вый; ~á ručička секундо́ва стрі́лка
sekvest//er -ra *m práv.* секве́стер
sekvestrác//ia -ie *ž čoho práv.* секвестрáція *чо́го*; уложі́ня секве́стра *на што*; секвестровáня; ~ majetku уложі́ня секве́стра на маєток, секвестровáня маєтку
sekvestr//ovať -uje -ujú *nedok. dok. čo práv.* секвестровáти *што*, укладати/уложыти секве́стер *на што*; ~ majetok секвестровáти маєток
selank//a -y *ž hud. lit.* іділія
selekc//ia -ie *ž odb.* селе́кція, выбір
selekcionár -a *m* селекціонáрь
selekčn//ý селе́кчный; ~ stanica селе́кчна стані́ця
selektor -a *m tech.* селе́ктор
selén -u *m chem.* (*zn. Sn*) се́лен
selenit -u *m chem.* селені́т
selénov//ý *chem.* селено́вый; kyselina ~á селено́ва кіслотá

sem *prísl.* ту; poď ~! подь ту!; ~ sa! (подьте) ту!; ~ a tam а) ту і там, до обидвох бо́ків *або* сторо́н, ту і нáзад; б) ту-там, ту і там; а) ту-там, ту і там; то ту, то там; б) дaґде́; в) інколи; ani ~ ani tam (*ani pohnúť*) áни ту áни там; ~ ... tam або ... або; slušnosť ~, slušnosť tam, urobiť to musím слу́шні або неслу́шні, вшытко єдно я му́шу тото́ зробити
semafor -a *m* семафо́р; ~ ukazuje na voľno семафо́р укáзує во́льно
sémantick//ý *lingv.* семанті́чный; ~á funkcia семанті́чна фу́нкція; ~é zmeny семанті́чны змі́ны; ~ rozbor семанті́чный анáліз
sémantik -a *m* семáнтік, семасіо́лоґ
sémantik//a -y *ž lingv.* **1** семáнтіка, семасіоло́ґія **2** (*význam*) семáнтіка, значі́ня
semaziológ//ia -ie *ž lingv.* семасіоло́ґія
semä *p.* **semeno**
semenáč -a *m* стром, выросшый із семе́на
semenačk//a -y *ž poľnohosp. bot.* семе́нник; uhorka-~ у́горка-семе́нник
semenár -a *m* семенáрь
semenársk//y семенáрьскый, семе́нный; ~e závody семенáрьске господáрство; ~ obchod семенáрьскый склеп
semenárstv//o -a *s* семенáрьскый склеп, склеп зо семенáми
semencový конопляный, леняный; ~ olej конопляный *або* леняный олі́й
semenic//a -e *ž* семе́нник (*ростлина*)
semenisk//o -a *s* **1** семе́нник, россáдник **2** *pren.* россáдник, огниско; ~ chorôb россáдник хворо́т; ~ osvety огниско освіты **3** *zastar.* (*seminár*) семінáрія (*духо́вна*)
semenník -a *m* **1** *bot.* семе́нник **2** *anat.* семе́нник
semenn//ý семе́нный; ~á rastlina семе́нна ростлина; ~é rozmnožovanie семе́нне розмно́жованя; ~ kanálik *anat.* семе́нный канáл
semen//o -a *s* **1** нáсіня, семе́но *aj pren.*; mrkvové ~ моркво́ве семе́но; hluché ~ не зыйшо́вше семе́но; ~ vzbúry *pren.* семе́но

бýнту; zasiať na ~ засяти на семéна; ísť do ~a іти до семéна **2** *fyziol.* семéно, спéрмія; mužské ~ спéрмія *с*

semenotok -u *m lek.* вырон спéрмії *або* семéна, полýція

semenovod -u *m anat.* семеновóд

semest//er -ra *m škol.* семéстер

semestrálne *prísl.*: ~ robiť skúšky здавáти екзáмены кáждый семéстер, семестрáлні здавáти екзáмены

semestráln//y семестрáлный; ~e skúšky семестрáлны екзáмены

semiačk//o -a *s hromad. expr.* семéно, семéнко, семéнка; slnečnicové ~ солнечніцёве семéно, семéно солнечніці

semienk//o -a *s* семéнко

semifinále *neskl. s šport.* семіфінáле

semifinalist//a -u *m šport.* семіфіналíста, учáстник семіфінáлу

semifinálov//ý *šport.* семіфіналóвый; ~ zápas семіфіналóве стрітнýтя

seminár -a *m* **1** *škol.* slovanský ~ одділíня славяньской філолóґії **2** *škol.* (*cvičenie*) семінáр, семінáрны упражніня; viesť ~ вéсти семінáр; ideologický ~ ідеолоґíчный семінáр **3** (*bohoslovecký seminár*) духóвна семінáрія

seminarist//a -u *m* семінарíста

seminárn//y **1** *príd. k* **seminár 1, 2** семінáрный; ~e cvičenie семінáрны упражніня; ~ práca семінáрна робóта **2** *príd. k* **seminár 3** семінáрный; ~a budova семінáрна будóва, будóва духóвной семінáрії

semiológ//ia -ie *ž* семіолóґія

semiotik//a -y *ž* семіóтіка, семіолóґія

semiš -u *m* céміш *м*

Semit//a -u *m* Семíта

semitsk//ý семíтьскый, семітíчный; ~é národy семíтьскы нарóды, Семíты; ~é jazyky семíтьскы *або* семітíчны языкы

semitológ -a *m* семітóлоґ

semitológ//ia -ie *ž* семітолóґія

sen sna *m* **1** сон, сновіджíня; strašný ~ стрáшный сон; мóра; vykladať sny коментовáти сны; veriť na sny вíріти на сны; rozprávať zo sna говорити в сні *або* зо сна; je to ako ~ тотó як сон; ako vo sne (*pamätať sa na niečo*) так як чéрез сон; ani vo sne ma nenapadlo áни в сні не снило ся мі **2** *pren.* сон, желáня; celoživotný ~ желáня цíлого жывóта; uskutočňovať svoj ~ сдíйснити свóє желáня **3** (*spánok*) сон; ~ mi sadá na oči мéне клóнить на спáня; prebrať sa zo sna пробудити ся зо сна • spať *al.* snívať večný ~ спáти вíчным сном

senát -u *m* **1** *polit. hist.* сенат **2** судцíвска колéґія, трібунáл; сенáт; ~ najvyššieho súdu сенáт найвысшого сýду; trestný ~ кáрный суд; **3** *zastar.* рáда; mestský ~ мíстьска рáда; akademický ~ *škol.* академíчный сенáт

senátn//y *príd. k* **senát;** ~e voľby вóльбы до сенáту

senátor[1] -a *m* **1** *hist. polit.* сенáтор **2** *zastar.* член рáды; ~ mesta член мíстьской рáды

senátor[2] -a *m* сенáтор (*сóрта пива*)

sendvič -a *m* céндвіч, узкый дóвгый бíлый хліб

senilit//a -y *ž* старóба, сенíлность

senilný стáрый, зостарнýтый, сенíлный

senior -a *m* **1** стáршый **2** *šport.* дорóслый; majstrovstvá ~ov майстрóвства дорóслых **3** *cirk.* сенёр

seniorský *príd. k* **senior;** ~ rekord *šport.* рекóрд дорóслых

senník -a *m* сінáрня, шóпа на сíно, сíнник

sen//o -a *s* **1** сíно; hrabať ~ грáбати сíно; obracať ~ обертáти сíно **2** *obyč. v mn. č.* ~á *hovor.* кошíня сíна, зберáня сíна

senn//ý сíнный; ~ voz віз на сíно; ~é vidly (деревяны) вилы; ~á mrva сíнна мéрва • ~á nádcha сíнна нáдха

sentenc//ia -ie *ž* **1** сентéнція, выповідь **2** вердíкт

sentimentalit//a -y *ž* сентіментáлность *ж*

sentimentáln//y сентіментáлный; ~ človek сентіментáлный чоловíк; ~a nálada сентіментáлне наладжíня; ~a pieseň сентіментáлна спíванка

senzác//ia -ie *ž* сенза́ція, взрушіня, па́ніка; vzbudiť ~iu выкликати сенза́цію
senzačk//a -y *ž hovor.* сенза́ція; сенза́чне сповіща́ня, сенза́чна вістка
senzačn//ý **1** сенза́чный, чуде́сный, найліпшый, першокла́сный, высокоякостный, елітный; ~á správa, udalosť сенза́чна вістка, пригода; ~ úspech чуде́сный у́спіх; **2** *slang.* (*skvelý*) чуде́сный, елітный; ~é dievča чуде́сне *або* найліпше дівча; ~ nápad высокоякостна ду́мка *або* іде́я
senzibilit//a -y *ž* сензібілность, звыше́на чутливость *або* емоціона́лность
senzibiln//ý сензібілный, сензітівный, емоціона́лный, ліричный; ~é dieťa емоціона́лна дітина
senzitívn//y **1** зо звыше́нов чутливостёв *або* емоціона́лностёв, сензітівный, сензібілный **2** *filoz.* (*zmyslový*) сензітівный, чутливый; ~e poznanie сензітівне позна́ня **3** чутливый; внима́вый, сензітівный; ~ umelec сензітівный маляр
senzorický *odb.* чутливый, сензітівный, сензуа́лный, смысло́вый
senzualit//a -y *ž* сензуа́лность, чутливость *ж*
senzualizm//us -u *m* сензуалізм
senzuálny (*zmyslový*) сензуа́лный, чутливый
separát -u *m* (окре́мый) одпеча́ток, сепара́т
separatist//a -u *m polit.* сепаратіста *м*
separatistick//ý сепаратістічный; ~é tendencie сепаратістічны тенде́нції; ~á politika сепаратістічна політіка, політіка сепаратізму; ~ program сепаратістічный про́ґрам
separatizm//us -u *m polit.* сепаратізм
separátn//y сепара́тный, окре́мый, самоста́тный; ~a miestnosť окре́ма містность; ~a zmluva сепара́тный догово́р; ~ mier сепара́тный мір
separátor -a *m tech.* сепара́тор
separé *neskl. s* сепаре́ *neskl.*, окре́ма містность
separ//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** сепарова́ти; ~ mlieko сепарова́ти моло́ко **2** одділяти/оддiлёвати; ізолова́ти; ~ pacienta ізолова́ти пацієнта
separ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. dok.* сепарова́ти ся, ізолова́ти ся, оддiлёвати ся/одділити ся
sép//ia -ie *ž* (*živočích i farba*) се́пія
septemb//er -ra *m* септе́мбер *м*
septembrový септембро́вый
septim//a -y *ž* **1** *škol.* се́ма кла́са (*ґімна́зії*) **2** *hud.* септіма
septimán -a *m škol.* ученик се́мой кла́сы (*ґімна́зії*)
septimánsk//y *príd. k* **septimán; ~**a učebnica учéбник для се́мой кла́сы (*ґімна́зії*)
serenád//a -y *ž* серена́да
sér//ia -ie *ž* се́рія; ~ pokusov се́рія о́пытів; ~ kníh се́рія книг; číslo a ~ pasu чісло і се́рія па́су; skúšobná ~ скуша́юча се́рія
seriál -u *m* серіа́л (*стате́й, радіовысыла́ня і т. п.*)
sériove *prísl.* серійні, в се́ріях, се́ріями; ~ vyrábaný вырабляный се́ріями; (находячій ся) в серiёвій выробі
sériov//ý **1** серiёвый; фабричный, пасо́вый; ~á výroba серiёве *або* фабричне выготовліня; се́рiёве выпущіня; ~ výrobok серiёвый *або* пасо́вый выробок **2** *el. tech.* (*radový*) посту́пный; ~é zapojenie посту́пне споїня
seriózn//y серьёзный, ва́жный, до́брый, солідный; ~ človek серьёзный чоловік; ~a práca до́бра *або* солідна робо́та; ~a tvár серьёзне лице́
sérológ//ia -ie *ž lek.* сероло́ґія
sérologický *lek.* серолоґічный
séroreakc//ia -ie *ž lek.* серореа́кція
séroterap//ia -ie *ž lek.* серотерапія
seróz//a -y *ž lek.* серо́зна оболо́нка
serózn//y *lek.* серо́зный; ~ tekutina серо́зна теку́чость
serpentín -u *m min.* серпентін

serpentín//a -y *ž* **1** серпентіна, зáкрута, кривýля *hovor.* **2** (*papierová stuha*) серпентіна
sér//um -a *s lek.* сéрум
serv -u *m šport.* **1** подáня, подавáня **2** прáво подáня
serviln//ý *púejor.* сервілный, підлизáвый, лишкáвый, пятылизáчскый, улéсливый; ~ človek сервілный чоловік; ~é správanie улéсливе поводжіня
servírk//a -y *ž* сервірка, чáшничка
servírovac//í: ~ stolík сервірный стóлик
servír//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** сервіровáти *nedok. dok.* подавáти; ~ jedlo подавáти їдлó; ~ na porceláne сервіровáти на порцелáні; ~ pro troch сервіровáти для трёх **2** *pren.* припідносити, подавáти **3** *šport. p.* **servovať**
servis -u *m* **1** (*súprava*) сéрвіс jedálny ~ столóвый сéрвіс; kávový ~ кавеёвый сéрвіс; **2** *tech.* **3** *šport. p.* **serv**
servisn//ý *príd. k* **servis 2**; ~á služba сéрвіс
servisov//ý *príd. k* **servis 1** сéрвісный; ~á šálka сервісна шáлка, шáлка од сéрвісу
servítka -y *ž* , **servít//ok** -ka *m* сервітка
serv//ovať -uje -ujú *nedok. dok. šport.* сервовáти, подавáти/подати
servus *cst. hovor.* (*priateľský pozdrav*) здрáвствуй(те), привіт, агóй
seržant -a *m voj.* сержáнт
sesternic//a -e *ž* сестерніця, двоюрóдна сестрá
sestersk//ý **1** сестéрьскый; ~á láska сестéрьска любóв **2** єднотіпный, єднопрофілóвый; ~é podniky фірмы єднóго і тóго сáмого прóфілу; ~á loď єднотіпна шыфа
sestr//a -y *ž* **1** сестрá; vlastná ~ влáстна сестрá; nevlastná ~ невлáстна сестрá **2** (медициньска) сестрá; zdravotná ~ медициньска сестрá; detská ~ дітьска сестрá; hlavná ~ вéрхня сестрá **3** (*členka rehole*) сестрá, монáшка, milosrdná ~ мілосéрдна сестрá
sestričk//a -y *ž zdrob.* **1** сестрічка **2** *p.* **sestra 2, 3**
set -u *m šport.* сет
setbal [setból] -u *m šport.* сетбóл, послідня лóпта в сіті (*в тéнісі, волейбáлі*)
set//er -ra *m* (*druh psa*) сéтер
sever -u *m* сéвер; na ~ на сéвер; na ~ od niečoho на сéвер *áбо* к сéверу од дачóго; od ~u зо сéверу; žiť na ~e жыти на сéвері
severák -a *m* северáк, сéверный вітор
severan -a *m* жытель *м* сéвера, северáн
severn//ý сéверный; ~á strana сéверна сторóна; ~é kraje сéверны крáї; ~ pól Сéверный пóлюс; ~ vietor сéверный вітор; ~á žiara сéверне сіяня
severoafrický североафріцькый
severoamerický североамерицькый
severoatlantický: Severoatlantický pakt Североатлантічный пакт
severovýchod -u *m* сéверо-востóк, сéверо-выход
severovýchodný сéверо-востóчный
severozápad -u *m* сéверо-зáпад
severozápadný сéверо-зáпадный
seversk//ý **1** сéверный; ~ typ сéверный тіп; ~é národy нарóды сéвера **2** шкандінáвскый; ~é štáty шкандінáвскы держáвы; ~á kombinácia *šport.* шкандінáвска комбінáція (ліжы)
sexappeal [seksepíl] -u *m* сексепіл, притягуючій, вабливый, чýвстуюча красотá
sext//a y *ž* **1** шéста клáса (*ґімнáзії*) **2** *hud.* сéкста
sextakord -u *m hud.* секстакóрд
sextán -a *m* ученик шéстой клáсы (*ґімнáзії*)
sextánsk//ý *príd. k* **sextán;** ~a učebnica учéбник для шéстой клáсы; ~a látka матеріáл шéстой клáсы
sextant -u *m tech.* секстáнт
sextet//o -a *s hud.* секстéт
sexualit//a -y *ž* сексуáлность *ж*
sexuáln//y сексуáлный, полóвый; ~ život сексуáлгый жывот; ~a výchova сексуáлна *áбо* полóва выхова

sezón//a -y *ž* сезóна; divadelná ~ театрáлна сезóна; kúpeľná ~ сезóна кýпелів; otvoriť ~u отворити сезóну; uhorková ~ *hovor.* угоркóва *áбо* мертвá сезóна

sezónn//y сезóнный; ~e práce сезóнны робóты; ~ tovar сезóнный товáр; ~ lístok сезóнный листок

sfack//ať -á -ajú *dok.* *koho* сфляскати, выфляскати *кóго*

sfalš//ovať -uje -ujú *dok.* сфалшовáти, перекрутити, сфалзіфіковáти *nedok. dok.* ~ podpis сфалшовáти підпис; ~ historické udalosti сфалзіфіковáти істоpíчны фáкты

sfanatiz//ovan//ý сфанатізовáный, доведжéный до фанатíзму, фанатíчный; ~á mládež сфанатізовáна *áбо* доведжéна до фанатíзму молодéж

sfanatiz//ovať -uje -ujú *dok.* *koho* сфанатізовáти, довéсти *кóго* до фанатíзиу, зробити фанáтіком *кóго*

sfár///ať -a -ajú *dok. ban. slang.* спустити ся до шáхты

sfarben//ie -ia *s* **1** зафарбíня, фáрба; ~ kože фáрба кóжы; ochranné ~ охорóнне зафарбíня **2** тембр; ~ hlasu тембр гóлоса

sfarben//ý зафарбéный, з фáрбов; do hneda ~é lístie листя зафарбéне до рýда; nápadne ~ hmyz невыразні сфарбéны муховины

sfarb//iť -í -ia *dok.* сфарбити; rumeň ~il líca лиця сфарбив румянець

sfašiz//ovať -uje -ujú *dok.* сфашізовáти

sfašiz//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* сфашізовáти ся

sfér//a -y *ž* **1** сфéра **2** *pren.* сфéра, óбласть *ж*; rozumová, citová ~ óбласть розýму, чýвства; hospodárska, politická ~ економíчна, політíчна óбласть *áбо* сфéра; záujmová ~, ~ záujmov ~ vplyvu сфéра *áбо* óкруг інтерéсів; ~ vplyvu сфéра впливу

sférick//ý сферíчный; ~ trojuholník *geom.* сферíчный триугóлник; ~á trigonometria *mat.* сферíчна тріґономéтрія; ~á astronómia сферíчна астронóмія

sfilm//ovať -uje -ujú *dok.* сфілмовáти, екранізовáти *nedok. dok.*; ~ román сфілмовáти ромáн

sfiltr//ovať -uje -ujú *dok.* профілтровáти

sfing//a -y *ž* сфíнґа

sformovan//ý сформовáный; pekne ~á tvár прекрáсні сформовáне лицé, лицé прекрáсной фóрмы

sform//ovať -uje -ujú *dok.* **1** сформовáти, придати даякý фóрму; ~ hlinu сформовáти глину; ~ klobúk придати фóрму кáлапу; ~ si svoj názor na svet сформовáти свій пóгляд на світ; ~ charakter сформовáти харáктер **2** (*vytvoriť*) сформовáти, вытворити; ~ oddiel сформовáти óдділ

sform//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* **1** сформовáти ся, опреділити ся; charakter sa definitívne ~oval харáктер дефінітíвні сформовáв ся **2** сформовáти ся, вытворити ся; ~ovali sa spoločenské triedy в óбщности вытворили ся клáсы; ~oval sa futbalový oddiel сформовáв ся фотбалóвый óдділ

sformul//ovať -uje -ujú *dok.* сформуловáти, склáсти; ~ odpoveď сформуловáти *áбо* склáсти óдповідь; ~ požiadavky сформуловáти пожáдованя; ~ zákon сформуловáти закóн; ~ vetu склáсти речíня

sfotograf//ovať -uje -ujú *dok.* сфотоґрафовáти, зняти

sfúk//nuť -ne -nu *dok.* **1** здýти, сфýкнути; vietor ~ol klobúk z hlavy вíтор здув кáлап з гóловы; ~ prach z police здýти пóрох з пóлічкы **2** *hovor.* задýти; ~ sviečku задýти свíчку **3** *hovor. expr.* (*urobiť*) зробити єднóв лíвов; to sa nedá len tak ~ тотó не дасть ся лем так сфýкнути; to ~em тотý робóту прóсто не звáляш; ~ol to za jeden večer тотó він зробив за єдéн вéчор

sfuš//ovať -uje -ujú *dok. hovor. expr.* сфушовáти, показити, збáбрати

sgrafit//o -a *s um.* сґрафíто *neskl. s*

schádz//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** сходити, спущáти ся; ~ po schodoch сходити *áбо*

спущáти ся долóв ґарáдичами; ~ z vlaku сходити з влáку **2** (*strácať sa*) сходити; sneh ~a z polí сніг схóдить з пóлей; farba ~a фáрба схóдить

schádz//ať² -a ajú *nedok. hovor.* всходити; siatiny pekne ~ajú высівы шу́м(в)ні всхóдять; oziminy ~ajú озимины всхóдять

schádz//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** (*zhromažďovať sa*) сходити ся, зберáти ся, стрічáти ся; hostia sa už ~ajú гóсті уж схóдять ся; spoločnosť sa ~a každý týždeň óбщность схóдить ся кáждый тыждень; **2** (*o organizácii*) зберáти ся, засідáти; kolégium sa ~a každé dva týždne колéґія засідать кáжды два тыждні **3** *s kým* (*stretávať sa*) стрічáти ся; ~ajú sa tajne они стрічáють ся потаёмкы **4** сходити ся, зближовати ся; cesty sa ~ajú дорóгы схóдять ся; rieky sa ~ajú рікы стікáють ся *або* спóюють ся

schátran//ý *kniž.* схатрáный, занедбáный, спустну́тый; ~é budovy схатрáны будóвы; ~ starec занедбáный стáркый

schátr//ať -a -ajú *dok. kniž.* схáтрати, опустити ся, занедбáти ся

schém//a -y *ž* **1** схéма; **~** stroja схéма машыны **2** схéма, шаблóна

schematick//ý 1 схематíчный; ~é znázornenie схематíчне зображíня, схематíчный óбраз **2** схематíчный, шаблóнный; ~á postava схематíчный персонáж

schematizác//ia -ie *ž* схематізáція, схематізовáня

schematizm//us -u *m* схематíзм

schematiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* схематізовáти

scherzo [skerco] -a *s hud.* скéрцо *neskl. s*

schizm//a -y *ž cirk.* схíзма, роскóл, незгóда; cirkevná ~ церькóвный роскóл, схíзма

schizmatik -a *m cirk.* схізмáтік, роскóлник

schizofrén//ia -ie *ž lek.* схізофрéнія

schizofrenický *lek.* схізофренíчный

schizofrenik -a *m lek.* схізофрéнік

schlad//iť -í -ia *dok.* охолодити, схолодити; ~ vodu, víno охолодити вóду, винó; ~ horúce mlieko охолодити горяче молóко; ~ *aj pren.*; ~ horúce hlavy схолодити горячі гóловы

schlad//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** охолодити ся, остыти **2** *neos.* (*o počasí*) похолоднíти

schlad//núť -ne -nú *dok.* **1** охолодити ся, остыти **2** *pren.* остыти: а) (*o citových stavoch*) hnev ~ol гнів остыв; ich nadšenie ~lo їх одушевлíня остыло; б) (*o ľuďoch – uspokojiť sa, ovládnuť sa*) rozpálené hlavy ~li розгорячéны гóловы остыли

schlpen//ý 1 (*o niti, vlne ap.*) попу́таный, замотáный; ~é nite попу́таны ниткы; ~á priadza замотáна пряджа **2** (*o vlasoch*) страпáтый, замотáный; ~é vlasy страпáте вóлося

schlp//iť -í -ia *dok.* замотáти, спу́тати

schlp//iť sa -í sa -ia sa *dok.* замотáти ся, попу́тати ся; nite sa ~ili ниткы попу́тали ся; vlasy sa pod čiapkou ~ili вóлосы під чáпков замотáли ся

schmat//núť -ne -nú *dok. expr.* ухóпити, схмáтнути

schnúť schne schnú *nedok.* **1** (*sušiť sa*) сóхнути, сушыти ся; bielizeň schne білізнá сóхне *або* су́шыть ся; pôda, tráva schne зéмля, травá схне **2** (*schnúť, chradnúť*) сóхнути, ху́днути; strom schne стром сóхне; ústa jej schnú єй ґáмбы сóхнуть; starenka začala ~ бáбка зачалá ху́днути

schod -u *m* ґарáдича, ступéнок

schodík -a *m* **1** *zdrob.* ступéнок (*драбины*) **2** *obyč. v mn. č.* ~y (*do vozňa, vlaku, električky ap.*) схóдик, вісячій ступéнок; letecké ~y пристáвны схóды

schodiš//te -ťa *s* ґарáдичі, схóды; ґарáдичовый *або* сходóвый прóстір; hlavné ~ голóвны ґарáдичі; zadné ~ зáдны ґарáдичі

schodišťový ґарáдичовый, сходóвый; ~ priestor ґарáдичовый *або* сходóвый прóстір, у́лічка

schodiť¹ *p.* **schádzať¹**

schod//iť² -í -ia *dok.* **1** (*pochodiť*) походити; ~ celé mesto походити цілé мíсто **2**

(*chodením zničiť*) зносити, выносити, знічіти; ~ topánky зносити топанкы
schodiť³ *p.* **schádzať²**
schodn//ý проходячій, выходженый; ~á cesta проходяча *або* выходжена *або* вытоптана дорóга
schod//ok -ku *m fin.* дефіціт, недостáток
schodovitý ступенкóвый
schodov//ý ґарáдичовый, сходóвый; ~é zabradlie ґарáдичовы опéркы
schod//y -ov *m mn. č.* ґарáдичі, схóды; ísť hore ~mi іти горі ґарáдичами; točité ~ крутячі ґарáдичі; pohyblivé ~ ескалáтор
scholastick//ý схоластíчный; ~á filozofia схоластíчна філозóфія; ~é myslenie схоластíчне мышлíня
scholastik -a *m* схолáстік
scholastik//a -y *ž* схолáстіка
schop//iť -í -ia *dok.* схóпити, ухóпити
schopiť sa *p.* **vzchopiť sa**
schopnos//ť -ti *ž* спосóбность *ж*; duševné ~ti душéвны спосóбности; organizačné ~ti орґанізáчны спосóбности; rečové ~ti языкóвы спосóбности, спосóбности на языкы; znížená pracovná ~ знижена роботоспосóбность; preceňovať svoje ~ti переоцíнёвати свої спосóбности; podľa svojich ~tí в міру свóїх спосóбностей; zlučovacia ~ prvkov спосóбность елемéнтів спóёвати ся; rozmnožovacia ~ спосóбность к розмнóжованю
schopn//ý **1** спосóбный, талентовáный; ~ pracovník спосóбный робóтник **2** *čoho, na čo* спосóбный *на што*; ~ na vojenskú službu спосóбный на воєньску слýжбу; on je ~ všetkého він спосóбный на вшытко; nebol som ~ prerieсť slova я не міг проречі áни слóво
schov//ať -á -ajú *dok.* **1** сховáти, скрыти; спрятати; ~ sa za chrbát спрятати ся за хырбет; ~ niečo pred niekým скрыти даштó пéред дакым; ~ niekoho сховáти *або* скрыти дакóго **2** спрятати, положыти, уложыти; ~ pero do vrecka спрятати пéро до кішéні; ~ peniaze do peňaženky положыти пінязі до буделярика ● ~ niekoho do vrecka засýнути дакóго за пас; ~ hlavu do piesku спрятати гóлову до піскý; ~ niečo za skriňu, pod podušku спрятати даштó за скриню, під зáголовок
schov//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* сховáти ся, скрыти ся, спрятати ся; ~ sa za krík сховáти ся за кряк; ~ sa niekomu, pred niekým скрыти ся дакóму, пéред дакым; slnko sa ~alo za mraky сóлнце скрыло ся за хмáрами ● najradšej by sa ~al pod zem він бы нáйрадше скрыв ся під зéмлю; môže sa ~ pred ním він (онá) мóже скрыти ся пéред ним, він (онá) áни по члéнкы не є ёмý
schovávačk//a -y *ž*, **schovávanka** -y *ž* (*deská hra*) схóваванка, схóваванкы; hrať sa na ~u грáти ся на схóваванкы
schováv//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*skrývať*) схóвовати, скрывáти, прятати; ~ zápalky pred deťmi скрывáти швáбликы пéред дітми **2** (*klasť*) прятати, одкладáти, клáсти; ~ peniaze na dovolenku одкладáти собі пінязі на доволéнку
schováv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *kam* схóвовати ся, скрывáти ся, прятати ся; укрывáти ся *де*; ~ sa pred niekým скрывáти ся *або* прятати ся пéред дакым; ~ sa za dom, za strom схóвовати ся за дім, за стром **2** *kde* скрывáти ся; ~ sa v horách скрывáти ся в гóрах; ~ sa za zvučné frázy скрывáти ся за звýчными(а) фрáзами
schôdz//a -e *ž* громáда, зібрáня, засідáня; krátka, dlhá ~ кýрте, дóвге зібрáня *або* засідáня; dôležitá, búrlivá ~ вáжне, бурливе зібрáня *або* засідáня; výrobná ~ выробна громáда; operatívna ~ оперaтíвне зібрáня; členská *al.* plenárna ~ члéньска *або* пленáрна громáда; výborová ~ засідáня комітéту; ~ výboru засідáня комітéту; otvoriť ~u отворити засідáня *або* зібрáня
schôdzk//a -y *ž* **1** *p.* **schôdza** **2** стрітнýтя; dať si ~u s niekým дати собі стрітнýтя з дакым; dnes mám s ním ~u днесь я мам з ним стрітнýтя

schôdzkovať *p.* **schôdzovať**
schôdzov//ý *príd. k* **schôdzka 1;** **~á** miestnosť сáла засідáнь
schôdz//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* засідáти
schránk//a -y *ž* скринька; poštová ~ поштóва скринька; hodiť list do ~y вложыти письмо до поштóвой скринькы
schrúm//ať -e -u *dok. expr.* зъї́сти, схрýмкати, згрызти; ~ mrkvu зъї́сти мóрков
schud//núť -ne -nú *dok.* схýднути, похудíти
schudnut//ý схуднýтый, похудíвшый; ~á tvár схуднýта тварь; z nemocnice prišiel veľmi ~ зо шпыталé він прийшóв барз схуднýтый
schudobnen//ý схудобнéный, збіднíвшый; ~á rodina схудобнéна *áбо* збіднíвша родина
schudobn//ieť -ie -ejú *dok.* схудобнíти, обіднíти
schúlený схулéный, скорчéный, счупéный, огнýтый; sedel ~ od zimy сидíв схулéный од зимы; drobná ~á starenka малéнька згорбéна стáра бáбка
schúl//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** схýлити ся, скорчíти ся, счупити ся, згорбити ся; ~ sa od zimy счýлити ся од зимы; ~ do klbka скорчíти ся до клубятя **2** *do čoho* сховáти ся, закрутити ся *до чóго*; ~ sa do kabáta закрутити ся *áбо* сховáти ся до кáбата
schúlostiv//ieť -ie -ejú *dok.* розмáзнати ся
schuti *prísl.* з потішíнём, з успокоїнём; ~ si zajesť зо смáком собі заї́сти; ~ sa zasmiať од душы засміяти ся
schut//niť -í -ia *dok.* (*jedlo*) стáти смачнíшым
schválen//ie -ia *s* схвалíня, потверджíня; predložiť návrh na ~ дати пропозíцію *áбо* проєкт на схвалíня; uznesenie podlieha ~iu рішíня підлíгать потверджíню
schvál//iť -i -ia *dok.* **1** потвердити, одобрити, прияти; ~ plán потвердити план; ~ rozpočet потвердити розрахýнок *áбо* бюджéт; ~ návrh zákona потвердити *áбо* прияти проєкт закóна; ~ rezolúciu прияти резолýцію; ~ väčšinou hlasov прияти векшинов гóлосів **2** (*súhlasne sa vyjadriť*) одобрити; ~il moje rozhodnutie він одобрив мóє рішíня
schválne *prísl.* нáроком, умысéлні; ~ tam išiel він нáроком там пішóв; ~ mu to povedal він повíв ёмý тотó нáроком
schválny умысéлный, передýманый, планováный
schvaľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** схвáлёвати, потвéрджовати, одобряти, принимáти; ~ zákony принимáти *áбо* схвáлёвати закóны; ~ plán, rozpočet потвéрджовати план, розрахýнок *áбо* бюджéт **2** (*súhlasiť s niečím*) одобряти; ~ujem to я одóбрюю тотó; neschvaľujem jeho počínanie я не одóбрюю ёгó постýпок
schvát//iť -i -ia *dok. koho, čo expr.* **1** (*prudko uchopiť*) ухóпити, поімáти цáпнути *кóго*; ~ za ruku ухóпити за рýку; ~ za golier поімáти за ґáлір **2** (*náhle a prudko sa zmocniť niekoho*) ухóпити, обяти *кóго*, оволодíти *кым;* ~il ho prudký kašeľ він міцно закáшлав; ~il ho pocit hrôzy ним оволодíло чýвство стрáху *áбо* обяв ёгó ýжас
schyb//iť -í -ia *dok. hovor. bezpredm. i v čom* зробити *áбо* допустити хыбу, змылити ся; ~ vo výpočtoch змылити ся в рахýнках, прораховáти ся; otec neschybil v ničom отéць в ничíм не оклáмав ся *áбо* не зробив хыбу
schýlen//ý згорбéный, зогнýтый, схыленый; ~á postava згорбéна фіґýра; kráčal so ~ou hlavou ішóв зо схыленов *áбо* склонéнов гóловов
schýl//iť -i -ia *dok.* схылити, наклонити, склонити, нагнýти; ~ hlavu nabok наклонити гóлову нáбік ● nemá kde hlavu ~ він не мать де гóлову приклонити, він не мать де переночовáти
schýl//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** (*skloniť sa*) наклонити ся, склонити ся, нагнýти ся, зогнýти ся; ~ sa nabok, dopredu наклонити ся нáбік, до пéреду; ~ sa nad dieťa наклонити ся *áбо* нагнýти ся над дітину **2** (*o čase*) склонити ся, підійти; deň sa ~il k večeru день склонив ся к вéчору

schyľ//ovať -uje -ujú *nedok. čo* наклоняти, склоняти, схылёвати, нагына́ти, зогына́ти; ~ hlavu наклоняти *або* склоняти го́лову; ~ chrbát зогына́ти хырбе́т

schyľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** (*nakláňať sa*) наклоняти ся, склоняти ся, нагына́ти ся, зогына́ти ся; ~ sa dopredu наклоняти ся до пе́реду **2** (*blížiť sa*) *k čomu* клонити ся, схылёвати ся, приближовати ся *к чо́му*; slnko sa ~uje k západu со́лнце схылює ся к за́паду; deň sa ~al k večeru день схылює ся к ве́чору, вечері́ло **3** *neos.* (*chýliť sa*) *k čomu* наступа́ти, приближовати ся, ближыти ся; ~uje sa k večeru схылює ся к ве́чору, наста́вать ве́чор; hra sa ~uje ku koncu гра підхо́дить ку кі́нцю; ~uje sa k búrke ближыть ся бу́ря

schyst//ať -á -ajú *dok. hovor. čo* приготовити, підготовити, припра́вити

schyst//ať sa -á sa -ajú sa *dok. hovor.* приготовити ся, припра́вити ся, позбера́ти ся; ~ na cestu припра́вити ся на доро́гу; ~aj sa, ráno ideme na poľovačku припра́в ся, ра́но іде́ме на полёва́чку

schyt//ať -á -ajú *dok.* переіма́ти, поіма́ти (*вшыткых*)

schyt//iť -í -ia *dok. expr.* **1** *koho, čo, koho za čo* (*prudko chytiť*) ухо́пити; chlapec ~il tašku a bežal do školy хло́пець ухо́пив та́шку і побі́г до шко́лы; ~ niekoho za ruku, za plece ухо́пити дако́го за ру́ку, за пле́че; ~ niekoho do náručia ухо́пити дако́го до обтя; ~il ho vír ёго́ ухо́пив выр **2** (*o duševných stavoch*) ухо́пити *ко́го*; оволоді́ти *кым*; ~ ho smutok ним оволоді́в сму́ток; ~ila ho túžba po domove ёго́ ухопила ту́га за домовинов; ~ ho zlosť ёго́ ухо́пила зло́ба; ~il ho kašeľ ёго́ ухо́пив ка́шель

schyt//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* **1** (*náhle sa rozhodnúť niečo urobiť*) схо́пити ся, пустити ся, позбера́ти ся; ~ila sa a ušla она́ на́раз схо́пила ся і одышла́; vták sa ~il na krídla птах схо́пив ся на крыла **2** (*náhle vzniknúť*) неоче́ковані зача́ти ся, взникнути; ~il sa vietoŕ на́раз підняв ся ві́тор

si *p.* **sa**

siah//a -y *ž* сяга *ж*; ~ dreva сяга дрыв

siah//ať -a -ajú *nedok.* **1** *na čo* дотыка́ти ся, іма́ти ся, дотуляти ся *чо́го*; ~ si (rukou) na líce, na čelo дотуляти ся руко́в лиця, тва́ри; nesiahaj na to! не дотуляй ся то́го! не іма́й ся то́го! **2** *na čo pren.* доту́лёвати ся, сяга́ти *на што*; ~ na majetok не сяга́й на маєток; ~ na cudzie сяга́ти на чудже́ **3** *po čom, za čím* сяга́ти, натяговати ру́ку *к чо́му*, тяга́ти ся *к чо́му*; достава́ти *што*; іма́ти ся *за што;* ~ po kľučke натяговати ру́ку ку ключці двéрей; ~ za vypínačom натяговати ру́ку к выпіна́чу; ~ po knihe ~ тяга́ти ся за книгов; po revolveri іма́ти ся за рево́лвер **4** *po čom pren.* бра́ти ся *за што*, оберта́ти ся *к чо́му*; ~ po knihe бра́ти ся за книгу; ~ po nových námetoch оберта́ти ся к новым те́мам **5** *do čoho* лі́зти, сува́ти, залі́за́ти; ~ do vrecka лі́зти до кіше́ні, сува́ти ру́ку до кіше́ні; ~ do aktovky лі́зти до та́шкы *або* акто́вкы **6** *k čomu* (*používať niečo*) сяга́ти, ухылити ся; ~ k násiliu сяга́ти по насилности; ~ k prísnym opatreniam ухылити ся к твердым кро́кам **7** *až kam, po čo* (*dosahovať istú výšku*) доходити *по ко́го што*, досяговати *чо́го*, тяга́ти ся; tráva ~a až po kolená трава́ дохо́дить по ко́ліна; končiare ~ajú do oblakov ве́рьхы гор досягують хма́ры **8** *až kam, po čo* (*plošne*) роспростера́ти ся, тяга́ти ся, доходити *до чо́го*, сяга́ти; les ~al až po cestu ліс тяга́в ся аж ку доро́зі; korce ~ajú až k dedine го́ры роспростера́ють ся аж ку са́мому вала́лу **9** (*do minulosti*) походити; počiatky univerzít ~ajú do stredoveku пе́ршы унвіерзі́ты зачали появляти ся в середнёві́чі • ~ niekomu na česť сяга́ти дако́му на честь; pokiaľ mi pamäť ~a накі́лько я памятам, кі́дь ме́не не кла́мле па́мять

siah//nuť -ne -nu *dok.* **1** *na čo* доту́лити ся, ухо́пити, приту́лити ся *к чо́му* **2** *na čo pren.* сягнути *на што*; ~ na niečí majetok сягнути на дачі́й маєток; ~ niekomu na slobodu

сягнути на дачію слобóду **3** *po čom, za čím* натягнýти рýку *к дачóму*, потягнýти ся *за чім*, достáти *што*, ухóпити ся *за што* **4** *po čom pren.* взяти ся *за што*, натягнýти ся *за чім*; ~ po pere взяти ся за пéро; ~ pre noviny натягнýти ся за новинкáми **5** *do čoho* сýнути, засýнути рýку *до чóго*, залізти, полізти (рукóв) *до чóго*; ~ do vrecka сýнути рýку *áбо* полізти до кішéні; ~ do zásuvky залізти (рукóв) *áбо* залізти до зáсувкы **6** *k čomu* сягнути, ухылити ся ● ~ niekomu na život сягнути на дачій жывот; ~ si na život сягнути на (свій) жывот

siahodlh//ý **1** (*veľmi dlhý*) барз дóвгый, дóвгый-предóвгый; ~á niť барз дóвга *áбо* довжéзна нитка **2** (*dlhotrvajúci*) барз дóвгый *áбо* дóвгый, неконéчный, ростягнýтый; ~ list барз дóвге письмо; ~á prednáška барз дóвга *áбо* ростягнýта лéкція; ~á veta барз дóвга фрáза, барз дóвге речіня

siahovic//a -e *ž* сяговина, метрóвы дрыва; buková ~ букóва сяговина, метрóвка бýка

siak//ať -a -ajú *nedok.* смáркати ся, смáркати ніс; ~ do vreckovky смáркати ся до хýщатя *áбо* до сервіткы

siamsk//ý сіáмскый ● ~é dvojčatá сіáмскы близнята *aj pren.*; ~á domáca mačka *zool.* сіáмска мáчка *(Felis cotus domestica)*

siať seje sejú *nedok.* **1** сіяти, сяти *aj pren.*; ~ obilie, oziminy сіяти зéрко, озимины; ~ ručne, strojom сіяти рýчні, машынóвым спóсобом; ~ do riadkov сіяти до рядків; ~ nenávisť сіяти нéнавість **2** *hovor.* просíёвати, сіяти; ~ múku просíёвати мукý

siatba *p.* **sejba**

siat//ie -ia *s* **1** сіяня, высів; doba ~ia час сіяня; ~ do brázd сіяня до борóзд; na ~ на высів; hrach na ~ гóрох на высів *áбо* на саджіня **2** *hovor.* (*siatina*) высівы

sibírsky сібíрьскый

Sibyl//a -y *ž* **1** Сібíла; ~ine proroctvá прорóцтва Сібíлы **2** *pren.* **sibyla** пророкіня

síce *modálny výraz* (*používaný v odporovacích súvetiach*) хоць (і), но, прáвда, штопрáвда; to je ~ pravda, ale ... тотó хоць прáвда, но ...; dosiahli sme to, ~ horko-ťažko, ale predsa хоць і гíрько-тяжко, но мы все же добили ся тóго; bolo to ~ ťažko vysvetliť, no pochopil ma хоць тотó было тяжко высвітлити, він мéне порозумив; to sú ~ pekné slová, lenže nič viac хоць суть тоты шýв(м)ны слóва і ніч вéце

sacílsk//y сіцíльскый; ~a obrana *šach.* сіцíльска оборóна

sidecar [sajtkar] -u *m* **1** вóзик мотоцíкла **2** мотоцíкел з вóзиком

sídeln//ý голóвне місто; ~ mesto голóвне місто, резідéнція (управліня)

siderit -u *m min.* сідерíт, желíзный шпат

sídlisk//o **1** мíсце заселіня, заселéна часть; ľudské ~á людьскы заселіня; pôvodné ~á Slovanov найстáршы поселіня Славян **2** *archeol.* поселіня; містиско; paleolitické ~á палеолітíчны поселіня **3** (*časť mesta*) квартáл, раён; nové ~á mesta новы квартáлы *áбо* раёны міста

sídliskový *príd. k* **sídlisko**

sídl//iť -i -ia *nedok.* **1** населяти; Slovania ~ili vo východnej Európe Славяни населяли востóчну Еврóпу **2** *pren.* пановáти, цáрствовати; v hlbokých lesoch ~ilo ticho в глубóкых лісах пановáло тихо; úsmev ~il na jej tvári з єй лиця не сходив ýсмів **3** (*mať sídlo*) мáти резідéнцію, жыти; vláda ~i na hrade правліня мать резідéнцію на зáмку

sídl//o -a *s* **1** мíсце поселіня; поселіня; pôvodné ~a Slovanov найстáршы поселіня Славян **2** цéнтер; ~ kraja, okresu цéнтер крáя, óкресу **3** резідéнція; ~ vlády резідéнція правліня; letné ~ літня резідéнція

siedmak -a *m hovor.* ученик сéмой клáсы, семоклáсник

siedm//y семый ● cítiť sa v ~om nebi быти *áбо* чýти ся в сéмім нéбі; chváliť do ~eho neba вынашáти до небéс; v siedmej *al.* sedemdesiatej siedmej krajine ...

(*začiatok rozprávok*) в се́мій, сімдесят се́мій країні ...
siemens [sí] -u *fyz.* сіменс
siemens-martinský [sí] : ~á рес марте́но́вскый пес
sie//ň -ne *ž* **1** са́ла, zasadacia ~ са́ла засіда́нь; slávnostná ~ репрезента́чна са́ла; sobášna ~ са́ла для побра́тя; koncertná ~ концéртна са́ла; súdna ~ са́ла сýду; operačná ~ опера́чна са́ла **2** *nár.* сіни *pomn.*
siest//a [si-e] -y *ž* сієста (*пообідній одночінок*)
sie//ť -te *ž* **1** сіть *ж*, сітька; rybárska ~ рыба́рьска сітька; ~ pavučiny сіть павучіны; ochranná ~ а) (*v cirkuse*) сіть, сітька; б) (*pri hode kladivom*) охоро́нна сіть; okenná ~ облако́ва сітька; ~ na kolísanie сітька на го́мбаня; chytacia ~ *poľov.* сіть на іма́ня **2** *šport.* сітька; volejbalová ~ волейбало́ва сітька; hrať na ~ti гра́ти на сітькі; lopta v ~ti ло́пта в сітькі **3** *pren.* сіть *ж*; cestná ~ сіть доро́г; železničná ~ сіть железніць; telefónna ~ телефо́нна сіть; obchodná ~ торго́ва сіть; špionážna ~ аґенту́рна сіть, шпіона́жна сіть; ~ čiar сіть ліній • dostať do svojich ~tí niekoho ухо́пити до сво́їх сітей дако́го; spriadať svoje ~te okolo niekoho розоставляти свої сіті о́коло дако́го; зама́нёвати дако́го до сво́їх сітей
sieťk//a -y *ž* **1** сітька; ~ na vlasy сітька на во́лося; stolnotenisová ~ столнотенісо́ва сітька; ~ na chytanie motýľov са́чок **2** *hovor.* (*taška*) сітька , та́шка
sieťk//ovať -uje -ujú *nedok.* плéсти сіть
sieťkovitý сітьковитый
sieťkový сітько́вый; ~á elektroda сітько́ва електро́да
sietnic//a -e *ž* *anat.* сітниця, оболо́нка сітниці
sieťokrídly: ~ hmyz сітёкрылы, сітёкрылы мушковины
sieťovan//ie -ia *s* сітёве плетіня, плетіня сітёк
sieť//ovať -uje -ujú *nedok.* плéсти сіть *або* сітьку
sieťovin//a -y *ž* сітьковина, сітьковино́вый матеріал
sieťovinov//ý сітько́вый; ~é záclony сітько́вы фірґа́нґы
sieťov//ý сітёвый; ~ plot сітёвый пліт; ~á vzorka сітёвый тіп; ~á postieľka сітёва по́стілька; ~ filter сітёвый філтер; ~á taška сітька (*ташка*); ~ anténa *el. tech.* сітёва анте́на
sifón -u *m* сіфон
sifónov//ý сіфоно́вый; ~fľaša сіфон, сіфоно́ва фляшка; ~ uzáver сіфоно́ва заклóпка
signál -u *m* **1** сіґнал; svetelný, zvukový ~ світло́вый, звуко́вый сіґнал; dať ~ дати сіґнал; časový ~ сіґнал часу́, часо́вый сіґнал; rozhlasový ~ радіо́вый сіґнал **2** *hovor.* сіґнал (*сіґна́лный екземпла́р книгы*)
signalizác//ia -ie *ž* сіґналіза́ція; svetelná ~ світло́ва сіґналіза́ція
signalizačn//ý сіґналіза́чный; сіґна́лный; ~é zariadenie сіґналіза́чне заряджіня; ~á zástavka сіґна́лна за́ставка
signaliz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** сіґналізова́ти; ~ rukami, vlajkami сіґналізова́ти рука́ми, за́ставами; ~ správu передава́ти ознаміня сіґна́лами **2** *pren.* сіґналізова́ти, попере́дити/ попере́джовати *о чім*; bolesť ~uje zápal біль сіґналізу́є о запаліні
signáln//y сіґна́лный; ~ výstrel сіґна́лный выстріл; ~e svetlá а) сіґна́лны ла́мпашы *або* огні; б) світофо́р; ~a trúbka сіґна́лный рожо́к; ~ výtlačok *typ.* сіґна́лный екземпла́р; druhá ~ sústava *psych.* дру́га сіґна́лна систе́ма
signálový *p.* **signálny**
signatár -a *m* *dipl.* держа́ва, підписа́вша догово́р
signatárny *dipl.*: ~ štát; держа́ва, підписа́вша догово́р
signatúr//a -y *ž* **1** сіґнату́ра **2** підпис (*а́втора*)

sign//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** означовати/означіти сіґнатуров **2** підписовати/підписати

sih//eľ -le *ž* молодый іглічнатый *або* хвойный стромик

sihľač//ie -ia *s hromad.* хвойный *або* іглічнатый молодняк

sihlin//a -y *ž* (*mladý ihličnatý porast*) хвойный молодняк

siho//ť -te *ž* (*річный*) остров

sík//ať -a -ajú *nedok.* **1** *expr.* мочіти ся, сикати **2** (*striekať*) течі, стрікати ся; krv len tak ~ala z rany кров лем так стрікала *або* текла із раны

sil//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* fyzická ~ фізічна сила; mať ~u v rukách мати в руках силу; z celej ~y зо вшыткых сил; byť pri ~e быти при силі; merať ~y s niekým міряти силы з дакым; napnúť všetky ~y напрягнути вшыткы силы; z pozície ~y з позіції силы; duševné ~y душевны силы; ~ou svojej vôle силов своёей волі; skúšať svoje ~y пробовати свої силы; nemám už síl я уж не мам веце сил; ~ kolektívu сила колектіву; ~ zvyku сила звыку; ~ slova сила слова; v jednote je naša ~ єдинство – наша сила, наша сила в єдинстві; pomer triednych síl соодносность класовых сил; nadprirodzená ~ надприродна сила; ~y prírody силы природы; hybná ~ погынаюча сила; pracovná ~ робоча сила; kvalifikovaná ~ кваліфікована сила; ~y mieru силы міра; pokrokové ~y проґресівны силы; ozbrojené ~y озброєны силы; letecké ~y воздушны силы; výrobné ~y *ekon.* выробны силы; odstredivá ~ *fyz.* центробіжна сила; konská ~ *fyz.* кіньска сила; kúpna ~ (*peňazí*) *ekon.* купна сила; **2** (*intenzita*) сила, моґутность; ~ zvuku сила звука; ~ vetra сила вітра; ~ svetla сила світла; ~ hlasu сила голосу; **3** (*výkonnosť*) сила, моґутность; ~ motora моґутность мотора; ~ vysielačky сила высылаючой апаратуры **4** *hovor.* (*hrubka*) грубка, моґутность **5** *hovor. expr.* (*množstvo, počet*) сила; oddiel o ~e sto mužov одділ о сто боёвників; ~ ľudí громада, много, копа, сила людей

siláck//y *príd. k* **silák; ~**e slová, reči *pren.* хвальковы слова, хвастлива таранина

silák -a *m expr.* силак; атлет

siláž -e *ž* сілаж; kukuričná ~ кукурічана *або* тендерічана *сілаж*

silážn//y сілажный; ~a jama сілажна яма; ~a krmovina сілаж, сілажне кормиво

siláž//ovať -uje -ujú *nedok.* сілажовати *nedok. dok.*

silážový *p.* **silážny**

silikát -u *m min.* сілікат

silikátový *min.* сілікатный, сілікатовый

salikóz//a -y *ž lek.* сілікоза

sil//iť -í -ia *nedok.* **1** *koho čo do čoho* принучовати, силити *кого* (*зробити дашто*) **2** *neos.* *na čo* позывати *на што*; чувствовати позываня *к чому*; ~í ma na dávenie силить мене на вертаня

sil//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* *do čoho* принучовати ся, силити ся (*зробити дашто*); ~ sa do práce силити ся робити; ~ sa do smiechu принучовати ся сміяти

sil//iť si -í si -ia si *nedok.* напинати; ~ si oči напинати очі

siln//ieť -ie -ejú *nedok.* **1** ставати ся міцным, силным; міцніти, силніти; dieťa ~ie дітина силніє **2** (*zosilňovať sa*) зосилнёвати ся, міцніти, силніти; mráz ~ie мороз силніє; vietor ~ie вітор силніє; dážď ~ie додж зосилнює; paľba ~ie стрільба зосилнює; hrmot ~ie гырмот зосилнює **3** *hovor.* (*tučnieť*) тучніти

silnoprúdov//ý *odb.* силнотоковый, силнопрудовый; ~a technika техніка высокых токів, силнотокова техніка

siln//ý **1** силный, міцный; ~ človek силный *або* міцный чоловік; ~á ruka міцна рука; ~é pľúca силны плюца; ~é plecia міцны плечі; ~á vôľa силна воля; ~á povaha силный характер; ~ hráč силный грач; ~ jed силный єд; ~ liek силный лік; ~ film силный філм **2** (*mohutný*) моґутный; ~á

armáda могу́тна арма́да **3** (*pevný*) міцный, силный; ~ povraz міцный мо́тузок; ~ organizmus міцный орґанізм; ~é zdravie міцне́ здоро́вя; ~é nervy міцны не́рвы **4** (*výkonný*) силный; ~ motor силный мо́тор; ~ prúd силна електрика; ~é okuliare силны окуляры **5** (*intenzívny*) силный, міцный, різкый; ~ hlas силный *або* міцный го́лос; ~é svetlo силне світло, різке́ світло; ~ dážď силный додж; ~ vietor силный вітор; ~ uragán силный ураґа́н, силна бу́ря; ~ mráz силный *або* міцный мо́роз; ~é ochladenie силне *або* різке́ охолоджі́ня; ~ pokles різке́ паді́ня *або* понижі́ня; ~á bolesť міцна́ бо́лість; ~ zápach силный за́пах; ~á náruživosť силна хті́вость; ~á túžba неперекóнуюча ту́га; ~ dojem міцне́ доятя; ~ vplyv силный вплив; ~ kašeľ силный ка́шель **6** (*tuhý, ostrý*) міцный, силный; ~á káva силна ка́ва, ~é víno силне винó; ~ roztok міцный ро́сток; ~ tabak міцный дуга́н **7** *hovor.* (*hrubý, tlstý*) грубый, тучный; ~á vrstva а) груба́ ве́рства; б) (*uhlia ap.*) ~ ľad грубый лед; ~á niť груба́ нитка; ~á žena тучна́ *або* по́вна жена́ • ~é pohlavie силный пол; ~á stránka niekoho, niečoho силна сторо́на дакóго, дачóго; ~í sveta tohto міцны сві́та тóго; mať ~ú pozíciu забера́ти *або* ма́ти силны позіції

sil//o -a *s* сілосна яма

siločiar//a -y *ž*, **silokrivk//a** -y *ž fyz.* силова лінія

silomer -u *m tech.* силомір

silon i **silón** -u *m* сілон

silon//ky -iek *ž pomn. hovor.* сіло́нкы, сілоно́вы панчóхы

silonov//ý i **silónov//ý** сілоно́вый; ~é pančuchy сілоно́вы панчóхы; ~é šaty сілоно́вы шма́ты, шма́ты із сілону

silou-mocou *prísl.* силов-мóцов, за ка́жду ціну́

silov//ý сило́вый; ~é cvičenia сило́вы упражні́ня; ~á hra *šport.* сило́ва гра о лóпту; ~á čiara *fyz.* сило́ва лінія; ~é pole *fyz.* сило́ве пóле

siluet//a -y *ž* сілує́та

silúr -u *m geol.* сілу́р, сілурі́йскый періóд; сілурі́йска сісте́ма

Silvest//er -ra *m hovor.* послі́днїй день ро́ка, передве́чор Новóго ро́ка; stráviť ~ra doma стрі́тити Новый рік до́ма

silvestr//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* стріча́ти Новый рік

silvestrovsk//ý *príd. k* **Silvester** новоро́чный; ~ program новоро́чный про́ґрам; ~ kabaret новоро́чне естра́дне представлі́ня; ~ noc новоро́чна ноч; ~ zábava новоро́чный ве́чор, новоро́чне гуляня

sim//a -y *ž geol.* сі́ма, сіматі́чна оболо́нка Зе́млі

simentálk//a -y *ž poľnohosp. slang. (simentálska krava)* сімента́лка

simentálsky сімента́льскый; ~ dobytok сімента́льскый ста́ток

simuláci//a -ie *ž* сімулова́ня, сімуля́ція

simulant -a *m* сімуля́нт

simulantský сімуля́нтьскый

simul//ovať -uje -ujú *nedok.* сімулова́ти *nedok. dok.*; ~ chorobu сімулова́ти хворо́ту

simultánk//a -y *ž šach.* сеа́нс єдноча́сной гры

simultánn//y єдноча́сный; ~a hra *šach.* єдноча́сна гра

sinav//ý синёва́тый; ~é pery синёва́ты *або* сині ґа́мбы

sinekúra -y *ž kniž.* сінеку́ра

singulár -u *m gram.* єднóтне чі́сло

singulárový *gram. príd. k* **singulár; ~** tvar фо́рма єднóтного чі́сла, сінґуларо́ва фо́рма, фо́рма сінґуля́ра

sin//ieť -ie -ejú *nedok.* сині́ти, става́ти ся синім *або* синёва́тым

sink//a -y *ž* синяк, підлятина; telo mal samá ~ він мав тіло са́ма синька, він был цілый в синяка́х

sínus -u *m mat.* сі́нус

sínusoid//a -y *ž geom.* сінусоі́да

sínusovk//a -y *ž slang.* сінусоі́да, сінусоі́дална кривка

sínusov//ý *geom.* сінусовый; ~á veta теоре́ма сінусів
sionist//a -u *m* сіоні́ста *м*
sionistick//ý сіоністі́чный; ~á organizácia сіоністі́чна орґанізáція
sionizm//us -u *m* сіоні́зм
sípavý хріплявый, захріпну́тый; ~ hlas хріплявый го́лос; ~é dýchanie хріпляве дыханя
sip//ieť -í -ia *nedok.* сыпі́ти; had ~í гад сыпить; voda v hrnci ~í во́да в го́рнці сыпить; na prsiach mu ~í ёму́ в гру́дях храпить
sipot -u *m* сыпі́ня
sír//a -y *ž* сíра; dezinfikovať sudy ~ou дезінфікова́ти бо́чкы сі́ров; čistá, technická ~ чіста́, техні́чна сі́ра
síran -u *m* сіль *ж* сі́рной кіслоты
sirén//a -y *ž* сіре́на, свисто́к; lodná ~ свисто́к пароплáву; poplachová ~ поплахо́ва сіре́на; ~ hučí *al.* reve сіре́на гучі́ть *або* завивать
Sirén//a -y *ž mytol. aj pren.* Сіре́на
siričitan -u *m chem.* сіль *ж* сірнистой кіслоты
siričit//ý *chem.* сірнистый; kyselina ~á сірниста кіслота́
sír//iť -i -ia *nedok.* обро́блёвати сі́ров; ~ vínne sudy сірити вино́вы бо́чкы
Síri//us -a *m astron.* Сіріус
sírnat//ý сі́рный, сірнистый; ~ prameň сі́рне *або* сірнисте жрі́дло; ~é kúpele сі́рны ва́ны; ~ zápach сі́рный за́пах
sírn//y сі́рный, сірнистый; ~ žriedlo сі́рне жрі́дло • ~ kvet сі́рный квіт
sirot//a -y *ž* сирота́; ostať ~ou оста́ти ся сирото́в; opustený ako ~ опуще́ный як сирота́; úplná ~ по́вна сирота́
sirotin//ec -ca *m* сиротинець, сирі́тськый дім
sirotský сирі́тськый; ~ dôchodok сирі́тська пе́нзія; ~á pokladnica сирі́тська ка́са
sírouhlík -a *m chem.* сіроуглеро́д
sírovať *p.* **síriť**
sírovodík -a *m chem.* сіроводоро́д
sírovodíkov//ý *chem.* сіроводоро́дный; ~á voda сіроводоро́дна во́да; сіроводоро́дна кіслота́; ~é kúpele сіроводоро́дны ва́ны; ~ zápach сіроводоро́дный за́пах
sírov//ý сі́рный; ~ zápach сі́рный за́пах; kyselina ~á *chem.* сі́рна кіслота́; ~é kúpele сі́рны ва́ны
sirôtk//a[1] -y *ž zdrob. expr.* сирі́тка, сиротинка
sirôtk//a[2] -y *ž* (*kvet*) сирі́тка
sirup -u *m* сі́руп
sirupovitý сіруповитый; ~ roztok сіруповитый ро́сток, ро́сток густоты сі́рупу
sirý *bás.* сі́рый, осироче́ный; siré ulice осироче́ны у́ліці; siré dieťa сиро́тка, осироче́на дітина
sitár -a *m* решета́рь (*ремесе́лник*)
sitk//o -a *s zdrob.* ситко, сите́чко
sit//o -a *s* сито, реше́то; hrubé ~ грубе́ реше́то; jemné ~ дрібне́ сито; preosiať múku cez ~ переосі́яти муку́ че́рез сито • prší ako zo ~a додж па́дать як з ве́дра; brať vodu do ~a, nosiť vodu v ~e носити во́ду з реше́том
situác//ia -ie *ž* **1** сітуа́ція, обста́вина, положі́ня; medzinárodná ~ меджінаро́дна сітуа́ція; politická ~ політі́чна сітуа́ція *або* обста́вина; vnútropolitická ~ внутрішнёполіті́чна сітуа́ція, внутрі́шнє положі́ня; napätá ~ напята́ сітуа́ція; nepríjemná ~ неприємне положі́ня; priaznivá ~ приємна сітуа́ція *або* обста́вина; revolučná ~ революці́йна сітуа́ція; beznádejná ~ безнаді́йне положі́ня; poveternostná ~ а) метеороло́ґічна сітуа́ція б) проґно́з пого́ды; východisková ~ восхо́дне положі́ня **2** *odb.* сітуа́ція • byť v ťažkej ~ii быти *або* находити ся в тяжкі́й сітуа́ції; vžiť sa do niečej ~ie вжыти ся до дачі́ёй сітуа́ції; byť pánom ~ie быти па́ном *або* ґа́здом положі́ня *або* сітуа́ції; zachraňovať ~iu захра́нёвати сітуа́цію; využiť ~iu выужыти сітуа́цію
situačn//ý сітуа́чный; ~á správa сітуа́чна ві́стка *або* ознамі́ня о сітуа́ції; ~á komika комі́зм сітуа́ції; ~ plán *odb.* сітуа́чный план

situovaný 1 (*umiestnený*) росположéный; dobre ~ dom дім, побудованый *áбо* стоячій *áбо* росположéный на дóбрім місці **2** *pren.* сітуовáный; dobre ~ дóбрі сітуовáный, дóбрі забеспечéный

situ//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** роскладáти/розложыти, розміщáти/розмістити; ~ budovu розмістити будóву **2** *pren.* розміщáти, односити *к чóму*; autor ~uje Slovákov na územie ... áвтор однóсить Словáкам терітóрію ...

sivastý сивáстый, сивый

siv//ieť -ie -ejú *nedok.* сивíти

sivk//o -a *m* (*obyč. o koňovi*) сивко

sivobelasý сивый, світло-синій

sivobiely сиво-білый

sivočierny тéмно-сивый

sivohlavý сивоволóсый

sivohnedý рýдый, сиво-рýдый

sivooký сивоóкый

sivovlasý сивоволóсый

sivozelený сиво-зелéный; ~á uniforma сиво-зелéна уніфóрма

sivožltý сиво-жóвтый; ~á budova сиво-жóвта будóва

siv//ý сивый; ~ holub тéмно-сивый гóлуб; ~é oči сивы óчі; ~é vlasy сивы вóлосы; ~á brada сива бóрода; ~á hmla сива гмла *áбо* мóлга; ~é mračno сивы хмáры

Sixtínsk//y: ~á kaplnka Сікстíньска кáплічка; ~a madóna Сікстíньска мадóна

sizyfovsk//ý сíзіфовскый; ~á práca сíзіфовска робóта

skack//ať -á -ajú *nedok. expr.* скáкати, підскáковати; ~ na jednej nohe скáкати на єдній нóзі; vrabec ~á воробéль скáче

skade *prísl.* óдкы

skadekoľvek *prísl.* хоцьóдкы, óдкы завгóдно, з хоцькотрóго місця

skaderuka-skadenoha *neskl. m ž pejor.* скадырýка-скадынóга; прихóжець

skadiaľ *prísl.* óдкы(ль)

skafand//er -ra *m* скафáндер

ská//kať -če -ču *nedok.* **1** скáкати; ~so švihadlami скáкти зо скакáлками; ~ na jednej nohe скáкати на єдній нóзі; ~ ponad oheň скáкати чéрез огéнь; lopta ~če лóпта скáче *áбо* підскáкує; ~ do diaľky, do výšky *šport.* скáкати на дóвшку, до вышкы teplota ~če *pren.* температýра *áбо* теплотá скáче; srdce ~če od radosti *pren.* сéрдце скáче од рáдости; ~ z jedného predmetu na druhý (*v rozhovore*) *pren.* скáкати з єднóй тéмы на дрýгу **2** (*dolu*) скáкати, зоскáковати (*з дачóго*) • ~ niekomu do reči скáкати дакóму до рéчі, перебивáти дакóго; ~ okolo niekoho скáкати óколо дакóго

skákav//ý скакáвый, скачýчій; ~á chôdza скакáве крачáня; ~á lopta *šport.* скакáва лóпта

skal//a -y *ž* **1** (*kameň*) кáмінь *м*; hádzať ~y метáти камíня; ~u lámať розбивáти камíня **2** (*bralo*) скáла • byť ako ~ быти твердым як скáла *áбо* кáмінь; stvrdnúť na ~u стáти твердым як кáмінь, обернýти ся на кáмінь; srdce ako ~ камяне сéрдце, сéрдце як кáмінь; ~ by zaplakala скáла бы заплáкала, і кáмінь бы розжалостив ся

skalár -a *m fyz.* скалáрь

skalic//a -e *ž min.* скалíця; modrá ~ мідяна скалíця; zelená ~ желíзна скалíця

skalič//iť -í -ia *dok.* скалічíти

skalisk//o -a *s* **1** скáла, скалиско **2** *expr.* (*окрýглый*) кáмінь (*на выкладáня дорóг*)

skalistý камянистый; ~ breh камянистый бéрег; ~é dno rieky камянисте дно рікы

skal//iť -í -ia *dok.* **1** (*zamútiť*) скаламутити, замутити; ~ vodu скаламутити вóду **2** замутити, показити; *pren.* ~ radosť показити рáдость

skal//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*o vode*) скаламутити ся, замутити ся **2** *pren.* хмýрити ся; radosť sa chytro ~ila рáдость скóро захмýрила ся

skalnat//ý камянистый; скалистый, скалнáтый; ~ pôda камяниста зéмля; ~ breh камянистый *áбо* скалистый бéрег; ~á cesta камяниста дорóга

skaln//ý[1] камяный, скалистый, скалнáтый; ~á stena камяна стінá; ~á jaskyňa скáлна

пещéра, пещéра в скáлах; ~ útes скáла **2** (*ako súčasť odborných termínov*) orol ~ *zool.* орéл скáлный; kuna ~á *zool.* камяна куніця; ~á kosť *anat.* темéнна кість **3** *pren.* твердокамяный; ~ prívrženec пéвный *áбо* скáлный застáнця ~ fanúšik твердый болíльник

skaln//ý[2] -ého *m šport. slang.* болíльник *áбо* фанýшік

skalopevn//ý незлóмный, непіддáйный, твердый, міцный; ~é presvedčenie незлóмне пересвідчíня; ~á viera незлóмна віра

skalp -u *m* кóристь

skalpel -a *m* скáлпел

skalp//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* скалповáти

skamarát//iť sa -í sa -ia sa *dok.* скамаратити ся, сприятелити ся

skamenelin//a -y *ž* скаменина

skamenel//ý 1 скамянíтый, скамянíвшый; ~á rastlina скамяніта ростлина **2** *pren.* остовпéный, окамянíвшый ● stáť ako ~ стояти як окамянíвшый *áбо* як закопáный

skamen//ieť -ie -ejú *dok.* **1** скамяніти, обернýти ся на кáмінь; cement vo vlhku ~el цíмент во вóлгкости скамянів **2** *pren. expr.* (*znehybnieť*) скамяніти, остовпíти, застыти; ~ od údivu остовпíти од зачýдованя

skampol//o -a *s* трíчко

skand//ovať -uje -ujú *nedok.* скандовáти; ~ verš скандовáти стих; ~ heslá скандовáти лóзунґы

skántr//iť -í -ia *dok. expr.* знічíти, змáрити, скантрити

skántr//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* змáрити ся, зáбити ся, скінчíти зо собóв

ska//núť -nie -nú *dok. kniž.* (*o slzách*) скатуляти ся, течí; slza jej ~nula po líci слызá єй скатуляла ся по твáри

skap//ať -e -ú *dok.* **1** (*smiznúť, stratiť sa*) змíзнути, стратити ся, пропáсти; sneh už ~ сніг уж зыйшóв; klobúk mi ~al кáлап мі стратив ся *áбо* змíзнув; ~ali mu peniaze пінязі ёмý пропáли **2** *expr.* (*uhynúť, zdochnúť*) здóхнути, загынути; krava ~ala корóва здóхла; ~ od hanby згорíти од гáньбы; bodaj by si ~al! жéбы ты здох!, бодáй бы ты здох!

skapatý *hovor. expr.* здохнýтый, загынувшый; нездорóвый; dnes som akýsi ~ днесь я якыйсь нездорóвый *áбо* ґенґлявый

skár//ať -a -ajú *dok. expr. koho* покáрати; pánboh ho ~a za toto пан бог ёгó покáрать за тотó; bodaj by ~alo takúto robotu! чорт берь такý робóту!, най пропáде такá робóта!

skarik//ovať -uje -ujú *dok.* скарікатуровáти, намалёвáти в карікатýрній фóрмі

skar//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* скеровáти, забóчіти, обернýти; ~ doľava, doprava скеровáти *áбо* забóчіти до ліва, до прáва

skasír//ovať -uje -ujú *dok. ľud.* одпрятати, одстранити, зліквідовáти *што nedok. dok.*, збáвити ся *чóго*; ~ staré šatstvo збáвити ся стáрого облечíня

skaut -a *m* скавт

skauting -u *m* скавтíзм

skautský скáвтьскый; ~ tábor скáвтьскый тáбор; ~á družina скáвтьскый óдділ; ~é heslo скáвтьскый лóзунґ

skaz//a -y *ž* **1** (*záhuba*) зáгуба *ж*, змар *м*, погрóма *ж*; zachrániť pred ~ захранити од погрóмы; odsúdený na ~u одсуджéный на зáгубу **2** скáза; podliehať ~e показити ся ● brať ~u a) (*kaziť sa*) казити ся; б) (*ničiť sa*) гынути, згынути; bodaj by ~u vzali! бодáй бы їх чорт забрáв!

skazonosn//ý *kniž.* пустошивый, зничуючій, шкодливый, роскладáючій; ~á víchrica пустошива бýря; ~ vplyv зничуючій вплив

skeč -u *m div.* скетч, єдноáктна пєса

skef//ovať -uje -ujú *dok.* скефовáти, почістити кéфов; ~ prach z skrine поутерáти пóрох зо скрині

skelet -u *m* **1** *anat.* кóстра, скéлет; ~ človeka кóстра чоловíка **2** *stav.* (*nosná konštrukcia*) кóстра, конштрýкція; montovaný ~ монтовáна конштрýкція

skeleton -u *m šport.* скелетóн (*низкы канáдьскы сáнкы*)
skeletov//ý *stav.* скелетóвый; ~á stavba а) скелетóве будовáня; б) скелетóва будóва
skeps//a -y *ž kniž.* скéпса
skepticizm//us -u *m* скептіцíзм
skeptick//ý скептíчный; ~ človek скéптік; ~é slová скептíчны слóва; ~ názor скептíчный пóгляд (*на даштó*)
skeptik -a *m* скéптік
skerovať *p.* **skarovať**
skic//a -e *ž* **1** скíца, нашмáрок **2** *lit.* óчерк
skicár -a *m* áлбум для нашмáрок *áбо* скíців
skic//ovať -uje -ujú *nedok.* робити нашмáркы
skicovitý нашмаркóвый; ~ obraz нашмáрок
skif -u *m šport.* скіф
skifár -a *m šport.* веслáрь на скíфі
skip -u *m tech.* скіп
skipový *tech.* скіпóвый; ~ výťah скіпóвый ліфт
sklad *-u m.* **1** склад; ~ dreva склад дéрева; ~ potravín склад стравовин; ~ obilia склад зéрна; byť na ~e быти на склáді **2** *lingv.* сінтáґма, словоспоїня; vetný **~** присудкóва сінтáґма; vetný ~ предікатíвне слово-споїня, предікатíвна сінтáґма; určovací ~ опредíлююче *áбо* детермінатíвне слово-споїня, опредíлююча *áбо* детермінатíвна сінтáґма; priraďovací ~ прирядна *áбо* коордінатíвна сінтáґма **3** (*na sukni záhyb*) фáлда; ~y na sukni фáлды на сýкні **4** (*zloženie*) штруктýра, зложíня; ~ jazyka штруктýра языкá
skladac//í складáючій, роскладáючій; ростягуючій; розоберáючій; ~ia stolička складáючій столéць; ~ meter складáючій мéтер; ~ia posteľ роскладáюча пóстіль; ~ čln складáючій чолнóк; ~ dáždnik складáюча амбрéла
skladan//ý складáный; на фáлду; ~á sukňa складáна сýкня, фалдовáна сýкня
sklad//ať -á -ajú *nedok.* **1** (*dolu*) знимáти; складáти; ~ knihy z police складáти книгы з пóлічкы; ~ dvere z pántov знимáти двéрі зо зáвісів; **~** batoh z pliec знимáти гатіжáк з плеч; ~ okuliare знимáти окуляры; ~ kabát знимáти кáбат **2** (*vykladať*) выкладáти, складáти; ~ tovar выкладáти товáр; ~ vrecia z voza складáти míхы з вóза; ~ uhlie z vagóna складáти ýгля з ваґóна; **3** (*ukladať*) укладáти; ~ drevo do klietky укладáти дрыва до клíток; ~ seno do kôp складáти сíно до коп; ~ domček z kociek складáти дóмик з кýбиків **4** *(prehýbať)* складáти; ~ servítku do trojuholníka складáти сервíтку до триугóлника; **~** bielizeň складáти білізнý; **~** štvormo складáти на четвéро **5** (*opak*: rozkladať) роскладáти; ~ posteľ роскладáти пóстіль; ~ stoličku роскладáти столéць **6** (*opak:* rozoberať) складáти; ~ pušku складáти пýшку **7** *čo hovor.* (*vzdávať sa niečoho*) зрікати ся *од чого*; ~ úrad зрікати ся уряду; ~ funkciu зрікáти ся фýнкції ● ~ vinu na niekoho звáлёвати *áбо* складáти вину на дакóго; ~ nádej do niekoho сполігáти ся на дакóго; ~ skúšku складáти екзáмен; ~ prísahu *al.* sľub складáти присягу, слюбовати; ~ zbrane складáти збрáні
sklad//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** *z čoho, koho* складáти ся; ~ sa z častí складáти ся із частéй; molekula sa ~á z atómov молéкула склáдать ся з áтомів; byt sa ~á z troch izieb квáртель склáдать ся із трёх íзеб **2** *na čo* (*robiť medzi sebou zbierku na niečo*) складáти ся; робити збíрку; **~** sa na niekoho, niečo зберáти пінязі про дакóго, на даштó
skladateľ -a *m hud.* композíтор
skladateľský композíторьскый; ~ talent композíторьскый тáлент
skladb//a -y *ž* **1** (*zloženie*) зложíня, штруктýра, склад; ~ priemyslu штруктýра прóмыслу; ~ zemskej kôry зложíня зéмной кóры **2** *hud.* композíція, пєса; orchestrálna ~ орхестрóва композíція, пєса для орхéстра; klavírna ~ клáвірна композíція, клáвірна пєса, пєса про клáвір **3** твір; básnická **~** поéма **4** *gram.* сінтаксіс
skladbový *príd. k* **skladba 4** сінтаксíчный

skladisk//o -a *s*, **skladište** -ťa *s* склад, місце на складáня; ~ dreva, uhlia склад на ýгля, на дрыва; дрывáрня

skladištn//ý складóвый; ~é priestory складóвы простóры *áбо* містности *áбо* місця

skládka -y *ž hovor.* (*miesto na uloženie niečoho*) склáдованя

skladné -ého *s* складнé; плачíня за хранíня на склáді; zaplatiť ~ заплатити за ужывáня склáду

skladník -a *m* склáдник; hlavný ~ завíдуючій склáдом

skladný 1 склáдуючій ся **2** дóвго склáдуючій ся

skladovac//í: склáдуючій; ~ie priestory склáдуючі простóры *áбо* містности

sklad//ovať -uje -ujú *nedok.* хранити, склáдовати на склáді; ~ zemiaky, obilie склáдовати бандýркы, зéрно

skladov//ý складóвый; ~é priestory складóвы простóры *áбо* містности; ~ list складóвый лист

sklaman//ie -ia склáманя, росчаровáня; trpké ~ терьпкé росчаровáня *áбо* склáманя zažiť ~ скýсити склáманя; ~ v láske росчаровáня в любви

sklaman//ý склáманый, росчаровáный; ~é dievča склáмане дíвча; ~ hlas росчаровáный гóлос

sklam//ať -e -ú *dok. koho* окламáти, росчаровáти *кóго*, не оправдáти *дачії* надії; ~ dôveru niekoho склáмати *áбо* не оправдáти дачíю довíру

sklam//ať sa -e sa -ú sa *dok. v kom, čom i bezpredm.* склáмати ся, росчаровáти ся; ~ sa v priateľovi росчаровáти ся в приятелёви

skláň//ať -a -ajú *nedok.* склоняти, нагынáти, нахыляти; ~ hlavu склоняти гóлову; búrka ~a konáre stromov k zemi бýря нагынать конарí стрóмів к зéмли

skláň//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** склоняти ся,нагынáти ся, нахыляти ся; ~ sa nad niekým нагынáти ся над дакым **2** *pred kým, čím pren.* склоняти ся; ~ sa pred osudom склоняти ся пéред óсудом **3** *pred kým, čím pren.* (*s úctou*) кланяти ся **4** (*zvažovať sa*) спущáти ся; cesta sa ~a do doliny дорóга спýщать ся до долины **5** клонити ся, склоняти ся, спущáти ся; slnko sa ~alo k horizontu сóлнце схыляло ся к горізóнту; večer sa už ~al nad mestom вéчор уж схыляв ся над мíстом

sklápac//í склóпуючій; ~ie sedadlo склóпуюче сиджíня; ~ia strecha auta склóпуючій верьх áвта; ~ most піднимáючій міст

skláp//ať -a -ajú *nedok. čo* **1** спущáти; ~ sedadlo спущáти сиджíня **2** (*knihu*) заперáти, затваряти

sklap//núť -ne -nú *dok. expr.* запéрти, затворити

sklár -a *m* скларь

sklár//eň -ne *ž* склáрьскый завóд

sklársky склáрьскый; ~ priemysel склáрьскый прóмысел; ~ majster склáрьскый мáйстер

sklárstv//o -a *s* склáрьскый прóмысел

skľav//ieť -ie -ejú *dok.* закочанíти, окочанíти; prsty ~eli od zimi пáлці закочанíли од зимы

skĺb//iť -i -ia *dok. tech.* спої́ти, дати довєдна, звязáти

sklenár -a *m* скленáрь (*вставляючій скла*)

sklenený *p.* **sklený**

sklenic//a -e *ž* пóгар

skleník -a *m* склéник, паринíця

skleníkov//ý скленикóвый, париникóвый; ~á teplota скленикóва теплотá; ~é kvety скленикóвы квíткы; ~á rastlina скленикóвы ростлины

sklenk//a -y *ž* пóгарик; фляшка

sklen//ý i **sklenen//ý** скленяный; ~á váza скленяна вáза; ~é dvere скленяны двéрі; ~é oko скленяне óко; ~á vata скленяна вáта • ~ výraz očí скленяны óчі

sklep -u/-a *m zastar.* **1** *hovor.* (*obchod*) склеп **2** (*pivnica*) пивнíця; vínny ~ винна пивнíця

sklep//ať -e -ú *dok. hovor. expr.* **1** збити; стрясти; ~ sneh z kabáta стрясти сніг з

kábata **2** *pren.* (*román ap.*) насмолити, стрепáти, накачáти; ~ článok стрепáти статю
sklepenie *zastar. p.* **klenba**
sklepník -a *m hovor. zastar.* склепáрь
sklepný пивнíчный
sklerotický склеротíчный; ~ proces склеротíчный процéс
sklerotik -a *m* склерóтік
sklerózl/a -y *ž lek.* склерóза
skleslI/ý склéслый, смутный, скормучéный; утрáпеный; ~ človek смутный чоловíк; ~á nálada склéсла наладжéность
sklesnutý *p.* **skleslý**
sklíčiť *hovor. p.* **vzklíčiť**
skl//o -a *s* скло; tabuľové ~ листóве скло; zrkadlové ~ глядилóве *áбо* зéркалове скло; mliečne ~ мáтове скло; nerozbitné ~ нерозбитне скло; zväčšovacie ~ звéкшуюче скло; vodné ~ вóдне скло; hrubé ~á (*na okuliaroch*) грубы скла; pozor ~! Neklopiť! мерькýй, скло! Не обертáти!
sklobetón -u *m tech.* склобéтон
sklon -u *m* **1** наклонíня; uhol ~u ýгол наклонíня **2** наклонéность; vrodené ~y вроджéны наклóнности; ~ k pohodlnosti наклóнность к лінивости; ~ k tučnote нахылность к тучнотí; individualistické ~y індівідуалістíчны предположíня
sklon//iť -í -ia *dok.* схылити, наклонити; зогнýти; ~ konár наклонити *áбо* зогнýти конáрь; ~ hlavu do dlaní обхóпити гóлову рукáми, понорити ся твáрёв до дóлоней • ~ šiju схылити шыю *áбо* гóлову; nemá kde hlavu ~ він не мать де *áбо* ёмý не є де гóлову приклонити
sklon//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** схылити ся, наклонити ся, зогнýти ся; ~ sa nad niekým наклонити ся *áбо* схылити ся над дакым **2** *pred kým, čím pren.* схылити гóлову; ~ sa pred osudom схылити гóлову пéред óсудом, покорити ся óсуду **3** *pred kým, čím* (*s úctou*) поклонити ся, дати честь *кóму, чóму*

sklonn//ý *gram.* склóнюючій; ~é slová склóнюючі слóва
sklon//ok -ku *m* кóнець; na ~ku roka, sezóny, leta в кінце *áбо* на кінце рóка, сезóны, літа; na ~ku dňa на склóні дня; do ~ku života до кінце жывóта; na ~ku života на склóні жывóта, в кінце (свóёго) жывóта
sklonomer -u/-a *m geod.* склономíр
skloňovac//í *gram.*: ~ia koncovka флéксія, закончíня (*при склонёвáні*); ~ vzor тіп склóнёваня
skloňovan//ie -ia *s gram.* склóнёваня
skloň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. gram.* склóнёвати ся
skloňovateľný *gram.* склóнюючій
sklop//ec -ca *m poľov.* пасть, óко
sklop//iť -í -ia *dok.* **1** склопити, спустити, одтягнýти; ~ sedadlo спустити сиджíня; ~ bočnicu (*nákladného auta*) одтягнýти *áбо* склопити бочнíцю **2** (*sklonit*) схылити; ~ hlavu схылити гóлову; ~ oči спустити óчі; ~ pohľad склопити зрак **3** запéрти, закрыти, зложыти; ~ knihu запéрти книгу; ~ nožičky kružidla зложыти нóжкы цíркуля
sklop//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** спустити ся **2** (*o knihe*) запéрти ся, закрыти ся, зложыти ся
sklopn//ý **1** склóпуючій; ~é sedadlo склóпуюче сиджíня **2** (*skladací*) складáючій
sklov//ec -ca *m anat.* склóвець (ока)
sklovin//a -y *ž* **1** *anat.* (зýбна) емáйл **2** (*roztavené sklo*) скленяна мáса
sklovit//ý скловитый; ~á hmota скловита мáса; ~ ľad скловитый лед
skľúčený склéслый, скормучéный, смутный; sedieť ~ сидíти скормучéні *áбо* зо скормучéным вíзором
skľúč//iť -i -ia *dok.* скормутити, зосмутнити; здепрíмовáти, знічíти
skľučujúci скормýчіючій, депрíмýючій, зничуючій, убивáючій; ~ pocit убивáюче чýвство; ~ dojem депрíмýюче доятя
sklz -u *m* **1** схóвзнутя **2** *tech.* штáпель, схóвзнутя шыфы **3** *admin. slang.* одставáня при выповніні плáну

skĺzavk//a -y *ž* сховза́нка (*на дітьскій площа́дці і в базе́ні*)
skĺznic//a -e *ž* (*časť lyže*) ховзячій по́верьх ліжы
skĺz//nuť -ne -nu *dok.* **1** схо́взнути, зошмыкнути, зыйти; klobúk ~ol do čela ка́лап схо́взнув на чело́; zrak mu ~ol na knihu ёго́ по́гляд зыйшо́в на книгу **2** *do čoho pren.* схо́взнути ся *к чо́му*; ~ do idealizmu схо́взнути ся до ідеалі́зму
skĺz//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* похо́взнути ся
sklzn//ý *príd. k* **sklz 1** сховзячій; ~á plocha сховзячій по́верьх
sklzový *p.* **sklzný**
skob//a -y *ž* **1** гáчок **2** скóба; клямбра
skoč//iť -í -ia *dok.* **1** скóчіти, зробити скок; lopta ~ila лóпта підскóчіла; **~** do diaľky *šport.* скóчіти до далéка; ~ z mostíka *šport.* скóчіти з мóстика *áбо* з трамплíна; **~** do električky наскóчіти до електрички; ~ na nohy скóчіти на нóгы **2** *z čoho* (*dolu*) зоскóчіти; ~ z lietadla зоскóчіти з ероплáна (*з нáдаком*); ~ zo stromu скóчіти зо стрóму **3** (*vrhnúť sa*) скóчіти, шмáрити ся; ~ do vody скóчіти *áбо* шмáрити ся до вóды; ~ k dverám скóчіти ку двéрям; ~ na nepriateľa (на)шмáрити ся на неприятеля; ~ do niekoho (*v reči*) скóчіти до дакóго **4** *po čo hovor.* забíгнути *за чім*; *kam* забíгнути *де*; skoč mi po cigarety забíгний мі про ціґарéтлі; len ~ila do obchodu, hneď sa vráti онá забíгла лем до склéпу, тáкой вéрне ся; ~ím k susedom я забíгну к сусíдам ● ~ do reči niekomu скóчіти до рéчі дакóму, перебити дакóго; aj do ohňa by ~il za neho він за нёго готóвый скóчіти і до огня і до вóды
skoč//ky -iek *ž pomn. slang.* (*lyže*) скокáньскы ліжы
skočný скóрый; жывый; ~ tanec скóрый тáнець
skok -u *m* **1** скок; ~ do diaľky, do výšky *šport.* скок до далéка, до вышкы; ~ o tyči *šport.* скок з жéрдёв; ~ z mostíka скок з трамплíна *áбо* з місткá **2** (*zmena*) скáканя; tepelný ~ скáканя теплоты *áбо* температýры; ~ vo vývoji скáканя в розвитку; vývoj v ~och рóзвиток в скáканях ● na ~ a) (*blízko*) цáлком близко, рукóв подати; б) (*na chvíľu*) на минýтку; to je len na ~ рукóв подати; na ~ od nás близко од нас, на два крóкы од нас; na ~ tam zájdem на минýтку забíгну там; hrať do ~u грáти до скóку *áбо* до тáнця; pustiť sa do ~u пустити ся танцёвáти; ~ do neznáma скок до незнáма
skokán[1] -a *m šport.* скóкан
skokan[2] -a *m zool.* травяна жáба
skokansk//ý скокáньскый; ~ mostík скокáньскый місток *áбо* трамплíн; ~á veža скокáньска вéжа (для скóків до вóды)
skokom *prísl.* **1** (*v skoku*) скóком, скóками **2** (*rýchlo*) мíгом; єдным мíгом; ~ som bol pri ňom я мíгом быв при нім
skokovitý скоковитый; ~ vývoj скоковитый рóзвиток
skolektiviz//ovať -uje -ujú *dok.* сколектівізовáти *nedok. dok.*
skolióz//a -y *ž lek.* сколіóза; vrodená ~ вроджéна сколіóза
skol//iť зрáзити, зáбити; ~ vtáka зрáзити птáха; nožom ~ medveďa нóжом зáбити медвідя
skombin//ovať -uje -ujú *dok.* скомбіновáти
skomolenin//a -y *ž* скомоленина, скомолéне слóво
skomol//iť -í -ia *dok.* скомолити; ~ slovo скомолити слóво
skompletiz//ovať -uje -ujú *dok.* скомплетізовáти; ~ ročník časopisu скомплетізовáти рóчник журнáла *áбо* рóчный кóмплект журнáла
skomplik//ovať -uje -ujú *dok.* осложнити, скомпліковáти; ~ situáciu скомпліковáти сітуáцію; ~ si život осложнити *áбо* скомпліковáти свій жывот
skompon//ovať -uje -ujú *dok.* зложыти, написáти, скомпоновáти; ~ operu написáти óперу; ~ hudbu k filmu зложыти *áбо* написáти мýзыку к фíлму

skompromit//ovať -uje -ujú *dok.* скомпромітовáти, пошкóдити дóброму мéну

skompromit//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* скомпромітовáти ся, скомпромітовáти сéбе

skon -u *m* сконáня, смерть, кóнець жывóта

skon//ať -á -ajú *dok.* сконáти, умéрти

skoncentr//ovať -uje -ujú *dok.* зосерéдити, сконцентровáти

skoncentr//ovať sa -uje sa -ujú sa зосерéдити ся, сконцентровáти ся

skoncip//ovať -uje -ujú *dok.* склáсти, зложыти; нашмáрити, зробити нашмáрок, сконціповáти; ~ list написáти нашмáрок письма

skonc//ovať -uje -ujú *dok. s čím* скінчíти, зробити з дачíм кóнець

skonč//iť -í -ia *dok.* **1** кінчíти, скінчíти, закінчíти; ~ reč zdravicou закінчíти реч здравíцёв; ~ prácu закінчíти робóту; ~ obed кінчíти óбід, кінчíти обíдати; ~ rozhovor кінчíти бісíду; ~ školu скінчíти шкóлу **2** (*ocitnúť sa*) кінчíти; ~ vo väzení кінчíти в арéшті, попáсти до арéшту; ~ na prvom mierste скінчíти на пéршім мíсці; tragicky ~ траґíчні кінчíти **3** *s čím* (*skoncovať*) скінчíти **4** *p.* **skončiť sa**

skonč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* кінчíти ся, скінчíти ся, закінчíти ся

skonfišk//ovať -uje -ujú *dok.* згáбати, сконфішковáти

skonštru//ovať -uje -ujú *dok.* зложыти, змонтовáти, сконштруовáти; ~ stroj сконштруовáти машыну

skontr//o -a *s fin.* перевíрка ýчтів

skontrol//ovať -uje -ujú *dok.* перевíрити, переконтролёвáти

skontr//ovať -uje -ujú *nedok. dok. fin.* перевíряти/перевíрити ýчты

skonzum//ovať -uje -ujú *dok.* стровити, зъїсти, сконзумовáти

skoordin//ovať -uje -ujú *dok.* злáдити, увéсти до зладжíня, скоордіновáти; ~ prácu ľudí s prácou strojov злáдити *áбо* скоордіновáти робóту людéй з робóтов машын

skop//ať[1] -e -ú *dok.* **1** покопáти; ~ záhradu покопáти сад **2** зрылёвáти, скопáти; ~ korček скопáти бéрежок

skop//ať[2] -e -ú *dok.* **1** скóпати (*вытиском ніг*); ~ perinu скóпати перину (*ногáми*) **2** *koho expr.* скóпати, накóпати (*ногáми*)

skop//ať[3] -e -ú *dok. expr.* звалити, провалити; ~ skúšku провалити ся на екзáмені

skóre *neskl. s šport.* скóре, резултáт; naše mužstvo má aktívne ~ нáша комáнда мать актíвне скóре *áбо* резултáт; zlepšiť si ~ зліпшыти собí скóре; otvoriť ~ отворити скóре

skorig//ovať -uje -ujú *dok. čo* **1** опрáвити *што*, зробити опрáву *чóго*; ~ článok опрáвити статю **2** внéсти оправлíня *до чóго*; ~ svoje názory змінити *áбо* скоріґовáти свóї пóгляды

skormútený смутный, скормучéный

skormút//iť -í -ia *dok.* зосмутнíти, скормутити

skoro *prísl.* **1** (*čoskoro*) скóро, штоскóро **2** (*zavčasu*) скóро, завчасý; ~ ráno скóро рáно **3** (*rýchlo*) скóро, скóрше **4** (*takmer*) скóро такый, скóро што; ~ taký ako ja скóро такый же, як я; už je tomu ~ desať rokov з тóго часý уж минуло скóро дéсять рóків **5** (*len-len že nie*) лем же не; ~ omdlel od strachu він лем же не зомлíв од стрáху; ~ som zmeškal vlak я лем же не запізнив на влак

skorocel -u *m bot.* скороцéл

skór//ovať -uje -ujú *nedok. dok. šport.* давáти/дати ґол

skorumpovan//ý підплáчуючій, (морáльні) сказéный, скорумповáный; ~á spoločnosť скорумповáна óбщность

skorump//ovať -uje -ujú *dok.* підплатити; скорумповáти

skorump//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* підкупити, скорумповáти ся

skoruš//a -e *ž bot.* рябина

skor//ý *v rôzn. význ.* скóрый; ~á jeseň скóра óсінь; ~á smrť зарáння смерть; ~é ovocie скóра овоцина; ~ stredovek скóре середнёвíча ● do ~ého videnia до скóрого стрітнýтя, до свідáня

skos//iť -í -ia *dok.* скосити *aj pren.* зожáти; ~ trávu скосити травý; ~ obilie зожáти зéрна; ~ila ho guľka кýля скосила ёгó

skostnatený **1** окостенíвшый, закостенíвшый **2** *pren.* закостенíвшый, окостенíвшый ~ systém окостенíвша сістéма; ~ spôsob života окостенíвшый спóсоб жывóта

skostnat//ieť -ie -ejú *dok.* **1** окостенíти; закостенíти; chrupavka ~ie хрящ окостеніє **2** *pren.* окостенíти; закостенíти, стáти закостенíтым

skotúľ//ať -a -ajú *dok.* скотуляти, скарбуляти

skotúľ//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* скотуляти ся, скарбуляти ся

skovať skuje skujú *dok.* **1** (*kovaním zhotoviť*) сковáти **2** (*spojiť, spútať*) сковáти, заковáти

skôr *prísl.* **1** (*včaššie*) скóрше, поскóрше; mal si prísť ~ тобí трéба было прийти скóрше; ~-neskôr, ~ či neskôr скóро áбо пізно; čím ~ як мож (по)скóрше **2** скóрше; ~ ty máš pravdu скóрше ты маш прáвду; ~ umriem, ako by som to dovolil я рáдше умрý, як допýщу тотó; ~ naopak скóрше нáспак ● kto ~ príde, ten ~ melie [*prísl.*] хто пéршый прийшóв, тот і зачíнать

skôrnat//ieť -ie -ejú **1** покрыти ся кóров *áбо* кóрком; pôda ~ela зéмля покрыла ся кóрком **2** стáти *áбо* зробити ся склеротíчным; žily ~eli жылы стáли склеротíчными(а)

skrachovan//ec -ca *m hovor. expr.* банкрóт, скраховáнець, невыдарéнець

skrachovan//ý *hovor. expr.* збанкротовáный, скраховáный, выйшовшый на мізíну; ~á politika збанкротовáна полíтіка; ~ študent недоучíвшый ся штудéнт; ~ človek скраховáный чоловíк, банкрóт

skrach//ovať -uje -ujú *dok. hovor. expr.* потерпíти крах, скраховáти, обанкротовáти ся; banka ~ovala бáнка скраховáла; jeho plány ~ovali ёгó плáны скраховáли

skraja **1** *prísl.* зо зачáтку; hneď ~ зо сáмого зачáтку **2** *predl. s 2. p.* з крáю, на крáї *чóго*; ~ dediny на крáї валáлу; ~ lesa на крáї ліса

skraper [skrejper] -ra *m tech.* скрéпер

skrásn//ieť -ie -ejú *dok.* стáти іщі крáсшым, покраснíти

skrášl//iť -i -ia *dok.* **1** (*vyzdobiť*) украсити, выпарадити **2** *pren.* прикрасити

skrat -u *m el. tech.* скрат, выбитя пóісткы

skrátenin//a -y *ž* скорочéна фóрма (слóва)

skrátený скорочéный, зменшéный

skrát//iť -i -ia *dok.* скоротити, зменшыти; ~ šaty скоротити шмáты ~ pracovný čas скоротити робóчій день ● ~ niekomu život скоротити дакóму жывот, умучíти дакóго

skratk//a -y *ž* **1** скорочíня, скорочéне слóво, абревіатýра **2** скорочéна фóрма; v ~e в скорочéній фóрмі, в стиснутíй фóрмі **3** *hovor.* (*kratšia cesta*) кýртша дорóга

skrátk//a **1** *prísl.* кýрто, корóтко **2** *modálne slovo* єдным слóвом, кýрто повіджéно

skratkov//ý скорочéный; ~é slovo *lingv.* скорочéне слóво

skrbáľ//ať sa -a sa -ajú sa i **skrbál//iť sa** -i sa -ia sa *dok. expr.* скотуляти ся, упасти *даґдé* долóв

skrbl//iť -í -ia *nedok. expr.* быти лакóмым, скупым; скупчíти

skrč//ek i **skrč//ok** -ka *m expr.* нерозвинутый, закырпачéный чоловíк, закырпачéна звірина; *žart.* бацулячік

skrč//iť -í -ia *dok.* **1** (*zohnúť*) зогнýти, покорчíти; ~ nohy покорчíти нóгы; ~ hlavu medzi plecia втягнýти гóлову мéджі плéчі **2** (*do klbka*) покорчíти **3** покорчíти, погýжвати; ~ šaty покорчíти шмáты

skrč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*zohnúť sa*) скорчíти ся, зогнýти ся, счупити ся **2** (*o látke ap.*) покорчíти ся, погýжвати ся

skrčmo *prísl.* скорчéно; skok ~ *šport.* перескóк скорчéно, перескóк зо зогнýтыми(а) ногáми

skreh//núť -ne -nú *dok.* окочаніти, закочаніти, скрéгнути; ~li mi ruky окочаніли мі рýкы (*од зимы*)

skrehnut//ý окочанітый, окоченівшый, закоченівшый, скрéгнутый; ~é telo окоченівше тіло; ~é ruky закоченівшы рýкы

skre//sať -še -šú *dok.* скресáти

skreslený скреслéный, недíйсный, неприрóдный, клáмный, неправдивый; ~ obraz неприрóдне зображíня

skresl//iť -í -ia *dok.* перекрутити, скреслити, скомолити

skresľ//ovať -uje -ujú *nedok.* перекрýчовати, скрéслёвати, комолити

skrič//ať -í -ia, **skrík//nuť** -ne -nu *dok.* **1** закрічáти, скрикнути (*од бóлести і т. п.*) **2** крикнути (*кóму дашто́*), выкрикнути

skri//ňa -ne ž **1** скриня; trojdielna ~ тридверёва скриня **2** *tech.* скриня; rýchlostná, prevodová ~ скриня скóростей, передавáня; kľuková ~ пакóва скриня; hudobná ~ музикáлна скриня; hracia ~ музикáлный автомáт ● výkladná ~ вітрíна

skriptá skrípt *s pomn.* скрíпта, учебник про штудéнтів

skritiz//ovať -uje -ujú *dok.* скрітіковáти, крітíчні посудити

skriv//iť -í -ia *dok.* скривити, огнýти, зогнýти; ~ železnú tyč огнýти желíзный прут; ~ ústa скривити рот; ani vlas na hlave sa mu neskriví áни вóлос на гóлові не скривить ся ёмý

skrivodlivý *kniž.* несправодливый; ~ človek несправодливый чоловíк

skríž//iť -i -ia *dok.* **1** скрижыти, зложыти нáкрест; ~ ruky na prsiach скрижыти рýкы на грýди; ~ nohy перекрижыти нóгы, переложыти нóгу на нóгу **2** скрижыти; ~ rastliny скрижыти ростлины ● ~ dve odrody pšenice скрижыти дві сóрты пшеніці; ~ niečie plány скрижыти *áбо* розбити дачії плáны; ~ niekomu cestu стáти попéрек дорóгы дакóму

skríž//iť sa -i sa -ia sa *dok.* скрижыти ся, стрíтити ся крижом

skrkv//ať -e -ú *dok. expr.* **1** покорчíти, згýжвати **2** погýжвати, покорчíти, скорчíти; ~ šaty покорчíти шмáты

skŕm//iť -i -ia *dok.* скормити; ~ všetko krmivo скормити вшытко кормиво

skrofulóz//a -y ž *lek.* скрофулóза

skroj//iť -i -a *dok.* одрíзати, зрíзати (*нóжом*)

skromn//ý **1** скрóмный, невыжáдуючій, спокíйный з малым; ~ človek скрóмный *áбо* невыжáдуючій *áбо* спокíйный з малым чоловíк **2** скрóмный, незначный; ~ obed скрóмный óбід; ~é požiadavky скрóмны пожáдованя; ~é príjmy, výdavky скрóмны приймы, выдавкы; ~ majetok скрóмный *áбо* незначный маєток

skrot//iť -í -ia *dok.* **1** оволодíти, скротити, утішыти; ~ rozhnevaný dav утішыти розгніваны мáсы; ~ žiakov скротити *áбо* оволодíти учеників; ~ hnev *pren.* оволодíти гнів; ~ rozvodnenú rieku *pren.* укротити розводнéну рікý, укротити выйшовшу із бéрегів рікý **2** скротити, утішыти

skrot//núť -ne -nú *dok.* **1** (*o zvieratách*) стáти крóткым **2** *pren.* стáти крóткым; утішыти, успокоїти

skrs//núť -ne -nú *dok.* взникнути; родити ся; ~lo v ňom podozrenie у нёго выникло підозрíня; v hlave mi ~la myšlienka в мóїй гóлові родила ся дýмка

skrutátor -a *m* раховáлник гóлосів (*при голосовáні*)

skrutín//ium -ia *s* зрахованя гóлосів при голосовáні листкáми

skrút//iť -i -ia *dok.* **1** *čo* (*zvinúť*) звинути, скрутити **2** *čo, čím* обернýти, закрутити *што*; ~ vypínačom обернýти випинáчом; ~ volant обернýти вóлант *áбо* кóрмаль

skrút//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** звинути ся, скрутити ся; ~ sa do klbka звинути ся до клубятя **2** (*otočiť sa*) обернýти ся **3** (*o ceste, chodníku ap.*) обернýти, скрутити

skrutk//a -y ž шрýбка; ~ s maticou шрýбка з матíцёв; spojovacia ~ спóююча шрýбка;

upevňovacia ~ уміцнююча шрýбка; nastavovacia ~ надстáвуюча шрýбка; kĺbová ~ клубóва шрýбка

skrutkorez -u *m tech.* шрубкоріз

skrutkovač -a *m* шрубовáк

skrutk//ovať -uje -ujú *nedok.* шрубовáти, зашрубóвовати

skrutkov//ý шрубкóвый; ~ kľúč шрубкóвый ключ; ~á matica мáтіця; ~ prevod шрубкóвый перевóд

skrút//nuť -ne –nu *dok.* обернýти, скрутити; ~ kľúč *al.* kľúčom обернýти ключом (*в зáмку*)

skrút//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* **1** обернýти ся; ~ sa na podpätku обернýти ся на зáпятку **2** (*o ceste, chodníku*) обернýти ся, оглянути ся

skruž -e *ž stav.* кругóвый нóсник

skrvavený кровáвый, окровавлéный

skrvav//iť -í -ia *dok.* **1** *koho* поранити до крóви **2** *čo* окырвавити, забáбрати кровёв; ~ si ruky окырвавити собі рýкы, забáбрати собі рýкы кровёв

skrvav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* окровавити ся, забáбрати ся кровёв

skrýš//a -e *ž* скрыша, тáйне місце на скрывáня *дакóго áбо дачóго*; ~ zbraní тáйна скрыша збрáни; podzemná ~ підзéмна скрыша, підзéмне скрывáня

skry//ť -je -jú *dok.* **1** (*schovať*) скрыти, сховáти, спрятати; ~ tvár do dlaní спрятати тварь до дóлони **2** *koho* скрыти, спрятати; ~ prenasledovaného скрыти *áбо* спрятати пронаслідованого **3** (*zatajiť*) скрыти, затаїти; ~ dojatie затаїти взрушіня *áбо* доятя

skry//ť sa -je sa -jú sa *dok.* скрыти ся, спрятати ся, сховáти ся

skryt//ý скрытый, тайный, утаєный; ~ nepriateľ тайный неприятель; ~á sila скрыта сила; ~é pracovné rezervy скрыты (робóчі) резéрвы

skrývačk//a -y *ž* схóванкы *pomn.*; hrať sa na ~u грáти ся на схóванкы

skrýv//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*schovávať*) скрывáти, схóвовати, прятати **2** *koho* скрывáти, перехóвовати **3** (*zatajovať*) скрывáти, утáёвати; ~ radosť скрывáти рáдость; ~ svoje úmysly скрывáти свóї зáміры *áбо* ýмыслы **4** *pren.* скрывáти, таїти; more ~a veľa tajomstiev мóре скрывать *áбо* тáїть в сóбі мнóго тайн

skrýv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** скрывáти ся, схóвовати ся **2** *pred kým* скрывáти ся, схóвовати ся *пéред кым* **3** *v čom* таїти ся, скрывáти ся, крыти ся; v tom sa ~a nebezpečenstvo в тім скрывать ся небеспéчность; za tým sa ~a prekvapenie в тім тáїть ся несподіваня; v zemi sa ~a veľké bohatstvo в зéмли скрывать ся велике богáтство **4** *s čím* скрывáти ся, таїти *што*

skrz, skrze *predl. so 4. p. zastar.* **1** (*pre kvôli*) із-за *кóго, чóго,* по *чїйй* вині , про *кóго*; ~ teba som zmeškal vlak із-за тéбе я запізнив на влак *áбо* на пóїзд **2** (*cez*) чéрез *што*; slnko presvecovalo ~ husté lístie сóлнце просвічовало чéрез густé листя **3** (*prostredníctvom*) чéрез *кóго, што áбо* посерéдництвом *кóго*; výchova ~ leteratúru выхова посерéдництвом літератýры *áбо* чéрез літератýру

skrz-naskrz *prísl. hovor. expr.* цáлком, пóвністю, цалкóво, до послíднёй бýквы

skuč//ať -í -ia *nedok. expr.* выти; pes ~í пес выє *áбо* завиять; ~ od bolesti выти од бóлести; vietor ~í вітор завывать

skučerav//ieť -ie -ejú *dok.* (*o vlasoch*) кучерявіти, кандрявіти, стáти кучерявым *áбо* кандрявым; vlasy mu ~eli вóлосы ёмý скучерявіли *áбо* стáли кандрявіти

skuhr//ať -á -ú *nedok. expr.* **1** (*prosiť*) просинкати, з плáчом просити, просити на кóлінах, колінковáти **2** (*o vetre*) выти, завывáти **3** *pejor.* стýкати, стенáти, ёйкати, жґырлошыти, быти скупым

skuhrav//ec -ca *m pejor.* лакóмець, скупáнь

skuhrav//ý 1 *expr.* выючій, завыва́ючій, фнюка́вый **2** *pejor.* скупый, лако́мый, хамті́вый

skuhr//iť -í -ia *nedok. pejor.* быти скупым, жґырлошыти, скупанити

skuhroš -a *m pejor.* скупа́нь, лако́мець

skultúrn//iť -i -ia *dok. hovor.* скултурнити, зробити култу́рным, звышыти култу́рну у́ровень *дачо́го*

skúmadl//o -a *s chem.* реаґе́нт

skúm//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*študovať*) штудова́ти, професіона́лні, нау́чно штудова́ти, дослі́джовати; vedecky ~ проводити нау́чный до́слід; ~ jazyk, literatúru штудова́ти язык, літерату́ру; ~ návrh штудова́ти *а́бо* розобера́ти пропозі́ції *а́бо* проєкт; ~ terén аналізова́ти місце́вість **2** (*zisťovať*) становити, выясняти; ~ príčiny выясняти причі́ны

skúmateľ -a *m* дослі́дник

skúmavk//a -y *ž* дослі́дка, пробі́рка

skúmavý дослі́джуючій, скуша́ный; ~ pohľad дослі́джуючій по́гляд; ~é oči проника́ючі о́чі

skunk -a *m zool.* (*zviera i kožušina*) скунс

skupáň -a *m pejor.* ску́пош, лако́мець, жгырлош

skupenstv//o -a *s* фізі́чный став; plynné ~ плінó́вый став; plynné ~ vody паротво́рный став во́ды

skupin//a -y *ž v rôzn. význ.* ґру́па; ~ hlások ґру́па зву́ків; jazyková ~ языко́ва ґру́па; krvná ~ ґру́па кро́ви; pracovná ~ робо́ча ґру́па; stranícka ~ партíйна ґру́па

skupinár -a *m* скупіна́рь; веду́чій робо́чой ґру́пы

skupinov//ý ґрупо́вый; ~ let ґрупо́вый лет; ~ telefón спарова́ный телефо́н (*про двох і ве́це уча́стників*)

skúp//iť -i -ia *dok.* (вшытко) скупити

skúp//y 1 скупый, лако́мый, хамті́вый; ~ človek скупый чолові́к **2** скупый; скро́мный, худо́бный; ~e lúče slnka скупы лу́чі со́лнця ● je ~ na slovo він скупый на сло́ва

skus -u *m lek.* прикус, зґрыз; pravidelný ~ спра́вный прикус

skúsenos//ť -ti *ž* скусе́ность, о́пыт; pracovné ~ti робо́чі о́пыты; bohaté ~ti бога́та скусе́ность; z vlastnej ~ti з вла́стной скусе́ности; odovzdať ~ti ділити ся о́пытом, передати скусе́ности

skúsen//ý скусе́ный, о́пытный, выпро́бованый; ~ politik скусе́ный *а́бо* о́пытный полі́тік; ~é oko скусе́не о́ко

skús//iť -i -ia *dok.* **1** (*pokúsiť sa*) попро́бовати, ску́сити, зробити про́бу; skus to urobiť! попро́буй зробити тото́! **2** (*vyskúšať*) попро́бовати, выпробовати; ~ svoje literárne umenie попро́бовати писа́ти **3** (*zažiť*) ску́сити, зажыти, перетерпі́ти; ~ niečo na vlastnej koži зажыти на вла́стній ко́жі дашто́; on už veľa ~il він уж мно́го перетерпі́в *а́бо* зажыв ● ~ šťastie попро́бовати щ́астя *а́бо* сере́нчу

skusmo *prísl.* во фо́рмі про́бы *а́бо* о́пыта, на про́бу, про про́бу, для про́бы

skusy -ov *m pomn.*: ísť na ~ іти дашто́ дозна́ти ся *а́бо* дозві́дати ся *а́бо* на вызвіды

skúšač[1] -a *m* (*človek*) про́буючій

skúšač[2] -a *m* (*prístroj*) індіка́тор, про́бник; vákuový ~ індіка́тор ва́куума; ~ akumulátora про́бник акумуля́тора

skúšačk//a -y *ž* (*prístroj*) про́бник

skúš//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*pokúšať sa*) про́бовати, ску́сити, зробити про́бу, попро́бовати; ~ vstať попро́бовати *а́бо* ску́сити вста́ти **2** про́бовати, ску́сити; ~ stroj выскушати *а́бо* выпробовати машыну; ~ prstom ostrie noža про́бовати па́лцём ві́стря но́жа; ~ svoje sily про́бовати свої́ силы ~ svoje literárne umenie про́бовати своє літерату́рне іску́ство, про́бовати пе́ро, про́бовати писа́ти; ~ krvný tlak змі́ряти кро́вный тиск; ~ pulz змі́ряти пулз; ~ trpezlivosť выскушати терпезливость **3** (*drahé kovy*) пунцова́ти **4** (*v škole*) екзаменова́ти, принима́ти екза́мен **5** *div.* робити репеті́цію, репеті́ровати; ~ hru

робити репетіцію пєсы **6** *krajč.* міряти, примірёвати; ~ kabát міряти кабат • ~ šťastie пробовати щастя *або* серенчу

skúška -y *ž* **1** проба, скушаня; перевірка; ~ motora скушаня *або* проба *або* перевірка мотора; zaťažkávacia ~ скушаня на затяжіня; ~ na tlak *al.* tlakom скушаня на тиск; ~ odvahy перевірка одважности; ~ krvného tlaku міряня кровяного тиску **2** аналіз; krvná ~ аналіз крови; chemická ~ хеміный аналіз; ~ vody аналіз воды **3** екзамен; prijímacia ~ принимаючій екзамен; štátna ~ державный екзамен; opravná ~ оправный екзамен; písomná, ústna ~ писемный, устный екзамен; ~ dospelosti екзамен на атестат зрілости (*maturita*), матурітный екзамен; skladať ~u здавати екзамен; prejsť ťažkou ~ou перейти тяжков перевірков **4** *div.* репетіція; generálna ~ ґенерална репетіція **5** *krajč.* міряня, переміряня

skúšob//ňa -ne *ž* **1** містность на пробованя (одягу) **2** (*v divadle ap.*) сала для репетіцій

skúšobn//ý 1 пробный, опытный; ~é spustenie turbíny пробне пущіня турбіны; ~á lehota пробный час; ~ let пробне літаня; ~á séria опытна серія **2** екзаменаційный; ~á komisia екзаменаційна комісія, комісія про екзаменованя; ~é obdobie екзаменаційна сесія • ~ kameň пробный камінь

skutkov//ý дійсный, фактічный; ~ stav фактічне росположіня предметів; ~á podstata *práv.* зложіня преступку, дійсне ядро

skutočnos//ť -ti *ž* дійсность, фактічность, реалность *ж*; факт; objektívna ~ обєктівна *або* реална дійсность; taká je ~ такы факты; така дійсна сітуація • v ~ti в дійсности, фактічні

skutočn//ý 1 дійсный, реалный, дійсно екзістуючій; фактічный; ~á udalosť дійсна пригода; ~ stav vecí фактічне росположіня предметів **2** (*ozajstný*) дійсный, оправдивый; ~á láska дійсна любов; ~é čťastie оправдиве щастя, оправдива серенча

skut//ok -ku *m* дійсность, поступок, крок; zlý ~ злый *або* глупый поступок; stať sa ~kom здійснити ся, стати дійсным; po slovách majú nasledovať ~ky по словах мають наслідовати діла

skuvíň//ať -a -ajú *nedok. expr.* жалостні нарікати, квілити

skvalitn//iť -í -ia *dok. čo* зякостнити, зліпшыти *што*, підвышыти якость *чого*

skvapaln//iť -í -ia *dok.* зрідити ся, зробити текучім; ~ plyn зрідити плін

skvelý 1 (*nádherný*) парадный, роскішный, богатый, луксусный; ~ dom луксусный дім; ~ obed роскошный обід **2** (*vynikajúci*) блистячій, прекрасный, вызначный, чудесный; ~ hrač чудесный *або* блистячій грач; ~ úspech вызначный *або* блистячій успіх; ~a myšlienka прекрасна ідея

skvič//ať -í -ia *dok. expr.* сквічати, заквічати

skv//ieť sa -ie sa -ejú sa *nedok.* **1** блищати ся, світити ся, **2** блищати; світити; ексцеловати; ~ čistotou блищати чістотов

skvost -u *m* **1** дорогоцінность *ж* **2** *pren.* перла, дорогоцінность, цінность; ~ architektúry цінность архітектуры

skvostný прекрасный, чудесный, дорогоцінный, приповідковый, высокоякостный

skypr//iť -í -ia *dok.* покопати, порылёвати

skys//núť -ne -nú *dok.* скыснути, выкыснути; зразити ся; mlieko ~lo молоко скысло; víno ~lo вино скысло

Skýt -á *m hist.* Скіф

skyt//ať -á -ajú *nedok. kniž.* давати, приносити; представляти собов; to ~á rozličné výhody тото давать *або* приносить велику выгоду; ~ smutný obraz представляти собов смутный образ

skýtsky скіфскый

skyv//a -y *ž* кусок (хліба); ~ chleba кусок хліба; za ~ ou chleba šiel až za oceán за куском хліба ішов за море

slabičn//ý складóвый, складотвóрный; сілабíчный; ~ verš сілабíчный стих; ~á spoluhláska *lingv.* складóвый *áбо* складотвóрный соглáсный

slabik//a -y ž склад

slabikotvorn//ý складóвый, складотвóрный; ~á hláska *lingv.* складóвый *áбо* складотвóрный звук

slabik//ovať -uje -ujú *nedok.* чітати по склáдах

slabin//a -y *ž* **1** *anat.* слабина; bolesť v ~e бóлість *áбо* біль в слабині **2** *pren. expr.* слабина, слабé мíсце; odhaliť ~y nepriateľa выявити слабы мíсця протíвника

slab//núť -ne -nú *nedok.* слáбнути, ставáти ся слабым

slaboch -a *m* **1** *pejor.* чоловíк слабóй вóлі, нерішýчій, піддаючій ся лéгко чуджóму вплиbudu, чоловíк слабóго харáктеру **2** (фізíчно) слабый чоловíк

slabomyseľný слабомысéлный, слабодýхый

slaboprúdový слаботокóвый; ~á elektrotechnika слаботокóва електротéхніка

slabos//ť -ti *ž* **1** слáбость, хылость *ж*; fyzická ~ фізíчна слáбость; premáhať svoju ~ перемагáти свóю слáбость **2** (*sladá stránka*) слабá сторóна, слáбость *ж*; to je jeho ~ тотá ёгó слáбость, тотá ёгó слабá сторóна **3** (*slabá vôľa*) слáбость, слабá вóля

slabozraký слабозрáкый, зо слабым зрáком

slab//ý 1 слабый, крегкый, неперекóнуючій; ~ chlap крегкый хлоп **2** слабый, невáжный; ~ zrak слабый зрак; ~é zdravie слабé *áбо* крегкé здорóвя; ~ pamäť слабá пáмять; ~ žiak слабый ученик; ~ román слабый *áбо* невáжный ромáн; ~á úroveň слабá *áбо* невысóка ýровень; ~á úroda слабá *áбо* низкá урóда; ~ obed слабый óбід; ~ zárobok слабый *áбо* низкый зáробок **3** (*málo intenzívny*) слабый; ~é svetlo слабé світло; ~ vietor слабый вíтор; ~á strela слабый ýдер **4** слабый, рідкый; ~á kyselina слабá кіслотá; ~á káva слабá кáва; ~é pivo слабé пиво **5** *hovor.* (*necelý*) нецілый, непóвный; ~é kilo нецілé кíло; ~ meter нецілый мéтер **6** незначный; ~á prevaha незначнá перевáга; ~á väčšina незначнá векшына **7** *hovor.* (*tenký*) тонкый; ~á vrstva тонкá вéрства; ~ ľad тонкый лед ● je ~ ako mucha слабый як мýха, барз слабый; stáť na ~ých nohách стояти на слабых нóгах; v ~ej chvíli в минýту слáбости; ~á stránka слабá сторóна; je ~ v páse niekto (*na niečo*) слабый в дрікý дахтó (*на дашmó*), кышка тонкá у дакóго

sláčik -a *m* смык

sláčikový смыкóвый; ~é hudobné nástroje смыкóвы музикáлны інштрумéнты; ~ orchester стрýнный орхéстер

slad -u *m* сóлод

sladársky солодóвый; ~ priemysel выроба сóлоду

sladič -a *m bot.* (*druh paprade*) многонóжка ● ~ obyčajný многонóжка обычáйна, солодкый пáпоротник (*Polypodium vulgare*)

sladidl//o -a *s* солòдкá рíчовина; umelé ~ рíчовина, замíнююча цýкерь

slad//iť -í -ia *nedok. čo* солодити, клáсти цýкерь *до чóго*; ~ čaj, kávu солодити *áбо* присолóджовати чай, кáву

sladkast//ý 1 солодковáтый; ~á chuť солодковáтый смак **2** *pren.* солодкый, барз солодкый; ~ úsmev солдодкый *áбо* барз солодкый ýсмів; ~é reči солодкы *áбо* улéсливы рéчі

sladk//é -ého *s hovor.* солóдке; лíкер; ~é víno солóдке винó

sladkovodn//ý солодковóдный; ~é jazero солодковóдне óзеро; ~é ryby солодковóдны рыбы; ~é rastlinstvo солодковóдны ростлины

sladký *v rôzn. význ.* солодкый; приємный; сентіментáлный; ~ šťava солодкá щáва; ~á vôňa солодкый зáпах; ~ sen солодкый сон; ~é reči солодкы рéчі ● ~á voda солодкá вóда; ~é mlieko солодкé

молóко; ~á paprika солодкá паприка; ~á smotana солодкá сметáнка; ~é drievko *bot.* солодковáтый кóрінь; ~á materčina солодкозвýчный рóдный язык; ~é scény сентіментáлны сцéны; ~á pieseň сентіментáлна *áбо* солодкáста спíванка

sládok -ka *m* пивовáр

slad//ovať -uje -ujú *nedok. odb. čo* солодити; ~ jačmeň солодити ярець

sladov//ňa -ne *ž* солодóвня

sladov//ý солодóвый; ~ jačmeň солодóвый ярець, ярець для сóлоду; ~ výťažok солодóвый екстрáкт

slák -a *m* смык

slalom -u *m šport.* слáлом; vodný ~ вóдный слáлом

slalomár -a *m šport. slang.* слаломíста

slalom//ky -iek *ž pomn. šport. slang.* слаломóвы лíжы

slalomovk//a -y *ž šport. slang.* слаломóва тráса

slalomov//ý слаломóвый; ~á trať слаломóва трáса; ~é bránky слаломóвы брáнкы (*на трáсі*)

slam//a -y *ž* солóма • mlátiť prázdnu ~u молотити порóжню солóму, переливáти із пустóго до порóжнёго; nepreložiť krížom ~y *hovor. expr.* пáлець о пáлець не удáрить, і пáлцём не погнýти; ~ mu trčí z topánok (z čižiem) ≈ він з валáлу, од нëго на кілометéр валáлом пáхне

slamenáčik -a *m zdrob.* соломяный кáлап

slamenák -a *m* соломяный кáлап

slamenica *p.* **slamienka**

slamenožltý соломяный, соломяной фáрбы, світло-жóвтый

slamen//ý соломяный; ~á strecha соломяна стріха; ~ klobúk соломяный кáлап; ~á farba фáрба солóмы, соломяна фáрба; ~kôš соломяный кóшик • ~ vdovec *žart.* соломяный вдовéць; ~á vdova *žart.* соломяна вдóва

slamienk//a -y *ž* соломяный кóшик

slamk//a -y *ž zdrob.* солóмка • topiaci sa s ~y chytá [*prísl.*] тóпячій хáпать ся і за солóмку

slamník -a *m* стружляк, напхáтый солóмов

slamovožltý соломяный, фáрбы солóмы, світло-жóвтый

slan//ec -ca *m* слáнець (*зéмля*)

slang [*sleng*] -u *m* áрґо *neskl. s* жарґóн; športový ~ шпортóвый жарґóн, жарґóн шпортóвців; študentský ~ штудéнтьскый жарґóн

slangový [*sleng-*] жарґóнный; арґотíчный; ~ výraz жарґóнне слóво; арґотíзм

slaničk//a -y *ž* сольнічка, солянка

slanin//a -y *ž* солонина • nebude zo psa ~ ani z vlka baranina [*prísl.*] не бýде зо пса солонина áни з вóвка баранина; як вóвка не кормити, він все лем до лíса позéрать

slanisk//o -a *s* **1** (*pôda*) солянка **2** (*nádrž na soľ pre zver*) вáлів зо сóлëв

slan//ý 1 солéный; ~é jedlo солéна стрáва; ~á voda солéна вóда; ~é jazero солéне óзеро **2** пересолéный; polievka je ~á пóливка пересолéна • nezarobiť ani na ~ú vodu не заробити áни на солéну вóду *áбо* áни на хліб з водóв

slas//ť -ti *ž* нáсолода, блажéность, потішíня

slastný солодкáстый; солодкый; ~ život солодкый жывот

slatin//a -y *ž* мочариста, болотиста зéмля

sláv//a -y *ž* слáва; získať si ~u прослáвити ся; byť na vrchole ~y быти на верьхý слáвы; prevolávať niekomu na ~u проголóшовати слáву дакóму • ~ mu vstúpila do hlavy слáва ëмý покрутила гóлову; už je na večnej ~e цáрство ëмý небéсне, він уж пішóв до вíчности; márna ~ мáрна слáва; што зрóбиш, ніч не зрóбиш; svetská ~- poľná tráva [*prísl.*] зéмска слáва недовговíчна; ~y sa nenaješ слáвы не наïш ся, соловя бáснями не кóрмлять

Slavian -a *m zastar.* Славянин

slavianofil -a *m* славянофíл

slávik -a *m* соловéй

slavist//a -u *m* славíста, славянознáвець

slavistick//ý славістічный, славянознáвчій, славíстьскый; ~ kongres конґрéс славíстів; ~á literatúta славістíчна літератýра

slavistik//a -y *ž* славíстіка, славянознáвство

sláv//iť -í -ia *nedok.* слáвити, ослáвлёвати, припоминáти; ~ výročie слáвити річницю; ~ meniny ослáвлёвати менины; ~ víťazstvo ослáвлёвати *áбо* припоминáти переможíня

slávnos//ť -ti *ž* слáвность; свято; školská ~ шкóльска слáвность; dožinková ~ свято укончíня зберáня урожáю

slávnostn//ý славнóстный; святóчный; ~ prejav славнóстна реч; ~ rečník орáтор (*на славнóстнім засідáні і т. п.*); ~á schôdza славнóстна громáда *áбо* зібрáня; ~ obed святóчный óбід; ~ ráz niečoho славнóстный харáктер дачóго; ~á nálada святóчна атмосфéра

slávn//y **1** прослáвленый, вызначный, знáмый; слáвный; ~ vedec вызначный *áбо* знáмый учéный; ~ deň слáвный день; ~a bitka слáвна битка **2** *čím* прослáвившый ся, слáвячій ся, знáмый **3** *hovor.* (*ako hodnotenie*) слáвный, дóбрый **4** *zastar.* (*pri oslovení*) уважáный; ~ súd! высокоуважáны панóви сýдці!

slávobrán//a -y *ž* славнóстна *áбо* тріумфáлна брáна

slávybažný славолюбивый, жаждýчій слáвы

slávyvolan//ie -ia *s kniž.* овáції, кликаня на слáву

slečn//a дáма, молодá пáні

sled -u *m* **1** ряд, пóступ; ~ udalostí ряд пригод; ~myšlienok пóступ дýмок **2** *voj.* ряд, ешелóн; v prvom ~e в пéршім ряді, в пéршім ешелóні

sleď -a *m zool.* следь

sled//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho, čo* слідити *за кым, чім*; ~ pohľadom niekoho слідити очáми за дакым; ~ rozhovor слідити за бісідов; ~ hru слідити за гров; ~ časopisy слідити за журнáлами **2** *koho* (*špehovať*) слідити за кым, становити слíдованя *за кым* **3** іти; ~ nejaký cieľ іти за даякым цілём

sleďovit//é -ých *mn. č. zool.* следёвиты

slepač//í курячій; ~ie vajce куряче яйце; ~ia polievka куряча пóливка; ~ia farma куряча фáрма

slepačin//a -y *ž* куряче мясо, курятина

slepáň -a *m* **1** *pejor.* слíпый, сліпéць, слíпый чоловíк **2** (*o krátkozrakom*) слíпый, *expr.* засліпéный чоловíк, слíпа кýрка

slep//ec -ca *m* слíпый, сліпéць

slepeck//ý *príd. k* **slepec;** ~é písmo áзбука для слíпых; ~ ústav дім слíпых

slepiačky *prísl.* зо запéртыми(а) очáми; посліпячкы

slep//iť -í -ia *nedok.* сліпити, ослíплёвати; slnce ma ~í сóлнце мéне ослíплює

slep//iť sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* казити (собí) óчі; ~ sa vyšívaním казити собí óчі вышывáнём

slepo *prísl.* **1** посліпячкы, наслíпо **2** *pren.* слíпо; ~ poslúchať слíпо повиновати ся *áбо* слýхати ся; ~ veriť слíпо вірити; ~ plniť príkazy слíпо выповняти приказы

slepot//a -y *ž* сліпотá *aj pren.* duševná ~ душéвна сліпотá

slepúch -a *m zool.* (*plaz*) веретеніця; ~ obyčajný веретеніця обычáйна (*Anguis fragilis*)

slep//ý **1** слíпый *aj pren.*; ~ človek слíпый чоловíк, слíпый; ~á láska слíпа любóв; ~á nenávisť слíпа нéнавість; ~á poslušnosť слíпа слухняность; ~á náhoda слíпа пригода; chodiť ako ~ ходити як слíпый **2** глýхый; ~é okno глýхый óблак, глýхе óкно; ~é dvere глýхы двéрі; ~á koľaj слíпа коляй; ~á ulica слíпа ýлічка • ~ náboj слíпый патрóн; ~é črevo *anat.* слíпе чéрево; zápal ~ čreva запалíня слíпого чéрева *áбо* апендíкса, апендіціт; ~á baba (*hra*) жмурячкы, жмýрькы; hrať sa na ~ú babu грáти ся на жмурячкы; dostať sa do ~ej uličky попáсти *áбо* достáти ся до слíпой ýлічкы; prišiel k tomu ako ~á kura k zrnu ≈

прийшóв ку тóму як сліпа кýрка ку зéрну, ёмý тотó з нéба упáло

slez[1] -u *m anat.* (*časť žalúdka prežúvavcov*) слез

slez[2] -u *m bot.* мáлва; ~ lesný (*Malva silvestris*) мáлва лісна

slezin//a -y *ž anat.* селезінка

sliedič -a *m* **1** слідитель, шпегýн, вызвідовач **2** (*pes*) стопáрь

slied//iť -i -ia *nedok.* **1** слідити, стоповáти, шпіцлёвáти **2** *po kom, čom, za kým, čím* слідити *за кым, чім*

sliediv//ý слідивый, допрóшуючій; ~é súsedky слідивы сусідкы; ~é oči допрóшуючі *áбо* слідивы óчі

slieň -a *m geol.* мéрґель; hlinitý ~ глинистый мéрґель

sliepk//a -y *ž* кýрка ● chodí spávať so ~ami він ідé спáти з кýрками; chodí ako zmoknutá ~ він хóдить як мокрá кýрка; vajce by chcelo ~u učiť яйце хотіло бы кýрку учіти, яйця кýрку не ýчать

sliepň//ať -a -ajú *nedok. expr.* (*o zdroji svetla*) слáбо горіти, слáбо світити, сліпкати

sliepň//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* казити óчі; ~ sa pri vyšívaní казити собі óчі при вышывáні *áбо* вышывáнём

sliepňav//ý (*o svetle ap.*) мáтный, ліґотáвый; ~é svetlo мáтне *áбо* ліґотáве світло

slimač//í **1** слимáчій **2** *pren.* слимáчій; ~ie tempo слимáче тéмпо; ísť ~ím krokom іти слимáчім крóком; ~ia ulita слимáча бýдка

slimák -a *m zool. anat.* слимáк ● vliecť sa ako ~ влечі ся як слимáк

slin//a -y *ž* слинá ● hovoriť, čo ~ na jazyk donesie говорити *áбо* повісти вшыто, што прийде на розýм *áбо* до гóловы

slin//iť -í -ia *nedok.* **1** выділяти слинý, слинити; chorý pes ~ í хвóрый пес слинить **2** *čo* слинити; ~ si prsty слинити собі пáлці

slinivk//a -y *ž*; ~ brušná *anat.* панкреатічна желéза, панкреáс

slinn//ý слинный; ~é žľazy слинны желéзы

slinotok -u *m lek.* слиніня

slintačk//a -y *ž veter.* слинтáвка; stádo napadla ~ быдлó напáла слинтáвка

slint//ať -á -ajú *nedok. expr.* выділяти слинý, пущáти слины, слинтати

slintoš -a *m pejor.* слинтош, слинтáвый чоловік; слинтáва дітина

sliv//a -y *ž* (*strom i plod*) сливка

slivk//a -y *ž* сливка; sušené ~y сушéны сливкы; kompot zo ~ák сливкóвый кóмпот ● vziať *al.* zbaliť svojich päť *al.* sedem slivák взяти собі цілый (обычáйні малый) маєток *áбо* вшыткы крáмы

slivkovomodrý тéмно-синій (*фáрба дозрітой сливкы*)

slivkov//ý сливкóвый; ~ lekvár сливкóвый лéквар; ~ koláč сливкóвый колáч; ~é knedle сливкóвы кнéдликы; ~á farba фáрба сливкы; ~ sad сливкóвый сад

slivovic//a -e *ž* сливовіця, пáлінка зо сливок

sliz -u *m* слиз *м*

slizký слизкый, шмыклявый

sliznic//a -e *ž anat.* слизніця, слизиста оболóнка; ústna ~ слизиста оболóнка рóта; nosová ~ слизиста оболóнка нóса; zápal ~e запаліня слизистой оболóнкы

slíž[1] -a *m zool.* (*ryba*) слиж

slíž[2] -a *obyč. mn. č.* **slíže** -ov *m hovor.* різáнкы; makové ~e різáнкы з мáком

slnc//e -a *s bás.* сóлнце

slnečnic//a -e *ž bot.* солнечніця

slnečnicov//ý солнечніцёвый; ~é semeno солнечніцёве семéно; ~ olej солнечніцёвый олій

slnečník -a *m* амбрéла (*од сóлнця*)

slnečno *vetná prísl.* сóлнечно, солнéчні

slnečn//ý солнéчный; ~ lúč солнéчный луч; ~é svetlo солнéчсне світло; ~é teplo солнéсне тéпло; ~á energia солнéчна енéрґія; ~ deň солнéчный день; ~ byt солнéчный квáртель; ~é hodiny *fyz.* солнéчны гóдины; ~é škvrny солнéчны пятнá; ~á sústava *astron.* солнéчна сістéма; ~é kúpele солнéчне купáня; ~ úpal попаліня сóлнцём; ~é okuliare солнéчны окуляры, окуляры прóтів сóлнця

sln//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* опа́лёвати ся, лежа́ти на со́лнці; ~ sa na pláži опа́лёвати ся на пла́жі

Slnk//o -a *s astron.* Со́лнце; obiehať okolo ~a крутити ся о́коло Со́лнця; zatmenie ~a затмі́ня Со́лнця

slnk//o -a *s* со́лнце; východ, západ ~a выход, за́пад со́лнця; zubaté ~ холо́дне *або* зуба́те со́лнце • horské ~ *lek.* со́лукс, го́рьске со́лнце; nič nového pod ~om ніч нове́ під со́лнцём; najväčší mudrc pod slnkom *iron.* величе́зный муде́рець під со́лнцём

slnovrat -u *m* солнцестояня; letný, zimný ~ лі́тне, зимне солнцестояня

slobod//a -y *ž* **1** свобо́да; národná ~ наро́дна *або* націона́лна свобо́да; osobná ~ свобо́да особно́сти; ~ slova, tlače свобо́да сло́ва, пре́сы; ~ zhromažďovania свобо́да громадити ся; bojovať za ~u боро́ти ся за свобо́ду **2** свобо́да, во́ля, во́льность; žiť na ~e жыти на свобо́ді; pustiť na ~u пустити на свобо́ду *або* на во́лю

slobodár//eň -ne *ž* быва́ня для свобо́дных (*при заво́ді і т. п.*)

slobodník -a *m* **1** *voj.* свобо́дник **2** *hist.* вольнопропуще́ник

slobodno *vetná prísl.* мож • ~! во́йдьте! (*о́дповідь на закло́пканя на две́рі*)

slobodn//ý 1 свобо́дный; ~ národ свобо́дный наро́д; ~ štát свобо́дна держа́ва; ~ človek свобо́дный человік; ~é voľby свобо́дны во́льбы; ~á vôľa свобо́дна во́ля; ~é povolanie свобо́дна профе́сія **2** свобо́дный, во́льный; ~ é mesto во́льне місто; ~ prístav свобо́дный пристав *або* порт; ~ prístup k niečomu свобо́дный приступ к дачо́му **3** (*neženatý*) свобо́дный, неженатый; ~á (*nevydatá*) свобо́дна, невыдата; ~ mládenec свобо́дный *або* неженатый хло́пець; ~é dievča свобо́дне *або* невыдате дівча; ~á matka свобо́дна ма́ма • ~ým okom во́льным о́ком; má ~é ruky він мать розвязаны ру́кы

slobodomurár -a *m* во́льный му́рник, масо́н

slobodomurársk//y масо́ньскый; ~a lóža масо́ньска ло́жа, орґаніза́чна ґру́па во́льных му́рників

slobodomurárstv//o -a *s* масо́нство

slobodomyseľný вольноду́маючій, во́льный

slobodymilovný слободолюбивый, вольнолюбивый

sloh -u *m* **1** штіл *м*; románsky, gotický ~ рома́ньскый, ґоті́чный штіл; hovorový ~ говоро́вый штіл ре́чі **2** *škol.* штілісті́чны упражні́ня, тво́рчість

sloh//a -y *ž* строфа́

slohov//ý 1 штіло́вый; ~ nábytok слого́вый бу́тор **2** *škol.* штілісті́чный; ~á úloha штілісті́чна зада́ча; ~é cvičenie штілісті́чны упражні́ня

sloj -a *m* ве́рства; пласт; uhoľný ~ уго́льный пласт; soľné ~e соляны ве́рствы

slon -a *m* слон • ~ indický *zool.* інді́йскый слон (*Elephas maximus*); robiť z blchy *al.* komára ~a робити із му́хы сло́на

slon//í слоно́вый, сло́ній; ~ chobot слоно́вый хо́бот; ~ie kly слоно́вы клы

slonovin//a -y *ž* слоно́ва кість

slonov//ý слоно́вый; ~á kosť слоно́ва кість

slop//ať -e -ú *nedok. pejor.* **1** (*o zvieratách*) хлипати **2** (*o ľudoch*) пити, попива́ти, хлястати, лёґати (*во́дку і т. п.*)

Slovač -e *ž hromad. expr.* Слова́ци, Сло́вач

Slovák -a *m* Слова́к

slovakist//a -u *m* словакі́ста

slovakistik//a -y *ž* словаці́стіка

slovakizác//ia -ie *ž* словакіза́ція

slovakizm//us -u *m* словакі́зм

slovakiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* словакізова́ти

Slovan -a *m* Славянин

slovanský славяньскый

slovenčin//a -y *ž* слова́цькый язык

slovenčinár -a *m* **1** (*na strednej škole*) учі́тель слова́цького языка́ *або* слова́цькой літерату́ры **2** (*na vysokej škole*) словакі́ста, учі́тель слова́цькой філоло́ґії; штуде́нт-

словакіста **3** (*odborník*) словакіста; шпеціаліста зо слова́цькой філоло́ґії

slovenč//iť -í -ia *nedok.* словакізова́ти *nedok. dok.*

slovenist//a -u *m* словініста, шпеціаліста по слові́ньскому язы́ку́

slovenistik//a -y *ž* словіністіка

slovensk//ý слова́цькый; Slovenská národná rada Слова́цька наро́дна ра́да

slovesnos//ť -ti *ž* (літерату́рна) тво́рчість, слове́сность *ж* (*zastar.*); ľudová ~ у́стна наро́дна тво́рчість

slovesn//ý[1] літерату́рный, слове́сный (*zastar.*); ~á tvorba слове́сна тво́рчість, літерату́рна тво́рчість, літерату́ра

slovesn//ý[2] *gram.* часосло́вный; ~ tvar часосло́вна фо́рма, фо́рма часосло́ва; ~é podstatné meno одчасосло́вный назывник

sloves//o -a *s gram.* часосло́во; pomocné ~ помі́чне часосло́во; zvratné ~ верта́не *або* рефлексівне часосло́во; prechodné ~ перехо́дне *або* транзітівне часосло́во; neprechodné ~ неперехо́дне *або* інтранзітівне часосло́во; dokonavé ~ часосло́во заверше́ного віда; nedokonavé ~ часосло́во незаверше́ного віда

slovičkár -a *m hovor. pejor.* буквоїд

slovičkár//iť -i -ia *nedok. hovor. pejor.* гра́ти ся зо слова́ми, словічкарити

slovíčk//o -a *s* **1** *zdrob.* слові́чко, сло́вко **2** *škol.* (нове́) сло́во; učiť sa ~a учі́ти *або* зау́човати (новы) сло́ва • zastaviť sa na ~u niekoho забі́гнути на па́ру слов ку дако́му

slovinčin//a -y *ž* слові́ньскый язык

Slovin//ec -ca *m* Слові́нець

Slovink//a -y *ž* Слові́нка

slovinský слові́ньскый

slovko *p.* **slovičko**

slovn//é -ého *s pošt.* плачі́ня за сло́во, сло́вне

slovník -a *m* **1** словник *м*; náučný ~ енціклопедічный словник; výkladový ~ толку́ючій словник; dvojjazyčný ~ двоязычный словник; prekladový ~ перекладо́вый словник; viaczväzkový ~ многото́мный словник; normatívny *al.* pravopisný ~ норматі́вный *або* орфоґрафі́чный словник; etymologický ~ етімолоґі́чный словник; synonymický *al.* synonymný slovník сінонімі́чный *або* сіноні́мный словник, словник сіно́німів; frazeologický, terminologický ~ фразеолоґі́чный, терміноло́ґі́чный словник; ~ cudzích slov словник чуджі́х слов; zostavovať ~ зоставляти словник **2** словник, за́сіб слов; ле́ксіка; má bohatý ~ він мать *або* у нёго бога́тый за́сіб слов; aktívny, pasívny ~ акті́вный, пасі́вный словник

slovnikár -a *m* лексікоґра́ф; словника́рь

slovnikársk//y словнико́вый, лексікоґрафі́чный; ~a práca словнико́ва робо́та, лексікоґрафі́чна робо́та, робо́та лексікоґра́фа

slovníkový словнико́вый; ~ materiál словнико́вый матеріа́л

slovn//ý сло́вный; ~ materiál сло́вный матеріа́л; ~é spojenie споі́ня слов, словоспоі́ня; ~ súboj сло́вна во́йна; ~á zásoba а) словнико́вый склад языка́; б) за́сіб слов; ~á hra гра слов; ~ rozbor *gram.* морфолоґі́чный ана́ліз

slov//o -a *s v rôzn. význ.* сло́во; cudzie ~ чудже́ сло́во; domáce ~ сло́во родно́го языка́; prevzaté ~ перевзяте сло́во; hľadať ~á глє́дати (потрі́бны) сло́ва; kritické ~á крі́тічны сло́ва, сло́ва крі́тікы; otvorené ~á серде́чны сло́ва; kultúra ~a культу́ра сло́ва *або* ре́чі; sloboda ~a слобо́да сло́ва; ujať sa ~a взяти сло́во; nedostal sa k ~u ёму́ не дали сло́во, ёму́ не дали высловити ся; úvodné, záverečné ~ ступне́, заключне́ сло́во; ~á piesne сло́ва спі́ванкы; dať ~ дати сло́во; dodržať ~ дотримати сло́во; stiahnuť ~á взяти свої́ сло́ва на́зад • svojimi ~ami rozpovedať росповісти своі́ми(а) слова́ми; od ~a do ~a од сло́ва до сло́ва; inými ~ami і́ншыми(а) слова́ми; slovom сло́вом; ~ dalo ~ сло́во

дало́ слово́, сло́во за сло́во; posledné ~ послі́днє сло́во; čestné ~ че́стне сло́во; ~ robí muža сло́во ро́бить хло́па; to je ~ do bitky тото́ є серьёзна бесі́да; nemám slov не мам слов, я не нахо́джу слов; chytať za ~á ха́пати *а́бо* іма́ти на сло́ві; stratiť ~ s niekým перешма́рити ся дакількома́ слова́ми з дакым, тратити реч з дакым; veriť na ~ ві́рити на сло́во; na ~ poslúchať слу́хати ся од пе́ршого сло́ва, на сло́во послу́хати; na ~ vzatý (*odborník*) ма́йстер своёй робо́ты; bez ~a а) тихо; мо́вчкы; б) без сло́ва

slovosled -u *m* порядок слов

slovotvorn//ý словотво́рный; ~ prostriedok словотво́рный ме́тод; ~á prípona словотво́рный су́фікс

slow-fox -u *m* шло́у-фокс, пома́лый фокстро́т

sľub -u *m* **1** обіцяня; дати обіцяня, обіцяти; dodržať ~ дотримати *а́бо* сповнити обіцяня **2** (*prísaha*) присяга; slávnostný ~ славно́стне обіцяня; zložiť ~ зложыти присягу; manželský ~ обіцяня побра́тых ● kŕmiť niekoho ~mi кормити дако́го обіцянками; ~y sa ~ujú, blázni sa radujú [*prísl.*] обіцянка-га́нка, ша́леному ра́дость; глу́пый і обіцянкі рад **3** *cirk.* обе́т, обіцяня; rehoľný ~ мона́шскый обе́т, мона́шске обіцяня; ~ mlčanlivosti обіцяня мовча́ня

sľúb//iť -i -ia *dok.* обіцяти, дати обіцяня

sľubn//ý многообіцяючій; ~ začiatok многообіцяючій зача́ток; rysuje sa ~á úroda уро́да обіця́ть быти бога́та *а́бо* бога́тов

sľub//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** обіцяти *nedok. dok.* , дава́ти обіцяня **2** *čo* (*zbudzovať nádej*) обіцяти *што*, подава́ти надію *на што*; jačmeň ~uje dobrú úrodu ярець обіця́ть до́бру у́роду ● ~ hory-doly (modré z neba) niekomu обіцяти золоты го́ры дако́му, обіцяти дако́му барз мно́го, обіцяти дако́му го́ры-до́лы

sľub//ovať si -uje si -ujú si *nedok. čo od čoho* оче́ковати, че́кати *што од ко́го, чо́го*; veľa sme si ~ovali od novej metódy мы мно́го оче́ковали од ново́го ме́тоду, мы дава́ли великы надії на новый ме́тод

slučk//a -y *ž* **1** штранґ; заложыти штранґ на шыю **2** *poľov.* о́ко, слу́чка, пасть; chytať do ~y іма́ти до о́ка *а́бо* слу́чкы *а́бо* пасти

sľud//a -y *ž* слюда́

sľudový слюдо́вый

sluh//a -u *m* слуга́; robiť ~u niekomu быти слуго́м дако́му, служыти, прислу́говати дако́му; prijať ~ прияти слугу́; hotelový ~ слуга́ в готе́лі; ● ~ boží *kniž.* свяще́ник, служытель ку́лта; ~ dvoch pánov слуга́ двох панів

sluhovsk//á -ej *zastar.* (*miestnosť*) слугі́вска, і́зба для слугі́в

sluhovsk//ý *príd. k* **sluha; ~**á izba *zastar.* слугі́вска, і́зба для слугі́в; ~á vernosť ра́бска ві́рность, ві́рность слугы; пся отда́ность

sluch -u *m* слух; dobrý, zlý ~ до́брый, злый слух; hudobný ~ музыка́лный слух; absolútny ~ *hud.* абсолю́тный слух; napínať ~ напина́ти слух; strácať ~ страча́ти слух, глу́хнути; spievať, hrať podľa ~u співа́ти, гра́ти по́для слу́ху

sluch//a -y *ž* слыха

slúchadl//o -a *s* **1** (*telefónne*) (телефо́нне) слуха́тко **2** *obyč. v mn. č.* ~á слуха́тка

sluchový слухо́вый; ~ orgán слухо́вый о́рґан, о́рґан слу́ху; ~ vnem слухо́ве спринима́ня

sluk//a -y *ž zool.* слу́ка

sluš//ať -í -ia *nedok.* слушыти, іти *а́бо* підходити к тва́ри (*о облечі́ні і т. п.*)

sluš//ať sa -í sa *nedok. neos.* свідчі́ти ся, слу́шыти ся; to sa nesluší тото́ не слу́шыть ся; ako sa ~í na niekoho як слу́шыть ся дако́му, як любить ся дако́му

slušiv//ý (іду́чій) к тва́ри; ~é šaty шма́ти іду́ть к тва́ри

slušnos//ť -ti *ž* слу́шность; досто́йность *ж*

slušn//ý **1** слу́шный; досто́йный, присто́йый; ~ človek слу́шный чолові́к; ~é správanie присто́йне поводжі́ня; ~

vtip пристóйный анекдóт; **2** слýшный, достóйный, солíдный; ~ obed слýшный обíд; ~ plat слýшный зáробок; ~á suma солíдна сýма; ~á cena слýшна цінá

služb//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* слýжба; ísť do ~y a) настýпити до слýжбы; б) іти *áбo* настýпити до робóты (*по доволéнці, хворóті і т. н.*); prísť neskoro do ~y запізнити до робóты; byť v ~e быти в слýжбі *áбo* в робóті; ~ v armáde слýжба в армáді; činná ~ актíвна слýжба; výzvedná ~ вызвіднá слýжба; spojovacia ~ слýжба споїня; poveternostná ~ слýжба погóды **2** слýжба, дежýрство; mať ~u быти в слýжбі; denná, nočná ~ дéнна, нóчна слýжба; дéнне, нóчне дежýрство **3** служíня, помíч; preukázať ~u niekomu помочí дакóму; komunálne ~y a) комунáлны слýжбы; комунáлне обслýгованя; б) фíрмы квартирного обслýгованя **4** *voj.* слýжба, дежýрный ● ~y božie *cirk.* богослужíня, слýжба; k ~ám к вáшым слýжбам; byť k ~ám niekomu быти к слýжбам дакóму; vypovedať ~u (*o stroji, súčiastke, organizme ap.*) зречí ся служыти; zrak mu vypovedal ~u зрак ёмý выповів слýжбу, він ослíп; nervy mu vypovedávajú ~u нéрвы ёмý выповіли; batéria vypovedala ~u батéрія ёмý выповіла

službukonajúci слýжба, дежýрный; ~ dôstojník дежýрный офіцéр

slúž//iť -í -ia *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* служыти; ~ u gazdu служыти у ґáзды; ~ pri pechote служыти у піхóты; ~ vlasti служыти отчíзні; ~ omšu служыти богослýжбу; ~ na niečo служыти на даштó; izba ~ila za kuchyňu i spálňu íзба служыла єдночáсні за кýхню і спáлню; ~ za vzor служыти прикладом; nohy akosi nechcú ~ нóгы якóсь не хотять мі служыти; zdravie mi už neslúži здорóвя мі уж не слýжыть **2** (*ísť k duhu*) хосéнный, осóжный, быти на хосéн *áбo* на ужыток; tunajšie povetrie mi neslúži тутéшній клíмат зле впливать на мéне *áбo* мі шкóдить; robota vo fabrike mu neslúži робóта во фабриці мі шкóдить **3** (*stáť na zadných nohách*) служыти; pes ~i пес слýжыть ● ~ dvom pánom служыти двом панáм; nech ti ~ (na zdravie)! най тобí слýжыть, на здорóвя; ~ku cti робити честь

slúžk//a -y *ž* **1** слýжка *aj pren.* **2** (*v domácnosti*) прислýговачка, домáшня робітниця

služn//é -ého *s zastar.* слýжне, зáробок, плат

slúžn//y -eho *m zastar.* окрýжный начáлник, слýжный (*адміністратíвна осóба в стáрій Угóрщіні*)

služobn//á -ej *ž zastar.* прислýговачка, слýжка

služobne *prísl.* **1** служóбні, по ділáх слýжбы; som tu ~ я ту служóбні; ~ odcestovať служóбні одпутовáти *áбo* іти **2** по слýжбі; ~ starší, mladší по слýжбі *áбo* служóбні стáршый, молóдшый; ~ vyšší, nižší служóбні высшый, низшый

služobník -a *m* **1** *kniž.* служытель *м*, раб; ~ spravodlivosti служытель справодливости; ~ boží *zastar.* раб бóжый **2** *zastar.* (*v úctivom pozdrave*) ваш покíрный (покірнíшый) слугá

služobn//ý служéбный; ~ postup служéбный пóступ; ~ predpis служéбны предписáня; vojenský ~ predpis воєньскы предписáня, воєньскый порядок; ~é roky служéбны рóкы, одробéны рóкы; ~á cesta служéбна путь; ~ byt служéбный квáртель

slych -u *m*: (ani chýru) ani ~u áни хыру áни слýху

slých//ať -a -ajú *nedok.* чýти; o tom ani neslýchal о тім він і не чув *áбo* áни не чув; kto to kedy ~al? хто то коли чув?

slyšať *zastar. p.* **počuť**

slz//a -y *ž* **1** слызá; ~y mu tečú слызы ёмý течýть; vyhrkli mu ~y ёмý слызы выступили на очáх; pregĺgať ~ проґылґнути слызы; prelievať ~y лляти *áбo* проливáти слызы **2** *pren.* (*malé množstvo tekutiny*) квáпка ● roniť krokodílie ~y проливáти *áбo* лляти крокодíловы слызы

slzav//ý слызáвый, заслызéный; пóвный слыз; ~é oči слызáвы óчі; óчі, пóвны слыз • ~é údolie долина слыз *áбо* смýтку

slz//iť -í -ia *nedok.* **1** слызити; oko mi ~í óко мі слызить **2** (*plakať*) плáкати; лляти слызы

slzník -a *m anat.* слызный мішóк

slzn//ý слызный; ~é žľazy слызны желéзы; ~ vačok слызный мішóк

slzotok -u *m lek.* слызотíк

slzotvorný слызотвóрный; ~ plyn слызотвóрный плін

slzovod -u *m* слызный канáл

smalt -u *m odb.* смáлта; емáйл *ж*

smaltovac//í смалтýючій, емайлýючій; ~ia рес смалтýючій *áбо* емайлýючій пец

smalt//ovať -uje -ujú *nedok.* смалтовáти, емайловáти, покрывáти смáлтом *áбо* емáйлом

smaltov//ňa -ne *ž* смалтýючій завóд

smaragd -u *m* смарáґд

smaragdový **1** смараґдóвый; ~ prsteň смараґдóвый пéрстень **2** (*o farbe*) фáрба смарáґду, зелéный

smaž//iť -í -ia *nedok.* выпражáти

smäd -u *m* смед; má ~ він мать смед, він хóче *áбо* ёмý хóче ся пити; umierať od ~u умерáти од смéду; ~ po pomste *pren.* смед мстити

smädn//ý смéдный; ~é ústa смéдны ýста; ~é hrdlo пересóхнуте (од смéду) гóрло; byť ~ хотíти пити

smeč -a/-u *m šport.* смеч, ýдер нападáючого

smečiar -a *m šport.* смéчар, нападáючій

smeč//ovať -uje -ujú *nedok. šport.* смечовáти, нападáти ýдером

smejk//o -a *m expr.* смíйко, усмíюючій ся чоловíк

smel//ec -ca *m* смілчáк, одважливець

smel//ý смілый, одвáжный, небоязливый; ~ človek смілый *áбо* одвáжный чоловíк; ~á myšlienka смілá дýмка; ~é plány смілы пляны; ~á odpoveď смілá óдповідь; ~á žiadosť смілé пожáдованя

smen//a -y *z* зміна; denná, nočná ~ дéнна, нóчна змíна; pracovať na ~y робити на змíны

smenmajst//er -ra *m hovor.* змінóвый мáйстер

smennos//ť -ti *ž* змíнность *ж*

smenov//ý змінóвый; ~ majster змінóвый мáйстер; ~á norma змінóва нóрма, нóрма за змíну

smer -u *m* **1** направлíня; ~ vetra направлíня вíтру; všetkými ~mi по вшыткых направлíнях; severným, južným ~om сéверным, южным направлíнём; ~om na Bratislavu по направлíню к Братіслáві; v tomto ~e sa nič nevykonalo *pren.* в тім нáпрямі ніч не зробило ся **2** (*lode, lietadla*) курз; zmeniť ~ змінити курз **3** *pren.* направлíня, нáпрям, течíня; literárny ~ літератýрный нáпрям *áбо* течíня; filozofický ~ філозóфске направлíня

smernic//a -e *ž* діректíва, інштрýкція, поучíня; vydať ~e pre niečo выдати діректíвы о дачíм

smerník[1] -a *m odb.* (*zámerný uhol*) напрямник; осёвый азімýт; ~ lietadla прямовáня ероплáна

smerník[2] -a *m voj.* прямýючій; лінéйный

smern//ý *ekon.* діректíвный; орьєнтýючій; ~ plán діректíвный план; ~é číslo орьєнтýюче чíсло

smerodajn//ý вырíшуючій, повинный, опредíлюючій; to nie je ~é тотó не є так вырíшуюче, тотó не є так вáжне

smer//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*pohybovať sa istým smerom*) іти, іти нáпрямом к дачóму; loď ~ovala k ostrovu шыфа плáвала в нáпрямі к óстрову **2** (*byť obrátený istým smerom*) выходити; okná ~ujú do ulice óкна выхóдять на ýліцю; cesta ~uje na sever дорóга вéде на сéвер **3** *pren.* снáжыти ся; všetci ~ujeme k jednému cieľu вшыткы мы снáжыме ся к єднóму цíлю **4** *pren.* (*v rozhovore*) клонити; viem, kam ~uješ я знам, де ты клóниш **5** *tech.* обернýти; ~ anténu обернýти антéну

smerovk//a -y *ž* **1** (*šípka*) указáтель прямовáня, стрíлка **2** (*na aute*) сіґнáлна стрíлка, стрíлка завернýтя **3** *hovor.* (*na lietadle*) вóлант *м* обертáня

smerovník -a *m* дорóгу указáтель, указáтель дорóгы

smerov//ý *príd. k* **smer;** *rádiotel.* **~á** anténa напрямовáна антéна; ~é kormidlo *let* вóлант обернýтя

sme//ť -ti *ž* **1** (*drobná nečistota*) смíтко *с*, смíтинка *ж*, смíтя *с hromad.*; kôš na ~i кош на смíтя; vyhodiť niečo do ~í вышмарити raштó до смíтя odvoz ~í вывіз смíтя **2** *expr.* (*niečo bezcenné*) смíтя, ряндя *с*; (*jazykové*) хыба • má detí ako smetí мать громáду *áбо* кóпу дітéй; má peňazí ako smetí мать пінязей як смíтя; v cudzom oku vidí ~, a vo svojom brvno nevidí [*prísl.*] в чуджíм óку солóмку видиме, а в своїм пóліно не збáчіме *áбо* не видиме

smetiar -a *m* смітярь

smetiarsky: ~ voz смітярьске áвто

smetisk//o -a *s* смітиско; vyhodiť na ~ dejín *pren.* вышмарити на смітиско істóрії

smet//iť -í -ia *nedok.* смітити, шпінити

smetník -a *m* смíтник

smiať sa smeje sa smejú sa *nedok.* **1** сміяти ся; ~ sa na plné ústa заливáти ся смíхом, сміяти ся на пóвны ýста; oči sa im smiali їх óчі сміяли ся **2** *komu, čomu* (*vysmievať sa*) сміяти ся *над кым, чім,* высмíёвати *кóго, что*, робити пóсміх *над кым, чім* • kto sa smeje naposledy, ten sa smeje najlepšie [*prísl.*] дóбрі сміє ся тот, хто сміє ся послíднім

smid//a -y *ž* óкраєць, кýсок, фáлаток (*хлíба*)

smiech -u *m* **1** сміх; dusiť sa ~om дусити ся од сміхý; pustiť sa do ~u пустити ся до сміхý; je mi do ~ є мі до сміхý, смíшно мі **2** пóсміх; byť na ~ niekomu быти дакóму на пóсміх **3** *obyč. v mn. č.* ~y (*žart*) жарт, фиґель • nebolo mi do ~u мі было не до сміхý *áбо* не до жáртів *áбо* не до фиґлів

smiechota -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** жáрты, фиґлі

smiešn//y смішный; byť ~ быти смішным; nebuď ~ не будь смішным; ~a cena смішнá цінá

smieť smie smú *nedok.* **1** смíти, мочí; smiem vojsť? мóжу вóйти?; nesmiem fajčiť я не смíю кýрити; to sa nesmie а) тотó не мож; б) тотó заказáне **2** *len v zápore* (*vyjadruje neželateľnosť*) не смíє, не трéба; on sa to nesmie dozvedieť він не сміє дізнáти ся, ёмý не трéба знáти о тім, він не мýсить знáти; nesmieš si to tak k srdcu brať ты не мýсиш тотó брáти так близко к сéрдцю • smiem prosiť ? мóжу вас позвáти? (*до тáнця*); kto sa bojí, nesmie do lesa [*prísl.*] хто боїть ся, не сміє до ліса; вóвків бояти ся – до ліса не ходити

smietka *p.* **smeť**

smilník -a *m* неморáлник, неганéбник

smiln//iť -í -ia *nedok.* любити ся, сексовáти ся, чуджоложыти

smilný неморáлный, аморáлный, неганéбный

smilstv//o -a *s* неморáлность, неганéбность, чуджолóжство, полóва роспущéность

smoking -u *m* смóкінґ

smol//a -y *ž* **1** смолá, дехт *м* **2** *pren. hovor.* неýспіх, невезíня, смолá; mám ~u мі не вéзе, мам смолý; pretrhnúť ~ перервáти ланцóк неýспіху • vliecť sa ako ~ влечі ся як смолá, лíзти як слимáк

smolenic//a -e *ž* фáкля

smoliar -a *m* **1** смолярь, смоловáр **2** *pren. hovor.* невезýчій *áбо* неуспішный чоловíк; чоловíк, мáючій все неýспіх; чоловíк, котрóму все не вéзе *áбо* не удáвать ся; неудáчник

smolin//ec -ca *m min.* уранóва рудá

smol//iť -í -ia *nedok.* затерáти смолóв; смолити

smolnat//ý смолистый; смолóвый; ~é drevo смолисте дéрево

smolnička *p.* **smolenica**

smoln//ý **1** смолистый, смолóвый; ~é drevo смолисте *áбо* смолóве дéрево **2**

смолистый; ~á vôňa смолиста вóня, вóня смолы, вóня за смолóв

smolový смолистый, смолóвый

smotan//a -y *ž* сметáнка; kyslá ~ квасná сметáнка; sladká ~ солодкá сметáнка; zajac na ~e *kuch.* зáяць *áбо* заць на сметáнцi

smotánk//a -y *ž* **1** *p.* **smotana 2** *pren.* сметáнка (*óбщности*); spoločenská ~ сметáнка óбщности

smotanov//ý сметанкóвый; ~ syr сметанкóвый сыр; ~é maslo сметанкóве мáсло; ~á farba фáрба сметáнкы, сметанкóва фáрба

smrad[1] -u *m* смрад, неприємный зáпах, смердюга • stratiť sa ako ~ вытратити ся незбáчені, змізнути як дым

smrad[2] -u *m pejor.* даребáк, мерзáвець, смрадлявець

smrad//iť -í -ia *nedok.* смердíти, вóняти, пáхнути; *pren.* кýрити

smradľavk//a -y *ž expr.* смрадлява (мінерáлна) вóда, запáхуюча вóда

smradľav//ý смрадлявый; смердячій, неприємні запáхуючій; ~ dym смрадлявый дым; ~é mäso смердяче *áбо* сказéне мясо; ~é vajce сказéне яйце

smradliak -a *m pejor.* смéрдёх

smradúch -a *m pejor.* смéрдёх

smrč//ok -ka *m bot.* смерчóк

smrd//ieť -í -ia *nedok.* **1** вóняти, пáхнути, смердíти **2** *hovor. expr.* гнусити ся *чім, чóго so zmenou vetnej konštrukcie*; práca mu ~í він гнýсить ся робóты, робóта ёмý смердить; učenie mu ~í він гнýсить ся учíня, учíня ёмý смердить **3** *pren. hovor. expr.* пáхнути; to ~í vojnou тотó пáхне вóйнов • ryba ~í od hlavy рыба смердить од гóловы; ~í grošom быти без ґрóша

smrečin//a -y *ž* смеречíна; смерекóвый пóраст, ліс

smrek -a *m* смéрек; červený ~ червéный смéрек

smrekov//ec -ca *m* червéный смéрек

smrekovic//a -e *ž* смерекóва пáліця

smrekov//ý смерекóвый; ~é drevo смерекóве дéрево; ~ les смерекóвый ліс; ~ porast смерекóвый пóраст

smrk//ať -á -ajú *nedok.* **1** смáркати, втяговати нóсом **2** *expr.* плáкати, нарікáти (*і при тім посмáрковати*)

smrš//ť -te *ž* воздýшный выр *áбо* зáвей, фуявíця

smr//ť -ti *ž* смерть, кóнець жывóта; klinická ~ клінíчна смерть; ~ povrazom смерть чéрез повішíня; ~ zastrelením смерть застріленём; rozsudok ~ti приговорéный на смерть; odsúdiť na ~ одсудити на смерть; hrdinská ~ ґероїчна смерть; padol hrdinskou ~ťou загынув смéртёв хорóбрых • na ~ смертéлні, на смерть; na ~ unavený смертéлні унавéный; na ~ urazený на смерть доткнýтый *áбо* урáзеный; na ~ bledý блідый як смерть; na ~ sa pohnevať s niekým на смерть погнíвати ся з дакым; na ~ zbiť niekoho на смерть збити дакóго; bojovať na život a na ~ боёвáти на жывот і на смерть; priatelia na život a na ~ приятелі на цілый жывот *áбо* аж до грóбу; nepriateľ na ~ смертéлный неприятель; byť priateľmi až do ~ti быти приятелями до смéрти; do ~ti si zapamätať *al.* nezabudnúť до смéрти запамятáти собí *áбо* не забыти; to ti do ~ti nezabudnem тотó я тобí до смéрти не забýду; do ~ti to neurobíš і в жывóті тотó не зрóбиш, до смéрти тотó не зрóбиш; zabudnúť ako na ~ начíсто забыти; zápasiť so ~ťou быти при смéрти, борóти ся зо смéртёв; hľadieť ~ti do tváre позерáти смéрти до твáри *áбо* в óчі; mať ~ na jazyku дыхати на лáдан, мáти смерть на языкý; byť medzi životom a ~ťou находити ся méджі жывóтом і смéртёв; byť synom ~ti быти одсуджéным на смерть; jeho poslať len pre ~ ёгó послáти лем за смéртёв; kde niet, tam ani ~ neberie чóго нєт, тóго і бог не вóзьме; ≈ на нєт і сýду нєт

smrteľne *prísl.* смертéльні, на смерть; ~ ranený смертéльні ранéный; ~ chorý смертéльні хвóрый; ~ bledý блідый

як смерть; ~ nenávidieť смертéльни ненавідіти; ~ vážne (*niečo brať, myslieť*) смертéльні серьёзно *або* важні

smrteľník -a *m* смертéльник

smrteľn//ý **1** *v rôzn. význ.* смéртный, смертéльный; všetci ľudia sú ~í вшыткы люди смертéльны; ~á hodina смéртный час; ~á posteľ смертéльна пóстіль; ~ hriech смертéльный гріх ~ trest а) одсуджіня на смерть; б) повішіня, кáра смéрти **2** (*spôsobujúci smrť*) смертéльный; ~ jed смертéльна óтрова; ~ rana смертéльна рáна **3** *pren.* смертéльный, смéртный; ~á nuda смертéльна нýда; ~á nenávisť смертéльна нéнавість; ~á únava смертéльна унáва • ležať na ~ej posteli лежáти на смертéльній пóстели

smrtiac//i усмéрчуючій, смертонóсный; ~a zbraň смертонóсна збрань; ~ jed усмéрчуюча *або* смертонóсна óтрова

smrtk//a -y *ž* **1** смéртка, смерть **2** чéреп (*сíмбол смéрти*) • ~ ho preskočila стрясло ёгó

smrtn//ý смéртный; ~ prípad смéртна пригода; ~á posteľ смертéльна пóстіль; • ~é oznámenie oзнаміня о смéрти; ~ list смéртный лист; Smrtná nedeľa *cirk.* Стрáстна неділя; do ~ej smrti до (сáмой) смéрти

smrtonosn//ý смертонóсный, смертéльный; ~á zbraň смертонóсна збрань; ~ jed смертонóсна *або* смертéльна óтрова

smud -u *m* дым, чмуд

smud//iť -í -ia *nedok.* дымити, чмудити

smút//iť -i -ia *nedok.* **1** смутити **2** (*nosiť smútok*) носити жалóбу

smutnohr//a -y *ž zastar.* траґéдія

smutn//ý **1** смутный, зармучéный, жалóстный; byť ~ смутити, быти смутным; ~á pieseň смутнá *або* зармучéна спíванка; ~ pohľad смутный вызор; ~á tvár смутнá тварь **2** (*zarmucujúci*) смутный, жалóстный, зармучéный; ~á správa зармучéна *або* смутнá вíстка; ~á skutočnosť жалóстный факт; je ~é, že... смýтно, же... • ~á vŕba *bot.* смутнá вéрьба; rytier ~ej postavy рыцарь смутнóго óбразу

smutočn//ý жалóбный; ~ sprievod жалóбна *або* погрíбна процéсія; ~á reč надгрóбна реч; ~ odev жалóбне облечіня; ~í hostia одпровáджаючі на послíдню дорóгу; ~á nálada погрíбна атмосфéра; ~á omša *cirk.* паніхіда

smút//ok -ku *m* **1** смýток, жáлость, цливость **2** жалóба; mať ~ а) мáти жалóбу; б) (*chodiť v čiernom*) носити жалóбу; nosiť ~ носити жалóбу • má ~ za nechtami *hovor. žart.* мать нóхті в жалóбі, він нóсить жалóбу за нохтями, у нёго за нохтями жалóба

smyk -u *m* **1** *poľnohosp.* волочýга **2** (*na prepravu lesa*) лісоспущáня

smyk//ovať -uje -ujú *nedok. poľnohosp.* вырíвновати смыком (*зорáну зéмлю*), тягáти

snaď *čast.* мóже, мóже быти; ~ príde zajtra мóже (быти) він прийде зáвтра; ~ sa niečo dozvieme мóже быти, мы о дачíм дознáме ся; ~ je to pravda мóже быти, товó (і) прáвда; мóже товó прáвда; прóшу, товó прáвда

snah//a -y *ž* снажíня, намáга, желáня, старáня; všetka ich ~ bola márna вшыткы їх снажíня *або* старáня были мáрны(ми)

snajp//er -ra *m* снáйпер

snár -a *m* сóнник; высвíтлёвач снів

sňať sníme snímu *dok.* зняти, дати долóв, зложыти; ~ klobúk z hlavy зняти кáлап з гóловы; ~ kabát z klinca зняти кáбат з клинця; ~ (si) okuliare зняти окуляры; ~ obraz zo steny зняти óбраз зо стіны; ~ kameň zo srdca niekomu зняти кáмінь з дачíёго сéрдця *або* з дачíёй душы

snažen//ie -ia *s kniž.* снажíня, намáга, желáня, старáня; literárne, kultúrne ~ літератýрны, култýрны снажíня

snaž//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** намагáти ся, стáрати ся, снáжыти ся **2** *o čo* снáжыти ся, прикладáти вшыткы силы *к чóму i s neurč.*; ~ sa pochopiť *niekoho, niečo*

сна́жыти ся *або* ста́рати ся порозумити *дакóго, даштó*; ~ dosiahnuť lepšie výsledky сна́жыти ся досягну́ти лíпшых резултáтів; čím viac sa ~íš, tým horšie to dopadne чім вéце ста́раш ся, тым гíрше выхóдить

snaživý старáючій, снажливый, усéрдный, усилуючій, пильный; ~ človek пильный чоловíк; ~ žiak усéрдный ученик

sneh -u *m* **1** сніг; ~ padá сніг пáдать; čerstvo napadnutý ~ свіжовыпавшый сніг; prachový ~ порохóвый сніг; večný ~ *geogr.* вíчны снíгы **2** *kuch.* сніг (*вышляганы бíлкы*)

snehobiely снігобíлый, бíлый як сніг

sneholam -u *m* снігозатримуючі щíты

snehomer -u *m meteor.* снігомíр

snehovk//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** снігóвкы, теплы топáнкы

snehov//ý снігóвый; ~é vločky хумáчкы снігу́, снігóвы хумáчкы; ~á guľa снігóва ґу́ля; ~á voda снігóва вóда; ~á búrka снігóва бу́ря, ураґáн; ~ pluh снігóвый плуг; ~é mračná снігóвы хмáры; ~é záveje снігóвы зáвеї

snehuliak -a снігуляк, снігóва бáба

Snehulienk//a -y *ž* Снігу́рка

snem -u *m* сейм, парлáмент; zvolať ~ скликати сейм *áбо* парлáмент; ríšsky ~ *hist.* рейхстáґ; spolkový ~ бундестáґ; cirkevný ~ вселéньскый собóр

snem//ovať -uje -ujú *nedok.* засідáти в сéймі, засідáти в парлáменті; spisovatelia ~ujú писáтелі засідáють

snemov//ňa -ne *ž* **1** палáта (*парлáменту*); poslanecká ~ палáта послáнців; Horná ~ вéрьхня палáта; (*v Anglicku*) палáта лóрдів; Dolná ~ нижня палáта; (*v Anglicku*) палáта **2** (*budova*) парлáмент

snemovn//ý парлáментьскый; ~á reč выступлíня в парлáменті

snemový парлáментьскый

sne//ť -ti *ž* **1** *lek.* ґанґрéна *ж* **2** *bot.* (*hrdza na obilninách*) гнилый рóсклад волóкна; ~ pšeničná пшенíчна ярджá

snežienk//a -y *ž bot.* підсніжник

snež//iť -í *nedok. neos.*: ~í пáдать сніг, снíжыть

snežn//ý снігóвый; ~é polia снігóвы поля, засніжéны пóля; ~á čiara *geogr.* Снігóва лíнія; ~á voda снігóва вóда

snímac//í **1** знимáючій; ~ie okno вставнé óкно **2** знимáючій, філму́ючій; ~ia kamera знимáючій апарáт, фотоапарáт

sním//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*skladať*) знимáти; ~ klobúk знимáти кáлап **2** (*filmovať*) знимáти, філмовáти, фотоґрафовáти (*кíно- áбо фотоапарáтом*)

snímateľný *p.* **snímací 1**

snímk//a -y *ž* снíмок, фóтка; fotografická ~ фотоґрáфія; letecká ~ еропланóвый снíмок; röntgenová ~ рентґенóвый снíмок; zvuková ~ звукóвый зáпис

snímk//ovať -uje -ujú *nedok.* рентґеновáти, робити рентґеноґрáмы

sniť *kniž. p.* **snívať**

snív//ať -a -ajú *nedok.* **1** вíдіти сон, снити ся **2** *o čom pren.* снивáти, роздýмовати, передýмовати ● ~ večný sen спáти вíчным сном

snív//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* снити ся; ~al sa mi sen снило ся мі; снив ся мі сон; ~alo sa mi o tom, ako... мі снило ся о тім, як...; ~alo sa mi s tebou снило ся мі з тобóв; ты мі снив ся ● o tom sa mi ani nesnívalo о тім áни не снило ся мі, мі тотó і не снило ся

snob -a *m* сноб

snobizm//us -u *m*, **snobstv//o** -a *s* снобíзм

snop -a *m* сніп; ~ slamy сніп солóмы ● opitý ako ~ спитый як сніп, барз опитый; spať ako ~ твéрдо спáти, спить як зáбитый

snop//ec -ca *m v rôzn. význ.* пучóк; ~ vlasov пучóк вóлосів; svalový ~ свалóвый пучóк; ~ svetla пучóк свíтла

snor//iť -í -ia *nedok.* **1** (*o psovi*) слíдити, стоповáти **2** *pren.* глéдати (*по чуджíх кішéнях і т. п.*)

snovac//í сну́ючій; ~ stroj сну́юча машына; ~ie žľazy (*u pavúka*) сну́ючі желéзы

snovač -a *m text.* сновáлник

snovačk//a -y *ž text.* сновáлниця

snovár//eň -ne *ž* сновáлня, сновáлный цех
snovať snuje snujú *nedok.* **1** сновáти, ткáти; ~ koberce ткáти пóкровці; ~ pavučinu сновáти *áбо* ткáти павучíну **2** *pren.* сновáти, робити; ~ plány робити плáны; ~ intrigy приправлёвати інтріґы
snúben//ec -ca *m* женáч, заручéный
snúbenic//a -e *ž* невíста, заручéна
snúb//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* *s čím poet.* побрáти ся
snubný слюбный; ~ prsteň слюбный пéрстень
snuť *p.* **snovať**
sob -a *m zool.* соб, сéверный єлінь (*Rangifer tarandus*)
sobáš -a *m* вінчáня, свáдьба; женíня; uzavrieť ~ побрáти ся; civilný ~ цівíльна свáдьба; cirkevný ~ церькóвне вінчáня; ísť na ~ іти на свáдьбу; mať ~ (*o mužovi*) женити ся, (*o žene*) выдати ся
sobáš//iť -i -ia *nedok.* брáти; вінчáти
sobáš//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* брáти ся; вінчáти ся
sobášn//y вінчáный, побрáтый; ~ list лист побрáтых; ~a sieň сáла на побрáтя; ~a obručka свадьбяный пéрстень; ~e šaty а) свадьбяны шмáты; б) вінчáльны шмáты
sob//í *príd. k* **sob**; ~ie mäso сóбє мясо, мясо зо сéверного єліня
soboľ -a *m zool.* сóболь *м* • ~ sibírsky сóболь (*Martes zibellina*)
sobol//í собóлій; ~ia kožušina собóля кожушина; ~ie kožky собóлі кóжкы
sobolin//a -y собóля кóжа, сóболь
sobot//a -y *ž* субóта; voľná ~ вóльна субóта; Biela ~ *cirk.* стрáстна субóта • dlhší piatok ako ~; dlhšia ~ ako nedeľa *hovor. žart.* (*keď trčí spodná sukňa*) дóвша пятніця як субóта; з-під пятніці субóту видно
sobotn//ý i **sobotňajší** субóтній і суботняйшый; ~ večer субóтній вéчор; ~é noviny суботняйшы новинкы
soc//ať -ia -ajú *nedok. koho* **1** (*drgať*) дырґати; штýхати; ~ niekoho lakťom дырґати дакóго лóктём; ľudia bežali a ~ali jeden druhého люди біжáли і штýхали єдéн (до) дрýгого **2** *kam* (*sácať*) зошмáрёвати, здрылёвáти; ~ niekoho do vody зошмáрёвати дакóго до вóды **3** *obyť. neos.* трясти, метáти; na hrboľatej ceste nás ~alo z boka na bok на горболятій дорóзі нас метáло з бóка на бік
soc//ať sa -ia sa -ajú sa *nedok. expr.* дырґати ся, штýхати єдéн до дрýгого
sociáldemokrat -a *m* соціáл-демокрáт
sociáldemokratický соціáл-демократíчный
socialist//a -u *m* соціалíста
socialistick//ý соціалістíчный; ~ štát соціалістíчна держáва; ~á industrializácia соціалістíчна індустріалізáція; ~ realizmus соціалістíчный реалíзм; ~á strana соціалістíчна пáртія
socializác//ia -ie *ž* соціалізáція; ~ priemyslu соціалізáція прóмыслу
socializm//us -u *m* соціалíзм; utopický ~ утопíчный соціалíзм; vedecký ~ наýчный соціалíзм; národný ~ національный соціалíзм
socializ//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* соціалізовáти, обществляти/обществити
sociáldemokratický соціáл-демократíчный
sociálno-ekonomický соціáльно-економíчный
sociáln//y **1** соціáлный, óбщностный; ~ pokrok соціáлный проґрéс; ~a reforma соціáлна рефóрма **2** ~a demokracia соціáл-демокрáція; ~e poistenie соціáлне забеспечíня
sociálpatriotizm//us -u *m* соціáл-патріотíзм
sociálšovinizm//us -u *m* соціáл-шовінíзм
sociológ -a *m* соціóлоґ
sociológ//ia -ie *ž* соціолóґія
sociologick//ý соціолоґíчный; ~ výskum соціолоґíчне дослíдженя; ~é teórie соціолоґíчны теóрії
sód//a -y *ž* **1** *chem.* сóда, сóвда; брóвза; ~ na pranie сóвда на рáйбаня; jedlá ~, ~ bikarbona сóда бікарбóна, сóда *áбо* брóвза на питя **2** *hovor.* (*voda*) совдóва вóда
sodík -a *m chem.* нáтрій

sodný: ~ lúh горлява *або* лепкáва *або* кавтістíчна сóда; uhličitan ~ *chem.* угленáтріёва сіль; chlorid ~ *chem.* хлористый нáтрій
sódovk//a -y *ž* совдóвка, совдóва вóда
sódovkár//eň -ne *ž* содовкáрня, завóд неалкоголíчный напитків
sódov//ý: ~á voda совдóва вóда, совдóвка
sofist//a -u *m* софíста
sofistický софістíчный
sofistik//a -y *ž* софíстіка
sofizm//us -u *m* софíзм
soch//a[1] -y *ž* сóха, скулптýра • stáť ako ~ стояти як сóха
soch//a[2] -y *ž* (*podpera*) підпéрка
sochár -a *m* скýлптор, сохáрь
sochársk//y скýлпторьскый, сохáрьскый; ~ dielo скулптýрный *або* сохáрьскый твір; ~a dielňa майстéрьска скýлптора *або* сохáря
sochárstv//o -a *s* сохáрьство, скулптýра (*іскýство*)
sochor -a *m* пáка; вáга *zastar.*; dvojzvratný ~ двоплéча пáка; dvíhať ~om піднимáти при пóмочі пáкы
sój//a -e *ž* сóя
sojč//í *príd k* **sojka;** ~ie pierko пíрко сóйкы
sojk//a -y *ž zool.* сóйка; • ~ obyčajná сóйка (*Garrulus glandarius*)
sójov//ý соёвый; ~á múčka соёва мукá; ~ olej соёвый олíй; ~é boby соёвы бóбы; ~á čokoláda соёва чоколáда
sok -a *m* сопéрник, протíвник; ~ovia v láske соперникы в любві
sok//el -la *m stav.* цóкель, підстáвець (*cóxы*)
sokol[1] -a *m zool.* сóкол *aj pren.;* ~ myšiar сóкол мышáк (*Falco tinnunculus*); let ~a літáня сóкола; poľovačka so ~mi полёвáня зо сóколами
sokol[2] -a *m* (*člen organizácie Sokol*) сóкол
sokoliar -a *m* соколяр
sokolic//a -e *ž* соколíця; самíця сóкола
sokolov//ňa -ne *ž* ґíмнастíчна сáла (*óбщности «Сóкол»*)
soľ soli *ž v rôzn. význ.* сіль; kuchynská ~ кухíньска сіль *або* сіль на варíня; dobytčia ~ сіль для худóбы; dobývať ~ добывáти сіль; jedlo bez soli їдлó без сóли; ~ kyseliny *chem.* сіль кíслоты • potrebuje to ako ~ ёмý трéба тотó як сіль *або* як вóздух
solanín -u *m chem.* соланíн
solanínový *chem.* соланінóвый
solár//ium -ia *s* **1** солáрій **2** солнéчны гóдины
solárny *astron.* солнéчный; ~ rok солнéчный рік
solarový *chem.* соларóвый; ~ olej соларóвый олíй
solenoid -u *m tech.* соленоíд
solen//ý солéный; ~ é ryby солéны рыбы; ~é mäso солéне мясо
soliar -a *m* **1** (*pracovník pri dobývaní soli*) соливáр **2** (*solič*) солíлник
soliar//eň -ne *ž* солíльня
solič -a *m* солíльник
solidarit//a -y *ž* солідáрность *ж*; prejav ~y проявлíня солідáрности; pocit ~y чýвство солідáрности; medzinárodná ~ pracujúcich меджінарóдна солідáрность робíтників
solidariz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. s kým, čím* солідарізовáти ся *nedok. dok.*
solidárny солідáрный; byť ~ s niekým, niečím солідарізовáти, быти солідáрным з дакым, дачíм
solídn//y *v rôzn. význ.* ~ človek солíдный чоловíк; ~a firma солíдна фíрма; ~e šaty елеґáнтны шмáты; ~a práca солíдна робóта; ~e vedomosti солíдны вíдомости *або* зняня; ~ plat солíдный зáробок
solipsizm//us -u *m filoz.* соліпсíзм
solisk//o -a *s* **1** соляны бáні, місценаходжíня сóли **2** *poľov.* соляны жóлобы (*на лизáня сóли звірятами*)
sólist//a -u *m* солíста
sol//iť -í -ia *nedok.* **1** *čo* солити *што,* сыпати сіль *до чóго*; ~ polievku солити пóливку **2** (*zasáľať*) солити, засóлёвати; ~ mäso, ryby солити мясо, рыбы
solivar -u *m* соливáрный завóд; соливáр
solivarník -a *m* соливáрник

solmizačn//ý: ~á slabika *hud.* звук музыкалной ґаммы
soľnička//a -y *ž* солянка
soľník -a *m poľov.* жóліб зо сóлёв
soľn//ý сóльный; ~ sklad сóльный склад; ~ mlyn сóльный млин; ~é ložisko сóльный пласт; kyselina ~á *chem.* соляна кіслотá; • stáť ako ~ stĺp стояти як закопáный
sól//o -a *s* сóло; husľové ~, ~ pre husle *hud.* гуслёве сóло; tanečné ~ солóвый тáнець; spievať ~ співáти сóло; mať ~ (*pri tanci*) танцёвáти сóло
sólov//ý 1 солóвый; ~ výstup солóвый нóмер; ~ spev солóвый спів, сóло; ~ nástroj солóвый інштрумéнт; ~ tanec солóвый тáнець, сóло **2** єдинный; ~á jazda *šport.* єдинне корчулёвáня; ~ únik *šport.* тóргнутя
solventný *práv.* солвéнтный, маєтный, замóжный, богáтый; дóбрі сітуовáный; ~ dlžník маєтный довжник
somár -a *m* **1** осéл, сóмар **2** *pren. pejor.* (*mn. č.* ~i) сóмар, дурáк; sprostý ~ дурáк дуракóм (зостáне); korunovaný ~ коруновáный сóмар • robiť z komára ~a робити з мýхы слóна
somárčin//a -y *ž hovor. expr.* сомарина, глýпость *ж*
somársk//y 1 сомáрьскый **2** *pren. pejor.* дурáцькый, глýпый • ~e uši a) сомáрьскы ýха; б) (*na knihe*) загнýты рóгы сторóны; ~a lavica *škol.* сомáрьска лáвка (*обычáйні пéрша áбо послíдня*); ~ kút кут в клáсі, де стояли покарáны; ~ kašeľ *ľud.* сомáрьскый кáшель
somárstvo *p.* **somárčina**
somatológ//ia -ie *ž* соматолóґія
sombrer//o -a *s* сомбрерó
sonant//a -y *ž lingv.* сонáнта
sonát//a -y *ž* сонáта
sonatín//a -y *ž hud.* сонатíна
sond//a -y *ž* **1** сóнда; meteorologická ~ метеоролоґíчна сóнда; žalúdková ~ жолудкóва сóнда; urobiť ~u *pren.* зробити сóнду **2** *ban.* пуклина, дірá, верчéный óтвір; naftová ~ нафтóва пуклина; hĺbková ~ глубкóва дірá, глубкóвый верчéный óтвір
sondáž -e *ž* сондáж, сондовáня
sondážny *príd. k* **sondáž;** ~ výskum сондовáня, сондáж
sondovac//í: ~ie zariadenie заряджíня на сондовáня
sond//ovať -uje -ujú *nedok.* сондовáти; ~ pôdu *pren.* сондовáти зéмлю
sonet -u *m poet.* сонéт
sonetov//ý сонетóвый; ~á forma сонетóва фóрма, в фóрмі сонéту
sonór//a -y *ž lingv.* сонóрный звук
sonórn//y 1 звýчный; ~ hlas звýчный гóлос **2** *lingv.* сонóрный; ~e spoluhlásky сонóрны соглáсны
sopečnatý: ~ kraj вулканíчный край, край сóпок
sopečn//ý вулканíчный; ~é horniny вулканíчны порóды, порóды вулканíчного походжíня; ~á činnosť вулканíчна діялність; ~ pôvod (*hornín ap.*) вулканíчне походжíня
sop//eľ -ľa *m* **1** *expr.* сóпель; ~ mu tečie ёмý сóпель течé; utierať si ~le утерáти собí сóплі **2** *hovro. pejor.* (*o mladom človekovi*) сопляк, сóпель **3** *hovor.* (*výrastok nad zobákom moriaka*) выросток (*на дзобакý áбо на клюві*) • ešte mu ~ visí (pod nosom) він íщі сопляк, ёмý íщі молóко на ґáмбах не обсóхло
sopk//a -y *ž* вулкáн, сóпка; činná ~ діючій вулкáн; vyhasnutá ~ выгаснута сóпка; výbuch ~ выбух вулкáну *áбо* сóпкы
sop//ľa -le, **sopľa//ňa** -ne *ž pejor.* сопляве дíвча, сопляня
sopľavk//a -y *ž* (*choroba koní*) соплявка
sopľav//ý *expr.* соплявый; *aj pren.*; ~ nos соплявый ніс; ~é decko сoплява дітина; ~ chlapec соплявый хлóпець, сопляк, молокосóс
sopliak -a *m*, **sopľoš** -a *m pejopr.* сопляк, сóплёш, молокосóс

soprán -u *m hud.* сопрáно *c*; koloratúrny ~ колоратýрне сопрáно

sopranistk//a -y *ž* сопраністка

sopránov//ý сопранóвый; ~é sólo сопранóва áрія; ~ hlas сопрáно

sopúch -a *m* **1** крáтер **2** (*v peci*) дымоперéхід **3** шпаргетóвый *áбо* пецóвый óтвір

sort//a -y *ž* сóрта

sortiment -u сортімéнт; асортімéнт; ~ tovaru сортімéнт товáру; ~ jedál асортімéнт стрáвы

sortír//ovať -uje -ujú *nedok. ľud.* сортіровáти

sós -u *m* **1** *zastar. p.* **omáčka 2** *pren. pejor.* пусты, ялóвы слóва; poetický ~ поетíчна пустослóвность *áбо* таранина

sosn//a -y *ž bot.* сóсна

sosnov//ie -ia *s* соснóвый ліс

sosnov//ý соснóвый; ~ háj соснóвый гай

sot//iť -í -ia *dok.* **1** бýхнути; дрылити; штýхнути; ~ do niekoho бýхнути до дакóго **2** (*dolu*) шмáрити, зошмáрити; ~ niekoho do priepasti зошмáрити дакóго до прóпасти **3** (*dnu*) втиснути, всýнути, вдрылити

sotva[1] *prísl.* **1** лéдва, лем же, лем-лем же, з тяжкостёв; ~ sme sa pomestili мы лем-лем же вмістили ся; ~ stojím na nohách я лем же тримлю ся на ногáх; ~ badateľný лéдва збáченый **2** (*málo, trochu*) лéдва, лем; ~ nadvihnutý лéдва *áбо* злéгка припіднятый **3** (*pri označení miery*) ~ kilometer odtiaľto óдты скóро кіломéтер, óдты мéнше кіломéтра; chlapec ~ desaťročný хлóпець áни не десятьрóчный **4** *v spojení so zámenami* мáло; ~ kto мáло хто, ці дахтó; ~ kedy мáло коли; ~ kde мáло де; zabávali sa tak, ako na ~ ktorej zábave мы бáвили ся так, як мáло коли *áбо* як ніґда **5** лéдва же, а ці; ~ príde а ці він прийде

sotva[2] *spoj.* лéдва, лем што; ~ začal hovoriť, všetko stíchlo лем што він зачáв говорити, вшытко стихло; ~ to povedal, ktosi zaklopal він не стигнув договорити, хтось заклóпкав; ~ sa otočil, už ma nebolo він. не стигнув áни обернýти ся, як мéне уж не было

sotvačo *zám.* мáло што, тяжко; ~ našli тяжко они даштó найшли

sotvakde *prísl.* мáло де, а ці даґдé

sotvakedy *prísl.* мáло коли, а ці даколи; ~ také niečo uvidíš мáло коли ты такé увидиш, такé рíдко (коли) увидиш

sotvakto *zám.* мáло хто

sotvaktorý *zám.* мáло котрый

sov//a -y *ž* сóва • nočná ~ нóчна сóва; hľadí ako ~ позéрать як сóва

sovchoz -u *m* совхóз

sov//í сóвий; ~ie mláďa сóвя; ~ie oči сóві óчі

soviet -u *m* совéт

sovietsk//y совéцькый; ~a vláda совéцька влáда; Sovietsky zväz Совéцькый союз

spac//í спáльный; ~ vak спáльный вак; ~ vozeň спáльный ваґóн

spack//ať -á -ajú *dok. hovor. expr.* показити

spáč -a *m* спляч; zobudiť ~ov збудити сплячів; je veľký ~ він великый спляч *áбо* *expr.* спáхтош

spád -u *m* **1** склон, сваг; ~ cesty склон дорóгы; cesta má ~ дорóга ідé долóв, дорóга мать склон **2** (*priebeh*) протікáня; ~ deja, udalostí протікáня діяня *áбо* стáвшого ся; predstavenie nemalo ~ спектáклю не выстачало дінамíчности

spad//ať -á -ajú *nedok.* **1** (*voľne visieť*) пáдати, спáдовати **2** (*zvažovať sa*) знижовати ся, пáдати, спущáти ся **3** *kniž.* (*patriť*) односити ся; dielo ~á do obdobia romantizmu твір однóсить ся к перíоду романтíзму; ~ do právomoci входити до компетéнції

spádnic//a -e *ž geod.* лінія найбівшого одклóну, склóну

spad//núť -e -nú *dok.* **1** (*na zem*) упáсти, звалити ся; potkol sa a ~ol він пошпóтив ся і упáв; ~ z koňa упáсти з коня; čiapka mu ~la z hlavy шáпка злетíла ёмý з гóловы; jablko ~lo zo stromu ябко упáло зо стрóма; opona ~la зáнавес спустив ся; putá ~li *pren.* окóвы упáли **2** (*opadať*) опáсти; lístie ~lo листя опáло **3** (*klesnúť*) клéснути, упáсти; voda v studni ~la вóда в стýдні клéсла **4**

(*zrútiť sa*) звалити ся, упáсти, збýряти ся; dom ~ol дім звалив ся **5** (*o rose*) напáдати; ~la rosa напáдала росá • ~nuté očko спустивше ся óчко; skoro z nôh ~ol лем же не упáв (*од зачýдованя*); ~lo mu srdce do nohavíc стратив одвáгу, достáв страх; ~ol mi kameň zo srdca камíнь з душы мі звалив ся, гóра з плеч мі звалила ся; ~lo mu beľmo z očí він перестáв быти засліпéным, він видить проблéмы реáлні; ako by z neba ~ol як кідь бы з нéба упáв; nič samo z neba nespadne з нéба ніч самó не упáде; čo si na hlavu ~ol? што ты на гóлову упáв?; nespadol som na hlavu ты не упáв на гóлову, я не дурáк, я íщі розýм не стратив, я íщі з розýму не зыйшóв; kto druhému jamu kope, sám do nej ~ne [*prísl.*] не рый дрýгому яму, бо сам до нёй упáдеш; хто дрýгому яму кóпле, сам до нёй упáде; jablko nespadne ďaleko od stromu [*prísl.*] ябко од стрóму далéко не пáдать

spadnut//ie -ia *s* спадíня, розвалíня • horúčava na ~ горячóба на умéртя; dom na ~ дім на розвалíня

spádov//ý: **~á** priamka *geom.* лíнія найбíвшого склóну

spách//ať -a -ajú *dok.* **1** выконати, зробити, допустити ся; ~ trestný čin выконати престýпок, зробити пристýпок; ~ krádež выконати крáдеж, укрáсти; ~ hriech допустити ся гріхý; ~ krivdu na niekom урáзити дакóго; **2** *hovor. žart. expr.* збýхати, вытворити; **~** operu збýхати óперу

spachtoš -a *m pejor.* спáхтош

spáj//ať -a -ajú *nedok.* **1** спóёвати, зміцнёвати, звязовати *што, што чім*; ~ čiastky do celku спóёвати чáсти довєдна; ~ konce drôtov спóёвати кінці дрóтів; ~ tehly muriva спóёвати *áбо* вязáти цéглы з вакóвков **2** (*spínať*) спóёвати**; ~** vagóny спóёвати ваґóны **3** (*zlučovať*) спóёвати, обєднёвати; ~ majetky спóёвати маєткы; ~ sily обєднёвати силы; **4** спóёвати, звязовати; ~ osobné záujmy s verejnými спóёвати осóбны інтерéсы з óбщностными(а); ~ teóriu s praxou спóёвати теóрію з прáктіков; ~ príjemné s užitočným спóёвати приємне з дóбрым *áбо* осóжным; ~ rieky prieplavom спóёвати рікы канáлом; mestá ~a telefón мíста споєны телефóном; ~a nás spoločný osud нас спóює óбща дóля; ~ body úsečkou спóёвати тóчкы лíніёв; ~ slová do viet спóёвати слóва до рéчінь, складáти зо слов речíня; ~ telefonicky спóёвати по телефóні **5** (*do jedného*) спóёвати, вмíщовати; ~ dohromady viacero operácií вміщáти дакíлько операцій; návrh ~a v sebe jednoduchosť a názornosť в проєкті спóюють ся простотá з наглядностёв; ~ v sebe niekoľko vlastností спóёвати в собí дакíлько властивостей

spáj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** спóёвати ся, обєдновати ся **2** (*spínať sa*) спóёвати ся **3** *s kým* (*telefonocky ap.*) спóёвати ся **4** *s kým* (*spolčovať sa*) спóёвати ся, обєдновати ся **5** (*byť v súvislosti*) спóёвати ся, быти споєным; posledné údalosti sa ~ajú s jeho menom послíдні пригóды споєны *áбо* звязáны з ёгó мéном **6** *s čím* спóёвати ся, вязáти ся; táto predložka sa ~a s inštrumentálom тот приназывник вяже ся з інштрументáлом **7** (*tvoriť celok*) спóёвати ся, вміщáти ся; v jeho osobe sa ~a... в ёгó осóбі вміщать ся ... **8** (*splývať*) спóёвати ся, стрічáти ся; cesty sa ~ajú дорóгы спóюють ся; rieky sa ~ajú рікы зливáють ся

spájk//a -y *ž* пáйка; olovená ~ оловяна пáйка

spájkovac//í пайкóвый; ~ cín пайкóве óлово; ~ drôt пайковáчій дріт

spájkovačk//a -y *ž tech.* пáйка; elektrická ~ електрична пáйка

spájk//ovať -uje -ujú *nedok.* пайковáти

spájkový пайкóвый, на пайковáня; ~ materiál пайкóвый матеріáл

spak//ovať -uje -ujú *dok. ľud.* **1** (*zbaliť*) уложыти, позберáти, спаковáти; ~ si kufor спаковáти свій кýфер; ~oval si veci a

odišiel він позберáв свої рíчі і одыйшóв **2** (*zjesť*) змастити, зожéрти

spak//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. ľud.* (*zbaliť sa*) спаковáти ся, позберáти ся, уложыти ся

spakruky *prísl.* **1** вéрхня сторóна рýкы; ~ si utierať ústa утерáти ýста вéрхнёв сторóнов рýкы; ~ udrieť удáрити вéрхнёв сторóнов рýкы **2** *pren.* (*lajdácky*) хоцьяк, ледабыло, повéрхні; ~ urobená práca хоцьяк зробéна робóта

spálenin//a -y *ž* **1** попаленина; ~ prvého, druhého stupňa попаленина пéршого, дрýгого стýпіня **2** пригоренина *ж*; bolo cítiť ~u пáхло пригоренинов

spalic//ovať -uje -ujú *dok. koho* спаліцёвáти; збити пáліцёв, покáрати пáліцёв

spál//iť -i -ia *dok.* **1** спалити; ~ list спалити письмо; ~ mŕtvolu спалити мертвóго; ~ dedinu спалити валáл/селó; slnko ~ilo trávu сóлнце спалило травý; mráz ~ kvety мóроз спалив квіткы **2** (*popáliť*) спалити, попалити ~ si ruky na peci попалити рýкы на шпаргéті; ~ si chrbát (na slnku) попалити хырбéт (на сóлнці) **3** (*pripáliť*) перепечі, спалити; ~ koláče спалити колачі **4** (*prepáliť*) спалити, пропалити; ~ košeľu žehličkou спалити сорóчку біґляйзом; ~ motor спалити мóтор • ~ za sebou všetky mosty спалити за собóв вшыткы мóсты; mráz žihľavu nespáli [*prísl.*] мóроз коприву не спáлить

spáliteľn//ý спáлюючій, горючій; ~é látky горючі матеріáлы

spál//ňa -ne *ž* спáлня

spaln//ý *odb.*: ~é produkty спáлюючі продýкты; ~é teplo *chem. fyz.* теплотá спáлёваня, высша теплотá горíня ~é plyny плíны згóрёваня *áбо* спáлёваня

spaľovac//í *odb.* спáлюючій; ~ motor мóтор внутрíшнёго спáлёваня

spaľ//ovať -uje -ujú *nedok.* спáлёвати *aj pren.*; ~ mŕtvoly спáлёвати мертвых; ~ plyny спáлёвати плíны; láska ho ~uje *pren.* любóв спáлює ёгó

spaľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* спáлёвати ся

spamät//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** (*prísť k sebe, prebrať sa*) спамятáти ся; ~aj sa, kým nie je neskoro спамятáй ся, пóкы не пізно; ešte sa ani nespamätal a už... він і спамятáти ся не встиг як ... **2** (*znovu sa vzchopiť, nadobudnúť nové sily*) попрáвити ся, выздоровіти, прийти ку сóбі; ~ sa z porážky попрáвити ся по прéґрі; ~ sa zo zľaknutia попрáвити ся од настрашíня **3** (*rozpomenúť sa*) спамятáти ся, роспамятáти ся

spamäti *prísl.* наспáмять, з пáмяти; naučiť sa niečo ~ научíти ся даштó наспáмять; ~ recitovať báseň з пáмяти декламовáти стишóк, декламовáти наспáмять; ~ počítať раховáти в гóлові

span//ie -ia *s* спаня; na ~í в сні, в спáні; prejsť sa pred ~ím перéйти ся пéред спáнём; uložiť sa na ~ уложыти ся спáти, лячі спáти • sadnite si, aby ste nám ~ neodnesli; nemá ani ~ia, ani stani *hovor.* а) (*je nervózny*) ёмý не спить ся, не лежыть ся; б) (*je veľmi aktívny*) він не пóзнать áни спáня, áни одпочíнку; він не мать áни спáня, áни одпочíнку

spanil//ý *kniž.* чарýючій, прекрáсный; ~á deva прекрáсне дíвча

spánkov//ý *anat.* слыхóвый; ~á kosť слыхóва кість

spán//ok[1] -ku *m obyč. v mn. č.* **~ky** слыхы; trieť si ~y тéрти собі слыхы; priložiť revolver k ~ku приложыти ревóлвер ку слыху; krv mu udrela do ~kov кров удáрила ёмý до слых; prešedivené ~ky сивы *áбо* посивіты слыхы

spán//ok[2] -ku *m* спáнок, спаня; popoludňajší ~ пообíдній спáнок; pokojný ~ спокíйне спаня; zimný ~ зимный спáнок; hypnotický ~ гіпнотíчный спáнок; príroda sa prebúdza zo zimného ~ku прирóда пробýджує ся зо зимýшнёго спáнку; liečba ~kom лічíня спáнком; premohol ho ~ спáнок перемíг ёгó; má tuhý ~ він мать твердый спáнок;

uložiť sa na ~ лячі спáти • má zajačí ~ він мать заячій спáнок, він спить єдным óком; ide na mňa ~, ~ má obchádza мéне хылить на спáня; ~ mu sadá na viečka ëмý зліплюють ся óчі; spať ~kom spravodlivých а) (*dobre*) спáти спáнком прáведных; б) (*byť mŕtvy*) спáти вічным спáнком, спáти гробóвым спáнком; zaspať večným ~kom заспáти вічным спáнком

spánombohom *cit.* **1** (*pozdrav*) з бóгом, прощáй(те) **2** (*vyjadruje rezignáciu*) бог з ним; nech ide ~ най ідé, бог з ним, най ідé з бóгом **3** бóже хрань; не дай бóже; не дай бог; s tým sa tak stretnúť v noci, ~ бóже хрань стрітити ся з ним так в ночí; не дай бог стрітити ëгó в ночí **4** *expr.* (*preč*) гет; poberie sa radšej ~ він рáдше одыйде гет; choďte si ~! íдьте, хóдьте гет!

spanšten//ý *pejor.* спанщéный, попанíтый

spanšt//ieť -ie -ejú *dok. pejor.* спанщíти, попанщíти

spap//ať -á -ajú *dok. det.* спáпкати, зъïсти; ~aj polievočku спáпкай пóливку

spar//a -y *ž* духотá, дýшно, горичáва; je taká ~ , že sa nedá dýchať так дýшно, же дыхати не мож

spár//ať -a -ajú *dok.* **1** роспорóти; ~ sveter попустити свéдер **2** (*odpárať*) одпорóти

sparenin//a -y *ž* попаренина

spar//iť -í -ia *dok.* спáрити; запáрити; заварити; ~ čaj запáрити чай; ~ krmivo запáрити кормиво

spár//iť -i -ia *dok.* **1** споïти до пáры, спаровáти; ~ rukavice, topánky спаровáти рукавíцi, топáнкы; ~ tanečníkov спаровáти танцëристів **2** *koho* (*zvieratá*) споïти, припустити; ~ samicu so samcom припустити самíцю зо самцëм

spar//iť sa -í sa -ia sa *dok.* запáрити ся; seno sa ~ilo сíно спáрило ся *áбо* запрíло

spár//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** вытворити пáры, спаровáти ся, попаровáти ся **2** (*o zvieratách*) споïти ся, припустити ся

sparn//o[1] -a *s* горичáва

sparno[2] *vetná prísl.* дýшно, духотá, горячо

sparn//ý дýшный, горячій; ~ letný deň горячій лíтній день; ~é leto горяче лíто

spartakiád//a -y *ž* спартакіáда

sparťansk//ý спартáньскый; ~á výchova спартáньске выховáня

spartsk//ý *hist.* спартáньскый; ~é zákony спартáньскы закóны

spás//a -y *ž* спасíня; рáта, ратýнок; глéдати спасíня *áбо* спасíня в дачíм • čakať na niečo ako na ~u чéкати на даштó як на спасíня; Armáda ~y Армáда спасíня

spasen//ie *p.* **spása**

spas//iť -í -ia *dok.* спáсти, захранити, ратовáти; ~ od smrti спáсти *áбо* захранити од смéрти; ~ svoj život спáсти (свій) жывот; ~ ľudstvo спáсти людство

spas//iť sa -í sa -ia sa *dok.* спáсти ся, захранити ся, ратовáти ся; ~ sa útekom захранити ся бíгством

spasiteľ -a *m* спаситель, хранитель

spasiteľn//ý спасáючій, ратýючій, охраняючій, ослобóджуючій; ~á myšlienka спасáюча мысель; ~á viera *náb.* спасáюча вíра

spasiteľský *príd. k* **spasiteľ; ~**á úloha роль спасителя

spásny спасительскый

spásonosný *kniž.* спасительскый; ~ nápad спасительска ідéя

spásť spasie spasú *dok.* спáсти; dobytok ~ol trávu худóба спáсла травý

spastický *lek.* спазматічный, спастічный; ~ stav спастічне росположíня

spať spí spia *nedok.* спáти *aj pren.*; mesto spí мíсто спить; svedomie spí сóвість спить • ~ svoj večný sen спáти вічным спáнком; ~ spánkom spravodlivých спáти спáнком справодливых; ~ ako zabitý спáти як зáбитый *áбо* як мертвый; ~ ako dudok спáти як дéрево *áбо* сніп; ~ ako v oleji *al.* v mlieku спáти солóдко; спáти твердым спáнком *áбо* без зáдніх ніг; ~ ako zajac *al.* myš vo vreci спáти як заць *áбо* мыш в міху; лéгко будити ся; chodiť ~ so sliepkami іти спáти з кýрками; іти скóро спáти *áбо* íщі

за світла *або* за видна; ~ na vavrínoch спочівáти на лавринах; успокоїти ся з досягнýтыми(а) ýспіхами; čert nespí чорт не дримле *áбо* не спить; ked spí, ani jesť nepýta (*je dobrý*) коли спить, áни їсти не прóсить; він дóбрый, коли спить

spáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** спáти; ja ~am na tejto posteli я сплю на тій пóстели; nemôžem ~ я не мóжу спáти, мі не спить ся **2** *s kým hovor.* спáти • do neho chodí už lem duša ~ до нёго хóдить уж лем душá спáти, він зле вызерать, він цáлком зослабнýтый *áбо* вычерьпаный; kto ~a v peci, názda sa, že všetci [*prísl.*] чоловíк чáсто посýджує íншых пóдля сéбе

spav//ý мнóго спячій, люблячій поспáти, спáвый; ~é dieťa спáва дітина • ~á choroba спáва хвóрість

spazmatický спазматíчный

späť *prísl.* нáзад; ísť ~ а) іти нáзад; б) іти нáзад, вернýти ся, іти дозáду; ani krok ~ áни крок нáзад *áбо* дозáду; položiť ~ положыти нáзад, вернýти на свóє мíсце; vrátiť ~ niečo вернýти нáзад даштó; vziať ~ žalobu взяти нáзад обвиніня; cestou ~ по дорóзі нáзад; tam a ~ там і нáзад; до обидвох бóків

spätn//ý[1] повернéный, обернýтый, ретроспектíвный; ~ vplyv обернéный вплив; ~ pohyb обернýте рушáня; ~á prihrávka *šport.* передавáня лóпты нáзад; ~ chod motora обернýтый ход мóтора; ~ ventil обернýтый вéнтіл; ~é zrkadlo (*na aute*) глядилча на зáдній выгляд; ~ náraz обернýтый нáраз; ~á väzba *radiotel.* обернýте споїня; ~á platnosť *práv.* повéрнена сила; so ~ým dátumom з ретроспектíвным дáтумом

spätný[2]; stoj ~ *správ.* **stoj spojný** стояня з пятами при сóбі

spät//ý **1** (*zopnutý*) застегнéный, закапчáный; споєный; ~é ruky споєны рýкы **2** споєный, звязáный; úzko ~ s niečím тісно споєный з дачíм; ~ so životom тісно звязáный з жывóтом

speaker [spíker] -a *m* спíкер

spečat//iť -í -ia *dok.* потвердити, досвíдчіти; ~ svoj sľub prísahou потвердити свóє обіцяня присягов • jeho osud je ~ený ёгó óсуд рішéный

spektráln//y спектрáлный; ~e farby спектрáлны фáрбы; ~a analýza, ~ rozbor спектрáлный анáліз

spektograf -u *m fyz.* спектоґрáф

spektograf//ia -ie *ž fyz.* спектоґрáфія

spektromet//er -ra *m fyz.* спектромéтер

spektrometr//ia -ie *ž fyz.* спектромéтрія

spektroskop -u *m fyz.* спектроскóп

spektroskop//ia -ie *ž fyz.* спектроскóпія

spektr//um -a *s* спéктор *м*; slnečné ~ солнéчный спéктор; farby ~a фáрбы спéктра

speleológ -a *m* спелеóлоґ

speleológ//ia -ie *ž* спелеолóґія

speňaž//iť -í -ia *dok.* спіняжыти, обернýти на пінязі; ~ tovar продати товáр; ~ svoje vedomosti продати свóї зnаня

spenen//ý спінéный, спінившый ся, покрытый пінóв; ~é more спінéне мóре; ~é víno, pivo спінéне винó, пиво; so ~ými ústami зо спінéными(а) ґáмбами, з пінóв на ýстах; ~ kôň змышéный кінь

spen//iť -í -ia *dok.* спінити

spen//iť sa -í sa -ia sa *dok.* спінити ся, покрыти ся пінóв; pivo sa ~ilo пиво спінило ся; rieka sa ~ila рікá спінила ся • krv sa mu ~ila кров у нёго скыпíла; в нім озвáла ся злость

speren//ý перистый; ~é listy *bot.* перисте листя

sperl//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*o slzách ap.*) выступити (*во фóрмі квáпок*); pot sa mu ~il na čele ёмý на челí выступили квáпкы пóту **2** покрыти ся (*квáпками пóту*), заблискати (*од слыз*); oči sa ~ili slzami ёмý óчі заблискали ся слызáми, на óчі ёмý навернýли ся слызы

sperm//a -y *ž biol.* спéрма

sperm//ia -ie *ž*, **sperm//ium** -ia *s biol.* спéрмія, сперматозóід

spestr//iť -í -ia *dok.* спестрити; обогатити, ожывити; ~í a obohatí život i druhým спе́стрить і обога́тить жывот і дру́гым

spešnin//a -y *ž pošt.* скóре доручі́ня; *žel.* бага́ж, одосла́на на скóру перепра́ву

spešninov//ý *príd. k* **spešnina; ~** vozeň баґа́жный ваґóн (*при влаку*); ~ list накладóве письмо (на баґа́ж, послáну пасажі́рьсков скóростёв)

spešn//ý скóрый, нáглый, понагляючій ся; ~ tovar нáглый товáр; ~á zasielka скóре одослáня (*пóштов і т. п.*)

spev -u *m* **1** спів, співáня; dievčenský ~ дівóчій спів; vtáči ~ спів птáшат; po izbách sa ozýval ~ по хыжах *áбо* ізбах озывáв ся спів; ~ motorov *pren.* спів мóторів; pochodovať so ~om машировáти зо співом; chodiť na ~ ходити на спів, брáти урóкы співу **2** *lit.* співанка, пісня • nebolo mu do ~ u ёмý было не до співáня *áбо* не до співанок

spevácko-tanečný співáцько-танцёвáльный; ~ súbor ансáмбель пісні і тáнцю

speváck//y співáцькый; ~a súťaž перемагáня в співі, співáцькы перемагáня; ~ zbor хор; ~ krúžok хорóвый кружóк

spevák -a *m* **1** (*mn. č.* ~ci) співáк; operný ~ óперный співáк; koncertný ~ концéртный співáк; jarmočný ~ ярмарковый співáк; potulný ~ путýючій співáк **2** (*mn. č.* ~ky) *zool.* співáючі птáшата, птáхы

spevav//ý співáвый; ~ národ співáвый нарóд; ~ hlas співáвый гóлос; ~é vtáky *zool.* співáвы птáхы

spevn//ieť -ie -ejú *dok.* спевнити, зосилнити, зміцнити; ~ stenu, hrádzu спевнити стінý, нáсып; ~ cestu спевнити дорóгу; ~ obranu зосилнити оборóну; ~ normu звышыти нóрму; ~ si svalstvo telocvikom зосилнити (собі) мýскулы фізкултýров

spevn//ý **1** співáючій; ~ співáючій нарóд **2** співáючій, наспівáный; ~ hlas співáючій гóлос; ~é verše співáючі *áбо* наспівáны стихы; ~ melódia співýча мелóдія; **3** вокáлный; ~é číslo вокáлный нóмер

spevoherný óперный; ~ súbor óперный ансáмбель

spevohr//a -y *ž* óпера

spevokol -u *m* хор

spiačky *prísl.* спячкы, по-спячкы, в сні

spiatky *prísl.* нáзад; vrátiť sa ~ вернýти ся нáзад; cesta ~ дорóга нáзад

spiatočníck//y реакці́йный, реґресі́вный, ретроґрáдный, контрареволуці́йный; ~ človek реакціонáрь, непроґресі́вный чолові́к; ~a ideológia реакці́йна ідеолóґія

spiatočníctv//o -a *s* реакці́йность *ж*, реáкція, ретроґрáдство

spiatočník -a *m* реакціонáрь, ретроґрáд

spiatočn//ý вернýтый, вернéный; ~a cesta дорóга нáзад, вернýти ся; ~á adresa адрéса посылáтеля; ~ lístok лі́сток там і нáзад; ~á rýchlosť *tech.* ход до зáду

spic//a -e *ž* шпі́ца

spiecť spečie spečú *dok.* **1** (*spotrebovať*) упечі́, выпечі; ~ všetku múku выпечі вшытку мукý **2** (*spolu*) спечі́, запечі́ (*довєдна*)

spiecť sa spečie sa spečú sa *dok.* **1** упечі́ ся, смáжыти ся; mäso sa upieklo мясо упеклó ся **2** (*dophromady*) спечі́ ся

spier//ať sa[1] -a sa -ajú sa *nedok. hovor.* (*protiviť*) протівити ся, вспepáти ся

spier//ať sa[2] -a sa -ajú sa *nedok.* (*o látke*) збі́гнути ся, спрáти ся, зрáйбати ся (*од прáня*)

spieť speje spejú *nedok. kniž.* (*smerovať*) іти, крачáти, спі́ти, підходити, приближовати ся *к чóму*; ~ k cieľu приближовати ся к ці́лю; ~ k lepšiemu спі́ти *áбо* крачáти к лі́пшому, злі́пшовати ся; práca speje ku koncu робóта ідé *áбо* приближує ся *áбо* підхóдить ку кі́нцю; kam to všetko speje? к чóму *áбо* де вшытко тотó вéде?

spievajúci, spievajúcky *prísl. hovor.* заспі́вуючі, зо спі́ванков; ísť ~ cez les іти зо спі́ванков чéрез ліс; іти, заспі́вуючі лі́сом

spiev//ať -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* співáти; ~ pieseň співáти спі́ванку *áбо*

пісню; ~ si pri práci співáти при робóті; falošne ~ фалóшні співáти; ~ z nôt співáти пóдля нот; ~ sólo співáти сóло; ~ dvojhlasne співáти двоголóсні; ~ druhý hlas співáти дрýгым гóлосом; more, stroj ~a *pren.* мóре, машына спíвать; ~ v Národnom divadle співáти в Націонáлнім *áбo* Нарóднім теáтрі; vtáci ~ajú птáхы співáють; kohút ~a когýт спíвать; vietor ~a вітор спíвать **2** *hovor.* (*spievavo hovoriť*) співáти; співáво говорити • ~ ódy na niekoho співáти óды *áбo* діфірáмбы на дакóго; (počkaj) ešte budeš inak *al.* inú pesničku ~ почéкай, ты íщі заспíваш íншак *áбo* інáкшу спíвану; čí chlieb ješ, toho pieseň ~aj [*prísl.*] чій хліб їш, тóго і спíванку співáй; keď vtáčka lapajú, pekne mu ~ajú [*prísl.*] кідь чоловíка потребýють, ёмý слюбують гóры-дóлы

spiež[1] -e *ž* брóнза *ж* • smiech ako spiež сміх як дзвінóк, дзвінкый сміх

spiež[2] -a *m* дзвінóк

spiežov//ec -ca *m* бронзóвый дзвінóк

spiežový бронзóвый; ~ zvonec бронзóвый дзвінóк

spíj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *čím a bezpredm.* спивáти ся; ~ sa vínom спивáти ся винóм; ~ sa od radosti, od žiaľu спивáти ся од рáдости, з жáлю **2** *pren. čím* (*opájať sa*) пяніти од чóго; ~ sa úspechom пяніти од ýспіху, опивáти ся своїм ýспіхом

spíl//iť -i -ia *dok.* спилити, зрізати (*пилов*)

spil//ovať -uje -ujú *dok.* (*obrúsiť pilníkom*) опилниковáти

spiľ//ovať -uje -ujú *nedok.* спилёвати, зрізати, зрізовати (*пилов*)

spínac//í **1** спою́ючій, спинáючій; ~ia reťaz спою́ючій ланц **2** *tech.* ~ie hodiny електричны гóдины

spínač -a *m tech.* выпинáч; hlavný ~ термостáт; ~ prúdu выпинáч електрикы

spinálny *anat.* хырбтіцёвый; ~ miecha хырбтіцёвый шпік

spín//ať -a -ajú *nedok.* **1** спóёвати, припóёвати; спéвнёвати; ~ vozne спóёвати ваґóны; ~ prackou **2** зошпендликовáти (*довєдна*); спóёвати довєдна; спóёвати шпéндликом • ~ ruky а) (*pri motlitbe, na znak prosby*) молитвенно складáти рýкы; б) (*ako výraz zúfalstva*) залáмовати рýкы; в) *ku komu, k čomu, po kom, po čom* піднимáти рýкы *ку кóму, к чóму*; ~ ruky k nebu піднимáти рýкы к нéбу

spín//ať sa[1] -a sa -ajú sa *nedok.* спóёвати ся, спéвнёвати ся

spín//ať sa[2] -a sa -ajú sa *nedok. hovor.* **1** kone sa ~ali кóні ставáли на зáдні нóгы, кóні спинáли ся; voda sa ~ala вóда вздувáла ся **2** (*spierať sa*) протівити ся

spinet -u *m hud.* спінéт

spink//a -y *ž* спóнка, спóна

spink//ať -á -ajú *nedok.* (*o deťoch*) *expr.* спáти; hajaj, ~aj, moje dieťa гаяй, спинкай, моє дітя; гáю, гáю, мóє дітя

spirituál -u *m* шпірітуáл, реліґíйна спíванка (*америцькых нéґрів*)

spis -u *m* **1** урядный пáперь; úradný ~ офіціáлный *áбo* урядный лист; nevybavené ~y невыбавене папíря; vybavovať ~y выбáвлёвати урядне папíря obžalovací ~ *práv.* обвинюючій лист **2** *obyč. v mn. č.* **~y** твóрчість; básnické ~y поетíчна твóрчість, стихы; zobrané ~y выбраны твóры

spísať spíše spíšu *dok.* **1** (*urobiť súpis*) склáсти списóк *áбo* óпис, переписáти; ~ inventár склáсти óпис інвентаря; ~ dobytok списáти худóбу **2** склáсти, написáти; ~ protokol *al.* zápisnicu написáти протокóл **3** *zastar.* (*byť autorom*) написáти, вытворити

spisb//a -y *ž* літератýра; vedecká ~ наýчна літератýра; umelecká ~ худóжня літератýра, белетрíстіка

spísk//ať -a -ajú *dok. hovor. expr.* зосновáти, спискати; to všetko on ~al тотó вшытко він зосновáв *áбo* спискав; тотó ёгó рук діло

spis//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*robiť súpis*) складáти список *áбo* óпис, переписовати **2** складáти, писáти; ~ protokol зложыти

протоко́л **3** *zastar.* (*byť autorom*) писа́ти, творити

spisovateľ -a *m* писа́тель *м*; Zväz slovenských ~ov Союз слова́цькых писа́телів

spisovateľsk//ý писа́тельскый; ~á činnosť діялність *або* робо́та писа́теля; ~ talent та́лент писа́теля, писа́тельскый та́лент

spisov//ňa -ne *ž* реґістрату́ра, архів

spisovn//ý літерату́рный; ~ jazyk літерату́рный язык; ~á norma но́рма літерату́рного языка́; ~á výslovnosť літерату́рна высло́вность

spisový *príd. k* **spis 1:** ~ materiál урядный матеріа́л

spiš: ísť do ~a *hovor. žart.* положыти ся спа́ти, піти спа́ти

spiš//ťať -tí -tia *dok.* спискати

spiť sa spije sa spijú sa *dok.* напити ся, спити ся; ~ sa od radosti, žiaľu напити ся од ра́дости, з жа́лю • ~ sa do nemoty *al.* na mol напити ся до німо́ты, на мол; ~ sa na obraz boží спити ся на о́браз бо́жый

spitý *kniž.* пяный, напитый; ~ človek пяный чоловік; je ~ він опитый • ~ na mol *al.* ako snop *hovor. expr.* пяный на мол *або* як сніп

splác//ať -a -ajú *nedok.* спла́човати, верта́ти (довг)

splách//nuť -ne -nu *dok.* **1** змыти, споло́кати; ~ mydlo z rúk змыти *або* споло́кати мыдло́ з рук **2** споло́кати, прополо́кати; ~ si vlasy споло́кати собі во́лосы; ~ si ústa прополо́кати собі у́ста • ~ si hrdlo дати собі по́гарик

splachovac//í споло́куючій, змывный; ~ záchod споло́куючій за́ход, тоале́та, WC

splachovač -a *m* споло́куючій когу́тик

splach//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** споло́ковати, змыва́ти **2** споло́ковати, прополо́ковати, ополо́ковати

spláknuť *p.* **spláchnuť**

splanír//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* вырівнати, зарівна́ти, зробити рівным, сплані́рова́ти

spľas//núť[1] -ne -nú *dok.* спляснути, зменшыти ся; brucho mu ~lo він схуднув; bublina ~la бублина сплясла *або* зменшыла ся

spľas//núť[2] -ne -nú *dok.* пле́скнути; ~ rukami пле́скнути рука́ми

splašen//ý **1** сполоша́ный, настра́шеный, перестра́шеный; ~é stádo сполоша́не *або* настра́шене ста́до **2** (*preľaknutý*) перестра́шеный

splaš//iť -í -ia *dok.* **1** сполоша́ти, настра́шыти; ~ kone сполоша́ти ко́ні; ~ vtákov сполоша́ти пта́хы **2** *expr.* переполоша́ти, перестра́шыти; ~ celú dedinu перестра́шыти цілый вала́л **3** *hovor. expr.* (*zohnať*) задова́жыти, на́йти, позганяти, роздобыти; kde si to ~il? де ты тото́ роздобыв?

splaš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*o zvieratách*) сполоша́ти ся, настра́шыти ся **2** (*o ľuďoch*) переполоша́ти ся, выстрашыти ся

splašk//y -ov *m pomn.* помиї *pomn.*

splat//iť -í -ia *dok.* сплатити, выплатити, вырівнати довг; ~ dlžobu сплатити довг

splátk//a -y *ž* спла́тка; splácať v mesačných ~ach спла́човати в місячных спла́тках; kúpiť, predať na ~y купити, продати на спла́ткы

splátkov//ý *príd. k* **splátka;** ~ úver сплатко́вый довг *або* борґ

splatnos//ť -ti *ž* час спла́тности *або* плачіня; deň ~ti zmenky день спла́тности ве́кселя

splatn//ý підліга́ючій к сплачі́ню; ~ šek шек, ма́ючій быти выплаченый; zmenka je ~á zajtra ве́ксель мать быти выплаченый за́втра

splav -u *m* (*splavovanie*) сплавляня, спуща́ня; ~ dreva сплавляня де́рева

splavn//ý спла́вный; ~é rieky спла́вны рікы

splav//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** змыва́ти **2** (*drevo*) сплавляти

splesnený заплесні́тый, покрытый плі́снёв; ~ chlieb заплесні́тый хліб

splesn//ieť -ie -ejú, **splesniv//ieť** -ie -ejú *dok.* сплесні́ти, заплеснівіти, покрыти ся плі́снёв

sple//ť -ti *ž* **1** сплетіня; ~ konárov сплетіня конарів **2** *anat.* pľúcna ~ плюцне сплетіня; brušná ~ сólнечне сплетіня; aortálna ~ аортáлне сплетіня; ramenná ~ плечóве сплетіня **3** (*neusporiadané množstvo*) путанина, сплетіня; ~ ciest, ulíc путанина доріг, ýліць; ~ vrások, žiliek сіть морщінок, жылок

splet//ať -á -ajú *nedok.* сплітáти, заплітáти; ~ vlasy do vrkočov заплітáти вóлосы до кóсы

splet//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* сплітáти ся, заплітáти ся

spletenin//a -y *ž* сплетіня, мотанина

spletit//ý **1** сплетéный, переплітáючій ся; ~é uličky переплітáючі ся ýлічкы **2** *pren.* замотáный, складный; ~á situácia замотáна сітуáція; ~ problém складный прóблем *áбо* вопрóс

spliask//ať -a -ajú *dok. koho expr.* сфляскати, выфляскати (по папýлі), збити, набити *кóго*

spliesť[1] spletie spletú *dok.* сплéсти, заплéсти; ~ dovedná dva vrkoče сплéсти дві кóсы довєдна; ~ vlasy do vrkoča заплéсти кóсу, заплéсти вóлосы *áбо* вóлося до кóсы; ~ všetko prútie переплéсти *áбо* сплéсти прýты; *expr. často pejor.* koho s kým сплéсти кóго з кым

spliesť[2] spletie spletú *dok.* **1** *koho* (*pomýliť*) змылити, помылити, помотáти, поплéсти **2** *čo* спýтати, перепýтати; ~ adresy перепýтати адрéсы

spliesť sa[1] spletie sa spletú sa *dok.* сплéсти ся, поплéсти ся

spliesť sa[2] spletie sa spletú sa *dok.* (*pomýliť sa*) змылити ся, поплéсти ся, замотáти ся

spliesť si spletie si spletú si **1** *čo* змылити, поплéсти (собі); ~ si dátum змылити собі дáтум; ~ si cesty поплéсти (собі) дорóгы; ~ si adresy перепýтати (собі) адрéсы **2** *koho s kým, čo s čím* змылити, спýтати, óмылом замінити; ~ si otca so synom спýтати отця зо сыном, прияти отця за сына

spln -u *m* (*fáza mesiaca*) пóвный місяць; mesiac je v ~e тепéрь пóвный місяць

splň//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* спóвнёвати, выпóвнёвати, здійснёвати **2** *čo* успокóёвати *што*; ~ požiadavky успокóёвати потрéбности

spln//iť -í -ia *dok.* выповнити, сповнити; ~ plán, normu выповнити план, нóрму; ~ kontingent выповнити контінґéнт; ~ prísahu, sľub выповнити присягу, обіцяня; ~ slovo дотримати слóво; ~ žiadosť, prosbu выповнити пожáдованя, прóсьбу; ~ úlohu сповнити задáчу; ~ očakávanie выповнити очéкованя; ~ svoje poslanie, účel выповнити свóю місію, задáчу

spln//iť sa -í sa -ia sa *dok.* выповнити ся, сповнити ся, здійснити ся; túžby sa ~ili желáня здійснили ся; nádeje sa ~ili надії сповнили ся; želanie sa ti ~ilo желáня тобі сповнило ся; predpoveď sa ~ila предповідáня сповнило ся

splniteľn//ý выповнюючій, здійснюючій; ~á úloha выповнююча задáча

spnomocnen//ec -ca *m* уповномóченый, повіреный

splnomocnen//ie -ia *s* повіреность, повномóчность; dať niekomu ~ дати повіреность дакóму

spnomocn//iť -í -ia *dok. koho* сповномочіти *кóго*, дати повномóчность *кóму*; повірити *кóго*

splnomocniteľ -a *m* сповномóчуючій, повірюючій *м*

splnomocň//ovať -uje -ujú *nedok. koho* сповномóчовати *кóго*, давáти повномóчность *кóму*, повірёвати, давáти повіреность *кóму*

splňovať *p.* **splňať**

splodin//a -y *ž* продýкт; plynné ~ horenia плінóвы продýкты згóрёваня

splod//iť -í -ia *dok.* **1** сплодити; привéсти на світ; породити; ~ dieťa привéсти на світ дітину **2** *pren.* порóдити; ~ nenávisť порóдити нéнавість

sploštený сплющéный, спляснутый; Zem má guľovitý, trochu ~ tvar Зéмля мать ґулёвиту, трошéчкы спляснýту фóрму; ~á lebka сплющéный *áбо* спляснутый чéреп

splošt//iť -í -ia *dok.* спляснути; ~ guľu спляснути кýлю

splynovací *tech.* карбураторный; ~ motor карбураторный мóтор

splynovač -a *m tech.* карбурáтор, плінофікáтор

splyn//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** плінофіковáти; ~ uhlie плінофіковáти ýгля **2** (*usmrcovať plynom*) усмéрчовати, забивáти/зáбити плíном, отравляти/отровити плíном (*в плінóвых комóрах і т. п.*)

sply//núť -nie -nú *dok.* зляти, споїти, сплинути; farby, zvuky ~nuli фáрбы, звýкы зляли ся; ~ s domácim obyvateľstvom сплинути з корінными(а) жытелями; pery ~nuli v bozku ґáмбы злили ся *áбо* споїли ся в поцілýнку

splýv//ať -a -ajú *nedok.* **1** зливáти ся; v jeden celok зливáти ся до єдного цілóго **2** (*voľne padať*) спáдовати, звíшовати; plášť jej ~al z pliec плащ спáдовав з єй плеч; vlasy jej ~ali po tvári вóлосы пáдали по єй твáри **3** *šport.* (*na vode*) лежáти на вóді

splývav//ý **1** зливáючій ся, спливáвый; ~á reč спливáва реч; ~á výslovnosť *lingv.* спливáва высловность; ~ intonácia спливáва інтонáція **2** звíшуючій, спадáючій; ~é šaty звíшуючі шмáты

spočiatku *prísl.* зо зачáтку, на зачáток, спéршатку

spoči//núť -nie -nú *dok.* **1** (*ocitnúť sa*) очутити ся; jeho ruka ~nula jej na pleci ёгó рукá очутила ся на єй плéчі **2** (*o zraku*) заставити ся; ~ pohľadom na niekom заставити ся пóглядом *áбо* призастáвити свій зрак на дакім; jeho zrak ~nul na dverách ёгó óчі застáвили ся на двéрях

spočít//ať -a -ajú *dok.* **1** *mat.* *čo* зложыти; ~ dve a päť зложыти два і пять **2** *koho, čo* зраховáти, пораховáти, перераховáти; ~ peniaze зраховáти пінязі; ~ žiakov зраховáти *áбо* перераховáти учеників; ~ výdavky зраховáти выдавкы • to by sa dalo na jednej ruke *al.* prstoch jednej ruky ~ тотó на пáлцях єднóй рýкы мож было бы перераховáти; ~ niekomu rebrá перераховáти дакóму рéбра; rebrá by si mu mohol ~ ёмý вшыткы рéбра мож зраховáти; jeho dni sú už ~ané ёгó дні уж зраховáны

spočítav//ať -a -ajú, **spočít//ovať** -uje -ujú *nedok.* **1** *mat.* додавáти, складáти **2** (*určovať počet*) зраховáти, зрахóвовати, перерахóвовати; ~ pokladničnú hotovosť зраховáти касóву готóвость

spočív//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*ležať*) лежáти,быти, находити ся; celá váha tela ~ala na jednej nohe цілá *áбо* вшытка вáга тíла находила ся на єдній нóзі; na ňom ~a všetka zodpovednosť на нім лежыть вшытка одповідность; v jeho rukách ~a náš osud наш óсуд (нахóдить ся) в ёгó рукáх; ~ niekomu v náručí быти в дачíїх обятях **2** (*o pohľade*) застáвити ся; oči všetkých ~ali na ňom пóгляды вшыткых застáвили ся на нім **3** (*byť*) быти, являти ся, в чім причíна; v čom ~a príčina? в чім причíна?; problém ~a v tom, že ... причíна в тім, же ...; v čom ~a moja úloha? в чім мóя задáча? **4** (*odpočívať*) одпочівáти, оддыховати **5** (*byť pochovaný*) одпочівáти, лежáти, поховáти; tu ~a jeho telo ту одпочíвать ёгó тíло, ту він лежыть *áбо* похoвáный • ~ na vavrínoch одпочівáти на лáврах

spod *predl. s 2. p.* спід *чóго*; vytiahnuť ~ lavice вытягнути спід лáвкы; vymaniť sa ~ niečieho vplyvu вырвати *áбо* вытягнути спід впливу дакóго; ľudia ~ Tatier люди спід Тáтер

spodin//a -y *ž* **1** спід, спíдня часть; спíдня вéрства; ~ mozgu *anat.* оснóва мóзґу **2** (*usadenina*) усаденина **3** *pren.* дно; mestská ~ дно міста; ~ ľudstva дно óбщности

spód//ium -ia *s chem.* кістяный ýголь

spodkom *prísl.* **1** спóдом, чéрез дно, по дні; voda odtekala ~ вóда одтікáла спóдом *áбо* чéрез дно *áбо* по дні **2** спóдом, нижнёв дорóгов; poďme ~ (*spodnou cestou*) пóдьме спíднёв *áбо* нижнёв дорóгов

spodk//y -ov *m pomn.* ґáчі; тренíркы *pomn.*

spodnic//a -e *ž*, **spodničk//a** -y *ž* ґомбінáчка, *ľud.* пóділок, тіснóха

spodn//ý 1 спíдній; ~á strana спíдня сторóна; ~á pera спíдня ґáмба; ~á hranica спíдня граніця; ~ register *hud.* спíдній реґíстер; ~ úder *šport.* ýдер ниже пáсу, ýдер під пас; ~á voda спíдня вóда **2** (*o bielizni*) спíдній, натíльный; ~á bielizeň спíдня білізнá; ~á sukňa ґомбінáчка, тіснóха; ~é nohavice ґáчі, тренíркы • ~ tón підтéкст

spodoben//ie -ia *s lingv.* сподобовáня, асімілáція; ~ podľa znelosti асімілáція *áбо* сподобовáня по дзвíнкости

spodob//iť -í -ia *dok.*, **spodobn//iť** -í -ia *dok.* наподобнити; (*farbami, slovom*) змалёвáти, намалёвáти

spodob//iť sa -í sa -ia sa, **spodobn//iť sa** –í sa -ia sa *dok.* **1** *lingv.* сподобити ся, асімілoвáти ся *nedok. dok.* **2** *biol.* асімілoвáти ся *nedok. dok.*

spodobovan//ie -ia *s* **1** *lingv.* сподóбованя, асімілáція **2** *biol.* асімілáція

spodob//ovať -uje -ujú *nedok.* наподóбнёвати; (*farbami, slovom*) малёвáти

spodob//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *lingv.* сподóбовати ся, асімілoвáти ся *nedok. dok.* **2** *biol.* асімілoвáти ся *nedok. dok.*

spodok -ku *m* **1** спід, спíдня часть, спíдня сторóна; ~ domu спíдня часть дóму; od ~ku až do vrchu зо спóду аж до вéрьху; ~ hradskej *stav.* спíдня часть дорóгы **2** (*na nádobe*) дно hrniec na ~ku tečie дно кайстрóны течé, гóрнець зо спóду течé; hrniec má deravý ~ кайстрóна мать дíраве дно **3** (*usadenina*) усаденина; ~ kávy усаденина кáвы

spodstatnen//ý *gram.* субстантівóваный; ~é prídavné meno субстантівóваный придáвник

spohodln//ieť -ie -ejú *dok.* злінивíти

spochab//ieť sa -ie sa -ejú sa *dok. expr.* поблазнити ся, зблазнити ся, зыйти з розýму, стратити розýм

spoj -a *m* **1** *odb.* споїня, спóёваня; nitovaný ~ нітовáне спóёваня; zváraný ~ звáрёване спóёваня; nervový ~ нервóва сíтка **2** *obyč. v mn. č.* **~e** споїня; cestné ~e сіть дорíг; letecké ~e воздýшна сіть; dopravné ~e трáнспортна сіть **3** споїня; nočný ~ нóчне споїня; spoj č. **5** споїня № 5

spojár -a *m voj. hovor.* споярь

spoj//e -ov *m pomn.* спóї *pomn.*; Ústredná správa ~ov Центрáлне правлíня спóїв; pracovníci ~ov робíтникы спóїв

spojen//ec -ca *m* союзник; vojenský ~ союзник во вóйні, воєньскый союзник; Spojenci *hist.* союзникы (*в пéршій світóвій вóйні країны Антáнты; в дрýгій світóвій вóйні країны, воюючі прóтів фашізму*)

spojeneck//ý союзный, союзницькый; ~á zmluva договóр о союзі; ~é vojská союзны вóйска; ~é štáty союзны держáвы

spojenectv//o -a *s* союз; uzavrieť ~ заключíти союз

spojen//ie -ia *s* **1** споїня, мíцно споїти; ~ častí v celok споїня частéй довєдна *áбо* до цíлого; ~ vagónov споїня ваґóнів; kĺbové ~ клубóве споїня; miesto ~ia мíсце споїня; pohlavné ~ *biol.* інтíмні общáти ся *áбо* споїти ся, полóвый акт **2** (*miesto*) споїня **3** (*zlúčenie*) споїня; ~ teórie s praxou споїня теóрії з прáктіков **4** (слово)споїня; ~ hlások споїня звýків; slovné ~ словоспоїня, споїня слів **5** *el. tech.* контáкт; krátke ~ кýрте споїня **6** (*styk, kontakt*) telefonické ~ споїня по телефóні; dostať ~ споїти ся (*по телефóні*); byť v priamom ~í s niekým мáти прямый контáк з дакым; prerušiť ~ s niekým перерýшыти споїня з дакым; nadviazať ~ s niekým надвязáти контáкт *áбо* споїня з дакым; ~ s vonkajším svetom

bolo prerušené споїня з навколишнім світом было перерване; **7** споїня; vlakové ~ желізнодорожне *або* влакове споїня; letecké ~ воздушне споїня; priame ~ пряме *або* без пересіданя споїня **8** (*súvislosť*) споїня; v ~í s tým.... в споїні з тым ...

spojený 1 (*zlúčený*) споєный; ~é územie споєна теріторія; ~é nádoby *fyz.* споєны надобы; Spojené štáty *hovor.* Споєны штаты; Spojené kráľovstvo *hovor.* Споєне кралёвство; Organizácia Spojených národov Орґанізація споєных народів **2** (*spoločný*) совмістный, общій; ~útok совмістна атака; ~ými silami споєный общіми силами **3** (*súvisiaci*) споєный; výdavky s tým ~é выдавкы з тым споєны; to je ~é s nebezpečenstvom тото споєне з небеспеков **4** *s kým* споєный, підтримуючій споїня

spoj//iť -í -a *dok.* **1** споїти, дати довєдна, припоїти; ~ drôty споїти дроты; ~ brvná skobami спевнити дерово скобами; ~ vagóny споїти ваґоны **2** споїти, зложыти, поскладати, присунути; ~ stoly споїти *або* присунути столы; ~ nôžky kružidla споїти ножкы кружытка *або* ціркуля **3** (*zlúčiť*) споїти, обєдинити; ~ majetky споїти маєткы; ~ sily обєдинити силы **4** (*kombinovať*) споїти, скомбіновати; ~ príjemné s užitočným споїти приємне з желаным; ~ teóriu s praxou споїти теорію з практіков; ~ slová do vety споїти слова до речіня **5** (*nadviazať spojenie*) споїти; ~ rieky prieplavom споїти рікы каналом; ~te ma s riaditeľom (*telefonicky*) спойте мене з діректором; ~ svoj osud s osudom niekoho спойте свій осуд з осудом дакого; ~il nás spoločný cieľ нас споїла общa ціль

spoj//iť sa -í sa -a sa *dok.* **1** споїти ся, дати ся довєдна, припоїти ся, сплинути **2** споїти ся, обєдинити ся; proletári všetkých krajín, ~te sa! пролетарі вшыткых країн, спойте ся! **3** (*nadviazať spojenie*) споїти ся; ~ sa telefonocky споїти ся по телефоні; ~ sa so zahraničím надвязати контакт зо заграніцёв **4** (*splynúť*) споїти ся, злити ся; rieky sa ~ili рікы споїли ся *або* злили ся; ich pery sa ~ili їх ґамбы злили ся в поцілунку

spojiv//ka, spojov//ka -ky *ž anat.* оболонка (*на очній міґалніці і на очній ґулі*); zápal ~iek *lek.* запаліня оболонкы

spojiv//o -a *s* **1** споїня *ж*; citové ~ емоціоналне споїня **2** спонююча річовина **3** *anat.* спонючій матеріал

spojivov//ý: ~é tkanivo *anat.* спонючій матеріал

spojk//a -y *ž* **1** *tech.* обїмка; споїня, спойка; objímková *al.* rúrková ~ руркова обїмка; kĺbová ~ клубова обїмка; koľajnicová ~ коляйніцёве спойованя **2** *tech.* (*v automobile*) спойка; suchá ~ суха спойка **3** *voj.* (*človek*) спойка; robiť ~u робити спойку **4** *šport.* спойка, середній нападаючій **5** *gram.* злучник; priraďovacia, podraďovacia ~ прирядный *або* паратактічный, підрядный *або* гіпотактічный злучник

spojkov//ý 1 *tech. príd. k* **spojka 2; ~** pedál спойкова педала **2** *gram.* злучниковый; **~**á veta злучникове речіня

spojnic//a -e *ž* **1** *geom.* спонюча пряма **2** *tech.* спойка, спойовач; ~ koľajníc спойка коляйніць

spojný: stoj ~ *tel.* основна позіція стояня (*шпічкы довєдна*)

spojovac//í 1 спонючій, спойка; ~ článok спонюче огнивко; ~ia chodba спонюча ходба; ~ia morféma *lingv.* спонюча морфема **2** спойка; ~ dôstojník спойовый офіцер; ~ia služba спойка, спойова служба

spojovať *p.* **spájať**

spojovateľ -a *m* телефоніста (*на комунікаторі*)

spojovka *p.* **spojivka**

spojovník -a *m* дефіс

spokojný 1 спокійный; ~ život спокійный жывот **2** *s čím* спокійный *чім*; ~ s výsledkom спокійный з резултатом

spoľahliv//ý 1 сполягливый, надійный; ~ človek сполягливый *або* надійный чоловік; politicky ~ політічно сполягливый; dostať

sa do ~ých rúk попасти до сполягливых рук **2** достовірный, надійный, сполягливый; ~é informácie достовірны інформації, сполягливы інформації; ~ prameň надійне жрідло

spoľah//núť sa -ne sa -nú sa *dok. na koho, čo* сполягнути ся, надіяти ся, положыти ся; ~ sa na náhodu сполягнути ся на пригоду; na mňa sa môžeš ~ на мене можеш положыти ся *або* сполягнути ся; už som sľúbil, môžeš sa ~ я же обіцяв, ты можеш быти спокійный; ~ní sa! не бій ся!, будь спокійный!

spoľahnut//ie -ia *s*: na neho niet ~ia на нёго не мож сполягнути ся, він несполягливый *або* ненадійный чоловік

spolč//iť sa í sa -ia sa *dok.* **1** споїти ся; ~ili sa proti mne они споїли ся *або* зговорили ся протів мене **2** *s kým* (*dať sa do spolku*) споїти ся, вступити до бісіды

spolčovac//í *práv.*: ~ia sloboda слобода сходжінь, мітінґів, улічных демонштрацій; ~ie právo право орґанізовати кружкы, спо́лкы

spolč//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. s kým* (*dávať sa do spolku*) споєвати ся, обєднёвати ся, здружовати ся, давати ся довєдна

spolieh//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. na koho, čo* сполігати ся, надіяти ся; ~ sa na vlastné sily сполігати ся на властны *або* свої силы

spolkov//ý 1 *príd. k* **spolok 1:** ~á činnosť робота в кружку *або* в общности; ~á miestnosť містность кружка *або* общности; ~é stanovy штатут кружка *або* общности **2** (*federatívny*) федератівный; федералный; ~ štát федератівна держава; ~ kancelár федералный канцлер; ~á vláda федератівне правліня, федератівна влада; ~á republika федератівна република • Spolková republika Nemecko Федератівна Република Німецько

spoločensko-ekonomick//ý общностно-економічный; ~á formácia общностно-економічна формація; ~ rozvoj общностно-економічный розвиток; ~ systém общностно-економічна сістема

spoločensko-historick//ý общностно-історічный; ~ proces общностно-історічный процес; ~é hľadisko общностно-історічна точка зріня

spoločensko-politick//ý общностно-політічный; ~á situácia общностно-політічна сітуація; ~é zmeny общностно-політічны зміны; ~á a ideová jednota общностно-політічна і ідейна єдность

spoločenskovedný общностно-наўчный; ~é odbory общностно-наўчны *або* общностны дісціпліны; ~í pracovníci шпеціалісты общностных наўк

spoločensko-výrobn//ý общностно-выробный; ~é vzťahy общностно-выробны одношіня

spoločensk//ý 1 *v rôzn. význ.* общностный; ~é zriadenie общностна формація, общностна сістема; ~é vlastníctvo общностна властность; ~é pomery общностна сітуація; ~é premeny общностны зміны; ~é triedy общностны класы; ~é vzťahy общностны одношіня; ~é vedomie общностна псіхіка *або* усвідомленость; ~é vedy общностны наўкы; ~ život общностный жывот; ~é postavenie поставіня в общности; ~é styky договореность з людми; ~é rozdiely соціалны розділы; ~ román соціалный роман; ~á miestnosť общностна містность; ~á hra масова гра; pravidlá ~ého správania правила поводжіня в общности; ~ takt общностный такт; ~á výchova *škol.* общностна выхова **2** бісідливый, общаючій; ~ človek бісідливый чоловік; ~á povaha дружный зарактер; nie je veľmi ~ він не барз бісідливый чоловік

spoločensky *prísl.* соціалні, в общностном одношіні; ~ žiť a) обертати ся в общности; б) брати участь в общностнім жывоті; je ~ činný він бере участь в общностнім жывоті, він робить (велику) общностну роботу; ~ sa vyšvihnúť вытягнути ся *або*

пробити ся в óбщности; ~ podmienený jav соціáлні релатíвный факт

spoločenstv/o -a *s* **1** óбщность *ж*; ~ cieľov, záujmov óбщность цíлів, інтерéсів; jazykové *al.* rečové ~ óбщность языкá *áбо* рéчі, языкóва óбщность; ~ ľudí óбщность людéй **2** (*spolok*) óбщность, союз, здружíня, спóлок; Európske hospodárske ~ Еврóпске економíчне здружíня; vojenské ~ воєньскый союз; pracovné ~ робóча óбщность **3** (*spoločnosť*) óбщность; ľudské ~ людьскá óбщность **4** (*spolužitie*) жыти довєдна; životné ~ muža a ženy жыти довєдна муж і женá, споєный жывот мýжа і жены **5** *odb.* (*formácia*) óбщность; rastlinné ~ óбщность ростлин

spoločne *prísl.* **1** довєдна; ~ obrabať pôdu довєдна обрабляти зéмлю; urobíme to ~ зрóбиме тотó довєдна **2** (*odpoveď pri želaní dobrej chuti*) і вам, вам тыж, взаємні

spoločník -a *m* **1** (*pri cestovaní*) сопýтник; (*v rozhovore*) собісíдник; robiť ~a niekomu робити компáнію дакóму **2** (*spoluúčastník*) соучáстник; páchateľ a jeho spoločníci престýпник і ёгó компáнія **3** *obch.* пáртнер; ~ firmy пáртнер фíрмы; tichý ~ тихый пáртнер

spoločnos/ť -ti *ž* **1** óбщность, формáція; feufálna, kapitalistická, socialistická ~ феодáлна, капіталістíчна, соціалістíчна óбщность; triedna, beztriedna ~ клáсова, бескл́асова óбщность **2** óбщность, компáнія; pestrá ~ пéстра óбщность, пéстра компáнія; veselá ~ весéла компáнія, весéла óбщность; vybraná ~ выбрана óбщность; trhať ~ казити компáнію; chodiť do ~ti ходити до óбщности; dáma zo ~ti дáма з óбщности; uviesť niekoho do ~ti увéсти дакóго в óбщность **3** (*spolok*) óбщность; союз; кружóк, клуб; vedecká ~ наýчна óбщность; divadelná ~ театрáлна óбщность, театрáлный кружóк; Spoločnosť národov *hist.* Лíґа нáцій **4** *obch.* óбщность, компáнія; akciová ~ акціóва компáнія, акціóва óбщность

spoločn/ý óбщій, колектíвный, єдéн; ~ majetok колектíвный маєток; ~ cieľ óбща *áбо* єднá ціль; ~ nepriateľ óбщій неприятель; ~ byt óбщій квáртель; ~é hranice óбщі грaніці; ~é črty óбщі рисы; majú mnoho ~ého они мáють мнóго óбщого; ~á práca колектíвна робóта; ~ život споєный жывот; ~á cesta а) óбща дорóга, єднá дорóга; б) путовáня довєдна, ідéме двóє *áбо* вшыткы; máme ~ú cestu мáме єднý дорóгу, ідéме довєдна; ~é stravovanie óбщностне стравовáня; ~ menovateľ *mat.* óбщій знаменáтель; previesť na ~ého menovateľa привéсти к óбщому знаменáтелю ● nájsť ~ú reč нáйти óбщій язык; ja s tým nemám nič ~ého я не мам з тым ніч óбщого

spol/ok -ku *m* **1** орґанізáція; кружóк; спóлок; rybársky ~ орґанізáція рыбáрів divadelný ~ театрáлный кружóк; драматíчный кружóк; ~ pre ochranu zvierat спóлок на охорóну звірят; krajinský ~ спóлок родáків; založiť ~ заложыти орґанізáцію *áбо* кружóк **2** орґанізáція, круг людéй; nechcú ho prijať do ~u они не хотять прияти ёгó до своёго крýгу; dávať sa s niekým do ~ku давáти ся з дакым до спóлку; mať tajné ~ky s niekým быти тáйні споєный(м), мáти тáйны споїня з дакым

spolovice *prísl.* **1** наполовину, споловины; ~ prázdny споловины порóжній **2** не цáлком, напóлы, часткóво; obrábať pozemok ~ обрабляти зéмлю напóлы

spolu *prísl.* **1** вєдно, довєдна; ~ sa prechádzať гуляти *áбо* проходити ся вєдно, гуляти двóє; ~ chodili do školy они вєдно ходили до шкóлы, они довєдна учíли ся; urobíme to ~ зрóбиме тотó обóє; ~ s tým довєдна з тым; oni chodia ~ (*o zaľúbených*) они хóдять довєдна; они стрічáють ся; žiť ~ жыти довєдна; nežijú ~ они не жыють вєдно **2** (*spoločnými silami*) довєдна, догромáды; взаємні мéджі собóв; ~ pracovať, učiť sa довєдна робити, учíти ся **3** (*medzi sebou*) єдéн з дрýгым,

méджі собóв; hovorili ~ po nemecky они говорили méджі собóв *áбo* єдéн з дрýгым по-німéцькы **4** довєдна; догромáды; to sa píše ~ тотó пише ся довєдна **5** (*pri počítaní*) вшыткого, і тóго, цалкóво, цáлком; ~ treba zaplatiť... вшыткого *áбo* цалкóво трéба заплатити ... • my sme ~ husi, kravy nepásli! мы вєдно гýскы, корóвы не пáсли!; ты сéбе зо мнов не рівняй!

spoluautor -a *m* соáвтор

spolubojovník -a *m* приятель по збрáни, вєдновоюючій

spolubývajúc//i -eho *m* вєднобывáючій (*в ізбі і т. п.*)

spolucestujúc//i -eho *m* вєднопутýючій, вєдноідýчій

spolucít//iť -i -ia *nedok. s kým* сочýвствовати *кóму*; злютостити ся, злютощáти ся, проявляти лютость *áбo* мілосéрдность

spoludedič -a *m* наслідник з дакым

spoluhlásk//a -y *ž lingv.* соглáсный

spoluhláskový *príd. k* **spoluhláska;** ~systém сістéма соглáсных звýків, консонантізм

spoluhráč -a *m* **1** (*hráč toho istého mužstva*) вєдногрáючій **2** (*partner*) пáртнер; pozrieť ~ovi do karát заглянути пáртнерови до карт

spolujazd//ec -a *m* (*na bicykli, v aute*) вєдноідýчій (*в áвті, на біціґлі*)

spolumajiteľ -a *m* влáстник з дакым

spolunadobudnutý вєднонадобытый; ~ majetok вєднонадобытый маєток

spolunájomník -a *m* вєднобывáючій наёмник

spolunažívan//ie -ia *s* дрýжні жыти довєдна з дакым; manželské ~ дрýжный жывот побрáтых; mierové ~ národov дрýжный жывот нарóдів

spolunažív//ať -a -ajú *nedok. s kým i bezpredm.* **1** дрýжні жыти довєдна, жыти вєдно **2** (*žiť v zhode*) знашáти ся, дóбрі выходити, жыти в злагóді

spoluobčan -a *m práv.* соотчізняник

spoluobvinen//ý -ého *m práv.* обвинéный з дакым дрýгым

spoluobyvateľ -y *m* сожытель *м*; ~ bytu, domu вєднобывáючій жытель дóму, квáртеля *áбo* в квáртели, в дóмі

spolupacient -a *m* пацієнт (*тóго сáмого шпытáля і т. п.*)

spolupáchateľ -a *m* єдéн з престýпників

spolupatričnos//ť -ti *ž* дрýжность, колеґіáлность *ж*, приятельство *с*, солідáрность, єдність *ж*

spolupôsob//iť -í -ia *nedok.* **1** єдночáсні діяти **2** довєдна робити

spoluprác//a -e *ž* кооперáція, взаємна робóта; medzinárodná ~ меджінарóдна кооперáція; nadviazať ~u надвязáти на взаємну робóту; v ~i s niekým в кооперáції з дакым

spoluprac//ovať -uje -ujú *nedok.* кооперовáти, вєдно участнити ся в робóті

spolupracovník -a *m* **1** товáриш, колéґа, (по робóті); співучáстник; najbližší ~ niekoho нáйблизшый колéґа дакóго **2** колéґа по робóті; externý ~ екстéрный колéґа по робóті

spolutrpiteľ -a *m* тот, хто тéрпить вєдно (*з дакым*), вєднотерпячій

spoluúčasť -ti *ž* **1** ýчасть; ~ občanov na riadení štátu ýчасть жытелів на управлíні держáвов **2** *práv.* ýчасть в престýпку **3** (*súcit*) лютость, змілованя

spoluúčastník -a *m* **1** учáстник **2** *práv.* учáстник (*престýпку*) і тот дрýгый

spoluúčastn//iť sa -í sa -ia sa *nedok. na čom* учáствовати *в чім*, быти учáстником *чóго*

spoluúčink//ovať -uje -ujú *nedok.* брáти ýчасть, участнити ся

spoluúčinkujúc//i -eho *m* учáстник, берýчій ýчасть (*довєдна з кым*)

spoluväz//eň -ňa *m* товáриш по арéшті

spoluvin//a -y *ž* ýчасть на вині (*на престýпку*)

spoluvinník -a *m* учáстник на вині

spoluvlastník *p.* **spolumajiteľ**

spoluzakladateľ -a *m* єдéн із основáтелів

spoluzodpovedný za čo несýчій одповідность *за што* (*довєдна з дакым*);

одповідáючій *за што* довєдна (*з дакым*); som ~ za to я тыж одповідам за тотó

spolužiak -a *m* єднокла́сник

spolužit//ie -ia *s* жыти довєдна; manželské ~ жывот побрáтых довєдна; ~ Čechov a Slovákov v jednom štáte Чéхы і Словáци жыли в єдній держáві; mierové ~ národov дрýжный жывот нарóдів

spomalen//ý спомалéный; ~é tempo спомалéне тéмпо; ~ film спомалéный філм; ~ záznam спомалéный зáпис

spomal//iť -í -ia *dok.* **1** спомалити; затримати; ~ tempo спомалити тéмпо; ~ krok спомалити крок; ~ výrobu спомалити тéмпо выробы; ~ vývoj затримати рóзвиток **2** знижыти *áбo* зменшыти скóрость; auto ~ilo áвто знижыло скóрость *áбo* спомалило ход

spomedzi *predl. s 2. p.* із *чóго*, спомéджі *чóго*, спóза *чóго*; vyjsť ~ stromov выйти спомéджі *áбo* спóза стрóмів; jeden ~ nás єдéн із нас

spome//núť -nie -nú *dok.* спомянути; назвáти; повісти; ~ niečie meno спомянути дачіє мéно; ani slovom nespomenuť tú príhodu він áни слóвом не спомянув о тій пригóді

spome//núť si -nie si -nú si *dok. čo, na koho, čo i bezpredm.* спомянути, припомянути *кóго, што, о кім, чім*; nemôžem si ~ я не мóжу спомянути *áбo* припомянути собí; ~ si na priateľov спомянути приятелів *áбo* на приятелів

spomenutý спомянутый; vyššie ~ высше спомянутый

spomienk//a -y *ž* **1** *na koho, čo* споминáня *на кóго, што*; ~ na domov споминáня на отчíзну; mám príjemné ~y na to я мам приємны споминáня о тім **2** (*spomienková slávnosť*) вéчор пáмяткы **3** припоминáня; to nestojí ani za ~u о тім не стóїть áни бісідовáти

spomínaný споминáный, спомянутый

spomín//ať -a -ajú *nedok.* **1** *koho, čo* споминáти; ~al si, že... ты говорив, же... **2** *na koho, čo* споминáти *на кóго, што*; nespomínajte nás po zlom не споминáйте нас в злім **3** (*oslavovať*) ослáвлёвати; ~ výročie niečoho ослáвлёвати роковину дачóго

spomín//ať si -a si -ajú si *nedok. na koho, čo* споминáти, припоминáти *кóго, што*; matne si naň ~am смýтно собí на тотó споминам; živo si na to ~am я дóбрі *áбo* жыво памятам собí тотó

spo//môcť -môže -môžu *dok.* спомочí, помочí; nič ti už nespomôže ніч тобí уж не спомóже *áбo* не помóже

spon//a -y *ž* **1** прячка **2** (*do vlasov*) спóнка **3** *lingv.* звязка

sponad *predl.* s *2. p.* пóнад *што*, пóверьх *чóго*; dívať sa ~ okuliarov позерáти ся пóнад окуляры *áбo* пóверх окуляр

spondej -a *m metr.* спондéй

spondejský *lit.* спондеї́чный; ~ hexameter спондеї́чный гексамéтер

sponiže *predl.* s *2. p.* ниже, пониже *чóго*; ~ mosta пониже мóста (*по течíні*); ~ dediny ниже *áбo* пониже сéла *áбo* валáлу

sponk//a -y *ž* **1** прячка **2** (*do vlasov*) спóнка **3** (*na spisy*) спóнка **4** *anat.* спóююча кість

sponkov//ý *príd. k* **spona 4;** ~á kosť спóююча кість

sponov//ý *lingv.* звязочный; ~é sloveso звязочне часослóво; часослóво-звязка

spontánny спонтáнный, самовóльный, стихíйный; ~ prejav самовóльне проявлíня; ~ potlesk спонтáнный áплавз

spopod *predl. p.* **spod**

spopoln//iť -í -ia *dok.* **1** спополнити, перевернýти в пóпіл **2** дати спалити; ~ mŕtvolu спополнити тíло мертвóго

spopulariz//ovať -uje -ujú *dok.* спопуларізовáти *nedok. dok.;* ~ vedecké poznatky спопуларізовáти наýчны зканя

spor -u *m* спор, гáдка, конфлíкт; dostať sa do ~ достáти ся до спóру; ~y o majetok, majetkové ~y маєткóвы спóры; súdny ~ сýдный спор *áбo* процéс; vyhrať ~ выграти

сýдный процéс; bez ~u без спóру; je bezo ~u, že... без спóру, же ...
spór//a -y *ž biol.* спóра
sporadický спорадíчный, рíдкостный
sporák -a *m* шпóрак, пец; elektrický, plynový ~ електричный, плінóвый шпóрак *áбо* пец
sporiadan//ý утримованый в пóрядку, давáный до пóрядку; ~á domácnosť утримоване (домáшнє) ґаздíвство; ~ život вырíвнаный *áбо* слýшный спóсоб жывóта; ~á rodina вырíвнана *áбо* нормáлна родинá
spor//iť -í -ia *nedok.* **1** *čo* економити; шпорити, шетрити; **~** peniaze економити *áбо* шпорити пінязі; ~í na auto він шпóрить (пінязі) на áвто **2** *čím, na čom* економити *што, на чім*; ~ svetlom, drevom економити світлом, дéревом; ~ na strave шетрити на стрáві
sporiteľ -a *m* вкладáтель
sporiteľ//ňa -ne *ž* шпорітéлня; Štátna ~ Держáвна шпорітéлня
sporiteľn//ý вклáдный; ~á knižka вклáдна книжка; ~á pokladnica вклáдна кáса
sporiteľsk//ý *príd. k* **sporiteľ;** ~é vklady (шпорóвы) вклáды (*в шпорóву кáсу*)
sporivý еконóмный, шпоривый
sporn//ý 1 спóрный, конфлíктный; ~é otázky спóрны вопрóсы; ~é prípady спóрны *áбо* конфлíктны пригоды; пригоды, выкликуючі сýмнівы **2** *práv.* котрый є предмéтом спóрных сторóн
sporov//ý *práv.* спорóвый; ~ poriadok порядок сýдного спóру; ~é konanie спорóве їднáня
spor//ý 1 (*nepočetný*) скрóмный, бідный; ~é správy скрóмны інформáції; **~**é svetlo слабé світло **2** (*výdatný*) щéдрый, силный; ~ dážď щéдрый *áбо* силный додж
spoten//ý 1 спочéный, пóтный; ~é telo спочéне тíло **2** пропочéный; ~á košeľa пропочéна сорóчка
spot//iť sa -í sa -ia sa *dok.* спотити ся
spotreb//a -y *ž* ужываня; выдавка; ~ materiálu ужываня матеріáлу; ~ elektrického prúdu выдавка на електрику; ~ mäsa na jedného obyvateľa конзумáція мяса на єднóго жытеля
spotrebič -a *m* заряджíня (*ужывáюче електричну і т. п. енéрґію*); ~ elektrickej energie електричне заряджíня; plynový ~ плінóве заряджíня
spotrebiteľ -a *m* конзумéнт, одберáтель *м*
spotrebiteľsk//ý конзумýючій, ужывáючій; ~á verejnosť конзумýючі; ~ dopyt інтерéс ужывáтеля
spotrebn//ý конзýмный; ~ tovar конзýмный товáр; ~ é predmety ужывáючі предмéты; ~ priemysel легкый прóмысел; ~ hodnota *ekon.* ужыта цíнность *áбо* вáртість
spotreb//ovať -uje -ujú *dok.* выужыти, минути, ужыти, з ужывáнём выужыти; ~ potraviny, zásoby выужыти стравовины, резéрву; na výrobu niečoho sa ~uje veľa materiálu на выробу дачóго выужыє ся мнóго матеріáлу; mesačne ~ujeme desať kilogramov cukru за місяць миниме дéсять кіл цýкрю; prijímač ~uje veľa prúdu рáдіо берé мнóго енéрґії; ~oval som tri ceruzky, dve gumy a päť hárkov papiera я схосновáв три церýзкы, дві ґýмы і пять гáрків папíря
spotvoren//ý *hovor.* змерзачéный, здеформовáный, спотворéный, скомолéный; ~é črty tváre змерзачéны рисы твáри; ~á ľudová pieseň здеформовáна нарóдна спíванка; ~ preklad несправный *áбо* злый перéклад; ~á podoba v zrkadle спотворéне одражíня в глядилі *áбо* в зéркалі; ~é slovo скомолéне слóво
spotvor//iť -í -ia *dok. hovor.* скреслити, перекрутити, скомолити
spove//ď -de *ž náb. aj pren.* спóвідь *ж*; chodiť na ~ ходити на спóвідь *áбо* сповідáти ся; *pren.* dielo je autorovou ~ďou тот твір є спóвідёв áвтора
spoved//ať -á -ajú *nedok. koho náb. aj pren.* сповідáти; а) *cirk.* ~ v spovednici сповідáти в сповідáлні; б) *pren. expr.* (*vypytovať sa*) matka ~ala dcéru мáти сповідáла дíвку

spoved//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. komu z čoho náb. pren.* сповідáти ся *кóму в чім*; nebudem sa ti ~ я не бýду тобі сповідáти ся, я не повинный тобі сповідáти ся; ~ sa pred smrťou сповідáти ся пéред смéртёв

spovednic//a -e *ž* сповідáлня

spovedník -a *m* сповíдник

spovedn//ý *príd. k* **spoveď; ~**é tajomstvo тáйна спóвіді; ~á formula фóрмула спóвіді; ~ otec духóвный отéць, сповідáючій

spoza *predl.* s *2. p.* спóза *чóго*; ~ oblakov vykúkalo slnko спóза хмар вызерало сóлнце; vyjsť ~ rohu выйти спóза рóгу; pozerať ~ záclony позерáти спóза фіргáнґа; ~ hraníc спóза граніць

spozdiť sa *kniž. zastar. p.* **oneskoriť sa**

spozn//ať -á -ajú *dok.* **1** спознáти; hneď ma ~al він тáкой мéне спознáв **2** (*zoznámiť sa*) познакомити ся; ~al som ho pred dvomi rokmi мы спознáли ся уж пéред двóма рокáми, я знав ёгó уж пéред двóма рокáми **3** (*zistiť, uvedomiť si*) порозумити; ~al, že sa mýlil він порозумив, же мылив ся

spozorn//ieť -nie -ejú *dok.* стáти вéце внимáвым *áбо* мерькýючім, збыстрити слух

spozor//ovať -uje -ujú *dok.* збáчіти, увíдіти

spôsob -u *m* **1** спóсоб, мóтод, прíнціп; ~ výroby спóсоб выробництва; ~ myslenia спóсоб дýманя *áбо* мышлíня; ~ života спóсоб жывóта, порядок жывóта, штіл жывóта; ~ tvorenia slov спóсоб творíня слов; rôznymi ~mi рíзными *áбо* вшелиякыми спóсобами; príslovkové určenie ~u *gram.* обстáвник спóсобу (діяня) **2** (*štýl*) манéра; ~ reči манéра говорити; ~ spevu манéра спíву **3** *obyč v mn. č.* **~y** манéры; spolčenské ~y прáвила поводжíня; meštiacke ~y міщáньскы манéры; poznať ~y быти выхованым, знáти поводити ся; čo sú to za ~y? што то за манéры? **4** *odb.* пóрядок; ~ financovania прíнціп *áбо* пóрядок фінанцовáня; ~ uzavretia zmluvy прíнціп запéртя договóру **5** *gram.* (*slovesný*) спóсоб; oznamovací ~ оснамóвый спóсоб *áбо* індікатíв; rozkazovací ~ росказóвый спóсоб *áбо* імператíв

spôsobilos//ť -ti *ž* **1** способóбность, кваліфікáція *ж*; pracovná ~ робóча способóбность; odborná ~ кваліфікáція; telesná ~ фізíчна способóбность; právna ~ правовá способóбность; nemá patričnú odbornú ~ na to miesto ёгó кваліфікáція недостáтня на выповнíня той робóты **2** *na čo* вгóдность *ж к чóму*

spôsobil//ý **1** *na čo* пригóдный *на што*; budova ~á na bývanie будóва пригóдна *áбо* вгóдна на бываня; voda ~á na používanie вóда пригóдна на ужываня **2** (*schopnosť*) способóбный; ~á osoba *práv.* правоспособóбна осóба

spôsob//iť -í -ia *dok.* запричінити, зробити; ~ škodu запричінити шкóду; ~ smrť запричінити смерть, быти причíнов смéрти; rany ~ené vojnou рáны, нанесéны вóйнов; ~ bolesť запричінити бóлість *áбо* біль; ~ radosť зробити рáдость; ~ rozruch выкликати взрушíня; ~ pohoršenie выкликати погоршíня

spôsobný слýшный, выхованый, тáктный, серьёзный, солíдный, корéктный; ~ človek слýшный *áбо* выхованый чоловíк

spôsob//ovať -uje -ujú *nedok.* запричíнёвати, наносити, выкликовати

spôsobov//ý: ~á veta *gram.* (зложéно) підрядне *áбо* гіпотактíчне речíня спóсобу діяня

sprac//ovať -uje -ujú *dok.* **1** обробити; ~ suroviny обробити суровины; ~ drevo обробити дéрево **2** розробити; ~ tému розробити тéму; vedecky ~ наýчно розробити; ~ heslo (*v slovníku*) розробити заголóвне слóво (*в словникý*) **3** *šport.* прияти; ~ prihrávku прияти пригравку; ~ loptu прияти лóпту **4** *koho hovor.* обробити; (psychicky) ~ niekoho (псіхíчно) обробити дакóго

spracovateľ -a *m* **1** обро́блёвач; тот, хто обро́блює (*дашто́*) **2** *pren.* розро́блёвач; тот, хто розро́блює (*дашто́*)
spracovateľský обро́блюючій; ~ priemysel обро́блюючій про́мысел
spracováv//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*suroviny ap.*) обро́блёвати **2** *pren.* (*témy ap.*) розро́блёвати **3** *šport.* (*loptu, prihrávku*) принима́ти **4** *koho hovor.* обро́блёвати
spracovávateľ *p.* **spracovateľ**
spracúvať *p.* **spracovávať**
spráchnivený спорохнаві́тый
spráchniv//ieť -ie -ejú *dok.* спорохнаві́ти
sprásk//ať -a -ajú *dok. expr.* (*zbiť*) *koho* спра́скати, набити, збити, стовчі
sprať sa sperie sa sperú sa (*o látke*) збі́гнути ся, спра́ти ся (*од пра́ня*)
spra//tať -ce -cú *dok.* **1** взяти; ~ zo stola взяти зо сто́ла; **2** (*schovať*) спрятати **3** *expr.* (*zjesť*) выі́сти, вычі́стити, вылизати
spra//tať sa -ce sa -cú sa *dok.* (*vmestiť sa*) во́йти, змі́стити ся, впрятати ся ● dobrých ľudí sa veľa ~ce [*prísl.*] до́брых людéй мно́го вмі́стить ся; nemôže sa mu do hlavy ~ тото́ нияк не вкла́дать ся ёму́ в го́лові, тото́ не мо́же до го́ловы ёму́ змі́стити ся; nemôže sa do kože ~ (*od radosti ap.*) він (она́) не мо́же до ко́жы вмі́стити ся
spratn//ý **1** спрятный, умі́стный **2** толера́нтный, спокі́йный, неспричный; ~á povaha толера́нтный хара́ктер
sprava[1] *prísl.* спра́ва
sprav//a[2] -y *ž* прибо́р; приналéжности
správ//a[1] -y *ž v rôzn. význ.* правлі́ня; ~ majetku правлі́ня маєтком; ~ domova домо́ве правлі́ня; mestská ~ мі́стьске правлі́ня; vojenská ~ воєньске правлі́ня; hlavná ~ podniku гла́вне правлі́ня фі́рмы
správ//a[2] -y *ž* **1** ві́стка, інформа́ція, ознамі́ня; radostná ~ ра́дістне ознамі́ня; úradná ~ офіціа́лне ознамі́ня; dostať ~u доста́ти інформа́цію; ~ o počasí ві́стка о пого́ді **2** *voj.* ра́порт; podať ~ подати ра́порт **3** выучтова́ня; ві́стка; výročná ~ ціло́ро́чне выучтова́ня **4 ~y** *mn. č.* послі́дні інформа́ції; інформа́ція (*ра́діа, телеві́зії*); večerné ~y вечі́рні інформа́ції; športové ~y но́вости зо шпо́рту, шпорто́вы но́вости
správan//ie -ia *s* поводжі́ня, поведі́нка; mať dobré ~ до́брі *або* досто́йні поводити ся; neslušné ~ неслу́шна поведі́нка
správ//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** поводити ся, тримати ся; slušne sa ~ слу́шні поводити ся; nevie sa ~ він не знать поводити ся **2** *ku komu* поводити ся *з кым*; hrubo sa ~ k niekomu гру́бо поводити ся *з кым* **3** (*riadiť sa*) притримовати ся; ~ sa zásadou, že ... притримовати ся прі́нціпу, же ... nebudem sa ~ podľa teba я не пі́ду за твої́м прикладом
správc//a -u *m* веду́ючій; ґа́зда, еконо́м; ~ majetku веду́чій маєтку, еконо́м; ~ domu ґа́зда до́му; ~ školy *zastar.* діре́ктор шко́лы; národný ~ *zastar.* наро́дный веду́чій
spravidla *prísl.* як пра́вило
spraviť *p.* **urobiť**
správn//y[1] *príd. k* **správa**[1] управляючій; ~ aparát управляючій *або* адміністраті́вный апара́т; ~e адміністраті́вны выдавкы
správn//y[2] спра́вный, правдивый; ~ výsledok правдивый резулта́т; ~a metóda спра́вный ме́тод; ~á životospráva спра́вный ре́жім; nájsť si ~ pomer k niečomu найти спра́вный підхі́д к дачо́му, спра́вні підходити к дачо́му; ~ človek спра́вный чолові́к; ~a výslovnosť спра́вна высловность; ísť ~ym smerom іти спра́внов путёв; utvoriť si ~ obraz o niečom вытворити собі́ правдиву предста́ву о дачі́м
spravodajc//a -u *m* репорте́р, корешпонде́нт
spravodajsk//ý репорте́рьскый, корешпонде́нтьскый; ~á agentúra аґе́нство пре́сы
spravodajstv//o -a *s* аґе́нство пре́сы
spravodliv//ý справодливый; ~ človek справодливый чолові́к; ~ trest справодливе покара́ня; ~é požiadavky справодливы пожа́дованя; ~é ocenenie справодливе оці́ні́ня; ~ boj справодливый бой, справодливе воёва́ня; bojovať za ~ú vec боёва́ти за справодливе ді́ло ● spať

spánkom ~ých спáти спáнком прáведных *áбо* уж одпочівáючіх

sprav//ovať -uje -ujú *nedok. čo* управляти *чім*, вéсти *што*; ~ majetok вéсти маєток, управляти маєтком; ~štát управляти держáвов

sprav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. čím* притримовати ся *чóго*; ~ sa zásadou притримовати ся прíнціпу

spred, spredo *predl. s 2. p.* **1** (*v miestnom význame*) пéред *чім*; од, спéред *чóго*; odísť ~ domu одыйти спéред дóму; vziať ~ niekoho niečo взяти спéред дакóго даштó; взяти даштó, што стояло *áбо* лежáло пéред дакым; (*vzal mu to*) ~ nosa спід нóса *áбо* спéред нóса **2** (*v časovom význame*) (тóму) дозáду; ~ desiatich rokov пéред десятёма рокáми, дéсять рóків тóму дозáду; udalosti ~ desiatich rokov пригоды спéред десятёх рóків; šaty ~ desiatich rokov шмáты спéред десятёх рóків; názory ~ desiatich rokov пóгляды, екзістýючі пéред десятёма рокáми

spredu *prísl.* **1** спéреду; pohľad ~ óбраз спéреду; fotografovať ~ фотоґрафовáти спéреду **2** (*vo funkcii prívlastku*) чéлный; útok ~ атáка чéлна *áбо* спéреду

sprehá//dzať -dže -džú *dok.* росшмáрити, поперешмáрёвати, привéсти до непорядку

sprenever//a -y *ž* спреневíра, присвоїня собí; дефравдáція; ~ štátnych peňazí спреневíра держáвных пінязей

sprenever//iť -í -ia *dok.* спреневíрити, присвоїти собí; ~ peniaze присвоїти собí *áбо* спреневíрити пінязі

sprenever//iť sa -í sa -ia sa *dok. čomu, komu* зрáдити, стáти ся невíрным; ~ sa svojim zásadám зрáдити своїм прíнціпам

sprepadený *expr.* проклятый, нанічгóдный, паскýдный, чортóвскый

sprepitn//é -ého *s hovor.* препитне; nechať *niekomu* ~ охабити *дакóму* препитне

spresn//iť -í -ia *dok.* уточнити, шпеціфіковáти

spresň//ovať -uje -ujú *nedok.* утóчнёвати, уточняти, шпеціфіковáти

spreš//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* спресовáти

sprevá//dzať -dza -dzajú *nedok.* **1** (*ísť, cestovať spolu s niekým*) спроваджáти *aj pren.* **2** *voj.* конвоёвáти, спроваджáти; ~ trestancov конвоёвáти *áбо* спроваджáти арештáнтів **3** спроваджáти, проводити; posledné slová ~dzal smiech послíдні слóва выкликовали сміх; ~ potleskom проводити áплавзом; pohľadom ~ niekoho проводити пóглядом дакóго **4** (*spájať sa*) спроваджáти; ~dzalo ho šťastie ёгó спроваджáло щáстя *áбо* спроваджáла серéнча; všade ho ~dza úspech всяды ёгó спровáджать ýспіх; moje požehnanie ťa bude ~ мóє благословíня бýде з тобóв *áбо* бýде тéбе спроваджáти; túto chorobu ~dza vysoká horúčka тотý хворóбу спровáджать высóка горячка *áбо* теплотá **5** (*na hudobnom nástroji*) спроваджáти, акомпоновáти

sprch//a -y *ž* **1** лíйка, спырха; teplá, studená ~ теплá, холóдна лíйка *áбо* спырха; dať si ~u дати собí лíйку *áбо* спырху **2** *pren.* неприємне преквапíня

sprchár//eň -ne *ž hovor.* лійкáрня, спырхáрня

spŕch//nuť -ne -nú *dok.* **1** (*o daždi*) крóпнути, попáдати; ~ol dážď покропив додж; už týždeň nespŕchlo уж тыждень не пáдало, уж тыждень як квáпкы доджý не крóпло **2** опáдати, облетíти; lístie ~lo zo stromov листя опáдало зо стрóмів

sprchovací лійкóвый, спырхýючій; ~ kút лійкóвый *á бо* спырхýючій кýтик

sprch//ovať -uje -ujú *nedok. koho* лійковáти, спырховáти, мыти під лíйков

sprch//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* лійковáти ся, спырховáти ся

sprchov//ý *príd.* лійкóвый, спырхóвый; ~é zariadenie лійкóвый *áбо* спырхóвый апарáт

spriadací прядкóвый; ~ stroj машына на пряджíня

spriadač -a *m* прядник

spriad//ať -a -ajú *nedok.* **1** прясти; ~ nite прясти ниткы; pavúk ~a sieť павýк плéте павучіну **2** *pren.* складáти, сновáти; ~ dej сновáти дíйство; ~ sny o lepšom živote дýмати о ліпшім жывoті; ~ plány складáти *áбо* сновáти плáны

spriad//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** сплітáти ся, спрягáти ся **2** *pren.* творити ся, вытваряти ся **3** *s kým* (*spolčovať sa*) спóёвати ся, давáти ся довєдна

spriah//ať -a -ajú *nedok.* **1** запрягáти (*довєдна*); впрягáти; припрягáти (*до єднóго зáпрягу*) **2** *pren. expr.* спóёвати, давáти довєдна

spriah//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *s kým* (*používať spoločný záprah*) запрягáти (*довєдна з дакым*) **2** *s kým pren. expr.* (*spolčovať sa*) спóёвати ся, обєднёвати ся (*прóтів дакóго*)

spriah//nuť -ne -nu *dok.* **1** запрячі (*довєдна*); впрячі (*до єднóго зáпрягу*) **2** *pren. expr.* споїти, дати довєдна, обєдинити

spriah//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* **1** *s kým* запрягнýти (*довєдна з дакым*) **2** *pren. expr.* споїти ся, обєдинити ся (*прóтів дакóго*); ~ sa s čertom споїти ся з чóртом

spriahnut//ý **1** споєный; ~á os споєна ось; ~é vozne споєны ваґóны **2** *s kým pren. expr.* споєный; oni sú ~í proti mne они споїли ся прóтів мéне

spriasť spradie spradú *dok.* **1** спрясти **2** (*minúť*) спрясти, выпрясти (*вшытко*); ~ všetku vlnu спрясти *áбо* выпрясти вшытку вóвну **3** *koho s kým expr.* звязáти

spriatelen//ý дрýжный; ~é krajiny дрýжны краïны

spriatel//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *s kým* сприятелити ся, скамаратити ся **2** *s čím* (*zmieriť sa*) змірити ся, удобрити ся; ~ sa s myšlienkou змірити ся *áбо* удобрити ся з дýмков

spriaznený **1** родинный; byť ~ s niekým быти родинні з дакым **2** *pren* близкый (*дакóму*); byť duchovne ~ s niekým быти душéвні близкым дакóму

sprieč//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* постáвити ся попéрек **2** *komu čo* внутити óдпір *кóму к чóму*

sprieč//iť sa -í sa ia sa *dok.* **1** стáти попéрек; застряти; kľúč sa ~il v zámku ключ застряв в зáмку; slová sa mu ~ili v hrdle слóва застряли ёмý в гортáни **2** *komu* (*postaviť sa na odpor*) підрядити ся, зречі ся повиновати ся; ~ sa rozkazu не підрядити ся рóсказу **3** (*stať sa odporným*) спротівити ся; ~ila sa mu táto robota ёмý спротівила ся тотá робóта

spriemyseln//iť -í -ia *dok.* індустріалізовáти *nedok. dok.*; ~ krajinu індустріалізовáти краïну

sprievod -u *m* **1** походовáня, процéсія; prvomájový ~ першомаёве походовáня; svadobný: pohrebný ~ свадьбянá, погрíбна процéсія; pochodovať v ~ походовáти в процéсії, походовáти на слáвности **2** спроваджáня, ескóрта; čestný ~ чéсна ескóрта; prísť v ~e niekoho прийти в спроваджáні дакóго; robiť ~ niekomu робити дóпровод дакóму **3** *voj. nám.* кóнвой; šli v ~e dvoch vojakov они ішли під кóнвоём двох вояків **4** (*suita*) пóчесть; cestovať v ~ svojich priateľov путовáти в дóпроводі своїх приятелів **5** *hud.* дóпровод, акомпанемéнт; hudobný ~ акомпанемéнт **6** коментáрій; slovný ~ k obrázkom допровóджуючій текст *áбо* коментáрій к óбразкам

sprievodc//a -u *m* **1** спровáджуючій; ведýчій екскýрзії; ~ turistov спровáджуючій турíстів; ~ v galérii спровáджуючій в ґалéрії **2** (*publikácia*) путёводитель *м*; ~ po Bratislave путёводитель по Братіслáві **3** (*vo vlaku*) спровáджуючій; (*v električke*) кондýктор

sprievodk//a -y *ž pošt.* спровáджуючій бланк

sprievodn//ý **1** спроваджáючій; ~á loď спроваджáюча шыфа, шыфа ескóрта; ~ list спровáджуюче письмо;

припрово́джуючій за́пис **2** *príd. k* **sprievod 6; ~** výklad комента́рій; **~** text k obrázkom спрова́джуючій текст к о́бразкам **3** *príd. k* **sprievod 5;** ~á hudba акомпанеме́нт **4** (*vedľajší*) спрова́джуючій, попу́тный; ~ jav спрова́джуючій факт; ~ znak спрова́джаючій знак; ~é zmeny спроваджа́ючі зміны; ~ vokál *lingv.* допо́внюючій голосный; голосный звук, спрова́джуючій звук

spríjemn//iť -í -ia *dok.* сприємнити, зробити приємні́шым, приємным, окрасити; ~ pobyt niekde niekomu сприємнити дачіє перебыва́ня даґде́

sprijemň//ovať -uje -ujú *nedok.* сприєм-нёвати, робити приємні́шым, скра́шлё-вати

spríkr//iť -i -ia *dok. čo* зробити прикрым, неприємным, спротівити, згнусити, одра́дити, одстра́шыти; ~ niekonmu život отровити дако́му жывот

spríkr//iť sa -i sa -ia sa *dok.* спротівити ся; надоїсти; jedlo sa ~ilo ї́дло спротівило ся ёму́; ~il sa mu taký život ёму́ надоїв такый жывот

sprisahan//ec -ca *m* повста́нець, бу́річ

sprisahaneck//ý повстане́цькый, бурі́чскый, та́йный; ~á organizácia повстане́цька *а́бо* та́йна орґаніза́ція; ~á činnosť бурі́чска діялність

sprisahan//ie -ia *s* повста́ня, взбу́ра; pro-tištátne ~ протідержа́вна взбу́ра; odhaliť ~ одкрыти взбурі́ня

sprisahan//ý **1** присягну́вшый, завязаный присягов; byť ~ быти під присягов, дати присягу, присягну́ти **2** уча́стник взбу́ры, договорившый ся (*з дакым, про́тів дако́го*); byť **~** s niekým быти уча́стником повста́ня; sú **~**í proti mne они договорили ся про́тів ме́не

sprisah//ať -á -ajú *dok.* завяза́ти присягов

sprisah//ať sa -á sa -ajú sa *dok. proti komu* **1** заприсяга́ти ся, завяза́ти ся присягов **2** та́йні споїти ся, договорити ся; tuším, sa všetci ~ali proti mne я чу́ю, же вшыткы споїли ся про́тів ме́не; ako by sa bolo všetko proti mne ~alo як кідь бы вшыткы про́тів ме́не споїли ся *а́бо* спрягли ся

sprísn//ieť -ie -ejú *dok.* ста́ти стро́гым, выжа́дуючім, сприсні́ти

sprísn//iť -i -ia *dok.* сприсні́ти, выжа́довати; ~ kontrolu присні́ше контролёва́ти; ~ výber присні́ше робити выбір, выжа́довати при выбері; ~ požiadavky звышыти пожа́дованя, заве́сти высшы пожа́дованя; ~ trest звышыти міру тре́сту *а́бо* покара́ня

sprísň//ovať -uje -ujú *nedok.* сприснёвати, выжа́довати

sprístup//niť -í -ia *dok.* **1** *čo* зробити досту́пным *к чо́му*; ~ cestu niekam отвори-ти до́ступ даґде́; ~ niečo verejnosti (*jasky-ňu, archív ap.*) отворити до́ступ о́бщности к дачо́му **2** зробити досту́пным, сприступ-нити; ~ umenie masám зробити досту́пным *а́бо* сприступнити іску́ство ма́сам; cenove ~ tovar сприступнити това́р по ціні́, зроби-ти на това́р досту́пну ціну́

sprístupň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* робити до́ступ *к чо́му* **2** робити досту́пным, спристу́пнёвати

sprítomn//iť -í -ia *dok.* ожывити (*в па́мяти*), спомянути, припомянути; жыво собі́ предста́вити; ~ si munulosť спомянути мину́лость, (ду́мками) перене́сти ся до мину́лости; ~ si udalosti spred dvadsiatich rokov ожывити собі́ пригоды спе́ред двадцятёх ро́ків

sprítomň//ovať -uje -ujú *nedok.* ожывляти (в па́мяти), спомина́ти; жыво собі́ представляти

sprob//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* **1** попро́бовати, спро́бовати, ску́сити (*зробити дашто́*); musíme ~ niečo inšie ску́симе дашто́ і́нше; ~oval vstať він попро́бовав *а́бо* ску́сив вста́ти (на но́гы) **2** (*vyskúšať*) выпробовати, выскушати; ~oval všetky kľúče він выпробовав вшыткы ключі; ~ si sily s niekým він зміряв свої́ силы з дакым, він выпробовав свої́ силы

з дакым; ~ šťastie спрóбовати щáстя, серéнчу

sprosták -a *m expr.* дурáк, дурачíско, глупáк, трýба, трýлё, мáмляс

sprosta//ňa -ne *ž expr.* спростáня, глупáня, примітівка

sprostos//ť -ti *ž* глýпость, спрóстость, тýпость; ľudská ~ людьска глýпость *áбо* тýпость; tárať ~ti тáрати глýпости; robiť ~ti робити глýпости

sprostredkovan//ý познáный посерéдництвом *áбо* чéрез дакóго; ~é poznanie познáня чéрез дакóго

sprostredk//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *čo* быти посерéдником *при чім*, указáти посерéдництво *в чім*, зробити *што*; ~ kúpu, predaj стáти посерéдником при куповáні, при продавáні; peniaze ~ujú výmenu tovarov пінязі суть посерéдником при выміні товáрів; ~ styk s niekým зорґанізовáти стрітнýтя з дакым **2** посерéдництво; ~ované poznávanie skutočnosti познáня посерéдництвом дíйсности

sprostredkovateľ -a *m* посерéдник

sprostredkovateľ//ňa -ne *ž* бюрó *neskl. s*, аґентýра *ж*; ~ аґентýра робóты; ~ sobášov бюрó *áбо* аґентýра вінчáня

sprost//ý **1** (*opak*: múdry) глýпый, спрóстый; ~ človek глýпый чоловíк; ~ výraz tváre глýпый *áбо* дурáцькый выраз твáри; bol by si ~, keby si tam išiel ты быв бы дурáк, кідь бы ты там пішóв **2** *hovor. expr.* дурáцькый, глýпый; ~á situácia дурáцька *áбо* глýпа сітуáція; ~á náhoda дурáцька *áбо* глýпа пригóда **3** *hovor. expr.* (*vulgárny*) грубый, неприємный, протíвный; ~é reči, žarty грубы рéчі, жáрты *áбо* анекдóты • somár *al.* blázon *al.* hlupák ~ послíдній дурáк, дурáк дкракóм (зостáне); ~á hus (*o žene*) глупáня; ~ ako baran *al.* poleno *al.* tĺk глýпый як барáн *áбо* як пень *áбо* як товк; ~ má šťastie глýпый мать щáстя, глупакáм щáстить; ja som z toho ~ я з тóго спрóстый

sprotiv//iť -í -ia *dok. čo* спротівити, зробити протíвным *што*

sprotiv//iť sa[1] -í sa -ia sa *dok. komu i bezpredm.* спротівити ся, стáти протíвным; надоїсти, сприкрити ся

sprotiv//iť sa[2] -í sa -ia sa *dok. komu, čomu i bezpredm.* (*postaviť sa na odpor*) не підрядити ся, зречі ся підрядити ся, спротівити ся

spŕšk//a -y *ž* **1** дóджік, кýртый додж; letná ~ лíтній дóджік **2** *pren.* барз вéлё дачóго; ~ nádavok, bozkov мнóго надáвок, поцілýнків

sprvoti, sprvu *prísl.* спéршатку, зо зачáтку; ~ sme nechápali, čo sa robí зо зачáтку мы не розумили, што рóбить ся; ~ sa nám zdalo, že je chorý спéршатку нам здáло ся, же він хвóрый

sprzn//iť -í -ia *dok.* **1** (*pohlavne zneužiť*) знасилнити, обесчестити; ~ dievča знасилнити *áбо* обесчестити дíвча **2** (*zhanobiť*) обесчестити, осквернити, зганобити; ~ meno niekoho осквернити дачíє мéно

spuch//núť -ne -nú *dok.* спýхнути, опýхнути; ruka mu ~la ёмý спýхла рýка; viečka ~li od plaču вíчка опýхли од слыз

spupný безочíво смілый, пышный, повышенéцькый, оповажливый; ~ človek повышенéцькый чоловíк; ~ výzor повышенéцькый *áбо* надýманый вызор

spurn//ý спричный, труцовитый, твердоголóвый, затятый; ~é dieťa труцовита дітина

spúst//a -y *ž hovor.* мнóго, кóпа, громáда; ~y tovaru громáда товáрів; ~ ľudí мáса людéй *áбо* нарóду

spust//iť -í -ia *dok.* **1** спустити; ~ vedro do studne спустити вéдро до стýдні; ~ oponu спустити зáнавес; ~ rampu спустити рáмпу; ~ loď na vodu спустити шыфу на вóду; ~ drevo po rieke спустити дéрево по рікí; ~ očko (*pri pletení*) спустити óчко; ~ kolmicu *geom.* спустити перпендікуляр; ~ plachty спустити плáхты; ~ zástavy

na polžrde (*na znak smutku*) спустити зáставы на пiв жéрдкы; ~ kohútik спустити когýтик; **2** (*zhodiť*) спустити, зошмáрити; ~ parašutistov зошмáрити парашутíстiв **3** (*vypustiť*) выпустити; ~ rybník выпустити рыбник; ~ balón выпустити балóн **4** *hovor.* (*schudnúť*) зошмáрити, спустити, збáвити; ~ niekoľko kíl зошмáрити *áбо* спустити дакiлько кiл **5** *hovor.* (*zľaviť*) спустити, знижыти; ~ z ceny знижыти цiнý; ~ na desať centov знижыти *áбо* спустити о дéсять цéнтiв **6** (*uviesť do prevádzky*) пустити, спустити; ~ turbínu спустити турбiну; ~ elektráreň пустити електростанíцю; ~ motor спустити мóтор **7** (*začať*) зачати, отворити, спустити; ~ paľbu зачати стрíляти, спустити *áбо* отворити огéнь; ~ krik зачати крiчáти, спустити крик, роскрiчáти ся; ~ plač зачати плáкати, росплáкати ся; ~ reč зачати говорити; hudba ~ila valčík орхéстер заграв вáлчiк ● nespustiť z očí niekoho, niečo не спустити никого, нiч з очéй; oka nespustiť z niekoho óка не спустити з дакóго; ~ zo zreteľa выпустити з очéй

spust//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*pohnúť sa smerom dolu*) спустити ся, зыйти; ~ dolu schodmi зыйти долóв по ґарáдичах **2** (*klesnúť, padnúť*) спустити ся, клéснути, упáсти; lietadlo sa ~ilo ероплáн спустив ся; ~ sa na kolená спустити ся *áбо* упáсти на кóлiна; hmla sa ~ila гмла *áбо* мóлга упáла **3** (*opustiť*) охабити, шмáрити; ~ sa roboty охабити робóту **4** *pren.* (*mravne*) опустити ся **5** (*začať*) зачати, спустити ся; ~il sa dážď зачалó пáдати, (с)пустив ся додж

spustlý *kniž.* (моралнi) сказéный, неморáлный, опущéный; ~ život неморáлный жывот

spust//núť -ne -nú *dok.* **1** спýстнути, спустíти, зароснýти; polia ~li пóля спустíли; mestá ~li мíста спустíли **2** *pren.* (*mravne*) опустити ся

spustnut//ý **1** опущéный; спустошéный; порóжнiй; ~é polia опущéны пóля **2** (*zanedbaný*) запущéный, занедбáный; ~é hospodárstvo запущéне, занедбáне ґаздíвство

spustoš//iť -í -ia *dok.* спустошыти, знiчíти, знiвочíти, здевастовáти; požiar ~il dedinu огéнь спустошыв валáл *áбо* сéло; nepriateľ ~il krajinu неприятель знiчíв *áбо* здевастовáв краïну

spúš//ť[1] -te *ž* **1** (*na zbrani*) когýтик, спущ **2** (*na fotoaparáte*) спущóва ґóмбiчка

spúš//ť[2] -te *ž kniž. expr.* спустошíня; знiчíня, знiвочíня; to je hotová ~ а) тотó прóсто погрóма *áбо* покарáня; тотó прóсто знiвочíня; б) тотó дíйсне спустошíня

spúšť//ací **1** (*ktorý sa spúšťa*) спущáючiй, пiднимáючiй; ~ most спущáючiй *áбо* пiднимáючiй мiст **2** (*ktorým sa niečo spúšťa*) ~ie zariadenie спущáюче заряджíня; ~ mechanizmus спущáючiй механíзм; ~ kohútik спущáючiй когýтик

spúšťač -a *m* (*štartér*) *tech.* штáртер; samočinný ~ автоматíчный штáртер

spúšť//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*zhora dolu*) спущáти; опущáти; ~ oponu спущáти зáнавес; ~ padací most спущáти пáдаючiй мiст; ~ loď na vodu спущáти шыфу на вóду; ~ drevo po rieke сплавляти дéрево по рiкí; ~ očko (*pri pletení*) спущáти óчко; ~ plachty спущáти плáхты **2** (*zhadzovať*) спущáти, зошмáрёвати; ~ parašutistov зошмáрёвати парашутíстiв; ~ bomby зошмáрёвати бóмбы **3** (*vypúšťať*) выпущáти; ~ rybník выпущáти рыбник; ~ balón спущáти балóн **4** *hovor.* (*chudnúť*) змíтовати, спущáти, знижовати на вáзi **5** *hovor.* (*zľavovať*) спущáти, знижовати; ~ z ceny знижовати цiнý **6** (*uvádzať do prevádzky*) пущáти; ~ turbínu пущáти турбiну; ~ motor штартовáти мóтор **7** (*začínať*) зачiнáти, пiднимáти; ~ krik зачiнáти крiчáти, пiднимáти крик; ~ plač зачiнáти плáкати ● ~ zo zreteľa спущáти з дóгляду; nespúšťať oči z niekoho не спущáти óчi з дакóго

spúšť//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** (*dolu*) спущáти ся; сходити; ~ po lane спущáти

ся по ла́ні *або* мо́тузку; ~ sa dolu korcom (*na sánkach ap.*) спуща́ти ся долобе́регом *або* з бе́рега **2** (*klesať, padať*) спуща́ти ся, па́дати; lietadlo sa ~a ероплан спу́щать ся; hmla sa ~a гмла спу́щать ся; ~ sa na kolená спуща́ти ся *або* па́дати на ко́ліна **3** (*opúšťať*) охабляти, зашма́рёвати **4** *pren.* (*mravne*) опуща́ти ся; od zlosti začal piť, spúšťať sa од зло́сти зача́в пити, опуща́ти ся **5** (*začínať*) зачіна́ти ся; ~a sa dážď зачі́нать па́дати, спу́щать ся додж, зачі́нать ся додж

spúšťov//ý *príd. k* **spúšť**[1] спущо́вый; ~é zariadenie спущо́вый механі́зм; ~ oblúčik (*na puške*) охра́нёвач спущо́вого когу́тика

spút//ať -a -ajú, **sputn//ať** -á -ajú *dok.* **1** спу́тати, звяза́ти, повяза́ти; ~ ruky, nohy звяза́ти ру́кы, но́гы; ~ okovami повяза́ти до око́в **2** *pren.* скротити, оволоді́ти; ~ živly оволоді́ти сітуа́цію; ~ fantáziu скротити фанта́зію

spút//um -a *s lek.* выкашланый глен, выкашлана храковина

spyšn//ieť -ie -ejú *dok.* спышні́ти, погорді́ти

spýt//ať sa -a sa -ajú sa *dok. na čo* попросити ся *на што*; ~aj sa, koľko je hodín попро́сь ся, кі́лько го́дин

spýtavo *prísl.* вопро́сні, попро́шуючі; скуша́ючо; ~ sa pozrieť скуша́ючо попозера́ти ся

spýtavý спро́шуючій, попро́шуючій; скуша́ючій; ~ pohľad спро́шуючій по́гляд

spyt//ovať -uje -ujú *nedok.*: ~ (si) svedomie спро́шовати свóю со́вість

spyt//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *na čo* просити ся *на што* **2** *na koho* просити ся *ко́го*

srand//a -y *ž hovor. expr.* сра́нда, шва́нда, псина; а́пріль (*жарт на пе́ршого апрі́ля*); zo ~y на поті́ху

Srb -a *m* Серб

srbšin//a -y *ž* се́рбскый язык

Srbk//a -y *ž* Се́рбка

srbochorvátčin//a -y *ž* сербскохорва́тькый язык

srbochorvátsky сербскохорва́тьскый

srbský се́рбскый

srdc//e -a *s* **1** се́рдце *aj pren.* ~ bije, tlčie се́рдце бє, товче́; rozšírenie ~a росшырі́ня се́рдця; porážka ~a росто́ргнутя се́рдця; chytiť sa za ~ ухо́пити ся за се́рдце; materinské ~ материньске се́рдце **2** (*stred*) се́рдце, сердцевина; ~ Európy се́рдце Евро́пы **3** (*zvona*) се́рдце **4** *obyč v mn. č.* **~ia** *kart.* се́рдця • z celého ~a, zo ~a з ці́лого се́рдця, з ці́лой душы; má dobré ~ він мать до́бре се́рдце; má zlaté ~ у нёго золоте́ се́рдце; ~ má z kameňa він мать камяне се́рдце; človek bez ~a чолові́к без се́рдця, бессерде́чный чолові́к; vyvolená môjho ~a да́ма мо́ёго се́рдця; získať si niečie ~ завоёва́ти дачі́є се́рдце; dať niekomu svoje ~ дати дако́му свóє се́рдце; dať celé ~ do niečoho вложыти свóю душу́ до дачо́го; nosiť niekoho v ~i любити дако́го; nosiť dieťa pod ~om носити ді́тину під се́рдцём; vziať si ku ~u взяти собі́ к се́рдцю; pripúšťať si k ~u припуща́ти собі́ к се́рдцю; kameň spadol zo ~a niekomu ка́мінь звалив ся зо се́рдця *або* з душы; div mu ~ nepuklo od žiaľu се́рдце у нёго росто́рговало ся од жа́лю; v hĺbke ~a si želať niečo в глубині́ душы жела́ти собі́ дашто́; prirástol mi k ~u він приріс к мо́ёму се́рдцю; už mám ~ na mieste тепе́рь мо́я душі́чка спокі́йна; s ťažkým ~om robiť niečo з тяжкым се́рдцём робити дашто́; s ľahkým ~ з легкым се́рдцём; mať ťažké ~ na niekoho ма́ти тяжке́ се́рдце на дако́го; ~ mu krváca ёго́ се́рдце кровлёв заливать ся; ísť za hlasom ~a прислу́ховати ся го́лосу се́рдця; ~ ma ťahá tam се́рдце ме́не тягать/тягне там; vidieť až do ~a niekomu ві́діти аж до душы дако́му; má, čo len ~ žiada він мать вшытко, што лем душа́ захо́че; ruku na ~ ру́ку на се́рдце; čo máš na ~i? што маш на се́рдці *або* на души́?; nemám ~ to urobiť я не мам се́рдце тото́ зробити; ~ mu spadlo do nohavíc ёму́ душа́ на пяты упа́ла; čo na ~i, to na jazyku

[*prísl.*] што на розу́мі, тото́ і на язику́; na jazyku med a v ~i jed [*prísl.*] на язику́ мед, а в се́рдці лед

srdcelomný *p.* **srdcervúci**

srdcervúc//i сердцебо́лістный, душебо́лістный; ~ plač сердцебо́лістный плач; ~ výkrik сердцебо́лістный выкрик; ~a drama душебо́лістна дра́ма

srdcovitý сердцёвитый; ~ list сердцёвитый лист; ~ tvar сердцёвита фо́рма

srdcovk//a -y *ž* **1** *bot.* сердцёвка, розбите се́рдце **2** (*druh čerešní*) чере́шня зо сердцёвитыми(а) плода́ми **3** *žel.* крижова́тка двох коляйні́ць

srdcovic//a -e *ž anat.* ао́рта

srdcovník -a *m bot.* сердцёвник, сердцёва трава́

srdcov//ý **1** сердцёвый; ~ sval сердцёвый свал; ~á komora сердцёва комо́ра; ~á choroba хворо́ба се́рдця, сердцёва бо́лість; ~á chyba сердцёва хыба; ~á porážka мертві́ця; ~á činnosť сердцёва ді́ялність **2** *kart.* черве́ный; ~é eso черве́ный туз

srdečne *prísl.* **1** серде́чні, од (ці́лого) се́рдця; ~ sa zasmiať засміяти ся од душы; ~ ďakovať niekomu серде́чні *або́* од ці́лого се́рдця дяковати дако́му; ~ blahoželať niekomu серде́чні *або́* од ці́лого се́рдця благожела́ти дако́му; je mi ~ ľúto є мі серде́чні жаль **2** *hovor. expr.* je mi (to) ~ jedno є мі (абсолу́тні) єдно

srdečný **1** серде́чный; ~ človek серде́чный чолові́к; ~ pozdrav серде́чне поздоровлі́ня; ~ rozhovor серде́чна бісі́да; mať ~ vzťah серде́чні односити ся к дако́му **2** *p.* **srdcový**

srdiečk//o -a *ž* **1** *zdrob.* серде́чко **2** *zdrob.* (*zvonka*) язычо́к **3** (*v šalátovej al. kapustnej hlave*) сердцевина, дужина **4** *expr.* (*oslovenie*) души́чка, се́рдце мо́є

srd//iť sa -í sa -ia *nedok. expr.* гнівати ся, злостити ся

srdit//ý **1** (*zlostný*) сердитый, зло́стный, злый; ~ pohľad зло́стный по́гляд; ~ hlas сердитый го́лос **2** (*popudlivý*) нестриманый, пырхкый; ~á žena нестримана жена́

srdnatý *expr.* одва́жный, смілый; небоязливый

srdoš -a *m expr.* **1** (*zlostník*) зло́стник; гнівник **2** (*prchký človek*) нестриманый *або́* пырхкый чолові́к

srieň -a *m* **1** (*inovať*) по́мороза, за́мороза; vlasy ako ~ во́лосы посеребре́ны по́морозов **2** (*na vode*) ле́док; do rána sa na jazere chytil ~ до ра́на о́зеро покрыло ся ле́дком

sŕk//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*vydávať sŕkavý zvuk*) сыча́ти; ~ od bolesti сыча́ти од бо́лести **2** (*sŕkavo jesť*) хлипати; потяговати; ~ polievku хлипати по́ливку, ї́сти по́ливку потягуючі, голо́сно хлипати по́ливку **3** (*pľuť cez zuby*) плюва́ти (че́рез зу́бы), чвирькати (слино́в)

srkot -u *m* хлипаня

srn//a -y *ž* се́рна • bežať ako ~ біжа́ти як се́рна; nohy má ako ~ но́гы мать як се́рна; má oči ako ~ мать о́чі як се́рна, о́чі як у се́рны

sŕňa -ťa, **sŕňatk//o** -a *s* се́рня, молода́ се́рна, дітина се́рны

srňacin//a -y *ž* мясо зо се́рны

srnč//í *príd. k* **srnec;** ~ia zver се́рны; ~ie parohy ро́гы се́рны; ~ia stopa слід се́рны; • ~ chrbát *kuch.* хырбе́т се́рны

srn//ec -ca *m* серняк, саме́ць се́рны

srn//í *príd. k* **srna;** ~ie mláďa се́рня, дітина се́рны; ~ia koža ко́жа се́рны

srnk//a -y *ž* **1** *zdrob.* се́рня, мале́нька се́рна **2** *p.* **srna**

srs//ť -ti *ž* серсть *ж*; во́вна *ж*; kozia ~ ко́зя серсть, ко́зя во́вна; letná, zimná ~ лі́тня, зимна серсть • ježiť ~ ї́жыти ся; je po ~ti niekomu niečo дашто́ по сма́ку *або́* по се́рсти дако́му; nie je po ~ti, je proti ~ti niekomu niečo не по сма́ку, є про́тів сма́ку *або́* се́рсти дако́му дашто́

srstený серстяный

srstnat//ý вовняный; ~á zver вовняна звірь

srš//ať -í -ia *nedok.* **1** (*o iskrách*) сыпати ся; iskry ~ali na všetky strany іскры сыпали ся *або* летіли на вшыткы бокы; z očí mu ~ia iskry, blesky *pren.* в ёго очах блискають іскры, блескы **2** *expr.* (*prekypovať*) горіти, напо́внёвати ся; ~ hnevom, nenávisťou ~ горіти гнівом, не́навістёв; ~ od zlosti кыпіти злостёв; ~ veselosťou выжа́ровати весе́лость; ~ vtipom напо́внёвати ся весе́лостёв

srš//eň -ňa *m* ше́ршень *м*; hniezdo ~ňov гніздо ше́ршенів ● hľadieť ako ~ позера́ти як звірь *або* як вовк; byť ako ~ быти як оса́; do roboty je ako ~ до робо́ты як огéнь

srš//iť sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* гнівати ся, злостити ся

srvátk//a -y *ž* серва́тка; mliečna ~ моло́чна серва́тка, жынчіця (з вівчого/о́вчого сыра) ● krvná ~ *neodb.* (*sérum*) серва́тка кро́ви, кровяна́ серва́тка

sťa *spoj, bás.* як, як бы

stabilit//a -y *ž* стабілность, немінность, пе́вность *ж*; hospodárska, politická ~ економі́чна, політі́чна стабілность; ~ jazyka стабілность *або* немінность языка́; ~ lietadla стабілность ероплана

stabilizác//ia -ie *ž* стабілізація, стабілность; ~ cien, ekonomiky стабілізація цін, еконо́мікы

stabilizátor -a *m tech. chem.* стабілізатор

stabiliz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* стабілізова́ти; ~ menu стабілізова́ти валу́ту

stabiliz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. dok.* стабілізова́ти ся; pomery sa ~ovali сітуа́ція стабілізова́ла ся; hospodárska situácia sa ~ovala економі́чна сітуа́ція стабілізова́ла ся; ceny sa ~ujú ціны стабілізу́ють ся; zdravotný stav chorého sa ~oval став здоро́вя хво́рого стабілізова́в ся

stabiln//ý стабі́лный, немі́нный, пе́вный; ~é štátne zriadenie стабі́лный держа́вный строй; ~ systém стабі́лна сісте́ма; ~á mena стабі́лна валу́та; ~ poloha telesa стабі́лна по́за ті́ла; ~á rovnováha немі́нна рівнова́га

sťaby *spoj. bás.* як, як бы; ~ blesk як (бы) блеск; zmizol, ~ sa bol prepadol пропа́в, як бы під зе́млю провалив ся

staccato[1] *prísl. hud.* стакка́то; hrať ~ грати стакка́то

staccat//o[2] -a *s hud.* стакка́то *neskl. s.*

stacionárn//y *odb.* стаціона́рный, немі́нный; ~é elektrické pole стаціона́рне електричне по́ле

stáč//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** (*zvinovať*) звива́ти, скруча́ти **2** крутити, оберта́ти; ~ volant (*doľava, doprava*) крутити во́лант **3** (*zahýbať*) скруча́ти, забо́човати; ~ doľava забо́човати доліва **4** *pren.* переходити, переводити; ~ rozhovor, reč переходити з бісі́дов на дашто́ дру́ге, переве́сти бісі́ду на дашто́ дру́ге

stáč//ať[2] -a ajú *nedok.* (*prelievať*) перелива́ти; ~ víno do fliaš перелива́ти *або* розлива́ти винó до фляшок

stač//iť -í -ia *nedok.* **1** ста́чіти, быти дость (*дость великым, шыро́кым і т. п.*); ста́чіти; na to mi nestačia peniaze на тото́ мі не ста́чіть пінязей; na to ti ~í desať Eur на тото́ тобі́ дость *або* ста́чіть де́сять Евр; to ti ~í na týždeň того́ тобі́ бу́де дость на тыждень; plat mi sotva ~í na stravu выплата мі ле́два ста́чіть на ї́джі́ня; ďakujem, to ~í дякую, ста́чіть *або* дость; to nestačí то́го мáло, то́го не выстачіть; bežal, čo mu sily ~ili він біжа́в што ёму́ сили ста́чіли, він біжа́в/біг зо вшыткых сил **2** *komu, na koho, čo* понагляти, поспіха́ти, спішыти *за кым, чім*; darmo sa ponáhľal, nestačil mi да́рьмо він понагляв ся, не ста́чів за мнов; na súpera sme jednoducho nestačili мы про́сто не ста́чіли на проті́вника; nestačil na úlohu він не ста́чів на задачу; ~il na neho sám він сам на нёго ста́чів **3** *s čím* (*vystačovať*) nestačím so silami, s peniazmi мі не выстачать сил, пінязей; nestačím s dychom я не ста́чу з дыхом **4** *s neurč.* дость, ста́чіть; ~í pripomenúť, že ... ста́чіть припомянути, же ...; ~í povedať, a všetko bude vybavené ста́чіть повісти,

і вшытко бу́де зроблéне **5** *nedok. dok. s neurč.* (*stihnúť*) стигнути; ~íš to urobiť? ты стигниш зробити тотó; nestačil som sa pripraviť я не стигнув припрáвити ся

stade *prísl.* óдты, з тóго мíсця

stadeto *prísl.* óдты-то, з тóго мíсця

stadiaľ *p.* **stade**

stád//o -a *s* стáдо; ~ oviec стáдо овéць; ~ kôz стáдо кіз; ~ hovädzieho dobytka стáдо рогáтой худóбы; ~ koní стáдо конéй ● ísť ako ~ іти як стáдо барáнів

stafylokokový *lek.* стафілокóковый

stafylokok//us -a *m lek.* стафілокóк

stagnác//ia -ie *ž* стаґновáня, не розвивáня, увязнíня; ~ v raste увязнíня в рóзвитку *áбо* в рóсті; umelecká ~ увязнíня в іску́стві; ideová ~ ідéйне стаґновáня

stagn//ovať -uje -ujú *nedok.* быти *áбо* находити ся в увязнíні, не розвивáти ся, стаґновáти, стояти (на мíсці); výroba ~uje выроба не розвивать ся, стаґну́є; život ~uje жывот стаґну́є

sťah -u *m odb.* (*kontrakcia*) стягованя, стігáня; svalový ~ контрáкція *áбо* стягованя свáлів

sťah//ať sa -á sa -ajú sa *dok. expr.* стягáти ся, утягáти ся, стóргати ся, здéрти ся, намáгов унавити ся, выбити ся зо сил, уконáти ся

sťahovac//í[1] *tech.* стягуючій; ~ia skrutka стягуюча шру́бка

sťahovac//í[2] *príd. k* **sťahovanie;** ~ voz авто на перестягованя заряджíня бывáня *áбо* бу́тора; ~ie náklady перестягуючі выдавкы, выдавкы на перéвіз

sťahovačk//a -y *ž hovor. expr.* стягованя, переселíня

sťahovák[1] -a *m poľnohosp.* зґрáбовач (*на зґрáбованя сíна*)

sťahovák[2] -a *m tech.* стяговач

sťahovan//ie -ia *s* стягованя, переселíня; перéвіз

sťah//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* **1** (*dolu*) стяговати, знимáти; ~ obrus zo stola знимáти *áбо* стяговати óбрус зо стóла; ~ deku z niekoho стяговати дéку з дакóго **2** (*vyzliekať*) ~ kabát знимáти *áбо* вызлікáти кáбат; ~ čižmy, rukavice стяговати *áбо* вызути чíжмы, знимáти *áбо* давáти долóв рукавíці **3** (*kožu*) здерáти, обдерáти; ~ kožu zo zajaca здерáти кóжу зо зáця *áбо* зáяця; ~ koňa обдерáти коня **4** (*nasadzovať*) наднимáти, натяговати; ~ klobúk do očí *al.* na oči наднимáти кáлап на óчі **5** (*spúšťať*) спущáти; ~ oponu, roletu спущáти зáнавес, ролéту; ~ vlajku спущáти зáставу **6** тягáти, спущáти; ~ kohútik тягáти *áбо* спущáти коґу́тик **7** (*premiestňovať*) стяговати, тягáти ~ zoťaté stromy стяговати зрубáны стрóмы **8** (*zužovať*) стяговати, затяговати; ~ slučku стяговати *áбо* затяговати мóтузок; ~ opasok затяговати óпасок; žiaľ ~uje hrdlo жаль стягує гóрло **9** (*preväzovať*) стяговати, перетяговати; ~ remeňom, špagátom стяговати рéмінём, мóтузком **10** (*zmrašťovať*) піднимáти, змóрщовати; ~ obočie піднимáти павучáйкы; ~ čelo морщíти челó; ~ ústa стяговати ґáмбы *áбо* у́ста; ~ tvár od bolesti морщíти ся од бóлести; kŕč ~uje nohu корч стягує нóгу **11** (*skrčovať*) скóрчовати, корчíти; ~ nohy pod seba скóрчовати нóгы під сéбе; ~ chvost піднимáти хвіст **12** (*sústreďovať*) стяговати, присувáти, громадити, концентровáти; ~ vojsko na hranice зґромáджовати вóйско на граніці; ~ hráčov do obrany пересувáти грачів до оборóны **13** (*povolávať*) покликовати, позывáти; ~ záložníkov призывáти зáлогу; ~ staršie ročníky призывáти людéй стáршого віку **14** (*vylučovať*) стяговати; ~ peniaze z obehu стяговати пінязі з óбігу; ~ tovar z predaja стяговати товáр з продавáня **15** (*odvolávať*) одкликовати, брáти назáд; ~ obžalobu одкликовати обвинíня; ~ návrh стяговати пропозíцію; ~ žiadosť брáти пожáдованя назáд; ~ slovo a) зречі ся свóёго слóва *áбо* обіцяня; б) брáти свóї слóва назáд **16** (*zrážať*) одраховáти, стяговати; ~ z platu одраховáти з плáту; ~ na dane выраховати дáни

sťah//ovať[2] -uje -ujú *nedok.* **1** *koho* стяговати; перевозити, переселяти; ~ do nového bytu стяговати до нового бывáня **2** *čo* перевозити; ~ nábytok перевозити бýтор *áбo* заряджіня квáртеля

sťah//ovať sa[1] -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** (*zmenšovať sa*) стяговати ся, скорóчовати ся; kov sa ~uje (*od zimy*) желізо стягує ся; hrdlo sa ~uje гóрло стягує ся **2** (*zužovať sa*) стяговати ся; slučka sa ~uje óко затягує ся; kruh sa ~uje круг зýжує ся **3** (*o obočí ap.*) стяговати ся, посувáти ся; морщíти ся **4** затяговати ся, утяговати ся; ~ sa opaskom затяговати ся рéмінём **5** (*ustupovať*) одтяговати ся, устýповати; nepriateľ sa ~uje неприятель устýпує **6** (*sústreďovať sa*) концентровáти ся; стяговати ся, зберáти ся; mračná sa ~ujú nad dedinou хмáры збéрають ся над сéлом *áбo* валáлом

sťah//ovať sa[2] -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** переселяти ся, переходити; ~ sa do nového bytu переселяти ся до нового бывáня *áбo* до новóго квáртеля **2** (*z miesta na miesto, tiež o zvieratách a vtákoch*) стяговати ся, кочовáти

sťahovav//ý **1** стягуючій, кочýючій, перелітáвый; ~é vtáky перелітáвы *áбo* стягуючі *áбo* кочýючі птáхы; ~ ryby переплáваючі рыбы **2** ~ život кочóвый жывот

staj//ňa -ne *ž* стáйня

stajn//ík -a *m hist.* стáйник

stajňový *príd. k* **stajňa; ~** hnoj гній, стайнёвый гній

stalagmit -u *m* сталаґмíт

stalaktit -u *m* сталактíт

stále *prísl.* все, бесперéрвні, цíлый час; ~ viac a viac все вéце і вéце

stálic//a -e *ž astron.* непогынáюча звіздá; звіздá, незмíнююча своє мíсце

stál//y **1** (*nemenný, trvalý*) бесперéрвный; стабíлный; незмíнный ~e bydlisko стабíлне мíсце бывáня; ~a divadelná scéna стабíлна сцéна; ~a armáda стабíлна армáда; ~ zamestnanec стабíлный робóтник; ~ zákazník стабíлный купýючій; ~ hosť стабíлный навщíвник *áбo* гость; ~e počasie стабíлна погóда; ~a veličina *mat.* стабíлна величінá; ~a učebnica стабíлный учéбник; ~ prízvuk *lingv.* стабíлный акцéнт; ~ prívlastok *lit.* незмíнный епíтет **2** (*ustavičný, nepretržitý*) незмíнный, бесперерывный; стабíлный; udržovať ~ stýk s niekým утримовати бесперéрвне споїня з дакым; ~a prevádzka бесперéрвна выроба; ~a kontrola стабíлне контролёвáня; ~e napomínanie стабíлне напоминáня **3** стабíлный; ~ človek стабíлный чоловíк; ~a povaha стабíлный характер; ~ cit стабíлна емóція

stan -u *m* **1** стан; poľný ~ полёвый стан; turistický ~ турістíчный стан **2** *voj.* (*veliteľstvo*) стан; hlavný ~ глáвный стан

stanic//a -e *ž* **1** *v rôzn. význ.* станíця; železničná ~ желізнодорóжна станíця; konečná ~ конéчна станíця; hygienicko-epidemiologická ~ гіґєнíчно-епідеміолоґíчна станíця; meteorologická ~ метеоролоґíчна станíця; rozhlasová ~ радіостанíця **2** станíця; záchytná ~ вытрезвóвня; pozorovacia ~ розглядня; ~ prvej pomoci станíця пéршой пóмочі **3** (*budova*) (желізнодорóжна) станíця

staničn//ý станíчный; ~á budova будóва станíці, станíчна будóва; ~á reštaurácia станíчна решташрáція; ~é hodiny станíчны гóдины

staniol -u *m* станіóл *м*

staniolov//ý станіолóвый; ~é ozdoby станіолóвы украшíня

stankár -a *m hovor.* продавач в стáнку

stann//ý: *práv.* ~é právo стáнне прáво; воєньска сітуáція

stán//ok -ku *m* **1** стáнок, кіóск; novinový ~ новинкóвый стáнок *áбo* кіóск; kvetinový ~ стáнок з квітками **2** (*šiator*) стáнок, шáтор **3** (*na výstave*) стенд **4** *pren.*: ~ kultúry (*v divadle*) цéнтер култýры

stan//ovať -uje -ujú *nedok.* *hovor.* **1** становáти, жыти в стáнах **2** ставяти стáны

stanovisk//o -a *s* то́чка зрі́ня; по́гляд; позі́ція; одноші́ня; kladné, záporné ~ позі́тівне, неґатівне *або* отріца́телне одноші́ня (*к дачо́му*); zaujať kladné ~ k niečomu позітівні однести ся к дачо́му, заняти позітівну позі́цію к дачо́му; vyčkavacie ~ вычекуюча позі́ція; zaujať ~ k niečomu заняти конкре́тну позі́цію к дачо́му, повісти своє одноші́ня к дачо́му, высловити ся к дачо́му

stanoviš//te -ťa *s* місценаходжі́ня; позі́ція, пункт, пост; ~ pre kameru місце для каме́ры; ~ poľovníka позі́ція, заобера́юча полёвником; ~ veliteľa кома́ндный пункт; zaujať svoje ~ заняти своє місце *або* свій пост; zmeniť svoje ~ змінити свою позі́цію, переміститн ся; ~ taxikov, autobusov стояня та́ксіків, автобу́сів

stanov//iť -í -ia *dok.* **1** назна́чіти, становити, опреділити; ~ termín назна́чіти те́рмін *або* час; ~ cenu становити ціну́; ~ normu вызначіти но́рму; ~ hranicu становити грані́цю **2** (*zistiť*) опреділити, становити; ~ si plán práce становити *або* зробити собі план робо́ты; ~ diagnózu опреділити діаґно́зу; ~ pomery medzi dvoma veličinami опреділити взаємне одноші́ня двох величі́н

stan//ovy -ov *ž pomn.* штату́т; ~ strany штату́т па́ртії; vzorové ~ прикладный штату́т

stanov//ý стано́вый; ~á plachta стано́ва пла́хта; ~ dielec стано́ва часть; ~ tábor стано́вый ла́ґерь

star//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** *o koho, čo* ста́рати ся *о ко́го, што*; ~ sa o deti ста́рати ся о ді́ти; ~sa o čistotu ста́рати ся о чістоту́, слідити за чістото́в; ~ sa o gazdovstvo ста́рати ся о ґаздівство **2** *o koho, čo, do koho, čoho* інтересова́ти ся *кым, чім*; заобера́ти ся *чім*; вмішовати ся *до чо́го*; ~ sa len o svoju prácu інтересова́ти ся *або* заобера́ти ся лем своёв робо́тов, ста́рати ся лем о свою робо́ту; ~ sa do niečích vecí вмішовати ся до дачі́їх пробле́мів

star//ec -ca *m* ста́рый, ста́рый хлоп, ді́до

starecký старе́цькый; ~ krok старе́цькый крок; ~ hlas старе́цькый го́лос

starejš//í -ieho *m* старо́ста (*на сва́дьбі*)

staren//a -y *ž* ста́ра, ста́рка, ба́бка, ба́ба

starešin//a -u *m hist.* старі́йшына, нача́лник

stárež -e *ž hromad.* ста́рці, старікы

star//ieť sa -ie sa -ejú sa *nedok. do koho, čoho* інтересова́ти ся *кым, чім*; вмішовати ся *до дачі́їх* пробле́мів, ста́рати ся *о што*; čo sa ~ieš do toho? што тобі́ до то́го?, што вмішуєш ся до то́го?, яке́ тобі́ ді́ло до то́го?

starig//a -y *ž* **1** *pejor.* (*o žene*) старі́ґа, старіґа́ня **2** (*o husi*) ста́ра ґу́ска, самі́ця

starigáň -a *m expr.* старіґа́нь, ста́ркый

starin//a -y *ž* **1** (*stará, nepotrebná vec*) стари́на́ **2** (*starožitnosť*) антікваріа́тна річ, старожытность

starinár -a *m* старожытник, антікваріа́тник

stark//á -ej *ž* **1** (*starena*) ста́рка **2** *fam.* (*oslovenie manželky*) ста́рка, ба́бка; ма́ма, ма́мка **3** *nár.* (*stará mať*) ба́бка, ба́ба

stark//ý -ého *m* **1** (*starec*) ста́р(к)ый **2** *fam.* (*oslovenie manžela*) ста́рый; ді́до; оте́ць **3** *nár.* (*starý otec*) ді́до, ді́дко

star//núť -ne -nú *nedok.* старі́ти, ста́рнути

starob//a -y *ž* ста́рость, старо́ба *ж*; zomrieť od ~y уме́рти од ста́рости; mať zabezpečenú ~u ма́ти постарану *або* забеспече́ну старо́бу • staroba - choroba [*prísl.*] старо́ба – хворо́ба; ста́рость – не ра́дость

starobin//ec -ca *m* старобі́нець, дім для престарі́лых

starobn//é -ého *s* пе́нзія в ста́рости

starobn//ý: ~ dôchodok старо́бна пе́нзія; ~é poistenie старо́бне поіщі́ня

starobyl//ý стародавный, да́вный, прада́вный; ~é mesto стародавне місто; ~ hrad стародавный за́мок; ~é piesne стародавны співанкы

staročech -a *m hist. polit.* старочех

staročeský[1] *príd. k* **staročech** староче́ськый

staročesk//ý[2] староче́ськый; ~á literatúra стародáвна чéська літератýра

stáročn//ý (много)віковый; ~ útlak вікóве утесніня, вікóвый ýтиск; ~é boje вікóвы бóї

starodávn//y стародáвный, стáрый; ~e mesto стáре місто; ~a pieseň стародáвна *áбо* стáра співанка; ~e zvyky стародáвны звыкы *áбо* обычаї; ~e hodiny стáры гóдины; ~e šaty стародáвны шмáты

starodievock//ý *príd. k* **stará dievka; ~é** názory пóгляды стáрой дівкы

starodievoctv//o -a *s* жывот стáрой дівкы; bojím sa ~a я бою ся зостáти стáров дівков

staromládenecký старопаробóцькый; ~ život старопаробóцькый жывот; ~ byt старопаробóцькый квáртель, старопаробóцьке бывáня

staromládenectv//o -a *s* старопаробóцтво, старопаробóцькый жывот

staromódn//y старомóдный; ~e šaty старомóдны шмáты; ~e názory старомóдны пóгляды

staronový стáрый (*знóва отворéный, обновившый свóю діялность, вернýвшый ся і т. п.*); ~ časopis стáрый журнáл, знóва обновéный; ~ hráč староновый грач; грач, вернýвшый ся до своёго стáрого клýбу

starootcovský дідівскый; ~ dom дідівскый дом

staropanenstvo *p.* **starodievoctvo**

starorímsky старорімскый

staroruský старорýськый

staroslávn//y старослáвный, старопрослáвленый; ~e mesto слáвне стáре місто, прослáвлене місто

staroslovanský старославяньскый

staroslovienčin//a -y *ž* старославяньскый язык

staros//ť[1] -ti *ž* **1** стáрость, старостливость, клопóты *pomn.;* má ~ti він мать мнóго стáрости; žiť bez ~tí жыти без стáростей; finančné ~ti фінáнчны тяжкости; robiť si ~ti робити собі стáрости; robiť niekomu ~ti робити *áбо* причіняти дакóму стáрости *áбо* клопóты **2** (*starostlivosť*) старостливость; ~ o deti, rodinu старостливость о діти, родину • mať niečo na ~ti a) (*starať sa*) стáрати ся о даштó; б) (*mať v svojej kompetencii*) вéсти *што,* стáрати ся о *што*; vziať si na ~ niekoho, niečo взяти на сéбе клопóты о дакóго, о дачім; to je moja ~ тотá мóя старостливость

staros//ť[2] -ti *ž* (*staroba*) старóба, стáрость *ж*; na ~ на стáрость, в стáрости, в старóбі

starost//a -u *m* старóста (валáлу, сéла)

starostlivos//ť -ti *ž* старостливость *ж*; ~ o rodinu старостливость о родину; ~ o čistotu jazyka старостливость о чістоті языкá; sociálna ~ соціáлна старостливость; liečebná ~ лікáрьска старостливость

starostliv//ý **1** старостливый, дбанливый; ~ otec старостливый отéць **2** (*pozorný*) дбанливый, старостливый; ~á príprava старостлива припрáва *áбо* підготовéность

starostov//á -ej *ž hovor.* (*žena starostu*) старостóва, старостиха, женá старóсты

starosvat -a *m* старóста, посаджéный отéць

starosvetsk//ý старомóдный, застарáлый; ~ nábytok старомóдне заряджіня квáртеля, застарáлый бýтор; ~ človek старомóдный чоловік; ~é zvyky застарáлы звыкы *áбо* обычаї

starousadlík -a *m* стáрый жытель, староусаджéнець (сéла, міста)

starovek -u *m* стáрый вік, стародáвность *ж*

starovek//ý стародáвный; ~é dejiny стародáвна істóрія

starozákonný *príd. k* **Starý zákon** старозакóнный, стародáвный; ~ prorok старозакóнный прóрок

starožitník -a *m* старожытник, антіквapiáтник

starožitnos//ť -ti *ž* старожытность, антіквapiáтна річ; zbierať ~ti зберáти антіквapiáтны предмéты; obchod so ~ťami антіквapiáтный склеп *áбо* óбход

starožitn//ý антіквapiáтный; ~ predmety антіквapiáтны предмéты

staršin//a -u *m* **1** *voj.* старшынá **2** *hist.* начáлник, старéйшына; ~ rodu начáлник рóду

staručký старéнькый

star//ý[1] **1** (*vekove*) стáрый; ~ človek стáрый чоловíк; ~é oči стáры óчі; mám už ~é nohy я мам уж стáры нóгы, у мене уж стáры нóгы; cítim sa už ~ я чýю ся стáрым **2** (*majúci určitý počet rokov*) –рóчный; sto rokov ~ dub сторóчный дуб; aký je ~ ten dom? кíлько рóків тóму дóму? **3** (*opak*: *nový, čerstvý*) стáрый; ~é zemiaky стáры бандýркы; ~ chlieb стáрый хліб **4** (*opak*: *nový*) стáрый; ~é šaty стáры шмáты; ~é nezhody стáры незгóды; ~é metódy стáры мéтоды; ~á trať стáра трáса; ~ spoločenský poriadok стáрый óбщностный строй **5** (*dávny*) стáрый, дáвный; ~ priateľ стáрый *áбо* дáвный приятель; ~ socialista стáрый соціалíста **6** (*staroveký*) стародáвный; ~í Rímania, Gréci, Slovania стародáвны Рімляне, Ґрéкы, Славяне **7** (*starobylý*) стародáвный, стáрый; ~ hrad стародáвный зáмок; ~ zvyk стародáвный звык *áбо* обычай **8** (*nepotrebný*) стáрый, невалýшный, непотрéбный; ~é papiere стáре *áбо* непотрéбне папíря; ~é železo стáре желíзо • ~ otec дíдо, дíдушко; ~á matka бáбка, бáба; ~ mládenec стáрый пáробок; zostať ~ým mládencom зостáти стáрым пáрібком, зостáти слобóдным; ~á dievka стáра *áбо* слобóдна дíвка, невыдата; zostať ~ou dievkou зостáти стáров дíвков, зостáти слобóднов *áбо* невыдатов дíвков; *iron.* зостáти на оцéт; Starý svet Стáрый світ; Starý zákon Стáрый закóн; na ~é kolená на стáры кóліна; ~ kocúr *iron.* стáрый коцýр; ~á líška стáра лишка; všetko prišlo do ~ých koľají а) вшытко вошлó до стáрых коляїв; б) вшытко пішлó по-стáрому; všetko ide po ~om вшытко ідé по-стáрому *áбо* як даколи *áбо* як колись; za ~ých čias за стáрых часíв; hádzať niečo do ~ého železa шмаряти даштó до стáрого желíза; poznať niekoho *al.* niečo ako ~ peniaz познáти дакóго як свóї пять пáлців; ~á láska nehrdzavie [*prísl.*] стáра любóв не ярджавíє; ~stojí to za ~ú belu не стóїть тотó за ніч, тотó выїдженого яйця не стóїть; ~, ale jarý [*prísl.*] стáрый, но міцный; mladý môže, ~ musí [*prísl.*] молодый мóже, стáрый мýсить (умéрти)

star//ý[2] -ého *m* **1** (*oslovenie manžela*) стáрый, стáркый; môj ~ мій стáрый *áбо* стáркый **2** *hovor.* (*vedúci, šef*) сам, стáрый, шеф; náš ~ наш стáрый, (наш) шеф

sta//ť -te *ž* **1** (*kapitola*) главá; úvodná ~ вступнá главá **2** (*článok*) статя

stať sa stane sa stanú sa *dok.* **1** *kým, čím* стáти; ~ ministrom стáти міністром; ~ sa boháčom стáти богачóм, збогáтнути; ~ sa učiteľom стáти учíтелём; ~ sa predsedom organizácie стáти предсідáтелём орґанізáції; stalo sa módou *s neurč.* стáло мóдным, стáло ся мóдов; ~ sa obeťou стáти жéртвов; ~ sa korisťou nepriateľa стáти кóристёв неприятеля **2** *z koho, čoho kým, čím* стáти *із кóго, чóго кым, чім* змінити ся, обернýти ся *із кóго, чóго в кóго, што*; z dievčaťa sa stala žena, dievča sa stalo ženou з дівчáтя стáла ся женá; дівчá змінило ся *áбо* обернýло ся в женý **3** стáти ся; stalo sa nešťastie стáло ся нещáстя; čo sa stalo? што стáло ся?; čo sa mi môže stať? што зо мнов мóже стáти ся? • nič sa nestalo (*odpoveď na ospravedlnenie*) ніч; глýпость; stalo sa (nič sa nedá robiť) уж так стáло ся (ніч не зрóбиш); rado sa stalo (*odpoveď na poďakovanie*) мі было приємні тотó зробити

stať si stane si stanú si *dok. v rôzn. význ.* стáти; ~ si do prostriedku стáти до середины; ~ si do radu стáти до ряду; ~ si na prsty стáти на пáлці; ~ si niekomu do cesty стáти на пíперек дорóгы дакóму • ~ sa na čelo hnutia стáти на челó рýху

sťať stne stnú *dok.* **1** зрубáти, одрубáти, одсечí; ~ vrchovec stromu зрубáти верьх стрóму; sťať niekomu hlavu одрубáти *áбо* одсíкнути дакóму гóлову **2** *koho* позбавити

веджіня; скорóчовати о гóлову **3** *hovor. expr.* (*zbiť*) збити, высечі, выпороти; sťal ho remeňom він выпоров ёгó рéмінём

sťať sa stne sa stnú sa *dok. hovor. expr.* (*opiť sa*) опити ся, стяти ся

stáť[1] stojí stoja **1** *v rôzn. význ.* ~ pri okne стояти при óкні *áбo* при óблаку; ~ v rade стояти в рядí; ~ v pozore стояти смíрно; ~ na nohách стояти на ногáх; ledva ~ na nohách лéдва тримати ся *áбo* стояти на ногáх; ~ na hlave, na rukách стояти на гóлові, на рукáх; ~ opretý o niečo стояти опéртый о даштó; ~ pri stroji стояти при машыні; zostať ~ ako prikovaný зостáти стояти як приковáный; ~ na stráži стояти на вáрті; ~ na lístky do divadla стояти в рядí за лісткáми до теáтру; golier zle stojí ґáлір недóбрі стоїть; skriňa stojí pri okne скриня стоїть при óкні; pri ceste stál strom при дорóзі стояв стром; dom stojí na betónových základoch дом стоїть на бетонóвім фундамéнті; na konci listu stála pečiatka на кінце письма стояла *áбo* была пéчатка; na liste stála adresa на письмі была адрéса; v liste, v novinách stálo, že ... в письмі, в новинкáх было (написáно), же...; práca stojí u mňa na prvom mieste робóта у мéне стоїть на пéршім місці **2** (*byť, nachádzať sa*) стояти, быти; izby stojá prázdne хыжы стоять порóжні; ~ v plameni быти *áбo* находити ся в полóміні; ~ k dispozícii, k službám niekomu быти к діспозíції, к слýжбам дакóму; ~ pred úlohou стояти пéред задáчов; ~ zoči voči niečomu позерáти в óчі дакóму; ~ pred súdom стояти пéред сýдом **3** (*nehýbať sa*) стояти, не погынáти ся; ~ na mieste стояти на місці; vlak stojí влак *áбo* поїзд стоїть; zostať ~ застáвити ся, зостáти стояти; čas nestojí час не стоїть на місці **4** (*nefungovať*) стояти; не робити, ніч не робити; hodiny stoja гóдины стоять; stroje stoja машыны стоять; továreň stojí завóд стоїть *áбo* не рóбить **5** (*zostať nedotknutým*) zaváranina môže ~ dlho заваранина мóже стояти дóвго; v lete mlieko nemôže dlho ~ в лíті молóко не мóже дóвго стояти **6** *na čom* (*nástojiť*) стояти, настóёвати; ~ si na svojom стояти *áбo* настóёвати на своїм **7** *o koho, čo* інтересовáти ся *кым, чім*; nestojím o to мі тотó не трéба, я тотó не потребýю, мéне тотó не інтересýє; nestojím ja o tvoje peniaze не трéба мі твóїх пінязей; nestojím o tvoje priateľstvo я не потребýю твóє приятельство **8** (*byť v situácii*) обстояти, быти; dobre, zle stojí робóта ідé дóбрі, зле; zle stojím (мóї) дíла обстоять зле; stojí na výhru, na prehru выгравать, прогрáвать; ako stojí vec? як обстоять дíла? • vlasy stoja dupkom вóлосы стоять дýпком; ~ na čele niečoho стояти на челí дачóго, быти завíдуючім дачóго; ~ v ceste niekomu стояти в дорóзі дакóму, стояти попéрек дорóгы дакóму; ~ na vlastných nohách стояти на своїх *áбo* на влáстных нóгах; ~ na pevných nohách міцно *áбo* пересвідчіні стояти на нóгах; ~ na slabých nohách стояти неíсто *áбo* лем так-так на нóгах; ~ na vojnovej nohe s niekým быти на войнóвій нóзі з дакым; ~ jednou nohou v hrobe стояти єднóв ногóв в грóбі; ~ v slove, ~ si za slovom быти пáном своёго слóва; odkedy svet svetom stojí одколи світ світом стоїть; aby reč nestála жéбы бісíда не перестáла *áбo* не стояла; nad tým zostáva rozum ~ над тым зостáвать розýм стояти, я зрíкам ся ту розумити даштó; otázka stojí takto вопрóс стоїть так

stáť[2] stojí stoja *nedok.* **1** (*mať cenu*) стояти; čo stojí kilo chleba? кíлько стоїть кíло хлíба?; to stálo veľa peňazí тотó стоїть мнóго пінязей **2** *koho* стояти *кóму*, обходити ся, обыйти ся *dok. кóму о што*; čo ťa to stalo? кíлько тéбе тотó стояло?; nič ma to nestálo тотó мéне ніч не стояло; dovolenka ma stála päť tisíc доволéнка мéне обышлá за пять тíсяч (корýн) **3** *koho pren.* (*vyžadovať si*) стояти *кóму чóго*; пожáдовати *од кóго што*; vás

to stojí peniaze, námahu вас тотó стоїть пінязі, намáгу; од вас тотó выжáдує пінязі, намáгу **4** (*mať hodnotu, nebyť bezcenným*) стояти; taká látka nestojí nič такé полóтно ніч не стоїть; ~ za dačo (*mať akú-takú hodnotu*) мать якý-такý цінý, даштó лем стоїть **5** *za čo* (*vyrovnať sa*) стояти; taká izba stojí za dve такá ізба стоїть за дві **6** *za čo* (*oplatiť sa*) стояти *што, s neurč.* stojí to za pokus стоїть *áбо* оплáтить ся попрóбовати; stojí za povšimnutie, že ... стоїть збáчіти *áбо* зареґістровáти, же ...; nestojí to za to не стоїть тотó за тотó ● dobrá rada stojí groš дóбра рáда стоїть ґрош, дóбра рáда принóсить ужыток; nestojí to za fajku močky *hovor.* не стоїть тотó áни за пипку дугáну; nestojí to za reč не стоїть áни бісідовáти о тім; mohlo by ho to ~ krk *al.* hlavu тотó моглó бы ёгó стояти гóлову, він міг бы заплатити гóловов; stoj čo stoj стій што стій

statick//ý **1** статíчный; ~é zaťaženie статíчне затяжíня; ~ bod статíчна тóчка **2** статíчный; ~á hra *šport.* статíчна гра; ~é chápanie niečoho статíчне розумíня дачóго

stát//ie -ia *s* стояня; miesto na ~ мíсце на стояня; lístok na ~ листок на стояня (*на штадіóн, до театру і т. п.*)

statik//a -y *ž* стáтіка

státisíc//e -ov *m pomn.* сто тíсяч

státisícov//ý *príd. k* **státisíce;** ~é náklady (*kníh ap.*) стотíсячны тірáжы

statív -u *m* статíв

statkár -a *m* фармáрь, богáтый ґáзда, богáтый землерóб

statkársk//y фармáрьскый, землерóбскый; ~a pôda фармáрьска зéмля

statkový *príd. k* **statok**[1]; ~ vozeň ваґóн для худóбы

statný уроснýтый, смíлый, дрíчный; ~ mládenec дрíчный хлóпець

statočn//ý **1** чéстный; ~ človek чéстный чоловíк; ~ občan чéстный жытель **2** (*svedomitý*) добросóвістный; ~á práca добросóвістна робóта **3** (*mužný*) мýжній; ґерóйскый, хорóбрый; ~ boj хорóбрый бой; ~á armáda ґерóйска армáда

stat//ok[1] -ku *m* стáток, худóба; rožný ~ рогáтый стáток; drobný ~ дрíбный стáток; jatočný ~ убивный стáток

stat//ok[2] -ku *m* **1** (*hospodárstvo*) фáрма; ґаздíвство; маєток panský ~ паньскé ґаздíвство; správca ~ku ґáзда фáрмы **2** *len v mn. č.* **~ky** блáга; цíнности; materiálne ~ky матеріáлны блáга; kultúrne ~ky култýрны цíнности; spotrebné ~ky *ekon.* предмéты ужывáня **3** *zastar.* (*majetok*) маєток, ґаздíвство

stator -a *m tech.* стáтор

status: ~ quo [kvó] *práv.* стáтус-кво; zachovať ~ quo зберечí стáтус-кво

stav[1] -u *m* **1** став, росположíня, сітуáція; zdravotný ~ став здорóвя; duševný ~ душéвне росположíня; finančný ~ фінáнчна сітуáція, став фінáнців; byť v dobrom ~e быти в дóбрім стáві; byť v zlom ~e быти в злім стáві *áбо* в недбанливости; ~ počasia сітуáція погóды; byť v ~e zrodu быти в стáві зроджíня; plynný, tekutý ~ *fyz.* плинóвый став, став текýчости; ~ k 1. (prvému) januáru став к 1-ому (пéршому) янувáру; zistiť skutočný ~ найти дíйсне росположíня річéй **2** (*situácia, pomery*) росположíня, став; majetkový ~ маєткóве росположíня; rodinný ~ родинне росположíня; mládenecký ~ став слобóдного; ~ manželský став побрáтых; vstúpiť do ~u manželského вступити до стáву побрáтых; vojnový ~ воєньска сітуáція; vyhlásiť vojnový ~ a) выголосити воєньскый став; б) выголосити вóйну дакóму; byť vo vojnovom ~e s niekým находити ся в стáві вóйны з дакым *aj pren.*; za daného ~u в дáній сітуáції **3** став; v surovom, čerstvom ~ в сурóвім, свíжім стáві; v triezvom, opilom ~e в терéзвім, пянім стáві **4** (*počet*) (чісéлный) зложíня, чісéлность *ж*; ~ mužstva зложíня комáнды; ~ armády чісéлность армáды; ~ dobytka

чісе́лность ско́та **5** ка́ста; šľachtický ~ арістократі́чна ка́ста; tretí ~ *hist.* тре́тя ка́ста; generálne ~y ґенера́лны ста́вы **6** *šport.* раху́нок; aký je ~? якый раху́нок?; ~ zápasu je nerozhodný раху́нок стрітну́тя ниче́йный; za ~u **2** : 0 pre mňa при раху́нку **2** : 0 про ме́не • byť v inom *al.* druhom ~e быти грубо́в *або* в дру́гім ста́ві *або* самодру́гов; byť v ~e *s neurč.* а) (*môcť*) быти в ста́ві *s neurč.*; б) (*urobiť niečo zlé*) быти спосо́бным *на што al. s neurč.*

stav[2] -u *m* кро́сна *pomn.*; tkať na ~e тка́ти на кро́снах; navinúť nite na ~ навити ниткы на кро́сна

stav[3] -u *m* гать

stavadl//o -a *s žel.* блок, блокова́ня, блок-апара́т

stavan//ie -ia *s* (*budova*) будо́ва, будова́ня; hospodárske ~ia господа́рьскы будо́вы

stavár -a *m hovor.* інжінірь-ставятель; штуде́нт-ставятель *м*

stavarin//a -y *ž štud. slang.* ставятельске діло, шпеціа́лность ставятеля

stavársky *hovor. príd. k* **stavár**

stav//ať[1] -ia -ajú *nedok.* **1** (*dávať stáť*) ста́вити; ~ dieťa na nohy ста́вити ді́тину на но́гы; ~ kolky ста́вити *або* россгавляти ко́лкы **2** (*klásť, umiestňovať; zaraďovať*) ста́вити; ~ vertikálne сті́вити вертіка́льно; ~ rebrík k stene ста́вити драбину к стіні́; ~ kreslo k oknu ста́вити кре́сло к о́кну; ~ prekážky do cesty ста́вити барьєры на доро́зі; ~ do stráže niekoho ста́вити на ва́рту *або* сторожыти дако́го; ~ k stroju niekoho ста́вити к машыні дако́го; ~ otázku ста́вити вопро́с; ~ do protikladu niečo s niečím протівопоставляти дашто́ дако́му **3** (*budovasť*) будова́ти, ставяти; ~ most будова́ти міст; ~ železnicu будова́ти желі́зну доро́гу; ~ dom бідова́ти *або* ставяти дім; ~ barikády будова́ти барі́ка́ды; ~ prieplav будова́ти кана́л; ~ pamätník будова́ти па́мятник; ~ hniezdo вити гніздо́; ~ stoh робити стог **4** *na čom pren.* выходити *із чо́го*; опера́ти ся *на што*; ~ia na tom, že ... він выходить із то́го, же ...; ~ na tradíciách выходити із традіцій, опера́ти ся на тради́ції **5** *na čo pren.* (*spoliehať sa*) споліга́ти ся; ~ na skúsenosti споліга́ти ся на о́пыт **6** *na čo* (*pri stavke*) ста́вити; ~ na eso *kart.* ста́вити на ту́за; ~ na koňa ста́вити на коня **7** *na čo* (*pripravovať niečo*) ста́вити, готовити, припра́вити *што*; ~ na čaj, kávu ста́вити во́ду на чай, ка́ву

stav//ať[2] -ia -ajú *nedok.* (*zastavovať*) заста́влёвати, затримовати; dych mi ~ia я задыхам ся, заста́влює ся мі дыха́ня; ~ kone заста́влёвати ко́ні

stáv//ať -a -ajú *nedok.* (ча́сто) стояти; on zvykne ~ na rohu ulice він обыча́йні стоїть на ро́гу у́ліці

stav//ať sa[1] -ia sa -ajú sa *nedok.* **1** ставляти ся; ~ do radu ставляти ся до ряду; ~ sa na špičky ставляти ся на па́лці; ~ do pozoru ставляти ся смі́рно; ~ do cesty niekomu ставляти ся крижом доро́гы дако́му; ~ sa do výhodnej pozície забера́ти выгодну пози́цію **2** (*priečiť sa*) протівити ся, вспера́ти ся; darmo sa ~iaš да́рьмо ты вспе́раш ся; ~ sa proti niečej vôli протівити ся дачі́їй во́лі **3** (*zaujímať stanovisko*) односити ся; ~ sa kladne, záporne k niečomu позітівні, неґатівні односити ся к дачо́му; ~ sa s nedôverou k niečomu з недові́ров односити ся к дачо́му; ~ sa proti návrhu выступа́ти *або* быти про́тів пропози́ції **4** *za koho, čo* (*brániť, zastávať*) быти прихылником *ко́го, чо́го,* быти *за ко́го, што*; підтримовати *ко́го, што*; ~ sa za ľudskosť быти за гуманізм; ~ sa za návrh підтримовати пропози́цію **5** (*chvastať sa*) хвалити ся • ~ sa do zlého svetla ставяти ся до зло́го світла; ~ sa na vlastné nohy ставяти ся на свої́ но́гы; ~ sa na zadné nohy ставяти ся на за́дні но́гы; ~ sa na odpor протівити ся; ~ sa bokom *al.* chrbtom k niečomu стояти бо́ком *або* хырбе́том од дачо́го

stav//ať sa[2] -ia sa -ajú sa *nedok.* (*zastavovať sa*) застáвлёвати ся; nebudem sa tam ~ не буду там застáвлёвати ся; dych sa mi ~ia я задыхую ся, у мéне застáвлює ся дыхáня

stáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* ставáти ся; ~a sa, že ... стáвать ся, же ...; бывать, же

stavb//a -y *ž* **1** (*dej*) будовáня, ставяня; стáвба; ~ domu, priehrady будовáня дóму, перегорóды **2** (*objekt*) hospodárske ~ господáрьскы будóвы; pracovať na ~e робити на стáвбі **3** (*štruktúra*) зложíня, штруктýра, строй; ~ hmoty зложíня матéрії; ~ tela зложíня тíла; ~ atómu зложíня áтому; gramatická ~ jazyka ґраматíчный строй языкá; ~ vety штруктýра речíня; конштрýкція речíня; metrická ~ verša метрíчна штруктýра стихá

stavbár -a *m hovor.* будовáтель *м*, робітник на стáвбі, ставéбный робітник

stavbyvedúc//i -ého *m* завíдуючій стáвбы

stavebnic//a -e *ž* **1** (*z kociek*) кýбикы (*дíтьска гра*) **2** (*zo súčiastok*) конштрýктор, ставярь (*дíтьска гра*)

stavebníctv//o -a *s* ставярьство, будівництво; ставярьскый прóмысел

stavebník -a *m* ставярь, будівник

stavebnin//a -y *ž* будівницькый матеріáл

stavebnomontážn//y будівницько-монтáжный; ~e práce будівницько-монтáжны робóты

stavebn//ý будівницькый, ставярьскый; ~ materiál будівницькый матеріáл; ~é drevo ставярьске дéрево; ~é práce будівницькы робóты; ~é náklady выдавкы на будовáня; ~ pozemok фýндуш на будовáня; ~á jama будівницька яма; ~é povolenie поволíня на ставяня *áбо* будовáня; ~ robotník будівницькый робóтник; ~ inžinier будівницькый інжінíрь; ~ priemysel будівницькый прóмысел; ~é látky *biol.* вытвóрююча тканина

stav//ec -ca *m anat.* стáвець; krčné ~ce шыйны стáвці

stavenisk//o -a *s* будівницька площáдка; будівницькый участок

stavidl//o -a *s* шлюз *м*

stavikrv -u *m bot.* гóрець пташáчій (*Polygonum aviculare*)

stavisk//o -a *s* ставиниско

stav//iť -í -ia *dok.* постáвити • ~ všetko na jednu kartu постáвити вшытко на єдну кáрту; ~ím krk na to, že ... дам гóлову на тотó, же ...

stav//iť sa[1] -í sa -ia sa *dok.* (*zastaviť sa*) застáвити ся

stav//iť sa[2] -í sa -ia sa *dok. s kým* стáвити ся *з кым о што*, всадити ся; ~ím sa o sto Eura стáвлю ся о сто Евра; ~ím sa, že prehraš стáвлю ся, же ты прóграш

staviteľ -a *m* будовáтель

staviteľsk//ý *ž* **1** *príd. k* **staviteľ** будовáтельскый **2** *príd. k* **staviteľstvo** архітектýрный; ~ sloh архітектýрный штіл; ~é pamiatky архітектýрны пáмяткы, пáмяткы архітектýры

staviteľstv//o -a *s* **1** будівництво **2** (*architektúra*) архітектýра, будівниче іскýство (*kniž.*)

staviv//o -a *s* **1** матеріáл на будовáня **2** *biol.* (*stavebné látky*) утвóрююча тканина

stávk//a[1] -y *ž* **1** стáвка; uzavrieť ~u запéрти стáвку; vyhrať ~u выграти стáвку; urobiť niečo na ~ зробити даштó на стáвку **2** (*suma*) стáвка • byť v ~e стояти на кáрті

stávk//a[2] -y *ž zastar.* штрайк; všeobecná ~ óбщій штрайк

stávkokaz -a *m zastar.* штрайкокáз

stávk//ovať -uje -ujú *nedok. zastar.* штрайковáти; орґанізовáти штрайк

stávkov//ý[1] *príd. k* **stávka**[1]; ~á kancelária ставкóвый стáнок, ставкóва канцелáрня

stávkov//ý[2] *príd. k* **stávka**[2] *zastar.* штрайкóвый; ~ výbor штрайкóвый комітéт; ~é hnutie штрайкóвый рух

stavov//ec -ca *m obyč. v mn. č.* **~ce** *zool.* ставóвець

stavovsk//ý сполкóвый, кастóвый; ~é privilégia кастóвы привілéґії; ~é rozdiely кастóвы рóзділы; ~á česť кастóва честь, честь касты *áбо* спóлку

stavov//ý *príd.* *k* **stav**[1]; ~é slovesá *lingv.* ставóвы часослóва, часослóва стáву; ~á rovnica plynov *fyz.* уравніня стáву плінів
stáž -e *ž* стаж; dvojročná ~ двойрóчна стаж; vedecká ~ v zahraničí наýчна стаж за граніцёв
sťaž//eň -ňa *m* лóдный стовп, стяжень
sťažen//ý стяжéный, обтяжный; ~é pracovné podmienky стяжéны *áбо* тяжкы услóвія робóты; ~é dýchanie стяжéне дыхáня
sťaž//iť -í -ia *dok.* стяжыти, згіршыти обстáвины
sťažka *prísl.* з нáмагов, намагáво, тяжко, лéдва
sťažnos//ť -ti *ž* жалóба, поносовáня; podať ~ proti niekomu подати жалóбу прóтів дакóго, поносовáти ся на дакóго; podať ~ proti rozhodnutiu súdu подати жалóбу прóтів рішíня сýду; kniha prianí a ~í книга желáнь і жáлоб
sťaž//ovať -uje -ujú *nedok.* стяжовати, згіршовати; ~ prácu стяжовати робóту; ~ si život згіршовати собі жывот
sťaž//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. na koho, čo* стяжовати ся, поносовáти ся, подавáти жалóбу
sťažovateľ -a *m práv.* стяжуючій, поносýючій
stearín -u *m chem.* стеарін
stebl//o -a *s* стéбло *c*; ~ trávy стéбло травы; obilné ~ зернóве стéбло
steeple-chase [stýplčejs] *neskl. s* **1** крос **2** (*v jazdectve*) стіплчéз, скóкы чéрез барьєры
steh -u *m* **1** стег; šiť veľkými ~mi шыти великыми(а) стéгами; krížikový ~ вышывка крижиком **2** *lek.* стег; vybrať ~y выбрати стéгы **3** (*spôsob zošívania, vyšívania*) стег; retiazkový ~ ланцушкóвый стег; drobný ~ дрібный стег
stehenn//ý i **stehnov//ý** *anat.* бедрóвый; ~á kosť бедрóва кість; ~ sval бедрóвый свал; ~ nerv бедрóвый нерв
stehlík -a *m* стéглик; ~ obyčajný *zool.* (*Carduelis carduelis*) стéглик обычáйный
stehn//o -a *s* **1** *anat.* бéдро; стéгно (*hovor*) **2** *kuch.* (*bravčové*) лытка; (*z hydiny*) нóжка; kuracie ~ нóжка з кýркы~ husacie ~ гусяча нóжка
steh//ovať -uje -ujú *nedok. krajč.* стеговáти, фірцовáти
stek//ať -á -ajú *nedok.* **1** (*dolu*) стікáти; zo strechy ~ala voda зо стрíхы стікáла вóда; po tvári mu ~al pot з ёгó твáри стікáв пот, пот стікáв по ёгó твáри **2** *z čoho* стікáти; ~ z krvi стікáти кровлёв, пустила ся кров
stelesnen//ý *v rôzn. význ.* здійсненый, уведжéный до дíйсности, зматеріалізовáный; наподобнéный; персоніфікованый; ~á myšlienka здíйснена дýмка; ~á dobrota зосубєктівізовáна *áбо* персоніфікована добротá; ~á krása дíйсна *áбо* персоніфікована красотá
stelesn//iť -í -ia *dok.* здíйснити, персоніфіковáти, зматеріалізовáти
steliv//o -a *s* постілка (*для худóбы*)
stemn//ieť -ie -ejú *dok.* стемніти, потемніти, стáти тéмным *áбо* тмáвым
sten//a -y *ž* **1** (*múr*) стінá; ~y izby стіны ізбы; kamenná ~ камяна стінá; priečna ~ поперéчна стінá; ľadovcová ~ ледяна стінá; skalná ~ камяна стінá **2** стíнка; ~ kotla стíнка котлá; ~y bunky *biol.* стíнкы клíткы *áбо* бýнькы; srdcové ~y *anat.* стíнкы сéрдця; ~y čriev *anat.* стíнкы кышок *áбо* чéрев; brušná ~ *anat.* брíшна стíнка **3** *geom.* грáна *ж*; ~y kocky грáны кýба **4** *ban.* стінá • španielska ~ шпанéльска стінá; bledý ako ~ блідный як стінá; pritisnúť niekoho k ~e притиснути к стіні дакóго; postaviť k ~e niekoho постáвити к стіні дакóго; aj ~y majú uši і стіны мáють ýха, і стíны чýють; podopierať ~u підпирáти стíнку; maľovať čerta na ~u ≈ малёвáти чóрта на стінý; škrabať sa po ~ách (*od bolesti*) шкрябати ся по стінáх (*од бóлести*); akoby hrach na ~u hádzal як о стінý гóрох метáти; hlavou ~u neprerazíš [*prísl.*] стінý гóловов не перебєш
stenať *p.* **stonať**
stenč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** стоншáти ся, стáти тонкым **2** *pren. expr.* зменшыти

ся, знижыти ся; zásoby sa ~ili зáсобы зменшыли ся; kapitál sa ~il капітáл знижыв ся

stenograf -a *m* стеноґрафіста, стеноґрáф

stenograf//ia -ie *ž* стеноґрáфія

stenografický стеноґрафíчный; ~ záznam стеноґрáф; ~ štýl *pren.* стеноґрафíчный штіл

stenograf//ovať -uje -ujú *nedok.* стеноґрафовáти

stenogram -u *m* стеноґрáм

stenomaľb//a -y *ž* стінопис, стінне малёвáня, малёвáня по стіні

stenotyp//ia -ie *ž* **1** стенотíпія **2** писáня на (пишýчій) машынці

stenotypist//a -u *m* стенотіпíста

stenovan//ie -ia *s ban.* добывáня (ýгля)

step[1] -i *ž* степ *ж*

step[2] [st-] -u *m* (*druh tanca*) степовáня

stepár [st-] -a *m* танцýючій степовáня

steper//iť -í -ia *dok. expr.* (*s námahou zniesť*) зволочí, знéсти; ~ z povaly vrece pšenice звлечí з пóду міх пшенíці

steper//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* **1** (*s námahou zísť*) стеріґати ся (*тяжко зыйти* áбо *спустити ся*) **2** (*spadnúť*) звалити ся, шлюпнути ся; ~ sa do mláky шлюпнути (ся) до млáкы; ~ sa z rebríka звалити ся з драбины

stepn//ý *príd. k* **step**[1] стéпный; ~á tráva стéпна травá; ~ vietor стéпный вíтор; ~ vták стéпный птах

step//ovať [st-] -uje -ujú *nedok.* степовáти, танцювáти степ

stereofón//ia -ie *ž* стереофóнія

stereofonický стереофонíчный; ~ zvuk стереофонíчный звук

stereograf//ia -ie *ž* стереоґрáфія

stereokin//o -a *s* стереокíно

stereoskop -u *m* стереоскóп

stereoskopick//ý стереоскопíчный; ~ obraz стереоскопíчный óбраз; ~ é kino стереоскопíчне кíно; ~é videnie стереоскопíчне віджíня

stereotyp[1] -u *m psych.* стереотíп

stereotyp[2] -u *m typ.* стереотíп

stereotypn//ý стереотíпный, шаблóнный; ~é otázky стереотíпны вопрóсы; ~á práca стереотíпна робóта

sterilit//a -y *ž* стерíлность *ж*

sterilizác//ia -ie *ž v rôzn. význ.* стерілізáція; ~ mlieka стерілізáція молóка; ~ ľudí стерілізáція людéй

sterilizačný стерілізáчный; ~ prístroj стерілізáчный апарáт, стерілізáтор; ~ zákrok стерілізáція

sterilizátor -a *m* стерілізáтор (*апарáт*)

sterilný *v rôzn. význ.* стерíлный; ~ obväz стерíлный óбвяз; ~ človek стерíлный чоловíк

stesk -u *m bás.* цливость, смýток

stetoskop -u *m* стетоскóп

steward [stjuard, stevard] -a *m* стюáрд

stewardk//a [stjuard-, stevard-] -y *ž* стюардéса

stiah//nuť -ne -nu *dok.* **1** (*dolu*) стягнýти, потягнýти, укрáсти; ~ obrus zo stola стягнýти óбрус зо стóла; ~ deku z niekoho стягнýти дéку з дакóго **2** (*vyzliecť*) стягнýти, зняти; ~ si rukavice стягнýти *áбо* зняти рукавíці **3** (*kožu*) здéрти, обдéрти; ~ zajaca, ~ kožu zo zajaca здéрти кóжу зо зáця *áбо* зáяця **4** (*nasadiť*) надняти, натягнýти; ~ klobúk do očí надняти кáлап на óчі; ~ čiapku na uši натягнýти чáпку на ýха **5** (*spustiť*) спустити; ~ roletu спустити ролéту; ~ oponu спустити зáнавес **6** потягнýти, тóргнути; ~ záchrannú brzdu тóргнути захорóнюючій гам; ~ vodu (*v záchode*) спустити вóду; ~ kohútik потягнýти коґýтик **7** (*zúžiť*) стягнýти, затягнýти; ~ slučku стягнýти *áбо* затягнýти óко; ~ opasok затягнýти óпасок **8** (*previazať*) стягнýти, перевязáти; ~ kufor remeňom стягнýти кýфер рéмінём **9** (*spolu*) стягнýти; ~ plecia стягнýти плéчі; ~ obočie стягнýти обéрвы; ~ čelo зморщíти челó; ~ tvár od bolesti зморщíти тварь од бóлести **10** (*pod seba*) стягнýти; (*smerom do vnútra*) втягнýти; ~ nohy pod seba стягнýти нóгы

під сéбе; ~ chvost стягнýти хвіст; ~ hlavu medzi plecia втягнýти гóлову мéджі плéчі; ~ rožky (*o slimákovi*) спрятати ріжкы **11** *čo* (*zmierniť*) убрáти, стішыти ~ plyn убрáти плін; ~ knôt стішыти ґніт; ~ horúčku збити *áбо* знижыти теплотý *áбо* температýру **12** (*o víne*) зляти; ~ do fliaš зляти до фляшок **13** *koho, čo* (*sústrediť, premiestniť na jedno miesto*) стягнýти, притягнýти, зґромадити, сконцентровáти; ~ vojsko na hranice зґромадити вóйско на граніці; ~ hráčov do obrany перевéсти грачів до оборóны **14** *koho, čo* (*odvolať odniekiaľ*) стягнýти, одкликати, одвéсти, вывести; ~ divíziu, armádu стягнýти дівізію, армáду; ~ pluk z frontu стягнýти *áбо* одкликати плук з фрóнту **15** *koho* (*povolať*) позвáти, покликати; ~ záložníkov позвáти офіцéрів в зáлогі **16** *čo* (*vyradiť*) стягнýти; ~ peniaze z obehu стягнýти пінязі з óбігу; ~ tovar z predaja стягнýти товáр з продавáня, не продавáти товáр; ~ z programu, z repertoáru стягнýти з прóґраму, з репертоáру **17** *čo* (*vziať naspäť, odvolať*) стягнýти, взяти нáзад; ~ návrh, žiadosť стягнýти пропозíцію, пожáдованя; ~ obžalobu стягнýти обвинíня **18** *čo* (*strhnúť, zraziť*) стягнýти, одраховáти; ~ z platu одраховáти з плáту **19** *koho kam* (*zvábiť*) завлечí, затягнýти; kamaráti ho ~li do krčmy камарáтя затягли ёгó до кóрчмы ● ~ol pyšné rožky стягнýв пышны рóжкы, заганьбив ся; ~ol by z nahého kožu *expr.* він стягнýв бы і з гóлого кóжу

stiah//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* **1** стягнýти ся, скоротити ся; sval sa ~ol свал скоротив ся; hrdlo sa mu ~lo гóрло ёмý стягло ся **2** (*schúliť sa*) скорчíти ся; ~ sa do klbka скорчíти ся до клубятя **3** (*v obočí ap.*) стягнýти ся, зморщíти ся; tvár sa mu ~la od bolesti ёгó лицé зморщíло ся од бóлести **4** (*zúžiť sa*) стягнýти ся, затягнýти ся; slučka sa ~la óко стягло ся **5** (*ustúpiť*) одтягнýти ся, одстýпити; nepriateľ sa ~ol неприятель одстýпив; ~ sa do obrany перéйти до оборóны **6** (*opásať sa*) стягнýти ся, затягнýти ся, перетягнýти ся; ~ sa opaskom стягнýти ся рéмінём; ~ sa do šnurovačky затягнýти ся до корзéту **7** *pren.* (*o človeku*) узамкнýти ся ● ~ sa do svojej ulity скрыти ся до своёй слимáчой хыжкы

stiecť stečie stečú *dok.* (*dolu*) стечí; slza jej stiekla dolu lícom слызá стеклá по єй лиці *áбо* твáри; nechať dáždnik ~ z vody охабити амбрéлу стечí; охабити амбрéлу, жéбы з нёй стеклá вóда ● ~ z krvi стечí кровлёв

sterací: ~ krúžok (*vo valci motora*) стерáючій кружóк

stierač -a *m* (*na aute*) стерáч

stieradl//o -a *s* (*murársky nástroj*) гладíлка

stier//ať -a -ajú *nedok.* **1** стерáти, вытерáти, утерáти; ~ si rúž z perí стерáти руж з ґамб *áбо* з уст; ~ si pot z čela стерáти пот з челá; ~ z tabule napísané стерáти з тáблы написáне **2** *pren.* стерáти; ~ rozdiely стерáти рóзділы; ~ hranice medzi niečím стерáти граніці мéджі дачім

stiesnen//ý **1** (*priestorovo obmedzený*) тісный, стиснéный; ~é pomery стиснéны обстáвины; ~é priestory (*divadla*) тісны простóры (*meámpa*) **2** (*skľúčený*) скормучéный, смутный, несвíй; придусéный; ~á nálada смутнá атмосфéра, смутнé наладжíня; ~ hlas смутный гóлос

stiesňujúci стиснюючій, трáпный, неприємный, депрімýючій; ~ pocit стиснююче *áбо* неприємне чýвство

stíhac//í: ~ie letectvo *voj.* стігáюча *áбо* бомбардýюча авіáція; ~ie preteky *šport.* стігáючі перебігáня

stíhač -a *m* **1** *voj.* бомбардéр, ничíтель *м* **2** *šport.* біжець (*учáстник перебігáнь*)

stíhačk//a -y *ž hovor.* (*lietadlo*) стігáчка, бомбардéр *м*, бомбардóвый ероплáн

stíhan//ie -ia *s práv.* пронаслíдованя; trestné ~ кáрне *áбо* престýпне пронаслíдованя

stíh//ať -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* пронаслíдовати; ~ utečencov

пронаслідовати утікачів; ~ vedúcu skupinu (*cyklistov ap.*) *šport.* добігáти ведýчу ґрýпу; ~ podľa zákona пронаслідовати пóдля закóна **2** (*trestať*) кáрати; trestné ~ niekoho кáрати дакóго; ~ zradu кáрати зрáду **3** (*postihovať*) постигáти; ~a nás nešťastie za nešťastím постигать нас нещáстя за нещáстём **4** (*striedať sa za sebou*) наслідовати єдéн за дрýгым, зміняти єдéн дрýгого; jedno nešťastie ~a druhé єднó нещáстя змíнює дрýге

stih//núť -ne -nú *dok.* **1** (*časovo stačiť*) стигнути; za krátky čas ~ol postaviť dom за корóткый час він стигнув постáвити собі дім; keď ~neš, zastav sa u nás кідь стигнеш, прийдь ку нам; ~ vlak, loď *hovor.* стигнути на влак, на шыфу **2** (*postihnúť*) постигнути, стигнути; ~lo ho nešťastie ёгó постигло нещáстя; ~ol ho posmech він став на пóсміх; jeho plány ~ol neúspech ёгó плáны рýхнули, ёгó плáны постигнув неýспіх; ~ol ho zaslúžený trest ёгó постигла заслужéна кáра

stihomam -u *m* манія пронаслідованя

sticha *prísl. p.* **ticho²**

stích//nuť -ne -nu *dok.* **1** стихнути; стішыти; (*na chvíľu*); затихнути; všetci ~li вшыткы стихли *áбо* замóвкли; harmonika ~la гармоніка затихла; vtáci ~li птáхы стихли *áбо* притихли; hudba ~la мýзыка стихла; vrava ~la бісíда замóвкла **2** (*zostať tichým*) затихнути; ulica, dedina ~la ýліця затихла, селó стихло, валáл стихнув; dom ~ol дім затихнув **3** (*prestať*) стихнути, утихнути; (*na chvíľu*) притихнути; vietor ~ol вітор стихнув *áбо* притихнув; deti ~li діти стихли

stimul -u *m* стíмул; пóштовх; materiálny *al.* hmotný ~ матеріáлный стíмул; morálny ~ k práci морáлный стíмул к робóті; ~y na zvýšenie produktivity práce стíмулы на звышíня продуктíвности робóты; byť, stať sa ~om na niečo *al.* niečoho служыти стíмулом к дачóму *áбо* (для) дачóго

stimulác//ia -ie *ž odb.* стімулáція, пóштовх; *biol.* elektrická ~ činnosti srdcového svalu електрична стімулáція діяня сердцёвого свáлу; *ekon.* ekonomická ~ економíчна стімулáція

stimul//ovať -uje -ujú *nedok. dok. čo v rôzn. význ.* стімуловáти; *fyziol.* ~ hormonálnu činnosť стімуловáти гормонáлну діялність; *ekon.* (*podnecovať, podnietiť*) nová mzdová sústava ~uje vyrábanie kvalitných výrobkov новá сістéма зáробку стімулýє выпущáня высокоякістной продýкції

stín//ať -a -ajú *nedok.* **1** стинáти; рубáти; зрýбати; ~ stromy стинáти *áбо* рубáти стрóмы; ~ les рубáти ліс **2** *koho, komu čo* обезголовити *кóго*; стяти *áбо* одрубáти гóлову *кóму*; ~ hlavy odsúdencom стинáти гóловы одсуджéнцям

stisk -u *m* **1** стискнутя, стиск; ~ ruky стискнутя рýкы, подáня рýкы; ~ ramien стискнутя плеч **2** (*tlačenica*) згрýмаж, нáвал

stísk//ať -a -ajú *nedok.* **1** стискáти; ~ ruku стискáти рýку, подавáти рýку; ~ v dlani niečo стискáти в дóлони даштó; ~ pod pazuchou niečo стискáти даштó під пазýхов **2** (*zatínať*) стискáти, стисковати; ~ päste стискáти пясти *áбо* кулакы; ~ zuby стискáти *áбо* затинáти зýбы; ~ pery od bolesti стискáти ґáмбы од бóлести **3** *čo* (*stláčať*) натискáти, притискáти *што. на што*; ~ kľučku притискáти на ключку двéрей; ~ tlačidlo натискáти на ґóмбічку; ~ kohútik спущáти *áбо* натискáти на когýтик **4** *koho* (*objímať*) обнимáти, тýлити ку сóбі; ~ v náručí обнимáти дакóго **5** стискáти ся, здáвлёвати ся; ~a mi hrdlo (*od žiaľu ap.*) гóрло мі стискать ся; človeku srdce ~a чоловíкови сéрдце стискать • ~ plecami стискáти плечáми

stísk//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** (*zvierať sa*) стискáти ся, здáвлёвати ся; srdce sa mi ~a сéрдце мі стискать ся **2** (*objímať sa*) обнимáти ся, обнимáти єдéн дрýгого

stis//núť -ne -nú *dok.* **1** *čo* (*stlačením zovrieť*) стиснути; ~ ruku niekomu стиснути *áбо* подати рýку дакóму **2** *čo* (*zaťať*) стиснути,

затяти; ~ päsť стиснути пясть *або* кулáк; ~ pery стиснути ґáмбы; ~ zuby стиснути *або* затяти зýбы **3** *čo* (*stlačiť*) притиснути *што, на што*; ~ kľučku притиснути на рýчку двéрей; ~ gombík na elektrickom zvončeku притиснути на ґóмбічку електричного дзвінкá; ~ kohútik спустити коґýтик **4** *koho* (*objať*) обяти; ~ okolo krku niekoho обяти óколо шыї дакóго **5** *neos. expr.* (*zovrieť*) стиснути ся, притиснути ся; ~lo mi srdce (*od žiaľu ap.*) сéрдце мі стисло; hrôza jej ~la srdce страх стиснув єй сéрдце, сéрдце стисло од стрáху • bodaj ho ~lo бодáй *або* най бы ёгó стисло, най бы ёгó фрас забрáв

stis//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** (*zovrieť sa*) стиснути ся, притиснути ся; pery sa mu ~li ґáмбы ёмý стисли ся; srdce sa jej ~lo od žiaľu сéрдце єй стисло ся од жáлю **2** *hovor. expr.* (*objať sa*) обяти ся, обяти єдéн дрýгого

stíšen//ý стихнутый, зослабéный, тихый; povedať ~ým hlasom повісти стихнутым гóлосом *або* напівголóсно

stíš//iť -i -ia *dok.* **1** стихнути, зробити тихше; ~ hlas знижыти *або* приглушыти гóлос, стихнути; ~ rádio, gramofón стихнути рáдіо, ґрамофóн **2** (*zmierniť*) утішыти, змягчіти; ~ bolesť утішыти біль **3** *hovor.* (*spomaliť*) спомалити, пригамовáти; ~ beh, krok спомалити біг, крок; ~ tempo спомалити *або* знижыти тéмпо; ~ koňa спомалити коня; auto v zákrute ~ilo áвто в зáкруті пригамовáло

stláč//ať -a -ajú *nedok.* **1** стискáти, придáвлёвати; ~ vzduch стискáти вóздух **2** *čo* притискáти *на што*; ~ gombík притискáти на ґóмбічку **3** (*dolu*) притискáти; vietor ~a dym k zemi вíтор притискать дым к зéмли **4** (*znižovať*) знижовати; ~ ceny, mzdy знижовати ціны, плат

stlač//iť -í -ia *dok.* **1** стиснути, придавити; ~ plyn здавити плін **2** *čo* натиснути *на што*; ~ kľučku натиснути на ключку *або* фырґіту двéрей **3** (*dolu*) притиснути; vietor ~il dym k zemi вíтор притиснув *або* придавив дым к зéмли **4** (*znížiť*) знижыти; ~ ceny, mzdy знижыти ціны, плат; ~ rekord pod dve minúty знижыти рéкорд під дві минýты

stlač//iť sa -í sa -ia sa *dok.* стиснути ся

stlačiteľnos//ť -ti *ž odb.* стиснутость *ж*

stlačiteľný стискуючій; vzduch je ~ вóздух є стискуючій, вóздух стискать ся; вóздух мóже змéншовати свій óбєм

stlať stelie stelú *nedok.* стелити; ~ posteľ стелити пóстіль; ~ cestu kvetami *bás.* стелити дорóгу квітками; ~ slamou постеляти *або* стелити солóмов

stĺcť stlčie stlčú *dok.* **1** збити; ~ niečo z dosák збити дашто́ з дóсок **2** *koho expr.* (*ubiť*) збити, набити, змолотити

stĺk//ať -a -ajú *nedok.* збивáти

stlm//iť -í -ia *dok.* **1** стихнути, приглушыти, зробити тихшым; ~ hlas знижыти *або* стихнути гóлос; ~ hudbu стихнути *або* приглушыти мýзыку **2** (*zmierniť*) змягчіти; ~ náraz змягчіти нáраз; ~ svetlo зослáбнути світло; farby змягчіти фáрбы **3** *šport.* застáвити; ~ loptu застáвити лóпту

stĺp -a/-u *m* **1** стовп; elektrický ~ електричный стовп; telegrafný ~ телеґрáфный стовп **2** *stav. archit.* колонáда; dórsky, korintský ~ дóрфска, корíнтьска колонáда; nosný ~ нóсный стовп; víťazný ~ тріумфáлный стовп **3** *pren.* (*opora*) стовп

stĺpcov//ý: ~é korektúry *typ.* колонкóвы коректýры

stĺp//ec -ca *m* **1** колóнка, стовпéць; ~ čísel стовпéць *або* колóнка чíсел; sádzať do dvoch ~cov наберáти до двох стовпців *або* до двох колóнок; na ~coch novín, časopisu *pren.* на сторíнках новинóк, журнáлів **2** (*na tlačive*) анкéта; ~ príjmov, výdavkov анкéта выносів *або* приймів, выдавок **3** *fyz.* стóвбик; ortuťový ~ ртýтный стóвбик; ~ vzduchu стóвбик вóздуху **4** *typ.* колóнка, стовпéць; korigovať ~ce робити колонкóвы коректýры

stĺporad//ie -ia *s* колонáда *ж*

stlst//núť -ne -nú *dok.* стучнíти, стáти тучным, прибрáти (на вáзі), *pejor.* збахратíти

stmav//ieť -ie -ejú *dok.* стмавíти, потемнíти

stmel//iť -í -ia *dok.* **1** упевнити, уміцнити **2** *pren.* зъєднотити, зомкнýти, стмелити; ~ kolektív зъєднотити *áбо* стмелити колектíв

stmiev//ať sa -a sa *nedok. neos.* стмивáти ся, вечорíти, звечéрëвати ся

sto *čísl.* сто • gazdovať od tisíca ku stu быти злым ґáздом; byť ~ rokov za opicami заоставáти на сто рóків, стрáшні заоставáти; mať ~ chutí (*urobiť niečo*) стрáшні хотíти (*зробити даштó*); bočiť na ~ honov od niekoho обходити дакóго надалéко; ani na ~ párov volov ho sem nedotiahneš ëгó не дотягнеш ту нияков силов, áни сто пáрами вóлів ëгó ту не дотягнеш; ~ (striel) hrmených *al.* ~ hromov sa ti do matere (páralo)! гром і блеск!; bežať o ~ šesť біжáти зо вшыткых сил; robiť o ~ šesť робити о сто шiсть

stoč//iť -í -ia *dok.* **1** (*zvinúť*) скрутити; ~ koberec скрутити кобéрець **2** обернýти, скрутити *aj pren.* ~ volant скрутити вóлант; ~ rozhovor *al.* ~ reč обернýти бiсíду; ~ reč na politiku обернýти бiсíду на полíтіку **3** (*zabočiť*) скрутити, обернýти; ~ doľava скрутити *áбо* обернýти долíва

stoč//iť[2] -í -ia *dok.* (*preliať*) перелляти; ~ víno do fliaš розлляти винó до фляшок

stočlenn//ý сточлéнный; ~ súbor (*spevácky, tanečný*) сточлéнный ансáмбель; ~á delegácia сточлéнна делеґáція

stodol//a -y *ž* стодóла, пеливня • studený máj, v ~e raj [*prísl.*] студéный май, в стодóлі рай

stoh -u *m* **1** стог; ~ slamy, sena стог солóмы, сíна; zakladať ~ укладáти стог **2** *pren.* (*kopa*) ~y spisov кóпа папíря

stohlavý стоголóвый; ~ drak стоголóвый драк

stoh//ovať -uje -ujú *nedok.* стоговáти; ~ slamu стоговáти солóму

stoick//ý стоíчный; ~á filozofia стоíчна філозóфія

stoik -a *m* стóік

stoj -a *m tel.* стóйка, стояня; cvičiť v ~i упражняти в стóї *áбо* постоячкы; ~ na rukách стóйка на рукáх; ~ spojný стóйка нóгы довєдна, рýкы долóв; ~ rozkročný стóйка нóгы од сéбе

stojačky *prísl.* постоячкы; ~ strieľať стрíляти постоячкы; ~ jesť їсти постоячкы

stojan -a *m* підстáвець; ~ na kvety підстáвець на квíткы; tabuľový ~ підстáвець на шкóльску дóску; ~ na noty підстáвець на нóты, пюпíтер; maliarský ~ малярьскый підстáвець, мольбéрт; ~ na fotografický aparát підстáвець на фотоґрафíчный апарáт, статíв; ~ na sušenie sena костряб

stojanov//ý: ~á lampa стояча лáмпа; ~ vešiak стоячій вiшáк

stojat//ý **1** стоячій; ~ golier *krajč.* стоячій гáлір; ~é písmo друковáны бýквы **2** стоячій; ~á voda стояча вóда

stojk//a -y *ž* **1** (*podporný stĺp*) підпéрный стовп, стóяк; **2** *div.* (*druh kulisy*) стáнок **3** *tel.* стóйка; urobiť ~u зробити стóйку **4** *voj. slang.* (*stráž*) стóрож, вáрта; mať ~u мати вáрту, сторожыти

stojmo *prísl.* стоячі; položiť ~ постáвити стоячо *áбо* стóймо

stojn//é -ého *s* **1** *žel.* штроф за стояня ваґóнів высше нóрмы **2** плачíня за мíсце (*на тóргу*)

stok//a -y *ž* стóка, канáл

stokoruna -y *ž*, **stokorunáčk//a** -y *ž hovor.* сто корýн, стóвка

stok//ovať -uje -ujú *nedok. stav.* каналізовáти *nedok. dok.*

stokov//ý стокóвый; ~é vody стокóвы вóды; ~ rúry стокóвы рýлы

stokrásk//a -y *ž* стокрáска

stokrát *čísl.* сто раз; o сто раз, о сто раз вéце

stolár -a *m* столярь

stolárčin//a -y *ž hovor.* столярина *ж*, столярьство *с*

stolárč//iť -i -ia *nedok. hovor.* столярёвáти
stolár//eň -ne *ž* столярьня (майстéрьска)
stolársk//y столярьскый; ~á dielňa столярьска майстéрьска; ~ majster столярь
stolárstv//o -a *s* **1** (*remeslo*) столярьство **2** (*dielňa*) столярьска майстéрьска *áбо* майстрóвня
stolček -a *m* столéць
stol//ec -ca *m* **1** (*bez operadla*) столéць, табурéтка **2** *kniž.* (*s operadlom*) крéсло; prezidentský ~ презідéнтьске крéсло, крéсло презідéнта; predsednícky ~ предсідáтельске крéсло **3** *kniž.* трон, престóл; kniežací ~ князьскый престóл; pápežský ~ пáпскый престóл
stolic//a[1] -e **1** лáвка, лáвочка, столéць **2** *tech.* машына; valcovacia ~ валцýюча машына **3** (*úrad*) престóл; pápežská ~ пáпскый престóл; Sväta stolica *cirk.* святый престóл **4** *zastar.* (*katedra*) катéдра; ~ matematiky, rusinčiny катéдра математікы, русиньского языкá; ~ jazyka a literatúry катéдра языкá і літератýры **5** *hist. admin.* комітáт; prišli páni zo ~ce прийшли панóве з комітáтьского управлíня
stolic//a[2] -e *ž lek.* выпорожніня; tvrdá, riedka ~ твердé, рідкé выпорожніня
stoličk//a -y *ž* **1** столéць; sedieť na ~e сидíти на стілцí; hojdacia ~ гóмбалка **2** (*zub*) корíнный зуб • sedieť na dvoch ~ách сидíти на двох стілцях
stoličn//ý *príd. k* **stolica**[1] **5** *hist.* комітáтьскый; ~ úrad будóва комітáтьского управлíня; ~é voľby комітáтьскы вóльбы; ~é mesto комітáтьскый цéнтер; ~ súd комітáтьскый суд
stolík -a *m* стóлик; písací ~ стóлик для пишýчой машынкы; šachový ~ шахóвый стóлик; konferenčný ~ конферéнчный стóлик; servírovací ~ сервíруючій стóлик; nočný ~ нóчный стóлик
stolnotenisov//ý *príd. k* **stolný tenis;** ~ hráč грач столóвого тéніcу *áбо* пінґ-пóнґу; ~ turnaj тýрнай столóвого тéнісу *áбо* в пінґ-пóнґу; ~ stôl стіл для пінґ-пóнґу *áбо* для столóвого тенісу; ~á raketa пінґ-понґóва ракéта
stoln//ý столóвый; ~á lampa столóва лáмпа; ~ tenis столóвый тéніс, пінґ-понґ
stolovan//ie -ia *s* сервірованя
stol//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** їсти, гостити ся **2** сервіровáти *nedok. dok.*
stolovník -a *m* сидячій за стóлом (*в часí їджíня*)
stolov//ý **1** *príd. k* **stôl;** ~á noha нóжка стóла; ~á zásuvka столóва зáсувка **2** столóвый; ~á bielizeň столóва білізнá; ~é náčinie столóвый сéрвіс; ~é hrozno столóве грознó; ~ olej столóвый олíй (*ужывáючій в стрáві*); ~é víno столóве винó
stometrov//ý стометрóвый, на сто мéтрів; ~á chodba стометрóва хóдба; ~á vzdialenosť стометрóва далéкость; ~á priepasť стометрóва прóпасть
ston -u *m* стон
stonásobne *prísl.* о сто раз; ~ odplatiť niekomu niečo *pren.* о сто раз одплатити дакóму за дашто́
stonásobný о сто раз вéкшый
stonásob//ok -ku *m* о сто раз бíвша кíлькость, о сто раз вéце
ston//ať -á -ajú *nedok.* стонáти, выдавáти стóны
stonk//a -y *ž* стóнка, быль *ж*
stonožk//a -y *ž* стонóжка
stop[1] *cit.* **1** стоп **2** *pošt.* (*označenie konca vety v telegrame*) тóчка
stop[2] -u *m* **1** *ekon.*: cenový, mzdový ~ стабілізáція цін, плáту (*на вызначеный час*) **2** *hovor.* автостóп; cestovať ~om путовáти автостóпом
stop[3]: ~ čiara лінія стоп (*на дорóзі*); ~-signál сíґнал стоп
stop//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* слід; ľudská ~ слід чоловíка; zajačia ~ заячій слід; ~ po lyžiach стóпа по ліжах, лíжна стóпа; ~y kolies сліды кóлес; ísť po ~e іти по слідí; ~y vojny *pren.* сліды вóйны **2** (*stará dĺžková miera - 0,3048*) стóпа **3** *lit.* стóпа; daktylská ~ ямбíчна стóпа • ani ~y nezostalo po

niečom áни слідý не остáло по дачíм; zmiznúť bez ~u счéзнути *áбо* змíзнути *áбо* стратити ся без слідý; byť na ~e niekomu, niečomu натрáфити на слід дакóго, дачóго

stopár -a *m* **1** (*pátrač, stopovateľ*) стопáрь **2** *poľov.* (*pes*) вышýковач

stopársky: ~ pes *poľov.* вышуковач

stopér -a *m šport. slang.* серéдній обрáнця

stopercentne *prísl.* стопроцéнтні, на сто процéнтів, пóвністю; býť presvedčený ~ быти абсолýтні увíреным *áбо* пересвідчéным, быти увíреным *áбо* пересвідчéным на сто процéнтів

stopercentn//ý 1 стопроцéнтный; ~é plnenie plánu стпрорцéнтне вывовніня плáну; ~á účasť стопроцéнтна ýчасть; ~ lieh стопроцéнтный шпірíтус **2** *pren.* (*úplný*) стопроцéнтный, пóвный; ~ úspech пóвный ýспіх; ~á istota пóвна *áбо* стопроцéнтна істóта; ~ invalid пóвный інвалíд **3** *pren.* дíйсный, оправдивый, першоклáсный; ~ hráč першоклáсный грач; ~ muž дíйсный хлоп

stop//iť sa -í sa -ia sa *dok.* ростопити ся; sneh sa ~ сніг ростопив ся

stopk//a -y *ž* **1** *bot.* (*kvetu, listu, rastliny*) стóпка; ~ listu стóпка листка **2** стóпка, нóжка; ~ pohára стóпка *áбо* нóжка пóгара; ~ mozgu *anat.* мозґóва нóжка, спíдня часть серéднёго мóзґу • mať oči (ako) na ~ách мáти óчі на стóпках, выґуляны óчі

stop//ky -iek *ž pomn.* стóпкы, секундомíр

stoplamp//a -y *ž hovor.* стоп-сíґнал

stop//núť -ne -nú *dok. hovor.* стóпнути (*час*); ~ čas niekomu стóпнути дакóму час

stopovač -a *m* (*pes*) вышýковач

stop//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* **1** глéдати; ~ detektívmi niekoho глéдати дакóго детектíвами *áбо* при пóмочі детектíвів **2** (*ísť po stope*) іти за слідáми, вcaptionслíджовати ~ zver вcaptionслíджовати звіря

stop//ovať[2] -uje -ujú *nedok.* **1** (*merať čas stopkami*) стоповáти час **2** *ľud.* (*autá*) стóпнути *áбо* застáвити áвто

stopov//ý: ~é prvky *chem.* сліды (*даякóй хемíчной рíчовины в дачíм*)

stopping -u *m šport. slang.* заставлíня (*лóпты*)

stoprocentný *správ.* **stopercentný**

storak//ý: ~é možnsti сторáкы мóжности; na ~ spôsob на сторáкый спóсоб

storn//ovať -uje -ujú *dok. kniž.* сторновáти *nedok. dok.;* зрýшыти; ~ účet сторновáти розрахýнок; ~ objednávku сторновáти закáзку *áбо* обїднáвку

storoč//ie -ia *s* сторóча, столíтя, вік; na prelome ~ia на перелóмі вікíв *áбо* столíть

storočnic//a -e *ž kniž.* сторóча, столíтя, сторóчный юбілéй

storočn//ý сторóчный; ~ človek сторóчный *áбо* столíтній чоловíк; ~é jubileum сторóчный *áбо* столíтній юбілéй

stotin//a -y *ž* **1** *mat.* стоцята часть **2** *voj. zastar.* стотина

stotisíc *čísl.* сто тíсяч

stotisíc//e -ov *m mn. č.* стóвкы тíсяч

stotisíci стотíсячный; ~ návštevník стотíсячный навщíвник *áбо* гость (*выставкы і т. п.*)

stotisícin//a -y *ž* стотíсячна часть

stotisíck//a -y *ž hovor.* **1** сто тíсяч **2** листок на сто тíсяч

stotisícov//ý *v rôzn. význ.* стотíсячный; ~á suma стотíсячна сýма; ~é mesto стотíсячне мíсто; мíсто, нарахóвуюче сто тíсяч жытелів; ~é zástupy стотíсячны мáсы

stotník -a *m voj. hist.* стóтник

stotožn//iť -í -ia *dok.* **1** стотожнити, згóднути, зідентіфіковáти **2** *geom.* сплинути, споїти; ~ priamky сплинути *áбо* споїти прямкы

stotožn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** стотожнити ся, згóднути ся **2** *geom.* сплинути ся, споїти ся **3** *s kým* пóвністю згóднути ся *áбо* стотожнити ся

stotožň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** стотóжнёвати, згóдовати **2** *geom.* спливáти, спóёвати

stotožň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** стото́жнёвати ся, згóдовати ся **2** *geom.* (*kryť sa*) спливáти ся **3** *s kým* пóвністю згóдовати ся

stovarovan//ie -ia *s ekon.* стовáрованя

stovežat//ý стовежáтый; ~é mesto стовежáте місто

stovk//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* стóвка; počítať do ~y раховáти до стóвкы; ~y ľudí стóвкы людéй; dostal som za to ~u *hovor.* я достáв за тотó стóвку **2** *hovor.* (*miestnosť č. 100*) чíсло *áбо* нóмер сто; býva na ~e він бывать на стоцятім нóмері **3** *hovor.* (*rýchlosť*) скóрость сто кілометрів за гóдину **4** *hovor. šport.* сто мéтрів, стометрóвка; bežať ~u біжáти сто мéтрів *áбо* стометрóвку

stovkár -a *m šport.* біжець на сто мéтрів, стовкáрь

stožiar -a *m* **1** стовп; elektrický ~ електричный стовп, стовп електровысыланя; hlavný ~ голóвный стовп **2** (*pre zástavu*) заставóва жердь; vytiahnuť zástavu na ~ вытягнути зáставу на жердь

stožiarov//ý стовпóвый; ~é svetlo стовпóве світло; ~á loď стовпóва шыфа

stôl stola *m* стіл; kuchynský ~ кухíньскый стіл; umývací ~ умывáючій стіл; písací ~ писéмный стіл; operačný ~ оперáчный стіл; prestrieť na ~ прикрыти стіл; sedieť pri ~e сидíти за стóлом; vstať od stola встáти спóза стóла • rozhodnúť o niečom pri zelenom stole рішыти даштó при зелéнім стóлі, рішыти даштó кабінéтным спóсобом; za okrúhlym stolom за окрýглым стóлом

stôs -a/-u *m* **1** штос *м*; ~ listov штос писем; ~ kníh штос книг **2** штос, склáдка *ж*; ~ tehál штос цéгел; ~ dreva склáдка дрыв

strác//ať -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* страчáти, тратити; ~ kľúče тратити ключі; ~ perie (*o hydine*) тратити пíря; ~ na váhe тратити на вáзі; ~ rýchlosť (*o aute ap.*) тратити скóрость; ~ rovnováhu тратити рівновáгу; ~ trpezlivosť тратити терпезливость; ~ nádej тратити надíю; ~ odvahu пáдати дýхом, страчáти одвáжность *áбо* смíлость; ~ význam тратити значíня; ~ na cene страчáти ціну́; ~ platnosť тратити силу, переставáти быти дíйсным; ~ čas тратити час **2** *čo* (*prichádzať o niečo*) тратити *што*, приходити *о што*; ~ majetok тратити маєток; ~ muža прийти о мýжа; ~ sily тратити силы; ~ reč страчáти реч; ~ vedomie тратити пáмять, омлíти; ~ zrak тратити зрак; ~ dôveru а) (*niečiu*) тратити довíру, прийти о довíру; б) (*k niekomu*) тратити довíру ку дакóму; ~ chuť а) тратити смак; б) (*do niečoho*) тратити желáня (*робити даштó*), тратити охóту (*к дачóму*); ~ nárok na niečo тратити прáво на даштó • ~ hlavu страчáти гóлову; už ~am nervy уж стрáчам нéрвы; ~ pôdu pod nohami стрáчам зéмлю під ногáми; ~ zo zreteľa страчáти з дóгляду

strác//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* страчáти ся, пропадáти, счезáти, мíзнути; začali sa ~ peniaze зачали счезáти пінязі; ~ sa v diaľke страчáти ся *áбо* счезáти в далéкости; starý otec sa nám celkom ~a (*chradne*) наш дíдо цáлком упáдать на очáх

strač//í сорóчій • ~ ia nôžka *bot.* лютик; domček na ~ej nôžke дóмик на кýріх нóжках

strád//ať -a -ajú *nedok. kniž.* жыти в біді, в недостáтку, терпíти, жыворити

stradivár//ky -ok *ž pomn.* страдівáріус, страдівáрій (*гýслі*)

strach -u *m* **1** страх, боязливость *ж*; áжас; smrteľný ~ смертéлный страх; ~ z nezamestnanosti страх з безробóтности; ~ pred budúcnosťou страх пéред бýдучностёв; zmeravieť od ~u стéрьпнути од стрáху; ošedivieť od ~u посивíти од стрáху; mať ~ бояти ся, мáти страх; dostať ~ настрáшыти ся; umierať ~om умерáти од стрáху; z neho ide ~ він навóдить страх **2** (*obavy*) неспокíйность, непóкій, страх **3** *vetná prísl. hovor.* страх, стрáшні; ~ na to pomyslieť стрáшні *áбо* страх на тотó подýмати; ~ pozrieť страх попозерáти **4**

prísl. hovor. ýжác(ні), страх; ~, ako ma to bolí ужácні як болить; ~, ako rada tancuje oná стрáшні любить танцёвати **5** *obyč. v mn. č.* **~y** стрáхы; raz zakašleš a už toľké ~y закáшлеш раз, і одрáзу такы стрáхы; nijaké ~y! ниякы стрáхы!, не бій ся!, не бíйте ся! ● ~u má plné gate пóвны ногавíці од страхý; ~ má veľké oči [*prísl.*] страх мать великы óчі; na ~ (*veľmi*) стрáшні як ...; na ~ otrhaní стрáшні *áбо* ужácніякы обтóрганы

strachopud -a *m expr.* боягýз, бóйко; *nár.* страшóк

strach//ovať sa -uje sa -ujú sa i **strách//ať sa** -a sa -ajú sa *nedok.* бояти ся, страховáти ся, мáти страх *з дакóго, з дачóго*, побóёвати ся *кóго, чóго*

strak//a -y *ž* сорóка ● rapoce ako ~ крáкать як сорóка; kradne ako ~ крадé як сорóка

strakat//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* пестрити, стракатити

strakat//ý пéстрый, стракáтый; ~á krava стракáта корóва; ~á fazuľa стракáта *áбо* пéстра фасóля; ~é šaty пéстры шмáты; ~ zástup пéстра мáса *áбо* товпá

strakopud -a *m ľud.* (*vták*) великый пéстрый дятель

strakoš -a *m* (*vták*) сорокопýт

strá//ň -ne *ž* убоч, сваг, склон; holé ~ne гóлы свáгы

stran//a[1] -y *ž v rôzn. význ.* сторóна, сторíнка; бік; ľavá, pravá ~ ліва, прáва сторóна, лíвый, прáвый бік; severná, južná ~ сéверна, южна сторóна; svetové ~y сторóны свíта; rozísť sa na rôzne ~y розыйти ся на вшыткы сторóны *áбо* бóкы; lícna ~ лицна сторóна; opačná ~ дрýгый бік, протіволéжна сторóна; z opačnej ~y а) з дрýгого бóку; б) з дрýгого кінця; ~y mnohouholníka сторóны многоугóлника; zmluvné ~y *práv.* договóрюючі ся сторóны; nepriateľské ~y знеприятелéны сторóны; strýko z otcovej ~y стрыко з отцóвого бóку; preváha je na mojej ~e перевáга на мóїй сторóні ● ~ou *prísl.* бóком, нáбік, сторóнов; zavolať si ~ou niekoho покликати бóком дакóго; držať sa ~ou тримати ся бóком; stať si ~ou стáти собі бóком; žarty ~ou! жáрты бóком!; z jednej ~y з єднóго бóку; z druhej ~y з дрýгого бóку; na druhej ~e на дрýгім бóці; byť na niečej ~e быти на дачíїм бóці; pridať sa na niečiu ~u постáвити ся на дачíю сторóну; držať niekomu ~u тримати ся дачíёй сторóны; ísť na (malú, veľkú) ~u іти на (малý, велику) потрéбу

stran//a[2] -y *ž* (*v knihe*) сторóна; titulná ~ тíтулный лист

stran//a[3] -y *ž polit.* пáртія; ľavicová, pravicová ~ ліва, прáва пáртія; vládna ~ управляюча пáртія; koaličné ~y коалíчны пáртії; byť v ~e быти члéном пáртії; vstúpiť do ~y вступити до пáртії

stranícк//y **1** партíйный; ~a legitimácia партíйна леґітімáція; ~á práca партíйна робóта; ~ výbor партíйный комітéт; ~a schôdza партíйна громáда; ~ aparát партíйный апарáт; ~a disciplína патрíйна дісціплíна; ~a skupina партíйна ґрýпа; ~a organizácia партíйна орґанізáція **2** (*opak*: nestranný) ~é rozhodovanie зауяте рішíня

straník -a *m* член пáртії, партíєць

strán//iť -i -ia *nedok. komu* тримати *чію* сторóну, быти на *чíїм* бóці

strán//iť sa -i sa -ia sa *nedok. koho, čoho* сторонити ся, бóчіти *од дакóго, од дачóго*, здалéка обходити *дакóго, даштó*, вáровати ся; ~ sa ľudí, spoločnosti сторонити ся *áбо* вáровати ся людéй, óбщности; ~ roboty сторонити ся робóты

stránk//a[1] -y *ž* **1** сторóна; dobrá ~ дóбра *áбо* позітíвна сторóна, плус; zlá ~ глýпа *áбо* неґатíвна сторóна, мíнус; boľavá ~ слабé мíсце, слабá сторóна; dve ~y tej istej veci дві сторóны той сáмой рíчі **2** сторóна, бік, одношíня, тóчка зóру; z tejto ~y з той сторóный, в тім одношíні, з тóго пóгляду, з той тóчкы зóру; z každej ~ зо вшыткых сторóн *áбо* бóків; z umeleckej ~ з худóжнёго бóку *áбо* аспéкту; z organizačnej ~ з орґанізаційного бóку, в орґанізаційнім одношíні, з тóчкы зрíня

orґанізáції **3** *práv. admin.* сторóна; žalujúca ~ обвиняючій, обвинитель; kupujúca ~ купýюча сторóна, купýючій; prijímanie stránok принимáня навщівників • chytiť niekomu ~u постáвити ся на дачíй бік *áбo* на дачíю сторóну

stránka[2] -y *ž* сторóна, сторíнка

stránkovací: ~ stroj *tech.* номерýючій прибóр

stránk//ovať -uje -ujú *nedok.* номеровáти *áбo* чісловáти сторóны

stránkový *príd. k* **stránka**[1] **3; ~** deň принимáючій день

strapač//ky -iek *ž pomn.* галýшкы; ~ s kapustou, bryndzou галýшкы з капýстов, з брíндзов

strapáň -a *m expr.* стрáпош, неучесáный *áбo* страпáтый чоловíк

strapat//iť -í -ia *nedok.* страпатити, росстрапатити; ~ vlasy страпатити вóлосы; ~ niekoho росстрапатити дакóго

strapat//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* страпатити ся, росстрапатити ся

strapat//ý **1** страпáтый, неучесáный, неуправéный; ~é vlasy страпáты вóлосы; ~á hlava страпáта гóлова; ~ chlapec страпáтый хлóпець **2** обдéртый, обносéный, обтóрганый; ~é listy обтóрганы сторíнкы (*книгы і т. п.*)

strap//ec -ca *m* **1** рéнцля; šatka so ~ami хýща з рéнцлями **2** (*zdrap*) фáлаток, кусóк **3** стрáпець; ~ hrozna стрáпець грозná; ~ včiel рой пчол (*во фóрмі стрáпця*)

strápený стрáпеный, змýченый, вычерьпаный, высиленый, унавéный; ~ človek стрáпеный чоловíк; ~ výraz унавéна *áбo* вычерьпана тварь

stráp//iť sa -i sa -ia sa *dok.* стрáпити ся, вычерьпати ся, унавити ся, зморити ся, высилити ся

strapk//ať -á -ajú *nedok.* (*látku*) робити рéнцлі

strapk//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* стрáпкати ся

stras//ť -ti *ž kniž.* мучíня, мýка, трапíня, бідá, сýжованя, стáрость; ~ti života стáрости *áбo* мýкы жывóта

strastiplný *kniž.* пóвный стáрости *áбo* бóлести *áбo* трапíня; ~život жывот пóвный стáрости *áбo* трапíня

strašiak -a *m* страшóк; vyzerá ako ~ do maku він вызерать як страшóк в мáку *áбo* в садí *áбo* як страшóк в гóроху

strašidelný страшéзный, страшный, ужáсный; ~ sen страшный сон

strašidl//o -a *s* **1** привіджíня, матóга; veriť v ~á вíрити в привіджíня **2** (*strašiak*) страшóк, пудило **3** *pren.* матóга; ~ vojny матóга вóйны

strašliv//ý **1** страшный, ужáсный, грозострáшный, пекéлный; ~ obraz страшный óбраз; ~ sen пекéлный сон; ~á smrť страшнá *áбo* ужáсна смерть; ~ zločin страшный престýпок **2** *expr.* (*veľký*) страшный, ужáсный; ~á bieda страшнá *áбo* ужáсна бідá; ~á nenávisť страшнá нéнавість; ~ úder страшный удáр; mám ~ hlad я стрáшні *áбo* барз голодный **3** (*veľmi zlý*) страшный, страшéзный, ужáсный; ~ film страшный філм; žijú v ~ých pomeroch они жыють в стрáшній сітуáції

strat//a -y *ž* **1** страчíня, утрачíня; ~ peňazí страчíня пінязей; ~ slobody страчíня слобóды; ~ sluchu страчíня слýху; ~ krvi страчíня крóви; ~ vedomia страчíня усвідомлíня; ~ pamäti страчíня пáмяти; ~ času, časová ~ страчíня часý *aj šport.*; ~ na váhe страчíня на вáзі; ~ členstva страчíня члéнства, вышмарíня з члéнства (*орґанізáції і т. п.*); ~ občianskych práv страчíня жытельскых прав, страчíня прав жытeля; ~ rýchlosti *let.* страчíня скóрости; ~ autority страчíня авторíты; ~ rodičov страчíня рóдичів **2** (*škoda*) шкóда, страчíня; hospodárske ~y ґаздíвскы шкóды; obchodovať so ~ou торговáти зо стрáтов **3** *obyč. mn. č.* **~y** *voj.* стрáты; ~y na ľuďoch a materiáli стрáты на людях і техніці; utrpieť ťažké ~y понéсти тяжкы

стра́ты **4** *šport.* získač *al.* urobiť ~u выграти подава́ня

stratég -a *m* страте́ґ

stratég//ia -ie *ž* страте́ґія; ~ šachu страте́ґія ша́ховой гры

strategick//ý стратеґі́чный; ~ plán стратеґі́чный план; ~é územie стратеґі́чна теріто́рія; ~é suroviny стратеґі́чный матеріа́л; ~é letectvo стратеґі́чна авіа́ція

straten//ý **1** страче́ный, затраче́ный; стратившый ся, пропа́вшый; ~é kľúče страче́ны ключі; ~ pes пропа́вшый пес; ~á kniha затраче́на *або* пропа́вша книга; ~ čas страче́ный час **2** (*opustený*) страче́ный; ~ človek страче́ный чоловік **3** (*stroskotaný*) страче́ный, пропа́вшый; ~á existencia пропа́вшый *або* загынувшый чоловік; ~í ľudia страче́ны люди; ~ syn блу́дный сын **4** (*beznádejný, prehratý*) стратившый, програ́вшый; ~á partia *šach.* програ́вша па́ртія; ~ boj безнаді́йный бой ● žiť na ~ej varte жыти дало́ко од світа, жыти без споїня зо світом

strat//iť -í -ia *dok.* **1** *v rôzn. význ.* стратити; ~ peniaze, kľúče стратити пінязі, ключі; ~ na váhe стратити на ва́зі; ~ rýchlosť стратити ско́рость; ~ podkovu стратити підкову **2** *čo* (*prísť o niečo*) стратити *што*, прийти *о што*; ~ majetok стратити маєток, прийти о маєток; ~ muža стратити му́жа, прийти о му́жа; ~ reč, sluch, zrak стратити реч, слух, зрак; ~ vedomie стратити усвідомліня; ~ dôveru а) (*niečiu*) стратити дачі́ю довіру; б) (*k niekomu*) стратити довіру ку дако́му; ~ rovnováhu стратити рівнова́гу; ~ trpezlivosť стратити терпезливість; ~ nádej стратити надію; ~ odvahu стратити смілость; ~ platnosť стратити силу; переста́ти быти ді́йсным; ~ chuť а) стратити смак, стратити апетіт; б) (*do niečoho*) стратити жела́ня (*зробити дашто́*); ~il som chuť do jedla я стратив смак до ї́джіня, я стратив апетіт; ~il som nárok na niečo я стратив пра́во на дашто́ ● ~ hlavu стратити го́лову; ~il nervy він не вытримав з не́рвами, він не оволоді́в собо́в; ~ rozum стратити розу́м; ~ pôdu pod nohami стратити зе́млю під нога́ми; ~ slovo za niekoho приговорити ся за дако́го; ~ pár slov s niekým перешма́рити ся дакількома́ слова́ми з дакым; ~zo zreteľa стратити з до́гляду; nemá čo ~ він не мать што стратити

strat//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** стратити ся, пропа́сти; змізнути, сче́знути; kľúče sa ~ili ключі стратили ся *або* пропа́ли; list sa ~il письмо стратило ся *або* пропа́ло; ~il sa pes пес пропа́в *або* стратив ся; ~ sa z dohľadu стратити ся з до́гляду; ~ sa bez stopy пропа́сти без слі́ду *або* бесслі́дні, змізнути; ~ sa v zástupe стратити ся в товпі́; chodník sa zrazu ~il пішник на́раз стратив ся **2** *hovor.* (*odísť*) змізнути; radšej sa ~ím ра́дшей я змізну ● ten sa vo svete nestratí тот *або* він в світі не стра́тить ся *або* не пропаде́

stratosfér//a -y *ž* стратосфе́ра

stratosféricky стратосфе́рный, стратосферічный; ~ let літ до стратосфе́ры

stratov//ý страто́вый; ~á výroba страто́ва выроба; ~é investície страто́вы інвестіції; ~é časy стра́та робо́чого часу́

strav//a -y *ž* **1** (*stravovanie*) стра́ва, ї́дло́; столова́ня; tam je zlá ~ там зла стра́ва, там зле ко́рмлять **2** (*jedlo*) ї́дло́, стра́ва; suchá ~ суха́ стра́ва; výdatná ~ сытна стра́ва; ľahká ~ легке́ ї́дло́; pracovať za ~u робити за стра́ву; platiť za byt a ~u платити за ква́ртель і стра́ву

stráv//iť[1] -i -ia *dok.* стровити, переварити; ~ potravu стровити ї́дло́

stráv//iť[2] -i -ia *dok.* (*prežiť*) прове́сти, стра́вити (*даякый час*); ~ dovolenku pri mori прове́сти доволе́нку ко́ло мо́ря

stráviteľn//ý перева́рёваный, стра́вуючій; ľahko ~ pokrm легко перева́рёвана *або* стро́влёвана стра́ва

stravn//é -ého *s* плачіня за стравова́ня *або* за стра́ву

stravník -a *m* стра́вник; тот, хто страву́є ся (*daďé*)

stravn//ý: ~é lístky листкы на стравова́ня

stravovan//ie -ia *s* стравова́ня; spoločné *al.* verejné ~ о́бщностне *або* жытельске стравова́ня

strav//ovať -uje -ujú *nedok.* стравова́ти, кормити

strav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* стравова́ти ся, ходити на стра́ву, їсти; ~ sa v jedálni стравова́ти ся в їда́лні

stráž -e *ž* **1** сто́рож, ва́рта **2** (*hliadka*) сто́рож; čestná ~ че́стна сто́рож; vymeniť ~e вымінити сто́рож **3** охоро́на, ва́рта; závodná ~ заводська́ охоро́на; telesná ~ осо́бна охоро́на; pohraničná ~ (*druh vojska*) погранічны во́йска **4** (*služba*) слу́жба; ва́рта; (*na lodi*) слу́жба; byť *al.* stáť na ~i, mať ~ *al.* držať ~ стояти на ва́рті

strážc//a -u *m* **1** сто́рож; nočný ~ но́чный сто́рож; ~ majáka сто́рож маяка́ **2** *iron.* (*ochranca*) охоро́нця; ~ovia poriadku охоро́нці по́рядку; ~ovia čistoty jazyka охоро́нці чістоты языка́; ~ zákona охоро́нці зако́на ● anjel ~ *cirk.* а́нгел-хранитель

stráž//iť -i -ia *nedok.* **1** охраняти, сторожыти, вартова́ти; ~ továreň сторожыти *або* охраняти фабрику; ~ dom вартова́ти дім **2** сторожыти, охраняти, хранити; ~ nieči pokoj охраняти дачі́й по́кій; ~ čistotu jazyka хранити чістоту́ языка́; ~ ako oko v hlave хранити як о́ко в го́лові ● ~ žene sukne тримати ся же́ниной су́кні

strážmajst//er -ra *m* **1** (*u polície*) старшина **2** *voj. zastar.* стражма́йстер

strážnic//a -e *ž* **1** сторожні́ця, варто́ва бу́дка, мі́стность про ва́рту **2** одділі́ня; policajná ~ одділі́ня полі́ції; hasičská ~ пожа́рна станіця

strážnik -a *m* сто́рож; ва́рта; nočný ~ но́чный сто́рож; policajný ~ поліца́йт; dopravný ~ реґулі́руючій (у́лічным ру́хом); železničný ~ желізнодоро́жный сто́рож

strážn//ý[1] сторо́жный, варто́вый; ~a jednotka варто́вый о́дділ; ~a služba варто́ва слу́жба; ~a búdka варто́ва бу́дка; ~a veža сторо́жна ве́жа; ~ pes варто́вый пес

strážn//ý[2] -ého *m* сто́рож, ва́рта; во́як, стоячій на ва́рті

strč//iť -í -ia *dok.* **1** *koho, do čoho* дрылити **2** *v rôzn. význ.* (*vopchať*) упха́ти, вложыти, всу́нути, засу́нути; ~ ruku do vrecka всу́нути ру́ку до кіше́ні; ~ hlavu do dverí всу́нути го́лову до две́рей; ~il mi do ruky list він всу́нув мі до ру́кы письмо; ~ papagája do klietky посадиди папаґа́я до клі́ткы; ~ do basy *expr.* запечі до аре́шту; peniaze si ~í do vrecka *pren.* пінязі він положыв до кіше́ні; strč mu stovku (do ruky) a pustí ťa *expr.* сунь ёму́ сто́вку (до ру́кы), і він пу́стить те́бе ● ~ pod nos niekomu niečo всу́нути під ніс дако́му дашто́; ~ do vrecka niekoho всу́нути до мі́ха дако́го

strč//iť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho, kam expr.* всу́нути ся *до чо́го, де,* залі́зти *де*

streb//ať -e -ú *nedok.* (*o zvieratách, pren., pejor. i o ľuďoch*) хлипта́ти, хлипати

strečk//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*o zvieratách*) каздырити ся, бзикати ся **2** *pren.* (*o ľudoch*) выстраяти, вытваряти, побі́говати, сполоша́ні біжа́ти, полоша́ти ся

streč//ok -ka *m* (*cudzopasná mucha*) о́вад

stred[1] -u *m* **1** середина, це́нтер; ~ ihriska середина грі́ска; ~ mesta це́нтер мі́ста; ~ kružnice це́нтер окру́жности; útočiť ~om *šport.* напада́ти че́рез це́нтер; postaviť do ~u поста́вити до середины; ~ týždňa середина тыждня; v ~e mesiaca в середині мі́сяця; stáť v ~e стояти в середині *або* посередині *або* в це́нтрі **2** круг, окружі́ня, о́круг людé́й, у́зша о́бщность; v našom ~e в на́шім кру́гу; vylúčiť niekoho zo svojho ~u вышмарити *або* выгнати дако́го зо своёго окружі́ня ● stať sa ~om pozornosti *al.* záujmu стáти ся це́нтром внима́вости *або* інтере́су *або* ґала́нтности

stred[2] *predl.* s *2. p.* в середині *чо́го,* се́ред *чо́го;* ~ týždňa в середині тыждня, се́ред

тыждня; zastať ~ izby застáвити ся в серединi хыжы áбo ізбы

stred//a -y *ž* сéреда (*дeнь тыждня*); popolečná ~ *cirk.* пéршый день великого пóсту

stredajš//í *príd. k* **streda;** ~ obed обíд в сéреду; ~ie noviny новинкы зо сéреды

stredisk//o -a *s* **1** цéнтер; hospodárske ~ kraja економíчный цéнтер края **2** пункт, бáза, цéнтер; agitačné ~ аґітáчный пункт; kultúrne ~ дом култýры; športové ~ шпортóвый цéнтер; zdravotnícke ~ медициньскый пункт; informačné ~ інформáчна бáза; výkupné ~ выкупный пункт; rekreačné ~ дім одпочíнку

stredne *prísl.*: ~ ťažký (*o úlohe ap.*) серéднёй тяжкости; ~ veľký серéднёй величкости; ~ vysoký človek чоловíк серéднёго рóсту

stredník -a *m* **1** (*prst*) серéднiй пáлець **2** *gram. zastar.* тóчка зо запятóв

strednotratiar -a *m šport. slang.* бíжець на серéдні діштáнції

stredn//ý **1** *geogr.* серéднiй, центрáлный; ~á Európa Серéдня *áбo* Центрáлна Еврóпа; ~é Slovensko серéдня *áбo* центрáлна Словáкія; Stredný Východ Серéднiй Востóк; ~á slovenčina середнёсловáцькы діалéкты **2** серéднiй; ~ tok rieky серéднє течíня рікы; ~ roľník серéднiй землерóб; muž ~ých rokov муж серéдніх рóків; ~ útočník *šport.* серéднiй нападáючiй, цéнтер; ~á tretina *šport.* центрáлна зóна (*гокеёвого грíска*); ~á váha *šport.* серéдня вáга; ~á hra *šach.* середина гры; ~á škola серéдня шкóла; ~é vlny *rádiotel.* серéдні вóлны; ~ rod *gram.* серéднiй род; ~á orba *poľnohosp.* серéднє *áбo* плыткé орáня **3** (*priemerný*) серéднiй • zlatá ~á cesta золотá середина

stredoafrick//ý *príd. k* **Stredná Afrika;** ~é kmene середнёафрікáньскы племенá; племенá, жыючі в Серéдній Áфріці; ~é štáty держáвы Серéднёй Áфрікы

stredoamerick//ý *príd. k* **Stredná Amerika;** ~í Indiáni Індіяни Серéднёй Америкы

stredoázijsk//ý *príd. k* **Stredná Azia** середнёазíйскый; ~é štáty держáвы Серéднёй Áзії, середнёазíйскы держáвы

stredobod -u *m kniž.* цéнтер; stať sa ~om pozornosti, záujmu стáти ся цéнторм внимáвости *áбo* інтерéсу

stredoeurópsk//y середнёеврóпскый; ~e štáty середнёеврóпскы держáвы; держáвы Серéднёй *áбo* Центрáлной Еврóпы; ~ čas середнёеврóпскый час

stredohorsk//ý середнёгóрьскый, середнёвышкóвый; ~á fauna, flóra середнёгóрьска фáуна, флóра

stredojazyčn//ý *lingv.* середнёязычный; ~é hlásky середнёязычны звýкы

stredometrážny *film.* середнёметрáжный

Stredomor//ie -ia *s* Середоземномóріє

stredomorsk//ý середоземномóрьскый; ~á oblasť óбласть Середозéмного мóря; ~é podnebie середоземномóрьскый клíмат

stredoslovenčin//a -y *ž* середнёсловáцькы діалéкты

stredoslovensk//ý середнёсловáцькый; ~ kraj середнёсловáцькый край *áбo* óбласть, óбласть Серéднёй Словáкії; ~é nárečia середнёсловáцькы діалéкты; ~á výslovnosť середнёсловáцька выслoвность

stredoškolák -a *m* ученик серéднёй шкóлы

stredoškolsk//ý: ~á mládež ученикы серéднёй шкóлы; ~é vzdelanie серéдня освíта; ~ profesor профéсор *áбo* учíтель серéднёй шкóлы

stredovek -u *m* середнёвíча, серéдні вíкы

stredovek//ý середнёвікóвый; ~é umenie середнёвікóве іскýство, іскýство середнёвíча; ~é mestá середнёвікóвы míста; ~é dejiny істóрія серéдніх вíків

stredov//ý центрáлный; ~ á poloha центрáлне расположíня; ~ uhol *geom.* центрáлный ýгол

Stredozem//ie -ia *s geogr.* Середоземномóря

stredozemný: Stredozemné more Середозéмне мóре

stredozemsk//ý (внутрі) контінентáлный, середнёземномóрьскый; ~é podnebie (внутрі)контінентáлный *áбo* середнёземномóрьскый клíмат

stredtýžd//eň -ňa *m* середина тыждня; v ~ni в середині тыждня

streh -u *m*: byť v ~u быти напоготóві

strech//a -y *ž* **1** стрíха; šindľová, škridlová ~ шындлёва *áбo* ґонтóва стрíха; slamená ~ соломяна стрíха; стрíха із кычок; rovná ~ рівнá стрíха; pultová ~ пултóва стрíха; sedlová ~ сідлóва стрíха **2** (*na klobuku*) криса; úzka, široká ~ узкá, шырóка криса • bývať s niekým pod jednou ~ou жыти *áбo* бывáти під єднóв стрíхов з дакым; mať ~u nad hlavou мáти стрíху над гóловов; dostať pod ~u (*dom, stavbu*) достáти під стрíху; keď už ~ horí nad hlavou кідь гром удáрить, кідь пéрун трíсне; hneď je oheň na ~e він (онá) одрáзу як огéнь на стрíхі (*о выбушнім харáктері*); o tom už vrabce na ~e čvirikajú о тім уж вороблí на стрíхі чвірíкають; lepší vrabec v hrsti ako holub na ~e [*prísl.*] лíпшый воробéль в рýці, як гóлуб в нéбі

strechovitý во фóрмі стрíхы

strechový *p.* **strešný**

streknúť *p.* **strieknuť**

strel//a -y *ž* **1** (*náboj*) кýля, нáбой, патрóн; delová ~ канонóва кýля; riadená ~ наведжéна кýля; dráha ~y траєктóрія **2** (*výstrel*) выстріл **3** *šport.* коп; ~ na bránu коп на брáну; tvrdá ~ твердый коп **4** *zastar.* (*šíp*) стрíла • vyletieť ako ~ вылетіти як стрíла; ~ z jasného neba як гром сéред ясного нéба; sto striel hrmených! гром і блеск!

streľb//a -y *ž* **1** стрільбá; палíня *с*; огéнь *м*; ~ z pušky стрільбá з пýшкы; guľometná, mínometná ~ куломéтна, міномéтна стрільбá; ostrá, cvičná ~ стрільбá з острыми, пустыми патрóнами; ~ z pištole *šport.* стрільбá з піштоля; pustiť ~u спустити стрільбý **2** *šport.* (*na bránu*) стрільбá *áбo* коп на брáну

strel//ec -ca *m* **1** стрíлець; dobrý, zlý ~ дóбрый, злый стрíлець; guľometný ~ *voj.* куломéтный стрíлець; sviatočný ~ тыжстрíлець **2** *šport.*: ~ gólu стрíлець ґóла; ~ koša грач, дáвшый кош (*в баскетбáлі*); výborný ~ грач, дáвшый мнóго ґóлів **3** *šach.* стрíлець **4** **Strelec** *astron.* (*súhvezdie*) Стрíлець

streleck//ý **1** *v rôzn. význ.* стрілéцькый; ~ pluk стрілéцькый плук; ~ šport стрілéцькый шпорт; ~é preteky перемагáня в стрíльбí **2** *šport.* ґолóвый

strelen//ý **1** (*ranený*) ранéный; ~ do chrbta ранéный до хырбéта **2** *hovor. expr.* не при своїм розýмі, пометéный, стрíленый, бýхнутый

strel//iť -í -ia *dok.* **1** стрíлити, выстрíлити; ~ z pušky, dela выстрíлити з пýшкы, з канóна; ~ do terča выстрíлити до тéрча; ~ do hlavy стрíлити до гóловы, пустити кýлю до гóловы **2** *šport.* стрíлити, кóпнути; ~ na bránu кóпнути на брáну **3** *šport.* (*dosiahnuť gól ap.*) стрíлити, зашмáрити (*лóпту до сíтькы*); ~ gól стрíлити *áбo* дати ґол; ~ kôš дати кош **4** *expr.* (*dať zaucho*) стрíлити, влíпити; дати; ~ facku, zaucho влíпити фáцку, заýхо; ak ti jednu ~ím як тобí єдну влíплю • akoby do neho ~il a) як бы до нёго стрíлив; б) як ущíпнутый; ~ si z nekoho стрíлити собí з дакóго, повтíпковáти над дакым; ako keby ~il прямый як стрíла; рівный як по нитці; ~ capa повíсти глýпость, зробити глýпость, унаглити ся, бламовáти ся

streliv//o -a *s* кýлі, нáбої

strelk//a -y *ž* **1** (*na kompase*) стрíлка (маґнетóва) **2** *zool.* (*časť kopyta*) стрíлка (*копыта*)

strelmajst//er -ra *m* одстрíлёвач

strelnic//a -e **1** *voj.* стрелнíця, поліґóн **2** (*v cirkuse ap.*) тір, стрелнíця

streln//ý стрíлный; ~á zbraň стрíлна збрань; ~á rana стрíлна рáна; ~ prach стрíлный порох; ~á bavlna *chem.* піроксілíн; ~é práce *ban.* одстрíлюючі робóты

strémovaný *hovor.* стремова́ный, індіспонова́ный
strém//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. hovor.* стремова́ти ся
strep//ať sa -e sa -ú sa *dok. hovor. expr.* звалити ся, зосыпати ся, перевернýти ся
stres//tať -ce/-tá -cú/-tajú *dok.* потре́стати, пока́рати • nech ma boh ~ce na mieste най ме́не бог пока́рать *або* ска́рать на тім місці; не одыйти мі з тóго місця
strešn//ý стріхóвый, стрíшный; ~á konštrukcia стрíшна конштрýкція; ~ rebrík пожа́рна драбина (*на стріхі*); ~é okno стрíшне óкно, стрíшный óблак
streštený *expr.* блазнивый, ша́леный, не при свóïм розýмі; ~ človek блазнивый чоловік
stret//ať -á -ajú *nedok. koho* стріча́ти *кóго*, стріча́ти ся *з кым*
stret//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** *s kým, čím v rôzn. význ.* стріча́ти ся *з кым, чім*, стріча́ти *кóго, што*; ľudia, s ktorými sa cestou ~ám люди, з котрыми(а) я стрíчам ся по дорóзі *або* котрых я стрíчам по дорóзі; ~ sa s ťažkosťami стріча́ти ся з тяжкостями; všade sa ~á s obdivom всяды ëгó збóжнюють **2** (*v protismere*) стріча́ти ся; vlaky sa ~ajú влáкы стріча́ють ся **3** (*na jednom mieste*) стріча́ти ся, сходити ся; ~ali sa v kaviarni стріча́ли ся в кавярні; cesty sa ~ajú дорóгы схóдять ся
stretáv//ať -a -ajú *nedok. koho* стріча́ти *кóго*, стріча́ти ся *з кым;* ~am ho každé ráno я стрíчам ëгó ка́жде ра́но
stretávať sa *p.* **stretať sa 1**
stretávac//í: ~ie svetlá (*na aute*) стріча́ючі світла
stret//núť -ne -nú *dok. koho* стрітити *кóго*, стріча́ти ся *з кым*; ~ol som ho na ulici я стрітив ëгó на ýліці, мы стрітили ся на ýліці • ~lo ho nešťastie з ним стрясла ся бідá, він доста́в ся до баламýты; ~lo ho šťastie ëмý пощастило ся, ëмý повéзло
stret//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** *s kým, čím v rôzn. význ.* стрітити *кóго, што*, стрітити ся *з кым, чім*; ~ sa s priateľom стрітити приятеля, стрітити ся з приятелём; s takým dačím som sa ešte nestretol з такым дачім я íщі не стрітив ся, з ничім подíбным *або* такым я íщі не стріча́в ся; s týmto názorom som sa už kdesi ~ol я десь уж стріча́в ся з такым пóглядом; ešte som sa nestretol s takou ženou, ako ste vy з такóв женóв *або* такý женý, як вы, я íщі не стріча́в ся; ~ sa s odporom стрітити ся з неохóтов; протівити ся; ~ sa s ťažkosťami стріча́ти ся з тяжкостями; ~ sa s priaznivým ohlasom стрітити ся з позітíвным óдзывом, выкликати удобріня; ~ sa s porozumením стрітити ся з порозумінëм; ~ sa s neúspechom зазна́ти неýспіх **2** (*v protismere*) стрітити ся; vlaky sa ~li влакы стрітили ся; pohľady sa im ~li ïх пóгляды стрітили ся **3** (*na jednom mieste*) зыйти ся, стрітити ся; cesty sa ~li дорóгы стрітили ся *або* зыйшли ся; ~neme sa na námestí стрітими ся *або* зыйдеме ся на площа́дці
stretnut//ie -ia *s* **1** *v rôzn. význ.* стрітнýтя; neočakávané ~ неочéковане стрітнýтя; maturitné ~ стрітнýтя выпускникíв **2** (*boj*) стрітнýтя, бой, запасíня; гáдка **3** *šport.* стрітнýтя, зáпас; futbalové, hokejové ~ фотбалóве, гокеëве стрітнýтя; priateľské ~ приятельске стрітнýтя
strhan//ý **1** вычерьпаный, высиленый, зморéный, утрáпеный; ~á tvár вычерьпана тварь; ~ kôň высиленый кíнь **2** (*o závite*) одтóргнутый, показéный
strh//ať -á -ajú *dok.* **1** *čo* (*postŕhať*) стóргати; ~ šaty zo seba стóргнути зо сéбе шмáты; ~ zástavy стóргнути зáставы **2** *koho* (*zmoriť*) пересилити ся *so zmenou vetnej konštrukcie*; ~al mi chlapca він пересилив мі хлóпця; ~ koňa вычерьпати коня **3** стóргнути, показити; ~ závit (*na skrutke*) стóргнути зáвіт
strh//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* (*v práci*) пересилити ся
stŕh//ať -a -ajú, **strháv//ať** -a -ajú *nedok.* **1** (*dolu*) стóрговати **2** (*so sebou*) уношати

aj pren.; voda ~a všetko so sebou вóда унéсла вшытко за собóв; ~ masy; a) (*o človeku*) заінтенресовáти мáсы; б) (*o ideách*) заінтересовáти *áбо* падбóдрёвати мáсы; ~ na seba pozornosť стóрговати на сéбе зрак **3** (*k sebe*) притяговати ку собí; (*nabok*) одпýджовати **4** (*odpočítavať*) одраховáти; ~ z platu одраховáти з плáту

strháv//ať sa -a sa -ahú sa *nedok.* **1** стóрговати ся **2** (*zo sna*) будити ся

strh//núť -ne -nú *dok.* **1** стóргнути, зорвáти; ~ plagát стóргнути плаґáт; ~ zástavu стóргнути зáставу; ~ šaty z niekoho стóргнути шмáты з дакóго; ~ klobúk z hlavy стóргнути кáлап з гóловы; ~ jablko zo stromu зорвáти ябко зо стрóму; ~ pušku z pleca стóргнути пýшку з плéча; ~ strechu стóргнути стрíху **2** (*sp sebou*) унéсти, стóргнути *aj pren.*; prúd vody ho ~ol пруд вóды стóргнув *áбо* уніс зо собóв; ~ masy стóргнути мáсы; dať sa ~ унéсти ся **3** (*k sebe*) притягнýти, тóргнути (*к собі*); (*nabok*) оддрылити **4** (*odpočítať*) одраховáти; ~ z platu одраховáти з плáту **5** *hovor. expr.* зробити; do večera to ~neme (*prácu*) до вéчора тотó зрóбиме • ~ masku z niekoho стóргнути мáску з дакóго; ~ víťazstvo na svoju stranu перемочí; ~ moc do svojich rúk ухóпити міць до свóїх рук

strh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** (*zľaknúť sa*) стóргнути ся; настрáшыти ся, напýдити ся **2** (*zo spánku*) пробудити ся **3** (*začať sa*) зачати ся, ухóпити ся; підняти ся; стóргнути ся; ~la sa bitka зачалá ся *áбо* стóргла ся битка; ~ol sa krik підняв ся крик; ~ol sa potlesk роздалó ся тлéсканя; ~la sa búrka підняла ся бýря

strhujúci могýтный, інтерéсный, взрýшуючій, чарýючій; ~ prejav взрýшуюча реч; ~a hudba чарýюча мýзыка

strias//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo z čoho* (*otriasať*) стрясовати, трясти; ~ jablká трясти ябка; ~ sneh z kabáta стрясáти сніг з кáбата **2** *neos. koho* трясти; ~a ma zima мéне трясé зимо̆в

strias//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** (*chvieť sa*) трясти ся, стрясовати ся **2** *koho, čo* (*zbavovať sa*) збáвлёвати ся *кóго, чóго*, знимáти зо сéбе *што*; ~ sa všetkých povinností знимáти зо сéбе вшыткы повинности; ~ sa dotieravcov збáвлёвати ся безочíвых

striasť strasie strasú *dok.* **1** *čo z čoho* (*otriasť*) стрясти, отрясти; ~ ovocie стрясти овоцину; ~ prach, sneh стрясти *áбо* стрепáти пóрох, сніг **2** *pren.* (*zbaviť sa*) стрясти, зошмáрити; ~zo seba jarmo, okovy зошмáрити зо сéбе ярьмó, окóвы; ~ zo seba nepríjemný pocit стрясти зо сéбе неприємне *áбо* депресíвне чýвство; ~ zo seba driemoty збáвити ся дримóт, стрясти зо сéбе дримóты **3** (*dohromady*) стрясти, стрепáти; ~ zemiaky стрясти бандýркы (*в míxy i m. n.*) **4** *neos.* стрясти; striaslo ma (*od odporu, zimy ap.*) стрясло мéне; striaslo ma od zimy стрясло мéне од зимы • ~ krpcami протягнýти нóгы

striasť sa strasie sa strasú sa *dok.* **1** стóргнути ся, стрясти ся; ~ sa od strachu стрясти ся од стрáху *áбо* од настрашíня; ~ sa odporom стрясти ся несмáком *áбо* авéрзіёв **2** (*pocítiť otras*) стрясти ся; celá budova sa striasla цілá будóва потрясла ся **3** *čoho expr.* збáвити ся, стрясти ся; ~ sa povinnosti збáвити ся повинностей; ~ sa niekoho стрясти ся дакóго; ~ sa nepríjemného pocitu збáвити ся од неприємного чýвства; ~ sa dlhov збáвити ся довгів **4** (*dohromady*) стрясти, стрепáти; perie sa striaslo пíря стрясло ся; maliny sa striasli, preto je ich tak málo малины стрясли ся, зáто їх так мíло

strídža -ťa *s* (*o decku*) стрíджа (*дітина стрíґы*)

strieborniak -a *m zastar.* серебряник, стрібéрник

strieborn//ý[1] серебряный; ~ peniaz серебряна монéта; ~á medaila серебряна медáйла; ~ príbor серебряный прибóр; ~é vlasy серебряны вóлосы • ~á svadba

серебряна свáдьба; ~á líška серебряна лишка; dusičnan ~ азотносеребряна сіль; ~ jedľa серебристый смéрек

strieborn//ý[2] -ého *m* серебряник; tridsať ~ých *bibl.* тридцять серебряників *aj pren. expr.*

striebrist//ý серебристый, серебряный; ~ lesk серебристый *áбо* серебряный леск; ~á voda серебриста вóда; ~é vlasy серебряны вóлосы; ~ smiech серебряный *áбо* серебристый *áбо* звýчный сміх

striebr//iť -í -ia *nedok.* серебрити *aj pren.*

striebr//o -a *s* серебрó *aj pren.* • živé ~ ртуть; je ako živé ~ (*o decku*) він як жывé серебрó, він як ртуть

striebrovlasý *expr.* сереброволóсый, сиволóсый

striedač -a *m* **1** змінник **2** *šport.* нагорóджуючій грач

striedačk//a -y *ž šport. slang.* лáвка для нагорóджуючіх грáчів

stried//ať -a -ajú *nedok.* **1** міняти, чередовáти; ~ šaty міняти шмáты; ~ farby чередовáти фáрбы; ~ ženy міняти жéны; ~ prihrávky міняти пригравкы **2** (*nahradzovať*) міняти, заміняти; ~ hráča міняти грáча; ~ stráže міняти вáрты

stried//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *s čím* (*striedavo sa vyskytovať*) чередовáти ся, выміняти ся, переміщовати ся **2** *s kým* міняти ся, чередовáти ся

striedav//ý вымінюючій ся, чередýючій ся; ~é úspechy перемінны ýспіхы; ~é vyučovanie учіня на розлічны зміны (*зо змінов дообíднёй і пообíднёй змін*); ~ prúd *el. tech.* перемінный ток; ~á horúčka *lek.* мінлива температýра *áбо* теплотá; ~ rým перекрéщуюче ріфмованя; ~é listy *bot.* нóвше листя

striedk//a -y *ž* мякýшка (*хлíба*)

striedmy терезбый, стриманый, стримуючій, мірный, скрóмный; ~ človek стримуючій *áбо* скрóмный чоловік; viesť ~ život вéсти мірный спóсоб жывóта

striednic//a -e *ž lingv.* чередýючій ся звук; jerové ~e рефлéксы ъ і ь (*в славяньскых языкáх*)

strieh//nuť -ne -nu *nedok.* **1** *koho, čo* (*strážiť*) сторожыти, вартовáти, стрéгнути **2** *na koho, čo* підстерігáти, овартовáти *кóго, што*; ~ na zlodejov підстерігáти злóдіїв **3** *na čo* (*vyčkávať*) вычéковати *кóго, што,* очéковати *што*; ~ na rozkazy очéковати рóсказы; ~ na vhodnú príležitosť вычéковати вгóдну пригоду **4** *na koho, čo* (*dávať pozor*) слідити *за кым, чім*; išiel som ~, čo bude robiť я пішóв попозерáти, што він бýде робити; ~ne na každý jeho pohyb він слíдить за кáждым ёгó крóком

striekačk//a -y *ž* **1** стрікáчка; hasičská ~ пожáрна стрікáчка; ručná ~ рýчна стрікáчка; motorová ~ автострікáчка **2** стрікáчка, шпріц; injekčná ~ стрікáчка, шпріц

striekan//y (*o látke*) стрікáный; ~é sako стрікáне сáко

striek//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*vystrekovať*) стрікати; voda ~a na všetky strany вóда стрікать на вшыткы бóкы; krv ~a z tepny кров стрікать із жылы **2** (*špliechať*) брызкати **3** (*postrekovať*) пострíковати; ~ stromy, vinič пострíковати стрóмы, грознó; ~ ulice поливáти ýліці **4** (*nanášať farbu*) фарбити (*при пóмочі пулверізáтора*); ~ auto фарбити áвто

striek//nuť -ne -nu *dok.* **1** встрікнути, брызґнути; ~ vodu do tváre встрíкнути *áбо* брызґнути вóду до твáри **2** *správ.* **vstreknúť**

strieľ//ať -a -ajú *nedok.* **1** стріляти; ~ z pušky, luku стріляти з пýшкы, лýку; ~ naslepo стріляти наслíпо; ~ do terča стріляти до тéрча **2** *koho* (*usmrcovať*) росстрілёвати; ~ ľudí росстрілёвати людéй **3** *šport.* бити, стріляти; ~ na bránu бити на брáну; ~ jedenástku стріляти *áбо* кóпати єденáстку; ~ gól бити ґол; ~ vedľa бити мíмо • ~ očami po niekom стріляти очáми на дакóго; z toho sa nestrieľa з тóго не стрілять ся; ~

si z niekoho стріляти собі з дакóго, робити собі з нёго жáрты

strieľ//ňa -ne *ž* стрілня (*óтвір в мýрі грáду*)

strišk//a -y *ž* **1** стрішка, малéнька стріха **2** (*na čiapke*) дáшок

striezlivý **1** терéзвый **2** терéзвый, реáлный; ~ odhad реáлне оцініня

strig//a -y *ž* **1** (*v rozprávkach*) єжібáба, чародійка, босóрка; стáра, шкарéда, зла, нелюба женá *aj pren.* **2** *ľud.* (*motýľ*) вечірній мотыль

strigôň -a *m* чародійник, чорнокняжник

strih -u *m* **1** (*strihnutie*) стригнýтя, застригнýтя (*напр. ножычками*) **2** *krajč.* фазóна; moderný ~ мóдна фазóна **3** *krajč.* выстриг **4** *film.* зóстриг

strihací: ~ stôl *film.* стригóвый стіл

strihač -a *m* **1** стригáч; ~ oviec стригáч овéць **2** *krajč.* выстриговач **3** *film.* зостриговач

strih//ať -á -ajú *nedok.* **1** стричі, рíзати (*ножычками*); ~ látku, papier стричі *áбо* рíзати полóтно, пáпірь; ~ vlasy стричі вóлосы; ~ zákazníka стричі клієнта; ~ ovce стричі вівці; ~ si nechty стричі нóхті; ~ stromky стричі *áбо* поостриговати стрóмикы **2** *krajč.* кроїти **3** *film.* зостриговати, робити зóстриг фíлму ● ~ očami зведáво позерáти; ~ ušami (*o psovi*) напнýти ýха; (*o koňovi*) кывати ухáми; dva razy meraj, jeden raz ~aj [*prísl.*] два раз *áбо* сім раз міряй, а раз ріж

strih//núť -ne -nú *dok.* **1** стригнути **2** *hovor. expr.* вліпити, стрілити; ~ zaucho вліпити заýхо ● ~ ušami напнýти ýха; ~ nohami зробити ножычкы (*при скóку*)

striktn//ý стрóгый, твердый; ~é dodržiavanie príkazov стрóге выповніня приказів

striptíz -u *m* стріптіз; robiť ~ *hovor.* робити стріптіз

strіž -e *ž tech.* сінтетічне волóкно (постригáне на кýскы)

strižný: ~ tovar *zastar.* стрижный товáр

strk//ať -á -ajú *nedok.* **1** *koho* пхáти **2** *kam* (*pchať*) сувáти ● ~ nos do niečoho сувáти ніс до дачóго

strmeň -a *m* стрімено

strmeňový стріменёвый; ~ remeň стріменёвый рéмінь

strmhlav *prísl.* стрімголóв, гóловов долóв, рівно долóв; skočiť ~ do vody скóчіти стрімголóв до вóды; ~ útočiace lietadlo пікíруючій ероплáн, стрімголóв нападáючій ероплáн

strmhlavý стрімголóвый, гóловов долóв; ~ pád стрімголóве падіня, падіня гóловов долóв; ~ let пікíрованя, стрімголóве літáня

strmien//ok -ka *m* **1** *zdrob.* стрíменок, малéньке стрíмено **2** *anat.* стрíменок

strm//ý **1** прудкый, ступáючій горí; ~ svah прудкый сваг; ~ skala прудкá скáла; ~é schody прудкы ґарáдичі **2** різкый, скóрый; ~ pohyb різкы рушáня *áбо* погынáня; ~ krok різкый крок; ~á voda прудкé течіня воды **3** різкый; ~ človek різкый чоловíк; ~é slovo різкé слóво; ~ pohľad стрóгый пóгляд

strnádk//a -y *ž* (*vták*) овсянка (*Emberiza cutruella*); *pren. expr.* (*živé dievča*) вертляве дівча

strnisk//o -a *s* стернянка

strniskov//ý стернянкóвый; ~á orba стернянкóве орáня, плыткé орáня; ~á sejba стернянкóвый высів; ~é plodiny стернянкóвы култýры

strnul//ý *kniž.* **1** здеревянітый, скамянілый, непогынáючій; неприроджéный; ~ pohyb неприроджéне рушáня; ~á tvár скамяніла тварь **2** *pren.* скостнатілый, закоснатілый, консерватівный; ~ prax скостнатіла прáктіка **3** застывшый, непогынáючій; ~ pohľad непогынáючій пóгляд; ~ úsmev застывшый ýсмів; ~á póza застывша пóза

str//núť -nie -nú *dok.* здеревяніти, застыти; všetko ~nulo вшытко зостáло на єднім місці

strof//a -y *ž* стрóфа

strofick//ý строфíчный; ~á stavba básne строфíчна будóва поéмы

stroh//ý **1** стрóгый; ~á morálka стрóга морáлка *áбо* éтіка; ~é gesto стрóге ґéсто

2 скупый; ~á odpoveď скупá *áбо* кýрта óдповідь; ~é slová скупы слóва **3** простый, стрóгый; ~á forma простá *áбо* стрóга фóрма

stroj -a *m* **1** машына; šijací ~ шыюча машына; poľnohospodárske ~e сільскогосподáрьскы машыны; parný ~ парóва машына; výroba ~ov выроба машын **2** (*obrábací*) машына; frézovací ~ френзýюча машына; tlačiarenský ~ тіпоґрафічна машына; tkáčsky ~ ткáцька машына **3** (*písací*) (пишýча) машынка; diktovať priamo do ~a діктовáти прямо до машынкы ● pekelný ~ пекéлна машына

strojár -a *m hovor.* **1** машынобудовáтель *м*; машынознáтель **2** інжінірь-машынобудовáтель; штудéнт-машынобудовáтель

strojár//eň 1 машынне одділíня, машынна сáла **2** машынобудівный завóд

strojársky машынобудівный; ~ závod машынобудівный завóд; ~ robotník робóтник машынобудівнóго прóмыслу; ~ priemysel машынобудівный прóмысел, машынобудовáня

strojárstv//o -a *s* машынобудовáня, машынобудівный прóмысел

strojc//a -u *m kniž.* ініціáтор, орґанізáтор; ~ úspechu, víťazstva орґанізáтор ýспіху, перемóгы ● každý je sám ~om svojho osudu *al.* šťastia кáждый ініціáтор свóёй дóлі *áбо* щáстя

strojček -a *m* машынка; ~ na mletie машынка на молóтя мяса; ~ na mletie maku машынка на молóтя мáку; ~ na strihanie машынка на стригáня; holiaci ~ машынка на брытвíня; elektrický holiaci ~ електрична брытва

strojený неприрóдный, сімуловáный, афектовáный, робéный; ~ úsmev неприрóдный ýсмів; ~ hnev сімуловáный гнів

stroj//iť -í -a *nedok.* **1** (*pripravovať*) готовити, припрáвлёвати; ~ svadbu готовити свáдьбу; ~ kone na cestu припрáвлёвати кóні на дорóгу; ~ hostinu готовити гостину **2** (*zamýšľať*) задýмовати **3** (*obliekať*) облікáти; ● ~ úklady готовити пасть, робити інтрíґы

stroj//iť sa -í sa -a sa *nedok.* **1** (*chystať sa*) готовити ся, припрáвлёвати ся, зберáти ся; ~ do bitky готовити ся до биткы; dlho sa ~íš дóвго збéраш ся; ~ sa na skúšky готовити ся на екзáмены **2** (*zamýšľať*) задýмовати, зберáти ся; práve som sa ~il odísť я як раз зберáв ся *áбо* дýмав одыйти; ~í sa ženiť він намíрёвавв ся *áбо* зберáв ся женити ся **3** (*obliekať sa*) облікáти ся; ~ sa do šiat облікáти ся, парадити ся; ~ sa na bál зберáти ся на бал

stromajst//er -ra *m* ведýчій мехáнік

strojnásob//iť -í -ia *dok.* утроїти

strojnásob//iť sa -í sa -ia sa *dok.* утроїти ся

strojníck//y механíчный; ~a dielňa механíічна майстéрьска

strojník -a *m* **1** мехáнік **2** *žel.* машыніста

strojopis -u *m* **1** машынопис *м* **2** (*text*) машынописный текст, машынопис; dve strany ~u дві сторóны машынопису *áбо* на машынці

strojov//ňa -ne *ž* машынне одділíня, машынна сáла

strojov//ý 1 *v rôzn. význ.* машынный; ~á výroba мішынна выроба; ~é pletenie машынне плетíня; ~é dojenie машынне доїня корóв; ~ olej машынный олíй; ~é zariadenie машынне заряджíня; ~ park машынный парк; ~á a traktorová stanica машыно-тракторóва станíця **2** (*presný*) машынный, одробéный; ~ pohyb машынный *áбо* одробéный рух; ~á hra машынна гра; so ~ou presnosťou з машыннов акурáтностёв

strojvodc//a -u *m žel.* машыніста

strom -u *m* стром; listnatý, ihličnatý ~ листнáтый, хвóйный стром; okrasný ~ декоратíвный стром; ovocný ~ овоцинóвый стром ● ~ života стром жывóта; pre ~y nevidieť les із-за стрóмів не видно ліс, про стрóмы не видно ліс; jablko nepadá ďaleko

od ~u [*prísl.*] ябко од яблони недалéко пáдать, ябко не пáдать далéко од стрóму; žiadny ~ nerastie do neba [*prísl.*] ниякый стром не росте до нéба; высше челá ýха не ростýть; не вíчно нитці вити ся; bez vetra sa ani lístok na ~e nepohne [*prísl.*] без вітру і листок на стрóмі не пóгне ся; нєт дыму без огня

stromček -a *m* **1** *zdrob.* стрóмик **2** (*vianočný*) (*рождéственьскый*) стрóмик; dať niekomu niečo pod ~ подаровáти дакóму даштó к Рождествý *áбо* під стрóмик ● ovešaný ako vianočný ~ овішáный (*нáкупом і т. п.*) як рождéственьскый *áбо* новорóчный стрóмик

stromčekovit//ý стромикóвый; ~é ríbezle, egreše стромикóвы рíбезлі *áбо* винічкы, éґрешы

stromčekov//ý: ~á slávnosť новорóчный стрóмик (*свято*)

strom//ec -ca *m* мéншый стром, стрóмик

stromkár -a *m* садовóд, садівник (*култівовáтель плодóвых стрóмів*)

strtomkárstv//o -a *s* садівництво (*култівовáтель плодóвых стрóмів*)

stromkovitý: ~ ker стромиковитый кряк

stromkov//ý: ~á škôlka стромикóва шкóлка

stromorad//ie -ia *s* алéя

stromov//ý стромóвый; ~á koruna корýна стрóма; ~á kôra скóра стрóма; ~á pílka стромáва пилка

stronc//ium -ia *s chem. (zn. Sr)* стрóнцій

strop -u *m* пóвала; mzdový ~ *ekon.* граніця *áбо* строп плáту

stropnic//a -e *ž stav.* поваловый трам; *ban.* переклáд

stropn//ý, stropov//ý пóваловый; ~é svetlo пóвалове світло; ~á maľba малёвáня пóвалы; ~ nosník *stav.* повалóвый трам

stroskotan//ec -ca *s* **1** (*lode*) потопéнець **2** *pren.* крах, банкрóт, падіня; ~ politiky крах політікы; ~ plánov скраховáня плáнів

strosko//tať -ce/-tá -cu/-tajú *dok.* **1** (*o lodi*) потопити ся **2** *pren.* (*o človeku*) потерпіти крах *áбо* неýспіх; (*o plánoch, politike*) потерпíти крах *áбо* неýспіх, скраховáти; ~ na niečom потерпíти неýспіх *áбо* скраховáти на дачім

strov//iť -í -ia *dok.* **1** *p.* **strávit'²** **2** (*minút*) минýти, рострáтити, выужыти; ~ všetky peniaze минути вшыткы пінязі

strožliak i **stružliak** *nár. p.* **slamník**

stŕp//ať -a -ajú *nedok.* **1** деревяніти, тéрьпнути, кочаніти **2** (*obavami*) тéрьпнути (*од стрáху і т. п.*)

strpč//iť -í -ia *dok. čo* знеприємнити, отровити, сказити, зробити нерáдістным; ~ niekomu život знеприємнити дакóму жывот; ~ niekomu pobyt niekde отровити дакóму перебывáня дaґдé

strpen//ie -ia *s* терпезливість, терпíня; maj chvíľku ~ia май минýтку терпезливости *áбо* терпíня; už nemal ~ia уж не мав терпíня; len ~! лем терпíня!

strp//ieť -í -ia *dok.* потерпíти, стерпíти, вытерпíти, знéсти; nestrpím neporiadok я не стéрплю *áбо* не знéсу непорядок; ~ úražku стерпíти гáну *áбо* понижíня; nestrpím, keď niekto ... я не знéсу, кідь дахтó ...; povedal to hlasom, ktorý nesrpí odpor він повíв тотó тóном, не терпячім познáчкы

stŕp//nuť -ne -nú *dok.* **1** здеревяніти, стéрьпнути, окочаніти **2** (*zdesiť sa*) настрáшыти ся, згрозити ся

stŕpnut//ý стерьпнýтый, скочанíлый, здеревянíтый; ~á noha, ruka стéрьпнута нóга, рýка; má ~é všetky zuby він мать стерьпнýту чéлюсть

stručn//ý корóткый, кýртый, стиснутый; ~á správa корóтка інформáція *áбо* вістка; ~á odpoveď корóтка óдповідь; ~ obsah корóтке содержáніє, кýртый óбсяг

strúhadl//o -a *s* **1** тéрло, терлéчко; ~ na zemiaky, mrkvu тéрло на бандýркы, мóрков **2** (*stolárske*) столярьскый струг **3** (*na ceruzky*) стругáтко

struhák -a *m* **1** (*stolársky*) столярьсый струг **2** *hovor.* тéрло, терлéчко ~ na uhorky тéрло на ýгоркы

strúhan//ec -ca *m obyč. v mn. č.* ~ce стругáнкы

strúhank//a -y *ž kuch.* **1** твердé тíсто; polievka so ~ou пóливка з тéртым тíстом **2** (тéрты) сухарí **3** стругáнка; kokosová ~ кокосóва стругáнка *áбо* мукá

strúhan//ý тéртый; ~á mrkva тéрта мóрков; ~é ovocie тéрта овоцина

strúh//ať -a -ajú *nedok.* **1** стругáти; ~ šindle стругáти шындлі *áбо* ґóнты; ~ hračky стругáти грáчкы **2** стругáти; ~ ceruzku стругáти церýзку *áбо* блáйвас *zastar.* **3** тéрти, протерáти; дрíбно рíзати; ~ zemiaky, mrkvu тéрти бандýркы, мóрков; ~ kapustu рíзати капýсту ● ~ vážnu tvár робити серьёзный выраз (твáри); ~ zo seba pána стругáти зо сéбе пáна; ~ frajerinu робити фраєрину; ~ parádu парадити ся, франтити ся; ~ poklony робити компліméнты; ~ mrkvičku niekomu посмíёвати ся *íбо* высміёвати ся з дакóго

strúchnatený спорохнавíтый

struk -u *m* **1** струк, стрýчок; ~ fazule, hrachu стрýчок фасóлі, гóроху **2** (*cecok*) ціцькá *ж*; kravský ~ коровяча ціцькá

strukovin//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** струковины; variť ~y варити струковины

strukovitý **1** (*majúci struky*) струкóвый **2** (*podobajúci sa struku*) струковитый

strukov//ý струкóвый; **~**á fazuľa струкóва фасóля

strun//a -y *ž* **1** (*na hudobnom nástroji*) стрýна; husľová ~ гуслёва стрýна **2** (*pružina*) спрýга; prasknutá **~** прáскнута спрýга **3** *obyč. v mn. č.* **~y** (*raketová výpleť*) стрýны ● trafiť niekomu na ~u трáфити дакóму на стрýну

strung//a -y *ž* стрýнґа (*часть загóну, де дóять вівці*)

strunový струнóвый; ~ nástroj *hud.* струнóвый інштрумéнт

strup -u *m kniž. zried.* засхнýта кров на рáні, струп, хрáста, вéред

stružlik//ať -á -ajú *nedok.* стругáти, вырíзовати, гобликовáти

stružl//iny -ín *ž mn. č.* стружлины

strýc, strýk//o -a *m* стрыко (*з отцóвого бóку*)

strychnín -u *m* стріхнíн

stryn//á -ej *ž* стрынá (*стрыкова женá*)

stŕž//eň -ňa *m* **1** сердцевина, дужина **2** серéдня часть, середина *дачóго* **3** стрéжень (*зо зéмлі тырчáчій кóрінь*)

stučn//ieť -ie -ejú *dok.* стучнíти, прибрáти на вáзі

stud -u *m* гáньба, ганьбливость *ж*; panenský ~ дівóча ганьба; falošný ~ фалóшна гáньба

studenin//a -y *ž* студенина

studen//iť -í -ia *nedok.* холодити

studen//o[1] -a *s* зимнé мíсце, зимно, холóдно; položiť do ~a niečo положыти даштó на зимнé *áбо* холóдне мíсце

studen//o[2] **:** na ~, za ~a холóдне, зимнé; podávať niečo na ~ (*jedlo*) подавáти даштó зимнé; obrábanie kovov za ~a холóдный спóсоб обрóбкы метáлів

studenokrvný холоднокрóвный; ~ živočích холоднокрóвне звіря

studenomilný (*o rastlinách, živočíchoch*) холоднолюбый

studen//ý *v rôzn. význ.* холóдный, зимный; ~á voda холóдна *áбо* зимнá вóда; ~ nápoj холóдный напиток; ~ vietor зимный вíтор; ~é pásmo холóдне пáсьмо; ~á sprcha зимнá спырха *áбо* лíйка *aj pren.*; ~é jedlá холóдны *áбо* зимны ïдла; ~á večera холóдна вечéря; ~á farba зимна фáрба; ~ pohľad холóдный пóгляд; ~á vojna холóдна вóйна

stud//ňa -ne *ž* стýдня; kopaná, vŕtaná ~ копáна, верчéна стýдня; artézska ~ артезіáньска стýдня

studnic//a -e *ž* жрíдло; ~ múdrosti *pren.* жрíдло премýдрости; nevyčerpateľná ~ niečoho невычéрпуюче жрíддо дачóго

studničn//ý i **studňový** (*v rôzn. význ.*) студнёвый; ~á voda студнёва вóда; ~é koleso студнёве кóлесо; ~á pumpa студнёва пóмпа

stuh//a[1] -y *ž* máшля *aj pren.*; uviazať vlasy ~ou перевязáти вóлося máшлëв; smútočná ~ жалóбна máшля, жалóба; ~ cesty, rieky máшля дорóгы, рікы

stuh//a[2] *prísl.* туго, міцно, силно; ~ zaviazať міцно завязáти

stuh//núť -ne -nú *dok.* **1** стýгнути, ствéрднути; betón ~ol бéтон стýгнув **2** (*o svaloch*) стýгнути, ствéрднути • krv mu ~la v žilách ëмý кров стýгла в жылах

stuhnut//ý **1** затверднýтый **2** (*o svaloch*) стугнýтый, ослабéный **3** (*o mrtvom*) закочанíвшый

stuchlin//a -y *ž* стухлина; cítiť tu ~u ту пáхне стухлинов

stuch//núť -ne -nú *dok.* стýхнути

stuchnut//ý стухнýтый, стухнýвшый; ~ vzduch стухнýтый вóздух; ~ zápach стухнýтый зáпах; ~á múka стухнýта мукá

stukať -á -ajú *nedok. nár.* стýкати, стонáти

stúl//iť -i -ia *dok.* **1** (*pritisnúť k sebe, stisnúť, pritúliť*) стиснути, притýлити, стягнýти, обяти; ~ hlavy dovedna (tísno) притиснути ся гóловами, дати гóловы довєдна **2** (*schúliť*) стиснути, притиснути, скорчíти, покорчíти, стягнýти, счýлити; ~ hlavu do kabáta стягнýти гóлову до ґáліра; kôň ~il uši кінь счýлив ýха

stúl//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** (*pritisnúť sa; pritúliť sa*) притиснути ся, притýлити ся; ~ sa k sebe притиснути ся єдéн ку дрýгому; ~ do náručia niekomu притýлити ся к дакóму **2** (*schúliť sa*) скорчíти ся, стягнýти ся, причупити ся; ~ sa do klbka скорчíти ся до клубятя; ~ sa pod prikrývku стягнýти ся під дéку

stúpačk//a -y *ž hovor. p.* **stúpadlo**

stúpadl//o -a *s* **1** (*pedal*) педáла *ж* **2** *stav. slang.* (*stúpacie vedenie*) стóяк; ~ parného kúrenia стóяк паровóго огрівáня **3** *obyč. mn. č.* **stúpadlá** (*vstavané priečky slúžiace ako rebrík na komínoch ap.*) скóбы **4** *obyč. mn. č.* **stúpadlá** (*háky pripevňované na obuv pri výstúpe na stĺpy ap.*) мáчкы, нóхті **5** (*nožné tlačidlo*) педáла *ж*

stupaj -e *ž* **1** (*časť nohy*) стýпня **2** (*stopa*) слід; ľudské ~e сліды чоловíка **3** (*schodík, stúpadlo*) стýпень, ступéнька, ґарáдича; ~ koča ступéнька кóча; ~ schodov ступéнька ґарáдичів **4** (*spodná časť pančuchy al. ponožky*) слід

stúpajúc//i **1** піднимáючій ся, повышуючій ся, ростýчій, збíвшуючій ся; ~ trať желізнична дорóга, піднимáюча ся догóры *áбо* горí; ~a teplota повышуюча ся температýра; ~a drahota збíвшуюча ся дорóгота; ~ počet niečoho збíвшуюча ся кíлькость дачóго **2** восходячій; ~ prízvuk *gram.* восходячій акцéнт

stúpan//ie -ia *s* ступáня; склон; mierne, prudké ~ мíрне, прудкé ступáня

stúp//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*šliapať*) наступáти, ступáти; nestúpaj mi po nohách не стýпай мі на нóгы; nepozerá, kade ~a він не позáрать, де стýпать **2** (*ísť*) ступáти, крачáти, іти; ~ po schodoch ступáти по ґарáдичах; ~ si z nohy na nohu крачáти з нóгы на нóгу **3** ступáти, постáвити ся; ~ na päty, prsty ступáти на пяты, пáлці; ~ na stoličku постáвити ся на столéць **4** (*opak: klesať*) піднимáти ся, іти догóры; cesta ~a дорóга ідé *áбо* вéде догóры; slnko ~a сóлнце ідé догóры; voda ~a вóда піднимать ся; hmla, dym ~ гмла, дым піднимать ся *áбо* ідé догóры **5** (*zvyšovať sa*) звышовати ся, піднимáти ся, звéкшовати ся, зміцнëвати ся, підрости; teplota ~ температýра піднимать ся *áбо* звышує ся; produktivita práce ~a продуктíвность робóты піднимать ся *áбо* звышує ся; záujem ~a інтерéс звéкшує ся; ceny ~ajú ціны звышують ся *áбо* ростýть; nálada ~a наладжíня звышує ся **6** (*udierať*) ударяти; бити; krv ~a do tváre кров удáрять *áбо* бє до тварі; víno mi ~a do hlavy винó удáрять до гóловы • ~ niekomu na päty наступáти дакóму на пяты; ~ niekomu do svedomia ступáти дакóму до сóвести

stúpav//ý восхóдный; ~ let лет з набéром вышкы; ~á intonácia восхóдна інтонáція; ~á dvojhláska *lingv.* восхóдный діфтóнґ

stup//eň -ňa *m* **1** (*schod*) стýпень, ступéнька; ~ne schodov стýпні ґарáдичів **2** *obyč. v mn. č.* **~ne** (*kaskada*) каскáда; vážske ~ne вáжскы каскáды **3** (*etapa*) стýпень, етáпа; vývojový ~ стýпень рóзвитку; na tomto ~ni vývoja на тій етáпі рóзвитку; ~ne výrobného procesu стýпні процéсу выробы **4** (*miera*) стýпень, міра, ýровень; ~ presnosti стýпень акурáтности; ~ previnenia міра вины; ~ stlačenia plynu стýпень стиснутя пліну; ~ príbuzenstva стýпень рóдства; spálenina druhého ~ňa попаленина дрýгого стýпня **5** *gram.* стýпінь *м*; prvý, druhý ~ основный стýпінь, позітів; высшый стýпінь, компаратів **6** (*kategória*) стýпень; odznak I. (prvého) ~ňa значóк пéршого стýпня; škola II. (druhého) ~ňa шкóла дрýгого стýпня **7** ранґ; kapitán I. (prvého) ~ňa капітáн пéршого рáнґу **8** (*sily vetra, zemetrasenia*) стýпень; zemetrasenie 5. (piateho) ~ňa землетрясíня пятого стýпня **9** *škol.* оцінка; ~ňe známok стýпні оцінок, оцінкы **10** *mat. fyz.* ґрáдус; tepelný ~ ґрáдус тéпла; desať ~ňov Celzia дéсять ґрáдусів Цéлзія *áбо* по Цéлзію; desať ~ňov zimy дéсять ґрáдусів морóзу; ~ zemepisnej šírky, dĺžky ґрáдус шырькы, дóвжкы; uhlový ~ ґрáдус ýгла

stúpen//ec сторóнник, застáнця, продóвжователь

stupídny обмеджéный, примітíвный, тупый, глýпый

stupien//ok -ka *m zdrob.* ступéнок

stup//iť -í -ia *dok.* затупити; ~ nôž затупити нож

stúp//iť -i -ia *dok. kam, na čo i bezpredm.* **1** стýпити, настýпити; ~ na mínu настýпити на міну; ~ niekomu na nohu стýпити на нóгу дакóму; zle ~ зле стýпити; пошпóтити ся **2** (*vojsť*) вступити, стýпити; ~ do kaluže стýпити до млáкы **3** стáти, поставити ся; ~ na stoličku стáти на столéць

stupnic//a -e *ž* **1** шкáла; ґáмма; ~ tvrdosti шкáла твéрдости; ~ farieb ґáмма фарб; ~ známok *škol.* сістéма отміток; ~ teplomeru шкáла тепломíру **2** *hud.* durová, molová ~ дурóва *áбо* мажóрна, молóва *áбо* мінóрна ґáмма

stupňovac//í: ~ia spojka *gram.* ґрадáчный злýчник

stupňovan//ie -ia *s* **1** (*dej*) збівшíня, зосилнíня, звышíня; ~ teroru зосилнíня тéрору; ~ boja za niečo зосилнíня бóя за даштó **2** *gram.* стýпіні порівнáня

stupň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** звышовати, звéкшовати, зосилнёвати, зінтензівнёвати; ~ tempo звышовати тóмпо; ~ výrobu звышовати выробу; ~ hlas звышовати гóлос **2** *gram.* творити стýпіні порівнáня; творити стýпіні порівнáня придáвників *áбо* адъєктівів

stupň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* постýпні збівшовати ся, зосилнёвати ся, зінтензівнёвати ся, выростáти

stupňovit//ý **1** ступнёвитый, терасовитый; ~é sedadlá ступнёвиты *áбо* терасовиты сидячі місця (*в кіні, на штадіóні, в амфітеáтрі і т. п.*) **2** (*postupný*) постýпный; ~ vývoj постýпный рóзвиток

stúp//nuť -ne -nu *dok.* **1** (*zdvihnúť sa*) підняти ся; voda ~la ýровень вóды підняла ся **2** (*zvýšiť sa*) підняти ся, звышыти ся, звекшыти ся, взрости; životná úroveň ~la ýровень жывóта підняла ся; produktivita práce ~la продуктíвность робóты взрослá; tlak ~ol тиск звышыв ся; ceny ~li ціны підняли ся; záujem ~ol інтерéс взріс *áбо* звышыв ся; výroba ~la выроба продýкції звышыла ся **3** (*udrieť*) удáрити; víno mu ~lo do hlavy винó удáрило ёмý до гóловы; krv mu ~la do tváre кров ёмý удáрила до твáри • sláva mu ~la do hlavy слáва удáрила ёмý до гóловы; ~ v niečich očiach вырости в дачíїх очáх

stužk//a -y *ž* пáнтлик

stužkov//á -ej *ž hovor.* пáнтликова (*гулянка, на котрíй выпускникы клáсів

доставают зеленый пантлик як сімбол зрілости)

stužkov//ý пантликовый; ~á zábava пантликовый вечор; *p.* **stužková**

stvár//ať -a -ajú *nedok. expr.* робити, вытваряти; ~ nezbedy (*o deťoch*) вытваряти; ~ hlúposti робити дурачіны

stvárn//iť -i -ia *dok.* придати форму, оформити; umelecky ~ niečo худóжнё оформити даштó; hudobne ~ музычні оформити, зробити музычне оформліня

stvol -a *m bot.* стéбло *c*

stvor//a -y *ž* (*o žene*) створíня, существó, душá; čo si ja ~ úbohá počnem? што мі, бідній, робити?; je to dobrá ~ тотó є дóбре створíня, дóбра душá

stvoren//ie -ia *s* **1** (*dej*) створíня; od ~ia sveta од створíня світа *aj pren.*

stvor//iť -í -ia *dok.* створити, вытворити • ako ho boh ~il як ёгó бог створив, в шмáтах Áдама

stvoriteľ -a *m* створитель, творéць

stvrd//núť -ne -nú *dok.* **1** (*stuhnúť*) ствéрднути; cement ~ol цíмент ствéрднув **2** (*o svaloch*) ствéрднути, стýгнути **3** (*o chlebe*) ствéрднути, стáти твердым **4** *pren.* (*citové*) ствéрднути, стáти нечутливым, затвéрднути; srdce mu ~lo сéрдце ёму ствéрдло

stý *čísl.* стоцятый

styčn//ý **1** *príd. k* **styk 1;** ~á plocha пóверьх дотыкáня; ~ bod a) стык; мíсце дотыкáня; б) *pren.* тóчка дотыкáня **2** спóйка; ~ dôstojník *voj.* спóюючій офіцéр

styd//núť -ne -nú *nedok. kniž.* (*chladnúť*) стыти, стынути, одстывáти, холоднíти, ставáти ся зимным *áбо* холóдным; večera ti ~ne вечéря тобí стыне • krv mu ~ne v žilách ёмý кров стыне в жылах

styk -u *m* **1** стык, дотыкáня; miesto ~u мíсце дотыкáня; ~ plôch дотыкáня пóверьхів **2** (*kontakt*) контáкт, споïня; ~ so svetom споïня *áбо* контáкт зо свíтом; ~ s prírodou контáкт з прирóдов; obchodný ~ торгóвы споïня *áбо* контáкты; kultúrne ~y култýрны споïня; diplomatické ~y діпломатíчны одношíня; rozvoj ~ov рóзвиток контáктів *áбо* споïнь; písomný ~ переписованя; byť v písomnom ~u s niekým переписовати ся з дакым **3** (*stretávanie sa*) стрíчáня ся; osobný осóбный контáкт; služobný ~ службéбный контáкт, службéбне споïня; rodinný ~ родинны споïня; jazyk je nástrojom ~u язык є срéдство дорозýмлёваня; pohlavný ~ полóвы споïня, полóвый акт; udržovať ~ s niekým дорозýмлёвати ся з дакым; prísť do ~u a) (*s niekým*) стрíтити ся; б) (*s niečím*) стрíтити ся з дачíм, натрáфити на даштó **4** (*priame spojenie*) споïня *c*; poštový ~ s cudzinou поштóве споïня зо заграніцёв; byť v ~u, udržovať ~ s niekým (*telefonicky ap.*) быти в контáкті, мáти споïня, підтримовати контáкт *áбо* споïня з дакым **5** *fin.* розрахýнок; bezhotovostný ~ безготовóстне выучтованя, безготовóстный розрахýнок **6** *len v mn. č.* **~y** (*známosť*) mať široké ~y мáти великы *áбо* обшырны споïня *áбо* знáмости

stýkač -a *m tech.* контáктор; elektromagnetický ~ електромаґнíтный контáктор

stýk//ať -a -ajú *nedok.* (*napichovať*) напíховати; надівáти; ~ na ražeň slaninu напíховати солонину на рóжню; ~ korálky na nitku надівáти пацíркы на нитку

stýk//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. s kým* **1** (*udržovať styky*) утримовати споïня *áбо* контáкты **2** (*stretávať sa*) стрíчáти ся; дотýлёвати ся, сусідити; ~ sa s rôznymi ľuďmi стрíчáти ся зо вшелиякыми(а) людьми **3** (*navzájom sa dotýkať*) дотýлёвати ся

stýr//ať -a -ajú *dok.* змордовáти, змýчіти, утрáпити, трізнити

subdodávateľ -a *m* субдодавáтель, часткóвый додавáтель

súbeh -u *m* кóнкурз; vypísať ~ выголосити кóнкурз; zúčastniť sa ~ приняти ýчасть в кóнкурзі; prihlásiť sa na ~ приголосити ся на кóнкурз

súbežn//ý 1 паралéлный; ~é priamky паралéлны прямы **2** (*časove*) паралéлный, єдночáсный; ~é akcie єдночáсны áкції; ~é javy паралéлны *áбо* єдночáсны явлíня
subjekt[1] -u *m v rôzn. význ.* субєкт
subjekt[2] -u *m zastar.* (*v obchode*) помíчник, служóбник
subjektivizm//us -u *m v rôzn. význ.* субєктівíзм
subjektívn//y 1 (*opak*: objektívny) субєктíвный; ~a príčina субєктíвна причíна; ~ idealizmus субєктíвный ідеалíзм; ~á lyrika субєктíвна лíріка **2** (*osobný*) субєктíвный, осóбный; ~ pocit субєктíвне пережывáня *áбо* чýвство; ~ názor субєктíвный пóгляд; ~ stav субєктíвне росположíня
subkomis//ia -ie *ž* субкомíсія, підкомíсія
sublimác//ia -ie *ž chem.* сублімáція
sublimát -u *m chem.* сублімáт
sublim//ovať -uje -ujú *nedok. dok. chem.* сублімовáти
súboj -a *m* дуéл *м*; vyzvať na ~ вызвати на дуéл; slovný ~ слóвный дуéл; zvádzať ~ (*o loptu*) *šport.* боёвáти о лóпту; letecký ~ воздýшный дуéл
súbor -u *m* **1** збíрка; ~ článkov збíрка статéй; ~ veršov збíрка стихíв; ~ prednášok збíрка лéкцій **2** (*komplex*) комплéкс; ~ otázok, problémov комплéкс вопрóсів, проблéмів **3** (*súprava*) комплéкт, нáбір; ~ nožov нáбір нóжів; ~ na likér прибóр на лíкер **4** ансáмбель; spevácky ~ хор, співáцькый ансáмбель; divadelný ~ драматíчный кружóк
subordinác//ia -ie *ž* субордінáція; *gram.* гіпотáксіс, детермінáція, підрядность
súborn//ý 1 пóвный; ~é vydanie diela пóвне выдáня твóрів; ~á výstava пóвна выставка **2** цалкóвый, óбщій; ~ plán цалкóвый план; ~á učebnica óбщій учéбник; ~ názov óбща *áбо* цалкóва нáзва
subret//a -y *ž* субрéтка; оперéтна *áбо* кабарéтна співáчка
subskripc//ia -ie *ž* підписка; vypísať ~iu підписáти ся, дати пíдпис
subskripčn//ý підписóвый; ~á akcia підписка, підписóва áкція; ~ hárok підписóвый гáрок, підписóва квітáнція
substanc//ia -ie *ž* субстáнція, основа
substantivizác//ia -ie *ž gram.* субстантівáція
substantivizovan//ý субстантівовáный; ~é adjektívum *gram.* придáвник *áбо* адъєктів в значíні назывника *áбо* субстантíва, субстантівовáный придáвник *áбо* адъєктів
substantiviz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. dok. gram.* субстантівовáти ся
substantívn//y *príd. k* **substantívum;** ~e skloňovanie склонёвáня назывників
substitúc//ia -ie *ž* **1** замíна, субстітýція; ~ hlások *lingv.* субстітýція *áбо* чередовáня звýків **2** *chem.* заміщíня **3** *mat.* підставлíня
substitučn//ý *príd. k* **substitúcia;** ~á reakcia *chem.* реáкція заміщíня; ~á metóda *mat.* мéтод підставлíня
substitu//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** субстітуовáти; заміняти/замінити, заміщáти/замістити **2** *mat.* підставляти/підстáвити
substrát -u *m* **1** субстрáт, осно́ва; filozofický ~ філозóфска основа; jazykový ~ языкóвый субстрáт, (язык-) субстрáт **2** *biol.* матеріáл; sypký ~ (*v doprave*) сыпкый субстрáт
substratov//ý; ~ vplyv *lingv.* субстратóвый вплив, вплив субстрáту; ~ jazyk языкóвый субстрáт, (язык-) субстрáт
subvenc//ia -ie *ž* субвéнція, фінáнчна підпóра; štátna ~ держáвна субвéнція
subvenc//ovať -uje -ujú *nedok.* фінáнчні підпоровáти
súc//i 1 сýчій, валýшный, способный; to je ~ chlapec тот хлóпець способный *áбо* розýмный **2** *na čo* сýчій *на што*, пригóдный *к чóму*; pôda ~a na obrábanie зéмля пригóдна *áбо* сýча на обрабляня; to nie je ~e na nič тотó на ніч не гóдить ся; dievča ~e na vydaj дíвча сýче на выдавáня
súcit -u *m* (проявити) лютость, мілосéрдность; budiť ~ вызывáти мілосéрдность *áбо* лютость; mať ~

s niekým сочу́вствовати дако́му, проявити мілосе́рдность ку дако́му; zo ~u k niekomu з лютости ку дако́му
súcit//iť -i -ia *nedok. s kým* сочу́вствовати *ко́му*; выкликовати чу́вство жа́лю *к дако́му*
súcitn//ý ма́ючій порозумі́ня, лютостивый, мілосе́рдный; ~é srdce мілосе́рдне се́рдце; ~ pohľad лютостивый по́гляд
súčasník -a *m* суча́сник
súčasn//ý **1** єдноча́сный; ~é udalosti єдноча́сны пригоды **2** (*terajší*) суча́сный; дне́шній, тепері́шній; ~á medzinárodná situácia суча́сна меджінаро́дна сітуа́ція; ~á doba тепері́шній час; ~ stav тепері́шня сітуа́ція **3** суча́сный; ~á literatúra суча́сна літерату́ра; ~é umenie суча́сне іску́ство; ~é dejiny суча́сна *або* нова́ істо́рія
súčas//ť ti *ž* **1** часть, тво́рячій часть; дета́йл **2** *pren.* тво́рячій складаю́чу часть; organická ~ niečoho орґані́чный елеме́нт дачо́го; neoddeliteľná ~ niečoho неодді́лююча часть дачо́го
súč//et -tu *m* су́ма; konečný ~ коне́чна су́ма
súčiastka -y *ž* часть, дета́йл; náhradné ~y нагоро́джуючі части
súčin -u *m mat.* резулта́т множі́ня
súčiniteľ -a *m* коефіціє́нт; ~ rozpínavosti *fyz.* коефіціє́нт росшырі́ня (плі́нів)
súčinnos//ť -ti *ž* колекті́вна *або* споєна діялні́сть; ~ vojsk споєна діялні́сть войск
sučk//a -y *ž zool.* су́чка
sud -a *m* бо́чка; ~ piva бо́чка пива; kvasný ~ квасна́ ка́дя, проце́с квасі́ня; kapusta zo ~a наклада́на капу́ста (з бо́чкы) ● je ako ~ (*o tučnom človeku*) він як бо́чка
súd -u *m* **1** *v rôzn. význ.* суд; ľudový ~ наро́дный суд; okresný, krajský, Najvyšší ~ окре́сный, кра́йскый, На́йвысшый суд; poľný ~ воєньско-полёвый суд; odvolací ~ одкликуючій суд; čestný ~ че́стный суд, суд че́сти; posledný ~ *cirk.* стра́шный суд; boží ~ бо́жый суд; žalovať na ~e niekoho подава́ти до су́ду жало́бу на дако́го; postaviť pred ~ niekoho поставити пе́ред суд дако́го; odovzdať vec ~u передати ді́ло до су́ду; mať ~ ма́ти суд, судити ся **2** (*sudcovia*) суд, су́дці; slávny ~! (*oslovenie*) сла́вный суд! prichádza ~ прихо́дить суд; vypovedať pred ~om одповіда́ти пе́ред су́дом **3** (*mienka, posudok*) суд, суджі́ня, по́гляд; prísny ~ стро́ге суджі́ня; vynášať ~y o niečom выносити суджі́ня о дачі́м **4** *filoz.* суджі́ня; logický ~ логі́чне суджі́ня ● už je na božom ~e він уж пе́ред бо́жым су́дом
sudc//a -u *m* **1** су́дця; ~ z ľudu наро́дный су́дця; vyšetrujúci ~ дослі́джуючій су́дця; nestranný ~ непредпоятый, обєкті́вный, справодливый су́дця **2** *hovor.* (*v športe*) су́дця, арбі́тер; futbalový ~ фотбало́вый су́дця
sudc//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. čo i bezpredm.* судити; ~ zápas судити запасі́ня
sudcovský судцёвскый; ~ úrad судцёвска фу́нкція; ~ talár судцёвскый та́лар
súden//ý **1** судже́ный; viackrát ~ pre kradež ве́це раз судже́ный за краджі́ня; ~ nebol судже́ный не быв **2** (*predurčený*) выволеный, (пред)опреділе́ный о́судом; nie mi je ~é vyhrať мі не судже́но выграти ● čo komu ~é, to ho neminie што ко́му судже́не, тото́ ёго́ не мине
sudičk//a -y *ž mytol.* богыня о́суду
súd//iť -í -ia *nedok.* **1** судити; ~ zločincov судити престу́пників **2** *pren.* (*osudzovať*) судити одсу́джовати; rád ~í iných він любить судити дру́гых; nesúď a nebudeš súdený не судь і не бу́деш судже́ным; víťazov nesúdia перемо́жців не су́дять **3** (*usudzovať*) судити, запера́ти; ~iac podľa zovňajšku су́дячі по фізіоно́мії *або* вонка́йшку; z jej odpovede sa dalo ~, že ... по єй о́дповіді мож было судити, же ... **4** судити, ду́мати, предполага́ти, рахова́ти; čo ~íš o tom? як ты раху́єш?; што ты ду́маш о тім?; што ты су́диш о тім? ● podľa seba ~ím teba по́для се́бе су́джу те́бе
súd//iť sa -i sa -ia sa *nedok. s kým* судити ся
súdnictv//o -a *s* су́дна сісте́ма, судництво

súdničk//a -y *ž* сýдна хрóніка, ознаміня із сáлы сýду (*в новинкáх*)
súdničkár -a *m slang.* áвтор сýдной хрóнікы, репортéр (*пишучій сýдну хрóніку*)
súdn//y 1 сýдный; ~e pojednávanie сýдне засідáня *áбо* їднáня; ~ výrok сýдный вырок, вырок сýду; ~ proces сýдный процéс; ~a výpoveď сýдне тверджíня; ~ poriadok сýдный пóрядок; ~e trovy сýдны трóвы; ~a sieň сýдна сáла, сýдна сінь; ~ znalec сýдный експéрт; ~a budova будóва сýду; ~e lekárstvo сýдне лікáрство; ~ prax сýдна прáктіка **2** россýджуючій; ~ človek россýджуючій чоловíк; ~ čitateľ россýджуючій чітáтель • deň a) *bibl.* сýдный день, сýдный час; кóнець світа б) *pren. expr.* кóнець світа; шáленый дім
súdob//ý 1 (*тепериішній*) сучáсный; ~é umenie сучáсне іскýство **2** (*vo vzťahu k minulosti*) сучáсный *кóму, чóму*
sudov//ý *príd. k* **sud;** ~á zátka затычка бóчкы; ~é pivo бочкóве пиво; ~á kapusta наклaдáна капýста (*в бóчці*)
súdruh -a *m* товáриш, приятель
súdružk//a -y *ž* товáришка, приятелька
súdružsk//ý товаришскый; приятельскый, камарáтьскый, колеґіáлный, колектíвный; ~á spolupráca товаришска взаємна робóта; ~á pomoc товаришска пóміч; ~á návšteva товаришска *áбо* приятельска навщíва; ~é ovzdušie товаришска *áбо* приятельска атмосфéра; ~ pozdrav товаришске поздорóвканя
súdružnos//ť -ti *ž* єдность *ж*, компáктность *ж*, колеґіáлность; *odb.* споєность *ж*; ~ pôdy споєность земéль; ~ molekúl *chem.* сила споєности молéкул **2** єдность; kolektívna ~ єдность колектíву
súdržn//ý 1 єднóтный, пéвный, компáктный, колектíвный, споєный; ~ zemina колектíвна зéмля **2** дрýжный, компáктный; ~ kolektív дрýжный *áбо* єднóтный колектíв
sufix -u *m lingv.* сýфікс
sufixáln//y i **sufixov//ý** *lingv.* суфіксóвый, суфіксáлный; ~a morféma суфіксáлна морфéма
sugesc//ia -ie *ž* суґéсція, внучíня
sugestívn//y суґестíвный, внýчуючій (*дашто*); притягуючій, підмáнюючій; пересвíдчуючій; наводячій (*на даштó*); ~a otázka *psych.* наводячій вопрóс; ~ a krása чарýюча красотá
súhlas -u *m* **1** соглашíня, одобрíня; na znak ~u на знак соглашíня; nemý ~ тихе соглашíня *áбо* одобрíня; stretnúť sa s nadšeným ~om стрíтити ся *áбо* найти приємне одобрíня **2** (*povolenie*) соглашíня, поволíня, рішíня; písomný ~ писемне поволíня; so ~om školy, rodičov з рішíнëм шкóлы, рóдичів; na to treba ~ ministerstva на тотó трéба соглашíня *áбо* рішíня міністéрства **3** (*súlad*) соглашíня, в згóді; v ~e s niečím в згóді з дачíм
súhlas//iť -í -ia *nedok.* **1** *s kým, čím i bezpredm.* соглашáти ся *з кым, чім*; одобряти *што*; *v min. č. prekladá sa dok. slovesami* одобряти *што*; ~ím s vami я соглáшам ся з вáми; ~ím s tvojou voľbou я одóбрям твій выбір; ~il s návrhom я соглáшам ся з твоëв пропозíціëв **2** (*zhodovať sa*) згóджовати ся *з чім*, быти єднáкым *з чім*; to nesúhlasí so skutočnosťou тотó не згóджує ся з дíйсністëв; dáta nesúhlasia дáтумы не згóджують ся *áбо* не (суть) єднáкы; výsledok ~í выслідок *áбо* результáт спрáвный
súhlasn//ý 1 (*na znak súhlasu*) одóбрюючій; потвéрджуючій; ~á odpoveď потвéрджуюча óдповідь; ~ výkrik одóбрюючій выкрик, выкрик одобрíня; ~é kývnutie hlavou одóбрююче кывнутя гóловов, одóбрююче притáкованя **2** (*zhodný*) згóджуючій ся, єднáкый; рівнáкый; ~é mienky єднáкы пóгляды *áбо* посуджíня; ~é výpovede єднáкы выповіді; ~ výsledok єднáкый результáт *áбо* выслідок; ~é čísla *mat.* чíсла з рівнáкым знáком; ~ prúd *fyz.* ток тóго сáмого направлíня

súhr//a -y *ž* **1** зладжéность *ж*, гармóнія *ж*, зладжéность в мýзыці, в співі; ~ pohybov зладжéность погынáнь; ~ farieb зладжéность фарб; ~ viazne (*pri hre*) нєт зóгранности *áбо* гáрмонії **2** взаємодіяня; ~ náhodných okolnosti взаємодіяня неочéкованых обстáвин

súhrn -u *m* **1** сýма *ж* **2** цáлком, резултáт, óбща *áбо* цалкóва сýма

súhrnn//ý цалкóвый, óбщій; ~á správa цáлкова вістка; ~ názov цалкóва нáзва; ~á suma цалкóва сýма

súhvezd//ie -ia *s* ґрýпа звізд, созвіздя

suchár -a *m* **1** *obyč. v mn. č.* **~e** сухáрь *м* **2** (*suchý strom al. konáre*) ~e сухый стром *áбо* конáрь, сухый конáрик

such//o[1] -a *s* **1** (*suchosť*) сýхо, сухóта *ж* **2** (*suché miesto*) сухé місце; držať v ~u тримати на сухім місці **3** (*suchá pevnina*) сýша, зéмля; na vode i na ~u на вóді і на сýші *áбо* на зéмли **4** (*suchota, suché počasie*) сухотá, зáсуха; boj proti ~u боёвáня зо зáсухов; nastali ~á настáла *áбо* зачалá сухóта • už to *al.* už to máme v ~u ≈ уж тотó мáме докінчéне *áбо* готóве; hádzať sa ako ryba na ~u метáти ся як рыба на сýху

sucho[2] *prísl. v rôzn. význ.* сýхо; tu je ~ ту сýхо; ~ kašle він сýхо кáшле, мать сухый кáшель; oznámil, že ~... *pren.* він сýхо повів, же ... • obísť na ~ выйти сухым із вóды

suchomiln//ý сухолюбивый; ~é rastliny сухолюбивы ростлины

suchopárny *v rôzn. význ.* сухый, сухопáрный; ~ človek сухопáрный чоловік; ~ predmet (*v škole*) нýдный предмéт; ~ výklad нýдне поясніня; ~ život нýдный жывот

suchot//a -y **1** сухотá **2** (*suché počasie*) зáсуха, сухá погóда

suchotinár -a *m* туберкулóзник, хвóрый на туберкулóзу (*з туберкулóзов плюц*)

suchot//iny -ín *ž pomn.* туберкулóза (*плюц*), сухóтины *zastar. hovor.*

such//oty -ôt *ž pomn. hovor.* туберкулóза (*плюц*), сухотины • vreckové ~ кішенёвы сухотины

suchozemský сухозéмскый

such//ý *v rôzn. význ.* сухый; ~á zem сухá зéмля; ~é povetrie сухый вóздух; ~é pery сухы ґáмбы; ~ strom сухый стром; ~ chlieb сухый хліб; ~é seno сухé сíно; ~ byt сухый квáртель; ~é leto сухé літо; ~é podnebie сухый клíмат; ~á pokožka сухá кóжа; ~ kašeľ сухый кáшель; ~ zápal pohrudnice запаліня погрýдника; ~é koryto сухé кóрыто; ~á strava сухá стрáва; ~é zemiaky сухы бандýркы (*без мáсла*); ~ výpočet сухый вырахунок; ~é čísla сухы чíсла *áбо* ціфры; ~ človek сухый чоловік; ~á destilácia *odb.* сухá дестілáція; ~ ľad сухый лед; ~é víno сухé винó; ~á saláma сухá салáма; ~á spojka (*v aute*) сухá спóйка; ~ tréning сухый трéнінґ • žiť o ~om chlebe жыти на хлібі і вóді; neostalo na ňom ~ej nitky a) на нім сухóй ниткы не остáло; б) ёгó рознéсли *áбо* цáлком роскрітіковáли, жывóго місця на нім не охабили

suit//a -y *ž* **1** (*sprievod*) спроваджáня, дóпровод **2** *hud.* суїта

sujet [süže] -u *m* сюжéт

suk//a -y *ž* сýка

súkací сукáючій, мотáючій; ~ stroj сукáюча машына

súkač -a *m* сукáч, мотáч

súk//ať -a -ajú *nedok.* **1** сукáти; ~ nite сукáти ниткы; ~ dratvu сукáти дрáтов *ж* **2** підкáсовати; ~ rukávy підкáсовати рукáвы **3** *pren. expr.* сыпати; ~ verše сыпати стихы; ~ vtipy сыпати анекдóты **4** *expr.* (*piť*) гылтáти, хлипати; ~ do seba пасáти, жéрти (*ľud.*)

súkenk//a -y *ž hovor.* сукняна фабрика

súkenníctv//o -a *s* выроба сýкна

súkenník -a *m* **1** (*výrobca*) сукéнник **2** (*predavač*) продовáч сýкна

súkenn//ý сукéнный; ~ nohavice сукéнны ногавіці; ~é kapce вáленкы, сукéнны чіжмы

súkmeňov//ec -ca *m* рóдак, краян
suk//ňa -ne *ž* сýкня; hladká ~ гладкá сýкня; skladaná ~ складáна сýкня ● strážiť žene ~ne тримати ся жéниной сýкнi, быти (слóвнi) привязáным к жéниной сýкнi; držať sa materinej ~ne тримати ся за материну сýкню
sukničkár -a *m hovor.* сукнiчкáрь *м*
súkn//o -a *s* сýкно
súkoles//ie -ia *s* сiстéма кóлес
sukovic//a -e *ž nár.* суковита пáлiця
súkrom//ie -ia *s* сукрóмный *áбо* осóбный жывот ● bývať na ~í бывáти *áбо* жыти на сукрóмнiм квáртели
súkromne *prísl.* сукрóмнi, сукрóмным спóсобом; ~ sa učiť брáти сукрóмнi урóкы; ~ vyučovať сукрóмнi давáти урóкы; ~ sa pozhovárať s niekým мáти з дакым сукрóмну бiсíду; prišiel som sem ~ я прийшóв по сукрóмнiм дiлi; ~ hospodáriť сукрóмнi ґаздовáти *áбо* господарити; ~ hospodáriaci roľník сукрóмный землерóб
súkromníčk//iť -i -ia *nedok. hovor.* сукрóмнi господарити, быти сукрóмником
súkromník -a *m* **1** сукрóмный господáрь **2** (*remeselník*) сукрóмный ремесéлник **3** (*roľník*) сукрóмный замлерóб
súkromnohospodársky сукромногосподáрьскый
súkromnokapitalistický сукромнокапiталiстíчный; ~ vlastníctvo сукромнокапiталiстíчный маєток; ~é hospodárenie сукромнокапiталiстíчне ґаздíвство; ~ podnik суконмнокапiталiстíчна фíрма
súkromnoprávny *práv.* сукромноправовый
súkromnovlastníck//y сукромновлáстницькый; ~ pomer k práci сукромновлáстницьке одношíня к робóтi; ~a morálka сукромновлáстницька морáлка *áбо* éтiка
súkromn//ý **1** сукрóмный, осóбный; ~ podnikateľ сукрóмный фiрéмник; ~á firma сукрóмна фíрма; ~ byt сукрóмный квáртель; ~ majetok сукрóмный маєток; ~ záujem сукрóмный *áбо* осóбный iнтерéс; ~ rozhovor сукрóмна бiсíда; ~ život сукрóмный *áбо* осóбный жывот; ~á prax сукрóмна прáктiка; ~ lekár сукрóмный лíкарь; ~é hodiny сукрóмны урóкы; ~á osoba сукрóмна осóба **2** *ekon.* сукрóмный; ~ sektor сукрóмный сéктор
súkvet//ie -ia *s* соквíтя *с*
súlad -u *m* **1** (*harmónia*) зладжéность *ж*, гармóнiя; ~ farieb гармóнiя фарб; ~ pohybov зладжéность погынáнь; žiť v ~e жыти в згóдi; rodinný ~ зладжéность в родинi **2** (*zhoda*) згóда, зладжéность; ~ medzi výrobnými silami a výrobnými vzťahmi зладжéность мéджi выробными силами i выробными одношíнями; v ~e s niečím в згóдi з дачíм; dať do ~u s niečím дати до згóды з дачíм
sulfát -u *m chem.* сулфáт
sulfatiazol -u *m lek.* сулфатiазóл
sulfid -u *m chem.* сулфíд
sulfit -u *m chem.* сулфíт
súlož -e *ž* споïня, полóвый акт, полóве споïня мýжа i жены; mimomanželská ~ позапобрáтьске полóве споïня мýжа i жены
súlož//iť -í -ia *nedok.* спóёвати ся; выкóновати полóвый акт, мáти полóве споïня
súložnic//a -e *ž* соложнíця; женá, выкóнуюча полóвый акт пóза побрáтства
súložník -a *m* солóжник; муж, выкóнуючiй полóвый акт пóза побрáтства
sultán -a *m* султáн (*панóвник в iслáмскых краïнах*)
sultanát -u *m* султанáт
sum//a -y *ž* сýма; veľká ~ велика сýма
sumár -a *m* цалкóвый розрахýнок; кýртый перéгляд
sumárne *prísl.* сумáрнi; цалкóво; ~ hodnotiť сумáрнi оцiнёвати; ~ možno povedať, že ... сумáрнi *áбо* цалкóво мож повiсти, же ...
sumárny **1** сумáрный, цалкóвый; ~ výkaz сумáрне выучтованя; ~ rozpočet цалкóвый розрахýнок; ~ prehľad сумáрный перéгляд **2** бiлáнчный; ~ výsledok бiлáнчный результáт

sum//ec -ca *m* сýмець
súmern//ý **1** сіметрíчный; ~á konštrukcia сіметрíчна конштрýкція **2** рівномíрный, пропорціонáлный; ~á postava рівномíрна *áбо* пропорціонáлна фіґýра
sumk//a -y *ž voj.* пýздро на патрóны
súmrak -u *m* стмивáня; večerný ~ вечíрне стмивáня; ~ života послíдня фáза жывóта
súostrov//ie -a *s* архіпелáґ, ґрýпа óстровів
sup -a *m* суп
súpažný *šport.* двóма рукáми; ~ trh, ťah тóргнутя, тяг двóма рукáми
súper -a *m* **1** протíвник, сопéрник; nebezpečný ~ небеспéчный протíвник **2** (*partner*) пáртнер; rovnocenný ~ рівноцíнныый пáртнер; nemať ~a не мáти пáртнера, быти без пáртнера; obohrať ~a обогрáти пáртнера
superbomb//a -y *ž* супербóмба
súperen//ie -ia *s* суперíня *с*
superfosfát -u *m chem.* суперфосфáт
superintendent -a *m* суперінтендант
súper//iť -í -ia *nedok.* суперити
superlatív -u *m* **1** *gram.* суперлатíв, найвысшый стýпінь **2** *pren.* высша похвáла; hovoriť o niekom v ~och говорити о дакíм в суперлатíвах
superman -a *m pejor.* надчоловíк
supermoderný супермодéрный, гіпермодéрный; ~é auto супермодéрне áвто
supín//um -a *s lingv.* супíн
súpis -u *m* óпис *м*, перéпис *м*; списóк *м*; bibliografický ~ списóк бібліоґрáфії; inventárny ~ інвентáрный списóк; ~ majetku óпис маєтку; ~ ľudu перéпис жытелів
súpisk//a -y *ž* списóк; ~ cestujúcich списóк пасажíрів; ~ hráčov списóк грáчів
súpisový i **súpisný** *príd. k* **súpis;** **~** hárok переписный гáрок
supletívn//y суплетíвный; ~e tvary *gram.* суплетíвны фóрмы
supl//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*nahrádzať*) замíняти, застýповати **2** *škol.* звстýповати (*учíтеля*)

súprav//a -y *ž* **1** комплéкт, колéкція; ґарнітýра; ~ bielizne (*posteľnej*) комплéкт білíзны; tepláková ~ теплакóвый комплéкт **2** ґарнітýра; колéкція; ~ náčinia ґарнітýра інштрумéнтів; ~ nožov колéкція нóжів **3** (*zariadenie*) машына; vŕtacia ~ вертяча машына; frézovacia ~ фрезýюча машына **4** (*servis*) сéрвіз; kávová, čajová ~ кавóвый, чаёвый сéрвіз; ~ na likér сéрвіз на лíкер **5** *žel.* (влакóве) зложíня; vlaková ~ влакóве зложíня; nákladná ~ зложíня товáру
súradnic//a -e *ž odb.* коордінáта; zemepisné ~e ґеоґрафíчны коордінáты
súradnicov//ý коордінáтный; ~á os ось коордінáт; ~á sústava сістéма коордінáт
súradn//ý **1** соодносный; ~é pojmy соодносны понятя **2** *geom.* коордінáтный; ~é roviny коордінáтны пóверьхы; ~é osi óси коордінáт, коордінáтны óси
súr//iť -i -ia *nedok.* **1** *koho* понагляти, наглити, підганяти **2** *čo* понагляти *з чім*; ~ odpoveď понагляти з óдповілёв, жáдати неодклáдну *áбо* поспíшну óдповідь **3** быти поспíшным *áбо* неодклáдным; čas beží, robota ~í час утíкать *áбо* біжыть, робóта не чéкать **4** (*ponáhľať sa*) понагляти ся, наглити ся, спішыти
surmit//a -y *ž zastar.* трýба
súrn//y неодклáдный, налігáвый; ~a práca неодклáдна робóта; ~ prípad налігáва річ; ~a porada налігáве засідáня; ~á pošta налігáва пóшта; ~ telegram неодклáдный телеґрáм
súroden//ec -ca *m* брат, сестрá; mám veľa ~cov мам мнóго брáтів і сестéр; mám dvoch ~cov a) я мам двох брáтів; б) я мам дві сестры; в) я мам брáта і сестрý
súrodý єднорóдный, рівнáкый, гомоґéнный
surogát -u *m kniž.* суроґáт, наподобенина
surov//ec -ca *m* ґробіян, насилник, немілосéрдник, грубый чоловíк
surovic//a -e *ž* сурóвый ліс
surovin//a -y *ž* матеріáл; priemyselná ~ промыслóвый матеріáл; spracovať ~y

обро́блёвати матеріа́лы; zberné ~y збе́рня матеріа́лу

surovinov//ý матеріало́вый; ~á základňa матеріало́ва ба́за; ~é zdroje матеріало́вы за́собы; ~é rezervy матеріало́вы резе́рвы

surov//ý 1 суро́вый; ~á strava суро́ва стра́ва; ~é ovocie суро́ва овоцина; ~é zemiaky суро́вы банду́ркы; ~á kapusta суро́ва капу́ста; jesť niečo ~é ї́сти дашто́ суро́ве **2** (*nespracovaný*) суро́вый, необробе́ный; ~ materiál суро́вый матеріа́л; ~é kože суро́вы кожа́ны матеріа́лы; ~á nafta суро́ва на́фта; ~é železo суро́ве желі́зо; ~ hodváb суро́вый га́дваб; ~á tehla суро́ва це́гла; ~á forma (*umeleckého diela*) суро́ва фо́рма; ~é drevo суро́ве де́рево **3** (*drsný*) суро́вый; ~á zima суро́ва зима́; ~á pravda *pren.* суро́ва пра́вда **4** (*bezohľadný*) *expr.* грубый, суро́вый, твердый; ~ človek грубый чолові́к; ~é zaobchádzanie грубе́ заобхаджа́ня *або* поводжі́ня; ~á hra *šport.* суро́ва гра; ~é nádavky грубе́ надава́ня; ~ žart грубый жарт

surrealist//a -u *m* сюрреалі́ста

surrealistický сюрреалісті́чный

surrealizm//us -u *m* сюрреалі́зм

sused -a *m* сусі́д

sused//a -y *ž* сусі́да, сусі́дка

sused//iť -í -ia *nedok.* **1** *s kým* сусі́дити, сусі́дствовати, жыти в сусі́дстві **2** *s čím* сусі́дити *з кым*, гранічі́ти *з чім*; находити ся *ко́ло чо́го*; náš dom ~í s vaším наш дім нахо́дить ся близко ва́шого

susedn//ý 1 сусі́дній; ~ dom сусі́дній дім; ~ obec сусі́днє се́ло, сусі́дній вала́л; ~ stôl (*v reštaurácii*) сусі́дній стіл, сто́лик **2** (*blízky*) близконаходячі́й ся

susedov *ľud.* сусі́дьскый; ~e deti сусі́дьскы ді́ти

susedovc//i -ov *m mn. č. hovor.* сусідо́ви, сусі́ды

susedsk//ý сусі́дьскый; ~é spolunažívanie до́бры сусі́дьскы одноші́ня; ~á pomoc сусі́дьска по́міч, по́міч сусі́дів

susedstv//o -a *s* **1** сусі́дство; prijať niekoho do ~a приняти дако́го до сусі́дства **2** (*blízke okolie*): v ~e je obchod в сусі́дстві находить ся склеп *або* обход; v ~e s niekým, niečím в сусі́дстві з дакым, дачі́м

súslednos//ť -ti *ž* послідо́вність *ж*; ~ časov *gram.* послідо́вність часі́в

súsoš//ie -ia *s* скулпту́рна ґру́па, ґру́па сох

suspend//ovať -uje -ujú *dok.* зосадити з фу́нкції; зру́шыти фу́нкчность дачо́го; ~ zákon зру́шыти зако́н

suspenzor -a/-u *m lek.* суспе́нзор

sústav//a -y *ž v rôzn. význ.* сісте́ма; hospodárska ~ економі́чна сісте́ма; filozofická ~ філозо́фска сісте́ма; školská ~ шко́льска сісте́ма; ~ ozubených kolies *tech.* сісте́ма озубе́ных ко́лес; zavlažovacia ~ завла́жуюча сісте́ма; nervová ~ нерво́ва сісте́ма; slnečná ~ солне́чна сісте́ма; volebná ~ воле́бна сісте́ма; desiatková ~ *mat.* десятинна сісте́ма

sústavn//ý сістематі́чный, непереста-ва́ючій, планова́ный; ~ á práca сісте-мати́чна робо́та; ~ výskum сістематі́чне дослі́джованя

súst//o -a *s* кусо́к, фа́латок; prehltnúť ~ пролыґнути кусо́к

sústras//ť -ti *ž* жа́лость; prejav ~ti проявити жа́лость; vysloviť ~ niekomu высловити жа́лость дако́му

sústrastný жа́лостный; ~ telegram жа́лостный телеґра́м; ~ pohľad жа́лостный по́гляд

sústreden//ie -ia *s* **1** (*dej*) концентрова́ня, замі́ряня; ~ kapitálu концентрова́ня капіта́лу; ~ pozornosti концентрова́ня внима́вости; ~ jednotiek концентрова́ня воєньскых часте́й **2** *šport.* (*tábor*) тренінґо́ве стрітну́тя; dvojtýždňové ~ двотыждне́ве стрітну́тя; vrátiť sa zo ~ia верну́ти ся зо стрітну́тя **3** (*sústredenie sa*) концентрова́ность; замі́ряна *або* зосере́джена внима́вость; зосере́дженость *ж*; pracovné ~ концентрова́ня в робо́ті

sústreden//ý **1** заміряный, зосередженый, концентрованый; ~á pozornosť концентрована внимавость; ~ pohľad зосередженый *або* концентрованый погляд **2** концентрованый, зосередженый; ~ útok концентрована атака; ~á paľba концентроване стріляня

sústred//iť -í -ia *dok.* **1** зосередити, концентровати; ~ pozornosť na niečo зосередити внимавость на даштó **2** зосередити, позберати; ~ statok do spoločných maštalí позберати статок до óбщіх стаєнь

sústred//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *na čo* зосередити ся, заміряти ся, концентровати ся ~ sa na prácu заміряти ся на роботу; ~ sa na hru заміряти ся на гру **2** *na čo* (*zamerať sa*) ~ sa na čítanie заміряти ся на чітаня **3** (*zhromaždiť sa*) позберати ся

sústredn//ý концентрічный; ~é kružnice *geom.* концентрічны окружности

sústreďovací: ~ tábor a) шпортóвый лагерь, шпортóвы стрітнутя (*на треніровáня*); б) концентрачный лаґерь

sústreď//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo na čo, koho* (*zameriavať*) концентровати, замірёвати *што на чім, на кым*; ~ pozornosť зосереджовати внимавость на даштó; ~ úsilie *na niečo* концентровати снажіня *на даштó* **2** *koho, čo, kam, kde* зосереджовати, концентровати, зберати; ~ vojsko зосереджовати вóйска

sústreď//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *na čo* зосереджовати ся, замірёвати ся, позаставлёвати ся *на чім* **2** *kde* (*zhromaždovať sa*) зосереджовати ся, концентровати ся, зберати ся **3** *na čo* (*orientovať sa*) *nedok. dok.* ~ na živočíšnu výrobu орьєнтовати ся на жывотновóдство

sústruh -u/-a *m* точóвка

sústruž//iť -í -ia *nedok.* точíти, обтóчовати

sústružník -a *m* тóкарь *м*

súš -e *ž* (*pevnina*) суша, земля

sušen//ie -ia *s* сушíня *с*

sušen//ý сушéный, сухый; ~é mlieko сушéне молóко; ~é ryby сушéны рыбы; ~é jablká, hrušky сушéны ябка, грушкы, ~é slivky сушéны сливкы; ~á zelenina сушéна зеленина; ~é hrozienka сушéны грозінка

sušiac//i сушачій; ~a pec сушачій пец; ~a skriňa сушача скриня

sušiak -a *m poľnohosp.* костряб, остырьба (*на сушíня команіці і т. п.*); ~ na seno сушічка на сіно (*nár.*)

sušiar//eň -ne *ž* сушíчка, сушілня; ~ na obilie сушічка на зерно; ~ ovocia a a zeleniny сушня; ~ tabaku сушічка дугану

sušič -a *m* (*prístroj*) сушіч, осушовач; ~ na vlasy фен

sušičk//a -y *ž* сушíчка; obilná ~ сушічка зерна; ~ ľanu сушічка лену

sušienk//a -y *ž* **1** *obyč. v mn. č.* **~y** сушéна овоцина; сушíня **2** (*druh pečiva*) кексы

suš//iť -í -ia *nedok.* сушыти; ~ bielizeň сушыти білізну; ~ seno сушыти сіно; ~ huby сушыти грибы; ~ ryby сушыти рыбы

suš//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** (*schnúť*) сушыти ся, сохнути; šaty sa ~ia шматы сушать ся *або* сохнуть **2** (*sušiť si šaty*) сушыти ся, сохнути; ~ sa pri peci сушыти ся при печі

súťaž -e *ž* **1** перемаганя; суперіня; prihlásiť sa do ~e приголосити ся на перемаганя *або* суперіня; zapojiť sa do ~e запоїти ся до перемаганя; ~ o najlepšieho pracovníka перемаганя о найліпшого працóвника **2** (*konkurz*) кóнкурз; vypísať ~ выголосити кóнкурз; literárna ~ літературный кóнкурз **3** *šport.* перемаганя; шампіонат; majstrovská ~ перемаганя на першість краïны, шампіонат краïны; krajské, okresné ~e крайскы, окружны перемаганя; šachová ~ шахóвы перемаганя, перемаганя в шаху

súťaženie *p.* **súťaž 1**

súťažiac//i[1] перемагаючій, участник перемагань, сопéрник; ~e kolektívy перемагаючі колектівы

súťažiac//i[2] -eho участник перемагань, перемагаючій, сопéрник

súťaž//iť -í -ia *nedok.* перемага́ти ся, суперити; ~ s niekým v práci перемага́ти ся в робо́ті з дакым; ~ o niečo перемага́ти ся *або́* суперити о дашто́

súťažn//ý *príd. k* **súťaž;** ~é podmienky усло́вія перемага́нь; ~ poriadok пра́вила перемага́нь

suterén -u *m* суте́рен; пивні́ця

suterénn//y сутере́нный; пивні́чный; ~a miestnosť сутере́нна мі́стность, пивні́чна мі́стность

sutin//a -y *ž* **1** *geol.* руї́на **2** *obyč. v mn. č.* **~y** румовиска, розва́лины, згориниска

sútok -u *m* злива́ня, мі́сце злива́ня; ~ riek злива́ня рік

súvah//a -y *ž* (*bilancia*) біла́нція, выслідок, резулта́т *дачо́го*; rozpočtová ~ розрахунко́ва біла́нція; ročná ~ ро́чна біла́нція, ро́чный выслідок; zostaviť *al.* urobiť ~u зробити біла́нцію

súvahový біланцо́вый

súveký сучáсный (*дако́му, дачо́му*)

súver//ec -ca *m* єдиновірець

suverén -a *m* **1** суве́рен, на́йвысшый пано́вник **2** зна́лець, ма́йстер, професіона́л

suverenit//a -y *ž* суве́ренность *ж*; ~ štátu суве́ренность держа́вы

suverénn//y **1** суве́ренный, незале́жный; ~ štát суве́ренна держа́ва; ~ národ суве́ренный наро́д; ~ vládca суве́ренный правитель **2** бесхыбный, абсолу́тный; ~e víťazstvo абсолу́тна перемо́га; ~e ovládanie techniky бесхыбне володі́ня даяко́в те́хніков

súvet//ie -ia *s gram.* зложе́не речі́ня; priraďovacie, podraďovacie ~ зложеноприрядне (паратакті́чне), зложенопідрядне (гіпотакті́чне) речі́ня

súvis -u *m* споїня *ж*; logický ~ лоґі́чне споїня; nachádzať ~ medzi niečím находити споїня ме́джі дачі́м; v ~e s tým в споїні з тым; hovoriť bez ~u говорити несвязні

súvis//ieť -í -ia *nedok. s čím* находити ся *або* быти в споїні, быти споєным *з чі́м*; navzájom ~ быти взаємні споєным; to s tým nesúvisí тото́ од то́го не зале́жыть, тото́ з тым не споєне; s tým úzko ~í з тым ті́сно споєне; tieto fakty nesúvisia тоты фа́кты не споєны ме́джі собо́в, ме́джі тыми(а) фа́ктами нєт (ниякого) споїня

súvisl//ý **1** неперерыва́ный, неперерý-шованый, взаємні поспо́ёваный; ~ rad неперерýшованый ряд; ~á reťaz udalostí неперерýшоване огнивко пригод **2** (*o reči ap.*) связный, лоґі́чный; ~á reč связна́ реч; ~ text лоґі́чный текст

súvzťažn//ý соодно́сный, корелаті́вный; ~é hodnoty соодно́сны ці́нности; ~é hlásky *lingv.* корелаті́вны звýкы

súzvučn//ý созвýчный; гармоні́чный; ~ akord созвýчность, ако́рд; ~é slová *lingv.* омо́німы

súzvuk -u *m* созвýчность, гармо́нія

súžen//ie -ia *s* трапі́ня, смýток, скормучéность, ста́рость (фізі́чна *або́* псіхі́чна), жаль, біда́; mať ~ ма́ти трапі́ня, ста́рати ся; v radostí i v ~í в ра́достях і в жа́лю

súžiť *p.* **sužovať**

súžit//ie -ia *s* жыти довєдна, довєдна нажыва́ти; коекзісте́нція; spoločenské ~ о́бщностне нажыва́ня; mierové ~ národov мі́рова коекзісте́нція наро́дів; bratské ~ Slovákov a Rusínov бра́тьске нажыва́ня Словаків і Русинів

suž//ovať -uje -ujú *nedok.* тра́пити, мýчіти, знепоко́ёвати; ~ ženu тра́пити женý; kašeľ ma ~uje ка́шель ме́не мýчіть; svedomie ma ~uje ме́не грызé *або́* мýчіть со́вість

suž//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. pre koho, čo* тра́пити ся, мýчіти ся *про ко́го, із-за чо́го*

svadb//a -y *ž* сва́дьба; strieborná, zlatá, diamantová ~ серебряна, золота́, брілiанто́ва сва́дьба

svadobčan -a *m* гость *м* на сва́дьбі, свадьбяный гость

svadobn//ý свадьбяный; ~á hostina свадьбяна́ гостина; ~ sprievod свадьбяне́ спроводжі́ня; ~ obrad свадьбяный обряд

або сока́ш; ~ pár жена́ч *або* молодый і невíста; ~é šaty свадьбяны *або* вінча́льны шма́ты; ~á cesta свадьбяна́ доро́га; ~á noc ніч побра́тых, свадьбяна́ ніч; ~í hostia свадьбяны го́сті, го́сті на сва́дьбі; ~á kytica свадьбяный буке́т; ~á pieseň свадьбяна́ співанка; ~ otec свядьбяный оте́ць; ~á mať свадьбяна́ ма́ма

svah -u *m* склон, бе́рег, ступа́ня; сваг, у́боч; strmy *al.* prudký ~ прудкый бе́рег; ~y hôr скло́ны гор; severný, južný ~ се́верный, южный склон; ~ násypu *žel.* склон желізнодоро́жного на́сыпу

svahovac//í: **~ie** zariadenie сваго́ве заряджíня

svah//ovať -uje -ujú *nedok.* сваговáти, робити склон (*го́ры*); спе́внёвати на́сып (*доро́гы*)

svák i **svák//o** -a *m* стрыко, у́йко

sval -u *m* свал, муску́ла; napnúť ~y напну́ти муску́лы *або* сва́лы; brušné ~y бру́шны муску́лы; srdcový ~ сердцёва муску́ла; dvojhlavý ~ двоголо́вый свал

svalstv//o -a *s* муску́лы, сва́лы, мускулату́ра

svár -u *m* га́дка, зва́да, незго́да ● jablko ~u ябко незго́ды, причíна зва́ды

svár//iť sa -i sa -ia sa *nedok. kniž.* га́дати ся, ва́дити ся

svárliv//ý *kniž.* гада́вый, гащеривый; ~á žena гада́ва *або* гащерива жена́

svat -a *m* **1** сват (*оте́ць єдно́го із побра́тых по одношíню к ро́дичам дру́гого побра́того*) **2** *nár.* (*pytač*) спроша́ч, сват

svatk//a -y *ž* сва́ха

svatovc//i -ov *m pomn. hovor.* свато́ви

sväte *prísl.* **1** свято, як святый; ~ sa tváriť робити ся святым **2** (*naisto*) свято, наíсто; ~ sľúbiť наíсто обíцяти

svät//ec -ca *m* святый

svätenic//a -e *ž* на́доба зо свяче́нов *або* свято́в водо́в

sväten//ý свяче́ный; посвяче́ный; ~á voda свяче́на *або* свята́ во́да ● báť sa ako čert ~ej vody бояти ся як чорт свяче́ной *або* свято́й во́ды; nepomôže ti ani ~á voda *žart.* не помо́же тобí а́ни свяче́на во́да, ніч тобí уж не помо́же

svätic//a -e *ž* свята́

svät//iť -í -ia *nedok.* **1** святити, посвяща́ти; ~ kostol посвяща́ти це́рьков **2** *pren.* святити, осла́влёвати; ~ nedeľu святити недíлю: ~ mena *al.* meniny осла́влёвати менины

sväto *p.* **sväte**

svätodušn//ý: ~é sviatky тро́йцін день; ~á nedeľa день св. ду́ха

svätojánsk//y святояньскый; ~a noc святояньска ніч, ніч в передве́чор Іва́на Купа́лы (*з 23-го на 24 іюна*); ~e ohne святояньскы огнí (*запа́лёваны в передве́чор 24-го іюна*); ~a slávnosť святояньске свято; ~ chlieb святояньскый ро́глик *або* хліб; ~a muška *zool.* святояньска му́шка, світлячо́к

svätokrádež -e *ž* святота́тство; dopustiť sa ~e допустити ся святота́тства

svätokrádežník -a *m* святота́тець

svätokrádežn//ý святота́тьскый; ~á ruka ру́ка святота́тця; ~á myšlienka святота́цька ду́мка

svätokup//ec -ca *m* святота́тьскый купе́ць, купе́ць святостей; недо́брый чоловíк, подляк

svätokupectv//o -a *s* торгíвля святостями, сімонíя

svätopeterský: ~ chram храм свято́го Петра́

svätostán//ok -ku *m cirk. aj pren.* олта́рна скринька; ~ vedy олта́рна скринька нау́кы

svätosväte *prísl.* істо́тні, íсто наíсто; ~ sľúbiť niečo істо́тні обíцяти дашто́

svätoštefansk//ý: ~á koruna *hist.* кору́на свято́го Штефа́на; ~ dóm храм свято́го Штефа́на

svätováclavsk//ý: ~á koruna *hist.* кору́на свято́го Ва́цлава; ~á legenda леґе́нда о святíм Ва́цлаві

svätožiar//a -y *ž* ґлорió́ла

svätuškár -a *m* святош, фарізе́й

svätvečer -a *m* Святый ве́чор

svät//ý[1] **1** *cirk.* святый; ~í bratia (*o Cyrilovi a Metodovi*) святы брáтя; ~ rodina святá родина; ~ otec пáпа рíмскый; ~í otcovia святы отцóви; ~á omša святá літýрґія *áбо* богослýжба; Svätá stolica святый престóл (*Ватікáн*); Písmo ~é, Sväté písmo Свячéне писáня **2** (*náboženský*) свячéный, реліґíйный; ~é knihy свячéны книгы; ~é pesničky релігійны спíванкы **3** *pren.* (*mravne bezúhonný*) ~ človek святый чоловíк; robiť sa ~ým робити ся святым **4** (*posvätný*) святый, свячéный; ~á chvíľa свячéна минýта; ~á povinnosť святá повинність, свячéна повинність; ~é miesto свячéне мíсце; ~é právo na niečo святé прáво на даштó **5** (*spravodlivý*) святый, свячéный; ~ hnev святый *áбо* свячéный гнів; zahorieť ~ým hnevom загорíти свячéным гнíвом; ~á nenávisť святá нéнавість **6** (*skutočný*) святый, оріґінáлный, правдивый, íстинный; ~á pravda святá прáвда; ~ pokoj пóвный пóкій; mať ~ pokoj мáти святый пóкій; daj mi ~ pokoj! дай мі святый пóкій!, охáб мéне в покóї!

svät//ý[2] -ého *m* святый; obrazy ~ých ікóны; vyhlásiť za ~ého выголосити за святóго; ● Všetkých ~ých (свято) вшыткых святых; vám ani ~ nevyhovie вам і святый не вылагодить; to by dožralo aj ~ého ту і святый бы не вытримав; videl som všetkých ~ých (*od bolesti*) я вíдів вшыткых святых (*од бóлести*); oklame aj ~ého він і святóго оклáмле; ani ~ému (*nedám niečo*) áни за што на свíті, áни святóму; na kieho ~ého? якóго чóрта?; stojí ako ~ za dedinou стоїть як закопáный; як кідь бы к зéмли прирíс; komu pán boh, tomu všetci ~í ≈ кóму бог, тóму і вшыткы святы; дóбрі тóму жыти, кóму бáбка ворóжыть

sväty//ňa -ne *ž* **1** (*časť chrámu*) святыня, олтáрь (*sanktuár*) **2** святыня *aj pren.*

svedč//ať -í -ia i **svedč//iť** -í -ia *nedok. komu, čomu i bezpredm.* слушыти, пристáти, іти, годити ся; klobúk mu dobre ~í кáлап ёмý пристáне *áбо* ідé

svedč//iť[1] -í -ia *nedok.* **1** (*na súde*) свідчíти, быти свідкóм, выступáти як свідóк; ~ proti niekomu свідчíти прóтів дакóго; falošne ~ фалóшні свідчíти, давáти фалóшны *áбо* неправдивы выповіді **2** *o čom* (*byť dôkazom*) свідчíти *о чім,* служыти *áбо* быти дóказом *чóго;* to ~í o tom, že... тотó слýжыть дóказом тóго, же... ● kto mlčí, ten ~í хто мовчíть, тот свíдчіть

svedčiť[2] *p.* **svedčať**

svedč//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* (*patriť sa*) слушыти ся, налéжыть ся; to sa nesvedčí тотó не слýшыть ся *áбо* не налéжыть ся; ~ilo by sa mi tam ísť мі бы слýшыло ся піти там; ako sa ~í як трéба, як слýшыть ся

svedeck//ý свідóцькый; ~ výpoveď свідóцька выповідь, выповідь свідкá; ~á prísaha присяга свідкá

svedectv//o -a *s* **1** (*výpoveď*) свідóцтво, свідчíня **2** (*dôkaz*) свідóцтво, дóказ; ~ o tom *al.* toho, že... свідóцтво тóго, же..; дóказ тóго, же... **3** *zastar.* (*vysvedčenie*) свідітéльство, атестáт; maturitné ~ атестáт зрíлости

sved//ok -ka *m v rôzn. význ.* свідóк; krivý ~ кривый свідóк; korunný ~ голóвный свідóк; vypočúvanie ~kov выпрóшованя свідкíв; vypovedať ako ~ выповідáти як свідóк; povolať za ~ka niekoho позвáти *áбо* покликати *áбо* взяти за свідкá дакóго; očitý ~ очівидный свідóк; pred ~kami povedať niečo повісти даштó пéред свідкáми; živý ~ niečoho жывый свідóк дачóго; byť ~kom udalostí быти свідкóм пригод

svedom//ie -ia *s* сóвість *ж*; ~ mi to nedovolí мі сóвість тотó не позвóлить; hlas ~ia гóлос сóвісти výčitky ~ia вычíткы сóвісти ● nemá čisté ~ він не мать чíсту сóвість, у нёго сóвість нечíста; s čistým ~ím з чíстов *áбо* спокíйнов сóвістёв; pre pokoj ~ia про пóкій сóвісти; trápi *al.* hryzie ho ~ ёгó трáпить *áбо* грызé сóвість; ~ sa pohlo v ňom з ним сóвість пóгла; má to na ~í тотó

лежыть на ёгó сóвісти; že máš to ~? же маш тотý сóвість?, як тобі не сóвістно?; nemal som ~ urobiť to мі не выстачало сóвісти зробити тотó; vstúpiť niekomu do ~ia вступити дакóму до сóвісти; kupčenie so ~ím купованя сóвісти; sloboda ~ia слобóда сóвісти

svedomit//ý сóвістный; добросóвістный; ~ človek сóвістный чоловік; ~á práca добросóвістна робóта

svet -a *m* **1** (*vesmír*) світ; vznik ~a походжіня світа **2** (*galaxia*) світ, ґалáксія; hviezdne ~y звізды світа **3** (*zemeguľa, zem*) світ, мір зéмна кýля; mapa ~a мáпа світа; národy ~a нарóды світа; štyri strany ~a штирі части світа; cesta okolo ~a путовáня óколо світа; obísť celý ~ обыйти цілый світ; sedem divov ~a сім чудéс світа; potoppa ~ потóпа світа **4** (*spoločnosť ľudí*) світ; kapitalistický, socialistický ~ капіталістічный, соціалістічный світ; divadelný ~ театрáлный світ; vedecký ~ наýчный світ; detský ~ дітьскый світ **5** (*ríša, sféra, oblasť*) світ; rastlinný, živočíšny ~ ростлинный, жывóтный світ; rozprávkový ~ приповідкóвый світ, світ приповідок *або* припóвідкы; ~ kníh світ книг; duševný ~ душéвный світ **6** (*cudzina*) чуджі краïны; світ, мір; ísť do ~a іти до чуджіх краïн; túlať sa po ~e путовáти *або* ходити по світі **7** (*ľudia*) люди, нарóд; світ; ~ je zlý люди – злы; celý ~ vidí, že... цілый світ видить, же...; dostať sa do ~a достáти ся до світа; tam bolo ~a! там было нарóду!; pred ~om при нарóді; на людях; пéред світом **8** (*spoločenský poriadok, doba*) світ, пóрядок, час; v dnešnom ~e nemôžeš robiť, čo chceš днесь не мóжеш робити, што захóчеш; povojnový ~ повойнóвый час; vybudovať lepší, spravodlivejší ~ выбудовати ліпшый, справодливішый світ; teraz je už iný ~ тепéрь світ уж іншый **9** (*okolie*) *prekladá sa individuálne*; posaď chlapca k oknu, nech vidí ~ посáдь хлóпця к óблаку *або* óкну, най попозéрать ся наокóло; aký je ten ~ okolo nás krásny! якый тот світ крáсный óколо нас!, якá красотá наокóло! vyjsť do poľa a rozhľadnuť sa tak po šírom ~e выйти до пóля і так розглянути ся по шырóкім світі ● prísť na ~ прийти *або* появити ся на світ; uzrieť svetlo ~a a) (*narodiť sa*) увідіти світ; б) (*o knihe ap.*) увідіти світ, выйти на світ; odobrať sa zo ~a, odísť na druhý ~ одобрáти ся зо світа, одыйти на дрýгый світ; zniesť z tohto ~a niekoho знéсти з тóго світа дакóго; ani za (živý) ~, za nič na ~e áни за што на світі; ~ je široký світ великый; čo ~ ~om stojí што світ світом стоïть, з дáвных часів; mocní tohto ~a міцны світа тóго; urobiť dieru do ~a зробити дірý до світа; обявити Америку; tárať do ~a тáрати до світа, говорити глýпости, молóти воловины; roztrubovať do ~a рострýбовати до світа; užívať ~a ужывáти світа; mať sa k ~u квітнути, проквітáти; прекрáсні сéбе чýти; od výmyslu ~a од створіня світа, од вымыслу світа; to ~ nevidel, videl to ~? тотó світ не відів, відів тотó світ?; na posmech ~a на высміх світа

svetácky світьскый; ~ človek світьскый чоловік; ~ spôsob života світьскый спóсоб жывóта

svetáctv//o -a *s* світьскый спóсоб жывóта

svetadiel -a/-u *m* часть *ж* світа

sveták -a *m* світьскый чоловік

svetaskúsený світаскусéный, відівшый світ

svetelnos//ť -ti *ž* світивость *ж*

sveteln//ý *v rôzn. význ.* світлóвый; ~ світлóвый луч; ~ efekt світлóвый ефéкт; ~á vlna світлóва вóлна; ~á energia світлóва енéрґія; ~ zdroj жрідло світла; ~ signál світлóвый сіґнал; ~ náboj *voj.* світлóва кýля; ~á reklama світлóва реклáма; ~ rok світлóвый рік

svet//er -ra *m* свéдер *м*

svetielk//ovať -uje -ujú *nedok.* фосфоровáти

svetielkujúci фосфорýючій; ~ ciferník фосфорýючій ціфéрник

svetlic//a[1] -e *ž zastar.* ізба (*ліпше вывавена*), светліця
svetlic//a[2] -e *ž voj.* освітлююча ракéта
svetličk//a -y *ž* синька (*для білізны*)
svetlík -a *m* (obyč. *v múre, na streche*) óкно (*на вітрáня, освітліня*)
svetl//o -a *s* **1** світло *c*; silné, slabé ~ силнé, слабé світло; ostré ~ острé світло; zdroj ~a жрідло світла; rýchlosť ~a скóрость світла; slnečné ~ солнéчне світло; mesačné ~ місячне світло, світло місяця; ~ lampy світло лáмпы; denné ~ дéнне світло; pozerať niečo proti ~u позерáти даштó прóтів світла **2** освічіня, світло; elektrické ~ електричне освічіня; umelé ~ умéле *або* іскýственне освічіня **3** (*elektrina*) електрика, світло; platiť za byt a ~ платити за квáртель і електрику; ~ zdraželo електрика здорожáла **4** *obyč. v mn. č.* ~á (*zdroj svetla*) світло, огéнь; zapaliť ~ запалити світло *або* огéнь; zhasnúť ~ згасити світло, загасити огéнь; neónové ~ неонóве світло; signalizačné ~ сіґнáлне світло; ~á mesta світла міста **5** *obyč. v mn. č.* ~á семафóр **6** *obyč. v mn. č.* ~á (*na aute*) світла; stretávacie ~á стрічáючі світла; obrysové ~ обрісóве світло **7** (*deň*) світло, день *м*; prišli sme ešte za ~a мы прийшли іщі за видна; мы прийшли, кідь было іщі видно; už bolo ~, keď sme vstávali уж было видно *або* світло, коли мы вставáли ● uzrieť ~ sveta a) (*narodiť sa*) увідіти світло; б) (*o knihe ap.*) увідіти світло, выйти на світ; vytiahnuť niečo na ~ вытягнути даштó на світ бóжый; stavať niečo do dobrého, zlého ~a укáзовати даштó до дóброго, злóго світла, представляти даштó во выгоднім, злім світлі; stavať niečo do nového ~a ставяти даштó до нового світла; ukázať sa v pravom ~e укáзовати сéбе в правдивім світлі, указáти свóю істинну тварь; vyjsť na ~ božie выйти на світ бóжый
svetlobelasý світло-синій
svetločervený світло-червéный
svetlogaštanov//ý світло-ґаштанóвый; ~é vlasy світло-ґаштанóве вóлося
svetlomer -u/-a *m fyz.* фотометéр
svetlomet -u *m* прожéктор, рефлéктор
svetlomiln//ý світлолюбивый; ~é rastliny світлолюбивы рослины
svetlomodrý світло-синій
svetlooký світлоóкый
svetlos//ť -ti *ž* **1** світлость *ж*, освітліня *c* **2** *odb.* просвічіня; проміжка; внутрішній óбєм; ~ mosta просвічіня мóста; ~ komína внутрішній óбєм кóмина
svetlošedý світло-сивый
svetlotlač -e *č ty.* фототіпія, геліоґрáфія
svetlovlasý світловолóсый
svetl//ý *v rôzn. význ.* світлый; ~é vlasy світлы вóлосы, світле вóлося; ~á farba світла фáрба; ~é šaty світлы шмáты; ~á izba світла хыжа *або* ізба; ~ zjav світле зявліня; ~á budúcnosť світла бýдучность; ~é a tmavé stránky života світлы і темны сторóны жывóта; ~ um світлый розýм; ~é chvíľky (*u chorého*) минýты просвітліня ● byť ~ým príkladom быти світлым *або* дóбрым прикладом; česť jeho ~ej pamiatke! честь ёгó пáмятці!, най бýде світла ёгó пáмятка!
svetobežník -a *m* вандрóвник
svetoborn//ý **1** розрýшуючій, пустошивый, зничуючій **2** *pren.* епохáлный; барз вáжный; ~ význam епохáлне значіня; ~é udalosti епохáлны пригоды; nič ~ého ніч осóбого
svetobôľ -u світóвый жаль; депрéсія; má ~ надышлá на нёго депрéсія, він хмýрно наладжéный
svetodejinn//ý світóво-історíчный; ~á udalosť світóво-історíчна пригóда; ~ význam світóво-історíчне значіня
svetochýrny світознáмый, вызначный; ~ umelec світознáмый худóжник, худóжник зо світóвым мéном, вызначный худóжник; ~a značka (*výrobku*) світóва знáчка вырóбку; ~ román світознáмый ромáн

svetonáhľad -u *m* світóгляд; ідеолóґія, філозóфія; materialistický, idealistický ~ матеріалістíчный, ідеалістíчный світóгляд; umelecký ~ худóжній світóгляд; vedecký ~ наýчный світóгляд

svetonáhľadový світоглядный, ідеолоґíчный; ~ systém світоглядна сістéма

svetonázor -u *m* світóгляд; ідеолóґія

svetonázorov//ý світоглядный, ідеолоґíчный; ~ boj ідеолоґíчный бой; ~é rozdiely світоглядный *áбо* ідеолоґíчный рóзділ, рóзділ в світóглядах; ~é otázky ідеолоґíчны проблéмы *áбо* вопрóсы

svetoobčan -a *m* **1** космополíта **2** *expr.* (світóвый) чоловíк, жытель

svetovlád//a -y *ž* світóве панованя; boj o ~u бой за світóве панованя, бой за опанованя світом

svetovládc//a -u *m* володáрь світа

svetovládn//y *príd.* *k* **svetovláda;** ~a riša панýюча над світом імпéрія; ~e plány плáны світóвого панованя

svetov//ý світóвый; цілосвітóвый; ~ priestor світóвый прóстір; ~é strany стрáны світа; ~é dianie світóве діяня; ~ trh світóвый торг; ~ obchod світóва торгíвля; ~á literatúra світóва літератýра; ~ význam світóве значíня, світóво-історíчне значíня; ~ á vojna світóва вóйна; ~á revolúcia всесвітóва *áбо* світóва револýція; ~á kríza kapitalizmu світóва кріза капіталíзму; ~ názor світóгляд, ідеолóґія; ~ rekord світóвый рекóрд; ~é prvenstvo світóва пéршість; ~á povesť світóве мéно; učenec ~ého mena учéный зо світóвым мéном, знáмый учéный в світі, світóво знáмый учéный; ~ spisovateľ світóво знáмый писáтель, знáмый писáтель в світі; mať ~ú úroveň досягнýти світóву ýровень; ~ kongres світóвый конґрéс; ~á výstava світóва выставка; ~é dejiny світóва істóрія

svetoznám//y знáмый в світі, світóво знáмый; ~é kúpele кýпелі знáмы в цілім світі; ~ vedec світóво знáмый учéный, учéный зо світóвым мéном

svetsk//ý *v rôzn. význ.* свíтьскый, зéмскый, позéмскый, людьскый; нереліґíйный; ~ človek свíтьскый чоловíк; ~á sláva свíтьска слáва; ~é veci свíтьскы рíчі; ~é a cirkevné školy свíтьскы і церьковноприходьскы шкóлы; ~é piesne свíтьскы спíванкы; ~ klérus біле духовéнство • na ~ú hanbu ≈ на пóсміх людéй

sviatk//ovať -uje -ujú *nedok.* *hovor.* **1** не робити, одпочівáти; dnes ~ujem днесь я не рóблю **2** проводити святкы, святковáти; ako ste ~ovali? як вы святковáли?

sviatočne *prísl.* святóчні; ~ oblečený святóчні облечéный; cíti sa ~ чýє ся святóчні, він мать святóчну налáду, він святóчні наладжéный; vyzeral ~ він вызерав світóчні

sviatočn//ý **1** святóчный; ~ deň святóчный день; ~ šaty святóчны шмáты; ~á košeľa святóчна сорóчка **2** (*slávnostný*) славнóстный, святкóвый; ~ á nálada славнóстна налáда; ~é ticho славнóстне тихо **3** *expr.* (*príležitostný, zlý*) бідный, слабый, святóчный; ~ fajčiar святóчный куряч; ~ poľovník бідный полëвник; ~ rybár слабый *áбо* святóчный рыбáрь

sviat//ok -ku *m* **1** свято; štátny, cirkevný ~ держáвне, церькóвне свято; národný ~ нарóдне *áбо* національне свято; obliecť sa ako vo ~ облечі ся святóчні; vianočné ~ky рождествó; veľkonočné ~ky пáска **2** день народжíня; народенины; менины *pomn.*; moja žena má dnes ~ мóя женá мать днесь народенины *áбо* день народжíня; darovať niečo niekomu k ~ku подаровáти дакóму дaштó к народенинам • ~-nesviatok (*každý deň*) свято-несвято, кáждый день, в кáждім часі; nemá ani ~ku, ani piatku *expr.* він (онá) не знать одпочíнку; čo na piatok, to na ~ ≈ мать лем єдны шмáты; нóсить все тотó сáме; о великій бідноті

sviatos//ť -ti *ž cirk.* святость ● zaobchádzať sa s niečím ako so ~ťou заобходити ся з дачім як зо святостёв

sviec//a -e *ž* **1** свічка; hromničná ~ посвячéна свічка (*запáлююча в часí блéсків і т. п.*) **2** *šport. slang.* свічка ● rovný ako ~ рівный як свічка

sviečk//a -y *ž v rôzn. význ.* свічка; čítať pri ~e чітати при свічці; medzinárodná ~ *odb.* меджінарóдна свічка; ~ v motore (запáлююча) свічка в мóторі

sviečkár -a *m* свічкáрь; тот, хто выраблять свічкы

sviečkár//eň -ne *ž* свічкóвый завóд

sviečkovic//a -e *ž* (*druh mäsa*) (*говядина*) мясо од хырбéта

sviečkov//ý[1] *príd. k* **sviečka; ~é** svetlo свічкóве світло, світло свічкы

sviečkov//ý[2] *príd. k* **sviečkovica;** ~ prírodný rezeň говяджа прирóдна різка

svietiac//i 1 блистячій; ~e oči блистячі óчі **2** світячій ся, фосфорýючій; ~e ručičky (*na hodinkách*) світячі ся стрілкы *або* рýчкы **3** *voj.* світячій; ~ náboj світяча кýля

svietidl//o -a *s* лáмпа

svietiplyn -u *m* світячій плін

sviet//iť -i -ia *nedok.* **1** світити; slnko, mesiac ~i сóлнце, місяць світить; na stole ~ila petrolejová lampa на стóлі світила нафтóва лáмпа; ~ elektrinou, petrolejom світити електриков, нáфтов; ~ sviečkou світити свічков; ~ si lampášom світити лáмпашом **2** (*lesknúť sa*) світити ся, блистíти; oči mu ~ia óчі ёмý світять ся *або* блистять; dlážka ~ila (*čistotou*) підлóга блискать ся (*чістотóв*)

sviet//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* **1** світити ся, блискати ся **2** *neos.* світити ся; v dome sa ešte ~ilo в дóмі íщі світило ся

svietliv//ý 1 світливый; ~ plyn світливый плін **2** *expr.* блистячій; ~á čistota блистяча *або* осліплююча чістотá

svietnik -a *m* підсвічник ● pod ~om býva tma свічка під собóв не світить, під лáмпов бывать тма

svietnikový: ~ luster підсвітниковый лýстер

svież//i *v rôzn. význ.* свіжый; zobudiť sa celkom ~ він пробудив ся цáлком свіжым; ~ vetrík свіжый вітрик; ~á tvár свіжá тварь; ~á farba свіжá фáрба; ~ starec бóдрый дíдо

svi//ňa -ne *ž* свиня *aj pren.* (*ako nadávka*); chovať ~ne ховáти свині, заоберáти ся свиновóдством ● špinavý ako ~ брудный як свиня; pristane mu ako ~ni rohy пристáне ёмý як свині рóгы *або* як корóві сідлó; ja som s tebou ~ne nepásol я з тобóв свині не пас, ты мі не рівня, ты мéне зо собóв не порíвнюй

sviňacin//a -y *ž* свинина, свиньске мясо

svinčík -a *m hovor.* непóрядок, нечістотá, бруд

sviniar -a *m* **1** *zastar.* пастырь свинéй; свинáрь *м*; **2** (*nadávka*) свиня

svin//iť -í -ia *nedok. hovor.* **1** (*o zvieratách*) свинити, шпінити **2** *pren.* шмаряти гáну, ганити, робити свинства

svinsk//ý 1 свиньскый; ~é mäso свиньске мясо, свинина; ~á masť свиньскый шмáлець, свиньска масть **2** *expr.* (*neslušný*) неслýшный, непристóйный, вулґáрный; ~é žarty неслýшны жáрты *або* анекдóты; ~é reči вулґáрны рéчі

svinstv//o -a *s* **1** (*špina*) свинство, шпíна, бруд **2** *pejor.* свинство; robiť ~á робити свинства; to je ~ тотó є свинство

svišť -a *m* свіщ

svišťan//ie -ia *s* свист; ~ striel *al.* guliek свист куль; ~ vetra свист вітра

sviš//ťať -tí -tia *nedok.* свіщáти; guľky lem tak ~ťali кýлі лем так і свіщáли; vietor ~tí вітор свистить

svit -u *m* **1** (*svetlo*) світло, яс, сіяня; ~ mesiaca світло місяця; ~ hviezd світло звізд; pri ~e mesiaca при світлі місяця, при луні; ~ lampy світло лáмпы **2** (*svitanie*) розвиднёваня, світáнок; na ~e, za ~u (*vstávať*) на світáнку вставáти; od ~u do mrku од розвиднёваня до тмы, од світу до змéрьку

svitan//ie -ia *s* розвиднёваня, світáнок, світ; na ~í на світáнку

svit//at' -á -ajú *nedok.* **1** *neos.* світáти; ~á світать, розвиднює ся; začalo ~ зачалó розвиднёвати ся **2** (*o novom dni, o ráne*) родити ся, наставáти; ~á nový deň настáвать *áбo* настáпать новый день; ~á nám nádej *pren.* нам рóдить ся нáдій • už ti ~á? но, дошлó (до тéбе) ?

svit//núť -ne -nú *dok.* **1** *neos.* розвиднити ся **2** (*o novom dni, o ráne*) настáти; прийти; ~ol biely deň настáв день; ~la nám sloboda *pren.* пришлá нáша слобóда **3** (*zasvietiť*) засíяти, загорíти; ~lo slnko засíяло сóлнце; ~ol v ňom slabý lúč nádeje *pren.* в нім загорíла íскра надії • ~lo mu v hlave, v mysli він порозумив, до нёго дошлó, пришлó ёмý на розýм

svižný свіжый, пóвный сил; легкый; ~ krok легкый крок

svoj *zám.* свій • jediný ~ho druhu єдиный свóёго рóду; ~ho času свóёго часý; myslieť si ~e дýмати свóє, зостáти при свóїй дýмці; stáť, trvať na ~om стояти, тырвати на свóїм; vždy len ~e hudie він все твéрдить свóє; vykonať *al.* spraviť si ~e зробити собі свóє; vytrpieť si ~e вытерпіти собі свóє; prísť si na ~e прийти собі на свóє, добити ся свóёго; povedať si ~e повíсти собі свóє; domáhať sa ~ho добивáти ся свóёго; ísť ~ou cestou іти свóёв дорóгов; robiť si po ~om робити по-свóёму; nebyť vo ~ej koži быти не в свóїй кóжі, не чýти ся дóбрі; mať ~e roky мáти свóї рóкы, быти взрóслым, быти в рóках; bývať vo ~om dome жыти в свóїм дóмі; cítiť sa ako vo ~om чýти ся як в свóїм; budú ~i они бýдуть свóї, они женáч і невíста, они молодый і молодíця; robiť niečo na ~u päsť робити даштó на свóю пясть, робити даштó сам

svojbytn//ý *kniž.* осóбый, оріґінáлный, самостáтный; ~á osobnosť самостáтна індівідуáлность

svoje//ť -ti *ž expr.* отчíзна; родина

svojhlavý неустýпный, твердоголóвый

svojpomoc -i *ž* свóёв пóмочов

svojpomocný без дачíёй пóмочі; ~á akcia áкція без дачíёй пóмочі

svojprávny *práv.* правоспосóбный, самостáтный; ~a osoba правоспосóбна *áбo* самостáтна осóба

svojráz -u *m* свóйскость, осóбость, тіпíчность; národný ~ націонáлна тіпíчность

svorázn//y свóйскый, осóбый, тіпíчный; ~ talent осóбый тáлент; ~a kultúra свóйска култýра; ~ kraj свóйскый край; ~ charakter осóбый харáктер

svojsk//ý (*svojrázny*) свóйскый, рóдный, влáстный; близкый; ~ prístup k veci свóйскый підхíд к дíлу; ~ým spôsobom (*robiť niečo*) влáстным спóсобом

svojvoľn//ý свойвóльный, самовóльный, любовóльный; ~ človek свойвóльный чоловíк; ~é konanie любовóльный постýпок

svojvô//ľa -le *ž* свойвóля, самовóльность

svok//or -ra *m* **1** (*manželov otec*) свéкор **2** (*manželkin otec*) тесть *м*

svokr//a -y *ž* **1** (*manželkina matka*) свекрá **2** (*menželkina matka*) тéща, *expr.* тещáня

svokrovc//i -ov *m pomn.* свéкор і свекрá; тесть і тéща

svork//a[1] -y *ž* свóрка; ~ psov свóрка псів; ~ vlkov свóрка вóвків

svork//a[2] -y *ž tech.* **1** (*na upevňovanie*) свóрень **2** (*na spájanie*) скóба

svorník -a *m* **1** *tech.* лёвник **2** *stav.* (*klenby*) клямбра

svorn//ý дрýжный, зъєдноченый, нероздíлный; ~á rodina дрýжна родина; ~ národ зъєдноченый нарóд; buďme ~! зъєднóтьме ся!, спóйме ся!

svrab -u *m* свербячка *ж*

svrabľavý сверблячій

svrabov//ec -ca *m* свербячкóвый рóсточ

svrabov//ý **1** *príd. k* **svrab;** roztoč ~, zákožka ~á свербячкóвый рóсточ; ~á masť свербячкóва масть **2** *pren. expr.* (*biedny*) бíдный, мізéрный

svrb//ieť -í -ia *nedok.* свербіти; nos ma ~í ніс мéне свербить ● ~í ho jazyk ёгó свербить язык; ~í ma dlaň мéне дóлонь свербить
svrbiv//ý сверблячій; ~ pocit сверблячка; ~é výražky сверблячі стрýпикы
svrbľavka *hovor. p.* **svrsb**
svrbľavý *hovor. p.* **svrbivý**
svrč//ek -ka *m* сверчóк
sybarit//a -u *m* сібарíта
syč//ať -í -ia *nedok.* сычáти; had ~í гад сычíть; hus ~í гýска сычíть; para ~í пáра сычíть
syfilis -u *m lek.* сíфіліс
syfilitick//ý *lek* сіфілітíчный; ~á výražka сіфілітíчны стрýпикы
syfilitik -a *m* сіфілíтік, сіфілітíчный хвóрый, хвóрый на сíфіліс
sychravý (*o počasí*) suróвый
syk//ať -á -ajú шыпíти, сычáти
sykav//ý свистячій, шыпячій; ~é spoluhlásky *lingv.* свистячі і шыплячі соглáсны
sýkork//a -y *ž* синíчка
sykot -u *m* сычáня; шыпíня; ~ hada сычáня гáда; ~ pary сычáня пáры
sylabický сілабíчный; ~ verš сілабíчный стих
sylabotonický сілáбо-тонíчный; ~ verš сілáбо-тонíчный стих
sylab//us -u *m* конспéкт, тéзы; ~ prednášok конспéкт лéкцій
sylogizm//us -u *m* сілоґíзм
symbióz//a -y *ž* сімбіóза; коекзістéнція; жывот довєдна *áбо* вєдно
symbol -u *v rôzn. význ.* сíмбол
symbolick//ý сімболíчный; ~ obraz сімболíчный óбраз; ~á poézia сімболíчна поéзія
symbolik -a *ž* сімбóлік
symbolik//a -y *ž* сімбóліка
symbolizm//us -u *m* сімболíзм
symboliz//ovať -uje -ujú *nedok. dok. čo* сімболізовáти
symetral//a -y *ž* ось *ж* симéтрії
symetr//ia -ie *ž* симéтрія
symetrický симетрíчный
symfón//ia -ie *ž hud.* сімфóнія
symfonick//ý сімфонíчный; ~á báseň сімфонíчна поéма; ~ skladba сімфонíчный твір; ~ orchester сімфонíчный орхéстер; ~ koncert сімфонíчный концéрт
symfonik -a *m* сімфонíста
sympat//ia -ie *ž* сімпáтія; zo ~ie k niekomu зо сімпáтії к дакóму; mať ~ie k niekomu мáти сімпáтії к дакóму, сімпатізовáти з дакым; získať si niečie ~ie надобыти собі дачії сімпáтії
sympatick//ý[1] сімпатíчный; ~ mladík сімпатíчный молодый чоловíк *áбо* пáробок; ~á tvár сімпатíчна тварь; byť ~ niekomu выкликати дачíю сімпáтію, быти сімпатíчным дакóму
sympatick//ý[2] сімпатíчный; ~é nervstvo сімпатíчны нéрвы
sympatiz//ovať -uje -ujú *nedok. s kým* сімпатізовáти *з кым*, скушáти чýвство сімпáтії *ку кóму*
sympóz//ium -ia *s* сіипóзіум
symptóm -u *m* сімптóм; прíзнак, знак; ~y choroby прíзнакы хворóты
symptomatick//ý **1** сімптоматíчный; ~á liečba сімптоматíчне лíчíня **2** сімптоматíчный; ~ zjav сімптоматíчне явлíня
symptomatik//a -y *ž* сімптомáтіка
syn -a *m* **1** сын (*mn. č.* сынóви); vlastný ~ влáстный сын; nevlastný ~ невлáстный сын; prvorodený ~ першонароджéный сын; krstný ~ крéстный і хрéстный сын, крéсня і хрéсня; marnotratný ~ *bibl.* блýдный сын **2** *pren.* (*mn. č.* сыны); ~ovia národa сыны нарóда; ~ svojej doby сыны своёго часý ● byť ~om smrti быти одсуджéным на смерть; aký otec, taký ~ [*prísl.*] якый отéць, такый сын; ябко од яблони недалéко пáдать
synagóg//a -y *ž* сінаґóґа
syn//ák -aka/-ka *m expr.* (*v oslovení*) сынчек
synátor -a *m hovor. žart. pejor.* сынóчок, сын
syndikát -u *m* сіндікáт
syndikus i **syndik** -a *m* сíндік

syndróm -u *m odb.* сіндро́м
synekdoch//a -y *ž lit.* сіне́кдоха
synchrocyklotrón -u *m fyz.* сінхроціклотро́н
synchrón//ia -ie *ž* сінхро́нія
synchronický *p.* **synchrónny**
synchronizačn//ý сінхронізáчный; ~á spojka (*v aute*), ~é zariadenie сінхронізáчна спо́йка, сінхронізáтор
synchroniz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* сінхронізовáти
synchrónn//y сінхро́нный, сінхронізáчный; ~ motor сінхро́нный мо́тор; zo ~ eho hľadiska з то́чкы зрі́ня сінхро́нії, з по́гляду сінхро́нії, з аспе́кту сінхро́нії
synkop//a -y *ž hud. lingv.* сінко́па
synkopický *hud.* сінкопі́чный,сінкоповáный
synkretizm//us -u *m* сінкреті́зм; pádový ~ *lingv.* сінкреті́зм пáдів
synod//a -y *ž* сіно́да
synodálny сінодáлный, сіно́дьскый
synonym//ia -ie *ž lingv.* сінонíмія, сінонíмічность *ж*
synonymický *lingv.* сінонíмный, сінонімі́чный; ~ rad сінонімі́чный ряд; ~ slovník сінонімі́чный сло́вник
synonymný *lingv.* сінонімі́чный; ~ výraz сінонімі́чный выраз
synonym//um -a *s lingv.* сіно́нім
synops//a -y *ž* сіно́пса
synoptick//ý сіноптíчный; ~á tabuľka сіноптíчна тáблічка; ~é mapy сіноптíчны мáпы
synov//ec -ca *m* племяник
synovsk//ý сыні́вскый; ~á povinnosť сыні́вска повинность
synsémantick//ý *lingv.* сінсемантíчный, неповнознáчный; ~é čiastky reči сінсемантíчны части ре́чі; ~é slová сінсемантíчны *áбо* служе́бны сло́ва
syntagm//a -y *ž lingv.* сінтáґма, словоспоїня; determinatívna ~ детермінатíвна сінтáґма; predikatívna ~ предікатíвна *áбо* опреділюючa сінтáґма; koordinatívna ~ коордінатíвна *áбо* прирядна сінтáґма
syntagmatick//ý *lingv.* сінтаґматíчный, сінтаксíчный; ~ celok сінтаксíчне ціле́; ~é spojenie сінтаксíчне споїня
syntagmatik//a -y *ž lingv.* сінтаґмáтіка
syntaktick//ý *lingv.* сінтаксíчный; ~ vzťah сінтаксíчне одноші́ня; ~á funkcia сінтаксíчна фу́нкція; ~ý rozbor сінтаксíчный анáліз *áбо* ро́збір
syntaktik -a *m* сінтаксíста, шпеціалíста по сíнтаксісу
syntax -e *ž lingv.* сíнтаксіс
syntetick//ý 1 (*opak*: analytický) сінтетíчный; ~é dielo сінтетíчна робо́та; ~é dejiny сінтетíчна істо́рія; ~á menóda сінтетíчный ме́тод; ~é jazyky сінтетíчны языкы; ~ chápanie сінтетíчне порозумíня **2** (*umelý*) сінтетíчный, уме́лый; ~é látky сінтетíчны *áбо* уме́лы воло́кна; ~ kaučuk сінтетíчный кáвчук; ~ benzín сінтетíчный бе́нзін; ~é vlákna сінтетíчны *áбо* уме́лы воло́кна
syntetiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok. v rôzn. význ.* сінтетізовáти; ~ poznatky сінтетізовáти познáня; ~ výsledky сінтетізовáти резултáты; ~ kaučuk сінтетізовáти кáвчук
syntéz//a -y *ž* сíнтез; ~ vedeckých poznatkov сíнтез наýчных знань; ~ čpavku *chem.* сíнтез аміакá
sypací: ~ otvor лёх (*на высыпованя бандýрок і т. п.*)
sypan//ice -íc *ž pomn. zastar.* кягні
syp//ať -e -ú *nedok.* **1** сыпати **2** (*o obilí*) давáти ве́лё зе́рна; pšenica dobre ~e пшені́ця до́брі сыпле • akoby hrach na stenu ~al як о стіну́ го́рох бы сыпав *áбо* метáв; ~ niekomu piesok do očí сыпати дако́му пісо́к *áбо* по́рох в о́чі; ~ si popol na hlavu посыповати го́лову по́пелом; ~ niečo ako z rukáva сыпати дашто́ як з рукáва
syp//ať sa -e sa -ú sa *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* сыпати ся; zrno sa ~e z vreca зе́рно сыпле ся із мішкá; sneh sa ~e сніг сыпле ся; údery sa na nás len tak ~ali удáры на нас лем так сыпали ся; otázky sa ~ali zo všetkých strán вопро́сы сыпали ся зо вшыткых бо́ків;

peniaze sa mu ~ú пінязі сыплють ся ёму **2** *expr.* валити ся; deti sa ~ú zo školy діти біжать ґуфом зо школы **3** (*o obilí*) сыпати ся, осыпати ся; obilie sa už ~e (*je zrelé*) зёрно уж осыпує ся
sýpk//a -y *ž* сыпанéць
sypkovin//a -y *ž text.* сіпковина
sypk//ý **1** сыпкый; ~ materiál сыпкый матеріáл; ~ sneh сыпкый сніг **2** сыпкый; ~é zemiaky сыпкы бандýркы
syr -a *m* сыр; ovčí ~ óвчій сыр; tavený ~ топéный сыр; ementálsky ~ швайчáрьскый *áбо* ементáльскый сыр; hrudka ~a грýдка сыра ● cítiť sa ako červík v ~e чýти ся як червик в сырі, як сыр в мáслі крýтить ся
syrár -a *m* сыровáр
syrár//eň -ne *ž* сыровáрня
syrársky сыровáрный; ~ priemysel сыровáрный прóмысел
syrovník -a *m* сырник
syrový сырóвый; ~ koláč сырóвый колáч
sys//eľ -ľa *m* сýслик
systém -u *m v rôzn. význ.* сістéма; filozofický ~ філозóфска сістéма; ~ jazyka сістéма языкá; hláskový ~ звукова сістéма; gramatický ~ ґраматíчна сістéма, ґраматíчный строй; veršový ~ метрíчна сістéма, метрíчный строй стихá; nervový ~ нервóва сістéма; zažívací ~ травячій апарáт; feudálny, kapitalistický ~ феодáлна, капіталістíчна сістéма; mzdový ~ платóва сістéма; prémiový ~ преміáлна сістéма (*заплачíня робóты*); volebný ~ волéбна сістéма; ~ hry сістéма гры; chladiaci ~ сістéма охолоджíня
systematick//ý сістематíчный; ~ výskum сістематíчный дóслід, сістематíчне дослíдженя; ~ popis niečoho сістематíчный óпис дачóго; ~ tréning сістематíчне трeновáня, сістематíчный трéнінґ; ~é štúdium сістематíчне учíня
systematik//a -y *ž* сістемáтіка; ~ rastlín сістемáтіка рослин
systematizác//ia -ie *ž* **1** сістематізáція; ~ pojmov сістематізáція понять **2** сістематізáція *áбо* рóспис місць (роботы) ~ miest рóспис місць
systemizovan//ý: ~é miesto *admin.* сістемізовáне мíсце
systematiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* сістематізовáти
systémový сістéмный; ~ prvok елемéнт сістéмы; орґанíчный елемéнт
systol//a -y *ž lek.* сістóла
systolický *lek.* сістолíчный; ~ tlak сістолíчный тиск
sýtič -a *m tech.* (*v aute*) насычовач
sýt//iť -i -ia *nedok.* сытити, насычовати
sýt//iť sa -i sa -ia sa *nedok. čím i bezpredm.* кормити ся, насычовати ся, їсти
sýtobelasý світло-белáвый, сыто-белáвый
sýtočervený світло-червéный, сыто-червéный
sýtos//ť -ti *ž* **1** сытость *ж*; pocit ~ti чýвство сытости **2** (*farby*) сытость, ясность; ~ farby ясность фáрбы **3** (*hlasu*) сытость, звýчность *ж* ● do ~ti до сыта, дость, порядні; najesť sa a napiť sa do ~ti наїсти ся і напити ся до сытости; užiť niečoho do ~ti быти сытым дачíм по гóрло; nasmiať sa do ~ti досыта насміяти ся; do ~ti vynadívať sa na niečo досыта вынапозерати ся на дашто́
sytozelený світло-зелéный, сыто-зелéный
sýt//y **1** сытый; už som ~ я уж сытый, наїджéный **2** (*výživný*) сытый, выдатный, сытный; ~e jedlo сытне їдло; ~ obed сытный обíд **3** сытый, світлый, густый; ~a zeleň світло-зелéна фáрба; ~a farba світлá *áбо* сытá фáрба **4** (*o hlase*) выразный, силный, сытный ● ~ hladnému neverí [*prísl.*] сытый голóдному не розýмить *áбо* не вірить; aby bol i vlk ~, i baran celý жéбы і вовк быв сытый і вівці цілы

Š

š [š i eš] *neskl. s* (*hláska a písmeno*) ш *neskl. s*; malé š мале ш; veľké Š велике Ш
šábes -u *m* (*židovský sviatočný deň*) шабаш *aj pren.*; dnes majú ~ днесь у них шабаш
šab//ľa -le *ž* шабля; damascénska ~ дамаска шабля; pripásať si ~ľu припасати собі шаблю; biť sa ~ľami бити ся зо шаблями
šablón//a -y *ž* **1** шаблона, схема, тіп, форма; písmenová ~ буквова шаблона, трафарет; maliarska ~ малярьска форма *або* шаблона; robiť nič podľa ~y робити даштó при пóмочі схéмы **2** *pren.* шаблона, схема; myslieť podľa ~y думати пóдля схемы
šablónovit//ý шаблонный, схематічный, штампованый; стереотіпный; ~á fabula шаблонна фабула, шаблонна діёва основа
šabľovitý подібный шаблі, шаблёвитый
šabľový: ~ tanec шаблёвый танець, танець зо шаблями
šafár -a *m* **1** *zastar.* (*hospodársky správca na veľkostatku*) господарь, ґазда **2** (*správca*) завідуючій **3** (*hospodár*) ґазда
šafár//iť -i -ia *nedok.* **1** (*spravovať*) господарити, ґаздовати, вести даякый маєток **2** *hovor.* (*hospodáriť*) ґаздовати, роскáзовати, вести; dobre, zle ~ дóбрі, зле ґаздовати
šaf//eľ -ľa *m hovor.* шафлик, шафель; naliať vodu do ~ľa нalляти воду до шафлика
šafran -a *m v rôzn. význ.* шафран; farbiť látky ~om фарбити полóтно шафраном ● vážiť niečo ako ~ важыти даштó як в апатыці *або* барз скупо
šafraník -a *m zastar.* подомóвый склепарь *або* обхóдник
šafranovožltý шафранóвый, шафранóво-жóвтый
šafranov//ý **1** шафранóвый; ~ olej шафранóвый олій **2** (*o farbe*) шафранóвый; ~é šaty шафранóвы шматы
šach[1] -a *m* (*vládca*) шах
šach[2] -u *m* **1** *obyč v mn. č.* **~y** шахы, шахматы *pomn.*; hrať ~ грати шахы; je majster v ~u він майстер в шаху **2** *len j. č.* шах; dať niekomu ~ дати шах дакóму; ~ mat шах і мат ● držať niekoho v ~u тримати під грóзов дакóго
šachist//a -u *m* шахіста
šachor -a *m* саш
šachorin//a -y *ž* сашына
šachovitý шаховитый; ~ vzor шаховитый óбразок
šachovnic//a -e *ž* шаховніця, шахóва дóска; stolík so ~ou шахóвый стóлик, стóлик зо шаховніцёв
šachov//ý шахóвый; ~á partia шахóва партія; ~ turnaj шахóвый турнай; ~é figúry шахóвы фіґуры
šacht//a -y *ž* **1** шахта; kutacia ~ перегрáбуюча яма **2** *hut.* (*horná časť vysokej pece*) колóшник **3** *stav.* шахта; výťahová ~ ліфтóва шахта; vetracia ~ вентілачна шахта; ~ turbíny шахта турбіны
šachtov//ý шахтóвый; баньскый; ~á pec шахтóвый пец; ~ výťah шахтóвый ліфт; ~ plyn баньскый плін; ~é čerpadlo баньска вычéрьпуюча машына
šachy *p.* **šach**[2]
šajn -u *m hovor. expr.* представлíня, понятя; nemať ~u o niečom не мати о дачім áни найменшого представлíня *або* понятя
šakal -a *m* шакал *aj pren.*; zavýjať ako ~ выти як шакал
šál[1] -u *m* шал; vlnený ~ вовняный шал; hodvábny ~ гадвабный шал
šál[2] -u *m kuch.* мясо з бéдра; mäso zo ~u говядже мясо зо заднёй лыткы *або* зо заднёго стéгна
šalabacht//er -ra *m* **1** *hovor. expr.* (*rozrhaná, stará kniha*) пошкоджéна, потóргана книга, писанка **2** *nár. pejor.* (*pochabeľ*) лябдош, тарадло
Šalamún -a *m bibl.* Шаламун
šalamúnsky: ~e rozhodnutie шаламуньске рішіня

šalát -u *m* **1** *v rôzn. význ.* шалáта *ж*, шáлат *м*; hlávkový ~ кочанóва шалáта, uhorkový ~ угоркóвый шáлат; paradajkový ~ парадічкóвый шáлат; zemiakový ~ бандуркóвый шáлат; vlašský ~ мясóвый шáлат (з маёнéзов) **2** *štud. slang.* потóргана книга

šalátov/ý: ~á priesada шалатóва россáда; ~é uhorky шалатóвы ýгоркы; ~ prívarok шалатóвый привáрок; ~á misa миска зо шáлатом • ~é vydanie *hovor. žart.* потóргана книга, потóрганый журнáл

šal/ieť sa -ie sa -ejú sa *nedok.* **1** *hovor.* (*byť duševne chorý*) шалíти, блазнíти, быти псіхíчно хвóрым, не мáти здорóвый розýм, сходити з розýму **2** *expr.* робити глýпости, блазнити ся, тратити розýм; ~ sa od radosti тратити розýм од рáдости **3** *za kým, čím expr.* сходити з розýму *по кім, чім*, быти без розýму *од кóго, чóго*; ~ sa za dievčaťom сходити з розýму за дівчáтём

šálk/a -y *ž* гóрня, шáлка, фíнджа; porcelánová ~ порцеланóве гóрня; ~ kávy, čaju гóрня кáвы, чáю

šalovací *odb. slang.* шалýючій; ~ie dosky шалýючі дóскы; ~ materiál шалýючій матеріáл

šalovan/ie -ia *s odb. slang.* шаловáня; drevo na ~ie дéрево на шаловáня

šal/ovať -uje -ujú *nedok. odb. slang. čo i bezpredm.* шаловáти; ~ základy шаловáти фундамéнты

šalovk/a -y *ž odb. slang.* (*doska na debnenie*) дóска на шаловáня

šalv/ia -ie *ž* шалвія; *bot.* ~ lekárska (*Salvia officinalis*) шалвія лікáрьска; ~ lúčna (*Salvia pratensis*) шалвія лýчна

šalviov/ý шалвіóвый; ~ olej шалвіóвый олíй; ~a vôňa шалвіóвый зáпах

šambrán/a -y *ž stav.* зáрубня (*óколо óблаків і двéрей, обычáйні выкресана із камíня піскóвця*)

šamot -u *odb.* шáмот; vymurovať pec ~om обмуровáти пец шамотóвыми(а) цéглами *áбо* шáмотом

šamotár -a *m* робóтник, выраблюючій шáмот; шамотáрь

šamotár/eň -ne *ž* шамотóвый завóд

šamotov/ý шамотóвый; ~é výrobky шамотóвы выробкы; ~é tehly шамотóвы цéглы ~á pec шамотóвый пец

šampansk/é -ého *s* шампáньске; fľaša ~ého фляшка шампáньского; fľaša od ~ého фляшка од шампáньского

šampiňón -a *m hovor.* шампінён; kurča na ~och кýря на шампінёнах

šampión -a *m* шампіóн; svetový ~ v šachu шампіóн світа в шáху

šampionát -u *m* **1** (*súťaž*) шампіонáт; šachový ~ шахóвый шампіонáт **2** (*prvenstvo*) шампіонáт; získať ~ выбоёвати званя шампіóна

šampón -u *m* шáмпон; tekutý ~ текýчій шáмпон; suchý ~ шáмпон в пóрошку; žĺtkový ~ жовткóвый шáмпон; umývať si hlavu ~om умывáти гóлову шáмпоном

šampus -u *m hovor.* шампáньске; piť ~ пити шампáньске

šamst/er -ra *m hovor. expr.* фраїр, ґавалíр, любóвник, курізáнт, напáдник; má ~ra онá мать ґавалíра

šanc: vystaviť *al.* vydať niekoho v ~ *hovor.* выставити *áбо* выдати дакóго небеспéчности

šanc/a -e *ž obyč. v mn. č.* **~e** *hovor.* шáнца, надія, мóжность; mať veľkú ~u мáти мнóго шáнців *áбо* мóжностей; stratiť ~u стратити шáнцы *áбо* надії; premarniť všetky ~e промарнити выткы шáнцы *áбо* мóжности

šan/ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* **1** *koho, čo* (*šetriť*) сáновати / шáновати, хранити *кóго, што*, старостливо односити ся *ку кóму, чóму*; ~uj si nohy хрань *áбо* сáні(у) й / шaні(ý)й собі нóгы **2** *koho* (*ľutovať*) сáновати / шáновати, жалíти, хранити

šan/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor.* сáновати / шáновати сéбе

šanovliv/ý *hovor.* шановливый, шпоровливый, еконóмный; ~á gazdina еконóмна *áбо* шпоровлива ґаздыня

šansón [-zón i -són]-u *m* шансонóва співанка, шансóн; ľúbostný ~ любóвный шансóн; spievať ~y співáти шансóны
šansoniér [-zoňier i -soňi-ér] -a *m* шансонéр, выкóнователь співанок, куплетíста
šansoniér//a [-zoňiera i -soňi-éra] -y *ž* , **šansoniérk//a** [-zoňierka i -soňi-érka] -y *ž* шансонéрка, шансонóва співáчка
šant//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** *expr.* гунцýтство, шашовина, шаліня; vystrájať *al.* vyčíňať ~y робити гунцýтства; шаліти
šant//iť -í -ia *nedok. expr.* шашковáти, шаліти, выстраяти, грáти ся; deti veselo ~ili v parku діти выстраяли *або* грáли ся в пáрку
šantiv//ý *expr.* роспущéный, розмазнáный, неслухняный; ~é deti роспущéны діти, гýнцуты
šarapat//a -y *ž hovor. expr.* гунцýтство, шашовина, шаліня, незбéдность, шарапáта; robiť *al.* vystrájať ~y робити *або* выстраяти гунцýтства *або* шарапáты
šarapat//iť -í -ia *nedok. hovor. expr.* **1** вычіняти, выстраяти, шарапатити; povodeň ~í пóводень шарапáтить *або* вычінять **2** выстраяти гунцýтства, грáти ся; deti ~ia діти рóблять гунцýтства *або* выстраяють
šaratic//a -e *ž* шаратíця (*лічíва мінерáлна вóда на Морáві*)
šarišský шарíшскый
šarkan -a *m* **1** (*rozprávková obluda*) шáркань, драк; sedemhlavý ~ сімголóвый драк **2** (*detská hračka*) (воздýшный) гад *або* шáркань; púšťať ~a пущáти шáрканя; letieť *al.* utekať ako ~ летіти як стріла *або* як шáркань
šarlach -u *m* шáрлах, скарлатина; ochorieť na ~, dostať ~ охворíти на шáрлах *або* скарлатину
šarlachový шарлахóвый, скарлатинóвый; ~ toxín скарлатинóвый токсін
šarlát -u *m text.* пýрпур
šarlatán -a *m* **1** нефáховый лікарь, мастічкáрь **2** (*podvodník*) кламáрь, подвóдник, шарлатáн
šarlatánstv//o -a *s* **1** мастічкáрьство **2** (*podvodníctvo*) клáманя, шарлатáнство
šarlátov//ý **1** (*zo šarlátu*) пурпурóвый; із пýрпуру; ~é rúcho пурпурóве рýхо, пурпурóвый плащ **2** (*o farbe*) пурпурóвый, червéный; ~á zora червéна зóря
šarm -u *m hovor.* притяжливость, очаровáня, шарм, поéзія; nemá ~ в ній нєт шáрму
šarmantn//ý притяжливый, чарýючій, шармáнтный, поетíчный; ~á žena притяжлива женá
šarnier -a *m hovor.* (*kĺbová záves*) шарнір
šarvan//ec -ca *m expr.* незбéдник; шýгай, хáлан, гýнцут
šarvátk//a -y *ž* **1** (*bitka*) битка, запасíня **2** (*nedorozumenie, hádka*) гáдка, звáда, перестрíлка *zastar.*
šarž//a -e *ž hovor.* **1** (*hodnosť*) тíтул, званя; mať ~u мáти (высóке) званя; vyslúžiť si ~u выслужыти (высóкый) тíтул **2** *pren.* великый пан, впливный чоловíк
šašin//a -y *ž hromad.* сашина; močiar zarastený ~ou мóчарь зароснýта сашинов
šaškovský шашóвскый, клавнóвскый
šaš//o -a *m* шáшо, клавн, комедіáнт; robiť zo seba ~a робити зо сéбе шáша *або* клáвна *або* комедіáнта
šašovsk//ý шашóвскый, клавнóвскый; ~á čiarka шашóвска шáпка
šat -u *m bás. zastar.* шмáты, облечíня
šatenk//a -y *ž hovor.* бон на текстíлный товáр
šatenkov//ý: ~é body бóны на текстíлны товáры
šat//iť -í -ia *nedok. koho* **1** облікáти; sestra ho chová i ~í сестрá кóрмить і облíкать ёгó **2** *zastar.* (*svedčať niekomu*) іти, підходити к твáри *кóму*
šatk//a -y *ž* **1** хýстка, хýща (на гóлову); hodvábna ~ гадвáбне хýща; kašmírová ~ кашмірóве хýща **2** *zastar.* (*vreckovka*) носóве хýща

šat//ňa -ne *ž* **1** (*v kine, reštaurácii, divadle*) шáтня, ґардерóб, (*v škole, na ihrisku*) вызлiкáрня (*hovor.*); odložiť si kabát do ~ne дати кáбат до шáтнi, вызличi ся во вызлiкáрнi **2** (*pre hercov*) перезлiкáрня, костюмéрна *ж*

šatniark//a -y *ž* шатнярка, ґардерóбниця

šatnic//a -e *ž div.* перезлiкáрня, костюмéрна

šatník -a *m* **1** (*skriňa*) скриня на шмáты; zavesiť šaty do ~a завiсити шмáты до скринi (на шмáты) **2** (*zásoba šiat*) ґардерóб, туалéт

šatovk//a -y *ž hovor.* полóтно на шмáты; dámska ~ матерiáл на дáмскы шмáты

šatstv//o -a *s hromad.* облечíня, ґардерóб

šaty šiat *ž pomn.* облечíня; шмáты; костюм; detské ~ дíтьске облечíня; zimné, letné ~ зимнє, лíтнє облечíня; зимны, лíтнi шмáты; ušiť si nové ~ ушыти собi новы шмáты • ~ robia človeka [*prísl.*] по шмáтах *áбо* по облечíню стрiчáють; шмáты рóблять чоловíка

šeď šede/šedi *ž* сива фáрба; сивина

šedastý сивáстый, з сивым одтíнком; ~ hodváb сивáстый гáдваб

šed//iny -ín *ž pomn.* (*sivé vlasy*) сивина, сиве вóлося; hlava pokrytá ~inami гóлова покрыта сивинами, сива гóлова

šediv//ieť -ie -ejú *nedok.* **1** (*o vlasoch*) сивíти; vlasy ~ejú вóлосы сивíють **2** (*o iných veciach*) сiрíти, сивíти; more ~ie мóре сiрíє

šedivník -a *m bot.* вéреск

šediv//ý **1** сивый; ~é fúzy сивы баюсы; ~é vlasy сивы вóлосы; ~ dedko сивый дíдо **2** сíрый; сивый; ~ kabát сíрый кáбат; ~ dym сивый дым **3** (*fádny*) сíрый, невыразный, монотóнный, єднофóрмный; ~é dni сíры *áбо* невыразны днi

šed//ý сивый; сíрый, тмáво-сивый; ~á farba сива фáрба; ~á skala сíра скáла; ~á hmla тéмно-сива гмла; ~ zákal *lek.* бiльмó, катарáкта; ~á oceľ *hut.* сива óцiль

šéf -a *m hovor.* шеф, ведýчiй *чóгось*, дiрéктор; ~ činohry дiрéктор драматíчного теáтра; ~ diplomatického protokolu завíдуючiй дiпломатíчным протокóлом; konferencia ~ov vlád коферéнцiя шéфiв правлíня

šéfkuchár -a *m hovor.* шефкухáрь

šéflekár -a *m* глáвный *áбо* ведýчiй лíкарь

šéf//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* шефовáти, быти шéфом

šéfpilot -a *m* глáвный пiлóт, начáлник ероплáна

šéfredaktor -a *m* шефредáктор, глáвный редáктор

šechtár -a *m* дойник

šejk -a *m* шейк

šek -u *m* **1** шек; vystaviť ~ выписáти *áбо* заповнити шек; podpísať ~ пiдписáти шек **2** *hovor.* поштóвый перéсун; poukázať peniaze ~om послáти пiнязi пóштов *áбо* поштóвым пересýном

šekov//ý шекóвый; ~á knižka шекóва книжка

šelak -u *m* шелáк; natierať nábytok ~om натерáти скринi шелáком

šelest -u *m* **1** шéлест; ~ lístia шéлест листя **2** *lek.* шéлест, шум; ~y srdca шéлесты сéрдця

šelest//iť -í -ia *nedok.* шелестíти; stromy ~ia стрóмы шелестять листями

šelm//a -y *ž* **1** хíщный, дрáвый, хíщный звiрь; mačkovité ~y хíщникы iз порóды мачковитых; loviť ~ iмáти хíщных звiрiв **2** *pren. žart.* шéлма, шéлмець, бéштiя, нанiчгóдник

šelmovsk//ý **1** шелмóвскый, шелмовáтый, швiнґлярь, кламáрь; ~ človek шéлма, гýнцут **2** шелмóвскый, фиґлярьскый, гунцýтьскый; ~é oči шелмовáты óчi; ~ úsmev шелмóвскый *áбо* гунцýтьскый ýсмiв; ~ kúsok шелмóвство, гунцýтство, хíтрость

šenk -u *m star. hovor.* **1** (*krčma*) кóрчма, пýтiка, вычап **2** (*výčapný pult al. stôl*) пулт; piť pri ~u пити при пýлтi

šenkár -a *m zastar. hovor.* корчмáрь

šenk//ovať -uje -ujú *nedok. zastar. hovor.* розливáти, чаповáти; ~ víno, pivo розливáти винó, пиво

šepkand//a -y *ž hovor.* ше́пканя, наше́пкованя, шу́шканя; росшыріня слу́хів, неправдивы слу́хы; nepriateľská ~ невраживa пропаґа́нда, росшырёваны неприятелём слу́хы
šepkan//ý ше́пканый, наше́пкованый; ~é slová наше́пкованы сло́ва ● ~á propaganda *hovor.* наше́пкованя, росшыріня слу́хів
šepkár -a *m* шепка́рь, суфле́р
šepkár//eň -ne *ž* шепка́рьска *або* суфле́рьска бу́дка
šepkársk//y шепка́рьскый, суфле́рьскый; ~a búdka шепка́рьска *або* суфле́рьска бу́дка
šepk//ať -á -ajú *nedok.* **1** ше́пкати; ~al mu do ucha він ше́пкав ёму́ до у́ха **2** *expr.* (*potajomky sa o niekom rozprávať*) переше́пковати ся, шу́шкати собі
šepkom, šepky *prísl.* ше́пком, по-ше́пкы
šeplet//a -y *ž expr.* **1** (*nepotrebná vec*) гарабу́рдя, барахло́ *hromad.* **2** *pren.* глу́пость, пустячі́на, дрібниця; hnevať sa pre ~y гнівати ся про глу́пости **3** (*o človeku*) та́рач, ке́цош, лябдош
šeplet//iť -í -ia *nedok. hovor. expr.* та́рати, ке́цати, лябдати, моло́ти, трепа́ти
šep//núť -ne -nú *dok.* ше́пнути, поше́пкати, заше́пкати
šepot -u *m* ше́пот
šep//otať -oce -ocú *nedok. expr.* ше́пкати, тихо бісідова́ти *або* говорити
šeptať *p.* **šepkať**
šeptom *prísl.* ше́пком, по-ше́пкы
šerb//eľ -ľa *m vulg.* ше́рблик *zastar.* но́чник
šerblík -a *m hovor.* но́чник
šerif -a *m* **1** (*vo Veľkej Británii i v USA*) ше́ріф **2** *slang.* (*vedúci, riaditeľ*) веду́чій, шеф
šer//iť sa -í sa *neos. dok.* змерька́ти ся, вечоріти
šerm -u *m šport.* шерм, шермова́ня
šermiar -a *m šport.* шермярь
šermiar//eň -ne *ž šport.* шермярьска са́ла, са́ла на шермова́ня
šermiarsk//y *šport.* шермярьскый, на шермова́ня; ~e cviky шермярьскы упражніня; ~a súťaž шермярьскы перемага́ня
šermiarstv//o -a *s šport.* шермова́ня
šerm//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** шермова́ти **2** *pren. expr.* розма́ховати; ~ novinami розма́ховати новинка́ми; ~ rukami розма́ховати, ґестікулова́ти рука́ми
šer//o[1] -a *s* су́мрак, полотма́, полосвітло; večerné ~ вечірні су́меркы
šero[2] *prísl.* су́мрачні
šerosvit -u *m* (*prítmie*) полотма́, су́мрак
šerp//a -y *ž* перевязка *ж*; па́нтлик, шыро́кый поясо́вый па́нтлик; prepásať sa ~ou опаса́ти ся шыро́кым по́ясом *або* ше́рпов
šer//ý **1** (*málo osvetlený*) темный, полотемный, су́мрачный, сірый; ~á izba темна́ ізба; ~á ulička темна́ у́ліця **2** (*tmavý*) темный; ~á budova темна́ будо́ва **3** (*dávny, neznámy*) стародáвный, да́вный; ~ dávnovek стародáвный вік *або* сива давнина́
šesť *čísl.* шість
šesták -a *m***1** два́дцять гале́рів **2** *hovor.* дрібна́ моне́та ● nestojí ani za ~ не стоїть тото́ а́ни за ґрош
šesťboj -a *m šport.* шістьбой
šesťboký шістьгра́нный; ~ ihlan шістьгра́нна пірамі́да
šesťciferný шістьзна́чный
šesťčlenný шістьчле́нный
šesťdesiat *čísl.* шістьдесят
šesťdesiatin//a -y *ž* шістьдесята часть, єдна́ шістьдесята
šesťdesiat//iny -ín *ž pomn.* шістьдесятлітя, шістьдесята роковина
šesťdesiatk//a -y *ž* **1** (*číslo*) (ціфра) шістьдесят **2** *hovor.* (*vek*) шістьдесят ро́ків; шістьдесятлітя; dožiť sa ~y дожыти до шістьдесят ро́ків **3** *hovor.* (*rýchlosť*) ско́рость *ж* шістьдесят кіломе́трів (за го́дину) **4** *hovor.* (*predmet označený číslom 60*) чі́сло *або* но́мер шістьдесят, шістьдесятый но́мер, шістьдесяте чі́сло; býva na ~e він бывать на шістьдесятім но́мері *або* чі́слі

šesťdesiatnik -a *m* шістьдесятник, шістьдесятрóчный муж *або* хлоп
šesťdesiatročný шістьдесятрóчный
šesťdesiattisíc *čísl.* шістьдесят тícяч
šesťdesiaty *čísl.* шістьдесятый
šesťdieln//y (складáючій ся) із шістёх частéй; ~a symfónia сімфóнія із шістёх частéй; ~ román ромáн із шістёх тóмів
šestic//a -e *ž* шість, шестéро, шéстка
šestin//a -y *ž* єднá шéста часть, шестина
šestk//a -y *ž* **1** чісло шість, шéстка **2** *hovor.* шéстка, шéсте чісло, шéстый нóмер; cestovať ~ou путовáти *або* ходити шéстков *або* шéстым чіслом *або* нóмером; bývať na ~e бывáти на шéстім нóмері **3** *hovor.* (*záprah*) коч тягáный трёмá пáрами конéй *або* шестёма конями
šesťkrát *čísl.* **1** шість раз **2** (*pri násobení*) шістёмá; ~ päť шість раз пять
šesťmiestny (*o čísle*) шістьмíстный
šestnásť *čísl.* шістнáдцять
šestnástin//a -y *ž* **1** шістнáдцята часть, єднá шістнáдцята **2** *hud.* єднá шістнáдцята
šestnástk//a -y *ž* **1** (ціфра) шістнáдцять **2** *hovor.* (*pivo*) шістнадцятьпроцéнтне пиво **3** *šport.* (*vo futbale*) шістнáстка, покутóва площáдка **4** *hovor.* (*v hoteli ap.*) шістнáдцятый нóмер
šestnásty *čísl.* шістнáдцятый
šestonedel//ie -ia *s* шістьтыжднёвый породóвый перíод
šestonedieľ//ka рóдичка; рóдичка (*прóтягом шість тыжднів по рóдах*); horúčka ~ok родильна горячка
šestorák -a *m poľov.* єлінь з шістёма одрóстками на рóгах
šestorak//ý шісторáкый, шість сóртів; ~é koláče шісторáкы колачі
šestork//a -y *ž zastar.* шéстка
šestoro *čísl.* шестéро, шість; ~ detí шестéро дітéй; ~ jedál шість страв
šesťosminový; ~ takt *hud.* шістьвосьминóвый такт
šesťradličný: ~ pluh *poľnohosp.* шістьлемéшный плуг
šesť ráz *p.* **šesťkrát**
šesťročný *v rôzn. význ.* шістьрóчный; **1** (*majúci šesť rokov*) ~é dieťa шістьрóчна дітина **2** (*trvajúci šesť rokov*) ~á prax шістьрóчна прáктіка
šesťsedadlov//ý шістьмíстный; ~é auto шістьмíстне áвто
šesťslabičn//ý *metr. lingv.* шістьскладóвый; ~é slovo шістьскладóве слóво, слóво із шістёх склáдів
šesťsten -a *m mineral. geom.* гексáедр, куб, шістьгрáнник
šesťstenný і **šesťstenový** *mineral. geom.* шістьгрáнный; ~ kryštál шістьгрáнный кріштáл
šesťsto *čísl.* шíстьсто; ~ rokov шíстьсто рóків
šesťstopový *metr.* шістьстóпный; ~ jamb шістьстóпный ямб
šesťstoročn//ý шістьсторóчный; ~é obdobie шістьсторóчный перíод
šesťuholník -a *m* шістьугóлник
šesťuholníkov//ý шістьугóлный, гексаґонáлный; ~á pyramída шістьугóлна пірамíда
šesťvalcový шістьвалцóвый; ~ motor шістьвалцóвый мóтор
šesťval//ec -ca *m* **1** шістьвалцóвый мóтор **2** шістьвалцóве áвто
šesťzáprah -u *m* зáпряг шість кóнів, шéстка (кóнів)
šesťzväzkový шістьтóмный; ~ slovník шістьтóмный словник; ~ román шістьтóмный ромáн
šešu//ľa -le *ž* стрýчок
šetr//iť -í -ia *nedok.* **1** *čo, čím, na čom i bezpredm.* (*rozumne hospodáriť*) економити, шпорити *што, на чім*; ~ peniaze економити *або* утрачáти пінязі; ~ vodou економити водóв; ~ na strave шпорити на стрáві; ~ na auto шпорити на áвто **2** (*chrániť*) хранити, охраняти, жáловати, шетрити; ~ si zdravie хранити своє здорóвя; ~ si oči хранити собі óчі; ~ si šaty шетрити собі облечíня **3** *čo* (*neničiť*) хранити, охраняти *што*; ~ stromy

охраняти стрóмы **4** (*obyč. v zápore*) шетрити, хранити; еконóмно утрачáти; nevie ~ vodou він не знать шетрити водóв, він не шéтрить водóв **5** (*obyč. v zápore*) *čím* не быти скупым на даштó; nešetril chválou він не быв скупым на похвáлы

šetr//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* хранити ся, сáновати ся, сáновати сéбе; musíš sa ~ ты мýсиш сáновати ся

šetrný оберéжный, тáктный, делікáтный, осторóжный; má ~ vzťah k ľuďom він тактный к людям; ~ dotyk легкé дотыкáня

šov šva *m v rôzn. význ.* шов; ozdobný ~ декоратíвный шов; pančuchy bez švov панчóхы без швів; lebečný ~ *anat.* черéпный шов

ševel//iť -í -ia *nedok. expr.* **1** (*šumieť*) **2** *čím* (*jemne pohybovať*) погынáти, шелестíти *чім, што*; ~ prstami погынáти пáлцями; vietor ~í lístím вíтор шелестить листём **3** *pren.* (*štebotať*) щеботáти; ~ ako vtáča щеботáти як птáша

šialen//ec -ca *m* шáленый, дéбіл, пометéный

šialenstv//o -a *s* **1** (*pomätenosť*) шалéнство, нерозýмность, пометéность; záchvat ~a зáхват пометéности; na pokraji ~a на граніці нерозýмности **2** (*šialený skutok*) шалéнство, пометéность, хворомысéлность **3** *pren. expr.* нерозýмность, зуривость, шаліня; zmocňuje sa ho ~ ёгó охóплює шалéнство, ёгó опановáла зуривость

šialen//ý 1 шáленый, нерозýмный; ~ človek шáленый (чоловíк); beží ako ~ біжыть як шáленый **2** *pren. expr.* абнормáлный, ненормáлный, шáленый, блазнивый, нерозвáжный, нерозýмный; ~á rýchlosť блазнива скóрость; ~á radosť нерозýмна рáдость; ~á odvaha нерозвáжна *áбо* нерозýмна одвáга; ~á cena шáлена *áбо* нерозýмна ціна́

šial//iť -i -ia *nedok. hovor.* (*klamať*) клáмати, надувáти, водити за ніс

šial//iť sa -i sa -ia sa *nedok. expr.* **1** (*blázniť sa*) блазнити ся, сходити з розýму, выстраяти **2** *za kým, čím* сходити з розýму, тратити розýм, быти без розýму *од кóго, чóго*

šiat//or -ra *m* шáтор, стан (*на ярмарку і т. п.*); шáтор; jarmočný ~ ярмарковый шáтор, ярмарковый стан; rozložiť ~ розложыти стан; bývať pod ~om жыти в стáні

šibač -a *m etn.* обливáч; хлóпець, котрый в пасхáлный понеділёк обливать дівчáта і швíгать карбáчіком

šibačk//a -y *ž* **1** обливáчка; пасхáлный звычай обливáня водóв і швíганя карбáчіком дівчáт **2** карбáчік

šibal -a *m* фиґлярь, гýнцут, бéтяр; даребáк, лáйдак; кламáрь; хітрак

šibalsk//ý фиґлярьсый, гунцýтьскый, швінґлярьскый; хітрый; ~ úsmev гунцýтьскый ýсмів; ~é oči фиґлярьскы óчі

šibalstv//o -a *s* **1** фиґлярьство; гунцýтство; хітрáцтво; v očiach mu hralo ~ в очáх ёмý грáло гунцýтство, óчі у нёго были фиґлярьскы **2** незбéдность, гунцýтство; ростопáшность; robiť ~á робити незбедництва

šib//ať -e -ú *nedok.* **1** *koho, čo čím* швігáти, шлягáти; ~ koňa bičom шлягáти коня карбачóм **2** *pren.* шлягáти, бити; dážď ~e do očí додж шлягать до твáри

šibenic//a -e *ž* вішáлка; odsúdiť na ~u одсудити на вішáлку; odvisnúť na ~i умéрти на вішáлці, кінчíти жывот на вішáлці • doviesť niekoho na ~u привéсти дакóго на вішáлку; довéсти дакóго к вішáлці; prísť *al.* dostať sa na ~u достáти ся на вішáлку; človek privykne aj na ~u [*prísl.*] чоловíк привыкне і на вішáлку; чоловíк на вшытко звыкне

šibeničný: ~ stĺp стовп вішáлкы; ~ humor гýмор вішáючого; ~ termín *hovor. expr.* тéрмін вішáня

šibký *expr.* свíжный, скóрый, шікóвный

šib//núť -ne -nú *dok.* **1** *koho, čo, do čoho, čím i bezpredm.* швíгнути, шлягнути; ~ prútom, korbáčom швíгнути *áбо* шлягнути прýтом,

карбачóм **2** мíгнути, швíгнути ● ~ okom *al.* očami мíгнути óком *áбo* очáми; akoby ~ol čarovným prútikom як кідь бы швíгнув чаровным прýтиком *áбo* чарóвнов пáлічков

šib//núť sa -ne sa -nú sa *dok. hovor. expr.* **1** (*udrieť sa*) трíскнути ся, бýхнути ся, удáрити ся **2** (*hodiť sa*) ~ol sa na posteľ він шмáрив ся на пóстіль

šibrink//ovať -uje -ujú *nedok. čím hovor. expr.* мáхати, розмáховати; ~ nožom розмáховати нóжом; ~ rukami розмáховати рукáми

šic *cit.* (*odháňanie mačiek*) кец

šičk//a -y *ž* шыячка; крáйчірка; ~ bielizne крáйчірка білізны

šidl//o -a *s* **1** шыло; obuvnícke ~ (шустéрьске) шыло **2** *pren.* непосíдник ● ~ vo vreci neutajíš [*prísl.*] шыло в míху не затáїш

šiel *p.* **ísť**

šiest//y *čísl.* шéстый; ~ v rade шéстый в ряді; po ~ej hodine по шéстій гóдині ● vycítiť niečo ~ym zmyslom порозумити даштó шéстым смыслом

šifón -u *m text.* шифóн

šifonier -a *m zastar.* (*bielizník, šatník*) шыфонéр; ґардерóб

šifr//a -y *ž v rôzn. význ.* шíфра

šifrovací: ~ kľúč ключ к шíфру, код

šifrovan//ý (за)шіфровáный; ~é správy шіфровáны вісті; ~ telegram шіфровáный телеґрáм

šifr//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** шіфровáти, писáти шíфров, зашіфрóвовати **2** *nedok. dok.* підписовати/підписáти шíфров; doklad šifrovaný vedúcim oddelenia докумéнт підписáный завíдуючім одділíня

šicht//a -y *ž hovor.* **1** (робóча) змíна; nočná, denná ~ нóчна, дéнна змíна **2** *hovor.* тяжкá робóта, велика намáга; to bola ~ то была намáга *áбo* тяжкá робóта

šij//a -e *ž* **1** шыя; затылок; býčia ~ шыя быкá *aj pren.*; labutia ~ шыя лáбути *aj pren. bás.* **2** *geogr.* перешыёк ● skloniť ~u pred niekým склонити шыю *áбo* гóлову пéред дакым

šijac//í шыючій; ~ stroj шыюча машына; ~ie potreby шыючі потрéбности

šik[1] -u *m hovor.* вкус(ность), елеґáнція; má ~ він мать вкус

šik[2] *príd. neskl. i prísl. hovor.* парадный, елеґáнтный (*в ходжíні, рушáні*), вкýсный, шармáнтный; aká si ~ якá ты елеґáнтна; je ~ oblečený він вкýсні *áбo* шармáнтні облечéный

šík -u *m* **1** ряд, шерéнґа, строй; postaviť sa do ~u постáвити ся до ряду **2** колóна ● bojovať v prvom ~u боёвáти в пéршых рядáх; v jednom ~u s niekým (*byť, bojovať ap.*) в єднім стрóю з дакым

šikanác//ia i **šikanér//ia** -ie *ž hovor.* пронаслíдованя, придирáня, проганяня, шікановáня, штваня

šikan//ovať -uje -ujú *nedok. koho hovor.* пронаслíдовати, придирáти ся *ку кóму,* трáпити, проганяти, шікановáти, тровити *кóго*

šikmin//a -y *ž* наклонéна плóскость

šikmo *prísl.* кóсо; наклонéно; нáбік; nasadiť si ~ klobúk надíти кáлап нáбік

šikmooký косоóкый

šikm//ý кóсый; наклонéный; ~á čiara кóса лíнія; ~é čelo склонéне челó; ~é oči кóсы óчі; ~á poloha наклонéне росположíня ● dostať sa na ~ú plochu достáти ся на наклонéну плóскость

šik//núť sa -ne sa -nú sa *dok. hovor.* (*hodiť sa*) годити ся, підходити; dobre sa k sebe ~nú они гóдять ся *áбo* підхóдять ку собí *áбo* підійшли єдéн к дрýгому

šik//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* **1** (*viesť*) вéсти; ~ dieťa za ruku вéсти дітину за рýку **2** (*dopravovať*) додавáти, привозити **3** *koho, čo* (*sprostredkovať*) находити, глéдати *кóго, што,* орґанізовáти *што*; ~ovali mu nevestu они глéдали ёмý невíсту

šik//ovať sa[1] -uje sa -ujú sa *nedok. hovor. expr.* ити; ~ sa za ruky ити рýка в рýці; ити, тримаючі ся за рýкы

šik//ovať sa² -uje sa -ujú sa *nedok. ku komu, k čomu, do čoho i bezpredm. hovor.* годити ся, підходити, іти *ку кому́, чо́му*

šikovnic//a -e *ž hovor.* зру́чна, поготóва, шікóвна жена́; выбита *áбо* префіка́на жена́

šikovník -a *m hovor.* **1** зру́чный, способный, выбитый чоловік; ма́йстер, зна́лець **2** *pejor.* префіка́нець

šikovnos//ť -ti *ž* зру́чность, способность, шікóвность, су́чость

šikovn//ý *hovor.* **1** зру́чный, спосóбный, шікóвный, су́чій, нада́ный, талентова́ный; быстрый; ~á gazdina шікóвна ґаздыня **2** *expr.* вгóдный, дóбрый, шу́в(м)ный, выдареный; ~postava дóбра *áбо* дрі́чна фіґу́ра; ~é šaty выдарены шма́ты

šilt -u *m hovor. zastar.* да́шок (*на хлóпскій ча́пці*)

šimpanz -a *m* шімпанз

šind//eľ -ľa *m* шындель, ґонт

šindľov//ý шындлёвый, ґонтóвый; ~á strecha шындлёва *áбо* ґонтóва стріха

šinúť sa šinie sa šinú sa *nedok.* іти, пла́вати; člnok sa šinie po vlnách лóдька помáлы пла́вать по вóлнах

šíp¹ -a/-u *m* стріла, шіп; namieriť na niekoho ~ зацілити стрілу *áбо* шіп на дакóго; indiánsky ~ індіяньскый шіп • Amorové ~y *kniž.* стрілы Аму́ра, любóв

šíp² -a/-u *m hovor.* (*ruža*) свербеґу́з, свербегузóва ру́жа

šípk//a¹ -y *ž* (*ukazovateľ smeru*) (*ука́зуюча*) стрілка

šípk//a² -y *ž* свербегу́зка; zbierať ~ збера́ти свербегу́зкы

šípkov//ý *príd. k* **šípka²**; ~ lekvár свербегузкóвый лéквар; ~ čaj свербегузкóвый чай; ~á ružička квíток свербегу́зкы • Šípková Ruženka Спяча краса́виця

šiplačk//a -y *ž expr.* піплячка; здовга́ва, помáла, піплява проходяча робóта; бабра́чка

šipl//ať sa -e sa -ú sa *nedok. s čím i bezpredm. expr.* помáлы, здовга́во робити дашто́, ба́брати ся, возити ся, піпляти ся

piplav//ý *expr.* намага́вый, умóрный, піплявый, бабра́вый; ~á robota намага́ва робóта

šípovitý шіповитый, стрілкоподóбный

šípový¹ шіпóвый, стрілкóвый, стрілкоподóбный; ~ tvar стрілкоподóбна фóрма

šípov//ý² *príd. k* **šíp²**: ~ ker кряк свербегу́зкы, свербегу́зник; ~ kvet, ~á ruža ру́жа свербегу́зника

širák -a *m* (шырококрисый) ка́лап, ка́лап з шырóкыми(а) крисами • mať pod ~om быти опитым; má pod ~om мать выпито; nedá si to za ~ він не похва́лить ся з тым, о тім він не бу́де кріча́ти

šírav//a -y *ž expr.* шырочінь, далéкость *ж*

širic//a -e *ž* гу́ня

šír//iť -i -ia *nedok.* **1** (*zväčšovať do šírky*) росшырёвати, збі́вшовати, звéкшовати, ростяговати **2** (*vydávať*) пошырёвати, выдава́ти, выпуща́ти; pec ~ila teplo пец выдава́в тéпло **3** (*rozširovať*) росшырёвати, шырити; ~ osvetu шырити освíту; ~ strach росшырёвати страх; ~ reči росшырёвати слу́хы

šír//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* **1** росшырёвати ся, шырити ся; збі́вшовати ся; v tomto mieste sa rieka ~i в тім місці ріка́ росшырює ся **2** шырити ся, od kvetov sa ~i silná vôňa од квітів шырить ся силна́ пахóта, квіткы выпуща́ють силну́ пахóту **3** шырити ся, росшырёвати ся; nákaza sa ~i інфéкція росшырює ся

šíriteľ -a *m* шыритель, росшырёватель *м*; ~ nákazy шыритель інфéкції; ~ kultúry росшырёватель култу́ры; ~ pokroku шыритель проґрéсу; ~ ideí пропаґандíста ідéй

šírk//a -y *ž* **1** шырька, шырина́; ~ miestnosti шырька містости; jednoduchá, dvojitá ~ обычáйна, двоїта шырька; merať ~u міряти шырьку; kôň na ~u *šport.* кінь на шырьку **2** *geogr. astron.* шыротá; zemepisná ~ *geogr.*

ґеоґрафічна шыротá; astronomická ~ *astron.* астрономíчна шыротá **3** шыротá, шыринá; ~ záujmov шыротá інтерéсів; rozrásť sa do ~y розрости ся, росшырити ся • ísť do ~y a hĺbky з дачім барз подрíбні заоберáти ся, даштó глубóко аналізовáти

širočizný, širokánsky *expr.* шырочéзный, шырокáньскый

široko *prísl.* **1** шырóко; ~ sa rozkročiť шырóко роскрóчіти ся, шырóко розостáвити нóгы **2** обшырні, просторóво; ~ niečo rozpovedať обшырні росповíсти о дачім

široko-ďaleko *prísl. expr.* шырóко-далéко, всяды, наокóло, óколо; piesne sa niesli ~ спíванкы розносилили ся на вшыткы бóкы *áбо* шырóко-далéко; ~ nikoho nebolo vidieť ниґде наокóло не было видно áни душы

širokolíci шыроколицый; ~ chlapec шыроколицый хлóпець

širokoplecí шырокоплéчій; ~ mládenec шырокоплéчій пáробок

širokoriadkov/lý *poľnohosp.* шырокорядкóвый; ~é kultúry шырокорядкóвы култýры

širokorozchodn/lý *žel.* шырококоляйный; ~á železnica шырококоляйна желíзна дорóга; ~é koľaje шырóкы коляї

širokouhlý *odb.* шырокоýглый; ~ film шырокоýглый філм

širok/lý 1 *v rôzn. význ.* шырóкый; ~é plecia шырóкы плéчі; ~á ulica шырóка ýліця; ~é platno шырóкый екрáн; ~ okruh otázok шырóкый круг вопрóсів; ~á verejnosť шырóка óбщность; ~é vrstvy шырóкы мáсы робóчіх; ~á právomoc шырóка пóвна міць; ~é vedomosti обшырны зналя *áбо* вíдомости; mať ~ rozhľad мáти шырóкый перéгляд, шырóко позерáти на проблéмы **2** (*rozsiahly, šíry*) безберéжный, неконéчый; отворéный; ~é more безберéжне мóре **3** (*pre označenie šírky*) *prekladá sa nepriamymi pádmi podst. mena* шырька; ~ dva metre двометрóва шырька; 140 centimetrov ~á látka 140 центімéтрів шырóке полóтно *áбо* двоїтой шырькы **4** ~á *nár.* грубá, самодрýга, тяжкá; žena je ~á женá грубá • je širší ako dlhší він шыршый як дóвшый; mať ~é lakte мáти шырóкы лóкті, знáти робити лóктями, знáти пробивáти собі дорóгу; mať ~é srdce а) мáти дóбре *áбо* мягкé сéрдце; б) быти мінливым в любви

šír/lovať -uje -ujú *nedok. hovor.* запрягáти; ~ kone запрягáти кóні

šír/ly[1] *expr.* шырóкый, безкрáйній, безгранíчный, великорозмíрный, простpáнный; ~a rovina шырóка рівнина; ~a step безгранíчна *áбо* шырóка степ • pod ~ym nebom під отворéным нéбом; v ~om poli в чíстім пóлі

šír/ly[2] šír *ž pomn.* шлéї (*на кóні, вóлы*)

šišak -a *m* **1** (*rytierska prilba*) гéлма **2** (*druh vojenskej čiapky*) шішáк

šišat/lý *hovor.* шішковитый; продовговáтый, продовжéный; dieťa má ~ú hlávku у дітины продовговáта гóловка

šišk/la[1] -y *ž* (*šupinatý plod ihličnatých stromov*) шíшка

šišk/a[2] -y *ž kuch.* крéпля, шíшка

šiť šije šijú *nedok. v rôzn. význ.* шыти; ~ šaty, bielizeň шыти шмáты, білізнý; ~ na mieru шыти на міру; ~ na stroji шыти на (шыючій) машыні; ~ topánky шыти топáнкы; to je naňho ako šité тотó як кідь бы на нëго было шыте; jej sestra šije *hovor.* єй сестрá шыє, єй сестрá крáйчірка • ~ niečo proti niekomu робити інтріґы прóтів дакóго; vo dne šije, v noci pára чéрез день шыє, в ночí пóре; переливать із пустóго до порóжнëго, дарéмна робóта; všetci čerti s ním šijú він непосидный, він незбéдный

šit/lie -ia *s* шытя; ~ položila na stolík шытя онá положыла на стóлик

škál/la -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* шкáла; farebná ~ шкáла фарб; tepelná ~ шкáла теплоты *áбо* температýры; ~ manometra *tech.* шкáла маномéтра; ~ citov шкáла чувств **2** *hud.* ґáмма

škamr//ať -e -ú *nedok. na koho, čo i bezpredm. expr.* ре́птати, вырча́ти, шо́мрати, ґу́ндрати; večne ~e він вічно шо́мрать

škamrav//ý *hovor.* **1** шомра́вый, гундра́вый; плаксивый; ~é dieťa плаксива дітина **2** *expr.* мігота́вый, бликаючій, ма́тный; ~é svetlo ма́тне світло

škandál -u *m hovor.* шканда́л, погоршíня, побурíня; інціде́нт; vyvolať ~ выкликати шканда́л; urobiť ~ зробити шканда́л *а́бо* погоршíня; robiť ~y робити шканда́лы *а́бо* інціде́нты; шкандалити, погíршовати

škandalist//a -u *m hovor.* шкандалíста, *pejor.* хуліґа́н

škandalizačný *hovor.* шканда́лный; ~ článok шканда́лна статя

škandaliz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* шкандалізова́ти ся *nedok. dok.*

škandáln//y шканда́лный; ~a aféra шканда́лна афе́ра

Škandináv//ec -ca *m* Шкандіна́вець

Škandinávk//a -y *ž* Шкандіна́вка

škandinávsk//y шкандіна́вскый; ~e krajiny шкандіна́вскы країны

škapuliar -a *m cirk.* талізма́н *м*, амуле́та *ж*

škár//a -y *ž* шка́ра, пуклина, дíра́ (в дачíм)

škared//ý шкаре́дый, нешу́в(м)ный, протíвный, непорядный; ~á žena непорядна *а́бо* нешу́вна жена́; ~é počasie шкаре́да *а́бо* протíвна пого́да; je ~é tak sa zachovať нешу́вні так поводити ся • Škaredá streda *hovor.* стра́стна се́реда (*streda po fašiangoch*)

škatu//ľa -le *ž* шкату́лка; papierová ~ папірёва шкату́лка, шкату́лка з па́піря; plechová ~ бляша́на шкату́лка

škatuľk//a -y *ž zdrob.* шкату́лка; ~ zápaliek, zápalková ~ шкату́лка шва́бликів • ako zo ~y *hovor. expr.* як о́бразок, як гра́чка

škatuľk//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* шкатулкова́ти, уклада́ти

šker//iť -í -ia *nedok. expr.* (*len v spojení so substantívom zuby*) шкíрити, вышкіряти; ~ zuby шкíрити зу́бы

šker//iť sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* шкíрити зу́бы, вышкіряти ся; čo sa ~íš? што шкíриш ся?

škica, škicovať, škicovitý *hovor. p.* **skica, skicovať, skicovitý**

škľab//iť sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* **1** (*kriviť tvár pri plači, smiechu ap.*) ґрімасова́ти, кривити ся, вышкіряти ся **2** *na koho* (*škeriť sa - pri smiechu*) *hovor.* шкíрити ся, выдріжняти ся, робити ґрíмасы *ко́му*; chlapec sa ~il na dievčatko хло́пець выдріжняв ся дівча́тю

šklban -a *m pejor.* обто́рганець, голодра́нець; поту́лёвач (*často v nadávke*)

šklb//ať -e -ú **1** *čo* ску́бсти, скуба́ти; ~ hus, sliepku скуба́ти ґу́ску, ку́рку **2** *expr.* то́ргати, выто́рговати; рва́ти, вырыва́ти; ~ si vlasy то́ргати на со́бі во́лосы **3** *koho, čo, kým, čím expr.* тяга́ти, потяговати, то́ргати, пото́рговати *ко́го, што*; pes ~al remeňom пес пото́рговав ре́мінём **4** *neos. koho, komu čo expr.* то́ргати, коло́ти; ~e ho v nohe ёго́ то́ргать *а́бо* ко́ле но́гу

šklb//ať sa -e sa -ú sa *nedok.* **1** рва́ти, то́ргати (*на со́бі*); ~ sa za vlasy то́ргати на со́бі во́лося **2** (*mykať sebou*) трясти ся, натряса́ти ся, помыковати ся, запера́ти ся, вышмыковати ся **3** (*kŕčovite sa trhať, mykať*) то́ргати ся, пото́рговати ся; трясти ся

šklbav//ý торга́вый, колючій; ~á bolesť торга́ва бо́лість, торга́вый біль

šklb//núť -ne -nú *dok. expr.* **1** то́ргнути; ~ol ju za ruku він то́ргнув єй за ру́ку **2** *neos.* ко́льнути; ~lo ho v nohe ёго́ ко́льнуло в но́зі

škod//a[1] -y *ž* **1** шко́да, стра́та, убыток; hmotná ~ матеріа́лна шко́да; morálna ~ мора́лна шко́да; vojnové ~y шко́ды, зробе́ны во́йнов; zapríčiniť *al.* urobiť *al.* spôsobiť ~u запричінити шко́ду *а́бо* убыток; utrpieť ~u утерпíти шко́ду *а́бо* убыток; nahradiť ~u нагородити шко́ду **2** (*neprospech, ujma*) шко́да; ~ na zdraví шко́да здоро́вю; robiť na vlastnú ~u робити

на шко́ду собі́; na ~u niekomu на шко́ду дако́му; to mu nebude na ~u тото́ ёму́ не пошко́дить; narobiť viac ~y ako osohu запричінити ве́це шко́ды як ужытку *або* хосна́; naučiť sa na vlastnej ~e научі́ти ся на вла́снім гірькім о́пыті

škoda[2] *vetná prísl.* **1** *koho, čoho* ~ chlapca шко́да хло́пця; ~ času шко́да часу́; je ho veľká ~ ëго́ барз шко́да; to je ~ ! жаль! *або* шко́да!; ~ námahy! шко́да нама́гы!, не стоїть і старати ся! **2** *so spoj. že i bez spoj.* шкода, жаль; ~, že nie som maliar шкода, же я не маляpь

škodc//a -u *m* **1** (*živočich*) шко́дця *м*; ~ovia ovocných stromov шко́дці овоцино́вых стро́мів; ochrana proti ~om охоро́на про́тів шко́дців **2** (*človek*) шко́дця, ничі́тель, неприятель; ~ ľudu шко́дця *або* неприятель наро́да

škod//iť -í -ia *nedok. komu, čomu i bezpredm.* шкодити, робити *або* причінити шко́ду; быти на шко́ду; fajčenie mu ~í курі́ня ёму́ шко́дить; na lačný žalúdok fajčenie ~í на голо́дный жо́лудок курі́ня шко́дить, на́ще ра́но курі́ня шко́дить; chcel by mu ~ він хоті́в бы пошко́дити ёму́ • neškodilo by, keby ... не шко́дило бы, кідь бы ...; kto neskoro chodí, sám sebe ~í [*prísl.*] хто неско́ро хо́дить, сам собі́ шко́дить; i dobrého veľa ~í [*prísl.*] і мно́го до́брого шко́дить

škodlivin//a -y *ž odb.* шкодлива річовина; шкодлива примішáнка

škodlivos//ť -ti *ž* шкодливость *ж*

škodliv//ý шкодливый; ~ hmyz шкодлива мушковина; ~é výpary шкодливы выпары; ~ vplyv шкодливый вплив

škodn//á -ej *ž poľov.* шкодлива звірина, шко́дця *м*

škodný *p.* **škodlivý**

škodorados//ť -ti *ž* шкодора́дость, зломысе́лность; нежычливость

škodoradostník -a *m* шкодора́достник, шкодора́достный чолові́к, єхі́дна

škodoradostný злора́достный, злошкодливый; ~ úsmev злора́достный у́смів; ~ človek злора́достный *або* злошкодливый чолові́к

škod//ovať -uje -ujú *nedok. čo, na čom i bezpredm.* ма́ти шко́ду, быти пошкодже́ным; тратити; nemôžeme ~ toľké peniaze мы не мо́жеме тратити ті́лько пі́нязей

škodovk//a -y *ž hovor.* **1** (*auto*) а́вто зна́чкы «Шко́да» **2** (*továreň*) заво́д «Шко́да»

škol//a -y *ž* **1** шко́ла; základná deväťročná škola основна́ девятьро́чна шко́ла; gymnázium ґімна́зія; odborná ~ фа́хова шко́ла; hudobná ~ музыка́льна шко́ла; vysoká ~ висо́ка шко́ла, вуз; materská ~ ді́тьскый сад; tanečná ~ танцёва́льна шко́ла, шко́ла та́нців; cirkevná ~ церько́вна шко́ла; chodiť do ~y ходити до шко́лы; vychodiť ~u закі́нчі́ти шко́лу **2** *hovor.* (*štúdium, vzdelávanie*) шко́ла, учі́ня; poslať do škôl посла́ти учі́ти ся; vyjsť *al.* vychodiť ~u закі́нчі́ти учі́ня **3** *hovor.* (*vyučovanie*) учі́ня (*в шко́лі і т. п.*); často zameškáva ~u він ча́сто пропу́щать уро́кы *або* шко́лу *або* учі́ня; nechať po ~e охабити по уро́ках; chodiť poza ~u ходити по́за шко́лу, прогу́лёвати уро́кы **4** *hovor.* нау́ка, уро́к; to bude preňho dobrá ~ то бу́де про нёго до́бра шко́ла, то бу́де про нёго до́брый уро́к **5** (*učebná metóda*) шко́ла; ме́тод; husľová ~ гуслёва шко́ла **6** (*stúpenci istého smeru*) шко́ла; impresionistická ~ шко́ла імпресіоні́зму

školáck//y[1] *príd.* школярьскый; ~a chyba *hovor.* груба́ хыба, школярьска хыба

školácky[2] *prísl.* (по-)школярьскы, пошко́льскы; ~ sa vyjadrovať высло́влёвати ся по-школярьскы

školáčk//a -y *ž* школа́чка, учениця нача́льной *або* сере́днёй шко́лы

školák -y *m* школярь, ученик нача́льной *або* сере́днёй шко́лы

školen//ie -ia *s* **1** учі́ня, школова́ня; základné ~ нача́льне учі́ня; jazykové ~ учі́ня языку́;

politické ~ політічне школова́ня **2** (*školské vzdelanie*) освіта

školen//ý **1** учéный, підготовлéный; кваліфікова́ный; ~ personál підготовлéный *або* кваліфікова́ный персона́л; ~ pracovník підготовлéный робо́тник; ~ človek освіченый *або* учéный чоловік **2** *odb.* управéный; ароматізова́ный; ~é vína управéны вина́ ● ~ hlas поста́вленый го́лос

škol//iť -í -ia *nedok.* **1** (*učiť, vzdelávať*) учіти, просвіща́ти, припра́влёвати, готовити; ~ ašpirantov припра́влёвати ашпіра́нтів; odborne ~ професіона́лні припра́влёвати; politicky ~ політічно просвіща́ти **2** *odb.* упра́вити; ароматізова́ти *nedok. dok.*; ~ víno ароматізова́ти *або* обрабляти виноо́ ● ~ hlas ста́вити голос

škol//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* учіти ся, упражняти ся, просвіща́ти ся

školiteľ -y *m*: ~ ašpirantov нау́чный веду́чій ашпіра́нтів

školn//é -ého *s* плачіня за учіня; шко́лне; oslobodiť od ~ého ослободити од шко́лного *або* од плачіня за учіня

školnícky *príd. k* **školník;** ~ byt ква́ртель шко́лника

školníčk//a -y *ž* **1** шко́лничка **2** женá шко́лника

školník -a *m* шко́лник

školomet -u *m expr.* буквоїд, педа́нт

školometstv//o -a *s expr.* буквоїдство; педантізм

školopovinn//ý школоповинный; ~é dieťa школоповинна дітина, дітина шко́льского віку; ~á mládež молодéж шко́льского віку; ~ vek шко́льскый вік

školovaný *zastar.* школова́ный, учéный; ~ človek школова́ный *або* учéный чоловік

školsk//ý **1** шко́льскый; учéбный; ~ rok шко́льскый рік; ~é prázdniny шко́льскы канікулы; ~á dochádzka навщівность шко́лы; ~é vzdelanie шко́льска освіта; ~ lekár шко́льскый до́ктор; ~ inšpektor шко́льскый іншпéктор; ~ vek шко́льскый во́зраст *або* вік **2** шко́льскый; ~ dvor шко́льскый двир; ~á budova будо́ва шко́лы, шко́льска будо́ва; ~é pomôcky учéбны принадлéжности

školstv//o -a *s* **1** (*školský systém*) сістéма просвіщіня **2** *hovor.* (*správa škôl*) одділіня наро́ного просвіщіня; Ministerstvo ~a Міністéрство просвіщіня; pracovať na ~e робити в шко́лстві *або* на одділіні наро́дного просвіщіня **3** шко́лы, учіліща; poľnohospodárske ~ сільскогоспода́рьскы учіліща

škop[1] -a *m* (*vyškopený baran*) вымішкованый *або* выкастрованый бара́н

škop[2] -a *m* (*drevená nádoba*) ша́флик, ша́фель

škopenic//a -e *ž* мішкова́на *або* кастрова́на вівця

škopík -a *m,* **škop//ok** -ka *m* ша́флик, ша́фель

škorč//í *príd. k* **škorec;** ~ie hniezdo шко́рче гніздо́, шкорéчник

škor//ec -ca *m* шко́рець

škoric//a -e *ž* шкоріця; mletá ~ моло́та шкоріця

škoricovník -a *m* шкоріцо́вый стром, шкорічник

škoricov//ý **1** шкоріцо́вый; ~ vôňa шкоріцо́вый па́хот, па́хот шкоріцы; ~ chuť шкоріцо́вый смак, смак шкоріцы **2** *kuch.* з шкоріцов; ~ koláč кола́ч з шкоріцов; ~ cukor шкоріцо́вый цу́керь **3** шкоріцо́вый, ру́дый; ~ á látka шкоріцо́вый матеріáл

škorpión -a *m* шкорпіо́н, щур

škót -a *m hovor. pejor.* скупа́нь, лако́мець, жґырлош, шкроб

Škót -a *m* Шкот, Шотландян

Škótk//a -y *ž* Шко́тка, Шотландянка

škótsky шко́тьскый, шотла́ндьскый

škovránčí *príd. k* **škovránok;** ~ spev співжа́воронка

škovrán//ok -ka *m* жа́воронок

škôlk//a -y *ž* **1** *hovor.* (*materská škola*) дітьскый сад, матéрьска шко́ла **2** *les.*

ovoc. шкóлка; ovocná ~ овоцинóва шкóлка; lesná ~ лíсна шкóлка

školkár -a *m* робóтник шкóлкы (*лíсной, овоцинóвой і т. п.*)

školkársky школкáрьскый; ~ závod школкáрьскый завóд, шкóлка

školkárstv//o -a *s* култівовáня овоцинóвых стрóмів в шкóлках

škrabák[1] -a *m* шкрябка, шкрябáтко; ~ na zemiaky шкрябка на бандýркы; ~ na topánky кéфа на топáнкы; ~ na čistenie koní грéбліця (на кóні)

škrabák[2] -a *m hovor. pejor.* (*pisár*) писáрь, урядник, писáрик

škraban//ec -ca *m* **1** *hovor.* шкрябанець; ~ na tvári шкрябанець на лиці **2** *pejor.* шкрябанина

škrabanin//a -y *ž hovor. expr.* шкрябанина

škrab//ať -e -ú, **škriabať** -e -u *nedok.* **1** *koho, čo i bezpredm.* mačka ~e мáчка шкрябать; žiletka ~e брытва шкрябе **2** *koho, čo* чесáти, шкрябати, тéрти; ~ si hlavu чесáти (собí) гóлову; ~e ma v hrdle шкрябать мéне в гóрлі **3** *čo, z čoho* здерáти, обдерáти, чістити; ~ zemiaky чістити *áбо* шкрептáти бандýркы; ~ kôru zo stromov здерáти *áбо* обдерáти кóру зо стрóмів **4** *hovor. expr.* (*nepekne písať*) маґуляти *áбо* шкрябати (як кýрка лáбками), писáти чмаранинами

škrab//ať sa -e sa -ú sa, **škriab//ať sa** -e sa -u sa *nedok.* **1** шкрябати ся, пошкрябковати ся; ~ sa za uchom шкрябати ся за ýхом, шкрябати затылок; ~ sa vo vlasoch шкрябати гóлову **2** *expr.* (*driapať sa*) дрáпати ся, лíзти; ~ sa na strom лíзти на стром; ~ sa hore kopcom шкрябати ся горí бéрегом

škrabk//ať -á -ajú *nedok. expr.* **1** *čo, koho i bezpredm.* шкрябати, шкрáбкати, дéрти; ~ si bradu шкрябати (собí) бóроду **2** *po čom, na čo i bezpredm.* шкрябати, дрáпати; ~ na dvere шкрябати на двéрі

škrabk//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. expr.* шкрябати (ся); ~ sa po hlave шкрябати по гóлові *áбо* в гóлові

škrabľav//ý **1** (*drsný*) корáвый, драплявый; ~é ruky корáвы рýкы **2** хріплявый, грубый, храплявый, захрипнýтый; ~ hlas храплявый гóлос

škrab//núť -ne -nú *dok.* шкрябнути, пошкрябати; mačka ho ~la ёгó пошкрябала мáчка

škrabnut//ie -ia *s* шкрябнутя; ~ na skle шкрябнутя на склі

škrabot -u *m* шкрабаня; ~ pera шкрябаня пéра

škrabo//tať -ce -cú *nedok. expr.* шкрябати, дрáпати; ~ pazúrmi na dvere шкрябати *áбо* дрáпати пáзурами по двéрях

škrat//a -y *ž expr.* облýда, потвóра

škreč//ať -í -ia *nedok.* **1** (*o niektorých vtákoch a zvieratách*) стрекотáти; врискати, крíчáти, вискати; sojka ~í сóйка крíчіть; opice ~ia нáлпы врискають **2** (*o ľuďoch*) крíчáти, врискати, вискати; ~ na plné hrdlo врискати *áбо* крíчáти на пóвне гóрло; dieťa ~a дітина врискать **3** (*o veciach*) скреготáти, скрипíти; amplión ~í амплióн скрипить

škrek -u *m* оглýшуючій крик, вриск; ~ opíc вриск налп; pustiť sa do ~u пустити ся до вриску, розревíти ся, роскрíчáти ся

škrekľav//ý *expr.* криклявый, врискáвый; ~ hlas врискáвый гóлос; ~é vtáky врискáвы птáхы

škrekľúň -a *m expr.* крикýн; врискýн

škrekot -u *m* крик, вриск, вéреск; ~ vrán крик ворóн; ~ opíc крикы налп

škrekotať *hovor. expr. p.* **škrečať**

škrekotav//ý: ~á sojka криклява сóйка

škriabať *p.* **škrabať**

škriabať sa *p.* **škrabať sa**

škriat//ok -ka *m* **1** *rozpráv. prekladá sa individuálne*: domáci ~ домóвый ліліпутáн; lesný ~ лíсный муж; zlý ~ злый дух, нечíстый **2** *pejor.* (*nadávka malému dieťaťu al. človeku*) недорóсток; закырпатéнець

škridl//a -y i **škridlic//a** -e *ž* чéреп; cementová ~ ціментóвый чéреп

škridlicový черепóвый, черепíчный

škriek//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*o niektorých vtákoch a zvieratách*) крічáти, чвірíкати; стрекотáти **2** *pren. pejor.* (*o ľuďoch*) врискати, піщáти **3** *expr.* (*vydávať škrekľavý zvuk*) визґати, піщáти; husle ~ajú ґýслі визґають

škriekavý *p.* **škrekľavý**

škriep//iť sa -i sa -ia sa *nedok. s kým, o čo, o čom i bezpredm.* вáдити ся, гáдати ся *з кым, із-за чóго*; stále sa ~i s niekým онá все гáдать ся *áбо* вáдить ся з дакым; neškriep sa so mnou! не вадь ся зо мнов!

škriepiv//ý гадáвый, спричный; ~ stará baba спрична стáра бáба

škriepk//a -y *ž* звáда, гáдка, недорозумíня; vyvolať ~u выкликовати гáдкы; vyhľadávať ~y глядати звáды *áбо* гáдкы; dať sa *al.* pustiť sa s niekým do ~y дати ся *áбо* пустити ся з дакым до гáдкы

škriepnik -a *m* гадáвый, гащеривый, спричный чоловíк; штвач, інтріґáн

škriepn//y гадáвый, гащеривый, спричный; штвáвый, інтріґáньскый; ~a povaha гадáвый *áбо* інтріґáньскый харáктер

škrieť škrie škrú *nedok. expr.* злостити, драждити, гнівати, штвáти; škrie ma to тотó мéне злóстить *áбо* дрáждить

škríp//ať -e -u *nedok.* **1** скрипíти, пискати; pero ~e пéро скрипить; brzdy ~u гáмы пискають; piesok ~e pod nohami пісóк скрипить під ногáми **2** *expr.* (*o hudobných nástrojoch*) скрипляти; husle ~u ґýслі скриплять *áбо* визґають ● ~ zubami скреготáти зубáми

škrípav//ý скриплявый; ~é vrátka скриплявы брáнкы *áбо* ворóтка

škrip//ec -ca *m* **1** *hovor. tech.* (*kladka*) (вóльне) кóлесо **2** (*pasca*) пасть; nastaviť ~ настáвити пасть; myš sa chytila do ~a мыш поімáла ся до пáсти **3** (*mučidlo*) натяговач; natiahnuť niekoho na ~ підняти дакóго на натяговач **4** (*cviker*) пенснé *neskl. s* ● nezradí *al.* nepovie nič, ani keby ho na ~ ťahali *hovor. expr.* і кідь бы ёгó мучíли, він не вызрадить; і кідь бы піднимáли ёгó натяговачом, він не вызрадить; fajčí, ako by ho na ~ ťahali *expr.* кýрить, як кідь бы ёгó натяговачом тягáли; врискать, як кідь бы ёгó рíзали

škrip//ieť -í -ia *nedok.* скрипíти; reťaze ~ia лáнцы дзеленчáть *áбо* скриплять

škripľavý скриплявый; ~ piesok скриплявый пісóк; ~ hlas храплявый *áбо* сіплявый *áбо* скриплявый гóлос

škripot -u *m* скрипáня, визґ; ~ píly визґ пилы

škripo//tať -ce -cú *nedok. expr.* скрипíти, визґати; pero ~ce пéро скрипить; ~ zubami скреготáти зубáми

škŕk//ať -a -ajú *nedok. expr.* гурчáти; v bruchu mu ~a в брíху ёмý гурчíть

škrkavk//a -y *ž* i **škravic//a** -e *ž hovor.* (*hlísta*) аскарідóза ● ~ detská *zool.* людьскá аскарідóза (*Ascaris lumbricalis*)

škrk//núť -ne -nú *dok.* **1** *neos.* (*v zažívacích orgánoch*) загурчáти, ґýркнути **2** *čím i bezpredm.* шкыртнути; ~ zápalkou шкыртнути швáбликом **3** *expr.* (*prehovoriť, ozvať sa*) пискнути, заíкнути ся; ani o tom neškrkol о тім áни не пискнув *áбо* не заíкнув ся

škrob[1] -u *m* крóхмаль; zemiakový, ryžový ~ бандуркóвый, ріжóвый крóхмаль; stužiť košele ~om крохмалити сорóчкы

škrob[2] -a *m hovor. expr.* (*lakomec*) скýптош, жґырлош, шкроб

škrobár//eň -ne *ž* крохмалёвый завóд

škrobárenský крохмалёвый; ~ priemysel крохмалёвый прóмысел

škrobený **1** крохмалéный, накрохмалéный; ~ golier крохмалéный ґáлір; ~á košeľa накрохмалéна сорóчка **2** *pren. hovor.* (*odmeraný, chladný*) нафýканый, стриманый, холóдный, легковáжный; ~ človek нафýканый чоловíк; ~ á spoločnosť нафýкана *áбо* легковáжна óбщность

škrob//iť -í -ia *nedok.* крохмалити, накрохмáлёвати; ~ bielizeň, záclony крохмалити білізнý, фірґáнґы

škrobovin//a -y *ž odb.* крóхмаль *м*

škrobov//ý крохмалёвый; ~á múčka крóхмаль; ~ cukor крохмалёвый цýкерь

škrofulóz//a -y *ž lek.* туберкулóза, туберкулóзне охворіня, шкрофулóза

škrt -u *m* **1** перечéрькуюча лінія **2** (*vynechanie*) скорочіня, пропущіня, выхабіня; urobiť ~y v rukopise зробити выхабіня в рýкописі; cenzúrny ~ цéнзурне выхабіня **3** *čím* шкыртнутя; ~ zápalkou шкыртнутя *áбо* запáлёваня швáбликом; jediným ~om pera єдным вычеркнутём пéра • urobiť niekomu ~ cez rozpočet *hovor.* перечеркнýти дачії плáны, змáрити дачії плáны

škrt//ať -á -ajú *nedok.* **1** *čo i bezpredm.* перечéрьковати, зачéрьковати, вычерьковати **2** *čo* выпущáти, выхабляти, вышмáрёвати; ~ celé časti románu вышмáрёвати *áбо* выхабляти цілы части ромáна **3** *čím i bezpredm.* шкыртати; ~ zápalkami шкыртати *áбо* запáлёвати швáбликами

škrtiac//i *tech.* шпоривый; ~ ventil, ~a klapka шпоривый вéнтіл, клáпка

škrt//iť -í -ia *nedok.* **1** *koho, čo* дусити; ~ vtáčatá дусити птáшата **2** *koho pren.* дусити; golier ma ~í ґáлір мі дýсить шую **3** *koho* (*o kašli ap.*) дусити; kašeľ ho ~í ёгó дýсить кáшель; dym ma ~í мéне дýсить дым

škrt//núť -ne -nú *dok.* **1** перечерькнýти, вычерькнути, зачерькнути **2** *čo* выпустити, выхабити; ~ slovo, vetu вычерькнути слóво, речіня **3** *čím i bezpredm.* шкыртнути; ~ zápalkou шкыртнути *áбо* запалити швáбликом

škrupin//a -y *ž* шкарýпа; ~ vajca шкарýпа яйця; orechová ~ шкарýпа óріха, оріхóва шкарýпа; vylúpiť jadro zo ~y выбрати ядро із шкарýпы

škrupulant -a *m* перегнáні старостливый *áбо* шкрупулóзный чоловік

škrupulanstv//o -a *s* шкрупулóзность, перегнáна старостливость

škrup//ule -úľ *ž mn. č.*, **škrupu//ľa** -le *hovor.* сýмнів, страх, стáрость; robiť si ~ дарéмні бояти ся дачóго; без страхý пережывáти даштó; bez ~úľ без стáрости, без сýмніву

škrupulózny шкрупулóзный, надміру узкостливый; ~ človek шкрупулóзный чоловік

škub//ať -e -ú *nedok.* **1** *kým, čím* бýхати, трясти, тóргати, скубáти *кóго, што* **2** *koho* (*trhavo boliet*) тóргати, колóти *кóго*; zub ma ~e мéне зуб тóргать

škuľav//ý шкулявый, кóсый, косоóкый; ~ chlapec шкулявый хлóпець; ~é oči кóсы óчі; ~é oko кóсе óко

škúl//iť -i -ia *nedok.* **1** шкýлити; ~i na pravé oko він шкýлить на прáве óко; ~ na obidve oči шкýлить обóма очáми **2** *na čo i bezpredm. hovor. expr.* шкýлити óком *áбо* очáми **3** *na koho i bezpredm. expr.* (*zazerať*) кóсо позерáти, шкýлити

škumát//y -ov *m pomn.*, **škund//ry** -ier *ž pomn. expr.* кýдрі, чуприна, грива, стрáпы

škut//iny -ín *ž mn. č.* страпáты вóлосы *с,* чýпры

škuty škút *ž n. č. hovor.* чýпры

škvar//a -y *ž* шквáра; ~ z uhlia шквáра з ýгля; posypať zamrznuté chodníčky ~ou посыпати замерзнýты хóдникы шквáров

škvarenin//a -y *ž* праженіця

škvar//iť -í -ia *nedok.* **1** (*pražiť*) прáжыти, выпражáти, опражáти; ~ mäso выпражáти мясо **2** ростóплёвати; топити, вытóплёвати, перетóплёвати; ~ slaninu топити *áбо* вытóплёвати солонину

škvar//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** прáжыти ся, опрáжовати ся; mäso sa ~í мясо прáжыть ся **2** (*o slanine ap.*) ростóплёвати ся, вытóплёвати ся, топити ся, перетóплёвати ся

škvark//a -y *ž* **1** шквáрка; bryndzové halušky so ~ami галýшкы з брíндзов і шквáрками **2** *pren.* кусóк; ~ zeme, poľa кусóк зéмлі, пóля

škvarobetón -u *m stav.* шкваробéтон

škvarobetonov//ý шкваробетонóвый, з шкваробéтону; ~é tvárnice шкваробетонóвы (фазонóвы) блóкы
škvarový: ~ betón *stav.* шкваробéтон
škvor -a *m* хохолáк
škvrč//ať -í -ia *nedok.* **1** (*pri škvarení*) шыпíти; masť ~í na rajnici масть шыпить на кайстрóні **2** гурчáти; v bruchu mi ~í в брíху мі гурчíть
škvŕk//ať -a -ajú *nedok.* гурчáти; v bruchu mi ~í в брíху мі гурчíть
škvrn//a -y *ž* пятнó, фляк; mastná ~ масне пятнó; atramentová ~ пятнó од тинты; vyčistiť ~u вычістити пятнó; slnečné ~y *astron.* пятнá на сóлнці
škvrnit//ý фляковитый, пятнистый; ~é listy фляковите листя; ~ jeleň *zool.* пятнистый єлінь; ~ týfus *lek.* высыпный тíфус
šlabikár -a *m* букварь *м*
šlág//er -ra *m hovor.* **1** шлáґер, мóдна співанка; spievať ~re співáти шлáґры; komponovať ~re творити *áбо* писáти мóдны співанкы **2** *expr.* новинкá, окрáса сезóны; tento jeho román bol ~rom sezóny тот ёгó ромáн став окрáсов сезóны
šlágrist//a -u *m* шлаґрíста, композíтор шлáґрів; композíтор, пишýчій мóдны співанкы
šlágrov//ý *hovor. príd. k* **šláger; ~**é piesne шлаґрóвы *áбо* мóдны співанкы
šľahač -a *m* шлягáч *м*
šľahačk//a[1] -y *ž kuch.* шлягáчка; jahody so ~ou ягоды зо шлягáчков
šľahačk//a[2] -y *ž* (*prístroj*) шлягáчка
šľah//ať -á -ajú *nedok.* **1** *koho, čo čím* бити, шлягáти, швíгати; ~ bičom шлягáти карбачóм *áбо* прýтиками **2** (*o daždi ap.*) шлягáти, бити; dážď ~á do obloka додж бє до óблака **3** (*o ohni*) звірити ся, горíти **4** *kuch.* шлягáти; ~ šľahačku шлягáти шлягáчку
šľah//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* шлягáти ся, бити ся (по хырбéті прýтиками)
šľah//núť -ne -nú *dok.* **1** *koho, čím* шлягнути, бýхнути, ударити; ~ prútom шлягнути прýтом **2** *pren.*: ~ okom мíгнути óком; ~ pohľadom na niekoho, niečo шмáрити пóгляд на дакóго, на даштó **3** *čím* мáхнути, удáрити; ~ chvostom мáхнути хвóстом
šľach//a -y *ž* шляха; odstrániť z mäsa ~ одстранити з мяса шляхы; natiahnutie ~y ростягнýтя шляхы
šľachetnos//ť -ti *ž* великодýшность, добродýшность, добросердéчность
šľachetn//ý *v rôzn. význ.* великодýшный, добродýшный, добросердéчный; ~ človek великодýшный чоловíк; ~é srdce великодýшне сéрдце; ~ cieľ добродýшный ціль
šľachovit//ý жыловáтый; ~é mäso жыловáте мясо; ~ človek жыловáтый чоловíк; ~é nohy жыловáты нóгы
šľachov//ý шляхóвый; ~é povrazce шляхóвы ниткы
šľacht//a -y *ž hromad.* арістокрáтія, дворянство; (*v Poľsku*) шляхта; vyššia, stredná ~ высша, серéдня арістокрáтія; rodová ~ родóва арістокрáтія
šľachtic -a *m* арістокрáт; шляхтіч
šľachtick//ý арістократíчный, дворяньскый; шляхéтьскый; ~ titul арістократíчный *áбо* дворяньскый тíтул; získať ~ titul достáти арістократíчный тíтул *áбо* тíтул арістокрáта; ~é sídlo пáнство; ~é výsady привілéґії арістократíчного стáву; ~ého pôvodu арістократíчного походжíня
šľachtictv//o -a *s* **1** *hromad.* арістокрáтія, арістокрáты, арістократíчны званя **2** арістократíчный тíтул, арістократíчне званя, арістокрáтія
šľachtičn//a -ej *ž* арістокрáтка, дворянка
šľacht//iť -í -ia *nedok.* **1** *biol.* злíпшовати порóду, заоберáти ся селéкціёв *áбо* выбером, вылíпшовати; ~ psov вылíпшовати порóду псів; ~ená jabloň селекційна яблінь **2** *pren.* облéгшовати, вылíпшовати; práca ~í človeka робóта удосконáлює чоловíка **3** *čo hovor.* стáрати ся, пестовáти; ~ si tvár пестовáти тварь, стáрати ся о тварь

šľacht//iť sa -í sa -ia sa *nedok. hovor.* прикрáшовати ся; každé ráno sa hodinu ~í кáжде рáно онá цíлу гóдину прикрáшує ся

šľachtiteľ -a *m poľnohosp.* селекціонáрь; ~ kukurice селекціонáрь тендерíці, кукурíці

šľachtiteľsk//ý селéкчный; ~á práca селéкчна робóта; ~á stanica селéкчна станíця

šľachtiteľstv//o -a *s* селéкція, пестовáня

šľak[1] -u *m hovor. expr.* пригóда, порáжка, шляк; ~ ho trafil шляк ёгó трáфив, порáзило ёгó

šľak[2] -u *m hovor.* (*stopa*) стóпа, слід

šľak[3] -a *hovor. expr.* чорт, дябол, фрас; ber ho ~! чорт ёгó берь!; choď do ~a! ідь *áбо* ходь до фрáса *áбо* до чóрта!, ходь до чортóвой мáтери!

šlamastik//a -y *ž hovor. expr.* (неприємна) істóрія; dostať sa do ~y достáти ся до баламýты *áбо* трáпной сітуáції

šľap//a -y *ž hovor.* **1** (*chodidlo, stupaj*) стýпня, стóпа, подóшва; poraniť si ~u поранити собí стýпню **2** (*časť ponožky, topánky*) стýпня; deravé ~y na ponožkách дірáвы стýпні на штримфлях

šľapaj -e *ž* **1** (*odtlačok chodidla*) слід; dážď zmyl všetky ~e додж змыв вшыткы сліды **2** (*chodidlo*) стýпня, стóпа • ísť *al.* kráčať *al.* stúpať v ~ach niekoho іти по дачíїх слідáх, продóвжовав дачіє дíло

šľap//ky -iek *ž mn. č. hovor.* шляпкы, *j. č.* шляпка

šlendrián -a *m hovor. expr.* непорядный чоловíк, лáйдак; шландріян

šlendriánsky *hovor. expr.* непорядный, лайдáцькый; шландріяньскы, хаотíчный

šliam -u *m* (*hlien*) *hovor.* глен *м*, пінá *ж*

šliapadl//o -a *s* педáла *ж*

šliap//ať -e -u *nedok.* **1** толочíти, тóптати, мяти; ~ kvety тóптати квíткы **2** *pren.* тóптати, поперáти, знижовати; ~ práva поперáти прáва; ~ zákony поперáти закóны; ~ česť niekoho оскверняти дакóго; ~ po citoch niekoho тóптати дачíї чýвства **3** мяти, дусити, потóптовати; ~ kapustu толочíти капýсту (*в бóчці*) • ~e si po jazyku *al.* na jazyk *hovor. expr.* а) він не шепелявить; б) він протіворéчіть сам собí; ~ na päty niekomu настýпать на пяты дакóму

šliap//nuť -ne -nu *dok.* шляпнути, настýпити; ~ na nohu настýпити на нóгу; ~ na spojku нашляпнути на педáлу спóйкы

šluk -u *m hovor.* шлук (*єднó потягнýтя дыму при курíні*); daj mi ~a дай мі потягнýти

šluk//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* шлуковáти, потяговати (*при курíні*)

šmah -u *m* взмах; мах; jedným ~om єдным мáхом (рýкы); urobiť jedným ~om *al.* ~om ruky а) зробити нáраз *áбо* єдным мáхом; б) зробити без намáгы

šmahom *prísl. hovor.* мíгом

šmar//iť -í -ia *dok. koho, čo, čím, do čoho, o čo hovor. expr.* шмáрити; ~ o zem шмáрити на зéмлю; ~ o hlavu шмáрити до гóловы

šmar//iť sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.* шмáрити ся; ~ o zem шмáрити ся на зéмлю

šmatl//ať -á/-e -ú/-ajú *nedok. expr.* (*čaptať*) чáптати, ходити чаптáво

šmatlav//ý *expr.* чаптáвый; ~é nohy чаптáвы нóгы; ~ človek чаптáвый чоловíк

šmátr//ať -a -ajú *nedok. po kom, čom i bezpredm. expr.* намáцовати, мáцати, обмáцовати *кóго, што*; обмáцовати *по чім*; ~ po vreckách обмáцовати кішéні; ~al po stene kým našiel vypínač він обмáцовав стінý пóкы не нашóв выпінáч

šmelin//a -y *ž hovor.* шпекулáція, шпекулатíвный óбход, шмелíна; dať sa na ~u дати ся на шпекулáцію; zbohatnúť zo ~y збогáтнути на шпекулáції

šmelinár -a *m hovor.* шпекулáнт, шмелінáрь

šmelinár//iť -i -ia *nedok. hovor.* шпекуловáти, заоберáти ся шпекулáціёв, шмелінарити; ~ s mäsom шмелінарити з мясом

šmelinársk//y *hovor.* шпекулáнтьскый, шмелінáрьскый; ~a aféra шмелінáрьска афéра; ~e ceny шпекулáнтьскы ціны

šmelinárstv//o -a *s hovor.* шпекулáція, шмелінáрьство

šmel//iť -í -ia *nedok. hovor.* шпекуловáти, заоберáти ся шпекулáціёв; ~s potravinami шпекуловáти з потравинами

šmink//a -y *ž div. slang.* ґрім

šmink//ovať -uje -ujú *nedok. div. slang.* ґрімовáти, накладáти ґрім; ~ herca ґрімовáти артíста

šmink//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. div. slang.* ґрімовáти ся

šmirg//el -la *m* шмíрґель *м*

šmirgl//ovať -uje -ujú *nedopk. hovor.* шмірґлёвáти, чістити *áбо* гладити шмíрґлём

šmirglový: ~ papier шмірґлёвый пáпірь

šmuh//a -y *ž* (забáбрана) смýга; krvavá ~ кровáва смýга

šmyk[1] *cit.* **1** (*naznačuje prudké odrezanie niečoho*) шуп, раз; chytil nôž a ~, už bolo po vrkoči він ухóпив нож і шуп – кóсы уж не было **2** (*napodobňuje rýchly pohyb*) шмык; a myška ~ do diery а мышка шмык до діры

šmyk[2] -u *m* шмык, шмыканя; auto dostalo ~ áвто достáло шмык

šmýkačk//a -y *ž hovor.* ледóва дорóжка, хóвзанка

šmýk//ať sa -a sa -akú sa *nedok.* хóвзати ся; deti sa ~ali po ľade дíти хóвзали ся на лéді; topánky sa ~ali po parketách топáнкы хóвзали ся *áбо* шмыкали ся по паркéтах

šmykľav//ý ховзкый, шмыклявый; ~ ľad ховзкый лед; ~á cesta шмыклява дорóга

šmyk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** похóвзнути ся; nohy sa mu ~li a spadol він похóвзнув ся і упáв **2** *hovor. expr.* мíгнути ся, прошмыкнути ся, шмыкнути; nebadane sa ~ol do záhrady не видно было як він шмыкнув до садý

šnaps -u *m ľud.* шнапс

šnupací: ~ tabak нюхаючій дугáн

šnup//ať -e -ú *nedok. čo i bezpredm.* нюхати (дугáн); ~ tabak нюхати дугáн

šnupavý: ~ tabak нюхаючій дугáн

šnup//núť -ne -nú *dok. čo, čoho i bezpredm.* понюхати (*дугану*); ~ si tabaku понюхати дугáну

šnúr//a -y *ž* шнýра, шнýрка; мóтузок; hodvábna ~ гадвáбна шнýра; silonová ~ сілонóва шнýра; ~ na bielizeň шнýра на білізнý *áбо* мóтузок на білізнý; navliecť niečo na ~u а) надíти *áбо* навлечí дашто́ на нитку; б) передíти нитку чéрез дашто́; zápalná ~ *tech.* запáлююча шнýра; pupočná ~ *anat.* пупóчна шнýра; ~ perál нитка перл

šnúrk//a -y *ž* шнýрка, пáнтлик; zaviazať si ~y na topánkach завязáти шнýркы на топáнках

šnúrk//ovať -uje -ujú *nedok.* шнуровáти, зашнурóвовати

šnurovací: ~ie topánky шнуровáчі топáнкы, топáнкы зо шнýрками

šnurovačk//a -y *ž* корзéт; nosiť ~u носити корзéт

šnurovan//ie -ia *s* шнуровáня; ~ topánok шнуровáня топáнок; šaty so ~ím шмáты зо шнуровáнём

šnur//ovať -uje -ujú *nedok.* шнуровáти, зашнуровáти; ~ topánky шнуровáти *áбо* зашнуровáти топáнкы; ~ šnurovačku шнуровáти корзéт

šodó *neskl. s kuch.* горячій напиток із винá з цýкрём і яйцями ≈ яїчный лíкер

šofér -a *m* шóфер *м*

šofér//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* шоферовáти, вéсти áвто

šoférsky шофéрьскый; ~ kurz шофéрьскый курз, шофéрьскы кýрзы

šoférstv//o -a *s* **1** (*činnosť*) робóта шóфера **2** (*povolanie*) шоферовáня, профéсія шóфера

šok -u *m lek.* шок; elektrický ~ електричный шок

šok//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** *koho lek.* вызывáти/вызвати шок **2** *pren.* шоковáти

šomr//ať -e -ú *nedok. expr.* **1** *na koho, čo, proti čomu i bezpredm.* шóмрати, ґýндрати, дýдрати, рептáти *на кóго, што*; stále ~al

na nové poriadky v dome він все рептáв на новы пóрядкы в дóмі **2** (*mrmlat'*) бормотáти, мырмляти; ~ si pod nos бомотáти собі під ніс

šomrav//ý шомрáвый, гундрáвый, дудрáвый, рептáвый; ~ človek шомрáвый *áбо* рептáвый чоловíк, гýндрош, дýдрош; ~á povaha гадáвый харáктер

šop -u *m hovor.* (*účes*) ýзлик вóлося / вóлосів

šop//a -y *ž* **1** (*kôlňa*) шóпа **2** (*prostredie na šope*) під *áбо* пóвала шóпы

šort//ky -iek *ž mn. č.* шóрткы *pomn.*, кýрты ногавíчкы

šos -u *m hovor.* пóла, фáлда

šošovic//a -e *ž* лéнча; ~ s vajcom лéнча з яйцём • predať *al.* zapredať niekoho za misu ~e *bibl., kniž.* продати дакóго за ленчóву пóливку *áбо* за бандуркóву пóливку

šošovicov//ý ленчóвый; ~á polievka ленчóва пóливка; ~ prívarok ленчóвый приварóк (*як приложíня*)

šošovičk//a -y *ž zdrob.* **1** (*malá šošovica*) лéнчка **2** матéрьске пятнó; mala ~u na tvári онá мáла на лиці малéньке матéрьске пятнó

šošovk//a -y *ž* **1** *fyz.* лінза; dvojdutá ~ двоякоогнýта лінза; ~ mikroskopu лінза мікроскóпу **2** *anat.* шошóвка *ж*

šošovkový лінзóвый

šovinist//a -u *m* шовініста

šovinistický шовіністíчный; ~á propaganda шовіністíчна пропаґáнда

šoviniz//mus -mu *m* шовінíзм

špagát -u *m* **1** шпаґáт, мóтуз, лáно; ľanový ~ ленóвый мóтуз; zaviazať ~om завязáти шпагáтом **2** *šport.* шпаґáт • chodiť za niekým ako na ~e ходити за дакым як тінь *áбо* як привязáный

špag//ety -iet *ž mn. č.*, **špaget//a** -y *ž j. č.* шпаґéты, шпаґéта

špacht//ľa -le *ž* шпáхтля *ж*

špajd//ľa -le *ž*, **špaj//ľa** -le *ž hovor.* (деревяна) дóвга пáлічка

špajz//a -y *ž hovor.* шпайз, комóра

špajzový *príd. k* **špajza; ~** oblôčik шпайзóвый óблачік, коморóве óкно

špalier -a *m* шпáлір; stáť v ~i стояти в шпáлірі

špalt//a -y *ž typ.* грáнка

Španiel -a *m* Іспáнець

španielčin//a -y *ž* іспáньскый язык

Španielk//a -y *ž* Іспáнка

španielk//a -y *ž hovor.* іспáнка (*chrípka*)

španielsk//y іспáньскый; ~é pomaranče іспáньскы помарáнчі; ~e pobrežie іспáньскый схыл; ~a chrípka *lek.* іспáнка, іспáньска хрíпка • ~a stena іспáньска стінá, ~e vtáčky *kuch.* іспáньскы птáшата; to mi je ~a dedina *hovor.* тотó для мéне кітáйска ґрáмота

špár//a -y *ž* шкáра, промíжка, дірá, торглина; ~y na oblokoch шкáры в рáмах (óблаків)

špáradl//o -a *s* (*na vyšparovanie zubov*) зубочíстка

špár//ať (sa) -a (sa) -ajú (sa) *nedok.* шпáрати, дóбати, вертíти; ~ si v zuboch шпáрати в зубáх; ~ prstom v nose вертíти *áбо* дóбати (пáлцём) в нóсі

šparg//ľa -le *ž* шпáрґля

špargľov//ý шпарґлёвый; ~á polievka шпарґлёва пóливка, пóливка з шпáрґлёв

šparchať *p.* **špárať (sa)**

špas -u *m hovor.* жарт, швáнда; robiť si z niekoho ~ робити собі з дакóго жáрты; urobil to zo ~u він зробив тотó зо жáрту • s ním nie je žiaden ~ з ним нєт ниякого жáрту, він не розýмить жáртам; s tým nie je ~ тотó не жарт, тотá річ не жартóвна; to je drahý ~ тотó дорогый жарт; pre mňa je to len ~ про мéне є то лем швáнда; okrem ~u óкрем жáрту

špás//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* жартовáти, швандовáти, забавляти; rád s ňou ~oval він любив жартовáти з нёв

špásovný *hovor.* жартовный, швандóвный; ~ ťlovek жартóвный чоловíк, жартóвник

špat//a -y *ž expr.* паскýда, облýда, шкаредяк, брыдóта

špat//iť -í -ia *nedok.* паскудити, шкаредити, брыдити, робити брыдкым; ten účes ju veľmi ~í тот ýчес рóбить брыдкóв *áбо* шкарéдов

špatn//ý шкарéдый, брыдкый, паскýдный, нешýв(м)ный, недóбрый, злый; ~á žena нешýв(м)на *áбо* шкарéда жéнá

špecialist//a -u *m* шпеціалíста *м*

špecialit//a -y *ž* **1** (*vybrané jedlo al. nápoj*) даштó выбране, шпеціáлность; выбране їдлó, шпеціáлный напиток **2** (*charakteristická vlastnosť*) особливость, характéрна *áбо* особлива риса; to je jeho ~ тотó ёгó особливость

špecializác//ia -ie *ž* шпеціалізáція; ~ výroby шпеціалізáція выробы

špecializ//ovať -uje -ujú *nedok.* шпеціалізовáти *nedok. dok.*; ~ výrobu шпеціалізовáти выробу

špecializ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. na čo* шпеціалізовáти ся *nedok. dok.* на што; ~ sa na štúdium atómovej fyziky шпеціалізовáти ся на штудовáня атомóвой фізікы

špeciálk//a -y *ž voj.* шпеціáлна мáпа, шпеціáлка

špeciálnos//ť -ti *ž* шпеціáлность *ж*

špeciáln//y **1** шпеціáлный, особливый; ~a obuv шпеціáлна óбув; ~e cviky шпеціáлны упражнíня; **2** шпеціáлный; ~a шпеціáлна хéмія; ~a mapa *voj.* шпеціáлна мáпа

špecifick//ý шпеціфíчный, характéрный; ~á vôňa шпеціфíчный зáпах; ~é teplo *fyz.* шпеціфíчна теплотá; ~á hmota *fyz.* шпеціфíчна мáса; ~á váha *fyz.* шпеціфíчна вáга

špecifik//a -y *ž* шпецíфіка

špecifikác//ia -ie *ž* шпеціфікáція; ~ tovaru шпеціфікáція товáру

špecifik//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* шпеціфіковáти, класіфіковáти

špecifi//kum -ka *s* шпецíфіка, шпеціфíчность, особистость *ж*; národné ~ націонáлна шпецíфіка

špeditér -a *m hovor.* **1** (*nakladač, nosič*) накладáч, носитель **2** (*majiteľ zasielateľskej firmy*) експедíтор

špeditérsky *príd. k* **špeditér;** ~á robota експедíторьска робóта, робóта експедíтора

špeditérstv//o -a *s* експедíція, трáнспортна канцелáрня

špeh -a *m* шпег, шпіóн

špeh//ovať -uje -ujú *nedok. koho, čo, za kým, čím i bezpredm.* шпеговáти, шпіонити, слідити *за кым, чім*; слідити *за кым,* шпеговáти *кóго, што*; ~ niekoho шпеговáти дакóго

špehúň -a *m expr.* шпег, шпіóн, вызвідáч

špekulác//ia -ie *ž v rôzn. význ.* шпекулáція; metafyzické ~ie метафізíчны шпекулáції; to sú len zbytočné ~ie то суть лем пусты посýджованя; burzové ~ie бурзóвы шпекулáції; valutové ~ie валутóвы шпекулáції

špekulačn//ý шпекулáнтьскый, шпекулатíвный; ~é ceny шпекулатíвны ціны

špekulant -a *m* **1** шпекулáнт *aj pren.* **2** *expr.* мудéрець

špekulantsk//ý шпукулáнтьскый, шпекулатíвный; выпочітáвый; ~é živly шпекулатíвны елемéнты

špekulantstv//o -a *s* выпочітáвость, шрекулáція

špekulatívn//y **1** шпекулатíвный, выпочітáвый; ~a filozofia; myslenie ~ého tipu мышлíня шпекулатíвного тíпу **2** шпекулáнтьскый, шпекулатíвный; ~e zisky шпекулатíвы прибыткы

špekul//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** шпекуловáти, заоберáти ся шпекулáціёв; ~ s pozemkami шпекуловáти зо землями; ~ na burze шпекуловáти на бýрзі **2** *o čom, nad čím i bezpredm.* філозофовáти, посýджовати, роздýмовати, мудровáти *о чім*; rád ~uje він любить посýджовати *áбо* мудровáти

špenát -u *m* шпéнат; letný ~ лíтній шпéнат

špenátov//ý шпенатóвый; ~ prívarok шпенатóвый привáрок; ~á polievka шпенатóва пóливка

špendlík -a *m* шпéндлик; ґомбóшка; zatvárací ~ анґлицькый шпéндлик; pichnúť ~om уколóти шпéндликом • vyskočil akoby ho ~om pichol *expr.* він выскочів як кідь бы ёгó шпéндликом кóльнув; prepadol sa *al.* stratil sa ako ~ v kope sena пропáв *áбо* стратив ся як іглá в кóпі сíна; je ticho, že ~ počuť spadnúť є тихо так, же чýти, як мýха перелетить

špendlikár -a *m* шпендликáрь

špendlíkov//ý шпендликóвый; ako ~á hlavička як шпендликóва гóловка

špendl//iť -í -ia *nedok.* пришпендликовáти *áбо* шпендликовáти *áбо* зашпендликовáти (шпéндликами); пришпíлёвати; ~ sukňu зашпендликовáти сýкню шпéндликами

šperhák -a *m hovor.* шпергáк

šperk -u *m* дорогоцíнность *ж*, украшíня *с*, шперк; zlaté ~y золотé украшíня, золоты шпéркы

šperkov//ý: ~é výrobky дорогоцíнности, шперкóвы выробкы

špetk//a -y *ž* щíпка *ж*; ~ soli щíпка сóли

špic -a *m*, **špic//a** -e *ž hovor.* грот, кóнець, шпіц; ~ veže грот бáшні; ~ lode ніс шыфы

špicat//ý *hovor.* шпіцáтый, острый; ~á veža шпіцáта бáшня; ~é topánky шпіцáты топáнкы; ~nos шпіцáтый *áбо* острый ніс; ~ výstrih острый выстріг; ~ golier ґáлір з острыми уголкáми

špic//eľ -ľa *m hovor. pejor.* вызвідáч, донашáч, удавáч, шпíцель

špičk//a -y *ž* **1** *hovor.* грот, шпіц, кінчік; вíстря; ~ ihly грот іглы; ~ noža кінчік нóжа; ~ veže грот *áбо* шпіц бáшні; ~ nosa кінчік нóса **2** на пáлцях; kráčať na *al.* po ~ách крачáти *áбо* іти на пáлцях **3** сіварнíчка; cigareta v dlhej ~e ціґарéтля в дóвгій сіварнíчці **4** *hovor.* (*jedlá huba*) піднпенька **5** *kuch.* (*drzh hovädzieho mäsa*) зáднє стéгно **6** *obyč. v mn. č.* ~ *hovor.* вéрьхы, вéрьхность (óбщности); vládnúca ~ володíючі вéрьхы **7** *hovor.* нáйвысшы гóдины; ranná a večerná ~ рáнній і вечíрній нáйвысшый час • má ~u він (онá) дóбрі наладжéны, він (онá) піднапиты

špičkov//ý **1** ведýчій; mať ~é postavenie мáти ведýче місце; ~í pretekári ведýчі перебíгуючі **2** максімáлный, рекóрдный; нáйвысшый; výkon a) (*v športe ap.*) рекóрдне досягнýтя; б) (*v práci*) максімáлна выроба • ~é topánky топáнкы з шпіцáтыми носáми; ~ tanec тáнець на пáлцях; ~é hodiny нáйвысшый час

špieť špie špejú *nedok. bezpredm. i koho* (бóлістно) палити, (бóлістно) свербíти; rana špie рáна свербить; koža dlho špela od žihľavy кóжа дóвго палила од коприві

špik -u *m hovor.* кóстна мязґа

špik//ovať -uje -ujú *nedok. kuch.* шпіковáти, перешпіковáти

špin//a -y *ž* **1** бруд *м*, нечістóта, смíтя *с*; v byte bola ~ в квáртели было брýдно, в квáртели быв бруд **2** *pren.* бруд *м*, нечістóта; nováľať *al.* nakydať ~u na niekoho наметáти на дакóго бруд, обляти дакóго брýдом *áбо* нечістóтов **3** *expr.* мерзáвець, даребáк; ty si jedna obyčajná ~ ты єдéн обычáйный даребáк

špinav//ec -ca *m* **1** *hovor. expr.* брýдёш, непорядник, недбайливець **2** *pren.* мерзáвець, нанічгóдник, даребáк; мізерáк

špinavobelasý брýдно-синій

špinavozelený брýдно-зелéный

špinavožltý брýдно-жóвтый

špinav//ý **1** брудный, нечістый, забáбраный; ~é ruky брудны рýкы; ~á košeľa забáбрана сорóчка; ~á voda нечíста вóда **2** *pren.* брудный; нечістый, нечéстный, неморáлный; ~zárobok нечéстный зáробок; ~á konkurencia нечéстна конкурéнція • lietať ako ~á bielizeň *hovor.* скóро бíгати з єднóго місця на дрýге, крутити ся *áбо* вертíти ся як вóвірка в кóлесі; preberať sa v niečej ~ej bielizni рыти ся в дачíїй брудній білізні,

розоберáти проблéмы сукрóмного дачíёго жывóта

špin//iť -í -ia *nedok.* **1** *čo* бáбрати, бруднити, забрудняти; ~ riad бáбрати гóрнці; ~ si ruky бáбрати рýкы **2** *koho, čo, na koho, čo pren.* бáбрати, бруднити, огваряти, брызґати на дакóго, чорнити, очóрнёвати *кóго, што*; ~ meno niekoho очóрнёвати мéно дакóго, бруднити дачíю репутáцію **3** *hovor.* брыдити; бáбрати; malá mačka veľa ~í мáча вéлё брыдить • ~ si s niekým, niečím ruky *expr.* бруднити собі з дакым, дачíм рýкы; ~si do vlastného hniezda *pejor.* брыдити собí до влáстного гніздá

špin//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** бáбрати ся, бруднити ся, забрýднёвати ся; svetlé veci sa rýchlo ~ia світле скóро брýднить ся **2** *s kým, čím* бáбрати ся *о кóго, о што*; nebudem sa s ním ~ я не бýбу о нëго рýкы обтерáти, я не бýду з ним бáбрати ся

špin//tať -tá/-ce -tajú/-cú *nedok. hovor. pejor.* **1** бáбрати, бруднити **2** *na koho, čo* бáбрати, бруднити, ганити, огваряти, тупити, бесчестити, робити гáньбу *дакóму, дачóму*

špión -a *m hovor.* шпіóн

špionáž -e *ž* шпіонáж, шпіóнство

špionážn//y шпіóньскый; ~a služba шпіóньска слýжба; ~a centrála шпіóньскый цéнтер; ~ film філм о шпіóнах, шпіóньскый філм

špiónk//a -y *ž hovor.* шпіóнка

špion//ovať -uje -ujú *nedok. koho i bezpredm. hovor.* шпіонити *за кым*, заоберáти ся шпіонáжов

špiónsk//y *hovor.* шпіóньскый; ~a činnosť шпіóньска діялність

špirál//a -y *ž* шпірáла *ж*; hyperbolická ~ гіперболíчна шпірáла; elektrická ~ електронагрівáюча шпірáла

špirálovit//ý шпіраловитый; ~é schody шпіраловиты ґарáдичі

špirálov//ý *príd. k* **špirála; ~** pohyb шпіралóве погынáня; ~á struna шпіралóва пружына

špiritist//a -u *m* шпірітíста

špiritistick//ý шпірітістíчный; ~á seansa шпірітістíчный сеáнс; ~á literatúra шпірітістíчна літератýра, літератýра о шпірітíзмі

špiritiz//mus -mu *m* шпірітíзм

špiritiz//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. pejor.* шпірітізовáти, мудровáти, філозофовáти

špiritus -u *m hovor.* шпірíтус

špiritusov//ý *hovor.* шпірітусóвый; ~á lampa шпірітусóва лáмпа, шпірітýска

špitál -a *m hovor. zastar.* шпытáль

špľach//núť i **šplech//núť** -ne -nú *dok. expr.* шпляхнути, стрíкнути, выстрікнути

špľachot i **šplechot** -u *m expr.* шпляхнутя, плéсканя

špľacho//tať i **šplecho//tať** -ce -cú *nedok. expr.* плéскати (ся), плюскати (ся), плюскотíти, члюпкати; vlny ~tali o bok člna вóлны плéскали ся о бік лóдькы

špľacho//tať sa -ce sa -cú sa *nedok. expr.* плéскати ся, плюскати ся

špľachtanic//a -e *ž hovor. expr.* члюпканíця, члюпканина

šplhadl//o -a *s tel.* жердь, мóтуз на лазíня

šplh//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* лáзити, лíзти, дрáпати ся, тягáти ся; ~ sa po povraze лáзити *áбо* лíзти по мóтузі, тягáти ся по мóтузі; ~ sa na strom лíзти *áбо* дрáпати ся на стром; ~ sa po stromoch лáзити по стрóмах • ~ sa po chrbtoch druhých лáзити по хырбéті дрýгых

šplhav//ý лáзячій, плáзячій; ~é jašterice плáзячі ящуркы; ~é vtáctvo лáзячі птáхы

šplhúň -a *m hovor. pejor.* карьєрíста, выдýмовач, префікáнець

špliech//ať -a -ajú *nedok. expr.* **1** плéскати (ся); брыскати; voda ~a вóда брыскать; fontána ~a фонтáна брыскать **2** выплéсковати; vlny ~ali na breh волны выплéсковали на бéрег

špong//ia -ie *ž* шпонґія *ж*

šponov//ky -iek *ž pomn.* шпортóвы ногавíці, шпонóвкы; dámske, pánske ~ жéньскы, мýжскы шпортóвы ногавíці

šporák -a *m hovor.* пéчка; plynový ~ плінóва пéчка

špor/iť -í -ia, **špor//ovať** -uje .ujú *nedok. hovor.* шпорити, шпоровáти, економити

šporovlivý *hovor.* шпоровливый, економный

šport -u *m* шпорт; letné, zimné ~y лíтні, зимны шпóрты; kráľovná ~u кралёвна шпóрту; biely ~ а) ліжóвый шпорт; б) тéніс; (zaslúžilý) majster ~u (заслужéный) мáйстер шпóрту; pestovať ~ заоберáти ся шпóртом; robiť niečo zo ~u *pren.* робити даштó зо шпóрту *áбо* зарáды шпóрту *áбо* про шпорт

športk//a -y *ž* **1** шпóртка *ж* (*від лотéрії*); výhrať v ~e выграти в шпóртці **2** (*blanketa*) лíсток шпóрткы; vyplniť ~u выповнити лíсток шпóрткы

športkár -a *m hovor.* шпорткáрь, грáючій на шпóртку

športk//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* шпортковáти, грáти шпóртку

šport//ovať -uje -ujú *nedok.* шпортовáти, заоберáти ся шпóртом

športov//ec -ca *m* шпортóвець; aktívny ~ актíвный шпортóвець

športovisk//o -a *s* шпортóва площáдка

športovky//ňa -ne *ž* шпортовкíня

športovo *prísl.*: je ~ oblečená онá шпортóво облечéна; ~ vyspelé obecenstvo шпортóво зрíла пýбліка

športov//ý шпортóвый; ~á gymnastika шпортóва ґімнáстіка; ~é hry шпортóвы гры; ~ klub шпортóвый клуб; ~é disciplíny шпортóвы дісціплíны; ~é správy шпортóвы вíсті, нóвости шпóрту; ~é potreby а) шпортóвы товáры; б) шпортóвый інвентáрь; ~ lekár шпортóвый лíкарь; ~é jazdectvo шпортóва ïздá; ~é lietadlo шпортóвый ероплáн; ~é auto шпортóве áвто; ~ kočík (дíтьскый) шпортóвый кóчік; ~á sukňa шпортóва сýкня; ~ kabát шпортóвый кáбат; ~é topánky шпортóвы топáнкы; dievča ~ého typu дíвча шпортóвого тíпу

šprintér -a *m šport.* шпрíнтер, бíжець на корóткы діштáнції

šprintérsk//y *šport.* шпрíнтерьскый; ~é disciplíny шпрíнтерьскы дісціплíны

šprint//ovať -uje -ujú *nedok. šport.* шпрінтовáти, біжáти на корóтку діштáнцію

šprot//a -y *ž* шпрóта; konzervovať ~y консервовáти шпрóты

šprt//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. škol. slang.* рыти ся, шпóртати ся, усéрдні (до подрíбна) учíти ся; біфлёвáти ся

špúl//iť -i -ia *nedok.* надувáти, высувáти; ~ pery надувáти ґáмбы

špunt -a *m hovor. expr.* дíтятко, дíтиня, шпунт; буцлятко; малятко; дюґов, зáтка

špurt -u *m šport.* шпурт; тóргнутя; rýchlostný ~ скóростный шпурт; prémiový ~ преміóвый шпурт

špurt//ovať -uje -ujú *nedok. šport.* шпуртовáти; прибавляти скóрость; робити тóргнутя; cyklista ~uje біціґлíста шпуртýє

šraf//a -y *ž odb.* штріх, лíнія

šraf//ovať -uje -ujú *odb. nedok.* штріховáти, заштріхóвовати; робити штрíхы, лíнії

šramot -u *m* шýхот, бýхот, рáхот; tichý ~ тихый *áбо* легкый шýхот

šramo//tať -ce -cú, **šramot//iť** -í -ia *nedok.* шухотáти, шухотíти, бýхати, рахотáти, рахотíти

šrapnel -a *m voj.* шрáпнел *м*

šrapnelový *voj.* шрапнелóвый; ~ črep шрапнелóва черепина, шрапнелóвый чéреп

šraub//a -y *ž hovor.* шрýба

šraubovák -a *m hovor.* шрубовáк

šraub//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* шрубовáти, закрýчовати

šrot -u *m* **1** грубый пóмол, шрот; kukuričný ~ тендерічáный шрот *áбо* грубый пóмол **2** одлóмок, óдпад; oceľový ~ оцілёвый одлóмок; kovový ~ желíзный одлóмок; zber ~u зберáня шрóту ● dať do ~u а) (*kovové predmety*) здати желíзо; б) (*knihy,*

papier) здати одпадóвый пáперь; в) (*handry ap.*) здати рянды

šrotovac//í: ~ie stroje шротýючі машыны, машыны для грубóго пóмолу

šrot//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** шротовáти, грýбо молóти; ~ obilie грýбо помолóти зéрно, шротовáти зéрно, молóти зéрно грубым пóмолом **2:** ~ staré železo шротовáти стáре желíзо; ~ starý papier шротовáти стáре парíря

šrotovisk//o -a *s* **1** дробýючій цех **2** мíсце, де склáдує ся óдпад

šrotov//ňa -ne *ž* дробýючій цех, шротóвня

šrotovnic//a -e *ž*, **šrotovník** -a *m* шротóвник, пóмол кóрму; nasypať jačmeň do ~e насыпати ярець до шротóвника *áбо* до машыны на дроблíня матеріáлу

šrotový: ~ mlyn шротóвый млин, млин на грубый пóмол зéрна

štáb -u *m* **1** *voj.* штаб; hlavný ~ глáвный штаб; generálny ~ ґенерáлный штаб, veliteľ ~u начáлник штáбу; dôstojník ~u офіцéр штáбу, штáбный офіцéр; pracovať na ~e робити на штáбі **2** штаб, апарáт, начáльство; filmový ~ філмóвый штаб; mať ~ spolupracovníkov мáти штаб сполупрацовників

štabarc -u *m hovor. expr.* гырмот, бýхот, глук, гýкот, рáхот, трíскот

štábny штáбный; ~ lekár штáбный лíкарь; ~ kapitán *zastar.* штáбный капітáн; ~ dôstojník штáбный офіцéр

štadiálny штадіáлный, штадíйный; ~ vývoj штадіáлный рóзвиток

štadión -a *m* штадіóн; futbalový ~ фотбалóвый штадіóн; zimný ~ зимный штадіóн

štádiov//ý штадíйный, штадіáлный; teória ~ého vývoja теóрія штадíйного рóзвитку

štád//ium -ia *s* штáдія *ж*; prípravné ~ припрáвлююча штáдія; pokročilé ~ choroby проґресíвна штáдія хворóбы

štafáž -e *ž* **1** фон; оформлíня, окружíня; robiť ~ *pren.* служыти фóном **2** *div. film.* штатíсты

štafet//a -y *ž* **1** штафéта; ~ priateľstva штафéта приятельства **2** *šport.* штафéта, штафетóвый біг; polohová ~ комбіновáна штафéта **3** *šport.* (*kolík*) штафéта, штафетóва пáлічка; odovzdať ~u передати штафéту *áбо* штафетóву пáлічку; prevziať od niekoho ~u перевзяти од дакóго штафéту *áбо* штафетóву пáлічку

štafetov//ý штафетóвый; ~ beh штафетóвый біг; ~ kolík штафетóва пáлічка; ~é preteky штафетóвы перебігáня, штафéта

štajerák -a *m hovor.* кінь штаєрьской порóды, штаєрáк

štamperlík, štamprlík -a *m hovor.* штáмперлик

štandard -u *m* штандáрт *м*, ýровень *ж*; vysoký životný ~ высóка ýровень жывóта, высóкый жывóтный штандáрт • zlatý ~ *ekon.* золотый штандáрт

štandard//a -y *ž* **1** штандáрда; зáстава, зáставка; ~ prezidenta republiky штандáрда президéнта репýблікы **2** (*transparent*) транспарéнт

štandardiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* штандартізовáти; ~ balenie tovaru штандартізовáти пакoвáня товáрів

štandardn//ý **1** штандáртный, тіпізовáный; ~é domy штандáртны *áбо* тіпізовáны дóмы **2** нормалізовáный, тіпізовáный; ~ výkon тіпізовáна *áбо* нормалізовáна выроба

štart -u *m v rôzn. význ.* штарт; vybehnúť zo ~u штартовáти, выбíгнути на штарт; nastúpiť na ~ настýпити на штарт; trénovať ~ треновáти штарт; opakovaný ~ повторéный штарт; mať dobrý, zlý ~ мáти дóбрый, злый *áбо* недóбрый штарт *aj pren.*

štartér[1] -a *m* (*osoba*) штáртер

štartér[2] -a *m tech.* штáртер; automatický ~ автоматíчный штáртер; zapnúť ~ запнýти штáртер

štartovac//í штартóвый; ~ia dráha штартýюча дорóжка; ~ blok *šport.*

штартóвый блок; ~ povel штартóвый сіґнал

štart//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** *šport.* штартовáти, брáти/взяти штарт; ~ zo štartovacích blokov штартовáти зо штартýючіх блóків **2** *obyč. nedok.* (*dať sa do pohybu*) штартовáти; auto ~uje áвто штартýє; lietadlo ~uje ероплáн штартýє *áбо* взлітать **3** (*pretekať*) брáти/принимáти ýчасть в перемагáні; ~ na majstrovstvách sveta брáти ýчасть в майстрóвствах світа

štartovn//ý штартóвый; ~á čiara штартóва лінія; ~é číslo штартóве чісло, штартóвый нóмер

štartov//ý штартóвый; ~ blok *šport.* штартóвый блок; ~á čiara штартóва лінія

Šťasten//a -y *ž*, Фортýна; **šťasten//a** -y *ž kniž.* сліпе щáстя, щáсна пригóда; miláčik ~y любимчік дóлі

šťast//ie -ia *s* щáстя, серéнча; rodinné ~ родинне щáстя; materské ~ щáстя мáтери; hľadať ~ гледати щáстя; žiariť ~ím сіяти щáстём; byť na vrchole ~ia быти на верьхý блажéности; ~ v hre щáстя в грі; triafa sa jej ~ трáфлять ся єй щáстя; má ~ ёмý вéзе, мать щáстя; nemá ~ ёмý не вéзе, він не мать щáстя; žičí *al.* praje mu ~ ёмý вéзе, ёмý жычіть щáстя, ёмý усміює ся щáстя • ~, na ~ к щáстю, на щáстя; na moje (tvoje *ap.*) ~ на мóє (на твóє *і т. п.*) щáстя; slepé ~ сліпе щáстя, сліпа пригóда; skúsiť ~ скýсити щáстя; ~ v nešťastí щáстя в нещáсті (*о нещáсті, котрé моглó скінчіти ся, но не скінчіло ся траґічні*); mnoho *al.* veľa ~ia! мнóго *áбо* вéлё щáстя!, будь(бýдьте) щастливы!; s kým mám to ~? *kniž.* з кым мам тотý честь?; každý je kováčom svojho ~ia [*prísl.*] кáждый сам ковáль своёго щáстя

šťastliv//ec -ca *m* щастливець; щастливчік

šťastliv//o *prísl.* **1** щастливо; ~ sa usmievať щастливо усміваáти ся **2** щастливо, без стáрости, без проблéмів; ~ pricestovať щастливо вернýти ся; ~ skončil školu він успішні скінчів шкóлу

šťastliv//ý **1** застливый; ~ človek щастливый чоловік **2** щастливый, успішный; ~ výherca успішный выгерця (*в лотéрії і т. п.*); ~ plač щастливы слызы, слызы щáстя **3** щастливый, успішный; ~ deň щастливый *áбо* успішный день; ~ú cestu! щастливу дорóгу!, щастливо!; želám vám ~é sviatky жéлам вам щастливы святкы; ~ Nový rok! щастливый Новый рік!; з Новым рóком, з новым щáстём

šťastne *prísl.* **1** щастливо; ~ sa smiať щастливо сміяти ся **2** щастливо, благодáтні; ~ sa dostali z horiaceho domu они благодáтні выбрали ся із горящого дóму

šťastn//ý **1** щастливый; ~á matka щастлива мáти; ~ výzor щастливый пóгляд; ~ smiech щастливый сміх; ~é detstvo щастливе дітинство **2** щастливый; успішный; ~ v láske він щастливый *áбо* успішный в любви **3** щастливый, успішный, дóбрый; ~á myšlienka щастлива *áбо* успішна дýмка **4** щастливый, успішный, благодáтный; ~á náhoda щастлива *áбо* успішна пригóда; ~ deň щастливый *áбо* успішный день; ~é chvíle минýты щáстя, щастливы минýты • ~ú cestu! щастливу дорóгу!; narodil sa na ~ej planéte він нарóдив ся під щастливов звіздóв, він народив ся на щастливій планéті; má ~ú ruku він (онá) мать щастливу рýку

štát -u *m* **1** держáва; ľudovodemokratický ~ нарóдно-демократічна держáва; kapitalistický ~ капіталістічна держáва **2** країна; precestoval mnohé ~y він обыйшóв мнóгы країны *áбо* мнóго країн

štatár//ium -ia *s zastar.* воєньске стáнне прáво; vyhlásiť ~ выголосити воєньске стáнне прáво; zrušiť ~ зрýшыти воєньске стáнне прáво

štatist//a -u *m div.* штатіста *aj pren.*

štatistick//ý штатістічный; ~é údaje штатістічны дáны; ~á evidencia штатістічна евідéнція; ~é pozorovania штатістічны дозерáня

štatistik -a *m* штатістік
štatistik//a -y *ž v rôzn. význ.* штатістіка; urobiť *al.* zostaviť ~u зробити штатістіку; ~ pôrodnosti штатістіка родючости; matematická ~ математічна штатістіка
štátnic//a -e *ž hovor.* держáвный екзáмен; robiť ~u здавáти держáвный екзáмен
štátnick//ý діпломатічный; держáвный ~ rozum розýм держáвного діятеля; dať sa na ~ú dráhu стáти держáвным діятелём
štátnik -a *m* держáвный діятель
štátn//y 1 *v rôzn. význ.* держáвный; ~ znak держáвный герб; ~a hymna держáвна гімна; ~e územie терітóрія держáвы; ~e hranice держáвны граніці; ~e zriadenie держáвный строй; ~ rozpočet держáвный бюджéт *áбo* розрахýнок; ~ plán держáвный план; ~a zmluva держáвный договóр; ~ aparát держáвный апарáт; ~a podpora держáвне підпоровáня; ~e tajomstvo держáвна тáйность; ~ majetok держáвный маєток; ~ obchod держáвна торгівля, держáвне обходовáня; ~ podnik держáвна фірма; ~a banka держáвна бáнка; ~ poklad держáвна дорогоцінность; ~e občianstvo, ~a príslušnosť держáвне жытельство; ~a príslušnosť жытельство; ~ príslušník жытель; ~a pôžička держáвна пожычка; ~e príjmy держáвны дохóды; ~ zástupca держáвный прокурáтор; ~ súd держáвный суд; ~a arbitráž держáвна арбітрáж; ~ činiteľ дуржáвный діятель **2** (*v pomenovaniach rôznych inštitúcií ap.*): Štátna plánovacia komisia Держáвна планýюча комісія; ~ tajomník держáвный секретáрь; Štátna poisťovňa Держáвна поістёвня; ~ zamestnanec держáвный служытель; ~a skúška *škol.* держáвный екзáмен
štátoprávn//y держáвно-правовый
štátotvorný конштруктівный; (*tvoriaci štát*) держáвный, державнотвóрный
štátoved//a -y *ž* наýка о держáві
štátovk//a -y *ž fin.* держáвный кредітный лісток
štatút -u *m odb.* штатýт; organizačný ~ орґанізáчный штатýт *áбo* пóрядок
šťav//a -y *ž v rôzn. význ.* щáва; žalúdočná ~ жолудкóва щáва; jablková ~ ябкóва щáва; paradajková ~ парадічкóва щáва; vyrábať ovocné ~y вырабляти овоцинóвы щáвы; dusiť sa vo vlastnej ~e a) *kuch.* дусити ся во влáстній щáві; б) *pren.* варити ся в свóїй щáві
šťaveľ -a *m* щáвель *м*
šťaveľov//ý щавелёвый; ~á omáčka щавелёва óмачка, óмачка із щáвеля
šťavnat//ý *v rôzn. význ.* щавнáтый; ~á hruška щавнáта грýшка; ~é mäso щавнáте мясо; ~é krmivo щавнáте кормиво, щавнáта пáша; ~á zeleň щавнáта зéлень, щавнáтый зелéный квіт; ~á nadávka *pren.* щавнáта надáвка, щавнáте слóво
štebot -u *m* щеботáня, щéбот; ~ lastovičky щеботáня лáстівкы; veselý ~ detí *pren.* весéле щеботáня дітéй
štebo//tať -ce/-tá -cú/-tajú *nedok.* щеботáти; чвіріkати; lastovička ~ce лáстівка щебóче *áбo* чвіріkать; dievčatá stále ~tali *pren.* дівчáта цілый час щеботáли
štebotav//ý щеботáвый; ~é vtáča щеботáве птáша; ~é dievča *pren.* щеботáве дівча
štedrovečern//ý *príd. k* **Štedrý večer;** ~á večera Щéдра вечéря, Вілія
štedr//ý *v rôzn. význ.* щéдрый; ~ človek щéдрый чоловік; ~ zem щéдра зéмля; ~é dary щéдры дарýнкы • Štedrý deň, Štedrý večer Щéдрый день, Щéдрый вéчор; ~á večera щéдра вечéря, вілія; ~á noc щéдра ніч, ніч пéред Рождествóм
štek//ať -á -ajú *nedok.* **1** (*o psoch, vlkoch*) гáвкати, брехáти, завивáти; pes ~á пес гáвкать *áбo* брéше **2** *pren. pejor.* (*o ľuďoch*) гáвкати, брехáти; надавáти; stále na mňa len ~á він все на мéне брéше *áбo* надáвать **3** *pren. expr.* (*o strelných zbraniach*) тріщáти, рапчáти; guľomet ~á куломéт тріщіть *áбo* рапчіть
štekl//iť -í -ia *nedok. v rôzn. význ.* кыткати, щікотáти; ~ niekoho pod pazuchami кыткати

дакóго під пазýхами; vôňa pečeného mäsa ~ila nos зáпах печéного мяса щікотáв ніс

šteklivý кыткáвый, щікотáвый; ~ človek кыткáвый чоловíк; чоловíк, котрый боїть ся щікотáня *áбо* кытканя

štek//núť -ne -nú *dok.* загáвкати, гáвкнути, брéхнути; pes ~ol пес загáвкав

štekot -u *m* **1** гáвканя, брехáня; ~ psov гáвканя псів **2** тріщáня, рапчáня; ~ automatov рапчáня автомáтів

šteňa -ťa *s* **1** псик, пся, молодый псик **2** *pren. pejor.* псик, молокосóс

štep[1] -u/-a *m záhr.* скіп, выгонок; jednoročný ~ єднорóчный выгонок; presádzať ~ пересáджовати скíпы

štep[2] [št-] -u *m krajč.* стег; zošívať plátno ~om зошывáти полóтно стéгом, стеговáти полóтно

štepár -a *m záhr.* скіпáрь, шпеціалíста по скіпíню стрóмів

štepársky *záhr.* скіпáрьскый; ~ vosk скіпáрьскый віск; ~ nôž скіпáрьскый нож

štepárstv//o -a *s záhr.* скіпарина, скіпáрьство

štep//iť -í -ia *nedok.* **1** *záhr.* скіпити, заоберáти ся скіпíнём стрóмів; ~ ovocné stromy скіпити овоцинóвы стрóмы; ~ ruže скіпити рýжы **2** *koho, čo proti čomu* скіпити *прóтів чóго;* ~ niekoho proti kiahňam скіпити дакóго прóтів óсыпок

štepnic//a -e *ž* овоцинóва шкóлка

štepn//ý скіпéный; ~á záhrada овоцинóвый сад (*де вшыткы стрóмы скіпéны*)

štep//ovať -uje -ujú *nedok. krajč.* стеговáти, простéговати, застéговати; ~ golier стéговати ґáлір, дорóблёвати *áбо* докíнчовати ґáлір стеговáнём

štet//ec -ca *m* (*na maľovanie*) пéнзель, пéнзлик; maliarský ~ малярьскый пéнзлик; tenký ~ тонкый пéнзлик; plochý ~ плóскый пéнзлик; majster ~ca *pren.* мáйстер пéнзлика

štetinat//ý серстнáтый, щетинáтый; ~ chrbát brava серстнáтый *áбо* щетинáтый хырбéт кóрназа; ~é fúzy серстнáты баюсы

štet//iny -ín *ž mn. č.* серсть; щетина; miesto fúzov mal pod nosom ~ намíсто баюсів він мав під нóсом щетины

štetk//a -y *ž* щíтка *ж*, пéнзель *м*; ~ na bielenie щíтка на біліня; omietkárska ~ штукатýрный пéнзель; *vulg.* (*ľahká žena*) щíтка, простітýтка, куртізáна

štetkár -a *m* щіткáрь, продавáч щíток

štetkársk//y щіткáрьскый; ~a výroba щіткáрьска выроба

štiap -u *m* пáліця на обивáня óріхів, грýшок і т. п.

štiav -u *m* щáвель *м*

štibr//ať -e -ú *nedok.* одлáмовати, одщíповати, мервити, дробити; ~ chlieb одлáмовати кусóчкы хлíба

štic//a -e *ž* чуб; hustá ~ густый чуб; chytiť za ~u ухóпити за чуб • až sa mu (jej) ~ parí з нёго (нёй) пот пóтоком вáлить ся

štic//ovať -uje -ujú *nedok.* тóргати за чуб, тягáти за вóлося; majster často ~oval učňov мáйстер чáсто тягáв ýчнів за вóлося

štiepanic//a -e *ž obyč. v mn. č.* **~e 1** росколóты дрыва **2** (*triesky*) трíскы, щíпкы

štiep//ať -a/-e -ajú/-u *nedok.* **1** *čo* колóти, роскóлёвати; ~ drevo колóти дрыва; ~ skaly розбивáти каміня, скáлы **2** *koho, čo hovor. obyč. neos.* колóти *кóму, в чім*; v hlave ma ~a кóле мі в гóлові; ~a ho v kolene кóле ёгó в кóліні

štiep//ať sa -a/-e sa -ajú/-u sa *nedok.* колóти ся; роскóлёвати ся, піддавáти ся роскóлёваню; рýла *áбо* ґнейс *min.* лéгко роскóлює ся

štiepateľn//ý кóлючій; роскóлюючій; ~é drevo роскóлюючі дрыва

štiep//iť -i -ia *nedok. odb.* роздíлёвати, ростинáти, роскладáти на чáсти

štiepn//y *odb.* колючій; росщéплюючій ся, лéгко оддíлюючій ся, розвéрствовати ся, росслóёвати ся; ~ materiál росщéплюючі ся матеріáлы; ~é nerasty росщéплюючі ся мінерáлы

štíhl//y 1 худый, тонкый, высóкый, дрíчный, уроснýтый; ~e dievča дрíчне дíвча **2**

дóвгый, высóкый *áбо* дóвґый, уроснýтый; ~e nohy уроснýты нóгы; ~ topoľ высóка топóля; ~a veža высóка бáшня

štikac//í: ~ie kliešte *hovor.* діркýючі кліщі, дірковáчкы

štik//ať -á -ajú *nedok. hovor.* дірковáти, пробивáти; ~ cestovné lístky дірковáти лістќы

štikút//ať -a -ajú *nedok.* чкáти; dieťa ~a дітина чкать

štikút//ať sa -a sa *nedok. neos. komu* чкáти ся; ~a sa mu ёмý чкать ся, він чкать

štípac//í: ~ie kliešte *tech.* щікуючі кліщі, щікáчкы

štíp//ať -e -u *nedok.* **1** *koho, čo* щіпати **2** *bezpredm. i kohom čo* кусáти ся, грызти; muchy ~u мýхы кусáють *áбо expr.* грызýть; blcha ma ~e мéне кýсать *áбо* кýше блыха; had ~e гад жáлить *áбо* кýсать **3** *bezpredm. i koho, čo* щіпати; mráz ~e uši мóроз щіпле ýха; dym ~e oči дым щіпать *áбо* щіпле óчі; korenie ~e паприка щіпать, паприка барз пáлить; ~u ma oči мéне щіпають óчі

štípav//ý щіплявый, палявый; ~á bolesť палява бóлість

štip//ec -ca *m* **1** щіпéць (*на білізнý*) **2** щіпéць, кусóк, лóмоть *м*; ~ chleba кусóк хліба

štipendijný штіпендíйный; ~ fond штіпендíйный фонд

štipend//ium -ia *s* штіпéндія; dostať ~ достáти штіпéндію; poberať ~ доставáти *áбо* поберáти штіпéндію

štipk//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* щіпка, кус, кущіцько, трошéчкы; ~ soli щіпка сóли; ~ múky кущіцько мукы **2** *pren. expr.* квáпка, кущіцько, трошéчкы; necítil k nej ani ~u úcty він не скушáв ку ній áни трошéчкы уважíня, він не давáв єй áни трошéчкы чéсти, він áни трошéчкы не вáжив собі єй

štipku *prísl. expr.* квáпку, квáпочку, трошéчка, кущіцько, лем-лем

štipľav//ý **1** кусáючій, ужáлюючій; ~ hmyz ужáлюючі мушковины **2** (*na chuť*) острый, паливый; щіплявый; ~á paprika щіплява *áбо* палива паприка **3** різкый, паливый, опáлюючій; ~ vietor різкый *áбо* паливый вітор; ~ mráz щіплявый мóроз **4** *pren.* підпíхуючій, шкодорáдостный; ~ človek підпíхуючій *áбо* єхíдный човевíк; ~é poznámky підпíхуючі познáчкы; ~ úsmev шкодорáдостный ýсмів

štír//a -y *ž hovor.* гермафродíт

štít -u *m* **1** щіт; okrúhly ~ окрýглый щіт **2** (*erb, címer*) герб **3** (*vyvesná tabuľa*) вывіска; firemný ~ фірéмна вывіска **4** *archt.* щіт, фронтóн; gotický ~ ґотíчный фронтóн **5** (*vrchol*) пік, верьх, гóры; skalný ~ скáлный верьх **6** *zool.* (*kryt na chrbte chrobákov*) щіт, щíток ● snímkovanie zo ~u *lek.* просвíчованя; mať *al.* zachovať si čistý ~ захранити своє мéно в чістоті, захранити свóю честь, быти чéстным

štít//iť sa -i sa -ia sa *nedok. čoho, koho* шкавородити ся, гнусити ся, протівити ся; neštítil sa nijakej práce він не шкаворóдив ся ниякой робóты

štítivý протíвный, гнусячій, шкавородливый

štítnatk//a -y *ž zool.* мінявка, арцéла, ~ obyčajná (*Arcella vulgaris*)

štítnik -a *m hist.* щітонóсець

štítn//y **1** щітный, находячій ся на щіті **2** *archit.* щітный, фронтóнный; ~a stena щіт, фронтóн, щітна стіна́ **3** *lek.* щітный; ~a chrupka щітный хрящ; ~a žľaza щітна желéза

štít//ok -ku *m* **1** нáлепка, етікéта, тáблічка; kartónový ~ картонóва етікéта; cenový ~ нáлепка з цінóв, цінник; dierny ~ дíркóва тáблічка **2** (*tienidlo čiapky*) дáшок **3** (*chytínová doštička na hrudi u hmyzu*) щíток

štoč//ok -ka *m typ.* клішé *neskl. s*

štól//a -y *ž* **1** (*z látky al. pletená*) штóла, шал **2** *cirk.* єпітрахíль **3** *cirk.* пóплаток за церькóвне служíня

štop//ať -e/-á -ú/ajú *nedok. ľud.* **1** *koho, čo* (*drgať, štuchať*) попыхáти, дрыляти, штýхати **2** *čo* (*hydinu*) напхавáти, выкóрмлёвати; ~ husi выкóрмлёвати гýскы

štopkac//í штóпкаючій; ~ia bavlnka штóпкаюча нитка; ~ie potreby штóпкаючі потрéбности

štopkačk//a -y ž нитка на штóпканя

štopk//ať -á -ajú *nedok.* штóпкати; ~ pančuchy штóпкати штримфлі

štôl//ňa -ne ž *ban.* хóдьба, штóлня

štrajk -u *m* штрайк, забастóвка; generálny ~ ґенерáлный штрайк; vyhlásiť ~ выголосити забастóвку; vstúpiť do ~u вступити до штрáйку, заштрайковáти; potlačiť ~ придусити штрайк

štrajk//ovať -uje -ujú *nedok.* штрайковáти, бастовáти

štrajkov//ý штрайкóвый; ~ výbor штрайкóвый комітéт

štramák -a *m hovor.* **1** фéшак, красáвець, парáдёш, швíгак, сéкач **2** курізáнт, фраїр, ґавалíр, мíлый

štrand -u *m hovor.* **1** (мóрьска пісковита) плаж *ж* **2** плаж, мíсце на купáня

štrandov//ý *hovor.* плажóвый; ~é nohavice плажóвы ногавíці; ~ oblek плажóвый костюм

štrán//ok i **štran//ok** -ku *m hovor.* мóтузок, штранґ

štrapác//ia -ie ž *hovor.* нáмага, снажíня, тяжкость, обтяжность

štras -u *m* скленяны пацíркы

štrasový із скленяных пацíрок; ~ náhrdelník нашыйник із скленяных пацíрок

štrbav//ý **1** (*o ľuďoch i zvieratách*) беззýбый, щербáтый; ~á stará žena беззýба стáра женá; ~ kôň беззýбый кінь **2** *expr.* выщербленый, щербáтый, пошкоджéный; ~ nôž выщербленый нож; ~é zuby щербáты зýбы

štrbin//a -y ž **1** щербина *ж*, пуклина, шкáра, дірá; pozapchávať ~y позапхавáти щербины; hlasivková ~ *anat.* голосівкóва щербина; ústna ~ ýстна щербина **2** щербин(к)а; nôž mal ~y на нóжику были щербинкы

štrb//iť -í -ia *nedok.* щербити, выщéрблёвати, робити щербины; ~ nôž щербити нож

štrk[1] -u *m* шýтер; riečny ~ річный шýтер; nánosový ~ наносóвый шýтер; cestný ~ дорóжный шýтер

štrk[2] *cit.* дыркот, гыркот, гырк

štrkár -a *m* розбивáч камíня на шýтер

štrk//ať -á -ajú *nedok.* **1** бренчáти, дзвеніти; peniaze ~ajú пінязі *áбо* монéты дзвенять **2** *čím* бýхати, тріскати; ~ riadom бýхати ґрáтами

štrk//núť -ne -nú *dok.* **1** ґýркнути, брякнути; vo dverách ~ol kľúč в двéрях брякнув ключ **2** *čím* зарахотáти; ~ záverom pušky зарахотáти зáвером пýшкы **3** *expr.* пікнути, пискнути; nesmieš o tom pred ním ani ~ не смієш о тім пéред ним áни пискнути *áбо* і не заíкуй ся при нім о тім

štrkot -u *m* черькотáня, чéрьканя, дзвеніня; ~ lyžíc черькотáня лóжок; ~ kľúčov дзвеніня ключів

štrkotať *expr.* **štrkať**

štrkovisk//o -a *s* шутровиско

štrkovit//ý шутровитый, пісковитый; ~á pôda пісковита зéмля; ~á cesta дорóга высыпана шýтром

štrkov//ňa -ne ž шутрóвый завóд, камянодрóблячій завóд

štrkov//ý шутрóвый; ~ násyp шутрóвый нáсып; ~é cesty шутрóвы дорóгы

štrnásť *čísl.* штирнáдцять

štrnásťčlenný штирнадцятьчлéнный, складáючій ся із штирнáдцять члéнів; ~á skupina штирнадцятьчлéнна ґрýпа, ґрýпа із штирнáдцять людéй

štrnásťdenný штирнадцятьднёвый, двотыжднёвый

štrnástk//a -y ž **1** (цíфра) штирнáдцять **2** *hovor.* штирнáдцятый нóмер, штирнáдцяте чíсло

štrnásťročný штирнадцятьрóчный

štrnásty *čísl.* штирнáдцятый

štrng *cit.* ценґ, цвенґ

štrng//ať -á -ajú *nedok.* цéньґати, дзвеніти, дзвякати; ~ ostrohami дзвякати острóгами; ~ pohármi дзвеніти пóгарами; ~ajú mu vo vrecku drobné peniaze в кішéні ёмý дзвенять дрібны пінязі

štrng//ať si -á si -ajú si *nedok.* чóкати ся

štrng//núť si -ne si -nú si *dok.* чóкнути ся; ~ si s niekým чóкнути собі з дакым

štrngot -u *m* дзвін, дзвяканя, цéньґот; ~ zlata дзвін зóлота; ~ reťazí дзвін *або* цéньґот лáнців

štrngo//tať -ce -cú *nedok. bezpredm. i čím expr.* дзвеніти, дзвякати, цéньґати

štruktúr//a -y *ž v rôzn. význ.* штруктýра, зложíня; ~ dreva штруктýра дéрева; ~ pôdy штруктýра зéмлі; ~ priemyslu штруктýра прóмыслу; ~ románu зложíня ромáна; ~ spoločnosti штруктýра óбщности; ~ jazyka штруктýра языкá

štrukturalist//a -u *m* штруктуралíста

štrukturalistick//ý штруктуралістíчный; ~á teória штруктуралістíчна теóрія

štrukturaliz//mus -mu *m odb.* штруктуралíзм

štrukturáln//y **1** штруктýрный; ~e premeny змíны в штруктýрі **2** штруктурáлный; ~a jazykoveda штруктурáлна лінґвíстіка

štruktúrn//y штруктýрный; ~ analýza штруктýрный анáліз

študent -a *m* **1** (*na strednej škole*) ученик; dobrý ~ дóбрый ученик; ~ tretej triedy gymnázia ученик трéтёй клáсы ґімнáзії; ~ strednej školy ученик серéднёй шкóлы **2** (*na vysokej škole*) штудéнт; ~ filozofickej fakulty штудéнт філозóфской факýлты; večný ~ вíчный штудéнт ● je zaľúbený ako ~ він залюбéный як хлóпець, він залюбив ся як ґімназíста

študentk//a -y *ž* **1** (*na strednej škole*) учениця **2** (*na vysokej škole*) штудéнтка

študentsk//ý штудéнтьскый; ~ život штудéнтьскый жывот; ~ národ *expr.* штудéнты, штудéнтьскый нарóд; ~é časopisy штудéнтьскы журнáлы; ~á zábava штудéнтьскый вéчор; ~á láska штудéнтьска любóв; za ~ých čias за штудéнтьскых рóків

študentstv//o -a *s* **1** (*hromad.*) ученикы; (*na vysokej škole*) штудéнтство, штудéнты; slovenské ~ словáцька шкóльска молодёж, словáцьке штудéтство **2** (*študentský vek*) штудéнтьскы рóкы, рóкы учíня

štúd//ia -ie *ž* **1** (наýчна статя); jazykovedná ~ лінґвістíчна *або* языкознáвча статя **2** етюда, нашмáрок; portrétne ~ie нашмáркы портрéта

študijn//ý учебный; ~é pomôcky учéбникы, учéбны помíчникы; ~ rok шкóльскый рік; (*na vysokej škole*) академíчный рік; ~ plán учéбный план

štúd//io -ia *s* штýдіо; rozhlasové ~ радіоштýдіо; televízne ~ телевíзне штýдіо

štúd//ium -ia *s* **1** (*vedecký výskum*) выучíня; штудовáня; дóслід, дослíджованя; venovať sa ~iu niečoho заняти ся выучíнём дачóго, дослідити даштó; ~ literatúry штудовáня літератýры **2** (*navštevovanie školy vyššieho typu*) учíня, штудовáня; ~ práva штудовáня прáва; univerzitné ~ штудовáня *або* учíня в універзíті; večerné ~ учíня во вечíрній шкóлі; diaľkové ~ заóчне учíня *або* штудовáня

študovan//ý *hovor.* учéный; ~ človek учéный чоловíк

štud//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** учíти ся, штудовáти; ~ na univerzite учíти ся в універзíті; ~ externe учíти ся екстéрні; ~ na diaľku учíти ся заóчно **2** (*ako predmet*) ~ filozofiu штудовáти філозóфію **3** (*vedecky skúmať*) штудовáти, дослíджовати; ~ vývin jazyka дослíджовати рóзвиток языкá **4** (*dôkladne si všímať*) штудовáти, сконтролёвáти **5** розýчовати, репетí-ровати; ~ novú divadelnú hru репетíровати нову пєсу

študov//ňa -ne *ž* учéбна мíстность; штудóвня

študujúc//i штудýючій, ýчащій ся; ~a mládež ýчаща ся молодёж

štuchan//ec -ca *m expr.* штýхнутя, штовхáнець, бýхнутя, дырґнутя

štuch//ať -á -ajú *nedok. koho, do koho; komu, koho do čoho hovor. expr.* дрыляти, пхáти, штóвхати *кóго;* ~ lakťom do niekoho пхáти *áбо* штóвхати лóктём дакóго

štuch//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. hovor. expr.* дрыляти ся, пхáти ся, штóвхати ся; діти зачали дрыляти ся

štuk, šťuk *cit.* чік

šťuk//a -y *ž* щýка

šťuk//ať -á -ajú *nedok. čím i bezpredm.* цвáкати, лýскати, бýхати

štukatér -a *m stav.* штукатýрник

štukatérsk//y *stav.* штукатýрный; ~e práce штукатýрны робóты ~a sadra штукатýрный ґіпс

štukatúr//a -y *ž stav.* штукатýрка

šťuk//núť -ne -nú *dok.* цвáкнути, лýскнути, бýхнути; vypínač ~ol выпинáч цвáкнув

šťúpl//y щýплый, хылый, малый і тонкый; ~ щýплый юнáк; ~a postava хыла *áбо* крегкá фіґýра

šťúr -a *m* шкорпіóн

štúrov//ec -ca *m* приклóнник *áбо* наслідователь Людовіта Штýра

štúrovsk//ý штýровскый; ~á generácia поколíня *áбо* ґенерáція Штýра; ~á poézia штýровска поéзія

štváč -a *m* підпіховач, побýрëвач, штвач; vojnový ~i підпіховачі вóйны

štvan//ec -ca *m* наганяный, пронаслідованый, штвáный чоловік, выгнанець

štvanic//a -e *ž* **1** *len j. č. poľov.* наганяня, гон **2** *obyč. v mn. č.* **~e** *pren. expr.* наганяня, пронаслідованя **3** *obyč. v mn. č.* **~e** *pren.* підпіхованя, штваня; выпады; vojnové ~e підпіхованя к вóйні

štvan//ie -ia *s* підпіхованя, штваня

štvať štve štvú *nedok.* **1** *čo* штвáти, пронаслідовати; ~ líšku пронаслідовати лишку **2** *koho pren. expr.* пронаслідовати, штвáти; štvali ho niekoľko dní ëгó пронаслідовали дакілько днів **3** *koho, čo proti komu, čomu, na koho, do čoho expr.* подпіховати, штвáти, наґýцковати *што на кóго, што*, ставяти *кóго, што прóтів кóго, чóго*; štval proti nemu susedov він наґýцковав на нёго сусідів **4** *koho hovor. expr.* гнівати, злостити, роздрáжнëвати; dnes ma všetko štve днесь мéне вшытко роздрáжнює

štvav//ý штвáвый; підпіхуючій; підпáлюючій; осóчуючій, огваряючій; ~á kampaň огваряюча кампáнія, кампáнія огваряня *áбо* осóчованя ~é reči підпіхуючі рéчі

štver//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. expr.* лізти, дрáпати ся, шкрябати ся; ~ sa do korca лізти *áбо* шкрябати ся на бéрег

štvorak//ý четвероякый, штирëх сóртів; ~é farby четвероякы фáрбы; ~é prvky четвероякы елемéнты; ~á možnosť riešenia четвероякa мóжность рішíня

štvorboký штирісторóнній, штирібóчный, штиріґрáнный; ~ hranol штиріґрáнна прíзма; ~ ihlan штиріґрáнна пірамíда

štvorcifern//ý штирізнáчный; **~**é číslo штирізнáчне чісло

štvorcovo-hniezdový *poľnohosp.* квадрáтно-гніздóвый; ~á sejba квадрáтно-гніздóве сіяня, квадрáтно-гніздóве саджáня

štvorcový квадрáтный; **~** obrus квадрáтный óбрус; ~ otvor квадрáтный óтвір; ~ meter квадрáтный мéтер; ~ kilometer квадрáтный кіломéтер; ~á sústava *min.* квадрáтна сістéма

štvorčekovaný коцковáный; ~ papier коцковáный пáперь

štvorčekov//ý: ~á oktáva *hud.* четвéрта октáва

štvorčlenn//ý штирічлéнный, із штирëх члéнів *áбо* людéй; ~á rodina штирічлéнна родинá, родинá із штирëх члéнів

štvordenný штиріднëвый; ~ výlet штиріднна екскýрзія

štvordobý штирідóльный; ~ takt *hud.* штирідóльный такт; ~ motor *tech.* штирітáктный мóтор

štvor//ec -ca *m* квадрáт
štvorfarebn//ý із штирёх фарб; ~á tlač штиріфарбяне друковáня; друковáня, складáюче ся із штирёх фарб
štvorhlas -u *m hud.* (вокáлный) квартéт
štvorhlasný штиріголосóвый, із штирёх гóлосів; ~ spev штиріголосóве співáня
štvorhr//a -y *ž šport.* пáрна гра; pánska ~ пáрна мýжска гра; dámska ~ пáрна жéньска гра; miešaná ~ пáрна змішáна гра
štvorhran -u *m* штирігрáнник
štvorhrann//ý штирігрáнный, штиріуróлный; ~ výstrih штиріугóлный выстриг; ~á tyč штирігрáнна жердь
štvoric//a -e *ž* четвéртка, штíрка *hovor.*
štvork//a -y *ž* **1** ціфра штирі, четвéртка **2** *škol.* четвéртка, штíрка, достáточно **3** четвéртка, штíрка, четвéртый нóмер; býva na ~e він бывать в четвéртім нóмері **4** *hovor.* (*izba pre štyroch*) ізба про штирёх *áбо* про четвéро; (*v nemocnici*) штиріпостілёва ізба **5** *hovor.* (*rýchlosť motorových vozidiel*) четвéрта скóрость **6** (*dva páry koní*) четвéртка кóнів
štvorkár -a *m hovor.* штиркáрь, четверткáрь
štvorlíst//ok -ka/-ku *m* **1** штирілисток (*команíці і т. п.*); našla ~ онá нашлá штирілисток **2** *pren.* четвéртка; nerozlučný ~ нероздíлна четвéртка
štvorlitrový штирілітрóвый
štvormesačn//ý штирімíсячный; ~é dieťa штирімíсячна дітина
štvormiestn//y штирімíстный; ~e auto штирімíстне áвто; ~e číslo штирізнáчне чíсло
štvormo *prísl.* на четвéро; в штирёх екземлярах; zložiť ~ зложыти на четвéро; napísať zoznam ~ написáти список в штирёх екземплярах
štvormocný *chem.* штиріналéнтный; ~ prvok штиріналéнтный елемéнт
štvormotorov//ý штирімоторóвый; ~é lietadlo штирімоторóвый ероплáн
štvornásobný штирірáзный, о штирі раз бівшый
štvornohý штирінóгый
štvornožky *prísl.* штирінóжкы; ~ sa doplazil do krytu на штирінóжках він доплáзив ся до бýнкра
štvoro *čísl.* четвéро; ~ detí четвéро дітéй
štvorposteľov//ý: ~á izba v hoteli штиріпостілёва ізба в готéлі, ізба в готéлі для штирёх, штирімíстна ізба (в готéлі)
štvorramenný: ~ svietnik підсвíчник на штирі свíчкы
štvorročn//ý штирірóчный; ~e dieťa штирірóчна дітина
štvorrozmerný *geom.* штирірозмíрный
štvorručne *prísl.* на штирі рýкы; hrať ~ грáти на штирі рýкы
štvorspev -u *m hud.* (вокáлный) квартéт
štvorsten -u *m geom.* штирігрáнник, тетрáедр
štvorstranový штірісторонóвый, на штирёх сторóнах; ~ list штирісторінкóве *áбо* штирісторонóве письмо, письмо на штирёх сторóнах
štvorstrunový штірiструнóвый; ~ hudobný nástroj штірiструнóвый музыкáлный інштрумéнт
štvorstup -u *m tel.* колóна по штирі
štvorstpňov//ý штиріступнёвый; ~á raketa штріступнёва ракéта
štvorsýtn//y: ~a kyselina *chem.* штиріналéнтна кіслотá
štvortaktný: ~ motor *tech.* штирітáктный мóтор
štvouholník -a *m geom.* штиріугóлник
štvoruholníkový *geom.* штиріугóлный
štvorvalcový *tech.* штиріналцóвый; ~ automobil áвто з штиріналцóвым мóтором, штиріналцóве áвто
štvorverš//ie -ia *s poet.* штирістих
štvorveslic//a -e *ž šport.* штіріверслóва лóдька, двопáрка, четвéртка
štvorylk//a -y *ž* кадріль *ж*
štvorzáprah -u *m* зáпряг зо штирёх кóнів

štvorzväzkový штирітóмный; ~ román ромáн в штирёх тóмах

štvr//ť -te *čísl.* **1** чéтверть, четвертина *ж*; ~ litra четвертина літра; ~ kila четвертина кíла; ~ metra четвертина мéтра **2** квартáл, раён; obchodná ~ торгóвый квартáл; továrenská ~ фабричный раён **3** *astron.* чéтверть *ж*; prvá ~ Mesiaca пéрша фáза Мíсяця • kamaráti z mokrej ~e *hovor. žart.* пияци

štvrtáčk//a -y *ž hovor.* четвертоклáсниця

štvrták -a *m hovor.* четвертоклáсник

štvrťfinále *neskl. s šport.* чéтвертьфінáл

štvrťhodin//a -y *ž* чéтверть гóдины

štvrťhodinov//ý пятнадцятьминутóвый; ~á prestávka пятнадцятьминутóва перéрва

štvrtin//a -y *ž* **1** єднá четвéрта, четвéрта часть, чéтверть **2** *hud.* чéтверть *ж*

štvrtinov//ý: ~á nota *hud.* єднá четвéрта часть нóты, чéтверть

štvrt//iť -í -ia *nedok.* четвертити, дíлити на штирі чáсти

štvrtk//a -y *ž* **1** *hovor.* четвертина *ж*, четвéрта часть, чéтверть; ~ jablka четвертина ябка **2** *hud. slang.* четвертинна нóта

štvrto//hory -hôr *ž pomn. geol.* мезозóйска éра

štvrt//ok -ka *m* четвéрьг • *cirk.* Zelený ~ страстный четвéрьг

štvrtoročiak -a *m škol. slang.* четвертокýрсник

štvrťročn//ý квартáлный, тримíсячный; ~ plán квартáлный план; ~é hlásenie голошíня за квартáл

štvrťrok -a/-u *m* квартáл, чéтверть рóка

štvrt//ý *čísl.* четвéртый; ~ v rade четвéртый в рядí; ~é poschodie четвéртый етáж *áбо zastar.* шток; po ~é по-четвéрте

štýl -u *m v rôzn. význ.* штіл; vedecký ~ наýчный штіл; novinársky ~ журнáлный *áбо* новинáрьскый штіл; umelecký ~ худóжній штіл; telegrafický ~ стислый *áбо* телеґрáфный штіл; kvetnatý ~ квітнáтый штіл; románsky ~ ромáньскый штіл; gotický ~ ґотíчный штіл; izba v ľudovom ~e íзба в нарóднім штíлі; životný ~ óбраз *áбо* штіл жывóта; nový ~ obliekania новый штіл облечíня; plavecký ~ *šport.* штіл плáваня; zápas vo voľnom ~e *šport.* вóльне запасíня

štylist//a -u *m* штілíста

štylistick//ý штілістíчный; ~é zvláštnosti штілістíчны особливости

štylistik//a -y *ž* штілíстіка

štylizác//ia -ie *ž* **1** творíня, писáня, складáня; ~ listu складáня *áбо* писáня письма; ~ vyhlášky складáня выголошíня **2** штілізáція; ~ ľudovej piesne штілізáція нарóдной спíванкы

štylizátor -a *m* штілізáтор

štylizovan//ý штілізовáный; ~á ľudová pieseň штілізовáна нарóдна спíванка

štyliz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** творити/створити, писáти/написáти, складáти, складáти/зложыти; ~ žiadosť складáти заявлíня *áбо* пожáдованя **2** штілізовáти; ~ ľudový kroj штілізовáти нарóдный костюм

štýlov//ý **1** штілóвый; ~á rozmanitosť kníh штілóва розноpóдость книг **2** штілóвый; ~ nábytok штілóве заряджíня квáртеля; ~é šaty штілóве облечíня; ~á jazda штілóва їздá

štyr//i *čísl.* штирі; ~ hodiny штирі гóдины; ~ koruny *al.* eura штирі корýны *áбо* éвра; ~ia штирёми • žiť len medzi ~mi stenami жыти мéджі штирёма стінáми; hovoriť medzi ~mi očami говорити мéджі штирёма очáми

štyridsať *čísl.* штирíдцять

štyridsaťročný штирідцятьрóчный; ~ muž штирідцятьрóчный муж

štyridsaťstupňov//ý штирідцятьґрáдусный; ~á horúčka штирідцятьґрáдусна теплотá; ~ horúčava штирідцятьґрáдусна горучáва

štyridsaťtisíc *čísl.* штирíдцять тíсяч

štyridsiatk//a -y *ž* **1** (цíфра) штирíдцять **2** штирíдцять (рóків); dožiť sa ~y дожыти ся штирíдцяткы, дожыти ся до штирíдцять (рóків) **3** *hovor.* штірíдцятый (нóмер); býva na ~e він бывать на штирідцятім нóмері

ábo чіслі **4** *hovor.* скóрость штирідцять кілометрів за гóдину

štyridsiatnik -a *m hovor.* штирідцятник, штирідцятьрóчный чоловік

štyridsiat//y *čísl.* штирідцятый; ~e roky штирідцяты рóкы; je ~ v rade він штирідцятый в ряді

štyrikrát, štyri razy *čísl.* штирі раз

štyristo *čísl.* штирісто

štyritisíc штирі тісяч

šudiar -a *m,* **šudier** -a *m hovor. pejor.* кламáрь, циґан, підвóдник

šud//iť -í -ia *nedok. koho, čo i bezpredm. hovor. pejor.* клáмати, циґанити, підводити, шалити

šuhaj -a *m expr.* юнáк, хлóпець, хáлан; švárny ~ шýм(в)ный юнáк; ~ ako jedľa хлóпець (дрíчный) як топóля

šuhajk//o -a *m,* **šuhajíčk//o** -a *m zdrob. expr.* юнáчік, хлóпчік

šuch *cit.* шух

šúch//ať -a -ajú i **šuchať** -á -ajú *nedok. expr.* **1** *čo, čo o čo* шýхати, пошýховати, шухотáти, тéрти, потерáти; ~ si ruky потерáти рýкы; ~ čelo тéрти челó **2** *čím* шухотáти, шухотíти; ~ nohami шýхати ногáми **3** мыти, шкрябати, ошкрябовати, тéрти; чістити; ~ riad чістити гóрнці; ~ dlážku мыти підлóгу

šúch//ať sa -a sa -ajú sa i **šuch//ať sa** -á sa -ajú sa *nedok. expr.* **1** *po čom, o čo, čím* тéрти ся *о што, чім*; mačka sa jej ~ala o nohy мáчка тéрла ся о єй нóгы **2** *expr.* влечі ся, тягáти ся (шýхаючі ногáми)

šúchav//ý *expr.* тягáвый, шýхаючій; ~é kroky шýхаючі крóкы; ~á chôdza шýхаюче ходíня

šuch//núť -ne -nú *dok. expr.* **1** *o čo, po čom* (*rukou*) перéйти *по чім*; ~ol si rukou o čelo він перейшóв руків по челí **2** (*spôsobiť šuchot*) зашухотáти, прошухотáти; шмыкнути; myška ~la мышка прошухотáла *ábo* шмыкла **3** *čo, koho, kam* всýнути; ~ nohu do čižmy він всýнув нóгу до чíжмы **4** *expr.* (*udrieť*) стрілити, фляснути; jednu ti ~nem єднý тобí стрíлю

šuch//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** *o čo, koho* завáдити *о што*, дотýлити ся *чóго*, обтéрти ся *о што*; ~ol sa o jeho chrbát він завáдив о ёгó хырбéт, він дотýлив ся ёгó хырбéта **2** *expr.* (*udrieť sa*) удáрити ся, бýхнути ся; ~ol som sa o skalu я удáрив ся о кáмінь *ábo* о скáлу **3** *kam* шмыкнути ся, вгýпнути ся; rýchlo sa ~la do domu скóро шмыкла (ся) до дóму **4** *expr.* стáти ся; пригодити ся; všetko vie, čo sa len ~ne v meste він знать вшыто, што стáне ся в місті

šuchot -u *m* шухотáня, шéлест; ~ lístia шухотáня листя; ~ bosých nôh шухотáня бóсых ніг

šucho//tať -ce -cú *nedok. bezpredm. i čím* шелестíти, шухотáти; lístie ~ce листя шелестить; hodváb ~ce гáдваб шухóче; ~ papiermi шухотáти пáперями

šuch//tať sa -ce sa -cú sa *nedok. expr.* ходити, бродити, потулёвати ся, мотáти ся, потóвковати ся, поневіряти ся; pomaly sa ~tal po izbe він потóвковав ся по хыжі (з кýта до кýта)

šúľanc//e -ov *m mn. č. kuch.* бобáлькы; ~ s makom бобáлькы з мáком; ~ zo zemiakového cesta бобáлькы із бандуркóвого тíста

šúľ//ať -a -ajú *nedok.* **1** шýлькати; ~ šuľance шýлькати бобáлькы з тíста **2** крутити, скручáти, скрýчовати; ~ cigaretu скрýчовати ціґарéтлю

šúľ//ok -ka *m* **1** *bot.* щýтка, кóлос; kukuričný ~ тендерíчна щýтка **2** (*niečo skrútené do valčeka*) трýбка, звиток, змóток

šumienk//a -y *ž hovor.* шумінка (*пóрошок, концентрáт для шыпячого напитку*)

šum//ieť -í -ia *nedok.* **1** *bezpredm. i čím* шуміти, шелестíти, шурчáти; les ~í ліс шумить; vietor ~í вітор шумить; potok ~í пóтік шурчіть **2** кыпíти, шуміти; námestie ~elo площáдка шуміла **3** (*o víne ap.*)

шыпіти; šampanské ~í шампáньске шыпить
šumiv//ý **1** шумячій, журчáчій; ~ vodopád шумячій водопáд **2** шыпýчій; ~ é víno шыпýче винó; ~ nápoj шыпýчій напиток
šumn//ý *hovor.* шýв(м)ный, прекрáсный, дрíчный, елеґáнтный, фéшный; ~á dievčina прекрáсна дíвка
šunk//a -у *ž* шýнка; pražská ~ прáжска шýнка; varená ~ варéна шýнка; ~ s chrenom шýнка з хрíном; údená ~ буджéна шýнка
šunkov//ý шункóвый; з шýнков; з шýнкы; ~á omeleta омелéта з шýнков; ~ chlebík хлíбик з шýнков
šup *cit.* **1** марш, шуп; а подь; chytili ho a ~ s ním do basy ёгó імили і шуп з ним до бáсы **2** гáйда, давáй; ~ sem! гáйда ту!
šup//a[1] -у *ž* шýпка, шупíнка, кóрка; ~ z pomaranča, z citróna кóрка з помарáнча, з цітрóна; zemiaková ~ бандуркóва шýпка; variť zemiaky so ~ou варити бандýркы зо шýпков; jesť jablká so ~ou їсти ябка з шýпков
šup//a[2] -у *ž hovor. expr.* фáцка, рáна, удáр; dostal poriadnu ~u він дострáв порядну фáцку
šupák -а *m hovor. pejor.* потýлёвач, обтóрганець
šúp//ať -е -u *nedok.* шкрептáти, чістити; ~ zemiaky шкрептáти бандýркы; ~ pomaranč олýплёвати помарáнч
šúp//ať sa -е sa -ú sa *nedok.* одлýплёвати ся, оддíлёвати ся; spálená koža sa ~e спалéна кóжа одлýплює ся
šupin//a -у *ž obyč. v mn. č.* **~y** **1** шупина, шýпка; škrabať z kapra ~y чістити кáпра, очіщáти шупины з кáпра **2** *hovor.* лупина **3** шупина, шýпка, кóжа, кóжка; ~y slnečnice шýпка (підсолнечніцёвых) семéн
šupinatý шупинáтый; ~ had шупинáтый гад
šupk//a -у *ž* шýпка, кóжа; zemiaky v ~e бандýркы в шýпці
šúplat//a -у *ž* (тонкый) платóк
šuplík -а *m hovor.* шýфлик; ~ písacieho stola шýфлик пишýчого стóла • leží v ~u лежыть в шýфлику; dať *al.* odložiť do ~a дати *áбо* одложыти до шýфлика
šup//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* **1** *čo, koho, kam* шмáрити, шýпнути, упхáти; ~li ho do väzenia ёго шмáрили до гарéшту **2** *kam* вопхáти, шмыкнути, всýнути ся, шýпнути ся **3** *komu, koho* (*udrieť*) удáрити, вліпити, стрíлити *кóму*; перéйти; ~ol som mu do chrbta я удáрив ёгó до хырбéта, я перейшóв ёмý по хырбéті
šúpol//ie -ia *s hromad.* листя з тендерíчáной щýткы, лупины
šupom *prísl. hovor. expr.* скóро, нáглі, напонáглі, мíгом, тáкой; poslali ho domov ~ёгó послáли домів тáкой
šup//ovať -uje -ujú *nedok. koho hovor. expr.* послáти *кóго* мíгом
šups *p.* **šup**
šúr -u *m* мóчарь, мочариско
šust//iť -í -ia *nedok. bezpredm. i čím expr.* шустíти, шумíти, шелестíти; vetrík ~í lístím вíтрик шелестить листём; dáždik ~í дóджік шумить; šaty ~ia шмáты шустять
šušk//a -у *ž* шíшка; smreková ~ смерекóва шíшка; borovicová ~ соснóва шíшка
šuškand//a -у *ž hovor.* слýхы, шýшканя; nepriateľská ~ слýхы, росшырёваны неприятелём
šuškan//ý нашéпкованый; шýшканый; ~á propaganda *hovor.* росшырёваня слýхів, шýшканя
šušk//ať -á -ajú *nedok. čo komu, s kým i bezpredm.* шéпкати / шéптати, нашéпковати / нашéптовати; шýшкати, нашýшковати; ~ do ucha шýшкати до ýха; v meste sa ~á, že... *neos.* в місті шýшкать ся, же ...
šuš//lať -le -lú *nedok.* (*zle vyslovovať sykavky*) шепелявíти
šuškav//ý шепелявый; ~á stará babka шепелява бáбка
šuš//ťať -tí -tia шустíти, шумíти, шелестíти; lístie ~tí листя шелестить; slama ~tí

солóма шустить; hustý dážď ~tí густый додж шумить

šuštivý шустивый, шелестячій; ~ hodváb шустивый гáдваб

šušušu, šu-šu-šu i **šu šu šu** *cit.* (*naznačuje a*) *šuškanie; b*) *šuchot lístia, papiera ap.*) шу-шу-шу

šuta -y *ž* шýта, безрóга (вівця, кóза і т. п.)

šuver//iť sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* корчíти ся, кривити ся, скручáти ся; doska sa ~í дáска кривить ся

šváb -a *m* шваб, таракан ● zaliezť ako ~ *hovor.* спрятати ся до своéй діры; ~ mu vŕta v mozgu (*хоцьякá дýмка і т. п.*) вéртить ёмý в гóлові, трáпить ёгó дýмка

švabach -u *m* ґотíчный шріфт, ґотíчне письмо, швáбах

švabachov//ý написáный ґотíчным шрíфтом; ~é písmo ґотíчный шрíфт, ґотíчне письмо

švác *cit.* бац, бух, швах; ~ mu zaucho бац ёмý за ýхо

švac//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* **1** *koho, komu* бáцнути, бýхнути, швáхнути; ~ po hlave бýхнути по гóлові **2** *koho, čo kam* (*hodiť*) шмáрити, удáрити, трíскнути; ~ol ho o zem трíскнув з ним на зéмлю

švac//núť sa -ne sa -nú sa *dok. hovor. expr.* **1** (*udrieť sa*) бýхнути ся, бáцнути ся, чáпнути ся; ale som sa ~ol но я і чáпнув ся **2** (*hodiť sa*) шмáрити ся, шлюпнути ся; ~ sa do postele шмáрити ся до пóстели

švag//or -ra *m* **1** (*manželkin brat*) шóвґор **2** (*sestrin manžel*) шóвґор *м* **3** (*manželov brat*) шóвґор *м* **4** (*manžel ženinej sestry*) шóвґор

švagrin//á -ej **1** (*manželova sestra*) шовґрина **2** (*bratova manželka*) шовґрина **3** (*manželkina sestra*) шовґрина

švagrovcí: sme (sú...) ~ мы (они...) шовґрóви

švagrovský: ~ pomer шовґрóвство

švagrovstv//o -a *s* шовґрóвство

Švajčiar -a *m* Швайчáрь

Švejčiark//a -y *ž* Швайчáрька

švajčiarsk//y швайчáрьскый; ~ syr швайчáрьскый сыр; ~e hodinky швайчáрьскы гóдинкы

švand//a -y *ž hovor.* жарт, швáнда, гунцýтство; urobiť ~u зробити жарт, зробити даштó про швáнду

švandr//a -y *ž pejor.* побігáйка, простітýтка

švárny шýв(м)ный, дрíчный, фéшный, шармáнтный; ~ šuhaj дрíчный юнáк

Švéd -a *m* Швед

švédčin//a -y *ž* швéдьскый язык

Švédk//a -y *ž* Швéдка

švédsk//y швéдьскый, ~a oceľ швéдьска óціль; ~ domček швéдьскый / фíньскый дóмик

švehol//iť -í -ia *nedok.* чвірíкати, щеботáти; lastovička ~í лáстівка щебóче

švih -u *m* **1** удáр; тóргнутя; ~ biča удáр батогóм; prudký ~ рíзкый удáр **2** *tel.* швіг, мáх(нутя), розмах **3** *hovor.* швíг(ом), блéск(ом), выберáность; obliekať sa so ~om елеґáнтні облікáти ся; nemá ~ онá не мать елеґáнтности, у нёй нєт елеґáнтности

švihácky[1] *príd. hovor.* фічýрьскый, швігáцькый, парадный, франтóвскый; выберáный; ~ kabát франтóвскый кáбат; ~ výzor фічýрьскый взгляд

švihácky[2] *prísl.* елеґáнтні, парáдні, фічýрьскы, франтóвскы; як фíчур *áбо* франт; ~ sa obliekať елеґáнтні *áбо* франтóвскы облікáти ся

švihadl//o -a *s tel.* скакáлка

švihák -a *m hovor.* фíчур, франт *м*

švih//ať -á -ajú *nedok.* **1** *čím* розмáховати ся, замáховати ся, мáхати; ~ prútom замáховати ся прýтом; ~ šabľou мáхати шáблёв **2** *čo, koho, komu do čoho* пляскати, швíгати; ~ psa швíгати пса; ~ do tváre пляскати по лиці **3** *expr.* летíти, уганяти; len tak ~al він уганяв так, лем пяты за ним блискали

švih//núť -ne -nú *dok.* **1** *čím* розмáхнути ся, замáхнути ся, мáхнути **2** *čo, koho, čím* пляснути, швíгнути, удáрити; ~ bičom

швігнути карбачóм **3** *expr.* пролетíти, перебíгнути, мíгнути, просвистíти; okolo ucha mi ~la guľka óколо ýха просвистíла мi кýлька

švík -u *m v rôzn. význ.* шов; dvojitý ~ двойный шов; morfematický ~ *lingv.* морфематíчный шов, розгранíчíня морфéм

šviš//ťať -tí -tia *nedok.* свистáти; guľky ~tia кýлi свистять

švitor//iť -í -ia *nedok.* щебетáти; škovránok ~í жáворонок щебéче; husle ~ia ґýслi нíжно грáють

švol//iť -í -ia *nedok.* мíло глáдкати, кыткати / кыцкати дакóго дачíм

švung -u *m hovor.* тéмпо, рiтм; *len v spojeniach*: dostať sa *al.* prísť do ~u *hovor.* достáти ся *áбо* прийти до тéмпа *áбо* рíтму; byť vo ~u быти в тéмпi; vyjsť zo ~u выйти з тéмпа *áбо* рíтму

T, Ť

t [t i té] *neskl. s* (*hláska i písmeno*) (латиньске) т *neskl. s*; malé t малé т; veľké T велике Т; tvrdé t твердé т; mäkké ť мягкé т

ta *zám. prísl.* там; pobehovať sem i ta бíгати там i ту

ťa *2. a 4. p. zám.* ty тéбе

táák *cit.* (*vyjadruje údiv*) но так

tabačenk//a -y *ž zastar.* дуганóва кáртка, бóны на дугáн (*при картковiй сiстéмi*)

tabačiar -a *m* дуганярь (*росплóджователь, дорóблëватель; робíтник дуганóвого прóмыслу*)

tabačiar//eň -ne *ž hovor.* дуганóва фабрика

tabačiarstv//o -a *s* дуганярьство

tabak -u *m* дугáн; fajkov ~ пипкóвый дугáн; cigaretový ~ цiґаретлëвый дугáн ● to je silný ~ тот є мiцный дугáн; to nestojí ani fajku ~u *hovor.* тотó на вáрта áни пипкы дугáну, тотó не стóïть áни понюхати дугáн, тотó не мать цiнý

tabakov//ý дуганóвый; ~é listy дуганóве листя, листя дугáну; ~ priemysel дуганóвый прóмысел; ~é výrobky дуганóвы выробкы; ~ dym дуганóвый дым; ~é polia дуганóвы пóля

tabatierk//a -y *ž* цiґаретлëвка, шкатýлка на цiґарéтлi

tabelátor -a *m* (*prístroj*) табулáтор; abecedný ~ алфавíтный табулáтор; elektronický ~ електронíчный табулáтор

tabl//a -y *ž* **1** тáбла, пóле; pšeničná ~ тáбла *áбо* пóле пшенíцi; ~ ľadu тáбла лéду; ~ čokolády тáбла чоколáды **2** лист; sklená ~ лист скла

tableau [tabló] *neskl. s* тáбло выпускникiв шкóлы

tablet//a -y *ž,* **tabletk//a** -y *ž* таблéтка; ~ anopyrinu таблéтка анопiрíну; prehltnúť ~u пролыґнути таблéтку

tablica *p.* **tabla**

tábor -a *m* **1** *v rôzn. význ.* лáґерь *м*; vojenský ~ воєньскый лáґерь; zajatecký ~ лáґерь для плéнных *áбо* заятых; výcvikový ~ учéбный лáґерь, postaviť ~ (*utáboriť sa*) розложыти лáґерь **2** *zastar.* (*zhromaždenie*) мíтiнґ, манiфестáцiя, мáсова громáда (*вóнка*)

táborák -a *m hovor.* **1** вечíрна вáтра (*в лáґерi*) **2** (*táborový oheň*) вéчор при вáтрi, лаґрóва вáтра

tábori sk//o -a *s* лáґерь, мíсце на лаґровáня

tábor//iť -í -ia *nedok.* **1** (*bývať pod stanmi*) жыти в стáнах **2** (*mať tábor*) розложыти ся лáґром, улаґровáти ся

táborit//a -u *m hist.* таборíта

táborov//ý **1** лáгерьный; ~ oheň лáґерьный огéнь; ~ život лáґерьный жывот **2** *príd. k* **tábor 2** *zastar.*; ~ rečník орáтор, выступáючiй на мáсовых мíтiнґах

tabu *neskl. s* табý *neskl. s*

tabul//a -y *ž hist.* рáда *áбо* палáта сýдцiв

tabu//ľa -le *ž* **1** тáбла; školská ~ шкóльска тáбла; rysovacia ~ тáбла на черчíня; vývesná ~ тáбла для означíня; orientačná ~ а) (*v budove ap.*) план будóвы; б) укáзователь (дорóгы), орьєнтáчка; firemná ~ фiрéмна тáбла; ~ cti тáбла

чéсти; pamätná меморіáлна тáбла **2** *p.* **tabla**

tabulárny *príd. k* **tabula;** ~ sudca *hist.* член судцёвской рáды *áбо* палáты

tabulátor -a *m tech.* табулáтор; ~ písacieho stroja табулáтор пишýчой машынкы

tabuľk//a -y *ž* **1** тáблічка; štatistické ~y штатістічны тáблічкы; ~ prvej ligy *šport.* тáблічкы стрітнýть комáнд пéршой ліґы; strelecká ~ *šport.* список нáйліпшых стрілців (ґóлів); turnajová ~ *šport.* турнаёва тáблічка; logaritmické ~y *mat.* тáблічка лоґарітмів, лоґарітмічна тáблічка; tarifné ~y *odb.* таріфны тáблічкы **2** тáблічка; ~ čokolády тáблічка чоколáды **3** (*s textom*) дóска; тáблічка; orientačná a) (*v budove ap.*) інформáчна дóска (*з плáном розміщіня містностей, слýжеб і т. п.*); б) указáтель (*дорóг*), орьєнтáчка **4** *škol. zastar.* ґріфельна дóска

tabuľov//ý *príd. k* **tabuľa;** ~é sklo листкóве скло; ~á maľba ґотічне малёвáня (*по дéреві*)

taburet -u *m* табурéт, табурéтка

tácka *p.* **tácňa**

tack//ať sa -á sa ajú sa *nedok.* тáцкати ся, шáтати ся, шпóтати ся, іти тацкáючі; ~ sa od slabosti, od únavy тáцкати ся од слáбости, од унáвы; ~ z boka na bok шáтати ся з бóка на бік; opitý sa ~á пяный *áбо* опитый тáцкать ся

tackav//ý тацкáвый, колысáвый, лабілный; ~á chôdza тацкáвы крóкы

tác//ňa -ne *ž* i **táck//a** -y *ž* тáцка; okrúhla ~ окрýгла тáцка

táč//ky -ok *ž pomn.* фýрик; voziť štrk na ~ach возити шýтер на фýрику

tade *prísl.* тады, тов дорóгов, по тій дорóзі, в тім нáпрямі; ~ choď ідь тады, ідь тов дорóгов, ідь в тім нáпрямі, ідь по тій дорóзі; ~ neprejdeš тады не перéйдеш, по тій дорóзі ты не перéйдеш • kade... tade... де бы не... всяды...; kade chodí, tade si spieva кады він хóдить, всяды собі співать; túla sa kade-tade він потýлює ся бог знать кады

tadeto *prísl.* тады, тов дорóгов, по тій дорóзі, в тім нáпрямі; poďme ~ пóдьме тады, пóдьме по тій дорóзі *áбо* в тім нáпрямі *áбо* тов дорóгов

tadiaľ *p.* **tade**

tadiaľto *p.* **tadeto**

tadžický таджíкскый

Tadžičk//a -y *ž* Таджíчка

tadžičtin//a -y *ž* таджíкскый язык

Tadžik -a *m* Таджік

taft -u *m text.* тафт

taftov//ý тафтóвый, з тáфту; ~á látka тафт; ~é šaty тафтóвы шмáты, шмáты із тáфту

tág//o -a *s* кый; biliardové ~ біліáрдный кый

ťah -u *m* **1** тяг, тягáня; ~ motora тяг мóтора; skúška ~om скушáня на ростягнýтя; vzpieranie ~om *šport.* сперáня тягом **2** (*v komíne*) тяг; komín, pec má dobrý ťah кóмин, пец мать дóбрый тяг, кóмин дóбрі тягать **3** штріх, мазáня; ~ ceruzou штріх церýзкы; ~ štetcom тягáня пéнзликом; ~ sláčikom погынáня смыком; niekoľkými ~mi, na niekoľko ~ov (*napísať, namaľovať*) дакількомá штріхами **4** (*v hre*) тяг, крок; kto je na ~u? хто на тягу?, хто мать крок? **5** *pren.* крок, спóсоб; taktický ~ тактічный крок, тактічный спóсоб **6** (*žrebovanie*) тірáж, розогрáня **7** (*vtákov*) тягáня, перелітáня; jarný, jesenný ~ vtáctva ярне, осіннє перелітáня птáхів **8** (*pri fajčení*) потягнýтя; daj mi dva ~y дай мі два раз потягнýти **9** (*črta tváre*) риса (твáри); jemné ~y тонéнькы *áбо* мілы рисы • jedným ~om, v jednom ~u єдным мáхом; без одпочíнку, беспере́рвні, без переставáня; byť v ~u *hovor.* быти гет, стратити ся, змізнути, выпарити ся

ťahac//í: ~ia harmonika гармонія

ťahačk//y -iek *ž pomn. hovor. expr.* **1** натяговачкы, клопóты *pomn.* **2** волочíня, перетягованя, стримованя

ťahadl//o -a *s tech.* тяга

ťahák -a *m slang.* **1** (*v divadelnej hre ap.*) шлаґер, гіт **2** *škol.* (*nedovolená pomôcka*) тяга́к **3** *šport.* ухопіня лóпты (*при волейбáлі*)

ťahanica *p.* **ťahačky**

ťahan//ý **1** тягáвый, протягуючій; ~á reč тягáва реч **2** *tech.* тягну́тый, ростягованый, натягованый; ~é sklo ростяноване скло; ~ plech ростягована бляха; ~ drôt натягованый дріт

ťah//ať -á -ajú *nedok.* **1** тягáти, влечí, нéсти; ~ povraz тягáти мóтуз; ~ niekoho za ruku тягáти дакóго за ру́ку; ~ za vlasy тягáти за вóлосы; ~ za uši тягáти за у́ха; ~ čiaru тягáти лíнію; ~ košeľu cez hlavu тягáти сорóчку чéрез гóлову; táto farba ~á oči тотá фáрба ріже óчі, од той фáрбы унáвлюють ся óчі **2** (*vliecť za sebou*) тягáти, влечí; ~ sánky тягáти сáнкы; ~ čln (*nákladný*) тягáти *áбо* влечí наложéный чолнóк **3** (*von*) тягáти, вытяговати; ~ klinec zo steny вытяговати *áбо* тягáти клинець зо стíны; ~ vedro zo studne тягáти *áбо* вытяговати вéдро зо сту́дні; ~ otázku (*na skúške*) тягáти вопрóс; ~ žreb тягáти жреб; ~ ruku z vrecka тягáти ру́ку з кішéні; ~ zub тягáти *áбо* тóргати зуб **4** (*pumpovať*) чéрьпати, вычéрьповати, пумповáти, выпумповати; ~ vodu чéрьпати вóду **5** (*dnu*) тягáти, потяговати, втяговати; всавáти; ~ z cigarety потяговати з ціґарéтлі **6** (*mať ťah*) мáти тяг, тягáти; komín dobre ~á кóмин дóбрі тягать **7** *tech.* тягáти; натяговати; ~ drôt, rúry тягáти дріт, ру́лы **8** *kuch.* (*cesto*) вáлькати, розвáльковати (*жéбы мíсто было тонкé*); ~ závin розвáльковати тíсто на ролáду **9** *hovor.* (*zavádzať*) тягáти, проводити; ~ potrubie, linku тягáти водовóдны ру́лы, лíнію **10** *hovor. expr.* (*pracovať*) тягáти; ~ za troch тягáти за трёх **11** *hovor.* (*vábiť*) тягáти; ~ niekoho do kina тягáти дакóго до кíна **12** (*priťahovať, lákať*) тягáти, влечí, манити; ~á ho to ku kartám ёгó тягать ку кáртам **13** (*fúkať*) фу́кати, тягáти; od okna ~á од óкна фу́кать *áбо* тягать **14** (*pri hre*) ходити, тягáти; ~ kráľom *šach.* ходити *áбо* тягáти крáлём • ~ čas тягáти час; ~ za nos niekoho водити за ніс дакóго; ~ za jeden povraz быти заєдно, тягáти за єдéн кóнець; ~ niekoho z bryndze тягáти дакóго з біды *áбо* баламу́ты, помагáти дакóму з неприємной сітуáції; ~ gaštany z ohňa za niekoho тягáти ґáштаны із огня про дакóго; ~ ako z chlpatej deky z niekoho niečo кліщáми вытяговати *áбо* тягáти дашто́ од дакóго

ťah//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** *s kým* (*navzájom sa poťahovať*) тягáти ся, потяговати ся, мíряти собí силы **2** *s kým o čo i bezpredm. pren. expr.* тягáти ся, вáдити ся, гáдати ся **3** *s čím expr.* волочíти ся, ходити, носити; ~ sa s kufrom волочíти ку́фер, волочíти ся з ку́фром **4** *expr.* (*pomaly niečo robiť*) тягáти, перетяговати, бáбрати ся *з чім*; neťahaj sa! не тягáй!, скóрше! **5** (*o čase*) тягáти ся; dni sa ~ali дні влечу́ть ся; vec sa ~á už niekoľko rokov прóблем тягать ся уж дакíлько рóків **6** (*rozprestierať sa*) тягáти ся, простерáти ся; pohorie sa ~á od ... do ... гóры тягáють ся од ... до ... **7** тягáти ся, стелити ся, лежáти; hmla sa ~á po zemi гмла тягать ся *áбо* стéлить ся по зéмлі; vinič sa ~á po stene грознó тягать ся по стíні; fazuľa sa ~á фасóля завивать ся **8** (*o riedkej hmote*) тягáти ся; med sa ~á мед тягать ся **9** *kam, ku komu pren. hovor.* ~á sa do mesta ёгó тягне до мíста; deti sa len ku mne ~ajú дíти тягáють ся лем ку мі • ~ sa s niekým za prsty тягáти ся з дакым за пáлці, вáдити ся *áбо* гáдати ся з дакым, быти з дакым на нóжах

ťahav//ý **1** тягáвый, протягуючій; ~á pieseň тягáва *áбо* корму́тна *áбо* смутнá спíванка; ~á reč тягáва реч **2** (*o rastlinách*) завивáючій ся, вючій ся

ťahomer -u *m tech.* тягомíр

ťahúň -a *m* **1** (*o koňovi*) тягáючій кінь, фурмáньскый кінь **2** *pren.* (*o človeku*)

снажливый, барз усéрдный чоловíк, робóтный

tachomet//er -ra *m tech.* тахомéтер

taj -u *m obyč. v mn. č.* **~e** тáйность, тáйна; ~e prírody тáйности прирóды; zasvätiť do ~ov hudby посвятити до тáйностей мýзыкы; preniknúť do ~ov života проникнути до тáйностей жывóта

tajen//ý таєный, затáёваный, скрытый; ~ radosť таєна *áбo* затáёвана рáдость ~ strach таєный страх

tajfún -a *m* тайфýн

tajg//a -y *ž* тáйґа; život v ~e жывот в тáйґі, тайґóвый жывот; ľudia z ~y жытелі з тáйґы

tajgový тайґóвый; ~ les тáйґа

taj//iť -í -a *nedok.* **1** (*zamlčovať*) таїти, затáёвати, скрывáти; поперáти; ~ niečo pred niekým скрывáти *áбo* таїти *áбo* затáёвати даштó пéред дакым **2** (*obsahovať v sebe*) скрывáти, таїти, затáёвати, поперáти; ~ v sebe nebezpečenstvo таїти в собі небеспéчность

taj//iť sa -í sa -a sa *nedok.* **1** *čím* (*zakrývať, zamlčovať*) хранити, тримати в тáйности, таїти, затáёвати, скрывáти *што*; netajím sa tým я не скрывам тотó **2** *v čom* (*skrývať sa*) таїти ся, крыти ся, скрывáти ся • dých sa mi ~í (*od strachu ap.*) дых затáює ся мі

tajne *prísl.* **1** тáйні, потаёмкы; niečo robiť тáйні *áбo* потаёмкы робити даштó; ~ niekoho ľúbiť тáйні любити дакóго **2** потаёмкы, украдóмкы; ~ vziať niečo потаёмкы взяти даштó; ~ hlasovať тáйні голосовáти, прияти ýчасть в тáйнім голосовáні; hlasovať budeme ~ голосовáти бýдеме тáйні

tajničk//a -y *ž* слóво, пословиця зашіфровáна в кросворóді *áбo* в крижóвці

tajnosnubn//ý *bot. zastar.* (*rastliny*) бесквіткóвый, спорóвый; бесквіткóвы, спорóвы ростлины

tajnos//ť -ti *ž* тáйность, тáйна, даштó скрывáне; držať niečo v ~ti тримати даштó в тáйности; nemať ~ti pred niekým не мáти тáйности пéред дакым; nemá pred ním ~ti він (онá) не мать тáйности пéред ним; nerobiť ~ti z niečoho не робити тáйности з дачóго

tajnostkár -a *m* **1** скрытый чоловíк **2** любитель тáйн(остей)

tajn//y[1] **1** скрытый, таєный, затáёваный, утáёваный, непублíчный; ~ východ тáйный выход; ~á skrýša тáйне скрытя; б) (*ľudí*) бýнкер, пивніця; ~é dvere утáёваны двéрі **2** тáйный; ~á schôdza тáйне зібрáня; ~é rokovanie тáйны їднáня *áбo* переговóры; ~á organizácia тáйна орґанізáція; ~á vysielačka тáйне радіовысылáня, нелеґáлна радіостаніця; ~á zmluva тáйный договóр; ~ dokument тáйный докумéнт; ~á zbraň тáйна збрань **3** (*skrytý*) тáйный, затаєный, скрытый; ~á obava тáйне знепокоїня **4** (*tajomný*) таємный, тáйный; ~é čary таємне черовáня • ~é písmo тайнопис, таємне письмо; ~é hlasovanie тáйне голосовáня; ~é voľby тáйны вóльбы; ~á polícia тáйна поліція; v ~om kútiku srdca в тáйнім кýтику сéрдця, потаёмкы

tajn//y[2] -ého *m hovor.* тáйный áґент (поліції)

tajomníč//iť -i -ia *nedok. hovor.* секретарёвáти, выкóновати фýнкцію секретаря

tajomník -a *m* секретáрь *м*; vedecký ~ учéный секретáрь; generálny ~ ґенерáлный секретáрь

tajomn//ý таємный, загадкóвый, загáдный, незнáмый, секрéтный; ~ úsmev таємный ýсмів; ~ hlas загадкóвый гóлос; ~á sila незнáма *áбo* таємна сила

tajomstv//o -a *s* тáйна, тáйность, секрéт, загáдность; štátne, vojenské ~ держáвна, воєньска тáйность; výrobné ~ вырóбный секрéт; listové ~ тáйна переписованя; ~ života тáйна жывóта; ~ úspechu секрéт ýспіху; prezradiť ~ прозрáдити тáйну *áбo* секрéт; je verejným ~om, že ... про никого не є тáйность, же ... • zahalený ~om покрытый тáйностёв

tajuplný таємный; пóвный тайн

tak[1] *zám. prísl.* **1** (*takým spôsobom*) так, такым спóсобом; ako sa opovažuje s tebou ~ hovoriť? як він сміє так бісідовáти з тобóв?; to nie je celkom ~ тотó не цáлком так; urob ~, ako ti hovorím! зроб так, як я тобі говóрю! nechajme to ~! охáбме тотó так!; práve ~! як раз так!, прáві так **2** (*vyjadruje mieru*) так, накíлько, як ~ sladko sa mi spí мі так солóдко спить ся; prečo sa ~ červenáš? чом ты так червенíєш?; asi ~ a) приближні; б) (*ako odpoveď*) óколо тóго, як хто, што; на спóсоб чóго; *ako-~* a) (*čiastočne*) хоць лем кущíцько; б) (*horko-ťažko*) лем-лем, гíрько-тяжко; si ako-~ spokojný? ты хоць трошéчкы спокíйный?; (len) ~-~ лем-лем; len ~ лем так, так і; sneh sa len ~ sypal сніг так і сыпав ся; len ~ sa triasol od strachu він лем так тряс ся од стрáху; len ~ na pol ucha (*počúvať*) він лем так на пів ýха; len ~ jedným okom (*zazrieť niekam*) він лем так єдным óком **3** (*vyjadruje približnosť*) приближні; môže byť ~ päť hodín так мóже быти пять гóдин; môže mať ~ štyridsiatku *hovor.* мóже мáти так штирíдцять, ёмý óколо штирíдцять, він бýде мáти óколо штирíдцять **4** (*vyjadruje príčinu*) так; len ~ лем так, прóсто так; to nie je len ~ тотó нéлем так; тотó не прóсто так; len ~ sme sedeli мы лем так сидíли, мы прóсто сидíли; ~, či onak так áбо інáкше **5** (*v takom prípade*) так; keď nemáš čo robiť, ~ odíď! кідь не маш што робити, одыйдь!; keď robiť, ~ robiť кідь робити, так робити ● a ~ ďalej і так дáлше; ~ a ~ так і так

tak[2] *spoj.* **1** (*a preto*) і зáто; je tu zima, ~ idem preč ту зимá, зáто я ідý гет **2** *vo výrazoch*: aj ~, ani ~ вшытко єдно; aj ~ za to nič nedostaneš і так за тотó ты ніч не достáнеш; môžeš ma aj potrestať, ani ~ to neurobím мóжеш ты мéне покáрати, вшытко єдно я тотó не зрóблю; aj ~ nebolo nič vidieť, a zrazu ešte hmla і так ніч не было видно, а ту íщі гмла **3** ~ ... ako як ... так; ~ ty, ako aj ja як ты, так і я

tak[3] *čast.* **1** но; так; ~ čo, ako sa máme? но, як ділá?; no ~, poďme! но так, пóдьме!; ~ mi dajte toto но так дáйте мі тотó; ~ ty si ženatý? так ты женáтый? **2** (*napríklad, povedzme*) *obyčajne sa neprekladá;* byť ~ na vašom mieste быти так на вáшім місці; ešte ~ film, to ho zaujíma кíно, прóшу, ёгó íщі так інтересýє **3** так; ~, veru ~ так, так

tak[4] *cit.* (*vyjadruje prekvapenie*) но як!

takisto i **tak isto 1** *prísl.* (*rovnako*) так сáмо, єднáко **2** *spoj.* (*aj, tiež*) так, тыж

takmer *čast.* **1** скóро (што) **2** лем же не

takpovediac *čast.* (*inými slovami povedané, teda, respektíve*) інáкше повіджéно, іншыми словáми

takrečeno *čast.* **1** так повісти, як говóрить ся, як повідáють **2** (*skoro, nakmer*) лем же не

takt[1] -u *m* **1** *hud.* такт, тактóвый рóзмір; trojštvrťový ~ тричетвертинный такт; vyklepávať ~ выбивати такт **2** *tech.* такт

takt[2] -u *m* такт; nemá ~u він не мать такт, він не тáктный, ёмý хыбить такт

taktick//ý тактíчный; ~ manéver, ťah тактíчный манéвер, спóсоб; ~á chyba тактíчна хыба, хыба в тáктіці; ~ výcvik *voj.* тактíчна припрáва ● ~é zbrane тактíчны збрáні

taktiež *čast.* тактыж, тыж; on ~ nevie він тыж не знать; a peniaze ~ nepotrebuješ а пінязі тобі тáктыж не трéба

taktik//a -y *ž v rôzn. význ.* тáктіка; vyčkávacia ~ вычéкуюча тáктіка; zmeniť ~u змінити тáктіку

taktiz//ovať -uje -ujú *nedok.* тактізовáти, маневровáти

taktn//ý *príd. k* **takt**[2] тáктный; ~é správanie тáктне поводжíня; ~ človek тáктный чоловíк; je veľmi ~ človek він барз тáктный чоловíк, він маніпулýє великым тáктом

takto[1] *zám. prísl.* **1** так, такым спóсобом; но так; ~ sa nedá robiť так тотó робити не мож; ~ to urob зроб тотó так; škoda ~ márniť čas шкóда так тратити *áбо* марнити час, шкóда тратити час такым спóсобом;

~ je to!? но так!? **2** (*pred dvojbodkou*) слідуючім спóсобом **3** *v spojení s podst. menom*: ~ rok пéред рóком, влони; na ~ rok чéрез рік, о рік

takto[2] *čast.* **1** мéджі іншым, цалкóво; on je ~ nie zlý človek мéджі іншым, він не злый чоловíк; peňazí ~ by aj bolo, ale ... пінязі, цалкóво бы стáчіло, áле ... **2** наприклад; nevieš, ~ čo nového v dedine? ты не знаш, што, наприклад, новóго в селí?; а čo ~ počuť medzi ľuďmi? а што, наприклад, чýти мéджі людми?

taktomer -u/-a *m odb.* метронóм

taktovk//a -y *ž* **1** *hud.* діріжéрьска пáлічка; zdvihnúť ~u підняти діріжéрьску пáлічку; hrá orchester pod ~ou niekoho грать орхéстер під діріґовáнём дакóго

taktov//ý *hud.* тактóвый *al. sa prekladá nepriamymi pádmi podst.* такт: ~á čiara тактóва лінія; ~á zmena зміна тáкту

tak//ý *zám.* **1** такый; (*v prísudku*) такый; ~é maličkosti такы мáлости *áбо* дрібниці; našli sa aj ~í, čo mu zavideli нашли ся і такы, котры ёмý завíділи; ~ istý тыкый сáмый, такый же; v ~om prípade в такíй нагóді, в такíм слýчаї; ako ~ як такый **2** *v spojení s príd.* такый, так; buďte ~ dobrý! бýдьте такы дóбры!, бýдьте любéзны!; ~á je pekná онá такá шýв(м)на; je ~ smelý він такый смілый • raz ~ в два раз вéце(й); ~ým spôsobom такым спóсобом; aký-~ якый-такый, даякыйська

takýto *zám.* **1** такый **2** *expr.* (*obyčajne vo zvolacích vetách*) такый; вот такый, вот якый; ale takéto čosi! трéба же (такé)!; takáto hanba! такá гáньба!

takzvaný так звáный

takže *spoj.* так же; motor hučal, ~ sme nič nepočuli мóтор гучáв, так же мы ніч не чýли

taľafatk//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** *expr.* **1** таляфáткы *pomn.* плéткы, тáраня, таранины, повідáчкы; nebudem počúvať ~y я не бýду слýхати плéткы **2** (*zbytočnosti, maličkosti*) несмыслы, мáлости, глýпости

talár -a *m* тáлар, рýхо; senát zasadal v ~och сýдці засідáли в тáларах

talent -u *m* **1** тáлент, дар; má hudobný ~ він (онá) мать музикáлный тáлент; má obchodný ~ мать обхóдного дýха **2** (*o človeku*) тáлент, талентовáный чоловíк starať sa o mladé ~y стáрати ся о молоды талéнты

talentovaný талентовáный, даровитый; ~ básnik талентовáный поéт

Talian -a *m* Таліян

taliančin//a -y *ž* таліяньскый язык

taliančinár -a *m slang.* **1** (*učiteľ*) учітель таліяньского языкá **2** (*poslucháč*) штудéнт, ýчащій таліяньску філолóґію **3** (*odborník na taliansku filológiu*) шпеціалíста по таліяньскій філолóґії

Taliank//a -y *ž* Таліянка

taliansky таліяньскый

talig//a -y *ž* (*двоколесова*) теліґа

tál//ium -ia *s chem.* (*Tl*) тáлій

talizman -u *m* талізмáн

talmud -u *m* тáлмуд

talmudist//a -u *m* талмудíста

talmudizm//us -u *m* талмудíзм

tam[1] *zám. prísl.* **1** (*označuje vzdialené miesto, opak: tu*) там; ~ nič nenájdeš там ты ніч не найдеш **2** (*ukazuje na smer, opak: sem*) там; už ~ nechodím я уж там не хóджу; o hodinu ~ prídem я там прийду о гóдину; ty si sadneš sem a ty ~! ты сядеш ту, а ты там!; nechoď ~! ты не ходь там! **3** *hovor. expr.* (*označuje stratu*) споминáй, як звáли; moje peniaze sú ~ мóї пінязі суть там, плáкали мóї пінязі; moja mládosť je už ~ ей, де мóя мóлодость! • sem a ~ ту і там, ту і нáзад, до обидвох бóків; tu a ~ а) (*kde-tu*) де-ту; б) (*niekedy*) íнколи, час од часý; kde bolo, ~ bolo (*začiatok rozprávky*) де было, там было; sem ... ~ ... *prekladá sa záporom v druhej časti*; slušnosť sem, slušnosť ~ ... слýшность ту, слýшность там; слýшность áбо неслýшность ...; jedna noha sem, druhá ~ єднá нóга ту, дрýга там; ~ sú dvere! там суть двéрі!, вот (вам) бог,

а вот поріг!; ~ je pes zakopaný! геле де пес закопаный!; kde niet, ~ ani smrť neberie чого нєт, того і бог не возьме; ≈ на нєт і суду нєт; kam čert nemôže, ~ pošle babu [*prísl.*] де чорт не може, там бабу пошле; kto chce kam, pomôžme mu ~ [*prísl.*] там ёму і дорога

tam[2] *časť.* же; там; čo ~ po tom! што там потім!; kto ho ~ vie хто ёго знать ● je ~ toho! є там того!

tambur//a -y *ž hud.* тамбура (*балканьскый струновый музычный інштрумент*)

tamburáš -a *m* музыкант, граючій на тамбурі

tamburín//a -y *ž* тамбуріна

tamdolu *zám. prísl.* там долов

tamhľa *zám. prísl.* но там

tamhore *zám. prísl.* там горі, там на верьху

tamodtiaľ *zám. prísl.* одты

tamten *zám.* **1** тамтот **2** *hovor.* (*minulý*) минулый; тамтот; ~ týždeň минулый тыждень, тамтот тыждень

tamtiež *zám. prísl.* там тыж, там же

tancmajst//er -ra *m zastar.* танцмайстер, учітель танців

tancovačk//a -y *ž hovor.* танцулька, танці, танцёваня

tanc//ovať -uje -ujú *nedok.* танцёвати; ~ valčík, tango танцёвати валчік, танґо; ~ s niekým танцёвати з дакым ● ~uje ako mu pískajú *hovor.* танцює як ёму грають; ~ niekomu po hlave дость велё позволює собі (по одношіні к дакому)

tandem -u *m* **1** (*zadné sedadlo*) тандем **2** *šport.* тандем, двомістный біціґель **3** *tech.* тандем

tan//ec -ca *m* **1** танець; vyzvať do ~ca niekoho позвати дакого на танець; krútiť sa v ~ci крутити ся в танці; orchester hral do ~ca орхестер грав до танця, орхестер грав танцёвальны мелодії; ľudové ~ce народны танці; spievať do ~ca співати до танця **2** *hovor.* (*zábava*) танці, вечор танців; išla na ~ она пішла танцёвати

tanečnic//a -e *ž* **1** танцёристка; je dobrá ~ она добрі танцює **2** (*z povolania*) танцёристка; barová ~ танцёристка кабарету

tanečník -a *m* танцёриста

tanečn//ý танцёвальный; ~á zábava танцёвальный вечор, бал; ~ večierok танцёвальный вечор, вечерінка; ~á škola школа танців; урокы танців; ~ kurz курз танців; ~á pieseň танцёвальна співанка; співанка в рітмі танця; ~á hudba танцёвальна музыка; ~ majster а) учітель танців; б) майстер танця; ~ orchester естрадный орхестер; ~ súbor ансамбель танця; ~á sieň танцёвальна сала, сала на танцёваня; ~ parket танцёвальный паркет

tangenciálny *geom.* танґенціалный

tangens -u *m geom.* танґенс

tangent//a -y *ž geom.* дотыкаюча, танґента; ~ krivky дотыкаюча кривой

tang//o -a *s* танґо

tanier -a *m* **1** таніp; hlboký, plytký ~ глубокый, плыткый таніp; zjesť (za) ~ polievky зъїсти таніp поливкы **2** *tech.* діск

tanierov//ý діскoвый; ~é brány *poľnohosp.* діскoвы бороны

tanín -u *m chem.* танін

tanistr//a -y *ž* торба, торбина, ташка; žobrácka ~ жобрацька торба

tank[1] -u *m voj.* танк; ľahký, ťažký ~ легкый, тяжкый танк

tank[2] -u *m* **1** (*cisterna*) танк, цістерна **2** *fot.* танк

tankist//a -u *m* танкіста

tank//ovať -uje -ujú *nedok. čo i bezpredm.* танковати, черьпати, наповнёвати (*паливо*); ~ benzín черьпати бензін; lietadlo ~uje ероплан танкує (паливо)

tankov//ý[1] *príd. k* **tank**[1] *voj.* танковый; ~á jednotka танкава часть; ~ útok танкова атака

tankov//ý[2] *príd. k* **tank**[2] танкерный; ~á loď танкер, танкерна лодь

tantal -u *m chem.* тантал

Tantalov: ~e muky танталовы мукы, мукы Тантала

tantiém//a -y *ž ekon.* тантьєма
ťap *cit.* тяп, шляп
táp//ať -e -ú *nedok.* **1** ходити напомáцкы (*в темнотí*); ~ v tme ходити в тмі, блудити в темноті **2** *pren.* стратити ся, быти неувíреным, неувíрено намáцковати • ~ v pochybnostiach быти безрáдным
tápavý неувíреный, похыбуючій; ~ krok похыбуючій крок
tapet//ovať -uje -ujú *nedok.* тапетовáти, облíплёвати тапéтами
ťapk//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** (*druh topánok*) легкы жéньскы топáнкы без зáпятків, тяпкы
ťapk//ať -á -ajú *nedok.* **1** (*tlieskať*) бити о дóлоні, тлéскати **2** (*potľapkávať*) тляпкати, потляпковати (по плéчі) **3** (*cupkať*) іти дрібным крóком, цýпкати
ťap//núť -ne -nú *dok.* тляпнути, удáрити • ~ si do dlaní s niekým тляпнути собі по дóлонях з дакым
tar//a -y *ž obch.* тáра
táračk//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** *expr.* таранина, порóжні рéчі, плéткы
táradl//o -a *s expr.* лябдош, тáрач, тарáдло, трéпач, кéцош
táraj -a *m expr.* лябдош, кéцош, тарáдло
táranin//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** *expr.* таранина, кецанина, глýпость
tarasnic//a -e *ž hist. voj.* тарасніця
tár//ať -a -ajú *nedok. expr.* трепáти языкóм, тáрати • ~ dve na tri молóти *áбо* трепáти дві пóза три
táravý *expr.* тарáвый, укéцаный
ťarbák -a *m expr.* помáлый, немотóрный, немéгло, тарбáвый; медвідь
ťarbav//ý *expr.* помáлый, немотóрный, нешікóвный, ґенґлявый, тарбáвый; ~ krok тарбáвый крок; ~é pohyby ґенґлявы поґынáня; ~ človek помáлый *áбо* немотóрный чоловíк; ~é písmo *pren.* тарбáвый пóчерк, тарбáве письмо
tarho//ňa -ne *ž* (*druh cestoviny*) таргóня
ťarch//a -y *ž* **1** тярха, затяжíня *c*; to je užasná ~ тотó ужáсна тярха *áбо* затяжíня **2** *čoho pren.* тяжкости, стáрости, затяжíня; ~ viny тяжкости вины; ~ daní затяжíня дáни; ~ dlžôb тярха *áбо* затяжíня дóвгів; ~ rokov тяжкости рóків; pod ~ou dôkazov під тярхов дóказів **3** *obch.* довг; majetok bez ~y маєток без дóвгів • byť na ~u niekomu быти на тярху дакóму, затяжовати дакóго
ťarchavá (*o žene*) грубá, самодрýга
tarif//a -y *ž* тарíфа; colná ~ цóлна тарíфа; mzdové ~y заробкóва тарíфа; železničná ~ желізнодорóжна тарíфа
tarifn//ý тарíфный; ~á sadzba тарíфна вышка поплáтків; ~á stupnica тарíфна шкáла; ~ systém тарíфна сістéма; ~ poplatok поплáток
tarokov//ý: ~é karty тарокóвы кáрты, кáрты про гру на тáрок (78 карт)
tarok//y -ov *m pomn.* (*druh karát*) кáрты про гру на тáрок (78 карт)
tas//iť -í -ia *nedok.* вытяговати, вынимáти; ~ meč, šebľu вытяговати меч, шáблю; ~ zbraň імáти ся збрáни
tašk//a -y *ž* **1** тáшка, кабéлка; nákupná ~ накýпуюча тáшка, сíтька; cestovná ~ дорóжна тáшка; dámska ~ кабéла, кабéлка; náprsná ~ буделярик; žiacka ~ а) тáшка, актóвка; б) (*na chrbát*) гатіжáчік **2** (*aktovka*) актóвка, тáшка
ťať tne tnú *nedok.* **1** (*sekerou, mečom*) тяти, рубáти, розрýбовати **2** *expr.* (*biť*) бити, молотити, колотити, товчí; ~ hlava-nehlava молотити голова-неголова, бити по чім попáло • ~ do živého тяти дакóго острóв рéчов, крітіковáти, рíзати по жывíм
Tatár -a *m* Татáр
tatárčin//a -y *ž* татáрьскый язык
Tatárk//a -y *ž* Татáрка
tatársk//y татáрьскый; ~ vpad татáрьска інвáзія *áбо* аґрéсія *áбо* атáка • ~a omáčka *kuch.* татáрьска маёнéза
tatk//o -a *m* нянько, нянё, óцко
tat//o -a *m* нянько, отéць
tátoš -a *m* кінь-огéнь *м*, огняный кінь (*приповідкóвый*)

tatr//a -y *ž hovor.* **1** тáтра (*знáчка áвта*) **2** *zastar.* тáтра (*циґарéтля*)
tatraplán -u *m* татраплáн (*áвто*)
tatrovk//a -y *ž hovor.* «Тáтра» (*áвто, автозавóд*)
ťav//a -y *ž* верблюд; ~ jednohrbá, dvojhrbá єдногóрбый, двогóрбый верблюд
tavb//a -y *ž* **1** плавлíня; ~ ocele плавлíня óцели **2** (*množstvo vytaveného kovu*) выплавлíня; denná ~ дéнне выплавлíня
tavenin//a -y *ž* выплавка
tavený плавлéный; ~ syr плавлéный сыр
ťav//í верблюджій; ~ hrb верблюджій горб; ~ie mäso верблюдже мясо, верблюджíна, верблюджатина
taviac//i плáвлячій; ~a pec плáвлячій пец; ~a teplota температýра *áбо* теплотá плавлíня
ťaviar -a *m* **1** поганяч верблюдів **2** (*majiteľ tiav*) верблюдáрь
tavič -a *m* плавляч
tav//iť -í -ia *nedok.* **1** (*roztápať*) плáвити; ~ kov, železo плáвити метáл, желíзо **2** варити; ~ oceľ варити óціль
tav//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* плáвити ся, росплáвлёвати ся
taviteľný плавливый; ľahko, ťažko ~ легкоплавливый, тяжкоплавливый
tax//a -y *ž* тáкса
taxác//ia -ie *ž* таксáція
taxatívny: ~ výpočet подрíбный вырахунок
taxátor -a *m* таксáтор, одгрáдователь, оцíнёватель
taxi *neskl. s* тáксі *neskl. s*
taxik -a *m* тáксік *м*
taxikár -a *m* шóфер тáксі, таксікáрь
ťažb//a -y *ž* добывáня; выроба, нóрма; рубáня; ~ uhlia, nafty добывáня ýгля, нáфты; ~ dreva рубáня дéрева; denná, mesačná ~ дéнне, мíсячне добывáня, дéнна, мíсячна нóрма
ťažen//ie -ia *s* пóхід; vojenské ~ воєньскый пóхід ● byť v poslednom ~í быти *áбо* находити ся при послíднім дыху

ťažisk//o -a *s* **1** *fyz.* цéнтер затяжíня **2** *pren.* цéнтер затяжíня, цéнтер; ~ práce основнá *áбо* глáвна часть робóты, основнé *áбо* голóвне в робóті
ťaž//iť[1] -í -ia *nedok.* **1** *čo* добывáти; ~ uhlie, rudu добывáти ýгля, рýду **2** *z čoho pren.* тяжыти ужыток *áбо* выгоду *з чóго*, выужыти *што*; ~ zo situácie тяжыти зо сітуáції; ~ z vojny обогáчовати ся з вóйны
ťaž//iť[2] -í -ia *nedok.* (*zaťažovať*) затяжовати; ~ svedomie затяжовати сóвість, лежáти на сóвісти
ťaž//iť sa -í sa *nedok. neos.* ~í sa mi мі не хóче ся, мі лíнить ся
ťaživ//ý стиснюючій, тяжкый; ~ pocit стиснююче *áбо* тяжкé чýвство; ~é ticho стиснююче *áбо* умýчуюче тихо
ťažk//ať -á -ajú *nedok.* звáжовати в рýці
ťažk//ať si -á si -ajú si *nedok. na koho, čo i bezpredm.* тяжкати собí, жáловати ся
ťažko *prísl.* **1** (*s veľkou váhou*) тяжко; ~ dopadnúť тяжко упáсти; **2** (*s námahou*) тяжко, з нáмагов; ~ pracovať тяжко робити; ~ sa pohybovať тяжко рушáти ся *áбо* погынáти ся; ~ dýchať тяжко дыхати; ~ chápať тяжко розумити; ~ sa hojiť помáлы і зле гоїти ся, тяжко гоїти ся; ~ si zvykať тяжко звыкáти собí **3** *v spojení s príd.* тяжко-; ~ rozpustný тяжкороспýщуючій; ~ stráviteľný тяжкоперевáрюючій, тяжкострóвлюючій; ~ čitateľný тяжкочітáючій **4** (*veľmi*) тяжко, барз; ~ ranený тяжко ранéный; ~ sa previniť а) тяжко *áбо* серьёзно провинити ся; б) зробити тяжкый престýпок; ~ som sa proti vám previnil я барз провинив ся пéред вáми; ~ doplatiť na niečo дорóго заплатити за даштó; na to ~ doplatíš ты дорóго заплáтиш за тотó, тотó тобí дорóго обыйде ся ● horko-~ лем-лем, з (великов) нáмагов; je mi ~ na duši мі тяжко на душí; je mi ~ od žalúdka мéне болить жóлудок; ~ mi padne є мі не по собí
ťažkoatletický тяжкоатлетíчный

ťažkomyselnos//ť -ti *ž* (*skleslosť, stiesnenosť*) (глубóкый) смýток, отупéность, задýманость, депрéсія, меланхóлія

ťažkomyselný (*človek*) смутный, склéслый, отупéный, скормучéный

ťažkopádn//y 1 нешікóвный, немотóрный, помáлый, тяжкый; ~ krok тяжкый крок; ~ človek а) немотóрный чоловíк; б) (*pri myslení*) помáлый чоловíк; ~e pohyby тяжкы погынáня **2** *pren.* тяжкый; тяжкы стихы, тяжкá поéзія; ~ štýl тяжкый штіл **3** тяжкый, масíвный; ~a budova масíвна будóва; ~ nábytok тяжкый *áбo* масíвне заряджíня квáртеля, бýтор

ťažkos//ť -ti *ž* **1** тяжкость *ж* **2** тяжкость, стáрость, трапíня; finančné ~ti фіна́нчны стáрости *áбo* тяжкости; robiť ~ti niekomu а) робити стáрости дакóму; б) затяжовати дакóго; в) причінити тяжкости, робити стáрости дакóму; ~ti mi robí čítanie стáрости мі рóбить чітáня, я тяжко чітам

ťažkotonážnik -a *m hovor.* тяжкотонáжник

ťažkotonážny тяжкотонáжный, многотонóвый; ~ vlak многотонáжный влак *áбo* пóїзд

ťažk//ý 1 *v rôzn. význ.* тяжкый; ~ náklad тяжкé наложíня; ~ kufor тяжкый кýфер; ~é dvere тяжкы двéрі; ~é mračná тяжкы хмáры; ~ krok тяжкый крок; ~á ruka тяжкá рýка; ~ štýl тяжкый штіл; ~á vôňa тяжкый зáпах; ~ vzduch тяжкый вóздух; ~ priemysel тяжкый прóмысел; ~á atletika *šport.* тяжкá атлéтіка; ~á váha *šport.* тяжкá вáга; ~é figury *šach.* тяжкы фіґýры; ~á voda *chem.* тяжкá вóда; ~á doba тяжкый перíод; ~á hudba тяжкá *áбo* серьёзна мýзыка **2** (*v spojení s označením váhy*) вáгов на ...; ~ 50 kg вáгов на 50 кґ **3** (*namáhavý*) тяжкый, намагáвый; ~á práca тяжкá *áбo* намагáва робóта; ~é dýchanie тяжкé дыханя; ~á cesta намагáва дорóга; ~ pôrod тяжкé роджíня; ~é podmienky тяжкы обстáвины, тяжкá атмосфéра; ~ život тяжкый жывот; ~é časy тяжкы часы; ~ osud тяжкá дóля, тяжкый óсуд; ~ rok тяжкый рік; ~á úloha тяжкá *áбo* намагáва задáча; ~á skúška тяжкый екзáмен; ~á povaha тяжкый харáктер **4** (*ťažko straviteľný*) тяжкый, тяжкоперевáрëваный, тяжкострóвлюючій; ~ obed тяжкострóвлюючій обíд; ~é jedlo тяжкострóвлююче їдлó **5** (*veľký*) тяжкый, великый; ~á vina велика вина; ~é zranenie тяжкé поранíня; ~ pacient тяжкохвóрый; ~é komplikácie великы комплікáції; ~é obete великы жéртвы; ~á porážka тяжкы стрáты; ~ trest тяжкé покарáня, тяжкый трест; ~ omyl тяжкá *áбo* велика хыба; ~é peniaze *hovor.* великы пінязі; ~ hriech тяжкый гріх ● s ~ým srdcom (*robiť niečo*) з тяжкым сéрдцëм; ~ oriešok твердый óрішок; robiť si ~ú hlavu z niečoho брáти близко к сéрдцю даштó, робити собі тяжкý гóлову з дачóго; mať ~é srdce na niekoho мáти тяжкé сéрдце на дакóго

ťažnic//a -e *ž geom.* медіáна

ťažn//ý[1] **1** тяжный, тягóвый; ~é zviera тяжне звіря; ~ dobytok тяжный *áбo* тягóвый скот **2** (*na ťahanie*) тягóвый; ~é lano тягóвый мóтуз; ~á sila тягóва сила

ťažn//ý[2] піднимáючій; ~á veža *ban.* піднимáючій стовп; ~á klietka піднимáюча клíтка

ťažob//a -y *ž* тяжкость, ощущíня тяжкости; ~ od žalúdka ощущíня тяжкости на жóлудку; тяжко на жóлудку; prišla na mňa ~ пришлó мі зле на жóлудку

team [tým], **tím** -u *m* комáнда, ґрýпа; futbalový ~ фотбалóва комáнда; pracovný ~ робóча ґрýпа (*конштрýкторів і т. п.*)

teamov//ý [tý-], **tímov//ý** ґрупóвый, колектíвный; ~á spolupráca ґрупóва *áбo* колектíвна робóта

teatráln//y театрáлный, афектовáный; ~e gesto театрáлне ґéсто; ~a póza театрáлна пóза; ~e scény туатрáлны сцéны

tečúc//i текýчій; ~a voda текýча вóда

teda[1] *čast.* знáчіть, ітáк; ~ tak je to! знáчіть, тотó так!; ~ dobre знáчіть, дóбрі; to ~ nie! но уж нєт!; to som ~ nečakal тотó я і сам не очéковав

teda[2] *spoj.* **1** (*to jest*) то є, то єсть; зна́чіть; mal oblečený kabát, ~ chcel ísť von мав облече́ный ка́бат, зна́чіть, збера́в ся одыйти **2** (*preto*) за́то; chodí tam málo ľudí, ~ je každý vítaný там хо́дить ма́ло людéй, за́то там ка́ждый вита́ный

téglik -a *m zdrob.* шкату́лка, келимок (*на масть, крем і т. п.*)

tehel//ňa -ne *ž* цеге́лня

tehl//a -y *ž* це́гла; pálená ~ пале́на це́гла; nepálená ~ непале́на це́гла, суро́ва це́гла; šamotová ~ шамуто́ва це́гла

tehliar -a *m* цеглярь

tehliarsk//y цеглярьскый; ~ priemysel цеглярьскый про́мысел; ~a hlina цеглярьска глина; ~a pec пец на выпа́лёваня це́глы

tehliarstv//o -a *s* цеглярьскый про́мысел, цеглярьска выроба

tehlovin//a -y *ž* (*materiál na výrobu tehál*) цеглярьска глина

tehlovočervený цегло́во-черве́ный, цегло́вый

tehlov//ý **1** (*z tehál*) цегло́вый, із це́глы; ~ múr цегло́вый мур, цегло́ва стіна́; ~ dom цегло́вый дом **2** (*tehlovej farby*) цегло́вый, цегло́вой фа́рбы; ~á farba цегло́ва фа́рба, фа́рба це́глы **3** (*podobný tehle*) цегло́вый, в фо́рмі це́глы; ~ tvar фо́рма це́глы

tehotensk//ý *prekladá sa nepriamymi pádmi podst.* груба́, самодру́га; ~é šaty ла́хы *або* облечі́ня про грубу́ *або* самодру́гу

tehotenstv//o -a *s* груба́, самодру́га

tehotn//á -ej *ž* груба́; ~ žena груба́ жена́

technicko-administratívny адміністрати́вно-техні́чный; ~e opatrenia техні́чно-адміністрати́вны мі́ры

technicko-dokumentačný; ~ materiál техні́чна документа́ція

technicko-inžiniersk//y інжіне́рно-техні́чный; ~e kádre інжіне́рно-техні́чны ка́дры

technicko-organizačn//ý орґанізачно-техні́чный; ~é opatrenia орґанізачно-техні́чны мі́ры

technick//ý **1** *v rôzn. význ.* техні́чный; ~ pokrok техні́чный проґре́с; ~é kádre техні́чны ка́дры; ~é minimum техні́чный мі́німум *м*; ~á literatúra техні́чна літерату́ра; ~ termín техні́чный те́рмін; ~á výspelosť у́ровень ро́звитку те́хнікы; ~é kreslenie техні́чне креслі́ня; ~á prehliadka (*auta*) техні́чный о́гляд; ~é disciplíny техні́чны дісциплі́ны; ~ krúžok техні́чный кружо́к; ~é kultúry техні́чны култу́ры; ~ redaktor техні́чный реда́ктор **2** *šport.* техні́чный; ~ boxer техні́чный бо́ксер **3** *hovor.* ~ ples (*ples poslucháčov vysokej školy technickej*) бал штуде́нтів высо́кой шко́лы техні́чной

technik -y *m* **1** *v rôzn. význ.* те́хнік; prevádzkový ~ выробный те́хнік; banský ~ ба́ньскый те́хнік; strojný ~ меха́нік; zvukový ~ звукоопера́тор; zubný ~ зу́бный те́хнік **2** *hovor.* (*poslucháč*) штуде́нт высо́кой шко́лы техні́чной **3** *šport. slang.* техні́чный грач; грач, володі́ючій высо́ков те́хніков

technik//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* те́хніка; vojenská ~ воєньска те́хніка; moderná ~ суча́сна, проґресі́вна те́хніка; výdobytky ~y досягну́тя те́хнікы; ~ skoku do výšky те́хніка ско́ку до вышкы **2** *hovor.* (*škola*) політехні́чный інштіту́т; (*budova*) будо́ва высо́кой шко́лы техні́чной

technokrac//ia -ie *ž* технокра́тія

technológ//ia -ie *ž* технолоґія; ~ výroby технолоґія выробы; ~ obrábania kovov технолоґія обро́бкы мета́лів

technologický технолоґі́чный; ~ postup технолоґі́чный проце́с

teist//a -u *m* теі́ста

teistický теісті́чный; ~ názor теісті́чный по́гляд

teizm//us -u *m* теі́зм

tektonick//ý тектоні́чный; ~é zemetrasenie тектоні́чне землетрясі́ня; ~é poruchy тектоні́чны погына́ня *або* нарушí́ня

tekutin//a -y *ž* теку́чость

tekut//ý теку́чій; ~ stav теку́чій став; ~á strava теку́че ї́дло́; ~é palivo теку́че выгріва́ня;

~é ovocie теку́ча овоцина; ~ púder теку́чій пу́дер; ~é železo ростопе́не желі́зо; ~ betón теку́чій ці́мент (*для інéкцій*)

tekvic//a -e *ž* дыня

tekvicov//ý дынёвый; ~é jadrá дынёвы семе́на

teľa -ťa *s* **1** (*v rôzn. význ.*) теля, телятко; odstaviť ~ (*mláďa*) одлучі́ти теля од коро́вы *або* ма́ткы; chovať teľce хова́ти телята **2** *pren. pejor.* (*o hlupom človeku*) теля; ~ sprosté со́мар спро́стый **3** *hovor.* (*vypracovaná koža*) теляча ко́жа **4** *voj. slang.* (*batoh*) гатіжа́к • klaňať sa zlatému ~ťu кланяти ся золото́му телятю; hľadieť ako ~ na nové vráta позера́ти як бара́н на новы воро́та; ten by vymánil aj z jalovej kravy ~ він і од ца́па моло́ко выманить, він і мі́сяць з не́ба доста́не

teľac//í телятина; ~ie mäso теляче мясо; ~ paprikáš paŕý із телятины; ~ia koža теляча ко́жа; ~ie párky телячі па́ркы

teľacin//a -y *ž* **1** (*mäso*) телятина, теляче мясо **2** (*vypracovaná koža*) теляча ко́жа

teľatník -a *m* телятник

telefón -u *m* **1** телефо́н; domáci, poľný ~ дома́шній, по́льный телефо́н; zavolať ~om niekoho позвонити (по телефо́ні) дако́му **2** *hovor.* (*telefonát*) телефо́нный го́вор; ~ máš маш телефо́н, те́бе кличуть к телефо́ну

telefonát -u *m* телефо́нный го́вор

telefonicky *prísl.* по телефо́ні; ~ sa spojiť s niekým позвонити дако́му (по телефо́ні); ~ hovoriť s niekým говорити по телефо́ні з дакым

telefonick//ý телефо́нный; ~ rozhovor телефо́нный го́вор; ~é spojenie телефо́нне споїня; ~á správa телефо́нна ві́стка, ознамі́ня по телефо́ні

telefonist//a -u *m* телефоні́ста

telefoniz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* телефонізова́ти; ~ obec телефонізова́ти село́ *або* вала́л, заве́сти телефо́н до села́ *або* до вала́лу

telefónn//y телефо́нный; ~á búdka телефо́нна бу́дка, телефо́н-автома́т; ~e slúchadlo телефо́нне слуха́тко; ~e vedenie телефо́нне веджі́ня; ~a ústredňa центра́лна телефо́нна станіця; ~ zoznam телефо́нный список, телефо́нна книга

telefon//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** *komu* телефонова́ти, звонити / позвонити (по телефо́ні) **2** *pre koho* (*privolať*) позва́ти / зва́ти, кликати / покликати (по телефо́ні) *ко́го*; ~ pre lekára позва́ти (по телефо́ні) лі́каря

telegraf -u *m* телеґра́ф

telegraf//ia -ie *ž* телеґра́фія; bezdrôtová ~ бездрото́ва телеґра́фія

telegraficky *prísl.* **1** телеґрафі́чні, по телеґра́фі; ~ oznámiť сповістити телеґрафі́чні **2** *hovor.* (*stručne*) телеґра́фным штілом

telegrafick//ý телеґра́фный, телеґрафі́чный; ~é spojenie телеґра́фне споїня; ~á rýchlosť телеґра́фна ско́рость; ~ štýl (*veľmi stručný*) телеґра́фный штіл

telegrafist//a -u *m* телеґрафі́ста

telegrafn//ý телеґра́фный; ~ stĺp телеґра́фный стовп; ~ úrad телеґра́ф (*у́ряд*); ~ poplatok по́платок за телеґра́м; ~á páska телеґра́фна па́ска

telegraf//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* телеґрафова́ти

telegram -u *m* телеґра́м; súrny ~ налі́га́вый *або* неодкла́дный телеґра́м; bleskový ~ блеско́вый телеґра́м; blahoprajný ~ поздоро́вляючій телеґра́м; podať ~ подати телеґра́м

telekomunikác//ia -ie *ž* телекомуніка́ція

telekomunikačn//ý телекомуніка́чный; ~á sieť телекомуніка́чна сіть

telemark -u *m šport.* телема́рк

teleobjektív -u *m* телеобєктів

teológ//ia -ie *ž* теоло́ґія

telepat -a *m* телепа́т

telepat//ia -ie *ž* телепа́тія

teleskop -u *m fyz.* телеско́п; astronomický ~ астрономі́чный телеско́п; elektrónkový

~ електроно́вый телеско́п; horizontálny ~ горізонта́лный телеско́п; zrkadlový ~ глядило́вый *або* зе́ркаловый телеско́п

teleskopick//ý *v rôzn. význ.* телескопі́чный; **1** (*súvisiaci s teleskopom*) ~ sústava pozorovania телескопі́чна сісте́ма позера́ня **2** (*zasúvací*) ~ perforátor *tech.* телеско́пный перфора́тор; ~ tlmič телескопі́чный амортіза́тор; ~á vidlica телескопі́чна вилка

telesn//ý **1** (*týkajúci sa tela*) тіле́сный, фізі́чный *al. sa prekladá nepriamymi pádmi podst.* тіло; ~ pohyb погына́ня тілом; ~é cvičenia фізі́чны упражні́ня; ~á hmotnosť ва́га (тіла); ~á chyba фізі́чна хыба; ~á výchova а) фізкульту́ра, фізі́чна култу́ра, фізі́чна выхова; б) *škol.* фізкульту́ра, фізі́чне підготовлі́ня; ~á chyba фізі́чна хыба; ~ trest тіле́сне покара́ня; ~é pozostatký тіле́сны оста́ткы **2** (*zmyselný, pohlavný*) тіле́сный, смысло́вый; ~ pôžitok тіле́сна на́солода; ~é obcovanie поло́ве спої́ня; ~á láska тіле́сна любо́в • ~á stráž тілоохоро́на, осо́бна охоро́на

teles//o -a *s* **1** *fyz.* тіло; pevné ~ тверде́ тіло; cudzie ~ (*v organizme*) чудже́ *або* іншоро́дне тіло; nebeské ~á небе́сны тіла **2** *tech.* прибо́р; vyhrievacie ~ радіа́тор (центра́лного выгріва́ня); osvetľovacie ~ жрі́дло світла, ла́мпа **3** колекті́в, анса́мбель; divadelné ~ теа́тер; hudobné ~ орхе́стер

televízi//a -ie *ž* телевізія; farebná ~ фаре́бна телевізія; čierno-biela ~ чо́рно-біла телевізія; účinkovať v ~ii выступа́ти в телевізії; pozerať sa na ~iu, pozerať ~iu позера́ти телевізор

televízn//y телевізный; ~é vysielanie телевізне передава́ня *або* высыла́ня; ~ program телевізный про́ґрам; ~ prenos телевізне передава́ня; ~a hra *al.* inscenácia телевізна гра *або* інсцена́ція; ~a kamera телевізна каме́ра; ~a vysielačka телевізна станіця, телевізный це́нтер; ~ prijímač телевізор; ~ divák телепозера́тель; ~a obrazovka телевізный о́браз *або* екра́н

televízor -a *m* телевізор

tel//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* (*o krave*) телити ся

teľná (*o krave*) тільна

telnat//ý по́вный, тучный; ~á žena тучна́ жена́, жена́ в тілі

tel//o -a *s* **1** тіло; ľudské ~ людьске́ тіло; držanie ~a триманя тіла; vojenské držanie ~a воєньске триманя тіла; ublíženie na ~e тіле́сне пошкоджі́ня; ublížiť na ~e niekomu уближыти на тілі дако́му; triasť sa na celom ~e трясти ся цілым тілом **2** (*trup*) труп; tričko (tesne) obťahovalo jeho mohutné ~ трі́чко (тісно) обтяговало ёго́ могу́тне тіло; hra na ~ *šport.* гра тілом **3** (*o veciach*) тіло; ~ stromu ствол стро́му; ~ lode тіло шыфы; ~ granátu тіло ґрана́та **4** (*v protiklade k duchu*) тіло, стілесні́ня • (celým) ~om a (celou) dušou душо́в і тілом; (*byť s niekým*) jedno ~ a jedna duša єде́н дух і єдна́ душа́; єдно́ ціле́; žilky mu hrajú v ~e ёму́ жылкы гра́ють в тілі, в нім вшытко так і грать; držať niekoho na tri kroky od ~a тримати дако́го на три кро́кы од се́бе; Božie ~ *cirk.* (*sviatok*) свято тіла Хрісто́ва; свято тіла госпо́дня

telocvič//ňa -ne *ž* фізкульту́рна *або* ґімнасті́чна са́ла

telocvičn//ý фізкульту́рный, ґімнасті́чный; ~á jednota шпорто́ва о́бщность; ~é náradie ґімнасті́чне снаряджі́ня; ~ úbor тренінґо́вый *або* ґімнасті́чный костюм

telocvik -u *m* **1** фізкульту́ра; ґімна́стіка; ranný ~ ра́ння ґімна́стіка, зарядка; nápravný ~ лічівна фізкульту́ра *або* ґімна́стіка; pestovať ~ заобера́ти ся ґімна́стіков *або* фізкульту́ров; dýchací ~ дыхаюча ґімна́стіка, ґімна́стіка на дыханя; popôrodný ~ попородо́ва ґімна́стіка; oslobodenie od ~u ослободжі́ня од фізкульту́ры **2** *hovor.* (*predmet v škole*) фізкульту́ра; уро́кы фізкульту́ры; hodina ~u уро́к фізкульту́ры

telocvikár -a *m* **1** фізкултýрник, ґімнáста; najlepší ~ v triede нáйліпшый шпортóвець в клáсі **2** *škol. slang.* фізкултýрник, учíтель *áбо* профéсор фізкултýры

teloved//a -y *ž* соматолóґія

telov//ý **1** тілóвый, фізíчный; (*týkajúci sa tela*) *prekladá sa nepriamymi pádmi podst.* : тíло; ~é orgány óрґаны тíла; ~ dutiny пóлости тíла **2** (*telovej farby*) тілóвой фáрбы; ~é pančuchy панчóхы тілóвой фáрбы

telovýchov//a -y *ž* фізкултýра, фізíчна култýра

telovýchovn//ý фізкултýрный; ~á jednota шпортóва óбщность; ~ ústav інштітýт фізкултýры; ~é lekárstvo шпортóва медицина; ~ pracovník робóтник в óбласти фізкултýры і шпóрту

telúr -u *m chem.* (zn. *Te*) телýр

tém//a -y *ž* **1** тéма; historická ~ історíчна тéма; aktuálna ~ актуáлна тéма *áбо* тéма на злóбу дня; vďačná ~ вдячна *áбо* благодáрна тéма **2** *gram.* тéма, тематíчный глáсный

tematick//ý **1** тематíчный; ~ plán тематíчный план; ~ okruh круг тем **2** *gram.* тематíчный; ~ vokál тематíчный глáсный; ~é slovesá тематíчны часослóва

tematik//a -y *ž* темáтіка

temenn//ý темéнный; ~á kosť *anat.* темéнна кість

temen//o -a *s* , **tem//ä** -ena *s* **1** *anat.* тéмя, мякýшка (*hovor.*); holé ~ гóле *áбо* лысе тéмя; poškrabať sa po ~e пошкрябати ся по тéмені *áбо* по мякýшці **2** верьх; ~á horstva верьх гор; vystúpiť na ~ vrchu підняти ся на верьх гóры

temer *čast.* скóро; boli sme už ~ pri dome мы уж были скóро при сáмім дóмі; o tom sa ~ vôbec nehovorilo о тім скóро цáлком не говорило ся

temn//ieť -ie -ejú *nedok.* темнíти; voda v jazere ~ela вóда в óзері ставáла тéмнов; zrak mu ~ie od zlosti óчі ëгó темнíють од злóсти

temn//ieť sa -ie sa -ejú sa *nedok.* темнíти; lesy, mraky sa ~ejú лíсы, хмáры темнíють

temn//o[1] -a *s* **1** (*tma*) темнотá, тма, притма; ~ noci тма нóчі, нóчна темнотá **2** *kniž.* (*potlačanie pokroku*) тма, реакціонáрьство, реáкція; ~ zaostalosti тма заостáлости; ~ reakcie тма реáкції; obdobie ~a (*pobielohorské obdobie v Čechách*) тéмна епóха, епóха тéмной реáкції (*по битві на Білій гóрі в Чéхії*)

temno[2] *prísl.* **1** (*tmavo*) в тмáвій фáрбі, тéмно; ~ sfarbený темнозафарбéный, намалëвáный в тмáвій фáрбі **2** (*nejasne*) неясно, смýтно; ~ tušiť смýтно *áбо* неясно чýвствовати, скушáти смутнé *áбо* неясне чýвство **3** (*v prísudku*) тéмно, хмáрно; tu je ~ ту тéмно

temnota *p.* **temno**[1]

temn//ý **1** тéмный; ~á noc тéмна ніч; ~é nebo тéмне нéбо; ~ žalár темниця, арéшт **2** (*nejasný*) неясный, смутный, тéмный; ~ predstava смутнá *áбо* неясна предстáва (*о дачім*) **3** (*zlý v širokom zmysle*) тéмный; ~é stránky života тéмны сторóны жывóта; ~é dni okupácie тéмны дні окупáції; stredovek тéмне середнëвíча; ~é sily reakcie тéмны силы реáкції; ~é myšlienky тéмны дýмкы **4** *lingv. zastar.* глýхый; ~é spoluhlásky глýхы соглáсны

temper//a -y *ž* (*farba i obraz*) темпéра

temperament -u *m* темперáмент; ohnivý ~ запалистый темперáмент; herecký ~ темперáмент артíсты; má ~ він мать темперáмент, він темперамéнтный *áбо* з темперáментом

temperamentne *prísl.* темперамéнтні, з темперáментом

temperamentn//ý темперамéнтный; ~ človek темперамéнтный чоловíк; ~é tance темперамéнтны тáнці

temperatúr//a -y *ž* температýра, теплотá

temperovan//ý **1** (*mierne zohrievaný*) зогрíтый, пригрíтый; ~á voda зогрíта вóда **2** *hud.* темперовáный; ~é ladenie

темперова́не нала́джованя; ~ klavír темперова́ный кла́вір

temper//ovať -uje -ujú *nedok. dok. čo* нагріва́ти/нагрі́ти, підтримовати/підтримати рівномі́рну теплоту́; ~ vzduch нагріва́ти во́здух; ~ radiátory підтримовати рівномі́рну теплоту́ *або* температу́ру в радіа́торах, темперова́ти радіа́торы; ~ liatinu темперова́ти суро́ве желі́зо

temperov//ý *um.*: ~á farba темперо́ва фа́рба; ~á maľba темперо́ве малёва́ня

temp//o -a *s* **1** (*stupeň rýchlosti deja*) те́мпо; rovnomerné ~ рівномі́рне те́мпо; rýchle, pomalé ~ ско́ре, пома́ле те́мпо; zrýchlene ~ ускорене те́мпо; pracovné ~ робо́че те́мпо; nasadiť rýchle ~ ускорити те́мпо; spomaliť ~ спомалити те́мпо; ~ technického rozvoja те́мпо техні́чного ро́звитку **2** *v rôzn. význ.* те́мпо; а) (*rýchly pohyb, rýchlosť*) ~ behu те́мпо бі́гу; dostať sa do ~a набра́ти те́мпо; hra v rýchlom ~e гра в ско́рім те́мпі • tempo! tempo! ско́рше! ско́рше!; до то́го! до то́го!; б) *hud.* ~ árie, valčíka, pochodu те́мпо а́рії, ва́лчіка, ма́ршу; predohra v rýchlom ~e увертюра в ско́рім те́мпі; в) *fon.* ~ reči те́мпо ре́чі; г) *šach.* získať ~ выграти те́мпо; stratiť ~ стратити те́мпо **3** (*pri plávaní ap.*) взмах; urobiť dve-tri ~á зробити два-три взма́хы • plným ~om по́вным те́мпом; зо вшыткых сил; pracovať plným ~om робити по́вным те́мпом; slimačím ~om слима́чім те́мпом

ten *zám.* **1** (*pri odkaze al. poukaze na vzdialenejší predmet*) тот; to je ten dom то є тот дім; v tomto dome, kde ... в тім до́мі, де ...; ten, kto ... тот, хто ...; ten či onen тот або дру́гый; v tom okamihu в тім моме́нті, в тоту́ мину́ту; z tohto dôvodu *al.* z tej príčiny, že ... з той причі́ны, же ...; s tým rozdielom, že ... з тым лем ро́зділом, же ...; s tým cieľom, aby ... з тым ці́лём, же́бы ...; som tej mienky, že ... я то́го по́гляду, же ...; v tom čase в тім часі́; toho večera то́го ве́чора, і тот ве́чор; ten istý а) тот са́мый; б) такый же **2** (*vo význame tento*) тот; toho roku bude zlá úroda то́го ро́ку уро́да бу́де слаба́; tej noci vás čakám той но́чі я вас че́кам; po čom sú tie vajcia? кі́лько стоять тоты яйця?; toho roku, mesiaca то́го ро́ку, мі́сяця **3** (*taký*) такый; tým činom, tým spôsobom такым спо́собом; v tom prípade при тій наго́ді, в да́нім слу́чаї; do tej miery, že ... до той мі́ры, же ...; toho druhu то́го ро́ду **4** (*ako zdôraznenie*) *často sa neprekladá;* ach, tá dnešná mládež! ох, уж тота́ дне́шня молоде́ж!; šepkali si o nej to najhoršie ше́пкали *або* говорили собі́ о ній тото́ на́йгірше; zarobiť dáku tu stovku заробити тоту́ даяку́ сто́вку • z tej duše з ці́лой душы; za ten šíry svet (*nedám ap.*) а́ни за што на сві́ті

tenč//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** (*stenčovať sa, tenknúť*) става́ти ся тонкым, тонша́ти ся **2** *expr.* (*zmenšovať sa, ubúdať*) зме́ншовати ся, выче́рьповати ся

tendenc//ia -ie *ž* тенде́нція, за́мір, снажі́ня; stúpajúca, klesajúca ~ восходяча, нисходяча тенде́нція; separatistické ~ie nacionalistov сепараті́стічны тенде́нції націоналі́стів

tendenciózny тенденціо́зный

tendenčný тенде́нчный; ~ spisovateľ тенде́нчный писа́тель; ~ výklad тенде́нчный выклад, тенде́нчне поясні́ня; ~prístup тенде́нчный підхі́д

tend//er -ra *m* те́ндер

tendrový тендро́вый; ~ rušeň железні́чна локомоті́ва

tenis -u *m* те́ніс; stolný ~ столо́вый те́ніс, пінґ-по́нґ

tenisk//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** тені́со́вы топа́нкы

tenisov//ý тені́со́вый; ~ kurt *al.* dvorec тені́со́вый курт, тені́со́ве грі́ско; ~ á loptička тені́со́ва ло́пта; ~ turnaj тені́со́вый ту́рнай; ~á raketa тені́со́ва раке́та

tenist//a -u *m* тені́ста

tenkonohý тонконо́гый

tenkostenn//ý тонкостінный; ~á váza тонкостінна ваза; ~á rúrka тонкостінна рýлка

tenk//ý **1** тонкый; ~ ľad тонкый лед; ~ á knižka тонкá книга; ~ krk, driek тонкá шыя, тонкый пас *áбo* дрік; ~ hlas тонкый гóлос **2** (*chudý*) тонкый, сухый ● ~é črevo *anat.* тонкá кышка, тонкé чéрево

tenor[1] -u *m* (*hlas*) тéнор; dramatický ~ драматíчный тéнор

tenor[2] -a *m* (*spevák*) тéнор

tenorist//a -u *m* тéнор (*співáк*), тенорíста

tenorový тенорóвый; ~ hlas тенорóвый гóлос

tento *zám.* **1** тот; tohto roku тóго рóку, в тім рóці; v tomto smere, v tomto ohľade в тім нáпрямі, в тім одношíні; v tejto súvislosti в спoïні з тым; z tejto strany з тóго бóку; z tohto hľadiska з тóго пóгляду, з той тóчкы зрíня **2** (*prítomný*) дáный, тепéрь; v túto chvíľu в дáну минýту, тепéрь; v tomto čase в тім часí, тепéрь; táto štúdia дáна статя; v tomto prípade при тій нагóдi, в дáнім слýчаї

tentohľa *zám.* но тот

tentokrát, *správne pozri* **tentoraz**

tentoraz *prísl.* на тот раз; ~ ti odpustím на тот раз я одпýщу тобí; ~ mu to neprejde на тот раз тотó ёмý так не перéйде

teodolit -u *m geol.* теодолíт

teokraci//ia -ie *ž* теокрáтія

teokratick//ý теократíчный; ~á vláda теокрáтія, теократíчный строй

teológ//ia -ie *ž* теолóґія, богослóвіє

teologick//ý теолоґíчный, богослóвскый; ~ názor теолоґíчный пóгляд; ~á fakulta богослóвска факýлта

teoretick//ý теоретíчный; ~é vedomosti теоретíчны зназня; ~á poučka а) (теоретíчна) оснóва; б) *mat.* теорéма; ~á fyzika теоретíчна фíзіка

teoretík -a *m* теорéтік

teoretiz//ovať -uje -ujú *nedok.* теоретізовáти

teór//ia -ie *ž* теóрія; ~ relativity теóрія релатíвности *áбo* однóсности; ~ pravdepodobnosti теóрія вероятности *áбo* правдіподíбности; ~ hudby теóрія мýзыкы; mať vlastnú ~iu o niečom *hovor.* мáти свóї пóгляды на дащтó

tep -u *m* пулз, битя сéрдця; ~ srdca пулз сéрдця; zrýchlený ~ ускóреный пудз

tepan//ý выбивáный; ~é zlato выбивáне зóлото; ~á bronzová misa выбивáна бронзóва миска

tep//ať -e -ú *nedok.* **1** *tech.* выбивáти; ~ striebro, zlato выбивáти серебрó, зóлото **2** (*o srdci*) бити ся

tepeln//ý **1** теплóвый; ~á energia теплóва енéрґія; ~é straty теплóвы стрáты, стрáты тéпла; ~á elektráreň теплóва електростанíця; ~á izolácia теплóва ізолáція **2** температýрный, теплóвый, теплотá; ~é rozdiely температýрны рóзділы; ~é zmeny температýрны змíны; змíны в теплотí; ~é výkyvy температýрны выкывы

teper//iť -í -ia *nedok. expr.* тягáти, теперити, терíґати

teper//iť sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* з нáмагов влечí, терíґати; (*do vrchu*) тягáти ся, влечí ся, лíзти, теперити ся

teplákov//ý: ~é nohavice теплакóвы *áбo* ліжáрьскы ногавíці; ~á súprava а) ліжáрьскый костюм; б) костюм на трéнінґ

teplák//y -kov *m pomn.* теплáкы; ліжáрьскый костюм; костюм на трéнінґ

teplár//eň -ne *ž* теплáрня, теплóва електростанíця

teplic//a -e *ž* горяче жрíдло, термáлне жрíдло

tepl//o[1] -a *s* тéпло, теплотá *aj pren.*; dvadsať stupňov ~a двáдцять ґрáдусів тéпла; mať rád ~ любити тéпло; držať nohy v ~e тримати нóгы в тéплі; slnečné ~ солнéчне тéпло; špecifické ~ *fyz.* удíльна теплотá; spracovanie za ~a *tech.* обрóбка за тéпла (*метáла*); ~ domova *pren.* тéпло домовины

teplo² *prísl.* тéпло; ~ oblečený тéпло облечéный; vonku je ~ вóнка тéпло *áбо* на двóрі тéпло; je mi ~ мі тéпло

teplokrvn//ý теплокрóвный; ~é zviera теплокрóвне звіря

teplomer -u/-a *m* тепломір, термомéтер; založiť *al.* dať chorému ~ дати тепломір хвóрому; vložiť ~ pod pazuchu вложыти тепломір під пазýху

teplomerov//ý: ~á stupnica шкáла тепломíру

teplomiln//ý теплолюбивый; ~é rastliny теплолюбивы ростлины

teplot//a -y *ž* **1** температýра, теплотá, тéпло; telesná ~ температýра тіла; stupeň ~y ґрáдус тéпла; ~ tavenia a) *fyz.* температýра топíня; б) *hut.* температýра топíня **2** (*horúčka*) горячка, (звышéна) теплотá; má ~u він (онá) мать теплотý *áбо* горячку; zraziť ~u збити теплотý; zmerať ~u зміряти *áбо* поміряти теплотý **3** *pren.* тéпло, теплотá, сердéчность *ж*

teplotn//ý температýрный; ~é zmeny температýрны зміны; зміны теплоты; ~é pomery теплóвы пропóрції; ~á krivka температýрна кривка

teplovod -u *m* тепловóд, паровóд

teplovodn//ý¹ тепловóдный; ~é potrubie тепловóд

teplovodn//ý² термáлный; ~é pramene термáлны жрíдла

teplovzdorný тепловытримлюючій

tepl//ý 1 *v rôzn. význ.* теплый; ~é podnebie теплый клíмат; ~é jedlá теплá стрáва; ~ kabát теплый кáбат; ~á farba теплá фáрба; ~é slová теплы *áбо* сердéчны слóва **2** *hovor.* (*homosexsuálny*) гомосексуáлный; (on) je ~ він теплый *áбо* педерáст • ~é miestečko теплé *áбо* теплéньке містéчко

tepn//a -y *ž* **1** *anat.* артéрія; žalúdková ~ жолудкóва артéрія **2** *pren.* (*o ceste*) dopravná ~ mesta глáвна артéрія *áбо* маґістрáла міста

tér -u *m* дехть *м*

terajš//í днéшній, теперíшній; ~ia doba днéшній час, теперíшній час; ~ia mládež днéшня *áбо* теперíшня молодéж

terap//ia -ie *ž* терапія

terár//ium -ia *s* терáрій, терáріум

teras//a -y *ž v rôzn. význ.* терáса

terasovite *prísl.* терасовито, терáсами, в фóрмі терáсы

terasovit//ý терасовитый, терасóвый; ~é schodište терасовиты ґарáдичі; ~é záhrady терасóвы сáды

teraz *prísl.* тепéрь, в тій минýті, в тім часí, тáкой, уж, моментáлні, в тім момéнті

terc -u *m* **1** *hovor.* (*tercia*) тéрція; spievať ~ співáти тéрцію **2** *kart.* терц

terc//ia -ie *ž* **1** *hud.* тéрція **2** трéтя клáса ґімнáзії

tercián -a *m* ученик трéтëй клáсы ґімнáзії

terciánsk//y: ~a učebnica учéбник для трéтëй клáсы ґімнáзії; ~a látka матеріáл трéтëй клáсы ґімнáзії

terciárny третинный

terciér -a *m geol.* третëгóрный перíод, перíод третëгóр

tercín//a -y *ž poet.* терцина

terciový: ~ interval *hud.* тéрція, терціóвый інтервáл

terč -a *m* фіґурина; strieľať do ~a стріляти до фіґурины; byť ~om posmechu служыти фіґуринов высміху; stať sa ~om niečieho hnevu стáти обєктом дачіëго гніву

terén -u *m* місцéвість *ж*, тéрен *м*; kopcovitý ~ гориста місцéвість; skalnatý ~ скалиста місцéвість; členitý ~ членéный тéрен; preskúmať ~ пізнáти місцéвість *áбо* тéрен; lyžiarsky ~ ліжáрьскый тéрен; pracovať v ~e робити в пóлі (*о ґеóлоґах, етнóґрафах і т. п.*); ísť do ~u іти до тéрену *áбо* на експедíцію (*о ґеóлоґах, етнóґрафах і т. п.*)

terénn//y місностный, терéнный; ~ bod тóчка в місцéвости; ~e vozidlo терéнне áвто; ~ beh *šport.* крос; ~é motocyklové preteky мотокрóс; ~a jazda їздá по

місце́вости; ~ výskum до́слід в місце́вости *або* в те́рені; ~ pokusy полёвы о́пыты

tereziánsk//y: ~ urbár *hist.* терезіа́ньскый урба́рій (*о́пис крестяньской зе́млі*); ~e reformy *hist.* рефо́рмы Марії Тере́зії, терезіа́ньскы рефо́рмы

teriér -a *m* (*druh psa*) терьєр

terig//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. expr.* тяга́ти ся, влечі́ ся, тері́ґати ся

teritoriáln//y теріторіа́лный; ~e hranice теріторіа́лны грані́ці, грані́ці теріто́рії; celok ~ єдина теріто́рія, теріторіа́лне ціле́; tvoriť ~ celok творити теріторіа́лне ці́ле, представляти собо́в теріторіа́лну єдні́сть; ~e rozdelenie sveta теріторіа́лне розділі́ня сві́та

teritór//ium -ia *s* теріто́рія *ж*

terkelic//a -e *ž* теркелі́ця, грозно́ва во́дка

termáln//y терма́лный; ~ prameň терма́лне жрі́дло; ~e kúpele балнеолоґі́чны ку́пелі

termín[1] -u *m* те́рмін, час; ~ volieb те́рмін во́леб; ~ skúšky *škol.* те́рмін склада́ня екза́мена; dodací ~ те́рмін доданя́; ~ splatnosti те́рмін *або* час сплачі́ня; skrátiť ~ скоротити те́рмін; pred ~om пе́ред те́рміном; na ~ на те́рмін, к те́рміну

termín[2] -u *m* те́рмін, выраз; vedecký ~ нау́чный те́рмін; odborný ~ шпеціа́лный те́рмін

terminológ//ia -ie *ž* термінолоґія; odborná ~ шпеціа́лна термінолоґія

terminologický термінолоґі́чный; ~ časopis термінолоґі́чный журна́л; ~ slovník термінолоґі́чный словник, словник те́рмінів

termínovan//ý терміно́ваный, часова́ный; ~ práca терміно́вана робо́та, начасо́вана робо́та

termín//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* терміно-ва́ти, становити час; ~ úlohu терміновати зада́чу

termínový: ~ kalendár *šport.* шпорто́вый календа́рь

termočlán//ok -ku *m fyz.* термоелеме́нт, термопа́ра

termodynamik//a -y *ž fyz.* термодіна́міка

termofór -u *m* **1** (*fľaša*) термо́ска **2** (*gumová fľaša*) зогріва́чка

termomet//er -ra *m* термоме́тер, тепломі́р

termometr//ia -ie *ž* термоме́трія

termonukleárn//ý *fyz. chem.* термоядро́вый; ~a zbraň термоядро́ва збрань; ~ reakcia термоядро́ва реа́кція

termosk//a -y *ž hovor.* термо́ска, термосо́ва фляшка

termostat -u *m* термоста́т

termostatický термостаті́чный

termostatik//a -y *ž* термоста́тіка

tern//o -a *s* **1** (*v hre loto*) одгадну́тя трёх чі́сел **2** (*výhra*) выгра

teror -u *m* теро́р

terorist//a -u *m* терорі́ста

teroristick//ý терорістічный, терорі́стьскый; ~á organizácia терорісті́чна орґаніза́ція; ~ čin терорістічне дія́ня

terorizm//us -u *m* терорі́зм

teroriz//ovať -uje -ujú *nedok.* терорізова́ти *nedok. dok.*

térový: ~ papier теро́вый па́перь

terpentín -u *m* терпенті́н, терпентіно́вый олі́й

terpentínov//ý терпентіно́вый; ~á vôňa терпентіно́вый за́пах; ~á farba терпентіно́ва фа́рба; ~ olej терпентіно́вый олі́й, терпенті́н

tesák -a *m* **1** (*poľovnícky nôž*) полёвницькый нож **2** *obyč. v mn. č.* **~y** (*zuby*) клыкы

tesan//ý креса́ный; ~é drevo креса́не *або* окреса́не де́рево; ~ kameň креса́ный ка́мінь

tesár -a *m* креса́ч

tesársk//y креса́чскый; ~a sekera креса́чка, креса́чскый топі́р; ~a práca креса́чска робо́та, робо́та креса́ча

tesárstv//o -a *s* креса́чство

tesať teše tešú *nedok.* креса́ти, окре́шовати; ~ drevo, kameň креса́ти де́рево, ка́мінь

tesil -u *m text.* те́сіл

tesilový тесіло́вый; ~ oblek тесіло́вый костюм, костюм із тесі́лу

tesne i **tesno** *prísl.* **1** (*veľmi blízko*) тісно, тісні *al. sa prekladá zám.* сáмый; stáť ~ vedľa seba стояти тісно *áбо* близко кóло сéбе *áбо* єдéн при дрýгім; ~ na hraniciach на (сáмій) граніці; priplávať ~ k brehu приплáвати к сáмому бéрегу; auto zastalo ~ pred domom áвто застáвило прямо пéред дóмом *áбо* пéред сáмым дóмом *áбо* тісні пéред дóмом; kameň preletel ~ nad hlavou кáмінь перелетів над сáмов гóловов *áбо* пóнад сáму гóлову **2** (*v časovom význame*) незадóвго до; скóро по; ~ pred koncom незадóвго до кінце, пéред сáмым кінцём; ~ pred piatou hodinou о дакілько минýт пéред пятов гóдинов; ~ po vojne тáкой по вóйні **3** (*s neveľkým rozdielom*) з невеликым *áбо* малым рóзділом; ~ zvíťaziť, vyhrať выграти з малым *áбо* невеликым *áбо* мінімáлным рóзділом; ~ prehrať тісно програ́ти, програ́ти з мінімáлным рóзділом *áбо* рахýнком

tesnen//ie -ia *s* тісніня; ~ oblokov тісніня óблаків *áбо* óкен; gumené ~ ґумóве тісніня

tesniaci *tech.* тіснячій, утíснюючій; ~ krúžok підложкóвый кружóк; ~ materiál підложкóвый матеріáл

tesn//iť -í -ia *nedok.* тіснити, утíснёвати, прилігáти; zle ~ нетíсно прилігáти

tesnopis -u *m zastar.* стеноґрáфія

tesn//ý **1** (*malý*) тісный, малый, узкый; ~é šaty тісны шмáты; ~é topánky тісны топáнкы; ~ byt малый *áбо* тісный квáртель **2** (*hustý*) тісный, густый; ~é rady demonštrantov тісны ряды демонштрáнтів **3** (*úzky*) тісный, близкый; ~á spolupráca тісна́ співробóта; ~á súvislosť s niečím тісне́ споїня з дакым; ~é susedstvo близке́ сусíдство; ~é spojenie vetných členov *lingv.* тісне́ споїня члéнів речíня **4** (*s malým rozdielom*) з мінімáлным *áбо* невеликым рóзділом; ~é víťazstvo выгра з мінімáлным рóзділом *áбо* мінімáлнов перевáгов в рахýнку; ~ výsledok тісный резултáт

test -u *m* тест; psychologický ~ псіхолоґíчный тест; inteligenčné ~y тéсты інтеліґéнтности; funkčné ~y функціонáлны тéсты; skúšobný ~ скушáючій тест; písať ~ z fyziky робити тест з фíзікы; zisťovať pomocou ~ov провіряти при пóмочі тéстів

test' -a *m* тесть *м*

testament -u *m* тестáмент, завіщáня; urobiť, napísať ~ зробити, написáти тестáмент *áбо* завіщáня

testamentárny завíщуючій; ~dedič завíщуючій наслíдник, наслíдник по завіщáні

testátor -a *m práv.* завіщáтель

testin//á -ej *ž* тéща

test//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** тестовáти, провіряти при пóмочі тéстів **2** *škol. zastar. koho* дати зáпочет *кóму (за навщівлёваня семінáрів)*

teš//iť -í -ia *nedok.* **1** (*spôsobovať niekomu radosť*) рáдовати, тішыти, проявляти рáдость; táto práca ma veľmi ~í тотá робóта мéне барз тíшыть; život ho veľmi ~í жывот барз тíшыть ёгó; nič ma neteší ніч мéне не рáдує *áбо* не тíшыть; ~í ma (*pri predstavovaní*) барз приємні, барз рáд(а) **2** *koho* (*utešovať*) утíшовати; ~ niekoho v žiali утíшовати дакóго в жáлі; - Vyzdraviete! – ~í lekár chorého Вы выздоровієте! – утíшує дóктор хвóрого

teš//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** (*utešovať sa*) утíшовати ся, тішыти ся **2** *z koho, čoho, komu, čomu, bezpredm. i so spoj. že (mať radosť)* рáдовати ся *кóму, чóму, за кóго*; ~ sa zo syna рáдовати ся зо сына; ~ sa z úspechov рáдовати ся з ýспіхів; ~ sa novým šatám рáдовати ся новым шмáтам; úprimne sa ~ од душы рáдовати ся; ~í sa, že je už doma він рад, же є уж дóма **3** *na koho, čo (s radosťou čakať)* з рáдістёв чéкати *на кóго, што*; ~ sa na prázdniny тішыти ся на канíкулы, з рáдістёв чéкати на канíкулы; ~il som sa na tento deň я тішыв ся на тот день, я з рáдостёв чéкав тот день **4** *čomu* рáдовати ся, тішыти ся *чóму*; ~ sa popularite obecenstva рáдовати ся з популя́рности у пýблікы; ~ obľube

тішыти ся з популáрности; ~ dôvere priateľov рáдовати ся довірі приятелів

tešl//a -y *ž* кресáчка, сокырка на кресáня

tet//a -y *ž* **1** тéта (*мáмина áбо отцóва сестрá*) **2** (*oslovenie cudzej ženy*) тéта

tetiv//a -y *ž* **1** тетива **2** *geom.* хóрда

tetk//a -y *ž* **1** (*matkina al. otcova sestra*) тéта **2** *hovor.* (*dedinská žena*) тéта, тéтка

tetovan//ie -ia *s* тетовáня

tet//ovať -uje -ujú *nedok.* тетовáти

tetraéd//er -ra *m geom.* тетраéдер

tetrachlór -u *m chem.* тетрахлóр

tetralóg//ia -ie *ž* тетралóґія

tetrov -a *m zool.* тетерéв

texas//ky -iek *ž pomn. hovor.* тексáскы *pomn.*, джíнсы *pomn.*

text -u *m v rôzn. význ.* текст; ~ piesne текст спíванкы; rukopisný ~ рукописный текст, рýкопис

textác//ia -ie *ž odb.* (*zákona*) формуловáня

textár -a *m* áвтор тéкстів (спíванок), текстáрь

textil -u *m* **1** (*metrový*) тéкстіл **2** (*kusový*) текстíлны выробкы; dámsky ~ жéньскы текстíлны выробкы

textilák -a *m slang.* текстíлник

textíl//ie -ií *ž pomn.* тéкстіл *м*

textilk//a -y *ž hovor.* текстíлна фабрика

textiln//ý текстíлный; ~ priemysel текстíлный прóмысел; ~á továreň текстíлна фабрика; ~ robotník текстíлный робóтник, текстíлник; ~á predajňa а) склеп з полóтном; б) ґалантерíйный склеп; ~ tovar а) тéкстіл; б) трікотáжны выробкы, трікотáж

text//ovať -uje -ujú *nedok.* формуловáти, текстовáти

textov//ý текстóвый; ~á časť (*obrázkovej knihy*) текстóва часть

téz//a -y *ž* тéза; ~y prednášky тéзы лéкції

tezaurác//ia -ie *ž ekon.* тезаврáція, тезаврованя

tezaur//ovať -uje -ujú *nedok. dok. ekon.* тезавровáти; одкладáти, громадити (дóма)

tezaur//us -a/-u *m* тезáврус (*великый толкóвый словник*)

tézovite *prísl.* во фóрмі тез

tézovitý во фóрмі тез

tchor -u *m zool.* тхірь • smrdí ako ~ смердить як тхірь

ti *3. p. zám.* ty тобí, ті *hovor.*

tiahly *kniž.* тягáвый; протягуючій; ~ spev тягáвый *áбо* протягуючій спів

tiah//nuť -ne -nu *nedok.* **1** *p.* **ťahať 2** (*ísť, pohybovať sa*) тягáти ся, рушáти ся; ~ ulicami тягáти ся ýліцями; mračná ~nu хмáры ідýть **3** (*o vtákoch*) тягáти, пролітáти; divé husi ~nu дикы ґýскы тягнуть

tiahnuť sa *p.* **ťahať sa**

tiar//a -y *ž* тіáра

tiecť tečie tečú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* течí; rieka tečie рікá течé; slzy tečú слызы течýть; krv tečie z rany кров течé з рáны **2** (*stekať prúdom*) течí, ляти; pot mu tečie z čela пот ліє з нëго по челí; slzy jej tiekli po tvári слызы ліють єй по твáри *áбо* по лицях **3** (*mať dieru*) течí, протікáти; hrniec tečie гóрнець течé; strecha tečie стріха протíкать • tečie mu do topánok течé ëмý до топáнок, не мать дóбру позíцію; ešte mu tečie mlieko po brade íщі ëмý течé молóко по бóроді, є íщі дость молодый; sliny mu tečú na niečo слины ëмý течýть на даштó; z cudzieho krv netečie [*prísl.*] з чуджóго кров не течé; keď netečie, aspoň kvapká ≈ кідь не течé, хоць лем квáпкать

tielk//o -a *s* (*tričko*) трíчко

tieň -a *m v rôzn. význ.* тінь *ж*; ľudský ~ людьска тінь; ležať v tieni лежáти в тíни; svetlo a ~ свíтло і тінь • sledovať niekoho ako ~, ísť za niekým ako ~ ходити *áбо* іти *áбо* слідити за дакым як тінь; len ~ zostal z neho (*schudol*) з нëго лем єднá тінь зостáла; vrhať ~ na niekoho шмаряти тінь на дакóго, на даштó

tienidl//o -a *s* **1** тініня *с* **2** (*lampy*) абажýр

tienist//ý тінёвый; ~á strana ulice тінёвый бік ўліці; ~á stránka niečoho *pren.* тінёвый бік дачóго

tien//iť -i -ia *nedok.* тінити, метáти тінь *на дашмó*, зацлоняти; strom nám ~i стром тінить нам; štítok čiapky ~i tvár дáшок чáпкы затінює тварь; nestoj tu, ~iš mi! не стій ту, ты мі затінюєш

tieňohr//a -y *ž* тінёгрá, тінёва гра, теáтер тіней; čínska ~ кітáйска тінёгрá; tichá ~ bukového lístia тиха тінёгрá букóвого листя

tieňomiln//ý тінёлюбивый; ~é rastliny тінёлюбивы ростлины; ~á lesná vegetácia тінёлюбива лісна веґетáція

tieň//ovať -uje -ujú *nedok.* тушовáти, робити тіни, тінёвáти

tieňov//ý тінёвый; ~á hra кітáйскы тіни; ~é divadlo теáтер тіней; ~ kabinet *publ.* тінёвый кабінéт; ~á ekonomika тінёва економіка

ties//eň -ne *ž* **1** (*pocit*) тіснотá, псóта; duševná ~ душéвна тіснотá **2** тяжóба, тяжкость; finančná ~ тяжкá фінáнчна сітуáція; časová ~ а) недостáток часý; б) *šach.* цейтнóт, часóва тіснотá

tiesn//iť -i -ia *nedok.* **1** стискáти, тіснити; šaty ju ~ia шмáты єй тісны; ~ený súperom *šport.* тіснéный протівником **2** (*ťažiť*) притискáти, дусити, стискáти

tiesn//iť sa -i sa .ia sa *nedok.* стискáти ся, быти тісно кóло сéбе

tiesniv//ý стиснюючій, неприємный; скормучéный; ~ pocit неприємне пережывáня; ~á nálada скормучéне наладжіня

tiež *čast.* тыж, тактыж; і

tig//er -ra *m* тіґер

tigr//í (*v rôzn. význ.*) тіґрóвый; а) ~ skok тіґрóвый скок, скок тіґра; ~ia koža тіґрóва кóжа; ~ia klietka клітка (про) тіґра; б) *pren.* ~ia povaha тіґрóвый харáктер; ~ pohľad тіґрóвый пóгляд ● ~ie oko *mineral.* тіґрóве óко

tigric//a -e *ž* тіґріця

tigríča -ťa *s* тіґря *с*

tích//nuť -ne -nu *nedok.* (*v rôzn. význ.*) тихнути, затихáти, утихáти; а) (*utíchať, zmĺkať*) vrava, spev ~ne бісíда, спів тихне; ruch ulíc ~ne рух ўліць тихне *áбо* стихать; б) (*poľavovať, ustávať*) vietor ~ol вітор затихáв; boj pomaly ~ne бой помáлы тихне *áбо* затихать

tich//o[1] -a *s* тихо; večerné, nočné ~ вечірне, нóчне тихо; hrobové ~ гробóве тихо; mŕtve ~ мертвé тихо; nastalo *al.* zavládlo ~ настáло тихо; porušiť ~ нарýшыти тихо

ticho[2] *prísl. v rôzn. význ.* тихо; ~ sa rozprávať тихо *áбо* по-тихы говорити; byť ~ (*nehovoriť*) быти тихо, не бісідовáти; kráčať ~ іти *áбо* крачáти тихо; ~ plakať тихо плáкати; ~ padal dážď тихо пáдав додж; sedieť, ležať ~ тихо *áбо* спокійні сидіти, лежáти; v izbe bolo ~ в хыжі *áбо* в ізбі было тихо; vonku je ~ вóнка тихо; ~! тихо!, тихше!; не говорити!, не бісідовáти!

tichomorsk//ý тихоокеáньскый; ~á oblasť óбласть Тихого океáна; ~é pobrežie сваг Тихого океáна, тихоокеáньскый сваг; ~é manévre манéвры в Тихім океáні

tichos//ť -ti *ž* тихость ● v ~ti (*tajne*) в тихости, по-тихонькы, тáйні

tich//ý **1** *v rozn. význ.* тихый; ~ rozhovor тиха бісíда; ~ smiech тихый сміх; ~ plač тихый плач, тихы слызы; ~é zaklopanie тихе заклóпканя; ~á ulica тиха ўліця; ~ rodinný život тихый родинный жывот; more bolo ~é мóре было тихе; ~ sobáš скрóмна свáдьба; ~é dieťa тиха дітина; ~á povaha тихый харáктер; ~ vietor тихый *áбо* слабый вітор; ~ dážď тихый додж **2** (*bez slov*) тихый, молчаливый; ~ protest тихый протéст; ~ súhlas тиха згóда; ~á dohoda тиха догóда ● ~á voda brehy podmýva *al.* myje [*prísl.*] тиха вóда берегы підмывать *áбо* мыє, в тихім хóмуті чóрти водять ся

tik *cit.* тік; tik-tak тік-так

tik//ať -á -ajú *nedok.* тікати; hodiny ~ajú гóдины тікають

tiket -u *m* тікет; лісток

tikot -u *m* тíканя *c*
timbr//e [tembr] -u *m* тембр
tinktúr//a -y *ž* тинктýра; jódová ~ ёдóва тинктýра
tint//a -y *ž zastar.* тинта
tip -u *m* угаднýтя, предповідáня резултáту, тіп
tip//ovať -uje -ujú *nedoki.* **1** *koho, čo* тіповáти, предповідáти *кóму* выгру (*при шпортóвых перемагáнях*); ~ víťaza угáдовати перемóжця; ~ výsledok zapasu предповідáти резултáт гры **2** грáти на шпортлóто
tip-top *príd. neskl. hovor.* тіп-топ; отлічный, вызначный, прекрáсный
tirád//a -y *ž* тірáда, дóвга хваляча реч
tiráž -e *ž* тірáж; выдавáючі дáны (*книгы*)
Tirolák -a *m* Тіролчáн
tirolský тірóльскый
tis -u *m* (*strom*) тіс
tisíc *čísl.* тíсяч • mám ~ chutí (*urobiť niečo*) мі стрáшні *áбо* барз хóче ся; ~ hrmených! тíсяч чóртів!
tisícero *čísl.* тíсяч вшелиякый сóртів
tisíc//i *čísl.* тíсячный; ~ kilometer тíсячный кіломéтер; ~a čiastka тíсячна часть
tisicín//a -y *ž* тíсячна часть *áбо* дóля
tisíck//a -y *ž* **1** (*číslo*) тíсяч, тíсячка **2** *hovor.* тíсячный нóмер, тíсячне чíсло **3** (*bankovka*) тíсяч (éвра), лíсток на тíсяч éвра **4** *hovor.* (*počet*) тíсяч (фáлатків *zastar.* кýсків); ~ hrušiek тíсяч грýшок **5** *len v mn. č.* **~y** *expr.* тíсячі; ~y ranených тíсячі ранéных; ~y ľudí тíсячі і тíсячі людéй
tisíckorunáčk//a -y *ž hovor.* тíсячкорунóвый листок
tisíckrát, tisíc ráz *čísl.* тíсяч раз
tisícnásobn//ý **1** о тíсяч раз вéце, о тíсяч раз бíвшый; ~é zväčšenie збівшíня о тíсяч раз **2** (*mnohonásobný*) тíсяч рáзовый; ~á ozvena тíсяч рáзове éхо
tisícov//ý тíсячный, тісячóвый, многотíсячный; **~é** zástupy тісячóвы ряды; ~é škody тісячóвы шкóды; ~é mestá тісячóвы міста, міста з многотíсячными жытелями
tisícročný тісячрóчный
tískať *p.* **tlačiť**
tis//núť -ne -nú *nedok.* **1** (*pred sebou*) пхáти (пéред собóв); ~ vozík пхáти (пéред собóв) вóзик; ~ do popredia niekoho пхáти до перéду дакóго **2** *čo k čomu* тиснути, притискáти; ~la chlapca k sebe онá притискáла *áбо* притуляля хлóпця к собі **3** (*nasilu*) сувáти, пхáти; ~ peniaze do ruky niekomu пхáти *áбо* сувáти пінязі до рýкы дакóму **4** (*stískať*) тиснути, стискáти; ~ ruku niekomu стискáти рýку дакóму • ~ mechúr pod vodu ≈ носити вóду в решéті
tis//núť sa -ne sa -nú sa *nedok.* **1** (*pretláčať sa niekam*) пхáти ся, пропхавáти ся, пробивáти ся; ~ sa k dverám **2** (*pchať sa*) пхáти ся, пропхавáти ся, лíзти, сувáти ся; **~** sa do popredia пропхавáти ся до пéреду; čo sa ~eš medzi nás? што ты пхаш ся мéджі нас? **3** *ku komu, k čomu* (*pritískať sa*) тиснути ся, притискáти ся, притуляти ся; dieťa sa ~ k matkinej hrudi дітина притуляла ся к мáминій грýди; ~ sa jeden k druhému притискáти ся єдéн к другому **4** (*tiesniť sa*) тискáти ся; пхáти ся; ~ sa pri dverách пхáти ся при двéрях; ~ sa v malej miestnosti стискáти ся в малíй мíстности; • slzy sa jej ~nú do očí слызы тиснуть ся єй в óчі; slová sa mi ~nú na jazyk самы слóва прóсять ся мі на язык
tisov//ý тісóвый; **~é** drevo тісóве дéрево
tíš -e *ž bás.* тиш *ж*, тихо; hrobová ~ гробóве тихо
tíšin//a -y *ž* **1** *p.* **ticho**[1] **2** тихе течíня
tíš//iť -i -ia *nedok.* **1** *koho* успокóёвати **2** *čo* (*zmierňovať*) успокóёвати, утíшовати; ~ bolesť утíшовати біль *áбо* бóлість; ~ hnev мíрнити *áбо* успокóёвати гнів; ~ plačúce dieťa утíшовати плачýчу дітину
titán[1] -a *m* тітáн, ґіґáнт; ~ hudby, poézie тітáн мýзыкы, поéзії
titán[2] -u *m chem. (zn. Ti)* тітáн
titanizm//us -u *m* тітанíзм, тітанíчный бой
titánov//ý *chem.* тітанóвый; ~á oceľ тітанóва óціль

titanský тітанічный; ~ boj тітанічный бой
titrác//ia -ie *ž chem.* тітрованя
titračn//ý: ~á metóda *chem.* метод тітрованя
titul -u *m* **1** тітул, званя; ~ majstra športu тітул майстра шпорту; kniežací ~ князьскый тітул; doktorský ~ званя *або* тітул доктора, доктóрьскый тітул; akademický ~ академічный тітул, тітул ученого; mať ~ majstra sveta носити тітул майстра *або* чемпіóна світа **2** (*nadpis knihy, článku*) назва, заголовок, тітул; ~ knihy, článku заголовок книгы, статі; kniha vyšla pod ~m Básne книга вышла під назвов «Стихы», dať článku ~ дати назву статі **3** (*dôvod, odôvodnenie*) основа, причіна, арґумент; pod ~om, z ~u niečoho на основі дачого; nemám na to ~ не мам на тото арґумент; má na to ~ *hovor.* мать на тото причіну **4** *práv.* (*nárok*) тітул **5** *slang.* (*kniha*) назва, тітул; knižnica má tisíce ~ov бібліотека нараховує тісячі назв *або* тітулів; ročne vychádza sto knižných ~ov рочні выходить сто тітулів книг
titulárny: ~ radca *zastar.* тітуларный радця
titulov//ý: ~é písmo тітуловый шріфт, тітулове письмо
tituln//ý тітулный; ~á stránka тітулна сторінка; ~ list тітулный лист, тітул; ~á úloha главна роля
titul//ok -ku *m* **1** (*názov článku*) заголовок **2** (*vo filme*) тітр, субтітр; заголовок, підзаголовок **3** *hovor.* (*text pod obrázkom v novinách*) текстовка
titul//ovať -uje -ujú *nedok. koho* тітуловати *nedok. dok.,* называти; ~ doktorom называти доктором; ~oval ju slečnou він назвав єй слечнов
tkáč -a *m* ткач
tkáčov//ňa -ne *ž* ткачовня
tkáčsky ткацькый; ~ člnok ткацькый чолнок; ~ stav *slang.* ткацька машына; ~ priemysel ткацькый промысел; ~é remeslo ткацьке ремесло
tkanin//a -y *ž* полотно *с*, текстіл; hodvábna ~ гадвабне полотно; výroba tkanín ткацька выроба, текстілна выроба
tkaniv//o -a *s v rôzn. význ.* тканина *ж*; svalové, nervové ~ *anat.* свалова, нервова тканина; umelé ~á умела тканина
tkan//ý тканый; ~é plátno ткане; ~ vzor тканый узор
tkať tká tkajú *nedok.* ткати; ~ plátno, koberce ткати полотно, покровці, ковры
tkvieť tkvie tkvejú *nedok. v čom kniž.* **1** (*spočívať, byť*) заключати ся, спочівати, быти *в тім*; význam tohto diela tkvie v tom, že ... значіня того твору заключать ся *або* є в тім, же ...; v čom tkvie moja chyba? в чім є *або* спочівать моя хыба? **2** (*uschovávať sa*) хранити *so zmenou vetnej konštrukcie*: v duši mu tkvie obraz matky в души він хранить образ матери
tlač -e *ž* **1** (*proces*) друкованя *с*, друк *м*; odovzdať do ~e здати до друку; kniha je v ~i книга находить ся в друку **2** (*reprodukčná technika*) друкованя; plochá ~ плоске друкованя; farebná ~ фарбяне друкованя; vydať ~ou niečo надруковати дашто, выдати друком дашто **3** (*knihy, časopisy*) преса, новинкы; zahraničná ~ загранічна преса; odborná ~ професіонална преса; denná ~ періодічна преса; oznámiť niečo v ~i інформовати о дачім в новинках; zástupcovia ~e представителі пресы **4** *text.* напхавка
tlačenic//a -e *ž* штовханина, стисканя, мотанина, навал; nastala ~ зачала ся штовханина ● vyznať sa v ~i знати, што к чому; вызнати ся в мотанині
tlačenin//a -y *ž text.* фарбов взоркована тканина
tlačenk//a -y *ž kuch.* тлаченка
tlačen//ý **1** друкованый; ~á kniha друкована книга; ~ text друкованый текст; ~ formulár друкована бланкета; ~é písmená друкованы буквы **2** *text.* взоркованый; ~á zástera взоркованый фартух

tlačiar -a *m* **1** друка́рь; тіпоґра́ф **2** *text.* взорку́ючій тканины

tlačiar//eň -ne *ž* **1** друка́рня, тіпоґра́фія **2** *text.* фарбярьска майсте́рня

tlačiarensk//ý друка́рьскый, тіпоґра́фскый; ~á farba друка́рьска *áбо* тіпоґра́фска фа́рба; ~á technika друка́рьска *áбо* тіпоґра́фска те́хніка, те́хніка друкова́ня

tlačiarničk//a -y *ž* на́бір ґумо́вых букв, мала́ друкарні́чка

tlačiarsky друка́рьскый, тіпоґра́фскый; ~ stroj *al.* lis друка́рьска машына

tlačiarstv//o -a *s* тіпоґра́фске ді́ло, друкова́ня книг

tlačidl//o -a *s* **1** (*gombík*) ґо́мбічка (*на притиска́ня*)

tlač//iť -í -ia *nedok.* **1** (*pred sebou*) тиснути, дрыляти (*пе́ред собо́в*); ~ vozík тиснути во́зик пе́ред собо́в **2** (*nútiť ustupovať*) тиснути; ~ súpera *šport.* тиснути проті́вника; ~ nepriateľa тиснути неприятеля **3** (*zhora*) тиснути, натисковати *aj pren.*; ~ (na) gombík натиснути (на) ґо́мбічку; ~ na brzdu натисковати на гам; musíš naň viacej ~ *pren. hovor.* ты му́сиш на нёго ве́це натисковати **4** (*ťažiť*) ~ia ho dlhy ёго́ тискають до́вгы **5** (*tlačením pripravovať*) ті́сно укладáти; набивáти; ~ kapustu (*do suda*) набивáти капу́сту (*до бо́чкы*) **6** *čo, k čomu, na čo* притискáти *к чо́му*; ~ si dlaň na čelo тиснути до́лонь на чело́ **7** (*omínať*) тиснути, стискáти; topánky ma ~ia топáнкы ме́не стискáють **8** (*pri pôrode*) бо́лести **9** (*knihy ap.*) друковáти **10** *text.* фарбі́нём выбивати • každý vie, kde ho topánka ~í [*prísl.*] кáждый сам знать / знáє, де *áбо* што ёго́ болить; кáждый сам знать / знáє своє хво́ре мі́сце; кáждый сам знать / знáє, де ёго́ бокáнча тискать

tlačiť sa *p.* **tisnúť sa**

tlačiv//o -a *s* **1** (*blanket*) бланке́та; ~ žiadosti *al.* prihlášky приголоші́ня, пожáдованя; úradné ~ бланке́та, формуляр (*офіціа́льный*) **2** *pošt.* (*ako nadpis*) друковáный; poslať ako ~ послáти як ці́нне письмо

tlačov//ý: ~ konferencia прес-конфере́нція; ~é stredisko прес-це́нтер; ~á kancelária *al.* agentúra канцелáрня *áбо* аґенту́ра дру́ку; ~á cenzúra цензу́ра дру́ку; ~ orgán о́рґан дру́ку; ~ zákon закóн о друковáні; ~ hárok друковáный лист; ~á chyba друковáна хыба

tlak -u *m* **1** тиск; atmosferický ~ атмосфері́чный тиск; krvný ~ тиск кро́ви, ~ plynu тиск плі́ну; statický ~ статі́чный тиск **2** *pren.* (*nátlak*) нáтиск; politický ~ політі́чный нáтиск; pod ~om niečoho під тиском *áбо* нáтиском дачóго; vyvíjať ~ na niekoho натисковати на дакóго **3** *len v mn. č.* **~y** (*pri pôrode ap.*) бóлести

tlakomer -u *m* **1** (*barometer*) баромéтер; ortuťový ~ рту́тный баромéтер **2** (*manometer*) маномéтер

tlakov//ý: ~á výš, níž óбласть высóкого, низкóго тиску; ~ rozdiel рóзділ в тиску; ~á brzda возду́шный гам; ~á vlna тискóва *áбо* взрывнá вóлна; ~á komora тискóва комóра; ~ obväz тискóвый обвяз; ~é potrubie напорóвый рулопровóд; ~á maznica тискóва олійничка; ~á skúška (*kúrenia*) тискóва ску́шка

tlam//a -y *ž* папу́ля (*звірят*)

tlampač -a *m* репроду́ктор, амплióн

tľap *cit.* тляп

tlap//a -y *ž* тлáпа; medvedia ~ тлáпа медвідя

tľapk//a -y *ž* (*ryba*) кáмбала

tľapk//ať -á -ajú *nedok.* **1** тляпкати; ~ niekoho po pleci тляпкати дакóго по плéчі **2** (*tlieskať*) плéскати в дóлони **3** (*tľapkaním pridávať formu*) ліпити, формовáти; ~ koláč формовáти колáч

tľapkavý плóскый; ~ kameň плóскый кáмінь

tľap//núť -ne -nú *dok.* тляпнути

tĺcť tlčie tlčú *nedok.* **1** *čo* (*roztĺkať*) товчі́, розбивáти; ~ orechy товчі́ óріхы; ~ mak молóти мак; ~ cukor молóти цу́керь **2** *na čo, po čom i bezpredm.* (*biť, búchať*) бу́хати, бити; ~ päsťami na dvere бити пястями на

двéрі; ~ na bubon бити по бýбні; srdce mi tlčie сéрдце мі бýхать **3** *čo* (*rozbíjať*) розбивáти, бити; ~ riad розбивáти ґрáты **4** *koho* (*biť*) *hovor.* молотити, трепáти, бити **5** *čo do čoho* (*zatĺkať*) бити, вбивáти, забивáти *што до чóго*; ~ klince do steny вбивáти клинці до стіны ● ~ si hlavu (*o múr*) бити ся гóловов о стінý; ~ do hlavy niekomu niečo вбивáти до гóловы дакóму дашто́

tĺcť sa tlčie sa tlčú sa *nedok.* **1** (*rozbíjať sa*) розбивáти ся, бити ся, товчі ся **2** (*biť sa*) бити ся, молотити ся **3** (*biť seba*) бити сéбе ● ~ sa do pŕs бити сéбе до грудéй *áбо* до грýди

tlč -e *ž* óтрубы *pomn.*

tlčen//ý товчéный, молóтый; ~é korenie молóта паприка

tlčhub//a -y *ž expr.* пустомéля, лябдош

tĺčik -a *m* товчóк, товк

tliesk//ať -a -ajú *nedok.* тлéскати, плéскати, аплодовáти

tlieť tlie tlejú *nedok.* **1** тліти; uhlíky tlejú ýглики тліють; nádej tlie *pren.* надія тліє **2** (*o organických látkach*) роскладáти ся, порохнавіти

tĺk -a *m* **1** товк **2** *pren.* (*nádavka*) товк, друк, пняк ● už som ti povedal, že si ~ я уж тобі повідáв, же ты товк; sprostý ako ~ глýпый як пняк *áбо* як друк

tlkot -u *m* битя; ~ srdca битя сéрдця

tlmen//ý **1** (*o zvukoch*) приглушéный, стихнутый; ~ rozhovor приглушéна бісíда **2** (*o citoch*) стриманый, придусéный **3** (*o svetle*) зослáбнути, притмити; ~é svetlo зослáбнути світло

tlmič -a *m* **1** глушытель *м*, амортізáтор *м*; ~nárazov амортізáтор; ~ výfuku глушытель **2** *hud.* глушытель *м*

tlm//iť -í -ia *nedok.* **1** (*zvuky*) приглýшовати, стиховати; ~ hlas стиховати гóлос **2** (*prejavy citov*) стримовати, придýшовати; ~ smiech стримовати сміх; ~ hnev, radosť придýшовати гнів, рáдость **3** (*zmierňovať*) змягчовати; змéншовати; ~ bolesť змéншовати бóлість; ~ nárazy змягчовати нáразы; ~ loptu *šport.* заставлёвати лóпту; ~ svetlo зослáблёвати світло

tlmivk//a -y *ž el. tech.* стишуюча цівка

tlmoč//iť -í -ia *nedok.* **1** (*prekladať*) перекладáти **2** (*sprostredkovať*) передавáти; выслóвлёвати; ~ niečí názor выслóвлёвати дачíй пóгляд; ~ rozkaz передавáти приказ; ~ pozdrav передавáти поздоровлíня

tlmočník -a *m* **1** (*prekladateľ*) перекладáтель; robiť ~a niekomu робити перекладáтеля дакóму **2** тлумáчник, выслóвлёватель; ~ názorov, záujmov тлумáчник пóглядів, інтерéсів

tlo: do tla (*zhorieť al. spáliť*) дотлá

tlst//núť -ne -nú *nedok.* тучніти, грýбнути

tlst//ý *v rôzn. význ.* тучный, грубый; ~ človek тучный чоловíк; ~á kniha грубá книга

tlup//a -y *ž pejor.* мáса, громáда, кóпа, шáйка, бáнда; ~ dievčat громáда дівчáт; ~y detí мáса *áбо* кóпа дітéй; ~ zbojníkov бáнда розбíйників

tma[1] tmy *ž* **1** тма, темнотá; тéмно; nočná ~ нóчна темнотá; hustá ~ густá тма; za tmy (*vstávať, vracať sa*) за тмы; v tme в тмі, по тмі; robí sa jej ~ pred očami у нёй рóбить ся тма пéред очáми, не видить; zvyknúť si na tmu, rozhľadieť sa v tme звыкнути собí на тму, розглянути ся в тмі; ~ ako v rohu тма як в міху **2** *pren.* (*nevedomosť*) темнотá; duševná ~ темнотá, духóвна заостáлость ● biela ~ снігóва бýря; vlčia ~ вóвча тма, куряча сліпотá

tma[2] *vetná prísl.* тéмно; bolo už ~ было уж тéмно

tmár -a *m* тмар, побóжник

tmav//ieť -ie -ejú, **tmav//núť** -ne -nú *nedok.* темніти, тмавіти

tmavobelasý тмáво-белáвый

tmavočervený тмáво-червéный

tmavohnedý тмáво-рýдый, тмáво-ґаштанóвый

tmavomodrý тмáво-синій

tmavovlásk//a -y *ž* тмавоволóса женá *áбo* дівка

tmav//ý **1** темный, захмáреный; ~á noc темнá ніч; ~á miestnosť темнá містность; ~á *fot.* komora темнá комóра **2** (*tmavej farby*) тмáвый, тмáвой фáрбы; ~é vlasy тмáвы вóлолсы; ~é šaty тмáвы шмáты, тмáве облечіня

tmel -u *m* ґіпс, тмель, шпаклёвка; sklársky ~ склáрьскый ґіпс; včelí ~ пчóлій віск; maltový ~ шпаклёвка

tmel//iť -í -ia *nedok.* ґіпсовáти, тмелити

tmieť sa tmie sa tmejú sa *nedok.* тміти ся; звечéрёвати ся, вечеріти

tmiť sa tmí sa *nedok. neos.* (*stmievať sa*) тмити ся ● tmí sa mi pred očami тмить ся мі пéред очáми

tmol//iť sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* мотáти ся, поневіряти ся, потóвковати ся, ходити ту і там без ціля; ~ sa po dvore мотáти ся *áбo* поневіряти ся по двóрі; ~ sa niekomu popod nohy мотáти ся дакóму пóпід нóгы

to[1] *zám.* (*bez rozlišovania rodov*) **1** тотó; to je môj muž тот є мій муж; to nie je pekné tak klamať (тотó) не шýв(м)ні так клáмати; čo ťa do toho? што тобі до тóго?; čo ty na to? што ты повіш на тотó?; len von s tým! лем вóнка з тым!; nestojí to za to не стоїть за тотó; už mám toho dosť тотó уж мі надоїло, уж мам тóго дость; už mám toho po krk уж мам тóго пóнад гóлову; tým viac тым вéце; tým lepšie тым ліпше; to pokladá vec za vybavenú він повáжать тотó діло за скінчéне **2** (*nahradzuje osobné zámeno*) він, онá, онó; či ti je to roveň? а ці він *áбo* онá тобі рівнять ся? ● už to mám! уж тотó мам! ako sa to vezme як вóзьме ся!; to sa musí nechať тотó мýсить охабити ся; je čestný, to sa musí nechať він чéстный чоловік, ніч не повіш; ide to s ním dolu korcom ідé тотó з ним долóв бéрегом, ёгó діла недóбры; čert to ber! bodaj to čert vzal! най чорт тотó берé, чорт берь!; do toho, do toho! *šport.* до тóго, до тóго!

to[2] *spoj.* (*aj ako súčasť spojovacích výrazov*) то; to sadal, to vstával він то сідáв, то вставáв; to jest то єсть; a to а то, а прáві; aj to ку тóму же; nohavice boli staré, aj to na kolene bola ešte diera ногавіці были стáры, (і) ку тóму же на кóліні была дірá; čo slovo, to hlúposť што слóво, то глýпость

to[3] *čast.* то; to ja tak kričím то я так крічý; to by sme sa pozreli! то мы іщі увидиме *áбo* попозéраме!; to si ma prekvapil то ты мéне не спóдівав

toalet//a -y *ž* **1** (*šaty*) тоалéта, лáхы; večerná ~ вечірна тоалéта; plesová ~ плесóвы лáхы **2** (*úprava zovňajšku*) тоалéта; ranná ~ рáнна тоалéта; robiť si ~u робити собі тоалéту **3** (*stolík*) тоалéта, тоалéтный стóлик **4** (*záchod*) тоалéта, зáход

toaletn//ý тоалéтный; ~é potreby тоалéтны приналéжности; ~ stolík тоалéтный стóлик; ~é mydlo тоалéтне мыдлó; ~ papier тоалéтный пáперь; ~ krém козметíчный крем; ~á súprava тоалéтный прибóр

toast [tost] -u *m* тост, припиток; поздоровліня; povedať ~ повісти тост

toast//ovať -uje -ujú *nedok. kniž.* выпивáти на здорóвє

tobolk//a -y *ž* **1** (*náprsná taška*) піняжéнка **2** (*tabatierka*) табакéрка, пýздро на ціґарéтлі *áбo* ціґáры **3** *bot.* шкатýлка

tobôž *čast.* тым скóрше, тым вéце (по потвéрджуючім речіні); тым мéнше (по отріцáні)

toč -a *m tel.* обéрненя на брáдлах *áбo* на крýгах; ~ nazad обéрненя нáзад

točený **1** (*vyrobený na točovke*) кручéный, выкрученый, обкручéный **2** *šport.* (*o lopte*) кручéный

toč//iť -í -ia *nedok.* **1** *čo* вертíти, крутити, обертáти; ~ koleso крутити *áбo* обертáти кóлесо; ~ kolotoč крутити колотóч **2** *čo, čím* (*otáčať*) обертáти *што*; ~ hlavu обертáти гóлову; ~ gombíkom doprava обертáти ґóмбічку *áбo* реґулáтор допрáва **3** *neos.* (*potácať*) шпóтати ся; тáцкати ся; trochu som si vypil a už ma ~í я трошéчкы выпив,

і мене потáцкує; я трошéчкы выпив, і уж шпóтам ся; hlavu mi ~í гóлова мі крýтить ся **4** *čo* (*natáčať*) накрýчовати; ~ si vlasy накрýчовати собі вóлосы **5** *čo* цідити; розливáти; ~ med цідити мед; ~ pivo розливáти пиво **6** *čo* (*na točovke*) крутити • ~ s niekým крутити з дакым

toč//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** (*okolo osi*) вертíти ся, крутити ся, обертáти ся; koleso sa ~í кóлесо крýтить ся *áбо* обéртать ся; Zem sa ~í Зéмля обéртать ся **2** (*pohybovať sa v kruhu*) крутити ся; ~ sa v tanci крутити ся в тáнці; hlava sa mi ~í крýтить ся мі гóлова **3** (*zatáčať sa*) крутити ся, закрýчовати ся, загынáти; chodník, rieka sa ~í пішник, ріка́ закрýчують ся **4** *hovor.* крутити ся, вертíти ся; ~ sa okolo sporáka крутити ся *áбо* вертíти ся óколо шпаргéта; ~ sa okolo žien облíтовати óколо жен **5** *hovor.* (*o rečiach ap.*) крутити ся, вертíти ся; rozhovor sa ~il okolo tejto témy бісíда крутила ся óколо той тéмы; okolo tejto otázky sa ~í celá polemika óколо тóго вопрóсу розгорíла ся *áбо* розкрутила ся ціла полéміка

točit//ý витый, вінтóвый; ~é schody виты ґарáдичі

točiv//ý крутячій ся, обертáючій ся; ~ pohyb крутяче ся погынáня; ~á stolička обертáючій ся столéць

točk//a -y *ž* **1** коґýтик; sudová ~ коґýтик бóчкы; zvrtol ~u nad vaňou скрутив коґýтик над вáнов **2** *stav. slang.* скручíня дорóгы (*з барз малым рáдіусом*)

toč//ňa -ne *ž* **1** *geogr.* пóлюс; severná ~ сéверный пóлюс **2** *žel.* обернýтый круг

točnica *p.* **točňa 2**

točovk//a -y *ž* токáрна машына, сýструг

točovk//ovať -uje -ujú *nedok.* крутити, точíти (*на токáрній машыні*)

tog//a -y *ž hist.* тóґа

tohoročn//ý, tohtoročn//ý тогорóчный, тóго рóку; в тім рóці; ~á úroda тогорóчна урóда; ~á žatva тогорóчна жáтва, тогорóчны жнива

tok -u *m* **1** течíня; ~ rieky течíня рікы; prudký ~ прудкé течíня; svetelný ~ пóтік лýчів **2** (*koryto*) течíня; horný, dolný ~ вéрхнє, нижнє течíня рікы; stredný ~ rieky серéднє течíня рікы, vodný ~ ріка́, вóдне течíня **3** *pren.* течíня; протікáня; ~ času течíня часý; ~ života течíня жывóта; ~ myšlienok течíня дýмок; ~ udalostí протікáня пригод

tokajsk//ý токáйскый; ~é víno токáйске винó, тóкай

tokár -a *m* тóкарь, сустрýжник

tokárčin//a -y *ž* токáрьске ремéсло

tokárč//iť -í -ia *nedok. hovor.* токарити

tokár//eň -ne *ž* токáрьска майстéрьска

tok//ať -á -ajú *nedok.* тóкати

toleranc//ia -ie *ž* **1** (*znášanlivosť*) терпíня, мягкый, невыжáдуючій, толерáнтный; náboženská ~ віротерпíня, реліґíйна толерáнція **2** (*odchýlka*) одхылíня; рóзділ; malá, veľká ~ невеликый *áбо* малéнькый, великый рóзділ

tolerančný; ~ patent *hist.* закóн о слобóді віросповідáня

tolerantný **1** терпезливый, толерáнтный; nábožensky ~ віротéрплячій **2** беневолéнтный, мягкый; ~ vedúci беневолéнтный *áбо* мягкый завíдуючій

toler//ovať -uje -ujú *nedok.* *čo* терпíти, толеровáти

toliar -a *m hist.* талярь

toľko *zám. prísl. i čísl.* **1** тíлько, так вéлё *áбо* мнóго; ~, koľko treba тíлько, кíлько трéба; dvakrá, trikrát ~ о два раз, три раз тíлько *áбо* вéце **2** (*v časovom význame*) так дóвго; kde si bol ~? де ты быв так дóвго?, де ты тíлько потýлёвав ся?

toľk//ý *zám.* **1** (*ukazuje na veľkosť*) такый (великый); aby si ~á narástla росний аж такá велика (*пожелáня малéнькій дíвочці*); moriak ~ ako teľa пýлька такá, як теля; diera je ~á, že ... дірá такá (велика), же ...; dva razy, desať ráz ~ в два раз, в дéсять раз вéце *áбо* бíвшый **2** (*ukazuje na počet*) тíлькый, тíлько; po ~ých rokoch по тíлькых рóках; ~é peniaze тíлько пінязей;

na ~ých miestach в тількых місцях; nemám pre ~ých я не мам про тількых людéй; aspoň koľkí-toľkí хоць бы дакотры
toľkýto *zám.* тількы-то
toľme *prísl. hovor.* так барз, до такóй міры, тілько, натілько
tolstojizm//us -u *m* толстóвство, толстóвщіна
tolstov//ec -ca *m* толстóвець
tolstojovsk//ý толстóвскый; **~é** učenie толстóвске учіня, толстóвство
toluol -u *m chem.* толуóл
tomahavk -u *m* (*indiánska bojová sekera*) томагáвк
tombol//a -y *ž* томбóла (*zábavná lotéria s vecnými výhrami*)
tón -u *m v rôzn. význ.* тон; vysoký, nízky ~ высóкый, низкый тон; celý ~ цілый тон; zvýšiť ~ (*reči*) звышыти тон *áбо* гóлос; rozkazovačný ~ влáстный *áбо* роскáзуючій тон; polemický ~ полемічный тон; svetlé ~y світлы тóны; to patrí k dobrému ~u тотó выжáдує дóбрый тон
ton//a -y *ž* тóна
tonalit//a -y *ž hud.* тонáлность *ж*; durová ~ мажóрна тонáлность
tonálny тонáлный
tonáž -e *ž* тонáж
tonický тонічный; ~ verš *poet.* тонічна сістéма зложіня стихá
tonik//a -y *ž hud.* тонáлность *ж*
tónik//um -a *s lek.* тонізýючій лік
tónin//a -y *ž hud.* тонáлность *ж*; ~ C-dur тонáлность до мажóр
tonokilomet//er -ra *m* тóно-кілометер
tón//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* придавáти (*даякый*) одтінок *чóму* **2** *fot.* тінёвáти; обмінёвати
tonový тонóвый, в єднý тóну; ~ náklad вáга в єднý тóну
tónov//ý *hud.* тонáлный, тóновый; лáдовый; ~é prechody тонáлны *áбо* тóновы перехóды; ~é delenie лáдове діліня
tonus -u *m lek.* тóнус; svalový ~ свалóвый тóнус
tonúť tonie tonú *nedok.* **1** пáдати на дно, понóрёвати ся на дно, топити ся **2** *pren.* быти понорéным до дачóго, понорити ся; топити ся *в дачім*; dom tonul v zeleni дім топив ся в зéлени
tonzúr//a -y *ž* тонзýра
topánk//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** топáнка; nízke, vysoké ~y низкы, высóкы топáнкы; zimné, letné ~y зимýшні, літýшні *áбо* лíтні топáнкы • tečie mu do topánok він не мать дóбру позіцію, ёмý течé до топáнок
topas -u *m min.* топáз
top//iť[1] -í -ia *nedok.* топити, потóплёвати; ~ mačky топити мáчкы; ~ lode топити шыфы
top//iť[2] -í -ia *nedok.* (*roztápať*) топити, ростóплёвати; slnko ~í sneh сóлнце ростóплює сніг; ~ masť, slaninu топити масть, солонину
top//iť sa[1] -í sa -ia sa *nedok.* **1** топити **2** (*úmyselne*) топити ся **3** *pren.* топити ся, утóплёвати ся; ~ sa v blate топити ся в бóлоті; ~ sa v zlate утóплёвати ся в зóлоті; ~ sa v dlhoch быти по ýха в довгáх • kto sa ~í, aj britvy (slamky, stebla) sa chytá [*prísl.*] тóпячій ся імать ся і за солóмку *áбо* і солóмкы
top//iť sa[2] -í sa -ia sa *nedok.* **1** топити ся; ростóплёвати ся; sneh, ľad sa ~í сніг, лед тóпить ся; vosk sa ~í віск ростóплює ся; maslo sa ~í мáсло тóпить ся *áбо* ростóплює ся **2** (*o kovoch*) роспущáти ся, ростóплёвати ся
topograf//ia -ie *ž* топоґрáфія
topografick//ý топоґрафічный; ~á mapa топоґрафічна мáпа; ~é názvy топоґрафічны назвы; ~á anatómia топоґрафічна анатóмія
topoľ -a *m* топóля *ж*; • ~ biely *bot.* топóля біла *(Populus alba)*; ~ čierny *bot.* топóля чóрна *(Populus nigra)*
topológ//ia -ie *ž geom.* тополóґія
topoľov//ý тополёвый; ~á alej тополёва алéя
toponomastik//a -y *ž lingv.* топонíміка (*рóзділ лексіколóґії*)

toponym//ia -ie *ž* **1** *lingv.* топоніміка, топонімія **2** (*súhrn miestnych mien*) топоніміка
toponymický *lingv.* топонімічный; ~ názov топонімічна назва
toponymik//a -y *ž lingv.* топоніміка
topor -a *m* топір
torb//a -y *ž* торба, ціделя, гатіжак, полотняный мішок; vojenská ~ гатіжак; žobrácka ~ жобрацька торба • minister bez ~y *zastar.* міністер без ташкы *або* без крєсла
toreador -a *m* тореадор
tór//ium -ia *s chem. (zn. Th)* торій
tornád//o -a *s* торнадо
torpéd//o -a *s voj.* торпедо
torpéd//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** *voj.* торпедовати *nedok. dok.*; ~ loď торпедовати шыфу **2** *pren. hovor.* марити, змарити, знеможнёвати; ~ konferenciu марити конференцію
torpédovk//a -y *ž* торпедовый човнок
torpédov//ý торпедовый; ~á loď мінонoсець; ~ čln торпедовый човнок; ~é lietadlo торпедонoсець, торпедовый ероплан
tort//a -y *ž* торта
tortov//ý тортовый; ~é cesto тортове тісто; ~á plnka тортова повнина; ~á forma тортова форма
tortúr//a -y *ž* мучіня, трізніня; *aj pren.*; postúpil ~u ёго мучіли *або* трізнили
torz//o -a *s* **1** торзо; ~ sochy торзо сохы **2** незакінченый твір; ~ básnického diela неповне зібраня стихів; zostať ~om зостати незакінченым
torzovitý неповный, незакінченый
toť *prísl. hovor.* **1** (*tuhľa*) но і **2** (*nedávno*) недавно **3** (*neďaleko*) ту, недалеко; ~ za rohom ту, за углом *або* за рогом
totalit//a -y *ž* **1** цілость, цалковость **2** (*celok*) ціле **3** тоталітный режім
totalitarizm//us -u *m* тоталітарізм
totalitný тоталітный; ~ systém тоталітный режім
totáln//y тоталный, повный; ~a porážka повне розбитя; ~a vojna тотална война
totem -u *m* тотем
totiž *časť.* **1** то єсть **2** діло в тім, же ...; zajtra ~ nemám čas діло в тім, же завтра я не мам час
totožnos//ť -ti *ž* **1** тотожность, згодность, подібность **2** єднакость, ідентічность *ж*; preukázať svoju ~ доказати свою особность, предложыти документы; určiť niečiu ~ становити дачію ідентічность
totožn//ý тотожный, згодный, єднакый, ідентічный, тот самый, цалком такый; ~é názory, záujmy тотожны *або* єднакы погляды, інтересы; ~é trojuholníky *geom.* тотожны триуголникы
tovar -u *m* товар, товары; kusový ~ кусовый товар; spotrebný ~ предметы шырокого ужываня; priemyselný ~ промысловы товары; partiový ~ браковый *або* пошкодженый товар; výmena ~u выміна товару; obchod s rozličným ~om склеп з різноманітным товаром; pašovaný ~ пашованый товар; sklad ~u товарный склад; výroba ~u выроба товарів; výrobca ~u выробця товару; zásoby ~u резервы товару
továr//eň -ne *ž* завод, фабрика; textilná, chemická ~ текстілна, хемічна фабрика; ~ na konzervy конзервный завод; ~ na výrobu nábytku фабрика на заряджіня квартеля; буторова фабрика; ~ na automoibily автомобіловый завод; ~ na penicilín пеніціліновый завод
továrensk//ý фабричный, заводьскый; ~á výroba заводьска *або* фабрична выроба; ~á značka фабрична значка; товарный знак; ~ robotník заводьскый *або* фабричный роботник; ~á budova заводьска *або* фабрична будова; ~ komín заводьскый *або* фабричный комин; ~á štvrť заводьска четверть
tovariš -a *m* **1** (*pomocník*) товариш, помічник **2** приятель, товариш *zastar.*
továrnik -a *m* фабрикант

tovarov//ý товаро́вый; ~á výroba товаро́ва выроба; ~ obrat оборо́т това́рів; ~á výmena товаро́вый о́бмін
tovaroznal//ec -ca *m* товарозна́лець
tovaroznalectv//o -a товарозна́вство
toxick//ý токсі́чный; ~é látky токсі́чны річовины
toxikológ//ia -ie *ž* токсіколо́ґія
toxín -u *m* токсі́н
tôňa *p.* **tieň**
tônistý *p.* **tienistý**
trácky *hist.* фракі́йскый
tradíc//ia -ie *ž* тради́ція; ľudová ~ наро́дна тради́ція; národné ~ie націона́лны тради́ції; nadväzovať na ~ie выходити з тради́цій, надвязовати на тради́ції; stať sa ~iou ста́ти тради́ціёв, во́йти до тради́ції
tradicionalistický традіці́йный
tradicionalizm//us -u *m* традіціоналі́зм
tradičn//ý тради́чный; ~á výstava тради́чна выставка; ~é zvyky тради́чны обычаї *або* звыкы
trad//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* передава́ти ся, переходити, ма́ти тради́цію; to sa ~uje od čias... тота́ тради́ція тягать ся од часі́в ...; tieto zvyky sa ~ujú z pokolenia na pokolenie тоты звыкы *або* обычаї перехо́дять з поколі́ня на поколі́ня
trafik//a -y *ž* трафика, дугано́вый склеп
trafikant -a *m* трафика́нт, продава́ч в дугано́вім скле́пі
traf//iť -í -ia *dok.* **1** *čo, do čoho* тра́фити, попасти *до чо́го*; ~ cieľ *al.* do cieľa тра́фити ціль, попасти до ціли; ~ kameňom do okna тра́фити ка́мінём до о́блака *або* до о́кна; **2** *kam* (*nájsť cestu*) найти доро́гу, тра́фити *або* попасти на доро́гу; ~ domov тра́фити домі́в; ~íš k nám? ты на́йдеш доро́гу ку нам?, ты тра́фиш ку нам?; zle ste ~ili a) вы не ту доста́ли ся, вы не ту тра́фили; б) (*v zlom čase*) вы не на час пришли **3** *na koho, čo hovor.* натра́фити, стрі́тити *дако́го*; ~ na vodu, na zlatú žilu натра́фити на во́ду, на золоту́ жылу ~ na známeho стрі́тити зна́мого, тра́фити на зна́мого **4** *s neurč.* мо́же ста́ти ся, кідь, кідь бы *s vedľajšou vetou* ~ia prísť dažde, všetko zmokne мо́же ста́ти ся, же прийдуть доджі́, вшытко змо́кне; кідь прийдуть доджі́, вшытко змо́кне; ~ím sa nahnevať я мо́жу і нагні́вати ся; ~ím zmeškať vlak мо́же ста́ти ся, же я запі́зню на влак *або* поїзд • ~ do živého тра́фити до жыво́го; ~ niekomu na strunu тра́фити дако́му на стру́ну, прийти дако́му на смак; ~ na nôtu тра́фити на но́ту; ~ klinec po hlave тра́фити клинець по го́ловці, попасти до то́чкы; ~ila kosa na kameň тра́фила коса́ на ка́мінь; ~ená hus zagágala ≈ тра́фена ґу́ска заґа́ґала, на зло́дїёви ша́пка горить; šľak ho ~il шляк ёго́ тра́фив, чорт ёго́ взяв; nech to šľak ~í, aby to šľak ~il, šľak to ~il най то(то́) шляк тра́фить, най тото́ чорт во́зьме; же́бы тото́ шляк тра́фив, же́бы тото́ чорт взяв; шляк то тра́фив, чорт тото́ взяв; aby ho šľak ~il же́бы ёго́ шляк тра́фив, же́бы ёго́ чорт взяв
traf//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*naskytnúť sa*) тра́фити ся; také šťastie sa ti viac natrafí таке́ щастя ве́це тобі́ не притра́фить ся **2** (*hodiť sa*) підійти; skús, či sa ti tieto topánky netrafia na nohu? попро́буй / спробі́й, мо́же быти, же тоты топа́нкы тобі́ підійдуть *або* бу́дудь якра́з
trafostanic//a -e *ž tech. slang.* трафостані́ця, трансформато́рна стані́ця
tragač -a *m* нанічго́дный во́зик, нанічго́дне а́вто, тра́ґач
tragéd -a *m* **1** (*herec*) тра́ґік, траґеді́йный *або* тра́ґічный акте́р **2** а́втор траґе́дій; тра́ґік
tragéd//ia -ie *ž* траґе́дія • robiť ~iu z niečoho робити траґе́дію з дачо́го
tragicky *prísl.* тра́ґічні, тра́ґічно; ~ sa skončiť скінчі́ти ся тра́ґічно *або* тра́ґічні
tragick//ý тра́ґічный; ~á udalosť тра́ґічна приго́да; ~á smrť тра́ґічна смерть; ~é následky тра́ґічны на́слідкы; ~á báseň тра́ґічна поэ́ма; ~ tón тра́ґічный тон
tragičnos//ť -ti *ž* тра́ґічность *ж*

tragik -a *m* тра́ґік, траґі́чный актéр
tragik//a -y *ž* траґі́чность *ж*; траґі́зм; životná ~ траґі́чность жывóта
tragikomédi//ia -ie *ž lit.* траґікомéдія *aj pren.*
tragikomick//ý траґікомі́чный; ~á situácia траґікомі́чна сітуáція
tragikomik//a -y *ž* траґікомі́чный харáктер (*дачóго*), траґікомі́чность *ж*
tragizm//us -u *m* траґі́зм
tragiz//ovať -uje -ujú *nedok. čo* робити траґéдію *з чóго*; ~ udalosť траґі́чно односити ся к пригóді, траґі́чно сприниммáти пригóду
trache//a -y *ž* **1** *anat.* трахéя **2** *bot. obyč. v mn. č.* **~y** трахéї
trachóm -u *m lek.* трахóма
traja *čísl.* троє; ~ chlapci трёми хлóпці; boli sme ~ нас было трóє, мы были трёми
trajektóri//ia -ie *ž* траєктóрія
trak -u *m* **1** секівка, портóк; plachta s ~mi секівка з трáками (*на ношіня травы*) **2** *len v mn. č.* **~y** сонтраґы *pomn.*
Trák -a *m hist.* Фракі́єць
trakci//ia -ie *ž žel.* тягáня; parná, elektrická ~ парóве, електричне тягáня
trakt -u *m* **1** (*časť budovy*) крыло **2** *anat.* тракт; zažívací ~ жóлудочно-кышкóвый тракт
traktát -u *m* **1** трактáт; filozofický ~ філозóфскый трактáт **2** *pren. pejor.* наýчна робóта; písať ~y писáти наýчны робóты
traktor -a *m* трáктор; pásový ~ пасóвый трáктор
traktorist//a -u *m* тракторі́ста
traktorov//ý тракторóвый; ~á stanica машыно-тракторóва станіця; ~á vlečka тракторóва влéчка
trakt//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* (*podávať, vysvetľovať*) трактовáти
trakt//ovať[2] -uje -ujú *nedok. hovor.* (*hostiť*) гостити, частовáти; ~ niekoho nadávkami *pren. expr.* частовáти дакóго надáвками
trakt//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor.* (*hostiť sa*) угощáти ся; (*navzájom*) угощáти єдéн дрýгого; ~ sa nadávkami *pren. expr.* гáдати ся, вáдити ся *áбо* частовáти, гостити єдéн дрýгого
traky *p.* **trak 2**
trám -u *m* **1** трам, окресáне дéрево **2** *stav.* трам, гряда, нóсник
tramp[1] -a *m* турі́ста
tramp[2] -u *m* турі́зм; жыти в лóні прирóды; chodiť na ~ жыти в лóні прирóды
tramping -u *m* турі́зм; жывот в лóні прирóды
trampk//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** *hovor.* трáмпкы *pomn.*
tram//poty -pôt *ž pomn.* трампóты, клопóты; стáрости; неприємности; s ním večne máš ~ з ним вічно маш клопóты
tramp//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* трамповáти; жыти в лóні прирóды
trampsk//ý турі́стьскый; ~ výstroj снаряджі́ня турі́сты; ~ život жывот в лóні прирóды; ~é piesne турі́стьскы співанкы
transakci//ia [tranz-] -ie *ž obch.* трансфéрт
transcendentálny *filoz.* трансцендентáлный
transcendentn//ý трансцендéнтный; ~ pojem *filoz.* трансцендéнтне понятя; ~é číslo *mat.* трансцендéнтне чі́сло
transformáci//ia -ie *ž* **1** трансформáція, перетворі́ня, переміні́ня; ~ prírody перетворі́ня прирóды **2** *odb.* трансформáція, перетворі́ня, переміні́ня; ~ napätia *el. tech.* трансформáція напятя; ~ súradníc *mat.* трансформáція координáт
transformačn//ý трансформáчный; ~é pravidlá прáвила трансформáцій; ~á stanica трансформáчна станіця; ~á gramatika *lingv.* трансформáчна ґрамáтіка
transformátor -a *m el. tech.* трансформáтор
transform//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** трансформовáти, перетвóрёвати / перетворити **2** трансформовáти, перетвóрёвати / перетворити; перемі́нёвати / перемінити; ~ prúd *el. tech.* трансформовáти ток; ~ rovnicu *mat.* трансформовáти *áбо* перетворити уравні́ня
transfúzi//ia -ie *ž* переливáня; ~ krvi переливáня крóви, трансфýзія

transfúzn//y; ~a stanica трансфу́зна станіця, станіця переливаня крови
transkontinentáln//y трансконтінентáлный; ~a železnica трансконтінентáлна желізна дорóга
transkrib//ovať -uje -ujú *nedok. dok. lingv.* транскрібовáти
transkripc//ia -ie *ž* транскріпція; fonetická ~ фонетíчна транскріпція
transliterác//ia -ie *ž* транслітерáція
transmis//ia -ie *ž tech.* трансмíсія, привод
transmisný *tech.* трансмíсный; приводóвый; ~ remeň приводóвый ремінь
transoceánsk//y трансокеáньскый; ~a doprava трансокеáньскый трáнспорт; ~ parník трансокеáньскый пароплáв
transparent -u *m* **1** транспарéнт **2** *text.* бáрхат
transpon//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* транспоновáти, переносити / перенéсти
transport -u *m* **1** трáнспорт, транспортовáня, перевозíня **2** трáнспорт, ешелóн; vojenský ~ (воєньскый) трáнспорт, ешелóн; ~ ranených трáнспорт ранéных
transportér -a *m* **1** транспортéр, конвéєр; pásový ~ пасóвый транспортéр **2** *voj.* транспортéр, бронетранспортéр; obrnený ~ бронетранспортéр **3** (*uhlomer*) транспортéр
transport//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* транспортовáти, перевозити / перевéзти; ~ ranených транспортовáти *áбo* перевозити ранéных
transpozíc//ia -ie *ž* **1** транспозíція **2** *hud.* транспозíція; транспоновáня
tranz -u *m* транз; upadnúť do ~u упáсти до трáнзу; byť v ~e быти *áбo* находити ся в трáнзі
tranzistor -u *m el. tech.* транзíстор
tranzitívn//y транзітíвный, перехóдный; ~e slovesá *gram.* перехóдны *áбo* транзітíвны часослóва
tranzitn//ý транзíтный, перевóзный; ~ vlak транзíтный влак *áбo* пóїзд; ~é vízum транзíтне візо; ~ tovar транзíтный товáр; ~é clo транзíтне цло
tranzit//o -a *s* i **tranzit** -u *m* транзíт, перéвіз, переправа *áбo* трáнспорт товáру
trap -u *m expr.* біг, цвал; клус *м*; pustiť sa do ~u пустити ся біжáти, пропустити цвáлом *áбo* клýсом
trápen//ie -ia *s* **1** трапíня, мучíня, мýка; mám s ním len ~ мам з ним лем трапíня; бідá мі з ним; мі з ним лем мучíня; každý má svoje ~ кáждый мать своє трапíня, у кáждого свій крест **2** стáрости, клопóты *pomn.*; narobiť ~ niekomu наробити дакóму стáрости *áбo* клопóт
trapéz -a *m geom.* трапéція
trapéz//a -y *ž šport.* вісяча грáзда
trapezoid -u *m geom.* штиріуґóлник зо штирёма неєднáкыми(а) сторóнами і штирёма неєднáкыми(а) ýглами, трапéція
tráp//iť -i -ia *nedok.* **1** (*týrať*) трáпити, мýчіти, трізнити; ~ zvieratá мýчіти, трізнити звірята **2** (*spôsobovať muky*) мýчіти, трізнити; ~i ju zvedavosť єй трáпить зведáвость; ~i ho svedomie трáпить ёгó сóвість; ~i ho bolesť, choroba мýчіть ёгó біль, хворóта; ~i ma hlad, smäd мýчіть мéне гóлод, смед; čo ťa ~i? што тéбе трáпить?
tráp//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* **1** (*prežívať muky*) мýчіти ся, трáпити ся, терпíти, знепокóёвати ся; dlho sa netrápil він дóвго не трáпив ся **2** *s čím, nad čím* (*mordovať sa*) мордовáти ся, трáпити ся; ~ sa s úlohou мордовáти ся *áбo* трáпити ся зо задáчов; ~ sa s deťmi мýчіти ся з дітми **3** *o koho, čo* (*znepokojovať sa*) мýчіти ся, трізнити ся, знепокóёвати ся; netráp sa pre to не муч ся про тотó
trápn//y трáпный, неприємный, протíвный; ~e ticho трáпна пáвза, неприємне тихо; ~e nedorozumenie неприємне непорозумíня
trap//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. expr.* біжáти, цвáлати, клýсати
tras//a -y *ž* трáса, дорóга; ~ novej železnice трáса нóвой желізной дорóгы *áбo*

желізниці; vytýčiť ~u вызначіти трасу *або* дорóгу

trasen//ý трясéный; **~**é ovocie трясéна овоцина

trasírk//a -y *ž geod.* трасóвый кóлик

traskavin//a -y *ž* выбушнина, выбушный матеріáл

traskav//ý выбушный, лéгко експлозівный; ~ plyn лéгко експлозівный плін; ~á ortuť лéгко експлозівна ртуть

trasľav//ý трясýчій; ~é ruky трясýчі ся рýкы; ~ hlas трясýчій гóлос

trasochvost -a *m,* **trasorítk//a** -y *ž* (*vták*) трясорітка

trasovací *odb.* трасóвый; ~ kolík трасóвый кóлик

tras//ovať -uje -ujú *nedok.* трасовáти, вызнáчовати *nedok. dok.*; ~ cestu трасовáти дорóгу

trasovisk//o -a *s* мочариста зéмля, мóчарь

tra//ť -te *ž* **1** (*linka*) дорóга, лінія; železničná ~ желізна дорóга, жедізнодорóжна лінія; ~te električiek трамвáйна дорóга; letecká ~ воздýшна лінія; hlavná ~ головна маґістрáла *або* дорóга **2** *žel.* (*koľaje*) желізна дорóга; elektrifikovaná ~ електріфікована желізна дорóга; krížom cez ~ ležal človek попéрек *або* крижом дорóгы лежáв чоловік **3** *tech.* машына; valcovacia ~ валцýюча машына; ~ na valcovanie plechov машына на валцовáня *або* вырівнёваня бляхы **4** *šport.* діштáнція; beh na stredné, dlhé ~te біг на серéдні, дóвгы діштáнції

tra-ta-ta *cit.* (*napodobňuje bubnovanie, streľbu*) та-та-тá, тра-та-тá

trat//iť -í -ia *nedok.* **1** (*vytrácať*) тратити, миняти; ~ veci z vrecka тратити річі з кішéні; ~ perie тратити піря; ~ kľúče тратити ключі **2** *čo* (*strácať*) тратити *што*, прийти *о што*; ~ zrak, sluch прийти о слух, зрак; ~ na cene тратити ціну́; ~ na váhe тратити на вáзі, тратити вáгу; ~ nádej страчáти надій; ~ rozum тратити розýм, приходити о розýм **3** (*míňať, márniť*) тратити, марнити, рострáчовати; ~ sily тратити силы; ~ čas марнити час • ~ hlavu страчáти гóлову; čas ~í, čas platí час – пінязі; chudoba cti netratí [*prísl.*] біднотá честь не трáтить

trat//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** (*miznúť*) тратити ся, счезáти; začali sa ~ peniaze зачали счезáти пінязі; ~sa z dohľadu скрывáти ся здóгляду; hory sa ~ia v diaľke гóры трáтять ся *або* счезáють в далині; sneh sa ~í s polí сніг сxóдить з пóлей **2** (*po jednom vychádzať*) счезáти, вытрачáти ся; po jednom sa začali ~ z izby они по єдні́м зачали вытрачáти ся з ізбы

trativod -u *m odb.* водоодвóдный канáл; дренáж

traťmajst//er -ra *m* (желізно)дорóжный мáйстер

traťový 1 дорóжный, лінійный; ~ úsek учáсток дорóгы; ~ dozorca дорóжный обходжáючій, контролючій дорóгу; ~á dištancia діштáнція дорóгы **2** *šport. príd. k* **trať 4**; *prekladá sa nepriamymi pádmi podst.* діштáнція; ~ rekord рéкорд діштáнції

traum//a -y *ž* трáвма; psychická ~ псіхічна трáвма

traumatický травматічный; ~ šok травматічный шок

traumatiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* травматізовáти *nedok. dok.*

traumatológ//ia -ie *ž* травматолóґія

tráv//a -y *ž* травá; poľná ~ полёва травá; morská ~ мóрьска травá • už na ňom ~ rastie ёгó гріб уж травóв зарíс; nech psom ~ rastie, keď kone podochnú [*prísl.*] ≈ по нас хоць потóпа; svetská sláva – poľná ~ [*prísl.*] світьска слáва недовговічна

travertín -u *m* травертін, вапнóвый туф

travertínový травертінóвый; із травертіна; ~ lom поверьхóва бáня

traverz//a -y *ž odb.* травéрза, гряда

traverz//ovať -uje -ujú *nedok. šport.* траверзовáти

travest//ia -ie *ž lit.* травéстія (*від noéзії*)

tráviac//i стрóвуючій, переварююучій; ~e šťavy стрóвуючі щáвы; ~a činnosť строві́ня стрáвы
travič -a *m* отровитель
tráv//iť[1] -i -ia *nedok.* стрóвлёвати, переварёвати; ~ potravu переварёвати стрáву; žalúdok mu dobre ~i жóлудок ёмý дóбрі трóвить, стрóвлёваня мать в пóрядку
tráv//iť[2] -i -ia *nedok.* (*prežívať*) проводити; ~ dovolenku pri mori проводити доволéнку при мóрі; ~ celé hodiny nad knihou ці́лыми гóдинами сиді́ти над книгов
tráv//iť[3] -i -ia *nedok. koho, čo* тровити, отрóвлёвати; ~ potkany отрóвлёвати *áбo* тровити патканів; ~ ryby тровити рыбы
trávnat//ý травнáтый, травянистый; ~é ihrisko травнáте грі́ско; ~ porast травнáте ростлинство
trávnic//a -e *ž* (*pieseň*) спі́ванка кісців
trávnik -a *m* **1** трáвник **2** *pren. šport.* (*ihrisko*) травяна площáдка, пóле
trávn//y травяный, травянистый; ~ porast травнáте ростлинство, травнáтый пораст; ~a kultúra травяниста *áбo* травнáта ростлина
trávopoľný травопóльный; ~ systém траво-пóльна сістéма
trávov//ý травяный, травянистый; ~é semeno травяне семéно; ~á plachta плáхта на ношіня травы, секі́вка, портóк; ~á príchuť травóвый присмак *áбo* смак
trawler [tróvler] -a *m* трáулер
trblie//tať sa -ce/-ta sa -cu/-tajú sa *nedok.* міготáти ся, блискати ся, блищáти ся, ліґотáти ся; hviezdy sa ~cu звізды блискають ся; oči sa ~cu óчі ліґотáють; plamienok sviečky sa ~ce плáмя свічкы міґóтать ся
trblietav//ý міготáвый, ліґотáвый, іскрячій, блищáчій; ~é svetlo міготáве світло; ~é hviezdy міґотáвы звізды; ~é náušnice блищáчі наýшніці
trblietk//a -y *ž* (*ozdoba na šaty*) окрáса

trč//ať -í -ia *nedok.* **1** (*vyčnievať*) торчáти, высувáти ся; ruky mu ~ali z krátkych rukávov ёмý з кýртых рукáвів торчáли рýкы; ~ do hora торчáти горí **2** торчáти, сиді́ти; *expr.* ~ doma торчáти *áбo* сиді́ти дóма; zostať ~ niekde застряти даґдé, зостáти торчáти даґдé ● ~í mu slama z topánok він валалчáн, він з валáлу
trdl//o -a *s pejor.* бóльван, трýлё, примітів
treba *vetná prísl.* трéба, потрі́бно; ~ niečo robiť трéба дашто́ робити; ~ vziať do úvahy трéба брáти до увáгы; čo ti ešte ~? што тобі іщі трéба?; bolo ti to ~? тотó тобі было трéба?; tak ti ~! так тобі і трéба!
trebárs[1] *spoj. hovor.* хоць, хоть; necítil zimu, ~ vonku bolo chladno він не чýвствовав зимý, хоць вóнка было зимно; oženil sa s ňou, ~ rodičia boli proti він оженив ся з нёв, хоць рóдичі были прóтів
trebárs[2] *čast. hovor.* хоць; môžete prísť ~ zajtra вы мóжете прийти хоць зáвтра; ak nemal nijakú robotu, presedel doma ~ celý deň кідь він не мав нияку робóту, він міг просиді́ти дóма хоць ці́лый день
trec//í трýчій ся; ~ia sila *fyz.* сила тертя; ~ia plocha *tech.* пóверьх тертя; ~ia spojka *tech.* трýча спойка, спóйка тертя
tref -y *ž kart.* трéфа
tref//a -y *ž hovor.* трафі́ня (ці́ля); акурáтный ýдер
trefn//ý *hovor.* акурáтный, выдареный; ~á poznámka акурáтна позначка; ~á odpoveď выдарена óдповідь; ~á charakteristika акурáтна характерíстіка
trefov//ý *kart.* трéфовый; ~á desiatka трéфова десятка
trém//a -y *ž* трéма, страх, неістóта, нервóзность; mať ~u (z niečoho) мáти трéму (з дачóго), знервóзнёвати ся (з дачóго); dostať ~u достáти трéму, достáти страх; знепокóёвати ся
trémist//a -u *m* несмі́лый, боязливый чоловік
trémol//o -a *s hud.* трéмоло; husľové ~ гуслёве трéмоло

trend -u *m* тенде́нція, направлі́ня ро́звитку; stúpajúci ~ тенде́нція ро́сту; svetový ~ v móde тенде́нція ро́звитку меджінаро́дной мо́ды

tréner -a *m* тре́нер

trénersk//ý трене́рьскый; ~á funkcia фу́нкція тре́нера; ~á škola трене́рьска шко́ла; ~ kurz трене́рьскы ку́рзы; ~á rada трене́рьска ра́да

trénerstv//o -a *s* трене́рьска робо́та; фу́нкція тре́нера

trenic//a -e *ž obyč. v mn. č.* **~e** тре́ніці, незго́ды; národnostné ~e націона́лны тре́ніці *або* незго́ды; vnútorné ~e вну́трішні тре́ніці; sociálne ~e соція́лны незго́ды

tren//ie -ia *s* **1** *fyz.* трі́ня; тертя; koeficient ~ia коефіціє́нт трі́ня **2** (*rýb*) тертя

tréning -u *šport.* тре́нінґ, тренова́ня; dvojfázový ~ двоетапо́ве тренова́ня

tréningov//ý трені́нґовый; ~ zápas трені́нґове стрітну́тя; ~é ihrisko трені́нґова площа́дка, трені́нґове грі́ско; ~ tábor трені́нґовый ла́ґерь

trenír//ky -ok *ž pomn.* трені́ркы *pomn.*

trenky *hovor. p.* **trenírky**

trénovaný тренова́ный; ~ bežec тренова́ный біґу́н; ~ športovec тренова́ный шпорто́вець

trén//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho* тренова́ти; ~ reprezentantov тренова́ти репрезента́нтів **2** *čo i bezpredm.* (*nacvičovať*) тренова́ти ся *в чім*; упражняти ся *в чім*; ~ streľbu тренова́ти ся в стрі́льбі; ~ujeme dvakrát do týždňa мы трену́єме ся два раз до тыждня *або* два раз тыжде́нні

tren//ý *lingv.* фрікаті́вный; ~é spoluhlásky фрікаті́вны согла́сны

trepací; ~ stroj те́рліця, трепа́льна машына

trepáč -a *m* (*ľanu al. konope*) те́рліця, трепа́ч

trepanác//ia -ie *ž lek.* трепана́ція; ~ lebky трепана́ція че́репа; ~ zuba трепана́ція зу́ба

trepan//ovať -uje -ujú *nedok. dok. lek.* трепанова́ти, проводити / прове́сти трепана́цію; ~ lebku трепанова́ти че́реп

trepár//eň -ne *ž text.* (*na trepanie ľanu al. konope*) трепа́льня

trep//ať -e -ú *nedok.* **1** *expr.* (*udierať*) бу́хати, трі́скати, трепа́ти, бити, уда́рёвати; ~ po stole бу́хати *або* трепа́ти по сто́лі; ~ na bubon бити на бу́бен; srdce mu ~e се́рдце ёму́ бу́хать *або* бє **2** (*rozbíjať*) розбива́ти, бити; ~ taniere розбива́ти *або* бити та́ніры **3** *text.* трепа́ти, те́рти; ~ ľan, konope трепа́ти *або* те́рти лен, коно́плі **4** *kuch.* взбива́ти; ~ sneh взбива́ти бі́лкы **5** ма́хати; ~ krídlami ма́хати крылами; ~ ručičkami (*o decku*) ма́хати рученятками *або* ру́чками; ~ nohami (*vo vzduchu*) ма́хати нога́ми **6** *hovor. expr.* (*viesť*) тяга́ти, приводити; koho mi to sem ~ú? ко́го і́щі мі ту тяга́ють *або* тре́путь *або* приво́дять? **7** *expr.* (*tárať*) трепа́ти языко́м, трепа́ти ся; ~ hlúposti моло́ти *або* трепа́ти глу́пости; ~ dve na tri трепа́ти дві по́за три *або* несмыслы *або* сомарины

trep//ať sa -e sa -ú sa *nedok.* **1** (*metať sa*) мета́ти ся, трепа́ти ся, бити ся; ~ sa v sieti мета́ти ся в сі́ті **2** *expr.* (*ísť*) лі́зти, трепа́ти ся; kde sa tam ~eš? де ты там лі́зеш *або* тре́пеш ся?

trep//núť -ne -nú *dok.* **1** (*udrieť*) бу́хнути, трі́снути, уда́рити **2** (*hodiť*) шма́рити; ~ o zem шма́рити на зе́млю **3** *expr.* (*povedať hlúposť*) ляпснути, стрі́лити

trep//núť sa -ne sa -nú sa *dok. expr.* (*navzájom*) збити ся; ~ hlavami збити ся го́ловами; ~ sa čelom do dverí трі́снути ся чело́м о две́рі

trepot -u *m* **1** взма́хованя; ~ krídel взма́хованя крыл **2** (*srdca*) битя **3** (*zvuky*) s ~om vyletel kŕdeľ jarabíc з глу́ком вылетів рой дикых ку́рок *або* куропа́ток

trepo//tať -ce/-tá -cú/-tajú *nedok.* **1** *čím* ма́хати, розма́ховати; ~ krídlami ма́хати крылами, ~ rukami, nohami (*o decku*) ма́хати рука́ми, нога́ми **2** (*o srdci*) бити ся, бу́хати ся

trepo//tať sa -ce/-tá sa -cú/-tajú sa *nedok.* **1** трепота́ти; zástavy sa ~cú за́ставы

трепóчуть; srdce sa mi ~ce od vzrušenia сéрдце мі трепóче од взрушíня **2** (*hádzať sa, metať sa*) бити ся, метáти ся, трепáти ся; ryba sa ~ce na suchu рыба мéче ся на зéмли

tresk[1] -u *m* тріск, бух; ~ hromu тріск грóму; ~ bubnov тріск бýбнів, robiť ~ робити бýхот

tresk[2] *cit.* **1** (*napodobňuje zvuk pri náraze, výbuchu ap.*) трах, бух, бац, клоп; ~! vybuchol granát трах! выбухнув ґранáт **2** (*vo funkcii prísudku naznačuje prudký náraz*) трах, бац, бух; odrazu ~ päsťou do stola він нáраз бац пястёв по стóлі; ~ mu po hlave трах *áбо* бац ёгó по гóлові

tresk//a -y *ž* (*morská ryba*) трескá

treskot -u *m* тріск, гырмот; ~ hromov тріск грóмів

treskúc//i: ~ mráz трескýчій мóроз; ~a zima трескýча зимá

tresky-plesky *m pomn. (iba v 1. a 4. p.) expr.* пусты рéчі, плéткы, таранина, тáраня, трепотня (до світа)

tres//núť -ne -nú *dok.* **1** (*buchnúť*) бýхнути, тріснути, удáрити; ~ dvermi бýхнути дверями; ~ na stôl удáрити пястёв по стóлі **2** *expr.* зарахотáти, задудніти; ~ol výstrel зарахотáв *áбо* задуднів выстріл **3** *expr.* (*udrieť*) бýхнути, шляпнути, удáрити; ~ po hlave удáрити *áбо* тріснути по гóлові; ~ po papuli шляпнути по папýлі **4** (*prasknúť*) прáскнути, пýкнути, розтóргнути ся; hlava mi ide ~ гóлова мі ідé прáскнути **5** *expr.* ляпснути, стрілити; ~ hlúposť ляпснути *áбо* стрілити глýпость

tres//núť sa -ne sa nú sa *dok.* **1** (*udrieť sa*) бýхнути ся, удáрити ся; ~ sa do niečoho удáрити ся *áбо* бýхнути ся о даштó **2** *do koho slang.* (*zamilovať sa*) бýхнути ся *до кóго,* залюбити ся *до кóго*

trest -u *m* **1** кáра, покарáня; telesný ~ тілéсна кáра; za ~ niečo robiť робити даштó за покарáня; ~ smrti смéртна кáра; hlavný, vedľajší ~ *práv.* основнé *áбо* голóвне покарáня; najvyšší ~ высша міра покарáня; výkon ~u привéсти покарáня к выповнíню; výmera ~u міра покарáня **2** покарáня; disciplinárny ~ дісціплінáрне покарáня; stranícky ~ партíйне покарáня **3** (*pokuta*) штроф; peňažný ~ піняжный штроф **4** (*odplata*) одплáта, кáра; zaslúžený ~ заслужéна одплáта; ~ boží *al.* od boha бóжска кáра

trestan//ec -ca *m* арештáнт, арештовáный

trestaneck//ý арештáнтьскый; ~é šaty шмáты арештáнта; ~á práca а) робóта арештáнтів; б) *pren.* нучéна робóта

trest//ať -tá/-ce -tajú/-cú *nedok.* **1** кáрати; выставляти покарáню; ~ dieťa покáрати дітину ~ neposlušnosť кáрати неслухняность; ~ väzením кáрати арéштом; ~ hrača vylúčením кáрати грáча вышмарíнём з гры **2** (*stíhať*) кáрати, пронаслíдовати; falšovanie sa ~tá фалшовáня кáрать ся (закóном); ~tajúca ruka spravodlivosti кáраюча рукá справодливости **3** уложыти покарáня; disciplinárne ~ уложыти дісціплінáрне покáраня • čím kto hreší, tým ~taný býva [*présl.*] ≈ чім хто грíшыть, тым покáраным бывать; хто з мéчом прийде, од мéча і загыне

trestne *prísl. obyč. v spojeniach:* ~ stíhať пренаслíдовати сýдом; byť ~ zodpovedný нéсти одповíдность за покáраня

trestnic//a -e *ž* арéшт, бáса

trestnoprávny підлежáчій кáрному прáву

trestnos//ť -ti *ž práv.* покáраность *ж*

trestn//ý **1** кáрный; престýпный; ~é právo кáрне прáво; ~ súd кáрный суд; ~ zákonník *al.* poriadok кáрный кóдекс; ~é konanie обяснíня кáрного дíла; ~á sadzba міра покáраня **2** (*podliehajúci trestu*) кáраный; ~ čin кáраный постýпок; кáране діяня; to je ~é тотó кáрать ся закóном **3** кáраючій; ~é opatrenia кáраючі міры; ~á výprava кáраюча експедíція; ~ oddiel кáраючій óдділ; ~ register реґістрáчна кáрта сýдности; podať ~é oznámenie подати до сýду на дакóго **4** *príd. k* **trest 3;** ~ blok блок о заплачíні штрóфу **5** *šport.* штрóфный;

~é územie штрóфна площáдка; ~ kop штрóфне кóпаня; ~ bod штрóфный бод; ~á lavica штрóфна лáвка, лáвка для вышмареных грачів; ~é strieľanie (*v hokeji*) девятьметрóве штрóфне стріляня на брáнку

trestuhodný заслýжуючій покáраня; ~ čin престýпок, заслýжуючій покáраня

treš//ťať -tí -tia *nedok. v rôzn. význ.* тріщáти, прáскати, пýкати; oheň ~tí огéнь прáскать; hlava mi ~tí гóлова мі тріщíть; vonku ~tí mráz вóнка *áбо* на двóрі тріщíть мóроз, вóнка тріскýчій мóроз

tret//í *čísl.* трéтій; ~ia osoba *gram.* трéтя осóба; ~ pád *gram.* даючій пад, датів; ~ia mocnina *mat.* куб, кубíчный стýпінь; Tretia ríša *hist.* Трéтя імпéрія

tretiak -a *m hovor.* третёклáсник, ученик трéтёй клáсы

tretic//a -e *ž*: do ~e všetko dobré до третíці вшытко дóбре, бог троїцю любить

tretin//a -y *ž* i *čísl.* **1** третина *ж*, трéтя часть **2** *šport.* третина

treťo//hory -hôr *ž pomn. geol.* третíчный перíод; mladšie ~ неоґéн, неоґéновый перíод; staršie ~ палеоґéн, палеоґéновый перíод

treťorad//ý третёступнёвый, третёрядный, третёсóртный, трутёрозрядный; ~ spisovateľ третёрозрядный *áбо* третёступнёвый писáтель; ~á úloha третёступнёва задáча; ~ tovar третёсóртный товáр

treťoročiak -a *m hovor.* **1** третёклáсник **2** (*na vysokej škole*) третёкýрсник **3** (*tri roky starý*) трирóчный

treťostupňov//ý *príd. k* **tretí stupeň;** ~á popálenina попаленина трéтёго стýпня; ~ súd суд трéтёго стýпня (*нáйвысшый суд*)

treťotriedny 1 (*zaradený do 3. akostnej triedy*) третёсóртный; ~ tovar третёсóртный товáр **2** (*horšej akosti, treťoradý*) третёрядный, третёсóртный, третёклáсный; ~ hotel третёрядный готéл

tretr//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** *šport.* трéтры

trezalk//a -y *ž* (*rastlina*) *správne* **ľubovník** -a *m* любóвник (точковáный)

trezor -u *m* трéзор, незгóрююча скриня; uložiť peniaze do ~u положыти пінязі до трéзору

trh[1] -u *m* **1** торг, торгівля, рынок; svetový ~ світóвый рынок; vnútorný, zahraničný ~ внýтрішній, загранíчный рынок; čierny ~ чóрна торгівля; ~ práce рынок робóты; knižný ~ книжный рынок; voľný ~ вóльне продавáня; ovládnuť ~ оволодíти рынком **2** базáр, рынок, торг, ярмарок; kúpiť na ~u купити на тóргу; pravidelné týždenné ~y реґулáрны штотыжднёвы тóргы; výstavné ~y выставный ярмарок; vianočný ~ рождественьскый базáр; konský ~ кíньскый ярмарок; dobytčí ~ скóтный ярмарок • niesť kožu na ~ рісковáти влáстнов кóжов

trh[2] -u *m* (*trhnutie*) тóргнутя

trhac//í 1 взрывный, тóргаючій, експлодýючій; ~ia bomba взрывнá бóмба; ~ účinok взрывнá сила; ~ie práce взрывны робóты **2** одтóргуючій; ~ kalendár одтóргуючій календáрь

trhač[1] -a *m* выторговач; ~ ľanu, konopí выторговач лéну, конóпель

trhač[2] -a *m* (*stroj*) выторгуюча машына; ~ ľanu выторговач лéну

trhák -a *m* **1** *hovor.* (*o filme, hre ap.*) атрáкція; (*o knihe*) бестселлéр **2** *šport. slang.* тóргнутя

trhan -a *m* **1** обтóрганець, поваляч **2** *pren. pejor.* голодрáнець

trhan//ec[1] -ca *m obyč. v mn. č.* **~ce** метáны галýшкы; polievka s ~cami пóливка з метáными галýшками

trhan//ec[2] -ca *m kuch.* палачíнка; krupicový ~ палачíнка із ґрісёвой мукы

trhan//ý перерывáный; перерывáне погынáня; ~á reč перерывáюча реч

trh//ať -á -ajú *nedok.* **1** (*šklbať*) тóргати; ~ za rukáv тóргати за рукáв; ~alo mu údmi він стóрговав ся; ~alo mu kútikmi úst ёмý потóрговало кýтиками уст **2** (*o

bolesti) тóргати; ~á ma zub, ~á mi v zube тóргать мéне зуб **3** (*pretrhávať*) тóргати, ростóрговати, перетóрговати; ~ papier, nite тóргати папíря, ниткы; ~ šaty тóргати шмáты *áбо* лáхы; ~ priateľské zväzky *pren.* тóргати *áбо* ростóрговати приятельскы споїня **4** (*vytrhávať*) тóргати, вытóрговати; ~ zuby тóргати *áбо* вытóрговати зýбы; ~ burinu вытóрговати бурян; ~ ľan вытóрговати лен; ~ noviny z rúk вытóрговати новинкы із рук **5** (*odtrhávať*) одтóрговати, стóрговати; ~ kvety тóргати квíткы; ~ jablká тóргати *áбо* стóрговати ябка; ~ jahody зберáти ягоды **6** (*strhávať*) стóрговати; ~ zo seba šaty стóрговати зо сéбе лáхы *áбо* шмáты **7** (*o šelmách*) ростóрговати; vlk ~á ovcu вовк ростóргує вíвцю **8** *ban.* взрывáти; ~ skalu взрывáти скáлу

trh//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** (*pretrhávať sa*) тóргати ся, ростóрговати ся; nite sa ~ajú ниткы тóргають ся **2** *koho, čo expr.* (*prejavovať veľký záujem*) дéрти ся *за кóго*, бити ся *о кóго, што* **3** *expr.* (*úmorne pracovať*) намагáти ся, дéрти ся, робити до ýмору, тóргати ся

trhavin//a -y *ž* выбушнина, взрывнá рíчовина

trhav//ý **1** перерывáный; ~ pohyb перерывáне погынáня **2** взрывный; выбушный; ~é látky взрывны рíчовины; ~ účinok взрывнá сила; ~á strela розрывнá кýля

trhlin//a -y *ž* шкáра, пуклина, дірá

trh//núť -ne -nú *dok.* **1** *čo, čím, za čo* тóргнути; ~ opratami тóргнути ліцями; ~ sebou стрясти ся **2** *neos.* тóргнути; len ma tak ~lo (*od ľaku*) зо мнов лем так тóргло, мéне лем так стрясло

trhov//é -ého плачíня за мíсце на тóргу, торгóве

trhov//ec -ca *m* обхóдник, продавáч на тóргу

trhovisk//o -a *s* торг, базáр, рынок, базáрна площáдка

trhovník -a *m* (базáрный) торгóвець

trhov//ý рынкóвый, торгóвый, базáрный; ~ deň торгóвый день; ~é ceny рынкóвы ціны; ~é právo *hist.* прáво торговáня

tri *čísl.* три • tárať dve na tri тáрати *áбо* молóти *áбо* трепáти дві пóза три; gazdovať od piatich k trom быти злым ґáздом; (*nedať niečo*) ani za tri svety áни за што на світі (не дати)

triád//a -y *ž* тріáда

trafl//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čím do čoho* трафляти **2** трáфити до ціли; ~ vedľa промáховати ся, трáфити мíмо

trafl//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. hovor.* трафляти ся, понýковати ся, нýкати ся; ~ sa mi dobré miesto трáфлять ся мі дóбре мíсце; ~a sa mi kupec понýкує ся мі купéць

triál -u *m gram.* трóйне чíсло

triang//el -la/-lu *m* **1** *geod.* триáнґел **2** *hud.* триугóлник (*удáрный інштрумéнт*)

trianguláci//a -ie *ž geod.* трианґулáція

triangulačn//ý *geod.* трианґулáчный; ~ bod трианґулáчный пункт; ~á veža трианґулáчна вышка

trias -u *m geol.* тріáс, тріасóвый перíод

triasový *geol.* тріасóвый; ~á vrstva тріасóва вéрства

triasť trasie trasú *nedok. v rôzn. význ.* трясти; ~ za plece трясти за плéче; ~ ruku niekomu трясти рýку дакóму; ~ jablká, slivky трясти ябка, сливкы; ~ fľašku s tekutinou трясти *áбо* стрясовати фляшку з текýчостёв; voz trasie віз трясé; zimnica ma trasie мéне трясé зимніця; len ho tak triaslo od zimy, strachu ёгó лем так трясло од зимы, стрáху

triasť sa trasie sa trasú sa *nedok.* **1** трясти ся, дырґотáти ся; ruky sa mi trasú рýкы мі трясýть ся; ~ sa na celom tele трясти ся *áбо* дырґотáти цíлым тíлом; ~ sa zimou трясти ся *áбо* дырґотáти од зимы; hlas sa nu triasol ёмý тряс ся гóлос; ~ sa o niekoho трясти ся за дакóго **2** (*otriasať sa*) трясти ся; zem sa trasie зéмля трясла ся; okná sa trasú óблакы *áбо* óкна трясýть ся •

трясти ся; ~ za peniazmi *hovor.* трясти ся над ка́ждым це́нтом

triašk//a -y *ž* трясі́ня, зимні́ця; dostal ~u доста́в трясі́ня *або* тряшку, охо́пила ёго́ зимні́ця zimničná ~ зимні́чне трясі́ня, трясі́ня од зимы

tribún -a *m* тріб́ун; ~ ľudu наро́дный тріб́ун

tribún//a -y *ž v rôzn. význ.* тріб́уна; rečnícka ~ ора́торьска тріб́уна; literárna ~ літерату́рна тріб́уна; voľná ~ *pren.* слобо́да сло́ва; ~ na sedenie, na státie *šport.* тріб́уна на сиджі́ня, стояня

tribunál -u *m* трібуна́л; vojenský ~ воєньскый трібуна́л

tričk//o -a *s* трі́чко

tridsať *čísl.* тридцять

tridsaťročn//ý тридцятьро́чный; ~ človek тридцятьро́чный чолові́к; ~á vojna *hist.* Тридцятьро́чна во́йна

tridsiatk//a -y *ž* **1** (*číslica*) тридцятка, ці́фра тридцять **2** *hovor.* (*niečo označené týmto číslom*) тридцятка, тридцятый но́мер, тридцяте чі́сло **3** *hovor.* (*30 rokov*) тридцять ро́ків; prekročiť ~u перекро́чіти тридцятку

tridsiatnik -a *m* тридцятьро́чный чолові́к

tridsiat//ok -ku *m* тридцята часть • vyjsť na psí ~ зле походити, ма́ти неу́спіх

tridsiaty *čísl.* тридцятый

tried//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* кла́са; spoločenské ~y о́бщностны кла́сы; žiak piatej triedy ученик пятой кла́сы; kajuta prvej ~y каюта пе́ршой кла́сы; vozeň prvej, druhej ~y *žel.* ваґо́н пе́ршой, дру́гой кла́сы; ~ cicavcov *zool.* кла́са молокомко́рмлячіх; slovesná ~ *gram.* кла́са часосло́в **2** (*stupeň kvalifikácie*) катеґо́рія; pracovná ~ (робо́ча) катеґо́рія; výkonnostná ~ *šport.* першорядна катеґо́рія; nositeľ výkonnostnej ~y носитель першорядной катеґо́рії **3** (*ulica*) кла́са, проспе́кт

triéd//er -ra *m* полёвый далекогляд, двоїтый далекогляд

trediac//i **1** сорту́ючій; ~ stroj сорту́юча машына **2** класіфіка́чный; ~e hľadisko класіфіка́чный прі́нціп

trediar//eň -ne *ž* сорто́вня

triedič[1] -a *m* сорто́вник

triedič[2] -a *m* (*zariadenie*) сорту́юча *або* розді́лююча машына; трі́єр

tried//iť -i -ia *nedok.* **1** сортірова́ти; ~ tovar сортірова́ти това́р **2** класіфікова́ти; ~ materiál класіфікова́ти матеріал

tried//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* ділити ся, розді́лёвати ся

triedn//a -ej *ž škol. hovor.* кла́сна (учі́телька)

triedne *prísl.* з кла́совой то́чкы зрі́ня, з кла́сового по́гляду, в кла́совім одноші́ні; ~ uvedomelý кла́сово усвідо́мленый; ~ sa dívať na veci розглядати рі́чі з кла́сового аспе́кту; ~ diferencovaná spoločnosť діференцу́юча о́бщность; о́бщность, діференцова́на в кла́совім одноші́ні

triedn//y **1** кла́совый; ~ boj кла́сова боротьба́; ~e hľadisko кла́сова то́чка зрі́ня, кла́совый аспе́кт *або* по́гляд; ~e protirečenia кла́сове протіворечі́ня; ~é záujmy кла́совы інтере́сы, інтере́сы кла́са; ~ nepriateľ кла́совый неприятель; ~ pôvod соціа́лне походжі́ня **2** *škol.* ~ učiteľ кла́сный учі́тель; ~a kniha кла́сный журна́л

triel//iť -i -ia *nedok. expr.* біжа́ти, гна́ти ся, леті́ти, утіка́ти

triér -a *m* трі́єр; špirálový ~ шпірало́вый трі́єр

triér//ovať -uje -ujú *nedok.* трієрова́ти; ~ obilie трієрова́ти зе́рно

triesk//a -y *ž* **1** трі́ска, скі́па; štiepať ~ коло́ти трі́скы *або* скі́пы; železné ~ желі́зны стружлины **2** (*v prste ap.*) трі́ска в па́лці, вытягнути трі́ску з па́лця • chudý ako ~ худый *або* сухый як трі́ска

triesk//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*udierať*) бити, бу́хати, трепа́ти, трі́скати; ~ na bubon бити по бу́бні; ~ po stole трепа́ти по сто́лі; ~ dverami бу́хати дверями **2** *expr.* гырмі́ти, рахота́ти, роздава́ти ся; výstrely ~ali

гырміли выстрілы **3** (*rozbíjať*) молотити, розбивáти, нічіти

triesl//o -a *s chem.* ґарбярьска кóра

trieslovin//a -y *ž* ґарбярьска річовина

trieslov//ý ґарбярьскый; kyselina ~á ґарбярьска кіслотá; ~á kôra ґарбярьска кóра; ~ extrakt ґарбярьскый екстрáкт

triešť//iť -i -ia *nedok.* **1** (*rozbíjať*) розбивáти, роздробляти **2** роздробляти, дробити, россіёвати; ~ sily роздробляти *áбo* дробити силы

triešť//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* **1** *o čo, na čom i bezpredm.* (*rozbíjať sa*) розбивáти ся **2** дробити ся, роздрóблёвати ся; розбивáти ся; ~ime sa na skupinky мы розбиты на ґрýпы, розбийме ся на грýпы

trieštiv//ý: ~ účinok взрывнá сила (*черепинóвой бóмбы*); ~á bomba черепинóва бóмба

trieť trie trú *nedok.* тéрти; ~ si ruky (*jednu o druhú*) потерáти рýкы; ~ chorého niečím натерáти хвóрого дачім • ~ biedu, núdzu бідовáти, тéрти бідý

trieť sa trie sa trú sa *nedok.* **1** *o čo* тéрти ся, шýхати ся, отерáти ся **2** (*o rybách*) метáти íкру, тéрти ся, оплóднёвати ся

triezv//ý *v rôzn. význ.* терéзвый; ~ človek терéзвый чоловíк; v ~om stave в терéзвім стáві; ~a hlava терéзва гóлова; ~ pohľad na vec терéзвый пóгляд на річі

trigonometr//ia -ie тріґонометрія; sférická ~ сферíчна тріґонометрія

trigonometrick//ý тріґонометрíчный; ~ bod *geod.* тріґонометрíчный пункт; ~á veža *geod.* тріґонометрíчна вышка; ~é rovnice тріґонометрíчны уравніня; ~á funkcia тріґонометрíчна фýнкція

trichlóretylén -u *m chem.* трихлоретілéн

trik -u *m* **1** фóкус, трік; predvádzať ~y укáзовати фóкусы; filmový ~ філмóвый трік **2** *pren.* хітрость, фóкус, трік; predvolebný ~ передвыборный трік; použiť ~ поужыти хітрость

trik//o -a *s* тріко (*шпортóве*)

trikolór//a -y *ž* трифарéбный пáнтлик; трифарéбна зáстава

trikot -u *m* трікот *м* (*полóтно*)

trikotár//eň -ne *ž* трікотáжный цех

trikotáž -e *ž* трікотáж *м*

trikotážny трікотáжный; ~ priemysel трікотáжный прóмысел; ~ tovar трікотáжный товáр, трікотáж

trikotín -u *m* трікотін

trikotínový трікотінóвый, зробéный із трікотіну

trikotov//ý трікотáжный; ~á košeľa трікотáжна сорóчка; ~á látka трікотáж

trikrát *čísl.* три раз

trilión -a *m* трилióн

trilóg//ia -ie *ž* трилóґія

trinásť *čísl.* тринáдцять

trinástk//a -y *ž* **1** (ціфра) тринáдцять **2** нóмер *áбo* чісло тринáдцять

trinásty *čísl.* тринáдцятый • apoštol *hovor. žart.* тринáдцятый апóстол

tringelt -u *m hovor.* трінґель, пропитне

trinitrocelulóz//a -y *ž chem.* трінітрáт целулóзы

trinitrotoluén -u *m chem.* трінітротолуéн

trinitrotoluol -u *m chem.* трінітротолуóл

tri//o -a *s* **1** тріо *neskl. s*; sláčikové ~ гуслёве тріо; vokálne ~ тріо, терцéт **2** *šport.* трóйка; vnútorné ~ трóйка нападáня (*во фóтбалі*)

trióд//a -y *ž el. tech.* тріóда

triptych -u *m* тріптіх

tristo *čísl.* тристо • ~ (*striel*) hrmených! гром і блеск!

tristoročný тристорóчный

trištvrťový *p.* **trojštvrťový**

triumf -u *m* тріýмф; sláviť ~ слáвити, ослáвлёвати; ~ rozumu тріýмф рóзуму

triumfáln//y тріумфáлный; ~ oblúk тріумфáлный óблук; ~ pochod тріумфáлне походовáня; ~e víťazstvo тріумфáлна перемóга; ~ úspech прекрáсный ýспіх, тріýмф

triumfátor -a *m* тріумфáтор

triumf//ovať -uje ujú *nedok. dok.* тріумфовáти, перемагáти, досяговати ýспіх;

~ovala práca a usilovnosť тріумфовáла робóта і усéрдность; ~ nad niekým тріумфовáти *або* перемагáти над дакым

trko//tať -ce -cú *dok. expr.* тыркотáти, тáрати, трепáти

trkotav//ý *expr.* тарáвый, укéцаный; ~á žena тыркотáва женá

trkvas -a *m expr.* трýлё, хмýлё, пняк

trlic//a -e *ž* тéрліця • chudý ako ~ сухый *або* худый як тéрліця *або* як трíска

trl//o -a *s* тéрло (*часть тéрліці*) • chudý ako ~ худый *або* сухый як тéрліця

trma-vrma trmy-vrmy *ž expr.* згон, хáос, мотаніця, ґýрґай; nastala ~ зачáв ся згон, настáв хáос

tŕň -a *m* **1** тéрен **2** хрящ, хвóстик *hovor.*; ~ sedacej kosti *anat.* хрящ сидячой кóсти • byť ~om v oku niekomu быти тéрнём в óці дакóму, быти більмóм на óці про дакóго; sedieť ako na ~och сидíти як на іглáх

tŕn//ie -ia *s* тéрня *hromad.* • sedieť ako na ~í сидíти як на іглáх; cítiť sa ako holý v ~í чýти ся як гóлый в тернині; niet ruže bez ~ia нєт рýжы без тéрня

tŕnist//ý тернóвый, тернистый; колячій; ~ krík тернистый кряк; ~á cesta *pren.* терниста дорóга

tŕnitý *p.* **tŕnistý**

trnk//a -y *ž* теркá (*плод*) • oči ako ~y óчі як теркы

trnkovic//a -e *ž* терковíця, теркóвый екстрáкт

tŕňov//ý тернóвый; ~ ker тернóвый кряк; ~ výbežok (*na kosti*) *lek.* тернóвый одрóсток, тéрен; ~á koruna *bibl.* тернóвый вінéць

trn//úť -ie -ú *nedok.* **1** замерáти, тýгнути (*од страхý і т. п.*); ~ strachom замерáти од страхý **2** кочанíти; ~ie mi ruka рýка мі кочаніє

trofej -e *ž* трофéй; víťazná ~ трофéй; vojnová ~ войнóва трофéй; poľovnícka ~ полёвницька трофéй

trofejov//ý трофеёвый; ~é zbrane трофеёвы збрáни

troch//a[1] -y *ž* трошéчкы, трóхы, невéлё, мáло, кус; ~ jedla невéлё їдлá; po ~e по трошéчкы; pri ~e pozornosti sa to nemuselo stať при трошéчкы осторóжности, тотó не мýсило стáти ся

trocha[2] *p.* **trochu**

trochár -a *m hovor.* **1** дрíбный господáрь **2** *pren.* скýпош, маліхéрный чоловíк; nebuď ~! не будь скýпошом!, не будь маліхéрным!

trochár//iť (sa) -i (sa) -ia (sa) *nedok. hovor.* жыти бíдно, скрóмні

trochej -a *m lit.* трохéй, хорéй

trochejský *lit.* трохéйскый, хорéйскый; ~ verš хорéйскый стих

trochu *prísl. i čísl.* трóхы, трошéчкы, невéлё, мáло; ~ sa usmiať трошéчкы засміяти ся; ~ nebezpečný трошéчкы небеспéчный; ~ počkať кус почéкати; ~ peňazí невéлё пінязей

trojak -a *m hovor.* (*pluh*) трояк, трирадлóвый плуг

trojak//ý троякый; трёх сóртів; ~é mäso, víno трояке мясо, винó; ~ význam трояке значíня

trojblok -u *m* **1** трóйный спóлок *або* союз **2** *šport.* трóйный блок, трóйне блокованя

trojboj -a *m šport.* тройбóй; šprintérsky ~ шпрінтéрьскый тройбóй

trojbojár -a *m šport.* тройбоярь

trojboký тригрáнный; ~ ihlan *geom.* тригрáнна пірамíда

trojcifern//ý тризнáчный; ~é číslo тризнáчне чíсло

trojcípy триконéчный

trojcólovk//a -y *ž hovor.* тройцолёвка, тройцолёва дóска

trojcólov//ý тройцолёвый; ~á doska тройцолёва дóска; ~ klinec тройцолёвый клинець

trojča -ťa *s* трóйча

trojčiarkovan//ý, trojčiarkov//ý: ~á oktáva *hud.* трéтя октáва

trojčlen -a *m mat.* тричлéн, trинóм; kvadratický ~ квадрáтный тричлéн

trojčlenk//a -y *ž mat.* тройне правило
trojčlenn//ý тричле́нный, складáючій ся із трёх чле́нів; ~ komisia комíсія з трёх чле́нів *áбо* людéй; ~á rodina тричле́нна родина, родина з трёх чле́нів *áбо* людéй
trojdecovk//a -y *ž hovor.* тридецóвка
trojdecov//ý тридецóвый; ~á fľaša тридецóва фляшка
trojdenný *p.* **trojdňový**
trojdieln//y 1 (*trojzväzkový*) тритóмный; ~ román тритóмный ромáн; ромáн в трёх тóмах **2** складáючій ся з трёх частей; ~ film філм в трёх частях *áбо* сéріях **3** (*o nábytku, oknách ap.*) тридверёвый; ~a skriňa тридверёва скриня; ~e okno трикрылóве óкно; ~e zrkadlo трикрылóве глядило *áбо* зéркало в трёх частях
trojdňov//ý триднёвый; ~ pobyt триднёве перебывáня; ~á cesta триднёве путовáня; ~á lehota триднёвый час; ~ zárobok триднёвый зáробок; ~é mláďa триднёве звірятко
trojdobý *hud.* триосминóвый; ~ takt триосминóвый такт *áбо* рóзмір
Trojdohod//a -y *ž hist.* Тройнá догóда, Антáнта
troje *čísl.* трóє, три (кýскы, фáлаткы); три пáры; ~ detí трóє дітéй; ~ šiat три лáхы; ~ topánok три пáры топáнок
trojfarebn//ý в три фáрбы; ~á stužka пáнтлик в три фáрбы
trojfázový трифазóвый; ~ prúd *el. tech.* трифазóвый ток; ~ motor трифазóвый мóтор
trojhlas -u *m hud.* триголóсне співáня
trojhlasne *prísl.* в три гóлосы; ~ spievať співáти в три гóлосы
trojhlasný триголóсный; ~ spev триголóсный спів
trojhlasov//ý 1 *p.* **2** о три гóлосы; ~á väčšina вéкша часть о три гóлосы
trojhran -u *m* **1** *geom.* тригрáнник **2** *hovor.* (*pilník*) тригрáнка, тригрáнный пилник
trojhranný тригрáнный; ~ pilník тригрáнный пилник, тригрáнка
trojchodový: ~ obed обíд (складáючій ся) з трёх їдел
trojic//a -e *ž* **1** трóйка, троїця; ~ otázok три вопрóсы; útočná ~ *šport.* трóйка нападáючіх **2** *cirk.* троїця; svätá Trojica святá троїця **3** *hovor.* (*sviatok*) троїця, троїцін день; na Trojicu на троїцю, в троїцю
trojič//ky -iek *ž pomn. hovor.* тройчáта
trojit//ý троїтый; тройчáтый; ~é vidly тройчáты вилы
trojizbový триізбóвый; ~ byt триізбóвый квáртель, триізбóве бывáня
trojjazyčný триязычный; ~ slovník триязычный словник
trojjediný триєдиный
trojk//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* трóйка; napísať ~u написáти трóйку; dostať ~u достáти трóйку; bývať na ~e *hovor.* бывáти на трéтім нóмері; robiť niečo v ~ робити даштó в трóйці; útočná ~ *šport.* трóйка нападíня **2** *poľov. slang.* тройняк **3** (*záprah*) трóйка; ruská ~ рýська трóйка; zapriahnuť ~u запрячі трóйку
trojkár -a *m škol. slang.* тройкáрь
trojklaný: ~ nerv *anat.* тройнíчный нерв
trojklonn//ý: ~á sústava *min.* триклинна сістéма
trojkolesový триколесóвый; ~ vozík триколесóвый вóзик
trojkolk//a -y *ž* триколесóвый біцíґель, трáктор
trojkombináci//ia -ie *ž šport.* тройкомбінáція
trojkrídlov//ý трикрылóвый; ~é okno трикрылóвый óблак
trojlaločný трилопáстый; ~ list трилопáстый лист
trojlampový трилампóвый; ~ rádioprijímač трилампóве рáдіо
trojlíst//ok -ka *m* **1** тройлисток **2** *pren. hovor.* нерозлýчна трóйця
trojlistov//ý: ~á vrtuľa *let.* тройлистóва вертýла
trojlitrový трилітрóвый
trojloďový *archit.* трилоджóвый

trojmesačník -a *m* тримі́сячник; журна́л, выдава́ный раз за три мі́сяці
trojmesačn//ý тримі́сячный; ~é dieťa тримі́сячна дітина; ~á lehota тримі́сячный час; ~á mzda выплата за три мі́сяці
trojmetrov//ý 1 триметро́вый; в три ме́тры; ~á vzdialenosť триметро́ва до́вжка; ~ skok триметро́вый скок **2** *hovor.* (ваго́н) три це́нтнеры
trojmiestn//y 1 трімі́стный; ~é vozidlo трімі́стне а́вто **2** *mat.* тризна́чный; ~é číslo тризна́чне чі́сло
trojmo *prísl.* **1** тро́ймо, на тро́є; зложыти па́перь тро́ймо **2** в трёх екземпля́рах; napísať zápisnicu ~ написа́ти протоко́л в трёх екземпля́рах
trojmocensk//ý: ~á dohoda догово́р трёх держа́в; ~á konferencia конфере́нція трёх держа́в
trojmocnin//a -y *ž mat.* трéтій сту́пінь
trojmocný *chem.* тривале́нтный; ~ prvok тривале́нтный елеме́нт
trojmotorov//ý тримоторо́вый; ~é lietadlo тримоторо́вый еропла́н
trojnásobný 1 о тро́є бівшый, утроєный, тро́йный; ~ počet о тро́є ве́це *або* утроєна кі́лькость **2** трикра́тный; ~ majster *šport.* трикра́тный ма́йстер *або* чемпіо́н
trojnásob//ok -ku *m* тро́йна кі́лькость
trojnoh//y трино́гый; ~á stolička трино́гый столе́ць
trojnožka *p.* **trojnoha**
trojosminový триосмино́вый; ~ takt *hud.* триосмино́вый такт
trojpešiak -a *m šach.* тройпі́шка
trojpólov//ý *el. tech.* триполюсо́вый; ~á zásuvka триполюсо́ва за́сувка
trojposchodov//ý триета́жный; ~á budova триета́жна будо́ва
trojprstý трипалцёвый
trojrad -u *m* тро́йный ряд, три шере́нґы; v ~ nastúpiť! *voj.* в три шере́нґы насту́пити!
trojradový в три ряды, в три шере́нґы; ~ náhrdelník паці́ркы *або* нашыйник на трёх нитках
trojramenný: ~ svietnik сві́чник для трёх сві́чок
trojriadkový на три рядкы, з трёх рядкі́в
trojročiak -a *m* триро́чный
trojročn//ý триро́чный; ~é dieťa триро́чна дітина; ~ plán триро́чный план; ~á prax триро́чна пра́ктіка, триро́чный стаж
trojroh//ý триуго́лный; ~á šatka триуго́лне ху́ща; ~ klobúk триуго́лный ка́лап
trojrozmerný *geom.* тройрозмі́рный; ~ priestor тройрозмі́рный про́стір
trojskok -u *m šport.* тро́йный скок
trojskokan -a *m šport. slang.* ско́кан тро́йного ско́ку
trójsky тро́йскый; ~ kôň тро́йскый кінь *aj pren.*
trojslabičn//ý трискла́дный; ~é slovo трискла́дне сло́во; ~á stopa трискла́дный стихо́вый ро́змір
trojslovn//ý трисло́вный, склада́ючій ся з трёх слов; ~é pomenovanie на́зва, склада́юча ся з трёх слов
trojsmenov//ý тризмі́нный; ~á prevádzka тризмі́нна робо́та, робо́та на три змі́ны
trojsmerný іду́чій в трёх на́прямах
trojspev -u *m* триголо́сный спів
trojspol//ok -ku *m* тро́йный союз
trojsťažňov//ý тристяжнёвый; ~á loď тристяжнёвый кора́бель
trojstrann//ý 1 тристоро́нній; тригра́нный; ~ ihlan тригра́нна пірамі́да **2** тристоро́нній; ~á dohoda тристоро́нній догово́р
trojstretnut//ie -ia *s šport.* ту́рнай трёх кома́нд
trojstup -u *m* коло́на по три; ísť v ~e іти в коло́ні по три; v ~ nastúpiť! в коло́ну по три насту́пити!
trojstupňov//ý 1 триступнёвый; ~é voľby триступнёвы во́льбы; ~á raketa триступнёва раке́та **2** триґра́дусный; ~é pivo триґра́дусне пиво; ~á teplota три ґра́дусы те́пла
trojštvrťový в три че́тверти; ~ rukáv рука́в в три че́тверти; ~ takt *hud.* такт на три че́тверти

trojtakt -u *m tech. slang.* тритáктный мóтор
trojtaktový *hud. tech.* тритáктный
trojtonový тритóнный; ~ náklad тритóнне наложíня; ~é nákladné auto тритóнне наклáдне áвто
trojtýždňový тритыжднёвый
trojuholník -a *m* триугóлник
trojuholníkov//ý триугóлный; ~ tvar фóрма триугóлника; ~ pilník *tech.* тригрáнный пилник ~á plachta (*na lodi*) триугóлна плáхта
trojvalcový *tech.* тривалцóвый
trojval//ec -ca *m hovor.* тривалцóвый мóтор
trojverš//ie -ia *s* тристих
trojzub//ec -ca *m* тризýбець
trojzväzkový тритóмный; ~ román тритóмный ромáн, ромáн в трёх тóмах
trolej -a *m tech.* трóлей, зберáч електрикы (на трамвáї і т. п.)
trolejbus -u *m* тролейбýс
trolejbusov//ý тролейбусóвый; ~á trať тролейбусóва трáса; ~á zastávka тролейбусóва зáставка; ~á doprava тролейбусóвый трáнспорт
trolejov//ý *tech.* тролеёвый; ~á palica пáліця токопроводникá (*тролейбýса*); ~é vedenie контáктне веджíня
trombón -u *m hud.* тромбóн
trombonist//a -u *m* тромбонíста
trombóz//a -y *ž lek.* тромбóза
tromf -a *m kart. aj pren.* тромф *м*; zabiť ~om зáбити трóмфом; vyjsť s ~om выйти з трóмфом • vyjsť s posledným ~om выйти з послíднім трóмфом; vyložiť všetky ~y выложыти вшыткы свóї трóмфы; mať v rukách veľký ~ мáти в рукáх великый тромф; vyraziť niekomu ~ z ruky выбити тромф у дакóго з рук; dať ~a niekomu зáбити трóмфом
tromf//núť -ne -nú *dok.* **1** *kart.* выйти з трóмфом **2** *koho hovor. expr.* зáбити, перетрóмфнути
tromf//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *kart.* вышмáрёвати тромф **2** *nad kým hovor. expr.* передстиговати, перекóновати дакóго
tromfov//ý *kart.* тромфóвый; ~é eso тромфóвый туз
trón -u *m* трон, престóл; kráľovský ~ королíвскый трон; dosadiť sa na ~ посадити ся на трон *áбо* престóл; zrieknuť sa ~u зречі ся трóну; následník ~u наслíдник трóну *áбо* престóлу; zvrhnúť z ~u звéргнути *áбо* зошмáрити з трóну *áбо* престóлу
trón//iť -i -ia *nedok. kniž.* сидíти на трóні *áбо* престóлі
trónn//y трóнный; ~a sieň трóнна сáла; ~a reč трóнна реч
trop *príd. neskl.*: byť ~ *kart. hovor.* быти троп, быти несýчій
tróp -u *m poet.* троп
tropick//ý тропíчный; ~é pásmo тропíчна зóна; ~é podnebie тропíчный клíмат; ~á rastlina тропíчна ростлина; ~ rok тропíчный рік
troposfér//a -y *ž* тропосфéра
tróp//y -ov *m pomn.* трóпы
trosk//a[1] -y *ž obyč. v mn. č.* **~y 1** одлóмкы; ~y lietadla одлóмкы ероплáна **2** руїны, розвáлины *aj pren.*; ~y hradu руїны зáмку; na ~ách rímskej ríše на розвáлинах рíмской імпéрії
trosk//a[2] -y *ž* шквáра
trosko//tať -ce/-tá -cú/-tajú *nedok.* роспадáти ся, не дáрити ся
troskový *príd. k* **troska**[2] шкварóвый; ~ otvor шкварóвый óтвір; ~ betón шкварóвый бéтон
troška *p.* **trocha** [1, 2]
trošku *p.* **trochu**
trotyl -u *m chem.* тротíл
trov//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** выдавкы, вытраты, нагорóда; cestovné ~y путёвы выдавкы; robiť ~y робити вытраты; na štátne ~y на держáвны выдавкы
trov//iť -í -ia *nedok. hovor.* **1** *p.* **tráviť 1 2** (*míňať*) тратити, рострáчовати; миняти; ~ peniaze рострáчовати пінязі

trpaslič//í закырпатéный, карликóвый; ~ vzrast закырпáтеный ріст; ~ie kmene закырпатéны племенá

trpaslík -a *m* закырпатéнець, кáрлик, ліліпутáн

trpezlivos//ť -ti *ž* терпезливость, терпíня; strácať ~ тратити терпезливость, страчáти терпíня; ~ ma opúšťa я стрáчам терпезливость, мéне опýщать терпезливость; mať ~ мáти терпíня

trpezlivý терпезливый

trp//ieť -í -ia *nedok.* **1** *čo, čím* терпíти *што,* трáпити ся чім; ~ biedu, núdzu терпíти бідý, нýду; ~ zimu терпíти зимý, мéрзнути; ~ bolesť терпíти бóлість; ~ hlad голодовáти, трáпити ся гóлодом **2** *za čo i bezpredm.* ~ za presvedčenie терпíти за пересвідчíня; fyzicky, duševne ~ терпíти фізíчно, душéвні; chorý ~í хвóрый тéрпить **3** *čím, na čo* терпíти, болíти; ~ nespavosťou терпíти неспáвостёв; ~í na žalúdok у нёго хвóрый жóлудок, ёгó болить жóлудок; ~ na zaduch він тéрпить зáдыхом; ~ velikášstvom він тéрпить меґаломáніёв *áбо* мáніёв величкости **4** *čo expr.* терпíти, знашáти; ~ neporiadok терпíти непорядок; ~ niekoho v dome терпíти дакóго в дóмі **5** *čím* терпíти недостáтком *чóго*; ~ nedostatkom vody терпíти недостáтком вóды, почýвствовати недостáток вóды; rastliny ~ia suchom ростлины тéрпять недостáтком влáжности *áбо* тéрпять сýхом

trpiteľ -a *m* терпíтель, мучéник

trpiteľský терпíтельскый, мученицькый; ~ výraz терпíтельскый *áбо* мученицькый пóгляд

trpkast//ý з терпкым присмаком; ~á chuť терпкáстый смак

trpk//ý **1** терьпкый; ~é víno терьпке винó; ~á chuť терьпкый смак **2** *pren.* гірькый; ~é slová гірькы слóва; ~ život гірькый жывот; ~ smiech гірькый сміх; ~é slzy гірькы слызы; ~á skúsenosť гірькый óпыт; ~á pravda гірькá прáвда; ~é chvíle гірькы минýты ● ~á pilulka гірькá пирýлка

tŕp//nuť -ne -nu *nedok.* **1** (*meravieť, drevenieť*) тéрьпнути, деревянíти; жáснути **2** (*strachovať sa*) тýгнути, тéрьпнути; ~ strachom *al.* obavou тéрьпнути стрáхом, умерáти од страхý **3** бояти ся, страховáти ся, трáпити ся, знепокóёвати ся; ~ o svoju budúcnosť знепокóёвати ся о свою бýдучность

trpn//ý *gram.*: ~ rod пасíвный род *áбо* залóг; ~é príčastie пасíвный часопридáвник, часопридáвник пасíвного залóга

trs -u *m* стебло; ~ trávy стéбло травы

trs//ť -ti *ž* терстина; cukrová ~ цýкрова терстина

trstenic//a -e *ž* терстина, терстинóва пáлічка

trsten//ý терстинóвый; ~á palica терстинóва пáліця; ~á stolička терстинóвый столéць, столéць із терстины

tŕst//ie -ia *s* терстина, терстинóвый пóраст

trstin//a -y *ž* терстина; cukrová ~ цукрóва терстина

trstinový терстинóвый; ~ porast терстинóвый пóраст, терстинóва гущавина; ~ cukor терстинóвый цýкерь

trtáč -a *m hovor. expr.* (*kostrč hydiny*) бискуп

trúb//a -y *ž* **1** *hud.* трýба; hrať na ~e грáти на трýбі **2** рожóк; pastierska ~ пастырьскый рожóк; hlásna ~ голоснá трýба *aj pren.* **3** *hovor.* звиток; ~ papiera, súkna звиток пáперя, сýкна **4** (*nádavka*) дурáк, бóльван ● komu česť, tomu česť, pastierovi ~ [*píísl.*] бóгу бóгово, царёви царёво; кáждому своє; дати кáждому, што ёмý налéжыть

trubač -a *m* трýбач; fanfárový ~ фанфарíста

trubadur -a *m* трубадýр

trúbe//ľa -le *ž* **1** трýбка **2** (*papiera ap.*) трýбка, змóток

trúbeľk//a -y *ž* трýбочка

trubic//a -e *ž* трýбка, трýба; výbojové ~e *tech.* неонóвы трýбкы; dýchacia ~ *anat.* дыхаюча трýбка, трýбка на дыханя; Eustachova ~ *anat.* Евстáхіёва трýба

trubicový трубкóвый
trubičk//a -y *ž zdrob.* трýбка; ~ so šľahačkou *kuch.* трýбка зо шлягáчков
trubiroh -a *m* (*nádavka*) тýпець, дурáк, спрóстяк, пняк, трýлё
trúb//iť -í -ia *nedok.* **1** трубíти, гучáти; ~ na rohu трубíти на рóгу; autá ~ia áвта гучáть; ~ na poplach трубíти на пóплах **2** *expr.* твердити; dokedy ti to mám ~? до коли *áбо* до якóго часý я íщі повинный тобí тотó твердити?; stále ~ niekomu все твердити дакóму (єднó і тотó сáме) • ~ niekomu niečo do uší гучáти до ух дакóму; bodaj by mu psy na kare ~ili жéбы ёгó чóрти взяли
trúbk//a -y *ž* **1** *zdrob.* трýбка, рожóк; клáксон (*на áвті*) **2** *hud.* трýбка, корнéт
trubkár -a *m* трубкáрь, корнетíста
trúbkový *práv.* **rúrkový**
truc -u *m hovor.* твердоголóвость, затятость; z ~u, na ~ (*urobiť niečo niekomu*) нáпрік, назлó, з трýцу
trucoš -a *m hovor.* трýцош, твердоголóвець
truc//ovať -uje -ujú *nedok.* труцовáти, быти твердоголóвым *áбо* затятым
trucovitý труцовитый, твердоголóвый, затятый; ~ človek твердоголóвый чоловíк, затятый
trúd -a *m včel. aj pren.* труд *м*
trudnomyseľný тяжкомысéлный, меланхолíчный
trúfal//ý 1 смíлый, одвáжный, оповажливый; ~á otázka смíлый вопрóс **2** рíскованый; ~ čin рíскованый постýпок
trúf//ať si -a si -ajú si *nedok.* не бояти ся, одвáжовати ся, оповáжовати ся; ~am si tvrdiť, že ... я берý на сéбе смíлость твердити, же ...; netrúfal si opýtať sa він не оповáжыв ся спросити; ~am si to urobiť sám я берý ся зробити тотó сам; ~ si na niekoho одвáжыти ся выступити прóтів дакóго • veľa si ~ мнóго собí позвóлює
truhl//a -y *ž* **1** трýна; umrlčia ~ трýна **2** лáда, кáста, кáсня
truhlárstv//o -a *s* **1** выроба трун **2** ремéсло труняря **3** склеп труняря
truhlic//a -e *ž* лáда, кáста; скринька • pýcha na ulici a handry v ~i [*prísl.*] на бріху гáдваб, а в бріху гáдваб
truhlík -a *m* скринька
truhlový 1 трунóвый **2** скринёвый; шуфликóвый
truchliac//i смутячій, зармучéный, жалóстный; ~a rodina смутяча родинá
trúchl//iť -i -ia *nedok. nad kým, čím, za kým, čím i bezpredm.* смутити, жалíти, кормутити ся *за кым, чім*; ~ za mŕtvym смутити за умéршым *áбо* умéртым
trúchliv//ý смутный, жалóстный, скормучéный; ~á pieseň смутнá спíванка; ~é časy смутны часы; ~á správa смутнá *áбо* жалóстна вíстка
trúchlohr//a -y *ž zastar.* трaґéдія
trúchlospev -u *m kniž.* елéґія
trúchly[1] *p.* **trúchlivý**
trúchly[2] порохнáвый
trúchnat//ieť -ie -ejú *nedok.* порохнавíти
trúchnivý порохнáвый
truľ//o -a *m hovor. pejor.* дурáк, трýлё, пняк, бóльван
trún//ok -ka *m ľud.* алкогóлный напиток, алкогóл, пиятыка
trup -u *m* труп; дрік, тíло; ~ lietadla труп ероплáну
trus -u *m* гній, фекáлії; kravský ~ коровянка; konský ~ конячка; slepačí, vtačí ~ курíнці; курячка
trús//iť -i -ia *nedik.* **1** сыпати, россыповати; ростряcовати; ~ omrvinky ростряcовати окыршынкы **2** *pren.* розносити, росшырёвати ~ chýry розносити хыры *áбо* слýхы; ~ reči *al.* klebety росшырёвати плéткы **3** (*o zvieratách*) знечíщовати, шпíнити; ~ do vlastného zniezda ≈ знечíщовати влáстне гніздó
trús//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* **1** сыпати ся, россыповати ся **2** *pren.* (*o rečiach, správach*) приходити, донашáти ся **3** *expr.* (*po jednom prichádzať*) приходити по єднíм
trvac//í: ~ie sloveso *gram.* перманéнтне часослóво

trvác//i **1** (*trvalý*) непереходячій; постійный; ~ úspech непереходячій ўспіх; ~ zväzok продóвжуюче споїня **2** (*pevný*) пéвный; ~e bunky *bot. biol.* постійны клітки; ~a látka пéвна матéрія

trval//á -ej *ž hovor.* ондулáція

trvalk//a -y *ž* многорóчна ростлина

trval//ý **1** пéвный, міцный, постійный, неперерўшованый, продóвжуючій; дефінітівный; ~ mier пéвный мір; ~á invalidita продóвжуюча інвалíдность; ~é city міцны чўвства; ~é vedomosti пéвны зная; ~á ondulácia тырвáла ондулáція **2** (*opak*: prechodný) постійный, тырвáлый; ~é služobné miesto постійне (робóче) місце; ~ pobyt тырвáле бывáня; ~é zuby *anat.* постійны зўбы

trvanliv//ý пéвный, міцный, тырваючій; ~á látka міцнá матéрія; ~é ovocie зимны сóрты овоцины; овоцина, вытримуюча дóвге храніня; ~é pečivo сухé печіво

trv//ať -á -ajú *nedok.* **1** тырвати, продóвжовати ся, тягáти ся; rozhovor ~al dve hodiny розговóр продóвжовав ся *áбo* тягáв ся дві гóдины **2** *na čom* настóёвати, тырвати, стояти; ~ na svojom настóёвати *áбo* тырвати *áбo* стояти на своїм

trysk -u *m* цвал, ґалóп, скóрый біг

trysk//a -y *ž tech. hovor.* діза; vyrovnávacia *al.* kompenzačná ~ вырівнююча діза

tryskáč -a *m hovor.* реактівный ероплáн, тріскач

trysk//ať -á -ajú *nedok. bás.* выстріковати, выстріковати горі, хырлити

tryskom *prísl. kniž.* бігом, цвáлом, ґалóпом

trýz//eň -ne *ž* мўка, мучіня, трапіня, жаль, тяжкость; ~ srdca сердéчны мўкы *áбo* трапіня; životná ~ жывотны трапіня

tryzn//a -y *ž* трізна

trýzn//iť -i -ia *nedok.* мўчіти, трáпити, трізнити; ~ zvieratá мўчіти звірята

trýzniteľ -a *m* мучітель, трізнитель *м*

trýzniv//ý мучівый, трізнивый; ~ hlad мучівый гóлод; ~é myšlienky мучівы дўмкы

tržb//a -y *ž* уторгуваня; denná ~ дéнне уторговáня

tržnic//a -e *ž* крытый рынок

tržn//ý[1] рынкóвый, базáрный; ~é právo *hist.* прáво торговáня; ~ deň базáрный день; ~á cena торгóва *áбo* базáрна цінá

tržn//ý[2]; ~á rana рвáна рáна

tse-tse *neskl.* ž мўха цецé

tu *prísl.* **1** ту; kto je tu? хто (є) ту?; tu, na stole sú peniaze ту на стóлі суть пінязі; raz tu, raz tam раз ту, раз там; то ту, то там; čoskoro budú tu они штоскóро бўдуть ту **2** (*v tomto prípade, v takejto situácii, teraz*) ту; načo tu slová? к чóму ту слóва?; čo tu ešte vysvetľovať ? што ту іщі пояснёвати? **3** (*zrazu, v tom okamihu*) ту, нáраз, одрáзу; a tu sa obaja rozosmejú а ту они обидвоми розосміяли ся; a tu ju zaliali slzy а ту онá нáраз росплáкала ся *áбo* поляла ся слызáми **4** (*poukazuje na bezprostrednú blízkosť niekoho, niečoho*) но і, вот; tu máš но і маш, но і тобі; tu ide вот він ідé

tub//a -y *ž* тўбик, тўба

tuber//a -y *ž hovor. expr.* туберкулóза; сухотины *pomn. zastar.*

tuberák -a *m hovor. expr.* туберкулóзник

tuberkulotik -a *m* хвóрый на туберкулóзу

tuberkulóz//a -y *ž* туберкулóза; pľúcna ~ туберкулóза плюц; kostná ~ кóстна туберкулóза

tuberkulózn//y туберкулóзный; ~ bacil туберкулóзный бáціл; ~e zviera туберкулóзне звіря; ~a nemocnica туберкулóзный шпытáль

tuc//et -tu *m* туцет, **12** фáлатків *áбo* кўсів (*єднáкой сóрты*)

tuctový обычáйный, туцтóвый, звычáйный, каждодéнный; ~ román обычáйный ромáн; ~ spisovateľ звычáйный *áбo* туцтóвый писáтель

tučniak -a *m zool.* пінґвін, тучняк

tučn//ieť -ie -ejú *nedok.* тучнотí; приберáти на вáзі, ставáти ся тучным

tučnot//a -y *ž* **1** повнотá, тучнотá *ж*; sklon k ~e склóнность к тўчноті *áбo* повноті **2**

маснота́, ту́чность *ж*; ~ mlieka ту́чность моло́ка

tučn//ý 1 тучный, грубый; ~ človek тучный *або* грубый чоловік; ~á krava тучна́ коро́ва; ~é pery грубы ґамбы; ~á peňaženka груба́ піняже́нка **2** масный, тучный; ~é mlieko тучне́ моло́ко; ~ syr масный сыр; ~ é mäso масне́ мясо ~é písmo *tlač.* тучне́ письмо

tuf -u *m* туф

tufit -u *m geol.* туфо́ва поро́да

tuh//a -y *ž* (*nerast aj náplň do ceruzy*) ґрафіт; farebné ~y фаре́бны ґрафіты; tvrdá, mäkká ~ твердый, мягкый ґрафіт

túh//a -y *ž* тяга́ня; ~ po domove тяга́ня за домовинов

tuh//é -ého *s hovor.* па́лінька

tuh//núť -ne -nú *nedok.* **1** ту́гнути, тве́рднути, застыва́ти **2** (o údoch) кочаніти, каменіти

tuho *prísl. v rôzn. význ.* міцно; ~ stisnúť ruku міцно стиснути ру́ку; ~ spať тве́рдо спа́ти; ~ bojovať неперестанні воёва́ти; ~ fajčiť мно́го ку́рити; ~ mrzne міцно ме́рзне; ~ zviazať міцно звяза́ти, пе́вні стягну́ти

tuhočervený те́мно-черве́ный

tuhomodrý те́мно-синій

tuhov//ý ґрафітный; ~é ložisko місце находжіня ґрафіту; ~ téglik килимок із ґрафіта

tuh//ý 1 (*tvrdý*) твердый; ~é teleso тверде́ тіло; ~é palivo тверде́ выку́рёваня; ~é cesto тверде́ тісто **2** (*silný*) міцный, силный; ~á zima суро́ва зима́; ~ mráz силный мо́роз; ~ boj зуривый бой; ~ nápoj твердый напиток; ~é svetlo міцне́ світло; ~á vôňa сильна во́ня; ~ spánok твердый спа́нок; ~ vlastenec великый патріо́т **3** міцный, выносливый; ~ chlap міцный хлоп; má ~ živor (*o živých tvoroch*) мать твердый жывот; mať ~ život (*o zvykoch ap.*) закоренити ся *або* пе́вно ухо́пити ся жыво́та ● ide do ~ého сіту́ація прио́стрює ся, сіту́ація зачінать быти ва́жна *або* крітічна

tuch//núť -ne -nú *nedok.* ту́хнути, плесніти; га́снути, згасина́ти

tuj//a -e *ž bot.* (*ihličnatá drevina*) ту́я ● ~ západná *bot.* ту́я за́падна *(Thuja ossidentalis)*; ~ východná *bot.* ту́я восто́чна *(Thuja orientalis)*

tuk -u *m* масть; олій; rastlinný, živočíšny ~ ростлинный олій, жыво́тна масть; rybí ~ рыбій олій; umelý ~ уме́ла масть, комбінова́на масть; podkožný ~ підко́жна масть

tukan -a *m zool.* ту́кан

ťuk//ať -á -ajú *nedok.* кло́пкати, покло́пковати

ťuk//ať si -á si -ajú si *nedok.* (*s pohármi*) че́рькати собі (*з по́гарами, з по́гариками*)

ťuk//núť -ne -nú *dok.* тюкнути, бу́хнути

ťuk//núť si -ne si -nú si *dok.* че́рькнути собі (*з по́гарами або по́гариками*)

tukomer -u *m* опреділёвач масноты моло́ка

tukov//ý 1 масный; ~á vrstva масна́ ве́рства; ~é žľazy масны желе́зы; ~ nádor масна́ опухлина **2** масло́вый; ~é pečivo масло́ве печіво

tuláck//y вандро́вник, поневірюючій, поту́люючій; ~ život поту́люючій жывот; má ~u povahu мать хара́ктер вандро́вника

tuláctv//o -a *s* вандровництво

túlačk//a -y *ž hovor.* поту́лёваня, ходжіня; idem na ~u я іду́ повандрова́ти; nočné ~y но́чне гуляня

tulák -a *m* вандро́вник, поневірёвач

tularém//ia -ie *ž vet. lek.* туларе́мія

túl//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** поту́лёвати ся, поневіряти ся, ходити; ~ sa po meste поту́лёвати ся по місті; ~ sa po svete ходити по світі; ~ sa po nociach фламова́ти по ноча́х *або* ноча́ми **2** (*žiť tuláckym spôsobom*) вандрова́ти

túlavý 1 поту́люючій ся, вандру́ючій, поту́лный; ~ žobrák поту́люючій жобра́к; ~ pes поту́лный пес **2** ~ život вандро́вный жывот

tu//lec -ca *m* пу́здро, по́шва

tuleň -a *m zool.* ту́лень

tulen//í тулéній; нерпóвый; ~ie mäso мясо тýленя, туленина; ~ia kožušina кóжа нéрпы
tulipán -a *m* туліпáн
tulipánov//ý туліпановый; ~é semená туліпанóвы семéна
túl//iť sa -i sa -ia sa *nedok. ku komu, k čomu* тýлити ся, притискáти ся; dieťa sa ~ilo k matke дітина тýлила ся *áбo* притискáла ся к мáмі; dedinka sa ~ila k horám *pren.* селó притискáло ся к горáм
ťulpas -a *m pejor.* бóльван, дурáк, трýлё, тýпець
tumor -u *m lek.* нáдор, опухлина
tuná *hovor. p.* **tu**
tunajš//í тутéшній, мíстный, домáшній; ~ človek мíстный чоловíк; nepoznám ~ie pomery я не пóзнам тутéшню сітуáцію
tundr//a -y *ž* тýндра
tunel -a *m* тунéл; železničný, cestný ~ желізнодорóжный, трáнспортный тунéл
tunelovac//í тунелýючій; ~ie práce тунелýючі робóты; ~ štít тунелýючій щіт
tunelov//ý тунелóвый; ~á doprava тунелóвый трáнспорт; ~á pec *tech.* тунелóвый пец
tuniak -a *m zool.* тýняк
tup//iť[1] -í -ia *nedok.* тупити, затýплёвати; ~ ostrie noža тупити вістря нóжа
tup//iť[2] -í -ia *nedok. koho, čo* ганити, ганобити, уражáти, зневáжовати
tup//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* тупити ся, затýплёвати ся
tupo *prísl. v rôzn. význ.* тýпо; ~ zahrotený тýпо застругáна (*церýзка i m. n.*) ~ zadunieť тýпо задудніти; ~ hľadieť тýпо позерáти
tupohlav//ec -ca *m expr.* тýпець, дурáк
tupohlavý тупоголóвый, глýпый, тупый
tuponosý тупонóсый
tupouhlý тупоугóлный; ~ trojuholník *geom.* тупоугóлный триугóлник
tup//ý *v rôzn. význ.* тупый; ~ nôž тупый нож; ~á hrana тупá грáна; ~ hrot тупый кóнець; ~á ceruzka тупá церýзка; ~ uhol *geom.* тупый ýгол; ~ náraz тупé бýхнутя; ~ pohľad тупый вызор; ~á bolesť тупá бóлість, тупый біль
tur -a *m zool.* тур
túr//a -y *ž* тýра, пóхід; horolezecká ~ алпіністьскый пóхід; robiť ~y робити тýры; ходити на турістічны походы
turban -a/-u *m* турбáн
turbín//a -y *ž tech.* турбіна; parná ~ парóва турбіна
turbinov//ý *tech.* турбінóвый; ~é koleso турбінóве кóлесо; ~ motor турбінóвый мóтор, турбіна
turboagregát -u *m tech.* турбоаґреґáт
turbocentrál//a -y *ž tech.* турбоелектростаніця
turboelektrár//eň -ne *ž tech.* турбоелектростаніця
turbogenerátor -a *m tech.* турбоґенерáтор
turbokompresor -a *m tech.* турбокомпрéсор
turboprúdový *tech.* турбореактівный; ~ motor турбореактівный мóтор
turbovrtuľov//ý *tech.* турбовертулóвый; ~é lietadlo турбовертулóвый ероплáн
turbulenc//ia -ie *ž fyz.* турбулéнція
turbulentn//ý *fyz.* турбулéнтный; ~ tok, ~é prúdenie турбулéнтне протікáня
turcizm//us -u *m lingv.* турцізм
tureck//ý турéцькый; ~ sultán турéцькый султáн; ~ jazyk турéцькый язык • ~á káva турéцька кáва; ~ med турéцькый мед; ~é hospodárenie турéцьке веджіня господáрства, турéцьке ґаздовáня
turečtin//a -y *ž* турéцькый язык
Tur//ek -ka *m* Тýрок • poturčenec horší od Turka потурчéнець гіршый Тýрка; fajčiť ako Turek мнóго кýрити, кýрити як Тýрок
tur//ek -ka *m hovor.* кáва, кáвей; турéцька кáва
Turí//ce -c *ž pomn.* троїця, троїцін день
turíčn//y *príd. k* **Turíce;** ~e sviatky святодýшны святкы, троїця; ~ pondelok троїцін понеділёк, дýхів день
turist//a -u *m* турíста
turistick//ý турістічный, турíстьскый; ~á výstroj турістічне выбавліня; ~ výlet

турістічна екскýрзія, турíстіка; ~ oddiel турістíчный óдділ; ~é značky тірістíчны знáчкы ~á chata, ~á nocľaháreň турістíчна хáта; ~ ruch турістíчный рух, турíзм; ~á kancelária турістíчна канцелáрня

turistik//a -y *ž* турíстіка, турíзм; pešia ~ пíша турíстіка; vodná ~ вóдна турíстіка, вóдный турíзм

Turkmén -a *m* Туркмéн

turkménčin//a -y *ž* туркмéньскый язык

Turkménk//a -y *ž* Туркмéнка

turkménsky туркмéньскый

turkotatársk//y тýрко-татáрьскый, тюркскый; ~e jazyky тýрко-татáрьскы *áбо* тюркскы языкы; ~e národy тюркскы нарóды

Turky//ňa -ne *ž* Туркíня

tur//ňa -ne *ž hovor.* тýрня

turnaj -a *m* тýрнай; перемагáня; hokejový ~ гокеёвый тýрнай; šachový ~ шахóвый тýрнай; usporiadať ~ провéсти *áбо* зорґанізовáти тýрнай; kvalifikačný ~ кваліфікáчный тáрнай

turnajov//ý турнаёвый; ~ zápas турнаёва гра; ~á tabuľka турнаёва тáблічка

turné *neskl. s* турнé *neskl. s*; koncertné ~ концéртне турнé; idem na ~ я ідý на турнé

turniket -u *m* (*otáčavé zariadenie vo dverách*) турнікéт

turnus -u *m* зміна, ґрýпа; prvý, druhý ~ пéрша, дрýга зміна; dvojtýždňový ~ двотыжднёва зміна; minulý ~ минýла *áбо* поперéдня ґрýпа (*одночівáючіх і т. п.*)

tuš[1] -u *m* туш *м*; čínsky ~ кітáйскый туш; vytiahnuť ~om обтягнýти тýшом

tuš[2] -u *m hud.* туш

tušen//ie -ia *s* предвіджíня, предчýвствованя; mal zlé ~ він мав зле предчýвствованя *áбо* предвіджíня; nemať ani ~ia o niečom не мáти áни понятя о дачíм

tuším *čast.* (мі) здасть ся

tuš//iť -í -ia *nedok.* предчýвствовати, предвíдіти; чýвствовати; ~ím niečo nepríjemné я предчýвствую штось неприємне; ~ nebezpečenstvo предчýвствовати небеспéчность; už ~ím, čo chceš povedať я уж предвíджу *áбо* догáдую ся, што ты хóчеш повісти; ani by ste netušili, čo všetko on vie вы áни не представляте собí, што вшытко він знать; ani netušia, s kým sa rozprávajú они íщі не знáють, з кым бісідíють; oni ešte ani netušia o láske они íщі áни понятя не мáють о любви

tuš//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** закрывáти; скрывáти **2** *hovor.* заглáджовати, затáёвати, скрывáти; ~ nedostatky заглáджовати *áбо* скрывáти недостáткы

ťuťmák -a *m hovor.* бáбрак, немéгло

tuto *prísl.* ту

tútor -a *m zastar. práv.* (*poručník*) опíкун; *pren.* (*nadriadený*) настáвник

tútorský *zastar.* опíкуньскый; ~ tón тон настáвника

tútorstv//o -a *s zastar.* опíкунство

túz -a *m kart.* туз ● zelený ako ~ (*bledý v tvári*) цáлком зелéный

tuzemsk//ý домáшній; ~ priemysel домáшній прóмысел; ~é platidlo домáшня валýта; ~ rum рум, выробеный во влáстній краïні

túžb//a -y *ž* **1** велике желáня, снажíня; дýмка; tajná *al.* skrytá ~ тáйне *áбо* скрыте желáня; chorobná ~ мáнія; horieť ~ou горíти желáнём **2** *po čom* желáня, жáдоба; ~ po slobode жáдоба по слобóді; ~ po vedomostiach жáдоба по вíдомостях **3** жáдоба; ~ po domove жáдоба по домовині

tužidl//o -a *s* **1** *text.* крóхмаль **2** (*na vlasy*) фіксáтор

tuž//iť -í -ia *nedok.* **1** крохмалити **2** утýжовати; ~ svaly утýжовати свáлы *áбо* мускýлы

túž//iť -i -ia *nedok. po čom* **1** одушевнéні желáти *áбо* хотíти, дýмати *о чім*; ~ po zmene желáти змíны; ~ po sláve желáти слáву, дýмати о слáві; ~ po slobode дýмати о слобóді; ~ po šťastí, láske дýмати о щáсті, о любви, бáжыти щáстя в любви **2** тужыти *по чім*; ~ po domove *al.* za domovom тужыти по домовині *áбо* за домовинов

tužka *p.* **ceruza**

túžobn//ý запалисто желáючій, хотячій; ~é želanie запалисте желáня; ~é očakávanie нетерпезливе очíкованя

tvar -u *m* **1** (*podoba*) фóрма, від; pravidelný ~ прáвильна фóрма; geometrický ~ ґеометрíчна фóрма; guľovitý ~ фóрма шáра, шарóва фóрма; vonkajší ~ зóвнішня фóрма **2** *tech.* (*profil*) прóфіл *м*, профіловáня *с* **3** *voj.* строй; pochodový ~ походóвый строй; nástupový ~ наступóвый строй; zomknutý ~ зомкнýтый строй; ísť v ~e іти в стрóї **4** *gram.* форма; slovesný ~ часослóвна фóрма; ~ jednotného čísla фóрма єднóтного чíсла

tvár -e/-i *ž* **1** лицé, тварь; črty ~e рисы твáри; výraz ~e выраз твáри; známa ~ знáма тварь; opálená ~ опалéна тварь; v ~i vyzerá mlado в твáри вызерать молодá, онá мать молодý тварь; odvrátiť ~ одвернýти тварь **2** (*výzor*) тварь, вызор (твáри); vážna ~ серьёзна *áбо* вáжна тварь; smutná ~ смутнá тварь, смутнé выражíня твáри; urobiť kyslú ~ зробити квасный тварь **3** *pren.* тварь, вызор; politická ~ політíчна тварь; ~ mesta вызор мíста ● ~ou v ~ niečomu твáрёв в тварь к дачóму; pred ~ou národa пéред твáрёв нарóда; hľadieť smrti do ~e позерáти смéрти до твáри *áбо* в óчі; povedať niekomu niečo do ~ повíсти прямо в óчі дакóму; ukázať svoju pravú ~ указáти свóю дíйсну тварь; odhaliť pravú ~ niekoho стóргнути мáску з дакóго; nemá ~ тварь без слóва, нíма тварь

tvár//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* твáрити ся, притвáрёвати ся; ~ sa prekvapene твáрити ся зачýдовані; vážne sa ~ серьёзні твáрити ся; ~il sa, že nepočuje він твáрив ся *áбо* робив ся , же не чýє; dôležito sa ~ робити ся вáжым

tvárnic//a -e *ž stav.* **1** фóрма (*на формовáня*) **2** (*tehla*) блок

tvárn//iť -i -ia *nedok.* формовáти, придавáти фóрму; *odb.* формовáти; ~ sklo *tech.* формовáти скло, придавáти фóрму склу

tvárnos//ť -ti *ž* **1** подóбность *дачóго*, взгляд, фóрма; ~ materiálu подóбность матеріáлу **2** взгляд; ~ terénu, krajiny взгляд місцéвости, краïны

tvárn//y **1** формýючій, огынáючій, ~ materiál формýючій матеріáл **2** *lit.* худóжній; ~e prostriedky худóжні фóрмы; ~e postupy худóжні способы

tvaroh -u *m* твáрог

tvarohovník -a *m* колáч з твáрогом, тварогóвник

tvarohov//ý тварогóвый; ~ koláč тварогóвый колáч; ~é rezance різáнкы з твáрогом

tvaroslov//ie -ia *s gram.* морфолóґія

tvaroslovný морфолоґíчный

tvarovac//í *tech.* формýючій, формовáный; ~ia pílka садóва пилка

tvarovan//ý *odb.* формовáный, формóвый; ~é stromy стрóмы з формовáнов корýнов; ~á oceľ формовáна óціль

tvar//ovať -uje -ujú *nedok. odb.* формовáти; ~ strom формовáти корýну стрóму ~ súčiastky формовáти детáйлі; ~ oceľ формовáти óціль

tvarovk//a -y *ž stav.* (*tehla*) блок

tvarov//ý **1** формовáный; ~á pravidelnosť спрáвность фóрмы; ~á pestrosť рознорóдость форм **2** *tech.* формовáный, фазóнный; ~á fréza фазóнна фрéза; ~á oceľ формовáна óціль **3** *gram.* формáлный, морфолоґíчный; ~é vyrovnávanie вырíвнёваня парадíґмы

tvarožník -a *m* тварогóвый колáч

tvoj *zám.* твій; ~ otec твій отéць; človek ~ho veku चоловíк твоïх рóків; to je ~a vec то є твóя річ; nech je po ~om най бýде по-твоïм *áбо* по-твоéму

tvor -a *m* створíня; rozumný ~ розýмне створíня; človek je ~ spoločenský чоловíк - óбщностне створíня; nemé ~y (*zvieratá*) бессловны створíня, нíмы створíня

tvorb//a -y *ž* **1** творíня; ~ plynov творíня плíнів; ~ cien творíня цін; ~ protilátok творíня *áбo* взникнутя антитíл **2** твóрчість, твóры, робóты; ľudová ~ нарóдна твóрчість; umelecká ~ худóжня твóрчість; piesňová ~ співанкóва твóрчість, спíванкы; dramatiská ~ драматíчны твóры, драматíчна твóрчість

tvorc//a -u *m* **1** творитель, áвтор; ~a zákona áвтор закóна; ~ovia dejín творителі істóрії; umeleckí ~ovia худóжні творителі; ~ovia filmu творителі фíлму **2** *kniž.* (*boh*) створитель, творéць

tvor//iť -í -ia *nedok.* **1** (*tvorivo pracovať*) творити, твориво робити **2** (*vytvárať*) творити, вытваряти; ~ nové slová творити новы слóва; ~ príslovky творити прислóвникы **3** (*produkovať*) продуковáти, творити; ~ protilátky творити антитíла; ~ krvinky творити крóвны тілця **4** (*predstavovať*) творити, складáти, представляти; ~ kruh, pravý uhol творити круг, прямый ýгол; ~ základ niečoho творити оснóву дачóго; ~ jadro niečoho складáти ядрó дачóго; ~ jeden celok творити єднó цілé; ~ jednu tretinu творити єднý третину; ~ výnimku представляти *áбo* робити одхылíня

tvor//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* творити ся, вытваряти ся

tvorivos//ť -ti твóрчество, твóрчість; ľudová umelecká ~ нарóдна худóжня твóрчість; нарóдна самодіялність

tvoriv//ý творивый; ~ pracovník творивый робóтник; ~á práca творива робóта; ~ proces творивый процéс; ~ prístup k niečomu твориво підходити к дачóму; ~á iniciatíva творива ініціатíва

tvorstv//o -a *s* жывы створíня, вшытко жывé *áбo* што жыє; človek je korunou ~a чоловíк – вінéць творíня

tvrd//é -ého *s hovor.* твердé (*напиток*)

tvrden//ie -ia *s* тверджíня; odvolať svoje ~ зречі ся своёго тверджíня, взяти нáзад своє тверджíня

tvrden//ý *tech.*: ~á oceľ ствéрджована óціль

tvrd//iť[1] -í -ia *nedok.* твердити

tvrd//iť[2] -í -ia *nedok. tech.* робити твердым, твéрдшым

tvrd//núť -ne -nú *nedok.* **1** твéрднути; chlieb ~ne хліб твéрдне *áбo* черствіє; betón, gyps ~ne бéтон, ґіпс твéрдне; ruky mi ~nú кóжа на рукáх мі твéрдне, рýкы мі твéрднуть **2** *pren.* черствíти, ставáти ся чéрствым; ставáти ся стрóгым *áбo* сурóвым; srdce mu ~ne сéрдце ёмý черствіє; hlas mu ~ne ёгó гóлос стáвать ся стрóгым **3** *expr.* (*zostáva, čakať niekde*) торчáти,чéкати

tvrdo *prísl.* **1** (*opak*: mäkko) твéрдо; vajce na ~ яйце на твéрдо; ~ vyslovovať *lingv.* твéрдо выслóвлёвати **2** (*silne, intenzívne*) твéрдо, тýго, міцно; ~ spať твéрдо спáти **3** (*ostro*) стрóго, рíзко, сурóво; ~ rozkázať стрóго приказáти; ~ odvetiť твéрдо *áбo* грýбо одповíсти; ~ hrať *šport.* грýбо грáти **4** (*ťažko, s námahou*) тяжко, з нáмагов; ~ pracovať тяжко робити

tvrdohlav//ec -ca *m* твердоголóвець

tvrdohlavý твердоголóвый, затятый

tvrdošijný **1** твердоголóвый, затятый, непіддáйный, неустýпный **2** вытырвáлый; ~ odpor вытырвáлый óдпір

tvrd//ý **1** твердый, тугый; ~ materiál твердый матеріáл; ~á zem твердá зéмля; ~á posteľ твердá пóстіль; ~é cukríky тверды цукерникы; ~é mäso твердé мясо; ~ chlieb твердый хліб; ~á pružina твердá пружина; ~ golier твердый *áбo* крохмалéный ґáлір; ~ klobúk твердый кáлап; ~á oceľ *tech.* твердá óціль; ~á voda твердá вóда; ~á stolica *lek.* твердый столéць; ~ vred *lek.* твердый вéред; ~é podnebie твердé піднебíня; ~á valuta *fin.* твердá валýта; ~é pristátie *let.* твердé приземлíня, твердé пристáтя **2** (*silný, intenzívny*) тугый, глубóкый; ~ spánok глубóкый спáнок **3** *pren.* (*necitlivý, bezcitný*) твердый, чéрствый; ~ človek твердый *áбo* чéрствый чоловíк; ~á povaha твердый харáктер; ~é srdce твердé *áбo* чéрстве сéрдце **4**

(*ostrý*) стрóгый, різкый, грубый, сурóвый, крýтый, твердый, немілосéрдный; ~é opatrenia стрóгы міры; ~é slova сурóвы *áбо* різкы слóва; ~á kritika немілосéрдна *áбо* сурóва крíтіка; ~ trest сурóве карáня; ~ boj твердый *áбо* немілосéрдный бой; ~á výchova сурóве выховáня; ~é podmienky сурóвы обстáвины; ~á disciplína твердá дісціпліна; ~ režim твердый рéжім; ~á skúška твердá скýшка; ~ osud сурóвый óсуд **5** (*ťažký, namáhavý*) тяжкый, намагáвый, сурóвый; ~ život тяжкый жывот; ~á práca тяжкá *áбо* намагáва робóта; ~ tréning умóрне тренoвáня ● ~á výslovnosť *lingv.* твердá высловность; ~á spoluhláska *lingv.* твердый соглáсный; ~ vzor skloňovania *gram.* тіп склонёвáня на твердый соглáсный; ~é y *gram.* íнсілон; ~ znak *gram.* твердый знак; mať ~é lakte знáти робити лóктями, мáти тверды лóкті; mať ~ú hlavu быти твердоголóвым *áбо* быти твердым; to je ~ oriešok тотó твердый óрішок; ~á hus na šklbanie ≈ твердоголóвый чоловíк

tvŕdz//a -e *ž* **1** бідá, псóта, худóба, нýдза **2** *o čo* недостáток *чóго;* нýдза *в чім*; ~ o robotu потрíбность в робóті; ~ o potraviny недостáток потравин

twist -u *m* твіст

twistový *príd. k* **twist;** ~ rytmus рітм твíста

ty *zám.* **1** ты; ty a ja ты і я; čo ťa do toho? што тобí до тóго?; pekné od teba шýм(в) ні од тéбе; byť tebou быти на твóїм мíсці **2** (*zastupije privlastňovacie zámeno*) твій; môžem ti byť otcom я гóджу ся тобí вітцём; poviem ti materi *hovor.* я повíм твóїй мáтери; kde ti je kniha? *hovor.* де твóя книга? **3** (*má citový význam*) *neprekladá sa*; len čo som ti prišiel лем што я прийшóв; zrazu ti vyskočí obrovské psisko і нáраз выскочіть обрóвске псиско

tyč -e *ž* **1** жердь *ж*; železná ~ желíзна жердь; skok o ~i *šport.* скок о жердь; laminátová ~ *šport.* ламінатóва жердь; akrobatická ~ акробатíчна жердь **2** *tech.* piestová ~ поршнёва пáлічка; spojovacia ~ спóюююча пáлічка

tyčink//a -y *ž* **1** пáлічка; ~ na pery руж **2** пáлічка; čokoládová ~ чоколадóва пáлічка; ovocná ~ овоцинóва пáлічка **3** *bot.* тычíнка

tyčinkovit//ý палічковитый; ~é baktérie *lek.* палічковиты бáцілы

týč//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* возвышовати ся, торчáти, вычнівáти; ~ k nebu піднимáти ся до нéба; nad mestom sa ~i vysoký vrch над мíстом возвышує ся высóко гóра

tyčk//a -y *ž* **1** пáлічка **2** *tech.* пáлічка **3** *šport. slang.* жердь

tyčkov//ý *príd. k* **tyčka;** ~á bránka *šport.* паліцёва брáна; ~ é meradlo палічкóве мерíтко

tyčnica *p.* **dotyčnica**

tyčov//ý *príd. k* **tyč;** ~é železo желíзны жéрди; ~á oceľ оцілёвы жéрди

tyfózny тіфóзный; ~ pacient тіфóзный хвóрый

týfus -u *lek.* тíфус; brušný ~ брýшный тíфус; škvrnitý ~ фляковитый тíфус chorý na ~ хвóрый на тíфус

týfusov//ý тіфусóвый; ~á epidémia тіфусóва епідéмія; ~ bacil тіфусóвый бáціл

tykadl//o -a щіпáтко

tyk//ať -á -ajú *nedok. komu* тыкати *кóму*, обертáти ся на ты *ку кóму*

týk//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. koho, čoho* дотыкати ся, дотуляти ся; mňa sa to netýka мéне тотó не дотыкать ся, мі до тóго ніч; čo sa mňa ~a... што мéне тыкать ся ...

tyk//ať si -á si -ajú si *nedok. s kým* быти на «ты»

tyl//o -a *s* **1** *anat.* затылок; založiť ruky do ~a положыти рýкы на затылок; posunúť si čiapku do ~a посýнути чáпку на затылок; vlasy sčesané do ~a вóлосы зачесáны на затылок **2** (*zázemie*) тыл; hlboké ~ глубóкый тыл; v ~e nepriateľa в тылі неприятеля; udrieť z ~u (*na nepriateľa*) ударити до тылу **3** (*sekery ap.*) óбух

tylov//ý *príd.* *k* **tylo** **1** затылковый; зашыйный; ~ kosť затылкова кість **2** тылóвый; ~é jednotky тылóвы части; ~ pracovník тылóвый працóвник

tymian -u *m* **1** (*druh korenia*) тіміáн **2** (*kadidlo*) лáдан

tympan -a *m hud.* тімпáн

tympanón -u *m archit.* тімпáн

typ -u *m* **1** *v rôzn. význ.* тіп; ~ vedca, umelca тіп учéного, худóжника; slovanský ~ славяньскый тіп; ~ jazyka тіп языкá; športový, atletický ~ шпортóвый, атлетíчный тіп; cholerický, sangvinický ~ *psych.* холерíчный, санґвінíчный тіп; ~y odborných škôl тíпы шпеціáлных школ; ~ pokrokového človeka тіп проґресíвного чоловíка; pozitívny, negatívny ~ *lit.* позітíвный, неґатíвный ґерóй; strana nového ~u пáртія нóвого тíпу; nový ~ litadla новый тіп ероплáна; pôdne ~y *poľnohosp.* тíпы земéль; ~y výrobných vzťahov *ekon.* тíпы выробных одношíнь; mongolský ~ tváre монґóльскый тіп твáри **2** *typ.* шріфт, літéра

typický тіпíчный; ~ predstaviteľ realizmu тіпíчный представник реалíзму

typizác//ia -ie *ž* тіпізáція

typizovan//ý тіпізовáный; тіпóвый; ~é stavby тіпізовáны будóвы; ~é súčiastky тіпізовáны части; ~á predajňa тіпóвый склеп

typiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* тіпізовáти

typograf -a *m* тіпоґрáф

typograf//ia -ie *ž* тіпоґрáфія

typografick//ý тіпоґрáфскый, тіпоґрафíчный; ~ robotník тіпоґрáфскый робóтник; ~á úprava knihy тіпоґрафíчне оформлíня книгы; ~ priemysel тіпоґрáфскый прóмысел, тіпоґрáфія

typológ//ia -ie *ž* тіполóґія

typologick//ý тіпологíчный; ~á klasifikácia jazykov тіпологíчна класіфікáція языкíв

typ//ovať -uje -ujú *nedok.* тіповáти, опреділяти *áбо* вызначáти тіп, односити к даякóму тíпу

typov//ý тіпóвый; ~ projekt тіпóвый проєкт; ~é tabuľky тіпóвы тáблічкы

tyran -a *m* тірáн

tyran//ia -ie *ž* тіранíя

tyraniz//ovať -uje -ujú *nedok.* тіранізовáти, тіранити

tyransk//ý тірáньскый; ~ vláda тірáньска влáда; ~ zákon тірáньскый закóн

týr//ať -a -ajú *nedok.* мýчіти, трáпити, трізнити

tyrkys -u *m min.* тíркіс

tyrkysov//ý **1** тіркісóвый; тіркісóвый пéрстень **2** (*o farbe*) синё-зелéный; ~á farba синё-зелéна *áбо* тіркісóва фáрба

týžd//eň -ňa *m* тыждень; pred ~ňom пéред тыжднём; ~ čo ~ тыждень што тыждень, кáждый тыждень • medové ~ne медóвы тыждні

týždenne *prísl.* тыждéнні, кáждый тыждень

týždenník[1] -a *m* **1** тыждéнник; obrázkový ~ ілустратíвный тыждéнник **2** *film.* кінокрóніка, кіножурнáл; filmový ~ тыждéнный кіножурнáл

týždenník[2] -a *m škol.* дежýрный клáсы (*на тыждень*)

týždenn//ý **1** тыждéнный; ~ pobyt тыждéнне перебывáня; ~á mzda тыждéнный зáробок, зáробок за тыждень **2** каждотыждéнный; ~á kontrola каждотыждéнна контрóла

týždňovk//a -y *ž hovor.* : chodiť na ~u ходити до робóты на цíлый тыждень (*до дрýгого мíста і т. п.*)

týždňový *p.* **týždenný**

U, Ú

u *neskl. s* (*hláska a písmeno*) (латиньске) у; kratké u корóтке у; dlhé ú дóвге у

u *predl. s 2. p. у кóго, чóго*; u susedov у сусíдів; bývať u niekoho бывáти *áбо* жыти у дакóго; objednať si niečo u niekoho обїднáти даштó у дакóго; slúžiť u letcov служыти у пілóтів

ubeh//ať sa -á sa -ajú sa убіґати ся, набіґати ся; забіґати ся

ubeh//núť -ne -nú *dok.* **1** перебігнути, забігнути; nestačil ~ ani polovicu cesty не стáчів перебігнути áни половину дорóгы; ~ päť kilometrov перебігнути пять кілométрів **2** (*o čase*) перéйти, перебігнути; ~li dve hodiny перейшли дві гóдины; cesta rýchlo ~la час в дорóзі скóро перебігнув

uberací: ~ nôž *tech.* уберáючій нож; ~ hoblík уберáючій гóблик

uberák -a *m tech.* уберáтель

uber//ať -á -ajú *nedok. z čoho* уберáти, одоберáти *што*

uber//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* іти, крачáти *дaľдé*; cesta, po ktorej sa ~áš дорóга, по котрíй ты ідéш *áбо* крáчаш

ubezpeč//iť -í -ia *dok. o čom* увíрити; ~il ma, že je všetko v poriadku він увíрив мéне, же вшытко в пóрядку

úbežník -a *m geom.* невтрáлна тóчка, тóчка схóду

úbežný *mat.*: ~ bod невтрáлна тóчка, тóчка схóду; ~á rovina невтрáлна плóскость, плóскость схóду

ubič//ovať -uje -ujú *dok.* збити (карбачóм), збити на смерть

ubiedený бíдный, зубожéный

ubieh//ať -a -ajú *nedok.* (*o čase*) утікáти; dni ~ajú rýchlo дні утíкають скóро

ubíjačk//a -y *ž tech.* убивáчка; pneumatická ~ пневматíчна убивáчка

ubíjadlo *p.* **ubíjačka**

ubíj//ať -a -ajú *nedok.* убивáти; ~ zem убивáти зéмлю

ubikác//ia -ie *ž* мíстность *áбо* будóва на громáдне перебываня, квáртель *м*, бываня *с*, барáк, інтернáт *м*

ubiť -ubije ubijú *dok.* **1** збити; ~ do smrti збити до смéрти **2** убити; ~ zem убити зéмлю **3** (*potlačiť*) убити; убити тáлент

ublíž//iť -i -ia *dok. komu* **1** (*na tele*) уближыти *кóму*; укривдити; докалíчіти *кóго* **2** урáзити *кóго*; ~ na cti урáзити; ● neublíži ani muche він (онá) áни мýхі не уближыть

úboč//ie -ia *s* сваг (вéрьху), склон (гóры)

úboh//ý бíдный (*дýхом*), убóгый, нещáстный; ~ človek бíдный чоловíк, бідняк; ~é topánočky убóгы топáночкы; ~é dieťa нещáстна дітина

ubolen//ý змýченый, утрáпеный, стрáпеный; ~é srdce змýчене *áбо* уболестéне сéрдце; ~ hlas умерáючій гóлос; ~á tvár утрáпена тварь

úbor -u *m* облечíня, шмáты; костюм; spoločenský ~ óбщностне *áбо* недíльне облечíня; večerný ~ (*pánsky*) вечíрній костюм; plesový ~ (*ženský*) плесóве облечíня; športový ~ шпортóвый костюм; domáci ~ домáшнє облечíня; nočný ~ піжáмо

ubožiak -a *m* бідняк, убóгый

ubrán//iť -i -ia *dok.* **1** одстояти, охранити, захранити; ~ pevnosť одстояти крíпость *áбо* град; ~ mier, slobodu одстояти мір, слобóду **2** *od čoho, pred čím* (*uchrániť*) ухранити *од чóго*

ubrán//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** *komu, čomu, proti komu, čomu* оборонити ся, охранити ся, захранити ся (*од неприятеля*), оборонити ся *од кóго, чóго*; ~ sa pred nepriateľom оборонити ся пéред неприятелём **2** *čomu* охоронити ся *од чóго*; предыйти *чóму*; ~ sa chorobe предыйти хворóбі; ~ sa biede предыйти бідí, охоронити ся од біды; ~ sa slzám предыйти слызáм; nemôžeme sa ~ dojmu, že ... я не можу збáвити ся доятя, же ...

ubrať uberie uberú *dok.* **1** *čo, čoho, z čoho* взяти *што*, одняти, одобрáти *што од чóго*; ~ vody одобрáти вóды; ~ plyn убрáти плін; ~ zo šírky sukne убрáти зо шырькы сýкні; ~ očko (*pri pletení*) убрáти óчко **2** *na čom* зменшыти *што*; to ti na sláve neuberie од тóго слáва тобí не убýдне; ~ na cene niečomu знижыти цíнý дачóго

ubúd//ať -a -ajú *nedok.* убывáти, змéншовати

ubud//núť -ne -nú *dok.* убыти, зменшыти ся; hodne času ~lo мнóго часý убíгло; z krásy

jej neubudlo єй красá не потерпíла; ~ na váhe убыло на вáзі, стратити на вáзі

úbyt//ok -ku *m* убыток *м*, знижíня, зменшíня; ~ obyvateľstva зменшíня жытельства; ~ pracovných síl скорочíня робóчой силы; ~ na váhe убыток на вáзі

ubytovac//í: ~ie možnosti мóжности розміщíня *áбо* укватрелёвáня (*турíстів і т. п.*)

ubyt//ovať -uje -ujú *dok.* **1** укватрелёвáти; розмістити, помістити (*по квáртелях*) **2** *voj.* росквартелёвáти

ubyt//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* укватрелёвáти ся; помістити ся, розмістити ся, усадити ся; ~ v hoteli укватрелёвáти ся в готéлі

ubytovateľ -a *m voj.* квартирáнт

ubytov//ňa -ne *ž* будóва *áбо* містность на укватированя

úct//a -y *ž* уважíня, честь; дати честь, вáжыти собі *дакóго, дашто́*; ~ k rodičom уважíня к рóдичам; ~ k starším уважíня к стáршым; ~ k človeku уважíня к чоловíку; mať v ~e niekoho уважáти дакóго; byť v ~e мáти честь, быти уважáным; preukázať ~u niekomu указáти уважíня *áбо* честь дакóму; získať si ~u niekoho заслужыти собі уважíня *áбо* честь • vzdať poslednú ~u niekomu оддати послíдню честь дакóму; moja ~! *zastar.* (*pozdrav*) мóє почтéніє!

uctievač -a *m* поклóнник, даючій честь; ~ ohňa поклóнник огня

uctiev//ať -a -ajú *nedok.* **1** *koho, čo* (*klaňať sa*) кланяти ся *кóму, чóму* **2** *čo* уважáти, вáжыти; ~ pamiatku niekoho вáжыти пáмятку дакóго

uct//iť (si) -í (si) -ia (si) *dok.* **1** *koho, čo* дати честь; ~ pamiatku zosnulého minútovým tichom *al.* povstaním дати честь покíйному минýтов тиха *áбо* встáнім **2** *čo* (*pohostiť*) почастовáти, погостити

úctiv//ý **1** увáжуючій, слýшный, уцтивый; ~ list слýшне письмо; ~á poklona! *zastar.* (*pozdrav*) мóє почтéніє! **2** *pren.* v ~ej vzdialenosti на уцтивій діштáнції

úctyhodn//ý **1** достóйный *áбо* заслýжуючій увáжіня; ~ človek чоловíк, заслýжуючій уважíня **2** *pren.* заслýжуючій вáжность, значный; ~á vzdialenosť на значній діштáнції *áбо* оддалéности; ~á suma солíдна сýма

učar//ovať -uje -ujú *dok. komu* **1** очаровáти, зачаровáти *кóго* **2** (*upútať, očariť*) поворожыти *кóму*

účas//ť -ti *ž* **1** *na čom* ýчасть *в чім*; ~ na zisku ýчасть на прибытку; mať ~ na niečom учáствовати *áбо* брáти ýчасть в дачім **2** *na čom* учáстность *ж при дачім* **3** чíсло учáстників; slabá ~ слабá ýчасть; ~ (je) povinná ýчасть повинна **4** ýчасть, порозумíня; počúvať niekoho s ~ťou з ýчастёв *áбо* з порозумíнём слýхати дакóго

účastin//a -y *ž* áкція

účastinár -a *m* акціонáрь

účastinn//ý акціонáрный; ~á spoločnosť акціонáрна óбщность; ~á banka акціонáрна бáнка

účastník -a *m čoho* учáстник *чóго*, учáствуючій *в чім*; ~ konferencie учáстник конферéнції

účastn//iť sa -í sa -ia sa *nedok. čoho, na čom kniž.* принимáти *áбо* брáти ýчасть, учáствовати *в чім*

učeb//ňa -ne *ž* учéбна містность, клáса, клáсна íзба

učebnic//a -e *ž* учéбник

učebn//ý учéбный; ~é pomôcky учéбны посíбники; ~é osnovy учéбный прóґрам, учéбны оснóвы; ~á látka учéбный матеріáл

účel -u *m* ціль *м*; slúžiť svojmu ~u служыти своéму цíлю; používa sa (to) na rôzne ~y ужывать ся тотó во вшелиякых цíлях; za ~om niečoho з цíлём дачóго • ~ svätí prostriedky ціль выпрáвдує срéдства

účeln//ý цілёвый; ~é využívanie prostriedkov цілёве выужывáня средств

účelov//ý **1** цілёвый; ~á zbierka цілёва збірка; ~é vklady *fin.* цілёвы вложіня **2** *gram.*: ~á veta підрядне речіня ціли; ~é spojky злучникы ціли, цілёвы злучникы
učeň učňa *m* **1** ученик, учень (*у ремесельника*); mäsiarsky ~ учень у мясаря **2** *hovor.* (*žiak učňovskej školy*) ремесельник
učene *prísl.* учено, як ученый; ~ rozprávať учено говорити *або* говорити як ученый
učen//ec -ca *m* ученый
učen//ie -ia *s* учіня
učen//ík -íka *m kniž.* ~íci Cyrila a Metoda ученикы Кіріла і Мефодія
učenlivý ученливый, внимавый
učen//ý ученый; ~človek ученый чоловік; ~á debata учена дебата; ~á spoločnosť *zastar.* учена общность
účes -u *m* учес; modný ~ модный учес; upraviť si ~ управити учес, учесати ся
uče//sať -še -šú *dok.* учесати, зробити учес
uče//sať sa -še sa -šú sa *dok.* учесати ся; зробити (собі) учес
účet účtu *m v rôzn. význ.* учет, розрахунок; ~ za elektrinu a plyn учет *або* розрахунок за електрику і плін; vystaviť ~ выставити учет *або* розрахунок;; zaplatiť ~ заплатити учет *або* розрахунок; predložiť ~ niekomu выставити учет *або* розрахунок дакому; osobný ~ *fin.* особный учет, конто; bežný ~ *fin.* теперішній розрахунок • na cudzí ~ на чуджій рохрахунок; skladať účty niekomu складати учты *або* розрахункы дакому; vyrovnať si účty s niekým вырівнати собі розрахункы з дакым
učičík//ať -a -ajú *dok. expr.* **1** (*uspať*) угаяти, угайкати; успати; ~ dieťa угайкати *або* успати дітину **2** *pren.* (*uchlácholiť*) угайкати, успокоїти; ~ sľubmi угаяти *або* успокоїти обіцянками
učilisk//o -a *s*, **učiliš//te** -ťa *s* учіліще, школа
učin//iť -í -ia *dok. kniž.* зробити; ~ spravodlivosti zadosť оддати потрібне справодливости; ~ pokánie принести покаяня, покаяти ся
učink//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*o lieku ap.*) діяти, заподіяти **2** *na koho, čo* впливати, мати вплив **3** (*pôsobiť, pracovať*) робити; ~ na škole робити в школі **4** (*vystupovať*) выступати
účinkov//ý: ~á veta *gram.* підрядне речіня наслідку, консекутівне речіня
účinkujúc//i -eho *m* выступаючій, діюча особа
účinn//ý діючій, ефектівный; ~ prostriedok діюче *або* ефектівне средство; ~é opatrenia ефектівны *або* діючі міры; ~á pomoc діюча поміч; ~á kontrola діюча контроля; ~á ľútosť *práv.* діюче покаяня
účin//ok -ku *m* діяня, вплив; ~ lieku діяня ліку; škodlivý ~ niečoho шкодливе діяня дачого
učiť učí učia *nedok.* **1** *koho, čo* учіти; ~ deti учіти діти; ~ čítať niekoho учіти чітати дакого; ~ strieľať niekoho учіти дакого стріляти; ~ cudzie jazyky niekoho учіти дакого чуджі языкы **2** *koho čomu* приучати; ~ deti poriadku приучати діти порядку **3** *koho čo* (*prednášať*) учіти *кого што*; ~ zemepis, rusinčinu учіти ґеоґрафію, русиньскый язык; učí nás matematiku він учіть нас математіку **4** (*byť učiteľom*) учіти, чітати лекції
učiť sa učí sa učia sa *nedok.* **1** *čo* учіти ся, научати ся *чому*, штудовати *што* **2** (*naspamäť*) учіти ся, учіти ся наспамять; ~ sa úlohu (*divadelnú*) заучовати роль **3** (*študovať*) штудовати, учіти ся; choď sa ~ ! ідь учіти ся *або* ідь штудовати! **4** *za koho, čo* учіти ся (*даякому ремеслу*); учіти ся *за кого*; ~ sa za učiteľa учіти ся за учітеля; ~ sa za doktora учіти ся за доктора **5** (*preberať látku*) переберати, проходити; to sme sa ešte neučili тото мы іщі не перебрали *або* не проходили **6** *čomu* учіти ся *чому*, приучати ся *к чому*; ~ sa trpezlivosti учіти ся терпезливости; ~ sa skromnosti учіти ся скромности • ~ sa na vlastnej škode (na vlastných chybách)

skúsити на вла́стній ко́жі, учі́ти ся на своїх (вла́стных) хыбах

učiteľ -a *m* **1** учі́тель; **~** hudby, tanca учі́тель му́зыкы, та́нців; domáci ~ дома́шній учі́тель, репеті́тор **2** (*na strednej škole*) учі́тель, профе́сор (сере́днёй шко́лы); triedny ~ кла́сный (учі́тель)

učiteľ//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* учітелёва́ти

učiteľsk//ý учі́тельскый; **~**é povolanie профе́сія учі́теля, учі́тельство; ~ diplom учі́тельскый дíпло́м, дíпло́м учі́теля; ~ zbor учі́тельскый колекті́в; ~á akadémia *zastar.* учі́тельска акаде́мія; ~é noviny учі́тельскы новинкы; ~á rodina учі́тельска родина́, родина́ учі́теля

učiteľstv//o -a *s* **1** учі́тельство, учі́тельска дія́лність **2** *hromad.* учі́тельство, учі́телі

učiv//o -a *s* учéбный матеріа́л; prebrané ~ перебра́тый матеріа́л, перейде́не; predpísané ~ повинный *áбо* проґра́мный матеріа́л

učň//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* учі́ти ся реме́слу, учі́ти ся

učňovsk//ý ученицькый *al. sa prekladá individuálne*: ~é roky учнёвскы ро́кы; ~á škola ремесе́лне учі́ліще; ~ pomer учнёвство; ~ domov інтерна́т (для у́чнів)

učtár//eň -ne *ž* учта́рня, бухґалте́рія

účtenk//a -y *ž* зраху́нок, шек

účtovan//ie -ia *s* учтова́ня, розраху́нок; jednoduché, podvojné ~ просте́, подво́йне учтова́ня

účt//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*viesť účty*) робити учтова́ня, учтова́ти **2** *čo* зрахова́ти, вырахова́ти (*яку́ су́му*) *за што*; ~ materiál зрахова́ти за матеріа́л **3** *za čo* выписовати у́чет *на што*, жа́дати заплачі́ня за учтова́нём; ~oval mi za to päťdesiat eura він выучтовав мі за тото́ пятьдесят е́вра **4** *s kým, čím* зробити выучтова́ня, вырівнати ся; ~ s minulosťou кінчі́ти розраху́нкы з мину́лостёв

účtovníctv//o -a *s* учтовництво, бухґалте́рія, рахівництво

účtovník -a *m* учто́вник, бухґа́лтер, рахівник

účtovn//ý учто́вный, рахі́вный, бухґалте́рьскый; ~á kniha рахунко́ва книга; ~á evidencia рахунко́ва евіде́нція; ~ doklad рахунко́вый доку́ме́нт

účtový учто́вый, рахунко́вый

učup//iť sa -í sa ia sa *dok. expr.* скорчі́ти ся, зогну́ти ся

úd[1] -u *m* (*časť tela*) член, коне́чность *ж*; povystierať si ~y повыстера́ти собі чле́ны

úd[2] -a *m zastar.* (*člen*) член

údaj -a *m* да́ны; pravdivé ~e правдивы да́ны; bibliografické ~e бібліоґрафі́чны да́ны; číselné ~e чісло́вы да́ны; štatistické ~e штатісті́чны да́ны

údajne *čast.* гово́рять, повіда́ють

údajný по слу́хах, як гово́рять, як повіда́ють; **~** vrah правдіподі́бный враг; to je jeho ~ bratanec як повіда́ють, є то ёго́ двоюро́дный брат; то як (бы) ёго́ двоюро́дный брат

udalos//ť -ti *ž* пригода, што ста́ло ся; skutočná ~ ді́йсна пригода; radostná ~ ра́дістна пригода; historická ~ історі́чна епізо́да; vojnové ~ti войно́вы пригоды; najnovšie ~ti послі́дні пригоды

udan//ie -ia *s* **1** (*správa*) донесі́ня; вістка **2** anonymné ~ анонімне донесі́ня

udať udá udajú *dok.* **1** (*uviesť*) уве́сти, указа́ти; ~ cenu, váhu уве́сти ціну́, ва́гу; ~ meno, adresu уве́сти ме́но, адре́су **2** *koho* доне́сти, написа́ти донесі́ня *на ко́го*; ~ niekoho polícii доне́сти на дако́го полі́ції **3** задати, указа́ти; **~** tempo задати те́мпо; ~ smer указа́ти прямова́ня; ~ tón задати тон

udať sa udá sa udajú sa *dok.* **1** *na koho* быти *на ко́го*, подати ся *на ко́го;* udal sa na otca він пода́в ся на вітця, він ці́лый оте́ць **2** (*stať sa*) ста́ти ся

udatný одва́жный, небоязливый, ґеро́йскый; хоро́брый; **~** bojovník одва́жный боёвник

udavač -a *m* доно́шовач

udáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*uvádzať*) приводити, ука́зовати (*да́ны і т. п.*) **2**

koho доносити, писáти донесíня *на кóго* **3** (*tón ap.*) задавáти; укáзовати; ~ smer укáзовати прямовáня; ~ tempo задавáти тéмпо

údel[1] -u *m* **1** óсуд, дóля , ýчасть; trpký ~ гірькá дóля *áбо* ýчасть, терьпкá мóя дóля; taký je môj životný ~ такый мій óсуд; znášať svoj ~ нéсти свій крест **2** повинность, задáча; vznešený ~ взнешéна задáча, высóке назначíня

údel[2] -u *m hist.* ýдел (*часть краïны*)

udel//iť -í -ia *dok.* **1** (*dať*) дати **2** (*priznať*) присвоïти, присудити; ~ titul присвоïти тíтул *áбо* званя; ~ cenu присудити прéмію; ~ vyznamenanie нагородити; ~ štátne občianstvo присвоïти держáвне жытельство; ~ slovo дати слóво; ~ milosť омілостити; ~ rozhrešenie *cirk.* одпустити гріхы

údeln//ý *hist.* удíлный; ~é kniežatstvo удíлне князíвство

udeľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** давáти **2** (*priznávať*) присвóëвати, присýджовати

údenáč -a *m* уджéна рыба

údenár -a *m* удженáрь

údenársk//y удженáрьскый; ~e výrobky удженáрьскы выробкы; ~ priemysel удженáрьскый прóмысел

údenárstv//o -a *s* **1** удженáрьскы выробкы **2** *zastar.* (*predajňa*) склеп удженин

údenin//a -y *ž* уджéне мясо, удженина

úden//ý уджéный; ~é mäso уджéне мясо; ~á slanina уджéна солонина; ~ jazyk уджéный язык; ~ syr уджéный сыр

úder -u *m v rôzn. význ.* удáр; ~y kopýt удáры копыт; ~y hodín удáры гóдин; jedným ~om zraziť niekoho єдным удáром збити з ніг дакóго; hlavný ~ *voj.* голóвный удáр; ~y osudu *pren.* удáры óсуду; zasadiť smrteľný ~ niekomu, niečomu *pren.* нанéсти смертéлный удáр дакóму, дачóму • zabiť jedným ~om dve muchy єдным удáром зáбити дві мýхы, єдным выстрілом зáбити двох зáців *áбо* зáяців

uderiť *p.* **udrieť**

úderk//a -y *ž hovor.* удáрна бріґáда; kultúrna ~ культýрна бріґáда

úderník -a *m* (*súčiastka strelnej zbrane*) удáрник

údern//ý *voj.* удáрный; ~á jednotka удáрный óдділ

úderov//ý: ~á technika *šport.* тéхніка удáру

údes -u *m* ýжас

udiar//eň -ne *ž* уджáрня

udiať sa udeje sa udejú sa *dok.* стáти ся, здíйснити ся, пригодити ся

udic//a -e *ž* гáчік; chytať ryby na ~u імáти рыбы на гáчік

udier//ať -a -ajú *nedok.* ударяти

udier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* ударяти ся

údiť -údi údia *nedok.* удити; ~ mäso удити мясо

údiv -u *m* зачýдованя, преквапíня, ýжас; s ~om hľadieť зо зачýдованём позерáти; zostať v nemom ~e зостáти в нíмім ýжасі

udivený зачýдованый, преквапéный, зарáзеный; ~ pohľad преквапéный пóгляд; celý ~ pozerá na mňa з великым зачýдованём позéрать на мéне

udiv//iť -í -ia *dok.* преквапити, зарáзити

udiv//ovať -uje -ujú *nedok.* преквáплëвати, чýдовати ся

udobr//iť -í -ia *dok. koho* удобрити (*нагніваного*)

údol//ie -ia *s* долина • slzavé ~ долина слыз *áбо* смýтку *áбо* жáлю

udolnic//a -e *ž odb.* тáльвеґ, водозливна лінія

údoln//ý долинный; ~á priehrada долинна перегорóда, перегорóда

udomácn//iť -i -ia *dok.* **1** приспособити розведжíня в місцтных обстáвинах новых тíпів (*ростлин, звірят*); удомашнити, акліматізовáти **2** (*metódy ap.*) внедрити

udomácn//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** приспособити ся **2** (*zaužívať sa*) усадити ся, зачати чýти ся даґдé як дóма, приспособити ся обстáвинам, удомашнити ся

udrenin/ /a -y *ž* **1** пораніня, поранéне мíсце **2** (*stopa po udretí*) синяк, слід удáру

udr/ /ieť -ie -ú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* удáрити, бýхнути; ~ po hlave удáрити по гóлові; ~ (päsťou) do stola удáрити пястёв *áбo* кулакóм по стóлі; ~ na bubon удáрити на бýбен; ~ pečiatku na niečo дати пéчатку на даштó; ~ zo všetkých strán (*napadnúť*) удáрити зо вшыткых бóків; ~ do niečoho *hovor.* (*začať bojovať proti niečomu*) удáрити по дачíм; ~elo tri hodiny удáрило *áбo* одбило три гóдины; ~el hrom удáрив гром *áбo* пéрун; blesk ~ do stromu блеск удáрив до стрóму; ~eli mrazy удáрили морóзы; ~eli horúčavy настáли *áбo* зачали горучáвы **2** *pren.* удáрити, бýхнути; krv mu ~ela do tváre кров удáрила ёмý до твáри; víno mu ~elo do hlavy винó удáрило ёмý до гóловы; do nosa ~el silný zápach до нóса удáрив різкый неприємный зáпах; do uší mu ~el ženský výskot до ух ёмý удáрив жéньскый виск *áбo* крик; ~ do očí удáрив в óчі *áбo* оч(éй) **3** (*dopadnúť*) удáрити, попáсти; kameň ~el do okna кáмінь удáрив *áбo* попáв до óкна *áбo* до óблака; guľka ~ela do steny кýля попáла до стіны ● ~ klinec po hlave трáфити клинець по гóловці; ~ela kosa na kameň трáфила *áбo* попáла косá на кáмінь; hneď vie, koľko ~elo нáраз знать, о што ідé; vrecom ~etý мíхом удáреный *áбo* бýхнутый; nie je vrecom ~etý він не є мíхом удáреный, він не глýпый

udr/ /ieť sa -ie sa -ú sa *dok.* **1** удáрити ся; ~ sa po kolene удáрити ся по кóліні; ~ sa do pŕs удáрити ся до грýди **2** удáрити ся, бýхнути ся; veľmi sa ~el він мíцно бýхнув ся; ~ sa o stôl удáрити ся *áбo* бýхнути ся о стіл; ~ sa hlavou o stenu удáрити ся гóловов о стінý ● ~ sa po vrecku удáрити ся по кішéні

udr/ /ieť si -ie si -ú si *dok.* *čo* бýхнути, удáрити (собі); ~ si nohu, plece бýхнути *áбo* удáрити (собí) нóгу, плéче; удáрити ногóв, плéчом

udrž/ /ať -í -ia *dok.* **1** (*nepustiť*) утримати; ~ v rukách утримати в рукáх; ~ koňa (na uzde) утримати коня; ~ nepriateľa утримати неприятеля **2** (*zachovať*) захранити, утримати; ~ si miesto захранити собі мíсце; ~ si v pamäti утримати собі в пáмяти; ~ si staré zvyky захранити стáры обычаї *áбo* звыкы; ~ poriadok утримати пóрядок; ~ vzdialenosť утримати діштáнцію; ~ rovnováhu утримати рівновáгу; ~ krok s niekým утримати крок з дакым; ~ pri živote niekoho тримати при жывóті дакóго **3** (*potlačiť*) утримати, стримати, придусити; ~ slzy стримати слызы, придусити слызы; ~ smiech стримати *áбo* придусити сміх, стримати ся од сміхý

udrž/ /ať sa -í sa -ia sa *dok.* **1** утримати ся; ~ sa na koni утримати ся на кони; ~ sa nad vodou, na povrchu утримати ся на вóді, на пóверьху; ~ sa vo vzduchu утримати ся во вóздусі; pevnosť sa ~ala крíпость вытримала; ~ sa na nohách вытримати стояти на ногáх, утримати ся на ногáх **2** (*ovládnuť sa*) утримати ся, вытримати; neudržím sa a poviem mu všetko я не вытримлю *áбo* не стримлю ся і повім ёмý вшытко; neudržala sa a pustila sa do plaču онá не вытримала і росплáкала ся, она не вытримала і пустила ся до плáчу **3** (*zachovať sa*) захранити ся; sneh sa neudržal сніг ростопив ся; v hlinenej nádobe sa voda dlho ~í čerstva в глинянім гóрнці вóда дóвго вытримле *áбo* зостáне чéрства *áбo* свіжá ● ~ sa nad vodou утримати ся на вóді *áбo* на повéрхности вóды

udržateľný (*o teórii, argumentoch*) пересвідчуючій, підложéный

údržb/ /a -y *ž* опрáвлёваня і утримованя предмéтів в пóрядку

údržbár -a *m* **1** ремóнтник, оправáрь **2** (*v továrni*) механік

údržbársk/ /y ремóнтный; ~e práce ремóнтны робóты; ~a dielňa ремóнтна майстéрьска

udrž//iavať -uje -ujú, **udrž//ovať** -uje -ujú *nedok.* **1** утримовати; ~ čistotu, poriadok утримовати чістоту́, по́рядок; ~ disciplínu утримовати дісціпліну; ~ oheň v peci підтримовати огéнь в пéчкі; ~ styky, známosť підтримовати одношíня, зна́мость; ~ rovnováhu утримовати рівнова́гу; ~ si formu *šport.* утримовати собі форму **2** (*vydržiavať, financovať*) утримовати; жывити; ~ jednotky niekde тримати воєньскы части даґдé **3** (*robiť údržbu*) робити ремóнт, оправляти, ремонтова́ти; ~ inventár ремонтова́ти інвентáрь
udup//ať -e -ú *dok.* **1** уду́пкати, утоптáти, убити; ~ zem уду́пкати зéмлю **2** пошляпати; dav ho ~al товпá пошляпала ёго́
udupkať *p.* **udupať 1**
udus//iť[1] -í -ia *dok.* **1** задусити, удусити **2** (*zahasiť*) загасити, згасити, погасити; ~ oheň, požiar загасити огéнь, пожáр **3** *pren.* (*potlačiť*) придусити, зліквідова́ти, удусити; ~ vzburu удусити взбу́ру; ~ plač, smiech удусити слызы *або* плач, сміх; ~ smútok удусити жаль *або* сму́ток
udus//iť[2] -í -ia *dok. kuch.* удусити
udus//iť sa -í sa -ia sa *dok.* удусити ся, задусити ся
udvih//núť -ne -nú *dok.* підняти; to neudvihneš ты тотó не підóймеш
udýchaný задыханый, удыханый, задыхча́ный
udých//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* задыхати ся
udychčaný *p.* **udýchaný**
udychčať sa *p.* **udýchať sa**
úfať úfa úfajú *nedok. kniž.* надíяти ся, вірити; ~ v niekoho, niečo надíяти ся на дакóго, даштó *або* вірити в дакóго, в даштó
úfať sa *p.* **úfať**
úfnos//ť -ti *ž kniž.* надій *ж*; mať ~ мáти нáдій, надíяти ся
ufňukan//ec -ca *m hovor. pejor.* уплáканый, уфнюканый, плаксивый, плáксош
ufňukaný плаксивый, уфнюканый
ufrng//núť, ufrk//núť -ne -nú *dok. expr.* **1** (*odletieť, odskočiť*) одлетíти, одскóчіти; gombík ~ol ґóмбічка одлетíла *або* одскóчіла **2** (*utiecť*) утечí, змыти ся *hovor.* v noci ~ol oknom вночí він утíк чéрез óкно; chystal sa im ~ він зберáв ся змыти ся
ufujazd//iť -í -ia *dok. expr.* утечí, змыти, выпарити ся; ~ za hranice утíк за граніцю; sadol na motorku a ~il він сів на мотóрку і змыв ся *або* выпарив ся
ufúľan//ec -ca *m hovor. expr.* замáзанець, зафу́лянець, отóрганець
ufúľaný *hovor. expr.* замáзаный, зафу́ляный, отóрганый
ufúľ//ať -a -ajú *dok. hovor. expr.* забáбрати, замáзати, знечістити; ~ si šaty забáбрати (собі) шмáты
ufúľ//ať sa -a sa -ajú sa *dok. hovor. expr.* забáбрати ся, замáзати ся
ugrofínsk//y у́ґро-фíньскый; ~e jazyky у́ґро-фíньскы языкы; ~e kmene у́ґро-фíньскы племенá
uhačk//ovať -uje -ujú *dok.* угачкова́ти; ~ dečku угачкова́ти дéчку
uhád//nuť -ne -nu *dok.* **1** угáднути, одгáднути; ~ol si ты угáднув; ~ plán nepriateľa розлущíти план неприятеля; ~ niečie myšlienky угáднути дáчії ду́мкы **2** одгáднути, вырішыти, угáднути; ~ hádanku угáднути ґáданку; ~ výsledok угáднути резултáт
uháj//iť -i -a *dok.* **1** защітити, охоронити; ~ si slobodu, nezávislosť охоронити слобóду, незалéжность **2** *šport.* утримати *або* охоронити; ~ si majstrovský titul утримати тíтул мáйстра *або* чемпіóна; ~ si prvé miesto утримати собі пéрше місце
uháň//ať -a -ajú *nedok.* біжáти, утікáти, уганяти, летíти
uhas//iť -í -ia *dok.* **1** загасити, угасити; ~ oheň, požiar загасити огéнь, пожáр **2** *pren.* утішыти, змірнити; ~ hnev змірнити гнів; ~ smäd утішыти жáгу
uhladen//ý **1** пригладжéный, глáдко причесáный; ~é vlasy глáдко причесáны

або прилизáны (*hovor.*) вóлосы **2** *pren.* слýшный, уцтивый, елеґáнтный, мíлый; ~é správanie слýшне поводжíня

uhlad//iť -í -ia *dok.* вырівнати

uhľadn//ý шýв(м)ный, вкýсный; ~ dom шýвный *або* вкýсный дім; ~é písmo шýвне письмо *або* пóчерк

úhlavný: ~ nepriateľ зарытый *або* заклятый неприятель

uhliak -a *m hovor.* угляк

uhliarsky: ~ voz углярьскый віз; áвто, розвóжуюче ýгля

uhliarstv//o -a *s* угóльный склад; угóльный склеп *zastar.*

uhličitan -u *m chem.* углекíсла сіль; ~ vápenatý углекíслый кáлцій, ізвестняк; ~ draselný потáш; ~ horečnatý маґнезíт

uhličit//ý *chem.* углекíслый; ~á minerálna voda углекíсла мінерáлна вóда; ~é kúpele углекíслы кýпелі; kysličník ~ *chem.* углекíслый плін, двоóкісь углерóда; kyselina ~á *chem.* угóльна кіслотá

uhl//ie -ia *s* **1** ýголь *м*; hnedé ~ рýде ýгля; čierne *al.* kamenné ~ камíнне ýгля; drevené ~ деревяне ýгля; aktívne ~ актівізовáне ýгля; živočíšne ~ *lek.* жывóтне ýгля; koksovateľné ~ коксýюче ýгля; briketované ~ брікетовáне ýгля; kúriť ~ím выкýрёвати *або* топити ýглём **2** (*uhlíky*) ýглі; žeravé ~ роспалéны ýглі

uhlík[1] -a *m zdrob.* ýглик; žeravé ~y роспалéны ýглики • oči ako (dva) ~y óчі як (роспалéны) ýглики

uhlík[2] -a *m chem.* углерóд; viazaný ~ вязáный углерóд; voľný ~ вóльный *або* невязáный углерóд

uhlikat//ý *chem.* углерóдный; ~é zlúčeniny спóёваня углерóда

uhlíkov//ý углерóдный; ~á oceľ углерóдна óціль

uhlisk//o -a *s* угóльна яма

uhľobarón -a *m pejor.* угóльный бáрон, угóльный маґнáт, углепромысéлник

uhľohydrát -u *m chem.* углевóд

uhľohydrátov//ý углевóдный; ~ metabolizmus углевóдна выміна; ~á strava углерóдиста стрáва

uhľokresb//a -y *ž* **1** малёвáня ýглём **2** (*obraz*) малюнок ýглём

uhlomer -u *m geom.* угломíр; *škol.* транспортíр

uhľonosn//ý *geol.* угленóсный; ~á vrstva угленóсна вéрства; ~á oblasť угленóсна óбласть

uhlopriečk//a -y *ž geom.* діаґонáл

uhlopriečny діаґонáлный, по діаґонáли; ~ rez діаґонáлне сечíня

uhľovodan *p.* **uhľohydrát**

uhľovodík -a *m chem.* углеводорóд

uhľovodíkov//ý углеводорóдный; ~é zlúčeniny углеводорóдны споїня

uhlov//ý углóвый; ~ stupeň *mat.* углóвый ґрáдус; ~á rýchlosť *fyz.* углóва скóрость; ~é železo *tech.* углóве желíзо; ~á odchýlka *geod.* углóве одхылíня

uhľový: ~ papier копірýючій пáперь

uhm *cit.* (*vyjadruje súhlas*) агá, угý

uhnať uženie uženú *dok. koho* угнáти; ~ koňa угнáти коня

uhniesť uhnetie uhnetú *dok.* замісити, вымісити; ~ cesto вымісити тíсто

uhniezd//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** (*o vtákoch*) увити гніздó **2** *pren. expr.* угніздити ся

uhnúť (sa) uhne (sa) uhnú (sa) *dok.* **1** устýпити дорóгу *кóму*, угнýти ся з дорóгы; ~ z cesty niekomu угнýти ся з дорóгы дакóму; uhni! одстýп ся!, угний ся! **2** *čomu, pred čím* одклонити ся, одвернýти ся; ~ sa pred úderom одвернýти ся од удáру **3** (*zohnúť sa*) зогнýти ся, наклонити ся **4** *čomu, pred čím pren.* выгнути ся *чóму*, одклонити ся, одбóчіти *од чóго*

uhnúť si uhne si uhnú si *dok. hovor. expr.* (*vypiť si*) угнýти собí, выпити собí; trocha si uhol трошéчкы він выпив собí; rád si uhne він любить выпити, він рад собí ýгне

uhol uhla *m* ýгол; pravý, ostrý, tupý ~ прямый, острый, тупый ýгол; zvierať ~ складáти ýгол; ~ dopadu, odrazu ýгол

падіня, одражіня; ~ zamierenia *voj.* ýгол прицілёваня *áбо* заміряня; zorný ~ ýгол зріня • spod zorného uhla, pod zorným uhlom з тóчкы зріня дачóго; spod tohto zorného uhla під такым ýглом зріня

uhoľ uhľa *m* **1** ýголь; žeravý ~ роспалéный ýголь; čierny ako ~ чóрный як ýголь; zhorieť na ~ згоріти на ýголь **2** угóльна церýзка, ýголь *м*; kresliť uhľom рісовáти ýглём

uhoľnat//ieť -ie -ejú *nedok. odb.* угольнатіти, обернýти ся на ýголь

uhoľnatý *chem.*: kysličník ~ óкісь углерóда

uholník -a *m* **1** многоугóлник **2** (*nástroj*) угóлник **3** углóве желізо

uholný углóвый; kameň ~ углóвый кáмінь

uhoľn//ý угóльный; ~é bane угóльна бáня *áбо* шáхта; ~ kombajn угóльный комбáйн; ~ prach угóльный пóрох

úhon//a -y *ž* **1** (*poškodenie*) пошкоджіня, шкóда **2** хыба, недостáток; bez ~y бесхыбный, без хыбы

uhor uhra *m* (*na koži*) ýгор *м*

úhor[1] -a *m zool.* ýгор (*cóрта рыбы*)

úhor[2] -a *m* (*neobrobená zem*) ýгор; ležať ~om лежáти ýгором

uhork//a -y *ž* kyslé, kvasené ~y накладáны ýгоркы • nos ako ~ ніс як ýгорка

uhorkov//ý угоркóвый; ~ šalát угоркóвый шáлат; ~á fľaša фляшка на ýгоркы, угоркóва фляшка • ~á sezóna *hovor.* угоркóва сезóна

úhorov//ý під ýгором; ~é hospodárstvo ýгоры, угорóве ґаздівство; ~é pole пóле під ýгором

uhorsk//ý *hist.* угóрьскый, мадярьскый; ~ štát мадярьска держáва; ~ snem мадярьскый парлáмент • ~é jutro угóрьске ютро (*міра площáдкы, рівнять ся 0,57 га*); ~á saláma мадярьска салáма; raz za ~ rok раз за сто рóків, раз за рік за обіцянём

uhost//iť -í -ia *dok.* погостити, почастовáти; ~ priateľa погостити приятеля; ~ niekoho vínom погостити *áбо* почастовáти дакóго винóм

uhovor//iť -í -ia *dok.* наговорити, пересвідчіти

uhrab//ať -e -ajú *dok.* зарівнáти грáблями; ~ zem зарівнáти зéмлю грáблями

úhrabk//y -ov *pomn.* пограбкы

úhrad//a -y *ž* **1** выплачіня (выдавків); ~ cestovných trov выплачіня путёвых выдавків **2** нагороджіня; predpísať niečo niekomu k ~e предписáти дакóму нагороджіня выдавків

uhrad//iť -í -ia *dok.* **1** выплатити, покрыти; ~ náklady na niečo выплатити выдавкы за даштó **2** нагородити; ~ škodu нагородити шкóду

uhrančivý поробéный, поворожéный; ~ pohľad поробéный пóгляд

uhra//núť -nie -nú *dok. koho, komu* поробити, поворожыти *кóму*; ~ dieťa *al.* dieťaťu поробити дітині

úhrn -u *m* óбща *áбо* цілкóва сýма, цілкóво; ~om цілкóво, цілком

úhrnn//ý цілкóвый, óбщій; ~á suma óбща *áбо* цілкóва сýма; ~á plocha цілкóва площáдка; ~ trest цілкóва міра покарáня

uhrovit//ý угровитый, в ýграх, пырщковáтый; ~á tvár угровита тварь

uhrýz//ať si -a si -ajú si *nedok. z čoho* одкýсовати *што*; грызти *што*; ~ si chlieb одкýсовати з хліба

uhryzn//úť -ne -nú *dok.* укýсити, угрызнути; pes ho ~ol ёгó укýсив *áбо* угрызнув пес

uhú *cit.* (*napodobňuje húkanie sovy*) угý, ух

uhúk//ať -a -ajú *nedok.* (*o sove*) ýхати

uhýb//ať (sa) -a (sa) -ajú (sa) *nedok. komu* **1** сторонити ся *кóго*, бóчіти *од кóго*, устýпити дорóгу *кóму*; ~ z cesty устýпити дорóгу кóму **2** *čomu* одтяговати ся, одхылёвати ся, одбóчовати *áбо* бóчіти *од чóго*; ~ úderom súpera одхылёвати ся од удáрів протівника **3** (*zohýnať sa*) наклоняти ся, схылёвати ся **4** *komu, čomu pren.* выгынáти ся *кóму, чóму*; одбóчовати *од чóго*

uhýb//ať si -a si -ajú si *nedok. hovor. expr.* (*piť*) потяговати, попивáти (*винó*)

uhýnať *p.* **uhýbať**
uhy//núť -nie -nú *dok.* (*o dobytku ap.*) угынути, здóхнути
uchádzač -a *m* **1** кандідáт, претендéнт, напáдник; ~ o niečiu ruku напáдник о дачíю рýку; ~ o miesto претендéнт на мíсце **2** (*v súťaži*) кандідáт *м*; ~ o vedeckú hodnosť кандідáт о наýчне званя; ~ o cenu кандідáт о прéмію **3** (*nápadník*) спрошáч, напáдник
uchádz//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *o čo* претендовáти *на што*; ~ sa o miesto претендовáти на мíсце; ~ sa o prijatie (*do podniku*) подати пожáдованя о приятя до робóты; ~ sa o ruku просити рýку; ~ sa o niečiu priazeň претендовáти о дачíє приятельство; ~ sa o štátne občianstvo просити о граждáнство *áбо* о жытельство; ~ sa o milosť просити о мíлость **2** (*o vedeckú hosnosť*) предкладáти своï робóты на званя учéного **3** (*kandidovať*) кандідовáти на фýнкцію
ucháň -a *m pejor.* ýхаль; (*o vojakovi*) новічóк
uchláchol//iť -í -ia *dok.* успокоïти, утішыти
uchlipkáv//ať (si) -a (si) -ajú (si) *nedok. čo, z čoho* хлипкати, одхлипковати, одпивáти
uchlip//núť (si) -ne (si) -nú (si) *dok. čo, z čoho* хлипнути, одхлипнути, одпити, выпити
uchmat//núť -ne -nú *dok. expr.* ухóпити, схмáтнути; украсти, потягнýти
uch//o -a *s* **1** ýхо; veľké uši великы ýха; odstávajúce uši одставáючі ýха; stredné ~ *anat.* серéднє ýхо; šepkať do ~a шéпкати до ýха; poškrabať sa za ušami пошкрябати затылок; ťahať za uši niekoho тягáти за ýха дакóго; dostať poza uši достáти пóза ýха; v ušiach mi hučí, zvoní в ухáх мі гучíть, дзвенить; zaľahlo mi v ~u залягло мі в ýху; strihať ušami (*o psovi*) напнýти ýха; (*o koňovi*) стрéгнути ухáми **2** (*sluch*) слух, ýхо; má dobré uši він дóбрі чýє; ~ si čoskoro zvyklo ýхо скóро звыкло; to reže uši тотó ріже ýха *áбо* слух; na vlastné uši počuť niečo влáстными ухáми учýти даштó **3** ýхо, ýшко; ~ ihly ýшко іглы; ~ sekery ýхо сокырькы **4** (*na hrnci*) ýхо, рýчка; uši kotla ýха котлá **5** *pejor.* ýхаль, молокосóс • nastrčiť uši наострити ýха; počúvať len jedným ~om слýхати лем єдным ýхом *áбо* напів ýха; sedíš si na ušiach (že nepočuješ)? ты оглýхнув, áбо што?; ты сидиш собі на ухáх (же не чýєш?); začervenať sa až po uši почервеніти аж по ýха; zaľúbiť sa po uši залюбити ся по ýха; byť zadĺžený po uši быти задовжéным по ýха; neveriť vlastným ušiam не вірити влáстным ухáм; to nie je pre vaše uši тотó не про вáшы ýха; dostať sa do uší niekomu дойти до дачíïх ух; aj steny majú uši і стіны мáють ýха, і стіны чýють; byť samé ~ *hovor.* обернýти ся на слух; somárske uši а) сомáрьскы ýха; б) (*na knihe ap.*) загнýты *áбо* потóрганы бóкы сторíнок; zapísať si za uši niečo зарубáти собі на нóсі даштó
uchod//iť sa -í sa -ia sa *dok.* унавити ся од ходжíня, уходити ся, находити ся
ucholak -a *m* хохолáк
uchop//iť -í -ia *dok.* **1** взяти (до рýкы), поімáти, ухóпити; ~ podávanú ruku стиснути натягнýту рýку; ~ kufor za rúčku взяти кýфер за рýчку **2** (*zmocniť sa*) ухóпити; ~ moc ухóпити міць, зміцнити ся *чóго*
uchop//iť sa -í sa -ia sa *dok. čoho* ухóпити ся *за што,* взяти до рук *што*
uchov//ať -á -ajú *dok.* **1** захранити; утримати; ~ si zdravý rozum утримати здорóвый розýм; ~ si v pamäti niečo утримати в пáмяти даштó **2** *od čoho* (*uchrániť*) охоронити, спáсти; ~ od nebezpečenstva охоронити од небеспéкы • bože *al.* boh ~aj! бóже хрань!
uchov//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* охоронити ся, утримати ся
uchrán//iť -í -ia *dok. pred kým, čím* охоронити *од кóго, чóго*, утримати, завáровати *пéред дакым, дачíм*
uchvac//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*zmocňovať sa*) заберáти, зміцнёвати ся; ~ moc брáти міць (до своïх рук) **2** *pren.*

(*nadchýnať*) взбýджовати, повзбýджовати, очарóвовати

uchvacujúci взрýшуючій, прекрáсный, воодушевляючій; ~ obraz взрýшуюча сцена

uchvát//iť -i -ia *dok.* **1** (*zmocniť sa*) ухóпити; ~ moc ухóпити міць **2** *pren.* (*nadchnúť*) повзбудити, очаровáти, надхнýти

uchvatiteľ -a *m* завоёвáтель, самозвáнець; ~ moci завоёвáтель міци

úchvatkom *p.* **úchytkom**

uchvat//núť -ne -nú *dok.* **1** ухóпити, выторгнути *або* вырвати із рук **2** (*uchytiť*) здрáпнути, схмáтнути, потягнýти

uchýl//iť sa[1] -i sa -ia sa *dok. od čoho* одклонити ся; ~ sa od smeru одклонити ся од трáсы

uchýl//iť sa[2] -i sa -ia sa *dok.* **1** *kam* найти укрытя *áбо* прихылíня *де, у кóго* **2** *k čomu* (*siahnuť po niečom*) ухóпити ся *дачóго*

úchylk//a -y *ž* одхылíня, одклонíня; ľavičiarska, pravičiarska ~ *polit.* ліве, прáве одхылíня; duševná ~ псіхíчне одхылíня; псіхíчна неповноцíнность

úchylkár -a *m polit.* ухылник

úchyln//ý ненормáлный, дефéктный; ~é deti дефéктны дíти; mravne ~ človek морáлно упáвшый чоловíк

uchyľ//ovať sa[1] -uje sa -ujú sa *nedok. od čoho* одхылёвати ся, одклоняти ся, выбóчовати

uchyľ//ovať sa[2] -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *kam* находити укрытя *áбо* прихылíня *де, у кóго* **2** *k čomu* (*siahať po niečom*) хáпати ся

uchyt//iť -í -ia *dok.* **1** ухóпити, поімáти, імити **2** (*ukradnúť*) укрáсти, потягнýти • bodaj ťa čert *al.* parom ~il! чорт тéбе берь!, най тéбе чорт поберé!; ide ho ~ od zlosti він лем же не прáскне *áбо* пýкне од злóсти

uchyt//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*ujať sa*) уяти ся, пустити корíня, укоренити ся, прияти ся **2** (*v zamestnaní ap.*) ухóпити ся, освідчíти ся

úchytkom *prísl.* **1** (*narýchlo*) наскóро, нáглі **2** (*chvíľkami*) урывками

uist//iť -í -ia *dok. koho o čom* утвердити, пересвíдчіти, увíрити *кóго в чім*

ujarmený пíдданый, невóльный, бесправный, неслобóдный; ~ ľud пíдданый нарóд

ujarm//iť -í -ia *dok.* уярьмити

ujasn//iť -í -ia *dok.* уяснити, обяснити; ~ si pojmy уяснити собí понятя

ujať sa[1] ujme sa ujmú sa *dok.* **1** *koho* постáрати ся *о кóго*; взяти під охорóну *кóго*; ~ sa siroty взяти сиротý під свóю охорóну **2** *koho* застýпити ся *за кóго* **3** *čoho* взяти ся, ухóпити ся; ~ sa moci, vlády взяти міць до своíх рук; ~ sa funkcie ухóпити ся фýнкції; ~ sa vedenia *šport.* ухóпити ся веджíня; ~ sa veci взяти ся за рíчі; ~ sa slova взяти слóво

ujať sa[2] ujme sa ujmú sa *dok.* **1** (*o rastlinách, očkovaní ap.*) прияти ся; уяти ся; strom sa ujal стром прияв ся; priesada sa ujala росáда приялá ся *áбо* ожыла; očkovanie sa ujalo скіпíня прияло ся **2** (*udomácniť sa*) прияти ся, укоренити ся, вóйти до обíгу; tento zvyk sa tu ujal už dávno тот звык укоренив ся уж дáвно; slovo sa ujalo слóво вошлó до обíгу

ujčin//á -ej *ž* тéта (*женá брáта мáтери*)

ujec ujca *m* **1** стрыко (*брат мáтери*) **2** стрыко (*муж сестры мáтери*)

ujed//ať -á -ajú *nedok.* **1** *čo* їсти **2** *komu z čoho* выїдáти *кóго*

ujedn//ať -á -ajú *dok. čo* договорити ся *о чім*, доїднáти

ujedn//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* договорити ся

ujím//ať sa[1] -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *koho* брáти на свóю стáрость **2** *koho* застýповати ся *за кóго* **3** *čoho* брáти ся, принимáти ся *за што*; ~ sa moci брáти міць до своíх рук; ~ sa funkcie брáти ся за выповнíня повинностей; ~ sa vedenia *šport.* брáти ся за веджíня; ~ sa veci брáти ся за рíчі *áбо* дíло; ~ sa slova брáти слóво

ujím//ať sa[1] -a sa -ajú sa *nedok.* **1** (*o rastlinách, očkovaní*) принимáти ся, приїмáти ся **2**

(*udomácňovať sa*) укорінёвати ся, войти до обігу

ujm//a -y *ž* шкóда, пошкоджíня; utrpieť ~ утерпíти шкóду; ~ na zdraví шкóда на здорóвю; utrpel ~u na zdraví тотó пошкóдило ёгó здорóвю

ujo -uja *m* **1** ýйко (*брат мáтери*) **2** ýйко (*муж сестры мáтери*) **3** *hovor.* (*starší muž*) ýйко, ýё

ujsť ujde ujdú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* одыйти, утечí, біжáти, змíзнути, вытратити ся; ~ z domu, zo školy утечí з дóму, із шкóлы; ~ z väzenia, zajatia утечí з арéшту, плéну; ~ od muža, od ženy одыйти од мýжа, од жены; ~ prenasledovateľovi стратити ся од пренаслíдователя; mlieko ušlo молóко збíгло **2** *čomu* (*vyhnúť sa*) выварoвати ся, вышмыкнути ся; ~ smrti выварoвати ся смéрти; ~ trestu вышмыкнути ся од покáраня **3** уникнути, выгнути ся; ~ niečej pozornosti уникнути з дачíёго мерькoвáня; neušlo mu, že ... од нёго не вышмыкло тотó, же ...; nedať si ~ príležitosť він не пропýстить нáгоду **4** перéйти, минути; cesta ušla veľmi rýchlo час в дорóзі минув дость скóро; čas ušiel час пройшóв *áбо* минув; mladosť ušla мóлодость прошлá; od tých čias ušlo päť rokov од тóго часý прошлó *áбо* минуло пять рóків **5** (*prejsť pešo*) перéйти; ušli sme už dobrý kus cesty мы перейшли уж дóбрый кýсок дорóгы, мы перейшли уж вéлё; ušli sme asi dvesto kilometrov мы перейшли приближні двáсто кілометрів • ujde to (*zbaví*) ніч; так собí

ujsť sa ujde sa ujdú sa *dok. čo komu* достáти ся, припáсти; ušlo sa mi málo мі припáло мáло; miesto sa ušlo každému мíсце достáло ся кáждому, мíсце достáв кáждый; ušlo sa mi sedieť medzi starými мі припáло сидíти мéджі стáрыми; daj pozor, aby sa ti neušlo (bitky) позерáй *áбо* мерькýй, жéбы тобí не достáло ся; позерáй *aбо* мерькýй, достáне ся тобí

ujú *cit.* уйю-ю (*выражáть весéлость*)

ujúk//ať -a -ajú *nedok.* крічáти уйю-ю (*од рáдости*)

ukáj//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*potreby, túžby*) успокóёвати **2** (*hlad, smäd*) гасити

ukáj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* успокóёвати ся; pohlavne sa ~ успокóёвати полóве чýвство *áбо* полóвы потрéбности • ~ sa nádejou успокóёвати ся надíёв

ukameň//ovať -uje -ujú *dok.* зáбити, зáбити камíнями, укаменёвáти

úkaz -u *m* явлíня, зъявлíня; fyzikálny ~ фізíчне явлíня; prírodný ~ зъявлíня прирóды

ukáz//ať -že -žu *dok.* **1** указáти; ~ turistom mesto указáти турíстам мíсто; ~ izbu указáти íзбу; ukážte doklady укáжте докумéнты; ~ prstom na niečo указáти пáлцём на даштó; ~zal na mňa він указáв на мéне; ~ všetky nedostatky указáти на вшыткы недостáткы; výskum ~zal, že ... дослíдженя указáло, же ...; teplomer ~zal 10° (desať stupňov) тепломíр указáв 10° (дéсять ґрáдусів); ~ príklad указáти приклад; ~ jazyk указáти язык **2** (*prejaviť*) проявити, указáти; обявити; ~ radosť проявити рáдость; ~ ochotu проявити *áбо* обявити желáня *áбо* охóту; ~ hrdinstvo указáти *áбо* проявити ґероïзм • ~ pravú tvár указáти íстинну *áбо* дíйсну тварь; ~ svoju pravú tvár указáти свóю íстинну *áбо* дíйсну тварь; ~ niekomu dvere указáти двéрі дакóму; ~ rožky указáти рóжкы; ~ chrbát указáти хырбéт; ja ti ~žem! я тобí укáжу!

ukáz//ať sa -že sa -žu sa *dok.* **1** (*objaviť sa*) указáти ся, обявити ся; ~ sa v okne він указáв ся *áбо* обявив ся в óкні; v diaľke sa ~zala dedina далéко указáло ся *áбо* обявило ся селó *áбо* обявив ся валáл; ~zal sa mesiac указáв ся *áбо* обявив ся мíсяць; celý týždeň si sa neukázal цíлый тыждень ты áни раз не указáв ся; ~ sa v spoločnosti указáти ся в óбщности, указáти ся в свíті *áбо* мéджі людми; ~ sa na oči niekomu указáти ся на óчі дакóму

2 (*vyjsť najavo*) указа́ти ся, обявити ся; ~zalo sa, že ... указа́ло ся, же ...; to sa ešte ~že тото́ іщі бу́де видно, тото́ іщі ука́же ся 3 (*prejaviť sa*) указа́ти ся, проявити ся; následky sa ~zali veľmi rýchlo на́слідкы проявили ся барз ско́ро 4 указа́ти се́бе; ~ sa ako ... указа́ти се́бе *кым*; *якым*; chcel sa ~ він хотів указа́ти ся; ~zal sa він указа́в ся

ukazovac//í: ~ie zámeno *gram.* ука́зуючій містоназывник

ukazovadl//o -a *m s* ука́зоватко

ukazovák -a *m* ука́зуючій па́лець

ukaz//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 ука́зовати; ~ smer, cestu ука́зовати тра́су, доро́гу; ~ mesto ука́зовати місто; ~ na niekoho, niečo ука́зовати па́лцём на дако́го, дашто́; ručičky ~ujú desať стрі́лкы ука́зують (рівно) де́сять 2 (*prejavovať*) проявляти, обявляти, ука́зовати; ~ radosť проявляти ра́дость ● ~ prstom na niekoho ука́зовати па́лцём на дако́го

ukaz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 (*objavovať sa*) ука́зовати ся, появляти ся 2 (*vychádzať najavo*) ука́зовати ся, обявляти ся; ~uje sa, že ... ука́зує ся, же ... 3 (*prejavovať sa*) ука́зовати ся, проявляти ся; výsledky sa už ~ujú резулта́ты уж ука́зують ся 4 ука́зовати ся, выставляти ся; nie je taký, akým sa ~uje він не такый, якым (він) се́бе выставлять *або́* хо́че се́бе указа́ти 5 обіцяти быти *такым*; úroda sa ~uje pekná уро́да то́го ро́ку обіцять быти до́бра, уро́да ука́зує ся до́бра *або́* шу́вна 6 (*vystavovať sa, chváliť sa*) выставляти ся, хвалити ся

ukazovate//ľ -ľa *m* 1 указа́тель *м*; ука́зуюча стрі́лка; ~ smeru, cesty указа́тель тра́сы *або́* направлі́ня, доро́гы; ~ rýchlosti указа́тель ско́рости; elektrický ~ електричный указа́тель 2 указа́тель; hospodárske ~le економі́чны указа́телі; ~ produktivity práce указа́телі продукті́вности робо́ты 3 (*index, zoznam*) указа́тель, список; ~ mien список мен; abecedný ~ алфаві́тный список; vecný ~ предме́тный указа́тель

ukážk//a -y *ž* 1 (*vzor, príklad*) тіп, приклад; na ~u про тіп, про приклад 2 (*úryvok, výňatok*) урывок, выняток; ~ z knihy урывок *або́* выняток з книгы; filmové ~y урывкы з фі́лму

ukážkov//ý 1 тіпо́вый, прикладный; ~á hodina *škol.* пока́зуючій урок; ~ továr това́р высо́кой якости, прикладный това́р; ~ prípad тіпі́чна приго́да 2 ~é číslo časopisu прикладный но́мер журна́ла

uklad//ať -á -ajú *nedok.* 1 уклада́ти; ~ drevo уклада́ти дрыва; ~ knihy vedľa seba ставляти *або́* уклада́ти книгы єдну́ ко́ло дру́гой; ~ dieťa do postele уклада́ти дітину до по́стілі 2 (*vkladať*) вклада́ти, кла́сти; ~ peniaze na knižku вклада́ти пінязі на книжку 3 (*úlohu*) уложыти за повинность; ~á sa všetkým vedúcim... укла́дать ся вшыткым завідуючім в повинность...

uklad//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* 1 уклада́ти ся, склада́ти *або́* збера́ти рі́чі 2 (*ľahnúť si*) уложыти ся спа́ти, іти спа́ти

ukladn//ý: ~á vražda умысе́лне *або́* заміряне убивство; ~ vrah умысе́лный враг; ~é plány інтрі́ґы

úklad//y -ov *m pomn.* інтрі́ґы *pomn.;* robiť ~ робити інтрі́ґы

ukláň//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* уклоняти ся, кланяти ся (*на знак вдячности, привита́ня*)

úklon -u *m* 1 наклоні́ня; ~ hlavy наклоні́ня го́ловы 2 уклоні́ня; покло́на hlboký ~ глубо́ке уклоні́ня

uklon//iť sa -í sa -ia sa *dok.* поклонити ся (*на знак вдячности, привита́ня*)

ukoj//iť -í -a *dok. kniž, čo* 1 (*uťíšiť, zahnať*) ~ smäd, hlad утішыти спра́гу, го́лод 2 (*uspokojiť*) успокоїти; ~ pud успокоїти інштінкт; ~ niečiu zvedavosť успокоїти сво́ю зведа́вость; ~ svoje túžby утішыти свої́ жела́ня

úkol -u *m* нормова́на робо́та; robiť v ~e робити нормова́ну робо́ту

úkolár -a *m* нормова́ч

ukolemb//ať -á -ajú *dok.* уколысáти, уколéмбати
ukolís//ať -še -šu *dok.* уколысáти (*дітину*)
úkol//ovať -uje -ujú *nedok.* нормовáти *nedok. dok.*; ~ prácu нормовáти робóту
úkolov//ý нормовáный; ~á práca нормовáна робóта; ~á mzda нормовáный зáробок *або* плат; ~ list нормовáный приказ; інштрýкція
úkon -u *m* діяня, операція; спóсіб; pracovný ~ робóча операція; náboženský ~ церькóвый обряд; počtové ~y аріфметічны діяня
ukonaný унавеный, вычерьпаный, высиленый
ukon//ať -á -ajú *dok.* унавити, вычерьпати, высилити
ukonč//iť -í -ia *dok.* скінчíти, закінчíти, докінчíти; ~ prácu докінчíти робóту; ~ školu скінчíти *або* докінчíти шкóлу
úkor -u *m*: na ~ niekoho, niečoho на ýкор *або* на шкóду дакóго, дачóго; за рахýнок дакóго, дачóго
ukorist//iť -í -ia *dok.* зміцнити ся дачóго, взяти як трóфей
úkosom *prísl.* кóсо, бóком, покрадóмкы, крадóмкы; pozrieť ~ попозерáти кóсо
ukovať *p.* **ukuť**
úkradky *p.* **ukradomky**
ukrad//núť -ne -nú *dok.* украсти, потягнýти
ukradomky *prísl.* покрадóмкы, тáйні, потаёмкы
Ukrajin//a -y *ž gtogr.* Україна
ukrajinčin//a -y *ž* україньскый язык
Ukraji//nec -nca *m* Українець
Ukrajink//a -y *ž* Українка
ukrajinský україньскый; ~ národ україньскый нарóд; ~ jazyk україньскый язык; ~é piesne україньскы співанкы • Ukrajinská republika Україньска Репýбліка
ukraj//ovať si -uje si -ujú si *nedok. z čoho* одрíзовати *або* одкраёвати собі по кусóчку *чóго*; ~ zo slaninky одрíзовати зо солонины; ~al si chleba a kládol do úst він одрíзовав кусóчкы хліба і клав до уст *або* до рóта
ukrát//iť -i -ia *dok. koho o čo i bezpredm.* зробити шкóду *кóму*, укоротити *кóго*, припрáвити *кóго о што*, обыйти *кóго в чім*; ~ niekoho o peniaze припрáвити дакóго о пінязі; ~ niekoho pri delení dedičstva обыйти дакóго при діліні наслíдства • ~ si čas скоротити собі час; ~ si čas rozprávaním скоротити собі час в бісíдах
ukrát//iť sa -í sa -ia sa *dok. o čo* припрáвити ся *о што*; ~ sa o **3** hodiny spánku припрáвити ся о **3** гóдины спаня
ukrč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* скорчíти ся; зогнýти ся; учýпити ся
ukrivdený (несправодливо) укривджéный; cítil sa byť ~ він чув ся укривджéным
ukrivd//iť -í -ia *dok. komu* укривдити *кóму*, урáзити *кóго*, поступáти несправодливо *з кым*
ukriž//ovať -uje -ujú *dok.* роспяти
ukroj//iť -í -a *dok.* одкрáяти, одрíзати; ~ krajec chleba одкрáяти *або* одрíзати фáлаток *або* кусóк хліба; ~ si z chleba одкрáяти (собі) з хліба
úkrok -u *m* крок до бóку
ukrút//iť -i -ia *dok.* скрутити; ~ si cagaretu скрутити собі ціґарéтлю
ukrutník -a *m* немілосéрдный чоловíк
ukrutn//ý **1** немілосéрдный, сурóвый, зуривый; ~ človek немілосéрдный чоловíк; ~á vojna немілосéрдна вóйна; ~á smrť немілосéрдна смерть **2** *hovor.* (*veľký*) немілосéрдный, стрáшный, ужáсный; ~ hlad стрáшный гóлод; ~ smäd стрáшна спрáга; ~á zima а) стрáшна зимá; б) псяча зимá; ~á bolesť стрáшна *або* ужáсна бóлість; ~ omyl ужáсный óмыл; ~ lejak стрáшный додж, ужáсный ліяк
úkryt -u *m* **1** (*skrýša*) скрыша, скрытя; tajný ~ тáйне скрытя; hľadať ~ pred dažďom глéдати скрытя пéред дóджом **2** (*kryt*) бýнкер; protiletecký ~ протіеропланóвый бýнкер; zemný ~ (*bunker*) бýнкер

ukry//ť -je -jú *dok.* схова́ти, скрыти, спрятати; ~ zbrane, uprchlíka схова́ти збра́ні, утече́нця

ukry//ť sa -je sa -jú sa *dok.* схова́ти ся, скрыти ся, спрятати ся

uku//ť -je -jú *dok.* укова́ти, выковати; ~ súčiastku укова́ти детайл; ~ meč выковати меч; ~ priateľstvo *pren.* выковати приятельство

úľ -a *m* уль • je tam ako v úli там як в у́лі; v hlave mi hučí ako v úli в го́лові мі гучіть як в котлі́ *або́* як в у́лі

uľahč//iť -í -ia *dok. komu čo* облегчі́ти, улегшыти

uľahč//iť sa -í sa *dok. neos. komu* ста́ти ле́гше, полегша́ти

uľah//núť -ne -nú *dok.* **1** (*o zemi ap.*) усі́сти, улежа́ти ся **2** *expr.* (*ochorieť*) залячі́, захворі́ти

ulahod//iť -í -ia *dok.* **1** *komu* улагодити, зробити по во́ли **2** (*vystihnúť*) уга́днути, выстигнути

ulakom//iť sa -í sa -ia sa *dok. na koho, čo* улакомити ся, злакомити ся *кым, чім*

ulam//ovať -uje -ujú *nedok. čo* одла́мовати; ~ vetvy smreka лама́ти *або́* одла́мовати кона́рикы сме́река

ulam//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* одла́мовати ся; suché vetvičky sa ľahko ~ujú сухы кона́рикы ле́гко одла́мують ся

ulap//iť -í -ia *dok. hovor.* **1** *čo, koho začo, pod čo* (*chytiť, uchopiť*) ухо́пити, поіма́ти *што, ко́го за што*; ~ opraty ухо́пити ліці; ~ niekoho pod ruku поіма́ти *або́* ухо́пити дако́го за ру́ку **2** (*zajať*) поіма́ти, ухо́пити

ulap//iť sa -í sa -ia sa *dok. hovor.* **1** *čoho, na čo* поіма́ти ся, ухо́пити ся *за што* **2** поіма́ти ся, ухо́пити ся (на га́чік)

úľav//a -y *ž* **1** полегші́ня; liek nepriniesol ~u лік не приніс полегші́ня; s ~ou si vydýchol він выдыхнув з полегші́нём **2** выгода; ступі́ня; daňové ~y данёвы выгоды

uľav//iť -í -ia *dok. komu, čomu* полегшыти, *што ко́му, чо́му*; змірнити дашто́ неприємне *або́* тяжке́

uľav//iť sa -í sa *dok. neos. komu* полегша́ти, ста́ти лі́пше; už sa mi trochu ~ilo зачало́ мі быти лі́пше, мі тро́хы полегша́ло

uľav//iť si -í si -ia si *dok.* **1** полегша́ти собі **2** полегшати на дущі; hrešením si ~il грішіне́м він полегша́в собі

ulep//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* приліпити ся, прихо́пити ся; ~ sa na voz приліпити ся на віз

ulet//ieť -í -ia *dok.* одлеті́ти

uležaný (*o ovoci, mäse ap.*) улежа́ный, улежа́вшый ся

ulež//ať sa -í sa -ia sa *dok.* (*o ovoci, mäse ap.*) улежа́ти ся (*надобыти потрі́бну якость*) • ~í sa mu to v hlave улежыть ся ёму́ тото́ в го́лові, він обду́мать тото́, він поду́мать о тім

uliah//nuť sa -ne sa -nú sa *dok.* (*o mláďatách*) ро́дити ся, (*o vtákoch*) вылупити ся

uliať[1] uleje ulejú *dok.* одляти; ~ zvon, delo одляти дзвін, кано́н • šaty jej boli ako uliate шма́ты на ній сиділи як выляты

uliať[2] uleje ulejú *dok.* (*naliať*) наляти; ulej mi do kalíška! налі́й мі до по́гарика!

uliať sa uleje sa ulejú sa *dok. hovor. expr. i bezpredm.* улляти ся *од чо́го*; ~ z prednášky, hodiny улляти ся з ле́кції, уро́ка; ~ z práce улляти ся з робо́ты; ~ zo školy улляти ся зо шко́лы; ~ z brigády na záhrade улляти ся з робо́ты в саді́

ulic//a -e *ž* у́лиця; ~ hlavná голо́вна у́ліця; ~ bočná бо́чна у́ліця; ~ slepá сліпа у́ліця • vyhodiť niekoho na ~u вышмарити на у́ліцю дако́го; žena z ~e у́лічна жена́, простіту́тка; pýcha na ~i, prázdno v truhlici [*prísl.*] на брі́ху га́дваб, в брі́ху га́дваб

uličk//a -y *ž zdrob.* у́лічка • dostať sa do slepej ~y доста́ти ся до слі́пой у́лічкы

uličníctv//o -a *s* **1** роспуще́ность, невыховность, непослу́шность **2** (*samopašný čin*) хуліґа́ньскый посту́пок, хуліґа́нство

uličník -a *m hovor.* **1** *pejor.* у́лічный хло́пець, ґа́лґан, збо́йник **2** ґу́нцут, бе́тяр, незбе́дник

uličn//ý 1 *v rôzn. význ.* ýлічный; ~é osvetlenie ýлічне освітліня; ~ ruch ýлічный рух **2** (*ústiaci do ulice*) выходячій на ýліцю; ~é obloky óкна, ведýчі на ýліцю; ~á brána брáна, ведýча на ýліцю

ulievak -a *m hovor.* лінёх, поваляч, даребáк; чоловíк, выгынáючій ся повинностям

uliev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. hovor. expr.* **1** (*pri práci*) выгынáти ся *áбо* уливáти ся в робóті **2** (*často chýnať*) ~ sa zo školy улевáти ся зо шкóлы

úlisn//ý улéстный, підлезáвый, фалóшный; ~ človek улéстный чоловíк; ~é reči підлизáвы рéчі

ulit//a -y *ž* мýшля; vyjsť zo svojej ~y *pren.* вылізти зо свóёй мýшлі *áбо* шкорýпкы; zatvoriť sa do svojej ~y замкнýти ся *áбо* спрятати ся *áбо* удыйти до свóёй шкорýпкы

ulitník//y -ov *m mn. č. zool.* бріхонóгы (*Gastropoda*)

ulízan//ý *expr.* прилизáный,улизáный, глáдко причесáный; ~é vlasy прилизáны вóлосы; ~ študent, úradník прилизáный штудéнт, урядник

ulíz//ať sa -že sa -žu sa *dok. expr.* прилизáти ся, улизáти ся, глáдко причесáти ся

úloh//a -y *ž* **1** задáча, задáня; výrobná ~ выробне задáня; bojová ~ боёва задáча; splniť ~u выповнити задáня; našou ~ou je, aby ... нáшов задáчов є, жéбы ... **2** задáча; matematická ~ математíчна задáча; neriešiteľná ~ невырíшуюча задáча; šachová ~ шахóва задáча **3** *škol.* задáча, урóк; písať si ~u писáти задáчу; писáти урóк; naučiť sa ~u научíти ся урóк; písomná ~ а) писéмна задáча; б) контрóлна робóта; domáca ~ домáшня задáча; školská ~ а) клáсна робóта; б) (*písomná práca*) контрóлна робóта **4** (*postavenie, funkcia*) роль, фýнкція; ~ strany фýнкція пáртії; v ~e veliteľa в рóлі *áбо* во фýнкції командíра **5** *div.* роль *ж*; амплуá *neskl. s*; hlavná, titulná ~u голóвна, заголóвна роль ● hrať veľkú, dôležitú ~u грáти велику, вáжну роль

ulom//iť -í -ia *dok.* одломити; облáмати; одтóргнути

úlom//ok -ku *m* **1** одлóмок; ~ kameňa одлóмок кáміня **2** (*črepina*) ~y granátu черепины ґранáта; ~y skla черепины скла

ulov//iť -í -ia *dok.* поімати; ~ rybu поімати рыбу; ~ zajaca поімати зáця *áбо* зáяця

úlov//ok -ku *m* (*ryby*) улóв; (*zverina*) трофéй

ulož//iť -í -ia *dok.* **1** (*poukladať*) уложыти, положыти; ~ svoje veci уложыти свóї рíчі **2** (*vložiť*) вложыти; ~ peniaze na knižku вложыти пінязі на книжку **3** (*dať spať*) уложыти; ~ dieťa уложыти дітину **4** *komu, čo* (*dať za úlohu*) дати задáня, приказáти, росказáти, вложыти за повинность **5** *komu, čo* (*určiť*) назнáчіти, вызначіти; ~ pokutu уложыти штроф; ~ trest уложыти кáру, покáрати

ulož//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** уложыти ся **2** (*ľahnúť si*) лячі спáти

ultimatívn//y ултіматíвный; ~á požiadavka ултіматíвне пожáдованя

ultimát//um -a *s* ултімáтум; dať ~ niekomu предложыти ултімáтум дакóму

ultrafialov//ý ултрафіалóвый; ~é lúče ултрафіалóвы лýчі

ultrakrátk//y ултракорóткый; ~e vlny ултракорóткы вóлны

ultraľavičiar -a *m* ултралíвый

ultramarín -u *m* ултрамарíн

ultramoderný ултрамóдный

ultrareakčný ултрареáкчный

ultrazvuk -u *m* ултразвýк

ultrazvukový ултразвукóый

ulúp//iť -i -ia *dok.* украсти

uľút//iť sa -i sa *dok. neos. komu koho, čoho*; ~ilo sa mu starčeka ёмý стáло жаль стáрого; він розжалів ся над стáрым

um -u *m* розýм ● prišlo mi na ~ пришло мі на розýм; ani mi to na ~ neprišlo мі тотó áни не прийшлó до гóловы; stále mi to chodí po ~e все мі тотó хóдить по розýмі; тотó áни з розýму мі не схóдить; zíde z očí, zíde z

~u [*prísl.*] зыйде з очéй - зыйде з розýму, з очéй долóв – із сéрдця вон

umár//ať -a -ajú *nedok. koho* мýчіти, трáпити

umár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. čím* мýчіти ся, трáпити ся, забивáти ся *чім*

umastený замащéный, забáбраный, забруднéный

uma//zať -že -žú *dok.* замастити, забáбрати, забруднити

uma//zať sa -že sa -žú sa *dok.* замастити ся, забáбрати ся, забруднити ся

umel//ec -ca *m* **1** худóжник; дíятель *м* іскýств; артíста; slobodný ~ слóбодный худóжник; ľudový ~ нарóдный умéлець; ~ slova худóжник слóва; národný, zaslúžilý ~ нарóдный, заслужéный артíста; заслужéный дíятель іскýств **2** *pren. expr.* мáйстер

umeleckohistorick//ý худóжнё-історíчный; ~é pamiatky худóжнё-історíчны пáмятники; ~é múzeum музéй істóрії іскýств

umeleckopriemyseln//ý: ~á škola учíліще аплікова́ных іскýств; ~é múzeum музéй аплікова́ных іскýств

umeleck//ý 1 *príd. k* **umenie;** ~é dielo худóжній твір, твір іскýства; ~á pamiatka пáмятник іскýства; ~ obraz хідóжній óбраз; ~é remeslá худóжні ремéсла; ~ priemysel худóжній прóмысел; ~á gymnastika худóжня ґімнáстіка; ~ vedúci худóжній завíдуючій; ~ súbor худóжній ансáмбель; ľudová ~á tvorivosť худóжня самодіялність; ~á hodnota niečoho худóжня цінность дачóго **2** *príd. k* **umelec;** артістíчный, худóжній; ~ klub клуб худóжників *áбо* малярів; ~é nadanie худóжній дар; Puškinov ~ génius худóжній ґéній Пýшкіна; ~á dráha артістíчна карєра; ~á rekvizita худóжня реквізíта; ~é meno псевдонíм

umel//ý умéлый; іскýственный; ~ tuk умéла *áбо* іскýственна масть; ~ ľad умéлый лед; ~ hodváb умéлый гáдваб; ~é vlákno умéле волóкно; ~é kvety умéлы квíткы; ~é hnojivo умéлый гнíй ~á hmota умéла матéрія, пластмáса; ~é svetlo умéле *áбо* іскýственне освітлíня; ~ chrup умéла *áбо* іскýственна *áбо* вставнá чéлюсть; ~á družica Zeme іскýственный спýтник Зéмлі; ~á liaheň інкубáтор; ~á výživa *lek.* умéла стрáва; ~é dýchanie умéле *áбо* іскýственне дыхáня; ~é oplodňovanie умéле *áбо* іскýственне оплоднíня; ~é zavlažovanie умéле заволóжованя; ~á pieseň (*opak.*: ľudová) професіонáлна спíванка

umen//ie -ia *s* **1** іскýство; filmové ~ кіноіскýство; výtvarné ~ малярьске іскýство; reprodukčné ~ репродýкуюче іскýство; slovesné ~ іскýство слóва; ľudové ~ нарóдне іскýство; úžitkové ~ аплікова́не іскýство; ~ pre ~ іскýство для іскýства; škola múzických ~í інштітýт театрáлного і музыкáлного іскýства; dejiny ~ia істóрія іскýства **2** (*šikovnosť, zručnosť*) іскýство, умíня; kuchárske ~ кухáрьске іскýство; vojenské ~ воєньске іскýство; ~ vychovávať deti умíня выховати *áбо* іскýство выховати дітéй; ~ plávať умíня плáвати; ~ zaobchádzať s ľuďmi умíня поводити ся з людми

umenoved//a -y *ž* теóрія іскýства, наýка о іскýстві і літератýрі; іскуствознáвство

umenoved//ec -ca *m* іскуствознáвець

umenovedn//ý іскуствознáвчій; ~é disciplíny іскуствознáвчі дісціплíны

úmer//a -y *ž mat.* пропóрція

úmern//ý 1 *mat.* пропорціонáлный; priamo, nepriamo ~é veličiny прямо, непрямо пропорціонáлны величíны **2** *čomu* адеквáтный, пропорціонáлый; odmena nie je ~á námahe нагорóда не адеквáтна з вытратов сил

umien//iť si -i si -ia si *dok.* рішыти, взяти собí до гóловы; ~il si, že nepovie ani slovo він рішыв не повíсти áни слóво

umieráčik -a *m* (*zvon*) малéнькый церькóвный дзвін (*сповіщáючій о дачíїй смéрти*); zvoní mu ~ по нім дзвóнить дзвін; hlas, zvuk ~a погрíбный дзвін

umierajúc//i -eho *m* умерáючій

umier//ať -a -ajú *nedok.* умерáти; už ~a він уж умéрать; ľudia ~ali na týfus люди умерáли на тіфус; ~ hladom, smädom *al.* od hladu, od smädu умерáти з гóлоду, од жáгы; ~ strachom *al.* od strachu умерáти од стрáху; ~ žiaľom умерáти од жáлю

umiernen//ý *polit.* змірнéный, стриманый; ~ spôsob života змірнéный *áбо* стриманый спóсоб жывóта; ~á opozícia змірнéна опозíція

umiestenk//a -y *ž* умістнíня до робóты

umiestiť *p.* **umiestniť**

umiestiť sa *p.* **umiestniť sa**

umiestn//iť -i -ia *dok.* **1** (*postaviť*) помістити; розмістнити; ~ stôl pri okne, medzi okná помістити стіл при óкні, méджі óкна *áбо* óблакы **2** (*dať zamestnanie*) дати робóту; (*niekam*) умістнити на робóту **3** (*ubytovať*) розмістнити по квáртелях; росквартелёвáти

umiestn//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** змістити ся **2** (*v súťaži ap.*) заняти даяké місце; ~ sa na prvom, druhom mieste заняти пéрше, дрýге місце

umlč//ať -í -ia *dok. koho, čo* утихнути, застáвити быти тихо; ~ básnika утихнути поéта; ~al ho štipľavou poznámkou утихнув ёгó щіплявов познáчков; ~ svedomie *al.* hlas svedomia заглушыти гóлос сóвісти; ~ city удусити чýвства

umĺk//nuť -ne -nú *dok.* стихнути, утихнути, перестáти говорити *áбо* бісідовáти, замóвкнути

umný *p.* **rozumný**

umocn//iť -í -ia *dok.* **1** *mat.* возвéсти в стýпінь **2** посилнити, зінтензівнити

úmor[1] -u *m*; do ~u (*pracovať, tancovať ap.*) до упáду, до ýмору; na ~ смертéлні, насмéрть; chorý na ~ смертéлні хвóрый

úmor[2] -u *m odb.* амортізáція; dvojpercentný ~ двопроцéнтна амортізáція

umor//iť -í -ia *dok.* уморити, змýчіти, утрáпити, вычерьпати; ~ hladom уморити гóлодом

umor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* уморити ся, змордовáти ся, утрáпити ся, унавити ся вычерьпати ся; ~ sa žiaľom умéрти од жáлю

úmorn//ý умóрный, унáвный, унáвлюючій, вычéрьпуючій; ~á cesta унáвна дорóга; ~ horúčava высилююча горячóба

umorovac//í **1** *fin.* амортізáчный; ~ia splátka амортізáчне сплáчованя (*на постýпне одписованя дóвгу*) **2** *práv.*: ~ie konanie признáня докумéнту страчéным *áбо* недíйсным

umor//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *fin.* амортізовáти *nedok. dok.*; ~ pôžičku сплáчовати довг **2** *práv.* признáня страчéным *áбо* знічéным (*докумéнт*)

umorovate//ľ -ľa *m* **1** (*mn. č.* -le) *fin.* нóрма процéнта **2** (*mn. č.* -lia) *práv.* осóба, выголóшуюча докумéнт за страчéный *áбо* знічéный

umožn//iť -í -ia *dok.* уможнити, зробити мóжным, дати мóжность; ~ mládeži štúdium na školách уможнити молодéжі учíти ся в шкóлах; ~ niekomu prístup k niečomu уможнити дакóму приступ к дачóму, зробити достýпным даштó хоць кóму; ~ niekomu útek z väzenia уможнити дакóму утечі з арéшту, помочі дакóму утечі з арéшту

umožň//ovať -uje -ujú *nedok.* робити мóжным, позволяти, давáти мóжность

umr//ieť -ie -ú *dok.* умéрти; скінчáти ся; перестáти жыти; ~ prirodzenou smrťou умéрти прирóднов *áбо* своёв смéртёв; ~ nečakane умéрти неочíковані; ~ na rakovinu умéрти на раковину

umrlč//í: ~ia hlava чéреп, мертвá гóлова; ~ia komora марніця; ~ia truhla трýна

umrl//ec -ca *m* мертвéць; умéртый

úmrt//ie -ia *s* смерть; deň ~ia день смéрти; percento ~í процéнто смéртных пригод, процéнто смéртности

úmrtnos//ť -ti *ž* смéртность; ~ obyvateľstva смéртность жытелів; dojčenská ~ смéртность дітéй новонарóдженого

віку; školská ~ *škol. slang.* пропадáня (штудéнтів)

úmrtn//ý: ~ list смéртный лист; ~é oznámmenie ознамíня о смéрти, партé

umŕtv//iť -i -ia *dok.* **1** *lek.* умертвити, обезболíти, охабити чýвственности; ~ zub умертвити зуб; ~ nerv обезболíти нерв; ~ okolie rany умертвити міcце óколо рáны **2** *pren.* умертвити; ~ telo умертвити тíло **3** *pren.* заставити, перестáти; ~ pohyb застáвити погынáня; ~ loptu *šport.* застáвити лóпту **4** *ekon.* умертвити; ~ kapitál умертвити капітáл

umučen//ie -ia *s* мучíня • božie ~ *cirk.* стрáсти госпóдні; роспятя Хрíста; vyzerá ako božie ~ він вызерать як бóжске умучíня, він вызерать умýченым

umuč//iť -í -ia *dok.* умýчіти

umúč//iť -i -ia *dok.* запорошыти мукóв, помучíти; ~ si šaty забáбрати собі шмáты мукóв

umúdr//iť sa -i sa -ia sa *dok.* умудрити ся; стáти ся мудрíшым, розумнíшым; змудрíти

úmys//el -lu *m* ýмысел, зáмір; ціль; dobrý ~ дóбрый ýмысел; zlý ~ злый ýмысел, глýпый зáмір; šľachetný ~ добродýшный зáмір; nekalé ~ly брыдкы ýмыслы; s ~lom... з цíлём ...; mať v ~le мáти зáмір, замíрёвати ся • mať vážne ~ly мáти серьёзны зáмыслы

úmyseln//ý умысéлный; продýманый, плановáный, напланованый; ~é poškodenie cudzieho majetku умысéлне пошкоджíня чуджóго маєтку; ~á vražda плановáне убивство

umy//ť -je -jú *dok.* вымыти, помыти; (*tvár*) умыти; ~ si tvár умыти ся, умыти собі тварь; ~ ruky умыти рýкы; ~ si zuby почістити зýбы; ~ si hlavu умыти гóлову; ~ riad помыти ґрáты; ~ okná, dlážku умыти óкна, підлóгу; ~ ovocie умыти овоцину • ~ hlavu niekomu намыдлити гóлову дакóму, выгрішыти дакóго

umy//ť sa -je sa -jú sa *dok.* умыти ся, поумывáти ся; (*umyť si tvár a ruky*) умыти ся; ~ sa do pása поумывáти ся до пáсу

umývací умывáлный; ~ stolík умывáлник; ~ dres умывáлный дрес

umývač[1] -a *m* умывáч; ~ okien умывáч óблаків *áбо* óкен

umývač[2] -a *m* (*stroj*) умывáчка *ж*, умывáюча машына; ~ riadu умывáчка ґрат

umývadl//o -a *m* **1** умывáдло **2** (*lavór*) лáвор

umyvár//eň -ne *ž* умывáрка

umýv//ať -a -ajú *nedok.* умывáти; ~ dieťa умывáти дітину • ruka ruku ~a рýка рýку умывать; ~ si ruky умывáти собі рýкы

umýv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** мыти ся; (*umývať si tvár a ruky*) умывáти ся **2** *z čoho pren.* умывáти рýкы

unáhlený унаглéный; ~ čin унаглéный постýпок

unáhl//iť sa -i sa -ia sa *dok.* унаглити ся, поступáти унаглéні

unáš//ať -a -ajú *nedok.* **1** *koho, čo* унашáти; prúd ~al loďku ďalej od brehu течíня унашáло лóдьку дáлше од бéрега **2** *koho* (*robiť únos*) унашáти **3** *koho* (*nadchýnať*) підхóплёвати, стóрговати, надхынáти

unáš//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. čím* надхынáти ся, вынашáти ся

únav//a -y *ž* унáва, вычерьпаность, уконáность; telesná ~ фізíчна вычерьпаность; ~ z cesty унáва *áбо* вычерьпаность з дорóгы; jarná ~ ярна унáва; ~ materiálu уконáность матеріáлу

unaven//ý унавéный, уконáный, вычерьпаный, высиленый; ~é oči унавéны óчі; ~ pohľad уконáный пóгляд; na smrť ~ на смерть высиленый; mám ~é nohy я мам унавéны нóгы

unav//iť -í -ia *dok.* унавити; вычерьпати, высилити; ~ poslucháčov унавити штудéнтів *áбо* слýхателів; ~ súpera вычерьпати протíвника; ~ si oči высилити *áбо* унавити собі óчі

unav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* унавити ся, вычерьпати ся, высилити ся, уконáти ся

únavn//ý унáвный; ~á cesta унáвна дорóга; ~á robota вычéрьпуюча робóта
unavujúci унáвлюючій, вычéрьпуючій, высилюючій
unc//a -e *ž* (*váhová jednotka 78,35 g*) ýнція
unc//ia -ie *ž* (*stará váhová jednotka, asi 30 g*) ýнція
unciál//a -y *ž typ.* тіп письма
unfair [unfér] *príd. neskl.* грубый, нечéстный; ~ spôsob грубé поводжíня; ~ hra *šport.* сурóва, грубá гра
uňho *2. p. zám.* on *s predl.* u у нëго
ún//ia -ie *ž* ýнія; colná ~ цóлна ýнія; personálna ~ *polit.* персонáлна *áбо* осóбна ýнія
uniat -a *m cirk.* уніáт
uniatsk//ý *cirk.* уніáтьскый; ~á cirkev уніáтьска цéрьков
uniesť unesie unesú *dok.* **1** знéсти, однéсти, унéсти, мáти силу нéсти; ~ vrece múky однéсти міх мукы; nohy ma neunesú нóгы мéне не понéсуть; neunesieš ma, som ťažká ты мéне не однéсеш, я тяжкá **2** (*preč*) однéсти; voda uniesla čln вóда однéсла лóдьку **3** *koho* (*únosom*) унéсти, одвлечí **4** *koho* (*strhnúť*) увлечí; dať sa ~ hnevom піддати ся гнíву, унéсти ся гнíвом
unifikác//ia -ie *ž* уніфікáція, зъєдночíня
unifik//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* уніфіковáти, зъєднóчовати; ~ zákony уніфіковáти закóны
uniform//a -y *ž* уніфóрма; vojenská, železničiarska ~ воєньска, желізнодорóжна уніфóрма
uniformit//a -y *ž* єднáкость, єднáка фóрма
uniformovaný уніформовáный, облечéный до єднáкой уніфóрмы; ~ strážnik вáрта в уніфóрмі
únik -u *m* **1** бíгство, утечíня; ~ z väzenia бíгство з арéшту; pokus o ~ *šport.* (*v cyklistike*) покушíня о одторгнýтя; (*vo futbale*) покушíня нападáючого утечí од оборóны **2** *pren.* одыйджíня; ~ do minulosti одыйджíня до минýлости; ~ od problémov одыйджíня од проблéмів **3** уникнутя; ~ plynu, elektriny уникнутя плíну, електрикы
unikát -u унікáт, унікáтность, незвычáйность, необычáйность; незвычáйный предмéт, необычáйный екземплáр
unik//ať -á -ajú *nedok.* **1** *komu* уникáти, утíкáти; ~ prenasledovateľom уникáти пронаслíдователям; ~ súperovi одтóргнути ся од протíвника **2** *čomu, pred čím* уникáти; ~ trestu, smrti уникáти покарáню, смéрти **3** *od čoho pren.* одходити, уникáти; ~ od problémov одклóнëвати ся од проблéмів **4** (*nebyť postihnutý*) уникáти, вышмыковати ся; zmysel celého mu ~á смысел вшыткого тóго вышмыкує ся ëмý; ~ pozornosti уникáти внимáвости **5** (*o plyne, pare ap.*) уникáти; teplo ~á тéпло уникать, не утримує ся • pôda mu ~á pod nohami зéмля вытрачать ся ëмý під ногáми
unikátny незвычáйный
unik//núť -ne -nú *dok.* **1** уникнути *од кóго,* утечí *óдкы* **2** *čomu, pred čím* уникнути *чóму;* ~ smrti уникнути смéрти, захранити ся од смéрти **3** *od čoho pren.* одыйти, одхылити ся **4** (*nebyť postihnutý*) вышмыкнути ся, выгнути ся; posledná veta mi ~la послíднє речíня вышмыкло ся мóїй внимáвости; to ~lo mojej pozornosti тотó вышмыкло ся мóїй внимавости **5** (*o plyne, pare ap.*) уникнути
únikov//ý уникшый, уходячій од жывóта; ~á téma тéма, одходяча од жывóта; ~á literatúra літератýра, одходяча од жывóта, декадéньска літератýра
unik//um -a *s* ýнікум, штось незвычáйне, штось осамíле
unisono [unyzóno] *prísl.* унісóно
univerzálny (*v rôznych významoch*) універзáлный; ~ teória універзáлна теóрія; ~ stroj універзáлна машына; ~ liek універзáлный лік; ~ dedič *práv.* єдиный наслíдник; filozofický systém má ~ charakter філозóфска сістéма мать універзáлный харáктер; ~ človek універзáлный чоловíк

univerzit//a -y *ž* універзíта; študovať na ~e штудовáти *áбо* учíти ся на універзíті; končiť ~u кінчíти універзíту; dostať sa na ~u постýпити на універзíту • technická ~ технíчна універзíта; Karlova univerzita (KU) Кáрлова універзíта; Univerzita Komenského Універзíта Я. А. Комéньского

univerzitn//ý універзíтный; ~ knižnica універзíтна бібліотéка; ~ profesor універзíтный профéсор; ~é štúdium учíня *áбо* штудовáня в універзíті

univerz//um -a *s* **1** *kniž.* цíлый світ; вселéнна; вшыткo **2** *filoz.* універзум

únos -u *m* выкрадáня, крáдеж, унесíня; ~ dieťaťa унесíня *áбо* крáдеж дітины; ~ cudzích žien унесíня *áбо* выкрадáня чуджíх жен

únosc//a -u *m* выкрадáч, злóдій

únosn//ý **1** *odb.* вытримлюючій затяжíня; опóрный; несýчій; ~ podlažie міцный ґрунт **2** *pren.* рентабілный, (за)вгóдный; politicky ~ політíчно завгóдный

unož//iť -í -ia *dok. tel.* одтягнýти нóгу до бóку; ~ pravou nohou одтягнýти прáву нóгу до бóку

únožmo *prísl. tel.* одтягнýти *áбо* одсýнути нóгу до бóку

unudený унуджéный, зуновáный; ~ výraz (tváre) зуновáный *áбо* унуджéный выраз твáри

unud//iť -í -ia *dok. koho* навéсти нýду *на кóго*, надоïсти *кóму*; ~ niekoho nezaujímavými rečami надоïсти дакóму нýдными(а) речáми

unud//iť sa -í sa -ia sa *dok.* унудити ся; отровити ся, зуновáти ся

unúv//ať -a -ajú *nedok. koho* унáвлёвати (*прóсьбами і т. п.*)

unúv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* унáвлёвати ся, намагáти ся; ďakujem, neunúvajte sa! дякую, не намагáйте ся *áбо* не затяжуйте ся!

úpadkov//ý упадкóвый, декадéнтьскый; ~á literatúra, filozofia упадкóва літератýра, філозóфія; ~á kultúra упадкóва *áбо* декадéнтьска култýра

upad//núť -ne -nú *dok.* **1** упáсти, клéснути, прийти до упáдку; hospodársky ~ прийти до упáдку (*о ґаздíвстві і т. п.*); mravne ~ упáсти в морáлнім одношíні, морáлні опустити ся **2** (*poklesnúť*) упáсти, клéснути; voda ~la вóда упáла, ýровень вóды знижыла ся; ~ v niečích očiach *pren.* упáсти в дачíïх очáх; disciplína ~la *pren.* дісціплíна упáла **3** (*schudnúť*) схýднути, спáсти; ~ v tvári схýднути в твáри; ~ v tele похудíти, спáсти з тíла **4** *do čoho* (*dostať sa*) упáсти, прийти; ~ do bezvedomia упáсти до беспáмятства, омдлíти; ~ do letargie упáсти до летáрґії; ~ do rozpakov прийти до безрáдности; ~ do pokušenia упáсти до покушíня; ~ do nešťastia упáсти до нещáстя *áбо* до біды; ~ do hanby заганьбити ся, упáсти до гáньбы; ~ do dlhov достáти ся до довгíв; ~ v nemilosť *al.* do nemilosti достáти ся до немíлости; ~ do chýb упáсти до хыб; ~ do idealizmu упáсти до ідеалíзму; ~ na duchu *al.* na mysli упáсти дýхом

úpad//ok -ku *m* падíня, упáдок; hospodársky ~ економíчне падíня, упáдок ґаздíвства; mravný ~ морáлне падíня; ~ kultúry упáдок култýры

upachtený *expr.* унавéный, устáтый, удыхчáный

upacht//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* унавити ся, задыхчáти ся, спотити ся; зогрíти ся

úpal -u *m* **1** горучáва **2** ýпал; dostať ~ достáти ýпал

upalic//ovať -uje -ujú *dok. hist.* зáбити до смéрти пáліцями, усмертити пáліцями

upál//iť -i -ia *dok.* **1** *koho* упалити на кострí, усмертити огнём (на граніці) **2** *čo* припрáжыти; ~ cukor припрáжыти цýкерь, зробити карамéл

upamät//ať -á -ajú *dok. koho na čo* припомянути *кóму што*

upamät//ať sa -á sa -ajú sa *dok. na koho, čo* припомянути, спомянути *кóго, што;* становити в пáмяти *што*

upaž//iť -í -ia *dok. tel.* выстерти рýкы (пéред сéбе)

úpät//ie -ia *s* спідня часть гóры; ~ vrchu, корса спідня часть гóры, склóну

úpek -u *m* солнéчный ýпік

úpenliv//ý налігáвый, настóюючій; ~á prosba налігáва *áбо* настóююча прóсьба; ~é volanie налігáвый зáклик

upevn//iť -í -ia *dok.* **1** (*urobiť pevným*) посилнити, спевнити; ~ brehy спевнити бéрегы **2** *pren.* посилнити, упевнити; ~ politickú moc посилнити політíчну міць; ~ mier посилнити мір; ~ si pozície посилнити свої позіції; ~ disciplínu упевнити дісціпліну; ~ niekoho v presvedčení посилнити *áбо* утвердити дакóго в пересвідчіні **3** *čo na čom, o čo* посилнити *што на чім*; припевнити *што к чóму*

upevn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*posilniť sa*) посилнити ся, упевнити ся **2** *v čom* посилнити ся, утвердити ся; ~ sa v presvedčení посилнити ся в пересвідчіні

upch//ať -á -ajú *dok.* **1** заткáти, запхáти, упхáти; ~ škáry запхáти пуклины *áбо* діры **2** упхáти, запхáти; ~ vodovod запхáти водовóд *áбо* дрез

upch//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* (*o vodovode ap.*) упхáти ся

upiecť upečie upečú *dok.* **1** упечі; ~ chlieb упечі хліб; ~ koláč, tortu упечі колáч, тóрту **2** упечі; ~ mäso, kačku упечі мясо, кáчку **3** *hovor. expr.* напакостити; уварити, приготовити наскóро; uvidíš, že tí dvaja niečo upečú увидиш, же тоты двóми даштó увáрять *áбо* напакóстять *áбо* зрóблять даякý пáкость • čo ste si upiekli, to si aj zjedzte! што вы собі упекли, то собі мóжете і зъїсти

upiecť sa upečie sa upečú sa *dok.* **1** (*o múčniku ap.*) упечі ся; выпечі ся **2** (*o mäse*) опечі ся, припечі ся, упечі ся

upier//ať[1] -a -ajú *nedok. komu čo* (*popierať*) поперáти *што*; одрікáти *кóму в чім*, не узнавáти *што за кым*; ~ niekomu právo поперáти *áбо* одрікáти дакóму в прáві; ~ niekomu jeho zásluhy поперáти дачії заслýгы

upier//ať[2] -a -ajú *nedok.* (*pohľad, pozornosť*) уперáти, звертáти; зосерéджовати, концентровáти

upich//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* уколóти ся

upichovací *tech.*: ~ nôž одтóргуючій нож; ~ sústruh одтóргуюча точóвка

upichovač -a *m tech.* одтóргуючій нож

upínac//í *tech.* притискуючій; затискуючій; ~ie zariadenie притисковач; ~ia doska затискуюча дóска; ~ie puzdro пýздро

upín//ať -a -ajú *nedok.* **1** *tech.* притисковати, затисковати **2** (*upierať*) замíрёвати, обертáти; ~ svoj zrak k niekomu, niečomu замíрёвати свій зрак к дакóму, дачóму

upín//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. k čomu* замíрёвати ся, обертáти ся

úpink//a -y *ž tech.* припинáч

upír -a *m* **1** *zool.* ýпір, літáюча мыш **2** (*v povestiach*) ýпір **3** *pren.* ýпір, кровопíйця

úpis -u *m* писéмный обовязок *о дачім*; dlžobný ~ довгóвый обовязок

upí//sať -še -šu *dok.*: ~ štátnu pôžičku підписáти ся на пожычку

upískaný *hovor. expr.* забáбраный, замáзаный, зашпінéный

upísk//ať sa -á sa -ajú sa *dok. hovor. expr.* забáбрати ся, замáзати ся, зашпінити ся

upisovac//í підписуючій; ~ hárok, ~ia listina підписуючій гáрок

upiť sa upije sa upijú sa *dok.* спити ся; ~ sa na smrť спити ся на смерть

upiť si upije sa upijú si *dok. čoho* одпити

uplách//nuť -ne -nu *dok. hovor. expr.* утечі, змізнути, выпарити ся

uplakan//ý заплáканый; ~é dieťa заплáкана дітина; ~é oči заплáканы óчі

úplatkár -a *m* корýпчник, уплаткáрь

úplatkárstv//o -a *s* корýпція, підплáчованя, принимáня ýплатків

uplatn//iť -í -ia *dok. čo* **1** (*použiť*) поужыти, схоснова́ти *zastar.*; ~ zásadu поужыти прі́нціп; ~ v praxi поужыти на пра́ктіці **2** (*využiť*) выужыти; ~ svoje skúsenosti выужыти свій о́пыт; ~ svoju silu поужыти свою́ силу **3** предложыти; ~ svoje právo предложыти своє пра́во; ~ nárok предложыти пожа́дованя *а́бо* прете́нзію

uplatn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* реалізова́ти ся, просадити ся, на́йти себереаліза́цію в жыво́ті; ~ sa svojou usilovnosťou пробити ся завдякы сво́їй усе́рдности *а́бо* снажливости; ~il sa ako učiteľ він реалізова́в ся як учі́тель; ~ sa strelecky *šport.* указа́ти се́бе до́брым стрілцём

uplatň//ovať -uje -ujú *nedok. čo* **1** (*používať*) поужыва́ти **2** (*využívať*) ужыва́ти, выужывати *што* **3** предкладáти; ~ svoje nároky предкладáти свої́ пожа́дованя *а́бо* прете́нзії

uplatňovateľ -a *m* **1** заводитель, шыритель *м*; ~ nových skúseností шыритель нового́ о́пыта **2** предклада́тель *м*; ~ nárokov предклада́тель прете́нзій

úplat//ok -ku *m* упла́ток, підпла́чованя; prijímať *al.* brať ~ky бра́ти упла́ткы, підпла́човати

úplavic//a -e *ž* дізентерія

úplet -u *m text.* **1** плетіня, штрікова́ня *hovor.*; hladký ~ гладке́ плетіня **2** трікота́ж; трікота́жный выробок; golier z ~u плете́ный ґа́лір

upliesť upletie upletú *dok.* **1** (*z vlny ap.*) упле́сти, выштріковати; ~ sveter, rukavice упле́сти све́дер, рукаві́ці **2** спле́сти, упле́сти; ~ košík упле́сти ко́шик; ~ korbáč выплести карба́ч; ~ vrkoč запле́сти ко́су; ~ veniec спле́сти віне́ць

úpln//ok -ku *m* по́вный мі́сяць; mesiac je v ~ku по́вный мі́сяць

úpln//ý **1** (*opak*: čiastkový) по́вный; ~é zatmenie Slnka по́вне затмі́ня Со́лнця; ~á stredná škola по́вна сере́дня шко́ла **2** (*kompletný*) по́вный, компле́ктный; ~á adresa по́вна адре́са; ~é vydanie по́вне выда́ня **3** (*totálny, dokonalý*) по́вный, доскона́лый, абсолу́тный; ~é ticho абсолу́тне тихо; ~á tma доскона́ла тма; ~ pokoj абсолу́тный *а́бо* по́вный по́кій; ~á porážka по́вне розбитя *а́бо* перемо́жіня; ~á sloboda по́вна *а́бо* абсолу́тна слобо́да; ~á rovnosť по́вна *а́бо* абсола́тна рівность; ~á dôvera по́вна довіра; ~á sirota по́вна сірота́; ~á zhoda по́вне сходжі́ня; ~ nevedomec по́вный недоу́к *а́бо* аналфабе́т **4** *hovor.* (*opravdivý*) оправдивый, ді́йсный; vonku je ~é leto во́нка *а́бо* на двóрі оправдиве лі́то

uplynul//ý мину́лый; минувшый; ~ rok мину́лый рік; ~é obdobie минувшый *а́бо* мину́лый пері́од; správa za ~é obdobie ві́стка за мину́лый рік

uply//núť -nie -nú *dok.* **1** пере́йти, минути; ~nulo niekoľko dní перейшло́ *а́бо* минуло дакі́лько днів; ~nulo desať rokov od tých čias, čo ... минуло де́сять ро́ків од то́го часу́, як ... **2** пере́йти; lehota ~nula станове́ный час перейшо́в

upodozriev//ať -a -ajú *nedok. koho z čoho* підозріва́ти *ко́го в чім*

upodozrievavý підозріва́ючій, недові́рюючій; ~ človek підозріва́ючій чолові́к

upokoj//iť -í -a *dok.* успокоїти, утішыти

upokojujúc//i успоко́юючій; ~e slová успоко́юючі сло́ва; ~a správa успоко́ююча інформа́ція; ~ spánok успоко́юючe спаня

upomienk//a -y *ž* (*písomné upozornenie*) напомяну́тя; písomná ~ писе́мне напомяну́тя; školská ~ напомяну́тя, дане́ ученику́ учі́телём; dostať ~u z knižnice доста́ти з бібліоте́кы напомяну́тя о задовже́ности книгы

upomín//ať -a -ajú *nedok. koho na čo* **1** напомина́ти *ко́му што* **2** посыла́ти ознамі́ня з напомяну́тём *ко́му*; z knižnice ma už dva razy ~ali з бібліоте́кы ме́не уж два раз напомина́ли о книгах; ~ dlžníka напомина́ти довжника́ на те́рмін до́вгу

úpon -u *m anat.*: ~y svalov то́чкы припевні́ня сва́лів ку кі́стям

uponíž//iť -i -ia *dok. koho* понижыти, покорити

uponižujúc//i понижуючій, покóрюючій; ~a práca понижуюча робóта

úponk//a -y *ž bot.* ухóпка; ~y viniča, fazule, hrachu, tekvice ухóпка дыні, грознá, фасóлі, гóроху

úporný намагáвый; ~ boj *al.* zápas намагáвый бой *або* запасíня

uposlúch//nuť -ne -nu *dok. koho, čo* послýхнути *кóго, што*; ~ rozkaz послýхнути рóсказ; выповнити приказ; ~ výzvu озвáти ся на вызву; ~ niečiu radu послýхнути дачíю рáду

upotreb//iť -í -ia *dok.* поужыти; to sa nedá ~ товó не гóдить ся на ужывáня, товó не дасть ся ужывáти

upovedom//iť -í -ia *dok. koho o čom* познакомити з дачíм, інформовáти, оголосити

upozornen//ie -ia *s* до пéреду припомянути, попереджíня; výstražné ~ попереджíня; tabuľka s ~ím тáблічка з попереджíнëм

upozorn//iť -í -ia *dok.* **1** попередити; ~ na nebezpečenstvo попередити на небеспéчность; ~ili ma, že tam nemôžem ísť мéне попередили, же там я не мóжу іти **2** указáти, звернýти увáгу; ~ na chyby, nedostatky указáти на хыбы, недостáткы **3** звернýти на сéбе увáгу, привлечí (к собí) увáгу; ~ na seba звернýти на сéбе увáгу

upra//tať -ce -cú *dok.* **1** попрятати, привéсти до пóрядку; ~ byt попрятати квáртель, зробити пóрядок в квáртели *або* в дóмі; ~ dvor попрятати двир *або* вóнка **2** взяти, спрятати; ~ knihy одложыти книгы; ~ riad zo stola спрятати ґрáты зо стóла

upratovačk//a -y *ž* прятáчка

upratovan//ie -ia *s* прятаня, давáти до пóрядку; veľké ~ велике прятаня, ґенерáлный пóрядок

uprat//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*byt*) прятати, давáти до пóрядку **2** (*veci*) прятати, робити пóрядок

úprav//a -y *ž* **1** (*vonkajší vzhľad*) оформлíня; grafická ~ knihy ґрафíчне оформлíня книгы; ~ výkladu оформлíня вітрíны; ~ písomných prác оформлíня писéмных робóт; ~ vlasov оформлíня вóлося *або* ýчесу **2** (*zemné práce*) оформлíня; реконштрýкція; ~ terénu планірованы робóты; ~ ciest, parkov реконштрýкція дорóг, пáрків; ~ ihriska, trate оформлíня грíска, трáсы; ~ toku руґуловáня рíкы • povrchová ~ pôdy *stav.* поверьхóва реконштрýкція зéмлі **3** (*regulácia, upravovanie*) реґуловáня; ~ platov, cien реґуловáня зáробків, цін; ~ pracovného času становлíня режíму робóты; ~ noriem реґуловáня норм; ~ pravopisu реґуловáня норм правопису; ~ vzťahov реґуловáня одношíнь; ~ vodných tokov реґуловáня рік **4** *odb.* (spravovanie) обрóбка, украшíня; ~ tkanín украшíня полóтна; ~ vody водочíстка, водопідготовлíня; ~ rúd обогачíня рýды; redakčná ~ rukopisu редакційна обрóбка рýкопису; predsejbová ~ zrna предпосíвна обрóбка семéн **5** (*adaptácia*) обрóбка, переложíня; rozhlasová ~ hry обрóбка пєсы про рáдіо; scénická ~ сценíчна обрóбка, інсценізáція; klavírna ~ skladby переложíня *або* аранжовáня про клáвір; ~ ľudových piesní обрóбка нарóдных спíванок; v ~ skladateľa в обрóбці композíтора **6** (*prestavba*) перерóбка, ремóнт, реконштрýкція; ~ budov ремóнт будóв; ~ obchodných miestností na byty реконштрýкція торгóвых míстностей на бывáня *або* на квáртелі

uprav//iť -í -ia *dok.* **1** (*dať konečnú podobu*) сформовáти, оформити; graficky ~ knihu ґрафíчно оформити книгу, зробити ґрафíчне оформлíня книгы; ~ výklad оформити вітрíну; ~ rukopis pre tlač підготовити рýкопис к дрýку • ~ rovnicu *mat.* перетворити уравнíня **2** (*zlepšiť vzhľad*) опрáвити, попрáвити; ~ si účes попрáв мі ýчес; uprav mi vzadu golier попрáв мі взáду ґáлір; ~ posteľ

попрáв зáголовок, пóстіль **3** (*vykonať zemné práce*) привéсти до пóрядку; ~ cestu зробити ремóнт дорóгы; ~ brehy rieky управити бéрегы рікы; ~ svahy terasovaním терасовáти свáгы; ~ ihrisko привéсти до пóрядку шпортóву площáдку **4** (*zregulovať*) зреґуловáти, упрáвити; ~ ceny, platy зреґуловáти ціны, зáробкы; ~ vzťahy зреґуловáти одношíня; ~ začiatky predstavení установити час зачáтку спектáклів *áбо* сеáнсів *áбо* представлíнь **5** *hud.* обробити, переложыти; аранжовáти *nedok. dok.*; ~ skladbu pre husle аранжовáти музикáлну пєсу про ґýслі; ~ ľudovú pieseň обробити нарóдну співанку; ~ pre orchester, pre zbor переложыти про орхéстер, про хор **6** обробити, докінчíти; redakčne ~ rukopis одредіґовáти рýкопис; ~ tkaninu докінчíти полóтно; ~ rudu обогатити рýду; ~ vodu зліпшыти якість вóды **7** (*spracovať kuchyňsky*) приготовити, припрáвити; ~ pokrm приготовити стрáву; ~ mäso, zeleninu припрáвити мясо, овоцину **8** *na koho, čo, kam* (*usmerniť*) напрáвити, нареґуловáти *ку кóму, чóму, де*; ~ na správnu cestu напрáвити *áбо* навéсти на спрáвну дорóгу; ~ niekoho na niekoho напрáвити *áбо* послáти дакóго ку дакóму **9** *na čo* (*prerobiť*) переробити, перебудовáти, приспособити; ~ obchodné miestnosti na byty переробити торгóвы місцности на квáртелі, приспособити торгóвы місцности на бывáня

úprav//ňa -ne *ž* доготóвлюючій *áбо* докінчуючій цех; ~ rúd обогáчуючій цех

úprav//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*dávať konečnú podobu*) оформляти, опрáвлёвати; ~ výklad оформляти вітріну; ~ rukopis оправляти рýкопис до дрýку **2** (*zlepšovať vzhľad*) поправляти, оправляти; ~ si vlasy, viazanku поправляти вóлосы, мáшлю; ~ posteľ поправляти пóстіль; ~ vankúš chorému поправляти зáголовок *áбо* подýшку хвóрому **3** (*vykonávať zemné práce*) приводити *áбо* давáти до пóрядку; ~ okolie domov приводити *áбо* давáти до пóрядку ýліцю, двóры; ~ bežeckú dráhu приводити до пóрядку бігóву дорóгу **4** (*regulovať*) реґуловáти; ~ ceny руґуловáти ціны; ~ právne vzťahy реґуловáти правóвы одношíня; ~ pôsobnosť ministerstva реґуловáти компетéнцію міністéрства • ~ predpisom *práv.* реґламентовáти, становити рóсказом **5** *odb.* (*spracúvať*) обрóблёвати, дорóблёвати; ~ vodu выліпшыти якість вóды; ~ rudu обогáчовати рýду; ~ tkaninu обробити тканину; ~ mechanicky, tepelne обробити механíчні, термíчні **6** (*spracúvať kuchynsky*) приготовляти, готовити; ~ pokrm приготовляти стрáву *áбо* їдлó **7** *na čo* (*prerábať*) перерóблёвати, приспосóблёвати; опрáвлёвати; ~ kancelárie na byty перерóблёвати канцелáрні на бывáня **8** (*adaptovať*) обрóблёвати, аранжовáти, давáти до íншой фóрмы *hud.* ~ hru pre rozhlas обрабляти пєсу про рáдіо; ~ skladbu pre husle аранжовáти музикáлну пєсу про ґýслі

upravovateľ -a *m* **1** офóрмлёвач, декорáтер; ~ výkladov офóрмлёвач вітрíн **2** (*hry, skladby*) аранжéр; ~ ľudových piesní аранжéр нарóдных співанок

úpravovňa *p.* **úpravňa**

uprázdn//iť sa -i sa -ia sa *dok.* увольнити ся; ~ilo sa jedno miesto увольнило ся єднó місце

upraž//iť -í -ia *dok.* упрáжыти, спрáжыти, перепрáжыти; ~ cibuľu na masti упрáжыти цібýлю на мáсти; ~ kávu опрáжыти кáву; ~ rudu *odb.* опалити рýду

upraž//iť sa -í sa -ia sa *dok.* упрáжыти ся, спрáжыти ся, перепрáжыти ся

uprednostn//iť -í -ia *dok. koho, čo* давáти пéршість *кóму, чóму*; преферовáти *кóго, што пéред кым, чім*; ~ ťažký priemysel pred ľahkým преферовáти тяжкый прóмысел пéред легкым

uprený упéртый; ~ pohľad упéртый пóгляд

upriam//iť -i -ia *dok.* спрямовáти, замíряти, напрáвити; ~ svoju pozornosť na niečo спрямовáти *áбо* замíряти своє мерькованя на даштó, концентровáти своє мерькованя на даштó

upriam//iť sa -i sa -ia sa *dok. na koho, čo* упéрти ся, концентровáти ся, замíряти ся *на кóго, на што, де*

upriasť upradie upradú *dok.* упрясти, спрясти

upr//ieť[1] -ie -ú *dok. komu čo* (*nepriznať*) одречí *кóму в чім*, не признáти *што за кым*; ~ niekomu zásluhu o niečo не признати дакому заслугу о дашто; ~ niekomu právo na niečo неґовáти дакóму прáво на даштó

upr//ieť[2] -ie -ú *dok. na čo* (*pohľad, pozornosť*) упéрти, спрямовáти, концентровáні замíряти (*зрак, пóгляд*) *на кóго, на што*

úprimn//ý отворéный, прямый, чістосердéчный; ~ človek отворéный чоловíк; ~é slová отворéны слóва; ~ rozhovor отворéна бісíда; ~ pohľad отворéный взгляд; ~é priznanie чістосердéчне *áбо* отворéне признáня; ~á ľútosť чістосердéчна жáлость; ~á radosť непритвóрююча рáдость

upros//iť -í -ia *dok.* упросити

uprostred[1] *prísl.* посередині, в середині

uprostred[2] *predl. s 2. p.* в середині, посередині, в цéнтрі *чóго*; ~ izby посередині íзбы; ~ cesty в середині дорóгы; ~ týždňa, mesiaca в середині тыждня, місяця; ~ sezóny в середині созóны; ~ práce в часі робóты

upust//iť -í -ia *dok. od čoho* зречí ся, вздати ся; ~ od svojho zámeru зречí ся од своёго зáміру; ~ od žaloby *práv.* одстýпити од жалóбы; ~ od trestu вздати ся покарáня

upút//ať -a -ajú *dok.* **1** привязáти; ~any model *let.* кордóвый мóдел **2** взбудити *áбо* выкликати інтерéс у дакóго; ~ pozornosť выкликати інтерéс; ~ niekoho взбудити інтерéс у дакóго; ~alo ma jeho rozprávanie мéне заінтересовáла ёгó бісíда

úrad -u *m* **1** заряджíня, інштітýція, ýряд; štátne ~y держáвны інштітýції *áбо* ýряды; ústredné ~y центрáлны інштітýції; byť zamestnaný v ~e робити на ýряді **2** (*ako súčasť názvov inštitúcií*) *prekladá sa individuálne*; poštový ~ поштóвый ýряд; colný ~ цóлный ýряд; daňový ~ данёвый ýряд; bytový ~ *hovor.* квартéльный ýряд; úrad sociálneho zabezpečenia ýряд соціáлного забеспечíня; úrad predsedníctva vlády канцелáрня презíдія правлíня; matričný ~ метрíчный ýряд; patentový ~ ýряд патéнтів **3** (*funkcia*) фýнкція; ~ ministra фýнкція мінíстра; učiteľský ~ фýнкція учíтеля; pozbaviť ~u niekoho зняти з фýнкції дакóго, одкликати з фýнкції дакóго; z moci svojho ~u з міци своёго ýряду **4** (*budova*) будóва заряджíня, будóва ýряду **5** *hovor.* (*práca, pracovný čas*) робóта; po ~e по робóті

úradne *prísl.* офіціáлні, урядні; ~ oznámiť офіціáлні дати знáти; som tu ~ я ту служóбні *áбо* офіціáлні *áбо* урядні

úradníck//y офіціáлні, урядні; ~e miesto місце урядника; ~ plat плат урядника; ~ jazyk урядницькый *áбо* офіціáлный язык

úradník -a *m* урядник, чінóвник, слýжачій; štátny ~ держáвный урядник *áбо* слýжачій; vysoký высшый урядник *áбо* чінóвник; byť ~om быти урядником *áбо* слýжачім *áбо* чінóвником, служыти

úradn//ý 1 *príd. k* **úrad 1** урядный; ~á miestnosť містность в ýряді *áбо* в заряджíні; ~ aparát урядный апарáт; ~á pečiatka урядна пéчатка; пéчатка заряджíня; ~ papier офіціáлный пáперь, бланкéт заряджíня **2** (*oficiálny*) офіціáлный; урядный; ~ dokument офіціáлный докумéнт; ~á výhlaška офіціáлне выголошíня; ~á zásielka служéбный *áбо* ерáрный бáлик; ~é nariadenie офіціáлне наряджíня; ~ odhad офіціáлна оцінка; ~ lekár лíкарь (*раëнный

i m. n.); ~á osoba офіціáлна *áбo* урядна осóба; ~ styk а) офіціáлны одношíня; б) (*písomný*) офіціáлна переписка **3** (*služobný*) служéбный, урядный; ~á agenda урядна аґéнда; ~á korešpondencia служéбна корешпондéнція *áбo* переписка; ~é povinnosti служéбны повинности; ~é tajomstvo служéбна тáйность; ~ výkon выповнíня служéбных повинностей; ~á cesta служéбна дорóга; ~á vec служéбна річ **4** урядный, принимáючій; **~**é hodiny, dni урядны гóдины, дні; ~ jazyk урядный *áбo* офіціáлный язык

úrad//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** робити, находити ся на робóті (*в інштітýції*); ~ujúci predseda выкóнуючій повинности предсідáтеля **2** (*pre stránky*) принимáти (навщівників) **3** *hovor. expr.* вéсти

úradov//ňa -ne *ž* канцелáрня, урядна міcтность

úrad//y -ov *m pomn.* інштітýції

uragán -u *m* ураґáн; ~ smiechu *pren.* ураґáн сміху

urán -u *m chem.* урáн; náleziská ~u уранóвы місцянаходжíня

uránov//ý уранóвый; **~**á ruda уранóва рýда; ~é bane уранóвы бáні *áбo* шáхты

urastený (*o človeku*) дрíчный, высóкый, выроснутый

úraz -u *m* поранíня, пошкоджíня орґанíзму (звóнка); ľahký ~ легкé поранíня; ťažky ~ тяжкé поранíня; nebezpečie ~u небеспéчность поранíння; pracovný ~ поранíня в робóті • kameň ~u причíна недорозуміня, незгóды

urazen//ý укривджéный, урáзеный; ~á hrdosť укривджéна гóрдость; ~á pýcha укривджéна самолюбость; cítiť sa ~ чýти ся урáзеным; je ~ він укривджéный

uraz//iť[1] -í -ia *dok.* *koho, čo* урáзити, укривдити *кóго, што*; hlboko *al.* do krvi *al.* na smrť ~ niekoho смертéлні урáзити *áбo* укривдити дакóго; ~ niečiu hrdosť урáзити дачíю гóрдость

uraz//iť[2] -í -ia *dok.* перéйти; ~ 100 km перéйти 100 км

uraz//iť sa -í sa -ia sa *dok.* урáзити ся

úrazovk//a -y *ž hovor.* скóра пóміч

úrazovos//ť -ti *ž* кількость поранéных *áбo* нещáсть; ~ klesá, stúpa кількость ранéных змéншує ся, збíвшує ся

úrazov//ý *príd. k* **úraz; ~**é poistenie; поіщíня од нещáсть; ~é vozidlo скóра пóміч

urážajúc//i уразéный, уразливый, укривджéный; jeho správanie je priamo ~e ёгó поводжíня є прямо уразливе

uráž//ať -a -ajú *nedok. koho, čo* уражáти *кóго, што*

urážk//a -y *ž* уразливость *ж*; ~ na cti уразливость чéсти; bez ~y ... без уражáня ...; žalovať niekoho pre ~u жáловати дакóго за уразливость

urážliv//ý **1** уразливый; **~**é poznámky, slová уразливы познáчкы, слóва; ~é správanie уразливе поводжíня **2** уразливый; čo si taký ~ ? што ты такый уразливый?, што ты так лéгко урáжаш ся?

urbanist//a -u *m* **1** градобудовáтель *м* **2** урбаніста

urbanistik//a -y *ž* градобудовáня

urbanizác//ia -ie *ž* урбанізáція

urbanizm//us -u *m* **1** градобудовáня; moderný ~ сучáсне градобудовáня **2** урбанізм; **~** v maliarstve урбанізм в малярстві

urbár -a *m hist.* **1** урбáрій (*óпис ґаздівской зéмлі*) **2** (*v bývalom Uhorsku*) зéмля шляхтічá, землепáна (*по зрушíні кріпостнóго прáва перешлá до ужывáня селянина*)

urbariáln//y *príd. k* **urbár;** ~a pôda *hist.* зéмля кріпостнóго шляхтічá

určen//ie -ia *s* **1** (*dej*) опреділíня, вызначíня; ~ cien опреділíня цін; ~ diagnózy а) вызначíня діаґнóзы; б) діаґнóза **2** (*atribút*) придáток, атрібýт; príslovkové ~ *gram.* обстáвник **3** (*cieľ*) назначíня; miesto *al.* stanica ~ia місце *áбo* станіця назначíня

urč//iť -í -ia *dok.* **1** (*stanoviť*) опреділити, вызначіти; ~ smer вызначіти трáсу; ~ výšku trestu вызначіти міру покараня; ~ termín опреділити *áбо* вызначіти тéрмін; ~ súpera опреділити протівника (*лосовáнём і т. н.*); ~ zostavu mužstva *šport.* опреділити зложіня комáнды; ~ program вызначіти прóґрам **2** (*uzákoniť*) становити; ~ normu становити нóрму; ~ cenu становити ціну́ **3** (*vymedziť, definovať*) вызначіти, опреділити, дати опреділіня, дефіновáти; ~ pojem дефіновáти понятя **4** (*podmieniť*) опреділити, вызначіти **5** опреділити, становити; ~ vek, farbu опреділити вік, фáрбу; ~ diagnózu становити діаґнóзу; ~ chorobu становити хворóту; ~ polohu niečoho становити місцеросположіня дачóго; ~ smer vetra опреділити направліня вітра; ~ rastlinu становити рослину; ~ troma bodmi *geom.* опреділити плóскость трёмá тóчками

určite *prísl.* **1** ісrо, наісто, наісні; viem to celkom ~ я тотó наісто знам **2** наісто, істо; дійсно; ~ tam prídem я наісто там прийду **3** (*dozaista*) наісто; to bude ~ niekto známy то наісто бýде дахтó зо знáмых

určit//ý **1** (*opak*: neurčitý) вызначеный, опреділéный; ~á odpoveď опреділéна óдповідь; neviem nič ~ého я не знам ніч конкрéтного; ~ slovesný tvar *gram.* опреділéна часослóвна фóрма **2** (*nejaký, istý*) опреділéный, вызначеный, знáмый, дакотрый; za ~ých podmienok при вызначеных услóвіях; v ~ých prípadoch при опреділéных *áбо* знáмых *áбо* дакотрых нáгодах; v ~om zmysle в опреділéнім смыслі; do ~ej miery до знáчной міры **3** (*niektorý*) дакотрый; ~í ľudia дакотры люди

určovací опреділюючій, детермінатівный; ~ vzťah *gram.* опреділююче *áбо* детермінатівне одношіня

urč//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*stanovovať*) опреділяти, назначáти **2** (*uzákoňovať*) установлёвати, узакóнёвати **3** (*vymedzovať, definovať*) опреділяти, давáти дефініцію **4** (*podmieňovať*) опреділяти, предповідáти; bytie ~uje vedomie екзістовáня опреділять смысел жывóта **5** (*zisťovať*) опреділяти, установлёвати

určujúci **1** опреділюючій, детермінýючій; ~ vetný člen *gram.* придаткóвый *áбо* атрібутівный член речіня **2** (*rozhodný*) опреділюючій, рішáючій; ~ význam опреділююче *áбо* рішáюче значіня

urém//ia -ie *ž lek.* урéмія

urezať ureže urežú *dok.* одрізати

urgenc//ia -ie *ž* наполегливе напомянýтя, урґéнція

urg//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo, koho* урґовáти, наполегливо напоминáти *кóму о чім*; ~ vybavenie žiadosti урґовáти выбавліня пожáдованя **2** *koho* понагляти

uriecť urečie urečú *dok. koho* уречі

urn//a -y *ž* **1** (*nádoba na popol mŕtvych*) ýрна **2** (*schránka*) скринька, ýрна; volebná ~ волéбна ýрна

urnov//ý урнóвый; ~é pole урнóве пóле, пóле погрéбных

urob//iť -í -ia *dok.* **1** (*vyhotoviť, vytvoriť*) зробити, выготовити; приготовити; ~ policu na knihy зробити пóлічку на книгы; ~ niečo z dreva зробити даштó із дéрева; ~ roztok приготовити *áбо* зробити рóсток; ~ kávu, čaj зробити *áбо* приготовити кáву, чай; ~ obed приготовити óбід; dať si ~ topánky, šaty дати собі ушыти топáнкы, шмáты **2** (*vypracovať*) склáсти, зробити; ~ testament склáсти *áбо* зробити зáвіт *áбо* тестáмент; ~ zápisnicu склáсти *áбо* написáти протокóл **3** (*uzavrieť*) запéрти, підписáти; ~ zmluvu запéрти договóр; ~ obchod зробити торгівлю **4** (vykonať) зробити, одробити; ~ si svoju robotu зробити свóю робóту; ~ veľký kus práce одробити велику робóту; ~il to veľmi rafinovane тотó він зробив рафінóвані **5** (*konať*) зробити, постýпити; rozmýšľal, či dobre ~il, keď ... він роздýмовав о тім,

ці спра́вні посту́повав, кідь ...; urob si po svojom зроб як хо́чеш, зроб по-сво́ёму; čo mám ~? што мам / ма́ю робити?, як мам / ма́ю посту́повати **6** (*podniknúť*) зробити; som zvedavý, čo teraz ~í я зведа́вый, што він тепе́рь зро́бить; ~ím všetko, aby ... я зро́блю вшытко, же́бы ...; ~ opatrenia прияти мі́ры **7** *z koho, čoho* зробити *із ко́го, чо́го ко́го, што*; оберну́ти *што на што*; ~ il zo mňa človeka він зробив з ме́не чолові́ка; ~ z ľadu vodu він обе́рнув лед на во́ду **8** *koho, čím, z koho čo hovor.* зробити *ко́го, што кым, чім*; ~ím ho dedičom môjho majetku я зро́блю ёго́ наслі́дником мо́ёго маєтку; ~ niekoho veliteľom, riaditeľom зробити дако́го кома́ндуючім, діре́ктором; ~ niekoho vedúcim зробити дако́го заві́дуючім **9** зробити; ~ niekoho šťastným, nešťastným зробити дако́го щастливым, неща́стным; ~ niekoho zodpovedným za niečo зробити дако́го одпові́дным за дашто́ **10** (*spôsobiť, vyvolať*) прове́сти, выкликати, выстроїти; ~ škandál выстроїти шканда́л; ~ scénu выстроїти сце́ну; ~ krik підняти крик; ~ zmätok выкликати ха́ос; ~ dojem прове́сти доятя **11** (*zorganizovať*) зорґанізова́ти; ~ výstavu зорґанізова́ти выставку; ~ exkurziu зорґанізова́ти екску́рзію **12** (*uskutočniť*) зробити, прове́сти; зді́йснити; ~ hrdinský čin прове́сти ґеро́йскый посту́пок; ~ kontrolu зробити контро́лю, сконтролёва́ти; ~ analýzu, pokus зробити *а́бо* прове́сти ана́ліз, о́пыт; ~ bilanciu сумарізова́ти **13** *v spojení s podstatnými menami vo význame polosponového slovesa prekladá sa podľa významu podstatného mena*; ~ krok зробити крок, кро́чіти; ~ pohyb погну́ти ся; ~ uzol зробити у́злик; ~ znak зробити позна́чку; ~ bodku поста́вити то́чку; ~ čiaru зробити лі́нію; ~ hranicu medzi niečím зробити грані́цю ме́джі дачі́м; ~ kruh вытворити круг; ~ kríž nad niečím перекрестити дашто́; ~ poznámku зробити позна́чку; ~ poriadok наве́сти по́рядок; ~ radosť niekomu зробити ра́дость дако́му, пора́довати дако́го; ~ žiaľ niekomu зробити жаль дако́му; ~ hanbu niekomu зробити га́ньбу дако́му; ~ škodu niekomu зробити шко́ду дако́му, пошко́дити дако́го; ~ krivdu niekomu укривдити дако́му; ~ koniec niečomu положыти ко́нець дачо́му; ~ si meno зробити собі́ ме́но (*дачі́м*); ~ niekomu po vôli зробити дако́му по во́ли, сповнити дачії́ жела́ня; neurobim ti po vôli! я не зро́блю тобі́ по во́ли!, не бу́де по-тво́ёму! • kto ti čo ~il? хто тобі́ што зробив?, хто те́бе обра́зив?; ~ bodku za niečím поста́вити то́чку за дачі́м; ~ dieru do sveta зробити ді́ру́ до сві́та, открыти Америку; ~ si dobrý deň z niekoho зробити собі́ до́брый день з дако́го; čo môžeš urobiť dnes, neodkladaj na zajtra [*prísl.*] не одклада́й на за́втра тото́, што мо́жеш зробити днесь; што мо́жеш зробити днесь, не одклада́й на за́втра

urob//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*vytvoriť sa, vzniknúť*) зробити ся, вытворити ся, обявити ся; ста́ти; ~ila sa trhlina зробила ся шка́ра; na tvári sa mu ~ila vyrážka на ёго́ тва́ри вытворив ся пырщо́к; na vode sa ~ili vlny на во́ді робили ся во́лны; ~ila sa tma зробило ся *а́бо* ста́ло те́мно **2** *akým* притваряти ся, робити ся; ~ sa hlúpym робити ся глу́пым; ~ sa hluchým, slepým притваряти ся *а́бо* робити ся глу́хым, слі́пым; ~ sa, že nepočuje, nevidí робити ся, же не чу́є, не видить **3** *neos.* ~ilo sa mu zle (*od žalúdka*) ёму́ ста́ло зле

úrod//a -y *ž* уро́да; bohatá, slabá ~ бога́та, слаба́ уро́да; zobrať ~u z polí позбера́ти уро́ду з по́ля; ~ gólov *pren.* велика кі́лькість (за́битых) ґо́лів, уро́да на ґо́лы

urod//iť -í -ia *dok. čo s bezpredm.* **1** (*o pôde*) уродити, дати уро́ду; naša zem ~í dosť на́ша зе́мля уродить ті́лько, кі́лько нам тре́ба **2** (*o rastlinách, stromoch*) уродити, прине́сти, дати; jabloň ~ila veľa jablk я́блінь уродила *а́бо* прине́сла *а́бо* дала́ ве́лё яблок

úrodn//ý уродный; ~ kraj уродна область; ~á pôda уродна земля; ~ rok уродный рік
urodzený *zastar.* добросердечный, знатный (*за походжінём*); ~ pán а) добросердечный пан; б) (*pri oslovení*) мілостивый пан
úrok -u *m obyč. v mn. č.* **~y** *fin.* урокы, процента; trojpercentný ~ трипроцентный урок; platiť ~ платити урокы *або* процента ● vrátiť niekomu niečo aj s ~ami платити дакому дашто і з уроками
úrokovac//í: ~ia lehota час сплачіня уроків; ~ie percento урокы, процента
úrokovan//ie -ia *s* нарахованя уроків; jednoduché, zložité ~ просте, складне нарахованя уроків *або* процент
úrok//ovať -uje -ujú *nedok. čo* уроковати, выраховати урокы *за што*; vklady sa ~ujú tromi percentami вклады урокують ся трёма процентами
úrokov//ý уроковый, процентный; ~á miera урокова міра
urológ//ia -ie *ž lek.* урологія
urologick//ý урологічный; **~á** klinika урологічна кліника; ~ čaj урологічный чай
úrov//eň -ne *ž v rôzn. význ.* ~ mora уровень моря; životná, kultúrna ~ уровень жывота, култуpы; priemerná ~ середня уровень; klesnúť na ~ niekoho спустити ся на уровень дакого; na ~ni niečoho на уровни дачого; na ~ni našich hláv на уровни нашых голов; na ~ni súčasných požiadaviek на уровни днешній *або* сучусных пожадовань; dosahovať svetovú ~ досягнути світову уровень; práca je napísaná na vysokej odbornej ~i робота написана на высокій професіоналній уровни ● byť na ~ находити ся на уровни; to je pod ~ тото (є) ниже крітікы; to je pod jeho (moju *atď.*) ~ тото ниже ёго (моёй *i m. n.*) достойности
urovn//ať -á -ajú *dok.* **1** вырівнати, зрівнати; **~** pôdu вырівнати землю **2** привести до порядку, рівно поставити *або* положыти; **~** knihy na polici привести до порядку книжкы на полічкі; ~ drevo уложыти дрыва **3** *pren.* улагодити; ~ spor улагодити *або* вырішыти гадку; ~ hádku medzi otcom a synom змірити вітця з сыном, улагодити гадку меджі вітцём і сыном; celá vec sa rýchlo ~ala цілый проблем скоро улагодив ся ● ~ si myšlienky [v hlave] позберати собі в голові
úrovňov//ý розложеный в єдній уровни; ~á križovatka крижоватка в єдній уровни
urputn//ý **1** неміл осердный, суровый, запеклый, тяжкый; ~ boj *al.* zápas немілосердный бой **2** (*tvrdohlavý*) твердоголовый, затятый; ~é mlčanie твердоголове *або* затяте мовчаня
uršulínk//a -y *ž cirk.* уршулінка
urv//ať -e -ú *dok.* **1** *expr.* урвати, зміцнити ся *дачого*, ухопити **2** *nár.* (*odtrhnúť*) одторгнути, одломити
urýchlene *prísl.* ускорені, наскоро, напонаглі, такой; ~ opraviť niečo скоро оправити дашто; ~ vybaviť niečo скоро оформити дашто
urýchl//iť ускорити, зробити скорше; ~ prácu ускорити темпо роботы; ~ proces ускорити процес
urýchľovač -a *m chem., fyz.* ускорёвач *м*
urýchľ//ovať -uje -ujú *nedok.* ускорёвати, робити наскоро
úryvkovit//ý урывковитый, фраґментарный; ~ záznam урывковитый *або* фраґментарный запис ~é slová урывковиты слова
úryv//ok -ku *m* урывок, фраґмент; выняток (*з поемы*); ~ básne урывкы *або* фраґменты стиха; ~ z knihy урывкы із книгы; ~ z baletu фраґменты балету; ~ky vety урывкы речінь; ~y rozhovoru урывкы бісіды *або* выняткы розговору
úsad -u *m* болести в крижах *або* в дріку; лумбаґо *neskl. s*; mám ~ мам болисти в крижах, мам лумбаґо
usadenin//a -y *ž* **1** усаденина; ~ vo víne усаденина во вині; kávová ~ кавова усаденина **2** *obyč. v mn. č.* **~y** *geol.* уложенина, седімент; vápencové ~y

вапно́вы уложенины; štvrtohorné ~ уложенины четвертічного періоду

usad//iť -í -ia *dok.* **1** посадити; ~ hosťa посадити гостя **2** *hovor. expr.* (*umlčať*) усадити, загрякнути, утихнути

usad//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** посадити ся, сісти; ~ sa vo foteli посадити ся до фотела *або* крісла; ~ sa k stolu сісти ку стόлу **2** (*usídliť sa*) усісти ся; поселити ся; natrvalo sa ~ niekde на все усісти ся даґдé; ~ sa v meste усісти *або* поселити ся в місті **3** усісти; ~ sa na dne усісти на дні; na nabytku sa ~il prach на скринях *або* на бýторі *zastar.* усів ся пόрох; ~ené soli усаджéны сόли

usadlík -a *m* жытель *м*; starý ~ корінный жытель

usadlos//ť -ti *ž* óбыстя; roľnícka ~ селяньске óбыстя, ґаздівскый двир

usadl//ý **1** (*opak:* kočovný) усілый; ~é obyvateľstvo усіле жытельство **2** спокійный, вырівнаный; ~ život *al.* spôsob života вырівнаный спόсоб жывóта

usad//núť -ne -nú *dok.* сісти

usad//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** (*o prachu, drobných čiastočkách hmoty*) усісти ся, сісти; na nábytku sa ~ol prach на скринях усів ся пόрох **2** (*o tekutinách*) усісти ся; (*zraziť sa*) зрáзити ся; krv sa ~la кров зрáзила ся; mlieko sa ~lo молόко зрáзило ся **3** (*o pôde ap.*) усісти

usádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*určovať al. ponúkať miesto*) усáджовати, россáджовати; ~ návštevníkov усáджовати навщівників; ~ hostí k stolu усáджовати гόстів ку стόлу **2** *hovor. expr.* (*zahriakavať*) усáджовати, загряковати; ~ roztáraného spoločníka загряковати затáраного собісідника

usádz//ať sa -a sa -ajú sa, **usádz//ovať sa** -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** (*sadať si*) усáджовати ся **2** (*usídľovať sa*) поселяти ся, усідáти ся **3** (*vytvárať usadeninu*) зосідáти

usalaš//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* **1** (*ubytovať sa*) поселити ся, уквартелёвáти ся; ~ sa u známych поселити ся *або* уквартелёвáти ся у знáмых **2** *v čom, kde* (*usadiť sa, uložiť sa*) розложыти ся; ~ili sme sa v tráve мы розложыли ся в траві

úseč -e *ž geom.* сеґмéнт; kruhová ~ сеґмéнт крýгу

úsečk//a -y *ž geom.* одрізок (прямόй); hraničná ~ гранічный одрізок opорná ~ опόрный одрізок

úsečn//ý кýртый, корόткый, лаконічный, стиснутый; ~é vety лаконічны фрáзы; ~á reč лаконічна реч; ~ povel кýрта комáнда

usedav//ý (барз) жáлостный, болéстный, смутный; ~ plač (барз) жáлостный плач

usedený: som celý ~ я засидів ся, я унáвив ся сидіти

used//ieť sa -í sa -ia sa *dok.* засидіти ся, унавити ся од сиджіня

úsek[1] -u *m* **1** (*v časovom význame*) одрізок *м*, часть *ж*; ~ cesty часть дорόгы; časový ~ одрізок часý; slávny ~dejín слáвный період історії **2** (*v miestnom význame*) учáсток; frontový ~ фронтόвый учáсток; ~ cesty часть дорόгы **3** (*nejakej činnosti*) óбласть; hospodársky ~ економічна óбласть; ~ kultúry óбласть култýры

úsek[2] *p.* **úseč**

usek//núť -ne -nú *dok. čo* одсечі, одсікнути, одрубáти, зрубáти; ~ konár зрубáти конáрь

úsekov//ý областный; ~á ekonomika областнá еконόміка; ~é plánovanie областнé планованя; ~á schôdza зібрáня ґрýпы

usch//núť -ne -nú *dok.* **1** высохнути, обсόхнути; bielizeň ~la білізнá высохла *або* обсόхла; rosa ~ne росá высхне; slzy ~nú слызы высохнуть **2** (*o chlebe*) зосхнýти, зчерствіти; žemle ~li зéмликы зчерствіли **3** (*o rastlinách aj pren. o ľuďoch*) зосхнýти, высохнути; (*zvädnúť*) увянути, зівянути; kvety ~li квіткы высохли *або* зівяли; tráva ~la na koreni травá высохла на кόріні

úschov//a -y *ž* храніня, дати до старостливости; dať do ~y дати до старостливости

uschov//ňa -ne *ž* містность храніня; ~ batožín містность храніня баґажá; ~ bicyklov, motocyklov крыте паркованя для біціґлів, мотоціклів

úschovn//ý: ~ doba, lehota час храніня; ~ lístok усхóвуючій лісток (*містности храніня і т. п.*)

uschýn//ať -a -ajú *nedok.* **1** высыхáти, пересыхáти **2** (*o chlebe ap.*) зосыхáти, черствіти **3** (*o rastlinách aj pren. o ľuďoch*) зосыхáти, высыхáти; (*vednúť*) вянути

usídl//iť sa -i sa -ia sa *dok.* поселити ся, уквартелёвáти ся

úsil//ie -ia *s* намáга, снажіня; mierové ~ борьбá за мір; vynaložiť veľké ~ na dosiahnutie cieľa приложыти вшыткы силы на досягнýтя ціли; všetko naše ~ bolo márne вшыткы нáшы снажіня были мáрны *áбо* дарéмны

úsilný: ~ pochod *voj.* намагáве машированя, форсірованый марш

usil//ovať -uje -ujú *nedok. o čo kniž.* снáжыти ся *о што*, снáжыти ся *áбо* стáрати ся добити ся *чóго*, прикладáти снажіня *к чóму*; борóти ся *за што*; ~ o nápravy krívd борóти ся прóтів несправодливости; ~ o mier борóти ся за мір; ~ o moc снáжыти ся ухóпити міць; ~ o dosiahnutie cieľa снáжыти ся к досягнýтю ціли, стáрати ся добити ся ціли

usil//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *o čo* борóти ся *за што*; стáрати ся *s neurč.*, снáжыти ся *к чóму*; ~ o pokrok a) снáжыти ся к проґрéсу; б) борóти ся за проґрéс; ~ sa o zdokonalenie výroby снáжыти ся зліпшовати выробу **2** (*pokúšať sa, chcieť*) стáрати ся, прóбовати; budem sa ~ vrátiť sa skôr я постáрам ся *áбо* попрóбую вернýти ся скóрше **3** (*usilovne pracovať*) стáрати ся усилóвні *áбо* усéрдні робити; len nech sa ~ujú pri práci лем най стáрають ся при робóті; usiloval sa, nakoľko sily stačili він усиловав ся зо вшыткых сил; він стáрав ся, накілько силы выстачали

usilovn//ý **1** усилуючій, усéрдный, роботячій, стáраючій; ~ robotník усéрдный *áбо* стáраючій робóтник; ~ žiak усилуючій ученик; ~é ruky стáраючі рýкы **2** усéрдный; ~é štúdium усéрдне учіня; ~é premýšľanie усéрдне роздýмованя

usín//ať -a -ajú *nedok.* заспавáти, спáти

úskal//ie -ia *s* (*morské*) скáла; підвóдный кáмінь *aj pren.*; vyhnúť sa všetkým ~iam обыйти вшыткы підвóдны каміня

uskladn//iť -í -ia *dok.* **1** ускладнити, уложыти до склáду; ~ tovar, potraviny уложыти до склáду товáр, потравины; nemám kde ~ uhlie я не мам де ускладнити ýгля; ~ obilie ускладнити зéрно **2** (*na zimu*) позберáти; тримати *nedok.*, хранити *nedok.* ~ ovocie, zeleninu хранити *áбо* охраняти (в зимі) овоцину, зеленину; nemám kde ~ zemiaky na zimu я не мам де тримати *áбо* хранити бандýркы в зимі

uskoč//iť -í -ia *dok.* **1** (*nabok*) одскóчіти (*до бóку*); ~ pred autom одскóчіти од áвта **2** *pren. hovor.* (*prestať byť niečím prívržencom*) одскóчіти, перестáти быти прихылником дакóго *áбо* дачóго; зрáдити дакóго *áбо* даштó; одыйти (*од дакóго)*

úskočn//ý лéстный, фалóшный, закéрный, зрáдный; ~ človek закéрный чоловік; ~ čin закéрный постýпок; ~á politika зрáдна політіка

úskok[1] -u *m* інтріґы, закéрность, хітрость, лстивость, підфук; získať niečo ~om добити ся дачóго хітростёв *áбо* підфуком

úskok[2] -u *m tel.* (*skok nabok*) скок до бóку

uskromn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* ускромнити ся, успокоїти ся (з малым)

uskutočn//iť -í -ia *dok.* здійснити, зреалізовáти, увéсти до жывóта; ~ plán, program здійснити *áбо* зреалізовáти план, прóґрам; ~ reformu здійснити *áбо* провéсти рефóрму; ~ v praxi niečo увéсти до жывóта, здійснити на прáктіці даштó

uskutočn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* здійснити ся, зреалізова́ти ся

uslin//iť -í -ia *dok.* заслинити

úsln//ie -ia *s* солне́чна сторо́на, солне́чный бік; vyhrievať sa na ~í выгріва́ти ся *а́бо* опа́лёвати ся на со́лнці

úslov//ie -ia *s* погово́рка

úslužn//ý охо́тный, слу́шный, уцтивый, ґавалі́рьскый, ґала́нтный; ~ človek слу́шный чоловік; otrocky ~ ра́бскы уцтивый; ~ hlas ґала́нтный го́лос

uslyš//ať -í -ia *dok. zastar.* услыша́ти • pánboh uslyš! (*odpoveď na pozdrav*) дай-то бог!

uslzen//ý запла́каный, в слыза́х; ~é oči запла́каны о́чі; ~é dievčatko запла́кана дівочка

usmažiť *p.* **upražiť**

usmern//iť -í -ia *dok. čo* **1** напрямити *што*, наве́сти, нареґулова́ти *што*; ~ prácu напрямити робо́ту; ~ výchovu detí напрямити выхову діте́й; ~ deti (*pri hre*) ве́сти діти **2** *el. tech.* напрямити; ~ prúd напрямити ток *а́бо* електрику **3** *kam* (*zmeniť smer*) змінити напрямлі́ня; напрямити (*до дакотро́го бо́ку*); ~ loptu do brány напрямити лопту до браны

usmerňovac//í: ~ia elektrónka *el. tech.* напрямуюча ла́мпа, кенотро́н; ~ia dióda напрямуюча діо́да

usmerňovač -a *m el. tech.* напрямовач; ~ striedavého prúdu напрямовач переміі́нного то́ку; ~ vysokého napätia (*v televízore*) высоковóлтный кенотро́н, напрямовач высо́кого напятя; elektrónkový ~ електро́нный напрямовач

usmerň//ovať -uje -ujú *nedok. čo* **1** прямовати *што*, дава́ти прямова́ня *чо́му* **2** *el. tech.* прямова́ти

usmerňovateľ -a *m* веду́чій *м*; пряму́юча *а́бо* веду́ча сила

úsmeš//ok -ku *m* **1** (*posmievanie*) посмíёваня, по́смiх **2** (*úsmev*) посмі́шка; pohŕdavý ~ посмі́шка, оповергливый у́смів

úsmev -u *m* у́смів; šťastný, blažený ~ щастливый, блаже́ный у́смів; veselý, radostný ~ весе́лый, ра́достный у́смів; posmešný *al.* pohrdivý ~ посмі́шный у́смів; vyčariť *al.* vylúdiť ~ выкликати у́смів на дачі́їй тва́ри; okolo úst mu pohráva ~ на ёго́ ґа́мбах грать у́смів; tvárou mu preletel ~ по ёго́ тва́ри мі́гнув у́смів; s ~om na tvári (*urobiť niečo*) з у́смівом на тва́ри; ~ od ucha po ucho *žart.* у́смів од у́ха по у́хо

usmiať sa usmeje sa usmejú sa *dok.* засміяти ся; slnko sa usmialo na krajinu *pren.* со́лнце освітило краї́ну у́смівом • šťastie sa usmialo naňho ёму́ засміяло ся ща́стя; usmiať sa pod (popod) fúzy (pod fúz) засміяти ся під баюсы, схова́ти у́смів до баюс

usmiat//y усміва́ючій; ~a tvár усміва́юча тварь; ~e oči усміва́ючі о́чі; vyšla z izby ~a она́ вышла із і́збы усмята; ~e dieťa усміва́юча ся дітина

usmiev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* сміяти ся, усміёвати ся; blažene sa ~ ща́стні сміяти ся; pohrdlivo sa ~ погордливо сміяти ся; ~ sa popod fúzy сміяти ся по́під баюсы

usmievav//ý усміва́вый; ~ človek усміва́вый чолові́к; ~é oči усміва́вы о́чі; ~é slnko *pren.* усміва́юче ся со́лнце

usmoklen//ý **1** плаксивый; ~é chlapča плаксивый хло́пець, пла́ксош **2** *pren.* (*daždivý*) доджливый; ~é počasie доджлива пого́да; ~ deň доджливый день

usmol//iť -í -ia *dok.* засмолити, заба́брати ся смоло́в

usmol//iť sa -í sa -ia sa *dok.* засмолити ся, заба́брати ся смоло́в

usmrc//ovať -uje -ujú *nedok.* забива́ти, усме́рчовати

usmrcujúci усме́рчуючій; смерте́лный; ~ úder смерте́лный уда́р; ~ jed смерте́лный яд

usmrkan//ec -ca *m hovor. expr.* **1** смарка́ч, со́пляк, соплявый *а́бо* смарка́тый хло́пець *aj pren. pejor.* **2** пла́ксош

usmrkaný 1 смаркáтый, соплявый *aj pren. pejor.* **2** плаксивый

usmrt//iť -í -ia *dok.* зáбити, усмертити; ~ človeka зáбити *áбo* усмертити чоловíка; ~ baktérie зáбити бактéрії; ~ plod усмертити *áбo* умертвити плод

usnúť usne usnú *dok.* уснýти, заспáти • usnul naveky, navždy, na večnosť, v Pánu заспáв навíкы, на все, на вíчность; умéр

usoplen//ec -ca *m hovor. expr.* смаркáч, сопляк *aj pren. pejor.*

usoplený смаркáтый, соплявый *aj pren. pejor.*

uspl/ať -í -ia *dok. v rôzn. význ.* успáти, угáйкати, укoлысáти; ~ dieťa успáти *áбo* угáйкати *áбo* уколысáти дітину; ~ pacienta успáти хвóрого; ~ svedomie *pren.* успáти сóвість

uspávací успавáючій; ~ prostriedok *lek.* успавáючі пóрошкы

uspávajúc//i успавáючій, на уснýтя; ~ pieseň успавáюча спíванка; ~ prednáška лéкція на уснýтя

uspávank//a -y *ž* убаюкуюча *áбo* колыскóва (спíванка)

uspáv//ať -a -ajú *nedok.* успавáти

úspech -u *m* ýспіх; pracovné ~y ýспіхы в робóті; dosiahnuť ~ добити ся ýспіху; hra mala veľký ~ пєса мáла великый ýспіх; práca bola korunovaná ~om робóта увінчáла ся ýспіхом; s ~om zložiť skúšku успíшні здати екзáмен

úspešne *prísl.* успíшні, з ýспіхом

úspešn//ý успíшный, выдареный; ~á liečba успíшне лічíня; ~é štúdium успíшне учíня; ~ študent успíшный штудéнт; ~ pokus успíшна прóба; ~ román успíшный ромáн; ~ film выдареный фíлм; фíлм, мáючій великый ýспіх

uspokoj//iť -í -a *dok.* **1** успокоїти, утішыти, учічíкати; ~ nároky, požiadavky успокоїти претéнзії, пожáдованя; ~ potreby obyvateľstva успокоїти потрéбности жытелів; jeho odpoveď ma neuspokojila ёгó óдповідь мéне не успокоїла; to ma nemôže ~ тотó мéне не мóже утішыти **2** (*utíšiť, upokojiť*) успокоїти, утішыти **3** *čo* (*ukojiť*) успокоїти, утішыти; ~ zvedavosť успокоїти зведáвость; ~ vášeň успокоїти горливість *áбo* запалистість; ~ hlad утішыти гóлод

uspokoj//iť sa -í sa -a sa *dok.* **1** *s čím* успокоїти ся *nedok.*, быти спокíйным *чім*; успокоїти ся *so zmenou vetnej konštrukcie*; ~ sa s málom успокоїти ся з малым; ja sa ~ím s dvojizbovým bytom мéне успокóїть двоізбóвый квáртель; s tým sa mi nemôžeme ~ з тым мы не мóжеме успокоїти ся, тотó нас не мóже успокоїти **2** (*uspokojiť sa*) успокоїти ся; plačúce dieťa sa pri matke ~ilo плáчуча дітина успокоїла ся при мáмі

uspokojiv//ý успокóюючій; ~á odpoveď успокóююча óдповідь; stav pacienta je ~ став хвóрого успокóюючій; ~ výsledok успокóюючій резултáт; ~é riešenie успокóююче рішíня

uspokoj//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho, čo*; *koho, čo čím* (*vyhovovať požiadavkám*) успокóëвати; ~ požiadavky niekoho успокóëвати дачії пожáдованя *áбo* вымогы **2** *koho, čo* (*uspokojovať, utišovať*) успокóëвати **3** *čo* (*ukájať*) успокóëвати; утíшовати; ~ zvedavosť успокóëвати зведáвость; ~ hlad утíшовати гóлод

uspokoj//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *s čím* успокóëвати ся, быти спокíйным *чім so zmenou vetnej konštrukcie*; ~ sa s málom успокóëвати ся з малым **2** (*uspokojovať sa*) успокóëвати ся; chorý sa ~uje хворый успокóює ся

uspokojujúci 1 (*uspokojivý*) успокóюючій; ~é riešenie успокóююче рішíня **2** (*utišujúci, uspokojujúci*) успокóюючій; ~ tón успокóюючій тон

úspor//a -y *ž* **1** *čoho* еконóмія; ~ materiálu, paliva еконóмія матеріáлу, курíня; časová ~ еконóмія часý **2** *obyť. v mn. č.* **~y** шпорíня; mať ~y v banke мáти шпорíня в бáнкі; žiť z úspor жыти зо шпорíня

usporad//ovať -uje -ujú, **usporad//úvať** -uje -ujú *nedok.* **1** приводити до пóрядку **2** роскладáти в даякíм пóрядку **3** орґанізовáти, робити; **~** prednášky орґанізовáти лéкції

usporiadan//ý упорядковáный, вырівнаный; ~ rodinný život вырівнаный родинный жывот; ~é pomery упорядковáны одношíня

usporiad//ať -a -ajú *dok.* **1** привéсти до пóрядку; ~ si veci na stole привéсти до пóрядку рíчі на стóлі; ~ knihy na polici привéсти до пóрядку книжкы на пóлічкі **2** розложыти в даякíм пóрядку; **~** chronologicky розложыти в хронолоґíчнім пóрядку; ~ podľa abecedy розложыти по алфáвіті, розложыти в алфавíтнім пóрядку **3** упорядковáти, завéсти, зробити; **~** ináč (*svet, spoločnosť ap.*) перебудовáти; ~ spoločenské vzťahy po novom выбудовати новы óбщностны одношíня; ~ si život podľa svojich plánov наладити свій жывот за влáстным плáном **4** (*zorganizovať*) зорґанізовáти; ~ zábavu зорґанізовáти забáву; ~ výstavu зробити выставку; ~ prednášku зорґанізовáти лéкцію; ~ kurz орґанізовáти кýрзы; ~ konferenciu орґанізовáти конферéнцію; ~ súťaž орґанізовáти кóнкурз; ~ súťaž o najlepšieho speváka орґанізовáти кóнкурз о нáйліпшого співáка

usporiadateľ -a *m* **1** (*organizátor*) орґанізáтор **2** (*na zábave, futbalovom zápase ap.*), *dozerajúci na poriadok*; роспорядник *м*

usporiadateľsk//ý: ~á služba а) (*usporiadatelia*) роспорядникы, орґанізáторы б) (*činnosť*) орґанізáція; ~é povinnosti повинности орґанізáтора (*спрітнýтя і т. п.*); повинности роспорядника (*на плéсі і т. п.*)

uspor//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* ушетрити, зекономити; ~ materiál ушетрити матеріáл **2** *čo komu* ушетрити; **~** robotu niekomu ушетрити робóту дакóму **3** *čo* (*našetriť*) зекономити, ушетрити, нашпóрити, нагромадити; ~ peniaze нагромадити пінязей; ~ si na auto ушетрити пінязі на áвто

úsporn//ý *v rôzn. význ.* еконóмный, шпорóвный; ~é opatrenia еконóмны міры; z ~ých dôvodov з еконóмных причíн; ~é využitie materiálu еконóмне хосновáня матеріáлу; ~ stroj еконóмна машына

ústa úst *s pomn.* **1** ýста, рот; malé, veľké **~** малы, великы ýста; малый, великый рот; bezzubé ~ беззýбы ýста; otvoriť ~ отворити ýста *або* рот **2** *pren.* рот, їдáк; hladné **~** голодный рот **3** *pren.* (*človek*) ýста *pomn.*; z povolaných úst (*počuť niečo*) з компетéнтных уст; z mojich úst si to nepočul ты учýв тотó не із мóїх уст; од мéне ты тотó не чув • pozerať s otvorenými ústami *hovor.* позерáти ся з отворéным рóтом; povedať niečo na plné ~ повíсти даштó на пóвны ýста; smiať sa na plné *al.* celé ~ сміяти ся на пóвны ýста; povedať niečo na pol úst повíсти даштó чéрез зýбы; vziať niekomu slovo z úst высловити дачíю дýмку, взяти дакóму слóво з уст; od rána som nemal nič v ústach од рáна я не мав ніч в рóті *або* в ýстах; nemá čo do úst položiť він не мать што до рóта положыти, він голодíє; odtŕhať *al.* uťahovať z úst одтóрговати собí од рóта; žiť z ruky do úst жыти поскрóмні *або* худóбні; mať veľké ~ а) (*veľa jesť*) мнóго їсти; б) (*odvrávať*) мать підрíзаный язык; nevie ani ~ otvoriť він не знать áни ýста отворити; chýr ide z úst do úst хыр перехóдить з уст до уст

ustajnen//ie -ia *s poľnohosp.* устайнíня, поміщíня стáтку *або* худóбы в стáйні; letné ~ dobytka лíтнє устайнíня стáтку *або* худóбы; voľné ~ dobytka вóльне *або* беспривязне устайнíня стáтку *або* худóбы

ustajn//iť -í -ia *dok poľnohosp.* устайнити, розмістнити по стáйнях

ustálen//ý **1** пéвный, незмíнный, стабíлный; установившый ся; ~á povaha стабíлный харáктер; ~á mena пéвна *або* стабíлна валýта; ~é pomery установившы ся

одношіня; ~é ceny певны *або* стабілны ціны; hladina vody je ~á уровень воды незмінна; ~é počasie установивша ся погода; svetonázor незмінный поглуд; ~é slovné spojenie *lingv.* немінне словоспоїня; ~ termín *lingv.* стабілный термін **2** *fot.* фіксованый; ~ negatív фіксованый неґатів

ustál//iť -i -ia *dok.* **1** стабілізовати *nedok. dok.*; ~ normu стабілізовати норму; ~ ceny стабілізовати ціны; ~ terminológiu стабілізовати термінолоґію **2** (*určiť*) опреділити; назначіти; ~ výšku poplatkov опреділити вышку сплачованя; ~ chorobu опреділити хвороту, становити діаґнозу; ~ termín svadby назначіти день свадьбы **3** *fot.* фіксовати, спивнити

ustál//iť sa -i sa -ia sa *dok.* установити ся, стабілізовати ся *nedok. dok.*; hladina rieky sa ~ila уровень воды в рікі стабілізовала ся; počasie sa ~ilo погода установила ся; jeho povaha sa ~ila ёго характер установив ся; pomery sa ~ili одношіня установили ся *або* стабілізовали ся; ceny sa ~ili ціны стабілізовали ся; váhy sa ~ili вагы стабілізовали ся; magnetka sa ~ila магнітна стрілка установила ся; teplomer sa ~il na 20° (dvadsiatich stupňoch) тепломір указує 20° (двадцять ґрадусів)

ustaľovací; ~ kúpeľ *fot.* фіксаж, фіксажна вана, фіксуючій росток, установлююча вана

ustaľovač -a *m* **1** *chem.* стабілізатор **2** *fot.* фіксаж, установлёвач, фіксуючій росток

ustaľ//ovať -uje -ujú *nedok.* *čo* **1** стабілізовати *nedok. dok.* **2** (*určovať*) опреділяти, вызначовати; назначати **3** *fot.* фіксовати, спевнёвати

ustaľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* стабілізовати ся *nedok. dok.*; установлёвати ся, опреділяти ся

ustanoven//ie -ia *s* **1** *práv.* (*nariadenie*) постановліня; zákonné ~ *al.* ~ zákona постановліня закона; podľa ~ zákona по постановліню закона; ~ závetu постановліня завіщаня **2** (*utvorenie*) заложіня; ~ republiky заложіня републікы **3** (*menovanie*) назначіня; ~ poručníka назначіня опікуна

ustanov//iť **1** *čo* (*určiť, stanoviť*) установити, назначіти, опреділити; predbežný termín obhajoby установити *або* назначіти *або* опреділити приближный термін защіты; ~ dediča *práv.* установити наслідника; ~ pravidlá (*hry ap.*) становити правила; ~ zákon прияти закон **2** *čo* (*utvoriť, vymenovať*) вытворити, сформовати; ~ vládu вытворити *або* сформовати правліня *або* владу; ~ vedeckú spoločnosť вытворити *або* заложыти научну общность **3** *koho, koho za čo* (*poveriť funkciou, vymenovať*) назначіти, установити *кого кым*; ~ dediča, obhajcu, poručníka *práv.* установити наслідника, защітника, опікуна; ~ za riaditeľa назначіти за діректора; ~ do funkcie установити до функції **4** (*zriadiť*) заложыти, основати, вытворити; ~ komisiu вытворити комісію; ~ spolok заложыти *або* основати общность

ustanov//iť sa -í sa -ia sa *dok.* *zastar.* *kam* (*dostaviť sa*) явити ся, прийти; ~ sa na súd явити ся на суд

ustanoviz//eň -ne *ž* інштітуція, заряджіня; kultúrna, vedecká ~ културна, научна інштітуція; právna ~ правовe заряджіня, правова інштітуція

ustanovovací установлюючій, назначаючій; ~ dekrét приказ о назначіні (*до функції*); ~ schôdza установлююче зібраня, установлююча громада

ustanov//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* (*určovať, stanovovať*) установлёвати, назначати, опреділяти; ~ lehotu становити час **2** *čo* (*utvárať, vymenúvať*) вытваряти, творити; ~ komisie вытваряти, назначати комісії **3** *koho, koho za čo* (*poverovať funkciou*) повірёвати, назначати *кого кым*; ~ niekoho za zástupcu riaditeľa назначати дакого заступником діректора **4** (*zriaďovať, zakladať*) закладати, вытваряти, установлёвати

ustanovujúci *p.* **ustanovovací**
ustaran//ý, ustarosten//ý устáраный; стрáпеный; ~ človek устáраный чоловíк ~á tvár стрáпена тварь
ust//ať[1] -ane -anú *dok.* унавити ся
ust//ať[2] -ane -anú *dok.* **1** (*prestať, utíchnuť*) утихнути, стихнути, затихнути, перестáти; vietor ~al вíтор затихнув *áбo* перестáв; dážď ~al додж перестáв; boje ~ali бóї перестáли; hluk ~al глук перестáв *áбo* стих(нув) **2** *zastar.* neustal núkať, kým som si nevzal він не перестáв мéне нýкати, пóкы я не взяв
ust//áť sa -ojí sa -oja sa *dok.* одстояти ся
ustát//y одстоявшый ся; ~a voda одстоявша ся вóда
ustat//ý унавéный; устáтый; ~ človek унавéный чоловíк; ~é telo унавéне тíло; ~é oči унавéны *áбo* утрáпены óчі • byť na smrť ~, byť ~ ako kôň *al.* pes устáтый як кінь *áбo* пес
ústav -u *m* **1** (*vedecký*) інштітýт; výskumný ~ наýчно-дослíдный інштітýт; jazykovedný ~ інштітýт языкознáвства **2** заряджíня, інштітýція; liečebný ~ лічíвня, санатóрій; ~ národného zdravia лічíвне заряджíня; pohrebný ~ похорóнне заряджíня; peňažný ~ бáнка; poisťovací ~ поїстююча óбщность; ~ pre hluchonemých лічíвня для глухонíмый, polepšovací ~ полíпшуюче заряджíня **3** *zastar.* (*škola*) шкóла; učiteľský ~ педаґоґíчне учíліще; budova ~u будóва шкóлы
ústav//a -y *ž* конштітýція • Ústava Slovenskej republiky Конштітýція Словáцькой репýблікы
ustáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* намагáти ся, вычéрьповати ся, пересилёвати ся; стáрати ся; neustávajte sa! не стáрайте ся!
ustaven//ie -ia *s* інштітýція, заряджíня, вытворíня; ~ vlády вытворíня правлíня ~ prípravného výboru вытворíня підготóвлюючого комíтéту
ustavičný непереставáючій, неперерывáючій, постíйный, сістематíчный; ~ pohyb непереставáюче погынáня; ~ zhon постíный спіх, сістематíчне спішíня
ustav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* вытворити ся, взникнути, конштітуовáти ся; vláda sa ~ila правлíня вытворило ся *áбo* конштітуовáло ся
ústavnopávny конштітýчно-правовый; ~é normy конштітýчно-правовы нóрмы; ~ výbor конштітýчно-правовый комíтéт
ústavn//ý[1] *príd. k* **ústav 1** інштітýтьскый *al. sa prekladá nepriamymi pádmi podst.* інштітýт; ~á knižnica інштітýтьска бібліотéка; ~ plán план інштітýту; ~é úlohy задáчі інштітýту **2** шпытáльскый, соціáлный; ~á starostlivosť *al.* liečba шпытáльске лічíня, лічíня в шпыталé; byť v ~om ošetrení быти госпіталізовáным
ústavn//ý[2] *príd. k* **ústava** конштітýчный; ~ súd конштітýчный суд; ~ zákon конштітýчный закóн; ~ článok конштітýчна статя; ~é právo конштітýчне прáво; ~é slobody прáва, ґарантовáны конштітýціёв, конштітýчны слобóды
ustav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* вытворяти ся, взникáти, конштітуовáти ся
ustavujúc//i установлюючій; ~a schôdza установлююча громáда *áбo* зібрáня
úst//ie -ia *s* **1** (*vstupný al. výstupný otvor*) вхóдный *áбo* выходный óтвор; ýстя; ~ rúry ýстя рýлы; ~ kanála ýстя канáла; ~ fľaše гóрло *áбo* шыйка фляшкы; ~ aorty *anat.* ýстя аóрты **2** (*rieky*) ýстя, канáл, стóка; deltovité ~ дéлта
úst//iť -i -ia *nedok.* **1** выходити, вéсти (*дарóé*); ulica ~i do poľa ýліця выхóдить до пóля **2** (*o rieke*) впадáти; rieka ~i do mora рікá впáдать до мóря
ustlať ustelie ustelú *dok.* постелити; ~ posteľ а) постелити пóстіль; б) прикрыти *áбo* закрыти пóстіль; ~ na diváne постелити на дíвані • nemá na ružiach ustlané ёгó дорóга не постелéна рýжами; ako si ustelieš, tak budeš ležať [*prísl.*] як собí постéлиш, так бýдеш спáти

ústn//y 1 ýстный, ротóвый; ~ otvor ротóвый óтвор; ~a dutina пóлость рóта; ~a sliznica слизиста оболóнка рóта; ~a voda вóда на полóканя рóта; ~a harmonika ýстна гармонíка; ~a hláska *lingv.* ротóвый звук **2** (*opak*: písomný) ýстный; ~a skúška ýстный екзáмен; ~ príkaz ýстный приказ; ~a zmluva ýстный договóр; ~e podanie ýстне передáня; ~a slovesnosť ýстна нарóдна твóрчість; ~ prejav выступліня

ústran//ie -ia *s* **1** (*odľahlé miesto*) dom stál v ~í стояти на бóці, стояти бóком **2** (*odlúčenosť, samota*) осамочéность, самóта; žiť v ~í жыти в самоті *áбо* осамочéні; utiahnuť sa *al.* odísť do ~ia оддалити ся *áбо* одыйти од óбщности, одыйти до самóты

ustrašený настрáшеный, перестрáшеный, выстрашеный; наполошáный, сполошáный, переполошáный, выполошаный; ~é dieťa выстрашена дітина; ~é oči перестрáшены óчі; ~ výzor застрáшеный вызор

ustráž//iť -i -ia *dok. koho, čo* устерéгнути, услідити, овартовáти *кóго, што*; dieťa je také živé, že je ťažko ho ~ дітвáк такый жывый, же ёгó не устрéгнеш; ~ dom овартовáти дім; pes neustrážil ovce пес не устрéгнув овець; ~ útočníka *šport.* блоковáти нападáючого

ústred//ie -ia *s* цéнтер, центрáлный; ~ ľudovej umeleckej tvorivosti цéнтер нарóдной худóжнёй твóрчости; odborové ~ центрáлный профсоюзный óрґан; direktívy z ~ia дірективы із цéнтра

ústred//ňa -ne *ž* цéнтер *al. sa prekladá individuálne*; telefónna ~ (центрáлна) телефóнна станіця; telegrafná ~ центрáлный телеґрáф; kriminálna ~ кримінáлна станіця; špionážna ~ шпіóньскый цéнтер

ústredne *prísl.* централізовáні, із єднóго цéнтра; ~ riadiť niečo централізовáні вéсти даштó, руководити даштó із цéнтра

ústredn//ý *v rôzn. význ.* центрáлный, основный; ~ problém центрáлный *áбо* основный прóблем ~ motív центрáлный *áбо* основный мотів; ~á postava (*v románe*) центрáлна фіґýра; ~ orgán центрáлный óрґан; ~é kúrenie центрáлне выкýрёвня; ~á nervova sústava центрáлна нервóва сістéма

ústrety *len v spojeniach*: ísť, vychádzať, vyjsť v ~ niekomu, napomáhať niekomu, niečo быти дакóму на пóмочі; зробити дакóму дóбрі; іти дакóму напрóтів, помочі дакóму

ustric//a -e *ž* устріця

ustrieh//nuť -ne -nu *dok. koho, čo* **1** слідити *за кым, чім*; устрéгнути *кóго, што*; ~ dieťa устрéгнути дітину **2** вислідити; овартовáти; ~ zlodeja вислідити злóдія

ustrih//núť -ne -nú *dok.* одстричі, одстригнути (*ножычками*), одрізати

ústriž//ok -ka/-ku *m* **1** одстрижок (*фáлаток полóтна, пáперя і т. п.*) **2** ýстрижок, шек; kontrolný ~ шекóвый ýстрижок, шек

ústrk -a *m obyč. v mn. č.* **~y** кривда, несправодливость; znášať ~y терпіти кривды *áбо* несправодливость

ustr//núť -nie -nú *dok. kniž.* **1** (*o deji - zastaviť sa, prestať*) застáвити ся, перестáти, застыти, стихнути; pohyb ~ul погынáня застáвило ся *áбо* перестáло; ~ vo vývine застáвити ся в рóзвитку; rokovania ~uli na mŕtvom bode застряти на мертвій тóчці **2** (*o ľuďoch - stŕpnuť, zmeravieť*) застыти, стихнути, здеревяніти, стýгнути; ~ v nejakej póze застыти в даякій пóзі; ~ od prekvapenia здеревяніти од зачýдованя *áбо* несподіваня

ustrnut//ý *kniž.* **1** скамянілый; застывшый, здеревянітый, стýгнутый, непогынáючій; ~é poučky застывшы понаучіня **2** остовпівшый, неогынáючій, деревяный

ústroj[1] -a *m anat.* óрґан, апарáт; zrakový, sluchový ~ óрґан зрáку, слýху; dýchací ~ дыхаючій апарáт; pohlavné ~e полóвы óрґаны

ústroj[2] *p.* **ustrojenie**[2]

ustrojen//ie[1] -ia *s* сістéма, штруктýра, зложíня; psychické ~ псіхíчне зложíня; telesné ~ тілéсна штруктýра

ustrojen//ie[2] -ia *s* (*odev*) облечíня; pán v elegantnom ~í елеґáнтні облечéный хлоп

ustrojenstv//o -a *s* **1** апарáт, óрґаны; nervové ~ *anat.* нервóва сістéма, нéрвы; pohybové ~ *anat.* погынáючій *áбо* рушáючій апарáт **2** *tech.* механíзм, сістéма; pohonné ~ погынáючій механíзм

ustroj//iť -í -a *dok.* (*obliecť*) облечí, выпарадити; ~ mladuchu выпарадити невíсту *áбо* молодý

ústrojn//ý *v rôzn. význ.* орґанíчный; ~é látky орґанíчны рíчовины; ~é prvky jazyka *lingv.* орґанíчны елемéнты языкá

ústup -u *m* одступлíня; ~ vojska одступлíня вóйск; ~ ľadovca одступлíня ледникá; kryť ~ прикрывáти одступлíня; dať sa na ~ зачати одстýповати; choroba je už na ~e бóлість уж на ýступі *áбо* уж прохóдить

ústupčiv//ý уступчíвый; піддáйный; ~á povaha уступчíвый харáктер

ustúp//iť -i -ia *dok.* **1** одыйти, вернýти ся нáзад, одстýпити; ~ o krok одстýпити на крок; ~ na bok одыйти до бóку; ~ z cesty одстýпити з дорóгы; одыйти з дорóгы; ~ do úzadia одстýпити до позáду, одстýпити на зáдній план **2** одстýпити, одыйти; nepriateľ ~il неприятель одстýпив; ľadovce ~ili ледникы одстýпили **3** *od čoho* (*zriecť sa*) одстýпити ся, зречí ся **4** (*pri spore ap.*) устýпити; ja musím vždy ~ я все мýшу устýпити • múdrejší ~i [*prísl.*] мудрíшый устýпить; хто мудрíшый най устýпить

ústup//ok -ku *m* устýпок; politický ~ політíчный устýпок; robiť ~ky робити устýпкы, іти на устýпкы

ustup//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** отходити, устýповати, вертáти ся нáзад **2** устýповати, одходити; choroba ~uje бóлість устýпує **3** *od čoho* (*zriekať sa*) устýповати, зрікáти ся **4** (*pri spore ap.*) устýповати

ústupov//ý *príd. k* **ústup;** одстýпуючій; ~á cesta одстýпуюча дорóга; ~ plán план одступлíня; ~ boj одстýпуючій бой

usúd//iť -i -ia *dok.* посудити, прийти к заключíню, зробити заключíня, рішыти; z toho možno ~, že ... на оснóві тóго мож зробити заключíня, же ...; ~il, že bude lepšie, keď ... він усудив *áбо* рішыв, же лíпше бýде, кідь ...; ~il, že bude lepšie ešte počkať він рішыв, же лíпше бýде іщі почéкати • usúďte sami! посýдьте самы!

úsudkov//ý: ~ príklad *mat.* задáча на посуджíня

úsud//ok -ku *m* **1** (*usudzovanie*) суджíня, посýджованя; logický ~ *filoz.* лоґíчне суджíня **2** (*mienka*) пóгляд, нáгляд; tvoj ~ mňa nezaujíma твій пóгляд мéне не інтересýє; urobiť si ~ o niekom, niečom вытворити собí пóгляд о дакíм, дачíм; vysloviť ~ o niečom высловити пóгляд о дачíм; induktívny, deduktívny ~ індуктíвне, дедуктíвне суджíня

usudz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** посýджовати, судити, дýмати; logicky ~ лоґíчні посýджовати; ~uješ správne ты спрáвні *áбо* справодливо посýджуєш **2** приходити к заключíню, робити заключíня; усýджовати; z toho ~ujem, že ... з тóго я рóблю заключíня, же ...; тотó знáчіть, же ...; з тóго усýджую, же ...

usúk//ať -a -ajú *dok. čo* усукáти; ~ niť, povraz усукáти нитку, мóтуз

usuš//iť -í -ia *dok. čo* **1** просушыти, высушыти; ~ premočené šaty просушыти змокнýты шмáты; ~ vlasy fénom высушыти вóлосы фéном **2** посушыти, высушыти; ~ ovocie, huby высушыти овоцину, грибы; slnko ~ilo rosu сóлнце высушыло росý; ~ si slzy осушыти *áбо* высушыти слызы

usuš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* высушыти ся, просóхнути; bielizeň sa na slnku chytro ~í білізнá скóро высохне на сóлнці; seno sa ~ilo сíно высохло

usúvzťažn//iť -í -ia *dok. odb. čo* порівнáти

usužovaný утрáпеный, вычерьпаный, высиленый, змýченый

usuž//ovať -uje -ujú *dok.* утрáпити, вычерьпати, змýчіти; ~ niekoho na smrť утрáпити на смерть дакóго

usuž//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* утрáпити ся, змýчіти ся

usvedč//iť -í -ia *dok. koho z čoho* усвíдчіти *кóго в чім*; ~ niekoho z klamstva, krádeže усвíдчіти дакóго з клáманя, краднýтя; obvinený bol usvedčený z trestného činu убвинéный быв усвідчéный (карного) преступку

usvedč//ovať -uje -ujú *nedok. koho z čoho* усвíдчовати *кóго в чім*; ~ niekoho z podvodov усвíдчіти дакóго з швіндлёвáня *áбо* з клáманя

úsvit -u *m* **1** розвиднíня, світáня; ranný ~ розвиднíня, світáня **2** *pren. kniž.* світáнок; na ~e dejín, storočia на світáнку істóрії, вíку; ~ slobody світáнок слобóды

ušan//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* **1** *koho, čo* нашетрити, ушпорити, наекономити; ~ elektriny, kuriva ушпóрити електрикы, выкýрёваня **2** *koho od čoho pren.* ушетрити; охоронити; ~ od hanby ушетрити од гáньбы; jej ostrý jazyk nikoho neušanuje єй острый язык никого не охорóнить

ušat//ý ухáтый; ~á hlava ухáта гóлова; ~á čiapka ушáнка; ~ chlapec *expr.* ухáтый хлóпець; ~é zviera звіря з великыми(а) ухáми; ~á sova ухáста сóва

ušetr//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* (*usporiť*) ушетрити, нашпорити, нагромадити, зекономити; ~ peniaze нашпорити пінязі; ~ si na auto нашпорити собі на áвто; ~ veľkú sumu нагромадити велику сýму **2** *čo, na čom* (*usporiť, neminúť*) ушетрити *што, на чім*, зекономити *што, чóго, на чім*; ~ elektrickú energiu зекономити електроенéрґію; ~ na jedle ушетрити на стрáві **3** *čo komu* (*odbremeniť niekoho od niečoho*) ушетрити *кóго од чóго*; ~ niekomu starosti улегшыти дакóму стáрости; ~ si prácu улегшыти собі робóту; ~ niekomu sklamanie охоронити дакóму склáманя *áбо* росчаровáня; ~ chorému zbytočnú cestu охоронити хвóрого од непотрéбной дорóгы **4** *koho, čo; koho, od čoho, pred čím* (*uchrániť*) охоронити, спáсти *кóго, што од чóго*; захранити *што*; ~ si zdravie захранити собі здорóвя; ~ niekoho od nepríjemností охоронити дакóго од неприємностей ● to si si mohol ~! міг бы ты (і) обыйти ся без тóго!

ušiak[1] -a *m* (*o zajacovi*) довгоýхый

ušiak[2] -a *m* **1** *tel.* лóпта з мóтузком **2** *hovor.* (*fotel*) вóлтеровске крéсло

ušiť ušije ušijú *dok. čo* ушыти; ~ si šaty ушыти собі шмáты; ~ topánky ушыти топáнкы; dať si ~ kabát дати ушыти собі кáбат; dobré, zle ušitý oblek дóбрі, недóбрі *áбо* зле ушытый костюм

ušker//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* ушкíрити ся, засміяти ся

uškľab//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* **1** засміяти ся, ушкíрити ся, посміяти ся, усмíхнути ся, высміяти ся **2** зробити ґрімáсу

úškľab//ok -ku *m* **1** высміх, пóсміх **2** ґрімáса

ušk//o -a *s* **1** *zdrob.* ýшко, малéньке ýхо **2** (*otvor*) ýшко; ~ ihly ýшко іглы; gombík s ~om ґóмбічка з ýшком

uškod//iť -í -ia *dok.* пошкóдити; зробити шкóду; nechcem ti ~ я не хóчу тобі пошкóдити; ~ zdraviu пошкóдити здорóвю; neuškodilo by *s neurč.* не зле было бы, не ушкóдило бы

uškrab//núť -ne -nú *dok.* ушкрябнути; ~la ma mačka мáчка ушкрябла мéне

úškrn -u *m expr.* **1** пóсміх, высміх; ýсмів (obyč. posmešný) **2** ґрімáса

uškr//núť sa -nie sa -nú sa *dok. expr.* **1** засміяти ся, посміяти ся, з пóсміхом засміяти ся, ушкíрити ся **2** зробити *áбо* выстругати ґрімáсу

uškrt//iť -í -ia *dok.* задусити, удусити

uškvar//iť -í -ia *dok.* **1** упрáжыти; попрáжыти; ~ slaninku попрáжыти солонину; ~ praženicu зробити яшнíцю **2** *koho pren. erxpr.* (*upáliť*) спалити

uškvar//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** упра́жыти ся, попра́жыти ся; slanina sa ~ila солонина попра́жыла ся **2** *pren. expr.* (*zhoriet'*) згорі́ти; ~ sa v plameňoch згорі́ти в пла́мени

ušľah//ať -á -ajú *dok. kuch.* ушлягати; ~ sneh z bielkov ушлягати білкы; ~ smotanu ушлягати смета́нку

ušľachtil//ý 1 великоду́шный, доброду́шный, добросерде́чный; ~ človek великоду́шный чоловік; ~é city доброду́шны чу́вства; ~á zábava доброду́шне забавляня; ~ šport доброякістный шпорт; ~é tvary доброякістны фо́рмы; ~ kov высокоякістный мета́л; ~á oceľ высокоякістна о́ціль; ~á ruda обогаче́на ру́да **2** (*o rastlinách*) култу́рный; ~é sorty ovocných stromov култу́рны со́рты овоцино́вых стро́мів; ~é osivo сорто́вы семе́на **3** (*o zvieratách*) породистый; ~ kôň породистый кінь; ~é plemeno выліпшена поро́да

ušliap//ať -e -ajú *dok.* **1** уду́пкати, побродити, поступа́ти; ~ hlinu уду́пкати глину; ~ chodník уду́пкати пішник **2** (*pošliapať*) ~ kvety поступа́ти квіткы

ušlý *práv.* уникнувшый; страче́ный; ~ zisk уникнувшый прибыток; ~ zárobok страче́ный за́робок

ušmudlaný *hovor. expr.* замару́заный, зама́заный, заба́браный

ušnic//a -e *ž anat.* ушніця

ušn//ý у́шный; ~ lalok ушніця; ~ bubienok у́шный бубе́нок; ~ maz у́шна мазь; ~ lekár у́шный лікарь; ~é choroby у́шны хворо́ты • ~á spoveď *cirk.* тайна спо́відь

ušpinen//ý заба́браный, заболоче́ный, зама́заный; ~é ruky заболоче́ны ру́кы; ~é šaty зама́заны шма́ты; ~á dlážka заба́брана підло́га

ušpin//iť -í -ia *dok.* заба́брати, заболотити, зама́зати; ~ si ruky заба́брати собі ру́кы; ~ dlážku заболотити *або* поступа́ти підло́гу

ušpin//iť sa -í sa -ia sa *dok.* заба́брати ся, заболотити ся, зама́зати ся; deti sa ~ili діти заба́брали ся; ~ sa od sadzí зама́зати ся са́джов; ~ sa od atramentu *al.* atramentom заба́брати ся тинтов

ušpor//iť -í -ia *dok. hovor.* ушпорити, назбера́ти, наекономити

uštedr//iť -í -ia *dok. komu čo* ущедрити, обдарова́ти *ко́го чім*; ~ niekomu buchnát *pren.* бу́хнути дако́го, обдарова́ти дако́го бу́хнутём; вынадати дако́му

uštipačn//ý ущі́пуючій, посмі́хуючій, ироні́чный, щіплявый, саркасті́чный; ~ poznámka ущі́плююча *або* ироні́чна позна́чка; ~ človek ущі́плюючій чолові́к

uštip//núť[1] -ne -nú *dok.* **1** (*prstami*) ущі́пнути **2** (*o hmyze*) уку́сити; ущі́пнути; had ho ~ol гад ёго́ уку́сив *або* ущі́пнув; komár ~ol dieťa кома́р уку́сив дітину; včela ma ~la пчо́ла уку́сила ме́не; blcha ho ~la блыха уку́сила ёго́

uštip//núť[2] -ne -nú *dok. expr. čo, z čoho* (*odštipnúť*) одщі́пнути, троше́чкы одобра́ти

uštvaný 1 высиленый, прегна́ный, угна́ный; ~ kôň высиленый *або* прегна́ный кінь **2** *pren. expr.* (*o človeku*) уста́тый, укона́ный, зморе́ный, вычерьпаный, змордова́ный, высиленый

úštv//ať -e -ú *dok.* **1** высилити, прегна́ти, угна́ти; ~ zver угна́ти звірину; ~ koňa прегна́ти коня **2** *koho pren.* нагна́ти, угна́ти **3** (*unaviť*) высилити, унавити; ~ na smrť niekoho унавити на смерть дако́го

uštv//ať sa -e sa -ú sa *dok.* (*unaviť sa*) унавити ся, зморити ся, вычерьпати ся; ~ sa pri práci вычерьпати ся при робо́ті

ušúľ//ať -a -ajú *dok.* ушу́лькати; ~ guľku z cesta, hliny ушу́лькати ку́льку з тіста, глины; ~ guľku z chleba ушу́лькати ку́льку з хліба; ~ si cigaretu ушу́лькати собі ціґаре́тлю

úšust -u *m* у́боч, сваг

utábor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* улаґрова́ти ся, розложыти ся ла́ґром, розложыти ста́ны; ~ sa v lese улаґрова́ти ся в лісі, розложыти ста́ны в лісі

uťahaný *hovor. expr.* унаве́ный, высиленый, вычерьпаный, зморе́ный

uťah//ať sa -á sa -ajú sa *dok. hovor. expr.* утяга́ти ся, унавити ся, высилити ся, вычерьпати ся, утра́пити ся

uťahovac//í -ia *tech.* утягуючій; ~ia skrutka утягуюча шру́бка

uťahovač -a *m tech.*: ~ matíc утяговач шруб, ключ на утяговаӊя (*шруб*)

uťah//ovať -uje -ujú *nedok.* утяговати, затяговати; ~ skrutky затяговати шру́бкы; ~ opasok утяговати о́пасок ● ~ si opasok утяговати собі ре́мінь (*міцні́ше*); ~ si od úst одтяговати собі од уст, недоїда́ти

uťah//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *kam* утяговати ся; ~ do kúta утяговати ся до ку́та; ~ sa do samoty утяговати ся до само́ты **2** *od čoho* (*vyhýbať sa*) одтяговати ся, выкруча́ти ся, выгына́ти ся; ~ sa od roboty выгына́ти ся *або* одтяговати ся од робо́ты; ~ sa od funkcií одтяговати ся *або* выгынати ся од фу́нкцій *або* од грома́дьской робо́ты

utajen//ý **1** (*skrývaný*) зата́ёваный, та́йный; скрытый; ~á zvedavosť скрыта зведа́вость; ~á túžba скрыте жела́ня; ~á nenávisť зата́ёвана не́нависть; ~á radosť та́йна *або* зата́ёвана ра́дость; ~á krása скрыта красота́ **2** (*latentný*) скрытый, лате́нтный; ~á energia скрыта *або* лате́нтна ене́рґія; ~á teplota скрыта *або* лате́нтна теплота́; ~á choroba скрыта *або* лате́нтна бо́лість

utaj//iť -í -a *dok. čo* **1** (*zatajiť, zamlčať*) скрыти, утаїти; ~ informáciu, správu скрыти *або* утаїти інформа́цію, ві́стку; ~ výrobný postup охранити в та́йности выробный проце́с; ~ zločin скрыти престу́пок; ~ pravdu pred niekým скрыти *або* утаїти пра́вду пе́ред дакым **2** (*skryť, nedať najavo*) скрыти, затаїти; ~ úsmev, radosť скрыти у́смів, ра́дость; ~ prekvapenie, sklamanie скрыти зачу́доваӊя, скла́маӊя; ~ slzy, plač стримати слызы, плач; ~ zlosť затаїти злость ● šidlo vo vreci neutajíš [*prísl.*] шыло в мі́ху не зата́їш

utaj//ovať -uje -ujú *nedok. čo* **1** (*zatajovať, zamlčovať*) скрыва́ти, зата́ёвати; ~ fakty, výsledky зата́ёвати *або* скрыва́ти фа́кты, резулта́ты; ~ niečo pred niekým зата́ёвати *або* скрыва́ти дашто́ пе́ред дакым **2** (*skrývať, nedávať najavo*) скрыва́ти зата́ёвати, таїти; ~ strach зата́ёвати *або* скрыва́ти *або* таїти страх; ~ bolesť скрыва́ти біль *або* бо́лість; ~ svoje city скрыва́ти свої чу́вства

utanc//ovať -uje -ujú *dok. koho, čo hovor.* унавити та́нцями; затанцёва́ти, вытанцёвати; ~ niekoho do úmoru змордова́ти дако́го та́нцями

utanc//ovať sa -uje sa -ujú sa вытанцёвати ся, утанцёва́ти ся

utáp//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr. v čom* топити ся *в чім*; ~ v prepychu топити ся в ро́скоші; ~ v biede дусити ся *або* гынути в бі́ді; ~ sa v dlhoch быти по у́ха в довга́х, у нёго са́мы до́вгы, топити ся в довга́х; ~ v slzách, v plači топити ся в слыза́х; ~a sa v žiali топити ся в жа́лі

uťať utne utnú *dok. čo* одтяти, стяти, одруба́ти, зруба́ти, одсечі́, одсі́кнути; ~ vrchovec stromu одруба́ти верьх стро́му; ~ konár одтяти *або* одсі́кнути кона́рь; ~ niekomu ruku одруба́ти ру́ку дако́му; ~ niekomu hlavu одруба́ти *або* стяти го́лову дако́му ● akoby uťal, ani čo by uťal як кідь бы утяв; bolesť prešla akoby uťal біль перешла́, як кідь бы руко́в утяв; všetci stichli akoby uťal вшыткы на́раз стихли, як кідь бы утяв

utečen//ec -ca -ca *m* утече́нець; vojnový ~ война́вый утече́нець; politický ~ політі́чный еміґра́нт; ~ z koncentračného tábora утече́нець з концентра́чного ла́ґеря; prenasledovať ~ov пронаслі́довати утече́нців

utečenecký: ~ tábor ла́ґерь про утече́нців

útech//a -y *ž* потіші́ня, утíха; duševná ~ мора́лне потіші́ня; slová ~y сло́ва потіші́ня; pohár ~y *šport.* по́гар утíхы; hľadať ~u v niečom гле́дати утíху в дачі́м

útek -u *m* **1** бігство; bezhlavý ~ безголóве бігство; dať sa na ~ дати ся на бігство, утечí; zachrániť sa ~om захранити ся бігством; byť na ~ú быти на бігстві; pomôcť niekomu k ~u помочі дакóму утечі **2** (*tajný odchod*) бігство, утікнýтя; ~ z väzenia утікнýтя з арéшту *áбо* з бáсы *hovor.*; ~ zo zajatia бігство з плéну; ~ z domu утікнýтя з дóму **3** *od čoho* (*únik*) утікнýтя, одхылíня, одклонíня; ~ od povinnosti одклонíня од повинностей; ~ obyvateľstva do miest переселíня *áбо* утікнýтя жытельства до міст

utek//ať -á -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* утікáти; ~ dolu vŕškom біжáти *áбо* утікáти долóв бéрегом; ~ celou cestou біжáти цíлов дорóгов; ~ za autobusom біжáти за автóбусом; ~ ozlomkrky біжáти як пéрун; ~ pre lekára біжáти про дóктора; ~ pred niekým утікáти *áбо* біжáти пéред дакым; vlasy ~ajú spod čiapky волосы выходять спід чáпкы; mlieko ~á молóко утíкать *áбо* збíгать **2** (*tajne odchádzať*) біжáти, утікáти, збíгнути; ~ zo zajatia, z väzenia утікáти з плéну, з арéшту; ~ za hranice утікáти за граніцю **3** *od čoho* ~ od povinnosti утікáти од повинностей; ~ od zodpovednosti утікáти од одповідности; ~ od starosti біжáти од стáростей; ~ od skutočnosti одходити од дійсности **4** (*o čase*) біжáти, утікáти, проходити; hodiny, dni, roky ~ajú гóдины, дні, рóкы утікáють; mládosť ~á мóлодость проходить *áбо* утíкать **5** *hovor.* (*ponáhľať sa*) понагляти ся, утікáти; hodiny ~ajú гóдины утікáють; kam ~áte? Ešte máte čas де вы понáгляти ся? Вы мá(є)те іщі дость часý

uterák -a *m* утерáк; frotírový, ľanový ~ фротерóвый, леняный утерáк; čistý, špinavý ~ чістый, брудный утерáк; utrieť si ruky, tvár ~om поутерáти собі рýкы, тварь

útes -u *m* **1** скáла, ýтес; skalný ~ скáла **2** (*v mori, pod vodou*) підвóдна скáла, підвóдный кáмінь; korálový ~ коралóвый ýтес, коралóва скáла

utesn//iť -í -ia *dok.* утіснити; ~ obloky утіснити óблакы *áбо* óкна

utešen//ý чудéсный, прекрáсный; ~é dieťa чудéсна дітина; ~ pohľad чудéсный выгляд; ~ deň прекрáсный день

uteš//iť -í -ia *dok. koho i bezpredm.* утішыти, успокоїти; ~ niekoho v žiali, v nešťstí успокоїти дакóго в жáлі, в нещáсті; nijako sme ho nemohli ~ мы нияк не могли ёгó утішыти

uteš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* утішыти ся, успокоїти ся; ~ sa prácou успокоїти ся робóтов, найти в робóті успокоїня *áбо* потішíня; ~ sa v žiali успокоїти ся в жáлі

utešiteľ -a *m* утішытель *м*

uteš//ovať -uje -ujú *nedok.* утішáти, утíшовати

uteš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. čím* утíшовати ся, утішáти сéбе, тішыти ся, успокóёвати ся; ~ sa nádejou успокóює ся *áбо* тішыть ся *áбо* утíшує сéбе надíёв; ~ sa myšlienkou ... успокóює сéбе дýмков ...; ~ sa tým, že syn sa vráti він успокóює сéбе тым, же сын вéрне ся

utiah//nuť[1] -ne -nu *dok. čo* затягнýти, дотягнýти; ~ skrutku дотягнýти шрýбку; ~ si remeň затягнýти рéмінь ● ~ si opasok затягнýти рéмінь міцнíше, положыти зýбы на пóлічну, ускромнити ся

utiah//nuť[2] -ne -nú *dok.* мочі вéзти, тягáнім одвéзти, однéсти, потягнýти з місця; silná lokomotíva ~ne aj sedemdesiat vagónov силнá локомотíва мóже потягнýти і сíмдесят ваґóнів; kone neutiahli voz кóні не потягли віз з місця

utiah//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* **1** *kam* одыйти, утягнýти ся; ~ sa do kúta одыйти *áбо* утягнýти ся до кýта; ~ sa do samoty одыйти до самóты **2** *od čoho* (*vyhnúť sa*) выгнути ся, выкрутити ся; ~ sa od roboty выгнути ся робóті

utiah//nuť si -ne si -nu si *dok. z koho, čoho* утягнýти собі, зробити собі жарт *з кóго, чóго*

utiahnutý (*o človeku*) несмілый, боязливый

utiecť utečie utečú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* утечі, утікнути; ~ do lesa утечі до ліса; naľakal sa a utiekol він настрашыв ся і утік; ~ pred nepriateľom утечі перед неприятелём, утечі од неприятеля; ~ z domu, od rodičov утечі *або* утікнути з дому, од родичів; ~ od manžela, od manželky утечі од мужа, од жены; охабити мужа, жену; očko na pančuche utieklo око на панчохі спустило ся; mlieko utieklo молоко збігло; utiekol mi vlak, autobus утік *або* охабив мене влак *або* поїзд, автобус **2** (*odniekiaľ*) утечі, утікнути; ~ z väzenia утечі з арешту *або* з басы *hovor.*; ~ za hranice утечі за граніцю; ~ zo školy утікнути з уроків; čo si utiekol, nepáčilo sa ti tu? чом ты утік, тобі ту не любило ся? **3** *expr. od koho, čoho, pred kým, čím* (*vyhnúť sa*) выгнути ся, одхылити ся, одбочіти, утечі; ~ od zodpovednosti выгнути ся одповідности; ~ pred zaslúženým trestom утечі од заслуженого покараня **4** (*o čase*) перейти, минути, убігнути; čas rýchlo utiekol час скоро минув; život utiekol naprázdno жывот убігнув напусто; cesta rýchlo utiekla дорога перейшла скоро ● čo sa vlečie, neutečie [*prísl.*] помалы, але добрі; robota nie je zajac, neutečie [*prísl.*] робота не вовк *або* не заяць, до ліса не утече

utiek//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. kniž. ku komu, o čo* обертати ся *ку кому за чім*, утікати *де, ку кому*; глядати поміч *у кого*; ~ sa o pomoc k rodičom обертати ся за помічов к родичам; ~ sa o radu k učiteľovi обертати ся к учітелёви за помічов; ~ sa do samoty глядати самоту, осамочовати ся

utier//ať -a -ajú *nedok.* утерати, вытерати, стерати

utier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* утерати ся, вытерати ся

utier//eň -ne *ž cirk.* ночна рождественьска служба, рождественьске утріня (*в католицькій церькви*)

utierk//a -y *ž* утерка; ~ na riad утерка на ґраты; utierať riad ~ou утерати ґраты утерков

utích//nuť -ne -nu *dok.* **1** утихнути, стихнути, затихнути, замовкнути; rozhovor ~ol бісіда замовкла; pieseň, hudba ~la співанка, музыка стихла *або* затихла; kroky, hlasy ~li крокы, голосы стихли; ruch v meste ~ol рух в місті затихнув *або* замер **2** (*prestať, utíšiť sa*) утихнути, стихнути; búrka, fujavica ~la буря, фуявіця стихла *або* перестала; dážď, vietor ~ol додж, вітор стих(нув), утих(нув); boje ~li бої скінчіли ся

utilitarist//a -u *m* утілітаріста *м*

utilitaristický утілітарістьскый

utilitarizm//us -u *m* утілітарізм

utilitárn//y утілітарный; ~é záujmy утілітарны інтересы

utísk//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* (*uskromňovať sa*) утисковати себе, ограничовати себе (*в дачім*); ~ sa v oblečení утисковати себе в облечіні; ~ sa v jedle ограничовати *або* утисковати себе в їджіні

utis//núť sa -ne sa -nú sa *dok. čo* (*uskromniť sa*) утиснути себе, ограничіти себе; ~ sa v jednej izbe мы потисниме ся в єдній ізбі

utisnutý *na koho, čo* залежный *од дакого, дачого*; одказаный на дачію поміч; bol ~ *na koho, čo* быв залежный *од кого, чого*; bol ~ na podporu iných він быв одказаный на підпору іншых

utíš//iť -i -ia *dok.* **1** (*uspokojiť*) успокоїти, утішыти, утихомірити; ~ plačúce dieťa успокоїти *або* утішыти плачучу дітину; ~ šantiace deti успокоїти роспущены *або* розмазнаны діти; ~ pobúrenú verejnosť успокоїти побурене жытельство; ~ vlastné svedomie успокоїти свою совість; ~ si nervy успокоїти свої нервы **2** *čo* (*zmierniť*) утішыти, змірнити, приглушыти; ~ bolesť змірнити *або* приглушыти біль; ~ hlad утішыти голод; ~ žiaľ змягчіти жаль; ~ hluk зменшыти глук

utíš//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** (*uspokojiť sa*) успокоїти ся, утішыти ся, стихнути;

pacient sa ~il хвóрый успокоїв ся; dieťa sa postupne ~ilo дітина помáлы успокоїла ся *áбo* утихла; more sa ~ilo мóре успокоїло ся; búrka sa ~ila бýря утихла *áбo* успокоїла ся; vietor sa ~il вітор утих **2** (*zmierniť*) утихнути, змягчіти ся, змéншыти ся; приглушыти; bolesť sa ~ila бóлість зменшыла ся; hnev sa ~il гнів утих *áбo* змякнув ся

utiš//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho, čo* (*upokojovať, chlácholiť*) успокóёвати, утíшовати; ~ ľudí успокóёвати людéй; ~ nervy утíшовати *áбo* успокóёвати нéрвы **2** *čo* (*zaháňať, zmierňovať*) утíшовати, змíрнёвати, приглýшовати; ~ hlad утíшовати гóлод; ~ bolesť змíрнёвати біль *áбo* бóлість

utiš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** (*uspokojovať sa*) успокóёвати ся, стихáти, утíшовати ся; ženský plač sa ~al жéньскый плач стихáв **2** (*zmierňovať sa*) утíшовати ся, змíрнёвати ся, bolesť v ruke sa postupne ~ala біль в рýці постýпні змíрнёвала ся

utišujúc//i: ~ prostriedok обезбóлююче срéдство

utk//ať -á -ajú *dok.* выткати, уткáти; ~ kus plátna выткати кýсок полóтна; ~ koberec выткати пóкровець; v kúte izby utkali pavúky svoje siete в кýті íзбы павукы высновали павучíну • (je) z hrubej priadze ~aný (він) неокресáный (грубый), некултівовáный; (sú) na jednom brde ~aní (они) єдным míром мáзаны, (они) єднóго (тóго же) пóля ягода (ягоды, ягодкы), (они) дві чíжмы пáра

utkvel//ý *kniž.* (*fixný, stály*) все тырваючій *áбo* екзістýючій, постíйный, непереставáючій, перманéнтный; ~á myšlienka перманéнтна дýмка *áбo* ідéя

utkv//ieť -ie -ejú *dok.* **1** уховáти ся, охоронити ся, врíзати ся до пáмяти; ~ v pamäti *al.* mysli *al.* hlave врíзати ся до пáмяти, охоронити ся в пáмяти; pamiatka na matku jej ~ela v srdci пáмятка на мáму охоронила ся в єй сéрдці; tento obraz mu natrvalo ~el v pamäti тот óбраз навíкы врíзав ся *áбo* зостáв в ёгó пáмяти **2** *kniž.* *na čom* (*spočinúť*) ~ pohľadom na niečom застáвити пóгляд на дачíм

utláč//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* тíсно укладáти, утóптовати, убивáти, звалцовáти; ~ hlinu убивáти глину; ~ slamu утóптовати солóму; ~ zem звалцовáти зéмлю **2** *koho* уярмлёвати, утисковати; ~ ľud утисковати нарóд

utláčateľ -a *m* утискователь, діктáтор *м*

útlak -u *m* утиск *м*, утискованя *с*; politický, národnostný ~ політíчный, націонáлный ýтиск

utľapk//ať -á -ajú *dok.* **1** *čo* (*ťľapkaním stlačiť*) притиснути, утляпкати; ~ zem притиснути *áбo* утляпкати зéмлю; ~ piesok притиснути пісóк; ~ sneh утляпкати сніг **2** *čo z čoho* (*ťľapkaním sformovať*) сформовáти, придати фóрму; ~ tehlu z hliny сформовáти цéглу з глины; ~ cesto придати фóрму тíсту

utĺcť utlčie utlčú *dok.* **1** *čo* (*ubiť, udupať*) придýпкати, удýпкати; ~ hlinu придýпкати глину; ~ zem удýпкати зéмлю **2** *čo* (*roztĺcť*) ростовчі, розбити; ~ orechy ростовчі óріхы; ~ tabletku na prášok ростовчі таблéтку на пóрошок; ~ cukor ростовчі *áбo* розбити цýкерь **3** *koho, čo expr.* (*veľmi zbiť, dobiť*) змолотити, збити, стрепáти; ~ na smrť niekoho змолотити на смерть дакóго; ~ psa збити пса

útlm -u *m fyziol.* гамовáня; ohnisko ~u цéнтер гамовáня; celkový ~ пóвне гамовáня

utlm//iť -í -ia *dok. čo* **1** (*stíšiť*) стишыти, стихнути, знижыти; ~ hlas стишыти гóлос; ~ hudbu стишыти мýзыку; ~ televízor знижыти звук телевíзора **2** *pren.* (*potlačiť*) перемочі, придусити; ~ city придусити чýвства; ~ vzdych придусити вздых

útlmový; ~ proces *fyziol.* процéс гамовáня; ~ reflex гамýючій рефлéкс; ~ stav гамýюча сітуáція, сітуáція гамовáня

útlocitn//ý чýвствуючій, чуткый, делікáтный; ~á deva чýвствуюча *або* делікáтна дівка; ~é ženské srdce чутké жéньске сéрдце

útl//(y 1 (*tenký, jemný*) тонéнькый, тонкый, худéнькый; ~ driek тонéнькый дрік *або* пас; ~e detské rúčky худéнькы дітьскы рýчкы; ~e nohy тонкы нóгы; ~e dievča тонéньке дівча; ~ postava худéнька фіґýра ~ stromček тонéнькый стрóмик; ~a knižočka тонéнька книжочка **2** *pren. kniž.* (*nedospelý, mladý*) ніжный, рáнній; od ~eho detsva од рáннёго дітства; v ~om veku в ніжнім віку

útočisk//o -a *s* i **útočiš//te** -ťa *s* пристрішок; прихыліня; hľadať ~ niekde, u niekoho глéдати даґдé, у дакóго прихыліня *або* пристрішок; ty si mojím ~ťom *pren.* ты мóє прихыліня

útoč//iť -í -ia *nedok.* **1** (*viesť ofenzívu*) наступáти, нападáти *на кóго, што*, атаковáти, штурмовáти *на кóго, што*; ~ na mesto, na pevnosť штурмовáти *або* атаковáти на місто, кріпость; ~ na celom fronte атаковáти на цілім фрóнті **2** *na koho, čo*; атаковáти *кóго, што*; нападáти *на кóго, што*; ~ na nepriateľa атаковáти протівника; autor článku ~í na nedostatky ... áвтор статі нападáть на недостáткы ...; ~ na svedomie *pren.* докликовати ся к сóвісти

útočník -a *m* **1** атакýючій, нападáючій **2** *polit.* аґрéсор **3** *šport.* нападáючій; stredný ~ серéдній нападáючій

útočn//ý 1 аґресівный, воєньскый; ~é plány аґресівны плáны; ~á politika аґресівна політіка; ~ pakt аґресівный пакт; ~á vojna аґресівна вóйна **2** *voj.* штурмóвый; нападáючій; ~ granát *voj.* ґранáт нападіня; ~á skupina штурмóва ґрýпа; ~é letectvo штурмóва авіáція **3** *šport.* нападáючій; ~ rad нападáючій ряд; ~á hra атакýючій штіл гры; ~á tretina трóйка нападіня; ~ úder нападáючій удáр; ~é postavenie *šach.* атакýюча позіція

útok -u *m* **1** наступліня, атáка; ~ na nepriateľa атáка на неприятеля; ~ na pevnosť штурм кріпости; čelný ~ чéлна *або* фронтáлна атáка; ~ z boku бóчна *або* фланґóва атáка, атáка з бóку *або* з флáнґу; tankový, letecký ~ танкóва, воздýшна атáка; delostrelecký ~ канонóва атáка; raketový ~ ракетóва атáка; odraziť ~ nepriateľa одбити *або* одрáзити атáку неприятеля; prejsť do ~u перéйти до наступліня; dobyť ~om niečo взяти штýрмом, взяти з бóём дашто́; ~ na bodáky бодакóва атáка, іти на бóдакы; chemický ~ хемічна атáка; matový ~ *šach.* матóва атáка **2** (*prepadnutie*) нападіня; ozbrojený ~ озброєне нападіня; ~ na susedný štát нападіня на сусідню держáву **3** *pren.* атáка; нападіня; prudký ~ kritiky острé нападіня крітікы; ~ na niečie práva нападіня дачіїх прав; ~ na city гра на чýвствах; ~ na svedomie атáка на сóвість **4** *šport.* нападіня; prvý ~ (*v hokeji*) пéрша трóйка нападіня; hrať v ~u грáти в нападіні; posilniť ~ посилнити нападіня • ~ je najlepšia obrana [*prísl.*] нападіня – найліпша оборóна

utopen//ec -ca *m* утопéнець

utóp//ia -ie *ž* утóпія

utopick//ý (*v rôzn. význ.*) утопічный; ~é sny утопічны сны *або* дýмкы; ~ socializmus утопічный соціалізм; ~é názory утопічны пóгляды; ~ román утопічный ромáн; ~é túžby утопічны тýгы *або* міцны хотіня

utopist//a -u *m* утопіста

utop//iť -í -ia *dok.* (*v rôzn. význ.*) **1** *koho, čo* (*ponorením usmrtiť*) утопити, затопити; ~ mačku, šteňa утопити мáчку, псика **2** *pren. čo v čom* утопити, затопити; ~ žiaľ vo víne утопити жаль во вині; ~ povstanie v krvi утопити повстáня в крóви • v lyžičke vody by ho (ma, ju ...) ~il він готóвый утопити ёгó (мéне, єй...) в лóжкі вóды

utop//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*úmyselne*) утопити ся; ~ sa v rieke, v mori утопити ся в рікі, в мóрі **2** *pren. expr.* потопити

ся, утопити ся; ~ sa v slzách утопити ся в слызах; ~ sa v dlhoch потопити ся в дóвгах
utopizm//us -u *m* утопізм
utorkov//ý, utorňajš//í вівторкóвый; ~á schôdza вівтоpкóве зібpáня, вівтоpкóва громáда; ~é noviny вівтоpкóвы новинкы, новинкы на вівтóрок
utor//ok -ka *m* вівтóрок
utrác//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* (*míňať, spotrebúvať*) миняти, утрáчовати; ~ peniaze na stravu, na byt миняти пінязі на стрáву, на квáртель **2** *čo* (*márniť, mrhať*) марнити, рострáчовати; ~ majetok, dedičstvo марнити маєток, наслідство
utraf//iť -í -ia *dok. hovor.* (*uhadnúť, vystihnúť*) угáднути, утрáфити, підобрáти; ~ liek niekomu підобрáти потрібный лік; ~ farbu угáднути фáрбу
utrakvist//a -u *m hist.* утраквіста
utrakvizm//us -u *m hist.* утраквізм
útrap//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** мýкы, терпіня, мучіня; vojnové ~y терпіня, причінéны *або* завинéны вóйнов; telesné ~y фізічны *або* тілéсны мýкы
utrapen//osť -ti *ž* устарáность, знепокоєность; ~ tváre устарáность твáри
utrápen//ý змýченый, стрáпеный; ~é srdce стрáпене сéрдце; ~ pohľad змýченый пóгляд
utráp//iť -i -ia *dok.* змýчіти, стрáпити, знічіти; ~ zviera замýчіти звіря; ~ niekoho знічіти дакóго
utráp//iť sa -i -ia *dok.* змýчіти ся, утрáпити ся
útrat//a -y *ž obyč. v mn. č.* выдавкы, трóвы; na vlastné ~y на свóї выдавкы; štátne ~y на держáвны трóвы *або* рохрахýнкы; hradiť ~y покрывáти выдавкы; robiť si ~y робити собі выдавкы; peniaze na ~u пінязі на выдавкы
utrat//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* (*minúť, spotrebovať*) минути, схосновáти **2** (*premárniť*) промарнити, рострáтити; ~ peniaze промарнити пінязі; ~ majetok промарнити маєток **3** *zastar.* стрáтити; ~ slobodu стрáтити слобóду; ~ mladosť стрáтити мóлодость; ~ rodičov стрáтити рóдичів
utrepať *p.* **ušľahať**
utŕh//ať -a -ajú *nedok.*: ~ na cti niekomu потупити честь дакóму, поганити дакóго
utrh//núť -ne -nú *dok.* **1** зорвáти, одорвáти, одтóргнути; ~ ružu зорвáти рýжу; ~ jablko zo stromu одтóргнути ябко зо стрóму; stroj mu ~ol tri prsty машына одорвáла ёмý три пáлці **2** *expr.* урвáти; ~ si chvíľku času урвáти собі трошéчка часý • ~ si od úst одорвáти собі од уст; одорвáти од сéбе
utriasť utrasie utrasú *dok.* стрясти, потрясти; ~ jahody, maliny стрясти ягоды, малины
utriasť sa utrasie sa utrasú sa *dok.* стрясти ся, потрясти ся
utried//iť -i -ia *dok.* привéсти до пóрядку, розложыти в даякім пóрядку; ~ (skúmaný) materiál привéсти до пóрядку матеріáл; systematicky ~ привéсти до сістéмы; сістематізовáти; ~ podľa druhu россортіровáти; ~ myšlienky v hlave привéсти дýмкы до пóрядку; abecedne ~ розложыти в алфавітнім пóрядку
utr//ieť -ie -ú утéрти, поутерáти; ~ riad утéрти *або* поутерáти ґрáты *або* гóрнці; ~ stôl поутерáти *або* утéрти стіл; ~ si ruky поутерáти (собі) рýкы; ~ prach поутерáти пóрох; ~ si pot z čela утéрти *або* поутерáти пот з челá; ~ si slzy поутерáти слызы • ~ si ústa *pren. hovor. expr.* зречі ся дакóго, дачóго; utri si ústa ... не сполігáй ся ...; ~ nos niekomu утéрти ніс дакóму
utr//ieť sa -ie sa -ú sa *dok.* утéрти ся, поутерáти ся
utrmácaný *expr.* унавéный, уконáный, уконáвшый ся (*по дорóзі і т. п.*)
utrmác//ať -a -ajú *dok. expr.* унавити, вычерьпати, уконáти ся; cestovanie (vlakom) ~a človeka путовáня (поїздом) унáвлює чоловіка
útrob//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** **1** утрóба, внýторности **2** *kniž.* (*vnútro človeka*) утрóба, внýтрішность; brušné, hrudné ~y брýшны, грýдны óрґаны **3** нéдра, зéмскы

глубины; ~y zeme нéдра зéмлі, глубины зéмлі; zmizol v ~ách domu він змíзнув в утрóбах дóму; ~y pece утрóба пéца

utrpen//ie -ia *s* утерпíня, трапíня, мýкы, тяжкости; s ním dačo robiť, to je ~ з ним дащтó робити, то є утерпíня *áбо* трапíня ● kalich ~ia чáша утерпíня, гірькá чáша

utrp//ieť -í -ia *dok.* **1** *čo s bezpredm.* (*o človeku*) утерпíти, знéсти *al. sa prekladá individuálne*; ~ stratu утерпíти страчíня; ~ škodu знéсти шкóду; ~ porážku понéсти прóгру; ~ otras mozgu утерпíти потрясíня мóзґу; ~ úraz утерпíти зранíня **2** *čím* (*byť poškodený*) утерпíти, потерпíти; oziminy ~eli suchom озимины потерпíли од зáсухы; stromy ~eli mrazom стромы потерпíли од мóрозу; mesto veľmi ~elo od zemetrasenia місто барз утерпíло од землетрясíня; ~í na kráse утéрпить на красí

útrpný лютостивый, мілосéрдный, жáлісный; ~ pohľad лютостивый пóгляд; ~ úsmev мілосéрдный ýсмів; ~ výraz tváre жáлісный выраз твáри

utrús//iť -i -ia *dok.* **1** *čo, čoho* (*rozsypať*) россыпати, высыпати, розметáти; ~ slamy, sena розметáти солóму, сíно; ~ popol высыпати *áбо* россыпати пóпіл; ~ trochu zeme россыпати трошéчкы зéмлі **2** *pren. expe.* (*povedať, prehodiť*) высловити, повíсти; ~ pár slov повíсти дакíлько слов; ~ poznámku высловити познáчку

utrýzn//iť -i -ia *dok.* умýчіти, утрáпити

utŕž//iť -i -ia *dok.* **1** *čo i bezpredm.* (*získať predajom*) уторговáти; ~ peniaze za tovar уторговáти пінязі за товáр; predavačka málo ~ila продавáчка мáло уторговáла; utŕžená suma уторговáна сýма **2** *expr. čo i bezpredm.* (*dostať, obyč. niečo nepríjemné*) утерпíти, достáти *al. sa prekladá individuálne*: ~ porážku утерпíти прóгру; ~ po nose достáти по нóсі; ~ hanbu зробити собі гáньбу; ~il riadnu bitku достáв порядну битку

útržkovitý урывковитый; ~ rozhovor урывковитый розговóр

útrž//ok -ka//-ku *m* **1** одрывок, кусóк; ~ papiera одрывок *áбо* кусóк пáперя; zošívať ~y kože зошывáти кýскы кóжы **2** (*talón*) кýпон **3** (*úryvok, zlomok*) урывок, одрывок; ~ rozhovoru урывок бісíды; ~y textu урывкы тéксту; ~y viet урывкы *áбо* одрывкы фраз *áбо* рéчінь

útuln//ý притýлный, приємный, теплый; ~á izba приємна íзба; ~ byt притýлне бывáня; ~é miesto притýлне мíсце; vytvoriť si ~é hniezdočko вытворити собí теплé *áбо* приємне гніздóчко

útul//ok -ku *m* **1** (*útočište, skrýša*) притýлок, пристрíшок; bezpečný ~ беспéчный притýлок; ~ zveri пристрíшок звірíв; poskytnúť niekomu ~ дати дакóму притýлок **2** притýлок; detský ~ дíтьскый притýлок; ~ pre rodičky родилный притýлок; ~ pre vdovy дім про вдóвы; starecký ~ дім про престарíлых

ututl//ať -e -ú *dok. čo* закрыти, скрыти, затаїти; ~ škandál скрыти шкандáл; ~ hanbu затаїти гáньбу

utuž//iť -í -ia *dok.* посилнити, зміцнити, упевнити; ~ lásku посилнити любóв; ~ si zdravie упевнити здорóвя; ~ rodinu посилнити родину; ~ nervy зміцнити нéрвы; ~ priateľské vzťahy упевнити приятельскы одношíня

útvar -u *m* **1** (*v rôznych významoch*) утворíня, формáція; geologické ~y ґеолоґíчны формáції *áбо* утворíня; skálny ~ скáлне утворíня, скáлный масíв, скáлна формáція; sopečný ~ вулканíчне утворíня **2** (*umelecký celok*) фóрма; dramatický, hudobný ~ драматíчна, музикáлна фóрма; literárny ~ літератýрна фóрма; prozaický, veršovaný ~ прозаíчна, стихóва фóрма; geometrický ~ ґеометрíчна фóрма; štátny ~ фóрма держáвного строя **3** *lingv.* комплéкс, конштрýкція; hláskový ~ звукóвый комплéкс; jazykový ~ языкóвый комплéкс, языкóва конштрýкція; syntaktický ~ сінтаксíчный комплéкс, сінтаксíчна конштрýкція **4**

voj. строй; pochodový ~ походóвый строй **5** *voj.* (*jednotka*) часть; vojenský ~ войскóва часть; peší, delostrelecký ~ піхóтна, артілерíйска часть; nastúpiť k ~u настýпити в часть **6** (*organizačná jednotka al. jej zložka*) оддíлíня, орґанізáція; апарáт; hospodársky ~ господáрьске оддíлíня; plánovací ~ планóве оддíлíня; informačný ~ інформáчне оддíлíня; štátny ~ держáвный апарáт

utvár//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*tvoriť, vytvárať*) творити; ~ nové názvy творити новы нáзвы; ~ si predstavu o niečom творити собí óбраз о дачíм; ~ predpoklady pre niečo творити предположíня для дачóго **2** (*z prvkov*) складáти, творити; ~ vetu складáти *áбо* творити речíня; ~ predstavu o niečom робити собí представлíня *áбо* доятя о дачíм **3** (*pripravovať*) творити, припрáвлёвати; ~ podmienky pre niečo припрáвлёвати предположíня для дачóго **4** вытваряти, творити; ~ kruh вытваряти круг; ~ rekord творити рекóрд **5** (*organizovať, zakladať*) вытваряти, формовáти, орґанізовáти; ~ skupiny вытваряти *áбо* формовáти *áбо* орґанізовáти ґрýпы; ~ charakter формовáти харáктер

utvár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** (*vznikať, tvoriť sa*) творити ся, вытваряти ся; взникáти **2** (*zakladať sa*) формовáти ся, орґанізовáти ся; взникáти

utvor//iť -í -ia *dok.* **1** вытворити; ~ nové slovo вытворити новé слóво; ~ druhý stupeň adjektíva *gram.* утворити высшый стýпінь *áбо* компаратів адъєктíва *áбо* придáвника **2** (*z prvkov*) вытворити, сконштруовáти; ~ vetu сконштруовáти речíня; ~ rovnicu зложыти уравнíня; ~ si predstavu, mienku вытворити собí óбраз, представлíня, пóгляд **3** (*pripraviť*) вытворити; ~ podmienky вытворити услóвія; ~ predpoklady вытворити предположíня **4** (*dať vzniknúť*) вытворити; ~ rad, kruh вытворити ряд, круг; rieka ~ila ostrov ріка́ вытворила óстров; ~ rekord вытворити рекóрд **5** (*organizovať, založiť*) вытворити, сформовáти, зорґанізовáти; зложыти; ~ vládu вытворити *áбо* сформовáти правлíня; ~ spolok вытворити *áбо* заложыти óбщность; ~ orchester заложыти орхéстер

utvor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*vzniknúť, urobiť sa*) вытворити ся; взникнути, зробити ся; na vode sa ~ili kruhy на вóді вытворили ся крýгы; na rieke sa ~il ľad на рікí вытворив ся лед; miestami sa ~ili trhliny місцями взникли *áбо* вытворили ся пуклины; na námestí sa ~ili skupiny ľudí на плóщадці вытворила ся ґрýпа людéй **2** (*založiť sa*) сформовáти ся, орґанізовáти ся, взникнути

utvrd//iť -í -ia *dok. koho v čom* утвердити, упевнити (*в дýмці, нáмірі і т. п.*)

utvrd//iť sa -í sa -ia sa *dok. v čom* утвердити ся, быти пересвідчéным в дачíм

utýr//ať -a -ajú *dok.* змордовáти, змýчіти

uvádzac//í ввóдный, вставный; ~ie slovo *gram.* ввóдне *áбо* вставнé слóво; ~ia veta *gram.* ввóдне *áбо* вставнé речíня; уваджáюче речíня

uvádzač -a *m* (*v kine, divadle*) увóджуючій

uvádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** *kam, do čoho v rôzn. význ.* приводити; ~ hosťa do izby приводити гóстя до íзбы; ~ do spoločnosti приводити до óбщности; ~ do držby, do dedičstva приводити до володíня, до наслíдства; ~ do úradu *al.* do funkcie уводити до ýряду *áбо* до фýнкції; ~ priamu reč приводити прямý реч **2** *prekladá sa individuálne podľa významu substantíva*: ~ do pohybu приводити до погынáня; ~ do chodu приводити до хóду; ~ do platnosti приводити до діяня; ~ na spoločného menovateľa *mat.* приводити к óбщому знаменáтелю; ~ do života проводити до жывóта; ~ do praxe уводити до прáктікы; ~ do obehu пустити до обíгу **3** (*v kine, divadle*) робити з увóджуючім **4** (*ohlasovať*) уваджáти; ~ program уваджáти

прóґрам, конферовáти; ~ hostí уваджáти гóстів **5** (*začínať*) зачінáти; náš program ~ame piesňou наш прóґрам зачінáме *áбо* отваряме співанков **6** (*v divadle, rozhlase*) стáвити; Národné divadlo ~a hru ... Націонáлный теáтер стáвит пєсу ... **7** (*v texte ap.*) приводити, уваджáти; ~ príklady приводити приклады; ~ fakty, mená приводити фáкты, мéна; ~ dôkazy, argumenty приводити дóказы, арґумéнты; ~ citát приводити цітáту; ~ literatúru приводити список літератýры; ~ niečo na svoju obhajobu, obranu приводити даштó на свóю защíту, оборóну

úvah//a -y *ž* **1** усýджованя, роздýмованя, мерькования; filozofická ~ філозóфске усýджованя; po dôkladnej *al.* zrelej ~e по здорóвім роздýмовані, по зрíлім роздýмовані; brať do ~y брáти до увáгы *áбо* уважíня; vziať do ~y взяти до увáгы *áбо* до уважíня; do ~y prichádza len on до увáгы прихóдить лем він; to stojí za ~u о тім не стóïть дýмати *áбо* роздýмовати; to neprichádza do ~y о тім не є што і дýмати, о тім не мóже быти áни рéчі **2** *lit.* усýджованя; národnostná, politická ~ націонáлне, політíчне усýджованя

úval -u *m* долина

uváľaný забáбраный, брудный, нечíстый; ~é šaty забáбраны шмáты

uváľ//ať -a -ajú *dok.* **1** поґýжвати, зґýжвати, покорчíти, помяти; ~ posteľ, trávu покорчíти пóстіль, помяти травý **2** звáлькати; ~ bochník cesta звáлькати з тíста зéмлик **3** (*zašpiniť*) забáбрати, забруднити; ~ si šaty забáбрати собí шмáты

uváľ//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* (*zašpiniť sa*) забáбрати ся, забруднити ся

uvalc//ovať -uje -ujú *dok.* звалцовáти; ~ cestu звалцовáти дорóґу; ~ pole звалцовáти пóле

uval//iť -í -ia *dok. kniž.* **1** *čo na koho, čo, koho do čoho* (*spôsobiť niečo nepríjemné*) звалити *што на кóго*; ~ na seba podozrenie звалити на сéбе підозрíня; ~ hanbu, potupu na niekoho звалити гáньбу на дакóго, заганьбити дакóго; ~ na seba hnev niekoho звалити на сéбе дачíй гнів; ~ na seba podozrenie звалити на сéбе підозрíня; ~ celú ťarchu zodpovednosti na rodičov звалити цілу тяжóбу одповíдности на рóдичів; ~ vinu na niekoho звалити винý на дакóго; veľkú starosť ste ~ili na moju hlavu вы звалили на мéне вшытку стáрость **2** *čo na koho, čo* (*vyrubiť*) наложыти, увалити; ~ dane na niekoho увалити дáні на дакóго; ~ väzbu na niekoho запéрти дакóго до арéшту, арештовáти дакóго; ~ pokutu na niekoho увалити штроф на дакóго, покутовáти дакóго

uvaľk//ať -á -ajú *dok.* (*z cesta*) розвáлькати, увáлькати

uvar//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* уварити, зварити; припрáвити, приготовити; ~ polievku уварити пóливку; ~ obed, večeru уварити *áбо* припрáвити обíд, вечéрю; ~ mäso, zemiaky припрáвити мясо, уварити бандýркы; ~ mlieko, vodu скыпятити молóко, вóду; ~ čaj приготовити чай; ~ vajce уварити яйце **2** *hovor. expr. koho* (*prehovoriť*) переговорити, уварити; deti ~ otca, aby ich pustil do divadla діти уварили *áбо* переговорили вітця, жéбы їх пустив до теáтру

uvar//iť sa -í sa -ia sa *dok.* уварити ся; fazuľa sa dobre ~ila фасóля дóбрі уварила ся; skoro sme sa ~ili *pren.* (*od horúčavy*) мы лем же не уварили ся

uváž//iť (si) -i (si) -ia (si) *dok.* **1** обдýмати, увáжыти собí; dôkladne ~ niečo дóбрі обдýмати даштó; vopred všetko ~ до пéреду вшытко передýмати **2** брáти до увáгы, звáжыти; ~ všetky dôvody брáти до увáгы *áбо* звáжыти вшыткы арґумéнты; ~il si si, čo robíš? ты дýмаш, што рóбиш?; ты зна(є)ш, што рóбиш? **3** (*uznať*) порозумити; uváž, to nie je pre teba порозýм, тотó не про тéбе; ~te, že nemôžem порозýмте *áбо* звáжте, же я не

mо́жу; ~te sami посу́дьте самы, звáжте самы

uvaž//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *o kom, čom, nad kým, čím i bezpredm.* (*premýšľať*) усу́джовати, ду́мати *о чім,* обду́мовати, посу́джовати *што*, розду́мовати *о чім, над чім*; logicky ~ лоґíчні усу́джовати; rozumne, triezvo ~ розу́мні, терéзво усу́джовати; ~ nad každým slovom обду́мовати кáжде слóво; ~ o budúcnosti ду́мати *áбo* розду́мовати о бу́дучности; ~ o probléme, situácii обду́мовати прóблем сітуáцію; o tom netreba ~ о тім не стóїть *áбo* не трéба ду́мати; o tom sa dá ~ о тім мож поду́мати **2** *o čom* (*mať niečo v pláne, pomýšľať na niečo*) ду́мати *о чім*, обду́мовати *што*; поду́мовати *о чім*; ~ o odchode ду́мав *áбo* поду́мовав о óдході; ~ o vydaji ду́мати *áбo* поду́мовати о выдаї; ~al o kúpe auta він поду́мовав о ку́пі áвта **3** *odb. čo* (*brať do úvahy*) брáти до увáгы, розоберáти; ~ bod, priamku взяти до увáгы тóчку, пряму

uvädnúť -ne -nú *dok.* увянути *aj pren.*; kvety ~li квíткы увяли *áбo* высохли

uvädnut//ý увянутый; ~é kvety увянуты *áбo* высхнуты квíткы; ~á tvár увянута тварь, увянуте лицé; ~á krása увянута красá

uväzn//iť -í -ia *dok.* **1** *koho* запéрти *áбo* посадити до арéшту, арештовáти; ~ zlodeja, zločinca посадити до арéшту злóдія *áбo* крáдоша, престу́пника; ~ niekoho za účasť v niečom арештовáти дакóго за у́часть в дачім **2** *pren. čo* заперти *што*; ~ vtáka v klietke запéрти птáха в клíтці; ľady ~ili loď корáбель запéрли лéды

úväz//ok -ku *m* обовязок; pracovný ~ робóчій обовязок; polovičný ~ половинный обовязок; plný *al.* celý ~ пóвный *áбo* цíлый обовязок; znížiť, zvýšiť ~ знижыти, звышыти обовязок

uväz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* (*spájať uzlom*) завязовати; ~ na uzol, na mašľu завязовати у́зел на мáшлю; ~ si viazanku завязовати (собí) мáшлю; ~ si šnúrky na topánkach завязовати собí шну́ркы на топáнках **2** *čo, čo k čomu, na čo, o čo* (*priväzovať, pripevňovať*) привязáти *к чóму*; ~ loďku привязовати лóдьку; ~ koňa o strom *al.* k stromu привязовати коня ку стрóму; ~ psa na reťaz привязовати пса на ланцóк; ~ niečo o kôl, o stĺp привязовати дашто́ ку кóлику, ку стóвпу

uvedomel//ý, uvedomen//ý *v rôzn. význ.* свідóмый; politicky ~ полiтíчно усвідóмленый; triedne ~ клáсово свідóмый; ~á mládež свідóма молодéж; ~á práca свідóма робóта; ~í príslušníci národa свідóмы представителі нарóда; mať ~ vzťah k niečomu свідóмо односити ся к дачóму, мáти свідóме одношíня к дачóму; ~á disciplína свідóма дісціплíна

uvedomen//ie -ia *s* свідóмость, усвідомлíня; národné, triedne ~ націонáлне, клáсове усвідомлíня, націонáлна, клáсова свідóмость

uvedom//iť -í -ia *dok.* **1** *koho* (*urobiť uvedomelým*) выховати свідóмость в кім; občiansky ~ niekoho выховати жытельску свідóмость **2** *koho o čom* (*dať vedieť*) дати знáти *што кóму*; ~ matku o nešťastí дати знáти мáмі о нещáсті

uvedom//iť sa -í sa -ia sa *dok.* выховати в сóбі свідóмость

uvedom//iť si -í si -ia si *dok. čo* усвідомити *што al. sa prekladá individuálne*: ~ si svoj omyl усвідомити свóю хыбу; ~ si (svoju) situáciu усвідомити *áбo* уяснити собí свóю сітуáцію; ~ si dôležitosť niečoho усвідомити собí вáжность дачóго

uvedomovac//í усвідóмлюючій, усвідóмлëваня; ~ proces процéс усмідóмлëваня; ~ funkcia literatúry фу́нкція літерату́ры по формовáні усвідóмлëваня

uvedom//ovať si -uje si -ujú si *nedok. čo* усвідóмлëвати собí *што*; ~ si (svoju) chybu узнавáти *áбo* усвідóмлëвати собí свóю хыбу; ~ si (svoju) vinu усвідóмлëвати свóю вину; ~ujem si to я тотó осознáвам;

~ si, čo si povedal? ты усвідóмлюєш собі, што ты говóриш?

uveleb//iť sa -í sa -ia sa *dok. kde* розложыти ся; ~ sa v kresle приємні розложыти ся в крéслі; mačka sa ~ila na posteli мáчка розложыла ся в пóстели; na tvári ~ sa mu usmev він росплинув в ýсміві

uveličený *expr.* пышный, гóрдый, натішéный, одушевнéный, рáдісный; ~ sa usmieva він гóрдо усміює ся; bol ~, že ... він пышыв ся тым, же ...

úver -u *m* довг, кредíт; (*vo forme peňazí*) пожычка; kupovať, predávať na ~ куповáти, продавáти на довг; poskytovať ~ давáти пожычку; dlhodobý, krátkodobý ~ довгочáсна, курточáсна пожычка; bezúročný ~ безурóчна пожычка; štátny ~ держáвна пожычка, держáвный кредíт

uverejn//iť -í -ia *dok.* (*publikovať*) опублікoвáти; публікoвáти, надрукoвáти, помістити (*в дачíм*); ~ článok, poviedku публікoвáти *áбо* надрукoвáти статю, росповідáня; ~ báseň v časopise публікoвáти стишóк в журнáлі; ~ niečiu fotografiu надрукoвáти дачію фотоґрáфію (*в новинкáх і т. п.*); ~ úradnú správu публікoвáти офіціáлне ознамíня; ~ výsledky výskumu опублікoвáти резултáты дóсліду; ~ zákon публікoвáти закóн

uverejň//ovať -uje -ujú *nedok.* публікoвáти; друкoвáти, поміщáти (*в дачíм*)

uver//iť -í -ia *dok.* увíрити

uveriteľný такый, котрóму мож (у)вірити; правдіподíбный

úvern//ý *zastar.* кредíтный, пожычкóвый; ~á pokladnica пожычкóва кáса

úver//ovať -uje -ujú *nedok. dok. čo* кредітoвáти, пожычáти *што*, давáти кредíт *áбо* пожычку *на што*

úverový кредíтный, пожычкóвый; ~ systém кредíтна сістéма, сістéма кредíтів

uvia//zať -že -žu *dok.* **1** завязáти; ~ si šál завязáти собі шал; ~ si topánky завязáти шнýркы топáнок; ~ uzol завязáти ýзел **2** *o čo, k čomu* привязáти *к чóму*; ~ kone привязáти кóні; ~ psa привязáти пса на ланцóк • ~ si niekoho na krk мáти дакóго на кáрку; ~ si niečo na krk наробити собí стáрости з дачíм, звалити на сéбе даштó

uviaz//nuť -ne -nu *dok.* **1** (*zachytiť sa niekde*) завязнути, увязнути, застряти; auto ~lo v snehu áвто застряло в снігý; guľka mu ~la v kosti кýлька застряла в кóсти; holub ~ol v sieti гóлуб заплянтав ся в сíті; sane ~li v snehu сáнкы застряли в снігý; traktor ~ol v blate трáктор увязнув *áбо* завязнув в бóлоті **2** застáвити ся, перестáти; rozhovor ~ol розговóр перестáв; práce na stavbe ~li робóты на будовáх застáвили ся

uvid//ieť -í -ia *dok.* **1** *koho, čo* (*zbadať, zazrieť*) увíдіти; opäť ~el rodné mesto зась він увíдів рóдне мíсто; zrazu ~el pred sebou vysoký vrch одрáзу пéред собóв він увíдів высóку гóру; v hmle nič neuvidíš в гмлі ніч не увидиш **2** (*vidieť*) увíдіти, стрíтити; keď ~el svoj rodný dom ... кідь він увíдів свій рóдный дім ... **3** (*stretnúť*) увíдіти, стрíтити; keď ho ~íš, povedz mu ... кідь увидиш ёгó, повíдж ёмý ...; ja ho už neuvidím я уж не увíджу ёгó **4** (*zistiť, pochopiť*) увíдіти, порозумити; keď budeš starší, ~íš, že ... кідь ты бýдеш стáршым, ты увидиш *áбо* порозýмиш, же ... **5** увíдіти, попозерáти; ~íme, kto z nás má pravdu увидиме, хто з нас мать прáвду; choď k nemu, ~íš, že to je dobrý človek ідь ку нёму і увидиш, же він дóбрый чоловíк • to sa ešte ~í то видно бýде; ~ím, ~íme попозéраме; увидеме

uvid//ieť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*navzájom*) увíдіти ся, стрíтити ся; ~íme sa zajtra мы увидиме ся зáвтра **2** (*zbadať sa navzájom*) увíдіти *áбо* збáчіти єдéн другóго **3** (*vidieť seba*) увíдіти сéбе; ~ sa v zrkadle увíдіти сéбе в глядилі *áбо* в зéркалі

uviesť uvedie uvedú *dok.* **1** *kam, do čoho v rôzn. význ.* увéсти, привéсти; ~ do spoločnosti увéсти до óбщности; ~ do funkcie увéсти до фýнкції; ~ priamu reč привéсти пряму реч **2** *prekladá sa individuálne podľa významu substantíva*;

~ do pohybu привéсти до погыня́ня; ~ do chodu пустити до хóду; ~ do pomykova *al.* rozpakov привéсти до спохыбованя *áбо* до безрáдности; ~ na spoločného menovateľa *mat.* привéсти к óбщому знаменáтелю; ~ do života увéсти до жывóта; ~ do praxe поужыти в прáктікі **3** (*ohlásiť*) увéсти, предстáвити; ~ program предстáвити прóґрам; ~ hosťa оголосити приход гóстя; moderátor ~ nový televízny program модерáтор предстáвив новый прóґрам телевізії **4** (*začať, otvoriť*) зачати, зачати ся; súbor uviedol svoj program piesňou ансáмбель зачáв свій прóґрам співанков; operu uviedli predohrou óпера зачалá ся увертюров **5** *čo* (*dramatické al. hudobné dielo*) постáвити, указáти; ~ novú divadelnú hru постáвити нову́ пєсу; národné divadlo uviedlo operu ... націонáлный теáтер постáвив óперу ...; ~ film указáти філм **6** (*v texte*) привéсти; ~ príklad привéсти приклад; ~ literatúru привéсти список літерату́ры; ~ na svoju obranu niečo привéсти *áбо* повісти даштó на свóю охорóну

uviesť sa uvedie sa uvedú sa *dok.* указáти ся, предстáвити ся, зарекомендовáти ся; зачати робити; dobre, zle sa ~ дóбрі, зле предстáвив ся *áбо* указáв ся; ty si sa ale uviedol! но ты і указáв ся!

uviezť uvezie uvezú *dok. koho, čo* одвéзти, мочі вéзти; auto uvezie aj väčší náklad áвто одвéзе і тяжше наложíня *áбо* тяжшый нáклад

uviť uvije uvijú *dok.* увити, зробити; ~ veniec увити вінéць; ~ si hniezdo увити *áбо* зробити (собі) гніздó

uvítac//í витáючій; ~ia reč витáюча реч, витáюче слóво

uvítan//ie -ia витáня, привитáня; стрітну́тя; приятя; slávnostné, oficiálne ~ святóчне, офіціáлне привитáня; офіціáлне стрітну́тя; dostalo sa nám srdečného ~ia нас сердéчно привитáли; reč na ~ витáюча реч, реч на привитáня

uvít//ať -a -ajú *dok.* **1** *koho* привитáти, стрíтити; ~ hostí стрíтити гóстів **2** *koho čím* стрíтити, привитáти; ~ niekoho potleskom привитáти дакóго тлéсканём; ~ niekoho nadávkami, bitkou стрíтити дакóго надáвками, битков **3** *čo* (*s radosťou prijať*) з рáдостёв стрíтити, привитáти; ~návrh привитáти пропозíцію

uvlá//dať -dze -dzu *dok.* (*vydržať, uniesť*) змочі, вытримати; ~dal behať niekoľko kôl okolo štadióna він вытримав перебíгнути дакíлько кру́гів óколо штадіóна; len či to ~dze лем ці тотó він вытримле?; ~dal plné vrece zemiakov він зміг однéсти пóвный міх банду́рок

úvod[1] -u *m* **1** (*časť knihy*) вступнé слóво, вступлíня, вступ **2** (*príručka*) вступлíня; ~ do filozofie вступлíня до філозóфії **3** (*úvodné slovo*) вступнé слóво, вступлíня, передслóво

úvod[2] -u *m* (*cirkevný obrad*) уведжíня до хрáму

úvod//ie -ia *s* (рíчнá) стóка; ~ Dunaja, Moravy стóка рікы Дунáй, Морáва

úvodník -a *m* вступлíня, вступнá статя

úvodnikár -a *m* áвтор всту́пной статí, áвтор вступлíня

úvodn//ý всту́пный, ввóдный; ~é slovo ввóдне *áбо* вступнé слóво; ~ článok всту́пна статя; ~á prednáška всту́пна лéкція; ~ projekt всту́пный *áбо* ескíзный проєкт

úvodzov//ky -iek *ž mn. č.* кавычкы; dať do ~iek постáвити до кавычок; dať ~ dole отворити кавычкы; dať ~ hore запéрти кавычкы; dať slovo do ~iek постáвити слóво до кавычок • odborník v ~kách шпеціалíста в кавычках, так звáный шпеціалíста; slušnosť v ~kách поводжíня в кавычках

uvoľnen//ý **1** (*uprázdnený*) вóльный, увольнéный; uchádzať sa o ~é miesto претендовáти на вóльне місце **2** (*prirodzený, nenásilný*) вóльный, непринучéный; ~é držanie tela вóльне *áбо* непринучéне три-

маня тіла; ~é pohyby вóльны погыняня; ~ beh *šport.* вóльный біг **3** (*poklesnutý, voľný*) вóльный, упáвшый; ~é mravy вóльны звыкы; упáвшы манéры; ~ verš *lit.* вóльный стих

uvoľn//iť -í -ia *dok.* **1** (*urobiť voľným*) увольнити, ослободити; ~ ruky z pút ослободити рýкы з окóв; ~ z funkcie увольнити з фýнкції; ~ zo zamestnania увольнити з робóты; ~ tvorivé sily ослободити твóрчі силы **2** *čo* (*vyprázdniť*) выпорожнити; ослободити; ~ skriňu, byt выпорожнити скриню, быва́ня *áбo* квáртель; ~ miesto увольнити місце; ~ cestu a) (*od prekážok*) вычістити дорóгу; б) (*niekomu*) увольнити дорóгу **3** выділити, пустити; ~ tovar пустити товáр на вóльный прóдай; ~ prostriedky выділити *áбo* пустити фінáнції; ~ hrača *šport.* a) (*dovoliť prestúpiť*) одпустити грáча (*грáти в дрýгій комáнді і т. п.*); б) (*dostať do streleckej pozície*) дати грáчови мóжность стріляти на брáну **4** (*povoliť*) увольнити, попустити; ~ si golier, kravatu попустити ґáлір, машлю; ~ si opasok попустити óпасок; ~ koňovi uzdu увольнити конёви ýзду; ~ pedále увольнити педáлы; ~ disciplínu увольнити дісціпліну

uvoľn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *z čoho* ослободити ся *од чóго* **2** (*uprázdniť sa*) увольнити ся; byt sa ~il быва́ня увольнило ся; miesto sa ~ilo місце увольнило ся **3** (*povoliť sa*) повóлёвати ся, попущáти ся

uvoľňovac//í: ~ie pohyby увóльнюючі погыня́ня *áбo* рушáня; ~ dekrét прикáз о увольні́ні, увóльнюючій декрéт

uvoľň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*oslobodzovať*) ослобóджовати, увóльнёвати; ~ si ruky увóльнёвати собі рýкы **2** (*vyprázdňovať*) ослобóджовати, увóльнёвати, выпорóжнёвати; ~ byt выпорóжнёвати квáртель *áбo* быва́ня **3** выділяти, вычлéнёвати; ~ prostriedky вычлéнёвати фінáнції **4** (*povoľovať*) повóлёвати; ~ skrutku повóлёвати шрýбку; ~ disciplínu повóлёвати дісціпліну; ~ svaly увóльнёвати свáлы *áбo* мускýлы

uvoľň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *z čoho* ослобóджовати ся, увóльнёвати ся *од чóго* **2** (*uprázdňovať sa*) ослобóджовати ся, увóльнёвати ся, выпорóжнёвати ся **3** (*povoľovať sa*) повóлёвати ся, увóльнёвати ся

úvrat -u *m tech.* мертвá тóчка; bod ~u мертвá тóчка

úvra//ť -te *ž* óкрай пóля

uvrh//núť -ne -nú *dok.* **1** достáти, привéсти *дакóго до дачóго*; ~ do biedy привéсти до біды; ~ svet do katastrofy привéсти світ до катастрóфы; ~ do hanby заганьбити; поганити; ~ do zúfalstva прийти до безнадíйности **2** запéрти, заарештовáти; ~ do väzenia запéрти до арéшту, заарештовáти

uvrz(g)//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* утечі, змізнути, змыти ся

uvul//a -y *ž anat.* язычóк

uvulárn//y *lingv.* увулáрный, язычкóвый; ~a spoluhláska увулáрный соглáсный; ~a vyslovnosť увулáрна выслóвность

uvzatý затятый, твердоголóвый

úzad//ie -ia *s* (*pozadie*) фон, зáдній план; ~ javiska фон *áбo* зáдній план сцéны; v ~í doliny sa črtali hory за долинов рісовáли ся гóры; ustúpiť do ~ia одыйти на зáдній план; zatlačiť do ~ia одтиснути *áбo* одсýнути на зáдній план; držať sa, stáť v ~í тримати ся, стояти на бóці; ustúpiť do ~ia одыйти на зáдній план *áбo* одыти до зáду

uzákon//iť -í -ia *dok.* узаконити; ~ novú ústavu узаконити конштітýцію; ~ pozemkovú reformu узаконити земéльну рефóрму; ~ spisovnú výslovnosť узаконити літератýрну высловность; ~ spisovný jazyk узаконити літератýрный язык; ~ novú pravopisnú normu установити новý орфоґрафíчну нóрму; ~ dieťa *prav.* узаконити дітину

uzamk//núť -ne -nú *dok.* замкнýти, запéрти на зáмок, запéрти на ключ; ~ budovu

запéрти будóву; ~ dvere замкнýти двéрі; uzamknutá izba замкнýта íзба • ~ na sedem zámkov запéрти на сім зáмків; ~ niekomu ústa запéрти рот дакóму

uzamkýn//ať -a -ajú, **uzamyk//ať** -á -ajú *nedok.* заперáти на зáмок, замыкáти

uzatvárací: ~ kohút *tech.* заперáючій когýтик

uzatvár//ať, uzavier//ať -a -ajú *nedok.* **1** затыкáти; ~ fľašu затыкáти фляшку дюґовом *áбо* зáтков **2** (*na kľúč*) заперáти, замыкáти на ключ **3** закрывáти, заперáти; ~ cestu заперáти дорóгу; ~ prístup niekam заперáти дóступ к дачóму **4** (*zakončovať*) замыкáти; зеперáти; ~ kruh замыкáти круг; ~ sprievod затваряти процéсію *áбо* пóхід **5** (*končiť*) закінчовати, заперáти; ~ diskusiu закінчовати діскýсію; ~ prednášku закінчовати лéкцію **6** (*uzavierať*) заперáти; ~ zmluvu, dohodu заперáти договóр; ~obchod заперáти торгівлю; ~ manželstvo вступити до побрáтя, побрáти ся **7** (*robiť závery*) робити заключíня, підводити резултáты *áбо* выводы; z toho ~am, že ... з тóго рóблю заключíня, же ... **8** (*robiť uzavierku*) робити вывод; ~ účty заперáти розрахýнкы; ~ pokladničný denník заперáти кáсовый дéнник

uzatvár//ať sa, uzavier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** (*zamykať sa*) заперáти ся, замыкáти ся на зáмок **2** (*od seba*) замыкáти ся (*в cóбі*) **3** *pred čím* быти глýхым к чóму; ~ sa pred svetom замыкáти ся пéред світом, одходити од світа; ~ sa pred zábavou выгынáти ся забавляням; ~ sa pred pokrokovými snahami быти глýхым к проґресівным снáгам

uzatvor//iť -í -ia *dok.* **1** (*zatkou*) заткáти (*зáтков, дюґовом*) **2** (*na kľúč*) запéрти, замкнýти на ключ **3** запéрти; ~ cestu запéрти дорóгу; ~ školu запéрти шкóлу **4** замкнýти; ~ kruh замкнýти круг; ~ sprievod затворити процéсію *áбо* пóхід **5** (*zakončiť*) закінчíти, запéрти; ~ diskusiu закінчíти діскýсію; ~ prednášku slovami ... закінчíти лéкцію словáми ... **6** (*uzavrieť*) запéрти; ~ zmluvu, dohodu запéрти договóр; ~ obchod запéрти торгівлю; ~ manželstvo вступити до побрáтя, побрáти ся **7** (*urobiť záver*) зробити заключíня, підвéсти резултáты, зробити выводы **8** (*urobiť uzavierku*) робити выводы; ~ účty запéрти розрахýнкы; ~ pokladničný denník запéрти кáсовый дéнник

uzatvor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*zamknúť sa*) запéрти ся, замкнýти ся на зáмок **2** (*do seba*) замкнýти ся (в cóбі) **3** *pred čím* быти глýхым *к чóму*

uzáver -u *m* **1** вічко; patentný ~ (*na pohároch*) патéнтна прихлóпка; vzduchotesný ~ герметíчне вічко **2** *tech.* зáвер, зáмок; ~ pušky зáвер пýшкы **3** (*dej*) затворíня; ~ cesty затворíня дорóгы **4** заключíня, вывод; robiť ~ робити заключíня *áбо* вывод; prísť k ~u прийти к заключíню *áбо* к выводу

uzavierať *p.* **uzatvárať**

uzavierk//a -y *ž* **1** послíдній час (*на подаваня пожáдовань і т. п.*); закінчíня; ~ súťaže закінчíня кóнкурзу; ~ prihlášok послíдній час на подавáня приголошíнь; prihláška prišla už po ~e приголошíня прийшлó уж по кóнкурзі *áбо* уж нескóро *áбо* уж пізно; ~ čísla закінчíня робóты на нóмері (*журнáла і т. п.*) **2** *fin.* зробити выучтовáня; ročná, polročná ~ рóчне, піврóчне выучтовáня **3** *tech.* заклóпка; ~ objektívu заклóпка обєктíву апарáта

uzavret//ý **1** затворéный, запéртый; cesta je ~á дорóга затворéна; ~ vchod затворéный вход; hermeticky ~ герметíчні затворéный **2** (*na kľúč*) запéртый, замкнýтый на ключ **3** (*tvoriaci jeden celok*) замкнýтый, єдиный; ~ systém замкнýта сістéма; ~ cyklus piesní закінчéный цікл спíванок; ~ elektrický obvod замкнýтый електричный óкруг; ~ kruh замкнýтый круг; ~á spoločnosť замкнýта óбщность **4** (*do seba*) затворéный (в cóбі); ~á povaha замкнýтый харáктер; ~ človek замкнýтый чоловíк **5** (*o*

odeve, obuvi) закрытый; ~ golier закрытый ґалір; ~é papuče закрыты папу́чі
uzavrieť *p.* **uzatvoriť**
uzd//a -y *ž* у́зда; pritiahnuť ~u koňovi потягну́ти у́зду (конёви) • držať na ~e niekoho тримати дакóго на у́зді; popustiť ~u niekomu попустити у́зду; дати вéце слобóды дакóму; popustiť ~u vášňam дати вóлю горливости; popustiť ~u fantázii дати вóлю фантáзії
uzdrav//iť -í -ia *dok.* вылічіти, выздоровити
uzdrav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* вылічіти ся, выздоровити ся
uzdrav//ovať -uje -ujú *nedok.* лічíти, уздорóвлёвати
uzdrav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* выздорóвлёвати, вылíчовати
uzemčistý завалитый, приземлисый; ~ muž, chlapec завалитый хлоп, хлóпець
územ//ie -ia *s* **1** терітóрія; štátne ~ держáвна терітóрія, терітóрія держáвы; chranené ~ хранéна терітóрія; nepriateľské ~ терітóрія протíвника; okupované ~ окуповáна терітóрія; ~ republiky, mesta, dediny терітóрія репу́блікы, міста, селá *áбo* валáлу **2** óбласть *ж*, раён *м*, зóна; pohraničné ~ погранíчна зóна; zakázané ~ заказáна зóна; rekreačné ~ зóна одпочíнку; bezatómové ~ безатомóва зóна **3** *šport.* зóна, площáдка; trestné ~ штрóфна площáдка; bránkové ~ бранкóва площáдка; obranné ~ зóна оборóны; ofsajdové ~ площáдка óфсайду, площáдка «мíмо гры», pokutové ~ штрóфна площáдка
uzemnen//ie -ia *s el. tech.* уземлíня *с*
uzemnený *el. tech.* уземлéный
uzemn//iť -í -ia *dok.* **1** *el. tech.* уземлити **2** *koho pren.* спустити з небéс на зéмлю **3** *koho pren. hovor. expr.* усíсти, уземлити; ~il ho svojimi argumentami він уземлив ёгó свóїми(а) арґумéнтами
uzemňovací *el. tech.* узéмлюючій; ~ systém сістéма уземлíня; ~ kolík узéмлюючій кóлик
uzemňovač -a *m el. tech.* узéмлёвач *м*
územn//ý **1** терітоpіáлный; ~á celistvosť терітоpіáлна цíлостность; ~é nároky терітоpіáлны выжáдованя *áбo* претéнзії; ~á samospráva самоправлíня терітóрії; ~á prevaha *šport.* терітоpіáлна перевáга **2** раённый; ~é plánovanie раённе планoвáня **3** *šport.* зонáлный; ~é bránenie (*v basketbale ap.*) зонáлна оборóна
uzhod//núť sa -ne sa -nú sa *dok. na čom* договорити ся, доїднáти ся; ~ sa na spoločnom postupe договорити ся на єдн(áк)íм пóступі
uzhovor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* договорити ся, доїднáти ся, згóднути ся
uzimen//ý вымерзнутый, вызябнутый; підхолоджéный; ~é deti вымерзнуты дíти
úzko[1] *prísl.* **1** у́зко, тíсно, близко; ~ špecializovaný узкошпеціалізовáный, з узкóв шпеціалізáціёв; chápať niečo ~ odborne розумити даштó *áбo* підходити з узкошпеціалізовáного пóгляду **2** (*tesne*) тíсно; ~ súvisieť s niečím быти тíсно споєным *áбo* звязáным з дачíм; ~ spolupracovať s niekým робити в тіснíм споїні з дакым
úzko[2] *vetná prísl.* цливо, сму́тно; bolo mu ~ (okolo srdca, na duši) ёму́ было цливо, сму́тно
úzkokoľajk//a -y *ž hovor.* узкоколяйка
úzkokoľajn//ý узкоколяйный; ~á trať узкоколяйна штрéка; ~á železnica узкоколяйна желíзна дорóга
úzkoprofilový узкопрофілóвый; ~ tovar, materiál узкопрофілóвый товáр, матеріáл
úzkoprs//ý **1** маліхéрный, огранічéный, незначный; ~ človek маліхéрный чоловíк **2** (*o názoroch ap.*) огранічéный, обмеджéный; ~ politika огранічéна *áбo* обмеджéна полíтіка; ~ myslenie огранічéный óбраз мышлíня
úzkos//ť -ti *ž* страх; smrteľná ~ смертéлный страх; mám pocit ~ti страх мéне берé; srdce mu zviera ~ сéрдце ёму́ стискать ся од стрáху; zmocnila sa ma ~ зміцнив

ся мéне страх; po celý čas žila v ~ti o syna цíлый тот час онá жыла в страхý о сына

úzkostliv//ý **1** (*naplnený úzkosťou, obavami*) выстрашеный, перестрáшеный, боязливый; ~ pohľad взгляд, пóвный страхý; ~ výraz tváre перестрáшеный выраз твáри; ~ hlas настрáшеный гóлос **2** (*vyjadrujúci strach*) пóвный страхý; ~ človek выстрашеный чоловíк **3** (*priveľmi starostlivý*) барз старостливый; старáючій; ~á staroslivosť надзвычáйна старостливость; ~á čistota ідеáлна чістотá; ~í rodičia барз старостливы рóдичі

úzkostný пóвный страхý; ~ pohľad выстрашеный пóгляд

úzk//y **1** (*v rôzn. význ.*) узкый (*opak*: široký) ~a chodba узка хóдба; ~a stužka узкый пáнтлик; ~e plecia узкы плéчі; ~a sukňa узкá сýкня; ~e rukávy узкы рукáвы; ~e samohlásky *lingv.* узкы глáсны; šaty sú mi ~e шмáты мі узкы *áбо* малы; ~ pojem узкé понятя; ~a špecializácia узкá шпеціалізáція; ~ rodinný kruh узкый родинный круг; ~a medzera узкá шкáра *áбо* промíжка; užšia komisia ýзше зложíня комíсії **2** (*vzájomne blízky, tesný*) тісный; ~ kontakt тісный контáкт; ~e spojenie тісné споїня; ~a spolupráca тіснá співробóта; ~e priateľstvo тісné приятельство; ~a súvislosť тісné споїня; ~e styky тісны споїня *áбо* контáкты ● byť (ocitnúť sa) v ~ych попáсти до узкых; dostať (vohnať) niekoho do ~kych достáти *áбо* загнáти до узкых дакóго

uzlík -a *m zdrob.* **1** ýзлик, ýзел; urobiť ~ зробити ýзлик, завязáти ýзлик (на пáмять); uviazať na ~ завязáти на ýзлик; urobiť si ~ na vreckovke (*na pripomenutie niečoho*) завязáти ýзлик *áбо* зробити ýзлик на хýщаті; rozviazať ~ розвязати ýзлик **2** (*batôžtek*) ýзлик (*з рíчами*); zbaliť veci do ~a звязáти рíчі до ýзлика

uzlin//a -y *ž anat. bot.* узлина; lymfatické ~y лімфатíчны узлины; nervová ~ нервóва узлина; listová ~ листóва узлина

uzlovit//ý узловитый, гырчовитый; ~é drevo гырчовите *áбо* узловите дéрево; ~é žily гырчовиты *áбо* узловиты жылы, ýзлы жыл, гырчі на жылах

uzlov//ý узлóвый; ~á stanica узлóва станíця; ~á metóda opráv узлóвый мéтод ремóнту; ~é písmo узлóве письмо; ~ bod *pren.* узлóвый мóмент, основный прóблем

uzmier//iť -i -ia *dok.* **1** *koho s kým* змірити, помірити, удобрити **2** *koho* успокоїти, утішыти, змірити

uzmier//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** *s kým* помірити ся, змірити ся, удобрити ся **2** *s čím* примірити ся **3** (*uspokojiť sa*) успокоїти ся, змірити ся

uzmysl//ieť si -í si -ia si *dok*. вздýмати

uznan//ie -ia *s* **1** узнáня; оціні́ня, похвáла; dostalo sa mu ~ia він достáв оціні́ня **2** (*vďaka*) вдячность, узнáня; slová ~ia узнáня; vysloviť ~ niekomu подяковати дакóму; высловити вдячность дакóму; zasluhuje si ~ заслýгує узнáня; pochvalné ~ вдячность; čestné ~ чéстне узнáня **3** (*pochopenie, súcit*) порозумíня, узнáня; nemá ~ pre mňa *al.* so mnou я не стрíчам *áбо* не нахóджу у нёго порозумíня

uznanliv//ý **1** порозýмлюючій, добросердéчый; ~ človek порозýмлюючій *áбо* добросердéчный чоловíк **2** вдячный, узнанливый; ~ slová слóва вдячности *áбо* узнáня; ~é slová слóва вдячности *áбо* узнанливости

uznášan//ie -ia *s*: ~ia schopný выносити рішíня правомóчны; schopnosť ~ia правомóчны принимáти рішíня *áбо* резолýцію

uznáš//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* принимáти резолýцію *áбо* рішíня

uzn//ať -á -ajú *dok.* **1** (*priznať*) узнáти; ~ svoj omyl узнáти свóю хыбу; ~ svoju porážku признáти свóє потерпíня; to sa musí ~ тотó мýсить ся узнáти **2** порозумити; ~aj, že sa to nedá порозýм, же тотó не дасть ся; ~áš, nemôžem byť bez peňazí ты розýмиш, же я не мóжу зостáти без пінязей; ty

musíš ~, že ... ты мýсиш порозумити, же ... **3** *koho, čo za akého, aké; za koho, čo* (*nadobudnúť isté presvedčenie*) узнáти, признáти, усвідóмити, порозумити; ~ za správne узнáти за спрáвне; urob ako za najlepšie ~áš зроб як ýзнаш за нáйліпше **4** (*potvrdiť, schváliť*) узнáти, признáти; ~ štát узнáти держáву; komisia neuznala skúšku комíсія не узнáла екзáмен дíйсным; rozhodca ~al gól сýдця узнáв ґол; lekár ho ~al práceneschopným лíкарь узнáв ëгó несýчім робóты; ~ niekoho vinným узнáти дакóго винным **5** (*oceniť*) узнáти, оцінити; vie ~ služby jemu preukázané він знать оцінити, зробéны для нëго слýжбы

uznávaný узнавáный; ~ spisovateľ узнавáный писáтель; ~ vedec авторітéтный учéный

uznáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* (*priznávať*) узнавáти **2** *koho* узнавáти; jeho ~ajú ëго узнавáють **3** (*považovať*) узнавáти, повáжовати; ~ za správne повáжовати за спрáвне *áбо* справодливе **4** (*schvaľovať, potvrdzovať*) узнавáти, потвéрджовати

uznesen//ie -ia *s* резолýція, рішíня, установлíня; vládne ~ рішíня правлíня; ~ia orgánov štátnej moci рішíня óрґанів держáвной міци; prijať ~ прияти рішíня *áбо* установлíня; splniť ~ выповнити установлíня; potvrdiť ~ потвердити установлíня; zrušiť ~ зрýшыти установлíня; vydať ~ *práv.* выдати установлíня

uniesť sa uznesie sa uznesú sa *dok. na čom* прияти резолýцію *о чім*, установити, рішыти *што*, прияти установлíня *о чім*; uzniesli sme sa na tom, že ... мы рішыли *áбо* установили, же ...; ~ sa na zákone прияти закóн; poslanci sa uzniesli na ústavnom zákone послáнці прияли конштітýчный закóн

uznojen//ý *expr.* **1** спочéный, цíлый спочéный; ~é čelo спочéне челó; ~á tvár спочéна тварь; kôň bol celý ~ кінь быв цíлый спочéный **2** пропочéный; ~á košeľa пропочéна сорóчка, мокрá од пóту сорóчка

uznoj//iť sa -í sa -a sa *dok. expr.* спотити ся, пропотити ся

uzol[1] uzla *m v rôzn. význ.* ýзел; rozviazať ~ розвязáти *áбо* розмотáти ýзел; zaviazať ~ завязáти ýзел; námornický ~ мóрьскый ýзел; ~ viazanky ýзел мáшлі; uviazať si ~ na vreckovke (*na pripomenutie si niečoho*) завязáти ýзел *áбо* зробити ýзен на (носóвім) хýщаті; ~ na dreve ýзел на дéреві; vlasy učesané na ~ вóлося, позберáне до ýзла; železničný ~ желізнодорóжный ýзел; dopravný ~ трáнспортный ýзел; letecký ~ авіáчный ýзел ● gordický ~ ґордíїв ýзел; rozťať (preťať, rozseknúť) gordický uzol россíкнути (розрубáти) ґордíїв ýзел

uzol[2] uzla *m námor.* (*jednotka rýchlosti námorných lodí = 1,85 km/hod.*) ýзел

uzr//ieť -ie -ejú *dok.* **1** *koho, čo* увíдіти, збáчіти, зазрíти **2** (*začať vidieť*) збáчіти ● ~ svetlo sveta a) (*narodiť sa*) увíдіти світ; б) (*o knihe ap.*) увíдіти світ, піти до свíта

uzurpátor -a *m* узурпáтор

uzurp//ovať si -uje si -ujú si *nedok. dok. čo* узурповáти, незакóнні брáти / взяти (*міць і т. п.*)

úzus úzu *m* **1** (*zvyk, obyčaj*) ýзус, звычáй; vžitý ~ звычáй; taký je ~ такый звык, так тотó є **2** (*bežná prax*) ýзус; jazykový ~ языкóвый ýзус; právny ~ правовый ýзус

už *prísl.* **1** уж; už je neskoro уж нескóро, уж пíзно; už prišiel уж прийшóв; už je po ňom уж по нім, уж ëгó нєт (*о умéршім*); už nevezmem karty do rúk я уж *áбо* вéце кáрты до рук не вóзьму; už o rok pôjde do školy уж о рік він пíде до шкóлы **2** (*vo vzťahu k minulosti*) íщі; už vlani íщі влони, íщі тамтóго рóку; už včera íщі вчéра ● už aj! уж ай!, скóро!, но!; už-už уж-уж

užalostený ужалощéный, жалóстный, смутный, уплáканый

úžas -u *m* **1** (*údiv, veľké prekvapenie*) ужас, зачýдованя; hľadieť, pozerať sa na niečo s ~om позерáти ся на дащó з ýжасом

áбо зо зачу́дованём; budiť ~ выкликовати зачу́дованя **2** (*zdesenie, ohromenie*) у́жас; onemieť od ~u оніміти од у́жасу; zostať v nemom ~e pred niečím остовпіти од у́жасу
užas//núť -ne -nú *dok. nad čím i bezpredm.* ужа́снути ся *чо́му*; ~la nad jeho výzorom она́ ужа́сла ся од ёго́ вызору
užasnutý ужа́снутый, в у́жасі
úžasn//ý **1** ужа́сный, страшный; ~ výkrik ужа́сный выкрик **2** *expr.* (*vľmi veľký*) ужа́сный; ~é množstvo ужа́сна кількость; ~á bolesť ужа́сный біль *áбо* бо́лість; ~á rýchlosť ужа́сна ско́рость **3** *hovor. expr.* прекра́сный, чару́ючій; огро́мный, обро́вскый; ~ človek огро́мный чоловік; ~ talent обро́вскый та́лент; ~ úspech обро́вскый у́спіх; ~ výkon прекра́сны результа́ты
úžer//a -y *ž* зде́рство, высокопроце́нтность
úžerník -a *m* здера́ч, высокопроце́нтник
úžern//ý здера́чскый, высокопроце́нтный; ~ obchodník высокопроце́нтный торго́вець
užialený жало́стный, смутный, скормуче́ный; ~í rodičia жало́стны *áбо* смутны ро́дичі; ~á tvár жало́стна *áбо* скормуче́на тварь
užiar//iť -i -ia *dok.* припечі, опра́жыти (*зо вшыткых бо́ків*); ~ chlieb, žemľu припечі хліб, зе́млик
úžin//a -y *ž* **1** (*horská*) ужина, тіснина **2** (*morský prieliv*) про́лив; Dardanelská ~ *geogr.* Дардане́льскый про́лив **3** *anat.* зужі́ня; ~ aorty зужі́ня ао́рты **4** *lingv.* голосо́ва ужина
úžinov//ý *lingv.* те́ртый, констріктівный; ~é spoluhlásky те́рты *áбо* констріктівны согла́сны
užiť užije užijú *dok.* **1** (*lieky*) ужыти; взяти; ~ prášok, tabletku ужыти *áбо* взяти по́рошок, табле́тку **2** (*zažiť, skúsiť*) зажыти, ску́сити; ~ radosti зажыти ра́дости; ~ života ску́сити жыво́та; hnevu som užil dosť я дость зажыв гніву, я дость назлостив ся **3** *koho, hovor.* насолодити ся *чіёв* о́бщностёв; dosť ho užiješ doma він тобі до́ма іщі надоїсть, маш мало ёго́ до́ма? • ~ plody svojej celoživotnej práce ужыти пло́ды робо́ты цілого своёго жыво́та
úžitkovos//ť -ti *ž poľnohosp.* продуктівность; zvýšiť ~ dobytka звышыти продуктівность ско́та *áбо* худо́бы
úžitkov//ý осо́жный; хосе́нный; ~ nerast осо́жный мінера́л; ~é drevo спотебу́ючі дрыва; ~ dobytok продуктівный скот, продуктівна худо́ба; ~á keramika осо́жна кера́міка; ~á voda технічна во́да; ~á hodnota *ekon.* осо́жна цінность
užitočn//ý *v rôzn. význ.* осо́жный; хосе́нный *zastar.*; ~á práca осо́жна *áбо* хосе́нна робо́та; ~ hmyz осо́жны мушковины; ~é vtáctvo осо́жны пта́хы; ~á rastlina осо́жна ростлина; spoločensky ~ о́бщностно осо́жный; byť ~ niekomu, niečomu быти осо́жным *áбо* быти на хосе́н дако́му, дачо́му; pokladať za ~é поважа́ти осо́жным; spojiť príjemné s ~ým споїти приємне з осо́жным
úžit//ok -ku *m* **1** (*osoh*) ужыток, хосе́н, выгода; mať ~ z niečoho мáти хосе́н *áбо* выгоду з дачо́го, тяжыти з дачо́го; má ~ z toho мать ужыток з то́го, ёму́ тото́ на хосе́н; to ti pôjde na ~ тото́ тобі піде на ужыток *áбо* на хосе́н; nech ti padne na ~ (*pri pití*) на твоє здоро́вя; будь здоро́вый; aký ~ je z toho? якый з то́го хосе́н?, яка́ выгода? **2** *zastar.* (*užívanie*) ужыва́ня, хосова́ня; mať v ~ku niečo ужыва́ти дашто́; vziať do ~ku niečo взяти до ужыва́ня дашто́
užívac//í: ~ie právo *práv.* право ужыва́ня *áбо* хосова́ня
užívan//ie -ia *s* ужыва́ня, хосова́ня; ~ pôdy ужыва́ня зе́млі; dať do ~ia дати до ужыва́ня
užív//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*používať*) ужыва́ти; ~ tabletky, sirup ужыва́ти табле́ткы, сíруп **2** *čo* насоло́джовати ся, ужыва́ти *што*; ~ život насоло́джовати ся жыво́том, ужыва́ти жывот **3** *práv. čo* (*mať niečo v*

držbe) ужывáти ~ pôdu, polia ужывáти зéмлю, пóля **4** *práv.* **používať**

užívateľ -a *m práv.* ужывáтель, ужывáючій; ~ pôdy ужывáтель зéмлі; ~ bytu ужывáтель квáртеля

uživ//iť -í -ia *dok.* ужывити, накормити; ~ rodinu накормити родинý; zem je bohatá, ~í všetkých зéмля богáта, онá ужывить *áбо* накóрмить вшыткых

uživ//iť sa -í sa -ia sa *dok.* ужывити ся, накормити ся

užľabin//a -y *ž* меджігóрьска долина

užovk//a -y *ž* уж, ужóвка

užší *2. st. k* **úzky** ýзшый

užuť užuje užujú, **užuv//ať** -á -ajú *dok.* пожýвати, розжýвати; ~ potravu пожýвати стрáву *áбо* їдлó

V

v [v *i* vé] *neskl. s* (*hláska i písmeno*) (*латиньске*) в *neskl. s*; malé v малé в; veľké V велике В

v, vo *predl.* **I** *so 6. p.* **1** (*vyjadruje miesto, prostredie*) в, во, на *чім, на што*; je v izbe він в ізбі, в хыжі; bývať v dome бывáти *áбо* жыти в дóмі; robiť niečo v kuchyni робити даштó в кýхні; sedieť v aute сидíти в áвті; bývať v susedstve niekoho жыти в сусíдстві з дакым; boli ste už v Bratislave? вы уж были в Братіслáві?; boli sme v divadle мы были в теáтрі; zablúdiť v lese заблудити в лíсі; v ušiach mi zvoní в ýхах мі дзвенить; v očiach má slzy в очáх він мать слызы; diera v plote дірá в плóті; celý deň sedí v knihách *hovor.* цíлый день він сидить над книгами; pracovať v továrni робити во фабриці **2** (*vyjadruje čas al. vymedzený časový úsek*) *в чім al. sa prekladá príslovkami*: v zime в зимí; v lete в лíті; v januári в януáрі; vodne, v noci вóдне, в ночí; v tomto týždni в тім тыжднi, тóго тыждня; v tomto roku в тім рóку; v prvej chvíli в пéршый мóмент; v poslednom čase в послíднім часí; v tom čase в тім часí; v dohľadnej dobe в ближáйшім часí; v 20. storočí в двадцятім вíку; zomrel vo veku 80 rokov він умéр во вíку 80 рóків; v živote veľa skúsil в жывóті він мнóго пережыв **3** (*vyjadruje stav niekoho, niečoho*) *в чім*; byť v priamom spojení s niekým мáти прямый контáкт з дакым; je v mojich rokoch він в моїх рóках, він в мóїм вíку; byť v ťažkej situácii находити ся в тяжкíй сітуáції; žiť v pokoji, v strachu жыти в мíрі, в страхý **4** (*vyjadruje spôsob, prostredníctvo, prostriedok*) *в чім* dĺžka v metroch дóвжка в мéтрах; dráma vo veršoch дрáма в стихáх; voziť dieťa v kočíku возити дітину в кóчіку; byť zakrútený v deke быти закручéным в дéкі **5** (*vyjadruje mieru*) *в чім*; v plnej *al.* hojnej miere в пóвній мíрі; v plnom rozsahu в пóвнім обємі **6** (*vyjadruje zreteľ*) *в чім*; v súvislosti s niečím в споїні з дачім; v protiklade k niečomu в протілéжности з дачім; široký v ramenách шырóкый в плечáх; výborný v matematike міцный в матемáтіці; odborník v chémii шпеціалíста в хéмії; v tom máš pravdu в тім маш прáвду **II** *so 4. p.* **1** (*vyjadruje časový bod*) в, во *што*; v nedeľu в недíлю; vo štvrtok в четвéрьг; v deň svadby в день свáдьбы; v prvý, posledný deň prázdnin в пéршый, послíдній день канíкул; v jedno krásne júlové ráno в єднó прекрáсне юлóве рáно; prišiel v poslednú chvíľu він пришóв в послíдню минýту *áбо* в послíдній мóмент; v tú noc sa to stalo тотó стáло ся в тотý ніч, тотó стáло ся той нóчі **2** (*vyjadruje účel*) v prospech niekoho, niečoho; urobiť niečo v prospech niekoho зробити даштó на ужыток дакóго, дачóго **3** (*vyjadruje predmetový vzťah vo väzbe niektorých slovies*) в, во *што* veriť v spravodlivosť вíрити в справодливость; mať dôveru vo vlastné sily вíрити в свóї силы; vybuchnúť v plač выбухнути в слызы **4** (*vyjadruje nezhodný prívlastok*) в, во *што,* на *што*; hra v karty гра в кáрты; nádej v šťastný

návrat вірити на щастливе вернýтя **5** (*vyjadruje spôsob v spojení s číslovkami*) в, на *што prekladá sa individuálne*: zložiť papier vo dvoje зложыти пáпірь на двóє

váb//ec -ca *m poľov.* вáбець, замáнок; ~ na jelene замáнок на єлені

vábidl//o -a *s* **1** (*lákadlo*) примáнка, обдурíня **2** *poľov.* вáбець, замáнка

váb//iť -i -ia *nedok.* **1** *koho, čo i bezpredm.* вáбити, привáблёвати, манити; ~ zver привáблёвати звірíв **2** *koho* примáнёвати, інтересовáти; vždy ho ~ili ďaleké kraje ёгó все примáнёвали *áбо* інтересовáли далéкы краïны

vábiv//ý примáнюючій, мáнячій, поблáзнюючій; ~á vôňa ovocia поблáзнюючій зáпах овоцины; ~á krása ženy мáняча красá жены; ~á perspektíva примáнююча перспектíва

vábnička *p.* **vábec**

vábnik -a *m poľov.* (жывá) примáнка

vábn//y мáнячій, примáнюючій; поблáзнюючій, притягуючій; ~e návrhy примáнюючі пропозíціï; ~a žena притягуюча *áбо* поблáзнююча женá

vačkový: ~ hriadeľ *tech.* роздíлюючій грядель

vačk//ok -ku *m* **1** кішéня; našitý ~ нашыта кішéня; bočný ~ бóчна кішéня **2** *pren.* мішóк, мішóчок; ~ky pod očami мішкы *áбо* мішóчкы під очáми • siahnuť *al.* načrieť niekomu hlboko do ~ku чéрьпнути дакóму глубóко до кішéні; mať plný ~ *al.* plné ~ky мáти грубý піняжéнку; to ide do môjho ~ku тотó ідé до мóёй кішéні; to ide do jeho ~ku тотó ідé до ёгó кішéні

vad//a -y *ž* звáда, гáдка; dať sa *al.* pustiť sa do ~y пустити ся до звáды, зачати вáдити ся *áбо* гáдати ся

vad//iť sa -í sa -ia sa *nedok. s kým s bezpredm.* вáдити ся, гáдати ся, надавáти єдéн на дрýгого *áбо* єдéн дрýгому; брехáти на сéбе

vagabund -a *m hovor. pejor.* ваґабýнд, потýлёвач, вандрóвник, нанічгóдник

vagín//a -y *ž anat., zool.* пóшва

vágn//y неясный, неопреділéный, неакурáтный; ~a predstava неясна представа

vagón -a *m* ваґóн; železničný ~ желізнодорóжный ваґóн; nákladný ~ товáрный *áбо* наклáдный ваґóн; osobný ~ пасажíрьскый ваґóн

vagónk//a -y *ž hovor.* ваґонобудівный завóд

vagónov//ý ваґонóвый; ~é kolesá кóлеса ваґóна; ~ park ваґонóвый парк

váh//a -y *ž* **1** *len j. č.* (*hmotnosť*) вáга; telesná ~ вáга чоловíка; predávať, kupovať niečo na ~u продавáти, куповáти даштó на вáгу; klesať na ~e страчáти на вáгі; hrubá ~ брýто; čistá ~ нéтто; živá ~ жывá вáга; špecifická ~ шпеціфíчна *áбо* удíльна вáга; molekulová ~ молекулярна вáга; mušia ~ *šport.* найлегчáйша вáга kohútia ~ *šport.* легчáйша вáга, когýтя вáга; ľahká ~ *šport.* легкá вáга; perová ~ *šport.* пололегкá вáга; ťažká ~ *šport.* тяжкá вáга; poloťažká ~ полотяжкá вáга **2** *pren.* (*závažnosť*) вáга, завáжность, значíня; ~ autority вáга *áбо* значíня авторíты; ~ argumentov, slov завáжность арґумéнтів, слов; pripisovať niečomu veľkú ~u придавáти велике значíня *áбо* велику вáгу дачóму • brať niečo na ľahkú ~u лéгко *áбо* легковáжні *áбо* несерьёзно односити ся к дачóму

vahadl//o -a *s* **1** журáвель; studňa s ~om стýдня з журáвлём **2** коромысло; niesť vedrá vody na ~e нéсти вéдра з водóв на коромыслі

vahan -a *m*, **vahan//ec** -ca *m* опалáчка, кóрытко; кóшичок

váhan//ie -ia *s* колысáня, вагáня, нерішýчость, не задýмуючісь; urobiť niečo bez ~ia робити даштó без вагáня *áбо* без колысáня

váh//ať -a -ajú *nedok.* **1** *bezpredm. i medzi kým, čím i s neurč.* колысáти ся, вáгати, быти не рішýчім, не рішáти ся; dlho ~ дóвго колысáти ся; neváhať ani chvíľu не вáгати áни минýту; neváhaj! не роздýмуй!; neváham tvrdiť я твéрджу тотó з пóвнов

увіреностёв, я не ва́гам твердити; neváhal to spraviť він не ва́гав тото́ зробити, він тото́ зробив без колыса́ня *або* без розду́мованя **2** *s čím i bezpredm.* одда́лёвати, пізнити, спі́знёвати; ešte stále ~a s odpoveďou він все одда́лює з о́дповідёв

váhav//ec -ca *m* нерішу́чій *або* вага́ючій чолові́к

váhav//ý **1** нерішу́чій, вага́ючій, колыса́ючій ся; ~ človek нерішу́чій чолові́к **2** нерішу́чій, одда́люючій, спі́знюючій; ~á povaha нерішу́чій хара́ктер

váhov//ý вагóвый; ~á jednotka вагóва єдениця; ~á sústava вагóва сісте́ма • ~á studňa сту́дня з журавлём

váhy váh *ž pomn.* **1** ва́гы *pomn.*; kuchynské ~ кухі́ньскы ва́гы; miskové ~ мискóвы ва́гы; citlivé ~ чу́вствуючі ва́гы; jazýček váh стрі́лка ваг; vážiť niečo na ~ach ва́жыти даштó **2** (*rovnoramenná páka na oji voza*) ва́га, тягóва ва́га **3** *astron.* **Váhy** Ва́гы • byť na ~ach быти на ва́жках, колыса́ти ся

vajc//e -a *s* **1** яйце; slepačie ~ куряче яйце; vtáčie ~ пташа́че яйце; čerstvé ~ свіже́ яйце; skazené ~ сказе́не *або* стухну́те яйце; ~ kačacie кача́че яйце; pštrosie ~ пштрóсьє яйце, яйце пштрóса; znášať ~ia знаша́ти яйця; sediet na ~iach сиді́ти на яйцях; veľkonočné ~ пасха́лны яйця; rozbiť ~ розбити яйце; dať do cesta celé ~ дати до ті́ста ціле́ яйце **2** *obyč. mn. č.* **vajcia** *anat.* яйця, яї́чка • ~ namäkko яйце на мягко; ~ natvrdo яйце на тве́рдо; podobajú sa ako ~ ~u они похóдять на се́бе як яйце яйцю, они поді́бны (єде́н на дру́гого) як дві ква́пкы вóды; ~ chce byť múdrejšie ako sliepka він хóче быти мудрі́шым як ку́рка, яйця ку́рку не у́чать; sedí ako kvočka na ~iach она́ сидить як квóчка на яйцях

vajcovitý яйцевитый; ~ tvar яйцевита фóрма; ~á tvár яйцевита тварь

vajd//a -u *m* ва́йда, рóмскый старóста

vaječník -a *m* **1** *anat., zool.* яї́чник; pravý ~ пра́вый яї́чник; zápal ~ov запалі́ня яї́чників **2** *bot.* за́вязь, ова́ріум

vaječn//ý яї́чный; ~á škrupina яї́чна шкрупина; ~ bielok яї́чный білóк; ~ likér яї́чный лі́кер

vajíčk//o -a *s zdrob. expr.* яї́чко

vajíčkovod -u *m anat. , zool.* яйцевóд

vak -u **1** мішóк, та́шка; kožený ~ кожа́на та́шка; plátený ~ полотняный мішóк **2** *biol.* мішóчок; slzný ~ слызный мішóчок

vakcín//a -y *ž* вакці́на; očkovať ~ou скіпити вакці́нов

vakcínov//ý: ~á liečba *lek.* вакцінотерапі́я

vak//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* вакова́ти; ~ dom вакова́ти дом

vakovk//a -y *ž hovor.* вакі́вка; zo stien opadala ~ зо стін опа́ла вакі́вка

vák//uum -ua *s fyz.* ва́куум

val -u *m* (*násyp*) на́сып, вал

valach¹ -a *m* (*pastier*) ба́ча, пастырь ове́ць

valach² -a *m* (*kôň*) ва́лах (*кастрова́ный жеребе́ць*)

váľand//a -y *ž hovor.* валянда

valask//ý пастырьскый; ~é piesne пастырьскы спі́ванкы

valaš//iť -í -ia *nedok. hovor.* быти пастырём *або* пастухóм

valašk//a¹ -y *ž* вала́шка (*фóрма топóрика*); vybíjaná ~ окова́на вала́шка

valašk//a² -y *ž* (*druh ovce*) вала́шска ві́вця

váľ//ať -a -ajú *nedok.* **1** валяти, руба́ти; ~ stromy валяти стрóмы на сва́гу **2** жа́ти, косити; ~ chlieb косити зе́рно **3** *expr.* валяти; ~ domy валяти дóмы **4** *hovor. expr.* зва́лёвати; všetko ~a na sestru він (она́) вшытко зва́лює на сестру́ • ~ kroky одмі́рёвати крóкы; ~ sa na bruchu пова́лёвати ся, лі́нёшыти, жыти без робóты

váľ//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** валяти ся, котуляти ся; kamene sa ~ajú dolu brehom камі́ня ва́лять ся долов бе́регом *або* під гóру **2** *expr.* валяти ся, розва́лёвати ся; ~ sa v posteli валяти ся *або* розва́лёвати

ся в пóстели **3** *expr.* валяти ся; na stole sa ~ala kopa kníh на стóлі валяла ся кóпа книг • ~ sa pred niekým v prachu валяти ся в нóгах пéред дакым; ~ sa na bruchu валяти ся на бріху, даребачіти

valcovac//í валцýючій; ~ia stolica валцýюча машына

valcovač -a *m* валцовáтель; ~ ocele валцовáтель óцілі; ~ plechov валцовáтель бляx; ~ rúr валцовáтель рул; ~ ciest убивáч дорóгы

valcovačk//a -y *ž* валцóвка, вырівновачка

valc//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *tech.* валцовáти; ~ železo валцовáти желізо; ~ovaný za horúca валцовáный за горяча; ~ovaný za studena валцовáный за холóдна **2** *odb.* вырівновати, валцовáти; ~ pole вырівновати пóле; ~ cestu валцовáти дорóгу

valcovin//a -y *ž tech.* валцóва мáса

valcovit//ý валцовитый, ціліндрíчный; ~ tvar ціліндрíчна фóрма; ~é teleso тіло ціліндрíчной фóрмы

valcov//ňa -ne *ž* валцóвня; валцóвый завóд; ~ plechu валцóвня бляхы

valcov//ý **1** ціліндрíчный; ~ého tvaru ціліндрíчной фóрмы **2** валцóвый; ~ mlyn валцóвый млин

valček -a *m* **1** *zdrob.* валóк **2** *tech.* кóлічко, вáлик, вáлець; vodiaci ~ грядéлный вáлик

valčekovitý ціліндрíчный; ~ tvar ціліндрíчна фóрма

valčekový *odb.* колісковый; ~ mechanizmus колісковый механізм

valčik -a *m* вáлчік; viedenský ~ віденьскый вáлчік; anglický ~ анґлицькый вáлчік; tancovať ~ танцёвáти вáлчік, валчіковáти, крутити ся во вáлчіку

valčíkový валчікóвый *al. sa prekladá nepriamymi pádmi podst.* вáлчік; ~ krok крок вáлчіка; ~á melódia вáлчікова мелóдія, мелóдія вáлчіка

val//ec -ca *m* **1** *geom.* ціліндер; dutý ~ пóвный ціліндер **2** *tech.* ціліндер, вал, вáлик; валóк, кóтуч **3** *odb.* вáлець; parný ~ парóвый вáлець; cestný ~ дорóжный вáлець; auto s obsahom valcov ... áвто з обємом вáлців ...

valenc//ia -ie *ž chem.* валéнтность *ж*; menlivá ~ мінлива валéнтность; *lingv.* ~ slovies валéнтность часослóв

valenčný *chem.* валéнтный; ~ elektrón валéнтный електрóн; ~ slovník *lingv.* словник словоспоїнь, валéнтный словник

valerián//a -y *ž* валеріáна; koreň ~y кóрінь валеріáны, валеріанóвый кóрінь; ~ dvojdoma *bot.* валеріáна дводóма (*Valeriana dioica*)

valeriánov//ý валеріанóвый; ~é kvapky валеріанóвы квáпкы, валеріáнка (*hovor.*); kyselina ~á *chem.* валеріанóва кіслотá

valch//a -y *ž text.* валькáлна машына, сукновáлька

valchár -a *m* валькáрь, сукновалькáрь

valchovac//í: ~ stroj *text.* вáлькаюча машына

valch//ovať -uje -ujú *nedok. text.* вáлькати; мяти; ~ sukno вáлькати полотно

valibuk -a *m* валибýк, силáч (*приповідкóвый персонáж*)

valihor//a -y *ž* валигóра, силáч (*приповідкóвый персонáж*)

val//iť -í -ia *nedok.* **1** горнýти, нéсти; rieka ~í svoje mútne vody ріка гóрне *áбо* нéсе свої каламýтны вóды **2** (*zhadzovať*) зошмарёвати, валити **3** *hovor. expr.* (*zvaľovať, váľať*) звáлёвати, навáлёвати

val//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** горнýти ся, валити ся, нéсти ся; dym sa ~il dvermi чéрез двéрі валив ся дым; z rany sa mu ~ila krv кров теклá ёмý з рáны **2** валити ся, горнýти ся; na námestie sa ~ili nové zástupy на площáдку валили ся новы товпы; húfom sa ~ валити ся мáсов **3** звáлёвати ся, навáлёвати ся; starosti sa naňho len tak ~ia стáрости на нёго лем так навáлюють ся

valiv//ý *tech.*: ~é trenie ґулькóве тріня; ~é ložisko ґулькóва підложка

vaľk//ať -á -ajú *nedok.* вáлькати, розвáльковати; ~ cesto вáлькати тíсто

valn//ý: ~é zhromaždenie OSN Ґенерáлна Асамблéя ОСН

váľ//ok -ka *m* рóзвалка; vaľkať cesto ~kom вáлькати тíсто рóзвалков; deka zvinutá do ~ka скручéна дéка; nôžky, rúčky ako ~ky тучны *áбo* окрýглы ножéчкы, рýчкы

valoriz//ovať -uje -ujú *nedok. dok. ekon.* валорізовáти; ~ ceny, platy валорізовáти ціны, зáробкы

válov -a *m* жóліб; вáлів; drevený ~ деревяный жóліб *áбo* вáлів (*про свині*); priviazať kravu k ~u привязáти корóву к жóлобу • mastný *al.* plný ~ *hovor. pejor.* золотá бáня; byť pri ~e, dostať sa k ~u заберáти теплé містéчко, попáсти на теплé містéчко

valut//a -y *ž ekon.* валýта; tvrdá ~ твердá *áбo* пéвна валýта; kupovať za cudzie ~y куповáти за чуджі валýты; platiť vo ~ách платити валýтами

valutov//ý валутóвый; ~é transakcie валутóвы операціï; ~é hospodárstvo девізне господáрство

vamp -a *m* вампір

vampír -a *m zool., hist.* вампір

vaňa vane *ž* **1** вáна; kúpacia ~ вáна на купáня; porcelánová ~ порцеланóва вáна; kúpať sa vo vani купáти ся во вáні **2** *tech.* вáна, ванíчка; elektrolytická ~ електролітíчна вáна

vanád//ium -ia *s chem.* (*zn. V*) ванáдій

vandal -a *m* вандáл

vandalizm//us -u *m* вандалізм

vandalský вандáльскый, варвáрьскый

vand//eľ -ľa *m hovor.* лáвор; (велика) миска; miesiť cesto vo ~li місити тíсто в миск̇і

vandr//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*v minulosti – chodiť ako tovariš na učenie do cudzích krajov*) путовáти (*з цíлём учíня даякóму ремéслу*) **2** *expr.* (*chodiť, cestovať*) потýлёвати ся, вандровáти; ~ z miesta na miesto вандровáти з місця на місце; ~ po svete потýлёвати ся по світі **3** *hovor. expr.* (*o veciach – byť premiestňovaný*) ходити, переходити; kniha ~ovala z ruky do ruky книга ходила по рукáх, книга переходила з рук до рук

vandrovk//a -y *ž* **1** путовáня (*по чуджíх країнах з цíлём учíня ся ремéслу*) **2** *hovor. expr.* вандровáня, потýлёваня; už bol starý na ~y на вандровáня він быв уж стáрый

vandrovník -a *m* світобіжник, потýлёвач, вандрóвник

vand//ry -ier *m mn. č. hovor. expr.* вáндры, вандровáня, потýлёваня, путовáня; vybrať sa na ~ выбрати ся на вáндры, выбрати ся путовáти

vaničk//a -y *ž zdrob.* вáнка • vyliať s ~ou i dieťa *hovor. expr.* вылляти із вáны вєдно з водóв і дітину

vanilín -u *m chem.* ванілін

vanilínový ваніліно́вый; ~ cukor ваніліно́вый цýкерь

vanilk//a -y *ž* ванілка *ж*

vanilkov//ý ванілкóвый; ~é plody плóды ванілкы; ~á vôňa зáпах ванілкы; ~ krém ванілкóвый *áбo* ваніліно́вый крем; ~é rožteky ваніліно́вы рóгликы

vankúš -a *m* зáголовок, подýшка; páperový ~ мошкóвый зáголовок; gumový ~ ґумóва подýшка; elektrický ~ електрицька подýшка; dieťa zabalené vo ~i дітина закручéна в перéнці • tukový ~ *anat.* сáло; vzduchový ~ *tech.* воздухóва подýшка

ván//ok -ku *m* вітрик; letný ~ літній вітрик

vaňov//ý ванóвый; brať ~é kúpele брáти ванóвы кýпелі

van//úť -ie -ú *nedok. kniž.* (*mierne viať*) вяти; доносити ся; дýти; z hory ~ul chlad з гóры *áбo* з ліса вяло хóлодом

vapenat//ieť -ie -ejú *nedok.* вапенатіти; pľúca ~ejú *lek.* плюца вапенатíють; ~enie tepien *lek.* жылы корнатíють

vapenat//ý **1** вапенáтый; ~á pôda вапенáта зéмля **2** калціёвый; kysličník ~ *chem.* углекалціёва сіль

vápencov//ý вапнóвый; ~ é horniny вапнóвы горнины

vápen//ec -ca *m min.* вапняк; bridličnatý ~ сланцо́вый вапняк

vápenic//a -e *ž* вапноопа́люючій пец

vápenit//ý вапена́тый; ~á voda вапена́та во́да; kysličník ~ *chem.* двоо́кісь ка́лція

vápenk//a -y *ž* **1** вапно́вый заво́д, вапе́нка **2** вапноопа́люючій пец **3** *obyč. v mn. č.* **~y** (*vajcia*) вапнова́ны яйця

vápenník -a *m* робо́тник вапно́вого заво́ду, робо́тник вапе́нкы

vápenn//ý вапе́нный; ~é hnojivo вапе́нный гній; ~é mlieko вапе́нне моло́ко; ~á jama вапе́нна яма

vápnik -a *m chem.* ка́лцій

vápnikový *chem.* калціёвый

vápnit//ý вапнистый; ~é pôdy вапнисты зе́млі

vápn//o -a *s* **1** вапно́; bieliť steny ~om білити стіны вапно́м; pálené ~ пале́не вапно́; hasené ~ гасе́не вапно́ **2** *hovor.* (*vapník*) ка́лцій; má málo ~a в твóïм орґані́змі ма́ло ка́лція, ты маш ма́ло ка́лція

vápnomiln//ý *bot.* вапнолюбивый; ~é rastliny вапнолюбивы ростлины

var -u *m* **1** кыпі́ня; priviesť vodu do ~u дове́сти во́ду до кыпі́ня, скіпятити во́ду; nechať prejsť niečo ~om охабити дашто́ пере́йти до кыпі́ня ● bod varu *fyz.* то́чка *або* температу́ра кыпі́ня; utajený ~ *fyz.* затримка кыпі́ня; krivka ~u *fyz.* кривка кыпі́ня **2** *pren.* кыпі́ня; revolučný ~ револу́чне кыпі́ня; myšlienkový ~ кыпі́ня ду́мок ● dostať sa do ~u прийти до взрушí́ня, розверну́ти бу́рну діялність; dostať niekoho do ~u побу́рити дако́го; byť vo ~e кыпі́ти, квасити

vár//a -y *ž hovor.* (*varené jedlo*) варе́на стра́ва; potrpí si na chutnú ~u він любить сма́чно приготове́ну стра́ву; nakŕmiť ľudí nejakou ~ou накормити люде́й даяко́в варе́нов стра́вов

varák -a *m* го́рнець на варі́ня

varech//a -y варі́ха, колото́вця, міша́лка; drevená ~ деревяна міша́лка; miešať zápražku ~ou міша́ти за́пражку міша́лков ● držať sa ~y *al.* varešky (*o žene*) стояти при пе́ці; žene patrí do ruky len ~ ≈ мі́сце жены (є) в ку́хні

varen//ý варе́ный; ~é mäso варе́не мясо; ~é zemiaky варе́ны банду́ркы ● očervenieť *al.* začervenať sa ako ~ rak почервені́ти *або* зачервена́ти ся як рак byť u niekoho *al.* niekde pečený-~ *hovor.* ≈ днёва́ти і ночова́ти у дако́го *або* даґде́, бытu у дако́го як до́ма

vareška *p.* **varecha**

vari *čast.* **1** (*možno, azda, hádam*) мо́же, мо́же быти, мо́же же, га́дам, здасть ся, ду́мам; teraz ~ len príde мо́же же він тепе́рь прийде **2** (*zosilňuje prípustku*) про́шу, прочі́тай

variabilit//a -y *ž* мінливость, перемінливость, варіабі́лность

variabiln//ý мінливый, перемінливый, варіабі́лный; ~é formy мінливы *або* варіабі́лны фо́рмы

variáci//a -ie *ž* варіа́ція; ~ tvarov *al.* foriem варіа́ція форм

variáci//e -ií *ž mn. č. hud.* те́ма з варіа́ціями

variačn//ý варіа́чный; ~é odchýlky варіа́чны одхылі́ня

variant -u *m* варіа́нт; ~y ľudových piesní варіа́нты наро́дных співанок

variant//a -y *ž mat.* варіа́нт

varicel//a, varicell//a -y *ž lek.* (*Variola vera*) вівчі кягні

varič -a *m* ва́річ; liehový ~ шпірітусо́вый ва́річ; petrolejový ~ нафто́вый ва́річ; kávový ~ кавo̒вый ва́річ; elektrický ~ електричный ва́річ

varie//ta -y *ž* розноро́дость, переміннoсть; *biol.* варіа́нта

varieté *neskl. s* варіете́ *neskl. s*

varietný: ~ program про́грам варіете́

varikóz//a -y *ž lek.* варіко́зне росшырі́ня жыл

varír//ovať -uje -ujú *nedok.* варьїровати, позмі́нёвати, обмі́нёвати; ~ hudobnú tému обмі́нёвати музычну те́му

var//iť -í -ia *nedok.* **1** *čo i bezpredm.* (*pripravovať jedlo*) варити; готовити; ~ obed готовити обід; ~ mäso варити мясо **2** *odb. čo* (*spracúvať varom*) ~ lekvár варити лéквар; ~ pivo варити пиво; ~ smolu варити смолý **3** *expr. čo* (*zamýšľať*) задýмовати, готовити; zas nám niečo ~í za chrbtom зась він задýмує даштó прóтів нас, зась він готóвить даштó за нáшым хырбéтом ● variť z vody (z ničoho) варити з ничого

var//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** (*vrieť*) варити ся; voda sa ~í вóда кыпить; v hrnci sa ~í mäso в гóрнці вáрить ся мясо **2** *expr.* (*chystať sa*) готовити ся, задýмовати ся; творити ся ● byť všade, kde sa dva (tri) hrachy ~ia до вшыткого пхáти свій ніс; krv sa mu ~í кров в нім кыпить (горить)

varitrón -u *m fyz.* варітрóн

variv//o -a *s* варéна страва

varix -u *m lek.* росшырíня жыл

várk//a -y *ž* кількость дачóго, зварéне на єднó подáня; пóрція; prvá ~ kávy пéрша пóрція кáвы; ~ cukru пóрція цýкрю

var//ňa -ne *ž* вáрня, вáрне одділíня; ~ pivovaru вáрня пивовáрного завóду, пивовáрня

varn//ý кыпячій; вáрный; ~é stroje вáрны машыны

var//ovať[1] -uje -ujú *nedok. koho, pred kým, čím* вáровати *кóго од чóго*, напоменáти *кóго о чім*; ~ujem ťa pred ním вáрую тéбе пéред ним, вýруй ся ёгó, хрань ся ёгó, выгынáй ся ёмý

var//ovať[2] -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* хранити, охраняти, мерьковáти; peniaze si ~uj, nerozhadzuj пінязі собí хрань, не розмíтій; на пінязі собí мерькíй **2** *koho, čo i bezpredm.* гáйкати, гáяти дітину, носити на рукáх; ~ dieťa na rukách носити дітину на рукáх

var//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. čoho, koho, pred čím, kým* вáровати ся, хранити ся, сторонити ся *кóго, чóго*, мерьковáти на сéбе; ~uj sa pred ním, je to zlý človek сторóнь ся ёгó, він недóбрый чоловíк

varovky//ňa -ne *ž* пестýнка

varovn//ý попередjуючій, вáруючій, мерькýючій; ~é znamenie попередjуючій *або* вáруючій сíґнал

várov//ý ужывáный в кухаріні; ~á čokoláda чоколáда, ужывáна в кухаріні (*при приправлёвані торт, крéмів і т. п.*)

vart//a -y *ž hovor. zastar.* вáрта, стóрож; stať na ~e стояти на вáрті

vart//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. koho, čo* вартовáти *кóго*, стáрати ся *о кóго*; ~ deti стáрати ся о діти; ~ chorého вартовáти хвóрого, стáрати ся о хвóрого

varuj i **varúj** *cit.* (*výstražné zvolanie, najmä pri práci v lese – pozor!*) мерькýй!, хрань ся!

váš *zám.* **1** ваш; vaše oči, uši вáшы óчі, ýха; ~ majetok ваш маєток; ~ dom ваш дом; ~ otec ваш отéць; ~ vaša matka вáша мáма; vaše zmýšľanie вáше пересвідчíня, вáше розумíня; vaše pripomienky вáшы познáчкы; človek vášho typu він чоловíк вáшого тíпу; je to váš človek він ваш чоловíк **2** (*vyjadruje vzťah k osobe, s ktorou si vykáme*) ваш; ~ spolupracovník ваш співробóтник; vaša manželka вáша женá ● po vašom по-вáшому; (na) vaše šťastie на вáше щáстя, на вáшу серéнчу; na vaše zdravie! на вáше здорóвя!; nech je po vašom най бýде по-вáшому

váš//eň -ne *ž* **1** темперамéнт, хтíвость, запалéность, любóв, наклóннось; ľudské ~ne людьскé тяготíня; ovládať svoje ~ne оволодíти свóю наклóнность; rozpaľovať ~ne роспáлёвати цливость; ~ k žene любóв к жені **2** наклóнность, пристрасть; poľovnícka ~ полёвницька наклóнность; rybárska ~ рыбáрьска пристрасть; jeho jedinou ~ou boli peniaze єдинов ёгó пристрастёв были пінязі

vaš//i -ich *mn. č. zám. v rôzn. význ.* čo robia ~? што рóблять вáшы?; ~ prehrali вáшы прогрáли

vašniv//ec -ca *m* хтíвый чоловíк

vášniv//ý (*v rôzn. význ.*) **1** темпераме́нтный, горливый; запалистый, хтівый: а) (*prudký, prudkej povahy*) ~ človek запалистый чоловік; ~ charakter горливый хара́ктер; б) (*prezrádzajúci silný cit*) ~á láska темпераме́нтна *або* запалиста любо́в; ~ bozk запалистый поцілу́нок; ~ milenec хтівый любо́вник; ~á túžba запалисте жела́ня **2** (*náružívý, veľmi oddaný niečomu*) міцный, ту́гый, горячій, завзятый, фанатічный; ~ športovec завзятый шпорто́вець; ~ poľovník фанатічный *або* завзятый полёвник; ~ hráč ту́гый грач; ~á debata горяча *або* темпераме́нтна деба́та *або* діску́сія

vat//a -y *ž* **1** ва́та; buničitá ~ целуло́зна ва́та; tampón ~y ва́тный та́мпон • sklenená ~ скленяна ва́та; krajčírska ~ крайчірьска ва́та; cukrová ~ цукрёва ва́та **2** *hovor. expr.* (*výplň textu, programu ap.*) во́да; v článku je niekoľko myšlienok, ostatné je samá ~ в статі є дакілько ду́мок, оста́тне - єдна́ во́да • mať v ušiach ~u *expr.* робити ся глу́хым

vatelín -u *m* ватeлін; kabát podšitý ~om ка́бат підшытй ватeліном

vatelínovaný ватeліно́ва́ный; ~ kabát ватeліно́ва́ный ка́бат

vatelín//ovať -uje -ujú *nedok.* ватeліно́ва́ти, підшыти ватeлі́ном; ~ kabát ватeліно́ва́ти ка́бат, підшыти ка́бат ватeлі́ном

vatelínový ватeліно́вый, із ватeлі́на; kabát s ~ou vložkou ка́бат з ватeліно́вов вло́жков

vatovan//ý ватова́ный; ~ kabát ватова́ный ка́бат; ~ paplón ватова́ный па́плон

vat//ovať -uje -ujú *nedok.* підшыва́ти ватова́ну вло́жку; ~ župan підшыва́ти жу́пан ватова́нов вло́жков

vatr//a -y *ž* ва́тра; nakládsť ~ наложыти ва́тру; zapáliť ~ запалити ва́тру

vatráľ -a *m* коче́рьга (*на розгра́бованя ва́тры*)

vavrín -u/-a *m* **1** (*ker*) лавр **2** *pren.* (*vavrínový veniec*) ла́вры; ovenčiť niekoho ~om овінча́ти ла́врами дако́го • odpočívať na ~och *expr.* одпочіва́ти на ла́врах

vavrínový **1** лавро́вый; ~ ker лавро́вый *або* бобко́вый кряк, лавр **2** лавро́вый; ~ veniec лавро́вый віне́ць

váz//a -y *ž* ва́за; sklenená ~ скленяна ва́за; kvetinová ~ ва́за на квіткы

vazal -a *m hist. aj. pren.* вaза́л

vazalsk//ý ваза́льскый; ~ pomer ваза́льске одношіня; ~á závislosť ваза́льска зале́жность

vazelín//a -y *ž* вазелина; ~ borová боро́ва вазелина

vážen//ý уважа́ный; ~ občan уважа́ный гражданин; ~á rodina v meste уважа́на родина в місті; ~ pán! (*oslovenie*) уважа́ный пан!

váž//iť -i -ia *nedok.* **1** зва́жовати, ва́жыти; ~ tovar na váhach зва́жовати това́р на ва́гах; ~ dieťa ва́жыти дітину; dobre ~ спра́вні ва́жыти, zle ~ недова́жовати; ~ v ruke ва́жыти в ру́ці **2** (*mať istú váhu, hmotnosť*) ва́жыти; vrece pšenice ~í sedemdesiatpäť kilogramov міх пшеніці ва́жыть сімдесят пять кіл **3** *pren.* взва́жовати; ~ slová зва́жовати сло́ва, взва́жовати ка́жде сло́во • ~ niečo ako šafrán *al.* ako na lekárnických váhach зва́жовати дашто́ як в апатыці

váž//iť sa -i sa -ia sa *dok.* ва́жыти ся, зва́жовати ся; ~ sa na automatickej váhe ва́жыти ся на автоматічных ва́гах

váž//iť si -i si -ia si *nedok. koho, čo* уважа́ти, цінити, ва́жыти *ко́го, што*; vysoko si ~ niekoho высо́ко цінити собі дако́го

váž//ky -ok *ž pomn.* ва́гы *pomn.*; kuchynské ~ кухі́ньскы ва́гы lekárnické ~ апте́карьскы ва́гы • byť na ~ach а) (*váhať*) колыса́ти ся, ва́гати; б) (*byť neistý*) вісіти *або* тримати ся на во́лоску; jeho život bol na ~kach ёго́ жывот вісів на во́лоску

vážne *prísl. v rôzn. význ.* серьёзні, ва́жні; ~ sa tvári він (она́) ва́жні тва́рить ся; brať niečo ~ бра́ти *або* принима́ти дашто́ серьёзні; myslí to smrteľne ~ він (она́)

берé тотó смертéлні вáжні, він однóсить ся ку тóму барз вáжні; ~ ochorieť vážni захворíти; zajtra neprídem, ~ vážni, я зáвтра не прийду

vážn//ieť -ie -ejú *nedok.* **1** важнíти, серьёзнíти, принимáти серьёзный взгляд; tvár mu ~ie ёгó тварь стáвать ся серьёзнíшов **2** ставáти ся вáжным *áбo* серьёзным; s rokmi chlapec ~ie з рокáми хлóпець стáвать ся важнíшым *áбo* серьёзнíшым

vážnik -a *m* вáжник

vážnos//ť -ti *ž* **1** (*dôstojnosť, prísnosť*) вáжность, серьёзность, значíня; ~ mu zmizla z tváre вáжность стратила ся ёмý з твáри; niet v ňom ~ti в нім нєт вáжности; so všetkou ~ťou зо вшытков серьёзностёв; stratiť na ~ti стратити (своє) значíня **2** (*úcta, autorita*) авторíта, уцтивость, вáга, честь; mať ~ u niekoho быти в чéсти у дакóго; zachovať si ~ захранити свóю авторíту; získať si ~ vo svete завоёвáти собí авторíту в цíлім свíті; ~ v spoločnosti вáгу *áбo* честь в óбщности **3** (*závažnosť*) серьёзность, значíня; ~ nebezpečenstva вáжность небезпéчности; ~ choroby сорьёзность захворíня; ~ chvíle значíня *áбo* серьёзность момéнту

vážn//y **1** *v rôzn. význ.* вáжный, серьёзный; ~ človek серьёзный чоловíк; ~a povaha серьёзный зарáктер; ~á príčina вáжна причíна; urobiť ~e rozhodnutie зробити серьёзне рішíня; ~ práca серьёзна робóта; ~ hudba серьёзна *áбo* вáжна мýзыка **2** уважáный, вáжный

vážsk//y вáжскый; ~e kaskády, ~e stupne вáжскы каскáды (*на рікí Ваг*)

väčší *2. st. k* **veľký** бíвшый, бíвше; вéкшый, вéкше

väčší-menší (*raz väčší, raz menší*) бíвшый/вéкшый *áбo* мéншый; vo väčšej-menšej miere в бíвшій *áбo* мéншій мíрі

väčšin//a -y *ž* векшына; prevažná ~ перевáжна векшына; absolútna ~ абсолýтна векшына; prispôsobiť sa ~e приспособити ся векшыні, злáдити ся з векшынов

väčšinou *prísl.* звéкша, з вéкшой чáсти, перевáжні, глáвні

väčšinov//ý векшынóвый; ~é zastúpenie векшынóве заступíня; ~é voľby векшынóвы вóльбы

väčšmi *prísl.* бíвше, вéце(й); в бíвшій мíрі; čím ďalej, tým ~ чім дáлше, тым вéце(й); *spoj.* скóрше; tu treba ~ žiadať než prosiť ту трéба скóрше жáдати, як просити; je to ~ tvoja vina ako jeho тотó скóрше *áбo* вéце(й) є твóя винá, як ёгó

vädn//núť -ne -nú *nedok.* **1** (*o rastlinách*) вянути, сóхнути; kvety ~nú квíткы вянуть *áбo* сóхнуть; zelenina ~ne зеленина вяне **2** *pren.* (*o človekovi*) вянути; ~ne zo dňa na deň він (онá) вяне зо дня на день

väz *p.* **väzy**

väzb//a[1] -y *ž* **1** (*spôsob spájania*) звязованя, вязáня **2** *gram.* вязáня, рéкція, конштрýкція; ~ (konštrukcia) s príčastím (particípiom) часопридáвникова конштрýкція *áбo* часопридáвниковый оборóт; analytická ~ аналітíчна конштрýкція; syntaktická ~ сінтаксíчна конштрýкція; slovesná ~ часослóвне вязáня *áбo* часослóвна рéкція; конштрýкція з часослóвом, часослóвна конштрýкція; silná ~ (rekcia) міцнé вязáня, міцнá рéкція; slabá ~ (rekcia) слабé вязáня, слабá рéкція; predložková, bezpredložková ~ приназывникова, бесприназывникова конштрýкція; prechodníková ~ *al.* konštrukcia часприслóвникове вязáня *áбo* часприслóвникова конштрýкція; činná *al.* aktívna ~ актíвна конштрýкція; trpná *al.* pasívna ~ пасíвна конштрýкція **3** вязáня; kožená ~ кожéне вязáня; plátená ~ полотняне вязáня **4** *el. tech.* споїня **5** *stav.* вязáня; перевязáня; ozdobná ~ фіґýрне перевязáня **6** *text.* переплетíня

väzb//a[2] -y *ž* арéш, арештовáня; vyšetrovacia ~ дочáсне арештовáня; dať do ~y дати до арéшту, взяти до арéшту, арештовáти

väz//eň -ňa *m* арештáнт, арештовáный; politický ~ політíчный арештáнт

väzen//ie -ia *s* **1** арéшт, бáса; vojenské ~ воєньскый арéшт; dostať sa do ~ia достáти ся до арéшту; prepustiť z ~ia пустити з арéшту; sedieť vo ~í сидíти в арéшті *áбо* в бáсі **2** (*trest na slobode*) арéшт; mať domáce ~ мáти домáшній арéшт

väzensk//ý арештáнтьскый; ~á cela арештáнтьска цíла; ~ dozorca арештáнтьскый дозерáтель

väz//ieť -í -ia *nedok.* **1** (*ostávať, zdržiavať sa*) затримовати ся, стримовати ся; kde ~í náš hosť? де стримує ся наш гость?; stále ~í v práci він все стримує ся в робóті **2** (*uviaznuť*) застряти *dok.*; торчáти; kosť ~í v hrdle кість застряла в гóрлі; klinec ~í v doske клинець торчíть в дóскі **3** *v čom* быти, находити ся; v tom ~í jeho chyba в тім є *áбо* заключать ся ёгó хыба; príčina ~í v tom, že ... причíна є в тім, же ...

väziv//o -a *s anat.* спóююча ткань; podkožné ~ підкóжна спóююча ткань; tukové ~ маснá спóююча ткань

väzk//ý лепкáвый, мазлявый; ~á hlina лепкáва глина; ~á pôda мазлява зéмля

väznen//ie -ia *s* арéшт, арештовáня

väznic//a -e *ž* арéшт, бáса, будóва на арештовáня; zatvoriť do ~e niekoho посадити *áбо* запéрти до арéшту дакóго

väzn//iť -í -ia *nedok.* арештовáти, тримати в арéшті *áбо* під вáртов

väzný *odb.* спóюючій; звязуючій; ~ trám *stav.* спóюючій трам

väz//y -ov *m pomn.* **1** *anat.* вязиво **2** *hovor.* затылок • zlom si väz *al.* ~ *hovor.* (*prianie úspechu*) жéлам мнóго ýспіхів; zlomiť si *al.* vykrútiť si ~ зломити *áбо* выкрутити собі карк; zlomiť *al.* vykrútiť niekomu ~ зломити *áбо* выкрутити дакóму кáркы

vbár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. do čoho, kam* понoряти ся *до чого*; топити ся *в чім*

vbeh//núť -ne -nú *dok.* вбíгнути, влетíти; do izby ~ol chlapec до íзбы вбíгнув хлóпець; zajac nám ~ol do cesty зáяць вбíгнув нам до дорóгы; myš ~la do diery мыш вбíгла до діры; krv ~la do tváre кров удáрила до твáри; do očí ~li slzy в óчі вбíгли слызы; mužstvo ~lo na ihrisko комáнда выбíгла на грíско

vbiť vbije vbijú *dok. čo do čoho* вбити *што до чóго*; ~ klinec do steny вбити клинець до стіны; ~ do zeme palicu вбити пáліцю до зéмлі; ~ klin do dreva вбити клин до дéрева • stojí , akoby ho do zeme vbil він стоїть як закопáный; ~ klin medzi niekoho вбити клин мéджі дакóго; ~ niekomu niečo do hlavy вбити до гóловы дакóму даштó

vbok *prísl.* до бóку, в сторóну

vbor//iť sa -í sa -ia sa *nedok. do čoho, kam* запáсти, понорити ся, зарыти ся *до чóго*, увязнути *в чім*; ~ sa do snehu запáсти до снігý, увязнути в снігý; opätky sa ~ili do piesku зáпяткы зарыли ся до піскý

vcelku *prísl.* **1** (*vo všeobecnosti*) цáлком, цалкóво, в óбщім; ~ možno povedať, že ... в óбщім *áбо* цалкóво мож повíсти, же ...; ~ s vami súhlasím в óбщім я з вами соглáшам ся, цалкóво я не прóтів **2** (*dovedna*) вшыткого, цáлком; ~ boli tri možnosti вшыткого были три мóжности; ~ pracovalo sedem ľudí вшыткого робило сім людéй; ~ bude sto eura цáлком бýде тотó сто éвра

vcít//iť sa -i sa -ia sa *dok. do čoho i bezpredm.* вжыти ся *до чóго*, почýвствовати *што*; herec sa ~il do svojej úlohy артíста вжыв ся до (свóєй) рóли; ~ sa do situácie niekoho вжыти ся *áбо* вóйти до дачíёй сітуáції

vcvál//ať -a -ajú *dok.* прискáкати, прицвáлати; jazdec ~al do dvora їздéць прискáкав до двóру

včas *prísl.* **1** (*načas*) нáчас, завчасý; vrátil sa práve ~ він вернýв ся нáчас; ~ riešiť problémy завчасý рішáти проблéмы **2** (*zavčasu, skoro*) скóро, вчáсні; ~ vstávať скóро вставáти; prišlo to veľmi ~ тотó пришлó вчáсні; ~ na jar скóро в яри **3** (*skoro ráno*) скóро

včasn//ý 1 (*skory, ranný*) скóрый; od ~ého rána do neskorého večera од скóрого рáна до пізднёго вéчора; ~é mrazy скóры мóрозы; ~á jeseň скóра *áбо* вчáсна óсінь; ~é ráno скóре рáно; **2** (*o ovocí, zelenine*) скородозрівáючій; ~é odrody jablk скородозрівáючі сóрты яблок; ~é zemiaky скóры бандýркы **3** (*konaný vo vhodnom čase*) вчáсный, завчáсный; ~á pomoc вчáсна пóміч; ~é vykonanie prác вчáсне сповнíня робóт

včasráno *prísl.* скóро рáно; zobudil sa ~ він пробудив ся *áбо* збýдив ся скóро рáно

včel//a -y *ž* пчóла; lesné ~y лíсны пчóлы; domáce ~y домáшні пчóлы; roj včiel рой пчол; rodina včiel родинá пчол; ~y robotnice робíтны пчóлы; je usilovná ako ~ онá усилююча *áбо* робíтна як пчóла; chov včiel пчолáрьство

včelár -a *m* пчолáрь

včelársk//y пчолáрьскый; ~a literatúra пчолáрьска літератýра, літератýра о пчолáрьстві

včelárstv//o -a *s* **1** (*chov včiel*) пчолáрьство, ховáня пчол **2** (*náuka o včelách*) пчолáрьство

včel//í пчолиный; ~ med пчолиный мед; ~ie úle пчолины ýлі; ~ roj пчолиный рой; ~ia matka мáтка, пчоломáтка

včelín -a *m* пчолник; пчóлня

včelnic//a -e *ž* пчолниця, пчолник

včelstv//o -a *s* пчолина родинá

včera *prísl.* вчéра

včerajš//í **1** (*z minulého dňa*) вчерáшній, вчерáйшый; ~ie noviny вчерáшні новинкы; ~ chlieb вчерáшній хліб; ~ deň вчерáшній день; ~ dátum вчерáшній дáтум; ~ obed вчерáшній óбід; ~ program вчерáшній прóґрам **2** *expr.* (*niekdajší, bývalý*) бывшый, недáвный, вчерáшній; spomínať na ~ie víťazstvá споминáти на бывшы перемóгы; ~ študent вчерáшній *áбо* бывшый штудéнт; ~ia naša minulosť вчерáшня нáша минýлость • hľadať ~ deň *hovor.* глéдати вчерáшній день

včerajš//ok -ka *m* **1** вчерáшній день, вчéра *neskl. s*; od ~ka nič nového од вчéра *áбо* вчерáшнёго дня ніч новóго; ~ bol pre mňa ťažký вчерáшній день быв для мéне тяжкым **2** *expr.* вчерáшній день, недáвна минýлость, бывáле; chyby ~a хыбы вчерáшнёго дня; nič tu nepripomína ~ ніч ту не припоминать о минýлім; porovnať ~ s dneškom порівнáти вчерáшнє *áбо* недáвне минýле з днéшнім днём

včerty *prísl. expr.* до чóрта, до чортóвой мáтери; chod ~! ідь до чортóвой мáтери!

včítane *prísl.* в тім числí, включні, включáючі; ~ včerajšieho dňa включáючі вчерáшній день; všetci ~ detí вшыткы, включні дíти; do 31. mája ~ до тридцять пéршого мáя включні

včlen//iť -í -ia *nedok. koho, čo do čoho, kam* запоїти *кóго, што до чóго*; ~ do práce запоїти до робóты

včlen//iť sa -í sa -ia sa *nedok. do čoho, kam* запоїти ся *до чóго*; ~ sa do súťaže запоїти ся до перемагáнь; ~ sa do kolektívu войти до колектíву

vďač//iť -í -ia *nedok. komu, čomu za čo* быти вдячным *кóму за што*, быти завязáным *кóму чім*; rodičom ~í za výchovu він вдячный рóдичам за выхову; jemu ~ím za to, že som sa zachránil я ёмý завязáный тым, же мі подарило ся захранити ся

vďačne *prísl.* **1** (*s vďakou*) вдячні, з вдячностёв; ~ na neho spomínať з вдячностёв на нёго споминáти; ~ stisnúť ruku niekomu вдячні стиснути рýку дакóму; ~ pozrieť na niekoho з вдячностёв *áбо* вдячні попозерáти на дакóго **2** (*ochotne*) з успокоїнём, з охóтов; ~ niečo urobiť з успокоїнём даштó зробити; ~ pomôcť з охóтов помочí

vďačnos//ť -ti *ž* вдячность; urobiť niečo na znak ~ti зробити даштó на знак вдячности; vyjadriť niekomu svoju ~ высловити свóю вдячность дакóму; s ~ťou spomínať na niekoho з вдячностёв споминáти на

dakóго; s ~ťou to prijmem я прийму тотó з вдячностёв

vďačn//ý **1** (*v rôzn. význ.*) вдячный *кóму, чóму за што*; ~é deti вдячны діти; som ti ~ za pomoc я тобі вдячный *áбо* дякую за пóміч; ~ úsmev вдячный ýсмів; budem ti do smrti ~ я бýду тобі вдячный до (сáмой) смéрти **2** *pren.* вдячный; ~á úloha вдячна роль; ~ materiál вдячный матеріáл; ~á téma вдячна тéма

vďak//a[1] -y *ž* вдячность, вдяка; srdečná ~ сердéчні дякую, сердéчна вдяка; slová ~y слóва вдячности; vyjadriť *al.* prejaviť niekomu svoju ~u высловити дакóму свóє подякованя *áбо* свóю вдячность • srdečná ~! (*zdvorilostná forma*) сердéчні дякую, благодарю (тéбе, вас) ~ Bohu! слáва Бóгу!

vďaka[2] *predl. s 3. p.* вдяка *чóму*; ~ rýchlej pomoci podarilo sa ich zachrániť вдяка скóрій пóмочі подарило ся їх захранити; ~ statočnej práci вдяка добросóвістній робóті

vdov//a -y *ž* вдóва; ~y po padlých vojakoch вдóвы по пáвшых вояках; ~ po učiteľovi вдóва учíтеля • slamená ~ *žart.* соломяна вдóва

vdovč//iť -í -ia *nedok. hovor.* вдовіти

vdov//ec -ca *m* вдовéць • slamený ~ *žart.* соломяный вдовéць

vdovsk//ý вдóвскый; ~ dôchodok вдóвска пéнзія • jesť ~ žiť na ~om chlebe вдововáти

vdych -u *m* вдых, вдыхáня; hlboký ~ глубóкый вдых

vdých//nuť -ne -nu *dok.* вдыхнути; zhlboka ~ глубóко вдыхнути; ~ ústami вдыхнути рóтом *áбо* чéрез рот; ~ dúšok vzduchu вдыхнути свіжый вóздух • ~ niekomu, niečomu dušu вдыхнути душý до дакóго, дачóго

vdych//ovať -uje -ujú *nedok.* вдыховати; ~ vzduch вдыховати вóздух

vdychový вдыхóвый; ~ pohyb pľúc вдыхóве погынаня плюц

vec -i **1** річ, предмéт; neživá ~ нежывый предмéт, річ; teplé ~i теплы рíчі; ~ osebe *filoz.* річ в собі; vidieť ~i, ako sú відіти рíчі такыми(а), якы они суть **2** (*fakt, skutočnosť*) діло, річ, факт; čudná *al.* podivná ~ чудне́ діло; smutná ~ смутный факт; hlavná ~, že ... глáвне діло, же ...; stala sa nepríjemná ~ стáла ся неприємна річ **3** (*čin, skutok*) діло; urobil dobrú ~ він зробив *áбо* выконав дóбре діло **4** (*otázka, problém*) діло, вопрóс; прóблем; to je vedľajšia ~ тотó другорядне діло; rodinné ~i родинны проблéмы; ministerstvo zahraničných ~í міністéрство загранíчных діл; vniknúť do podstaty ~i вникнути до сýті діла; riešiť dôležité ~i рішáти вáжны діла; obrátiť sa na niekoho v nejakej ~i обернýти ся на дакóго в даякій рíчі; slúžiť spoločnej ~i служыти óбщому ділу **5** (*činnosť, práca*) діло; rozumieť sa svojej ~i розумити свóє діло *áбо* розоберáти ся в своїм ділі • k ~i! ближе к ділу!; to je hotová ~ тотó діло рішéне; nebude *al.* nebolo by od ~i не зле было бы...; postaviť niekoho pred hotovú ~ постáвити дакóго пéред готóвый факт; nazývať ~i pravým menom называти рíчі своїми(а) мéнами; celá ~ je v tom, že ... вшыткы діла звóдять ся ку тóму, же ...; ~i došli tak ďaleko, že ... діло дошлó до тóго, же...; діло дошлó так далéко, же ...

vecne *prísl.* (*k veci*) (ближе) к ділу!: hovor ~! говóрь ближе к ділу!

vecn//ý **1** (*vzťahujúci sa na konkrétne veci*) річóвый, матеріáлный; ~é odmeny, dary річóвы одміны, дарýнкы; ~á lotéria річóва лотéрія; ~á inventúra інвертарізáція, матеріáлный рахýнок; ~é náklady матеріáлны вытраты; ~é škody матеріáлны шкóды; ~é prostriedky матеріáлны срéдства • ~ dôkaz *práv.* річóвый доказ; ~é plnenie *práv.* реáлне выповнíня; ~é poznanie *filoz.* познáня обєктíвной реáлности, познáня матеріáлного світа; **2** (*týkajúci sa obsahovej stránky*) конкрéтный, фактíчный; ~é

poznatky конкрéтны знаня; ~á pripomienka фактíчна познáчка; ~é chyby фактíчны хыбы; z ~ej stránky správny з фактíчного бóку спрáвный • ~ význam slova *lingv.* лексíчне *áбо* предмéтне значíня слóва; ~ katalóg тематíчный каталóґ; ~ register *al.* index предмéтный указáтель **3** (*triezvy, objektívny*) обєктíвный; по сýщности; ~á kritika обєктíвна крíтіка; ~ štýl обєктíвный штіл; ~á diskusia обєктíвна дісќусія; ~ rozhovor розговóр по сýщности, обєктíвный розговóр

večer[1] -a *m* **1** вéчор; letný ~ лíтній вéчор; dlhé zimné ~y дóвгы зимóвы вéчоры; chýli sa k ~u вечорíє, хылить ся к вéчору; od (včasného) rána do (neskorého) ~a од (скóрого) рáна до (пізнёй) нóчі; k ~u під вéчор, к вéчору **2** вéчор, вечерíнка; slávnostný ~ славнóстный вéчор; literárny ~ літературный вéчор • dobrý ~! дóбрый вéчор!; Štedrý ~ Рождéственьскый вéчор; silvestrovský ~ Новорóчный вéчор, Новый рік; ráno je mudrejšie než ~ [*prísl.*] рáно мудрíше вéчора; nechváľ dňa pred ~om [*prísl.*] не відів вéчора, і хвалити ся не є чóму

večer[2] *prísl.* вéчор; včera ~ вчéра вéчор

večer//a -y *ž* вечéря; studená ~ зимнá *áбо* студéна вечéря; teplá ~ теплá вечéря; slávnostná ~ славнóстна вечéря; pri ~i при вечéрі; variť ~u варити *áбо* припрáвлёвати вечéрю; podávať ~u подавáти вечéрю; ísť na ~u іти на вечéрю • posledná ~, Večera Pána *cirk.* Тáйна вечéря; štedrá ~ рождéственьска вечéря

večerami *prísl.* вечерáми; chodieval k nám ~ ходив ку нам вечерáми; stretávať sa ~ стрічáти ся вечерáми

večer//ať -ia -ajú *nedok. čo i bezpredm.* вечéряти; ~ doma вечéряти дóма; ~ reštaurácii вечéряти в рештаврáції; ~ zemiaky їсти на вечéрю бандýркы

večer//iť sa -í sa *neos. nedok.* вечорíє

večernic//a -e *ž* **1** (*planéta Venuša*) вечорниця, вечíрна звіздá **2** ~ voňavá нóчна фіáлка; ~ lesná лíсна фіáлка **3** (*víla, zlá ženská bytosť*) русáлка

večerník -a *m* вечíрна новинкá

večern//ý вечíрный; ~ súmrak стмивáня; ~ program вечíрный прóґрам; ~é vydanie вечíрне выдáня; ~é šaty вечíрны шмáты

večierk//a -y *ž* вечíрка; trúbiť ~u трубíти вечíрку

večier//ok -ka *m* вечерíнка, вéчор; tanečný ~ танцёвáльный вéчор; čajový ~ чаёвый вéчор, вечерíнка; študentský ~ штудéнтьска вечерíнка; zoznamovací ~ вéчор стрітнýтя, познакóмлюючій ся вéчор; rozlúčkový ~ прощáльный вéчор; usporiadať ~ орґанізовáти вечерíнку

večnos//ť -ti *ž v rôzn. význ.* вíчность; čakám ťa už celú ~ я чéкам тéбе уж цíлу вíчность • odobrať sa *al.* odísť na ~ одыйти до вíчности

večn//ý **1** (*stále trvajúci*) вíчный; krajiny ~ého snehu a ľadu край вíчного снігý і лéду; priateľstvo na ~é časy приятельство на вíчны часы; hmota je ~á матéрія вíчна; prisahať si ~ú lásku присягáти на вíчну любóв **2** (*v náboženských predstavách*) вíчный; ~ život вíчный жывот; ~á blaženosť, ~é spasenie вíчна блажéность, вíчне спасíня; ~é zatratenie вíчны мýкы; spať svoj ~ sen спáти вíчным спáнком; odísť na ~ odpočinok одыйти до вíчности; uložiť niekoho na ~ odpočinok уложыти дакóго на вíчный одпочíнок; daj mu Pánboh ~ú slávu цáрство ёмý небéсне; дай, Бóже, ёмý слáву вíчну **3** *expr.* вíчный, неконéчный, постíйный; ~é nedorozumenia вíчны непорозумíня; ~é spory вíчны гáдкы; ~é prenasledovanie вíчне пронаслíдованя; ~é sťažnosti вíчны *áбо* неконéчны жалóбы • ~ študent вíчный штудéнт; ~ svetlo *cirk.* вíчне свíтло; ~ oheň вíчный огéнь; ~ byt свій квáртель; na ~é veky, na ~é časy на вíкы вíчны, на вíчны часы

veď *spoj. s čast.* ведь; choď tam, ~ ty poznaš cestu ідь там, ведь ты пóзнаш дорóгу; ~ je to pravda! ведь тотó є прáвда!

ved//a -y *ž* наука; súčasná ~ сучасна наука; exaktné ~y точны наукы, аплікована наука; spoločenské ~y общностны наукы; prírodné, technické ~y природны, технічны наукы; literárna ~ літературознавство; žiť len ~e жыти лем науков • kandidát, doktor technických, filologických *ap.* vied кандідат, доктор технічных, філолоґічных і т. п. наук; Slovenská akadémia vied Словацька академія наук; robiť *al.* nerobiť z niečoho ~u робити або не робити проблем з дачого; to je celá *al.* úplná ~ *žart.* тото ціла наука!; to nie je nijaká ~ *iron.* ніч мудрого ту нєт

ved//ec учений, научный робoтник

vedeckobádateľsk//ý научно-дослідный; ~á práca научно-дослідна робота

vedeckovýskumn//ý научно-дослідный; ~ ústav научно-дослідный інштітут

vedeck//ý *v rôzn. význ.* научный; ~á práca научна робота; ~ výskum научный дослід; ~é úlohy научны задачі; ~é inštitúcie научны інштітуції; ~ svetonázor научный погляд, научна точка зріня, світогляд; ~é myslenie научне мышліня *або* думаня; ~é metódy научны методы; postaviť niečo na ~ základ поставити дашто на научну основу

veden//ie -ia *s* **1** (*skupina ľudí, ktorá niečo spravuje*) веджіня, правліня; ~ domácnosti веджіня ґаздівства; ~ podniku веджіня фабрикы; voliť ~ волити веджіня; ~ ústavu правліня інштітуту; ~ auta веджіня авта; ~ schôdze веджіня громады *або* зібраня **2** (*vedenie, vodcovstvo*) завідованя; pod jeho ~ím під ёго завідованём *або* веджінём **3** *šport.* веджіня; ~ lopty веджіня лопты; ~ puku hokejkou веджіня пуку гокейков; ujať sa ~ia ухопити ся веджіня **4** *odb.* веджіня; elektrické ~ електричне веджіня; káblové ~ каблове веджіня; ~ ústredného kúrenia веджіня централного выгріваня; ~ vysokého napätia веджіня высокого напятя; drôty elektrického ~ia дроты електричного веджіня • má dlhé ~ *hovor.* до нёго довго доходить, мать довге веджіня

vedieť vie vedia *nedok.* **1** *čo, čo o kom, čom* (*mať vedomosť, byť s niečím oboznámený*) знати; ~ pravdu знати правду; isto niečo ~ наісто дашто знати; ~ niečo z vlastnej skúsenosti знати дашто з властной скусености *або* з властного опыта; viem od známych я о тім знам од знамых; nikto o ňom nevie нихто о нім не знать; čo vy o tom viete? што вы о тім знате?; viem to aj bez teba я знам тото і без тебе; dať o sebe ~ дати о собі знати; neurobil som to, aby si vedel я тото не зробив, абы ты знав **2** *čo* (*poznať, ovládať*) знати, володіти; ~ čítať, písať знати чітати, писати; ~ hrať na klavíri знати грати на клавірі; dieťa už vie chodiť, rozprávať дітина уж знать ходити, говорити; ~ šiť, variť знати шыти, варити; nevie sa pretvarovať він не знать притваряти ся; vie úlohu знать урок; ~ cudzí jazyk знати чуджій язык, володіти чуджім языком; ~ niečo naspamäť знати наспамять дашто **3** *čo i s neurč.* (*mať schopnosť, dokázať niečo urobiť*) быти способным *на што,* знати (*дашто робити*); ~ sa vynájsť знати вынайти ся; ~ sa ovládať быти способным володіти собов; ~ si rady v niečom знати дати собі рады в дачім **4 nevedieť** *v zápore so slovesami vyjadrujúcimi veľkú mieru deja* не мочі; nevie si vynachváliť niečo він не може вынахвалити дашто; neviem sa vynadívať я не можу напозерати ся; nevedel sa nasýtiť slobody він не міг нарадовати ся слободі; nevie sa vynačudovať tomu він не може вычачудовати ся тому **5 neviem, (neviem)** (*vyjadruje pochybnosť*) не знам (я); neviem, neviem či sa toho dožijem не знам, ці я дожыю ся того **6 neviem** *s opytovacím zámenom al. príslovkou* (*vyjadruje zveličenie s expresívnym zafarbením*) бог знать; dal by mu neviem čo za to, keby ... він дав бы ёму бог знать што, кідь бы ... • dať ~ niekomu niečo (*oznámiť*) дати знати

дакому даштó; vie, čo chce він знать, што хóче; nevie, kde mu hlava stojí він не знать, де ёмý гóлова; nevie, kam z konopí він не знать, як ёмý быти *áбо* постýповати; nevie, čo má s rukami robiť він не знать, де дати рýкы; nevie sa do kože zmestiť він не знать змістити ся до скóры, він на гóлові хóдить; viem, na čom som тепéрь я знам, як мі быти; o tom nechcem nič vedieť а) тотó мéне не дотыкать ся; б) і чýти я о тім не хóчу; čo ja viem! (*výraz nerozhodnosti*) óдкы я знам; aby si vedel! (*výraz rozhorčeného zdôraznenia*) так і знай!; to sa vie! так і трéба

vedľa 1 *predl. s 2. p.* (*pri, popri*) пóпри *кім, чім*, кóло *кóго, чóго*; ~ domu je rieka пóпри дóмі є ріка́, кóло дóму є ріка́ **2** *predl. s 2. p.* (*pozdĺž, okolo*) вздовж, кóло *кóго, чóго*, мімо *кóго, чóго*; cesta vedie ~ rieky дорóга вéде вздовж рікы; ~ brehu вздовж бéрега; choď ~ školy ідь мімо шкóлы, ідь кóло шкóлы **3** *predl. s 2. p.* (*spolu, súčasne*) вєдно, довєдна *з кым, чім*; vyrastajú ~ seba они ростýть вєдно **4** *prísl.* (*v tesnej blízkosti*) óколо *кóго, чóго*, рядом *з кым, чім*; je ~ v izbe він в сусíдній íзбі; ~ domu рядом з домом ● trafiť *al.* streliť ~ промáхнути ся; byť (celkom) ~ трáфити пáлцём до нéба, не угáднути; stáť ~ стояти бóком

vedľajš//í 1 сусíдній; vo ~ej izbe в сусíдній íзбі; vo ~ej ulici в сусíдній ýліці; pri ~om stole при сусíднім стóлі; pracuje vo ~ej kancelárii він рóбить в сусíдній канцелáрні **2** (*priľahlý, bočný*) другорядный, побóчный; ~ produkt другорядный *áбо* побóчный продýкт; ~ie príznaky choroby другорядны прíзнакы хворóты; ~ie zamestnanie побóчна робóта; ~í zárobok допóвнюючій *áбо* бóчный зáробок; ~ia ulica бóчна ýліця; ~ia cesta бóчна дорóга; ~ koreň *bot.* бóчный кóрінь; ~ tón *hud.* побóчный тон; ~ veta *gram.* підрядне речíня; ~ prízvuk *lingv.* помíчный *áбо* другорядный акцéнт *áбо* притиск; ~ie vetné členy другорядны члéны речíня **3** (*bezvýznamný, nepodstatný*) другорядный, незначный; to sú teraz ~ie veci тоты суть тепéрь другорядны рíчі; to je teraz ~ie тотó тепéрь не вáжне, тотó тепéрь не мать значíня, тотó тепéрь мать другорядне значíня ● odsunúť niečo na ~iu koľaj одсýнути даштó на дрýгый план

vedno *prísl.* **1** (*spoločne*) вєдно, довєдна, догромáды, до кóпы; pracovať ~ s otcom робити довєдна з вітцём; ~ skúmať niečo вєдно штудовáти *áбо* познавáти даштó; ~ sme chodili do školy мы довєдна ходили до шкóлы **2** (*dohromady*) вшыткого, в óбщім; ~ nás bolo sedem вшыткого нас было сéмеро; všetky tváre splynuli ~ вшыткы твáри злили ся вєдно

vedome *prísl.* свідóмо; нáроком; urobiť niečo ~ зробити даштó нáроком; ~ škodiť niekomu свідóмо шкóдити дакóму

vedom//ie -ia *s v rôzn. význ.* усвідомлíня, свідóмость, псíхіка; ľudské ~ людьске усвідомлíня; spoločenské ~ óбщностне усвідомлíня; bytie určuje ~ бытíє опредíлює свідомость; ~ viny усвідомлíня вины; ~ vlastnej dôležitosti усвідомлíня своёй вáжности; bol bez ~ia быв без пáмяти; stratiť ~ стратити пáмять; prebrať sa k ~iu привéсти к пáмяти ● dať niekomu niečo na ~ дати знáти дакóму о дачім; vziať niečo na ~ взяти даштó до відома; urobiť niečo s ~ím niekoho зробити даштó з дачíёго відома; bez ~ia niekoho без дачíёго відома; podľa svojho najlepšieho ~ia a svedomia пóдля своёго нáйліпшого відома і свідомости; робити даштó не зо страхý, а по сóвісти

vedomos//ť -ti *ž obyč. v mn. č.* **~ti** зняня, відомости, познáня; základné ~ti основы зняня *áбо* відомости; hlboké, povrchné ~ti глубóкы, повéрьхны *áбо* плыткы зняня; teoretické, praktické ~ti теоретíчны, практíчны зняня; knižné ~ti книжны відомости; prehlbovať svoje ~ti углубляти *áбо* росшырёвати свої зняня

vedom//ý усвідóмлюючій; свідóмый; ~ čin усвідóмлюючій постýпок; ~é úsilie свідóма усéрдность; ~á lož усвідóмлююча лож; ~á kontrola свідóма контрóля; byť si ~ svojej povinnosti усвідóмлёвати свóю повинность; byť si ~ viny осознáти *áбо* признáти свóю винý

vedr//o -a *s* вéдро; cinové ~ цінкóве вéдро; plechové ~ бляшáне вéдро; drevené ~ кáдя

vedúc//i[1] ведýчій; ~i pracovníci ведýчі робітникы; ~a myšlienka основнá дýмка; dať ~ gól *šport.* дати ведýчій ґол

vedúc//i[2] -ého *m* завідуючій; ~ oddelenia завідуючій одділіня; zodpovedný ~ одповідный ведýчій; ~ úlohy одповідный за тéму; ~ katedry завідуючій катéдры; umelecký ~ худóжній завідуючій, завідуючій по хідóжній части

vegetarián -a *m* веґетаріáн

vegetariánsk//y веґетаріáньскый; ~ a strava веґетаріáньска стрáва

vegetatívn//y *biol.* веґетатівный; ~e funkcie веґетатівны фýнкції; ~é nervstvo веґетатівна нéрвна сістéма; ~é orgány веґетатівны óрґаны; ~e rozmnožovanie веґетатівне розмнóжованя; ~a hybridizácia веґетатівна гібрідізáція

veget//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *biol.* (*o rastlinách, živočíchoch*) рости, прорастáти, выростáти **2** *hovor. expr.* (*živoriť*) екзістовáти, жыворити; nežila, iba ~ovala онá не жыла, лем жыворила *áбо* екзістовáла

vehemenc//a -ie *ž* запалистость, хтівость, темпераментность

vehementný запалистый, хтівый, енерґічный, темпераментный; ~ prejav темпераментне выступліня

vech//eť -ťa *m* **1** сноп, снопóк (*солóмы і т. п.*); ~ trávy снопóк травы **2** пóмыток (*на умывáня ґрат*); umývať ~ťom riad умывáти ґрáты пóмытком **3** *hovor. pejor.* (*o človeku i veci*) рянда

vejačk//a -y *ž* **1** лопáта на прочіщіня зéрна **2** (*stroj*) віячка (*зéрна од полóвы*)

vejár -a *m* вéяр *aj pren.*; rozprestrieť ~ ростягнýти вéяр; ~ mihalníc вéяр міґалніць

vejárovit//ý вéярный, веяровитый; ~é listy palmy веяровите листя пáлмы

vek -u *m* **1** (*dlhý časový úsek*) вічность; вік, епóха; pretrvať ~y пережыти вікы; na večné ~y на вікы вічны, на вічны часы, навікы; už ~y sa o tom píše о тім уж дáвно пишуть; na ~y ~ov на вікы віків **2** (*istá doba ľudského, zvieracieho al. rastlinného života*) вік, рóкы; dojčenský ~ грýдный вік; školský, predškolský ~ шкóльскый, дошкóльскый вік; priemerný ~ серéдні рóкы; vysoký ~ высóкый вік; fyzický ~ фізічный вік; dôchodkový ~ пензійный вік; produktívny *al.* aktívny ~ продуктівный *áбо* актівный вік; zvieraťa, stromu вік звірятя, стрóму; v útlom, v dospelom ~u в рáннім, в зрілім віку; sme rovnakého ~u мы єдных (з тобóв, з ним) рóків; dožiť sa vysokého ~u дожыти ся высóкой стáрости; muž stredného ~u хлоп серéдніх рóків; človek v najlepšom ~u života чоловік в найкрáсшых рóках жывóта **3** (*časový úsek, éra*) éра, епóха; вік; starý, stredný, nový ~ стародáвны, серéдні, новы вікы; kamenný ~ камяный вік; atómový, jadrový ~ атомóвый, ядрóвый вік; ~ elektroniky вік електрóнікы ● zlatý ~ золотый вік

vek//o -a *s* (*v rôzn. význ.*) прикрывка; ~ truhlice прикрывка лáды; prikryť nádobu ~om прикрыти гóрнець прикрывков

vekov//ý вікóвый; ~é skupiny, kategórie вікóвы ґрýпы, катеґóрії; ~é zloženie вікóве зложіня; ~é rozvrstvenie obyvateľstva вікóве росподіліня жытелів; ~ rozdiel вікóвый рóзділ; ~ priemer серéдній вік ● ~ limit *šport.* вікóвый лíміт, вікóва граніця

vektor -a *m geom. fyz.* вéктор; silový ~ силóвый вéктор; voľný ~ вóльный вéктор; súčtový ~ сумáрный вéктор; ~ svetla вéктор світла

veľa *prísl. i čísl.* мнóго, вéлё; ~ ľudí мнóго людéй; prečítať ~ kníh прочітати мнóго книг; má už ~ rokov він мать уж вéлё

róків, ёму́ уж мно́го ро́ків; má príliš ~ povinností він мать дость повинностей; napadlo ~ snehu напа́дало *а́бо* навалило мно́го сніѓу́; ~ detí мно́го діте́й; to pre mňa ~ znamená тото́ про ме́не мно́го зна́чіть *а́бо* мать велике значі́ня; urobiť ~ dobrého зробити ве́лё до́брого; to si vyžiada ~ času на тото́ тре́ба бу́де мно́го часу́ • myslieť si ~ o sebe мно́го ду́мати о со́бі; má ~ rečí він дость ве́лё гово́рить; čo je ~ , to je ~ *hovor.* што ве́лё, то не здра́во; што ве́лё, то ве́лё; nedať ~ na klebety не придава́ти значі́ня плёткам; nemá toho ~ v hlave він не мать то́го мно́го в го́лові; ~ kriku pre nič мно́го крику із-за ничого, бу́ря в по́гарі во́ды; ~ rečí nenarobí *expr.* він не бісідливый, він скупый на сло́ва; Veľa šťastia! Же́лам ща́стя!, Бу́дьте щастливы!, Вшытко до́брого!, В до́брый час!, Щастливо!; Veľa úspechov! Же́лам мно́го у́спіхів!, Же́лам ща́стя *а́бо* сере́нчу!; Nestojí to za veľa (*replika na otázku* Ako sa máš?, Ako vám je?) Іде́ до́брі!, Мо́же быти!, Дякую!

veľakrát, veľa ráz *čísl.* **1** мо́го раз, ве́лё раз; ~ niečo prečítať мно́го раз прочі́тати дашто́ **2** часто; ~ sa stane, že ... часто ста́вать ся, же ...

velár//a -y *ž lingv.* веля́рный звук, заднёпіднёбный (веля́рный) согла́сный

veľaráz *p.* **veľakrát**

veľaročn//ý многоро́чный; ~é úsilie многоро́чна сна́га

veľavážený высокоуважа́ный, высокова́женый, глубокоуважа́ный

veľavravný 1 многоговóрячій, многослóвный, многобісідіючій; ~ človek многоговóрячій чоловíк **2** красноречі́вый; ~ pohľad красноречі́вый взгляд

veľavýznamný многозна́чный

veľdiel//o -a *s* шеде́вр, вызначный твір

veleb//iť -í -ia *nedok.* оспівовати, прославляти, выхваляти, хвалити

velebn//ý велича́вый, оспі́вованый, выхваляный; ~é ticho оспі́вcovане тихо

velen//ie -ia *s* **1** кома́ндованя; vojenské ~ воєньске кома́ндованя; prevziať ~ взяти *а́бо* перевзяти на се́бе кома́ндованя **2** (*velitelia*) кома́ндованя, кома́ндне зложі́ня; ~ armády кома́ндованя арма́дов **3** (*povely*) кома́нда

velezrad//a -y *ž* держа́вна зра́да, зра́да держа́вы; obviniť z ~y обвинити з держа́вной зра́ды

velezradc//a –u *m* держа́вный зра́дник

velezradný зра́дницькый

veľ//hory -hôr *ž mn. č.* высóкы гóры

veliaci 1 кома́ндуючій; ~ dôstojník кома́ндуючій офіці́р **2** кома́ндный; ~ jazyk язык кома́нды

veličenstv//o -a *s* высость; (jeho, vaše) kráľovské, cisárske ~ (ёго́, ва́ша) королі́вска, імпера́торьска высость

veličin//a -y *ž* **1** величі́на́; пара́метер; priamo, nepriamo úmerná ~ *mat.* прямо, непрямо пропорціона́лна величі́на́; hľadaná ~ глéдана величі́на́ **2** *pren. často iron.* величі́на́; literárna ~ літерату́рна величі́на́ • neznáma ~ незна́ме, глéдана величі́на́, глéдане

veličizný *expr.* величе́зный, обро́вскый, великый-превеликый

velikán -a *m* **1** (*v rôzn. význ.*) велика́н, ґіґа́нт, тіта́н; а) (*obor*) rozprávkový ~ приповідкóвый велика́н; vyrástol z neho ~ выріс із нёго велика́н; б) (*predmet veľkých rozmerov*) tatranské ~y велика́ны Та́тер, татра́ньскы велика́ны; ~y rastlinnej ríše ґіґа́нты ростлинного сві́та **2** *expr.* (*človek vynikajúci v nejakej oblasti*) ґіґа́нт, коріфе́й, тіта́н; ~ vedy ґіґа́нт *а́бо* коріфе́й нау́кы; ~i umenia ґіґа́нты іску́ства; tvorba národných ~ov тво́рчість наро́дных ґіґа́нтів

velikánsky *expr.* велика́ньскый, обро́вскый, ґіґа́нтьскый; ~a postava велика́ньска *а́бо* ґіґа́нтьска фіґу́ра; ~e mesto обро́вске мі́сто; urobil mi ~u radosť він зробив мі велику *а́бо* обро́вску ра́дость

velikáš -a *m pejor.* меґалома́н; чолові́к, те́рпячій ма́ніёв великости

velikášsky *pejor.* напóвненый мáніёв величности

velikášstv//o -a *s* мáнія величности, меґаломáнія

vel//iť -í -ia *nedok.* **1** *komu, čomu* (*byť veliteľom*) комáндовати, прикáзовати, роскáзовати *кóму, чóму*; ~ armáde комáндовати армáді; ~ vojakom комáндовати воякам **2** *komu, čomu i bezpredm.* (*dávať povely*) комáндовати *кóму, чóму*; давáти комáнду; veliteľ ~í do útoku командір дáвать комáнду атаковáти протівника **3** *kniž. komu i bezpredm.* (*kázať*) казáти, прикáзовати; tak ~í rozum так кáже розýм; veľkorysosť nám ~í odpúšťať великодýшность нам кáже одпущáти

veliteľ -a *m* **1** (*veliaci organizovanej skupine, obyč. vojenskej*) командір, начáлник, комáндуючій; vojenský ~ воєньскый начáлник; ~ armády комáндуючій армáдов; hlavný ~ armády главнокомáндуючій; ~ pluku командір плýку **2** (*vedúci*) стáршый, ведýчій; ~ izby стáршый *áбо* ведýчій íзбы

veliteľský 1 (*súvisiaci s veliteľom*) комáндный, командíрьскый; ~ zbor комáндне зложíня; ~á funkcia командíрьска фýнкція; ~á príprava підготовлíня командíрів **2** (*rozkazovačný*) влáстный, командíрьскый; ~ tón влáстный тон; ~ hlas влáстный гóлос; • ~ môstik капітáньскый містóк

veliteľstv//o -a *s* **1** (*úrad, inštitúcia veliteľa*) штаб, управлíня; hlavné ~ глáвный штаб; ~ letectva комáндованя авіáції; ~ divízie штаб дівíзії **2** (*budova veliteľského štábu*) штаб, будóва штáбу, комендатýра; ísť na ~ іти на штаб

veľkňaz -a *m* **1** (*u pohanov*) жрець **2** *hist.* (*u starých židov*) першосвящéник **3** (*u kresťanov*) (архі)єпíскоп

veľkoadmirál -a *m* адмірáл

veľkodušnos//ť -ti *ž* великодýшность

veľkodušný великодýшный

veľkofilm -u *m* кіноепопéя

veľkofinančník -a *m* великый фінáнчник, великофінáнчник

veľkohubý *pejor.* ~ človek крикýн, хваленкáрь, тáрач, лябдош

veľkoklas//ý великоколóсый ~á pšenica великоколóса пшеніця

veľkokvet//ý великоквітный, з великыми(а) квітками; ~é rastliny великоквітны ростлины

veľkolepý прекрáсный, імпозáнтный; ґрандіóзный; ~ výhľad прекрáсный выгляд; ~á stavba імпозáнтна будóва; ~é plány ґрандіóзны плáны

veľkolistý великолистый, з великыми(а) листями

veľkomest//o -a *s* велике місто; európske ~ велике еврóпске місто; ruch ~a рух великого міста

veľkomestský містьскый *al. sa prekladá nepriamymi pádmi spojenia* велике місто; ~ život жывот во великім місті; ~ človek жытель великого міста; ~ ruch рух великого міста

veľkomoravsk//ý *hist.* великоморáвскый; ~é knieža великоморáвскый князь; Veľkomoravská ríša *hist.* Великоморáвска держáва

veľkomožn//ý *zastar.*: ~ pán мілостивый пан; ~á pani мілостива пáні; ~ mladý pán (мілостивый) молодый пан

veľkomyseln//ý великодýшный; ~á pomoc великодýшна пóміч

veľkonočn//ý пасхáлный; ~é sviatky пáсха; ~é vajíčka пасхáлны яєчка, писáнкы; Veľkonočný pondelok Пасхáлный понеділёк (*поливáти дівчáта і жены водóв*)

veľkoobchod -u *m* торгівля во великім, великоторгівля

veľkoodberateľ -a *m* (*elektriny ap.*) тот, хто ужывать даштó во великій кількости, великый ужывáтель *дачóго*

veľkopansk//ý 1 паньскый; ~é majetky паньскы маєткы **2** *pejor.* паньскый; ~é spôsoby паньскы манéры *áбо* спóсобы

veľkopekár//eň -ne *ž* пекарéньскый завóд; automatizovaná ~ автоматізовáна пекáрня

veľkopestovateľ -a *m* выробця во великім

veľkoplod//ý великоплодный, з великыми(а) плодáми; ~á jahoda ягода з великыми(а) плодáми

veľkopodnik -a *m* велика фірма, великый завóд

veľkopodnikateľ -a *m* великый фірéмник

veľkopredaj -a *m* великопрóдай

veľkopredaj//ňa -ne *ž* універзáлный склеп

veľkopriemys//el -lu *m* великый прóмысел

veľkopriemyselný великопромыслóвый

veľkorys//ý **1** (*šľachetný*) великодýшный, благорóдный; ~ človek великодýшный чоловíк; ~á pomoc добросердéчна пóміч; ~ čin благорóдный постýпок **2** (*veľký, rozsiahly*) ґрандіóзный, обрóвскый, огрóмный; ~é plány обрóвскы плáны *áбо* зáдумы; ~á akcia ґрандіóзны áкції; ~ program ґрандіóзный прóґрам; ~é pohostinstvo щéдре гостёвáня *áбо* погощíня

veľkosemenn//ý великосемéнный; ~á sorta hrachu, fazule великосемéнна сóрта *áбо* одрóда гóроху, фасóлі

veľkos//ť -ti *ž* **1** величность; ~ majetku величность маєтку **2** *pren.* величность; ~ lásky величность любви; ~ myšlienky величность дýмкы **3** рóзмір; ~ šiat, topánok рóзмір шмат, топáнок; predmety rôznej ~ti предмéты вшелиякых рóзмірів

veľkostatkár -a *m* великый володáрь зéмлі

veľkostat//ok -ku *m* великый маєток, велике ґаздівство

veľkostn//ý по величности, пóдля віку; розмірный; ~é skupiny ґрýпы пóдля віку; ~é kategórie розмірны катеґóрії; ~é typy розмірны тіпы

veľkosvetsk//ý великосвíтськый; ~á spoločnosť великосвíтьска óбщность

veľkovýkrm -u *m* мáсове выкормлíня

veľkovýkrm//ňa -ne *ž* велика выкóрмна фáрма

veľkovýrob//a -y *ž* выроба во великій кількости

veľkovýrobn//ý: ~é formy v poľnohospodárstve великовырóбны фóрмы сільскóго господáрства

veľkovývozc//a -u *m* великый експортéр

veľkozrn//ý великозернистый; ~é hrozno великозернисте грознó

veľkozávod -u *m* великый завóд, велика фабрика

veľk//ý **1** (*značných rozmerov*) великый; ~ dom великый дім; ~á rieka велика ріка́; ~ pozemok великый учáсток зéмлі; ~é priestory великы простóры; ~ štát велика держáва; ~é stavby великы будóвы; tvoja izba je ~á твóя íзба велика; ~á hlava велика гóлова; ~é oči великы óчі; ~ format papiera великый формáт пáпіря; ~á rodina велика родинá; ~ výber великый выбір; ~é nešťastie велике нещáстя; ~á rýchlosť велика скóрость; ~ tlak высóкый тиск; ~á zima велика *áбо* ужáсна зимá; ~é trápenie велике трапíня; ~á láska велика любóв; ~é pranie велике рáйбаня *áбо* прáня; ~á porcia велика пóрція; ~é pivo велике пиво; ~é písmená великы бýквы; ~á násobilka таблиця множíня (*од* **11** *до* *20*); ~á večerná toaleta дóвгы вечíрны шмáты, вечíрный туалéт; ~á ručička (*hodín*) минýтна *áбо* велика стрíлка; ~á lyžica столóва *áбо* велика лóжка; ~á kalória *fyz.* велика калóрія, кілокалóрія; ~ mozog *anat.* великый мозóґ; ~ krvný obeh *anat.* великый крóвный óбіг; ~ prsný sval *anat.* великый грýдный свал; ~ útrobný nerv *anat.* великый черéвный нерв; Veľký voz *astron.* Великый віз; Veľká Morava *hist.* Велика Морáва, Великоморáвска держáва, Великоморáвске князівство; Veľká Fatra *geogr.* Велика Фáтра; Veľká Británia *geogr.* Великобрітáнія; Veľká Bratislava *admin.* Велика Братіслáва (*з приляглыми раëнами*); ~á sekunda, tercia, sexta *hud.* велика секýнда, тéрція, сéкста; ~á cezúra *lit.* велика цезýра; ~á voda a) (*povodeň*) велика вóда, повóдень б) (*hlboká*) глубóка вóда **2** (*príliš voľný*)

дость великый, зна́чні великый; ~é topánky дость великы топа́нкы; ~ golier зна́чні великый ґа́лір; kabát je mi ~ ка́бат мі дость великый **3** (*významný. dôležitý*) великый, вызначный; ~ vedec великый *або* вызначный уче́ный; ~ skladateľ великый композі́тор; ~ objav велике открытя; ~ spisovateľ, básnik великый *або* вызначный писа́тель, поет; ~ talent великый та́лент; ~á doba велика епо́ха • Veľká noc *cirk.* Па́сха; Veľký piatok *cirk.* Велика пятніця, Стра́стна пятніця; Veľký týždeň Великый *або* Стра́стный тыждень; Veľká vlastenecká vojna Велика отчізняна во́йна; Peter Veľký Петро́ Великый; Alexander Veľký Алекса́ндер Великый **4** (*dlhý časove*) великый, до́вгый; ~é meškanie велике спізні́ня; ~ časový odstup великый промі́жок часу́ • ~é prázdniny *hovor.* лі́тні каніі́кулы; ~ prestávka велика переміна **5** *hovor.* (*dospelý*) великый, доро́слый; si už ~ chlapec ты уж великый хло́пець; má už ~é deti він мать уж великы ді́ти, у нёго уж великы ді́ти; chcel by už byť ~ він хотів бы быти уж доро́слым *або* великым; akého ~ého syna máte! якóго уж великого сына ма́те!, якый у вас великый сын!; keď budem ~ коли я выросну великый, коли я бу́ду великым; vedel o tom len z rozprávania ~ých o тім він знав лем з росповіда́ня доро́слых • na ~é sviatky *hovor.* на великы свята; ~é zviera *hovor. expr.* велике звіря; hrať ~ého pána гра́ти зо се́бе великого па́на; jesť ~ou lyžicou гостити ся, їсти з великов ло́жков; žiť na ~ej nohe жыти на высо́кій но́зі; strach má ~é oči [*prísl.*] страх мать великы о́чі; má ~ jazyk він мать до́вгый язык; má ~é slovo ёго́ сло́во мать ва́гу, він мать велике сло́во

veľmajst//er -ra *m* **1** *šach.* ґросме́йстер, великый ма́йстер **2** (великый) ма́йстер (*дачо́го*); ~ rečníctva ма́йстер ора́торьского іску́ства, ма́йстер сло́ва; ~ štetca ма́йстер пе́нзлика

veľmi *prísl.* **1** барз, ду́же *hovor.* , ца́лком; ~ mnoho барз ве́лё *або* мно́го; ~ pekný барз шу́в(м)ный; je ~ zvedavý він барз *або* ду́же зведа́вый; vidíme sa ~ často мы стріча́ме ся барз ча́сто; to je ~ dobre тото́ барз до́бре; povedať ~ otvorene пові́сти ца́лком отворе́ні; ~ zložitá situácia барз *або* ца́лком складна́ сітуа́ція; som ~ rád, že ste prišli я барз рад, же вы пришли **2** *pri zápore* (*oslabuje jednoznačnosť výpovede*) не барз, не ду́же *hovor.*, не ца́лком, дость, зна́чні; syn ~ nepočúva сын не барз слу́хать; ~ sa neponáhľa він не ду́же пона́глять ся; nie je ~ mladý він не барз *або* не ца́лком *або* дость молодый; nestará sa oň ~ она́ не ца́лком *або* не барз ста́рать ся о нёго

veľmoc -i *ž* (велика) держа́ва; priemyselná ~ промысло́ва держа́ва; kapitalistické ~i капіталісті́чны держа́вы • siedma ~ пре́са

veľmocensk//ý великодержа́вный; ~ á politika великодержа́вна полі́тіка

veľmož -a *m* вельмо́жа; uhorskí ~i уго́рьскы вельмо́жы **2** маґна́т; agrárni ~i аґра́рны маґна́ты

veľriek//a -y *ž* велика ріка́

veľryb//a -y *ž* кіт *м*

veľtok -u *m* велика ріка́, многово́дна ріка́

veľtrh -u *m* ярмарок; medzinárodný ~ меджінаро́дный ярмарок; knižný ~ книжный ярмарок; Medzinárodný brniansky ~ Меджінаро́дный ярмарок в Брні

veľtržný: ~ palác павіло́н меджінаро́дного торго́вого ярмарку

veľtuc//et -tu *m* двана́дцять ку́сків *або* фа́латків; ~ gombíkov двана́дцять ґо́мбічок

velúr -u *m* велу́р, за́мат; klobúk z ~u велуро́вый *або* замато́вый ка́лап

veľvyslan//ec -ca *m* посо́л; mimoriadny a splnomocnený ~ черезвыча́йный і повномо́чный посо́л; vymenovať za ~ca назна́чіти за посла́

veľvyslanectv//o -a *s* (*úrad i budova*) посо́лство; slovenské ~ слова́цьке

посóлство; pracovať na ~e робити на посóлстві

vemen//o -a *s* вымя; kravské, kozie ~ вымя корóвы, кóзы; корóвьє, кóзьє вымя; plné, spľasnuté ~ пóвне, спляснýте вымя

vén//a -y *ž anat.* жыла

vencov//ý вінцёвый; ~á stuha пáнтлик вінця *áбo* на вінці́ • ~á tepna *anat.* венéрна жыла; ~ krvný obeh венéрный óбіг крóви

venč//iť -í -ia *nedok. v rôzn. význ.* вінчáти; hlavu jej ~ili tmavé vlasy єй гóлову вінчáло тмáве вóлося; ~ mladuchu надівáти вінéць на молодíцю *áбo* молодý; ~ hrob положыти вінці́ на гроб

venerick//ý венерíчный, полóвый; ~é choroby венерíчны *áбo* полóвы хворóты

venerológ -a *m* венерóлоґ

venerológ//ia -ie *ž* венеролóґія

ven//iec -ca *m* **1** вінéць; uviť *al.* upliesť ~ уплéсти вінéць; vavrínový ~ лáвровый *áбo* бобкóвый вінéць; smutočný ~ жалóбный вінéць; ~ cibule, cesnaku вінéць цібýлі, чеснокý **2** *pren.* вінéць; ~ hôr вінéць гор *áбo* лíсів **3** *pren. hovor.* вінóк, невинность; dievča stratilo ~ дíвча стратило невинность

venček -u *m* **1** *zdrob.* вінóчок, малéнькый вінóк **2** *kuch.* вінчóк **3** (*tanečný večierok*) вечерíнка

ven//o -a *s* придане; dostať ~ достáти придане; nevesta s veľkým ~om невíста з великым приданым; vyženiť ~ взяти з женóв придане; priniesť do manželstva ~ принéсти придане • dostať do ~a niečo ёгó прирóда обдаровáла дачíм; dostal do ~a prekrásny hlas прирóда обдаровáла ёгó прекрáсным гóлосом

venovac//í дарýючій; ~ia listina дарýючій докумéнт

venovan//ie -ia *s* дарýючій зáпис; даровáня (*в книзі і т. п.*)

ven//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** *čo komu, čomu* ~ niekomu báseň присвятити дакóму стишóк **2** *čo komu, čomu* даровáти, подаровáти; ~ niekomu niečo do daru даровáти дакóму даштó **3** *čo komu, čomu* (*poskytovať / poskytnúť, obetovať*) приділяти/придíлёвати, оддавáти/оддати *кóму, чóму што,* жéртвовати/пожéртвовати *што на што*; ~ niekomu svoju pozornosť приділяти дакóму свóю увáгу; ~oval som tomu veľa času я приділяв тóму мнóго часý, я чáсто тым заоберáв ся **4** *pren. komu čo* указáти честь *кóму чім,* обдаровáти *кóго чім*; ~ niekomu láskavý pohľad обдаровáти дакóго ласкáвым пóглядом, указáти дакóму честь ласкáвым пóглядом; ~ úsmev niekomu обдаровáти ýсмівом дакóго

ven//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. dok. komu, čomu* присвятити ся/посвятити ся, заоберáти ся/заняти ся, оддавáти ся/оддати ся; ~ sa deťom заоберáти ся дíтми, оддавáти ся дíтём; ~ujte sa hosťom оддáйте ся гóстям, оддавáйте ся гóстям; ~ sa politike заоберáти ся полíтіков; ~ sa spomienkam оддавáти ся споминáням; ~ sa tvorivej práci заняти ся твóрчов робóтов; celkom sa ~uje vede він цáлком оддáвать ся наýкі; hneď sa ti ~ujem *hovor.* я тáкой бýду тобí оддавáти ся (побісідíю з тобóв і т. п.); ~ sa rodine присвятити ся родині́

venózn//y *lek.* венóзный; ~a krv венóзна кров; ~e krvacanie венóзне кровотечíня; ~ pulz венóзный пулз

ventil -u *m tech.* вéнтіл, приклоп, клáпка; bezpečnostný *al.* poistný ~ вéнтіл безпéчности; regulačný ~ реґулýючій вéнтіл; výfukový ~ выфуковый вéнтіл; ~ duše вéнтіл душы; klepanie ~ov клéпканя приклопів

ventilác//ia -ie *ž* вентілáція

ventilátor -a *m* вентілáтор

ventil//ovať -uje -ujú *nedok. čo* **1** (*prevetrávať*) провíтрёвати, вентіловáти; ~ miestnosť провíтрёвати *áбo* вентіловáти мíстность; ~ pľúca вентіловáти плюца; дыхати свíжым вóздухом **2** *hovor.* (*preberať, predkladať*) вентіловáти, посýджовати, аналізовáти, розоберáти; ~

rozličné problémy посýджовати розноро́ды проблéмы **3** *i dok. hovor.* (*náhle uvoľniť*) давáти/дати выход *чóму*; ~ svoju zlosť дати выход своёму гнíву

ventilov//ý клапкóвый; ~á pružina клапкóва пружина, глáвна часть вéнтілу

ventráln//ý *anat.* вентрáлный, брýшный; ~e svalstvo вентрáлны *áбo* брýшны свáлы

Venuš//a -e *ž* **1** *mytol.* Венéра; milóska ~ Венéра Мілóска • Venušin pahorok *hovor.* бýгорок Венéры **2** *astron.* Венéра; príťažlivosť planéty ~e венеріáньске притяжíня • krásna ako Venuša прекрáсна як Венéра

veraj//e -í *ž pomn.* рам двéрей, зáрубня

verand//a -y *ž* верáнда; otvorená ~ одкрыта верáнда; krytá ~ закрыта верáнда; zasklená ~ засклене́на верáнда

verandov//ý верандóвый; ~é schody верандóвы ґарáдичі; ~é okná верандóвы óкна

verbalizac//ia -ie *ž lingv.* вербалізáція, очасослóвлёваня; ~ citosloviec очасослóвлёваня чутєслóв

verbaliz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. dok. lingv.* переходити/перéйти до часослóва, переходити/перéйти до часослóв

verbáln//y **1** *kniž.* (*vyjadrený slovami*) слóвный, вербáлный; ~e myslenie вербáлне дýманя; ~e testy слóвны тéсты; ~a komunikácia слóвна комунікáція; ~a nóta *dipl.* вербáлна нóта; ~a definícia (*v informatike*) вербáлна дефініція **2** *lingv.* (*slovesný*) часослóвный, одчасослóвный; ~e substantívum одчасослóвный субстантів *áбo* назывник; ~a konštrukcia часослóвна конштрýкція

verb//ovať -uje -ujú *nedok. koho i bezpredm. v rôzn. význ.* верьбовáти; ~ vojakov верьбовáти вояків; ~ dobrovoľníkov верьбовáти добровóлців **2** *pejor.* (*nahovárať na niečo*) верьбовáти, аґітовáти; ~ ľudí do stávky аґітовáти людéй до штрáйку

verb//um -a *s lingv.* часослóво; ~ finitum часýюча (осóбна) фóрма часослóва

verdikt -u *m* вéрдікт, рішíня; vynesenie ~u вынесíня вéрдікту

verejne *prísl.* публíчно, при отворéных двéрях; ~ vyhlásiť niečo публíчно выголосити даштó; byť ~ činný участити ся публíчной *áбo* óбщностной робóты

verejnoprávn//y публíчно-правовый; ~é vzťahy v štáte публíчно-правовы одношíня в держáві

verejnoprospešn//ý общностноосóжный; ~á práca общностноосóжна робóта

verejnos//ť -ti *ž* **1** óбщность *ж*; mienka ~ti пóгляд óбщности; široká ~ ширóка óбщность; pracujúca ~ робóча óбщность; pokroková ~ проґресíвна óбщность; svetová ~ світóва óбщность; čitateľská ~ чітáтелі; ukazovať sa s niekým na ~ti укáзовати ся здакым в óбщности; pod tlakom ~ti під нáтиском óбщности; • sudné pojednávanie s vylúčením ~ti закрыте судéбне засідáня **2** (*zverejnenie*) публíчна інформáція, публíчность, публіковáня; vyniesť niečo na ~ публіковáти даштó; vyšlo na ~ достáло ся пýблікі; dať na ~ публіковáти **3** открытость *ж*; ~ súdneho konania одкрыте засідáня сýду

verejn//ý **1** (*určený pre občanov*) óбщностный; публíчный; ~é záujmy óбшностны інтерéсы; zúčastňovať sa na ~om živote брáти ýчасть в óбщностнім жывóті; ~í činitelia óбщностны діятелі; ~é cvičenie публíчны шпортóвы выступлíня; ~á budova óбщностна будóва; ~á knižnica публíчна бібліотéка; ~á zeleň міськá зéлень; ~á doprava óбщностный трáнспорт, óбщностна перепрáва **2** (*otvorený, opak: tajný*) одкрытый; отворéный; ~á schôdza одкрыте зібрáня, одкрыта громáда; ~á diskusia отворéна дiскýсія; ~é hlasovanie одкрыте голосовáня; ~ súdny proces одкрытый судéбный процéс **3** (*konaný na verejnosti*) публíчный; óбщій; ~é pohoršenie публíчне

погоршіня; ~ škandál публічный *або* общій шкандал; ~á urážka публічна погáна, публічне поганіня • ~é tajomstvo нияка тáйность, вшыткым знáма річ

veriaci[1] віруючій; ~ človek віруючій чоловік

veriac//i[2] -eho *m* віруючій

verifik//ovať -uje -ujú *nedok. dok. odb.* веріфіковáти, овірити/овірёвати; ~ listinu веріфіковáти документ

ver//iť -í -ia *nedok.* **1** (*v rôzn. význ.*) вірити: а) *v koho, čo, na koho, čo* (*byť presvedčený o existencii nadprirodzených bytostí a javov*) ~ v Boha вірити в Бóга; ~ v posmrtný život вірити в посмéртный жывот; ~ na sny вірити снам; ~ v *al.* na zázraky вірити в чаровáня *або* в чýда; б) (*byť presvedčený o pravdovravnosti niekoho, o pravdivosti niečoho*) môžete mu ~, hovorí pravdu мóжете ёмý вірити, він говóрить прáвду; nemôžem tomu ~ я не мóжу (у)вірити тóму; neverím ti ani slovo я не вірю áни єднóму твóёму слóву; в) (*dúfať*) ~ vo víťazstvo вірю в переможіня; (pevne) ~ím, že to dobre dopadne я вірю, же вшытко бýде дóбрі **2** *komu, čomu* (*dôverovať niekomu, niečomu*) вірити *кóму, чóму*, довіряти *кóму*: neverí nikomu він никому не вірить; pevne, slepo ~ niekomu міцно, сліпо довіряти дакóму; ~ niečím sľubom вірити дачіїм обіцянкам; ~ svojim silám вірити в свої силы; v takých veciach nemôžete ~ ani vlastnému bratovi в такых ділах áни роднóму брáтови довіряти не мож **3** (*byť veriacim*) віровати, быти віруючім, вірити в Бóга • neveriť vlastným očiam не вірити влáстным очáм; neveriť vlastným ušiam не вірити своїм *або* влáстным ýхам; sýty lačnému neverí [*prísl.*] сытый голоднóго не розýмить, сытый голóдному не вірить

ver//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* присягáти, кляти ся, бóжати ся; veril sa, že on to nespravil він присягáв, же не зробив тотó

veriteľ -a *m* кредітор, пожычáтель, давáтель на довг

vernisáž -e *ž* вернісáж, отворіня выставкы

vernos//ť -ti *ž* **1** (*presnosť, výstižnosť*) вірность, спрáвность, акурáтность *ж*; ~ prekladu вірность перéкладу; ~ reprodukcie вірность репродýкції **2** (*oddanosť*) вірность *ж*, оддáность; prisahať ~ niekomu присягáти вірность дакóму, дачóму; zachovať ~ niekomu, niečomu захранити вірность дакóму, дачóму; ~ až do hrobu вірность до грóбу *або* до гробóвой дóскы; porušiť (manželskú) ~ порýшыти (побрáтьску) вірность

vernostn//ý: ~é prídavky надбáвкы за выслужены рóкы

vern//ý **1** (*úprimne oddaný*) вірный; оддáный; ~ manžel вірный муж; ~ priateľ вірный приятель; ~ pes вірный *або* оддáный пес; zostať ~ svojim zásadám зостáти вірным своїм прінціпам **2** (*presný*) вірный, акурáтный; ~á kópia obrazu вірна кóпія óбразу; ~á napodobenina акурáтна імітáція; ~ preklad вірный перéклад; historicky ~ dokument історічно вірный документ • ~ ako pes оддáный як пес

verš -a *m* **1** стих; daktylský ~ дактілічный стих; päťstopový ~ пятьсклáдный стих; rýmový ~ ріфмовáный стих; sylabický ~ сілабічный стих; tonický ~ тонічный стих; voľný ~ білый, вóльный стих; metrum ~a рóзмір стихá; román vo ~och ромáн в стихáх **2** стрóфа; druhý ~ piesne дрýга стрóфа співанкы **3** *len mn. č.* **verše** -ov стихы, стишкы; písať ~e писáти стишкы; recitovať ~e чітати *або* декламовáти стихы; satirické ~e сатірічны стишкы; zbierka ~ov збóрник стихів *або* поéзії **4** ~e *mn. č. hovor.* (*básne*) стихы, стишкы

veršotep//ec -ca *m pejor.* стихомáз, ріфмомáз

veršovac//í: ~ia technika тéхніка стихоскладáня *або* стихописáня

veršovačk//a -y *ž* стишóк, стих; ~ pre deti стишкы для дітéй *або* про діти

veršovan//ý в стихáх, стихотвóрный; ріфмовáный; ~á dráma дрáма в стихáх; ~ román ромáн в стихáх

veršov//ý стихотвóрный; ~á forma стихотвóрна фóрма
vertikál//a -y *ž geom.* вертікáла *ж*
vertikáln//y вертікáлный; ~a poloha вертікáлна позíція; ~a os вертікáлна ось
veru[1] *čast.* прáвда, по правді, вéру, дійсно; je ho ~ škoda ёгó, прáвда, шкóда; neviem ~ я не знам, вéру; я, прáвда, не знам; ~ dosť sme vypili веру, мы дость выпили; ~ tak je to так, вéру, тотó є
veru[2] *cit. len v spojení* na moj veru i namojveru *prekladá sa individuálne*: na moj ~, ty si tomu dal! на мой вéру, ты áле тóму дав!, бóже, што ты наробив!; na moj ~, to bude vyzerať! на мой вéру, тотó бýде вызерати!, предстáвлям собі, як тотó бýде вызерати!; na moj ~, ty ale vyzeráš! на мой вéру, ты áле вызераш!, бóже, як ты вызераш!, бóже мій, ты áле вызераш!; na moj ~, dávno si tu nebol верабóже, ты дáвно ту не быв
veruže *čast.* дійсно, прáвда, вéру же
verv//a -y *ž kniž.* воодушевлíня, запалíня; пáфос; začať niečo s plnou ~ou зачати даштó з пóвным воодушевлíнём
verzál//a -y *ž*, **verzálk//a** -y *ž typ.* велика бýква
verzáln//y *typ.*: ~é písmená великы зачатóчны бýквы
verzatilk//a -y *ž hovor.* автоматíчна церýзка
verz//ia -ie *ž* вéрзія, варіáнт; rôzne ~ie ľudových piesní рознорóды вéрзії нарóдных співанок
veselic//a -e *ž* гуляня; ľudová ~ нарóдне гуляня
vesel//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* веселити ся, рáдовати ся, забавляти ся; tancovali a ~ili sa až do rána они танцёвáли і веселили ся до рáна
veselo *prísl.* **1** (*v rôzn. význ.*) весéло а) (*radostne, opak: smutne*) ~ si spievať весéло співáти; ~ sa smiať весéло сміяти ся; je mu ~ na duši ёмý рáдістно на душí; б) *pren.* ~ praská oheň весéло прáскать огéнь; ~ cengajú zvonce весéло дзеленчáть дзвінкы **2** *prísl. hovor.* з легкóв душóв, без грызíня сóвісти: ~ klamali ďalej они весóло клáмали і дáле, без угрызíня сóвісти они продóвжовали клáмати; kradlo sa ~ крáли з легкóв душóв **3** *vetná prísl.* весéло; je mu ~ na duši ёмý рáдістно на душí; je tam ~ там весéло
veselohr//a -y *ž* комéдія; hudobná ~ музыкáлна комéдія; filmová ~ кінокомéдія
vesel//ý **1** (*v rôzn. význ.*) весéлый, рáдостный; ~ človek весéлый чоловíк; ~á príhoda весéла нáгода; ~á povaha весéлый харáктер; ~á tvár весéле лицé, весéла тварь; ~ úsmev весéлый ýсмів; ~á pieseň весéла співанка; ~á spoločnosť весéла компáнія **2** *pren.* весéлый, теплый; ~ deň весéлый день; ~é farby теплы фáрбы ● Veselé Vianoce! З Рождествóм!; veselá sedma *kart.* весéла семíчка; Veselá vdova (*opereta*) Весéла вдóва
veslár -a *m* веслярь
veslársk//y веслярьскый; ~ šport весларьскый шпорт; ~e preteky весларьскы перебігáня *або* перемагáня; ~a osma весларьска осмíчка
veslárstv//o -a *s* весларьскый шпорт
veslic//a -e *ž* веслóва лóдька
vesl//o -a *s* вéсло; záber ~a замáх вéсла; zaprieť sa do vesiel запéрти ся до вéсел ● byť pri ~e быти (находити ся, стояти) у (коромысла) міци; mať ~ v rukách мáти міць в рукáх; dostať sa k ~u достáти ся ку коромыслу *або* к міци
veslovan//ie -ia *s* весловáня
vesl//ovať -uje -ujú *nedok.* весловáти
veslovod -a *m šport.* замáхуючій (вéслом)
vesmír -u *m* вселéнна, кóсмос; vznik ~u зроджíня вселéнной; výskum ~u дослíдженя кóсму; lety do ~u летíня до кóсму; nekonečnosť ~u неконéчность вселéнной ● to je jeho ~ в тім спочíвать ёгó жывот, він тым жыє, тотó є ёгó світ
vesmírn//y космíчный; ~é lúče космíчны лýчі; ~é žiarenie космíчна радіáція
vesn//a -y *ž bás.* веснá; ярь

vest//a -y *ž* лáйбик (*súčasť mužského obleku, ktorá sa nosí pod sakom*), вéста

vestálk//a -y *ž* вестáлка, охоронкíня

vestibul -u *m* вестíбýл; ~ hotela вестíбýл готéла

vestník -a *m* вíстник, бýлетін *м*; úradný ~ офіціáлный бýлетін

vestov//ý лáйбиковый; ~é vrecko лáйбикова кішéня

veš//ať -ia -ajú *nedok. čo, čo na čo, kam, koho i bezpredm. v rôzn. význ.* вішáти; ~ kabát na vešiak вішáти кáбат на вішáк; ~ obraz na stenu вішáти óбраз на стінý; ~ bielizeň вішáти білізнý ● ~ hlavu вішáти гóлову, пáдати дýхом; ~ nos вішáти ніс; ~ niekomu niečo na hlavu росповідáти дакóму даштó, вызрáджовати дакóму даштó

veš//ať sa -ia sa -ajú sa *nedok.* **1** *na koho, čo* тримати ся, притримовати ся *кóго*; dieťa sa ~alo na mamu дітина тримала ся мáмы **2** (*brať si život*) вішáти ся ● ~ sa na niekoho, ~ niekomu na päty *al.* na krk вішáти ся на дакóго, вішáти ся на шыю дакóму

vešiak -a *m* **1** (*stojan, hak ap.*) вішáк; nástenný ~ настíнный вішáк; stojanový ~ стоячій вішáк; kovový ~ ковóвый вішáк; zavesiť si kabát na ~ завісити кáбат на вішáк **2** (*do skrine*) вішáк; zavesiť si šaty na ~ завісити шмáты на вішáк

veštb//a -y *ž* віщíня, пророковáня, предповідáня; ворожыня; ~ sa splnila віщíня спóвнило ся; veriť ~ám вíрити предповідáням

vešt//ec -ca *m* віщýн, прорóк, ясновíдець, ворóжця

vešteck//ý віщій, прорóцькый, ясновíдячій; ~é videnia прорóцькы віджíня; mať ~ého ducha мáти прорóцького дýха, оволодíти прорóцькым дáром, володíти дáром прорóцтва

vešt//iť -í -ia *nedok.* **1** (*prorokovať*) предповідáти бýдучность, пророковáти, віщíти, ворожыти **2** (*predpovedať osud*) гáдати; ~ z karát гáдати на кáртах; ~ z ruky гáдати з рýкы **3** (*predvídať*) предвіщáти, предповідáти; ~ia mu veľkú budúcnosť ёмý предповідáють велику бýдучность **4** (*byť predzvesťou, príznakom niečoho*) предвіщáти; jeho výzor neveští nič dobré ёгó вызор не предвíщать *áбо* не обíцять ніч дóбре; mraky ~ia búrku хмáры предвіщáють бýрю

veštky//ňa -ne *ž* предповідáчка, віщýнка, ворожыля

vet//a -y *ž* **1** *gram.* речíня; tvoriť ~y творити речíня; oznamovacia ~ росповіднé речíня; opytovacia ~ вопрóсне речíня; zvolacia ~ выкрíчне речíня; hlavná ~ глáвне речíня; vedľajšia ~ підрядне речíня; jednočlenná ~ єдносклáдне речíня; dvojčlenná ~ двоскладне речíня; neosobná ~ s čiastočným záporom часточнонеґýюче *áбо* часточноодрікáюче речíня; ~ s neurčitým podmetom речíня з невызначеным субєктом; ~ s určitým podmetom вызначено-осóбне речíня; ~ so všeobecným podmetom обобщéно-осóбне речíня **2** *hud.* фрáза; часть *ж*; druhá ~ symfónie дрýга часть сімфóнії **3** *mat.* теорéма; Euklidova ~ теорéма Евклíда; Pytagorova ~ теорéма Піфáґора

veterán -a *m v rôzn. význ.* ветерáн; vojnový ~ войнóвый ветерáн; ~ športu ветерáн шпóрту

veterinár -a *m* ветерінáр, ветерінáрный дóктор

veterinár//ny, veterinár//sky ветерінáрный; ~ska fakulta ветерінáрна факýлта; ~na ošetrovňa ветерінáрна лічíвня

vetern//ý **1** вітрóвый, вітряный; ~á energia енéрґія вíтра **2** вітрóвый; ~é počasie вітрóва погóда **3** вітряный; ~ mlyn вітряный млин; ~á elektráreň вітроелектростаніця **4** *expr.* (*nestály, ľahkomyseľný*) вітряный, легкомысéлный ● bojovať proti ~ým mlynom воёвáти прóтів вітряных млинів; stavať si ~é zámky будовáти воздýшны зáмкы

vetn//ý **1** *gram. príd. k* **veta 1;** *prekladá sa nepriamymi pádmi podst.* речíня *al.*

individuálne: ~ člen член *або* компоне́нт речі́ня; hlavný ~ člen гла́вный член *або* компоне́нт речі́ня; ~ rozbor ана́ліз речі́ня; ~ vzorec моде́л *або* схе́ма речі́ня; ~ sklad предікаті́вна сінта́ґма; ~ prízvuk фра́зовый акце́нт *або* притиск, лоґі́чный акце́нт; ~á melódia фра́зова мело́дія; ~á intonácia фра́зова інтона́ція • vetná príslovka предікаті́в **2** *hud. príd. k* **veta 2**; фра́зовый

vet//o -a *s* ве́то; právo ~a пра́во ве́та; vysloviť ~ наложыти (своє) ве́то

vetrac//í вентіла́чный; ~á šachta вентіла́чна ша́хта; ~ie okienko вентіла́чне о́кно; ~é zariadenie вентіла́чне заряджі́ня

vetrák -a *m* вентіла́тор, ві́трак

vetran//ie -ia *s* **1** провітрёваня, вентіла́ція; dobré, zlé ~ до́бра, зла вентіла́ція **2** (*zariadenie*) **3** *geol.* вывітрёваня; ~ hornín вывітрёваня горнин

vetr//ať -á -ajú *nedok.* **1** *čo i bezpredm.* (*vymieňať vzduch*) вентілова́ти, вітра́ти, провітрёвати; ~ byt провітрёвати ква́ртель; ~ šaty провітрёвати шма́ты **2** *geol.* вывітрёвати

vetrist//ý вітристый; ~á jeseň вітриста о́сінь; ~é miesto вітристе мі́сце

vetr//iť -í -ia *nedok.* **1** (*o zvieratách*) нюхати; pes ~il nebezpečenstvo пес нюхав небезпе́чность **2** *expr.* (*o ľuďoch*) нюхати, чу́вствовати, предчу́вствовати; ~ nebezpečenstvo предчу́вствовати небезпе́чность

vetrolam -u *m* вітрозащі́тна поло́са; vysadba ~ov выса́джованя вітрозащі́тных поло́с

vetrolom -u *m* вітрола́м, вітро́ва бу́ря

vetromer -u *m* вітромі́р, анемоме́тер

vetromiln//ý *bot.*: ~é rastliny вітроопылюючі ростлины

vetroň -a *m* ві́тронь

vetroplach -a *m expr.* вітропла́х, несполягливый чолові́к

vetrovk//a -y *ž* ветро́вка; lyžiarska ~ ліжа́рьска ветро́вка; prešívaná ~ перешыва́на ветро́вка

vetr//y -ov *m mn. č. hovor.* (*črevné plyny*) ві́тры, плі́ны; zadržiavať ~ стримовати ві́тры; púšťať ~ пуща́ти плі́ны

vetv//a -y *ž* **1** кона́рь, кона́рик *м*; ~ stromu кона́рь стро́му; suchá ~ сухый кона́рь **2** *pren.* ве́тва; rodová ~ родо́ва ве́тва; indieurópsky jazyk sa rozdelil na ~y індоевро́пскый язык розділив ся на ве́твы; ~ dopravnej siete ве́тва тра́нспортной сі́ти; ~ plynovodu ве́тва пліново́ду **3** *anat.* ве́тва; srdcová ~ сердцёва ве́тва; arteriálna ~ артеріа́лна ве́тва

vetv//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** ділити ся, ветвити ся; steblá rastlín sa ~ia сте́бла ростлин ве́твлять ся **2** розді́лёвати ся, ветвити ся; cesta sa ~í доро́га розді́лює ся *або* ве́твить ся

veverčiatk//o -a *s zdrob.* во́вірча

veveričk//í во́вірчій; ~ie mláďa во́вірча

veveričk//a -y *ž zdrob.* во́вірка

vež//a -e *ž* **1** ба́шня; kostolná ~ церько́вна ба́шня; gotická, románska ~ ґоті́чна, рома́ньска ба́шня; strážna ~ варто́ва ба́шня • Eiffelová ~ Ейфело́ва ба́шня **2** вышка; ту́рня; padáková ~ падако́ва ту́рня; naftová ~ нафто́ва ту́рня; skokanská ~ скока́ньска вышка *або* ту́рня **3** *šach.* ве́жа; biela, čierna ~ бі́ла, чо́рна ве́жа • straší mu vo ~i *hovor. žart.* у нёго не вшыткы до́ма, він не мать вшытко до́ма

vežiak -a *m hovor.* вышко́ва будо́ва

vežov//ý башнёвый; ~é hodiny башнёвы го́дины; ~á konštrukcia башнёва конштру́кція

vežovitý во фо́рмі ба́шні; ~é stavby будо́вы во фо́рмі ба́шень

vháň//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, koho, kam* вганяти, наганяти; ~ dobytok do chlieva вганяти худо́бу до ста́йні; ~ sliepky do dvora наганяти ку́ркы до двору; ~ ovce do košiara вганяти вівці до коша́ра **2** *čo, kam* вдува́ти, вганяти; ~ vzduch вдува́ти во́здух; ~ vodu вганяти во́ду **3** *pren.* вганяти, приводити, доводити;

~ do zúfalstva niekoho приводити до безнадійности дакóго

vhĺb//iť sa -i sa -ia sa *dok. do čoho* вникнути, понорити ся, вглубити ся *до чóго*; ~ sa do čítania понорити ся *áбо* вглубити ся до чітаня; ~ sa do práce понорити ся *áбо pren.* шмáрити ся до робóты; ~ sa do hry вникнути *áбо* понорити ся до гры

vhod *prísl.* вчас(ні), як раз нáчас, завчасý; prišiel práve ~ він пришов завчасý; to mi je ~ тотó мі підхóдить, тотó мі є як раз; poznamenať niečo ~ повісти даштó завчасý

vhod//iť -í -ia *dok. čo do čoho* шмáрити *што до чóго*; ~ list do schránky шмáрити *áбо* вложыти письмо до поштóвой скриинькы; ~ mincu do automatu шмáрити *áбо* вложыти мінцю до автомáту; ~ loptu do koša шмáрити лóпту до кóша

vhodn//y *na čo, pre koho* підходячій, сýчій, годячій ся *для кóго, чóго*; ~á miestnosť підходяча містность; zvoliť ~ spôsob выбрати підходячій спóсоб; šaty ~é na každú príležitosť шмáты сýчі для кáждой пригóды; knihy ~ pre nládež книгы годячі ся для молодых; ~á chvíľa підходяча минýта, підходячій мóмент

vhup//núť -ne -nú *dok. do čoho, kam expr.* **1** (*náhle niekam vojsť*) нáглі даґдé вóйти *áбо* вкрóчіти, неочéковані появити ся **2** запáсти, увязнути; ~ol do snehu po kolená він запáв до снігý по кóліна • ~lo mu do hlavy ёмý пришлó до гóловы

vchádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** *do čoho* входити; ~ do izby, domu входити до хыжы *áбо* íзбы, дóму; ~ dvermi входити чéрез двéрі *áбо* дверями; ~ ako prvý, posledný входити пéршым, послíднім **2** *do čoho* (*o dopravnom prostriedku*) входити, приходити *до чóго*; vlak ~a na druhú koľaj влак прихóдить на дрýгу коляй; auto ~ do tunela áвто вхóдить до тунéла; loď ~a do prístavu шыфа приходить до приставу **3** *do čoho* (*o vzduchu, svtle ap.*) іти, проникáти, доставáти ся *до чóго*; do izby ~a čistý, studený vzduch до хыжы ідé *áбо* достáвать ся чістый, зимный вóздух **4** *pren. do čoho* вóйти, входити *до чóго*; táto udalosť ~a do dejín тотá пригóда вóйде до істóрії; ~ do života входити до жывóта

vchod -u *m v rôzn. význ.* вход; hlavný ~ глáвный *áбо* парадный вход; vedľajší, zadný ~ бокóвый, зáдній вход; ~ do budovy, do múzea вход до будóвы, до музéя; ~ zo dvora, z ulice вход з двóра, з ýліці; izba so samostatným ~om íзба з окрéмым вхóдом; ~ zakázaný! вход заказáный!

viac *prísl. i čísl.* **1** *2. st. k* **mnoho, veľa** вéце, вéцей; zarobiť ~ peňazí заробити вéце пінязей; musíš ~ spať ты мýсиш вéце спáти; raz ~, raz menej раз вéце, раз мéнше; čím ďalej, tým ~ чім дáльше, тым вéце; čoraz ~ все вéце і вéце; ba čo ~ вéце тóго; ~ alebo menej вéце áбо мéнше; vyrábať ~ výrobkov вырабляти *áбо* продуковáти вéце выробків **2** (*vyjadruje istú mieru, viacero*) дакíлько; v meste je ~ vysokých škôl в місті дакíлько высóкых школ; zomrel pred ~ rokmi він умéр пéред дакількомá рокáми **3** (*väčšmi*) вéце; noha bolela stále ~ нóга болíла все вéце і вéце **4** (*so záporným slovesom*) вéце; už to ~ nepoviem я тотó уж вéце не повíм **5** (*vyjadruje istú mieru, skorej*) скóрше; bola ~ tučná ako chudá онá была скóрше тучнá як худá

viacboj -a *m šport.* многобóріє; atletický ~ атлетíчне многобóріє

viacbojár -a *m šport.* многобóрець

viacbunkový *biol.* многоклíточный, многобунькóвый; ~ organizmus многоклíточный орґанíзм

viaccifern//ý многознáчный; ~é číslo многознáчне чíсло

viacčlenn//ý многочлéнный; ~é číslo многочлéнне чíсло; ~á rodina многочлéнна родинá; ~á porota многочлéнне жюрí

viacdenn//ý, viacdňov//ý многодéнный; ~ výlet многодéнна ексќýрзія

viacdetný многодíтный

viacdieln//ý (складáючій ся) з дакількóх частей; ~ román ромáн в дакількóх тóмах; ~a skladba музикáлный твір в дакількóх чáстях

viacej *p.* **viac**

viacerí *zám. čísl.* мнóгы; ~ to potvrdili мнóгы тотó потвердили

viacero *zám. čísl.* дакíлько

viacfarebn//ý многофарéбный, різнофарéбный; ~á šatka різнофарéбне *áбо* пéстре хýща; ~é ilustrácie многофарéбны ілустрáції; ~á tlač *typ.* многофарéбне друковáня

viacfázový *odb.* многофазóвый; ~ striedavý prúd *el. tech.* многофазóвый перемíнный ток

viacchodový (складáючій ся) із дакількóх їдел; ~ obed обíд (складáючій ся) із дакількóх їдел

viacizbový многоізбóвый; ~ byt многоізбóвый квáртель

viacjazyčný многоязычный; ~ štát многоязычна держáва; ~ slovník многоязычный словник

viackilový (вáгов) дакількокілóвый; ~ balík дакількокілóвый пáклик; пáклик, вáжучій дакíлько кіл

viackrát *čísl.* **1** мнóго раз, вéце раз, дакíлько раз; ~ niečo opakovať вéце раз повторяти даштó; tento film som videl už ~ тот філм я відів уж дакíлько раз; bol ~ ženatý він быв женáтый дакíлько раз **2** *so záporným slovesom* (*už nikdy*) вéце(й) не: už to ~ nespravím я вéце не бýду так робити, я тотó вéце ніґда не зрóблю; ~ sa nestretneme мы з тобóв (уж) вéце(й) не стрíтнеме ся *áбо* не увидиме ся

viac-menej *časť.* вéце áбо мéнше; ~ známy вéце áбо мéнше знáмый; je to tak ~ тото вéце áбо мéнше так

viacmesačn//ý многомíсячный; ~á dovolenka многомíсячна доволéнка; ~á stáž многомíсячне стажовáня

viacmiestn//y многомíстный; ~ čln многомíстна лóдька; ~a kajuta многомíстна каюта ● *mat.* многознáчный; ~e číslo многознáчне чісло

viacnásobný 1 (*viackrát, často sa opakujúci*) многокрáтный; ~ majster многокрáтный мáйстер *áбо* чемпióн; ~é použitie niečoho многокрáтне ужытя дачóго **2** о дакíлько раз (бíвшый, вéкшый), дакількоразóвый; ~é zväčšenie збівшíня о дакíлько раз, дакількоразóве звекшíня ● (*niekoľkokrát väčší*) о дакíлько раз (вéкшый, бíвшый); ~é zväčšenie збівшíня о дакíлько раз ● ~ vetný člen *gram.* єднорóдный член речíня; ~ prívlastok *gram.* єднорóдны придáткы *áбо* атрібýты; ~á zlomenina *lek.* дакількоразóва зломенина

viacnásobok -ku *m* многоразóве збівшíня; tvoriť ~ niečoho о дакíлько раз перевышовати даштó; ~ pôvodnej sumy многокрáтне збівшíня зачатóчной сýмы

viacpodlažný *stav.* многоетáжный; ~ dom многоетáжный дом

viacposchodový многоетáжный; ~á budova многоетáжна будóва

viacradlicový *poľnohosp.* многолемéшный; ~ pluh многолемéшный плуг

viac ráz *p.* **viackrát**

viacrečový многоязычный; ~ kolektív многоязычный колектíв

viacročn//ý многорóчный; ~ á prax многорóчна прáктіка; ~ pobyt v cudzine многорóчне перебывáня за граніцёв; ~á rastlina многорóчна ростлина; ~é víno многорóчне винó

viacrozmerný *odb.* многорозмíрный; ~ priestor многорозмíрный прóстір ● ~á geometria *geom.* многорозмíрна ґеомéтрія

viacslabičn//ý многоскладный; ~é slovo многоскладне слóва ● viacslabičná stopa *metr.* многоскладна стóпа

viacslovný многослóвный, складнá нáзва; нáзва, складáюча ся із дакількóх слов; ~é *lingv.* pomenovanie складнá нáзва

viacstupňov//ý 1 многоступінёвый **2** *tech.* многоступінёвый; ~á turbína

многоступінёва турбіна; ~á raketa многоступінёва ракéта

viactriedn//y многоклáсный; ~á škola многоклáсна школа

viacúčelový многофýнкчный; ~nábytok многофýнкчный бýтор; ~ stroj многофýнкчна машына

viacvalcový *tech.* многовалцóвый; ~ motor многовалцóвый мóтор

viacvrstvov//ý многоверствóвый; ~á izolácia многоверствóва ізолáція

viacvýznamov//ý *lingv.* многознáчный, полісемантíчный; ~é slovo многознáчне слóво

viaczväzkový многотóмный; ~ slovník многотóмный словник; ~é súborné dielo збірка твóрів в дакількóх тóмах, многотóмна збірка твóрів

viadukt -u *m želez.* віадýкт; železničný ~ желізнодорóжный віадýкт

Vian//oce -oc *ž pomn.* Рождествó *c*; dostať darček na ~ достáти дарýнок к Рождествý; biele ~ Рождествó на снігý; sláviť ~ ослáвлёвати Рождествó • Veselé Vianoce! Щастливы свята!; Katarína na blate, (a) Vianoce na ľade [*prísl.*] На Катерину (*25-го новéмбра*) додж – на Рождествó мóроз; Катерина на бóлоті – Рождествó на лéді; Katarína na ľade, (a) Vianoce na blate [*prísl.*] На Катерину мóроз - на Рождествó додж

vianočn//ý рождéственьскый; ~é sviatky рождéственьскы святкы; ~ stromček рождéственьскый стрóмик, єлíчка; ~é ozdoby стромикóвы украшíня; ~é darčeky рождéственьскы дарýнкы; ~é koledy рождéственьскы колядкы; ~é prázdniny рождéственьскы канíкулы • Vianočný ostrov *geogr.* Рождéственьскый óстров

viať veje vejú *nedok.* (*v rôzn. význ.*) выти, завывáти; vietor veje вітор выє; vial teplý južný vietor завывáв теплый южный вітор; od mora vial studený vietor од мóря выв холóдный вітор; *neos. čím* od rieky vialo chladom од рікы выло хóлодом

viazač[1] -a *m* (*človek*) вязáч; ~ snopov вязáч снóпів

viazač[2] -a *m odb.* (*stroj*) вязáча машына; ~ snopov сноповязáчка; ~ uzlov *text.* узловязáчка

viazanic//a -e *ž* вязáнка, вязка; ~ raždia, slamy вязáнка галýзя, солóмы

viazan//ie -ia *s* **1** вязáня; ~ snopov вязáня снóпів **2** (*na lyžiach*) вязáня; lankové ~ ковóве вязáня

viazank//a -y *ž* мáшля; uviazať si ~u завязáти мáшлю

viazan//ý **1** (*zhotovený viazaním*) плетéный; ručne ~ koberec рýчні плетéный *áбо* зготовéный пóкровець *áбо* кобéрець **2** (*opak: brožovaný*) переплетéный, вязáный; ~á kniha вязáна книга, переплетéна книга **3** *pren.* звязáный, блоковáный ~ vklad *ekon.* вязáный *áбо* блоковáный вклад; ~é hospodárstvo блоковáне господáрство; ~á valuta блоковáна валýта; cítiť sa ~ým чýти сéбе вязáным; byť ~ prácou быти вязáным робóтов • ~á forma *lit.* стихóва фóрма, фóрма стихá; ~ slovotvorný základ *lingv.* звязáна оснóва; ~ slovosled *lingv.* невóльный *áбо* твердый порядок слов; ~ dusík, uhlík *chem.* звязáный азóт, углерóд; ~á energia *fyz.* звязáна енéрґія

via//zať -že -žú *nedok.* **1** *čo, do čoho* (*spájať niečo do celku*) вязáти, звязовати *што, што до чóго*; ~ konce povrazov звязовати кінці мóтузків; ~ snopy вязáти *áбо* звязовати снóпы; ~ zeleninu do zväzkov звязовати зеленину до звязків **2** *čo* (*robiť na niečom uzol*) завязовати; ~ niečo na uzol завязовати дащó на ýзлик; mašľu do vlasov завязовати мáшлю до вóлося; ~ uzol na vreckovke вязáти ýзлик на хýщаті; ~ si viazanku завязовати (собі) мáшлю **3** *polygr. čo* вязáти; ~ knihy вязáти книгы **4** *čo do čoho* (*robiť z niečoho balík*) звязовати, завязовати, вязáти *што до чóго*; ~ šaty do uzlíka звязовати облечíня до ýзлика; ~ periny do plachiet завязовати перины до плахт **5** *čo, čo k čomu*

(*priväzovať*) привязовати *што, што к чому*; ~ kone ku stromom привязовати кóні ку стрóмам; ~ vinič підвязовати грозно́ **6** *pren. koho, čo* (*obmedzovať v konaní*) звязовати, быти звязаным *чім so zmenou vetnej konštrukcie*; ~e ho sľub, prísaha вяже ёго́ обіцяня, присяга; ~u ma predpisy я звяза́ный інштру́кціями; je viazaný mlčanlivosťou він звяза́ный обіцянём мовча́ти *або* не говорити • viazať vklad *fin.* блокова́ти вложі́ня **7** *pren. koho ku komu, čomu* (*pútať, spájať*) звязовати *кóго з кым, чім*; ~e ich dlhoročné priateľstvo їх звязує многорóчне приятельство; už ma k nemu nič neviaže ме́не з ним уж ніч не звязує **8** *odb. čo* звязовати; pôda ~e dusík зе́мля звязує азóт

via//zať sa -že sa -žu sa *nedok.* **1** *čím, kým i bezpredm.* (*zaväzovať sa*) звязовати сéбе з чім; ~ sa sľubom, prísahou звязовати сéбе обіцянём, присягов; je slobodná, ešte sa nechce ~ она́ не выдата *або* слобóдна, іщі не хóче вязати ся; nežení sa, nechce sa ~ він не жéнить ся, бо не хóче быти звяза́ным *або* не хóче сéбе звязовати **2** *na koho, čo* (*byť závislý na niekom, niečom*) привязовати, быти привяза́ным *ку кóму, чóму*; veľmi sa ~že na rodičov, na priateľov він барз вяже ся на рóдичів, приятелів; je na ňu veľmi viazaný він ку ній барз привяза́ный; neviazať sa na jediný zdroj informácií не ограні́човати ся лем єдным жрі́длом інфомáцій **3** *k čomu, s kým, čím* (*vzťahovať sa na niečo*) звязовати ся *з чім*, быти звяза́ным *з кым, чім*; jeho spomienky sa ~u k rodnému kraju ёго споминáня звяза́ны з рóдным кра́ём; k hradu sa ~e legenda, povesť зо зáмком звяза́на леґéнда **4** *chem. s čím* вяза́ти ся *з чім*; kyslík sa ~ s vodíkom кіслорóд вяже ся з водорóдом; síra sa ~že aj s iným prvkom сíра вяже ся і з íншыми(а) елемéнтами

viaz//nuť -ne -nu *nedok.* **1** *v čom i bezpredm.* вязнути, увязнути, застряти *в чім*; kolesá ~u v blate кóлеса вязнуть в бóлоті **2** *bezpredm.* вязнути; obchody ~u торгíвля не ідé • hlas mu ~ne, slová mu ~nu v hrdle слóва застряли ёму́ в гóрлі

vibrác//ia -ie *ž* вібра́ція; ~ struny вібра́ція стру́ны

vibrafón -u *m* вібрафóн

vibram//ky -iek *ž mn. č. hovor.* вібра́мкы, му́жскы кожа́ны топа́нкы

vibrátor -a *m* вібра́тор

vibromet//er -ra *m* віброме́тер

vibr//ovať -uje -ujú *nedok.* віброва́ти

viceadmirál -a *m* віцеадмірáл

vicekancelár -a *m* віцекáнцлер

vicekonzul -a *m* віцекóнзул

viceprezident -a *m* віцепрезідéнт

vicinál//ka -y *ž* желізнодорóжне одбочі́ня

vid[1] -u *m*: niet po ňom *al.* o ňom ani ~ u, ani slychu а́ни слу́ху а́ни ду́ху о нім

vid[2] -u *m odb. v rôzn. význ.* від; *gram.* slovesný ~ часословный від; dokonavý, nedokonavý ~ заверше́ный, незаверше́ный від; від, модіфікáція; *chem.* ~y uhlíka, kremíka віды *або* модіфікáції углерóда, крéмнія

víd//ať -a -ajú *nedok.* **1** віді́ти, стріча́ти; ~al som ju denne я відів *або* стріча́в єй ка́ждый день; ~dal som ho často v parku я ёго́ часто відів *або* стріча́в в па́рку **2** *ako vsuvka* віді́ти, (як) видно; ty, ~, nie si naučený na robotu ты, (як) видно, не привыкнув на робóту • nebolo tu ~ ani vtáčika ani letáčika (*v rozprávkach*) ниґде а́ни жывóй душы, ниґде ту не было видно а́ни жывóй душы

víd//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* віді́ти ся, стріча́ти ся; často sa ~ame мы часто стріча́ме ся *або* видиме ся; ~ali sa každý deň они віділи ся *або* стріча́ли ся ка́ждый день

vídav//ať -a -ajú *nedok.* віді́ти, стріча́ти

viden//ie -ia **1** віджі́ня, спринима́ня; realistické ~ vecí реалісті́чне спринима́ня предме́тів **2** (*vidina*) привиджі́ня, матóга; má ~ia він (она́) мать галуціна́ції • do ~ia! до свіда́ня!; do skorého (šťastného) ~ia! до скóрого (щастливого) стрітну́тя!;

poznať niekoho len z ~ia знáти дакóго лем з віджíня

vidieck//y сéльскый, валáльскый, періфéрный; ~a mládež сéльска *áбо* валáльска молодéж; ~e divadlo періфéрный *áбо* сéльскый теáтер

vidiečan -a *m* валáльскый *áбо* сéльскый жытель

vidiek -a *m* селó, валáл; періфéрія; vyrásť na ~u выростѝ на валáлі, в селí

vid//ieť -í -ia *nedok.* **1** (*v rôzn. význ.*) вíдіти; ~ dobre, zle вíдіти дóбрі, слáбо; ~ na vlastné oči вíдіти на влáстны óчі; v duchu ~el pred sebou celý život в гóлові він представляв собí цíлый свій жывот; ~el kus sveta він вíдів дость свíта; je tna, že si nevidí pred nos тма, же не видить собí пéред ніс; som rád, že ťa ~ím рад тéбе вíдіти; nevidel v tom nič zlého я не вíдів в тім ніч злóго; z tejto situácie nevidím východiska я не віджу выход з той сітуáції **2** *čo, koho, pren.* (*chápať, poznávať*) вíдіти, сприниміти; ~ niekoho, niečo v novom svetle вíдіти дакóго, дашто в новíм свíтлі; ~ veci správne вíдіти рíчі в правдивім свíтлі **3** *do koho, čoho* розоберáти ся *в кім, чім*; teraz už ~ím do celej veci тепéрь я уж розбéрам ся в тім проблéмі **4** *vo funkcii vetnej prísl.* **je (bolo) vidieť** видно, было видно *кóго, што*; vidieť видно; nevidieť не видно; nebolo vidieť не было видно; na očiach mu vidieť, že má strach по очáх ёго видно, же він боїть ся; v diaľke bolo ~ les із далéка было видно ліс ● čo nevidieť в кáжду минýту, з минýты на минýту; príde čo nevidieť він мóже прийти кáжду минýту *áбо* з минýты на минýту; ako ~ як видно, як видиме; ~ všetkých svätých *al.* hviezdičky (*od bolesti*) вíдіти вшыткых святых *áбо* вшыткы звізды; máš ho ~! *hovor.* інтерéсно попозерáти!, хотів бы я вíдіти!; ~ sa v niekom вíдіти ся в дакíм; či to kedy svet ~el!, kto to kedy ~el! хто тотó коли світ вíдів!; ~ všetko čierne вíдіти вшытко в чóрнім свíтлі; ~ všetko ružové *al.* v ružovom svetle вíдіти вшытко в ружóвім свíтлі; nevidieť si ďalej od nosa *žart.* не вíдіти дáльше од своёго нóса; nechcem ťa viac ani ~! я не хóчу тéбе вéце вíдіти; ~ niekomu až do duše *al.* do srdca вíдіти дакóму аж до душы; ~ niekomu až do žalúdka вíдіти дакóму аж до жóлудка; ~ niekomu do karát роскрыти дачії плáны; čo oči nevidia, to srdce nebolí [*prísl.*] што óчі не видять, о тім сéрдце не болить; pre stromy nevidieť les [*prísl.*] про стрóмы *áбо* за стрóмами не видно ліс

vid//ieť sa[1] -í sa -ia sa *nedok.* **1** *s kým i bezpredm.* (*stretávať sa*) стрічáти ся, вíдіти ся; dávno sme sa nevideli мы уж дáвно не вíділи ся **2** *kým, čím* (*v predstavách*) вíдіти, представляти сéбе; už sa videl ministrom він уж вíдів ся міністром ● radi sa vidia они люблять ся, они люблять єднó дрýгого; matka sa v ňom vidí мáма в нім видить ся

vid//ieť sa[2] -í sa *neos.* **1** (*pozdávať sa*) поздавáти ся, здавáти ся; ~í sa mi akási zmenená здáвать ся мі, же онá якáсь змінéна; tak sa mi vidí, že schudla здáвать ся мі, же она похудíла **2** *často v zápore komu i bezpredm.* любити ся; nevidelo sa mu to тотó ёмý не любило ся

vidin//a -y *ž* віджíня, галуцінáція

viditeľnos//ť -ti *ž* відимость; dobra, zla ~ дóбра, зла відимость; znížená ~ знижéна відимость

viditeľn//ý **1** відячій; ~ svet відячій світ **2** замíтный; ~é stopy замíтны сліды **3** *pren.* замíтный, значный; ~é úspechy замíтны *áбо* значны ýспіхы

vidlic//a -e *ž* **1** *v rôzn. význ.* вилка; а) (*kuchynské náčinie*) ~ na mäso, na uhorky вилка на мясо, ýгоркы; б) *odb.* predná ~ bicykla перéдня вилка біціґля **2** *obyč. mn. č.* **vidlice** вилы; železné ~e желíзны вилы

vidlicovitý вилоподóбный; розветвéный; ~é parožie розветвéны рóгы

vidličk//a -y *ž* вилка; detská ~ дíтьска вилка; veľka, malá ~ велика, малá вилка; jesť ~ou їсти вилков; *šach.* urobiť ~u зробити рошáду

vidl//y -iel *ž pomn.* вилы *pomn.*; železné ~ желізны вилы; trojzubé ~ тризубы вилы, трояк

vidn//ieť sa -elo sa *neos.* світáти, розвиднёвати ся

vidn//o[1] -a *s*; vrátil sa ešte za ~a він вернýв ся іщі за видна; він вернýсв ся, коли было іщі видно

vidno[2] *vetná prísl.* **1** видно; je **~** видно; už je (celkom) **~** уж цáлком видно, уж россвило **2** видніти ся; v diaľke bolo ~ mesto з далéка было видно місто; sotva ho ~ od zeme ёгó лéдва *áбо* лем же видно од зéмлі

vidn//ý світлый; **~**á izba світлá ізба

vid//ovať -uje -ujú *nedok. dok. čo* перезерáти/перезріти, контролёвáти, перевірёвати/перевірити; ~ úlohy *škol.* перевіряти писéмны задáчі

viečk//o -a *s* **1** вічко, прикрывка; верьхнáк; ~ na pudrenke верьхнáк на пудрінці; ~ hodiniek вічко на гóдинках **2** вічко; očné ~ óчне вічко, вічко óка; sklopiť ~ спустити óчі

viedenský відéньскый; ~ valčík відéньскый вáлчік

viech//a -y *ž* **1** звязка солóмы; slamená ~ na kúrenie звязка солóмы на роспáлёваня **2** молодый стрóмик *áбо* дакілько зелéных конáриків (*увішáны пáнтликами; стáвить ся на знак тóго, же закінчує ся ставяня будóвы*) **3** вéха (*зелéный вінéць, вісячій над вхóдом винной пивніці áбо дóму, де продáвать ся молодé винó áбо бýрчак*); nad vchodom do hostinca visí ~ над вхóдом до решташрáції вісить вéха **4** вéха, винáрьска пивніця; bratislavské ~y брáтіслáвскы винáрьскы пивніці; ísť pod ~u зайти до винáрьской пивніці

viechár -a *m* маїтель *áбо* ґáзда винной пивніці

vien//ok -ka *m bás.* вінóк; zelený ~ *pren.* зелéный вінóк (*сімбол дівóцтва*) ● stratiť vienok (zelený) стратити невинность, стратити дівóцтво

vier//a -y *ž* **1** віра; pevná, nezlomná ~ твердá віра; mať ~u v úspech вірити в ýспіх; stratiť ~u v niekoho, niečo стратити віру в дакóго, даштó **2** реліґія, віра, віросповідáня, віроваия; katolícka, grekokatolícka, pravoslávna ~ католицька, ґрекокатолицька, правослáвна віра; židovská ~ жыдівске віросповідáня; prestúpiť na inú ~u перéйти на дрýгу віру

vierohodný довіруючій, заслýжуючій довіру; ~ dôkaz довіруючій *áбо* сполягливый дóказ

vierolomný зрáдный, невірный, бесхарактéрный; ~ čin зрáдный постýпок

vierouk//a -y *ž* віроучіня; kresťanská ~ хрістіяньске віроучіня

vierovyznan//ie -ia *s* віросповідáня

vierozvest -a *m* віроучітель, проповідник *м*

viesť vedie vedú *nedok.* **1** *koho, čo v rôzn. význ.* вéсти; ~ dieťa za ruku, do školy вéсти дітину за рýку, до шкóлы; ~ niekoho pod pazuchou *al.* pod pazuchu вéсти дакóго пóпід пазýзу; ~ chorého, slepca вéсти хвóрого, слíпого; ~ koňa za uzdu вéсти коня за ýзду *áбо* за óглавець; ~ odsúdeného do väzenia вéсти одсуджéного до арéшту; vediem vám hosťa я вéду (ку) вам гóстя; cesta ho viedla do polí дорóга вéла ёгó до пóля **2** *čo* (*dopravný prostriedok*) вéсти *што*, керовáти *чім*; ~ auto, lietadlo, traktor керовáти áвтом, ероплáном, трáктором *áбо* вéсти áвто, ероплáн, трáктор ~ vlak, loď керовáти влак, шыфу **3** клáсти, прокладáти; ~ vodovodne potrubie клáсти водовóдны рýлы **4** *čo* (*byť na čele, byť vedúcim niečoho*) вéсти *што*, быти ведýчім *чóго*; ~ podnik, závod вéсти фірму, завóд; ~ laboratórium вéсти лабораторію; ~ triedu вéсти клáсу, быти клáсным (ведýчім); ~ katedru, ústav вéсти катéдру, інштітýт; ~ domácnosť вéсти домáшнє ґаздівство; ~ tanečný súbor вéсти ансáмбель тáнця **5** *čo proti komu, čomu* вéсти *што прóтів кóго*; ~ diskusiu proti niekomu вéсти діскýсію прóтів дакóго **6** *čo admin.* вéсти, проводити; ~ evidenciu o niečom вéсти евідéнцію о дачім **7** *koho*

вéсти; viedli ho k tomu vážne dôvody вéли ёгó ку тóму серьёзны арґумéнты **8** *čo odb.* вéсти, проводити; meď dobre vedie elektrinu медь дóбрі провóдить електрику **9** (*byť prvý*) быти пéршым; vo futbale vedie Bratislava во фóтбалі пéрша *áбо* вéде Братіслáва; ~ v súťaži заберáти пéрше мíсце в перемагáнях **10** (*byť obrátený*) выходити, вéсти; okná vedú na dvor óкна выхóдять на двир **11** *k čomu* вéсти, проводити; rozpory vedú ku kríze незгóды вéдуть ку крíзі **12** (*reč, rozhovor, debata ap.*) вéсти; viedli ustavičné debaty они вéли неконéчны дебáты **13 ~** usporiadaný rodinný život вéсти достóйный родинный жывот; **~** nákladný život жыти на шырóку нóгу *áбо* на высóкій нóзі **•** ~ ide, kam ho oči vedú він ідé, де óчі видять; viesť niekoho k oltáru вéсти дакóго під вінéць; **~** prím задавáти тон, грáти пéршы ґýслі, грáти глáвну (ведýчу) роль; Všetky cesty vedú do Ríma [*prísl.*] Вшыткы дорóгы вéдуть до Ріма

viesť sa[1] vedie sa vedú sa *nedok.* іти пóпід рýку (*з дакым*); ~ sa popod pazuchy іти з дакым пóпід рýку

viesť sa[2] vedie sa *neos. nedok. komu*: zle sa mu vedie ёмý жыє ся недóбрі

vietor vetra *m* **1** вітор; slabý, silný ~ слабый, силный вітор; morský ~ мóрьскый вітор; sevený, južný ~ сéверный, южный вітор; nárazy vetra нáразы вітра; ~ rozohnal mraky вітор розогнáв хмáры; ísť, veslovať proti ~u іти, весловáти прóтів вітру; fúka ~ вітор дýє **2** *pren.* нáзнак (зáпаху); nové vetry dujú появили ся новы нáзнакы **3** *expr.* (*vetroplach*) вітроплáх, легкомысéлный; je to seriózny človek, nie nejaký ~ він чоловíк серьёзный, не даякый вітроплáх *áбо* легкомысéлный **•** stratil sa *al.* zmizol ako ~ стратив ся як вітор; je vetrom podšitý він легкомысéлный, ёмý вітор в гóлові дýє; hovoriť *al.* rozprávať do vetra говорити до вітру; pustiť niečo do vetra a) пустити кóло ýха даштó; б) шмаряти слóва до вітру; kam ~, tam plášť (іти) де вітор дýє; vie odkiaľ ~ duje *al.* fúka він знать, óдкы вітор дýє; bez vetra sa ani list na strome nepohne [*prísl.*] без вітру áни листок не пóгне ся, нєт дыму без огня; kto ~ seje, žne búrku (dážď) [*prísl.*] хто сіє вітор, жне бýрю; proti vetru sa nedá dúchať ≈ гóловов стінý не перéбєш

viezť vezie vezú *nedok. čo, koho* вéзти; ~ tovar вéзти товáры; ~ dieťa v kočíku вéзти дітину в кóчіку; ~ syna na prázdniny вéзти сына на канікулы

viezť sa vezie sa vezú sa *nedok.* вéзти ся; ~ sa na aute вéзти ся на áвті; ~ sa na vlaku вéзти ся на влáку, іти влáком; ~ sa na voze вéзти ся на вóзі; ~ sa na bicykli іти біціґлём **•** už sa v tom vezie *expr.* він уж в тім вéзе ся

vigíl//ia -ie *ž cirk.* предвéчор великого церькóвного свята, (церькóвна) слýжба в предвéчор великого свята

vích//or -ra *m* силный вітор, бýря; strhol sa ~ підняв ся *áбо* стóргнув ся вітор **•** letí ako ~ летить як вітор *áбо* як кýля; prihnať sa ako ~ пригнáв ся як бýря

víchric//a -e *ž* бýря, вітор; snehová ~ снігóва бýря

vik//a -y *ž bot.* лядник

vikár -a *m cirk.* вíкарь

viktoriánsk//ý *hist.* вікторіáньскый; ~a doba вікторіáньскый перíод

viku//ňa -ne *ž* лáма

vil//a -y *ž* віла, особняк; prepychová ~ роскóшна *áбо* богáта віла

víl//a -y *ž* віла, нíмфа; dobrá, zlá ~ дóбра, зла віла; lesná ~ *myt.* лíсна нíмфа *áбо* віла

vin//a -y *ž* **1** вина; mať *al.* niesť ~u na niečom быти виновáтым в дачім, мáти *áбо* нéсти вину на дачім; dávať ~u niekomu винити *áбо* обвинёвати дакóго в дачім; zvaľovať ~u na niekoho звáлёвати вину на дакóго; sám si je ~ він сам виновáтый в тім, він сам собі винный **2** вина; dokázať niekomu ~u доказáти дакóму ёгó вину; rykať za ~y платити за (свóї) гріхы

vinár -a *m* **1** (*spracovateľ vína*) винáрь **2** *hovor.* (*milovník, znalec vína*) любитель винá, знáлець винá

vinár//eň -ne *ž* винáрня, винáрьска пивніця

vinárnik -a *m* маїтель винáрні *áбo* пивніці

vinársk//y винáрьскый; ~á škola винáрьске учíліще; ~a tradícia винáрьска традíція

vinet//a -y *ž* етікéта; ~ na fľaši етікéта на фляшці

vinic//a -e *ž* грознóвый сад; zakladať ~e закладáти грознó *áбo* грознóвы прýты

vinič -a *m* грознóвы крякы

vinič//ie -ia *s* грознóвы крякы

viničk//a -y *ž* винічка

viničn//ý грознóвый; ~é pole грознóве пóле

vin//iť -í -ia *nedok. koho, čo z čoho* винити, обвинёвати *кóго, што в чім*

vinkulác//ia -ie *ž fin.* ~ vkladnej knižky предпокладáне выплачіня вклáду

vinkul//ovať -uje -ujú *nedok. dok. fin.* ~ výplatu vkladu предпокладáти выплачіня вклáду

vinník -a *m* винник, винный; vypátrať ~a выгледати винника

vinn//ý винный, виновáтый; vyhlásiť niekoho za ~ého выголосити дакóго за винного; cítiť sa ~ým v niečom чýти ся винным в дачім

vínn//ý **1** винóвый; ~é kvasinky винóвы квасíнкы; ~ sud винóва бóчка; kyselína ~a *chem.* винóва *áбo* виновокамяна кіслотá **2** грознóвый; ~ ocot грознóвый оцéт; ~ strek винó з совдóвов водóв, винóвый стрік

vín//o -a *s* винó; hroznové ~ грознóве винó; ríbezľové ~ винічкóве винó; šípkové ~ свербегузкóве винó; biele, červené ~ бíле, червéне винó; sladké, kyslé ~ солодкé, квасné винó; stolové, dezertné ~ столóве, дезéртне винó; šumivé ~ бублинкоóве винó; sudové ~ бочкóве винó; fľaškové ~ фляшкóве винó; tokajské ~ токáйске винó; omšové ~ церькóвне винó; neškolené ~ слабé винó; sud, pohár ~a бóчка, пóгар винá; ochutnávka ~a деґустáція винá • naliať čistého ~a *hovor.* выложыти чíсту прáвду; prijímať chlieb a víno *cirk.* принимáти причасть, причащáти ся; vodu káže, (a) víno pije [*prísl.*] говóрить єднó, а рóбить дрýге; víno ústa otvára (rozväzuje jazyk) [*prísl.*] винó розвязує язык

vinobran//ie -ia *s* оберáня грознá

vinohrad -u *m* грознó; zakladať ~y высáджовати грознó

vinohradníck//y грознóвый; ~ kraj грознóвый край; ~a produkcia грознóва продýкція; ~e náradie інштрумéнты грознáря

vinohradníctv//o -a *s* грознáрьство

vinohradník -a *m* грознáрь, продуцéнт грознá

vinovatý **1** (*vinný*) виновáтый; ty si ~ ты виновáтый **2** (*previnilý*) винный; ~ pohľad винный пóгляд

vinovic//a -e *ž* виновíця, винóвый кóняк

vinovočerven//ý винóво-червéный, тмáво-червéный, бордóвый, бордóвой фáрбы; ~é šaty винóво-червéны шмáты, шмáты винóво-червéной фáрбы, бордóвы шмáты

vínov//ý **1** винóвый, на винó; ~é poháre пóгары на винó **2** винóвый, з винá; ~á omáčka винóва óмачка; ~ ocot винóвый оцéт **3** тмáво-червéный, винóво-червéный; ~á farba винóво-червéной фáрбы, бордóвый, бордóвой фáрбы

vinš//ovať -uje -ujú *nedok. komu čo hovor.* (*blahoželať, želať*) вінчовáти, желáти, поздоровляти; ~ujem vám šťastia вінчýю *áбo* жéлам вам щáстя; ~ niekomu k narodeninám поздоровляти дакóго з днём народжíня; dobrý deň ~ujem дóбрый день (жéлам), витам вас, здрáвствуйте

vinúť vinie vinú *nedok. kohom čo k čomu, na čo* притисковати, тискáти, притýлёвати, тýлити *кóго, што ку кóму*; ~ k sebe dieťa тýлити ку собі дітину

vinúť sa vinie sa vinú sa *nedok.* **1** *ku komu* (*túliť sa*) тýлити ся, притисковати ся; dieťa sa vinie k matke дітина тýлить ся к мáмі **2** *okolo koho, čoho, po čom* (*ovíjať sa*) вити ся *óколо кóго, чóго, по чім*, обвивáти

ся *около кóго, чóго*; chmeľ sa vine okolo stromu хміль обвивать ся около строму **3** (*hadiť sa*) вити ся, звивáти ся; rieka sa vinie údolím ріκá вине ся долинов; chodník sa kľukato vinie пішник клюкáто звивать ся

vinut//ie -ia *s tech.* обмотáня; ~ drôtu обмотáня дрóту; primárne, sekundárne ~ прімáрна, секундáрна обмóтка; nízkonapäťové, vysokonapäťové ~ низковолтóва, высоковолтóва обмóтка; cievkové ~, ~ cievky цівкóва обмóтка, обмóтка цівкы

viol//a -y *ž hud.* алт (*інштрумéнт*)

violist//a -u *m* алтíста *м*

violončelist//a -u *m* віолончелíста

violončel//o -a *s* віолончéло

violový алтóвый; ~ kľúč алтóвый ключ

vír -u *m* **1** (*víriví pohyb vzduchu, vody ap.*) выр; vodný ~ вóдный выр, кручíня вóды; snehový ~ снігóвый выр, кручíня снігý; vzdušný ~ воздýшный выр, кручíня вітра; prachový *al.* prašný ~ порохóвый выр, кручíня пóроху; dostať sa do ~u достáти ся до выру *áбо* кручíня, попáсти до выру **2** *pren.* (*rýchli pohyb, sled niečoho*) круговорóт, выр вóды; выр; ~ veľkomesta круговорóт *áбо* выр великого міста; ~ udalostí в круговорóті пригод; vo ~e denných starostí во вырі каждодéнных стáростей

víren//ie -ia *s* **1** кружíня, обертáня, погынáня; ~ elektrónov *fyz.* кружíня електрóнів **2** *pren.* (*o bicích hudobných nástrojoch*) битя, бубновáня; ~ bubnov битя по бýбні

virgas -u *m* битка, карбáч, выпраск; dostal ~ достáло ся ёмý, він достáв выпраск

vír//iť -i -ia *nedok.* **1** вырíти, кружыти, крутити; піднимáти; ~ prach піднимáти *áбо* вырíти пóрох **2** крутити, крутити ся

vír//iť sa -i sa -ia sa *neok.* **1** вырíти ся, крутити ся, піднимáти ся **2** крутити ся, кружыти ся; voda sa ~i вóда крýтить ся

víriv//ý вырíвый, скóро крутячій; ~á bóra вырíва бóра (южный вітор *в Далмáції*), вырíвый южный вітор; ~ pohyb *fzy.* турбулéтне погынáня, вітрóве погынáня; ~ prúd *fyz.* бурькóвый ток

virológ -a *m* вірусолóґ

virológ//ia -ie *ž* вірусолóґія

virtuóz -a *m* віртуóз; husľový ~ гуслёвый віртуóз

virtuozit//a -y *ž* віртуóзность *ж*; technická ~ hry na klavíri технічна віртуóзность гры на клáвірі

virtuózn//y віртуóзный; ~ a hra na husliach віртуóзна гра на ґýслях

vírus -u *m* вірус; ~ chrípky вірус хрíпкы

vírusov//ý вірусóвый; ~á nákaza вірусóва інфéкція *áбо* наказливость; ~á choroba, ~é ochorenie вірусóве захворíня; ~á chrípka вірусóва хрíпка

virvar -u *m hovor.* хáос, непорядок, ґýргай, крик, глук; na ulici je ~ на ýліці крик *áбо* глук

vis -u *m tel.* віс, позíція; ~ strmhlav в перегнýвшій ся позíції; ~ ležmo, stojmo лежáча, стояча позíція; ~ vznesmo зогнýвша позíція

visačk//a -y *ž obch.* налíпка (*на товáрі*); zlatá ~ золотá налíпка (*знак якости*)

vis//ieť -í -ia *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* вісíти; zrkadlo ~í na stene глядило *áбо* зéркало вісить на стіні; šaty na nej len tak ~ia шмáты на ній лем так вісять; konáre len tak ~ia od ovocia конарі лем так вісять од овоцины; bielizeň visí na šnúre білізнá вісить на шнýрі **2** (*trčať odnekiaľ*) торчáти, вісíти; видніти ся (*спід чóго*); z pod kabáta jej ~ia šaty спід кáбата єй торчáть *áбо* вісять шмáты **3** *nad čím* вісíти, затягнýти ся, захмáрити ся; sivé mraky ~eli nad mestom чóрны хмáры затягли ся над містом, над містом захмáрило ся; lampa ~í nad stolom лáмпа вісить над стóлом; zo striech ~ia cencúle зо стріх вісять ценцýлі **4** *na kom, čom pren. expr.* (*o odeve – byť príliš voľný*) вісіти, погойдовати ся; šaty na nej (len tak) ~ia шмáти на ній (лем так) вісять *áбо* погóйдують ся; veľmi ~el na matke він барз вíсів на мáмі; ~eli z neho

len zdrapy na нім вісіли лем рянды • ~ pohľadom na niekom, niečom не одрывáти óчі од дакóго, дачóго; život mu ~í na vlásku ëгó жывот вісить на вóлоску; vo vzduchu ~í katastrofa во вóздусі вісить предчýвствованя катастрóфы; Domoklov meč mu ~í nad hlavou над ëгó гóловов вісить Дамóклів меч
viskóz//a -y *ž chem.* віскóза
viskózov//ý віскóзный; ~é vlákno віскóзне волóкно; ~ hodváb віскóзный гáдваб
visut//ý вісячій; ~á lanovka вісяча дорóга, вісяча ланóвка; ~ most вісячій міст
viš//ňa -ne *ž* (*strom i plod*) вíшня; oberať ~ne оберáти вíшні
višňovic//a -e *ž*, **višňovk//a** -y *ž hovor.* вішнëвка, вішнëвіця
višňov//ý *v rôzn. význ.* вішнëвый; ~ likér вішнëвый лікер; ~ džem вішнëвый джем; ~ kompot вішнëвый кóмпот; ~ sad вішнëвый сад; ~á farba вішнëва фáрба
viť vije vijú *nedok. čo* вити, звивáти; ~ veniec вити вінéць; lastovička si vije hniezdo лáстівка виє гніздó
viť sa vije sa vijú sa *nedok.* вити ся
vitaj, vitajte *cit.* добрый день!; здрáвствуй!, здрáвствуйте!; витáй!, витáйте!; витам тéбе (вас)!
vitalit//a -y *ž* вітáлность, жывотаспосóбность; ~ národa сила жывóта нарóда; *biol.* ~ organizmu вітáлность орґанíзму
vitáln//y **1** *odb.* вітáлный, жывóтный; ~a energia жывóтна енéрґія **2** жывотарáдістный, жывоталюбимый; ~ človek жывотарáдістный *áбо* жывый чоловíк
vitamín -a *m* вітамíн; ovocie bohaté na ~y овоцина богáта на вітамíны
vitamínový вітамінóвый; ~ krem вітамінóвый крем; ~á liečba вітамінóва терапíя
vitaminózny *odb.* вітамінóзный, богáтый вітамíнами; ~a strava а) вітамінóзна стрáва; стрáва, богáта вітамíнами; б) вітамінóзне стравовáня
vítan//ie -ia *s* стрітнýтя, привитáня, витáня; slávnostné ~ delegácie, hostí славнóстне привитáня делеґáції, гóстів; славнóстне стрітнýтя
vítan//ý **1** желáный, витáный, довгоочéкованый; ~ hosť витáный *áбо* дорогый гость; v ich dome nie je ~ в їх дóмі він невитáный гость • buď vítaný!, budte vítaní! витам тéбе, вас; витáй(те)! **2** витáный, желáный; ~á zmena желáна *áбо* витáна змíна
vít//ať -a -ajú *nedok.* **1** *koho* (*pozdravovať prichádzajúceho*) витáти, стрічáти; srdečne ~ priateľov, hostí сердéчні витáти приятелів, гóстів • pekne (ťa, vás) vítam! шýв(м) ні тéбе (вас) витам, витáй(те)!; vítame vás! (*ako nadpis*) витáме вас! **2** (*v rôzn. význ.*) стрічáти: а) *koho, čím* (*prijímať nejakým spôsobom*) б) *pren. koho*; víta ho jeho rodný kraj ëгó стрíчать рóдный край, ëгó стрічáють рóдны мíсця; vítal ma len prázdny dom мéне стрічáв лем пустый дім; slnko nás víta horúcimi lúčmi сóлнце стрíчать нас своїми горячíми лучáми **3** *čo* (*schvaľovať*) сердéчні стрічáти, витáти; одобряти; ~ niečiu iniciatívu, niečí návrh витáти *áбо* одобряти дачíю ініціатíву, дачíю пропозíцію • ~ niekoho s otvoreným náručím (otvorenou náručou) стрічáти дакóго з роспростéртыми(а) обятями
vít//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* здорóвкати ся, витáти (*єдéн дрýгого*)
víťaz -a *m* перемóжець; olympijský ~ олімпíйскый перемóжець; vyjsť z boja ako ~ выйти з бóя перемóжцëм; vrátiť sa ako ~ вернýти ся перемóжцëм
víťaz//iť -í -ia *nedok.* **1** *nad kým, čím* (*nadobúdať prevahu*) перемагáти *кóго, што*; брáти верьх *над кым, чім*; dobro ~í nad zlom дóбро перемáгать зло, дóбро берé верьх над злом **2** *nad čím* (*premáhať niečo, odolávať niečomu*) перемагáти *што*; ~ nad chorobou перемагáти хворóту; ~ nad strachom, nad slabosťou перемагáти страх, слáбость **3** *nad kým,*

v čom (*dosahovať víťazstvo*) перемага́ти, осла́влёвати; ~ nad nepriateľom, súperom перемага́ти неприятеля, сопе́рника; ich láska ~í nad diaľkou їх любо́в перема́гать діштáнцію *або* оддале́ность

víťazn//ý **1** (*ktorý víťazí al. zvíťazil*) перемо́жный; ~ vojsko перемо́жны во́йска; ~á armáda перемо́жна армáда; do ~ého konca до перемо́жного кінця; ~á vojna перемо́жна во́йна; ~ gól рішáючій ґол; ~é štáty перемо́жны держáвы, держáвы-перемо́жці; ~ úsmev перемо́жный у́смів **2** (*oslavujúci víťazstvo*) перемо́жный, триумфáлный; ~ pochod перемо́жный марш; ~á pieseň перемо́жна співанка; ~á salva перемо́жна сáлва, сáлва перемо́гы; ~ oblúk тріумфáлна брáна

víťazoslávny **1** (*triumfálny*) тріумфáлный, славно́стный; ~ pochod тріумфáлный марш **2** (*vyjadrujúci radosť z víťazstva*) перемо́жный; осла́влюючій; ~ pohľad осла́влюючій взгляд; ~ úsmev перемо́жный *або* славно́стный у́смів

víťazstv//o -a *s* (*v rozn. význ.*) перемо́га; zaslúžene ~ заслуже́на перемо́га; absolútne, úplné ~ по́вна перемо́га; morálne ~ морáлна перемо́га; ~ pokrokových síl nad reakciou перемо́га проґресíвных сил над реáкціёв; ~ nad nepriateľon, súperom перемо́га над неприятелём, протíником; ~ rozumu, pravdy перемо́га розу́му, прáвды ● Deň víťazstva День перемо́гы

vitrín//a -y *ž* вітрíна; ~y s muzeálnymi zbierkami музе́йны вітрíны

viťúz -a *m hovor. iron.* ґеро́й, вызнáчность; хітрáк; takých ~ov poznáme! знáме мы такых ґеро́їв!

vivace [vivače] *hud.* жыво

vivat! *cit. kniž.* вівáт!; vivat! *zastar.* най жыє!

víz//ia -ie *ž kniž.* (*vidina*) віджíня, привіджíня; prorocké ~ie проро́цькы віджíня; mať ~ie мáти віджíня

vizit//a -y *ž hovor.* **1** обходжíня, візíта (ізеб); lekárska ~ (*v nemocnici*) до́кторьска візíта (*по ізбах хво́рых*) **2** візíта, навщíва

vizitk//a -y *ž* візíтка, візíтна кáртка *aj pren.*; poriadok v byte je ~ou domácej panej по́рядок в квáртели є візíтков ґаздыні

vizuáln//y візуáлный; ~a pamäť візуáлна пáмять

víz//um -a *s* візо *c*; vycestovacie ~ одхо́дне візо; vstupné ~ вступне́ візо; udeliť ~ дати візо

vklad -u *m* вложíня; peňažný ~ вложíня пінязей

vklad//ať -á -ajú *nedok.* **1** *čo do čoho* клáсти, вкладáти *што до чо́го*; ~ list do obálky вкладáти письмо до копе́ртки; ~ šatstvo do kufra клáсти шмáты до ку́фра; ~ záložku medzi stránky (knihy) вкладáти зало́жку ме́джі сторо́ны (книгы) **2** *čo do čoho, na čo* давáти, вкладáти; ~ peniaze do banky вкладáти пінязі до бáнкы; ~ úspory na knižku клáсти ушпорíня на книжку **3** *čo do čoho* (*investovať*) вкладáти, інвестовáти *што до чо́го*; ~ peniaze, kapitál do podnikania вкладáти *або* інвестовáти пінязі, капітáл до фíрмы **4** *čo do čoho, koho* (*venovať niečomu svoje schopnosti*) вкладáти *што до чо́го, до ко́го;* ~ do práce všetky svoje sily, všetku energiu вкладáти до робо́ты вшыткы (своï) силы, вшытку (сво́ю) ене́рґію; ~ do práce všetok svoj um вкладáти до робо́ты вшыток свій розу́м; ~ nádeje do niekoho, niečoho вкладáти надії до дако́го, дачо́го; надíяти ся на дако́го, на дашто́

vkladateľ -a *m* вкладáючій

vkladn//ý вкладный; вставный, епентетíчный; ~á knižka вкладнá книжка; ~á samohlaska *lingv.* вставный *або* епентетíчный глáсный; ~é sklo вставне́ скло

vkĺz//nuť -ne -nu *dok. do čoho* **1** шмыкнути, втягну́ти ся *до чо́го, під што, де*; had ~ol pod skalu *al.* do diery гад втягну́в ся під скáлу *або* до діры; chlapec ~ol pod perinu хло́пець втягну́в ся під перину **2** *expr. kam* (*nebadane, ticho vojsť*) прошмыкнути *до чо́го*; nebadane ~la do domu не было видно як онá прошмыкла до до́му

vkrad//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* вкрáсти ся, прокрáсти ся, пробрáти ся *до чóго, де*; ~ sa do domu ako zlodej вкрáсти ся *áбо* прокрáсти ся до дóму як злóдій; potichu sa ~ol do izby потихóнькы він вкрав ся *áбо* прокрáв ся *áбо* пробрáв ся до ізбы

vkroč//iť -í -ia *dok.* вóйти, вступити, вкрóчіти *де*; ~ do izby, do domu вóйти до ізбы, до дóму; ~ do jazdnej dráhy выйти *áбо* вкрóчіти на переходячу часть дорóгы; *pren.* ~ do nového roku s dobrými predsavzatiami вступити до новóго рóку з дóбрыми(а) зáмірами • moja noha tam viac nevkročí моя нóга вéце там не вкрóчіть; ľudská noha ešte tam nevkročila нóга чоловíка іщі там не вкрóчіла; aby tvoja noha už viac sem nevkročila! жéбы твóя нóга уж вéце ту не вкрóчіла

vkus -u *m* вкус, смак; mať dobrý, zlý ~ мáти дóбрый, злый вкус *áбо* смак; vybrať si podľa ~u выбрати собі по смáку; dobový ~ естетíчны смáкы *áбо* нóрмы епóхы; súčasný literárny, umelecký ~ сучáсный літературный, худóжній вкус

vkusne *prísl.* вкусні; ~ sa obliekať вкусні облікáти ся; ~ upravená žena вкусні облечéна женá, з вкусом облечéна женá; ~ upravený výklad з вкусом офóрмлена вітрíна

vkusn//ý вкусный, з вкусом, зо смáком, елеґáнтный; ~é oblečenie вкусне *áбо* елеґáнтне облечíня, вкусні ушыте облечíня; ~á výzdoba украшíня, зробéне з вкусом; вкусне украшíня

vláč//iť -i -ia *nedok.* волочíти, тягáти; **1** ~ brvno po zemi тягáти трам по зéмли; ~ nohu za sebou волочíти *áбо* тягáти нóгы за собóв **2** *expr.* тягáти, носити, волочíти; ~ drevo тягáти дрыва; ~ uhlie тягáти ýгля; ~ kufre, vrecia носити кýфры, міхы; ~ dieťa na chrbte нéсти дітину на хырбéті; vodu bolo treba ~ vo vedrách вóду трéба было носити во вéдрах **3** *hovor. expr. koho* (*vodiť al. nechať chodiť*) тягáти, волочíти; ~ turistov po celom meste волочíти турíстів по цілім місті; ~ niekoho po súdoch волочíти дакóго по сýдах; ~ domov kamarátov тягáти до дóму камарáтів • kde ťa čerti vláčia? кады тéбе чóрти нóсять?; ledva (sotva) nohy za sebou vláči *hovor. expr.* він лéдва нóгы влечé *áбо* тягать за собóв

vláč//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* **1** (*ťahať sa za niekým, niečím*) волочíти ся, тягáти ся; sukňa sa ~i po dlážke сýкня тягать ся по підлóзі; za psom sa ~i reťaz за псом тягать ся ланцóк **2** тяжко ходити; ~ila sa po dome ako tieň онá ходила по дóмі як тінь; chorý sa ledva ~i хвóрый лéдва тягать ся *áбо* хóдить **3** *hovor. expr.* волочíти ся, потóвковати ся; toľko ľudí sa sem ~i тíлько людéй ту влечé ся; ~ sa po meste потóвковати ся *áбо* волочíти ся по місті • ~ sa za dievčaťom, s chlapcom ходити з дівчáтём, хлóпцём; ~ za dievčatami волочíти ся *áбо* ходити за дівчáтами

vláčn//y **1** (*mäkký, tvárny*) тягáвый, мягкый; ~e cesto тягáве тíсто; ~ chlieb мягкый хліб **2** (*pružný*) еластíчный, прýжный; ~a pokožka еластíчна *áбо* прýжна кóжа; ~e svaly прýжны свáлы **3** (*plavný*) плáвный; еластíчный; мягкый; ~ chôdza плáвне *áбо* мягкé ходжíня; ~e pohyby еластíчны погынáня

vlád//a -y *ž* **1** правлíня; кабінéт; člen ~y член правлíня; predseda ~y предсідáтель правлíня; zostaviť novú ~u склáсти новé правлíня, склáсти новый кабінéт **2** міць, пановáня; ľudová ~, ~ ľudu нарóдна міць *áбо* нарóдне правлíня; republikánska ~ републікáньска міць; absolutistická ~ абсолутістíчный рéжім, абсолутістíчна фóрма правлíня; ujať sa, zmocniť sa ~y взяти, ухóпити міць (до свóїх рук) **3** правлíня, правлíня держáвов; міць; za ~y Karla IV за правлíня Кáрла IV-го **4** (*telesná al. duševná sila*) сила; ležať bez ~y лежáти без сил *áбо* бессилным; nemá ~u *al.* ~y v rukách він мать слабы рýкы, він бессилный

vladár -a *m* **1** володáрь, монáрх, правитель **2** *pren. expr.* повновлáстный правитель

vlá//dať -dze -dzu *nedok. s neurč, i bezpredm.* мáти силы, быти в силах *áбо* в силі, мочі робити, мочі; ešte vládze robiť він íщі мóже *áбо* в силах робити, він íщі выстачіть силами, він íщі мать силу робити; jedol koľko len ~dal він їв кілько міг *áбо* кілько до нёго змістилося *áбо* влізло; človek mnoho vládze чоловíк вéлё мóже; nevládze chodiť він не мать сил ходити, він не мóже уж ходити; budeš ~ to urobiť? бýдеш мочі тотó зробити?, ты мóжеш тотó íщі зробити?, ты íщі маш силы тотó зробити?

vládc//a -u *m* правитель, володáрь, владыка *м*; монáрх; všemocný ~ всемогýчій правитель; človek je ~ prírody чоловíк – ґáзда прирóды; ~ ženských sŕdc *žart.* охорóнця жéньскых сердéць

vládnúc//i -a **1** панýючій, володíючій; ~a trieda панýюча, володíюча клáса; ~a vrstva володíюча вéрства **2** (*prevládajúci*) панýючій, перебíвшуючій; ~ jazyk панýючій язык

vlád//nuť -ne -nu *nedok.* **1** *nad kým, čím i bezpredm.* володíти, керовáти, пановáти *кым, чім*; ~ nad celou krajinou володíти цíлов країнов **2** володíти, быти пáном *áбо* ґáздом; v našej krajine ~ne ľud в нáшій країні володíє нарóд; v krajine ~u demokrati в країні володíють демокрáты **3** (*mať prevahu*) перевáжовати; v hudbe vtedy ~lo tango в мýзыці тоды перевáжовало тáнґо **4** (*ovládať niečo*) володíти *чім*; virtuóz majstrovsky ~ne sláčikom віртуóз майстéрьскы володíє смыком **5** (*o javoch*) пановáти, царёвáти; všade ~lo ticho всяды пановáло тихо

vládn//y *v rôzn. význ.* правлячій; ~ orgán óрґан правлíня; ~ činiteľ член правлíня; ~ návrh zákona пропозíція закóна правлíня; ~ program прóґрам правлíня; ~ splnomocnenec повномóчный представник правлíня; ~ delegácia делеґáція правлíня; ~e nariadenie рішíня правлíня; ~e vyhlásenie выголошíня *áбо* декларáція правлíня; ~e noviny новинкы правлíня

vládychtivý володіняхтíвый; ~ človek володіняхтíвый чоловíк

vladyk//a -u *m hist.* **1** гóлова рóду, старшынá **2** владыка

vlah//a -y *ž* влáга; pôdna ~ земéльна влáга; nedostatok ~ недостáток влáгы

vlajk//a -y *ž* зáстава; slovenská štátna ~ словáцька держáвна зáстава; putovná ~ переходяча зáстава; ~ (spustená) na pol žrde ~ приспущéна зáстава, зáстава спущéна на пів жéрди; vztýčiť ~u підняти зáставу; loď pláva pod cudzou ~ou шыфа плáвать під чуджóв зáставов

vlajkonoš -a *m* заставонóсець

vlajkosláv//a -y *ž* славнóстне украшíня зáставами

vlajkov//ý заставóвый; ~signál заставóвый *áбо* заставкóвый сíґнал, сíґнал зо зáставами *áбо* зáставками; ~stožiar заставóвый стовп; ~á žrď заставóва жердь; ~á výzdoba украшíня зо зáстав

vlak -u *m* влак, пóїзд, цуґ *zastar.*; osobný ~ пасажíрьскый *áбо* осóбный влак *áбо* пóїзд; nákladný ~ наклáдный *áбо* товáрный влак; motorový ~ моторóвый *áбо* дізéлный влак; elektrický ~ електричный влак; osobitný ~ шпеціáлный влак; ranný, večerný ~ рáнный, вечíрный влак; odchod ~u одыйдíня влáку, príchod ~u приход влáку; ísť *al.* cestovať ~om іти *áбо* путовáти влáком; nastúpiť na ~ *al.* do ~u настýпити на влак *áбо* до влáку; vystúpiť z ~u выступити з влáку; čakať na ~ чéкати на влак; zmeškať ~ запізнити на влак • Pozor na vlak! (*dopravná značka*) Мерькýй на влак!

vlák//ať -a -ajú *nedok. do čoho, kam* заманити *до чóго, де*; затягнýти, завлечі *до чóго, де*; ~ niekoho do pasce заманити дакóго до пáсти; ~ žriebä do maštale заманити гáча

до стáйні; ~ niekoho do lesa заманити *áбo* завлечі дакóго до ліса

vláknit//ý волокнистый; ~ papier волокнистый пáпірь; ~é rastliny волокнисты ростлины; ~é mäso волокнисте мясо; ~á štruktúra, textúra волокниста штруктýра, текстýра • ~é väzivo *anat.* волокниста спóюючa ткань; ~ proteín *biol.* волокнистый протеíн; ~ obal *anat. fzyiol.* волокниста *áбo* фібрóзна оболóнка

vlákn//o -a *s v rôzn. význ.* волóкно; prírodné, umelé ~ прирóдне, умéле волóкно; syntetické ~ сінтетíчне волóкно; polyamidové ~ поліамíдне волóкно; živočíšne ~ волóкно звіриного походжíня, звірине волóкно; rastlinné ~ ростлинне волóкно; konopné ~ конопляне волóкно; ľanové ~ ленóве волóкно; hodvábne ~ гадвáбне волóкно; bavlnené ~ вовняне волóкно; nervové ~ *anat.* нервóве волóкно; svalové ~ свалóве волóкно; sympatické, parasympatické ~a сімпатíчны, парасімпатíчны волóкна; dielektrické ~ *el. tech.* діелектричне волóкно; sklené ~ скленяне волóкно; drevené ~ деревяне волóкно

vlakopis -u *m odb.* влакопис, путёва записка

vlakov//ý влакóвый, поїздный; ~á súprava влакóве зложíня; ~á pošta поштóвый ваґóн (*во влáку*); ~é spojenie желізнодорóжне споїня

vlamač -a *m* вламáч

vláman//ie -ia *s práv.* вламáня; dopustiť sa ~ia допустити ся вламáня

vlám//ať sa -e sa -u sa *dok.* вламáти ся; zlodeji sa ~ali do banky злóдії вламáли ся до бáнкы

vlaňajš//í минулорóчный, влоняйшый; ~ia úroda минулорóчна *áбo* влоняйша урóда, урóда минýлого рóку

vlaňajš//ok -ka *m* минýлый рік

vlani *prísl.* влони, минýлого рóку; stalo sa to ~ тотó стáло ся влони *áбo* минýлого рóку

vlas -u *m obyč. v mn. č.* **~y 1** вóлос; вóлосы *mn. č.*, вóлося *hromad.*; tmavé, čierne ~y темны, чóрны вóлосы; темне́, чóрне вóлося; svetlé ~y світлы вóлосы, світлé вóлося; gaštanové ~y ґаштанóвы вóлосы; šedivé ~y сивы вóлосы; prešedivené ~y посивíлы вóлосы; dlhé, krátke ~y дóвгы, кýрты *áбo* корóткы вóлосы; husté ~y густé вóлося; riedke ~y рідкé вóлося; kučeravé ~y кучеряве вóлося; rozstrapatené ~y росстрапачéне вóлося; farba ~ov фáрба вóлося; česať si ~y чесáти *áбo* росчéсовати вóлося; ~y vypadávajú вóлосы выпадáють; natupírované ~y натупіровáне вóлося **2** *hovor.* (*chlpy, srsť*) вóлос, серсть; konské ~y кіньскый вóлос; konská srsť кíньска серсть **3** *text.* вóлос **4** (*v hodinách*) вóлосок • ani o vlas nepopustí (neustúpi, nepohne sa) áни на вóлос він не одстýпить; ani vlas na hlave sa mu neskriví áни вóлос на гóлові не скривить ся ёмý; skočiť si (vojsť si) do vlasov скóчіти собí до вóлося; dlhé vlasy, krátky rozum [*prísl.*] дóвге вóлося, корóткый розýм

vlasat//ý 1 (*s hustými vlasmi*) густоволóсый, з густыми вóлосами; ~á žena густоволóса женá, женá з гýстыми(а) вóлосами **2** *odb.* (*pokrytý hustými vlasmi*) волосáтый, заросну́тый вóлосами; ~á časť hlavy часть гóловы, покрыта вóлосами

vlásenk//a -y *ž* **1** (*druh sponky do vlasov*) спóнка **2** *zastar.* (*parochňa*) парóхня

vlásočnic//a -e *ž odb.* **1** (*rúrka*) капілáра, капілáрна трýбка **2** *anat. lek.* капілáра; krvná ~ крóвна капілáра; lymfatická ~ лімфатíчна капілáра; krvacanie z ~íc капілáрне течíня крóви

vlás//ok -ka *m* **1** *zdrob.* вóлосок, вóлосик; detské ~ky дíтьскы вóлосикы; jemné ~ky тонкы *áбo* ніжны вóлосикы **2** (*niečo vláskovité*) вóлосок; ~ v hodinkách вóлосок в (рýчных) гóдинках; koreňový ~ корінёвый вóлосок; čuchové, sluchové ~ky нюхóвы, слухóвы вóлоскы • ani ~ na hlave sa mu neskriví áни вóлосок на гóлові не скривить ся ёмý, ёгó і пáлцём нихто не дотýлить ся, áни вóлос з ёгó гóловы не упáде; život mu

visí na ~ku ëró жывот вісить на вóлоску; tenky ako ~ тонкый як вóлосок

vlasov//ý 1 ~ koreň, korienok кóрінь вóлоса; ~á voda вóда на вóлосы *áбo* на вóлося **2** волосóвый, почесáный; ~é tkaniny волосóвы *áбo* почесáны тканины

vlas//ť -ti *ž* **1** отчíзна; rodná ~ рóдна отчíзна; slobodná ~ слобóдна отчíзна; obrana ~i охорóна отчíзны; láska k ~i любóв к отчíзні; návrat do ~i вéрненя до отчíзны; zradiť ~ зрáдити (свóю) отчíзну; ~ je ohrozená отчíзна огрозéна *áбo* нахóдить ся в небезпéчности **2** (*miesto pôvodu*) отчíзна, праотчíзна; staré Grécko je ~ou európskej kultúry стародáвна Ґрéція - отчíзна *áбo* праотчíзна еврóпской култýры; Anglicko je ~ťou futbalu Áнґлія - отчíзна фóтбалу

vlasten//ec -ca *m* патріóт

vlasteneck//ý патріотíчный; ~á povinnosť патріотíчна повинность; ~é zmýšľanie патріотíчне пересвідчíня *áбo* мышлíня; ~ cit патріотíчне чýвство; ~é verše патріотíчны стихы; ~á téma патріотíчна тéма • Veľká vlastenecká vojna Велика Отчізняна вóйна

vlastenectv//o -a *s* патріотíзм *м*

vlastived//a -y *ž* **1** (*vedný odbor*) краєзнáвство, істóрія і ґеоґрáфія рóдной країны **2** *škol.* істóрія і ґеоґрáфія рóдной країны **3** *škol.* (*učebnica vlastivedy*) учéбник істóрії і ґеоґрáфії рóдной країны

vlastivedn//ý 1 країнознáвчій; ~ výskum країнонáвче дослíдженя **2** краєзнáвчій; ~ krúžok краєзнáвчій кружóк; ~é múzeum краєзнáвчій музéй

vlastizrad//a -y *ž* держáвна зрáда, зрáда отчíзны; obviniť z ~y обвинити зо зрáды держáвы *áбo* зо зрáды отчíзны; obžalovať niekoho z ~y обвинити дакóго зо зрáды держáвы *áбo* отчíзны; dopustiť sa ~y допустити ся держáвной зрáды, зрáдити отчíзну

vlastne *část.* в дíйстности, влáстні, точнíше; nechápal, čo sa ~ stalo він не порозумив, што, в дíйстности, стáло ся; ako sa ~ voláš? як тéбе, влáстні, звуть?; mali by sme sa im ~ poďakovať нам бы трéба было, так бы повíсти, подяковати ïм; išli na prechádzku, ~ do parku они пішли на проґýльку, точнíше до пáрку

vlastníck//y *príd.* властницькый; ~e právo властницьке прáво; ~á forma *ekon.* фóрма влáстности, властницька фóрма

vlastníctv//o -a *s* **1** (*vlastnenie niečoho na základe práva*) влáстность *ж*; štátne ~ влáстность держáвы, держáвный маєток; osobné, súkromné ~ осóбна влáстность; pozemkové ~, ~ pôdy земéльна влáстность, влáстность на зéмлю; ochrana ~a охорóна влáстности; dávať, odovzdávať niečo do niečieho ~a, do ~a niekoho передавáти, оддавáти даштó в дачíю влáстность *áбo* до влáстности дакóго **2** (*majetok*) маєток

vlastník -a *m* (*majiteľ*) влáстник, ґáзда; ~ pôdy влáстник зéмлі; súkromný ~ сукрóмный влáстник; ~ kapitálu влáстник капітáлу; ~ výrobných prostriedkov влáстник выробных срéдств

vlastn//iť -í -ia *nedok.* *čo* властнити, быти влáстником *чóго*, володíти *чім;* ~ dom, podu быти влáстником дóму, зéмлі; властнити дом, зéмлю; ~ výrobné prostriedky властнити срéдства выробы

vlastnoručný властнорýчный; ~ podpis властнорýчный підпис

vlastnos//ť -ti *ž* (*v rôzn. význ.*) влáстность; якость; a) (*podstatný znak veci*) základná ~ výrobku основнá якость выробку; chemické, fyziké ~i prvkov хемíчны, фізíчны якости (хемíчных) елемéнтів; úžitkové ~i vecí хосéнны влáстности *áбo* якости річéй; chuťové ~i ovocia смакóвы влáстности *áбo* якости овоцины; liečebné ~ nejakej rastliny лічíвны якости даякóй ростлины; ~i hmoty якости матéрії • genitív vlastnosti *gram.* рождáючій пад *áбo* ґенітів якости;

prenosové vlastnosti *el.* характерíстіка передаваня; б) (*základná povahová črta*) якость, влáстность, харáктер; osobné ~ti осóбны якости; morálne ~ti морáлны якости; vrodená ~ вроджéны якости; kladné, záporné povahové ~ti позітíвны, неґатíвный якости *áбo* рисы харáктера; zlé ~ti злы влáстности *áбo* якости

vlastn//ý 1 влáстный, свій; mať ~ dom, bicykel мáти свій дім, біціґель; prísť na ~om aute прийти на свóїм áвті; vložiť do niečoho ~é peniaze вложыти до дачóго свóї *áбo* влáстны пінязі; **2** влáстный, свій; urobiť niečo ~ými rukami зробити дашто влáстными *áбo* свóїми рукáми; robiť niečo z ~ej vôle по свóїй *áбo* влáстній вóлі робити дашто; prichádzať ~ým rozumom na niečo влáстным розýмом приходити на дашто; nepočuť tu ani ~ého slova ту сам сéбе не чýєш, ту не чýти áни влáстного слóва **3** рóдный, крóвный; ~ otec рóдный отéць; ~á sestra рóдна сестрá; ~ súrodenci рóдны *áбo* крóвны брат і сестрá; prijať niekoho ako ~ého прияти дакóго як свóёго *áбo* рóдного **4** влáстный; ~é verše влáстны стихы; ~ gól влáстный ґол, ґол до свóёй брáны; ~é náklady *ekon.* влáстны выдавкы; ~é meno *gram.* влáстне мéно ● ~á hodnota čísla влáстне значíня чíсла; vydať knihu ~ým nákladom выдати книгу за свій рахýнок; robiť niečo na ~ú päsť рóбити дашто на свóю пясть, робити дашто сам; stáť na ~ých nohách стояти на свóїх *áбo* на влáстных ногáх; brániť *al.* chrániť ~ú kožu хранити свóю кóжу; báť sa ~ého tieňa бояти ся влáстной тíни; držať sa ~ého rozumu жыти влáстным розýмом, тримати ся влáстного розýму; ísť svojou *al.* ~ou cestou іти влáстнов дорóгов; neverí ani ~ému bratovi він áни влáстному брáтови не вірить; neveriť ~ým očiam (ušiam) не вірити свóїм очáм; vidieť niečo na ~é oči відіти дашто влáстными очáми, відіти дашто на влáстны óчі; nememu dieťaťu ani ~á mať (mater) nerozumie [*prísl.*] нíмій дітині áни влáстна мáти не розýмить

vľavo *prísl.* налíво, влíво; ~ od okna bol stôl влíво од óкна быв стіл; jeden išiel ~, druhý vpravo єдéн пішóв налíво, дрýгый – напрáво; dom stál ~ od cesty дім стояв злíва *áбo* налíво од дорóгы

vlažn//ý 1 трошéчка теплый, влáжный; ~á voda влáжна вóда, вóда ізбóвой температýры **2** свіжый, освіжуючій; ~á letná noc прохолóдна лíтня ніч; ~ vzduch свіжый *áбo* чéрствый вóздух **3** *pren.* рівнодýшный; ~ vzťah k niečomu рівнодýшне *áбo* дость холóдне одношíня к дачóму

vĺča -ťa *s* вóвча

vlč//í вóвчій; ~ie mláďa вóвча; ~ie zuby вóвчі зýбы; ~ia jama вóвча яма ● ~ mak *bot.* вóвчій мак, дикый мак

vlčiak -a *m* німéцька вівчáрька

vlčin//ec -ca *m* вóвча яма

vlečk//a -y *ž* **1** (*na šatách*) шлáєр; šaty s ~ou шмáты зо шлáєром **2** *hovor.* влéчка; traktor s ~ou трáктор з влéчков **3** *žel.* кýрта коляй (*до фабрикы і т. п.*)

vlečniak -a *m hovor.* припóйник; припоєный ваґóн; ~ na električke припоєный ваґóн електричкы *áбo* трамвáя

vlečný припóйный; ~ voz припóйный ваґóн; ~ čln припóйный чолнóк

vlek влечíня, тягáня; влек; lyžiarský ~ ліжáрьскый влек; vziať do ~u взяти до тягáня

vlep//iť -í -ia *dok.* **1** *čo do čoho* вклеїти *што до чóго*; ~ vytrhnutý list do knihy вклеїти выторгнутый пáпірь до книгы; ~ fotografie do albumu наклеїти фотоґрáфії до албýму **2** *hovor. expr.* вліпити, наліпити, врíзати *кому*; ~il mu (jednu) poza uši він вліпив ёмý (єднý) позаýхо, він врíзав ёмý

vlet//ieť -í -ia *dok.* **1** влетíти, залетíти; včela ~ela do úľa пчóла влетíла до ýлія; muška ~ela do oka мýшка влетíла ёмý до óка **2** *pren.* влетíти; ~el do izby ako strela він

влетів до ізбы як кýля; dievčatko ~elo do triedy дівча влетíло до клáсы

vlh//a -y *ž zool.* (*vták*) іволга • vlha hájová *zool.* іволга (*Oriolus oriolus*)

vlhčin//a -y *ž* **1** вóгкость; v izbe cítiť ~u в ізбі чýти вóгкость **2** вогкé місце; na ~ách rastú huby на вогкых місцях ростýть грибы

vlhč//iť -í -ia *nedok.* звóгчовати, змóкровати; ~ látku звóгчовати полóтно

vlhk//o[1] -a *s* вóгкость *ж*; chrániť proti ~u хранити од вóгкости

vlhko[2] *prísl.* вóгко; v byte je ~ в квáртели вóгко; vonku je ~ вóнка вóгко *áбо* мóкро

vlhkomer -u/-a *m fyz.* вогкомíр, ґіґромéтер

vlhkomiln//ý: ~é rastliny вогколюбивы ростлины

vlhkos//ť -ti *ž* **1** вóгкость; ~ bytu вóгкость квáртеля **2** *odb.* влáжность; ~ vzduchu влáжность вóздуху; ~ pary влáжность пáры **3** влáга; vzduch je nasýtený ~ťou вóздух насычéный влáгов; guma neprepúšťa ~ ґýма не пропýщать влáгу

vlhk//ý вогкый, влáжный; ~á bielizeň вогкá білізнá; ~á zem влáжна зéмля; ~ sneh мокрый сніг; ~á pivnica вогкá пивніця; utrieť stôl ~ou handrou поутерáти стіл вогкóв ряндов

vlh//núť -ne -nú *nedok.* вóгнути; потíти; steny ~nú стіны вóгнуть

vliať vleje vlejú *dok.* *čo do čoho* вляти *што до чóго aj pren.*; ~ víno do suda вляти вино́ до бóчкы; ~ novú silu do niekoho вляти новý силу до дакóго

vliať sa vleje sa vlejú sa *dok.* **1** *do čoho* (*o tekutine*) вляти ся *до чóго*; voda sa vliala do pivnice вóда залляла пивніцю **2** *komu do čoho, koho pren. expr.* (*o pocitoch*) вляти ся, вóйти *до кóго, чóго*; ustalosť sa vliala do nôh унавéность *áбо* унáва наляла ся *áбо* вошлá до ніг

vliecť vlečie vlečú *nedok.* **1** влечí, волочíти, тягáти; ~ niečo po zemi тягáти даштó по зéмли; ~ nohu za sebou волочíти *áбо* тягáти нóгу за собóв; ~ ťažký kufor влечí тяжкый кýфер **2** *expr.* (*ťahať*) влечí, тягáти; chytil ho za ruku a vliekol ho domov він взяв ёгó за рýку і потягнýв домíв • sotva nohy vlečie лем же нóгы тягать

vliecť sa vlečie sa vlečú sa *nedok.* **1** *za kým, čím, po čom* (*ťahať sa*) волочíти ся, тягáти ся *за кым, чім, по чім*; šaty sa vliekli po zemi шмáты тягáли ся по зéмли **2** *expr.* тягáти ся, плéсти ся, мотáти ся; kráčaj rýchlejšie, nevleč sa tak крачáй *áбо* ідь скóрше, не мотáй ся лем-лем **3** *expr.* тягáти ся, затяговати ся

vliet//nuť -ne -nu *dok.* влетíти; vták ~ol do izby птáшок влетів до хыжы

vliev//ať -a -ajú *nedok.* *čo do čoho* вливáти *што до чóго*; ~ať mlieko do kanvy вливáти молóко до кóнвы; ~ novú silu do niekoho вливáти новý силу до дакóго

vliev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *do čoho* (*o tekutine*) вливáти ся; krv sa jej ~a do tváre кров удáрила єй до твáри **2** na tomto mieste sa ~a Váh do Dunaja на тім місці Ваг вливать ся до Дунáя

vliezť vlezie vlezú *dok.* *kam* **1** (*o plazoch, hmyze, zvieratách*) влíзти, залíзти; втягнýти ся; pes vliezol do budy пес вліз до бýдкы; chrobák vliezol pod kameň хробáк вліз під кáмінь; had vliezol do diery гад втягнýв ся до діры **2** *expr.* (*o ľuďoch*) влíзти, залíзти, забрáти ся; ~ cez okno do izby влíзти чéрез óкно *áбо* чéрез óблак до ізбы; ~ do postele влíзти *áбо* забрáти ся до пóстели **3** *hovor. expr.* (*vmestiť sa*) влíзти *до чóго*; do tých šiat by vliezli aj dvaja до тых шмат влíзли бы і двóє; tak pribrala, že ledva vliezla do sukne онá так прибрáла, же лем-лем влíзла до сýкні • ani čo by pod necht vliezlo áни квáпкы, áни трошéчкы; čo ti to vliezlo do hlavy? што тобí влíзло до гóловы?; vliezol by (aj) do myšacej diery od hanby од гáньбы він і під зéмлю бы провалив ся

vlk -a *m mn. č.* –ci/-ky **1** вовк; svorka ~ov свóрка вóвків; morský ~ мóрьскый вовк **2** (*detská hračka*) вовчóк • hladný ako ~ голодный як вовк; my o ~u a ~ za humny

мы о вóвку, а вовк за дверями; nebude zo psa slanina, ani z ~a baranina [*prísl.*] не бýде зо пса солонина, áни з вóвка баранина; як вóвка не кормий, він все лем до ліса позéрать; чóрного пса не одмыєш добіла; ešte ~a nezabili, už na jeho kožu pili [*prísl.*] ділити скóру незáбитого медвідя; (*urobiť niečo tak*) aby bol aj baran celý, aj ~ sýty жéбы вóвци были сыты і вівці цілы

vlkolak -a *m* **1** *mytol.* вовколáк, упір *м* **2** *pejor.* (*o človekovi*) вовкодýх, ненажéра, зла осóба

vln//a[1] -y *ž v rôzn. význ.* вóлны; morské ~ мóрьскы вóлны; ~y na vlasoch вóлны на вóлосах; ~y piesku вóлны піскý; elektromagnetické ~y *fyz.* електромаґнітны вóлны; dlhé, stredné, krátke ~y *radiotel.* дóвгы, серéдні, корóткы *áбо* кýрты вóлны; veľmi krátke *al.* ultrakrátke ~y *radiotel.* ултракорóткы вóлны; ~ štrajkov вóлна штрáйків; revolučná ~ револýчна вóлна; ~ citov вóлна чýвств

vln//a[2] -y *ž* **1** вóвна; strihať ~u стричí вóвну; spriadať ~u прясти вóвну; upliesť niečo z ~y уплéсти даштó з вóвны; klbko ~y мотóк вóвны; česaná ~ чесáна вóвна **2** *hovor.* вóвна, вовняне полóтно; šaty sú z čistej ~y шмáты з чістой вóвны; sklená ~ *odb.* скленяна вáта *áбо* вóвна; drevitá ~a *odb.* деревита вóвна

vlnársky вовнообрóбный; ~ priemysel вовнообрóбный прóмысел

vlnárstv//o -a *s* **1** (*odbor*) вовнáрьска выроба **2** (*vlnársky priemysel*) вовнообрóбный прóмысел

vlnen//ie -ia *s fyz.* волніня; elektromagnetické ~ електромаґнітне волніня

vlnen//ý вовняный; ~á látka вовняне полóтно

vlniak -a *m* вовняна хýстка; prehodiť si cez plecia ~ перешмáрити собі на плéчі вовняну хýстку

vlnist//ý волнистый; ~é vlasy волнисте вóлося, волнисты вóлосы

vln//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** волнити ся; колысáти ся; obilie sa ~í vo vetre зéрна колышуть ся во вітрі **2** кучерявіти ся, вити ся; vlasy sa jej ~ia вóлосы кучерявíють ся єй **3** звивáти ся; had sa ~í гад звивать ся

vlnit//ý волнистый; ~á čiara волниста лінія; ~terén горбиста місцéвість; ~é vlasy волнисты вóлосы; ~é ornamenty волнисты орнамéнты; *odb.* волнистый, ґофровáный; ~ papier волнистый *áбо* ґофровáный пáпірь; ~ plech волниста *áбо* ґофровáна бляха

vlnivý волнистый; ~ pohyb волнисте погынáня

vlnobit//ie -ia *s* битя вóлн, привáл вóды, міцнé волніня (*мóря і т. п.*)

vlnolam -u *m* волнолáм, волноріз

vlnovit//ý волновитый; ~á krivka волновита кривка

vlnovk//a -y *ž* **1** волниста лінія; keramika zdobená ~ami керáміка, украшéна волнистыми лініями **2** *typ.* тілда

vlnov//ý *príd. k* **vlna**[1] *fyz.* волнóвый; ~á dĺžka *fyz.* волнóва дóвжка; ~á teória svetla, hmoty *fyz.* волнóва теóрія світла, матéрії; ~ rozsah *el.* діапозóн волн; ~á rovnica *fyz.* волнóве уравніня; ~ mechanika *fyz.* волнóва механіка; ~ vektor *fyz.* волнóвый вéктор; ~á optika *opt.* волнóва óптіка

vločk//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y:** snehové ~y сніґóвы хумáчкы; ovsené ~y овсяны влóчкы, геркулéс; mydlové ~y мыдлóвы стрýжкы

vloh//a -y *ž obyč v mn. č.* **~y** мáти дар, тáлент, спосóбность; mať ~y мáти дар; hudobné ~y музикáлны спосóбности; má matematické ~y *al.* ~y na matematiku мать спосóбности на математíку, у нëго математíчны спосóбности

vlož//iť -í -ia *dok.* **1** *čo do čoho* вложыти, положыти *што до чóго*; ~ veci do kufra положыти річі до кýфра; ~ list do obálky вложыти письмо до копéрткы; ~ bielizeň do skrine положыти білізнý до скрині **2** *čo do čoho, na čo* вложыти; ~ peniaze do banky

вложыти пінязі до бáнкы **3** *čo do čoho* (*investovať*) вложыти, інвестовáти *што до чóго*; ~ peniaze do podniku вложыти пінязі до фірмы; ~ peniaze do hry вложыти пінязі до гры **4** *čo do čoho, koho* вложыти; ~ do diela všetok svoj talent вложыти до твóру цілый свій тáлент • nemá čo do úst ~ він не мать што до рóта положыти; ~il by ruku do ohňa za niekoho він вложыв бы і рýку до огня за дакóго, він рýчіть ся за дакóго; ~ všetko na jednu kartu вложыти вшытко на єднý кáрту

vlož//iť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho* пустити ся, взяти ся, ухóпити ся *за што*; оддати ся *чóму*; ~ do práce пустити ся до робóты, ухóпити ся за робóту; ~ do hry оддати ся грі

vložk//a -y *ž* **1** (*do topánky*) влóжка; ~ do topánky влóжка до топáнкы; ortopedická ~ ортопедíчна влóжка **2** невеликый концéртный прóґрам (*на зібрáні і т. п.*); hudobná ~ музикáлный прóґрам **3** *krajč.* підшывка **4** *gram.* vložka, vsúvka, vložená (parentetická) veta ввóдне *áбо* вставнé речíня, ввóдна *áбо* вставнá конштрýкція, ввóдне *áбо* вставнé словоспоїня

vlúd//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** (*o osobách*) проникнути, пробрáти ся, прокрáсти ся; do domu sa ~il zlodej до дóму прокрáв ся злóдій **2** (*o citoch, javoch ap.*) вкрáсти ся, закрáсти ся, прокрáсти ся; do duše sa mu ~ila nedôvera до ёгó душы прокрáла ся недовіра; do textu sa ~ola chyba до тéксту закрáла ся хыба

vľúdn//y **1** (*prívetivý*) витáючій, ласкáвый, погостинный; ~ človek витáючій чоловік; **2** (*vyjadrujúci prívetivosť*) витáючій, ласкáвый, приятельскый; ~á tvár ласкáва тварь; ~é slová ласкáвы *áбо* приятельскы слóва; ~ úsmev витáючій ýсмів **3** (*príjemný*) приємный; ~e prostredie приємне окружíня

vlys -u *m odb.* фріз

vmasír//ovať -uje -ujú *dok.* вмасіровáти, втéрти *што до чóго*; ~ krem do kože вмасіровáти *áбо* втéрти крем до кóжы

vmest//iť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho* вмістити ся, змістити ся, уложыти ся *до чóго*; do skrine sa í veľa bielizne до скрині змістить ся мнóго білізны; všetci sa sem nevmestia вшыткы ту не змістять ся, вшыткы ту не вмістять ся; to sa musí ~ do rozpočtu *hovor.* тото мýсить уложыти ся до розрахýнку *áбо* до бюджéту

vmieš//ať -a -ajú *dok.* вмішáти, замішáти, примішáти; ~ olej do majonézy примішáти олíй до маёнéзы

vmieš//ať sa -a sa -ajú sa *dok. do čoho* вмішáти ся, замішáти ся *до чóго*; ~ sa do rozhovoru замішáти ся до бісíды; ~ sa medzi ostatných вмішáти ся мéджі íншых

vmysl//ieť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho* вдýмати ся, вникнути, вóйти *до чóго*; ~í sa do toho, čo čítaš ты вникний до тóго, што чíташ; ~í sa do mojej situácie войдь *áбо* вникний до мóёй сітуáції

vnad//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** *kniž.* чáро, красá, красотá, пышность; ženské ~y жéньска красá

vnadidl//o -a *s* привáблëваня, приманка, звóджованя; dať do pasce ~ дати до пасти примáнку; reklama je ~ pre kupujúcich реклáма є примáнков купýючіх

vnáš//ať -á -ajú *nedok.* вносити *aj pren.*; ~ nábytok do domu вносити бýтор до дóму; ~ chaos do niečoho вносити хáос *áбо* мотанину до дачóго; ~ nepokoj do rodiny вносити непóкій *áбо* гáдкы до родины; ~ do literatúry nové názory вносити до літератýры новы пóгляды *áбо* аспéкты; ~ nový bod do zmluvy вносити новый пункт до дóговору

vňa//ť -te *ž* внять; petržlenová, mrkvová ~ зéлень петрýшкы, мóркви *áбо* петрушкóва, морквóва зéлень; zemiaková ~ бандурчáне быля; cibuľová, cesnaková ~ цібулëве, чеснокóве піря; repná ~ листя цвиклы

vnem -u *m psych.* спринимáня; zrakový, sluchový ~ зракóве, слухóве спринимáня; zmyslový ~ чýвственне спринимáня;

hmatový, čuchový ~ дотýлююче, чухóве сприниманя

vniesť vnesie vnesú *dok. v rôzn. význ.* внéсти *aj pren.*; ~ stôl do izby внéсти стіл до íзбы; ~ raneného do domu внéсти ранéного до дóму; ~ zmätok do niečoho внéсти хáос *áбo* мотанину до дачóго; vnesol do jej duše nepokoj він вніс непóкій до єй душы; ~ do diela nový prvok внéсти до твóру новый елемéнт; ~ meno do zoznamu внéсти *áбo* приписáти призвіско до списка

vnik//núť -ne -nú *dok. do čoho* **1** *v rôzn. význ.* вникнути; проникнути, вóйти *до чóго*; do izby ~ol dym до íзбы проникнув дым; do tela ~la infekcia до орґанізму проникла інфéкція; pod necht ~la trieska під нóхіть вошлá *áбo* вникла трíска; zlodeji ~li do bytu злóдії проникли до дóму; jej slová mi ~li do duše єй слóва проникли до мóёй душы; do nosa jej ~la vôňa kvetov до єй нóса удáрила воня квíток **2** *do čoho* (*postihnúť niečo*) вникнути, проникнути, вóйти *до чóго*; ~ do podstaty veci вникнути до ядра дíла; ~ do tajov umenia, prírody вникнути *áбo* проникнути до тáйностей іскýства, прирóды

vníman//ie -ia *s* (*v rôzn. význ.*) сприниманя: a) (*postihovanie, ponímanie*) ~ hudby сприниманя мýзыкы; estetické ~ (sveta) естетíчне сприниманя (свíта); ~ umeleckého diela сприниманя твóрів іскýства *áбo* худóжнёго твóру; ~ života сприниманя жывóта; б) *psych.* zmyslové ~ чýвственне сприниманя; zrakové, sluchové ~ зракóве, слухóве сприниманя; farebné ~ фарéбне сприниманя; ~ svetla сприниманя свíтла; ~ reči сприниманя рéчі; proces, zákony ~ia процéс, закóны сприниманя; porucha ~ нарушíня сприниманя

vním//ať -a -ajú *nedok.* **1** *psych.* спринимáти; ~ zrakom, čuchom, hmatom спринимáти при пóмочі зрáку, чýху, дотулíня **2** (*uvedomovať si*) познавáти; dieťa už ~a okolie дітина уж познáвать *áбo* осознáвать окружáюче; chorý nič nevníma хвóрый ніч не осознáвать *áбo* не внимать; nevnímal čas він не внимáв час

vnímav//ý **1** внимáвый, мерькýючій; чутливый; ~ čitateľ внимáвый *áбo* чутливый читáтель **2** внимáвый, чутливый; ~á duša чутлива душá

vnivoč *prísl.* нáніч; moje plány sa obrátili ~ мóї плáны были нáніч

vnohy *prísl. expr.* наутíк; pustiť sa, dať sa ~ пустити ся наутíк; a on hybaj *al.* poďho ~! a він давáй утікáти *áбo* наутíк!

vnuc//ovať -uje -ujú *nedok. komu čo, koho* внýчовати, нанýчовати; ~ niekomu svoje názory внýчовати дакóму свóї пóгляды

vnuc//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. komu* внýчовати ся *кóму*, втерáти ся *ку кóму*; ~ sa niekomu za priateľa внýчовати ся дакóму за приятеля; ~ sa niekomu na návštevu внýчовати ся дакóму на навщíву

vnúča -ťa *s* внук, внýчік (*dieťa syna al. dcéry*)

vnučk//a -y *ž* внýчка (*dcéra syna al. dcéry*)

vnuk -a *m* внук (*syn syna al. dcéry*)

vnuk//núť -ne -nú *komu čo* взбудити, выкликати *што в кім*, додати *што кóму*; ~ niekomu myšlienku взбудити у дакóго дýмку

vnuknut//ie -ia *s* пóпуд, íмпулз, одушевнíня

vnút//iť -i -ia *dok. komu čo, koho* внутити *кóму кóго, што;* ~ niekomu svoju vôľu внутити дакóму свóю вóлю; vnútené zákony внучéны закóны

vnút//iť sa -i sa -ia sa *dok. komu, ku komu* внутити ся, втéрти ся, понýкнути ся; ~ sa k niekomu na návštevu внутити ся ку дакóму на навщíву *áбo* в гóсті

vnútrosekréčn//y *lek.* внутрісекретóрный; ~a činnosť внутрісекретóрна діялність

vnútornosť//i -í *ž pomn.* внýторности; zveracie ~ звірячі внýторгости; polievka z ~í пóливка з дрóбків

vnútorn//ý **1** *v rôzn. význ.* внутрíшній; ~á stena внутрíшня стінá; ~é vrecko внутрíшня кішéня; ~é osvetlenie внутрíшнє освітлíня; ~é usporiadanie v dome внутрíшнє

росположі́ня в до́мі; ~é orgány *anat.* внутрі́шні о́рґаны (*чоловíка*); ~é choroby *lek.* внутрі́шні хворо́ты; ~ uhol *geom.* внутрі́шній у́гол; ~ rým *poet.* обра́млююча рі́фма; ~á politika внутрі́шня полі́тіка; ~ obchod внутрі́шня торгі́вля; ~é veci štátu, organizácie внутрі́шні ділá держáвы, орґанізáції **2** (*duševný*) внутрі́шній, душéвный; ~ život внутрі́шній жывот; ~ svet človeka внутрі́шній світ чоловíка; ~ nepokoj внутрі́шня *áбо* душéвна неспокíйность; ~ pocit uspokojenia внутрі́шнє чýвство успокоїня; ~é napätie внутрі́шнє напятя; ~é presvedčenie внутрі́шнє пересвідчíня; mať ~ú triašku мати внутрі́шнє *áбо* душéвне потрясíня

vnútrajš//ok -ka *m* внутрі́шность; ~ domu, izby внутрі́шность дóму, íзбы; ~ auta, lietadla, vozňa салóн áвта, ероплáна, ваґóна

vnútri *prísl. predl. s 2. p.* днýка *чóго*; sedieť ~ сидíти днýка; ~ je veľa ľudí днýка мнóго людéй; ~ ma čosi bolí днýка мéне штось болить; ~ domu, bytu днýка дóму, квáртеля

vnútr//o -a *s* **1** внутрі́шность; ~ domu внутрі́шность дóму; ~ miestnosti, skrine внутрі́шность мíстности, скрині **2** внутрі́шній світ; ~ človeka внутрі́шній світ чоловíка; людьска душá **3** (*vnútorné veci štátu*) minister ~a мініcтер внутрі́шніх діл; ministerstvo ~a міністéрство внутрі́шніх діл

vnútroatómov//ý *fyz.* внутріатомóвый; ~á energia внутріатомóва енéрґія

vnútrobunkov//ý *biol.* внутріклíточный, внутрібунькóвый; ~ tlak внутріклíточный *áбо* внутрібунькóвый тиск; ~é rozmnožovanie внутріклíточне розмнóжованя

vnútropodnikov//ý внутрізавóдьскый; ~é plánovanie внутрізавóдьске планováня

vnútropolitick//ý внутрі́шнёполітíчный; ~á situácia внутрі́шнёполітíчна сітуáція

vnútroštátn//y внутрі́шній; внутрі́шнёдержáвный; ~é problémy внутрі́шнёдержáвны проблéмы

vnútrozem//ie -ia *s* центрáлны óбласти (*країны, контінéнту і т. п.*); preniknúť do ~ia проникнути до глýбкы країны

vnútrozemsk//ý центрáлный; контінентáлный; ~é podnebie контінентáлный клíмат

vo *p.* **v**

voči *prel. s 2. p.* по одношíню *ку кóму, чóму*, в одношíні *кóго, чóго*; byť nespravodlivý ~ niekomu быти несправодливым по одношíні к дакóму; mať záväzky ~ iným krajinám мáти повинности *óбо* обовязкы по одношíні к íншым країнам; prejaviť úctu ~ niekomu проявити уважíня к дакóму

vod//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* вóда; studená, teplá, horúca ~ зимнá, теплá, горяча вóда; tvrdá, mäkká ~ твердá, мягкá вóда; studničná ~ студникóва вóда, вóда зо студникá; morská, riečna ~ мóрьска, рíчна вóда; slaná ~ солéна вóда; sladká ~ солодкá вóда; pitná ~ питна вóда, вóда на питя; úžitková ~ технíчна вóда, вóда для промыслóвых і каждодéнных потрéб; mútna *al.* kálna ~ каламýтна вóда; dažďová ~ доджóва вóда; minerálna, stolová ~ мінерáлна, столóва вóда; sódová ~ совдóва вóда, совдóвка; liečivá ~ лічíва вóда; prevarená, neprevarená ~ переварéна *áбо* скыпячéна, сурóва *áбо* непереварéна вóда; destilovaná, chlórovaná ~ дестілováна, хлоровáна вóда; spodná ~ спíдні *áбо* підзéмны вóды; termálna ~ термáлна вóда; pohár, vedro ~y пóгар, вéдро вóды; vzorka ~ прóба вóды; svätená ~ *cirk.* свячéна вóда; živá ~ *rozpráv.* жывá вóда; mŕtva ~ *rozpráv.* мертвá вóда; tečúca ~ текýча вóда, stojatá ~ стояча вóда; ústna ~ ýстна вóда, вóда на полóканя рóта; brezová ~ березóва вóда; hlboká, plytká ~ глубóка, плыткá вóда **2** вóда, щáва; ~ z uhoriek щáва з ýгорок; ~ z kapusty росíл з капýсты; vytlačiť ~u z tekvice выстискати щáву з дыні **3** *lek.*

во́да, теку́чость; ~ v kolene во́да в ко́ліні; plodová ~ *fyziol.* плодо́ва во́да • ako ~ як во́да; rastie ako z ~y ≈ росте́ як з во́ды; spí ako by ho do ~y hodil спить як за́битый *а́бо* мертвый; hnať niekomu ~u na mlyn гна́ти во́ду на дачі́й млин; to je ~ na môj mlyn тота́ во́да на мій млин; ~u košom naberať, liať ~u do mora лляти во́ду до мо́ря, носити во́ду решéтом; utopil by ho v lyžičke ~y він утопив бы ёго́ в ло́жці во́ды; bojí sa toho, ako čert svätenej ~y він боїть ся то́го як чорт свячéной во́ды; do ~y by zaňho skočil він за нёго і до огня і до во́ды бы ско́чів; pustiť niečo dolu ~ou пустити дашто́ доло́в водо́в; loviť v mutných ~ách іма́ти рыбы в каламу́тній во́ді; čas uteká *al.* plynie ako ~ час утíкать *а́бо* летить; ešte veľa ~y uplynie, kým ... іщі мно́го во́ды потече́, по́кы ...; hrnúť sa ako veľká ~ горну́ти ся як велика во́да *а́бо* як лавина; všetko ide dolu ~ou вшытко іде́ на́змар; tichá ~ brehy podmýva *al.* myje [*prísl.*] тиха во́да бе́регы підмывать, в тихім хо́муті чо́рти во́дять ся; ženich ju pustil k ~e молодый охабив єй

vodácky во́дный; **~** šport во́дный шпорт

vodáctv//o -y *s* во́дный шпорт

vodák -a *m šport. slang.* вода́рь (*шпорто́вець, заоберáючій ся во́дным шпо́ртом*)

vodár//eň -ne *ž* вода́рня *ж*; mestská ~ містьска вода́рня

vodárensk//y: ~á veža водаре́ньска ту́рня

vodav//ý *v rôzn. význ.* водна́тый; а) (*obsahujúci priveľa vody*) ~é zemiaky водна́ты банду́ркы; ~é ovocie водна́та овоцина; б) (*mdlý, nevýrazný*) ~é oči водна́ты о́чі

vodc//a -u *m* **1** (*vedúca osobnosť*) веду́чій, вождь, лі́дер *м*; ideový, politický ~ ідеолоѓі́чный, полі́тічный веду́чій; ~ národa, ľudu вождь наро́да; ~ mládeže лі́дер молоде́жі; ~ sprisahania веду́чій побурі́ня **2** (*vedúci, sprievodca*) завідуючій; ~ výpravy веду́чій екску́рзії; horský ~ допрово́джуючій в гора́х

vodcovsk//ý: ~é schopnosti спосо́бности вождя, лі́дра

vodcovstv//o -a *s* лі́дерство

vodiac//i *tech.* направляючій, ходо́вый; ~e koleso ходо́ве ко́лесо; ~a skrutka ходо́ва шру́бка, направляюча шру́бка

vodič[1] -a *m* шо́фер; ~ auta, autobusu, trolejbusu шо́фер а́вта, автобу́су, тролейбу́су; ~ električky шо́фер електричкы; ~ z povolania шо́фер по профе́сії; ~ traktora, tanku шо́фер тра́ктора, та́нку

vodič[2] -a *m fyz.* проводник; ~ tepla, zvuku проводник те́пла, звуку; kovy sú dobré ~e elektriny мета́лы суть до́брыми проводника́ми електрикы

vodičk//a -y *ž* **1** *zdrob. expr.* водíчка; **~** z prameňa водíчка зо студника́ **2** *hovor. expr.* (*málo hodnotný nápoj*) водíчка, во́да; to nie je mlieko, to je len taká ~ тото́ не моло́ко, тото́ лем така́ во́да

vodičsk//ý шофе́рьскый; **~** preukaz шофе́рьска леѓітіма́ція; ~á skúška шофе́рьскый екза́мен, екза́мен на шо́фера

vodidl//o -a *s* **1** орьєнтова́ня; spoľahlivé ~ сполягливе орьєнтова́ня **2** *tech.* замі́рюючa, парале́ла; проводник

vodík -a *m chem.* водоро́д

vodíkový *chem.* водоро́дный

vod//iť -í -ia *nedok.* **1** *koho, čo* водити; ве́сти; **~** dieťa za ruku ве́сти дітину за ру́ку; **~** slepca водити сліпого; ~ hostí po meste, po múzeách водити го́стів по місті, по музе́ях; rodičia nás ~ili do divadla ро́дичі водили нас до теа́тру; sliepka ~í kurence квочка во́дить ку́рята **2** *čo odb.* проводити; kov dobre ~í elektrinu мета́л до́брі прово́дить електрику; vodiaci teplo теплопрово́дячій, теплопрово́дный • ~ niekoho za nos *hovor. expr.* водити за ніс дако́го; ~ niekoho po zlých cestách збива́ти дако́го з правдивой доро́гы

vod//iť sa[1] -í sa -ia sa *nedok.* **1** ходити, тримати ся за ру́ку, по́пiд ру́ку; ~ sa za

ruky ходити, тримаючі ся за рýкы; ~ sa pod pazuchy ходити пóпід рýку **2** *s kým* (*priateliť sam stýkať sa*) приятелити ся, камаратити ся, водити ся; ~í sa s chlapcami онá прогýлює ся з хлóпцями

vod//iť sa² -í sa *neos. nedok. komu* жыти ся *кóму*; ~í sa im dobre, zle їм жыє ся дóбрі, зле; ako sa vám ~í як (вы) жыєте?, як вам ідé? ● kde sa dobré ~í, tam sa rado chodí [*prísl.*] рыба глéдать де глýбже, а чоловíк - де лíпше

vodivý *odb.* проводячíй; ~ materiál проводникóвый матерíал

vodk//a -y *ž* вóдка

vodky//ňa -ne *ž* атамáнка, капітáнка, гóлова (*о жені*)

vodnatieľk//a -y *ž* водянка

vodnat//ieť -ie -ejú *nedok.* ставáти ся воднáтым, воднатíти

vodnat//ý **1** (*bohatý na vodu*) повновóдный, многовóдный; ~á rieka повновóдна *áбо* многовóдна ріκá; ~ potok повновóдный пóтік **2** (*v rôzn. význ.*) водянистый, воднáтый; ~é zemiaky воднáты бандýркы; ~á dyňa воднáта дыня; ~é mlieko воднáте *áбо* рідкé молóко **3** (*nevýrazný - obyč. o očiach, matný*) воднáтый, бесфарéбный; ~é oči воднáты óчі

vodn//é -ého *s* заплачíня за вóду; vyberať ~ выберáти за вóду

vodník -a *m rozpráv.* водяный

vodnopólist//a -u *m šport.* грач вóдного пóла

vodnopólov//ý *šport.* воднополóвый; ~á súťaž воднополóве перемагáня

vodnos//ť -ti *ž vodohosp.* вóдность *ж*; ~ rieky, jazera вóдность рікы, óзера

vodn//ý **1** (*týkajúci sa vody*) вóдный, водяный; ~ zdroj вóдне жрíдло, жрíдло вóды; ~á energia вóдна енéрґія; ~é bohatstvo вóдне богáтство; ~ vír вóдный выр; ~ tok течíня вóды; ~á nádrž рузервоáр на вóду, водоєм; ~á hladina вóдный пóверьх; ~ stav ýровень вóды; ~é kvapky водяны квáпкы; ~ tlak тиск вóды **2** (*fungujúci pomocou vody*) вóдный; ~ pohon вóдне погынáня; ~á turbína вóдна турбíна, гідротурбíна; ~é koleso вóдне кóлесо; ~á elektráreň гідроелектрична станíця; ~é dielo вóдне дíло; ~é chladenie вóдне охолоджíня **3** *v rôzn. význ.* вóдный; ~á sieť вóдна сіть; ~á diaľnica вóдна маґістрáла; ~ šport вóдный шпорт; ~á turistika вóдный турізм; ~ slalom вóдный слáлом; ~é pólo вóдне пóло **4** (*žijúci vo vode*) вóдный; ~é rastlinstvo вóдны ростлины; ~é vtáky вóдны птáхы; ~é riasy вóдны рясы

vodohospodár -a *m* шпеціалíста по вóднім господáрстві, гідротéхнік

vodohospodársky водогосподáрьскый; ~ plán водогосподáрьскый план

vodohospodárstv//o -a *s* вóдне господáрство

vodojem -u *m* водохранíня, водоєм, вóдный резервоáр, водозберáня; vypustiť ~ выпустити вóду із водохранíня

vodoliečb//a -y *ž* водолічíня, гідротерапія

vodoliečebný водолічíвый, гідротерапевтíчный; ~é procedúry водолічíвны *áбо* гідротерапевтíчны процедýры; ~ ústav водолічíвня

vodomer -u *m* водомíр, гідромéтер

vodomet -u *m* фонтáна; parkový ~ паркóва фонтáна, фонтáна в пáрку

vodomiln//ý водолюбивый; ~á rastlina водолюбива ростлина

vodonosn//ý *geol.* водонóсный; ~á vrstva водонóсна вéрства; ~é piesky водонóсны піскы

vodopád -u *m* **1** водопáд; šum, hučanie ~u шум, гучáня водопáду **2** *pren. expr.* фонтáна, пóтік; ~ iskier фонтáна *áбо* пóтік íскер; ~ slov фонтáна *áбо* пóтік слов

vodopis -u *m geogr.* гідроґрáфія

vodopisn//ý гідроґрафíчный; ~á mapa гідроґрафíчна мáпа

vodorovn//ý горізонтáлный; ~á čiara горізонтáлна лíнія; ~á os горізонтáлна

ось; ~á priamka горізонтáлна прямá, горізонтáла

vodotesn//ý водотíсный; ~é hodinky водотíсны гóдинкы; ~á látka водотíсный матеріáл, водотíсне полóтно; ~ cement водотíсный цíмент

vodotlač -e *ž star.* (*priesvitka*) водяный знак

vodováh//a -y *ž tech.* водовáга, васервáга *zastar.*

vodovod -u *m* водовóд; zavedenie ~u заведжíня водовóду

vodovodn//ý водовóдный; ~é potrubie водовóдны рýлы; ~ kohútik водовóдный коґýтик

vodov//ý 1 (*určený na vodu*) на вóду; ~ pohár пóгар на вóду; ~á súprava фляшка і пóгары на вóду **2** (*s použitím vody*) водóвый; ~é farby водóвы *áбo* акварéлны фáрбы; ~á maľba акварéл; ~á (*ondulácia*) водóва (ондулáція) **3** *pren. expr.* (*nevýrazný, bezfarebný*) водяный; бесфарéбный; ~é oči воднáты óчі

vodoznak -u *m tech.* уровнёмíр, указáтель *м* ýровни; ~ parného kotla уровнёмíр паровóго котлá

vodstv//o -a *s hromad. geogr.* вóды; zmapované, nezmapované ~ змаповáны, незмаповáны вóды

vohľad//y -ov *m pomn. hovor.* спрóсины *pomn.*; ísť, chodiť na ~ іти, ходити на спрóсины

vohnať vženie vženú *dok.* **1** *čo, koho do čoho* нагнáти *што, кóго до чóго*; ~ ovce do košiara нагнáти вівці до кошáра; ~ sliepky do kurína нагнáти кýркы до курникá **2** *koho do čoho* привéсти *кóго к чóму*; довéсти *кóго до чóго*; ~ niekoho do nešťastia довéсти дакóго до нещáстя *áбo* до біды; ~ krajinu do vojny довéсти країну до вóйны

voj -a *m* воєньскый óдділ; hlavný ~ глáвны силы (*чáти, óдділу і т. н.*)

vojačk//a -y *ž* **1** *voj.* (*vojenská osoba ženského pohlavia*) воячка, боёвничка **2** *pejor.* (*milenka vojakov*) любовниця вóяка *áбo* вóяків

vojak -a *m* вóяк, боёвник; obyčajný *al.* prostý *al.* radový ~ рядовый вóяк *áбo* боёвник; frontový ~ фронтóвый вóяк; ~ z povolania професіонáлный вóяк; vziať *al.* odobrať niekoho za ~a взяти за вóяка дакóго • hrob Neznámeho vojaka гроб Незнáмого вóяка

vojenčin//a -y *ž hovor.* воєньска слýжба; ísť na ~u іти на воєньску слýжбу; vrátiť sa z ~y вернýти ся з воєньской слýжбы

vojenč//iť -í -ia *nedok. hovor.* одбывáти воєньску слýжбу, служыти в армáді

vojensk//ý 1 воєньскый, войскóвый; ~á jednotka войскóва часть; ~á posadka ґарнізóн; ~é veliteľstvo воєньске комáндованя, комендатýра **2** воєньскый; ~ tábor воєньскый лáґерь; ~á nemocnica воєньскый шпытáль; ~ súd воєньскый суд; ~á uniforma воєньска уніфóрма; ~ lekár воєньскый дóктор; ~ sudca воєньскый сýдця; ~ výcvik воєньске поучíня; ~é akcie воєньскы áкції; ~á prehliadka воєньска парáда, воєньска переглядка; ~á disciplína воєньска дісціплíна; ~ postoj воєньска позíція, воєньске триманя тíла; ~ žargón вояцькый жарґóн; ~á hudba воєнскый орхéстер; ~ súbor воєньскый ансáмбель • ~é tajomstvo воєньска тáйность; ~á knižka воєньска книжка

vojn//a -y *ž* **1** (*v rôzn. význ.*) вóйна; svetová ~ світóва вóйна; útočná *al.* dobyvačná ~ аґресíвна вóйна; obranná, oslobodzovacia ~ оборóнна, ослобóджуюча вóйна; občianska ~ граждáньска вóйна; blesková ~ блескóва вóйна; atómová, bakteriologická ~ атомóва, бактеріолоґíчна вóйна; námorná ~ вóйна на мóрі; hrozba ~y загрóза вóйны; obete ~y жéртвы вóйны; odvratenie nukleárnej *al.* jadrovej ~y одвернýтя ядрóвой вóйны; vypovedať niekomu ~u выповісти дакóму вóйну; vstúpiť do ~y вступити до вóйны; viesť ~u вéсти вóйну; vyhrať, prehrať ~u выграти, прогрáти вóйну; vypukla ~ выпукла *áбo* зачалá ся вóйна; bolo to cez ~u *al.* za ~y

тото́ было за во́йны, тото́ было в часі́ во́йны ● prvá svetová vojna пе́рша світо́ва во́йна; druhá svetová vojna дру́га світо́ва во́йна; Veľká vlastenecká vojna Велика Отчізняна во́йна **2** (*základná vojenská služba, vojenčina*) воєньска слу́жба; je na ~e він на воєньскій слу́жбі, він в арма́ді ● studena ~ ходо́дна во́йна; papierová ~ *pejor.* папірёва во́йна

vojnov//ý войно́вый; ~é roky войно́вы ро́кы; ~é časy *al.* pomery войно́вы часы, часы во́йны; ~é obdobie воєньскый пері́од, пері́од во́йны; ~é škody войно́вы шко́ды; ~á korisť войно́вы трофе́ї; ~í zajatci войно́вы заятці; ~ vyslúžilec ветера́н во́йны; ~ hrdina ґеро́й во́йны; ~ zločinec войно́вый престу́пник; ~ invalid інвалі́д во́йны; ~é vdovy вдо́вы вояків, вдо́вы загынувшых во во́йні; ~á literatúra войно́ва літерата́ра, літерату́ра войно́вых ро́ків, літерату́ра на те́му во́йны

vojsk//o -a *s* **1** (*armáda, vojaci*) арма́да, во́йско; stále ~ постíйны *або́* регуларны во́йска; slúžiť pri ~u служыти у во́йска, быти на воєньскій слу́жбі **2** (*vojenské jednotky podľa druhu zbraní*) pozemné ~á поземе́льны во́йска; tankové ~á танко́вы во́йска; motostrelecké ~á мотострілецькы во́йска; ženijné ~á інжіне́рьскы *або́* женíйны во́йска; spojovacie ~á спо́юючі во́йска; raketové ~á раке́тны во́йска; zoskupenie vojsk ґрупова́ня войск

vojskový войско́вый

vojsť vojde vojdú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* во́йти; ~ do izby во́йти до і́збы; ~ do bytu во́йти до до́му; vlak došiel do stanice влак пришо́в на станíцю; klin vošiel do dreva клин вошо́в до де́рева; vošiel si prstami do vlasov він вошо́в па́лцями до во́лосів *або́* до во́лося; nový zákon vošiel do života *pren.* новый зако́н вошо́в *або́* всту́пив до жыво́та; bolesť mi vošla do nohy бо́лість вошла́ мі до но́гы **2** *do čoho* (*vmestiť sa*) змістити ся, во́йти *до чо́го*; змістити ся, помістити ся *де, на чім, в чім,* во́йти, змістити ся до чо́го; vojde sem dvadsať ľudí ту змі́стить ся два́дцять люде́й; do skrine vošlo veľa šiat до скрині вошло́ *або́* змістило ся мно́го шмат; knihy nevošli na poličku книгы не вошли *або́* не змістили ся *або́* не помістили ся на по́лічку; všetko nevojde do kufra вшытко не помі́стить ся *або́* не во́йде до ку́фра ● akoby (ako keby) všetci čerti doňho vošli *expr.* як кідь бы вшыткы чо́рти до нёго вошли; čo ti to vošlo do hlavy? што тобі́ вошло́ до го́ловы?; vojsť do histórie (do dejín) во́йти до істо́рії; niet v tom pravdy ani toľko, čo by za necht vošlo в тім нєт а́ни ква́пкы (а́ни кущі́цько) пра́вды

vojvod//a -u *m* воєво́да

vojvodc//a -u *m* командíр

vojvodcovský командíрьскый

vojvodin//a -y *ž* воєво́дство

vojvodky//ňa -ne *ž* воєводкíня

vojvodský воєво́дьскый; ~ titul воєво́дьскый ті́тул, ті́тул воєво́ды

vojvodstv//o -a *s* воєво́дство

vokál -u *m lingv.* гла́сный (звук)

vokalick//ý *lingv.* вокалі́чный, гла́сный, гла́сный звук; ~á alternácia *al.* striedanie вокалі́чна алтерна́ція *або́* чередова́ня

vokalizác//ia -ie *ž lingv.* вокалі́за́ція

vokalizm//us -u *m lingv.* вокалі́зм

vokáln//y *hud.* вока́лный; ~a skladba вокалі́чный твір; ~e teleso вока́лный анса́мбель

vokáň -a *m* діакріті́чный знак над о (*в словáцькых сло́вах stôl, kôň ap.*)

vokatív -u *m gram.* вокаті́в, кличу́чій пад, кличу́ча фо́рма

volací кличу́чій, зову́чій

voľačí *zám.* дачі́й, чі́йсь

voľačo *zám.* **1** (*niečo, dačo*) дашто́; každý z nás ~ odnesie ка́ждый з нас дашто́ однéсе **2** (*malé množstvo*) дашто́, штось; ešte si mi ~ dlžen ты мі і́щі дашто́ *або́* штось довже́н *або́* довгі́єш **3** *vo význame príslovky* (*niečo, dačo, čosi*) дашто́, штось; je od neho ~ vyššia она́ о дашто́ высша

од нёго, она́ трошéчка высша як він **4** *vo význame príslovky hovor. expr.* (*mnoho, veľa*) мнóго, вéлë, досыта; ten sa tam ~ naspieval він там наспівáв ся, тот там наспівáв ся, тот там досыта наспівáв ся

voľajako, voľajak *zám. prísl.* даяк; ~ to opravíme мы тотó даяк оправиме

voľajak//ý *zám.* даякый; якыйсь; tu bude ~á chyba ту бýде даякá *áбо* якáсь хыба

voľakam *zám. prísl.* даґдé; хóцьде; ~ odišiel він лем што даґдé одышóв

voľakde *zám. prísl.* (*kdesi*) даґде; ~ tu ležala tá kniha даґдé лежáла ту тотá книга; šaty visia ~ v skrini шмáты вісять десь в скрині; (*kamsi*) десь, даґдé; ~ položil kľúče він десь положыв ключі; (*hocikam*) хóцьде, даґдé; sadní si ~! сядь хóцьде!, сядь де хóчеш!; chce odísť ~ ďaleko він збéрать ся одыйти даґдé далéко

voľakedajší бывшый, колишній дáвный; ~ priateľ колишній приятель; zvyšky ~ej slávy звышкы бывшой *áбо* дáвнёй слáвы

voľakedy *zám. prísl.* **1** (*dakedy v minulosti*) даколи, даяк, колись; ~ som tu už bol даколи я уж ту быв; bolo to ~ začiatkom jari было то колись *áбо* даяк зачáтком яри; dom dokončil ~ v máji дом докінчів колись в мáї **2** (*raz, niekedy v budúcnosti*) даколи, колись; aj to bude ~ і тотó даколи бýде; príď k nám ~ прийдь ку нам даколи; možno sa ešte ~ stretneme мóже, мы даколи стрітиме ся **3** (*kedysi*) колись, в минýлости, пéред тым; je stále taká ako ~ онá все такá, як пéред тым *áбо* як колись; ~ sme sa priatelili в минýлости *áбо* колись мы были приятелькы; ~ to tak nebolo пéред тым так не было **4** (*niekedy, občas*) даколи, чáсом, інколи; ~ je lepšie mlčať даколи ліпше быти тихо; oddychuješ ~? ты одпочíваш даколи? **5** (*aspoň raz, v niektorom prípade*) даколи; nestalo sa, že by ~ chýbal не стáло ся, жéбы він даколи хыбив; klamal som ťa ~? а ці я тéбе даколи клáмав?

voľakoľko *zám. čísl.* дакілько

voľakto *zám.* **1** (*ktosi*) хтось; ~ ide хтось ідé; ~ vás čaká хтось *áбо* хто-то вас чéкать **2** (*hocikto*) хтось, хóцьхто, дахтó; ~ musí urobiť дахтó мýсить тотó зробити; nech mu ~ pomôže най ёмý хтось помóже

voľaktorý *zám.* дакотрый

volán -u *m krajč.* фóдра; šaty zdobené ~mi шмáты з фóдрами

volan//ie -ia *s* приклик, прикликаня, крик; ~ o pomoc крик о пóміч

volánik -a *m zdrob.* фодрíчка

volant -u/-a кóрмаль; sadnúť si za ~ сісти за кóрмаль

vol//ať[1] -á -ajú *nedok.* **1** *bezpredm. i čo, na koho, čo, za kým, čím* (*o človeku*) крічáти, (нагóлос) звáти, кликати *кóго*; ~ silným hlasom крічáти міцным гóлосом, міцно крічáти; ~ z diaľky крічáти здалéка; ~ deti domov звáти діти домів **2** *koho, čo* звáти, позывáти; ~ lekára, pohotovosť позывáти дóктора/скóру пóміч; ~ niekoho za svedka позывáти дакóго за свідкá; ~ niekoho na zodpovednosť *pren.* брáти дакóго на одповíдность; ~ajú vás k telefónu вас звуть к телефóну **3** *koho, čo, komu* (*telefonovať*) дзвонити (по телефóні) *кóму, де*; ~ známym дзвонити знáмым; ~al, že nepríde він дзвонив, же не прийде **4** *o čo, po čom, po kom* (*dožadovať sa niečoho*) жáдати, пожáдовати; ~ po slobode пожáдовати слобóду; ~ o pomoc жáдати о пóміч; ~ o ratu *al.* na ratu звáти на пóміч, жáдати пóміч, ратовáти ● hlas volajúceho na púšti *bibl. kniž.* гóлос вопіющого в пустыні; práca, povinnosť ~á робóта, ровинність кличе; ~ veci pravými menami назывáти предмéты свóїми влáстными мéнами; ako sa do hory ~á, tak sa z hory ozýva [*prísl.*] як хáвкне ся, так óзве ся; якé поздрáвканя, такá óдповідь

vol//ať[2] -á -ajú *nedok. koho, čo ako* звáти, назывáти; ako ťa ~ajú? як тéбе звуть?, якé твóє мéно?

vol//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* звáти ся, называ́ти ся; syn sa ~á Ivan сына звуть Іва́ном; ako sa ~áš? як тébe звуть?

volavk//a -y *ž* чáпля; • ~ popolavá *zool.* чáпля сива (*Ardea cinerea*)

voľb//a -y *ž* **1** (*výber, zvolenie*) выбер, выбраня; ~ povolania выбер профéсії; možnosť **~**y мóжности выберу; **~** materiálu выбір матерія́лу; **~** predsedu выбір *áбо* вóльба предсідáтеля; nemať inej ~y не мáти іншой мóжности выбраня **2** *obyč. v mn. č.* **~y** выборы; parlamentné ~ парламéнтны вóльбы, вóльбы до парлáменту; aklamačné ~ вóльбы отворéным голосовáнём; zrušiť ~ *práv.* зру́шыти вóльбы; vypísať ~ выписати вóльбы; ~y nového predsedu вóльбы нового предсідáтеля; prepadnúť vo ~ách провалити ся во вóльбах; slobodné ~y слобóдны вóльбы; tajné ~y тáйны вóльбы; doplňovacie ~y допóвнюючі вóльбы; prezidentské ~y презідéнтьскы вóльбы, вóльбы презідéнта; vyhrať ~y выграти вóльбы; zúčastniť sa na ~ách брáти у́часть на вóльбах

volebn//ý волéбный; **~**é právo волéбне прáво; ~á komisia волéбна комíсія; ~á urna волéбна у́рна; ~ lístok волéбный листок; ~á miestnosť волéбна містность

volej -a *m šport.* удáр з вóздуху *áбо* з лéту; strela z ~a удáр по летячій лóпті; odraziť loptu z ~a прияти *áбо* одбити лóпту за лéту

volejbal -u *m* волейбáл

volejbalist//a -u *m* волейбалíста

volejbalov//ý волейбалóвый; **~**á lopta волейбалóва лóпта; ~ turnaj волейбалóвый ту́рнай

volejový: **~**á hra *šport.* гра з лéту

volenk//a -y *ž*: dámska ~ дáмский тáнець (*коли дáма выберать пáртнера на тáнець*)

volen//ý волéный; ~é orgány волéны óрґаны

volfrám -u *m chem.* вóлфрам

volfrámov//ý волфрамóвый; **~**á ruda волфрамóва ру́да; ~á oceľ волфрамóва óціль

voliar -a *m* волярь, пастырь вóлів

volič[1] -a *m* волитель *м*

volič[2] -a *m* **1** *el.* глéдач, селéктор; číslicový ~ числóвый селéктор, селéктор чíсел; krokový ~ крокóвый глéдач **2** (*prepínač*) перепинáч; ~ kanálov перепинáч канáлів; ~ programu перепинáч прóґраму

voličk//a -a *ž* волителька

voličsk//ý воличскый; **~**é zoznamy спискы вóличів

voliér//a -y *ž* вольєра, клíтка; chovať vtáky vo ~ach тримати птáхы во вольєрах *áбо* в клíтках

vol//iť -í -ia *nedok.* **1** *koho, čo, medzi kým, čím* (*vyberať si*) выберáти *кóго, што, мéджі кым, чім*; ~ správny postup выберáти спрáвный пóступ *áбо* мéтод; ~ medzi citom a povinnosťou выберáти мéджі чу́вством і повинностёв; ~ si povolanie выберáти собі профéсію **2** волити; выберáти; ~ prezidenta волити презідéнта; ~ nového predsedu волити нóвого предсідáтеля **3** ~ číslo (*telefónne*) наберáти чíсло *áбо* нóмер

voliteľ -a *m* волитель

voliteľn//ý волéный; ~é orgány волéны óрґаны; ~á forma odpovede выберáна фóрма óдповіді • ~é predmety *škol.* факултатíвны *áбо* выберáны пóдля желáня предмéты

voľk//ať -á -ajú *nedok. komu* повóлёвати, притáковати *кóму,* давáти робити по вóли, розмáзновати *кóго*; ~ deťom повóлёвати дíтём; ~ synovi притáковати сынови

voľk//ať si -á si -ajú si *nedok. expr.* мáзнати ся, повóлёвати собі, дожычіти собі, роскошовáти; ~ si v posteli мáзнати ся в пóстели

voľky-nevoľky *prísl.* хóчеш не хóчеш, вóлькы-невóлькы, поневóлі; ~ sa vzdať niečoho хóчеш не хóчеш, ты му́сиш зречі ся дачóго

voľne *prísl.* **1** (*nie tesne*) сла́бо; viazať ~ сла́бо завяза́ти; ~ opasaný remeň сла́бо опаса́ный ре́мінь **2** *v rôzn. význ.* во́льно, во́льні; koniec nite visí ~ ко́нець ниткы вісить во́льно; vlasy má ~ rozpustené воло́ся мать во́льні роспуще́не; ~ sa pohybovať во́льні руша́ти ся; ~ prekladať во́льні переклада́ти; ~ dýchať во́льні дыхати; ~ sa cítiť чу́ти ся во́льні; ruky ~ visia pozdĺž tela ру́кы во́льні вісять (по) вздовж тіла; ~ spracovaný námet во́льні обробе́ный сюже́т

voľno[1] *vetná prísl.* **1** (*voľné miesto*) во́льно; v sále je ešte ~ в са́лі суть іщі во́льны мі́сця; je tu ~? ту во́льно ? ● (*výzva na zaklopanie*) voľno! во́йдьте, про́шу! **2** (*voľná cesta*) во́льна доро́га; vlak má ~ доро́га вла́ку во́льна ● návestidlo postavené na voľno *žel.* сіґна́л во́льной доро́гы «доро́га во́льна»

voľno[2] -a *s* во́льный *або* неробо́тный день; dostať ~ доста́ти во́льно; žiadať si ~ просити во́льно; dnes je ~ днесь во́льный день; dnes mám ~ днесь я во́льный, днесь я не ро́блю, днесь мам во́льно

voľnobeh -u *m el. tech.* во́льный біг; nastavenie ~u наставі́ня *або* реґула́ція во́льного бі́гу; chod motora vo ~u робо́та мо́тора во во́льнім бі́гу

voľnomyšlienkár -a *m* вольноду́мець, вольноду́маючій чолові́к

voľnomyšlienkársky вольномыслячій, вольноду́маючій

voľnomyšlienkárstv//o -a *s* вольноду́мство, слобо́дне ду́маня

voľnos//ť -ti *ž* слобо́да; ~ pohybu слобо́да погына́ня; ~ rozhodovania слобо́да выберу рішíня; dať deťom úplnú ~ дати ді́тём по́вну слобо́ду

voľn//ý **1** *v rôzn. význ.* во́льный; ~á stolička во́льный столе́ць; ~é miesto во́льне мі́сце; miesto učiteľa je ~é мі́сце учі́теля во́льне; ~ obchod во́льна торгі́вля; ~á diskusia во́льна діску́сія; úvaha na ~ú tému россуджі́ня *або* тракта́т на во́льну те́му; ~ prízvuk *lingv.* во́льный акце́нт *або* притиск; ~ verš *poet.* во́льный стих; ~é večery во́льны ве́чоры; ~ prístup ku knihám во́льный до́ступ ку книгам; cesta je ~á доро́га во́льна; доро́га отворе́на; ~ pád *fyz.* во́льне паді́ня; ~á energia во́льна ене́рґія; dnes večer som ~ днесь ве́чор я во́льный **2** во́льный, слобо́дный; ~é spracovanie во́льна обро́бка; ~ preklad во́льный пере́клад; ~ predaj во́льне продава́ня; ~ kop *šport.* во́льне ко́пнутя; ~ spôsob *šport.* (*v plávaní*) во́льный штіл; ~ štýl *šport.* (*v zápase*) во́льный штіл; ~á jazda *šport.* (*v krasokorčuľovaní*) во́льный про́ґрам; ~é ceny во́льны ціны; ~é mravy во́льны звыкы; ~ ľud слобо́дный наро́д **3** (*bezplatný*) во́льный, беспла́тный; ~ vstup во́льный вход; ~á vstupenka во́льный *або* беспла́тный листок; ~ výtlačok беспла́тный *або* дарова́ный екземпла́р **4** (*neviazaný*) во́льный, слобо́дный; ~á láska во́льна любо́в **5** (*mierny*) спокі́йный, непонагляючій; пома́лый; ~é pohyby во́льны руша́ня; ~é tempo спокі́йне те́мпо; ~á chôdza пома́ле ходжі́ня; ~ krok непонагляючій крок; ~ým okom во́льным о́ком

volovin//a -y *ž expr.* несмысел, глу́пость, таранина

volsk//ý воло́вый; ~ roh ріг во́ла; ~ záprah воло́вый за́пряг; ~á koža воло́ва ко́жа ● volské oko *kuch.* во́льске о́ко

volt -u *m fyz.* волт

voluntarist//a -u *m filoz.* волунтарі́ста

voluntaristický *filoz.* волунтарі́стьскый

voluntariz//mus -mu *m filoz.* волунтарі́зм

von *prísl.* **1** (*zvnútra*) вон, во́нка; vyjsť, vybehnúť ~ выйти, выбі́гнути (вон); marš ~! ходь вон!, вон о́дты! **2** *v spojení:* byť *al.* dostať sa von z niečoho *prekladá sa individuálne*; ~ z domu одыйти з до́му; je ~ z nebezpečenstva він мі́мо небезпе́кы; dostať sa ~ z ťažkého položenia вытягнути ся з тяжко́й сітуа́ції; bývať ~ z mesta жыти за мі́стом **3** *ľud.* (*vonku*) на у́ліці, на дво́рі;

~ je už tma вóнка уж тма, на двóрі уж тéмно *áбo* тма **4** *ako predl. so 7. p.* чéрез *што*; ~ dvermi, oblokom чéрез двéрі, óблак *áбo* óкно • ~ s tým! признавáй ся!, вóнка з тым!; jedným uchom dnu, druhým ~ *hovor. expr.* єдным ýхом влетíло, дрýгым вылетíло; єдным ýхом днýка, дрýгым вóнка

voňať vonia voňajú *nedok.* **1** *čím, po čom* (*vydávať vôňu*) пáхнути; kvety voňajú квíткы пáхнуть; izba voňala čistotou в íзбі пáхло чістотóв; voňať po jahodách *al.* jahodami пáхнути за ягодами *áбo* ягодами **2** (*privoniavať k niečomu*) нюхати, вóняти; ~ kvety вóняти *áбo* нюхати квíткы **3** *pren. hovor. expr.* (*páčiť sa*) любити ся; táto robota mu nevonia тотá робóта ёмý не по вóли *áбo* не по смáку *áбo* не любить ся *áбo* не пáхне; тотá робóта ёмý смердить

voňavk//a -y *ž* пáрфін *м*; jemná ~ ніжный пáрфін; francúzska ~ францýзькый пáрфін; poľŕkať sa ~ov побрызкати ся пáрфіном; používať ~u поужывáти пáрфін, парфіновáти ся

voňavkár -a *m* парфінярь

voňavkársky парфінóвый, парфімéрный; ~ priemysel парфінóвый прóмысел

voňavkárstv//o -a *ž* парфімéрія

voňav//ý пахнячій, вонявый; ~é kvety пахнячі квíткы; ~é mydlo пахняче мыдлó; ~é seno пахняче сíно; ~ chlieb пахнячій хліб; ~é lúky пахнячі лýкы; ~é klinčeky *kuch.* пахнячі клинчікы

vonka, vonká, vonku *prísl. hovor.* **1** (*von*) на ýліцю, на двир; вон; vyhnať niekoho ~ выгнати дакóго на ýліцю; vyniesť veci ~ вынести рíчі вон **2** (*vonku*) на ýліці, на двóрі, вóнка; ~ prší вóнка пáдать додж; všetci sú ~ вшыткы суть на двóрі *áбo* вóнка

vonkajš//í вонкóвый; ~ia stena вонкóва стінá; ~ie obloky вонкóвы óблакы *áбo* óкна; ~ia výzdoba budovy вонкóве украшíня будóвы • ~ uhol trojuholníka *geom.* вонкóвый ýгол триугóлника; ~ie pohlavné orgány вонкóвы полóвы óрґаны; ~ia pamäť *kyb.* вонкóва пáмять, довгочасóвый запамятóвуючій *áбo* довгопамятливый механíзм

vonkajš//ok -ka *m* звóнка; ~ domu дім звóнка; ~ látky лицна сторóна полóтна; príjemný ~ приємный взгляд, приємна тварь

vonkoncom *prísl.* **1** (*celkom, úplne*) абсолýтні, докíнце, цáлком, пóвністю; to je ~ zlé тотó є цáлком зле; je už ~ skazený він уж абсолýтні показéный **2** (*pri zápornom prísudku – vôbec nie*) рішýчо, цáлком, пóвністю; už ~ nevie, čo robiť він уж цáлком не знать, што робити; ~ nie je spokojný він барз неспокíйный

vonku *prísl.* **1** (*mimo ľudského obydlia*) вóнка, на двóрі, на ýліці; ~ prší, sneží вóнка пáдать (додж, сніг); deti sú ~ дíти суть вóнка; ~ je zima вóнка *áбo* на двóрі зимá; pracovať ~ робити вóнка *áбo* під отворéным нéбом; počkať ~ а) (*pred dverami*) почéкати за дверями; б) (*pred budovou*) почéкати на ýліці **2** *hovor.* (*vo verejnosti, medzi ľuďmi*) мéджі людми, в óбщности; čo sa hovorí ~? што говóрить ся мéджі людми?, што говóрять люди?; kniha je už ~ книга уж вышла до світа, книга уж вóнка

vonn//ý *bás.* пахýчій, вонявый, ароматный; ~é lúky пахýчі лýкы; ~é ruže вонявы рýжы; ~ vzduch аромáтный вóздух; ~é oleje пахýчі олії

vopch//ať -á -ajú *nedok.* всýнути, засýнути, вопхáти; ~ ruku do vrecka всýнути рýку до кішéні; ~ hlavu pod podušku засýнути гóлову під зáголовок; ~ kľúč do zámky всýнути ключ до зáмку; ~ papuče pod posteľ засýнути папýчі під пóстіль ~ bielizeň do kufra вопхáти білізнý до кýфра

vopch//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** (*vliezť*) всýнути ся, вопхáти ся; had sa ~al do diery гад вліз до діры; všade sa ~á *pren. expr.* він всяды вóпхать ся, він всяды пхать свій ніс **2** *expr.* (*zmestiť sa*) змістити ся, влізти; do skrine sa to ešte ~á до скрині тотó íщі

влізе *або* змістить ся; nevopchá sa do šiat oná не влізе *або* не змістить ся до шмат

vopred *prísl.* **1** (*skôr, dopredu*) допéреду, скóрше; ~ pripraviť niečo допéреду припрáвити/приготовити дашто́; ~ uvážiť niečo завчасу́ *або* допéреду обду́мати дашто́; platí sa ~ плáтить ся допéреду; všetko už vedel ~ він вшытко знав допéреду, він скóрше знав вшытко; dať vedieť ~ дати знáти допéреду; ~ rozhodnúť рішыти допéреду; ~ prehratý zápas допéреду програ́те стрітну́тя **2** (*popredku*) до пéреду, скóрше; pustiť niekoho ~ пустити дакóго до пéреду, пустити дакóго скóрше

vosk -u *m* віск; včelí ~ пчолиный віск; zatrieť ~om niečo затéрти дашто́ вóском • lyžiarsky ~ ліжáрьскый віск; štepársky ~ віск на скіпíня; žltý *al.* bledý ako ~ жóвтый *або* блідый як віск

voskár -a *m* воскáрь

voskovan//ý воскова́ный; ~ papier воскова́ный пáпірь

vosk//ovať -uje -ujú *nedok.* восковáти, натерáти вóском; ~ lyže восковáти ліжы, натерáти вóском ліжы; ~ parkety натерáти паркéты вóском; ~ plátno восковáти полóтно

voskovic//a -e *ž* воскóва свічка; zapaliť ~u запалити воскóву свічку

voskovitý восковитый, як віск; ~ lesk восковитый блеск

voskov//ý **1** (*v rôzn. význ.*) воскóвый; a) (*z vosku*) ~á svieca воскóва свічка; ~á figúrka воскóва фіґу́рка; ~ náter воскóвый пóтер б) (*pripomínajúci vosk*) ~á tvár воскова тварь; ~ povlak na jablkách воскóва скóрка на ябках **2** *hovor.* (*voskovaný*) воскова́ный; ~ papier воскова́ный пáпірь; ~é plátno воскова́не полóтно

voslep *prísl.* наугрáд, сліпо, наслíпо, посліпáчкы; strieľať ~ стріляти наслíпо; ísť ~ іти наугрáд; nejde na veci len tak ~ він не берé ся за дíла наслíпо

vospoln//ý *kniž.* взаємный, єдéн дру́гому, óбщій; ~á pomoc взаємна пóміч

vospolok *prísl.* довєдна; dobré ráno všetkým ~ дóбре рáно вшыткым; pomáhať si ~ помагáти єдéн дру́гому; pracovať ~ робити довєдна; dobrú chuť (všetkým) ~! дóбрый смак вшыткым *або* цíлій компáнії

voš vši *ž* вош *ж*; šatová ~ шматóва вош • lenivý ako ~ *hovor. expr.* барз лінивый; drží sa niečoho ako ~ kožucha тримле ся зубáми дачóго, тримле ся зубáми-нохтями дачóго; čuší ako ~ pod chrastou як бы вóды до рóта набрáв, є тихо як рыба; za korunu by hnal ~ na tretiu dedinu *hovor. žart.* готóвый задусити ся за ґрáйцарь

vošk//a -y *ž* вóшка; rastlinné ~y ростлинны вóшкы

votk//ať -á -ajú *nedok. čo do čoho* воткáти *што до чóго*; ~ vzor do tkaniny воткáти взóрку до тканины

votrel//ec -ca *m* незвáный *або* некликаный гость; затулянець; префікáнець

votr//ieť -ie -ú *dok.* втéрти; ~ masť do rany втéрти масть до рáны

votr//ieť sa -ie sa -ú sa *dok. do čoho, medzi koho, kam* втéрти ся, пролíзти *до чóго*, приплéсти ся *ку дакóму*; ~ sa do nejakej spoločnosti втéрти ся до даякóй компáнії *або* до даякóй óбщности; ~ sa do rodiny приплéсти ся до родины; ~ niekomu do priazne втéрти ся о довíру к дакóму

voval//iť -í -ia *dok. čo do čoho* привалити, довалити *што до чóго*

voval//iť sa -í sa *-ia sa dok. do čoho* привалити ся *до чóго*; do izby sa ~ila kopa ľudí до íзбы привалило ся громáду людéй *або* привалила ся кóпа людéй

voz -a *m* **1** (*štvorkolesový dopravný prostriedok*) віз, телíга; senný ~ телíга; ~ sena, dreva віз сíна, дéрева; naložiť niečo na ~ наложыти дашто́ на віз; zapriahnuť kone do ~a запрягну́ти *або* запрячí кóні до вóза; pohrebný ~ погрíбный віз **2** ваґóн; poštový ~ поштóвый ваґóн; lôžkový ~ спáльный ваґóн **3** (*auto*) áвто; prenosový

~ (*v televízii*) перенóсна телевізія • Malý ~ *astron.* Малá Медвідíця; Veľký ~ *astron.* Велика Медвідíця; ani z ~a ani na ~ áни ту áни там; jeden o koze, druhý o ~e єдéн о кóзі, дрýгый о вóзі; piate koleso na ~e *hovor.* пяте кóлесо на вóзі, пята шпíца в кóлесі; i do ~a i do koča і до вóза і до кóча
voz//eň -ňa *m* ваґóн; osobný, nákladný ~ пасажíрьскый, товáрный ваґóн; rýchlikový ~ ваґóн скóрого влáку *áбо* éкспреса; spací *al.* lôžkový ~ спáльный ваґóн; ležadlový ~ ваґóн з лежáчіми(а) місцями; služobný ~ служéбный ваґóн; nastupovať do ~a настýповати до ваґóна; ~ prvej triedy ваґóн пéршой клáсы; batožinový ~ баґáжный ваґóн; poštový ~ поштóвый ваґóн; nakladať, vykladať ~e накладáти, выкладáти ваґóны
vozidl//o -a *s* трáнспортне *áбо* перевóзне срéдство; motorové ~ механíчне трáнспортне срéдство; úrazové ~ áвто скóрой (лікáрьской) пóмочі; viesť motorové ~ вéсти áвто, кероваáти áвтом
voziev//ať -a -ajú *nedok.* **1** *koho, čo* (*dopravovať*) (чáсто *áбо* обычáйні *áбо* даколи) возити; ~ zamestnancov autobusom возити робíтників автобýсом **2** *čo* (*prinášať z cesty*) (обычáйні) привозити; čo ti otec ~a z mesta? што тобí обычáйні привóзить отéць з мíста?; kedysi ~al drevo він даколи возив дрыва
voziev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* возити ся, яздити; rád sa ~al na aute він любив возити ся на áвті *áбо* яздити áвтом
vozík -a *m* вóзик; ručný ~ рýчный вóзик; nemocničný ~ шпытáльскый вóзик; invalidný ~ інвалíдный вóзик; naložiť na ~ niečo наложыти на вóзик даштó
voz//iť -í -ia *nedok.* **1** возити; ~ tovar возити товáр(ы); ~ niekoho v aute возити дакóго в áвті; ~ dieťa v kočíku возити дітину в кóчіку; ~ niekoho na saniach возити дакóго на сáнках; ~ hnoj na pole возити гній на пóле **2** (*nosiť, prinášať z cesty*) привозити; ~il drahé dary niekomu привозив дакóму дорогы дарýнкы • ~ drevo do lesa (do hory) *expr.* до лíса дрыва возити; nestačí mu, čo by mu vozom vozil кíлько не дай, ёмý все мáло; ~ drevo do lesa (do hory) до лíса дрыва возити
voz//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** возити ся, яздити; ~ sa na aute возити ся на áвті; ~ sa na kolotočí возити ся на колотóчі *áбо* рінґішпíлі *zastar.* **2** *po kom pren. hovor. expr.* придирáти ся, задрáповати ся; stále sa po ňom ~í він все задрáпує ся до нёго
vozmo *prísl.* (*na voze*) на вóзі, на конях; cesta ~ trvala dva dni дорóга на вóзі *áбо* вóзом тримала два дні
vozňov//ý *žel.* ваґонóвый; ~é depo ваґонóве дéпо; ~ park ваґонóвый парк; ~á náprava ваґонóва ось; ~á trieda клáса ваґóна
vozovk//a -y *ž* проходяча часть дорóгы, дорóга; betonová ~ бетонóва дорóга; asfaltová ~ асфалтóва дорóга; vojsť *al.* vstúpiť do ~y выйти на проходячу дорóгу
vozov//ý возóвый; ~á plachta возóва плáхта; ~é kolesá возóвы кóлеса, кóлеса вóза
vôbec **1** *čast.* (*zdôrazňuje zápor*) áни трошéчкы, áни кус, вонкíнцём; dievčatko sa ho ~ nebálo дівчáтко ёгó áни трошéчкы *áбо* вонкíнцём не бояло ся; chcem tú knihu a ~ všetko od tohto autora я хóчу тотý книгу до кíнце вшытко написáне тым áвтором **2** *čast.* (*vyjadruje stupňovanie*) і, цалкóво, до кíнце; musel všetko popredať a potom ~ z dediny odísť він мýсив вшытко продати, а пóтім і докíнце одыйти з валáлу **3** *čast.* (*zdôrazňuje niektorý vetný člen*) вонкíнцём; nevedel, čo jej má na to ~ odpovedať він не знав, што єй вонкíнцём на тотó одповíсти **4** *prísl.* (*vo všeobecnosti*) цалкóво, цáлком; rozprávali sa o živote ~ они говорили о жывóті цалкóво
vôkol **1** *predl. s 2. p.* (*okolo*) óколо, наокóло *чóго*; ~ hlavy óколо гóловы; pozrieť sa ~ seba попозерáти ся наокóло сéбе; pripínala si vlasy ~ hlavy вóлосы онá запинáла óколо гóловы **2** *prísl.* óколо, наокóло; ~ panovalo ticho наокóло

царёвáло *áбо* пановáло тихо; všetko ~ sa rozzelenalo вшытко наокóло зазеленíло; zôkol-vôkol sa tiahli šíre polia доокóла тягали ся ширóкы пóля

vôl vola *m* **1** віл, вóла; ťažný ~ ярьмóвый віл; orať na voloch орáти з волáми **2** *pren. pejor.* nie som ~ я не (такый) дурáк • robí *al.* ťahá *al.* drhne ako ~ рóбить *áбо* тягать як віл; berie ako ~ na rohy а) він íмать вшытко, што мóже; б) він берé на сéбе барз вéлё

vôľa[1] vôle *ž* **1** вóля; slobodná ~ слобóдна вóля; pevná, nezlomná ~ міцнá, незлóмна вóля; železná ~ желíзна вóля; sila ~e сила вóлі **2** (*požiadavka, prianie; úmysel*) вóля, желáня, хотíня; presadiť svoju vôľu настояти на своïм, добити ся своéго; vnútiť niekomu svoju vôľu нанутити дакóму свóю вóлю; robiť niečo z vlastnej vôle робити дашто по своïй вóлі, робити дашто по своéму *áбо* пóдля влáстного желáня; prišiel k nám s dobrou vôľou dohodnúť sa він пришóв ку нам з дóбров вóлёв договорити ся **3** (*sloboda konania, voľnosť*) слобóда, вóля; dať *al.* nechať niekomu vôľu vo všetkom дати дакóму слобóду во вшыткім; дати дакóму робити вшытко, што хóче **4** *hovor.* (*nálada*) налáда, наладжéность; mať dobrú vôľu мáти дóбру вóлю; byť dobrej vôle быти при дóбрій вóлі; je zlej vôle він мать злу налáду • ~ osudu вóля óсуду; ~ božia бóжа вóля; posledná ~ завіщáня; ani pri najlepšej vôli áни при нáйліпшій вóлі; robiť *al.* dávať niekomu všetko po vôli робити дакóму вшытко по вóли; to mi nie je po vôli тотó мі *áбо* мені не по смáку/не по вóли; byť niekomu po vôli быти дакóму по вóли *áбо* по смáку

vôľa[2] vôle *ž tech.* вóля; ~ ložiska вóля ложíска *áбо* підложкы

vôňa vone *ž* вóня, аромáт; príjemná ~ приємна вóня; omamná ~ kvetov одурмáнююча вóня квíток; jemná, ostrá ~ приємна, острá вóня; ~ pečeného chleba вóня печéного хліба; šíri sa ~ orgovánu шырить ся вóня орґовáну; cítiť vôňu kávy пáхне кáва; ~ sena, kvetov вóня сíна, квíток

vpád -u *m* нападíня, втóргнутя, інтервéнція; ozbrojený ~ озброєне втóргнутя; ~ na cudzie územie втóргнутя на чуджý терітóрію; *expr.* ~ nečakaných hostí втóргнутя нечéканых гóстів • tatarský, turecký vpád татáрьске, турéцьке нападíня

vpad//núť -ne -nú *dok. do čoho* **1** *do čoho* (*spadnúť dnu*) упáсти *до чóго* list ~ol do schránky письмо упáло до поштóвой схрáнкы **2** (*zapadnúť*) запáсти *до чóго*, увязнути *в чім*; ~ol po kolená do blata запáв по кóліна до бóлота, увязнув по кóліна в бóлоті **3** *do čoho* (*násilím vniknúť*) втóргнути ся; ~ do cudzej krajiny втóргнути ся до чуджóй краïны; ~ nepriateľovi do tyla *voj.* проpвáти ся до тыла неприятеля **4** (*do miestnosti ap.*) увалити ся, втóргнути ся *до чóго*; ~ do izby увалити ся до хыжы; jasný lúč vpadol do izby луч світла проникнув до хыжы **5** *expr. do čoho* (*náhle sa zapojiť*) замішáти ся *до чóго*; ~ do rozhovoru замішáти ся *áбо* вмішáти ся до бісíды

vpadnut//ý запáвшый; ~é oči запáвшы óчі; ~é prsia запáвшы грýди; ~é brucho запáвшый бріх

vpál//iť -i -ia *dok.* **1** *čo do čoho, komu, čomu* (*pálením vyznačiť*) выпалити *што на чім*; ~ znak do dreva выпалити знак до дéрева; ~ značku dobytku выпалити знак на скóті, позначковáти скот **2** *expr.* увалити ся, впалити; втóргнути ся; ~il do izby увалив ся до íзбы; ~il dnu veľmi nahnevaný він впалив *áбо* влетíв до днýка барз нагнíваный **3** *expr. čo do koho, čoho* (*zasiahnuť strelou*) пустити *што до кóго, што*; ~ si guľku do hlavy пустити собі кýльку до гóловы

vpaš//ovať -uje -ujú *dok.* **1** перенéсти, перевéзти, пропашовáти контрабáндов; ~ zbrane do krajiny перевéзти контрабáндов до краïны збрáни; ~ narkotiká пропашовáти

наркóтіка **2** *expr. koho, čo do čoho* (*tajne al. nelegálne dostať niekam*) перетиснути, протиснути; ~ článok do novín перетиснути статю до новинóк ~ zakázanú knihu niekam протиснути *áбо* пропашовáти заказáну книгу даґдé

vpich//núť -ne -nú *dok.* **1** *čo, čo do čoho* впíхнути *што до чóго*; ~ špendlík do látky впíхнкти шпéндлик до полóтна; ~ si ihlicu do vlasov впíхнути шпíльку до вóлося **2** *expr.* (*strčiť, vopchať*) всýнути, вложыти, впíхнути; ~ knihu do police вложыти книгу до пóлічкы; ~ol mu čosi do vrecka він штось всýнув ёмý до кішéні

vpich//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** *do čoho* (*zapichnúť sa, zabodnúť sa*) впíхнути ся; ihla sa ~la do koberca іглá впíхла ся до пóкровця **2** *expr.* залíзти, вóйти; dieťa sa ~lo medzi starších дітина залізла méджі стáршых

vpich//ovať -uje -ujú *nedok. čo do čoho* впíховати *што до чóго*; ~ nôž do dreva впíховати нож до дéрева; ~ ihly (*pri akumpunktúre*) впíховати іглы

vpí//sať -še -šu *dok.* **1** *čo do čoho* (*v rôzn. význ.*) вписáти *што до чóго*; а) (*zapísať, vsunúť*) ~ číslo do rubriky вписáти чíсло до рýбрікы; ~ vynechané slovo v texte вписáти выпущене слóво в тéксті; б) *geom.* ~ kružnicu do trojuholníka вписáти окрýжность до триугóлника; в) *pren.* ~ novú stránku, kapitolu do histórie вписáти новý сторíнку, главý до істóрії **2** *pren.* запамятáти; ~ si do pamäti niečiu tvár запамятáти дачíю тварь

vpiť vpije vpijú *dok.* впити; pôda vpila všetku vlahu зéмля впила вшытку влáгу; pijak rýchlo vpil atrament пияк скóро впив тинту

vpiť sa vpije sa vpijú sa *dok.* **1** *do čoho* (*o tekutine*) впити ся, всáти ся *до чóго*; voda sa vpila do zeme вóда впила ся до зéмлі; víno sa vpilo do obrusa винó впило ся до óбруса **2** *expr. do koho, čoho* (*o zraku, očiach*) впити ся *до кóго, чóго*; ~ sa pohľadom do niekoho впити ся очáми до дакóго

vplat -u *m* **1** *fin.* (*peňažný vklad*) вклад, вложíня **2** *pošt.* (*úhrada*) заплачíня

vplat//iť -í -ia *dok. peňaž. pošt.* заплатити

vpláv//ať -a -ajú *dok. do čoho* **1** (*o plavidlách*) вплáвати, заплáвати, вóйти *до чóго*; loď ~ala do prístavu шыфа вплáвала до пóрту *áбо* приставу **2** (*o ľuďoch al. zvieratách*) вплáвати, заплáвати; ~ do hlbokej vody вплáвати до глубóкой вóды *áбо* де глубóко; kačky ~ali do zátoky кáчкы приплáвали до зáливу **3** *pren. expr.* (*vznešene vojsť*) плáвні вóйти, вплáвати; hrdo ~ala do sály онá гóрдо вплáва до сáлы

vplav//iť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho* вплáвати, вóйти *до чóго*; loď sa ~ila do prístavu шыфа вошлá до приставу *áбо* до пóрту

vplaz//iť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho* влíзти, вплáзити ся *до чóго*; had ~il sa do huštia гад вплáзив ся до гущавины

vpliesť vpletie vpletú *dok. čo do čoho* **1** (*v rôzn. význ.*) вплéсти, приплéсти *што до чóго* а) (*zapliesť*) ~ stuhu do vlasov вплéсти пáнтлик до вóлося; б) *pren.* do svojho rozprávania vplietol aj príslovia до своéй бісíды він приплíв і послóвиці **2** (*pletením uložiť*) вплéсти *што до чóго*; ~ zlatú niť do vzoru вплéсти золотý нитку до взóркы

vpliesť sa vpletie sa vpletú sa *dok. do čoho* вмішáти ся, замішáти ся *до чóго*; ~ sa do rozhovoru вмішáти ся до бісíды *áбо* розговóру • vpliesť sa niekomu do cesty вмішáти ся дакóму до дорóгы

vplyv -u *m* **1** (*pôsobenie*) вплив; kladný, záporný ~ позітíвный, неґатíвный вплив; škodlivý ~ шкодливый вплив; ideologický, politický ~ ідеолоґíчный, політíчный вплив; poveternostný ~ атмосферíчный вплив; kultúrny, jazykový ~ prostredia культýрный, языкóвый влив навколишности; ~ školy, ulice вплив шкóлы, ýліці; ~ propagandy, rozhlasu, televízie вплив пропаґáнды,

rádia, телевізії; ~ podnebia, počasia na úrodu вплив клімата, погóды на урóду; vymaniť sa spod ~u niekoho, niečoho выйти спід впливу áбо ослободити ся од впливу дакóго, дачóго; dostať sa pod ~ niekoho, niečoho попáсти áбо достáти ся під вплив дакóго, дачóго; mať dobrý, zlý ~ na niekoho мáти дóбрый, злый вплив на дакóго **2** (*autorita*) вплив, авторíта; nadobudnúť *al.* získať ~ надобыти вплив, здобыти авторíту; stratiť ~ стратити вплив *áбо* авторíту; zneužívať svoj ~ знеужыти свій вплив

vplýv//ať -a -ajú *nedok. na koho, čo* впливáти, мáти вплив *на кóго, што*; škola ~a na výchovu detí школа впливать на выхову дітéй; ~ na žiakov, mládež впливáти на учеників, молодéж; ~ na niekoho osobným príkladom впливáти на дакóго влáстным прикладом; ~ na charakter, výchovu človeka впливáти на харáктер, выхову чоловíка

vplyvn//ý впливный; ~ človek впливный чоловíк; ~ osoba впливна осóба; mať ~ých známych мáти впливных знáмых

vpochod//ovať -uje -ujú *dok. do čoho, kam* вóйти походóвым крóком *áбо* мáршом *до чóго, де*

vprac//ovať -uje -ujú *dok. čo do čoho* вшыти *што до чóго*; ~ podšívku do kabáta вшыти підшывку до кáбата

vpra//tať sa -ce sa -cú sa *dok. do čoho* **1** вóйти *до чóго*; do auta sa ~tala kopa detí до áвта вошлá *áбо* змістила ся кóпа дітéй **2** (*vmestiť sa*) влізти, змістити ся, помістити ся *до чóго*; do tohto malého bytu sa nevpraceme до тóго малóга квáртеля мы вшыткы не змíстиме ся; do skrine sa všetko nevprace до скрині вшытко не змíстить ся, в скрині вшытко не помíстить ся/не вóйде; ledva sa ~tala do sukne, do šiat онá лéдва влíзла/вошлá до сýкні, до шмат **3** *pren.* втягнути ся *до чóго,* приспособити ся *к чóму*; nevedel sa ~ do nových pomerov він не міг приспособити ся к новым обстáвинам *áбо* к новíй сітуáції ● nevie sa vpratať (nevprace) sa do kože не знать змістити ся до кóжы, він хóдить на гóлові; je (pije), koľko sa len doňho vprace він їсть (пиє), кíлько до нёго влíзе/змíстить ся

vpravde *prísl.* дíйсно, в сáмім дíлі, сáмо собóв, прáвду *áбо* по прáвді повíсти

vprav//iť -í -ia *dok. čo, koho do čoho* вложыти, всýнути, запрáвити *што до чóго*; ~ hnojivo do pôdy запрáвити гній до зéмлі

vprav//iť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho* втягнýти ся *до чóго*; приспособити ся *к чóму*; nijako sa nevedela ~ do nových pomerov онá нияк не моглá приспособити ся к новым обстáвинам

vpravo *prísl.* **1** впрáво, напрáво; допрáва; ~ odbočiť одбóчіти допрáва; ~ v bok! *voj. tel.* напрáво!; ~ hľaď! *voj. tel.* напрáво рівняй ся! *áбо* рівняй ся! **2** спрáва, з прáвого бóку, по прáвім бóці; ~ boli domy спрáва *áбо* з прáвого бóку *áбо* по прáвім бóці были дóмы ● neobzerať sa *al.* nehľadieť ani ~ ani vľavo не позерáти áни напрáво áни налíво, добивáти ся своéго, нераховáти ся з ничім

vpred *prísl.* допéреду; pohnúť sa ~ погнýти ся допéреду; kráčať pomaly ~ помáлы іти *áбо* крачáти допéреду; vykročiť ~ выкрóчіти допéреду

vpredu *prísl.* впéреді; sedieť, stáť ~ сидíти, стояти впéреді; ~ sú ešte voľné miesta впéреді (суть) íщі вóльны мíсця; ~ mala šaty roztrhnuté впéреді онá мáла шмáты ростóргнуты; tí najodvážnejší šli vždy ~ найодважнішы ішли все впéреді

vpriad//ať -a -ajú *nedok. čo do čoho* впрядáти *што до чóго*; ~ farebné nite do vlny впрядáти фарéбны ниткы до вóвны

vprostred *prísl. i predl. s 2. p.* **1** (*v miestnom význame*) посередині, в середині *чóго*, сéред *чóго*; os bola ~ prelomená ось была посередині переломéна; ~ izby stál klavír, stôl в середині íзбы стояв клáвір, стіл; hudba prestala ~ taktu мýзыка перестáла

в середині такту **2** (*v časovom význame*) серед, в середині, посередині *чого*; ~ zimy, leta в середині зимы, літа; zobudili ho ~ noci ёго пробудили посередині *або* серед ночі

vpump//ovať -uje -ujú *dok.* напумповати, нафукати; ~ vzduch do pneumatiky напумповати душу *або* колесо

vpust//iť -í -ia *dok.* **1** *čo do čoho* (*nechať vniknúť*) впустити, напущати *што до чого*; ~ vodu do nádrže напущати воды до базену; ~ do miestnosti čerstvý vzduch пустити свіжый воздух до містности; ~ peniaz do mešca опустити монету до мішка **2** *koho, čo do čoho* (*pustiť dnu*) впустити *кого, што до чого*; ~ psa do izby пустити пса до хыжы; nevpustiť nikoho do bytu никого не впущати до бываня

vpúšťací *tech.* впущаючій; ~ kohútik впущаючій когутик; ~ žľab впущаючій жоліб

vrabček -a *m zdrob.* воробчік, вороблик

vrabč//í вороблій; ~ie mláďa пташа воробля

vrabč//iť sa -í sa -ia sa *nedok. hovor. žart.* (*ženiť sa*) женити ся

vrab//ec -ca *m* воробель; ~ce čvirikajú вороблі чвірікають; • o tom už ~ce na streche čvirikajú о тім чвірікають вшыкы вороблі на стрíхах, каждый о тім знать; lepší ~ v hrsti ako zajac v chrastí (ako holub na strche) [*prísl.*] ліпше мати меншу річ, але ісthe

vrac//ať[1] -ia -ajú *nedok.* **1** *koho, čo* вертати; ~ z cesty niekoho вертати дакого з дорогы; ~ ručičku hodín dozadu вертати стрілку годин дозаду **2** *čo komu* вертати, оддавати; ~ niekomu peniaze вертати дакому пінязі; ~ knihy вертати *або* оддавати книгы **3** *čo, komu* (*oplácať*) одплачовати *кому за што*, вертати *кому што*; ~ niekomu návštevu вертати дакому навщіву **4** *čo komu* (*navracať*) вертати; ~ niekomu zdravie вертати дакому здоровя; ~ niekomu sebavedomie вертати дакому самоувіреность

vrac//ať[2] -ia -ajú *nedok. čo i bezpredm.* ригати, блювати; celý deň ~al він цілый день блював; musel ~ він мусив блювати; chorý začal ~ krv хворый зачав ригати кров

vrac//ať sa -ia sa -ajú sa *nedok. v rôzn. význ.* вертати ся; ~ sa zo školy вертати ся із школы; často sa ~ domov až ráno він часто вертав ся домів аж рано; ~ sa do vlasti вертати ся до отчізны; ~ sa k starým problémom вертати ся к старым проблемам; v myšlienkach sa ~ial do minulosti в думках він вертав ся до минулости; po chorobe sa mu opäť ~ajú sily по хвороті ёму зась вертають ся силы

vrad//iť -í -ia *dok. koho, čo do čoho* вчленити, зачленити, однести *кого, што до чого*; ~ termín do vypracovanej sústavy вчленити термін до розробеной сістемы; ~ excerpčný lístok do kartotéky вложыти ексцерпчный листок до картотекы

vrad//iť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho* (*začleniť sa*); вчленити ся, зачленити ся *до чого*; ~ sa do zástupu вчленити ся до колоны, заняти місце в колоні

vraďľ//ovať -uje -ujú *nedok. koho, čo do čoho* вчленёвати *кого, што до чого*

vraďľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. do čoho* включати ся *до чого*

vrah -a *m* враг, убивця; zákerný ~ закерный враг • pozerá, hľadí ako vrah він позерать як вовк *або* як звірь

vrahy//ňa -ne *ž* врагіня

vraj *čast.* говорять, бісідують, як кідь бы; (*pri reprodukcii cudzej výpovede*) він повів, же ...; ~ už odcestoval повідають, (же) він уж одышов; ~ je veľmi nadaný говорять, він барз способный; vraj tam bol він як кідь бы там быв

vrak -u *m* **1** уломкы, остаткы; ~ tanku, lietadla уломкы *або* остаткы розбитого танка, ероплана **2** *pren. expr.* (*o ľuďoch*) руїна; je z neho už len ~ з нёго уж лем руїна

vran//a -y *ž* ворона; ~y krákajú вороны кракають • biela ~ біла ворона; ~ ~e

oči nevykole [*prísl.*] ворóна ворóні óчі не выколе; ~ k ~e sadá [*prísl.*] ворóна к ворóні сідать, рыбáрь рыбаря видить з далéка; kto príde medzi ~y, musí kvákať ako ony [*prísl.*] хто прийде мéджі ворóны, мýсить крáкати як они; з вóвками жыти – по-вóвчі выти

vran//í ворóній; **~**ie mláďa ворóня

vraník -a *m* парíпный кінь, прекрáсный кінь, парíпа

vraný: ~ kôň; парíпный кінь, парíпа

krás//a -y *ž geol.* земéльна вéрства, вéрства зéмлі; zemské ~y вéрствы зéмлі

vráščit//ý морщíтый; **~**á tvár морщíта тварь

vrásk//a -y *ž* морщíна, морщíнка; tvár pokrytá *al.* zbrázdená ~ami тварь покрыта *áбо* зборозджéна морщíнками; ~y okolo očí морщíнкы óколо очéй

vrásk//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* морщíти ся, покрывáти ся морщíнами; koža sa ~a кóжа мóрщіть ся

vráskav//ieť -ie -ejú *nedok.* морщíти ся; mamina tvár už ~ie мáмина тварь уж мóрщіть ся *áбо* покрывать ся морщíнами

vráskav//ý зморщéный; **~**é čelo зморщéне челó; ~é ruky зморщéны рýку; ~á starenka зморщéна бáбка

vráskovat//ieť (sa) -ie (sa) -ejú (sa) *nedok.* морщíти ся, покрывáти ся морщíнами; čelo sa mu ~ie ёгó челó покрывать ся морщíнами, ёгó челó мóрщіть ся

vráskov//ec -ca *m anat.* обервóве тíло

vráskovit//ý морщíновитый; **~** krk морщíновита шыя; ~á koža морщíновита кóжа

vrásnen//ie -ia *s geol.* верствíня *с*

vrásn//iť -i -ia *nedok. geol. čo* творити вéрствы, верствити

vrásť vrastie vrastú *dok. do čoho v rôzn. význ.* вростú, вроснýти *мéджі што*; rastliny vrástli medzi kamene рострлины вросли помéджі камíня

vrašt//iť -í -ia *nedok.* морщíти; ~ čelo, tvár морщíти челó, тварь

vrašt//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* (*o čele, tvári*) морщíти ся

vráta vrát *s pomn.*; ворóта, брáна; železné ~ желíзны ворóта ● ústa ako ~ рот аж по ýха; hľadí ako teľa na nové ~ позéрать як теля на новы ворóта

vratič -a *m* (*liečivá lúčna rastlina*) хрізантéма

vrát//iť -i -ia *dok.* **1** *koho, čo* вернýти; ~ niekoho domov вернýти дакóго домíв **2** *čo, komu* ~ požičané peniaze вернýти пожычáны пінязі; ~ knihy do knižnice вернýти книгы до бібліотéкы; ~ zásielku вернýти бáлик/ паклик, послáти пáклик нáзад **3** *čo komu* (*oplatiť*) одплатити *кóму за што*; ~ niekomu návštevu вернýти дакóму навщíву; ~ niekomu úder одплатити дакóму удáр за удáр; ~ niekomu poklonu одповíсти дакóму комплімéнтом на комплімéнт **4** *čo komu pren.* вернýти; ~ dieťaťu zrak, zdravie вернýти дітині зрак, здорóвя; ~ niekoho k životu вернýти к жывóту дакóго ● aký požičaj, taký vráť [*prísl.*] яке поздрáвканя, таке оздрáвканя; як до гóры зве ся, так з гóры óзве ся

vrát//iť sa -i sa -ia sa *dok. v rôzn. význ.* вернýти ся; ~ sa domov, do vlasti вернýти ся домíв, до отчíзны; ~ z prechádzky вернýти ся з прогýлькы; ~ sa z divadla, koncertu вернýти ся з теáтру, з концéрту; ~ sa z vojenčiny вернýти ся з воєньской слýжбы; ~ sa (ako) prvý, posledný вернýти ся пéршым, послíднім; ~ sa k otázke *pren.* вернýти ся к вопрóсу; po chorobe sa mu ~ili predošlé sily по хворóті силы знóву вернýли ся ку нёму; ~ila sa mu reč вернýла ся ёмý реч; po mesiaci sa opäť ~il k rodine, k žene о мíсяць він знóву вернýв ся к родині, к жені; chorému sa ~ila chuť do jedla хвóрому вернýв ся смак

vrátk//a -ok *ž pomn. zdrob.* ворóтка; ~ do záhradky ворóтка до садý; ~ vrzli ворóтка заскрипíли ● nechať si otvorené zadné ~ найти выхíд із сітуáції, охабити собí в плóті дíрý

vratk//ý **1** (*o kroku, chôdzi*) неувіреный, нетвердый, лабілный; ~á chôdza неувірене ходжіня; ~ krok нетвердый крок **2** лабілный, нестійкый; ~ čln нестійкый чолнók **3** нетвердый, лабілный; ~é pozície лабілны позіції

vrátnic//a[1] -e *ž* (*továrni*) прохóдяча, бýдка стóрожа-інформáтора

vrátnic//a[2] -e *ž anat.* ворóтна жыла

vrátnik[1] -a *m* (*vo verejnej budove*) стóрож, інформáтор

vrátnik[2] -a *m anat.* привратник, выхід із жóлудка; zúženie ~a зужіня привратника

vratný *odb.* вертáный; ~ pohyb вертáне погынáня • vratná reakcia *chem.* обернýта реáкція

vrav//a -y *ž* бісіда, гóвор; živá ~ ожывлéна бісіда

vrav//iet' -í -ia *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* говорити, бісідовáти; ~ potichu бісідовáти по-тихы; ~ nahlas голóсні *áбo* нагóлос говорити; fakty ~ia фáкты говóрять; ~í sa... *neos.* говóрять ..., бісіді(у)ють...; ale to ti ~ím, nechoď tam! говóрю тобі, не ходь там! **2** *koho ako* (*oslovovat'*) звáти, называти *кóго як, кым* • škoda ~! шкóда слов *áбo* говорити!; to mi nič nevraví тотó мі ніч не повідать *áбo* не говóрить; ~ do vetra *al.* do sveta *hovor.* говорити до вітру; ~ dve na tri *expr.* тáрати *áбo* молóти глýпости; zlé jazyky ~ia *expr.* злы языкы говóрять...; reči sa ~ia, chlieb sa je [*prísl.*] ≈ рéчі говóрять ся, хліб їсть ся; пес брéше, вітор нéсе

vravn//ý бісідливый, говорливый, затáраный; ~á tetuška бісідлива тéтка

vrázd//it' sa -i sa -ia sa *nedok. expr.* (*von a dnu*) бігати *áбo* ходити ту і там; ~i sa, sadni si a uč sa не бігай ту і там, а сядь і уч ся

vraz//it' -í -ia *dok.* **1** *čo do čoho* (*vbit', vtlct'*) вбити, врáзити; ~ klin do polena вбити клин до пóліна; ~ kôl do zeme врáзити кіл до зéмлі; ~ zátku do fľaše врáзити дюґов *áбo* зáтку до фляшкы **2** *do koho, čoho* налетíти, нарáзити, врáзити *на кóго, што*; ~ do niekoho налетíти *áбo* нарáзити на дакóго; ~ hlavou do stĺpa нарáзити гóловов до стóвпа; v tme ~il do stola в тмі він врáзив до стóла; auto ~ilo do stromu áвто налетíло до стрóма **3** *do čoho hovor. expr.* влетíти; втóргнути ся; вламáти ся, увалити ся; do pracovne ~il sa bez zaklopania він втóргнув ся *áбo* увалив ся до кабінéту без заклóпканя; ~il do izby ako zmyslov zbavený він влетів до ізбы як дикый **4** *do čoho hovor. expr.* удáрити *до чóго*; krv jej ~ila do tváre кров удáрила єй до твáри; víno mu ~ilo do hlavy винó удáрило ёмý до гóловы **5** *čo do čoho hovor. expr.* (*vložit'*) вложыти, всадити *што до чого*; ~ peniaze do stavby domu вложыти пінязі до будовáня дóму; do podniku ~il všetky peniaze вшыткы пінязі він всадив до фірмы

vráž//at' -a -ajú *nedok.* **1** *čo do čoho* (*vtĺkat'*) запыхáти, вбивáти, вражáти *што до чóго*; ~ klince do steny вбивáти клинці до стіны **2** *do koho, čoho, čím* (*narážat'*) вражáти, наражáти *на кóго, што*; ~ do nábytku вражáти до бýтора **3** *do čoho hovor. expr.* вражáти; врывáти ся; влáмовати ся, увáлёвати ся *до чóго*

vražd//a -y *ž* убивство; zákerná ~ злодійске убивство; lúpežná ~ убивство з цілём орабовáня; beštiálna ~ звірьске убивство; masová ~ мáсове убивство; pokus o ~u покушіня на жывот; spáchať ~u выконати убивство; obviniť niekoho z ~y обвинити дакóго з убивства; usvedčiť niekoho z ~y усвідчіти дакóго з убивства

vražd//it' -í -ia *nedok.* забивáти

vražedn//ý **1** (*smrtiaci*) смертонóсный, забивáючій; ~á zbraň смертонóсна збрань; ~ jed смертонóсный *áбo* смертéлный яд; ~ úmysel зáмір зáбити; ~é výpary смертонóсны выпары **2** кровáвый; ~ boj кровáвый бой **3** *pren. expr.* смертéлный, зничуючій; ~ pohľad зничуючій взгляд

vŕb//a -y *ž* вéрьба; smutná ~ смутнá *áбo* плачýча вéрьба

vŕb//ie -ia *ž*, **vrbin//a** -y *ž* (*vŕbový porast i vŕbové prúty*) верьбина

vŕbov//ý верьбóвый; ~é prútie верьбóве прýтя, прýтя з вéрьбы; ~á kôra верьбóва скóра, скóра вéрьбы

vrč//ať -í -ia *nedok. bezpredm. i na koho, čo v rôzn. význ.* вырчáти; гурчáти; pes ~í пес вырчíть; všetci doma naň len ~ali дóма вшыткы лем вырчáли на нёго; traktor nepríjemne ~al трáктор неприємні гурчáв

vrec//e -a *s* міх, мішóк; papierové ~ папірёвый мішóк; ~ múky міх мукы; nasypať niečo do ~a насыпати дашто́ до міха; deravé ~ дірáвый міх; poštové ~ поштóвый мішóк • ani čo by sa s nimi ~ roztrhlo так і высыпали ся, як бы з ними міх розвязáв ся; dúchať s niekým do jedného ~a дýти до єднóго міха з дакым, быти дорозумéным; hádzať všetko *al.* všetkých do jedného ~a шмаряти вшытко *áбо* вшыткых до єднóго міха; je ako ~ bez dna як бóчка без дна; kúpiť *al.* predať mačku vo ~i купити *áбо* продати мáчку в міху, оклáмати ся при нáкупі *áбо* при продáжі; sype sa ako z ~a гýсто сніжыть, сыпле ся як з міха (*о густім снізі*); šidlo vo ~i neutajíš, vykľulo sa šidlo z ~a шыло в мішкý не затáїш; vykľulo sa šidlo z ~a прáвда указáла ся

vreckár -a *m hovor.* кішенёвый злóдій

vreck//o[1] -a *s* мішóк, мішóчок; plátené ~ полотняный мішóк; ~ na tabak жачкóв

vreck//o[2] -a *s* **1** (*súčasť obleku*) кішéня; našité, všité ~ нашыты, вшыты кішéні; bočné, vnútorné ~ бóчна, внутрішня кішéня; náprsné ~ нагрýдна кішéня; vopchať si ruky do vreciek всýнути рýкы до кішéнь; vytiahnuť niečo z ~a выбрати дашто́ із кішéні **2** *pren. expr.* мішóк, піняжéнка; na to ~ nestačí на тото́ мішóк *áбо* піняжéнка не выстачіть **3** *bot.* мішóк; výtrusné ~ спорóвый мішóк • dávať *al.* platiť *al.* financovať niečo zo svojho ~a платити за дашто́ із своéй кішéні; má plné ~á він мать пóвны кішéні *áбо* пóвну піняжéнку; má prázdne ~á він мать порóжні кішéні *áбо* порóжню піняжéнку, вітор свище в кішéнях; plniť si ~á набивáти кішéні *áбо* піняжéнку; siahnuť *al.* začrieť hlboko do ~a сягнути глубóко до кішéні; ten strčí *al.* vopchá všetkých do ~a тот вшыткых до кішéні вóпхать

vreck//ovať -uje -ujú *nedok. odb. čo* сачковáти; ~ kávu, čaj сачковáти кáву, чай

vreckov//é -ého *s* кішенёвы пінязі, пінязі на дрібны выдавкы; dostávať ~ доставáти кішенёвы пінязі *áбо* на дрібны выдавкы

vreckovk//a -y *ž* (носóве) хýщя; hodvábna ~ гадвáбне носóве хýща; utierať si nos ~ou утерáти ніс (носóвым) хýщатём

vreckov//ý кішенёвый; ~é hodinky кішенёвы гóдинкы; ~ kalendár кішенёвый календáрь; ~é vydanie knihy кішенёве выдáня книгы; ~ slovník кішенёвый слóвник; ~ nožík кішенёвый нóжик *áбо* нож

vrecovin//a -y *ž* міховина, міхóве полóтно, полóтно на міхы

vrecovk//a -y *ž pošt.* пáкличок, посылáный в шпеціáлнім мішкý; poslať balík ako ~u посылáти пáклик в мішкý

vrecový міхóвый; ~ obal запаковáня в мішкý; ~ strih šiat *krajč.* слобóдный мóдел шмат, мóдел «мішóк»

vrecúšk//o -a *s zdrob.* мішóк, мішóчок; igelitové ~ поліетіленóвый мішóчок

vred -a/-u *m* вéред; vyhodil sa mu na nohe ~ на нóзі вышмарив ся ёмý вéред; žaludočný ~ *lek.* вéред на жóлудку; ~ na dvanástniku *lek.* вéред на дванадцятипéрстній кышкі

vredav//ý покрытый вéредами; ~é telo тíло, покрыте вéредами

vredov//ý *lek.* вередóвый; ~é ochorenie вередóве охворíня

vrele, vrelo *prísl.* горячо, сердéчні, тéпло; ~ ľúbiť niekoho горячо *áбо* сердéчні любити дакóго; ~ pobozkať niekoho горячо поціловáти дакóго; ~ niekoho privítať сердéчні привитáти дакóго; ~ niečo odporúčať горячо *áбо* од душы рекомендовáти дашто́

vrel//ý **1** (*vrúcny, úprimný*) горячій, теплый, сердéчный; ~ pozdtav горячій *або* сердéчный привіт; ~á vďaka сердéчна вдяка *або* благодáрность; ~é slová горячі *або* теплы *або* сердéчны слóва; ~ bozk горячій *або* теплый *або* стрáстный поцілýнок **2** *hovor.* (*veľmi horúci*) горячій, кіпячій; ~ čaj горячій чай; ~á polievka горяча пóливка

vren//ie -ia *s* непóкій, побуріня, вріня; spoločenské, revolučné ~ óбщностне, революціійне вріня; študentské ~ штудéнтьскы непокóї; kultúrne ~ култýрне вріня

vres -u *m* (*ker*) вéреск ● vres obyčajný *bot.* вéреск обычáйный (*Cdlluna vulgaris*)

vresk -u *m* **1** гуляканя, вриск, крик; визґ; ~ detí гуляканя дітéй, дітьскый вриск; ~ opíc визґ обезьян **2** *expr.* завиваня; ~ sirény завиваня сірéны; ~ hádajúcich sa žien вриск гáдаючіх ся жен; spustiť ~ підняти вриск *або* крик

vreskľavý *expr.* врискáвый, криклявый, пісклявый; ~ hlas врискáвый *або* пісклявый гóлос; ~é dieťa врискáва *або* криклява дітина

vreskot -u *m expr.* вриск, крик, гуляк(аня); z bazéna sa ozýval ~ detí з басéну роздавáв ся вриск *або* крик дітéй

vresovisk//o -a *s* верескóвый пóраст, верещáтник

vresový верескóвый; ~ poprast верескóвы крякы, верескóвый пóраст

vrešťan -a *m zool.* верещáн

vreš//ťať -tí -tia *nedok.* **1** *expr.* (*v rôzn. význ.*) врискати, крічáти, гулякати, ревáти/ревíти, завывáти; v parku ~tia deti в пáрку крічáть *або* врискають *або* гулякають діти; ~ od bolesti крічáти *або* завывáти *або* ревáти од бóлести **2** ревáти, крічáти; ~ z plného hrdla ревáти на пóвне гóрло; trúby ~tia трýбы ревýть; rádio od rána ~tí рáдіо од рáна рéве

vretenic//a -e *ž* (*zmija*) веретеніця; uštipla ho ~ укýсила ёгó веретеніця; klbko vreteníc клýбя веретеніць

vreten//o -a *s* **1** веретéно; priasť na ~e прясти на веретéні **2** *stroj.* свéрдлик; ~ vrtáka свéрдлик вертячкы

vretenn//ý: ~á kosť *anat.* веретéнна кість

vretenový *tech.* веретéнный; ~ lis веретéнннный прес, скруткóвый прес; ~ olej веретенóвый олíй

vre//zať -že -žú *dok. čo do čoho* вырізати *што до чóго*; ~ ozdoby do dreva вырізати украшіня до дéрева; ~ svoje iniciálky do dreva вырізати свої ініціáлы до дéрева

vre//zať sa -že sa -žú sa *dok. v rôzn. význ.* врізати ся *до чóго*; pílka sa ~zala do dreva пилка врізала ся до дéрева; jej slová sa mu ~zali hlboko do duše єй слóва запáли ёмý глубóко до душы

vrezáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. v rôzn. význ.* врізати ся *dok.*, врізовати ся; remeň sa mu ~al do ramena рéмінь різав ёмý плéче, рéмінь врізав ся ёмý до плéча

vrh¹ -u *m šport.* шмаряня; ~ guľou шмаряня ґýлёв

vrh² -u *m* породжіня малят (*у дакотрых звірят*); mláďatá z jedného ~u малята з єднóго породжіня; ~ prasiat опоросіня

vrh³ -u *m zastar.*: vo dva ~y два раз; vo tri ~y три раз

vrhačsk//ý шмаряючій; ~é náčinie шмаряючі унштрумéнты; ~é disciplíny *šport.* шмаряня (*діска, кóнії, мóлота*)

vrh//ať -á -ajú *nedok.* **1** *čo* (*prudko hádzať*) метáти, шмаряти; ~ kamene do diaľky метáти каміня додадéка; ~ siete зашмáрёвати сіти; ~ guľou *šport.* шмаряти ґýлёв **2** *čo na čo* (*svetlo, tieň ap.*) шмаряти, одшмáрёвати *што на што;* stromy ~ali dlhé tiene стрóмы одшмáрёвали *або* шмаряли дóвгы тіни; reflektory ~ali ostré svetlo na štadión прожéкторы шмаряли на штадіóн острé світло **3** *pren. čo na koho, čo* шмаряти, метáти *што на кóго, што*; ~ na niekoho zaľúbené pohľady шмаряти

на дакóго залюбены пóгляды **4** *čo do čoho* (*posielať*) шмаряти *што до чóго*; ~ do útoku svieže sily шмаряти до атáкы свіжы силы **5** *kniž. koho, čo do čoho* (*privádzať*) шмаряти *кóго, што до чóго*; ~ niekoho do biedy, zúfalstva шмаряти дакóго до біды, до безнадíйности; jadrové pokusy ~ajú svet do záhuby ядрóвы скýшкы привóдять світ до знічíня *áбо* до біды

vrh//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** *do čoho* (*hádzať sa niekam*) шмаряти ся, метáти ся *до чóго*; ~ sa do vody шмаряти ся до вóды; ~ sa do priepasti шмаряти ся до прóпасти; ~ sa niekomu do náručia метáти ся до обятя дакóму **2** *na koho, čo* шмаряти ся, метáти ся, нашмáрёвати ся; ~ sa na protivníka шмаряти ся на протíвника; ~ sa na korisť нашмáрёвати ся *áбо* метáти ся на кóристь **3** *do čoho, na čo hovor. expr.* нашмáрёвати ся, навáлёвати ся *на што*; ~ sa do roboty шмаряти ся до робóты; vlci sa zúrivo ~ali na mäso вóвци зо зуривостёв нашмáрёвали ся на мясо

vrh//núť[1] -ne -nú *dok.* **1** шмáрити, мéтнути, швырнути; ~ kameň do vody шмáрити кáмінь до вóды **2** *koho kam* шмáрити; ~ niekoho do väzenia шмáрити до арéшту дакóго **3** *koho do čoho* привéсти; ~ niekoho do nešťastia привéсти *áбо* шмáрити до нещáстя дакóго **4** *čo na čo* (*svetlo, tieň ap.*) шмáрити; ~ pohľad na niečo *pren.* шмáрити пóгляд на даштó; перебíгнути зрáком даштó **5** *čo kam expr.* шмáрити; nepriateľ ~ol do boja posledné rezervy протíвник шмáрив до бóя послíдні резéрвы

vrh//núť[2] -ne -nú *dok.* (*o samiciach niektorých zvierat*) рóдити (дíти); принéсти; sviňa ~la desať prasiatok свиня принéсла *áбо* порóдила дéсять пáцят *áбо* поросят

vrh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** *do čoho* шмáрити ся *до чóго, к чóму*; ~ol sa k stolu він шмáрив ся ку стóлу; ~ol sa do mora він шмáрив ся до мóря; ~sa niekomu do náručia шмáрив ся дакóму до обятя; ~ sa na kolená шмáрив ся на кóліна **2** *na koho, čo* нашмáрити ся; tiger sa ~ol na korisť тíґер нашмáрив ся на свóю кóристь; vlci sa ~li na ovce вóвци нашмáрили ся на вíвці **3** *do čoho, na čo hovor. expr.* нашмáрити ся, навалити ся *на што*; ~ol sa do práce нашмáрити ся *áбо* навалити ся на робóту, пустити ся до робóты; deti sa s chuťou ~li na jedlo дíти зо смáком навалили ся на їджíня

vrch[1] -u *m* гóра; vysoký ~ высóка гóра; strmý ~ прудкá гóра; vystupovať na ~ выступáти на гóру; kráčať hore ~om іти горí горóв; neprístupný ~ непристýпна гóра; skalnatý ~ скалиста *áбо* камяниста *áбо* камяна гóра; zalesnený ~ заліснéна гóра; zasnežené ~y засніжéны гóры, гóры покрыты снігóм; bývať vo ~och жыти в гóрах

vrch[2] -u *m* **1** (*horná časť niečoho*) верьх, вéрхня часть; ~ torty верьх *áбо* вéрхня часть тóрты; naplniť poháre až po samý ~ наповнити пóгары доверьхý; ~ topánok верьх топáнок; ~ šiat вéрхня часть шмат **2** (*vrchol*) верьх; stáť na samom ~u veže, rozhľadne стояти на сáмім верьхý бáшні, тýрні; vyškriabať sa až na samý ~ stromu, stĺpa вышкрябати ся *áбо* вылізти аж на сáмый верьх стрóму, стóвпа ● mať ~ nad niekým, niečím мáти верьх над дакым, дачíм

vrchár -a *m* **1** гóрьскый жытель, жытель гор **2** *šport. slang.* (*v cyklistike*) гóрьскый біциґлíста

vrchnák -a *m* приклоп; вéршник; ~ debny, škatule приклоп дéбні, шкатýлкы; ~ kufra приклоп кýфра; ~ klavíra приклоп клáвіра; uzavrieť pohár ~om закрыти пóгар вéршником

vrchnos//ť -ti *ž* вéрьхность, міць; svetská ~ граждáньска міць; cirkevná ~ церькóвна міць; vzbúriť sa proti ~ti взбýрити ся прóтів вéрьхности

vrchnostensk//ý *prekladá sa nepriamymi pádmi podst.* міць; ~ orgán óрґан міци; ~é nariadenie приказ міци

vrchn//ý[1] *v rôzn. význ.* вéрьхній; ~á vrstva вéрьхня вéрства; ~á zásuvka вéрьхня зáсувка; ~ odev вéрьхнє облечíня; ~á pera вéрьхня ґáмба; ~á niť вéрьхня нитка

vrchn//ý[2] -ého *m hovor. zastar.* глáвный чáшник

vrchol -u *m* **1** (*najvyšší bod niečoho*) верьх, грéбінь; ~ hory верьх *áбо* грéбінь гóры; ~ stromu верьх стрóму; ~ veže верьх бáшні; najvyšší ~ sveta нáйвысшый верьх свíта; namáhavý výstup na ~ намагáвый выступ на верьх *áбо* на грéбінь **2** *odb.* верьх *al. sa prekladá individuálne*: ~ uhla, kužeľa *geom.* верх ýгла, кóнуса; ~ trojuholníka *geom.* верьх триугóлника; ~ impulzu *el.* верьх *áбо* пік íмпулзу; ~ vlny *fyz.* грéбінь вóлны **3** *pren.* (*najvyšší stupeň*) верьх, апоґéй, вінéць; ~ dokonalosti верьх бесхыбности; ~ šťastia верьх щáстя; ~ tvorby верьх твóрчости; вінéць творíня; ~ umenia верьх іскýства *áбо* майстéрства; byť na ~e slávy быти *áбо* находити ся в апоґéї *áбо* на вéрьху слáвы; byť na ~e blaženosti быти на вéрьху блажéности *áбо* щáстя; to je ~ drzosti! тотó є верьх дéрзости! ● to je už ~ (všetkého) *hovor.* тóго уж дость

vrchol//ec -ca *m* верьх; suché, zelené ~e stromov сухы, зелéны вéрьхы стрóмів; končitý ~ hory остроконéчный *áбо* заострéный верьх гóры, пік гóры

vrcholen//ie -ia *s astron.* кулмінáція

vrcholík -a *m bot.* верьхоквітник

vrchol//iť -í -ia *nedok.* **1** (*dosahovať vrchol*) досягáти нáйвысшый стýпінь *áбо* нáйвысшой тóчкы, кулміновáти *nedok. dok.*; быти уж в кінце; žatva už ~í жнива уж кінчáють ся; leto ~í літо кінчіть ся **2** *astron.* кулміновáти *nedok. dok.*; slnko ~í сóлнце кулмінýє

vrcholn//ý **1** нáйбівшый, нáйвысшый, максімáлный, гранíчный; ~ stupeň гранíчный стýпінь, нáйвысшый стýпінь **2** высшый, нáйвысшый; ~ orgán высшый óрґан **3** (*najlepší*) нáйліпшый, вызначный; ~é dielo klasickej literatúry вызначный твір *áбо* шедéвр класíчной літератýры

vrchol//ok -ka/-ku *m* вершина; ~ky hrebeňov вершины гóрьскых хрéбтів

vrcholový вершинный; ~ uhol *geom.* ýгол при вершині

vrchom *prísl.* **1** вéрьхом, высше кráїв; naložiť voz ~ наложыти віз вéрьхом **2** вéрьхом; poďme radšej ~, nie spodkom пóдьме рáдше вéрьхом, а не спóдом **3** (*po okraj*) довéрьха, до кráїв; допóвна *hovor.* naliať niečo ~ налляти дaштó довéрьха *áбо* допóвна

vrchovat//ý **1** (*hornatý*) горнáтый; ~á krajina горнáта краïна **2** *pren. expr.* (*vrchom naložený*) пóвный, верьховáтый; ~á lyžica cukru верьховáта лóжка цýкрю

vrchov//ec[1] -ca *m* верьх; ~ stromu верьх стрóму

vrchov//ec[2] -ca *m nár.* (*vrchár*) гóрьскый жытель

vrchovin//a -y *ž* верьховина *ж*; горнáтый край; Česko-Moravská ~ Чéсько-Морáвска верьховина

vrchovit//ý (*hornatý*) горнáтый; ~é Slovensko горнáта Словáкія

vrchstol//a: za ~om на челí стóла; sedieť za ~om сидíти на челí стóла

vriac//i кыпячій; ~á voda кыпяча вóда; ~a polievka кыпяча пóливка

vried//ok -ka *m zdrob.* вéредок, пырщóк; vyhodil sa mu ~ вышмарив ся ёмý пырщóк

vriesk//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*o ľuďoch i zvieratách*) крічáти, ревíти, врискати, шкрекотáти; брехáти; deti ~ajú дíти врискають **2** *čo, na koho expr.* (*veľmi hlasno hovoriť*) ревáти, врискати, крічáти; susedia ~ali až do rána сусíды врискали *áбо* крічáли до сáмого рáна; ~ od bolesti крічáти од бóлести; prečo tak ~aš? чом ты так врискаш *áбо* рéвеш? **3** *expr.* (*o hudobných nástrojoch ap.*) крічáти, ревáти; пискати; rádio, amplión ~a рáдіо, амплióн рéве; trombóny ~ajú тромбóны выють

vrieť vrie, vrú *nedok.* **1** (*byť vo vare*) кыпіти; polievka, voda silno vrie поливка, вода міцно кыпить; zemiaky začali ~ бандуркы зачали кыпіти *або* закыпіли; vápno vrelo вапно кыпіло **2** (*klokotať, šumieť*) кыпіти, бурлити; more vrie море бурлить **3** *pren. expr.* (*o citoch*) кыпіти, бурлити; vrie v ňom nenávisť, zlosť в нім кыпить ненавість, злоба; vrela v ňom mladá krv в нім кыпіла *або* бурлила молода кров • každý najlepšie vie, ako mu v hrnci vrie [*prísl.*] каждый найліпше знать, де ёго топанка (чіжма) тискать

vrkoč -a *m* коса; hrubý, dlhý ~ груба, довга коса; zaplieсť vlasy do ~a заплести волосы до косы

vroč//iť -í -ia *dok. čo* опреділити, вызначіти, становити рік заложіня *або* взникнутя *чого*; ~ archeologické nálezy вызначіти час, ку котрому односять ся археолоґічны вынаходжіня

vroden//ý вродженый, природный; природженый; ~á vlastnosť вроджена якость; ~á chyba вроджена хыба; ~é nadanie природный дар, дар природа; má ~ cit pre krásu він (она) мать вроджене чувство про красу

vrrr, vŕŕŕ *cit.* ррр-р (*передавать вырчаня пса і т. п.*)

vrstevnat//ý верствованый; ~é horniny верствованы горнины

vrstevnic//a -e *ž geol.* горізонтала, ізоґінса; základná ~ основна горізонтала; pomocná ~ допоміжна *або* доповнююча горізонтала

vrstovník -a *m* ровесник, сверстник, єднорочник

vrstv//a -y *ž* **1** (*množstvo nejakej hmoty na povchu niečoho al. medzi niečím*) верства; ~ snehu верства снігу; ~ prachu, piesku верства пороху, піску; ~ ľadu верства леду; ochranná ~ охоронююча верства; izolačná ~ ізолуюча верства; vodivá ~ (електро)проводяча верства; tenká, hrubá ~ púdru тонка, груба верства пудру **2** *pren.* (*spoločenská skupina*) верства; široké ~y obyvateľstva шырокы верствы жытелів; vyššia, horná spoločenská ~ высшы, верхні верствы общности; vládnuca ~ правляча верства; nemajetné ~y obyvateľstva немаєтны верствы населіня

vrstven//ý *odb.* верственый, многоверственый; ~ papier верственый папірь; ~é drevo верствене дерево; ~é sklo многоверствене скло

vrstv//iť -í -ia *nedok.* наверствовати, класти *або* укладати верствами, верствити; ~ slamu верствити солому

vrstv//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* наверствовати ся, укладати ся верствами, верствовати ся; sadze sa ~ia v komíne саджа наверствує ся в комині; prach, sneh sa ~í порох, сніг наверствує ся

vŕš//iť -i -ia *nedok. čo* (*ukladať do výšky*) складати, класти на копу *або* на громаду, накладати до верьху, громадити, нагромаджовати; ~ hlinu na kopu класти глину на копу; ~ stohy sena складати сіно на копы, робити стогы сіна

vŕš//iť sa[1] -i sa -ia sa *nedok.* **1** (*hromadiť sa*) нагромаджовати ся; ľadové kryhy sa ~ia ледовы кригы нагромаджують ся **2** *pren.* нагромаджовати ся; práca sa vŕši робота нагромаджує ся, роботы зберать ся много; na stole sa mi vŕšia nevybavené spisy на столі зберать ся *або* нагромаджує ся мі копа невыбавеных папірів **3** (*vypínať sa*) возвышовати ся, выпинати ся; nad mestom sa vŕšia hory над містом возвышують ся *або* выпинають ся горы

vŕš//iť sa[2] -í sa -ia sa *nedok. na kom, čom i bezpredm.* одплачовати ся *дакому за дашто неприємне*; мстити ся *на кім, чім*; выливати свою злость *на кого*; ~ sa na deťoch, na nevinných выливати свою злость на дітях, на невинных

vŕškovitý холмистый, горбковатый, горбистый; ~ kraj горбковата область

vŕš//ok -ku/-ka *m* горбок, холм

vŕštek -a *m zdrob.* горбочок, холмик

vrt -u *m odb.* **1** (*vŕtanie*) верчіня; uskutočniť hlbinný ~ зробити глубинне верчіня **2** (*otvor*) выверчена дірá
vŕtač -a *m ban.* вертáч
vŕtačk//a -y *ž ban.* вертáчка; elektrická ~ електрична вертачкóва машына; ~ na drevo вертачкóва машына на дéрево; pneumatická ~ пневматíчна вертачкóва машына
vrták[1] -a *m* свéрдлик
vrták[2] -a *m hovor. expr.* придерáч, задерáч
vŕt//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, do čoho, v čom, čím i bezpredm.* вертíти; ~ drevo, stenu вертíти до дéрева, до стіны; ~ kov вертíти до желíза; ~ zub вертíти зуб; ~ diery do panelu вертíти діры до панéла; ~ studňu вертíти стýдню **2** *bezpredm. s čo* (*o vŕtacom nástroji*) вертíти; vŕtačka dobre, zle vŕta вертáчка дóбрі, зле вéртить **3** *bezpredm. i v čom, pren. s v kom* (*o červoch, hmyze*) точíти; červotoč ~a v dreve червотóч тóчіть в дéреві; ~a v ňom červ pochybnosti з ним тóчіть черв спохыбованя **4** *čím do čoho, v čom expr.* (*pichať, špárať*) вертíти *што, чім в чім*; ~al prstom do zeme вертíв пáлцём до зéмлі; ~ si zápalkou v uchu вертíв швáбликом в ýху **5** *komu v čom expr. neos.* (*o stavoch, pocitoch*) трáпити, знепокóёвати; ~ mi v kolene мéне знепокóює кóліно **6** *pren. expr. do koho, čoho i bezpredm.* придирáти ся *ку кóму, чóму*; stále do nej ~al він все до нёй придирáв ся; vždy ~al len do samých nepodstatných vecí він все придирáв ся лем к дрібницям; čo stále do mňa ~aš? што ты все придéраш ся до мéне?
vrtb//a -y *ž* верчіня; hlbinná ~ глубóке верчіня; prieskumná ~ дослíджуюче верчіня
vrtielk//a -y *ž*, **vrtielk//o** -a *s expr.* веретéнко, веретéно; krúti sa ako ~ він крýтить ся *áбо* вéртить ся як веретéно
vrt//ieť -í -ia *nedok. čo, čím, pren. i koho, kým* вертíти, крутити, обертáти; pes ~el chvostom пес вертíв хвóстом; ~ hlavou вертíти *áбо* крутити гóловов, *pozri aj fraz.;* ~ ceruzku medzi prstami крутити *áбо* вертíти церýзков в рýці • vrtieť hlavou (*na znak pochybnosti, nesúhlasu*) крутити гóловов
vrt//ieť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** (*krútiť sa*) вертíти ся, крутити ся, обертáти ся; vreteno, koleso sa ~í веретéно, кóлесо крýтить ся; ~sa pred zrkadlom крутити ся *áбо* вертíти ся пéред глядилом *áбо* зéркалом **2** (*tancovať*) крутити ся, выкручáти ся **3** *hovor. expr.* (*hniezdiť sa*) гніздити ся, вертíти ся; ~ sa na stoličke nevrť sa toľko, a pekne jedz! не верть ся, а їдж як трéба **4** *expr. okolo koho, čoho, pri čom* (*zvŕtať sa*) крутити ся, вертíти ся *óколо кóго, чóго*; ~ okolo sporáka крутити ся *áбо* вертíти ся óколо пéца; ~ sa okolo hostí крутити ся óколо гóстів; chlapci sa okolo nej stále vrteli хлóпці все крутили ся óколо нёй
vrtichvost -a *m hovor. pejor.* беспрíнціпный, бесхарактéрный, підлизáвый, лишкáвый чоловíк
vrtkav//ec -ca *m expr.* непостíйный чоловíк
vrtkav//ý (*nestály. kolísavý*) непостíйный, колисáвый, перелітáвый; перемінливый; ~ človek непостíйный чоловíк; ~á povaha колисáвый харáктер; ~é šťastie перелітáве *áбо* непостíйне щáстя; ~počasie перемінлива погóда
vrtk//ý быстрый, прýжный, різкый, зрýчный, шікóвный; ~é dievča шікóвне дівча; ~á veverička быстра вóвирка
vrtn//ý вертячій; ~é zariadenie вертяче заряджіня; ~á veža вертяча бáшня; ~á diera вертяча дірá; ~é dláto вертяче дóлото
vrtoch -u *m* фáнта, мýха, чудáцтво, хýтька; ženské ~ жéньскы фáнты *áбо* мýхы; chvíľkový ~ минýтна хýтька, минýтне чудáцтво
vrtošiv//ý *v rôzn. význ.* наладóвый, перемінливый, гунцýтьскый; ~é dieťa гунцýтьска дітина ~á krasavica наладóва

красáвиця; ~é počasie перемінлива погóда

vrtu//ľa -le *ž tech.* **1** вертýла; ~ lietadla вертýла ероплáна, прóпелер; lodná ~ вертýла шыфы; dvojlistová ~ дволопатиста вертýла **2** *žel.* шрýбка (*коляйніцёва*)

vrtuľník -a *m* гелікоптéра *ж*

vrtuľníkov//ý вертулникóвый; ~é lietadlo вертулникóвый ероплáн

vrub -u *m* **1** (*zárez*) зáрубка, зáріз; ~ na dreve, na palici зáрубка на дéреві, на пáліці; ~ na rováši зáрубка на зарізі **2** (*rovaš*) зáрубка; poznačiť niečo na ~ познáчіти даштó на зáрубці • pripísať *al.* prirátať niečo na ~ niekoho, niečoho приписáти *áбо* прираховáти даштó на рахýнок дакóго, дачóго; to ide na jeho ~ тотó піде на ëгó рахýнок

vrúb//eľ -ľa *m záhr.* скіп

vrúb//iť -i -ia *nedok.* **1** (*lemovať*) обрýблёвати, лемовáти; ~ golier обрýблёвати ґáлір **2** *pren.* (*obkolesovať*) cestu ~ili topole дорóгу лемовáли топóлі

vrúbkovaný обрýблёваный; зубковáный; ~ okraj обрýблёваный óкрай; ~ list *bot.* зубковáный лист

vrúbľ//ovať -uje -ujú *nedok. záhr.* скіпити (*при пóмочі скíнів*)

vrúb//ok -ka *m* **1** зáріз, зáрубка **2** жóлобок, углýблена полóска

vrúc//i **1** (*vriaci*) горячій, сердéчный; ~e slnko горяче сóлнце; ~ cit горяче чýвство **2** *kniž. pren.* горячій, сердéчный; ~a láska горяча любóв

vrúcn//y горячій, сердéчный; ~a láska горяча *áбо* сердéчна любóв; ~ bozk горячій поцілýнок; ~e slová сердéчны слóва

vrút//iť sa -i sa -ia sa *dok. do čoho* **1** *expr.* (*vpadnúť, vtrhnúť*) увалити ся, втóргнути ся *до чóго*; žiaci sa ~ili do triedy ученикы втóргли ся *áбо* увалили ся до клáсы; stádo sa ~ilo do ohrady стáток втóргнув ся до огороджíня **2** *pren. expr.* (*rútiac sa vniknúť*) прорвáти ся *до чóго*, увалити ся; voda sa ~ila do domu вóда прорвáла ся до дóму; krv sa ~ila do tváre кров увалила ся до твáри; slzy sa ~ili do očí слызы валили ся в óчі

vryp -u *m min.* шкрябнутя

vryť vryje vryjú *dok.* **1** *čo do čoho* врíзати, врыти *што до чóго*, вырізати *што на чім*; ~ nápis do kameňa вырізати *áбо* вырыти нáдпис на кáміні; ~ svoje iniciálky do dreva вырізати свої ініціáлкы до дéрева **2** *čo, čím do čoho* (*zaboriť*) зарыти, зарыти ся *чім до чóго*; ~ nohy do piesku зарыти нóгы до піскý; diviak vryl rypák do zeme дикый кóрназ зарыв рылом до зéмлі • ~ si niečo hlboko do pamäti глубóко врыти до пáмяти даштó

vryť sa vryje sa vryjú sa *dok. do čoho* **1** (*zaryť sa*) врыти ся, зарыти ся *до чóго*; krt sa vryl do zeme кыртко врыв ся до зéмлі **2** (*zaboriť sa*) увязнути, завязнути; врыти ся; kolesá auta sa hlboko vryli do blata кóлеса áвта глубóко увязли в бóлоті • toto sa mu hlboko vrylo v pamäti тотó глубóко врізало ся ëмý в пáмяти

vrz -u *m*: jedným ~om *al.* na jeden ~ нáраз, єдным мáхом; одрáзу; na dva ~y на два раз; prišli jedným ~om они пришли вшыткы нáраз

vŕzg//ať -a -ajú *nedok.* **1** скрипíти; stolička, posteľ ~a столиць, пóстіль скрипить; topánky ~ajú топáнкы скриплять; parkety, dvere ~ajú паркéты, двéрі скриплять; pod nohami ~al sneh під ногáми скрипів сніг; ~ dvermi, stoličkou скрипíти дверями, стілцём **2** (*o hudobnom nástroji al. o hudbe*) храпíти; пиликати; basa ~a контрабáса храпить *áбо* пиликать **3** *na čom i bezpredm. pejor.* пиликати, пилити; celý deň ~a na husličkách він цíлый день пиликать на ґýслях **4** *expr.* (*nemať plynulý priebeh*) іти *áбо* погынáти ся зо скрипíнëм

vŕzgav//ý скриплячій; ~é čižmy скриплячі чíжмы; ~é schody скриплячі ґарáдичі

vrzg//núť -ne -nú *dok.* скрипнути, заскрипíти; dvere ~li двéрі заскрипíли

vrzgot -u *m expr.* скрипіня; ~ dvier скрипіня двéрей; ~ kolies срипіня кóлес

vrzgo//tať -ce -cú *nedok. expr.* скрипіти; schody ~cú ґарáдичі скриплять

vrz//núť -ne -nú *dok.* скрипнути, заскрипіти; dvere ~li двéрі заскрипіли

vrzúk//ať -a -ajú *nedok. hovor. expr.* **1** скрипіти; topánky ~ajú топáнкы скриплять **2** *na čom i bezpredm. pejor.* пиликати, пилити (*на гýслях і т. п.*) stále len ~a він без кінця пиликать

vrž//ďať -dí -dia *nedok. expr.* скрипіти; sneh ~dí pod nohami сніг скрипить під ногáми

vsad//iť[1] -í -ia *dok.* встáвити, всадити *што до чóго*; ~ drahokam do prsteňa всадити дорогоцінный кáмінь до пéрстеня; ~ sekeru do poriska насадити топір на топориско; ~ rukáv *krajč.* всадити *áбо* пришыти рукáв • ~ niekomu červíka do hlavy всадити дакóму червякá до гóловы

vsad//iť[2] -í -ia *dok. čo do čoho, na čo* (*vložiť do hry*) всадити *што на што*; ~ na koňa всадити на коня • ~ všetko na jednu kartu всадити вшытко на єдну кáрту

vsádz//ať[1] -a -ajú *nedok. čo do čoho* вставляти *што на што*; ~ kamene do prsteňov вставляти *áбо* вкладáти кáменикы до пéрстеня

vsádz//ať[2] -a -ajú *nedok. čo do čoho, na čo* (*vkladať do hry*) всáджовати, стáвити; ~ stále na jedného koňa він все всáджать на єднóго і тóго сáмого коня

vsak//ovať -uje -ujú *nedok. do čoho* всяковати, впивáти ся; voda rýchlo ~ala do pôdy вóда скóро всяковала *áбо* впивáла ся до зéмлі

vsať vsaje vsajú *dok.* всáти; втягáти; zem vsala vodu, vlahu зéмля всáла вóду, влáгу; pijak vsal atrament пияк всав тинту; ~ dym, svieži vozduch втягнýти до сéбе дым, свіжый вóздух

vsiak//nuť -ne -nu *dok. do čoho* всякнути, всáти ся, набрáти ся *до чóго*; voda ~la do zeme вóда всякла до зéмлі; pot ~ol do šiat пот всякнув до шмат

vsiet//iť -i -ia *dok. šport.* дати, стрілити; ~ gól дати *áбо* стрілити ґол; ~ puk do bránky стрілити пук до брáны

vskutku *čast.* дійсно; прáвда, же...; ~ tam nebol він дійсно там не быв; прáвда, же він там не быв

vstať vstane vstanú *dok.* **1** (*postaviť sa*) встáти, підняти ся; ~ zo stoličky, z postele встáти зо стілця, з пóстели; ~ zo zeme підняти ся зо зéмлі; ~ od stola встáти *áбо* підняти ся спóза стóла; ~ z lavice встáти спóза лáвкы; pomaly, prudko ~ помáлы, різко встáти *áбо* підняти ся; bez slova vstala a odišla онá без слóва встáла і одышлá; vstaňte, keď s vami hovorím! встáньте, кідь з вáми говóрю! **2** (*zobudiť sa*) встáти; ~ zavčasu, neskoro встáти завчасý, пізно *áбо* нескóро; ~ pred východom slnka *al.* na svitaní встáти до выходу сóлнця *áбо* на світáнку *áбо* як зáчне розвиднёвати ся; otec už vstal? нянько уж встав? • ~ ľavou nohou z postele *žart.* встáти з лівов (не з тов) ногóв (з пóстели); vyzerá ani čo by z hrobu vstal крáсше до грóбу кладýть, вызерать як з крижа знятый; vlasy mu dupkom vstali ёмý вóлося постáвило ся дýпком

vstáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*dvíhať sa*) вставáти; піднимáти ся; ~ z postele вставáти з пóстели; ~ z lavice вставáти з лáвкы **2** (*zobúdzať sa*) вставáти; ~ ráno o piatej вставáти о пятій (гóдині) рáно; ~ skoro do školy, do práce скóро вставáти до шкóлы, до робóты; ~ s bolením hlavy вставáти з болінём гóловы • či vstáva, či líha ці встáвать, ці лігать; все; цілый час; namosúrený je či vstáva, či líha він нафýкує ся од рáна до нóчі, він встáвать і ідé спáти намосурéный

vstave *vetná prísl. hovor. len v spojení*: byť (nebyť) vstave + *neurč.* быти (не) в стáві, быти (не) в силах; nie som ~ to urobiť я не в стáві *áбо* не в силах *áбо* я не мóжу тотó зробити; nebol ~ povedať niečo він быв не в стáві повісти даштó, він не міг повісти

дашто́; bol ~ ju zbiť він быв гото́вый збити єй

vstrč//iť -í -ia *dok.* всу́нути, су́нути *што до чо́го*; ~ ruku do vrecka всу́нути ру́ку до кіше́ні; ~ kľúč do zámky всу́нути ключ до за́мку; ~ niekoho do dverí впі́хнути дако́го до две́рей

vstreb//ať -e -ú *dok. čo* впити, вса́ти, абсорбова́ти; pôda ~ala všetku vlahu зе́мля впила *або* абсорбова́ла вшытку вла́гу

vstreb//ať sa -e sa -ú sa *dok.* впити ся, вса́ти ся, абсорбова́ти ся *nedok. dok.*; masť sa ~ala do pokožky масть впила ся до ко́жы

vstrek//núť -ne -nú *dok. čo do čoho, komu* встрі́кнути, впі́хнути *што до чо́го, ко́му*; ~ do krvi sérum встрі́кнути до кро́ви се́рум; ~ pacientovi morfium впі́хнути хво́рому мо́рфій

vstrek//ovať -uje -ujú *nedok. čo do čoho, komu* встрі́ковати *што до чо́го, ко́му*

vstrel//iť -í -ia *dok. šport.* стрі́лити, дати; ~ gól стрі́лити *або* дати ґол

vstrieknuť *p.* **vstreknúť**

vstup -u *m* **1** (*vstupenie niekam*) вступ; ~ do domu вступ до до́му; ~ voľný вступ во́льный; ~ len v spoločenskom (oblečení) вступ лем во вечі́рных туале́тах **2** (*vstúpenie*) вступ; ~ zakázaný вступ заказа́ный; povoliť niekomu ~ поволити всуп дако́му **3** (*vstúpenie do nejakej organizácie ap.*) вступлі́ня, поступлі́ня; ~ na vysokú školu поступлі́ня на высо́ку шко́лу; ~ do manželstva вступлі́ня до побра́тя

vstupenk//a -y *ž* лі́сток; ~ do divadla, na koncert лі́сток до теа́тру, на конце́рт

vstúp//iť -i -ia *dok.* **1** (*vojsť, vkročiť*) во́йти, вкро́чіти; ~ do domu во́йти *або* вкро́чіти до до́му; ~ do triedy во́йти до кла́сы **2** (*stať sa členom nejakého kolektívu, organizácie*) ~ do armády всту́пити на слу́жбу до арма́ды; ~ do strany всту́пити до па́ртії; ~ do nového roku всту́пити до ново́го ро́ку **3** (*začať nejakú činnosť*) зачати *што*, всту́пити *до чо́го*; ~ do zamestnania зачати робити; ~ do vojny зачати во́йну • ~ do manželstva всту́пити до побра́тя; zákon ~i do platnosti I. januára зако́н бу́де ді́яти од пе́ршого янува́ра; víno mu ~ilo do hlavy вино уда́рило ёму́ до го́ловы; sláva mu ~ila do hlavy сла́ва ёму́ попле́ла го́лову; ~ do seba всту́пити собі́ до со́вісти

vstupn//é -ého *s* заплачі́ня за вступ, всту́пне; ~ na výstavu всту́пне на выставу; zaplatiť ~ заплатити за вступ, заплатити всту́пне

vstupn//ý **1** всту́пный; ~ otvor сту́пный о́твір; ~á hala всту́пна са́ла; ~ é vízum всту́пне ві́зум **2** (*úvodný*) всту́пный; ~ monológ; всту́пный моноло́ґ; ~á pasáž románu, opery всту́пна часть рома́ну, о́перы

vstup//ovať -uje -ujú *nedok. do čoho, kam* **1** (*vchádzať*) ~ do izby, do triedy всту́повати до і́збы, до кла́сы **2** (*v rôz. význ.*) всту́повати *до чо́го* (*stávať sa členom nejakej organizácie*) ~ do strany всту́повати до па́ртії; *pren.* slávnostne ~ do nového tisícročia славно́стні всту́повати до ново́го тісячолі́тя **3** (*začínať nejakú činnosť*) зачіна́ти *што*, всту́повати *до чо́го*; ~ do zamestnania зачіна́ти робити; ~ do literatúry всту́повати до літерату́ры; ~ do vojny всту́повати до во́йны *або* зачіна́ти во́йну • ~ niekomu do svedomia всту́повати дако́му до со́вісти

vsuger//ovať -uje -ujú *dok. čo komu* внутити, всуґерова́ти *ко́му што*; ~ niekomu svoj názor внутити дако́му сво́ю то́чку зрі́ня *або* свій по́гляд; ~oval si, že je chorý він всуґерова́в до се́бе, же є хво́рый

vsu//núť -nie -nú *dok. čo do čoho, za čo, kam* засу́нути, всу́нути, затиснути *што під што*; ~ kľúč do zámky всу́нути ключ до за́мку; ~ peniaze do obálky всу́нути пі́нязі до копе́ртки; ~ lístok pod dvere всу́нути листок під две́рі; ~ ruku pod vankúš засу́нути ру́ку під за́головок; ~ stoličku pod stôl засу́нути *або* затиснути столе́ць під стіл

vsúv//ať -a -ajú *nedok. čo do čoho, za čo, kam* засува́ти, всува́ти; затиска́ти *што до чо́го, де*

vsuvk//a -y *ž odb.* вста́вка; slovná ~ вставне́ *або* вво́дне сло́во, паренте́за; ~ v texte, v rukopise вста́вка в те́ксті, в ру́кописі

vsuvn//ý: ~á samohlaska *lingv.* вставный гла́сный звук

všade *zám. prísl.* всяды, на ка́ждім мі́сці; ~ bolo plno ľudí всяды было по́вно люде́й; ~ je ticho всяды тихо; ~ vládol neporiadok всяды панова́в непорядок; ~ sú aj dobrí, aj zlí ľudia всяды суть і до́бры і злы люди; teba už ~ poznajú те́бе уж всяды зна́ють; ~ sa pchá він всяды лі́зе *або* пхать ся ● ~ má oči він вшытко видить, він вшытко знать; ~ musí byť *expr.* він всяды му́сить быти, він всяды лі́зе, без нёго ниґде не обыйде ся; vždy a ~ все і всяды; tento zákon platí vždy a ~ тот зако́н ді́є все і всяды; ~ dobre, doma najlepšie [*prísl.*] всяды до́брі, а до́ма на́йліпше

všadebol -a *m hovor.* всезна́йко, всядысу́чій чолові́к *iron.*

však 1 *spoj.* но, а, єднак, ме́джі і́ншым; pýtali sa jej, ona ~ neodpovedala єй просили ся, но она́ не одповіда́ла; chcel jej pomôcť, bolo ~ už neskoro він хоті́в єй помочі́, но уж было пі́зно **2** *čast.* (*pobadá na súhlas*) пра́вда?, ці не пра́вда?, ці не так?, ведь так, так; bol tam ~? він там быв, пра́вда?; pekný film, ~ шу́вный фі́лм, пра́вда *або* ці не так?; to je zlato, ~? тото́ зо́лото, так? **3** *čast.* (*nadväzuje na istú situáciu*) ведь, гей, но, же; ~ to má čas ведь тото́ не пона́глять ся, ведь тото́ не та́кой; ~ ja sa nehádam ведь я же не га́дам ся; ~ to je lož! ведь *або* гей тото́ є циґа́нство; ~ si už sadní! но уж сядь собі́!

všakáno? *čast.* (*pobáda k súhlasu s výpoveďou*) так?, ці не так?, ці не пра́вда?, так ведь; každý má dajaké trápenie, ~? ка́ждый мать свої ста́рости, ці не пра́вда *або* ведь так?

všakovak *prísl. expr.* **1** (*všelijako, rozlične*) вшелияк, по-всякому, і так і так, так і так; вшелиякым спо́собом; ľudia sa dnes ~ obliekajú люди тепе́рь вшелияк облі́ка́ють ся **2** (*zle, nedobre*) нева́жні, даяк, так собі́, так даяк

všakovaký, všakový *expr.* вшелиякый, всякый

všakver?, všakže?, všakhej *čast.* (*pobáda na súhlas s hovoriacim*) пра́вда?, ці (не) пра́вда?, ці не так?; my sa už poznáme, ~? мы (з ва́ми) уж (по́)знаме ся, ці не пра́вда *або* ці не так?

vše *prísl.* (*zavše, občas, chvíľami*) даколи, і́нколи, ча́сом, час од часу́; то ..., то ...; ~ zajdeme aj do divadla даколи *або* ча́сом *або* час од часу́ за́йдеме і до теа́тру; ~ sa vedela i usmiať ча́сом она́ і засмі́яла ся; ~ sa smiala, ~ plakala она́ то смі́яла ся, то пла́кала

všedn//ieť -ie -ejú *nedok.* ставáти ся обыча́йным, каждоде́нным

všednos//ť -ti *ž* обыча́йность, каждоде́нность, моното́нность *ж*

všedn//ý обыча́йный, звыча́йный, каждоде́нный; ~ deň звыча́йный *або* обыча́йный день; ~ život каждоде́нный *або* звыча́йный жывот; šaty na ~ deň каждоде́нны *або* де́нны шма́ты, де́нне облечі́ня; ~é starosti каждоде́нны ста́рости

Všechsvätých *neskl. mn.* (*kresťanský sviatok všetkých svätých*) (свято) вшыткых святых

všeličo -ho *zám.* вшытко мо́жне, вшелияке, о вшелиякім; ~ sa stáva вшытко мо́жне ста́вать ся, вшелияке ста́вать ся

všelijako *zám. prísl.* **1** (*rozlične*) вшелияк(о); ~ sa vyhováral він вшелияк выгваряв ся; ~ si to mohol vysvetliť тото́ він міг порозумити вшелияк(о) **2** (*zle*) нева́жні, вшелияк; pred skúškou bolo ~ пе́ред екза́меном мі было яко́сь не по со́бі; učenie mi šlo ~ він учі́в ся нева́жні *або* вшелияк

všelijak//ý *zám.* **1** (*rozmanitý*) вшелиякый, рі́зный; bývajú tu ~í ľudia ту жыють вшелиякы люди **2** *expr.* (*zlý, nedobrý*)

вшелиякый, неважный; zdalo sa mu to ~é тото ёму не барз любило ся; schádzajú sa tam ~í ľudia там сходять ся вшелиякы люди; ~é chýry chodia слухы *або* хыры ходять рiзны *або* вшелиякы

všelikade *zám. prísl.* (*rozličnými smermi*) хоцькады, хто де; rozišli sa ~ они розышли ся хто де; po nociach sa ~ túla ночами вiн потулює ся бог знать де *або* кады

všelikde *zám. prísl.* **1** (*na rôznych mistach*) хоцьде, в рiзных мiсцях, всяды; ~ už bol вiн уж всяды побывав; on má ~ známych вiн мать всяды знамых **2** (*na rôzne miesta*) хоцьде, всяды, на рiзны мiсця, на вшыткы бокы; listy rozposlal ~ вiн всяды роспослав письма

všeľudov//ý цiлонародный; ~é vlastníctvo цiлонародный маєток

všemocný маючiй вшытку мiць, всемогучiй

všemohúci всемогучiй

všemožne *prísl.* всяко, вшыткыми(а) силами, всеможнi; ~ sa usiloval вiн старав ся зо вшыткыми(а) силами

všemožn//ý всеможный, всякый; ~é choroby всеможны *або* всякы хвороты; ~é výhody всеможны выгоды; ~á pomoc всесвiтова помiч; na stole boli ~é dobroty на столi были всеможны *або* всякы смачны лакоцiнкы

všeobecne *prísl.*; **1** (*v celku*) ~ rozšírený názor в общiм росшыреный погляд; ~ platné zásady в общiм приняты прiнцiпы; ~ prijaté pravidlá в общiм приняты правила; je ~ známe, že ... в общiм знаме, же ... **2** (*v základných črtách*) в общiх рисах; spomenúť niečo iba tak, ~ спомянути о дачiм лем так, в общiх рисах; zoznamiť sa s problematikou iba veľmi ~ познакомити ся з проблематiков лем барз в общiх рисах

všeobecn//ý общiй, всеобщiй; ~é volebné právo всеобще волебне право; k ~ej spokojnosti к общому успокоїню; ~ význam обще значiня; ~é vzdelanie всеобща освiта; ~ jazykoveda обще языкознавство

všeslovansk//ý цiлославяньскый, общеславяньскый; ~á myšlienka iдея славяньской єдности, iдея споїня вшыткых славян; общеславяньска iдея

všestranne *prísl.* всебiчно; ~ osvetliť otázku всебiчно пояснити вопрос; ~ vzdelaný človek всебiчно ученый чоловiк

všestrann//ý всебiчный; ~ športovec всебiчный шпортовець; ~é vzdelanie всебiчна освiта; ~é prerokovanie всебiчне посуджiня; ~é záujmy всебiчны iнтересы

všetci *pozri* **všetok**

všetečnic//a -e *ž expr.* зведава жена, зведаве дiвча

všetečn//ý **1** *expr.* барз зведавый; ~á žena барз зведава жена **2** нескромный; ~é otázky нескромны вопросы

všetk//o -ého *s zám.* вшытко; povedať ~ повiсти вшытко; prísť o ~ стратити вшытко; ~ je stratené вшытко пропало, вшытко страчене; ~ jej padá z rúk єй вшытко падать з рук; ~ je, ako má byť вшытко iде, як треба; teší sa ~ému она радує ся *або* тiшыть ся вшыткому; ~ spolu вшытко довєдна • ~ alebo nič вшытко або нiч; robiť ~ a nič робити не тото, што треба; robiť ~ na jedno kopyto робити вшытко на єдно копыто; ~ má svoj čas [*prísl.*] вшытко мать свiй час; podľa ~ého подля вшыткого

všet//ok *zám.* **1** вшыток; ~ materiál вшыток матерiал; ~ka pôda вшытка земля; ~ci ľudia вшыткы люди; ~ky peniaze sa minuli вшытькы пiнязi минули ся; s vypätím ~ých síl, zo ~ých síl зо вшыткых сил • všetka česť! (*výraz uznania*) вшытка честь! **2** (*ktokoľvek, akýkoľvek, každý*) каждый; prestal ~ hovor перестали вшыткы речi; pre ~ky prípady про вшыткы нагоды • ~ci za jedného, jeden za ~kých єден за вшыткых, вшыткы за єдного; nemá ~kých doma у нёго не вшыткы дома; ~ky cesty vedú do Ríma вшыткы дорогы ведуть до Рима; nie je ~ko zlato, čo sa blyští не вшытко тото золото, што блискать; všetci ľudia všetko vedia вшыткы люди вшытко знають

vševed -a *m expr.* всезнáйка • ded Vševed *rozpráv.* Дíдо Всезнáйка

všezväzový всесоюзный; ~ zjazd всесоюзный зъїзд

všim//ať si -a si -ajú si *nedok. čo, koho* спостерігáти *кóго,* звертáти увáгу *на кóго, што*; nevšímaj si jeho не звертáй увáгу на нёго

všimavý спостерéгливый, внимáвый; ~ človek спостерéгливый *áбо* внимáвый чоловíк

všim//núť si -ne si -nú si *dok. čo, koho* спостерéгнути *кóго,* звернýти увáгу *на кóго, што*, збáчіти *кóго, што*; ~ si niečo bližšie спостерéгнути даштó ближе, звертáти вéце увáгы дачóму

všiť všije všijú *dok.* вшыти; ~ rukáv do šiat вшыти рукáв до шмат

všivák -a *m pejor.* даребáк; голодрáнець

všív//ať -a -ajú *nedok.* вшывáти *што до чóго*; ~ rukávy, vrecká вшывáти рукáвы, кішéні

všivav//ý **1** (*zavšivavený*) ушылáвый, заушавéный; ~é vlasy ушылáвы *áбо* заушавéны вóлосы **2** *pren.* (*zlý, mizerný*) мізéрный, злый, слабый; ~ zárobok мізéрный *áбо* слабый зáробок

vštep//iť -í -ia *dok.* **1** заскіпити; ~ vrúbeľ do stromu заскіпити скіп до стрóму **2** врыти, вщіпити • ~ si niečo do pamäti вщіпити даштó до пáмяти; ~ si niečo do srdca врыти до (своёго) сéрдця даштó

vtáctv//o -a *s* птáхы, пернáты

vtáča -ťa *s* **1** (*mláďa*) птáша; ~ ešte nebolo zarastené perím птáша íщі не было заросн**ý**те пíрём **2** *hovor.* (*vtáčik*) птáша; na konár si sadlo ~ на конáрь сíло птáша

vtáč//i пташáчій; ~ie hniezdo пташáче гніздó; ~ zobák пташáчій дзёбак; ~ie mláďa птáшок, птáшá(тко) • z ~ej perspektívy з пташáчого лéту, з пташáчой перспектíвы; ~ie mlieko *kuch.* пташáче молóко

vtáč//ik -ka/-ika *m* **1** *zdrob.* (*mláďa*) птáша, птáшок **2** *hovor.* (*o malých vtákoch*) птáша, пташáтко, птáшок; *hovor.* pestrý ~ пéстре птáша **3** *pren. expr.* (*o prešibanom človeku*) рафінованый, хíтрак; to je ale pekný ~ він áле рафінованый • španielsky ~ *kuch.* шпанéльскый птáшок; niet (nevidieť) ani vtáčika ani letáčika *rozpráv.* ниґде áни жывóй душы; keď vtáčka lapajú, pekne mu spievajú (pískajú) [*prísl.*] кідь птáшка імáють, шýвні ёмý співáють; кідь чоловíка потребýють, ёмý обіцяють золоты гóры

vtá//k -a *m* (*mn. č.* –ci/-ky) **1** птах; spevaví ~ci співáючі птáхы; sťahovaví ~ci перелітáючі *áбо* стягуючі ся птáхы; lesný ~ лíсный птах; vodný ~ вóдный птах; operený ~ опірéный птах **2** *pren.* тіп, птáшок; to je ale (perný *al.* dobrý) ~ він є áле (дóбрый, шýвный) птáшок; nebezpečný ~ небезпéчный птáшок; ostreľaný ~ острíляный птáшок, тéртый колáч • oceľový ~ *bás.* оцілёвый птах (*ероплáн*); voľný ako ~ вóльный птах *áбо* птáшок; ~a poznať po perí, človeka po reči [*prísl.*] видно птáха по літáні; птáха познáти по пíрю, а чоловíка по рéчі

vtedajš//í тодышній; ~ prezident тодышній презіде́нт; ~ia móda тодышня мóда, мóда тóго часý; ~ie zvyky тодышні звыкы, звыкы тóго часý

vtedy *zám. prísl.* **1** (*v tom čase*) тоды, в тім часí; ~ sme ešte bývali u rodičov тоды *áбо* в тім часí мы íщі бывáли у рóдичів; ~ neboli autá тоды *áбо* в тім часí не было авт **2** (*v tom prípade*) тоды, при тíй нагóді, в тім слýчаї

vtek//ať -á -ajú *nedok. do čoho* **1** (*tiecť do niečoho*) втікáти *до чóго*; prúdy dažďovej vody ~ali do jazera пóтокы доджóвой вóды втікáли до óзера **2** (*ústiť*) впадáти, втікáти, вливáти ся *до чóго*; Váh ~á do Dunaja Ваг вливать ся до Дунáя; Dunaj ~á do Čierneho mora Дунáй втíкать до Чóрного мóря

vteper//iť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho expr.* упхáти ся *до чóго*; ~ do autobusu упхáти ся до автобýсу

vterig//ať sa -á sa -ajú sa *dok. do čoho expr.* втрепáти, втягнýти; ~ voz sena pod strechu втягнýти віз сíна під стрíху

vtesn//ať -á -ajú *dok. čo do čoho* втиснути *што до чóго*; ~ všetko do jednej vety втиснути вшытко до єдного речіня; ~ nábytok do izbičky втиснути бýтор до малóй ізбы

vtiah//nuť -ne -nu *dok.* **1** *čo, koho, kam* втягнýти, втиснути; voz ~li do dvora віз втягли до двóру; nasilu ho ~la dnu oná насилу втягла ёгó (до) днýка **2** *koho do čoho pren.* (*zapliesť*) втягнýти, заплéсти *кóго до чóго*; aj jeho ~li do tejto veci і ёгó втягли до тóго діла **3** *čo* (*stiahnuť späť*) ~ brucho втягнýти бріх; ~ hlavu medzi plecia втягнýти гóлову méджі плéчі **4** *do čoho, kam* вступити, вóйти; vojská ~li do mesta вóйска вступили до міста

vtip -u *m* **1** (*žart*) анекдóт, остротá; жарт; dobrý, zlý ~ дóбрый, злый анекдóт; hrubý, ostrý ~ грубый, острый жарт; mastný ~ масный жарт; rozprávať ~y говорити жáрты; smiať sa na ~e сміяти ся над анекдóтом *або* над жáртом **2** (*bystrý um, dômyselnosť*) остроýмность, вынаходливость; on má dosť ~u, aby to pochopil він дость остроýмный, жéбы порозумив тотó

vtipkár -a *m* втіпкáрь, фиґлярь, жартóвник

vtipk//ovať -uje -ujú *nedok.* жартовáти, втіпковáти, фиґлёвáти

vtipn//ý остроýмный, втíпный; ~ človek остроýмный *або* втíпный чоловíк; ~á poznámka втíпна познáчка

vtlač//iť -í -ia *dok. čo, koho do čoho, kam* **1** вдусити; ~ tehlu do malty вдусити цéглу до мáлты **2** *koho, čo do čoho* (*zatlačiť niekam*) втиснути *кóго, што до чóго*; nasilu ho ~il do dverí насилу втиснув ёгó до двéрей

vtlač//iť sa -í sa -ia sa *dok.* втиснути ся, пропхáти ся; ~il sa dopredu він пропхáв ся до пéреду

vtĺcť vtlčie vtlčú *dok. čo do čoho* вбити, втовчі *што до чóго*; ~ kôl do zeme вбити кóлик до зéмлі • ~ niekomu niečo do hlavy втовчі дакóму даштó до гóловы

vtom *prísl.* в тот мóмент, в тім часí, нáраз, одрáзу; chcel niečo povedať, a ~ sa zháčil він хотів даштó повісти, но нáраз засíк ся; práve chcela odísť, keď ~ zazvonil telefón онá як раз зберáла ся одыйти, як нáраз задзвонив телефóн

vtrh//núť -ne -nú *dok.* втóгнути ся, втягнýти ся; vojská vtrhli do pevnosti вóйска втóргли ся *або* втягли ся до крíпости

vtriel//iť -i -ia *dok. expr.* влетíти, вбíгнути; do triedy ~ili rozradostené deti до клáсы влетíли рáдістны дíти

vtrieť vtrie vtrú *dok. čo kam* втéрти; ~ krém do kože втéрти крем до кóжы

vulgarizác//ia -ie *ž* вулґарізáція; ~ učenia, vedeckej teórie вулґарізáція учíня, наýчной теóрії

vulgarizátorský вулґарізáторьскый; ~é tendencie вулґарізáторьскы тендéнції, тендéнції к вулґарізáції

vulgarizátorstv//o -a *s* вулґарізáторство

vulgariz//mus -mu *m lingv.* вулґарíзм

vulgariz//ovať -uje -ujú *nedok.* вулґарізовáти *nedok.. dok.*

vulgárn//y **1** *v rôzn. význ.* (*hrubý, neslušný*) вулґáрный, неслýшный; ~ človek вулґáрный *або* неслýшный чоловíк; ~ výraz вулґáрне *або* неслýшне слóво; ~é správanie вулґáрне поводжíня **2** (*skreslený, zjednodušujúci*) вулґáрный; ~ materializmus вулґáрный матеріалíзм; ~ prístup k dejinám вулґáрный підхíд к істóрії • vulgárna latinčina *zastar.* вулґáрна латынь

vulkán -u/-a *m* вулкáн; bahenný ~ багняный вулкáн; podmorský ~ підвóдный вулкáн; vyhasnutý ~ выгаснутый вулкáн

vulkanick//ý *geol.* вулканíчный; ~á činnosť вулканíчна діялніcть; ~ popol вулканíчный пóпіл; ~á pôda вулканíчна зéмля; ~é jazero вулканíчне óзеро • vulkanické sklo вулканíчне скло

vulkanizác//ia -ie *ž tech.* вулканізáція; ~ za tepla, za studena горяча, холóдна вулканізáція

vulkanizačn//ý *tech.* вулканіза́чный; ~ lis вулканіза́чный прес; ~á dielňa вулканіза́чна майсте́рьска

vulkanizátor -a *m tech.* вулканіза́тор

vulkanizér -a *m tech.* вулканіза́тор

vulkaniz//mus -mu *m geol.* вулкані́зм

vulkaniz//ovať -uje -ujú *nedok. tech.* вулканізова́ти *nedok. dok.*; ~ovaný kaučuk вулканізова́ный ка́вчук

vulkanológ//ia -ie *ž geol.* вулканоло́ґія

vy *zám.* **1** (*dve al. viac osôb*) вы; je vás mnoho вас мно́го *або* ве́лё; u vás je veľmi pekne у вас барз шу́вні; bol u vás profesorom він быв у вас профе́сором **2** (*označuje osobu, ktorej vykáme*) вы; môžem ísť s vami? я мо́жу іти з ва́ми?; vy ste len sám? вы сам *або* єде́н?; ja byť vami я быти ва́ми, быти я на ва́шім місці **3 vám** *3. p., datív etický, prekladá sa individuálne*; ako vám tak bežím... як вам так біжу́ *або* предста́вте собі́, біжу́ я...

vyabstrah//ovať -uje -ujú *dok. čo z čoho filoz.* абстрагова́ти *nedok. dok.*; ~ pravidlo абстрагова́ти пра́вило

vyárend//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *dok.* взяти до аре́нды; ~ pole взяти до аре́нды по́ле

vyasfalt//ovať -uje -ujú *dok.* выасфалтовати, заасфалтова́ти; ~ ulicu выасфалтовати у́ліцю

vybabr//ať -e -ú *dok. s kým hovor.* выбабрати, перехітрити, обду́рити, переве́сти *ко́го*; ale s ním ~al! а́ле з ним выбабрав, обду́рив він ëго́!

vybad//ať -a -ajú *dok.* замітити, зба́чіти; matka ~ala, že sa s dcérou niečo stalo ма́ти зба́чіла, же з доньков штось ста́ло ся

vybagr//ovať -uje -ujú *dok.* вырыти, выкопати, выбаґровати; ~ 100 kubíkov zeminy вырыти 100 кубоме́трів зе́млі

vybáj//iť (si) -i (si) -a (si) *dok.* выдумати, вытворити

vybal//iť -í -ia *dok.* роспакова́ти; ~ veci роспакова́ти рі́чі

vybásn//iť (si) -i (si) -ia (si) *dok.* вытворити в своі́й фанта́зії, выдумати, выснити

výbav//a -y *ž* **1** (*pre nevestu*) придане; dostala bohatú ~u она́ доста́ла бога́те придане **2** (*pre malé dieťa*) ді́тьске придане; detská ~ придане про новонародже́ного **3** (*výstroj*) приналéжности; športová ~ шпорто́вы приналéжности

vybaven//ie -ia *s* заряджі́ня; strojové ~ машыно́ве заряджі́ня; ~ podniku заряджі́ня фі́рмы

vybav//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* (*urobiť, uviesť niečo do poriadku*) здійснити, дати даштó до по́рядку; ~il som to я тото́ дав до по́рядку **2** *koho, čo* выбавити, зарядити, засобити; ~ továreň strojmi выбавити фабрику машынами ● ~ sa v pamäti роспамята́ти ся; ~ si účty z niekým зробити розраху́нкы з дакым

vybav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* выбавити ся, предста́вити ся; pred očami sa mi ~ila jeho tvár пе́ред оча́ми выбавила ся/ предста́вила ся мі ëго́ тварь

výbavn//é -ého *s* піняжна підпора

výbeh -u *m poľnohosp.* выгон; kravy nemajú ~ коро́вы не ма́ють выгона

vybeh//ať -á -ajú *dok. čo hovor. expr.* выбі́гати, выходити; ~ si povolenie выбі́гати поволі́ня

vybeh//ať sa -á sa -ajú sa *dok. čo hovor.* выбі́гати ся, набі́гати ся; deti sa ~ali ді́ти выбі́гали ся

vybehávačk//a -y *ž hovor.* выба́влëваня *с*, біганина *ж*

vybeh//núť -ne -nú *dok.* **1** выбі́гнути, выскочіти; ~ z dvora na ulicu выбі́гнути з двóра на у́ліцю **2** (*behom sa dostať hore*) выбі́гнути; ~ na povaI выбі́гнути на під; ~ hore rebríkom выбі́гнути горі́ драбинов **3** (*o rastlinách*) (скóро) выроснути, вытягнути ся; піти до рóсту; priesada ~la роса́да выбі́гла *або* вытягла ся ● mlieko ~lo *hovor.* молóко збі́гло

vybel//ieť -ie -ejú *dok.* выбілити ся; ста́ти бі́лым; tvár jej ~ela єй тварь выбі́ліла; plátno ~elo na slnku полóтно выбі́ліло на сóлнці

výber -u *m* **1** выбір, асортімéнт; v obchodoch je bohatý ~ в склéпах богáтый выбір *áбo* богáтый асортімéнт товáрів **2** выбір; dať niekomu na ~ дати дакóму на выбір; prirodzený ~ прирóдный выбір **3** выбране, выбраны твóры ~ z diela выбраны твóры

vyberač -a *m* выберáч; інкасáтор

vyberačný *hovor.* переберáвый, выберáвый

vyberan//ý **1** выберáный; ~é spôsoby выберáны спóсобы **2** выбраный; ~á spoločnosť выбрана óбщность

vyber//ať -á -ajú *nedok.* **1** *čo, koho* выберáти; ~ látku na šaty выберáти полóтно на шмáты **2** *čo z čoho* выберáти, вытяговати, доставáти; ~ knihy z aktovky выберáти книгы з тáшкы **3** зберáти, выберáти, інкасовáти *nedok. dok.*; ~ za lístky зберáти пінязі за листкы; ~ clo інкасовáти цло **4** *aut. slang.*; ~ zákrutu выберáти зáкруту *áбo* керýлю

vyber//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** *kam* (*chystať sa*) зберáти ся *де*; ~ sa na cestu зберáти ся на дорóгу **2** *neos.* (*o počasí*) выяснёвати ся; ~á sa выяснює ся

vyberavý переберáвый, выберáвый; ~ v jedle переберáвый в їдлі

výberov//ý выберóвый; ~é maslo выберóве мáсло, мáсло высшой якости ● ~á škola шпеціалізовáна шкóла

výbež//ok -ku *m* **1** выступ **2** *geogr.* выбіжок

vybič//ovať -uje -ujú *dok.* **1** высічі, збити **2** напрягнýти, звышыти, збівшыти (до крáйности); ~ nervy высічі нéрвы; ~ pozornosť звышыти внимáвость *áбo* мерькoвáня

vybieh//ať -a -ajú *nedok.* **1** выбíговати; ~ zo dvora выбíговати з двóру **2** (*behom sa dostávať hore*) выбігáти, піднимáти ся; ~ hore rebríkom выбігáти горі драбинов **3** (*o polostrove ap.*) выступáти, выбігáти

vybiel//iť -i -ia *dok.* **1** (*urobiť bielym*) выбілити; ~ené plátno выбілене полóтно **2** (*obieliť*) выбілити, побілити; ~ dom побілити дом ● noviny vyšli ~ené новинкы вышли з проблéмами

vybíjan//ý выбиваный; ~á valaška вибивáна *áбo* окрáшована валáшка; ~ opasok пас з ковóвыми бляшками

vybiť vybije vybijú *dok.* **1** *čo* (*vyraziť, roztĺcť*) выбити, розбити; ~ niekomu zuby выбити зýбы дакóму; ~ sklo розбити скло **2** *koho* збити, змолотити, вытрепати; ~ dieťa збити дітину **3** *koho, čo* (*vyvraždiť, vyhubiť*) перебити; выгубити **4** *čo* (*vytepať*) выбити; ~ číslo выбити чíсло **5** *čo* (*vyhĺbiť*) проглубити; ~ dieru do zeme проглубити яму до зéмлі **6** *čo* (*vytĺcť*) выбити; vybitá cesta выбита дорóга **7** *odb.* выпнути; ~ akumulátor выпнути акумулятор; ~ poistku выпнути пóістку **8** *čo komu z čoho, čo z koho pren. expr.* выбити, выгнати *што із кóго*; ~ niekomu vrtochy z hlavy выбити глýпости із гóловы дакóму

vybiť sa vybije sa vybijú sa *el. tech.* выбити ся; akumulátor sa vybil акумулятор выбив ся

vybľabo//tať -ce -cú *dok. expr.* (*vyzradiť, vytárať*) прозрáдити, вызрадити; вытарати

vybled//núť -ne -nú *dok.* **1** выблідніти; šaty ~li шмáты выблідли **2** *pren.* поблідніти; spomienky časom ~li споминáня чáсом поблідли

vyboč//iť -í -ia *dok.* **1** *z čoho* выбочіти, забóчіти до бóку *од чóго*; ~ z dráhy выбочіти з дорóгы **2** *pren.* одклонити ся

vybodk//ovať -uje -ujú *dok.* выпунктовати

výboj -a *m* **1** аґрéсія; rímske ~e аґресíвны вóйны Рімлян **2** *el. tech.* выбитя

výbojk//a -y *ž el. tech.* рýлка на выбитя

výbojný аґресíвный, пробóйный; ~ človek аґресíвный чоловíк

vyboj//ovať -uje -ujú *dok.* **1** выбоёвати, выдобити; ~ si slobodu выдобити слобóрду **2** (*zviesť boj*) дати бой; ~ rozhodný boj провéсти рішýчій бой **3** *šport.* (*zohrať zápas*) здíйснити стрітнýтя

výbor -u *m* комітéт; ініціатíвна ґрýпа; štrajkový ~ штрайкóвый комітéт

výborn//á -ej *ž* отлічна (*шкóльска оцінка*); vedel na ~ú він знав на отлічно

výborn//ý отлічный; найліпшый, сýпер; ~ žiak отлічный ученик; ~é ovocie найліпша овоцина
výborovk//a -y *ž hovor.* засідáня комітéту *або* біра
vybozkáv//ať -a -ajú *dok.* выціловати
vybran//ý выберáный; выбраный; ~ é jedlá выберáны їдла • ~é mužstvo выберáна комáнда; ~é slová (*ktoré si treba pamätať, napr. slová s y*) выбраны слóва
vybrať vyberie vyberú *dok.* **1** *čo, koho* выбрати, підобрáти; ~ si zamestnanie выбрати собі робóту; ~ si látku na šaty выбрати *або* підобрáти собі полóтно на шмáты **2** *čo z čoho* выбрати, вытягнути, достáти; ~ zrkadlo z taštičky вытягнути зéркало з тáшкы; ~ peniaze z banky выбрати пінязі з бáнкы **3** достáти, взяти; ~ peniaze za pokutu взяти *або* достáти пінязі за штроф **4** *aut. slang.* ~ zákrutu выбрати зáкруту
vybrať sa vyberie sa vyberú sa *dok. kam* выбрати ся, позберáти ся *де*; ~ sa do lesa выбрати ся до ліса
vybŕd//nuť -ne -nu *dok. z čoho* достáти ся; вытягнýти ся; ~ z dlžôb достáти ся з дóвгів; ~ z biedy вытягнути ся з біды
výbrus -u *m* **1** (*spôsob brúsenia*) брусíня, острíня, шліфовáня **2** *stroj.* шліфýюча машына
vybrúsen//ý **1** выбрусеный, выостреный, вышліфованый; ~á čepeľ выбрусеный клинок **2** *pren.* выбрусеный, вышліфованый, выостреный, выцібреный; ~ štýl выбрусеный штіл; ~ vkus выцібреный смак
vybrús//iť -i -ia *dok.* **1** выбрусити, вышліфовати; ~ ostrie noža выбрусити вістря нóжа **2** *pren.* выбрусити, ошліфáвати; ~ štýl ошліфовáти штіл
vybubn//ovať -uje -ujú *dok.* **1** выголосити при пóмочі бýбна (*о чім*), выбубновати; ~ vypuknutie vojny выголосити при пóмочі бýбна о зачáтку вóйны, выбубновати зачáток вóйны **2** *pren. expr.* розтрубíти
vybud//ovať -uje -ujú *dok.* (*postaviť*) выбудовати, постáвити; ~ nové mesto постáвити новé місто; ~ železnicu выбудовати желізну дорóгу
výbuch -u *m* **1** взрыв, выбух; ~ bomby выбух бóмбы; sopečný ~ вулканóвый выбух, выбух вулкáну **2** *pren.* выбух; ~ hnevu выбух гніву; ~ smiechu выбух сміхý
vybuchnát//ovať -uje -ujú *dok. koho expr.* бити пястями, набити, набухнатовáти *кóго* (*по хырбéті*)
vybuch//núť -ne -nú *dok.* **1** выбухнути, ростóргнути ся; ~ol granát выбухнув ґранáт **2** (*prudko z niečoho vyraziť*) выторгнути ся, вылетіти; zátka ~la z fľaše зáтычка вылетіла із фляшкы **3** *bezpredm. i v čo, čím pren.* выбухнути; ~ hnevom выбухнути гнівом; ~ v plač росплáкати ся, залляти ся слызáми
výbušnin//a -y *ž* выбушна річовина
výbušn//ý **1** выбушный; імпулзíвный, пырхкый; ~á zmes выбушна змішанина **2** *pren.* імпулзíвный, прудкый; ~á povaha прудкый харáктеr; ~ človek імпулзíвный чоловíк
vyced//iť -í -ia *dok.* (*vyliať do kvapky*) выцідити; ~ všetko do poslednej kvapky выцідити *або* вылляти вшыко до послíднёй квáпкы • ~ krv za niekoho, niečo *expr.* пролляти кров за дакóго, за даштó
vycentr//ovať -uje -ujú *dok. čo. tech.* выцентровати *nedok. dok.*; ~ kolesá vozidla выцентровати кóлеса машыны
vycer//iť -í -ia *dok. expr.*: ~ zuby вышкірити зýбы
vycestovac//í: ~ie povolenie поволíня на выїзд; ~ie vízum выїздне візо
vycibrený **1** выбрусеный, вышліфованый, мягкый, розвинутый; ~ vkus выбрусеный смак; ~ jazyk выбрусеный язык **2** выученый; ~ mládenec выученый пáробок *або* хлóпець
vycibr//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* выцібрити, выбрусити, змягчíти, розвинути; ~ vkus выбрусити смак ~ jazyk выбрусити язык

2 *koho* научіти, вымуштровати; ~ žiaka вымуштровати ученика́

vycic//ať -ia -ajú *dok.* **1** выссати, выціцькати; ~ mlieko выціцькати моло́ко **2** *pren.* выціцькати, выжмыкати; ~al z neho kopu peňazí він выціцькав *або* выжмыкав з нёго грома́ду пінязей • ~ si niečo z prsta *al.* palca выссати дашто́ з па́лця

vycik//ať sa -á sa -ajú sa *dok. det.* вымочіти ся, высикати ся

vycít//iť -i -ia *dok.* (*vytušiť*) почу́вствовати; порозумити інтуїті́вні; уга́днути (чу́вством)

vyciven//ý **1** худый, вычерьпаный, высыленый, выхуднутый, унаве́ный; ~é telo унаве́не тіло; ~ človek худый чоловік **2** вычерьпаный; ~á zem вычерьпана зе́мля

vycmúľ//ať -a -ajú *dok.* выцумляти, выссати • ~ si niečo z prsta выцумляти із па́лця дашто́

vycvičený выдрезірованый; вытренованый; ~ pes выдрезірованый пес

vycvič//iť -í -ia *dok.* **1** научіти, вытреновати **2** (*psa*) выдресіровати, вытреновати, научіти; ~ený kôň выдрезірованый кінь

vycvič//iť sa -í sa -ia sa *dok.* научіти ся, наупражняти ся, натренова́ти ся

výcvik -u *m* **1** упражні́ня, учі́ня, тренова́ня; lyžiarsky ~ ліжа́рьске тренова́ня, учіня ліжова́ти ся **2** (*psa*) дрезірова́ня, учіня, тренова́ня

vycyaniz//ovať -uje -ujú *dok.* дезінфікова́ти ціані́стым водоро́дом; ~ miestnosť ціанізова́ти місностъ

vyčachr//ovať -uje -ujú *dok.* *čo za čo hovor. expr.* вымінити *што за што*; ~ nožík za loptu вымінити но́жик за ло́пту

vyčakáv//ať -a -ajú *nedok.* выче́ковати, оче́ковати, че́кати

výčap -u *m* **1** (*miestnosť*) пива́рня; sedieť vo ~e седі́ти в пива́рні **2** (*pult*) сто́йка **3** (*čapovanie*) про́дай чапова́ного *або* розлива́ного пива; ~ piva чапова́ня пива, про́дай розлива́ного пива; ~ vína про́дай розлива́ного вина́

výčapník -a *m* продава́ч в пива́рні, вычапник

výčapn//ý **1** чапова́ный, розливный; ~á miestnoť містность на чапова́ня пива **2** розливный; ~é liehoviny розливны па́лінкы **3:** ~á licencia ліце́нція на пива́рню

vyčaptan//ý *expr.* сходже́ный; ~é topánky сходже́ны топа́нкы

vyčar//iť -í -ia *dok.* *čo* **1** вычаровати, выкузлити; вытворити, выкликати ча́рами; ~ úsmev na tvári выкликати у́смів на тва́ри **2** зробити (*дашто́*) як кывнутём чарі́внов па́лічков; za pár centov ~ila veľmi chutnú večeru за дакілько це́нтів она́ створила барз смачну́ вече́рю

vyčar//ovať[1] -uje -ujú *dok.* *čo za čo* перемінити, змінити *што на што*; вымінити *што на што*; ~ múku za cukor змінити муку́ на цу́керь, перемінити цу́керь на муку́ • je ako ~ovaný ёго́ як кідь бы вычаровали

vyčarovať[2] *p.* **vyčariť**

vyčas//iť sa -í sa *neos. dok.* выяснити (ся); po búrke sa ~ilo по бу́рці выяснило ся

vyčerpaný вычерьпаный, унаве́ный, змуче́ный, высиленый; som veľmi ~ я барз вычерьпаный

vyčerp//ať -á -ajú **1** *čo* вычерьпати; ~ vodu вычерьпати во́ду; **2** *čo pren.* ~ všetky zásoby вычерьпати вшыткы резе́рвы; ~ dovolenku вычерьпати доволе́нку; ~ všetky možnosti вычерпати вшыткы можности **3** *koho, čo* высилити, змучіти, стра́пити, унавити; ťažka choroba ho veľmi ~ala тяжка́ хворо́та барз высилила ёго́ **4** *čo kniž. pren.* вычерьпати; ~ celú problematiku вычерьпати цілу́ пробле́матіку

vyčerp//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** вычерьпати ся, выжмыкати ся; zásoby sa ~ali резе́рвы вычерьпали ся **2** *pren.* змучіти ся, унавити ся, выбитти ся із сил, міцно унавити ся; ~ali sme sa мы выбили ся із сил

vyčerpávajúc//i **1** уна́влюючій, высилюючій, выче́рьпуючій; ~a práca уна́влююча

robóta **2** вычéрьпуючій, пóвный; ~a odpoveď вычéрьпуюча óдповідь

vyče//sať -še -šú *dok. čo, koho v rôzn. význ.* вычесати; ~ kone вычесати кóні; mal dohora ~sané vlasy він мав догóры вычесаны вóлосы; ~ ľan вычесати лен

výčin -u *m* **1** выстраяня; ~y reakcie выстраяня реáкції **2** гунцýтство, бетярство; выстраяня; nezbednícke ~y detí гунцутьске выстраяня дітей

vyčíň//ať -a -ajú *dok.* **1** выстраяти, робити насилности, звíрства **2** вытваряти гунцýтства

vyčísl//iť -i -ia *dok.* зраховáти, пораховáти; ~ výdavky зраховáти выдавкы

vyčist//iť -í -ia *dok.* **1** вычістити; почістити; ~ šaty вычістити шмáты; ~ pôdu od buriny почістити зéмлю од буряну́; ~ koryto potoka вычістити кóрыто пóтока **2** *pren. expr.* очістити; ~ mesto очістити місто • ~ niekomu žalúdok *hovor.* вычістити дакóму жóлудок

vyčít//ať[1] -a -ajú *dok. čo z čoho* **1** вычітати, прочітати *што в чім*; ~ niečo z novín вычітати даштó з новинóк **2** *pren.* прочітати, вычітати *што в чім, на чім*; ~ niekomu niečo z očí прочітати даштó в очáх *áбо* з очéй дакóму

vyčít//ať[2] -a -ajú *dok. komu čo* вычітати *дакóму даштó*; робити вычіткы, вытыкáти *дакóму даштó*; ~al mi, že sa zle učím він вытыкав мі о тім, же зле ýчу ся

vyčítavý вытыкáвый; пóвный вычіток; ~ hlas вытыкáвый гóлос, гóлос пóвный вычіток; ~ úsmev вытыкáвый ýсмів

výčit//ka -ky *ž* вытыкáня, вычітка; robiť niekomu ~ky вытыкáти дакóму, робити дакóму вычіткы; povedať s ~kou повісти з выткнутём; ~ky svedomia грызіня сóвісти • bez ~iek svedomia без грызіня сóвісти

vyčk//ať -á -ajú *dok. koho, čo* **1** вычекати, почéкати; treba ~ do zajtra трéба почéкати до зáвтра **2** дочéкати ся; nemôže ~, čo bude він не мóже дочéкати ся, што же бýде дáлше

vyčkávac//í вычéкуючій; ~ia taktika вычéкуюча тáктіка; ~ie postavenie вычéкуюча позíція

vyčkáv//ať -a -ajú *nedok. koho, na koho* вычéковати, чéкати, очéковати *кóго*; ~ala naň celé dni онá чéкала ёгó цíлыми днями

vyčkávavý вычéкуючій

vyčľapk//ať -á -ajú *dok. expr.* вычлюпкати; повылевáти; ~ vodu z koryta вычлюпкати вóду з кóрыта

vyčľapk//ať sa -á sa -ajú sa *dok. expr.* вышлюпкати ся, выплюскати ся; ~ sa vo vode вышлюпкати ся во вóді

vyčľap//núť -ne nú *dok.* вычлюпнути; ~ vodu z hrnca вычлюпнути вóду з гóрнця

vyčlen//iť -í -ia *dok. čo z čoho* вычленити, выділити *што із чóго*; одділити *што од чóго*

vyčlen//iť sa -í sa -ia sa *dok. z čoho* вычленити ся, выділити ся *із чóго*; одділити ся *од чóго*

výčnelok -ka *m* выступ; skalný ~ выступ скáлы

vyčrp//núť -ne -nú *dok. expr.* вылляти; ~ vodu z pohára вылляти вóду з пóгара

vydaj -a *m* выдай; dievča na ~ дíвча на выдай *áбо* на выдавáня

výdaj -a *m* выдавáня; ~ materiálu выдавáня матеріáлу; ~ lístkov продавáня листків

vydáj//ať -a -ajú *nedok.* выдóёвати, доїти; ~ kravu, kozu доїти корóву, кóзу; ~ mlieko доїти молóко

výdajk//a -y *ž* выдайка; ~ materiálu выдайка матеріáлу, докумéнт о выдані матеріáлу

výdaj//ňa -ne *ž* выдáйня; ~ materiálu выдáйня матеріáлу; ~cestovných lístkov *žel.* выдáйня лíстків на влак *áбо* пóїзд, лісткóва кáса

vydan//ie -ia *s* выдáня; prvé ~ knihy пéрше выдáня книгы • nové ~ перевыдáня; opravené ~ выправене выдáня; šalatové *štud. slang.* ~ рострепáна книга, розбитый журнáл

vydaren//ý успішный, выдареный, дóбрый; ~á práca выдарена робóта; ~á poľovačka успішне полёваня

vydar//iť sa -í sa -ia *dok.* выдарити ся, подáрити ся, дóбрі выйти; dielo sa ~ilo діло подарило ся

vyd//ať[1] -á -ajú *dok.* **1** *čo* (*zo seba*) выдати, высловити; nemohol zo seba ~ ani hlásku він не міг выдати зо сéбе áни звýка **2** *koho, čo komu* выдати; вызрадити; ~ niekoho polícii выдати дакóго поліції **3** *čo* (*verejne vahlásiť, uverejniť*) выдати; ~ zákon выдати закóн; ~ rozkaz *voj.* выдати рóсказ; ~ vyhlášku выдати выголошіня **4** *čo* (*vystaviť*) выдати, выготовити, выписати; ~ faktúru выписати фактýру **5** *čo* (*publikovať*) выдати, выпустити; ~ knihu выдати книгу **6** *čo* (*minúť*) минути, утратити, заплатити; ~al som na to tisíc eura я минув на тотó тісяч éвра **7** *čo* (*vrátiť drobné*) выдати дрібны; nemal mi ~ zo 100 eura він не мав мі вернýти дрібны зо сто éвра **8** *čo komu* (*vystaviť*) выставити; ~ niekoho nebezpečenstvu выставити дакóго небезпéчности • ~al zo seba všetko він выдав *áбо* выналожыв зо сéбе вшыткы свої силы; ~ svedectvo o niekom выдати свідчіня о дакім

vyd//ať[2] -á -ajú *dok. koho za koho* выдати (за хлóпа)

vyd//ať sa[1] -á sa -ajú sa *dok.* **1** *kam* выбрати ся, пустити ся, одпрáвити ся *де*; ~ na cestu выбрати ся *áбо* одпрáвити ся на дорóгу **2** *čomu* выставити ся; ~ sa nebezpečenstvu выставити ся небезпéчности **3** *z čoho hovor.* минути, вычерьпати ся, ростратити; ~ sa z peňazí вычерьпати ся з пінязей, минути пінязі

vyd//ať sa[2] -á sa -ajú sa *dok. za koho i bezpredm.* выдати ся (за хлóпа)

vydatá: ~ žena выдата (женá); je ~ онá выдата

výdatn//ý **1** (*o strave*) выжывный, сытный **2** богáтый, благодáтный; ~ dážď богáтый додж; ~ spánok дóбрый спáнок **3** значный, основный; ~á pomoc значнá пóміч

vydáv//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** *čo* (*zo seba*) выдавáти **2** *koho, čo komu* выдавáти, прозрáджовати; ~ zločincov выдавáти престýпників **3** *čo* (*verejne vyhlasovať, uverejňovať*) выдавáти; ~ obežníky выдавáти ціркуляры; ~ nariadenia выдавáти постановліня **4** *čo* (*vystavovať*) выдавáти, выписовати; ~ faktúry выписовати фактýры **5** *čo* (*publikovať*) публіковáти, выдавáти, выпущáти (до світа); ~ časopisy выдавáти журнáлы **6** *čo* (*míňať*) миняти, тратити, вытрáчовати; na synovo štúdium ~a veľké peniaze він (онá) минять на учіня сына великы пінязі **7** *čo* (*vracať drobné*) выдати дрібны **8** *koho čomu* (*vystavovať*) выставляти; niekoho nebezpečenstvu выставляти дакóго небезпéчности • ~ zo seba všetko выдавáти *áбо* вынакладáти зо сéбе вшыткы свої силы; ~ svedectvo o niekom, niečom выдавáти свідóцтво о дакім, дачім

vydáv//ať sa[1] -a sa -ajú sa *nedok.* **1** выберáти ся, одходити, пущáти ся; ~ sa na cestu выберáти ся на дорóгу **2** *čomu* выставляти ся; ~ nebezpečenstvu выставляти ся небезпéчности **3** *z čoho hovor.* миняти, мáти выдавкы; ~ sa z peňazí мáти выдавкы, миняти пінязі **4** *za koho* выдавáти ся

vydávať sa[2] -a sa -ajú sa *nedok. za koho i bezpredm.* выдавáти ся

vydavateľ -a *m* выдавáтель; ~ kníh выдавáтель книг

vydavateľsk//ý выдавáтельскый; ~ plán план выдавáтеля; ~á činnosť выдавáтельска діялність

vydavateľstv//o -a *s* выдавництво; knižné ~ книжне выдавництво

vydáv//iť -i -ia *dok. čo*; celý obed ~il він цілый обід вывернув *áбо* выблював

výdav//ok -ku *m obyč. v mn. č.* **~ky** выдавок; bežné ~ дрібны выдавкы; hradiť ~ky платити выдавкы

vydeden//ec -ca *m* выдіде́нець, позба́веный наслі́дства
vyded//iť -í -ia *dok.* выдідити; позба́вити наслі́дства; ~ syna выдідити сына, позба́вити сына наслі́дства
vydel//iť -í -ia *dok.* **1** *čo komu* выділити; ~ časť majetku выділити часть маєтку **2** *mat.* розділити
vydes//iť -í -ia *dok.* настра́шыти, выстрашыти
vydes//iť sa -í sa -ia sa *dok.* настра́шыти ся, выстрашыти ся, приве́сти до у́жасу
vydierač -a *m* вымага́тель, выдера́ч
vydieračstv//o -a *s* вымага́ня, выдера́ня *c*
vydier//ať[1] -a -ajú *nedok.* розбива́ти, выбива́ти ї́здо́в; ~ cestu выбива́ти *або* розбива́ти доро́гу
vydier//ať[2] -a -ajú *nedok. od koho, z čoho* вымага́ти, выдера́ти *од ко́го*
vydier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* (*o ceste*) ніні́ти ся, казити ся од ї́зды, става́ти ся розбитов *або* выходженов
vydlab//ať -é -ú *dok.* выдобати, выбити; ~ jamku выбити углублі́ня *або* ямку; ~ otvor выдобати о́твір
vydlabáv//ať -a -ajú *nedok.* выбива́ти, выдо́бовати; ~ dieru do steny выбива́ти дірý до стіны
vydlážd//iť -í -ia *dok.* выложыти, повыкладáти; ~ chodník выложыти хо́дник; ~ kockami повыкладáти ко́цками
vyďob//ať -e -ú *dok.* выдзобати, выклювати
vydoby//ť -je -jú *dok. čo* **1** завоёва́ти *што*; добити ся *чо́го*; ~ si slobodu выдобити собі слобо́ду; ~ dobré meno, šťastie выдобити до́бре ме́но, щáстя **2** зміцнити ся *чо́го*; ~ stratenú pôdu зміцнити ся страче́ной зе́млі
vydoch//núť -ne -nú *dok.* выгынути; ovce ~li вівці выгынули
výdoj -a *m poľnohosp.* выдой
vydranc//ovať -uje -ujú *dok.* дранцова́ти, пустошыти, рабова́ти
vydrank//ať -á -ajú *dok. čo, čo od koho expr.* выпросити, выпросинькати, выжобрати *што од ко́го*; dieťa ~alo od matky tri eura дітина выпросинькала од ма́мы три е́вра
vydrap//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* выторгнути, вырвати; ~ stranu z knihy выторгнути сторо́ну з книгы **2** *čo komu pren. expr.* вырвати *што у ко́го*
vydrap//iť sa -í sa -ia sa *dok. z čoho* выторгнути ся *із чо́го*
vydrať[1] vyderie vyderú *dok. čo* выдерти, проде́рти, обде́рти, приве́сти до невго́дности; ~ cestu розбити доро́гу
vydrať[2] vyderie vaderú *dok. koho expr.* збити, набити, змолотити, вытрепати
vydrať sa[1] vyderie sa vyderú sa *dok.* (*o ceste*) знічі́ти ся од ї́зды, быти розбитов, выходженов
vydrať sa[2] vyderie sa vyderú sa *dok.* вырвати ся; ťažký vzdych vyderie sa mu z úst тяжкый вздых вырве ся ёмý з уст
vydrážd//iť -i -ia *dok. koho, čo* **1** роздраждити; ~ psa роздраждити пса **2** роздраждити, повзбудити; вывести із се́бе
výdrev//a -y *ž ban.* (деревяне) спевні́ня
vydrev//iť -í -ia *dok. ban.* спевнити де́ревом; ~ štôlňu спевнити (ба́ньску) ходьбу де́ревом
vydrh//núť -ne -nú *dok.* вычі́стити, вышкрябати, вымыти; ~ riad вычі́стити кайстро́ны; ~ dlážku вымыти підло́гу
vydriap//ať -e -u *dok. expr.* **1** *čo komu* выдрапати, вышкрябати **2** *čo od koho pren.* вышкрябати, вытягнути *што од ко́го*; ~al od neho peniaze вытягав од нёго пі́нязі
vydriap//ať sa -e sa -u sa *dok. expr.* **1** *na čo, kam* выдрапати ся, вылі́зти; ~ sa na strom вылі́зти на стром **2** *z čoho, odkiaľ* вытягнути ся, выбрати ся; ledva sa ~al z hlbokej jamy він ле́два вытягнув ся з глубо́кой ямы
vydriduch -a *m expr.* выдерач, здера́ч, хамті́вець
vydrichm//ať sa -e sa -ú sa *dok. expr.* выдрихмати ся, выспати ся

vydrž//ať -í -ia *dok.* **1** вытримати, перебыти; ~ niekde do konca вытримати даґдé до кінце; ~ na zábave do rána вытримати на бáлі до рáна **2** *čo pren.* вытримати, знéсти, перенéсти; ~ nápor вытримати нáпір; nemôže ~ páľavu він не мóже знéсти горучáву **3** (*ostať v dobrom stave*) вытримати; šaty už dlho nevydržia шмáты уж дóвго не вытремлять; počasie ešte ~í дóбра погóда іщі вытримле

vydržiav//ať -a -ajú *nedok. koho, čo* ~ syna na štúdiách жывити сына в часí учіня *áбо* штудовáня

vydup//ať -e -ú *dok.* **1** выдупкати **2** *čo hovor. expr.* (*získať*) добити ся *чóго*; роздобыти *што*; musíš ~ peniaze ты мýсиш роздобыти пінязі • ~ niečo spod zeme *al.* zo zeme достáти даштó спід зéмлі

vydur//iť -í -ia *dok.* выгнати, загнáти *даґдé*; ~ vlka z diery выгнати вóвка з діры; ~ia nás z bytu выженуть нас з квáртеля

vydvihn//úť -ne -nú *dok.* підняти; ~ ruku підняти рýку

výdych -u *m* выдых; hlboký ~ глубóкый выдых

vydých//ať -a -ajú *dok.*: tu je ~aný vzduch ту тяжкый вóздух, ту не є чім *áбо* нєт чім дыхати

vydých//nuť -ne -nu *dok.* **1** выдыхнути; hlasno ~ голóсно выдыхнути **2** *čím pren.* вздóхнути *од чóго*; ~ si uľahčením вздóхнути з улегчíнём, лéгко вздóхнути • ~ dušu *kniž.* послíдній выдых

vydych//ovať -uje -ujú *nedok.* вздыхáти, оддыхáти, одпочівáти

vyexcerp//ovať -uje -ujú *dok. čo* выексцерповати, зробити выпискы *з дачóго*

vyexped//ovať -uje -ujú *dok.* одослáти; транспортовáти, выекспедовати *nedok. dok.;* ~ publikácie одослáти публікáції

vyfabrik//ovať -uje -ujú *dok. pejor. čo* выфабриковати, сфабриковáти; ~ rukopisy сфабриковáти рýкописы

vyfár//ať -a -ajú *dok. hovor.* підняти ся навéрьх

vyfarb//iť sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.* указáти ся, отворити ся, выфарбити ся; krásne si sa ~il! ты указáв ся в цíлій красí!, крáсні ты указáв ся!

vyfas//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* **1** *čo* достáти, выфасовати; ~ nový pracovný úbor достáти новé робóче облечíня **2** *pren.* (*dostať bitku*) заробити, достáти; poriadne ~oval порядні достáв *áбо* ушлó ся ёмý

vyfint//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* выпарадити ся, выфінтити ся, выоблікати ся, парáдні облечí ся, вырихтовати ся

vyfliask//ať -a -ajú *dok. koho hovor.* дати по ґáмбі *кóму*

vyform//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *tech.* выформовати; ~ tehly выформовати цéглы **2** *pren.* сформовáти

vyfotograf//ovať -uje -ujú *dok.* сфотоґрафовáти

výfuk -u *m tech.* выфук, выфукова рýла

vyfúk//ať -a -ajú *dok.* выдути, выфукати; ~ sklený výrobok выдути скленяный выробок • celkom mi to ~alo z hlavy *hovor. expr.* тотó цáлком вылетіло мі з гóловы

vyfúk//nuť -ne -nu *dok.* **1** выдыхнути, выпустити; ~ kúdol dymu выпустити хмáрку дыму **2** *v rôzn. význ.* выдути; ~ vajce выдути яйце; sklár ~ol banku скларь выдув бáньку

výfukov//ý выпущáючій, выфукóвый; ~é plyny выпущáючі плíны; ~á rúra выфукóва рýла, выпущáюча (плíны) рýла

vyfutr//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* підшыти підшывку; ~ kabát зробити до кáбата підшывку

vygúľ//ať -a -ajú *dok. hovor.* ~ súdok z pivnice выкатуляти бóчку з пивнíці

vygum//ovať -uje -ujú *dok.* стерáти ґýмов, выґумовати; ~ machuľu выґумовати махýлю

vyháčk//ovať -uje -ujú *dok. odb.* выбрати чéрева пернáтым (*при пóмочі гáчіка*)

vyhá//dzať -dže -džu *dok.* **1** *čo* наметáти, нашмаряти; ~ veci na auto наметáти рíчі на áвто **2** *hovor.* вышмарити, выметати; ~ hnoj z maštale выметати гнiй зо стáйні **3** *koho pren. expr.* вышмарити, выгнати; ~ robotníkov zo zamestnania вышмарити робíтників з робóты *áбо* зо завóду **4** *čo pren.* (*o peniazoch*) вышмарити, минути; ~ mnoho peniazí вышмарити мнóго пінязей

vyhadzov -a *m hovor. expr.* уволніня; dostať ~ вылетíти (*зо слýжбы*); dostal ~ ёго вышмарили (*зо слýжбы*)

vyhadz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*von*) вышмáрёвати; ~ niečo von oblokom вышмáрёвати даштó вóнка óкном *áбо* даштó óкном **2** *čo koho* (*do výšky*) підшмáрёвати; ~ loptu підшмáрёвати лóпту **3** *čo, čím* кóпати, вирьґати; kôň ~uje zadkom кінь вирьґать *áбо* кóпать **4** *koho expr.* вышмáрёвати, выганяти; ~ robotníkov zo zamestnania вышмáрёвати робíтників з робóты **5** *čo* (*ničiť výbuchom traskaviny*) взрывáти, вышмáрёвати; ~ do povetria továrne взрывáти *áбо* вышмáрёвати до вóздуху фабрикы **6** *čo pren.* росшмáрёвати, розмíтовати, тратити, промáрнёвати; ~ peniaze na zbytočnosti вышмáрёвати *áбо* промáрнёвати пінязі на пустячíну • ~ niekoho zo sedla *hovor. expr.* выбивáти дакóго зо сідлá; ~ si niečo, niekoho z hlavy вышмáрёвати із гóловы даштó, дакóго

vyhadz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** выскáковати; ~ sa na koňa выскáковати на коня **2** (*na koži*) вышмáрёвати (*о пырщíках і т. п.*)

vyháň//ať -a -ajú *nedok.* **1** *koho, čo* выганяти; ~ kravy na pašu выганяти корóвы на паствиско *áбо* пáсти ся **2** *koho expr.* ~ zo služby выганяти зо слýжбы **3** выганяти **4** (*o rastlinách*) выпущáти, пущáти (*выростКы і т. п.*)

vyhasín//ať -a -ajú *nedok.* **1** гáснути, выгасинáти; v peci ~a в пéці выгасинать *áбо* гáсне **2** *pren.* гáснути, згасинáти; život ~a жывот гáсне

vyhasnut//ý выгаснутый, згаснýтый, угасéный; ~ oheň выгаснутый огéнь; ~á sopka выгаснутый вулкáн; ~é oči *pren.* выгаснуты óчі

vyháš//ať -a -ajú *nedok.* гасити, згасити; ~ oheň гасити огéнь; ~ lampu згасити *áбо* згáснути лáмпу

výherc//a -u *m* выгравшый; перемóжець; носитель ціны; šťastný ~ щастливый перемóжець

výhern//ý выгерный; ~á listina таблиця выгравшых

výhľad -u *m* выгляд; ~ na more выгляд на мóре • mať niečo vo ~e мáти во выглядi даштó

vyhľad//ať -á -ajú *dok.* нáйти, выгледати; ~ knihu v knižnici выгледати книгу в бібліотéці; ~ si nevestu нáйти собí невíсту

vyhľadáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** глéдати, выглядовати; ~ tajné skrýše глéдати тáйны схóванкы **2** глéдати, призерáти; ~ spoločnosť глéдати собí компáнію

vyhlad//iť -í -ia *dok. čo* **1** зробити гладкым, выгладити, обрусити; ~ kov обрусити метáл; ~ dosku выгладити дóску **2** выбíґлёвати; ~ košeľu выбíґлёвати сорóчку

vyhlad//núť -ne -nú *dok.* выголодніти; poriadne som ~ol я барз *áбо* стрáшні выголоднів

vyhlad//ovať -uje -ujú *dok. koho, čo* выголóднёвати, стрáпити гóлодом

výhľadový: ~ plán перспектíвный план

vyhladzovac//í зничуючій, выголóднюючій; ~ia vojna зничуюча вóйна

vyhlásen//ie -ia *s* выголошíня; vládne ~ выголошíня правлíня

vyhlás//iť -i -ia *dok.* **1** *čo* выголосити *што*; ~ zákon выголосити закóн **2** (*nariadiť*) выголосити, завéсти; ~ stanné právo выголосити *áбо* завéсти стáнне прáво; včera bol ~ený zákaz vychádzania po ôsmej hodine вчéра выголосили зáказ выходити

на ýліцю по вóсьмій гóдині **3** *koho, čo za koho, čo* выголосити *кóго, што кым, чім*; ~ zmluvu za neplatnú выголосити договóр недíйсным; niekoho za mŕtveho выголосити дакóго мертвым • ~ vojnu выголосити вóйну

vyhlás//iť sa -i sa -ia sa *dok. za koho, čo* выголосити сéбе *кым*; ~il sa za Američana він выголосив сéбе за Америкáна

vyhlášk//a -y *ž* выголошíня; ознамíня, обявлíня; mobilizačná ~ мобілізáчне ознамíня

vyhĺbenin//a -y *ž* проглубенина

vyhĺb//iť -i -ia *dok.* проглубити, выглубити; ~ jamu do zeme выглубити яму до зéмлі

vyhliadk//a -y *ž* **1** мíсце, óдкы одкрывать ся выгляд (*на дашто́*) **2** *pren.* (*nádej, perspektíva*) выгляд, перспектíва; ~y do budúcnosti перспектíвы бýдучности

vyhliad//nuť si -ne si -nu si *dok.* нáйти, вынайти (собí); ~ol si dobré miesto він нашóв собí дóбре мíсце

vyh//ňa -ne *ž* **1** (*miesto, miestnosť, budova*) шмыкня **2** ростоплюючíй прóстір (*высóкого пéца*)

vyhnalov -a *m hovor. pejor.* западáк *м*; далéке, опущéне мíсце

vyhnan//ec -ca *m* (*exulant*) выгнанець

vyhnanisk//o -a *s* западáк, дірá

vyhnanstv//o -a *s* выгнаня; poslať niekoho do ~a послáти дакóго до выгнаня, выгнати дакóго з краïны

vyhnať vyženie vyženú *dok.* **1** *koho, čo* выгнати; ~ syna z izby выгнати сына з íзбы; ~ kravy na pašu выгнати корóвы на паствиско **2** *koho expr.* выгнати, вышмарити; ~ niekoho zo služby выгнати зо слýжбы дакóго **3** выгнати **4** *čo* (*o rastlinách*) выпустити, пустити (*выросткы*); ~ do klasu пустити до кóлосу **5** *čo hovor.* побудовáти, выгнати; steny už vyhnali po prvé poschodie стíны уж выгнали по пéршый шток **6** *čo expr.* (*odstrániť, zahnať*) одогнáти, выгнати; ~ zármutok zo srdca выгнати зармучíня *áбо* смýток зо сéрдця • ~ čerta z niekoho скротити дакóго

vyh//núť -ne -nú *dok.* выгнути; ~ strechu klobúka dohora выгнути крисы кáлапа догóры *áбо* горí

vyh//núť (sa) -ne (sa) -nú (sa) *dok.* **1** *komu, čomu* одстýпити ся, выгнути ся *кóму, чóму*; ~ni(te) (sa) z cesty! одстýпте ся з дорóгы! **2** *čomu* (*uniknúť pred niečím*) выгнути ся; ~ (sa) trestu выгнути ся покарáню

výhod//a -y *ž* выгода; byť vo ~e oproti niekomu, niečomu заберáти выгоднíшу позíцію в порівнáні з дакым; мáти выгоду пéред дакым, дачíм

vyhod//iť -í -ia *dok.* **1** *čo, koho* (*von*) вышмарити; ~ niečo oblokom вышмарити даштó óблаком **2** *čo, koho* (*do výšky*) підшмáрити; ~ loptu do vzduchu підшмáрити лóпту **3** *koho expr.* выгнати, вышмарити; ~ niekoho z bytu вышмарити дакóго з квáртеля; ~ zo zamestnania вышмарити дакóго зо слýжбы *áбо* з робóты **4** *čo expr.* (*dať preč*) вышмарити; ~ starý nábytok вышмарити стáрый бýтор **5** *čo* взорвáти; ~ niečo do povetria взорвáти даштó до вóздуху **6** *čo pren. expr.* (*zbytočne utratiť*) вышмарити; ~ peniaze za zbytočnosti вышмарити пінязі на пустячíну **7** *kart.* зробити ход, піти (*кáртов*); ~ eso піти тýзом • ~ niekoho zo sedla *hovor. expr.* выбити зо сідлá дакóго; ~ niekomu niečo na oči вышмарити дакóму даштó на óчі; ~ si z kopýtka вышмарити собí з копыта; ~ si niečo, niekoho z hlavy вышмарити із гóловы даштó, дакóго

vyhod//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*vyšvihnúť sa*) выскочíти; ~ sa na koňa выскочíти на коня **2** (*na koži*) вышмарити ся; na tvári sa mi ~il pupenec на лиці вышмарив ся мі пырщóк

výhodn//ý выгодный; ~ návrh выгодна пропозíція; za ~ých podmienok при выгоднíй сітуáції

výhon//ok -ka/-ku выросток

vyhorel//ec -ca *m* погорíлець; потерпíвшый од пожáру

vyhor//ieť -í -ia *dok.* **1** (*o stavbách*) згоріти, выгоріти; ~ela stodola пелéвник згорів **2** (*utrpieť škodu ohňom*) погоріти; dvakrát už ~el він уж два раз погорів **3** *pre koho, čo, za čo pren. hovor. expr.* (*zle pochodiť*) погоріти *про кóго, чóго*, достáти ся *кóму із-за кóго, чóго*; už som pre teba ~el я уж погорів про тéбе, мі уж достáло ся про тéбе

vyhost//iť -í -ia *dok. koho* выгнати; ~ zločinca выгнати престýпника

vyhotov//iť -í -ia *dok.* **1** (*zhotoviť*) припрáвити, выготовити **2** (*vypracovať, zostaviť*) выготовити; ~ faktúru выготовити фактýру

vyhovár//ať -a -ajú *nedok. komu čo* перегваряти *кóго в чім,* найти собі выговорку

vyhovár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. na koho, čo* выгваряти ся *на кóго, што*, выкручáти ся; ~al sa na chorobu він выгваряв ся на хвóрість

vyhov//ieť -ie -ejú *dok.* **1** *komu* робити по вóли, сповнити дачії желáня; nikto mu nevedel ~ нихто не міг успокоїти ёгó **2** *čomu* сповнити, успокоїти *што*; ~ želaniu сповнити желáня; ~ pozvaniu прияти позвáня

vyhovor//iť -í -ia *dok. komu čo* пересвідчіти *кóго в чім*, вывернути *дакóму даштó*

vyhovor//iť sa[1] -í sa -ia sa *dok. na koho, čo* выговорити ся, найти выговорку *або* выгварку *на кóго, што*; ~il sa, že ho bolí hlava він выговорив ся тым, же ёгó болить гóлова

vyhovor//iť sa[2] -í sa -ia sa *dok.* наговорити ся, набісідовáти ся (досыта), выбісідовати ся

výhovork//a -y *ž* выгваряня, выговорка; nájsť ~u найти выговорку

vyhov//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *komu* успокóёвати *або* повнити *дачії* желáня, робити по вóли, іти напрóтів *кóму* **2** *čomu* успокóёвати *што*, одповідáти *чóму* ~ potrebám spoločnosti одповідáти *або* успокóёвати пожáдованя óбщности

vyhovujúc///i успокóюючій, підходячій; ~e podmienky успокóюючі *або* підходячі услóвія; ~e vlastnosti підходячі особистости

výhr//a -y *ž* выгра; ~ v kartách выгра в кáртах, выгра в грі на кáрты; prvá ~ пéрша выгра

vyhrab//ať -e -ú *dok.* **1** вырыти, выкопати; ~ jamku do zeme вырыти ямку до зéмлі **2** выграбати; выбрати; ~ pec выбрати пóпіл з пéца; ~ oheň выграбати ýгля з пéчкы **3** *pren. expr.* выкопати; kde si to ~al? де ты тотó выкопав?

výhrad//a -y *ž* познáчка; vecné ~y основны познáчкы; kritické ~y крітíчны познáчкы; bez výhrad без познáчок

vyhrad//iť -í -ia *dok.* **1** *čo pre koho, čo* забезпéчіти *што про кóго, што*; охабити *што за кым, чім*; ~ právo *práv.* забезпéчіти прáво; všetky práva ~ené вшыткы прáва налéжать (*дакóму*) **2** (*vopred stanoviť*) предназнáчіти, допéреду становити

výhradn//ý дáный, огранічéный, вызначеный; монопóлный; ~é právo огранічéне *або* монопóлне прáво

vyhranený вызначеный, опреділéный; ~ názor na život вызначеный *або* опреділéный пóгляд на жывот

vyhran//iť -í -ia *dok.* опреділити ся, выкрішталізовати ся

vyhr//ať[1] -á -ajú *dok. čo v čom, na čom i bezpredm. v rôzn. význ.* выграти; ~ spor выграти спор; ~ voľby выграти вóльбы; ~bitku выграти битку

vyhr//ať[2] -á -ajú *dok.* (*zarobiť hrou na hudobnom nástroji*) заробити (*грáнём*); ~ali sto eura они заробили сто éвра, за грáня они достáли сто éвра

vyhráv//ať[1] -a -ajú *nedok. čo v čom, na čom i bezpredm. v rôzn. význ.* выгравáти; ~ v kartách выгравáти в кáртах

vyhráv//ať[2] -a -ajú *nedok. na čom i bezpredm.* ~ na harmonike, na husliach грáти на гармонії, на гýслях • cigáni mu v bruchu *al.*

v žalúdku ~ajú циґáни в бріху *áбo* жóлудку выгравáють ёмý, він голодный

vyhráž//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. komu čím i bezpredm.* выгражáти ся, грозити

vyhrážk//a -y *ž* грозіня; zastrašovať niekoho ~ami застрáшовти дакóго выгражками

výhražný загрóжуючій; ~ list загрóжуюче письмо

vyhreš//iť -í -ia *dok.* выгрішыти, вынадати, покáрати; ~ dieťa покáрати дітину

výhrev//ňa -ne *ž* (ваґонóве) дéпо

výhrevn//ý **1** нагрівáючій; ~é teleso нагрівáючій прибóр **2** калорíйный, теплотвóрный; ~é palivo теплотвóрне тóпливо

vyhr//núť -ne -nú *dok. čo* **1** выгорнути; ~ pahrebu z pece выбрати ýгля з пéчкы **2** (*vykasať*) выкасати; ~ si rukávy выкасати рукáвы *aj pren.*; ~ golier выгорнути ґáлір; ~ si nohavice выгорнути *áбo* підкасáти ногавíці; ~ si sukňu підтягнýти сýкню

vyhr//núť sa -nie sa -nú sa *dok.* **1** *expr.* выгорнути ся, вывалити ся; deti sa ~nuli zo školy діти выгорнули ся із шкóлы **2** (*zdvihnúť sa*) підняти ся; opona sa ~nula зáнавес підняв ся

vyhrýzť vyhryzie vyhryzú *dok.* **1** *čo* розъїсти; soľ vyhrýzla prsty сіль розъїла пáлці **2** выгрызти; ~ dierku выгрызти дірký

vyhub//iť -í -ia *dok.* **1** *koho, čo* знічíти, выгубити, выкіножыти; chlapčiská ~ia vtákov хлóпці выгублять птáхів **2** *čo* знічíти, выгубити; ~ burinu знічíти бурян

vyhúk//nuť -ne -nu *dok. expr.* вытягнути ся, выгукнути, скóро рости

vyhút//ať -a -ajú *dok. hovor.* выдумати, вынайти

vyhvizd//ovať -uje -ujú *nedok.* посвистовати; свистáти; celý deň len ~oval він цíлый день лем посвистовав

vyhýb//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *komu, čomu* выгынáти ся, одстýповати ся *кóму, чóму*; давáти дорóгу *кóму, чóму*; ~ sa niekomu z cesty одстýповати дорóгу дакóму **2** *komu, čomu pren.* сторонити ся *кóго, чóго*, вáровати ся *чóго*; ~ sa stretnutiu s niekým сторонити ся дакóго, вáровати ся стрітнýтя з дакым **3** *čomu pren.* выгынáти ся; ~ sa prácі выгынáти ся робóті

vyhýbav//ý выгынáючій; ~á odpoveď выгынáюча óдповідь

výhybk//a -y *ž žel.* одхыліня (*на дрýгу коляй*)

výhybkár -a *m žel.* одхылник

výhyb//ňa -ne *ž žel.* **1** (*dopravné zariadenie*) одхылка, одхылíня **2** (*služobňa*) бýдка одхылника

vyhýn//ať -a -ajú *nedok.* выгынáти; ~ strechu na klobúku выгынáти крисы на кáлапі

vyhýn//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* выгынáти ся, высувáти ся; ~ sa von z obloka выгынáти ся з óблака *áбo* з óкна

vyhy//núť -nie -nú *dok.* выгынути, вывести ся • zlá zelenina nevyhynie [*prísl.*] дýрна травá не высохне/не выгыне

vychádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*ísť, kráčať*) выходити; ~ z izby выходити із хыжы **2** (*o nebeských telesách*) выходити; slnko ~a сóлнце выходить; mesiac ~a місяць выходить **3** (*o časopisoch, knihách*) выходити; časopis ~a každý týždeň журнáл выходить кáждый тыждень *áбo* тыждéнні; kniha ~a už tretíkrát книга выхóдить уж трéтій раз **4** *z čoho* (*opierať sa o niečo, čerpať z niečoho*) выходити *із чóго*; ~ z predpokladu выходити з предположíня; ~ zo skúseností выходити з óпыта **5** *bezpredm. i z čoho* (*vyplývať z niečoho*) выходити, доставáти ся **6** *bezpredm. i s čím, z čoho* выстачáти, доставáти, быти достáтнім; nevychádzam z platu невыстачать мі з плáту **7** *s kým* (*znášať sa*) лагодити ся, знашáти ся; akosi spolu nevychádzajú они якóсь не лагóдять ся (мéджі собóв) **8** (*spotrebúvať*) кінчáти ся, миняти ся; ~ajú nám zásoby нáшы резéрвы миняють ся *áбo* кінчать ся **9** *z čoho* (*dostávať sa z nejakého stavu*) не вылізáти *із чóго* (*hovor.*), не переставáти (*робити*

дашто́); не выходити; nevychádza z chorôb не переставáти хворíти, він не вылізать із хворóт **10** (*završovať určitú hranicu*) выходити, доставáти ся; hodnota pracovnej jednotky ~a na desať eura вáртість робóчого дня выхóдить дéсять éвра • ~ v ústrety niekomu іти на пóміч дакóму; ~ z módy выходити з мóды; ~ z trpezlivosti выходити з терпезливости; ~ na posmech выходити на пóсміх; ~ navnivoč выходити надарéмно; ~ na mizinu, ~ psí tridsiatok ставáти ся бідным, іти по жóбраню

vychádzk//a -y *ž* прогу́лька; ísť na ~u іти на прогу́льку, іти прогуляти ся

vychádzkov//ý прогулькóвый; **~á** obuv прогулькóва óбув; ~é šaty недíльны *áбо* святóчны шмáты; ~á rovnošata парадná уніфóрма

vychlad//núť -ne -nú *dok.* выхолодніти, одстыти, выстыти; čaj ~ol чай одстыв

východ -u *m* **1** выход; ~ zo stanice выход зо стaніці; núdzový ~ резéрвный выход **2** (*o nebeskom telese*) выход; ~ slnka выход сóлнця; pri ~e slnka при выході сóлнця; ~ mesiaca выход місяця **3** (*svetová strana*) востóк **4** východ і Východ Востóк, краïны Востóка; Blízky ~ Близкый Востóк

vychoden//ý 1 выходженый, вытоптаный; ~ chodník выходженый пішник; выходжéна стéжка, дорóжка **2** выносеный; ~é topánky выносены топáнкы • ~é cesty *al.* cestičky *al.* chodníčky выходжены *áбо* вытоптаны пішникы, стéжкы, дорóжкы; chodiť po ~ých chodníčkoch ходити по выходженых пішникáх

východisk//o -a *s* **1** выходяча тóчка, выходячій пункт; základné ~ основный выходячій пункт **2** *pren.* выхід; nájsť ~ найти выхід (із сітуáції); ~ z údze выхід із тяжкóй сітуáції

vychod//iť[1] -í -ia *dok.* **1** выходити, протóптати; **~** chodník протóптати пішник; **2** выносити; ~ topánky выносити топáнкы **3** выходити, скінчíти; **~** ľudovú školu скінчíти нарóдну шкóлу

vychodiť[2] *p.* **vychádzať**

východniar -a *m hovor.* жытель востóчной Словáкії

vychodniarsk//y *hovor.* восточнословáцькый; ~e nárečie восточнословáцькый діалéкт

východn//ý востóчный; **~é** Slovensko востóчна Словáкія; ~á pologuľa востóчна пологу́ля; ~ vietor востóчный вітор; ~á cirkev правослáвна цéрьков; ~á kultúra востóчна култу́ра

východočeský восточночéшскый

východoeurópsky восточноеврóпскый

východoslovanský восточнославяньскый

východoslovenský восточнословáцькый

východov//ý: ~é dvere выходóвы двéрі

výchova -y *ž* выхова, выховáня; dobrá ~ дóбра выхова, дóбре выховáня; rodinná ~ родинна выхова; hudobná ~ музычна выхова; telesná ~ фізíчна выхова; фізкулту́ра; branná ~ воєньска выхова

vychovan//ý выхованый; dobre ~é dievča дóбрі выховане дівча

vychováv//ať -á -ajú *dok. koho, čo z koho* выховати *кóго*; ~ mnoho detí выховати мнóго дітéй; zo syna ~ala statočného človeka онá зо сына выховала чéстного чоловíка, онá выховала сына як чéстного чоловíка

vychovávateľ -a *m* выховáтель *м*

vychovávateľsk//ý выховáтельскый, педаґоґíчный; **~**á práca робóта выховáтеля

výchovn//é -ého *s práv.* выховне, пінязі за выхову дітéй (*допóвнюючо к выплаті*)

výchovn//ý выховный, педаґоґíчный; **~**á práca выховнá робóта; ~ význam práce выховнé значíня робóты; ~ časopis педаґоґíчный журнáл

vychrl//iť -í -ia *dok. expr.* выхырлити, вышмарити *aj pren.*; sopka ~ila lávu вулкáн выхырлив *áбо* вышмарив лáву; ~ kliatby навалити проклятя

vychud//núť -ne -nú *dok.* схýднути

vychudnut//ý схуднýтый, выхуднутый; **~á** tvár схуднýта тварь

vychutn//ať -á -ajú *dok.* *čo* **1** осмаковáти ся, зъїсти *або* выпити зо смáком *што*; **~** víno зо смáком выпити винó **2** *pren. expr.* насмаковáти ся *чім*; ~ pekný obraz насмаковáти ся шýв(м)ным óбразом

vychvál//iť -i -ia *dok.* выхвалити

vychvaľ//ovať -uje -ujú *nedok.* выхвáлёвати

vychýl//iť -i -ia *dok.* **1** высунути; **~** hlavu z obloka высунути гóлову з óблака **2** выхылити

výchylk//a -y *ž* выхыліня *aj fyz.*

vychýren//ý вызначный, знáмый; прослáвленый

vychyst//ať -á -ajú *dok.* *koho* припрáвити; ~ syna na cestu припрáвити сына на дорóгу

vychyst//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* позберáти ся; ~ sa na cestu позберáти ся на дорóгу

vychyt//ať -á -ajú *dok.* выімати, переімати, поімати; ~ muchy, myši выімати *або* переімáти мýхы, мышы

vychyten//ý *expr.* модéрный, популáрный; ~ á herečka модéрна артíстка; ~ spevák модéрный *або* популáрный співáк

vyinkas//ovať -uje -ujú *dok.* *čo hovor.* достáти, взяти (*пінязі*); ~ poplatky za byt достáти заплачéно за квáртель, выінкасовáти *або* выплатити за квáртель

vyjadr//iť -í -ia *dok.* высловити, повісти; ~ nejakú myšlienku высловити даякý дýмку

vyjasn//iť -í -ia *dok.* выяснити; tá zvesť mu ~ila tvár од той вісткы ёгó тварь выяснила ся

vyjasn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** выяснити ся; tvár sa mu ~ila ёгó тварь выяснила ся **2** *pren.* выяснити ся, розъяснити ся; situácia sa ~ila сітуáція розъяснила ся *або* выяснила ся; *neos.* do rána sa ~í до рáна выяснить ся

výjav -u *m* сцéна, епізóда, пригóда

vyjaven//ý выстрашеный, настрáшеный, перестрáшеный; ~é oči перестрáшены óчі

vyjav//iť -í -ia *dok.* *čo* нáйти, обявити; открыти; ~ svoj náhľad высловити свій пóгляд *або* свóю тóчку зрíня; ~ svoje pochybnosti высловити свóї спохыбованя

vyjed//ať -á -ajú *nedok.* **1** *čo* поїдáти, їсти (*вшытко*) **2** (*prostriedok, plnku ap.*) выїдáти

vyjedn//ať -á -ajú *dok.* *čo* договорити ся, догóднути ся *з кым о чім*; зорґанізовáти *што*; ~ zájazd договорити ся о екскýрзії, зорґанізовáти екскýрзію

vyjednávač -a *m* тот, хто вéде переговóры; посерéдник; *voj.* парламентáрь

vyjednáv//ať -a -ajú *nedok.* *čo* **1** договóрёвати ся *з кым о чім*; орґанізовáти *што* **2** вéсти переговóры

vyjednávan//ie -ia *s* переговóры *pomn.*; viesť ~ вéсти переговóры

vyjednot//iť -í -ia *dok.* *poľnohosp.* прорíдити; ~ repu прорíдити цвиклу

vyjesť vyje vyjedia *dok.* **1** *čo* зъїсти, поїсти **2** выїсти; **~** plnku z koláča выїсти повнинý з колачá

výjsť vyjde vyjdú *dok.* **1** (*vykročiť, odísť*) выйти; ~ z izby выйти із хыжы **2** (*vystúpiť*) підняти ся, выйти; ~ na šieste poschodie выйти на шéстый етáж *або* шток *zastar.*; ~ na vysoký kopec выйти на высóку гóру **3** (*vysúpiť na povrch*) выплавати (*на верьх*); uvarené knedle vyšli na povrch уварéны кнéдликы выплавали **4** (*o nebeských telesách*) выйти, появити ся; slnko vyšlo сóлнце вышло; vyšiel mesiac мíсяць вышов **5** (*o časopisoch, knihách*) выйти; noviny dnes nevyšli новинкы днесь не вышли **6** *z čoho pren.* (*oprieť sa o niečo, nadviazať na niečo*) прияти за выходячій пункт *што*, выходити *nedok.* *із чóго*; **~** z faktu выходити з фáкту; ~ zo zásady выходити з прíнціпу **7** *bezpredm. i z čoho* (*vyplynúť z niečoho*) выйти, достáти ся; vyšiel mu ten istý výsledok ёмý достáв ся *або* вышов тот сáмый резултáт **8** *bezpredm. i s čím, z čoho* (*vystačiť*) стáчіти; z platu nevyjdem з плáту я не выстачу **9** *s kým* (*zniesť sa*) лагодити ся, знашáти ся; svokra nevedela ~ s nevestou свекрá не

знашáла ся *áбо* не лагодила ся з невíстов **10** (*spotrebovať sa*) выйти, минути ся, ростратити ся; vyšli mi peniaze пінязі мі вышли *áбо* ростратили ся **11** *z čoho* (*dostať sa z nejakého stavu*) выйти *із чóго*; z choroby кінчíти *áбо* перестáти хворíти **12** (*dovŕšiť istú hranicu*) выйти; náter okien vyjde na desať eura фáрба на óблакы выйде на дéсять éвра **13** (*postačiť*) выйти; z troch metrov látky vyjde kabát з трёх мéтрів полóтна выйде кáбат **14** *odkiaľ, z čoho, od koho* выйти, походити; zo Slovenska vyšlo veľa vynálezcov із Словáкії вышло *áбо* похóдить мнóго вынаходців; rada vyšla od neho рáда вышла од нёго **15** (*podariť sa*) выйти, обыйти ся, достáти ся; vyšlo to nakoniec dobre в кінці кінців вышло *áбо* обышлó ся тотó дóбрі • ~ v ústrety niekomu помочí дакóму; ~ školu, zo školy закінчíти шкóлу; ~ z módy выйти з мóды; ~ na posmech выйти на пóсміх; ~ na psí tridsiatok стáти бідняκóм, піти по жóбрані

výkal -u нечістóты, кал; ľudský ~ людьскый кал

vykalkul//ovať -uje -ujú *dok účt.* скалкуловáти, перераховáти, выраховати; ~ cenu niečoho скалкуловáти цінý дачóго

vykan//ie -ia *s* звéрненя на «вы»

vykántr//iť -i -ia *dok. expr.* выкантрити, вынічíти, выгубити; ~ myši выгубити мышы

vykap//ať -e -ú *dok.* **1** (*o živočíchoch*) выздыхати, выгынути **2** *hovor.* (*stratiť sa*) пропáсти, змíзнути

vyka//sať -še -šú *dok.* выкасати, выгорнути; ~ si rukávy выкасати рукáвы; ~ si nohavice выгорнути ногавíці • treba si ~ rukávy *hovor.* трéба ухóпити ся за дíло, підкасáвшы рукáвы

vykastr//ovať -uje -ujú *dok.* выкастровати, кастровáти *nedok. dok.*

vykaš//lať -le -lú *dok.* выкашлати, одкáшлати; кáшлаючі, выплювнути; ~ hlien выкашлати глен

vykaš//lať sa -ke sa -lú sa *dok.* **1** выкашлати ся, одкáшлати ся; nemohol sa ~ він не міг одкáшлати ся **2** *na koho, čo, komu na čo i s neurč. hovor.* наплювáти, накыхати *на кóго, што*; ~lem sa naň наплювати мі *áбо* мені на нёго

vyk//ať -á -ajú *nedok. komu* обертáти ся ку дакóму на «вы»; выкати

výkaz -u *m* зáпис; mesačný ~ мíсячный зáпис; pracovný ~ зáпис о робóті; pokladničný ~ касóвый зáпис

vyká//zať -že -žu *dok.* **1** *čo komu* назнáчіти, опреділити; выділити; ~ miesto niekomu опреділити місце дакому **2** *koho kam* выгнати, выстяговати, дати выповідь; ~ niekoho z bytu выстяговати дакóго з квáртеля **3** *čo* дати розрахýнок *о чім*; ~ výdavky дати розрахóнок о выдавках **4** найти, обявити; ~ stúpajúcu tendenciu найти восходячу тендéнцію

vykef//ovať -uje -ujú *dok.* вычістити, почістити кéфов, выкефовати; ~ šaty вычістити кéфов шмáты; ~ koňa почістити коня

výklad[1] вітрíна; upraviť ~ оформити вітрíну

výklad[2] -u *m* обяснíня, выклад, высвітлíня; толковáня; teoretický ~ теоретíчне высвітлíня; ~ zákona толковáня закóна

vykladac//í[1] выкладáючій; ~ia stanica выкладáюча станíця

vykladac//í[2] гáдаючій, віщýючій; ~ie karty віщýючі кáрты

vykladač -a *m* выкладáч; ~ uhlia выкладáч ýгля

vyklad//ať[1] -á -ajú *nedok.* **1** *čo* выкладáти; ~ tovar z vagónov выкладáти товáр з ваґóнів **2** *čo kam* выкладáти; ~ karty na stôl выкладáти кáрты на стіл **3** *čo čím, z čoho* покрывáти, окрáшовати, обкладáти; portréty ~ané z dreva портрéты обкладáны з дéрева

vyklad//ať[2] -á -ajú *nedok.* **1** *čo o čom, čo komu* выкладáти, обясняти, толковáти, высвíтлёвати; ~ zákon толковáти закóн; ~ pravidlá hry обясняти прáвила гры

2 *bezpredm. i čo, o čom* росповідáти; o svoje ceste ~al celé hodiny він гóдинами росповідáв о своїм путовáні

vyklad//ať sa -á sa –ajú sa *nedok. kart. slang.* роскрывáти ся, крыти (*кáрты*)

vyklad//ať si -á si -ajú si *neok. čo ako* толковáти, обясняти, высвітлёвати; dobre si niečo ~ высвітлёвати даштó на свій ужыток

vykládk//a -y *ž* **1** (*vykladanie*) выкладáня, выкладка; ~ uhlia выкладáня ýгля **2** (*miesto*) товáрна станíця

výkladn//ý: ~á skriňa вітрíна

vykláň//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* выклоняти ся, высувáти ся; ~ sa z obloka выклоняти ся з óкна *áбо* з óблака

vyklápac//í выклóпуючій; ~ie auto выклó-пуюче áвто

vykláp//ať -a -ajú *nedok.* выклóповати, высыповати, перевéрненём выпорожнити даштó

vyklas//iť sa -í sa -ia sa *dok.* (*o obilí*) выколосити ся, одколосити ся; jačmeň sa ~il ярець выколосив ся

vyklásť vykladie vykladú *dok. čo* выложыти; na stôl vykládla všetok nákup онá выложыла на стіл вшытко, што купила; онá выложыла на стіл цíлый нáкуп

vyklať vykole vykolú *dok.* выколоти; ~ niekomu oko выколоти óко дакóму • dať si za niečo oko *al.* oči ~ *expr.* душý продати за даштó; dať si za niekoho oko *al.* oči ~ піти за дакóго до огня і до вóды; vrana vrane oko nevykole [*prísl.*] ворóна ворóні óко не выдзёбать

vyklbenin//a -y *ž* выклубенина, вывіхнутя

vyklb//iť -i -ia *dok.* выклубити, вывіхнути; ~ si rameno, ruku выклубити *áбо* вывіхнути плéче, рýку

vyklč//ovať -uje -ujú *dok.* выортовати, выкорчовати; ~les выкорчовати ліс

vyklebet//iť -í -ia *dok. expr.* прозрáдити, вызрадити; выбубновати, вытрубіти, рознéсти

výklen//ok -ku *m* выкленок

vyklep//ať -e -ú *dok.* **1** вытрепати; ~ koberec вытрепати кобéрець *áбо* пóкровець **2** выклепати; ~ mäso выклепати мясо; ~ kosu выклепати косý

vyklepáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** вытрéповати; ~ šaty вытрéповати шмáты; ~ pokrovce вытрéповати пóкрівці **2** выклéповати, одбивáти; ~ kosu выклéповати косý; ~ rytmus выклéповати *áбо* одбивáти рітм

vyklepkáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** одбивáти, одклóпковати; ~ si prstami takty одбивáти пáлцями такт **2** клóпкати; бýхати; ~ niekomu na okno клóпкати *áбо* бýхати дакóму до óкна

výklepov//ý: ~é vajce розбите яйце

vyklíč//iť -i ia *dok.* выклічіти, пустити клíчкы; zrno ~ilo зерно выклічіло; zemiaky ~ili бандýркы выклічіли *áбо* пустили клíчкы

vyklиešt//iť -i -ia *dok.* кастровáти, мішковáти *nedok. dok.*

vyklopať *p.* **vyklepať**

vyklopávať *p.* **vyklepávať**

vyklop//iť -í -ia *dok.* выклопити, высыпати; ~ puding z formy выложыти пýдінґ із фóрмы

vyklopkávať *p.* **vyklepkávať**

vyklopník -a *m žel.* выклопник

vykľ//uť sa, vykľ//uvať sa -uje sa -ujú sa *dok.* **1** (*vyliahnuť sa z vajca*) выклюти ся, вылупити ся **2** *pren. expr.* выйти, указáти ся; ~ulo sa, že to nie je pravda указáло ся, же тотó непрáвда • ~ulo sa šidlo z vreca [*prísl.*] шыло в міху не затáїш

vykĺz//nuť (sa) -ne (sa) -nu (sa) *dok.* **1** выховзнути ся; lopta (sa) ~la brankárovi z ruky лóпта выховзла ся бранкарёви із рýкы **2** *pren. hovor.* (*vytratiť sa*) выховзнути, вытратити ся; nenápadne ~ol z izby незамíтно *áбо* незбáчені вытратив ся із хыжы **3** *komu pren. expr.* (*o slovách*) вырвати ся *у кóго*; выторгнути ся з языкá *у кóго*; проречі ся

vykok//tať -ce/-tá -cú/-tajú *dok.* выкоктати, коктáючі повісти, з тяжкостёв выповісти; ~tal pár viet він з тяжкостёв проговорив дакíлько рéчінь

vykoľajený **1** выколяєный, зыйшовшый з коляїв **2** *pren.* выведженый з рівновáгы, збившый ся з дорóгы

vykoľaj//iť -í -a *dok.* **1** выколяїти, ~ vlak выколяїти влак **2** *pren.* збити з дорóгы

vykoľaj//iť sa -í sa -a sa *dok.* выколяїти ся, зыйти з коляїв; vlak sa ~il влак выколяїв ся

výkon -u *m* **1** продуктíвность, сила; pracovný ~ продуктíвность робóты; ~ stroja продуктíвность *áбo* сила машыны **2** выконаня; **~** služby выконаня служéбных повинностей; ~ trestu *práv.* выконáня кáры

vykon//ať -á -ajú *dok.* **1** (*uskutočniť*) зробити, выповнити; здійснити; ~ rozsudok выповнити рішíня сýду; ~ návštevu здійснити навщíву **2** *čo hovor.* (*zaobstarať*) выбавити, заобстáрати; ~ pas заобстáрати пас; ~ podporu выбавити підпору **3** *čo komu* натворити, наробити; čo si mi to len ~al! што ты мі лем наробив!

vykonáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*uskutočňovať*) робити, выкóновати, выповняти, здíйснёвати; ~ rozsudok выпóвнёвати рішíня сýду **2** *hovor.* (*zaobstarávať*) добивáти ся, выбáвлёвати; ~ podporu добивáти ся підпоры

vykonávateľ -a *m* реалізáтор *м*

vykonnostn//é -ého *s admin.* преміáлне, прéмія за выповнíня плáну *áбo* нóрмы

výkonnostn//ý: ~á trieda (*v športe*) розряд; ~á mzda заплачíня пóдля кíлькости і якости робóты; ~ príplatok прéмія за перевыповнíня плáну *áбo* нóрмы

výkonn//ý **1** выкóнуючій, выпóвнюючій; ~ orgán выкóнуючій óрґан; ~ á moc выкóнуюча міць; ~ redaktor выкóнуючій редáктор **2** силный, продуктíвный, резултатíвный; **~** stroj силнá машына; ~ športovec резултатíвный шпортóвець

výkop[1] -u *m* выкóпованя, выкоп; земéльны робóты; slávnostný ~ славнóстный выкоп, славнóстне зачатя земéльных робóт **2** pracovať vo ~e робити во выкопі

výkop[2] -u *m šport.* выкоп лóпты (*ногóв*)

vykop//ať -e -ú *dok.* выкопати; вырыти; ~ kanál выкопати канáл; ~ zemiaky выкопати бандýркы; ~ strom выкопати *áбo* вырыти стром

vykopávk//a -y *ž* **1** выкóпованя, копáня; **~** zemiakov копáня *áбo* выкóпованя бандýрок **2** *obyč. v mn. č.* **~y** (археолоґíчны) находжíня; predhistorické ~y доісторíчны находжíня

vykop//núť -ne -nú *dok.* **1** *čo* выкопнути; выбити; ~ loptu z bránky выбити лóпту з брáнкы **2** *koho pren. expr.* выгнати, вышмарити, выпудити

vykoren//iť -í -ia *dok.* **1** выкорчовати; вырвати, выторгати (*з корíнём*); **~** strom выкорчовати стром; ~ burinu z polí выторгати бурян з пóля **2** *pren.* выкоренити; ~ zlo выкоренити зло

vykorisťovan//ie -ia *s ekon.* експлоатáція

vykorisť//ovať -uje -ujú *nedok.* експлоатовáти

vykorisťovateľ -a *m* експлоатáтор

vykorisťovateľsk//ý експлоатáторьскый; **~á** spoločnosť експлоатáторьска óбщность

vykos//iť -í -ia *dok.* **1** прокосити, выкосити; **~** cestu прокосити дорóгу **2** скосити, выкосити **~** ďatelinu, trávu скосити команíцю, травý

vykrač//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*vychádzať*) выходити, выкрачáти; ~ zo dverí выходити з дверéй **2** (*začínať kráčať*) іти, крачáти; ~ ľavou nohou зачінáти з лíвов ногóв

vykrač//ovať si -uje si -ujú si *nedok.* (гóрдо) крачáти; hrdo si ~ гóрдо *áбo* пышні выкрóчовати; ходити як пáва

vykrád//ať -a -ajú *nedok.* выкрадáти, обкрадáти; ~ obchody выкрадáти склéпы

vykrád//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* выкрадáти ся, одходити крадькомá *áбo* потаёмкы

vykrad//núť -ne -nú *dok.* выкрасти, обокрáсти; ~ banku выкрасти *áбo* вылупити бáнку

vykrad//núť sa -ne sa -nú sa *dok. expr.* выкрасти ся, одыйти потихóнькы; potichu

sa ~ol z izby він потихóнькы одышóв *áбо* выкрав ся із хыжы

výkres -u *m* **1** выкрес; technický ~ технíчный выкрес **2** *hovor.* пáпірь на рісовáня (*єдéн лист*); išiel si kúpiť ~y він пішóв купити папíря на рісовáня *áбо* выкресы

vykre//sať -še -šú *dok.* **1** *čo* (*z dreva*) выкресати; (*z kameňa*) выкресати; ~ sochu выкресати сóху **2** *čo* высечі; ~ oheň высечі огéнь **3** *koho, čo z koho expr.* tam ~šú z teba človeka! там тéбе зрóблять чоловíком!, там з тéбе зрóблять чоловíка!

vykresl//iť -í -ia *dok.* **1** нарісовáти; zle ~il tváre він недóбрі нарісовáв твáри **2** *kniž.* намалёвáти, описáти, предстáвити; ~ v umeleckom diele намалёвáти в худóжнім твóрі

vykričan//ý: ~ dom публíчный дом; ~á ženská публíчна *áбо* ýлічна женá; ~á krčma кóрчма, мáюча злу репутáцію

výkričník -a *m* воскліцáтелный знак

výkrik -u *m* выкрик, крик; radostný ~ рáдістный выкрик; ~ hrôzy крик ýжаса

vykrík//nuť -ne -nu *dok.* выкрікнути; скрічáти; ~ od radosti выкрікнути з рáдости; ~ od ľaku скрічáти од выстрашíня

vykriv//iť -í -ia *dok.* выкривити, скривити; ~ ústa выкривити ýста; ~ené topánky выкривены топáнкы

výkrm -u *m* выкорм, выкормлíня; ~ ošípaných выкорм свинéй

vykŕm//iť -i -ia *dok. čo* выкормити; ~ prasa выкормити пáця

výkrmn//ý выкормный; ~á stanica выкормна стáніця

vykrm//ovať -uje -ujú *nedok. čo* выкóрмлёвати; ~ husi выкóрмлёвати гýскы

vykroč//iť -í -ia *dok.* **1** выйти, выкрочіти; ~ z domu выйти з дóму **2** выкрочіти, зробити крок, крóчіти; ~ pravou nohou выкрочіти прáвов ногóв, зробити крок прáвов ногóв

vykrúc//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, čím* выкручáти, крутити; ~ žiarovku выкручáти жарíвку **2** *koho expr.* (*tancovať s niekým*) крутити *кóго* (*в тáнці*), танцёвáти *з кым*; ~ rad-radom všetky dievčence танцёвáти зо вшыткыми(а) дівчáтами зарядом **3** *pren. hovor.* (*okolkovať, prekrúcať*) выкрýчовати ся, выгваряти ся; zbytočne ~aš, aj tak všetko viem шкóда выкрýчовати ся *áбо* выгваряти ся, і так вшытко знам

vykrúc//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** крутити ся, выкручáти ся; вертíти ся **2** *expr.* (*tancovať*) танцёвáти, крутити ся **3** *pren.* (*vyhovárať sa*) выкрýчовати ся, выгваряти ся; nevykrúcaj sa, hovor pravdu не выкрýчуй ся, говóрь прáвду

vykrút//iť -i -ia *dok.* **1** выкрутити, вышрубовати; ~ žiarovku выкрутити жарíвку *áбо* (електричну) грýшку **2** *čo* скривити, покривити; kŕč mu ~il ruky корч покривив ёмý рýкы **3** *koho expr.* покрутити *кóго* (*в тáнці*), затанцёвáти *з кым*; čo ju nevykrútiš? чом ты з нёв не потанцюєш? **4** *čo pren.* перекрутити, перевернýти; všetko sa dá ~ вшытко дасть ся перекрутити • ~ niekomu krk *al.* hlavu скрутити карк дакóму

vykrút//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** (*prestať sa krútiť*) перестáти крутити ся, застáвити ся **2** *s kým hovor.* (*zatancovať si*) потанцёвáти, покрутити ся (*в тáнці*) **3** *pren.* выкрутити ся

vykrvác//ať -a -ajú *dok.* стечі кровлёв, выкровавити

vykryštaliz//ovať (sa) -uje (sa) -ujú (sa) *dok.* **1** выкрішталізовати ся; soľ ~uje сіль выкрішталізує ся **2** *pren. kniž.* выкрішталізовати ся, пóвністю опреділити ся; situácia sa ~ovala сітуáція выкрішталізовала ся *áбо* цáлком *áбо* пóвністю опреділила ся

vykúk//ať -a -ajú, **vykukáv//ať** -a -ajú *nedok. expr.* **1** (*hľadieť*) вызерати, позерáти; deti ~ali z oblôčkov дíти вызерали з óблаків **2** (*trčať*) стырчáти, вісíти; spod sukne ~ala biela čipka спід сýкні вісить бíла чíпка

vykuk//núť -ne -nú *dok. expr.* выглянути; ~ol oblokom він выглянув з óблака, з óкна

výkup -u *m* выкуп, выку́плёваня; ~ obilia выкуп зе́рна

vykúp//ať -e -u *dok.* **1** *koho, čo* выкупати; ~ deti выкупати діти **2** *čo* вымыти, промыти; ~ si oči v rumančekovom roztoku вымыти о́чі в гарманчеко́вім ро́стоку

vykúp//ať sa -e sa -u sa *dok.* выкупати ся (во ва́ні); ~ sa v mori выкупати ся в мо́рі

vykúpen//ie -ia *s* выкупі́ня

vykúp//iť -i -ia *dok.* **1** выкупити; ~ obilie выкупити зе́рно; ~ zeleninu выкупити зеленину **2** *koho* выкупити; ~ hriech выкупити гріх **3** *čo čím pren.* выкупити; každú radosť musíme ~ bolesťou ка́жду ра́дость мы му́симе выкупити бо́лістёв

vykupiteľ -a *m* выкупитель

výkupn//é -ého выкупне, выкуп; zaplatiť ~ za niekoho заплатити выкупне *або́* выкуп за дако́го

výkupn//ý выкупный; ~ aparát выкупный апара́т; ~á cena выкупна ціна́

vykupovač -a *m* выкупця *м*

vykúr//iť -i -ia *dok.* **1** *čo* выкурити, натопити; выгріти; ~ byt выкурити ква́ртель **2** *koho odkiaľ pren. expr.* выкурити, выгнати, выштвати

vykvá//kať -ka/-če -kajú/-ču *dok. expr.* вытягати за во́лосы; ~ za vlasy вытягати за во́лосы

vykvapk//ať -á -ajú *dok.* **1** выквапкати, вытечі по ква́пці; všetka voda ~ala вшытка во́да выквапкала *або́* вытекла по ква́пці **2** (*kvapky, liek*) по ква́пках выужыти, схоснова́ти *zastar.*

výkvet -u *m kniž.* квіт, выквіт; ~ národa выквіт наро́да

vykvit//núť -ne -nú *dok.* росквітнути; роспустити ся; kvet ~ol квіток росквітнув

vykyd//ať -á -ajú *dok.* выметати, вышмарити; ~ hnoj z maštale выметати гній зо ста́йні

vykyd//núť -ne -nú *dok. expr.* вышмарити, выметати высыпати, выляти

vykyd//núť sa -ne sa -nú sa *dok. expr.* вывалити ся; выпасти

vykynož//iť -í -ia *dok. čo expr. i koho* вынічіти, выгубити; ~ potkany выгубити патканів

vykyp//ieť -í -ia *dok.* выкыпіти, збігнути (*о моло́ці*); mlieko ~elo моло́ко выкыпіло, збігло

vykys//núť -ne -nú *dok.* **1** (*nakysnúť*) выкыснути, підняти ся; cesto ~lo тісто выкысло **2** (*vykvasiť*) выквасити; slivky ~li сливкы выквасили

výkyv -u *m* **1** одхылі́ня; ~ barometra одхылі́ня стрілкы баро́метра **2** колыса́ня; klimatické ~y кліматі́чны колыса́ня

vylačn//ieť -ie -ejú *dok.* выголодніти

vylad//iť -í -ia *dok.* нала́дити; ~ klavír нала́дити кла́вір; ~ prijímač нала́дити ра́діо

vylaďovací: ~ gombík ґо́мбічка нала́джованя

vylák//ať -a -ajú *dok.* **1** выманити, зва́бити; ~ niekoho na prechádzku выманити дако́го на прогу́льку **2** *čo od koho* выманити, вылудити; ~ od niekoho peniaze вылудити пінязі од дако́го

vyľak//ať -á -ajú *dok. koho* выстрашыти, настра́шыти, перестра́шыти

vyľak//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* выстрашыти ся, настра́шыти ся, перестра́шыти ся

vylám//ať -e -u *dok.* **1** выламати; ~ kukuricu выламати тендері́цю **2** выломити, выламати; ~ dvere выломити две́рі ● ~ si na niečom zuby выломити собі зу́бы на дачім

vylap//ať -á -ajú *dok.* переіма́ти (*вшыткых*)

výlet -u *m* (*krátky*) садо́ва прогу́лька; (*dlhší*) екску́рзія; ísť na ~ іти на екску́рзію; ~ autokarový автобусо́ва екску́рзія, екску́рзія на автобу́сі *або́* автобу́сом

vylet//ieť -í -ia *dok.* **1** вылетіти; vták ~el z hniezda птах вылетів із гнізда́ **2** *pren. expr.* (*o ľuďoch*) вылетіти, выбігнути; ~el z izby ako strela він вылетів з ізбы як стріла **3** вылетіти до во́здуху, взорва́ти ся; loď ~ela do vzduchu шыфа вылетіла до во́здуху, лодь взорва́ла ся **4** (*o slovách, reči*) выторгнути ся; z úst mu ~ela nadávka з ёго́ уст выторгло ся надава́ня **5** выпасти;

tanier mu ~el z ruky тáнір выпав ёмý із рýкы **6** *pren. expr.* вылетiти; ~ z roboty вылетiти з робóты; ~ zo skúšky вылетiти з екзáмена, провалити ся на екзáмені

výletník -a *m* екскурзáнт

výletn//ý садóвый, хатóвый; **~é** miesto мíсце на прогýлькы; ~á reštaurácia садóва рештаврáція

vylet//ovať -uje -ujú *nedok.* вылiтáти; vtáčatá ~ovali z hniezda птáшата вылiтáли із гнiздá

výlev -u *m* **1** выливáня, вытiкáня; sopečný ~ вытiкáня вулкáна **2** *pren. kniž.* выливáня; citové ~y выливáня чувств

výlevk//a -y *ž* умывáчка (*під водовóдным когýтиком*)

vylež//ať -í -ia *dok.* **1** (*ležaním urobiť*) вылежати; ~ jamu вылежати яму **2** вылежати; **~** chrípku вылежати хрíпку

vyliah//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* вылягнути ся, вылупити ся

vyliať vyleje vylejú *dok.* **1** *čo* выллятi; ~ vodu z krčaha выллятi вóду із дзбанкá **2** *čo kam* (*vliať, naliať*) вляти, налляти **3** *čo* (*obliať, poliať*) полляти, обляти **4** *koho pren.* (*vyhodiť*) вышмарити, выгнати, выпудити; ~ leňochov podniku выгнати лінёхів із фíрмы

vyliať sa vyleje sa vylejú sa *dok.* выллятi ся; (*o rieke*) выйти *áбо* выступити із кóрыта; розлляти ся; rieky sa vyliali z koryta рiкы вышли із кóрыта

vylicit//ovať -uje -ujú *dok.* продати *áбо* купити на ліцітáції

vylíč//iť -i -ia *dok.* (*opísať*) описáти, высловити; to sa nedá ~ тотó не дасть ся описáти

vylieč//iť -i -ia *dok. koho, čo* вылíчiти; lekár ho ~il дóктор ёгó вылíчiв ● čas ~i všetky rany [*prísl.*] час вылíчiть вшытко, час вылíчiть вшыткы рáны

vylieč//iť sa -i sa -ia sa *dok.* вылíчiти ся; ~ sa z ťažkej choroby вылíчiти ся з тяжкóй хворóты

vyliečiteľn//ý вылíчуючiй; **~á** choroba вылíчуюча хворóта; хворóта, котрá дасть ся вылíчiти

vyliet//ať -a -ajú *nedok.* вылiтáти; vtáčatá ~ali z hniezda птáшата вылiтáли із гнiздá

vyliev//ať -a -aju *nedok.* **1** выливáти; **~** vodu z vedra выливáти вóду з вéдра **2** *čo odb.* (*oblievať, polievať*) обливáти, мáзати; ~ ložiská мáзати обложíня **3** *koho pren. expr.* (*vyhadzovať*) вышмáрёвати, вымíтовати

vyliev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* выливáти ся; (*o rieke*) выходити *áбо* выливáти ся з бéрегів *áбо* з кóрыта, розливáти ся; rieky sa ~ajú z korýt рiкы выливáють ся з кóрыт *áбо* із бéрегів

vyliev//ať si -a si -ajú si *nedok. hovor.* выливáти; ~ si zlosť *al.* hnev *al.* jed na niekom, niečom выливáти свóю злость *áбо* гнів на дакíм, дачíм; вымстити свóю злость на дакíм, дачíм

vyliezť vylezie vylezú *dok.* **1** выйти, вылізти; ~ na strom выйти *áбо* вылізти на стром **2** выйти, вылізти, выбрати ся; **~** z izby oblokom вылізти із íзбы чéрез óблак **3** вылізти ● oči mu (jej) vyliezli z jamôk óчi ёмý (єй) вылізли із ямок

vylih//ovať -uje -ujú *nedok.* вылíговати, валяти ся; dlho ~ v posteli дóвго вылíговати в пóстели

vylis//ovať -uje -ujú *dok.* **1** вылісовати; ~ vzorku вылісовати тіп **2** выстискати; **~** šťavu z ovocia выстискати щáву із овоцины

vylí//zať -že -žu *dok.* вылизати; ~ tanier вылизати тáнір

vylod//iť -í -ia *dok.* **1** выложыти із шыфы; ~ tovar выложыти товáр із шыфы **2** высадити; ~ vojakov высадити вояків з шыфы

vylod//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** выступити, выступити з шыфы, выложыти ся із шыфы **2** vojská sa ~ili вóйска высадили ся із шыфы

vylom//iť -í -ia *dok.* выломити; выламати, зломити; ~ dvere выламати двéрі; ~ si zub

зломити зуб • ~ si krk *al.* krky na niečom *expr.* выломити собі карк на дачім

vylov//iť -í -ia *dok.* **1** выімати, поімáти; ~ rybu поімáти рыбу **2** выімати; ~ rybník выімати рыбник **3** *pren. expr.* выбрати, достáти; ~ z vrecka kľúče выбрати ключі із кішéні

vyložený ясный, бесперéчный, бессумнівный; ~ nezmysel ясна несмысéлность; ~á hlúposť бессумнівна глýпость

vylož//iť[1] -í -ia *dok.* **1** *čo* выложыти; ~ tovar z vagónov выложыти товáр з ваґóнів **2** *čo na čo* выложыти, положыти; ~il na stôl peniaze він выложыв *áбо* положыв пінязі на стіл; ~ si nohy na lavicu він выложыв нóгы на лáвку **3** *čo čím* (*cestu*) выложыти; (*steny*) обшыти; (*hriadky*) обложыти; ~ cestu kameňom выложыти дорóгу кáмінëм **4** *čo* выставити; ~ tovar do výkladu выставити *áбо* выложыти товáр до вітрíны **5** *čo* (*vyvesiť*) вывісити; ~ zoznamy voličov вывісити спискы вóличів **6** *koho na čo* посадити; ~ syna na vlak посадити сына до влáку **7** *koho, čo expr.* выложыти, высилити; rodinu ~ili z bytu выложыли родинý з квáртеля • ten by srdce na dlaň ~il *hovor.* він готóвый послíдню сорóчку зо сéбе зняти

vylož//iť[2] -í -ia *dok.* обяснити, высвітлити

vylož//iť[3] -í -ia *dok. čo* повіщовáти; ~ niekomu karty повіщовáти дакóму на кáртах

vypož//iť sa -í sa -ia sa *dok. kart. slang.* выложыти ся

výložk//a -y *ž voj.* погóна

vylúč//iť -i -ia *dok.* **1** *koho* вышмарити; ~ žiaka zo školy вышмарити ученикá із шкóлы; ~ hráča вышмарити грáча **2** *chem.* одділити; ~ vosk одділити віск **3** не припустити; ~ omyl не припустити хыбу; to je ~ené!, to je ~ená vec! тотó не припýщать ся *áбо* елімінýє ся; nie je ~ené, že... не припýщать ся мóжность, же...

vylučovac//í выберóвый; ~ie zápasy выберóвы стрітнýтя; ~ia metóda выберóвый мéтод • ~ie ústroje *anat.* выдíлюючі óрґаны

vylúd//iť -i -ia *dok.* **1** *čo z čoho, od koho* выманити, вылудити; ~il od neho dôležité údaje він вылудив од нëго вáжны дáны **2** *čo na čom, z čoho* вытягнути, выкликати; ~ úsmev na tvári выкликати ýсмів на твáри

vyľudn//iť -í -ia *dok.* вылюднëвати, ставáти безлюдным; ~ ulicu вылюднити ýліцю

vylúp//ať -e -u *dok.* **1** *čo* выбрати; ~ jadro z orecha выбрати ядрó з óріха **2** *koho expr.* (*zbiť*) збити, набити, выбити, швíгнути; ~ koňa швíгнути коня

vylúp//iť[1] -i -ia *dok.* выкрасти; ~ banku, pokladnicu выкрасти бáнку, кáсу

vylúp//iť[2] -i -ia *dok.* выбрати; ~ jadro z orecha выбрати ядрó з óріха

vylúšt//iť -i -ia *dok.* **1** вылущіти; ~ fazuľu вылущіти фасóлю **2** *pren.* одгáднути, вырішыти; ~ hádanku одгáднути гáданку; ~ krížovku вырішыти крижóвку

vylušťovač -a *m poľnohosp.* вылýщовача машына

vymáh//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* добивáти ся *чóго*, вымагáти *што*, жáдати *што* **2** *čo od koho* пожáдовати, выберáти; ~ peniaze od niekoho вымагáти пінязі од дакóго; ~ pokutu выберáти штроф

vymaľ//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *čo* вымалëвати, помалëвáти; ~ izbu помалëвáти íзбу **2** *koho, čo* намалëвáти; ~ portrét намалëвáти портрéт; ~ obraz намалëвáти óбраз **3** *čo, koho pren. expr.* (*vylíčiť, opísať*) описáти, зобразити

vymaľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* намалëвáти ся, вымалëвати ся

vymám//iť -i -ia *dok. čo od koho, z koho* выманити *што од кóго*

vymanikúr//ovať -uje -ujú *dok.* зробити манікýру; ~ nechty зробити манікуру

vyman//iť sa -í sa -ia sa *dok. z čoho* ослободити ся, выманити ся *од чóго*; ~ sa objatia ослободити ся з обятя; ~ sa z koloniálneho útlaku выманити ся з колоніáлного утискованя

vymasír//ovať -uje -ujú *dok.* вымасіровати, зробити мáсаж; ~ nohy зробити мáсаж ніг, вымасіровати нóгы; ~ svaly помасіровáти свáлы

vymast//iť -í -ia *dok.* **1** (*natrieť masťou*) вымастити, намастити, помастити; ~ hrniec намастити гóрнець шмáлцём **2** (*mastením minúť*) вымастити, вымазати; ~ krem вымастити (цілый) крем **3** *pren. expr.* (*nabiť*) збити, набити, змолотити, намолотити, змастити

výmaz -u *m*: ~ trestu *práv.* ануловáня кáры

vyma//zať -že -žú *dok.* **1** (*natrieť*) натéрти, намáзати; ~ pec hlinou намáзати пец глинов **2** (*vyčiarknuť*) вычеркнути, вымазати

vymedz//iť -í -ia *dok.* **1** вызначіти, ограніч́іти; ~ priestor вызначіти прóстір **2** вызначіти, опреділити, становити; розграніч́іти; ~ cieľ вызначіти ціль; ~ úlohu опреділити задáчу; ~ povinnosti опреділити *áбо* розграніч́іти повинности

výmen//a[1] -y *ž* **1** выміна; ~ tovaru выміна товáру **2** зміна, выміна; ~ stráže зміна вáрты **3** *čoho* выміна *чóго*; ~ názorov *al.* náhľadov выміна пóглядів; ~ skúseností выміна óпытів • ~ zajatcov выміна плéнных *áбо* заятых; ~ figúr выміна фіґýр; ~ bytu заміна квáртеля; ~ peňazí выміна пінязей

výmen//a[2] -y *ž žel.* росхід; стрілка

vymen//iť -í -ia *dok.* **1** *čo čím* вымінити *што на што*; замінити *што чім*, змінити, перемінити *што*; ~ bielizeň змінити *áбо* перемінити білізнý; ~ kolesá вымінити кóлеса; ~ byt вымінити квáртель **2** *koho* (*vystriedať*) змінити *кóго,* прийти на зміну кóму; nás prídu až na poludnie ~ нас прийдуть вымінити аж на пóлідне **3** (*vybrať, prevziať*) купити, выкупити; ~ si lístok na loď купити собі лісток на шыфу; ~ záloh выкупити зáлогу (*в грі*)

vymen//iť si -í si -ia si *dok.* *čo* обміняти ся *чім,* вымінити собі *што*; ~ si pohľady обміняти ся пóглядами, вымінити собі пóгляды; ~ si skúsenosti обміняти ся óпытом

výmenník -a *m* **1** *tech.* (*tepla*) теплообмíнник **2** *žel.* перевóдячій механізм

výmenn//ý **1** вымінный; ~ obchod вымінна торгівля **2** вымíнюючій; ~é koleso вымíнююче кóлесо

vymenovací: ~ dekrét назначіня до фýнкції

vymen//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *koho, čo* перераховáти; ~ všetkých svojich príbuzných перераховáти вшыткых зо свóёй родины **2** *koho za čo* назнáчіти *кóго* на фýнкцію *якý*, назнáчіти *кóго кым*; ~ niekoho za riaditeľa назнáчіти дакóго на фýнкцію дірéктора

výmer -u *m* **1** (*spis*) предписáня; bytový ~ предписáня на квáртель; daňový ~ предписáня дáни **2** (*určenie rozsahu*) вызначіня, становлíня; ~ práv a povinností вызначіня прав і повинностей **3** (*súdu*) рішíня

výmer//a -y *ž* площáдка *ж*; рóзміры (*дачóго*); plošná ~ рóзміры площáдкы; ~ trestu час покарáня; ~ výšky trestu міра покарáня

vymer//ať -á -ajú *dok.* **1** выміряти, зміряти, переміряти; ~ byt выміряти квáртель **2** вызначіти, становити, опреділити; ~ pokutu становити штроф; ~ trest опреділити покарáня; ~ clo выраховати цло

vymeriavac//í вымíрюючій; ~ie práce вымíрюючі робóты

vymeriavač -a *m* вымíрëвач; тот, хто вымíрює дашто

vymeriavať *p.* **vymerať**

vymešk//ať -á -ajú *dok.* пропустити, выхабити; ~ prácu не піти до робóты; ~ školu пропустити шкóлу

vymet//ať -á -ajú *nedok.* вымітáти; ~ miestnosť вымітáти місностсь; ~ komín вымітáти *áбо* чістити кóмин

vymieň//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo čím* вымінëвати, обмінëвати *што на што*; заміняти *што чім*, міняти *што*; ~ bielizeň міняти білізнý; ~ byt заміняти квáртель **2**

koho (*striedať*) зміняти *кóго*, приходити на зміну *кóму* **3** выкýповати; ~ záloh выкýповати зáлогу (*в грі*)

vymien//iť si -i si -ia si *dok. čo so spoj. že i s neurč.* охабити за собóв прáво *на што*, договорити ся *о чім*; dopredu si ~ila, že bude v dome bývať do smrti онá до пéреду договорила ся, же в дóмі бýде жыти до смéрти

vymies//iť -i -ia *dok.* вымісити; ~ cesto, hlinu вымісити тíсто, глину

vymiesť[1] vymetie vymetú *dok.* вымести; ~ izbu позамітáти íзбу; ~ dvor вымести двир; ~ komín вычістити кóмин

vymiesť[2] vymetie vymetú *dok.* (*o obilninách, trávach*) выметати (*кóлос*), выколосити ся

vymieš//ať -a -ajú *dok.* вымішати; розмішáти; ~ žltok s cukrom розмішáти жовтóк з цýкрём

vymíň//ať -a -ajú *dok.* минути, зужыткoвáти; ~ všetky zásoby минути вшыткы резéрвы

vymišk//ovať -uje -ujú *dok.* вымішковати, выкастровати; *nedok. dok.*; ~ býka, kanca вымішковати *áбо* выкастровати быкá, кóрназа

vymiz//núť -ne -nú *dok.* вытратити ся, перестáти екзістовáти; ~li všetky staré obyčaje вытратили ся вшыткы стáры звыкы

vymk//núť[1] -ne -nú *dok.* выткнути; ~ si členok выткнути нóгу в кíстці, выткнути собí кíстку (*на нóзі*)

vymk//núť[2] -ne -nú *dok. hovor.* вымкнути, не пустити до дóму; žena ~la muža женá вымкла мýжа; женá не пустила мýжа до дóму

vymk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* выторгнути ся, вырвати ся; ~ sa z rúk niekomu выторгнути ся з рук дакóму; ~ sa z objatia вырвати ся з обятя

výmlat -u *m* **1** (*mlátenie*) молочíня **2** (*množstvo vymláteného obilia*) вымолот, намолочíня

vymlát//iť -i -ia *dok.* **1** *čo* вымолотити, намолотити, обмолотити; змолотити; ~ obilie вымолотити зéрно **2** *koho, čo pren. expr.* збити, змолотити

výmlat//ok -ku *m* вымолот

vymlieť vymelie vymelú *dok.* **1** вымолоти, змолоти, помолоти; ~ obililie змолоти зéрно **2** розмыти, вымыти; voda vymlela diery do zeme вóда вымыла в зéмли вымолы

vymoč//iť -í -ia *dok.* вымочíти; ~ konope вымочíти конóплі; ~ si nohy v slanej vode вымочíти нóгы в солéній вóді

vymoč//iť sa[1] -í sa -ia sa *dok.* (*vyumývať sa*) поумывáти ся, выумывати ся; ~ sa vo vode выумывати ся во вóді

vymoč//iť sa[2] -í sa -ia sa *dok.* вымочíти ся, высикати ся *hovor.*

vymodel//ovať -uje -ujú *dok.* вымоделовати; ~ sochu вымоделовати сóху

vymodl//iť -í -ia *dok.* (*modlením nadobudnúť*) вымолити

vymok//ať -á -ajú *nedok.* (*vytekať*) вытікáти; z rany ~á krv з рáны течé кров

výmoľ -a *m* вымоль *м*

vymo//tať -ce/-tá -cú/-tajú розмотáти; ослободити; ~ vtáčka zo siete ослободити птáша із сíтькы

vymo//tať sa -ce/-tá sa -cú/-tajú sa *dok. z čoho* **1** (*uvoľniť sa, vyprostiť sa*) росплянтати ся, вымотати ся, ослободити ся; ~ sa z objatia ослободити ся з обятя **2** *pren. hovor.* вымотати ся, выбрати ся; ~ sa z dlžôb вымотати ся з дóвгів

vymoženos//ť -ti *ž* досягнýтя; ~ti vedy a techniky досягнýтя наýкы і тéхнікы; sociálna ~ соціáлне досягнýтя

vymôcť vymôže vymôžu *dok. čo* **1** добити ся *чóго* **2** ~ dlžoby вымагáти дóвгы **3** *od koho* (*súhlas ap.*) вынутити *што у кóго*

vymrieť vymrie vymrú *dok.* **1** вымерти **2** (*vo zvykoch ap.*) одумéрти, заникнути, пропáсти

vymršt//iť -í -ia *dok.* підняти; вышмарити, підшмáрити; ~ ruku nad hlavu вышмарити рýку над гóлову

vymršt//iť sa -í sa -ia sa *dok.* вылетіти, выскочіти, вышмарити ся

vymrz//núť -ne -nú *dok.* **1** (*od mrazu vyhynúť*) вымерзнути; všetky kvety ~li вшыткы квіткы вымерзли **2** (*premrznúť*) замéрзнути, промéрзнути, вызябнути; ~li sme cestou мы промéрзли в дорóзі

vymur//ovať -uje -ujú *dok.* **1** вымуровати, збудовáти, выложыти (*із цéглы*); ~ dom вымуровати дом **2** обмуровáти; ~ brehy rieky обмуровáти бéрегы рікы

vymurovk//a -y *ž* **1** муровáня, вмуровáня; ~ komína муровáня кóмина **2** обмуровáня; ~ vysokej pece обмуровáня высóкого пéца

vymydl//iť -í -ia *dok.* **1** намыдлити; ~ dieťa намыдлити дітину **2** змыдлити; ~ všetko mydlo змыдлити ціле мыдлó **3** *koho pren. expr.* намыдлити гóлову *áбо* шыю *кóму*

vymyk//ať sa -á sa - ajú sa *nedok. z čoho* выходити за рáмкы *чóго*; росходити ся *з чім*; toto sa ~á z rámca normálnych vzťahov тотó выходить за рáмкы нормáлных одношíнь

vymyk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* выторгнути ся (із рук); ~ sa matke z rúk выторгнути ся з рук мáтери

výmys//el -lu *m* вымысел, выдуманя, выдумка; несмысел; šíriť ~ly росшырёвати вымыслы • od výmyslu sveta *hovor.* од створíня світа, од коли світ стоïть

výmyselník -a *m* выдумця

vymyslenin//a -y *ž* вымысел; выдумка; несмысел

vymysl//ieť -í -ia *dok.* (*vytvoriť, vynájsť*) придýмати, выдумати; ~ vyhovorku придýмати выговорку; to je ~ené тотó выдумане, тотó выдумка

vymyť vymyje vymyjú *dok.* **1** вымыти; ~ špinavý hrniec вымыти забáбраный гóрнець; ~ ranu вымыти рáну **2** вымыти, розмыти; voda vymyla novú priekopu вóда вымыла новé кóрыто; záplava vymyla priehradu заплавлíня розмыло перегорóду

vynad//ať -á -ajú *dok. komu do čoho* вынадати, выкарати; прокляти; ~ala mu do hlupákov онá вынадала ёмý до дýрнів

vynadív//ať sa -a sa -ajú sa *dok. expr.* напозерáти ся; nevedela sa ~ na pekné dieťa онá не моглá напозерáти ся на прекрáсну дітину

vynahrad//iť -í -ia *dok. komu čo* вынагородити *кóму за што*, одшкоднити *дакóго за што*; ~ niekomu škodu вынагородити дакóму шкóду; ~ si niečo одшкоднити сéбе за даштó

vynachvál//iť -i -ia *dok. koho, čo* вынахвалити ся *кым, чім*; nevedel si ~ svojich žiakov він не знав вынахвалити ся своïми(а) ученикáми

vynájsť vynájde vynájdu *dok. čo* вынайти, прийти на даштó, выдумати; ~ železnicu вынайти желізну дорóгу

vynájsť sa vynájde sa vynájdu sa *dok.* вынайти ся, нáйти выход; vynájde sa v každej situácii він вынайде ся в кáждій сітуáціï, він нíґда не стрáтить ся

vynaklad//ať -á -ajú *nedok. čo na koho, čo* **1** вытрачáти, страчáти, тратити (*пінязі*); ~ na syna тратити пінязі на сына **2** (*úsilie ap.*) прикладáти, тратити

vynález -u *m* вынахід; nový ~ новый вынахід; zdokonaliť ~ зробити вынахід ліпшым

vynálezc//a -u *m* вынахíдник

vynaliezavý вынаходливый; ~ človek вынаходливый чоловíк

vynalož//iť -í -ia *dok.* **1** минути, выналожыти (*пінязі*), інвестовáти **2** приложыти, вытратити; ~ všetky sily na niečo приложыти вшыткы силы к дачóму

vynasnaž//iť sa -í sa -ia sa *dok.* причінити ся *о даштó*, поусиловати ся, вынаснажыти ся; приложыти вшыткы силы; постáрати ся; ~ím sa splniť tvoju prosbu я постáрам ся выповнити твóю прóсьбу; я прилóжу вшыткы силы, жéбы сповнити твóє желáня

vynásob//iť -í -ia *dok. čo čím* помножыти *што на што*

vynáš//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, koho* выносити; ~ nábytok z domu выносити бу́тор з до́му; ~ na svetlo *pren.* выносити на світло; ~ na verejnosť *pren.* выносити на суджіня о́бщности **2** (*prinášať zisk, úžitok*) приносити, дава́ти; ~ zisk дава́ти прибыток; obchod mu hodne ~a торгівля прино́сить *або* да́вать ёму́ великый прибыток **3** *čo, koho* (*chváliť, velebiť*) восхваляти, выхва́лёвати до не́ба, вынаша́ти; ~ niekoho do neba *al.* do oblakov выхва́лёвати дако́го до не́ба *або* до небе́с • ~ rozsudok выносити рішíня су́ду; ~ nariadenie дава́ти приказ

vynáš//ať sa -a sa -ajú sa *dok. nad koho, čím*; *i bezpredm.* хвалити ся, выхва́лёвати ся; повышовати ся, вытяговати ся *чім пе́ред кым*

vyňať vyjme vyjmú *dok.* выбрати, доста́ти, вытягнути; ~ vreckovku z vrecka вытягнути ху́ща з кіше́ні; ~ triesku выбрати трíску • ~ z trestu ослободити од ка́ры; ~ pred zátvorku *mat.* вынести пе́ред ско́бкы

výňat//ok -ku *m* урывок; ~ z referátu урывок з докла́ду

vynech//ať -á -ajú *dok.* **1** выхабити; ~ hodinu выхабити уро́к; ~ prednášku выхабити ле́кцію **2** (*v texte, reči*) выхабити, выпустити; ~ podrobnosti выхабити подрíбности **3** *hovor.* (*o motore*) переста́ти служыти

vynecháv//ať -a -ajú *nedok.* **1** выхабляти **2** (*v texte, reči*) выхабляти, выпуща́ти **3** *hovor.* (*o motore*) гапрова́ти, робити нереґуля́рні

vyniesť vynesie vynesú *dok.* **1** *čo, koho* вынести; ~ niekoho na nosidlách вынести дако́го на носíтках; ~ niečo na povalu вынести на під дашто́; ~ na svetlo *pren.* вынести на світло *або* во́нка **2** (*priniesť úžitok, zisk*) прине́сти, дати; vinohrad vyniesol veľký osoh грозно́ прине́сло великый ужыток **3** *koho, čo* выхвалити; vyniesol ho po samé nebo він выхвалив ёго́ до са́мых небе́с • ~ rozsudok вынести покара́ня *або* приговор; ~ nariadenie вынести постановлíня

vynikajúc//i вызначный, высокоякістный, ґенiа́лный, феномена́лный; ~ človek вызначный чоловíк; ~e schopnosti незвыча́йны *або* феномена́лны спосо́бности

vynik//ať -á -ajú *nedok.* **1** *čím, nad koho, v čom i bezpredm.* выділяти ся, выника́ти, одлишовати ся *чім*; перевышовати *ко́го чім, в чім*; ~ krásou, rozumom выділяти ся *або* выника́ти красото́в, розу́мом **2** выділяти ся, выступа́ти, выника́ти; ~ na pozadí выника́ти на фо́ні даčо́го

vynik//núť -ne -nú *dok.* **1** *nad koho, čo, nad kým i bezpredm.* выділити ся, выникнути, одлишовати ся *чім*; перевышыти *ко́го чім, в чім* **2** (*na určitom pozadí*) выділити ся, выникнути; выступити

vyním//ať -a -ajú *nedok.* **1** выбера́ти, достава́ти; ~ knihu z knihovne выбера́ти книгу з книжной скрині **2** выбера́ти; ~ citáty z príspevku выбера́ти ціта́ты з докла́ду • nevynímajúc... ісключа́ючі..., в тім чіслí...

vyním//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* (*byť nápadný, vynikať*) выділяти ся, выника́ти

výnim//ka -ky *ž* одхылíня; urobiť ~ku зробити одхылíня; ako ~ka як одхылíня; naučiť sa ~ky научíти ся одхылíня од пра́вил; okrem malých *al.* vzácnych ~iek о́крем невеликых *або* рідкых одхылíнь • ~ potvrdzuje pravidlo одхылíня потве́рджує пра́вило

výnimočn//ý незвыча́йный, особистый; ~ prípad незвыча́йна на́года; ~ á príležitosť незвыча́йна мо́жность

vynor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** вынорити ся, выплавати на по́верьх; utopený sa ~il утопе́ный вынорив ся на по́верьх **2** *odkiaľ, z čoho* указа́ти ся, обявити ся, вынорити ся; naraz sa z tmy ~ila jej postava на́раз із тмы указа́ла ся єй фігура **3** *kniž.* (*objaviť sa, ukázať sa*) взникнути, наста́ти; ~ila sa otázka наста́в вопро́с

výnos[1] -u *m* **1** прибыток, вытяжок **2** уро́да

výnos² -u *m* рішіня, постановліня; ~ vlády рішіня правліня

vynos//iť -í -ia *dok.* **1** вынести (*вшытко, постýпні*), повынашáти (*hovor.*) ~ z domu všetky cennosti вынести з дóму вшыткы цінности **2** (*postupným odnášaním minúť*) повынашáти; postupne ~ila všetku slaninu z komory постýпні оná повынашáла вшытку солонину з комóры **3** (*donosiť plod v tele*) доносити, выносити; nemôže dieťa ~ онá не мóже доносити дітину

výnosn//ý **1** прибыткóвый; ~ podnik прибыткóва фірма; ~é zamestnanie выгодна робóта **2** урóдный; ~é pole урóдне пóле

vyňuch//ať -á -ajú *dok.* **1** выслідити; pes ~al zlodeja пес выслідив злóдія **2** *expr.* вынюхати, пронюхати; ~al všetko, čo o ňom hovorili він вынюхав вшытко, што о нім говорили

vynút//iť -i -ia *dok.* **1** *čo z koho, na kom, od koho* вытягнути, вынутити *што од кóго*; ~ si sľub na niekom вытягнути обіцяня од дакóго **2** (*spôsobiť*) вынутити, принутити **3** (*nasilu prejaviť*) выдавити; ~il si (na tvári) zdvorilý úsmev він выдавив із сéбе слýшный ýсмів

vyobc//ovať -uje -ujú *dok. koho z čoho* выгнати, вышмарити; ~ zo spoločnosti вышмарити з óбщности • ~ z cirkvi одлучíти од цéрькви

vyobjím//ať -a -ajú *dok. expr.* обяти; ~ niekoho od radosti обяти дакóго од рáдости

vyobliekaný выоблікáный, шýвні облечéный, выпараджений; pekne ~é ženy шýвні выобліканы *áбо* выпараджены жéны

vyobliek//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* выоблікати ся, выпарадити ся, шув(м)ні облечí ся

vyobšív//ať -a -ajú *dok. hovor. expr.* вытяти, збити, набити; ~ niekoho palicou, remeňom вытяти *áбо* збити дакóго пáліцёв, рéмінём

vyor//ať -e -ú *dok.* **1** выорати; ~ kameň выорати кáмінь **2** выкопати, позберáти (машынов); ~ zemiaky выкопати бандýркы **3** поорáти; ~ hlbokú brázdu поорáти глубóков бороздóв

vyorávk//a -y *ž hovor.* выóрëваня; ~ zemiakov выóрëваня бандýрок

vypáč//iť -í -ia *dok.* выломити ~ dvere выломити двéрі; ~ zámku выломити зáмок

výpad -u *m* **1** *šport.* выпад; ~ stranou выпад до бóку **2** *voj.* нáгла атáка **3** *pren.* нападнýтя; невраживе выступліня; ~ proti autorovi нападнýтя áвтора

vypad//ať -á -ajú *dok.* выпадати, выпасти, вылізти; vlasy je ~ali вóлосы єй выпадали *áбо* вылізли

vypadáv//ať -a -ajú **1** выпадáти; všetko mu z rúk ~a ёмý з рук вшытко выпáдать; ~ajú jej vlasy єй выпáдіють *áбо* лізуть вóлосы **2** *hovor.* выпадáти; (*z hry*) выходити; быти (*нóза дачóго*)

vypad//núť -ne -nú *dok.* **1** выпасти; ~ol jej zub выпав єй зуб; ~ol mu pohár z ruky ёмý выпав пóгар із рýкы **2** *hovor.* выпасти, выйти; быти (*нóза дачóго*); ~ol zo súťaže выпасти з перемагáнь; ~z hry выпасти *áбо* выйти з гры **3** *hovor.* одыйти, змізнути, стратити ся; ihneď vypadni! тáкой змізний!, пáдай! • ~ z pamäti выпасти з пáмяти

výpadov//ý *príd. k* **výpad;** ~á noha *šport.* выпадóва нóга (*перéдня покорчéна нóга*); ~á cesta *dopr.* дорóга, выходяча з міста

vypách//nuť -ne -nu *dok.* стратити пах, перестáти пáхнути, выпахнути ся; voňavka ~la пáрфін стратив пах *áбо* вóню; čaj ~ol чай стратив свóю пахóту *áбо* зáпах

vypak//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* роспаковáти

vypál//iť -i -ia *dok.* **1** (*zničiť*) спалити, выпалити; ~ dedinu выпалити валáл *áбо* селó **2** (*poškodiť*) выпалити, опалити; ~ niekomu oči выпалити óчі дакóму **3** (*vytvoriť*) выпалити; ~ ornamenty выпалити орнáменты **4** (*vytvoriť, zhotoviť*) выпалити; ~ tehlu выпалити цéглу **5** (*vystreliť*) выстрілити, выпалити; ~ do vzduchu выстрілити *áбо* выпалити до вóздуху; ~ na branu *šport. slang* выпалити на брáну **6** *expr.* (*rýchlo vybehnúť*) (*кýлëв*)

вылетіти, одыйти; ~ z domu вылетіти з дóму **7** *komu čo expr.* вліпити, стрілити; ~ niekomu zaucho вліпити дакóму заýхо **8** *expr.* (*dopadnúť*) выпасти, выйти; nakoniec všetko dobre ~ilo накóнець вшытко дóбрі выпало
vypaľ//ovať, vypaľovať sa *p.* **vypáliť**
výpar -u *m obyč. v mn. č.* **~y** *v rôzn. význ.* выпарíня; ~y ľudského tela выпарíня людьского тіла; škodlivé ~y шкодливы выпары
vyparádený *expr.* парáдні *áбо* богáто выобліканый, выпараджeный
vyparád//iť sa -i sa -ia sa *dok. expr.* выпарадити ся, выоблікати ся; ~ila sa ako na bál онá выпарадила ся як на бал
vypár//ať -a -ajú *dok.* **1** роспорóти, выпороти; ~ záševky выпороти зашывкы **2** (*o pleteninách*) ~ sveter выпороти свéдер
vyparat//iť -í -ia *dok. expr. čo* натворити, наробити, вывести; čo si dnes ~il? што ты днесь натворив *áбо* вывів?
vypar//iť sa -í sa -ia sa *dok.* (*o kvapaline*) выпарити ся
výparník -a *m tech.* выпарник
vyparovac//í выпáруючій; ~ie zariadenie выпáрующе заряджíня
vyparovač -a *m tech.* выпáровач *м*
vypar//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* (*o kvapaline*) выпаровати ся
vypasený *expr.* выкормeный, выпасeный, тучный
vypátr//ať -a -ajú *dok.* **1** *čo* выглeдати, вынайти, нáйти, выслідити; ~ nové dokumenty выглeдати новы докумéнты **2** (*koho*) выслідити; ~ vraha выслідити убивця
vypäť *p.* **vypnúť**
vypätie -ia *s* напятя; pracovné ~ робóче напятя; nervové ~ нервóве напятя; robiť niečo s ~ím posledných síl робити даштó з послíдніх сил
vypečený выпечeный; dobre ~ chlieb дóбрі выпечeный хліб
vypek//ať -á -ajú *nedok.* **1** печí (*мнóго*); stále len ~á онá все лем печé **2** выпікáти, опáлёвати ся; ~ si pupok na slnci *pren. expr.* а) опáлёвати ся; б) ніч не робити, опáлёвати ся
vypest//ovať -uje -ujú *dok.* **1** вывести, выпестовати; ~ nový druh hrušiek вывести *áбо* выпестовати новý сóрту грýшок; ~ nové kvety выпестовати новы квіткы **2** выховати; ~ v deťoch návyk k práci выховати в дітях нáвык к робóті
vypch//ať -á -ajú *dok.* выпхати страшкá (*звірятя*); ~ sovu выпхати страшкá сóвы; ~ zajaca выпхати страшкá зáця ● daj sa ~! *hovor. expr.* дай ся выпхати!
vypiecť vypečie vypečú *dok.* **1** выпечі; ~ chlieb выпечі хліб; ~ hus выпечі гýску **2** вытопити; ~ z husi dva litre masti вытопити з гýскы два літры шмáлцю
vypier//ať -a -ajú *nedok.* выперáти, вычістити; ~ fľaky z obrusa выперáти *áбо* вычістити пятнá з óбруса
vypínač -a *m* выпинáч; samočinný ~ автоматíчный выпинáч; ~ elektrického vedenia выпинáч електрикы
vypín//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** вытяговати ся, тягáти ся; ~ sa na špičky prstov ставяти ся на кінчікы пáлців **2** *nad koho i bezpredm.* пышыти ся, повышовати ся, вытяговати ся *пéред кым*; nevypínaj sa! не повышуй ся! **3** (*čniet*) выпинáти ся, возвышовати ся, піднимáти ся; v diaľke sa ~a Chopok в далині выпинать ся Хóпок
vypipl//ať -e -ú *dok.* выплекати, выховати, выпестовати; ~ malé dieťa выховати малý дітину
výpis -u *m* выпис; ~ z účtu выпис з розрахýнку *áбо* з ýчту; ~ z matriky выпис із метрикы; urobiť si ~ z pozemkovej knihy зробити собі выпис з поземéльной книгы
vypísaný: ~ rukopis выцібреный рýкопис
vypí//sať -še -šu *dok.* **1** (*urobiť si výpisky*) выписати; ~ si úryvok z knihy выписати урывок із книгы **2** (*vyplniť tlačivo*) выповнити; ~ poukážku выповнити шек

3 (*vyhlásiť*) выголосити ~ súbeh, konkurz выголосити перемаґáня, кóнкурз; ~ odmenu выписати прéмію; ~ voľby выписати вóльбы; ~ pôžičku выголосити пожычку 4 (*písaním spotrebovať*) выписати; ~ kriedu выписати крийду; ~ ceruzku выписати церýзку *áбо* блáйвас *zastar.* 5 *hovor.* выписати; dobre ~sané pero дóбрі выписане пéро 6 *koho hovor.* (*vyčiarknuť*) вычеркнути; vypíšte ma z vášho krúžku вычеркнийте мéне з вáшого кружкá

vypísk//ať -a -ajú *dok.* высвистати, освистáти; выпискати; ~ divadelné predstavenie выпискати *áбо* высвистати спектáкель; ~ herca выпискати артíста; ~hráča выпискати грáча

vypisk//ovať si -uje si -ujú si *nedok.* посвистовати, свистáти

vypis//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* 1 выписовати; ~ si úryvok z knihy выписовати урывок із книгы 2 (*vyplňovať tlačivo*) запóвнёвати, выпóвнёвати; ~ zmenku запóвнёвати вéксель 3 (*vyhlasovať, oznamovať*) выголóшовати; ~ konkurz выголóшовати кóнкурз; ~ voľby выголóшовати вóльбы • ~ slovami выписовати словáми

vypis//ovať[2] -uje -ujú *nedok. komu i bezpredm.* писáти; ~ovala mu každý týždeň онá писáла ёмý кáждый тыждень

vypiť vypije vypijú *dok. čo, čoho* выпити; ~ pohár mlieka выпити пóгар молóка; ~ vína выпити винá; ~ na dúšok выпити нáраз *áбо* єдным дыхом

vypitv//ať -e -ú *dok.* выбрати внýторности

vypláč//ať -a -ajú *nedok.* 1 выплáчовати, платити; ~ účty платити розрахýнкы *áбо* ýчты; ~ dlhy сплáчовати дóвгы 2 *koho* платити *кóму*; вырíвновати ся, вырахóвовати ся; ~al ho každého prvého він все вырíвновав ся кáждого пéршого в мíсяці 3 *čo* (*platiť poplatok za niečo*) платити *за што*; ~ balík платити за пáклик 4 *koho expr.* молотити, бити, лýпкати; ~ dieťa лýпкати дітину

vypláč//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* (*oplacať sa*) не оплатити ся; to sa mu nevypláca тотó ёмý не оплáтить ся • to sa nevypláca тотó не оплáтить ся

výplach -u *m* выполоканя; ~ žalúdka выполоканя жóлудка; ~ úst выполоканя уст

vyplách//ať -a -ajú *dok.* выполокати; ~ bielizeň выполокати білізнý

vyplách//nuť -ne -nu *dok.* сполóкати, ополóкати; ~ (si) ústa ополóкати рот; ~ nádobu сполóкати гóрнець

vyplachovací *odb.* прополóкуючій; ~ olej прополóкуючій олíй

výplak *p.* **výplach**

vyplakan//ý выплаканый; ~é oči выплаканы óчі

vyplákať *p.* **vypláchať**

vypla//kať sa -če sa -čú sa *dok.* выплакати ся

vyplakáv//ať -a -ajú *nedok.* плáкати; выплáковати; оплáковати

vypláknuť *p.* **vypláchnuť**

vyplakovací *p.* **vyplachovací**

vyplaš//iť -í -ia *dok.* выстрашыти, настрáшыти, перестрáшыти; ~ vtáka настрáшыти птáха

výplat//a -y *ž* 1 (*vyplácanie*) выплата, выдавáня (*пінязей*); včera bola ~ вчéра была выплата; ~ vkladov выдавáня вклáдів 2 зáробок; dostať ~u достáти зáробок; mesačná ~ мíсячный зáробок, мíсячна выплата 3 *expr.* покарáня; dostal ~u od otca він достáв выплату од вітця

výplatc//a -u *m* выплачáючій; осóба, выплачáюча пінязі

vyplat//iť -í -ia *dok.* 1 выплатити, заплатити; ~ dlžobu выплатити довг; ~ odmenu выплатити прéмію; ~ účet заплатити розрахýнок 2 *koho* выплатити, розрахoвáти ся *з кым*; ~ taxikára выплатити таксíкáра, розраховáти ся з таксíкáром 3 *čo* (*zaplatiť poplatok*) заплатити *за што*; ~ balík заплатити за пáклик 4 *koho prekladá sa so zmenou vetnej konštrukcie*;

dom pripadol dvom bratom, tretieho ~ili дом припáв двом брáтам, трéтій за свóю чáстку достáв пінязі **5** *koho expr.* набити, змастити, вытрепати; ~il ho palicou він вытрепав ёгó пáліцёв

vyplat//iť sa[1] -í sa -ia sa *dok. z čoho* заплатити, выплатити; ~ sa z dlžôb выплатити дóвгы

vyplat//iť sa[2] -í sa -ia sa *dok.* (*oplatiť sa*) выплатити ся, оплатити ся; nevyplatí sa mu držať sliepky ёмý невыгодно *áбо* не выплатить ся тримати кýркы; to sa ~í тотó выгодно *áбо* оплáтить ся; to sa ~í kúpiť тотó выгодно *áбо* оплáтить ся купити ● to sa ti nevyplatí! тотó тобі не выплатить ся!; тотó тобі дорóго обыйде ся!, тотó тобі так лéгко не перéйде!

výplatn//ý выплатный; ~ deň выплатный день, день выплаты; ~á páska рахýнок выплаты за місяць

vypláv//ať -a -ajú *dok.* **1** (*o lodi*) выйти, выплавати; ~ na šíre more выйти на отворéне мóре **2** выплавати, выплыти; ~ na povrch выплавати на пóверьх

vyplav//iť -í -ia *dok.* **1** вынести на бéрег, принéсти к бéрегу **2** *tech.* выплавити; ~ oceľ выплавити óціль **3** *odb.* одстранити, вычістити промывáнём

vyplaz//iť -í -ia *dok.*: ~ jazyk высунути язык; ~ jazyk na niekoho указáти язык дакóму

vyplečk//ovať -uje -ujú *dok. poľnohosp.* выполоти; ~ kukuricu, repu, zemiaky выполоти тендерíцю, ріпу, бандýркы

vyplešt//iť -í -ia *dok.*: ~ oči *al.* okále *expr.* вывалити *áбо* выґулити óчі

výplet -u *m* плетіня, переплітáня; ~ tenisovej rakety струнóвый пóверьх тенісóвой ракéты

vypliask//ať, vypliesk//ať -a -ajú *dok. koho expr.* выфляскати (*по твáрях*)

vyplien//iť -í -ia *dok.* **1** спустошыти, знічíти, знівочíти, здевастовáти, роскрáсти; ~ krajinu спустошыти *áбо* роскрáсти краïну **2** вынічіти, выгубити, зліквідовáти; ~ švábov знічíти таракáнів *áбо* швáбів

vypliesť vypletie vypletú *dok.* **1** выплести; ~ stuhu z vrkoča выплести пáнтлик із кóсы **2** переплéсти; ~ tenisovú raketu натягнýти стрýны тенісóвой ракéты

vypliešť//ať -a -ajú *nedok.* oči *al.* okále *expr.* выґýлёвати óчі *áбо* окалí

vypliet vypleje vyplejú *dok. v rôzn. význ.* выполоти; ~ burinu выполоти бурян; ~ záhon выполоти грядку

vypln//iť -í -ia *dok.* **1** *v rôzn. význ.* заповнити, выповнити; ~ diery sadrou заповнити діры ґíпсом; práca a starosti jej ~ili celý život робóта і стáрости выповнили цілый єй жывот; ~ dotazník выповнити анкéту **2** выповнити, сповнити; ~ prosbu выповнити *áбо* сповнити прóсьбу; ~ rozkaz выповнити рóсказ

vypln//iť sa -í sa -ia sa *dok.* выповнити ся, здійснити ся, збыти ся; ~il sa mi sen моя дýмка сповнила ся

vypĺň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* запóвнёвати; ~ otvory sdrou запóвнёвати óтвір ґíпсом; zábavy a plesy ~ovali jej voľné chvíle забавляня і бáлы запóвнёвали єй вóльный час; ~ dotazník запóвнёвати анкéту; ~ šek запóвнёвати шек **2** выповняти, сповняти; ~ niečiu prosbu выповняти *áбо* сповняти дачíю прóсьбу

výplod -u *m* вытворíня, плод, продýкт; ~y bujnej fantázie продýкты *áбо* вытворíня бýйной фантáзії

vypľuť, vypľuvať vypľuje vypľujú *dok.* выплювати, выплювнути; ~ slinu выплювати слинý

vyplytv//ať -á -ajú *dok.* розметáти, ростратити, промарнити; ~ sily, energiu ростратити силы, енéрґію

vyplýv//ať -a -ajú *nedok. z čoho* вытікáти, выходити, взникáти; z povedaného ~a з повіджéного выходить *áбо* вытíкать

vypĺz//nuť -ne -nu *dok.* вылінити ся, лінити ся; выпадати; pes ~ol пес вылінив ся; vlasy mu na hlave ~li ёмý вóлосы на гóлові выпадали

vyp//núť -ne -nú *dok.* **1** выпнути; **~** telefón выпнути телефóн; ~ elektrický prúd выпнути електрику; ~ rádio выпнути рáдio **2** напяти; **~** prsia *al.* hruď напяти грýди **3** *pren.* напнýти; ~ sily напнýти силы

vyp//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* выпрямити ся; ~ol sa ako struna він выпрямив ся як стрýна

výpoč//et -tu *m* **1** (*vypočítavanie*) выраховaня; **~** cien выраховaня цін **2** (*výsledok rátania*) зраховáня, выраховaня; podľa predbežných ~tov по приближных зраховáнях **3** (*plán, predpoklad*) план, розраховáня, калкулáція; choroba zmarila všetky ~ty хворóта змáрила вшыткы розрахýнкы **4** (*zoznam*) перераховáня; podrobný ~ подрíбне перераховáня

vypočít//ať -a -ajú **1** выраховати; ~ príklad z matematiky рішыти приклад з математíкы; ~ rovnicu рішыти уравнíня; ~ ploch trojuholníka выраховати плóщадь триугóлника; ~ vzdialenosť Zeme od Slnka выраховати *áбo* опреділити оддалéность Зéмлі од Сóлнця; ~ z hlavy рішыти в гóлові **2** перераховáти; ~al mu všetky jeho chyby він перераховáв вшыткы ёгó недостáткы

vypočítateľn//ý вырахуючій, даючій ся выраховати; ~á suma сýма, даюча ся выраховати

vypočítavý розрахóвуючій, пожáдуючій, хамтивый, еґоістíчный; ~ človek розрахóвуючій чоловíк

vypo//čuť -čuje -čujú *dok.* **1** выслухати, послýхати; ~ správy выслухати вісті; ~ prednášku выслухати лéкцію **2** *práv.* ~ svedka выслух(ати) свідкá; ~obžalovaného выслух(ати) жáлованого **3** (*vyslyšať*) выслухати

vypočúvan//ie -ia *s práv.* выслух; ~ svedkov выслух свідків

vypočúv//ať -a -ajú *nedok. koho práv.* выслýховати *кóго*, выпрóшовати ся *кóго*; ~ svedka выпрóшовати ся свідкá

vypomáh//ať -a -ajú *nedok. komu čím* помагáти, давáти пóміч

vypo//môcť -može -možu *dok. komu čím* помочí, дати пóміч *кóму чім*; ~ niekomu v niečom помочí дакóму в дачім

vypomst//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *komu, na kom, čom, za čo, koho i bezpredm.* помстити ся *кóму за кóго, што*; ~il sa mu za ohováranie він помстив ся ёмý за огваряня **2** заплатити *за што, чім so zmenou vetnej konštrukcie*; to sa mu ~í на тотó він доплáтить, за тотó ёмý вымстить ся; ľahkomyselnosť sa mu ~ila na zdraví за свóю легкомысéлность він доплáтить здорóвём

výpon -u *m tel.* выпрямлíня

vyponos//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. komu, ne koho, čo s bezpredm.* выпоносовати ся, выжаловати ся

výpove//ď -de *ž* **1** тверджíня, выповідь; svedecká **~** тверджíня свідкá **2** выповідь; dostať ~ достáти выповідь, быти уволнéным; dostať ~ z bytu быти уволнéным з квáртеля **3** *gram.* выповіджíня

vypo//vedať -vie -vedia *dok.* **1** высловити, выповісти, повісти; ~vedz to poriadne повíдж тотó як трéба **2** *čo komu* (*vbyhlásiť*) выголосити; ~ vojnu выголосити вóйну **3** *čo* (*zrušiť istý právny pomer ap.*) ростóргнути, ануловáти *nedok. dok.*, денонсовáти *nedok. dok.; koho* одказáти *кóму*; ~ zmluvu ростóргнути *áбo* денонсовáти договóр; ~ pôžičku ануловáти пóжычку; ~ niekoho z bytu зрýшыти дакóму квартелёвáня **4** *bezpredm. i čo* (*prestať fungovať*) перестáти фунґовáти, одказáти ся служыти; motor ~vedal мóтор перестáв фунґовáти; ~vedali mu nervy нéрвы ёмý выповіли **5** *koho z čoho* (*vyhnať, vyhostiť*) выгнати, выповісти; ~ z územia republiky выповісти з терітóрії републíкы **6** (*svedčiť pred súdom al. iným úradom*) свідчíти; ~ pred súdom свідчíти пéред сýдом

výpovedn//ý: ~á lehota *práv.* выповідный час

vypožič//ať (si) -ia (si) -ajú (si) *dok. čo od koho* пожычіти *што од кóго*; ~ si knihu пожычіти собі книгу *од дакóго*

výpožičk//a -y *ž od.* пóжычка

vyprac//ovať -uje -ujú *dok.* **1** розробити, зробити; ~ plán, projekt розробити план, проєкт **2** обробити; ~ kožu обробити кóжу

vyprac//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.*; ~oval sa na dobrého odborníka з нёго став ся дóбрый шпеціалíста

výprask -u *m expr.* битка, выпраск, выплата; dostal ~ він достáв выпраск

vypráš//iť - i -ia *dok.* **1** вытрясти *што*, выпорошыти, выбити *што із чóго*; ~ prachovku вытрепати рянду (*на утерáня пóроху*); ~ koberce выбити пóрох з пóкровців **2** *koho, expr.* (*zbiť*) дати выпраск *кóму*, збити *кóго* **3** *koho z čoho, odkiaľ expr.* выгнати, вышмарити; ~il ho z domu він выгнав ёгó з дóму

vyprať vyperie vyperú *dok.* **1** выпрати, вырайбати; ~ ponožky вырайбати штримфлі; ~ bielizeň выпрати білізнý **2** одстранити, вычістити; ~ škvrny z obrusa вычістити пятнá з óбруса

vypra//tať -ce -cú *dok.* выпрятати, выпорожнити; ~ byt выпорожнити квáртель

výprav//a[1] -y *ž* експедíція, екскýрзія; vedecká ~ наýчна експедíція; školská ~ шкóльска екскýрзія; turistická ~ турістíчный пóхід

výprav//a[2] -y *ž div.* сценíчне оформлíня; bohatá ~ богáте сценíчне оформлíня

vyprávač -a *m* росповідáч

vyprávačský: ~ talent тáлент росповідачá

vyráv//ať -a -ajú *nedok. čo, o čom, kom* росповідáти; ~ rozprávky росповідáти припóвідкы; ~ vtipy росповідáти жáрты *áбo* анекдóты; ~ o bojoch partizánov росповідáти о партізáньскых бóях

vyráv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. s kým o kom, čom i bezpredm.* говорити, бісідовáти, зговаряти ся, росправяти, дебатовáти

výpravc//a -u *m* дежýрный на станíці

vyprav//iť[1] -í -ia *dok.* **1** *koho, čo* выпровадити (на дорóгу), позберáти, выправити; ~ syna do školy выпровадити сына до шкóлы **2** *žel.* выправити; ~ vlak выправити влак *áбo* пóїзд; ~ električku выправити електричку *áбo* трамвáй

vyprav//iť[2] -í -ia *dok. div.* постáвити

výpravky//ňa -ne *ž* дежýрна на станíці

výprav//ňa -ne *ž* експедíція, експедíчна канцелáрня; ~ batožiny баґáжна канцелáрня

výpravný[1] *odb.* епíчный, росповíдный; ~á pieseň епíчна спíванка; ~ štýl росповíдный штіл

výpravný[2] (*o filme, divadelnej hre*) чáсто постáвлёваный

vyprázdn//iť -i -ia *dok. prekladá sa individuálne, podľa významu predmetu*; выпорожнити; ~ pohár выпорожнити пóгар; ~ fľašu выпорожнити фляшку; ~ byt выпорожнити квáртель; ~ mesto евакуовáти *áбo* выпорожнити мíсто

vyprázdn//iť sa -i sa -ia sa *dok.* выпорожнити ся, опустíти; ulice mesta sa ~ili ýліці мíста опустíли *áбo* стáли пустыми

vypraž//iť -í -ia *dok.* выпражыти; ~ rezeň выпражыти ріску *áбo* шніцлю

výpredaj -a *m* роспродавáня; ~ tovaru роспродавáня товáру

vypred//ať -á -ajú *dok.* выпродати; роспродати; ~ všetok tovar вшыток товáр выпроданый; ~ lístky продати выткы листкы; ~ané (*nápis na pokladnici*) вшыткы листкы выпроданы

vyprepar//ovať -uje -ujú *dok.* препаровáти; ~ sval препаровáти свал; ~ vtáka препаровáти птáха

vyprevad//iť -í -ia *dok.* выпроводити, проводити; otec ho ~il na stanicu отéць выпровадив ёгó на станíцю

vyprch//ať -á -ajú *dok.* выпарити ся, щéзнути, змíзнути, стратити ся; zápach ~al зáпах выпарив ся *áбo* щéзнув

vypŕch//nuť -ne -nu *dok.* **1** (*stratiť perie*) злінити **2** *pren.* jeho hnev už dávno ~ol ёго́ гнів уж да́вно выхолоднів

vypriah//nuť -ne -nu *dok.* запрячі; ~ kone запрячі ко́ні

vypr//ieť[1] -ie -ú *dok. nár.* спрíти, згнити; oziminy ~eli озимины спрíли

vypr//ieť[2] -ie -ú *dok. koho* выперти, не пустити (*запе́рти две́рі*); ~ela ho она́ выперла *а́бо* не пустила ёго́

vyprobovať *p.* **vyskúšať**

vypros//iť -í -ia выпросити; ~ peniaze od matky выпросити пінязі од ма́тери

vypros//iť si -í si -ia si *dok. čo expr.* не позволити, не допустити *чо́го*; выпросити собі́; takéto urážky si ~ím я не позво́лю так уража́ти ме́не; я не припу́щу, же́бы ме́не так ганили; выпрошу собі́, же́бы ме́не так понижовали *або* очо́рнёвали

vyprost//iť -í -ia *dok.* ослободити, выслободити

vyprost//iť sa -í sa -ia sa *dok. z čoho* ослободити ся *од чо́го*; выслободити ся *із чо́го*; ~ sa z objatia выслободити ся з обятя

vyprovok//ovať -uje -ujú *dok.* выпровоковати; ~ hádku выпровоковати га́дку

vyprsk//núť -ne -nú *dok.* брызнути, пырскнути; sliny mu ~li z úst слина́ брызнула ёму́ з ро́та; krv ~la z rany кров брызнула із ра́ны • ~ smiechom пырскнути од сміху́

vypŕš//ať[1] -í -ia *dok.* (*vymrviť sa*) высыпати ся, обсыпати ся; obilie ~alo na korení зе́рно обсыпало ся на ко́рені

vypŕš//ať[2] -í -ia *dok.* (*uplynúť, skončiť sa*) минути, пере́йти; скінчі́ти ся; dnes mi ~í trest днесь мине час мо́ёго покара́ня; dohoda ~ala час догово́ру перейшо́в

vypuč//ať -í -ia *dok.* (*o rastlinách*) пустити пу́чікы; kvety ~ali квіткы пустили пу́чікы

vypuč//iť -í -ia *dok.*: ~ oči выпучі́ти о́чі; ~ prsia выпяти гру́ди; ~ brucho выпучі́ти бріх

vypud//iť -í -ia *dok.* выгнати; ~ syna z domu выгнати сына з до́му; ~ myšlinku z hlavy выгнати ду́мку з го́ловы

vypukl//ý выпуклый; ~ povrch выпуклый по́верьх; má ~é lícne kosti він мать выпуклы лицны ко́сти

vypuk//núť -ne -nú *dok.* **1** выпукнути, зачати ся *aj pren.* ~ol požiar выпукнув пожа́р, зачало́ горі́ти; ~la vojna выпукла *а́бо* зачала́ ся во́йна; ~la revolúcia выпукла револу́ція **2** *v čo* (*o ľuďoch*) роздати ся; sála ~la v smiech в са́лі розда́в ся сміх

vypúl//iť -i -ia *dok. expr.*: ~ oči *al.* okále выґулити о́чі *а́бо* окалí

vypump//ovať -uje -ujú *dok.* выпомповати; ~ vodu z pivnice выпомповати во́ду з пивні́ці

výpust -u *m* выпуща́ючій о́твір

vypust//iť -í -ia *dok. v rôzn. význ.* выпустити; ~ kravy z maštale выпустити коро́вы зо ста́йні; ~ vodu z rybníka выпустити во́ду з рыбника́; ~ vetu z textu вышмарити речі́я з те́ксту; ~ sukňu выпустити су́ню • ~ družicu выпустити спу́тник; ~ dušu выпустити душу́

vypúšťac//í *tech.* выпуща́чій; ~ie zariadenie выпуща́че заряджі́я

vypýt//ať -a -ajú *dok.* **1** *čo od koho* попросити; ~ si jedlo попросити ї́сти; ~ si povolenie попросити поволі́я **2** *koho* выпросити, же́бы *ко́го* пустили (*з уро́ків і т. п.*); ~ žiaka zo školy выпросити ученика́ із шко́лы *а́бо* з уро́ків

vypyt//ovať -uje -ujú *nedok. čo* просити, выпро́шовати; ustavične ~uje peniaze він (она́) все про́сить пінязі

výr -a *m* со́ва

vyráb//ať -a -ajú *nedok.* **1** выробляти, выпуща́ти, выгото́влёвати; ~ oceľ выробляти о́ціль **2** обробляти; выробляти; ~ kožky обробляти ко́жы

vyrab//ovať -uje -ujú *dok.* вырабовати, роскра́сти, спустошыти, знічі́ти, зруйнова́ти

vyraden//ý вычлененый, бракова́ный; ~é tehly бракова́ны це́глы

vyrad//iť -í -ia *dok.* **1** вычленити, забраковáти, одбраковáти; ~ chybný tovar вычленити хыбный товáр; ~ staré stroje стягнýти стáры машыны **2** *koho, čo* не дати мóжность ýчасти (*в дачім*); ~ niekoho z finále не дати мóжность брáти ýчасть в фінáлі, вычленити з фінáлу

vyrásť vyrastie vyrastú *dok.* выросiти, выроснути; ako si len vyrástol! як ты выріс!; ~ z kabáta выроси *áбо* выроснути з кáбата • ~ niekomu nad hlavu перерости дакóго; už sme z toho vyrástli мы уж выросли з тóго; ako by bol zo zeme vyrástol він як кідь бы зо зéмлі выріс; ~ z detských nohavičiek выроснути із пелéнок

výrast//ok[1] -ka *m* выросток, нарóсток

výrast//ok[2] -ka *m obyč. pejor.* підрóсток

vyrát//ať -a -ajú *dok.* **1** выраховати, зраховáти; **~**al si, čo zarobil він зраховáв собí, што заробив; ~ matematický príklad рішыти математíчну задáчу **2** (*vymenovať*) перераховáти; ~al mu zo desať mien він назвáв *áбо* перераховáв ёмý óколо дéсять мен

výraz -u *m v rôzn. význ.* выраз, выражíня; ~ strachu выражíня страхý; nežný ~ tváre ніжный выраз твáри *áбо* лиць; odborný ~ шпеціáлный выраз, шпеціáлне выражíня, тéрмін; algebrický ~ алґебраїчне выражíня

vyraz//iť -í -ia *dok.* **1** выбити, вытиснути; ~ okno выбити óблак *áбо* óкно; ~ klin выбити клин; ~ dvere вытиснути *áбо* вывалити двéрі **2** выбити; **~** mince выбити *áбо* выразити монéту **3** пробити; ~ tunel пробити тунéл **4** выторгнути ся; z dverí **~**il kúdol pary з двéрей выторгли ся клубята пáры **5** пустити ся, выразити; ~ do útoku пустити ся до атáкы **6** выступити; na čelo mu **~**il studený pot на челó выступив ёмý студéный пот **7** выгнати, вышмарити; **~** dotieravého návštevníka выгнати *áбо* вышмарити непозвáного гóстя; **~** niekoho zo zamestnania вышмарити дакóго з робóты **8** одпрáвити ся, выдати ся; ~ na cestu одпрáвити ся на дорóгу • ~ niekomu palicu z ruky выбити дакóму пáліцю з рýкы

výraziv//o -a *s* выражáючі срéдства (*языкá*)

výrazn//ý **1** выразный; ~é oči выразны óчі **2** ясный, незвычáйный, выразный; **~** úspech незвычáйный ýспіх

výrazov//y: ~é prostriedky выражáючі срéдства (*языкá*)

vyrážať *p.* **vyraziť**

vyrážk//a -y *ž* пырщóк, стрýпик *м*

výražkov//ý: **~** chlieb хліб (з білшой) жытной мукы; ~á múka жытна мукá, мукá пéршой якости

výrečný *v rôzn. význ.* красноречíвый; ~ človek красноречíвый чоловíк; ~ dôkaz красноречíвый дóказ

vyretuš//ovať -uje -ujú *dok.* выретушовати; ~ portrét выретушовати портрéт

vyre//zať -že -žú *dok. v rôzn. význ.* вырізати; ~ slepé črevo вырізати сліпе чéрево; ~ srdce do dreva вырізати сéрдце до дéрева

vyrezávan//ý вырíзованый; ~é stoličky вырíзованы стілцí

vyriad//iť -i -ia *dok.* попрятати, дати до пóрядку; ~ izbu попрятати íзбу

vyriecť vyrečie vyrečú, **vyriek//nuť** -ne -nu *dok. kniž.* вырікнути, вырeчі, высловити; ~ slovo вырікнути *áбо* вырeчі *áбо* высловити слóво

vyrieš//iť -í -ia *dok.* рішыти, вырішыти; ~ problém рішыти прóблем; ~ spor вырішыти гáдку

výrob//a -y *ž* **1** выроба; выпущáня; priemyselná ~ промыслóва выроба; pásová ~ серíйна выроба; ~ elektriny выроба електроенéрґії; živočíšna ~ жывотновóдство **2** продýкція; hrubá ~ грубá продýкція; priemyselná **~** промыслóва продýкція **3** выроба; pracovať vo ~e робити во выробі

vyrob//iť -í -ia *dok.* **1** выробити, выготовити, выпустити; ~ oceľ выробити óціль; ~ tovar выпустити товáр **2** (*prácou získať*) заробити **3** вымíсити; ~ cesto вымíсити тíсто

výrob//ňa -ne *ž* цех, выробня; майсте́рьска; ~ mäsových výrobkov выробня мясо́вых выробків

výrobn//ý выробный; ~ program выробный про́ґрам; ~ proces выробный проце́с, проце́с выробы; ~é vzťahy выробны одношіня; ~á kapacita выробный потенціал, выробна мо́жность; ~á zmluva выробный догово́р; ~é tajomstvo выробна та́йность • ~é sily выробны силы; ~é prostriedky выробны сре́дства; ~é náklady выробны вытраты

výrob//ok -ku *m* выробок, проду́кт; mliečne ~ky моло́чны проду́кты; poľnohospodárske ~ky проду́кты сільско́го господа́рства; cukrárske ~ky цукра́рьскы выробкы

výroč//ie -ia *s* роковины *pomn.*, рік; ~ narodenia рік народжіня; ~ smrti рік сме́рти; osláviť ~ осла́вити роковины

výročn//ý ро́чный, каждоро́чный, кінцеро́чный; ~á slávnosť каждоро́чна сла́вность; ~é vysvedčenie *škol.* кінцеро́чне свідіте́льство; ~ trh каждоро́чный ярмарок

vyroj//iť sa -í sa -a sa *dok.* **1** (*o včelách*) выроїти ся, одроїти ся **2** *expr.* выгорнути ся, выроїти ся; deti sa ~ili zo školy діти выгорнули ся зо шко́лы

výrok -u *m* **1** высловліня, высло́влёваня, сенте́нція, выповіда́ня **2** верді́кт, рішіня су́ду; súdny ~ верді́кт (су́ду)

výron -u *m* выток, вытіка́ня; ~ krvi do mozgu выток кро́ви до мо́зґу

vyrovnan//ý **1** вырівнаный, душе́вный по́кій; ~ človek вырівнаный чоловік; ~á povaha вырівнаный хара́ктер **2** заплаче́ный, выплаченый, вырівнаный; ~ účet вырівнаный розраху́нок *або* у́чет; ~ dlh выплаченый довг • sme ~í мы вырівнаны

vyrovn//ať -á -ajú *dok.* **1** выпрямити, вырівнати, нарівна́ти; ~ pokrivenú lyžičku нарівна́ти зогну́ту ло́жку; ~ papier вырівнати па́пірь **2** заплатити, выплатити; ~ účet выплатити у́чет; ~ svoj dlh выплатити свій довг **3** вырівнати; ~ svetový rekord вырівнати *або* повторити світо́вый ре́корд; ~ bránkový náskok вырівнати бранко́ву выгоду **4** вырівнати; ~ sily вырівнати силы • ~! рівна́й ся!; napravo, naľavo ~! напра́во, наліво рівна́й ся!; ~ krok вырівнати крок; ~ si s niekým účet *al.* účty вырівнати собі з дакым у́чет *або* у́чты *або* розраху́нкы

vyrovn//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** вырівнати ся; rad sa ~al ряд вырівнав ся, шере́нґа вырівнала ся **2** *komu v čom, čím*; *čomu* быти рівным (рівнов) *ко́му в чім* **3** *s čím* змірити ся *з чім*; ~ sa so skutočnosťou змірити ся з реа́лностёв *або* ді́йсністёв **4** *s kým* выраховати ся, вырівнати ся; musím sa s vami ~ мі тре́ба *або* я му́шу *або* я повинный з ва́ми выраховати ся *або* вырівнати ся

vyrovnáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** вырі́вновати; ~ klince вырі́вновати клинці; ~ papier вырі́вновати па́пірь **2** платити, вырі́вновати; ~ dlhy платити до́вгы, вырі́вновати ся з довга́ми **3** зрі́вновати; ~ bránkový náskok зрі́вновати бранко́ву выгоду; ~ rekord обновляти ре́корд **4** вырі́вновати; ~ manko вырі́вновати ма́нко *або* дефіці́т • ~ si účty z niekým вырі́вновати собі у́чты з дакым

vyrovnáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** вырі́вновати ся, рівна́ти ся; rad sa ~a ряд *або* шере́нґа вырі́внує ся **2** *komu v čom, čím*; *čomu* быти рівным (рівнов) *ко́му в чім* **3** *s čím* принима́ти *што*, змі́рнёвати ся, мірити ся *з чім*

vyrozpráv//ať -a -ajú *dok.* росповісти; ~ veselú príhodu росповісти весе́лу пригоду

vyrozpráv//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* наговорити ся, набісідова́ти ся (досыта)

vyrozumen//ie -ia *s* вырозумліня

vyrozum//ieť[1] -ie -ejú *dok.* дозна́ти ся, порозумити; z toho ~el, že ... з то́го він порозумив, же ...

vyrozum//ieť[2] -ie -ejú *dok. koho* сповістити, вырозумити *ко́го о чім*; ~ niekoho o niečom вырозумити дако́го о дачім

vyrúb//ať -e -ú *dok.* вырубати; ~ les вырубати ліс; ~ otvor do niečoho вырубати *áбо* прорубáти óтвір до дачóго

vyrub//iť -í -ia *dok.* вырубати, определити, становити, предписáти; ~ daň предписáти дань

vyrub//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* вырýбовати; ~ les вырýбовати ліс; ~ otvor do niečoho вырýбовати óтвір до дачóго

vyrub//ovať[2] -uje -ujú *nedok.* установлёвати, определяти, предписовати; ~ poplatky установлёвати тáксу

vyruk//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* **1** (*o vojsku*) выйти в ряді **2** *s čím s bezpredm. expr.* выложыти *што,* росповісти о чім; odrazu ~oval so svojimi starosťami він нáраз выложыв вшыткы свої стáрости; він одрáзу росповів о вшыткім, о чім він стáрать ся

vyruš//iť -í -ia *dok. koho z čoho, v čom* вырушыти, знепокоїти *кóго в чім*; ~ili ma v práci они вырушыли мéне в робóті, мéне одтóргли од робóты

vyruš//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho z čoho, v čom* вырушовати, знепокóёвати *кóго* **2** (*v škole*) мішáти учіти ся

vyrút//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** выбігнути, выскочіти; ~il sa z izby він выбігнув із хыжы **2** *na koho* (*osopiť sa*) шмарити ся *на дакóго*, пустити ся *до дакóго*

vyryť vyryje vyryjú *dok. čo na čo, do čoho* (*do dreva*) вырыти, вырізати; (*do kameňa*) высікати, высечі; ~ znak do kameňa высечі знак до кáміня; ~ meno do prsteňa выґравіровати мéно на пéрстені

vyryž//ovať -uje -ujú *dok.* промыти; ~ zlato промыти зóлото

výsad//a -y *ž* привілéґії; *hist.* вóльности; ~y šľachty привілéґії шляхты

výsadb//a -y *ž* высáджованя; ~ zemiakov высáджованя бандýрок; ~ stromov высáджованя стрóмів

vysad//iť[1] -í -ia *dok.* **1** *koho, čo* (*vyložiť von odniekiaľ*) выбрати; ~ oblok выбрати óкно; ~ dvere зняти двéрі зо зáвісів **2** *koho* высадити; dieťa na koňa высадити дітину на коня **3** (*z vlaku*) зосадити, высадити **4** *voj.* высадити, вышмарити (*десáнт*)

vysad//iť[2] -í -ia *dok.* **1** посадити; ~ kvety посадити квіткы **2** насадити; ~ záhradu насадити до садý стрóмы

výsadkár -a *m voj.* парашутíста

výsadkársk//y парашутíстьсый; ~a jednotka парашутíстьскый óдділ

výsadkov//ý *voj.* парашутíстьскый; ~á jednotka парашутíстьскый óдділ; ~é vojská парашутíстьскы вóйска

vysad//núť -ne -nú *dok.* **1** *na čo, do čoho* сісти *на што*; ~ na koňa сісти на коня; ~ na vlak сісти до влáку; ~ na autobus сісти до автобýсу **2** *z čoho* зыйти *з чóго*; выйти *з чóго*; ~ z vlaku зыйти з влáку, выйти з влáку; ~ z električky зыйти з електричкы *áбо* трамвáя

výsadn//ý привілеґовáный; ~é právo незвычáйне прáво; ~é postavenie привілеґовáна позіція

výsad//ok -ku *m voj.* парашутíстьскый óдділ, десáнт; letecký ~ авіадесáнт; tankový ~ танкóвый óдділ

vysá//dzať[1] -dže -džu *dok. typ.* набрáти; ~ nadpis kurzívou набрáти нáдпис курзівов

vysá//dzať[2] -dže -džu *nedok.* высадити, посадити; ~ mladé stromky высадити молоды стрóмикы

vysadzovač -a *m poľnohosp.* высáджовачка; ~ zemiakov высáджовачка бандýрок

vysánk//ovať -uje -ujú *dok. expr.* (*vyhnať*) выгнати, высанковати; ~oval ho z domu він выгнав ёгó із дóму

vysať vysaje vysajú *dok.* выссати; vzduch z trubičky выссати вóздух з трýбкы

vysávač -a *m* высавáч

vysáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*vzduch*) одсавáти **2** высавáти

vysedáv//ať -a -ajú *nedok.* высиджовати; ~al u nich celé hodiny він высиджовав у них цілы гóдины

vyseden//ý высидженый; ~é kreslo высиджене кресло; ~é nohavice высиджены ногавіці

vysed//ieť -í -ia *dok.* **1** (*sedením strávit*) просидіти, высидіти; celé hodiny vedel ~ nad knihami він годинами сидів *або* просидів над книгами **2** (*sedením utvorit*) просидіти; ~ si nohavice просидіти ногавіці **3** (*o vtákoch*) высидіти; ~ kuriatka высидіти курята

výsek -u *m* **1;** ~ mäsa росподіліня мяса **2** *mat.* сектор; kruhový ~ *geom.* сектор круга

vysek//ať -á -ajú *dok.* **1** вырубати, прорубати; ~ ľad вырубати лед **2** прорубати; ~ dieru v ľade прорубати отвір в леді

vysek//ať sa -á sa -ajú sa *dok. z čoho expr.* вылізти, вымотати ся; ~al sa z nepríjemností він вымотав ся з неприємной сітуації

výsev -u *m* высіваня, сіяня; ~ pšenice сіяня пшеніці

vysch//núť -ne -nú *dok.* **1** (*stať sa suchým*) высохнути; засохнути; pôda ~la земля высохла **2** (*stratiť vodu*) высохнути, высхнути; rieka ~la ріка высохла *або* высхла; studňa ~la студня высохла **3** *pren. expr.* (*schudnúť*) схуднути; počas choroby úplne ~ol за час хвороты він схуднув *або* похудів • ~lo mi v krku в горлі мі *або* мені высохло

vysiak//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* высмаркати ся, выфукати ся *hovor.*

vysiať vyseje vysejú *dok.* ~ obilie посіяти зерно

vysídl//iť -i -ia *dok.* выстяговати

vysielac//í передаваючій; ~ie zariadenie передаваюча апаратура; ~ia anténa передаваюча антена • ~ rozkaz *admin.* посылаючій росказ

vysielač -a *m* высылач; telegrafný ~ телеґрафный высылач; televízny ~ телевізный высылач

vysielačk//a -y *ž hovor.* высылачка; krátkovlnná ~ куртоволнова высылачка; tajná ~ тайна *або* ілеґална высылачка

vysielan//ie -ia высыланя; ~ pre deti высыланя для дітей; večerné ~ вечірне высыланя; televízne ~ телевізне высыланя

vysiel//ať -a -ajú *dok.* **1** *koho* высылати, посылати; ~ špiónov высылати шпіонів **2** *čo* передавати; ~ signály передавати сіґналы; ~ správy передавати вісті (*по радіу*)

vysilen//ý высиленый, унавеный, вычерьпаный; ~ človek высиленый чоловік; ~é telo унавене тіло

vysil//iť sa -í sa -ia sa *dok.* высилити ся, унавити ся, вычерьпати ся, выбити ся зо сил

vysiľujúc//i высилюючій, унавлюючій, вычерьпуючій; ~a práca вычерьпуюча робота

vyská//kať -če -ču *dok.* выскочіти, повыскаковати; všetci ~kali z vlaku, z auta вшыткы повыскаковали з влаку, з авта

vyskak//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** выскаковати; ~ na električku выскаковати до електричкы **2** *z čoho i bezpredm.* выскаковати; ~ z obloka выскаковати з окна; ~ z idúceho vlaku выскаковати з ідучого влаку *або* з ідучого поїзда; ~ z električky выскаковати із електричкы *або* з трамвая **3** (*ustavične skákat*) підскаковати, скакати; ~ od radosti скакати од радости

výsk//ať -a -ajú *nedok.* крічати, выкриковати, вискати; ~ od radosti, od šťastia крічати *або* вискати од радости, од щастя

vyskladn//iť -í -ia *dok. čo* выскладнити, вывезти зо складу; ~ tovar выскладнити товар, вывезти товар зо складу

vyskoč//iť -í -ia *dok.* **1** выскочіти; ~ na koňa выскочіти на коня **2** выскочіти; ~ z obloka выскочіти з окна *або з* облака **3** підскочіти; ~ meter vysoko скочіти до вышкы на метер **4** (*prudko povstat*) выскочіти; ~ od ľaku выскочіти од настрашіня; ~ z miesta выскочіти з місця **5** *pren. expr.* підскочіти; teplota ~ila температара підскочіла **6** *expr.* (*náhle sa objaviť*) выскочіти, выступити;

pekárovi ~ili slzy пекáрь росплáкав ся, пекарёви выскочіли слызы ● ide z kože ~ *hovor. expr.* він готóвый із кóжы выскочіти

výskok -u *m* выскок

výskot -u *m expr.* рáдісный крик, крик рáдости; велика рáдость

výskum -u *m* **1** дóслід, дослíджованя; штудовáня; ~ verejnej mienky штудовáня óбщностного *áбo* громадяньского пóгляду **2** дослíджованя; predmet ~u предмéт дослíджованя; geologický ~ ґеолоґíчный дóслід; robiť ~ робити дослíджованя, заоберáти ся наýчнов робóтов **3** *hovor.* (*výskumná cesta*) експедíція; ísť na ~ іти на експедíцію

vyskúm//ať -a -ajú *dok.* дослíджовати, дослідити; проштудовáти

výskumník -a *m* **1** дослíдник; наукóвець **2** *poľnohosp.* селекціонáрь

výskumn//ý **1** дослíдницькый; ~ ústav (научно-) дослíдницькый інштітýт; ~ pracovník дослíдник; наýчный робóтник **2** *poľnohosp.* селекцíйный; ~á stanica селекцíйна станíця

vyskúš//ať -a -ajú *dok.* **1** *čo, koho* выскушати, провíрити, попрóбовати; ~ prístroj выскушати заряджíня; ~ svoje sily провíрити свóї силы **2** *čo* примíряти; ~ šaty примíряти *áбo* попрóбовати шмáты **3** *koho* проекзаменовáти, провíрити; ~ žiaka v škole проекзаменовáти ученикá; ~ poslucháčov проекзаменовáти штудéнтів

výskyt -u *m* появлíня, находжíня; ojedinelý ~ рíдкостне появлíня; miesto ~u місценаходжíня; misto ~u zlata місценаходжíня зóлота; miesto ~u soli місценаходжíня сóли

vyskyt//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** стрíтити ся; toto slovo sa ~lo v texte niekoľko ráz тотó слóво стрíтило ся в тéксті дакíлько раз **2** появити ся, попáсти ся, взникнути; ~la sa vhodná príležitosť взникла вгóдна нáгода

vyskyt//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** стрічáти ся; toto slovo sa ~uje dosť často тотó слóво стрíчать ся дость чáсто **2** (*o zvieratách*) водити ся, стрічáти ся

vyslabik//ovať -uje -ujú *dok.* прочíтати *áбo* высловити по склáдах; ~ vetu прочíтати речíня по склáдах

vyslan//ec -ca *m* посóл, послáнник; mimoriadny a splnomocnený ~ черезвычáйный і повномóчный посóл

vyslaneck//ý посóльскый; послáнницькый; ~é auto áвто послá; посóльске áвто

vyslanectv//o -a *s* **1** (*hodnosť*) званя послá; званя послáнника **2** (*úradné sídlo*) посóлство

vyslať vyšle vyšlú *dok.* **1** послáти; ~ niekoho na výzvedy послáти дакóго на вызвіды *áбo* на розвíдку **2** послáти, одпрáвити

výslednic//a -e *ž* **1** *fyz.* рівнодíюча (сила) **2** *pren.* резултáт

výsledn//ý конéчный; ~á suma конéчна сýма; ~á kalkulácia выслíдна калкулáція

výsled//ok -ku *m* резултáт; negatívny ~ неґатíвный резултáт; uverejniť ~ky dlhoročného výskumu опублікувáти резултáты довгорóчного дóсліду; vyhlásiť ~ volieb выголосити резултáты вóлеб; nerozhodný ~ *šport.* нічíйный резултáт; bez ~ku безрезултáтні, надáрьмо, дарéмні

vysled//iť -i -ia *dok.* выслідити, выгледати; ~ zlodeja выслідити злóдія

výsln//ie -ia *s* **1** солнéчна сторóна, солнéчный бік; sedieť na ~í сидíти на сóлнці **2** *pren.* верьх, вершóк

vyslobod//iť -í -ia *dok.* **1** *koho, čo* ослободити, выслободити; ~ ľud spod cudzej nadvlády ослободити нарóд од чуджозéмного ýтиску **2** *čo z čoho* (*vytiahnuť*) выслободити

vyslobod//iť sa -í sa -ia sa *dok.* ослободити ся, выслободити ся; ~ sa spod cudzej nadvlády ослободити ся спід чуджóго панованя; ~ sa z objatia выслободити ся з обятя

vysloboditeľ -a *m* ослободитель *м*

vyslop//ať -e -ú *dok. čo expr.* вылёґати, выпити; ~ všetku vodku вылёґати *áбo* выпити вшытку вóдку

vyslovený ясный, дíйсный; ~ idealista ясный ідеалíста; ~ favorit дíйсный фаворíт
vyslov//iť -í -ia *dok. čo* **1** высловити; ~ slovo высловити слóво **2** высловити; ~ vďaku высловити вдячность; ~ svoj súhlas s niečím высловити свóю згóду з дачíм; ~ mienku высловити пóгляд; ~ pochybnosť высловити спохыбованя **3** вынести (*рішíня і т. п.*); ~ rozsudok вынести одсуджíня *áбо* рішíня сýду
vyslov//iť sa -í sa -ia sa *dok. o kom, čom* высловити ся; одозвáти ся; pochvalne sa o niekom ~ похвáлні *áбо* одóбрюючо высловити ся о дакíм
výslovnos//ť -ti *ž* высловность; nesprávna ~ несправна высловность
výslovnostn//ý выслóвностный; ~é pravidlá прáвила высловности
výslovn//ý ясный, опреділéный; ~é prianie одкрыто высловене желáня; ~ rozkaz прямый приказ
vyslov//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** выслóвлёвати; ~ hlásky выслóвлёвати голосны **2** выслóвлёвати, выражáти; ~ poľutovanie выслóвлёвати лютость; ~ súhlas s niečím соглашáти ся *áбо* згóджовати ся з дачíм **3** выносити (*рішíня*); ~ rozsudok выносити одсуджíня *áбо* рішíня сýду
vyslov//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. o kom, čom* выслóвлёвати ся, одзывáти ся; ~oval sa o vás veľmi znevažujúco він одзывáв ся о вас дость зневáжуючо
výsluch -u *m* выслух; ~ obžalovaného выслух обжалованóго; krížový ~ крижóвый выслух
vyslúch//ať -a -ajú *nedok. koho* выслухати; ~ svedkov выслухати свідків
výslužb//a -y *ž* пéнзія; odísť do ~y одыйти до пéнзії, *voj.* до выслужíня
vyslúž//iť -i -ia *dok.* **1** выслужыти; заробити; ~ila si päťsto eura онá заробила пятьсто éвра **2** (*dosiahnuť*) заслужыти; ~ si uznanie заслужыти собí узнáня; ~il si potlesk він заслужыв собí áплавз **3** *čo i bezpredm.* одслужыти (*в армáді*), одбыти (*воєньску слýжбу*) ~ vojenčinu одбыти воєньску слýжбу
vysmaž//iť -í -ia *dok.* выпражыти; ~ karfiol, mäso выпражыти карфіóл, мясо
výsmech -u *m* пóсміх, высміх
výsmešný посмíшный; ~ výraz tváre посмíшный выраз твáри
vysmiať sa vysmeje sa vysmejú sa *dok. komu, čomu, z čoho* высміяти, осміяти *кóго, што*, насміяти ся *над кым, чім*; vysmial sa jej slabosti він посміяв ся з єй слáбости *áбо* над єй слáбостёв
vysmiev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. komu, čomu, z čoho* высмíёвати, осмíёвати *кóго, што,* сміяти ся, высмíёвати ся, робити собí пóсміх *з кóго, чóго*
vysnor//iť -í -ia *dok. koho, čo expr.* выслідити, выгледати, нáйти *кóго, што*, роздобыти *што*
vysočin//a -y *ž* верьховина *ж*
vysok//á -ej *ž odb.* высóка звірина
vysoko *prísl. v rôzn. význ.* высóко; ~ nad zemou высóко над зéмлёв; ~ vyskočiť высóко выскочіти; ~ si niekoho ceniť высóко цінити *áбо* уважáти дакóго • ~ nosiť nos задерáти ніс; ~ rúbe він высóко рýбать, він мать нескрóмны пожáдованя
vysokohorsk//ý высокогóрьскый; ~ vzduch высокогóрьскый вóздух; ~é rastliny высокогóрьскы ростлины
vysokokvalifikovaný высококваліфíкованый; ~odborník высококваліфíкованый шпеціалíста
vysokopeciar -a *m* высокопéцяр
vysokopecný высокопéцный; ~ cement высокопéцный цíмент; ~ plyn высокопéцный плін
vysokoškolák -a *m* штудéнт (высóкой школы)
vysokoškolsk//ý высокошкóльскый; ~é vzdelanie высокошкóльска освíта, высокошколованый; ~é štúdium высокошкóльске штудованя; ~ internát высоко-

školьскый інтернáт, інтернáт высóкой шкóлы
vysokoúžitkový высокопродуктíвный; ~ dobytok высокопродуктíвный стáток
vysokovážený высокоуважáный
vysokovýkonný высокопродуктíвный
vysok//ý 1 *v rôzn. význ.* высóкый; великый; ~ strom высóкый стром; ~é podpätky высóкы зáпяткы; ~é čelo высóке челó; ~á cena высóка цінá; ~á rýchlosť скóрость; ~ tlak высóкый тиск; ~ vek высóкый вік; ~ tón высóкый тон; ~ tenor высóкый тéнор; ~á pec *hut.* высóкый пец; ~é napätie *el. tech.* высóке напятя; ~á lopta *šport. slang.* высóка лóпта; ~á samohláska *fon.* глáсны вéрхнёго ряду, высóкы глáсны; vyššia matematika *mat.* высша математíка **2** (*vznešený*) высóкый, возвышеный, великодýшный; ~ cieľ высóка *áбо* возвышена *áбо* великодýшна ціль ● ~á zver *odb.* высóка звірина (*єлінь, сéрна і т. н.*); ~á škola высóка шкóла; žiť na ~ej nohe жыти на высóкій нóзі
vysol//iť -í -ia *dok.* **1** насолити; ~ mäso насолити мясо **2** *za čo čo hovor. expr.* высолити; заплатити, выплатити; ~ sto eura высолити сто éвра **3** *komu čo expr.* высолити; вліпити; ~ zaucho вліпити заýхо
vysomár//iť sa -i sa -ia sa *dok. z čoho hovor. expr.* розобрáти ся *в чім*, выйти *з чóго*; nevie sa z toho ~ він не мóже розобрáти ся в тім, він не мóже выйти з тóго
výsos//ť -ti *ž kniž. zastar. obyč. v spojení so zám.* достóйность; vaša ~ вáша достóйность
výsostn//ý суверéнный; ~é právo суверéнны права; ~ znak познавáючій знак; ~é vody теріторіáлны вóды
vyspl//ať sa -í sa -ia sa *dok.* **1** выспати ся, поспáти; dobre sa ~ дóбрі выспати ся; musím sa na to ~ я мýшу на тотó выспати ся, я мýшу о тім дóбрі подýмати **2** *s kým hovor.* переспáти
vyspáv//ať -a -ajú *nedok.* спáти, выспавáти
vyspel//ý 1 розвинутый; зрілый, вызрітый; досягнýвшый зрілого віку; ~é dieťa розвинута дітина **2** розвинутый; ~á krajina высокорозвинута країна
vyspev//ovať sa -uje sa -ujú si *nedok.* співáти, выспівовати
vyspieť vyspeje vyspejú *dok. na koho i bezpredm.* **1** выроснути, вывинути ся; вызріти, дозріти **2** досягнýти высóкый стýпінь рóзвитку, розвинути ся
vyspiev//ať[1] -a -ajú *nedok.* выростáти, розвивáти ся; дозрівáти; dieťa rýchlo ~a дітина скóро розвивать ся
vyspiev//ať[2] -a -ajú *dok.* **1** *čo* заспівáти, переспівáти; cestou ~ali všetky pesničky, čo vedeli по дорóзі они переспівáли вшыткы співанкы, котры знáли **2** заробити співом; ~ si pár eura заробити співом дакíлько éвра
vyspink//ať sa -á sa -ajú sa *dok. expr.* выспати ся, порядні выспати ся; выспинькати ся
vyspoved//ať -á -ajú *dok.* **1** *koho* сповідáти *nedok.*, высповідати *dok.*; kňaz ho ~al свящéник высповідав ёгó **2** *koho z čoho expr.* повызвíдовати ся, дознáти ся *што од кóго*, повыпрóшовати ся *кóго о чім*
vyspoved//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** (*v náboženskom zmysle*) сповідáти ся *nedok.*, высповідати ся *dok.* **2** *komu z čoho expr.* отворити ся *кóму*, чістосердéчні *áбо* отворéні признáти ся *кóму в чім*
vystač//iť -í -ia *dok. komu na čo* выстачіти; zásoby nám ~ia резéрвы нам выстачать; do jari nevystačíme s krmovinami до яри з кормивами не выстачіме
vysťahoval//ec -ca *m* переселéнець (*до іншой країны*), еміґрáнт
vysťahovaleck//ý еміґрáнтьскый, переселéницькый; ~á kolónia колóнія переселéнців *áбо* еміґрáнтів; ~á obec осáда переселéнців
vysťahovalectv//o -a *s* переселíня (*до дрýгой країны*), еміґрáція

vysťah//ovať -uje -ujú *dok. koho z čoho* выстяговати; ~ niekoho z bytu выстяговати дакóго з квáртеля

vysťah//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. z čoho i bezpredm.* **1** выстяговати ся; ~ z bytu выстяговати ся з квáртеля **2** еміґровáти, переселити ся; ~ sa z vlasti еміґровáти зо свóёй країны

vystať[1] vystane vystanú *dok. z čoho* (*nebyť niekde prítomný*) выстати, зостáти, не прийти *де*; ~ z práce не прийти до робóты; ~ z hry не брáти ýчасть *áбо* выстати в грі

vystať[2] vystane vystanú *dok. z čoho, na čo i bezpredm.* выйти, выстачіти, стáчіти *чóго на што*; z látky vystane ešte aj na sukňu з полóтна выйде *áбо* выстачіть íщі і на сýкню, полóтна стáчіть і на сýкню

vystať[3] vystane *len v 3. os. j. č. od koho, z koho*: z teba všetko vystane з тéбе вшыткo выстане *hovor.*

vystáť[1] vystojí vystoja *dok. čo* постояти *за чім*, выстояти *што* (*в ряді і т. н.*) *hovor.*; ~ mäso v rade выстояти за мясом в ряді, выстояти за мясом • ~ jamu ≈ прироснýти до зéмлі (*од дóвгого стояня*)

vystáť[2] vystojí vystoja *dok.* **1** *čo* (*vytrpieť*) вытерпіти, перетерпіти, перенéсти; ~ veľa biedy перенéсти мнóго біды *áбо* трапіня **2** *koho, čo* (*zniesť*) знéсти, стерпіти; nemôžem ho ~ я ёгó терпіти не мóжу, я ёгó не знáшам *áбо* не стéрплю

vystatovačný хваленкáрьскый; ~ človek хваленкáрь

vystat//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. čím s bezpredm.* хвалити ся; ~ vedomosťami хвалити ся знанями *áбо* вíдомостями

výstav//a -y *ž* выставка; poľnohospodárska ~ сільскогосподáрьска выставка; ~ fotografií выставка фотоґрáфій; svetová ~ світóва выставка

vystav//ať -ia -ajú *dok.* побудовáти, выбудовати; ~ továreň побудовáти *áбо* выбудовати фабрику

vystáv//ať[1] -a -ajú *nedok. z čoho* (*nebyť niekde prítomný*) не появляти ся, не приходити (*до шкóлы, до робóты*); často ~a z práce він чáсто не приходить до робóты

vystáv//ať[2] -a -ajú *nedok.* перестóёвати, выстóёвати; ~a celé hodiny pred obrazom він выстóює (цíлыми) гóдинами пéред óбразом

výstavb//a -y *ž* **1** будовáня; ~ mesta будовáня міста **2** *kniž.* штруктýра, побудовáня; ~ verša штруктýра стихá

výstavi//šte -šťa площáдка выставкы

vystaviť[1] *p.* **vystavať**

vystav//iť[2] -í -ia *dok.* **1** *čo* выставити, експоновáти; ~ obraz na výstave выставити *áбо* експоновáти óбраз на выставці **2** *čo* (*zhotoviť*) выдати, написáти; ~ účet написáти розрахýнок; ~ potvrdenie выдати потверджíня **3** *koho, čo čomu* выставити; ~ nebezpečenstvu выставити небезпéчности

vystav//iť sa -í sa -ia sa *dok. čomu* ~ sa nebezpečenstvu выставити ся небезпéчности

výstavn//ý[1] выставный; ~á sieň выставна сáла; ~ pavilón выставный павілóн

výstavn//ý[2] прекрáсный, комфóртный, модéрный (*в архітектýрнім одношíні*); ~é mesto комфóртне місто; ~á budova модéрна будóва

vystav//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* выставляти; ~ tovar vo výklade выставляти товáр во вітріні **2** *čo* (*zhotovovať*) выдавáти, оформляти; ~ účet выдавáти ýчет *áбо* розрахýнок **3** *koho, čo čomu* выставляти; ~ nebezpečenstvu выставляти небезпéчности

vystav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. čomu* выставляти ся; ~ sa nebezpečenstvu выставляти ся небезпéчности

vystavovateľ -a *m* експонéнт, ýчастник выставкы

vysteh//ovať -uje -ujú *dok. krajč.* постéговати; ~ šaty постéговати шмáты

výstelk//a -y *ž* **1** *biol.* выстілка, епітéлій **2** *odb.* выкладáня; ~ pece выкладáня пéца

vystierač -a *m anat.* розгына́юча муску́ла, розгына́тель

vystih//núť -ne -nú *dok.* **1** предві́діти, уга́днути; выстигнути; ~ nebezpečenstvo предві́діти небезпе́чность; ~ vhodnú chvíľu выстигнути підходячій моме́нт **2** выстигнути, захо́пити; ~ zmysel захо́пити смысел **3** передати, порозумити, высловити, реконштруова́ти; maliar dobre ~ol ráz krajiny маляpь ві́рно переда́в хара́ктер місце́вости

vystísk//ať -a -ajú *dok.* обяти, выстискати в обятях, пообі́ма́ти, выобі́мати

výstižný вгодный, пригодный, ві́рный, акура́тный; ~ názov приго́дна на́зва; ~ preklad ві́рный *або* акура́тный пере́клад

vystlať vystelie vystelú *dok. čo čím* выстелити; ~ jamu slamou выстелити яму соло́мов

vystop//ovať -uje -ujú *dok.* выслідити; ~ líšku выслідити лишку

vystráb//iť sa -i sa -ia sa *dok. z čoho i bezpredm. hovor.* выздоровити ся, вылі́чіти ся; ~ sa z choroby выздоровити ся по хворо́ті

výstrah//a -y *ž* ва́рованя, попереджі́ня; dávať ~u ва́ровати, попере́джовати; pre ~u для ва́рованя, для попереджі́ня

vystráj//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** *koho, čo čím* припра́влёвати **2** *čo* (*usporadúvať*) орґанізова́ти, робити; ~ hostinu робити гостину

vystráj//ať[2] -a -ajú *nedok. čo i bezpredm.* выстраяти, робити глу́пости *або* неприємности *або* гунцу́тства, вываджа́ти; ~ pestvá выстраяти глу́пости, фиґлёва́ти

vystráj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* готовити ся, припра́влёвати ся, збера́ти ся; ~ sa na dovolenku припра́влёвати ся на доволе́нку

vystrapk//ať -á -ajú *dok.* выстрямбати, острямбати; ~ látku выстрямбати поло́тно, выторгати ниткы з поло́тна

vystrapk//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* выстрямбати ся; šál sa ~al шал выстрямбав ся

vystraš//iť -í -ia *dok.* выстрашыти, перестра́шыти, настра́шыти

výstražný ва́руючій, попере́джуючій; ~ nápis ва́руючій *або* попере́джуючій на́дпис; ~ signál ва́руючій сі́ґнал

vystrč//iť -í -ia *dok.* **1** высунути; ~ hlavu z okna высунути го́лову з о́кна *або* з о́блака **2** (*odniekiaľ*) вышмарити **3** (*postaviť sa na nápadné miesto*) выставити, поста́вити на видне мі́сце

vystreb//ať -e -ú *dok. expr.* выпити, вылёґати; выхлипати

výstredn//ý напа́дный, ексцентрі́чный, екстраваґа́нтный; криклявый; ~ človek напа́дный *або* ексцентрі́чный чoловíк; ~é oblečenie екстраваґа́нтне облечі́ня

vystreknúť *p.* **vystrieknuť**

vystrek//ovať -uje -ujú *dok.* выстрі́ковати, стрі́кати, пле́скати, вычлюпковати; krv ~ovala z rany кров выстрі́ковала з ра́ны

výstrel -u *m* выстріл

vystrel//iť -í -ia *dok.* **1** *z čoho, na koho, čo i bezpredm.* выстрілити *із чо́го, до ко́го, што*; ~ z pušky выстрілити з пу́шкы; ~ z revolvera выстрілити з рево́лвера **2** *komu čo* выбити *што ко́му* (*стрі́ляючі зо збра́ни*) попа́сти *ко́му до чо́го*; ~ oko выбити о́ко, попа́сти до о́ка (*зо збра́ни і т. п.*) **3** *šport.* ~ na bránu стрі́лити на бра́ну, ко́пнути на бра́ну

výstrel//ok -ku *m obyč. v mn. č.* **~ky** выстрілок, ексцентрі́чность, екстраваґа́нтность; modný ~ екстраваґа́нтность мо́ды

vystried//ať -a -ajú *dok.* **1** *koho, čo* вымінити *ко́го, што*; прийти на змі́ну *ко́му, чо́му*; ~ stráže вымінити ва́рту *або* вартовых **2** *čo* змінити, вымінити; zúfalstvo ~ala radosť безнаді́йность вымінила ра́дость

vystried//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* вымінити ся, змінити ся, змінити єде́н дру́гого; ~alo sa mnoho rečníkov змінило ся мно́го докла́дчіків

vystrieh//nuť -ne -nu *dok.* выслідити, выстрегнути; ~ zlodeja выслідити злóдія
vystriek//ať -a -ajú *dok.* **1** *čo čím* пострікати *чім* **2** выстрікати (*hovor.*); ~ všetku farbu выстрікати вшытку фáрбу
vystriek//nuť -ne -nu, **vystrek//núť** -ne -nú *dok.* (*o tekutinách*) выстрікнути; ~la krv выстрікла кров
vystrieľ//ať -a -ajú *dok.* **1** выстріляти, перестріляти; lovci vám ~ali jeleňov полёвници выстріляли вам єлінів **2** росстріляти, выстріляти (*цíльый діск, вшыткы патрóны*)
vystr//ieť -ie -ú *dok. v rôzn. význ.* вырівнати, нарівнáти, натягнýти, выстерти; ~ drôt вырівнати дріт; ~ nohu v kolene нарівнáти нóгу в кóліні; ~ ruky натягнýти *áбо* выстерти рýкы
vystr//ieť sa -ie sa -ú sa *dok.* выпрямити ся, выстерти ся
výstrih -u *m krajč.* выстриг, декольтé *c neskl.*; hlboký ~ великый выстриг, велике декольтé
vystrih//ať -á -ajú *dok.* выстричі, вырізати; ~ obrázky z novín выстричі *áбо* вырізати óбразикы з новинóк
vystríh//ať -a -ajú *nedok. koho pred kým* вáровати, поперéджовати; ~al som ho pred ním я вáровав ёгó пéред ним, я вáровав ёгó од нëго
vystrih//núť -ne -nú *dok.* **1** выстригнути, вырізати; ~ fotografiu выстригнути фотоґрáфію **2** (*o šatách*) выстригнути, выкроїти, скроїти; ~ šaty выкроїти шмáты
vystrihovačk//a -y *ž hovor.* (*druh detskej zábavky*) óбразкы на выстригованя
vystrih//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** выстриговати; ~ fotografie выстриговати фотоґрáфії **2** (*o šatách*) кроїти, выкрóëвати
výstriž//ok -ku выстрижок; ~ z novín выстрижок з новинóк
vystrk//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** высувáти; ~ hlavu z okna высувáти гóлову з óкна *áбо* з óблака **2** (*klasť na nápadne miesto*) выставляти, клáсти на видне місце
vystrk//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* высувáти ся, вылізáти
výstroj -a *m* **1** приналéжности, выбава; poľovnícky ~ полёвницька выбава, полёвницькы приналéжности; potápačský ~ выбава потóплëвача; lyžiarsky ~ ліжáрьска выбава **2** обмундировáня
vystroj//iť -í -a *dok.* **1** выбавити, припрáвити, підготовити; ~ niekoho na cestu выбавити дакóго на дорóгу **2** *čo* (*zorganizovať*) зробити; ~ svadobnú hostinu зробити свадьбяну́ гостину **3** *koho* выпарадити, выоблікати; ~ dievča na bál выпарадити *áбо* выоблікати дівча на бал
vystroj//iť sa -í sa -a sa *dok.* **1** позберáти ся; ~ sa do hôr позберáти ся на гóры **2** (*vyobliekať sa*) выоблікати ся, выпарадити ся, выціфровати ся
vystrúh//ať -a -ajú *dok.* **1** *čo* выстругати, обстругáти; ~ si paličku обстругáти пáлічку **2** *hovor. expr.* скорчіти; ~ smutnú tvár скорчіти смутну́ ґрімáсу; ~ poklonu а) выстругати поклоніня; б) зробити комплімéнт
výstružník -a *m tech.* выглáджовач
výstup[1] -u *m* выступ; horolezecký ~ выступ на гóры
výstup[2] -u *m* выход (*діяня і місце*); ~ z autobusu выхід із автобýсу
výstup[3] -u *m* **1** выступліня (*на сцéні*); solový ~ солóве выступліня **2** *div.* ява, сцéна; prvý ~ ява пéрша
výstup[4] -u *m* (*hádka*) сцéна, шкандáл
vystúpen//ie -ia *s* выступліня; pohostinské ~ divadla погостинне выступліня теáтра
výstupiš//te -ťa *s* (*električky, autobusu*) зáставка
vystúp//iť -i -ia *dok.* **1** выступити, выйти; (*s námahou*) выйти; ~ na kopec выйти на гóру **2** *na čo, do čoho* (*nasadnúť*) сісти; ~ do vlaku сісти до влáку **3** *z čoho* (*trčať*) выступити **4** *z čoho* выйти *з чóго*; зыйти *з чóго*; ~ z vlaku зыйти з влáку; ~ z električky зыйти з електричкы *áбо* трамвáя **5** (*dosiahnuť istú výšku*) звышыти

ся; horúčka ~ila горячка звышыла ся; hladina vody ~ila ýровень вóды звышыла ся **6** *z čoho* выступити, выйти; Váh ~il z brehov Ваг выступив з бéрегів **7** (*vyjsť na povrch*) выступити; na čelo ~il pot на челó выступив пот **8** (*vzdáť sa členstva*) выступити; ~ zo strany выступити з пáртії **9** *proti komu, čomu* выступити; ~ proti niekomu выступити прóтів кóго **10** (*debutovať*) дебутовáти, выступити; ~ so zbierkou básní дебутовáти зо збірков стишків **11** погостинне выступлíня

vystúp//iť sa -i sa -ia sa *dok. komu, čomu* угнýти ся, выгнути ся, увольнити дорóгу, пустити; ~ autu угнýти ся áвту; ~te sa, chlapci угнийте ся, хлóпці

vystupň//ovať -uje -ujú *dok. čo* постýпні звышыти, зміцнити, зосилнити; ~ hlas звышыти гóлос; ~ boj za mier зміцнити боёвáня за мір

výstupn//ý выступный; ~ otvor выступный óтвір; ~á kontrola выступна контрóля (*при вылущáні выробків*); ~á stanica выступна станíця

výstup//ok выступ; ~ skaly выступ скáлы

vystupovan//ie -ia *s* поводжíня; манéры; má dobré ~ він дóбрі повóдить ся, він мать дóбры манéры

vystupovať *p.* **vystúpiť**

vystupovať sa *p.* **vystúpiť sa**

výstuž -e *ž tech. stav.* спевнíня *c*; banská ~ бáньске спевнíня

vystuž//iť -í -ia *dok.* спевнити, зміцнити; ~ betón армовáти *áбо* спéвнёвати бéтон

vysúk//ať -a -ajú *dok.* **1** выкасати; ~ si rukávy выкасати рукáвы **2** *pren. expr.* вылёґати, выпити; ~ dve fľaše dobrého vína выпити дві фляшкы дóброго винá **3** *hovor. expr.* створити, написáти, зробити; ~ prednášku створити лéкцію • ~ niečo z rukáva скóро *áбо* поготóво зробити

vysu//núť -nie -nú *dok.* вытягнути; высунути; выставити; ~ spodnú peru высунути нижню ґáмбу

vysuš//iť -í -ia *dok.* **1** высушыти; ~ močiar высушыти мочариско **2** *hovor.* (*príliš vypiecť*) пересушыти; ~ chlieb пересушыти хліб

vysušovac//í высýшуючій; ~ie zariadenie высýшуюче заряджíня

vysušovač -a *m* фен; ~ vlasov высýшовач вóлося, фен

vysuš//ovať -uje -ujú *nedok.* высýщовати; ~ bariny высýшовати млáкы *áбо* мочариска

vysúv//ať -a -ajú *nedok.* выставляти, высувáти; ~ nohu выставляти нóгу до пéреду

vysvät//iť -í -ia *dok.* высвятити; ~ niekoho za kňaza высвятити за священика дакóго; ~ kostol высвятити цéрьков

vysvedčen//ie -ia *s* свідітéльство; атестáт; maturitné ~ атестáт зрíлости; матурíтне свідітéльство; lekárske ~ лікáрьске свідітéльство

vysvetlen//ie -ia *s* высвітлíня, пояснíня; dávať ~ давáти высвітлíня

vysvetl//iť -í -ia *dok.* высвітлити, обяснити, выяснити, пояснити; ~ otázku обяснити вопрóс

vysvetl//iť si -í si -ia si *dok.* порозумити; zle si ~il jeho poznámku він зле порозумив ëгó познáчку

vysvetl//iť sa -í sa -ia sa *dok.* выяснити ся; пояснити ся, розяснити ся; problém sa ~il прóблем выяснив ся

vysvetlivk//a -y *ž* пояснíня; opatriť text ~ami задовáжыти *áбо* предбáти текст з пояснíнями

vysvetľ//ovať -uje -ujú *nedok.* обясняти, выясняти, поясняти, высвíтлёвати; ~ problém поясняти прóблем

vysvetľ//ovať si -uje si -ujú si *nedok.* высвíтлёвати собі, розумити

vysviac//ať -a -ajú *nedok.* высвячовати; ~ niekoho za kňaza *cirk.* высвячовати за священика дакóго; ~ kostol высвячовати цéрьков

vysviack//a -y *ž*: высвячованя; ~ kňaza высвячованя за священика; ~ kostola высвячовати цeрькви

vysvietený *expr.* силно освітленый; ~ dom силно освітленый дом

vysvin//iť sa -í sa -ia sa *dok. hovor.* выкалити ся (*о звірятах*)

vysvit//núť -ne *dok. neos.* указáти ся, выяснити ся, стáти ясным; ~lo, že nemá peniaze указáло ся, же він без пінязей

vysyp//ať -e -ú *dok.* **1** высыпати; ~ múku z vreca высыпати мукý з мішкá **2** *čím.* посыпати; ~ plech múkou посыпати тéпшу мукóв **3** *pren. expr.* скóро высловити, вырікнути; высыпати; ~ al zo seba všetky novinky він высыпав зо сéбе вшыткы нóвости

vyšal//ovať -uje -ujú *dok. stav. slang.* вышаловати

výšav//a -y *ž expr.* вышинá, вышка

vyše **1** *predl. s 2. p. v rôzn. význ.* высше; ~ dediny высше валáлу *áбo* селá; tráva ~ pása травá высше пáсу; blato ~ členkov бóлото высше кíсток; ~ kolien высше кóлін **2** *prísl.* высше, выше *hovor.*, вéце як; čakať ~ hodiny чéкати высше гóдины; má ~ päťdesiat rokov він мать вéце як пятьдесят рóків • má starostí, práce ~ hlavy він мать стáрости, робóты высше гóловы

vyšediven//ý выбліднутый; ~á košeľa выбліднута сорóчка

vyšediv//ieť -ie -ejú *dok.* посивíти, выбліднути; šaty ~ eli шмáты выблідли

vyšetren//ie -ia *s* досліджíня; ~ prípadu досліджíня нагóды • lekárske ~ лікáрьске перегляненя

vyšetr//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* выслідити, обяснити, росслідити; ~ vec na súde **2** *koho* перегляненя; lekár ~il chorého лíкарь зробив перегляненя хвóрого

vyšetrovac//í: ~ia väzba дочáсне арештовáня; ~ stôl *lek.* ґінекологíчне крéсло

vyšetrovan//ec -ca *m* выслýхованый

vyšetrovan//ie -ia *s* **1** (*súdne*) выслíджованя; выслýхованя дакóго; zastaviť ~ proti niekomu застáвити выслíджованя прóтів дакóго, заставити выслýхованя дакóго **2** *koho* переглянути, попозерáти; ~ pacienta переглянути хвóрого

vyšetrovateľ -a *m* выслýхуючій

vyšetrujúc//i выслýхуючій; ~ orgán выслýхуючій óрґан; ~a komisia выслýхуюча комíсія; ~ sudca выслýхуючій сýдця

vyšíb//ať -e -ú *dok.* **1** вышлягати (карбáчіком); ~ korbáčom вышлягати карбачóм **2** (*pri veľkonočnej oblievačke*) обливáня (*дíвча, женý в часí пасхáльного обливáня*)

vyšik//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* вывести, выгнати; krčmár ho ~oval z krčmy корчмáрь выгнав ёгó із кóрчмы

výšin//á -y *ž* вывышина, вершóк, гóра

vyšin//úť sa -ie sa -ú sa *dok. z čoho* зыйти *з чóго* • ~ sa z koľaje выбочіти з коляї

vyšiť vyšije vyšijú *dok.* вышыти; ~ košeľu вышыти сорóчку; ~ monogram вышыти моноґрáм

vyšívací вышывáючій; ~ stroj вышывáюча машына

vyšívačk//a -y *ž* вышывáчкы; rusínske ~y русиньскы вышывáчкы

vyšívaný вышыванéй, вышытый; ~ obrus вышытый óбрус

vyšív//ať -a -ajú *nedok.* вышывáти; ~ monogramy вышывáти моноґрáмы

výšivk//a -y *ž* вышывкы; ľudové ~y нарóдны вышывкы

výšivkárk//a -y *ž* вышывкáрька

výšk//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* вышка; ~ veže вышка бáшні; ~ izby вышка íзбы; vyskočiť do ~y выскочíти до вышкы; vyhodiť niečo do ~y (під)шмáрити даштó горí; lietadlo naberá ~u ероплáн наберáть вышку; nadmorská ~ вышка над ýровнёв мóря **2** ~ nájomného вышка наёмного, вышка квартéльного; ~ honoráru вышка гонорáру **3** (*úroveň, vyspelosť*) ýровень *ж*; umelecká

~ худо́жня у́ровень; na ~e súčasných požiadaviek на у́ровни сучáсных вымагáнь ● byť na ~e быти *áбo* указáти ся на у́ровни сітуáції

výškar -a *m šport. slang.* вышкáрь, скóкан до вышкы

vyšker//iť -í -ia *dok. expr.* вышкірити; ~ zuby вышкірити зу́бы

vyšker//iť sa -í sa -ia sa *dok. na koho* вышкірити ся

vyšklb//ať -e -ú *dok.* **1** вырвати, выторгати; повырывáти, повытóрговати **2** *koho za čo* вытягати; ~ za vlasy niekoho вытягати за вóлосы *áбo* за вóлося дакóго

vyšklb//núť -ne -nú *dok.* **1** выторгнути; ~ si vlas выторгнути собі вóлос **2** *čo komu* вырвати, выторгнути *што кóму*; ~ niekomu niečo z ruky выторгнути даштó із ру́кы дакóму

vyšklb//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* выторгнути ся; ~ sa niekomu z ruky выторгнути ся із рук дакóму

vyškol//iť -í -ia *dok.* **1** (*poskytnúť vzdelanie*) дати освіту, дати учіти ся; dal deti ~ він дав своїм дітям освіту, він дав діти учіти ся *áбo* штудовáти **2** выучіти, научіти, підготовити; ~ traktoristov выучіти трактористів

výškomer -u *m* вышкомір, міряч вышкы; *let.* алтімéтер

výškopisn//ý: ~á mapa *geod.* вышкоописна мáпа

vyškopiť *p.* **vykastrovať** *p.* **vymiškovať**

výškov//ý вышкóвый; ~á budova вышкóва будóва; ~á stavba вышкóве будовáня; ~ let высóке літáня; ~ rekord рекóрд вышкы; ~ rozdiel рóзділ во вышці, вышкóвый рóзділ

výškrab -u *m lek.* вышкряб, пóтрат, абóрт

vyškrab//ať -e -ú, **vyškriab//ať** -e -u *dok.* **1** (*škrabaním vyčistiť*) вышкрябати, ошкрябати, вычістити; ~ hrniec вычістити гóрнець **2** *čo z čoho* зошкрябати ● oči ti vyškriabem *expr.* очі тобі выдрапам *áбo* вышкрябам

vyškrab//ať sa -e sa -ú sa, **vyškriab//ať sa** -e sa -u sa *dok.* **1** *na čo, kam* вышкрябати ся, вылізти, выдрапати ся, выйти; ~ sa na koňa вышкрябати ся на коня **2** *z čoho* вылізти, выйти; ~ sa z jamy выйти з ямы

vyškrab//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* вышкрябовати; ~ hrniec вышкрябовати гóрнець **2** *čo z čoho* зошкрябовати

vyškrob//iť -í -ia *dok.* накрохмалити; ~ bielizeň накрохмалити білізну́

vyškrt//ať -á -ajú *dok.* вычеркнути, вымазати; ~ vety z textu вычеркнути речíня з тéксту; ~ odsek z rukopisu вычеркнути абзáц з ру́копису

vyškrtn//núť -ne -nú *dok.* вычеркнути, вымазати; ~ slovo вычеркнути слóво; ~ niekoho zo zoznamu вычеркнути дакóго зо спискá

vyškvar//iť -í -ia *dok.* вытопити, стопити; спрáжыти; ~ slaninu стопити солонину

vyšľah//ať -á -ajú *dok.* **1** *koho, čo* набити, вытяти, пошлягати; ~ niekoho prútom набити *áбo* пошлягати дакóго пру́том **2** *čo* вышлягати; ~ sneh z bielkov вышлягати сніг з білків

vyšľah//núť -ne -nú *dok.* **1** (*o ohni, plameni, prúde vody ap.*) выбухнути, выстрікнути; z domu ~li plamene з дóму выбухнув полóмінь **2** выбити; vetva mu ~la oko конáрик выбив ёму́ óко

vyšliap//ať -e -u *dok. čo* вытоптати, выдупкати, выходити; ~ chodník вытоптати пішник ● ísť po ~aných chodníkoch іти по вытоптанім *áбo* по выходженім пішнику́

vyšmyk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* вышмыкнути ся, выховзнути ся; rúrka sa mu ~la z ruky ako had ру́лка вышмыкла ся ёму́ з ру́кы як гад

vyšný *hovor.* ~ koniec dediny вышній кóнець селá *áбo* валáлу

vyšpár//ať -a -ajú *dok. hovor.* почістити зубочíстков; ~ si zuby почістити собі зу́бы зубочíстков

vyšpeh//ovať -uje -ujú *dok.* вислідити, (вы) найти; ~ nepriateľa вислідити неприятеля

vyšpľach//núť -ne -nú *dok.* выстрікнути; брызґнути
vyšplechnúť *p.* **vyšpľachnúť**
vyšplh//ať sa -á sa -ajú sa *dok. na čo, kam* выйти, вылізти, выдрапати ся; ~ sa na strom выйти на стром
vyšportovan//ý вытренованый; вышпортованый; ~é telo (вы)трениоване тіло
vyšraub//ovať -uje -ujú *dok.* вышрубовати; ~ maticu вышрубовати шрýбку
vyšší *p.* **vysoký**
vyššie *p.* **vysoko**
vyštart//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *šport.* выбігнути, выскочіти; ~ na loptu выбігнути на лóпту **2** *hovor.* погнýти ся (*з місця*), выправити ся (*на дорóгу*)
vyštic//ovať -uje -ujú *dok. hovor. expr.* вытягати, потягáти; ~ niekoho za vlasy вытягати дакóго за вóлося
vyštrb//iť -í -ia *čo* выщербити, выломити; ~ nôž, sekeru выщербити нож, сокырку
vyštud//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *čo i bezpredm.* скінчіти (*школу, высóку школу і т. п.*) **2** *za koho* выучіти ся, выштудовати *за кóго*
vyštv//ať -e -ú *dok.* **1** выгнати, выпудити; ~ zver выпудити звірів **2** *koho pren. expr.* выштвати; ~ali ho z domu ёгó выштвали із дóму
vyštver//ať sa -á sa -ajú sa *dok. na čo, kam expr.* вышкрябати ся, вылізти, выдрапати ся; ~ sa na kopec вылізти на горбóк *áбо* гóру
vyšum//ieť -í -ia *dok.* выпарити ся, вывітрати; вылетіти; víno mu už ~elo z hlavy винó уж вывітрало в гóлові; už mu to ~elo z pamäti тотó уж ёмý вылетіло з пáмяти, тотó уж ёмý выпарило ся з гóловы
vyšvih//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** *na čo, kam* выскочіти; ~ sa na koňa выскочіти на коня **2** *pren. expr.* вытягнути ся, постýпити высше; rýchlo sa ~ol скоро вытягнув ся
vyť vyje vyjú *nedok.* (*o psoch, vlkoch ap.*) выти; vlci vyjú вóвци выють
vytáčať *p.* **vykrúcať**
vytáčať sa *p.* **vykrúcať sa**
vytáčka *p.* **vyhovorka**
vyťah[1] -u *m* вытяг, ліфт; osobný ~ пасажірьскый ліфт; lyžiarsky ~ (ліжáрьскый) влек
výťah[2] -u *m* выписка; урывок; ~ z prejavu выписка з реферáту *áбо* доклáду
vyťah//ať -á -ajú *dok.* **1** вытягнути; ~ klince zo steny вытягнути клинці зо стіны **2** *koho* потягнýти; ~ za uši niekoho потягнýти за ýха дакóго; ~ za vlasy потягнýти за вóлося
vyťah//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo, koho z čoho* вытяговати; ~ klinec z topánky вытяговати клинець із топáнкы; ~ zátku z fľaše вытяговати зáтку із фляшкы; ~ dieťa z rieky вытяговати дітину із рікы **2** піднимáти; ~ zástavu na žrď піднимáти зáставу на жердь **3** *čo z čoho* вытяговати, ~ peňaženku z vrecka вытяговати піняжéнку з кішéні **4** вытяговати, протяговати; ~ si nohy, ruky протяговати рýкы, нóгы **5** ~ stôl ростяговати стіл **6** ростяговати; ~ štrúdľu ростяговати *áбо* розвáльковати тісто на закручáник **7** вытяговати, обкрéслёвати; ~ čiaru tušom вытяговати лінію тýшом **8** *čo z koho, od koho hovor. expr.* вытяговати *што із кóго*; дозвідовати ся *што од кóго*
vyťah//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** натяговати ся, ростяговати ся; ~ sa na tráve натяговати ся на траві **2** ростяговати ся; guma sa ~ ґýма ростягує ся **3** *hovor. expr.* (*vystatovať sa*) вытяговати ся; len sa toľko nevyťahuj! лем не вытягуй ся!
výťahov//ý ліфтóвый; ~á šachta ліфтóва шáхта
vytanc//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* натанцёвáти ся, вытанцёвати ся; ~ sa do vôle натанцёвáти ся досыта
vytáp//ať -a -ajú *nedok.* вытóплёвати, топити; ~ masť топити шмáлець
vytapet//ovať -uje -ujú *dok.* вытапетовати
vytas//iť -í -ia *dok.* вытягнути, выбрати із пóшвы; ~ šabľu вытягнути шáблю
vytas//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr. s čím* неочéковані росповісти *о чім*; неочéковані

указáти *што*; вылізти *з чім*; naraz sa ~il s lístkami do divadla він одрáзу повів, же мать лісткы до театру

vyťať vytne vytnú *dok.* **1** вырубати, вытяти; ~ les вырубати ліс **2** *expr.* высечі, вытрепати, набити; ~ niekoho remeňom высечі рéмінём **3** *čo komu expr.* вліпити; vyťal mu zaucho вліпив ёмý заýхо

vyťaž//iť -í -ia *dok.* **1** выробити, добыти; ~ tonu uhlia выробити тóну ýгля **2** *čo z čoho* жáти хосéн *áбо* выгоду *з чóго*

výťaž//ok -ku *m* **1** прибыток; hrubý ~ грубый прибыток **2** (*extrakt*) вытяжок, екстрáкт **3** (*výnos, zisk*) прибыток

vytek//ať -á -ajú *nedok.* вытікáти; течі; krv ~á z rany кров течé із рáны

vytep//ať -e -ú *dok.* выбивати, выковати, сковáти; ~ zo striebra выковати із серебрá

výter[1] -u *m* вытер; odobrať ~ взяти вытер; ~ krku вытер з мáндлів

výter[2] -u *m ryb.* нéрест, трíня, метáня (íкры)

vyte//sať -še -šú *dok.* **1** выкресати; высечі; ~ sochu выкресати сóху **2** вырыти; ~ nápis na kameni вырыти нáдпис на кáміні

vytet//ovať -uje -ujú *dok.* вытетовати

vytiah//nuť -ne -nu *dok.* **1** *čo, koho z čoho* вытягнути; ~ klinec zo steny вытягнути клинець із стіны; ~ zátku z fľaše вытягнути зáтку із фляшкы **2** підняти, вытягнути; ~ rolety вытягнути ролéты; ~ očko na pančuche підняти óчко на панчóхі **3** *čo z čoho* вытягнути; ~ peňaženku z vrecka вытягнути піняжéнку з кішéні **4** *čo koho* вытягнути; ~ si údy нарівнáти члéны, натягнýти ся; ~ niekoho na dereš выстерти дакóго на дéреш **5** ростягнýти; ~ stôl ростягнýти стіл **6** натягнýти; ~ štrúdľu натягнýти *áбо* розвáлькати тíсто на закручáник **7** обтяговати, обкрéслёвати; ~ čiaru tušom обтяговати тýшом **8** (*farbu*) *prekladá sa so zmenou vetnej konštrukcie*; slnko ~lo farbu šiat шмáты вылізли на сóлнці, сóлнце вытягло фáрбу шмат **9** *čo z koho, od koho hovor. expr.* вытягнути *што із кóго*, дозвíдати ся *што од кóго* **10** *štud. slang.* вызвати; выкликати; ~ žiaka z dejepisu вызвати ученикá з істóрії ● ~ niekoho z blata *al.* z kaluže помочі дакóму в біді; nevytiahne nohy *al.* päty z domu він не вытягне пяты з дóму; len čo nohu vytiahol z domu він лем же нóгу вытягнув з дóму

vytiah//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* **1** натягнýти ся, нарівнáти ся, напнýти ся **2** *pren.* вытягнути ся, вырости; topole sa ~li топóлі выросли **3** (*nahor*) підтягнýти ся **4** *hovor. expr.* (*vyparádiť sa*) выпарадити ся, выоблікати ся ale si sa dnes ~la но і выпарадила ся ты днесь(ка)

vytiecť vytečie vytečú *dok.* вытечі; víno vytieklo z fľaše винó вытекло із фляшкы

vytier//ať -a -ajú *nedok.* **1** вытерáти, натерáти, мáзати; ~ ranu jódom натерáти рáну ёдом **2** вычéрьковати; ~ zo zoznamu вычéрьковати зо спискá

vytier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* (*o rybách*) тéрти ся, метáти íкру

vytínať *p.* **vyťať**

vytis//núť -ne -nú *dok.* **1** *čo* вытягнути, вытиснути; ~ vôz вытягнути віз **2** *koho, čo pren.* вытиснути; выпхати; ~ niekoho z miesta вытиснути дакóго з робóты

vytk//ať -á -ajú *dok.* выткати; ~ vzorku na obrus выткати óбразок на óбрусі

vytk//núť[1] -ne -nú *dok. komu čo* вычітати *кóму што*; ~ niekomu chybu вычітати дакóму хыбу

vytk//núť[2] -ne -nú *dok.* ~ si ruku, nohu выткнути собі рýку, нóгу

vytlač//iť[1] -í -ia *dok.* **1** *čo* вытиснути; ~ auto z garáže вытиснути áвто з ґарáжу **2** *čo* выдусити, выстискати; ~ šťavu z citróna выстискати щáву з цітрóна **3** *čo, koho* вытиснути; выпхати; konfekcia ~ila kroje готóвы шмáты вытисли націонáлны крóї

vytlač//iť[2] -í -ia *dok.* надруковáти; ~ knihu надруковáти книгу

vytlač//ok -ka *m* екземплáр, кус; signálny ~ сіґнáлный екземплáр

výtlak -u *m tech.* **1** нáпор (*вóды*) **2** водотонáжность; ~ lode водотонáжность шыфы

vytĺcť vytlčie vytlčú *dok. čo* **1** выбити; ~ oblok выбити óблак **2** перебити; staré nádoby sa vytĺkli стáры гóрнцi перебили ся **3** *expr.* (*vykynožiť*) вынiчiти, побити, выгубити; ešte ste mi nevytĺkli všetku zver? вы iщi не выгубили мi вшыткы звiрята? **4** *z čoho hovor. expr.* вытовчi (пiнязi); заробити; ~ kapitál надобыти капiтáл

vytĺk//ať -a -ajú *nedok.* **1** выбивáти **2** *poľov.* (*parohy*) обтерáти, обшкрябовати ● ~ nekomu vrtochy z hlavy выбивáти глýпости iз гóловы дакóму

vytmav//iť -í -ia *dok. hovor. expr.* обяснити, высвiтлити, вытмавити; ja mu to ~ím я ёмý тото высвiтлю

vytočiť[1] *p.* **vykrútiť**

vytoč//iť[2] -í -ia *dok.* высустружыти; ~ novú súčiastku высустружыти новý детáль

výtok -u *m* **1** вытiкáня; ~ močovky вытiкáня гноïвкы **2** зберанина; ~ hnisavý зберанина

výtokov//ý **1** выпущáючiй; ~ ventil выпущáючiй вéнтiл **2** одтокóвый; ~á rúra одтокóва рýла

vytop//iť[1] -í -ia *dok.* затопити, зalляти (водов); ~ilo bane затопило бáнi

vytop//iť[2] -í -ia *dok.* вытопити; ~ slaninu вытопити солонину

vytrác//ať -a -ajú *nedok.* тратити, страчáти; často ~a z vrecka peniaze вiн чáсто стрáчать iз кiшéнi пiнязi

vytrác//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* вытрачáти ся; тихонько одходити; pomaly sa ~ali z izby они помáлы вытрачали ся iз хыжы

vytrat//iť -í -ia *dok.* вытратити, стратити; ~ z vrecka vreckovku вытратити з кiшéнi хýща

vytrat//iť sa -í sa -ia sa *dok.* вытратити ся, стратити ся; ~ sa z domu вытратити ся з дóму

vytráv//iť[1] -i -ia *dok.* вытровити, выгубити, вынiчiти; ~ potkany вытровити *áбо* выгубити паткaнiв

vytráv//iť[2] -i -ia *dok.* вшытко стровити; dobre mu ~ilo *neos.* ёмý дóбрi стровило; вiн мiцно выголоднiв

vytŕč//ať -a -ajú *nedok.* **1** высувáти; укáзовати; ~ jazyk высувáти язык **2** торчáти; vlasy ~ajú spod čapice вóлосы торчáть спiд шáпкы ● ~ rožky *al.* pazúry укáзовати рóжкы *áбо* пáзуры, выпущáти рóжкы *áбо* пáзуры

vytrč//iť -í -ia *dok.* высунути, указáти; ~ jazyk высунути язык ● ~ rožky *al.* pazúry указáти рóжкы *áбо* пáзуры, выпустити рóжкы *áбо* пáзуры

vytrč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* высунути ся; ~ sa z obloka высунути ся з óблака *áбо* óкна

vytrénovan//ý вытренованый; ~é telo вытренованe тiло

vytrén//ovať -uje -ujú *dok.* вытреновати; ~ svaly, ruky, nohy вытреновати мускýлы/ свáлы, рýкы, нóгы

vytres//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* ляпснути, бляфнути ~ hlúposť ляпснути глýпость

vytrešt//iť -í -ia *dok.* вытрiщiти; ~ oči (*od prekvapenia*) вытрiщiти óчi

vytrh//ať -á -ajú *dok.* выторгати, повытóрговати; ~ kvety повытóрговати квiткы ● uši mu (jej, ti ap.) vytrhám я ёмý (єй, тобi *i m. n.*) ýха выторгну

vytrh//núť -ne -nú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* вырвати, выторгнути; ~ zub выторгнути зуб; ~ list z knihy выторгнути сторóну з книгы; ~ slová z kontextu выторгнути слóва з контéксту; ~ z pazúrov smrti вырвати з пáзурiв смéрти **2** *koho z čoho* одтóргнути, одорвáти; ~ niekoho z práce одорвáти дакóго од робóты; ~ niekoho z rodinného kruhu одорвáти дакóго од родины; ~ niekoho zo spánku одорвáти дакóго од спáня, одрáзу пробудити дакóго

vytrh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* выторгнути ся; chlapec sa mu ~ol z ruky хлóпець выторгнув ся ёмý iз рýкы ● ~ol sa zo spánku вiн одрáзу пробудив ся

vytriasač//ky -iek *ž mn. č. hovor. expr.* оплетáчкы, неприємности; mal časté ~ він часто мав неприємности

vytriasť vytrasie vytrasú *dok.* **1** *čo z čoho* вытрясти *што із чóго*; ~ omrvinky z obrusa стрясти окыршыны з óбруса **2** *koho* потрясти; рострясти; voz nás poriadne vytriasol віз нас як трéба вытряс ● ~ z niekoho *al.* niekomu dušu вытрясти душý із дакóго; ~ niečo z rukáva лéгко доказáти даштó, вытрясти з рукáва даштó

vytried//iť -i -ia *dok.* одсортіровáти; ~ osivo одсортіровáти высівнé зéрно; ~ ovocie одсортіровáти овоцину

vytriešť//ať -a -ajú *nedok. expr.* вытріщати; ~ oči вытріщати óчі

vytrieť vytrie vytrú *dok.* **1** потéрти, намастити; ~ ranu jodom намастити рáну ёдом **2** вычерькнути; ~ niekoho zo zoznamu вычерькнути дакóго зо спискá ● ~ niekomu oči *al.* zrak поутерáти окуляры дакóму; ~ niekoho, niečo z pamäti вышмарити з пáмяти дакóго

vytrieť sa vytrie sa vytrú sa *dok.* (*o rybách*) вытерти íкру

vytriezv//ieť -ie -ejú *dok.* **1** вытерезвіти, протрезвíти; отерезвіти; už ~el він уж вытерезвів *áбо* протрезвíв **2** *z čoho i bezpredm.* отерезвіти; ~ z lásky отерезвіти з любви

vytriezviev//ať -a -ajú *nedok.* **1** протрезвляти ся, ставáти ся терезвым **2** *z čoho i bezpredm.* вытрéзвлëвати ся

vytrovit'[1] *p.* **vytrávit'**[2]

vytrov//it'[2] -í -ia *dok. koho z čoho hovor.* минути, вытратити, прогайдáкати; celkom som sa ~il z peniazí я минув вшыткы пінязі

vytrp//ieť -í -ia *dok.* вытерпіти, протерпíти; ~ bolesti вытерпіти біль

vytrúb//iť -i -ia *dok. čo* **1** вытрубіти; ~ dvanástu вытрубіти дванáдцяту гóдину **2** *pren. expr.* рострубíти, вытарати, росшырити; ~ novinu po celom meste рострубíти новинкý по цíлім місті

vytrub//ovať[1] -uje -ujú *nedok. čo* **1** трубíти (*выголóшовати гóдину*) **2** *pren. expr.* рострýбовати, рострясáти, трубíти; ~ do sveta рострýбовати до цíлого свíта

vytrub//ovať[2] -uje -ujú *nedok.* трубíти; auto stále ~ovalo áвто цíлый час трубíло

vytruc//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* вымочі, выдобити, вынутити

výtrus[1] -u *m bot.* семéно

výtrus[2] -u *m* выкал, трус

vytrús//iť -i -ia *dok.* **1** вытрясти, высыпати; ~ tabak z fajky вытрясти дугáн із пипкы **2** (*stratiť*) выпасти, вытратити; ~ lístok u vrecka вытратити лíсток з кішéні, лíсток выпав з кішéні

vytrús//iť sa -si sa -ia sa *dok.* **1** упáсти; выпасти **2** *expr.* выйти (по єднім), одыйти (*одкы*), вытратити ся; obecenstvo sa už pomaly ~ilo пýбліка уж помáлы розышлá ся

výtrusnic//a -e *ž bot.* семеніця

výtrusn//ý: ~é rastliny *bot.* семéнны ростлины

vytrval//ec -ca *m* **1** неунáвный, вытримкый, вытримуючій **2** *šport.* біжець на дóвгу діштáнцію

vytrvalostný: ~ beh *šport.* біг на дóвгу діштáнцію, біг на вытриманость

vytrvalý неунáвный, незмáрный; ~ človek незмáрный чоловíк

vytrysk//núť -ne -nú *dok.* выстрікнути; zo skaly ~ol prameň vody зо скáлы выстрікло жрíдло вóды

vytržen//ie -ia *s* доятя, рáдость; byť vo ~í быти в дояті, рáдовати ся; priviesť niekoho do ~ia привéсти дакóго до доятя *áбо* до взрушíня

vytržníctv//o -a *s* шкандáл, непристóйность, інцідéнт

výtržník -a *m* бетяр, биткáрь, незбéдник, шкандалíста, ґáлґан, гýнцут

výtržnos//ť -ti *ž* шкандáл, інцідéнт; robiť ~ti робити шкандáлы *áбо* інцідéнты *áбо* непристóйности

vytuč//iť -í -ia *dok. čo expr.* выкормити, выпасти; ~ brava выкормити свиню

vytuch//núť -ne -nú *dok.* выпарити ся, щéзнути, змíзнути, росплинути ся; высилити ся, стратити дых, выдыхнути ся

vytuš//iť -í -ia *dok.* угáднути, почýвствовати; ~ila jeho úmysel онá угáдла ëгó ýмысел

vytúžený желáный; ~ cieľ желáный цíль

vytvár//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** творити, вытваряти; ~ predpoklady pre niečo вытваряти предположíня для дачóго; ~ nové umelecké dielo вытваряти новый худóжнiй твiр; ~ postavu niekoho (*vo filme ap.*) вытваряти дачíй óбраз **2** творити; ~ priamy uhol творити прямый ýгол

vytvár//ať[2] -a -ajú *nedok. hovor. zastar.* выводити, выповiдáти, выдiляти

vytvár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* взникáти, творити ся

výtvarníčk//a -y *ž* малярька (*малярька, сохáрька*)

výtvarník -a *m* малярь (*малярь, сохáрь*)

výtvarn//ý: ~é umenie малярьство; ~é dielo худóжнiй твiр, твiр iскýства

výtvor -u *m* **1** вытворíня, продýкт; ~ prírody продýкт прирóды **2** твiр, твóрчiсть; umelecky ~ худóжнiй твiр, худóжня твóрчiсть

vytvor//iť[1] -í -ia *dok.* **1** вытворити; ~ podmienky pre niečo вытворити предположíня для дачóго; ~ nový svetový rekord вытворити новый свiтóвый рекóрд; ~ umelecké dielo створити худóжнiй твiр; ~ nejakú postavu (*vo filme, v divadle ap.*) вытворити дачíй óбраз **2** rieka ~ila ostrov рiкá вытворила óстров

vytvor//iť[2] -í -ia *dok. hovor. zastar.* вышмарити, вывести,одняти; ~ niekoho z dedičstva одняти дакóму наслíдство, вышмарити дакóго з наслíдства

vytvor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* выникнути, вытворити ся

vytýč//iť -i -ia *dok.* **1** *čo* вызначiти, означíти; ~ trať вызначiти трáсу; ~ hranice означíти граніці **2** *kniž.* ~ si cieľ постáвити собí за цíль

výtyčk//a -y *ž geod.* трасíвка

vytýk//ať *p.* **vyčítať**[2]

vyučený выученый, школовáный, вышколованый; ~ krajčír выученый крáйчiр; ~ remeselník выученый ремесéлник

vyuč//iť -í -ia *dok. koho čomu, za čo* научíти *кóго чóму*, выучíти *кóго за што*; dal ho ~ za obuvníka вiн дав выучíти ëгó за шýстра

vyuč//iť sa -í sa -ia sa *dok. čo, čomu, za čo, na čo s bezpredm.* научíти ся *чóму;* выучíти ся *за кóго*; ~ sa remeslu научíти ся ремéслу

výučný: ~ list свiдiтéльство о закiнчíнi учíня

vyučovac//í учéбный; ~ jazyk учéбный язык; ~ia metóda мéтод учíня; ~ia hodina урóк, час учíня

vyučovan//ie -ia *s* **1** выучовáня, учíня; školské ~ учíня в шкóлi **2** учíня, урóкы; ostať v škole po ~í зостáти в шкóлi по урóках

vyuč//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho* учíти; ~ žiakov учíти ученикiв **2** учíти, робити в шкóлi; ~ na strednej škole учíти в серéднiй шкóлi **3** *čo zastar.* учíти; matematiku ~oval nový profesor математíку учiв новый профéсор

vyúčtovan//ie -ia *s* **1** *účt.* розрахýнок, выучтованя; clearingové ~ клiрiнґовый розрахýнок **2** розрахýнок, зраховáня; predložiť ~ предложыти розрахýнок **3** *hovor.* (*druhá časť výplaty*) выучтовáня; dostať ~ достáти выучтовáня, достáти выплату

vyúčt//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *čo* зробити розрахýнок *чóго*; musel všetko ~ вiн мýсив на вшытко зробити розрахýнок **2** *s kým hovor. expr.* розраховáти ся, пораховáти ся, вырiвнати ся

vyúd//iť -i -ia *dok.* ~ slaninu удити солонину

výuk//a -y *ž* выучовáня, учíня; ~ dejepisu выучовáня iстóрiї

vyumelkovaný неприродный, выумелкованый, выконштруованый, выдуманый

vyumýv//ať -a -ajú *dok.* (добрі) поумываʹти; ~ dieťa (дóбрі) поумываʹти дітину

vyumýv//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* (дóбрі) поумываʹти ся

vyúst//iť -i -ia *dok.* **1** *na čo* впáсти, вляти ся, перéйти *до чóго*; dolina ~ila na cestu долина перешлá в дорóгу **2** *v čo, v čom pren. kniž.* выллятм ся, перéйти до чóго

využiť využije využijú *dok.* **1** выужыти, схосновáти, поужыти; ~ prírodné bohatstvá выужыти природны богáтства; ~ dané možnosti выужыти дáны мóжности **2** *koho pren.* выужыти, експлоатовáти

využitk//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *čo* выужыти; ~ pôdu выужыти зéмлю **2** *koho* выужыти, експлоатовáти

využív//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* выужываʹти, хосновáти; ~ príležitosť выужываʹти мóжность **2** *koho pren.* ужываʹти, есплоатовáти

vyvad//iť sa -í sa -ia sa *dok. s kým* повáдити ся, погáдати ся; ~ sa so synom погáдати ся зо сыном

vyvádz//ať[1] -a -ajú *nedok.* выводити; *aj pren.*; ~ kone z maštale выводити кóні зо стáйні; ~ niekoho z omylu выводити дакóго з помылíня; ~ niekoho z rovnováhy выводити дакóго з рівновáгы

vyvádz//ať[2] -a -ajú *nedok. hovor.* робити гунцýтства, выстраяти; deti ~ali na dvore діти робили на двóрі гунцýтства

vyváľ//ať -a -ajú *dok. čo* **1** выкатуляти; ~ sudy z pivnice выкалуляти бóчкы з пивнíці **2** вывалькати; ~ cesto вывалькати тíсто

vyváľ//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* вываляти ся; ~ sa v piesku вываляти ся в піскý

vyval//iť -í -ia *dok.* **1** выкатуляти; ~ sud z pivnice выкатуляти бóчку з пивнíці **2** вывалити, выломити; ~ dvere вывалити двéрі **3** *pren. expr.* вывалити; ~ oči вывалити óчі

vyval//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** звалити ся, упáсти; ~ sa na zem звалити ся на зéмлю **2** звалити ся; ~ sa do trávy звалити ся до травы **3** (*prevrátiť sa*) перевернýти ся; voz sa ~il віз перевернýв ся **4** *expr.* выгорнути ся; deti sa ~ili zo školy діти выгорнули ся із шкóлы

vyvaľk//ať -á -ajú *dok.* вывалькати; ~ cesto вывалькати тíсто

vyvaľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor. expr.* вывáлёвати ся; лежáти на бóці; ~ sa na slnku вывáлёвати ся на сóлнці

vývar -u *m* óдвар; ~ z kostí óдвар з кóстей; hovädzí ~ говяджій óдвар

vyvár//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** вываряти; ~ bielizeň вываряти білізнý; ~ nástroje na operáciu вываряти інштрумéнты для оперáції **2** (*dlho variť*) (дóвго) варити; cesto sa ~a v slanej vode тíсто вáрить ся в солéній вóді

vyvár//ať[2] -a -ajú *nedok. čo komu i bezpredm.* готовити, припрáвлёвати (*мнóго і смачні*); ~ ala všelijaké dobroty онá готовила смачны їдла *áбо* вшелиякы добрóты

vyvar//iť -í -ia *dok.* **1** выварити; ~ bielizeň выварити білізнý **2** (*hodne povariť*) (дóвго) варити *nedok.*, зварити

vyvárk//a -y *ž* вывáрёваня

vyvar//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. čoho* вываровати ся, выгнути ся, уникнути; ~ sa chýb вываровати ся хыб

vývarov//ňa -ne *ž* їдáлня

vyváž//ať -a -ajú *nedok.* **1** вывозити, выважáти; ~ hnoj na pole выважáти гній на пóле **2** (*exportovať*) вывозити, експортовáти *nedok. dok.*; ~ stroje вывозити машыны

vyvážen//ý выважений, вырівнаный, рівный; ~é sily рівны силы

vyváž//iť -i -ia *dok.* **1** выважыти, вырівнати; ~ misky váh выважыти тáніры ваг **2** *pren.* выважыти, нагородити, компензовáти *nedok. dok.*

vyvaž//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** вывáжовати, вырíвновати **2** *pren.* вырíвновати, нагорóджовати, компензовáти *nedok. dok.*

vyves//iť -í -ia *dok.* **1** вывісити, выложыти; ~ vyhlášku вывісити выголошíня *áбо* ознамíня; ~ zástavu вывісити зáставу **2**

завісити, розвіша́ти; ~ bielizeň завісити *або* розвіша́ти білізну́

vývesk//a -y *ž* ознаміня

vývesn//ý: ~ štít вывіска; ~á tabuľa до́ска (для) ознамінь

vyves//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** вывішовати, віша́ти; ~ vyhlášky вывішовати ознаміня *або* выголошіня; ~ zástavy вывішовати за́ставы **2** віша́ти, розвішовати; ~ vyprané šaty розвішовати вырайбаны шма́ты

vyvetr//ať -á -ajú *dok.* **1** *čo* вывітрати, провітра́ти; ~ miestnosť вывітрати містность; ~ periny провітра́ти перины **2** вывітрати; выпахнути; voňavka ~ala па́рфін вывітрав

vyvetr//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** вывітрати ся, провітрити ся; izba sa ~ala і́зба вывітрала ся **2** вывітрати ся; zápach sa už ~al во́ня уж вывітрала ся

vývev//a -y *ž fyz.* ва́куум-по́мпа

vyviaz//nuť -ne -nu *dok.* **1** *z čoho* вымотатити ся, захранити ся, доста́ти ся *з чо́го*; ~ z nebezpečenstva вымотати ся з тяжкой сітуа́ції; ~ z chorovy доста́ти ся з хворо́ты **2** *čím* ~la so zľaknutím она́ стрясла ся перестрашіня

vyvier//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*pramenit'*) бра́ти (свій) зача́ток; rieka ~a v horách ріка́ мать сво́є жрідло в го́рах, ріка́ мать свій зача́ток в го́рах **2** *kniž.* вытіка́ти; z toho ~a všetok jeho hnev в тім є причі́на ёго́ гніву

vyviesť[1] vyvedie vyvedú *dok.* **1** вывести *aj pren.*; ~ kravu z maštale вывести коро́ву зо ста́йні; ~ niekoho z omylu вывести дако́го з о́мылу; ~ niekoho z rovnovahy вывести дако́го з рівнова́гы **2** вывести; vyviedol nás hore schodmi він вывів нас горі ґара́дичами

vyviesť[2] vyvedie vyvedú *dok. hovor.* вывести, натворити, повыстраяти; ~ nejakú hluposť выстроїти даякý глу́пость

vyviezť vyvezie vyvezú *dok.* **1** вывезти; ~ hnoj na roľu вывезти гній на зе́млю **2** (*expedovat'*) вывезти, експортова́ти *nedok. dok.*; ~ automobily вывезти автобу́сы

vyvíj//ať -a -ajú *nedok.* **1** звышовати, розвива́ти; ~ rýchlosť звышовати ско́рость; ~ teplo выраблЯти те́пло; ~ aktivítu розвива́ти акті́вность **2** *odb.* конштруова́ти; ~ nový prístroj конштруова́ти нову́ машыну

vyvíj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* розвива́ти ся

vývin -u *m* ро́звиток; nerovnomerný ~ нерівномі́рный ро́звиток; ~ ľudskej spoločnosti ро́звиток людской о́бщности; ~ organizmu ро́звиток орґані́зму

vývinov//ý: ~ proces проце́с ро́звитку; ~é štádium ета́па ро́звитку

vyvi//núť -nie -nú *dok.* **1** розвинути; ~ rýchlosť розвинути ско́рость; ~ teplo выробити те́пло; ~ aktivitu проявити акті́вность **2** *odb.* сконштруова́ти; ~ nový prístroj сконштруова́ти нову́ машыну

vyvi//núť sa -nie sa -nú sa *dok.* розвинути ся

vyvinutý розвинутый; chlapec je telesne veľmi ~ хло́пець фізі́чно барз розвинутый; ~ priemysel розвинутый про́мысел

vyvlastnenie -ia *s* сконфішкова́ня, експропріа́ція

vyvlastn//iť -í -ia сконфішкова́ти; експропріі́ровати; ~ pôdu сконфішкова́ти зе́млю

vyvlastňovateľ -a *m práv.* експропріа́тор

vyvliecť vyvlečie vyvlečú *dok.* **1** *čo z čoho* вытягнути, вывлечі; ~ niť z ihly вытягнути *або* вывлечі нитку з іглы **2** *čo, koho pren. expr.* вытягнути; ~ niekoho z izby вытягнути дако́го із хыжы

vyvliecť sa vyvlečie sa vyvlečú sa *dok.* **1** *z čoho* вытягнути ся, вывлечі ся; niť sa vyvliekla z ihly нитка вытягла ся з іглы **2** *expr.* вывлечі ся; выйти; sotva sa vyvliekol na schody він насилу вывлік ся по ґара́дичах

vývod -u *m* **1** вывод; vysokého napätia *el. tech.* вывод высо́кого напятя **2** *kniž.* вывод, заключі́ня

vyvod//iť -í -ia *dok.* робити вывод *ábo* заключіня, вывести; ~ dôsledky зробити выводы *ábo* заключіня

vývodn//ý выводный; ~é kanáliky выводны каналикы; ~é cesty *anat.* выводны дорóгы

vyvodz//ovať -uje -ujú *nedok.* робити выводы, выводити, робити заключіня; ~ závery z niečoho робити заключіня з дачóго

vývoj -a *m* **1** рóзвиток; historický ~ історíчный рóзвиток; ~ jazyka рóзвиток языкá **2** *biol.* еволýція **3** *hovor.* процéс розрóбкы *ábo* підготóвкы; експеріментáлна выроба; tento nábytok je ešte vo ~í тот бýтор находить ся в процéсі розрóбкы ● zaspať ~ *expr.* заостáти од жывóта

vývojaschopný мáючій предположіня; ростýчій; ~ hráč способный грач

vývojk//a -y *ž fot.* проявитель *м*; farebná ~ фарéбный проявитель

vývojov//ý еволýчный; ~ stupeň стýпінь *ábo* ýровень рóзвитку; ~é štádium штáдія рóзвитку

vyvol//ať -á -ajú *dok.* **1** *koho v rôzn. význ.* выкликати, вызвати; ~ niekoho z izby выкликати дакóго із хыжы; ~ žiaka *škol.* выкликати ученикá; ~ ducha niekoho выкликати дýха дакóго **2** *čo pren.* вызвати, взбудити; ~ dojem взбудити доятя; ~ spomienky na niečo взбудити споминáня о дачім; ~ nespokojnosť вызвати неспокíйность; ~ zvedavosť взбудити зведáвость **3** *čo* выкликати, спровоковáти; ~ bitku выпровоковати битку; ~ hádku выкликати *ábo* выпровоковати гáдку **4** *fot.* проявити; ~ fotografiu проявити фотоґрáфію

vyvolávací: ~ papier *fot.* проявлюючій пáпірь

vyvolávať[1] *p.* **vyvolať**

vyvoláv//ať[2] -a -ajú *nedok.* **1** *čo na koho, čo* выкриковати, крічáти *што*; крічáти на кóго; dlho som ho ~al, ale nepočul я дóвго крічáв на нёго, но він не чув **2** *koho* звáти, позывáти; ~ajú nás na návštevu они звуть нас на навщíву

vyvolen//á -ej *ž* выбрана

vyvolen//ec -са *m* выбраный

vyvolen//ý -ého *m* **1** выбраный; len pre ~ých лем для выбраных **2** (*budúci ženích*) выбраный

vyvol//iť -í -ia *dok. v rôzn. význ.* выбрати; teba som si ~ila я выбрала собí тéбе; ~ niekoho za predsedu выбрати дакóго за предсідáтеля

vývoz -u *m* **1** вывіз, éкспорт; ~ uhlia вывіз ýгля; ~ kapitálu вывіз капітáлу **2** *hovor.* (*exportný tovar*) вывозны *ábo* éкспортны товáры

vývozc//a -u *m* вывозця, експортéр

vývozn//ý вывозный, éкспортный; ~á spoločnosť éкспортна óбщность; ~é povolenie поволíня на вывоз; ~é clo вывозне цло

vyvrac//ať[1] -ia -ajú *nedok. čo* **1** выхылёвати, выкланяти, крутити, выкручáти; ~ hlavu закланяти гóлову; ~ ruku выкручáти рýку **2** вывертáти, вырывáти; víchor ~al duby вíтор вывертáв дýбы **3** вывертáти; ~ vrecká вывертáти кішéні **4** вывертáти; ~ teóriu вывертáти теóрію

vyvrac//ať[2] -ia -ajú *dok. čo* выблювати, выригати (*nár.*); ~ jedlo выблювати їдлó

vyvrac//ať sa -ia sa -ajú sa *dok.* выблювати ся, выригати ся (*nár.*)

vyvrát//iť -i -ia *dok. čo* **1** заклонити; одбóчіти; выкрутити; ~ hlavu заклонити гóлову; ~ ruku скрутити рýку **2** вывернути, вывалити; ~ strom вывернути стром **3** вывернути; ~ vrecká niekomu вывернути кішéні дакóму **4** *pren.* одшмáрити; ~ nesprávne teórie одшмáрити фалóшны теóрії; ~ obavy niekoho россíяти дачії знепокоїня

vyvrát//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** заклонити ся; hlava sa mu ~ila гóлова ёмý заклонила ся **2** перевернýти ся; koč sa ~il коч перевернýв ся

vyvrav//ieť sa -í sa -ia sa *dok.* набісідова́ти ся, наговорити ся

vyvrázd//iť -i -ia *dok. čo expr.* выхолодніти; ~ teplo z izby выхолодніти ізбу

vyvražd//iť -í -ia *dok. koho* за́бити (вшыткых), перебити, выбити, выкіножыти

vyvrheľ -a *m pejor.* бе́штія, выродок

vyvrcholen//ie -ia *s* кулміна́ція, кулміна́чный пункт, досягну́тя на́йвысшого сту́пня

vyvrchol//iť -í -ia *dok.* досягну́ти кулміна́ції *або* на́йвысшой то́чкы; кулмінова́ти

vyvr//ieť -ie -ú *dok.* všetka voda ~ela вшытка во́да выкыпіла

vyvŕš//iť sa -i sa -ia sa *dok. na kom, čom i bezpredm. hovor.* вылляти свóю злость *на ко́го, што*

vyvŕt//ať -a -ajú *dok.* вывертіти, провертíти; ~ jamku вывертіти ямку

vyvrtáv//ať -a -ajú *nedok.* вывéрчовати, провéрчовати; ~ dieru вывéрчовати діру́

vývrtk//a -y *ž* одзатковáч

vyvrt//núť -ne -nú *dok.* выткнути; ~ si nohu выткнути собі нóгу

vyvýšenin//a -y *ž* вывышенина, горбóк

vyvyš//ovať sa -uje sa –ujú sa *nedok. nad koho, nad kým i bezpredm.* повышовати ся, зазнава́ти ся, пышыти ся, выхва́лёвати ся *пе́ред кым*

výzbroj -e *ž* вызброї́ня; v plnej ~i в пóвнім вызброї́ні

vyzbrojen//ý озброєный; ~á armáda озброєна армáда • po zuby ~ озброєный по зу́бы

vyzbroj//iť -í -a *dok.* вызброї́ти; ~ armádu вызброї́ти армáду

výzdob//a -y *ž* украші́ня, декорáція; ~ školy украші́ня шкóлы; kvetinová ~ украші́ня квітками

vyzdob//iť -í -ia *dok.* украсити; ~ mesto украсити місто

vyzdrav//ieť -ie -ejú *dok.* выздоровіти

vyzdvihn//úť -e -nú *dok.* **1** підняти, припідняти; ~ dieťa підняти дітину **2** взяти, выбрати; ~ peniaze v banke взяти/выбрати пінязі із бáнкы; ~ list na pošte выбрати письмо на пóшті **3** *pren.* (*zdôrazniť*) підчéркнути; познáчіти; ~ význam niečoho підчеркну́ти значі́ня дачóго

vyzer//ať[1] -á -ajú *nedok.* вычéковати; ~ oblokom вычéковати при óкні; ~ niekoho вычéковати дакóго

vyzer//ať[2] -á -ajú *nedok.* **1** вызерати; dobre ~ дóбрі вызерати; ~á mlado він (онá) вызерать молóдо; nevyzerá na svoj vek він (онá) вызерать молóдшый (молóдша) на свої рóкы **2** (*zdať sa*) *prekladá sa individuálne*; zle to ~á зле тотó вызерать; ~á na dážď вызерать, же бу́де додж, збéрать ся як бы на додж • pekne *al.* krásne vyzeráme! *iron.* шу́в(м)ні вызераме!

vyziv//ovať -uje -ujú *nedok.* вызывовати, все зывáти

vyzliecť vyzlečie vyzlečú *dok.* **1** зняти, дати долóв; ~ kabát, košeľu зняти кáбат, сорóчку **2** вызлечі; ~ niekoho dohola вызлечі дакóго догóла

vyzliecť sa vyzlečie sa vyzlečú sa *dok.* вызлечі ся

vyzliek//ať -a -ajú *nedok.* **1** знимáти **2** вызлікáти

vyzliek//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* вызлікáти ся

vyznač//iť -í -ia *dok.* вызначіти, помітити, означíти; ~ chyby ceruzou вызначіти хыбы церу́зков *або* блáйвасом *zastar.*

vyznačk//ovať -uje -ujú *dok.* означковáти, вызначковати, означковáти знáчками; ~ turistickú cestu означковáти турістíчну трáсу

význačn//ý вызначный, слáвный, великый, вáжный; ~ spisovateľ великый писáтель; ~ činiteľ вызначный дíятель; hrať ~ú úlohu грáти вызначну́ роль

vyznač//ovať -uje -ujú *nedok.* означóвати; ~ chyby červeným perom означóвати хыбы червéным пéром

vyznač//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* одлишовати ся, выділяти ся; ~ sa krásou, múdrosťou одлишовати ся красотóв, му́дростёв

význam -u *m v rozn. význ.* значіня; ~ slova значіня слóва; gramatický ~ slova ґраматíчне значіня слóва; mať ~ мáти значіня; to nemá žiaden ~ тотó не мать ниякого значіня; to má veľký ~ тотó мать велике значіня

vyznamenan//ie -ia *s* **1** (*vyznačenie, pocta*) нагорóда; vysoké vládne ~ высóка нагорóда правлíня; navrhnúť na ~ предстáвити к нагорóді; dostať ~ достáти нагорóду; быти нагороджéным **2** *hovor.* медáйла; udeliť *al.* dať ~ нагородити медáйлов **3** *škol.* одлíчный; zmaturovať s ~ím здати екзáмены на атестáт зрíлости на одлíчно; študovať s ~ím учíти ся на одлíчно; skončiť vysokú školu s ~ím скінчíти высóку шкóлу на одлíчно

vyznamen//ať -á -ajú *dok. koho čím* **1** нагородити; ~ spisovateľa нагородити писáтеля; ~ vynikajúceho pracovníka нагородити дóброго робóтника **2** одвдячіти, нагородити; ~ niekoho svojou náklonnosťou одвдячіти свóёв прихылностёв

vyznamenáv//ať -a -ajú *nedok. koho čím* **1** нагорóджовати **2** одвдячовати

vyznamenáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* вызначáти ся; ~ sa v práci вызначáти ся в робóті

významn//ý **1** (*o ľuďoch*) вызначный, великый, вáжный, слáвный; ~ umelec вызначный худóжник **2** вáжный, значный, вызначный; ~é udalosti вызначны пригоды; ~é dátum вызначный дáтум; hrať ~ú úlohu грáти вызначнý роль **3** многознáчный, знáчный, многозначáщій; ~ pohľad многознáчный *áбо* знáчный пóгляд

významov//ý смысловый; ~á stránka jazyka смысловá сторóна языкá; ~ odtienok смысловый одтíнок, одтíнок значіня

vyznan//ie -ia *s* **1** (*viera, náboženstvo*) віросповідáня; je bez ~ia він невíруючій **2** *čoho* вызнаня *в чім*; ~ lásky вызнаня в любви

vyzn//ať -á -ajú *dok. čo* вызнати, признáти ся; ~ lásku niekomu вызнати любóв ку дакóму

vyzn//ať sa[1] -á sa -ajú sa *dok. z čoho i bezpredm.* признáти ся *в чім*

vyzn//ať sa[2] -á sa -ajú sa *nedok.* **1** *v čom* розоберáти ся, быти скусéным *áбо* збíглым; ~á sa v histórii він збíглый в істóрії **2** *v čom* (*vedieť sa orientovať*) орьєнтовáти ся *в чім*, дóбрі знáти *што;* ~ sa v meste орьєнтовáти ся в місті, дóбрі знáти місто **3** *v kom* розоберáти ся, розумити *кóго*; ~ sa v situácii розоберáти ся в сітуáції; sám v sebe sa nevyzná він не розýмить сам сéбе ● ~ sa v tlačenici *expr.* знáти, што к чóму

vyznavač -a *m* сторóнник, застáнця, продóвжователь (*дачóго*)

vyznáv//ať -a -ajú *nedok. čo* вызнавáти, признавáти ся *в чім*; ~ niekomu lásku обясняти ся в любви дакóму

vyznieť vyznie vyznejú *dok.* **1** прозвучáти; hlas vyznel nežne гóлос прозвучáв ніжно **2** скінчíти ся (*даякым спóсобом*); súd vyznel záporne pre neho суд скінчів ся для нёго неприємні

výzor -u *m* взгляд, подóба

vyzrad//iť -í -ia *dok.* вызрадити, прозрáдити; ~ tajomstvo вызрадити тáйну ~il ho priateľ ёгó вызрадив приятель

vyzret//ý **1** дозрíтый, вызрітый; ~é ovocie дозрíта овоцина **2** *pren.* зрíлый; ~é dielo зрíлый твір

vyzrieť[1] vyzrie vyzrú *dok.* выглянути; ~ oknom выглянути óкном

vyzrieť[2] vyzreje vyzrejú *dok.* дозрíти, вызріти; ovocie vyzrelo овоцина дозрíла

vyzuť vyzuje vyzujú *dok.* **1** *čo* вызути, зобýти; ~ topánky вызути *áбо* зобýти топáнкы **2** *koho* вызути; ~ dieťa вызути дітину

vyzuť sa vyzuje sa vyzujú sa *dok.* **1** вызути ся, дати долóв óбув **2** упáсти (*з нóгы*); topánka sa mi vyzula топáнка мі вызула ся ● ~ sa zo zodpovednosti вызути ся з

одповідности; ~ sa z povinnosti вызути ся з повинности

vyzúv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* вызувáти; ~ čižmy вызувáти чіжмы, давáти долóв чіжмы **2** *koho* вызувáти; ~ chorého вызувáти хвóрого

vyzúv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** вызувáти ся, давáти долóв óбув **2** пáдати, звáлёвати ся (*з нóгы*); topánka sa mi ~a топáнка мі вызувать ся з нóгы • ~sa zo zodpovednosti вызувáти ся з одповідности, не брáти на сéбе одповідность

výzv//a -y *ž* **1** вызва; telefonická ~ вызва по телефóні **2** зáклик; ~ k voličom зáклик к волителям

vyzváň//ať -a -ajú *nedok.* дзвонити; выдзвóнёвати; zvony ~ajú дзвóны дзвóнять; dlho niekomu ~ v byte дóвго дзвонити в квáртели дакóму

vyzvan//ie -ia *s* вызвáня; ~ na duel вызвáня на дýел • ~ do tanca позвáня на тáнець

vyzvár//ať -a -ajú *dok.* выварити; ~ bielizeň выварити білізнý

vyzv//ať -e -ú *dok.* **1** вызвати, позвáти; ~ niekoho na súťaž вызвати дакóго на перемагáня; ~ niekoho na súboj вызвати дакóго на дýел **2** ~ niekoho do tanca позвáти дакóго на тáнець

vyzvedač -a *m* розвідник, шпіóн

vyzvedačstv//o -a *s* вызвідованя; шпіонáж

vyzved//ať -á -ajú *nedok.* вызвідовати, заоберáти ся шпіонáжов *áбо* шпіóньсков робóтов; ~ vojenské tajnosti вызвідовати воєньскы тáйности

vyzved//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. na čo, koho, o čom, kom, od koho, koho* вызвідовати ся *кóго о чім*, дознавáти ся, повыпрóшовати ся *што од кóго*

vyzvedieť (sa) vyzvie (sa) vyzvedia (sa) *dok. čo* дознáти ся, дозвідати ся *што о чім*

výzvedn//ý вызвідный, розвідный; ~é lietadlo вызвідный ероплáн; ~á služba розвідна слýжба

výzved//y -ov *m pomn.* розвідка; розвідованя; ísť na ~ іти на розвідку

vyzýv//ať -a -ajú *nedok.* **1** вызывáти; ~ niekoho na súboj вызывáти дакóго на дýел; ~ niekoho na súťaž вызывáти дакóго на перемагáня **2** позывáти; ~ do tanca позывáти на тáнець, позывати танцёвáти

vyzývav//ý вызывáвый, в óчі биючій; ~ účes вызываюче причесáня; ~ smiech вызывáючій сміх; ~é správanie вызывáюче поводжіня

vyžad//ovať -uje -ujú *nedok. čo* вымагáти, вынýчовати *што*; ~ poslušnosť вымагáти *áбо* вынýчовати слухняність; ~ vedomosti вымагáти зназя *áбо* відомости

vyžal//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. komu* выжаловати ся, выплакати ся, вылляти свóю душý

vyžarovan//ie -ia *s fyz.* выжáрованя

vyžar//ovať -uje -ujú *dok.* **1** выжáровати; slnko ~uje teplo сóлнце выжáрує тéпло **2** *odkiaľ, z koho, čoho* переходити; bolesť ~uje z chrbta do nohy біль перехóдить з хырбéта до нóгы

vyžať vyžne vyžnú *dok.* выжати, зожáти; ~ trávu выжати травý

vyžehl//iť -í -ia *dok.* выбіґлёвати; ~ si šaty выбіґлёвати (собí) шмáты • ~ si niečo u niekoho а) выяснити одношíня з дакым; б) обробити *áбо* припрáвити дакóго

vyžen//iť -í -ia *dok.* надобыти вдяка женíню (*в придане*); ~ il veľké veno він достáв зо женóв велике придане

vyžiad//ať (si) -a (si) -ajú (si) *dok.* **1** пожáдати, попросити; ~ spis пожáдати докумéнт; ~ si čas na rozmyslenie попросити час на роздýманя **2** (*o veciach*) вымагáти; tá práca si ~a veľa času тотá робóта вымáгать мнóго часý

vyžín//ať -a -ajú *nedok.* выжинáти; ~ trávu выжинáти травý

vyžiť vyžije vyžijú *dok.* выжыти, проекзістовáти, прокормити ся, прожыти; nemôže ~ z platu він не мóже выжыти зо зáробку *áбо* з плáту

vyžiť sa vyžije sa vyžijú sa *dok. v čom* оддати ся цілов душóв *чóму*; ~ sa v hudbe він оддáв ся цілов душóв мýзыкі

vyžit//ý унавéный, унуджéный; ~ človek унуджéный чоловíк; ~á tvár унавéна *áбо* стóргана тварь

výživ//a -y *ž* стрáва, їджíня; nedostatočná ~ слабá стрáва; umelá ~ умéла стрáва; zabezpečiť ~u detí забезпéчіти стрáву дітéй

vyžív//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. v čom* цілов душóв любити *што*, находити потíху *в чім*

vyživ//iť -í -ia *dok.* прокормити, выжывити; ~ rodinu прокормити родинý

vyživ//iť sa -í sa -ia sa *dok.* ужывити ся, прокормити ся

výživn//é -ého *s práv.* пінязі на выжытя, выжывне, алімéнты

výživn//ý выжывный; ~á strava выжывна стрáва; ~é látky выжывны рíчовины

vyživovac//í: ~ia povinnosť алімéнтна повинність; ~ príspevok алімéнты

vyžmýk//ať -a -ajú *dok.* выжмыкати, выкрутити; ~ bielizeň выжмыкати *áбо* выкрутити білізнý; ~ peniaze z niekoho выжмыкати пінязі од дакóго • je ako ~aný citrón він выжмыканый *áбо* вычерьпаный

vyžobr//ať -e -ú *dok.* **1** выпросити; ~ almužnu выпросити алмýжну *áбо* мілостыню **2** *expr.* выпросити, выжобрати, вымодликати; ~ si od otca peniaze вымодликати пінязі од вітця

vyžreb//ovať -uje -ujú выжребовати, вылосовати

vzácnos//ť -ti *ž* рíдкость *ж*, цінность *ж*

vzácn//y **1** (*drahocenný, cenný*) цінный, дорогый, дорогоцíнный; ~a kožušina цінná *áбо* дорогá кожушина; ~e knihy цінны книгы; ~ kov дорогоцíнный метáл **2** *pren.* (*významný*) дорогый, рідкый; ~ hosť дорогый гость **3** (*zriedkavý*) рідкый, рíдкостный; ~ prípad рідкá нáгода

vzad *prísl.* назад; čelom ~! кругóм!

vzadu *prísl.* взáді, позáду; stáť ~ стояти взáді

vzájomnos//ť -ti *ž* взаємность; slovanská ~ славяньска взаємность

vzájomn//ý взаємный, двобíчность; ~á súvislosť взаємозалéжность, взаємне споїня; ~ vzťah взаємне одношíня; ~á dôvera взаємна довíра; ~á láska взаємна любóв; ~á dohoda взаємна згóда

vzápätí *prísl.* одрáзу же, тáкой же; слíдом; ~ za niekým, niečím одрáзу же за дакым, дачíм

vzblk//nuť -ne -nu *dok.* **1** всплáнути *aj pren.*, запалити ся; slama ~la солóма всплáнула; vojna ~la вóйна всплáнула **2** *čím kniž.* загорíти ся, россвітити ся; oči mu ~li hnevom óчі ёмý загорíли гнíвом

vzbud//iť -í -ia *dok.* выкликати, взбудити, пробудити, збудити; ~ záujem o niečo вызвати *áбо* взбудити інтерéс к дачóму; ~ pohoršenie выкликати погоршíня; ~ nespokojnosť выкликати неспокíйность; ~ sympatie niekoho выкликати сімпáтії у дакóго; ~ úctu niekoho выкликати уважíня ку дакóму; ~ dôveru niekoho выкликати довíру у дакóго

vzbudz//ovať -uje -ujú *nedok.* выкликовати, взбýджовати; пробýджовати; ~ podozrenie взбýджовати підозрíня; ~ pozornosť звертáти на сéбе увáгу

vzbur//a -y *ž* бунт, повстáня, револýція; sedliacka ~ селяньскый бунт

vzbúr//iť -i -ia *dok.* взбýрити, підняти бунт

vzbúr//iť sa -i sa -ia sa *dok.* збунтовáти ся, підняти бунт, підняти ся на бунт, повстáти

vzďaľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* оддáлёвати ся; čln sa ~oval od brehu човнóк оддáлёвав ся од бéрега

vzd//ať -á -ajú *dok.*: ~ poctu *voj.* оддати честь; ~ poslednú úctu niekomu оддати послíдню честь дакóму; ~ hold niekomu оддати пóчесть дакóму; ~ poklonu поклонити ся дакóму, оддати поклóну; ~ vďaku niekomu высловити подякованя дакóму

vzd//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** *čoho, koho* зречі ся, одказáти ся *од чóго, кóго*; ~ sa dedičstva зречі ся наслíдства; ~ sa trónu

зречі ся трóну; ~ sa svojich práv одстýпити ся од своïх прав; ~ sa úmyslu зречі ся од замíру; ~ sa nádeje одказáти ся од надíï; ~ sa funkcie зречі ся фýнкціï, не брáти на сéбе повинности **2** *komu i bezpredm.* здати ся; armáda sa ~ala nepriateľovi армáда здалá ся протíвникови **3** *komu* (*o žene*) оддати ся

vzdáv//ať -a -ajú *nedok.*: ~ poctu *voj.* оддавáти честь; ~ poslednú úctu оддавáти послíдню честь дакóму; ~ hold niekomu оддавáти пóчесть дакóму

vzdáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *čoho, koho* зрікáти ся, одстýповати *од чóго, кóго*; ~ sa svojich práv зрікáти ся (од) своïх прав; ~ sa majetku зрікáти ся маєтку, одстýповати од маєтку **2** *komu i bezpredm.* здавáти ся; nepriateľ sa ~a протíвник здáвать ся **3** *komu* (*o žene*) оддавáти ся

vzdelan//ec -ca *m* учéный чоловíк, інтеліґéнт

vzdelan//ie -ia *s* освíта; vysokoškolské ~ высша освíта; základné ~ начáлна *áбо* основнá освíта; dať *al.* poskytnúť ~ дати освíту, дати учíти ся

vzdelanos//ť -ti учéность, школовáность *ж*

vzdelaný учéный, школовáный, култýрный, інтеліґéнтный; ~ človek учéный *áбо* інтеліґéнтный чоловíк; ~ národ култýрный нарóд

vzdel//ať -á -ajú *dok. koho* дати *кóму* освíту *áбо* шкóлу

vzdel//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* росшырити свóю освíту

vzdeláv//ať -a -ajú *nedok. koho* давáти *кóму* освíту *áбо* шкóлы

vzdeláv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* росшырёвати свóю освíту; odborne sa ~ звышовати свóю кваліфікáцію

vzdialenos//ť -ti *ž* оддалéность, діштáнція; veľká ~ велика оддалéность; kozmická ~ козмíчна оддалéность; merať ~ мíряти оддалéность; beh na krátku ~ біг на корóтку діштáнцію; beh na dlhú ~ біг на дóвгу діштáнцію

vzdialen//ý **1** оддалéный; находячій ся на (*даякíй*) оддалéности; mesto je od dediny ~é päť kilometrov місто находить ся на оддалéности пять кілométрів од валáлу *áбо* селá, місто далéко од валáлу пять кілométрів **2** оддалéный, далéкый, дáвный; ~é krajiny далéкы краïны; ~á minulosť дáвна минýлость; ~á rodina оддалéна *áбо* далéка родинá

vzdial//iť sa -i sa -ia sa *dok.* одыйти, оддалити ся *aj pren.*; ~ sa na niekoľko krokov одыйти на дакíлько крóків; ~ sa od témy одхылити ся *áбо* одыйти од тéмы

vzdor -u *m* труц, труцовитость, затятость, нáпрік; robiť niečo zo ~u робити даштó з трýцу *áбо* труцовитости *áбо* зо затятости *áбо* нáпрік

vzdorný твердоголóвый, затятый; труцовитый

vzdor//ovať -uje -ujú *nedok. čomu, komu* **1** (*odolávať*) не піддавáти ся, вытримовати, знашáти *што*, протівити ся *чóму*; ~ chorobe не піддавáти ся хворóті **2** (*klasť odpor*) протівити ся; nepriateľ dlho ~oval непритятель дóвго протівив ся **3** (*prejavovať nesúhlas*) тримати на своїм, не згóджовати ся

vzdorovit//ý твердоголóвый, затятый; труцовитый; ~é dieťa труцовита дітина; ~ pohľad затятый пóгляд

vzduch -u *m* вóздух; čerstvý ~ свіжый вóздух; čistý ~ чíстый вóздух; studený ~ зимный *áбо* холóдный вóздух; ťažký ~ тяжкый вóздух; vznášať sa vo ~u взнашáти ся во вóздусі *aj pren.*; tlak ~u тиск вóздуху ● vyhodiť niečo do ~u вышмарити *áбо* выстрілити даштó до вóздуху; vyletieť do ~u вылетіти до вóздуху; hovoriť do ~u *hovor.* говорити до вóздуху, шмаряти слóва до вітру lapať *al.* chytať ~ тяжко дыхати; čistý ~ вшытко в пóрядку, нєт небезпéчности

vzducholiečb//a -y *ž* лічíня вóздухом

vzducholoď -de *ž* діріжáбель *м*

vzduchoprázdn//o -a *s* безвоздýшный прóстір

vzduchoprázdny безвоздýшный; ~ priestor безвоздýшный прóстір

vzduchotesný герметíчный, воздухонепроходячíй

vzduchovk//a -y *ž* вздухóвка

vzduchov//ý воздýшный; ~ prúd воздýшне течíня; ~á embólia *lek.* воздýшна емббóлія; ~á pošta воздýшна пóшта

vzdušn//ý *v rôzn. význ.* воздýшный, вздýшный; ~é prúdy вздýшны течíня; ~ boj воздýшный бой; ~á doprava воздýшне споїня; ~á čiara воздýшна лінія; ~é šaty вздýшны шмáты; ~á miestnosť воздýшна містность • stavať si ~é zámky ставяти воздýшны зáмкы

vzdúv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* вздувáти ся; rieka sa ~a ріка вздýвать ся

vzdych -u *m* вздых

vzdych//ať -á -ajú *nedok.* вздыхáти; ~ od bolesti вздыхáти од бóлести; ~ za niekým, niečím вздыхáти о дакім, о дачім

vzdychnúť (si) -ne (si) -nú (si) *dok.* вздóхнути

vzhľad -u *m* взгляд, вызор; celkový ~ цалкóвый взгляд; ~ mesta взгляд міста; mať pekný ~ прекрáсні вызерати; na ~ nevyzerá múdry він не вызерать мудрым *áбо* на мýдрого

vzhľadom: ~ na *predl so 4. p.* оглядом *чóго*; беручі до увáгы *же*

vschop//iť sa -í sa -ia sa *dok.* всхóпити ся, позберáти ся силами, взяти сéбе до рук; musíš sa ~! ты мýсиш всхóпити ся!, ты мýсиш позберáти ся (силами)

vziať vezme vezmú *dok.* **1** *čo, koho* (*chytiť do ruky*) взяти; ~ niečo do rúk взяти дашто до рук; ~ dieťa na ruky взяти дітину на рýкы **2** *komu čo* (*odobrať*) взяти, одобрáти *што кóму*; ~ dieťaťu hračku одобрáти грáчку дітині; ~ niekomu krv одобрáти кров дакóму; ~ matke dieťa одобрáти мáтери дітину **3** *čo i bezpredm.* (*prijať, dostať*) приняти, достáти; ~ liek приняти лік; ~ za prácu sto eura взяти за робóту сто éвра **4** *čo hovor.* надíти; облечí; ~ (si) kabát облечí кáбат **5** *čo, koho* (*pochopiť*) порозумити; сприйняти; ~ niečo doslova порозумити даштó буквáльні; ~ niečo vážne однéсти ся к дачóму серьёзні; ~ niečo naľahko не придавáти значíня дачóму, брáти даштó налéгко **6** *koho, čo* (*prijať, zobrať*) взяти; ~ niekoho na byt взяти дакого на квартель; ~ niekoho do zamestnania взяти дакóго до робóты; ~ žiaka na vysokú školu взяти *áбо* приняти штудéнта на высóку шкóлу **7** *čo i bezpredm. hovor.* (*kúpiť*) взяти; vezmi dva litre vína возьмий *áбо* куп два літры винá • ~ dievča do tanca попросити дівча на тáнець; ~ niekomu mieru взяти міру з дакóго; ~ si niečo k srdcu приняти даштó близко к сéрдцю; ~ si príklad z niekoho взяти приклад з дакóго; ~ niekoho na zodpovednosť взяти дакóго на одповíдность; ~ niečo za základ взяти *áбо* приняти даштó за оснóву; ~ všetko na žart обернýти вшыткo на жарт; ~ nohy na plecia взяти нóгы на плéчі, пустити ся утікáти; ~ si niekoho za ženu взяти собí дакóго за женý; ~ si niekoho za muža взяти собí дакóго за мýжа; ~ niekomu niečo z jazyka взяти дакóму даштó з языкá, выречі дачíю дýмку; ~ niekomu strechu nad hlavou взяти дакóму стріху над гóловов; ako sa to vezme як вóзьме ся тотó; позерáючі з якóй тóчкы зріня, позерáючі як

vziať sa[1] vezme sa vezmú sa *dok. hovor.* (*nečakane sa objaviť*) взяти ся; kde si sa tu vzal? де ты ту взяв ся?, óдкы ты ту взяв ся?; kde sa vzal, tu sa vzal де ся взяв, ту ся взяв; óдкы не берь ся

vziať sa[2] vezme sa vezmú sa *dok.* (*uzavrieť sobáš*) побрáти ся; už sa vzali они уж побрáли ся

vzísť vzíde vzídu *dok.* (*o rstline*) взыйти

vzklíč//iť -i -ia *dok.* (*o semene*) всклічіти, зыйти, пустити клíчкы

vzkriesen//ie -ia *s* (*cirkevný sviatok*) воскресíня

vzkries//iť -i -ia *dok.* **1** вскресити, привéсти к жывóту; ~ omdletého привéсти к жывóту одмлíтого **2** *pren.* обродити, вскресити; ~ starú ideu обродити стáру ідéю
vzkyp//ieť -í -ia *dok.*: ~ hnevom вскыпíти гнíвом; ~ zlosťou вскыпíти злóстёв
vzlet -u *m* **1** (*lietadla ap.*) взліт **2** *kniž.* (*fantázia, obrazotvornosť*) рóзліт, взліт
vzlet//ieť -í -ia *dok.* взлетíти
vzletn//ý возвышеный, высокопáрный; патетíчный; ~é slová патетíчны слóва
vzliet//nuť -ne -nu *dok.* взлетíти
vzlyk -u плач, вздых; srdcervúci ~ душуроздерáючій плач
vzlyk//ať -á -ajú *nedok.* плáкати, вздыхáти
vzmáh//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** ставáти ся міцнíшым, посилнёвати ся; міцнíти; рости; vietor sa ~al вíтор зосилнёвав, ставáв ся силнíшым **2** (*bohatnúť*) богатíти, змагáти ся
vzmôcť sa vzmôže sa vzmôžu sa *dok.* **1** посилнити ся, взроснýти **2** розбогатíти
vzmuž//iť sa -í sa -ia sa *dok.* стáти мужнíшым, похлопити ся, позберáти ся з дýхом
vznáš//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** (*pohybovať sa hore*) взнашáти ся, наднашáти ся; balón sa ~a vysoko vo vzduchu высóко в нéбі плáвать балóн **2** (*pohybovať sa smerom nahor*) піднимáти ся, взлітáти; dym sa ~al k oblohe дым піднимáв ся до нéба **3** *expr.* (*ľahko sa niesť*) плáвати, плáвні погынáти ся
vznešen//ý **1** достóйный, высóкый; ~é myšlienky достóйны дýмкы; ~ cieľ высóка ціль **2** вызначный, достóйный; ~ rod достóйный род
vzniesť sa vznesie sa vznesú sa *dok.* підняти ся, взлетíти, вылетíти; ~ sa do výšky підняти ся горí
vznik -u *m* взникнутя; ~ života взникнутя жывóта
vznik//núť -ne -nú *dok.* взникнути; ~li nové závody взникли новы завóды; ~la nová situácia взникла новá сітуáція; ~li pochybnosti взникли спохыбованя
vzopäť sa vzopne sa vzopnú sa *dok.* вспяти ся; kone sa vzopäli кóні вспяли ся
vzopr//ieť sa -ie sa -ú sa *dok.* **1** *čomu, komu, proti čomu, komu i bezpredm.* вспéрти ся, постáвити ся прóтів *кóго, чóго*; ~ sa rozkazu вспéрти ся рóсказу **2** вспéрти ся; ~ sa na rukách вспéрти ся на рукáх, постáвити ся на рýкы
vzor -u *m* **1** приклад; byť niekomu ~om быти *áбо* служыти дакóму прикладом; dávať niekoho za ~ давáти *áбо* стáвити дакóго за приклад **2** *v rôzn. význ.* приклад, тіп; ~ ženy тіп жены; literárny ~ літератýрный тіп; ~ listu тіп письма **3** *gram.* тіп, модéл **4** (*ozdobný obrazec*) óбразок, взóрка
vzor//ec -ca *m* **1** (*grafické vyjadrenie vzťahov*) фóрмула; štruktúrne ~ce штруктýрны фóрмулы **2** (*ozdobný obrazec*) óбразок, взóрка **3** (*tlačivo, blanketa*) тіп; ~ žiadosti тіп пожáдованя
vzork//a -y *ž* **1** (*ukážka*) óбразок, тіп, приклаж; взóрка; pôdna ~ взóрка зéмлі; dielčia ~ окрéма взóрка **2** взóрка; koberec s orientálnymi ~ami кобéрець з востóчными взóрками **3** (*predloha na napodobnenie*) тіп; ~ na vyšívanie тіп на вышывáня
vzorkovan//ý взоркoвáный; з óбразком; ~á látka полóтно з óбразками
vzorkový: ~ kus модéл; взóрка; ~ veľtrh выставка модéлів *áбо* взóрок
vzorn//ý прикладный, отлíчнй, бесхыбный, першоклáсный; ~ žiak отлíчный ученик; ~ é manželstvo прикладне побрáтство; ~ poriadok прикладный пóрядок; ~ á obsluha першоклáсне *áбо* прикладне обслýгованя; ~ vojak прикладный вóяк, отлíчник боёвой підготóвкы
vzorovaný взоркoвáный; ~ koberec взоркoвáный кобéрець
vzostup -u *m* звышíня, підвышíня; ~ životnej úrovne підвышíня ýровни жывóта; ~ priemyselnej výrovy звышíня промыслóвой ýровни, звышíня промыслóвой выробы

vzostupn//ý восходячій; ~á tendencia восходяча тенде́нція; prízvuk *lingv.* восходячій акце́нт *або* притиск

vzpaž//iť -í -ia *dok. tel.* підняти ру́кы горі́ *або* догóры

vzper//a -y *ž tech.* підперка, роспе́рка

vzpierač -a *m šport.* вспера́ч, штанґіста

vzpieračský: ~ šport вспера́ня тяжкостей, тяжка́ атле́тіка

vzpieračstv//o -a *s,* **vzpieranie** -ia *s šport.* піднима́ня тяжкостей, тяжка́ атле́тіка

vzpier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. čomu, komu, proti čomu, komu i bezpredm.* вспера́ти ся, кла́сти óдпір, поста́вити ся на óдпір, вспречі́ти ся

vzpín//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* вспина́ти ся, става́ти на кінчікы па́лців нóгы kôň sa ~a кінь вспинать ся

vzpla//núť -nie -nú *dok. kniž.* **1** (*o citoch*) загорі́ти ся, одушевнити ся, розіскрити ся; ~nula v ňom zlosť загорі́ла в нім злость **2** (*o človeku*) загорі́ти ~ láskou одушевнити ся любóвёв; ~nul túžbou він загорі́в жела́нём **3** (*o ohni*) вспыхнути

vzpor -u *m tel.* вспор

vzpriam -u *m tel.* выпрямлі́ня ті́ла

vzpriamen//ý прямый, выпрямены́й, выпрямившый ся; ~é držanie tela выпряме́не триманя ті́ла

vzpriam//iť -i -ia *dok.* выпрямити, вспрямити, підняти; ~ hlavu вспрямити *або* підняти гóлову; ~ telo выпрямити ся

vzpriam//iť sa -i sa -ia sa *dok.* выпрямити ся, вспрямити ся, нарівна́ти ся, выстерти ся

vzpriamovač -a *m anat.* (*sval*) выпрямлёвач

vzpruh//a -y *ž* ímпулз; спру́га

vzpruž//iť -í -ia *dok.* посилнити, освіжыти, підбодрити; ~ niekoho підбодрити дакóго

vzpruž//iť sa -í sa -ia sa *dok.* посилнити ся, освіжыти ся, підбодрити ся

vzrast -u *m* **1** ріст, рост; človek malého ~u чоловік малóго рóсту **2** (*rozvoj, rast*) ріст, приріст; ~ výroby ріст *або* збівші́ня выробы; ~ obyvateľstva приріст насе́леня *або* жытелів

vzrásť vzrastie vzrastú *dok.* **1** (*zväčšiť sa*) збівшыти ся, выростi; dedina vzrástla вала́л выріс, селó выросло **2** (*zvýšiť sa*) збівшыти ся, выростi; záujem o šport vzrástol інтере́с ку шпóрту звекшыв ся

vzruch -u *m* взрушíня; доятя

vzrušen//ie -ia *s* взрушíня, доятя; екста́за; od ~ia nespal celú noc од доятя він не спав ці́лу ніч

vzrušen//ý взруше́ный, доятый, екзалтова́ный; ~á tvár взруше́на тварь; bol veľmi ~ він быв барз доятый *або* екзалтова́ный

vzruš//iť -í -ia *dok.* взрушыти, доятi; tá správa ju ~ila тота́ ві́стка єй взрушыла

vzruš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* взрушыти ся, одушевнити ся, надхну́ти ся

vzrušujúci взру́шуючій, неспокі́йный; ~a udalosť взру́шуюча пригóда; ~a zvesť неспокі́йна ві́стка

vzťah -u *m* одношíня; priateľský ~ дру́жны одношíня; príbuzenský ~ родинны одношíня; vlastnícky ~ маєткóве одношíня; výrobné ~y *ekon.* выробны одношíня; mať dobrý, zlý ~ k niekomu, niečomu дóбрі, зле односити ся к дакóму, дачóму

vzťah//ovať -uje -ujú *nedok. čo na koho, čo* односити *што ку кóму, чóму*; ~ niečo na seba принима́ти даштó на свій раху́нок

vzťah//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. na koho, čo* односити ся *ку кóму, чóму*; tie slová sa ~ujú na ňu тоты слóва односять ся *або* адресова́ны єй

vzťažn//ý *gram.* однóсный; ~é zámeno однóсный містоназывник

vztiah//nuť -ne -nu *dok. čo na koho, čo* натягну́ти *што ку кóму, чóму* • ~ ruku na niekoho підняти ру́ку на дакóго

vztýč//iť -i -ia *dok.* підняти; ~ hlavu підняти гóлову; ~ vlajku підняти зáставу; chodiť so ~enou hlavou ходити з (высóко) піднятóв гóловов

vztyk -u *m tel.* выпрямлі́ня; ~! вста́ти!

vzýv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *koho* просити *кóго*, обертáти ся *ку кóму*; ~ boha просити бóга; обертáти ся ку бóгу **2** (*zbožňovať*) збóжнёвати; ~al ju ako modlu він збóжнёвав єй, він кляняв ся пéред нёв

vždy *zám. prísl.* **1** (*stále*) все, фурт, постíйно, цíлый час; práce bolo ~ dosť робóты было все дость **2** (*v každom prípade*) кáждый раз, все; ~ vyhrávať все выгравáти, выгравáти кáждый раз • ~ a všade все і всяды

vžiť sa vžije sa vžijú sa *dok.* **1** *do čoho* вжыти ся *до чóго*; chlapci sa vžili do hry хлóпці вжыли ся до гры; vži sa do mojej situácie! вжый ся *áбо* войдь до мóёй сітуáції! **2** (*ujať sa*) уяти ся, заужыти ся; nové poriadky sa rýchlo vžili новы пóрядкы скóро уяли ся

vžitý вжытый, заужывáный, росшыреный; ~ názor росшыреный пóгляд

W

w [wé] *s* (*hláska a písmeno*) дýбел в

Walt Stret [volstrít] -u *m* Уолл-стріт

waltz [vols] -u *m* анґлицькый вáлчік

watt -u *m fyz. , el. tech.* ват

watthodin//a -y *ž fyz., el. tech.* ват-гóдина

wattmet//er -ra *m el. tech.* ватмéтер

wattminút//a -y *ž fyz., el. tech.* ват-минýта

wattsekund//a -y *ž fyz., el. tech.* ват-секýнда

weekend [víkend] -u *m* **1** вікенд (*час одпочíнку од субóты до понедíлька*) **2** хáта; kúpiť ~ купити хáту; ísť na ~ іти на хáту

weekendov//ý [vík-]; ~ domček хáта; ~é dni дні одпочíнку (*од субóты до понедíлька*)

welterov//ý: ~á váha *šport.* друга напівсерéдня вáга (до 67 кґ)

whiský [viski] *neskl. s, ž* віскі *neskl.*

whist [uist] -u *m* віст

whistov//ý вíстовый; ~é karty вíстовы кáрты

wigwam [vigvam] -u *m* віґвáм, хата *áбо* стан североамерицькых Індіанів

winchestrovk//a [vinč-] *ž hovor.* вінчестрóвка (*druh pušky*)

wolkerovský i **wolkrovský** (*vychádzajúci z tvorby J. Wolkra*) вóлкеровскый; ~á poézia поéзія Вóлкра

X

x [ks *i* iks] *neskl. s* **1** (*hláska a písmeno*) ікс **2** XY (*zastupuje meno neznámej osoby*) X, ікс; pán XY гражданин X, гражданин N **3** *mat.* (*neznáma veličina*) ікс, x; nájsť x (ікс) найти x **4:** os x *geom.* (*horizontálna os*) ось íксів

Xantip//a -y *ž* (*meno Sokratovej ženy*) Ксантíпа

xantip//a -y *ž* зла, гадáва женá, босóрка

xylofón -u *m* ксілофóн

xylograf -a *m* (*drevorytec*) ксілоґрáф

xylograf//ia -ie *ž v rôzn. význ.* ксілоґрáфія

xylografick//ý ксілоґрафíчный; ~á technika ксілоґрафíчна тéхніка, тéхніка ксілоґрáфії

xylolit -u *m stav.* ксілолíт

xylolitov//ý *stav.* ксілолітóвый; ~á dlážka ксілолітóва підлóга, ксілолíт

Y

y *neskl. s* **1** (*hláska a písmeno*) íґрек, íпсілон; dlhé ý дóвгый íґрек **2** XY (*zastupuje meno neznámej osoby*) X, ікс; pán XY гражданин X, гражданин N **3:** os y *geom.* (*vertikálna os*) ось íґреків

Yankee [jenki] -ho *m* янкі *neskl. m*

yard [jard] -u *m* ярд

yen [jen] -u *m* (*základná jednotka japonskej meny*) єн

yeti [jety] -ho *m* (*domnelý snežný človek*) єти, сніжный чоловíк

yperit -u *m chem.* іперíт

ypsilon -u *m* íґрек, íпсілон

ypsilonk//a -y *ž* хыба в правописáні букв «і» і «у»

yterb//ium -ia *s chem.* ітéрбій
ytr//ium -ia *s chem.* ітрій

Z

z [ze i zet] *neskl. s* (*hláska a písmeno*) з *neskl. s* зет; malé z мале з; veľké Z велике З • od a (až) do z од а до зет; од зачáтку до кінце

z, zo *predl. s 2. p.* **1** (*vyjadruje miestne vzťahy*) a) (*opak*: v) із *чóго*; в) (*opak* na) з *чóго*; z továrne з фабрикы; zo závodu зо завóду; zo stromu зо стрóму; vyjsť z izby выйти з ізбы; vykloniť sa z obloka выклонити ся із óкна; vrátiť sa z poľa вернýти ся з пóля **2** (*vyjadruje čas, časové východisko deja, časový pôvod*) з *чóго*; (*pri určení presného dáta*) од *чóго*; z konca minulého storočia з кінце минýлого сторóча; z (čias) detstva з дітинства; zo študentských rokov зо штудéнтьскых рóків; listina z XV. (pätnásteho) storočia докумéнт з XV-го (пятнáдцятого) віку; list z 3. (tretieho) marca письмо од 3-го мáрца; zo začiatku зо зачáтку; z rána з рáна; z jari з яри **3** (*pri označení pôvodu*) із, з *чóго*; dom z tehál дім із цéгел; nádoba z hliny гóрнець із глины; pochádza z dobrej rodiny він із дóброй родины; príklad zo života приклад із жывóта; úryvok z básne урывок зо стихá; jeden z vás єдéн із вас; najstarší z nás нáйстаршый із нас **4** (*vyjadruje príčinu, dôvod, pohnútku*) із, од, з чóго; по чім; zo zvedavosti зо зведáвости; zo súcitu зо жáлости; z radosti з рáдости; zo strachu зо страхý; z neznámej príčiny з незнáмой причíны; z jeho viny з ёгó вины, по ёгó вині; z vlastnej vôle з влáстной вóлі, по влáстній вóлі; robiť niečo z lásky k niečomu робити дашто з любви ку дакóму **5** (*vyjadruje spôsob, mieru činnosti, sprievodné okolnosti deja*) із, од *чóго*; *з чім*; *často sa prekladá podľa kontextu*; z celej sily зо вшыткых сил; zo žartu зо жáрту; milovať z celého srdca любити з цілого сéрдця *áбо* цілой душы; z veľkej väčšiny з бівшой части; z polovice з половины **6** (*vyjadruje nástroj, prostriedok*) із *чóго*; vystreliť z pušky выстрілити із пýшкы; piť z fľaše пити із фляшкы **7** (*vyjadruje zreteľ*) з *чóго*, z vedeckého hľadiska з наýчной тóчкы зрíня; z môjho stanoviska з мóёй тóчкы зрíня; z každej stránky з кáждого бóку **8** *v spojeniach typu*: z izby do izby з íзбы до íзбы; z kúta do kúta з кýта до кýта; z dom(u) do domu з дóму до дóму; z roka na rok з рóка на рік; zo dňa na deň зо дня на день; z pokolenia na pokolenie з поколíня на поколíня; z ruky do ruky з рýкы до рýкы

za *predl.* **I** *s 2. p.* **1** (*vyjadruje čas, určitú dobu*) при *кім, чім*, в часí *чóго*; za vojny в часí вóйны; za jeho života при ёгó жывóті, пóкы він быв жывый **2** (*vyjadruje podmienky al. sprievodné okolnosti deja*) за *чóго*, при *чім*; za tmy за тмы; za dažďa за доджý; za ťažkých podmienok при тяжкых услóвіях **3** (*označuje sprievodné zvuky*) за *што*; za zvukov valčíka за звýків вáлчіка; za potlesku за тлéсканя **II** *so 4. p.* **1** (*vyjadruje miestny vzťah*) за *што, чім*; vyjsť za mesto выйти за місто; sadnúť si za stôl сісти за стіл; zabočiť za roh забóчіти за ріг; slnko zašlo za mraky сóлнце зашлó за хмáры **2** (*vyjadruje čas*) a) (*v priebehu*) за *што*, на прóтязі *чóго* b) (*po uplynutí*) чéрез *што* c) (*pri označení hodín*) о *што*; za mesiac to spravím за місяць я тотó зрóблю; raz, dva razy *al.* dvakrát za mesiac раз, два раз за місяць; trikrát za rok три раз за рік; za hodinu за гóдину; je o päť minút osem о пять минýт вісем **3** (*vyjadruje príčinu, dôvod niečoho*) за *што*; trestať za neposlušnosť кáрати за неслухняність; poďakovať za pomôc подяковати за пóміч **4** (*vyjadruje cenu*) за *што*; lístok za tri eura листок за три éвра; kúpiť knihu za desať eura купити книгу за дéсять éвра **5** (*vyjadruje celkovú hodnotu*) за *што*; nakúpiť knihy za sto eura

купити книгы за сто éвра **6** (*v zastúpení*) за *кóго*, намíсто *кóго*; urobiť za niekoho зробити за *áбо* намíсто дакóго; zaplatiť za niekoho заплатити за дакóго; hovoriť za niekoho говорити за дакóго **7** (*vyjadruje prostriedok, nástroj, predmet*) за *што*; vziať dieťa za ruku взяти дітину за рýку; držať koňa za uzdu тримати коня за ýзду *áбо* за óглавець **8** (*pri označení množstva miery*) *prekladá sa bezpredložkovým 4. p.;* zjesť za tanier polievky зъïсти тáнір пóливкы; za hrsť soli за горсть сóли **9** (*vyjadruje stav, postavenie, funkciu, účel*) за *so 4. p. mn. č. al. sa prekladá inštrumentálom*; ísť za šoféra іти за шóфера; vziať za vojaka взяти за вóяка; volať za svedka кликати за свідкá; uznať za chorého узнáти хвóрым *áбо* за хвóрого **10:** čo za (*aký*), *často sa spája s 1. p.* што за *хто, што*; čo je to za človeka? што то за чоловíк?; čo je to za stanica? што то за станіця? **III** *so 7. p.* **1** (*vyjadruje miestne vzťahy*) за *чім*; za riekou за рікóв; sedieť za stolom сидíти за стóлом; bývať za mestom бывáти *áбо* жыти за містом **2** (*vyjadruje následnosť*) a) (*časovú*) за *кым, чім,* по *кім, чім b*) (*miestnu*) за *чім;* za obedom по обíдi; prísť za niekým прийти по дакíм, прийти за дакым; stáť za niekým стояти за дакым; deň za dňom день за днём; písať list za listom писáти письмо за письмом **3** (*vyjadruje smer*) за *кым, чім,* одрáзу за *кым, чім*; zakričať za niekým закрічáти одрáзу за дакым; pozerať za niekým позерáти за дакым; za mnou! за мнов! **4** (*vyjadruje účel, cieľ*) за *чім*; ísť za chlebom іти за хлíбом; ísť za prácou іти за робóтов • za každú cenu за кáжду цінý; za nijakú cenu за нияку цінý; ani za svet, za nič na svete áни за світ, áни за што на світі; pre nič za nič áни за што; to je už za nami тотó уж за нáми

zaangaž//ovať -uje -ujú *dok. koho, čo na čom, do čoho hovor.* заанґажовáти, зробити *кóго* учáстником *чóго*; bol v celej veci tiež ~ovaný він в тім дíлі тыж принимáв ýчасть

zaangaž//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. do čoho hovor.* заанґажовáти, прияти ýчасть *в чім*

zaatlantický заатлантíчный

zaatrament//ovať -uje -ujú *dok.* забáбрати тинтов; ~ si prsty забáбрати собí пáлці тинтов

zababr//ať -e -ú *dok. hovor. expr.* забáбрати, замáзати; ~si ruky забáбрати собí рýкы *aj expr.*

zababr//ať sa -e sa -ú sa *dok. hovor. expr.* забáбрати ся, замáзати ся; ~ sa blatom забáбрати ся бóлотом

zababuš//iť -í -ia *dok. do čoho expr.* закрутити, завити, забабушыти *до чóго*; ~ dieťa do teplej deky закрутити дітину до теплóй дéкы

zababuš//iť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho expr.* закрутити ся *до чóго*

zábal -u *m* óбклад; vlažný ~ влáжный óбклад; suchý ~ сухый óбклад; studený ~ зимный óбклад

zabal//iť -í -ia *dok.* **1** *čo do čoho* закрутити *што до чóго*; запаковáти *что*; ~ tovar запаковáти товáр; ~ knihu do papiera a) завернýти книгу до пáпіря; б) (*obaliť*) обвернýти книгу; ~ veci do kufra уложыти рíчі до кýфра **2** *koho, čo do čoho* закрутити, завити *кóго, што до чóго*; ~ dojča завити малéньке *áбо* дітину

zabalzam//ovať -uje -ujú *dok.* забалзамовáти

zabár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. do čoho* увязнути, завязнути; auto sa ~a do blata áвто вязне в бóлоті

zabarikád//ovať -uje -ujú *dok.* забарікадовáти; ~ ulice забарікадовáти ýліці

zabarikád//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* забарікадовáти ся

zabar//iť -í -ia *dok.* опáрити, дати до кыпячой вóды; ~ otruby опáрити óтрубы

zábav//a -y *ž* **1** забавляня, веселíня; detské ~y дíтьскы забавляня **2** tanečná ~ вéчор тáнців, танцýлька

zabáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** забавляти; ~ hosťov забавляти гóстів **2** (*zdržiavať*)

стримовати; nezabávaj ma, mám robotu не стримій *або* не забавляй мене, мам робóту

zabáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *s čím, kým i bezpredm.* забавляти ся, бáвити ся *чім, з кым*, грáти *о што, чім*; deti sa ~ali na dvore діти грáли ся на двóрі; ~ sa s bábikami грáти ся з пóпками **2** (*na zábave ap.*) веселити ся, приємні провéсти час; všetci sa dobre ~ali вшыткы веселили ся **3** *na čom, kom* сміяти ся *з чóго*; посміёвати ся *з чóго*; высміёвати *кóго, што*; ľudia sa na jeho starostiach len ~ali люди лем сміяли ся з ёгó стáростей **4** *s kým, čím i bezpredm. expr.* заоберáти ся, стримовати ся, тратити час; nemôžem sa s tým toľko ~ я не мóжу з тым тілько заоберáти ся

zabav//iť -í -ia *dok.* **1** побáвити; ~il ma svojím rozprávaním він побáвив мéне свóёв бісідов **2** (*zdržať*) затримати, стримати

zabav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *s kým, čím i bezpredm.* забавити ся, приємні провéсти час; ~ sa s kamarátmi забáвити ся з приятелями **2** *na kom, čom* насміяти ся, посміяти ся *з чóго*; ~ili sa na jeho rozpakoch они посміёвали ся з ёгó безрáдности **3** *čím i bezpredm.* затримати ся *із-за чóго*; dlho sa tam ~il він там дóвго стримав ся

zábavk//a -y *ž* побавіня, забáва, гра, грáня ся; nevinná ~ невинна забáва

zábavno-poučný забáвно-поўчуючій

zábavn//ý **1** забáвный, інтерéсный, розвесéлюючій; ~ program забáвный прóґрам; ~á kniha забáвна книга; ~á hudba легкá мýзыка **2** (*o človeku*) забáвный, притягуючій, інтерéсный **3** забавляючій; ~ podnik забавляюча áкція **4** притягуючій, інтерéсный; ~á robota притягуюча робóта

zábeh -u *m odb.* зáбіг, забігуючій час; auto v ~u áвто в забігу

zabehaný **1** освíдченый, выскушаный; навыкнутый; забíганый; ~ stroj выскушана *або* освíдчена машына **2** забíганый, навыкнутый; ~ poriadok навыкнутый пóрядок

zabeh//ať -á -ajú *dok.* забíгати; ~ motor забíгати мóтор; ~ auto забíгати áвто

zabeh//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** забíгати ся (*о машыні*); stroj sa už ~al машына уж забíгала ся **2** розбíгнути ся; заужывáти ся, уяти ся

zabeh//ať si -á si -ajú si *dok.* побíгати (собí)

zabeháv//ať -a -ajú *nedok.* **1** заводити; ~ výrobu niečoho заводити выробу дачóго **2** (*stroj ap.*) забíговати

zabeháv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** забíговати ся (*о машыні*) **2** розбíговати ся, орґанізовáти ся; ужывáти ся

zabeh//núť[1] -ne -nú *dok.* **1** *kam* забíгнути; ovca ~la do cudzieho dvora вівця забíгла до чуджóго двóру **2** *šport.* забíгнути; ~ stovku za desať sekúnd забíгнути сто мéтрів за дéсять секýнд **3** (*odskočiť, odbehnúť*) одбíгнути, забíгнути, одскóчіти; зáйти; ~ do obchodu забíгнути до склéпу; ~ do Prešova зáйти до Пряшова; ~nem k vám na chvíľu я забíгну ку вам на минýтку **4** *do čoho* пустити ся, дати ся *до чóго*; ~ do politiky дати ся до полíтікы *або* на полíтіку

zabeh//núť[2] -ne -nú *dok. komu hovor.* забíгнути, застряти, вóйти; ~la mu kôstka v hrdle кíстка застряла ёмý в гóрлі

zabehnúť[3] *p.* **zabehať**

zabel//ieť sa -ie sa -ejú sa *dok.* забілíти ся, забілíти

záber -u *m* **1** (*zabratie*) замáх; ~ krídel замáх крыл; ~ vesla замáх вéсла; ~ pri plávaní замáх при плáвані; ~ kosou замáх косóв **2** *odb.* (*priestor, pás, ktorý sa zasiahne*) обóйма, шырька обóймы, розмáхнутя **3** *tech.* пущíня, привéсти до погынáня (*машыну*) **4** *tech.* захóпліня, прихóпліня; споїня **5** (*reprodukčne al. umelecky zobrazená časť*) план, кáдер; detailný ~ детáлный план *або* зáбер; filmový ~ кáдер з фíлму; nakrúcať ~y знимáти кáдры (фíлму)

zaber//ať -á -ajú *nedok.* **1** *čo* (*umocňovať sa násilím*) заберáти, одберáти, однимáти; змíцнёвати ся; обсáджавати; конфíшковáти *nedok. dok.*; ~ pôdu конфíшковáти зéмлю; ~ územie окуповáти *áбo* обсáджовати терíторію **2** (*priestor*) заберáти; ~ málo miesta заберáти мáло мíсця **3** *čo* (*určitý čas*) заберáти, одоберáти; ~á mi to veľa času тотó одбéрать мі мнóго часý **4** *čím, do čoho i bezpredm.* заберáти; pluh ~al hlboko плуг заберáв глубóко; ~ veslom заберáти вéслом **5** *do čoho tech.* спóёвати ся *з чім*; ozubené kolesá ~ajú do seba озубéны кóлеса спóюють ся єднó з дрýгым **6** *tech.* (*o stroji ap.*) входити в споїня; зачінáють робити, спóёвати ся; zadné kolesá nezaberajú зáдні кóлеса шмыкають *áбo* перекрýчують ся; motor ~á мóтор забéрать; stroj nezaberá машына не забéрать, машына хóдить напорóжнё **7** (*pôsobiť*) дíяти, заберáти; liek ~á лік діє *áбo* забéрать; nič nezaberá ніч не помáгать *áбo* не діє **8** (*o rybe*) брáти, заберáти **9** *krajč.* уберáти, заберáти (*на швах*)

zabezpečen//ie -ia *s v rôzn. význ.* забезпечíня; finančné ~ матеріáлне *áбo* фінáнчне забезпечíня; sociálne ~ соціáлне забезпечíня; dôchodkové ~ пензíйне забезпечíня

zabezpeč//iť -í -ia *dok.* **1** *koho, čo, komu čo* забезпéчіти; finančne ~ niekoho матеріáлні забезпéчіти дакóго; ~ plnenie plánu забезпéчіти выповнíня плáну; ~ trvalý mier забезпéчіти тырвáлый мір **2** (*zaručiť*) ґарантовáти *nedok. dok.*

zabezpeč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *proti čomu, pred čím* захранити ся од небезпéчности *чóго*; ґарантовáти *nedok. dok.* сéбе *од чóго*; ~ sa proti hladu прияти крóкы прóтів гóлоду **2** *čím* забезпéчіти ся, засобити ся; ~ sa potravinami забезпéчіти ся потравинами

zabezpečovac//í забезпéчуючій; охорóнюючій; ~ie zariadenie охорóнюючій механíзм

zabezpeč//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho, čo, komu čo* забезпéчовати **2** (*zaručovať*) ґарантовáти *nedok. dok.*

zabezpeč//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *proti čomu, pred čím* хранити ся, охраняти ся, хранити сéбе од небезпéчности *чóго*; ґарантовáти *nedok. dok.* сéбе *од чóго* **2** *čím* засóблёвати ся, забезпéчовати ся

zábezpek//a -y *ž* забезпечíня; materiálna ~ матеріáлне забезпечíня

zabieh//ať -a -ajú *nedok.* **1** *kam* забíговати; ~ za dom забíговати за дім **2** *do čoho* пущáти ся, углубляти ся; ~ do minulosti углубляти ся до минýлости; ~ do podrobností пущáти ся до подрíбностей

zabiel//iť -i -ia *dok.* забілити; ~ stenu vápnom забілити стінý вапнóм

zabíjačk//a -y *ž* забиячка (*свиní*), колóтя свиní

zabijak[1] -a *m hovor. expr.* убивця

zabijak[2] -a *m hovor. expr.* даштó смертéлне, смерть, загынутя (*за даштó*); to je ~ а) (*o noži ap.*) тым мóже зáбити; б) (*o alkohole ap.*) забивáючій напиток; в) (*o zlej ceste*) забияцька дорóга; to je ~ pre niečo тотó є забияк за даштó

zabíj//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** *koho* забивáти; ~ ľudí забивáти людéй **2** (*hmyz*) нічíти, губити; ~ muchy нічíти мýхы **3** (*dobytok*) колóти, рíзати, забивáти, бити; ~ brava колóти свиню **4** *hovor.* бити, розбивáти; ~ sklo розбивáти скло; ~ poháre бити *áбo* розбивáти пóгары **5** *expr.* тратити, страчáти, забивáти; ~ čas а) тратити час; б) забивáти *áбo* коротити час **6** (*hubiť*) забивáти, быти смертéлным *aj pren.;* teplo ~a niektoré baktérie тéпло смертéлне про дакотры бактéрії, тéпло забивать дакотры бактéрії **7** *kart. slang.* крыти; ~ esom крыти тýзом

zabíj//ať[2] -a -ajú *nedok.* **1** *čo do čoho* вбивáти; ~ kôl do zeme вбивáти кіл до зéмли **2** *čo čím* забивáти; ~ dvere klincami забивáти двéрі клинцями

zabíj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** забива́ти ся, розбива́ти ся насме́рть **2** *hovor.* (*rozbíjať sa*) бити ся, розбива́ти ся

zabi//ť[1] -je -jú *dok.* **1** *koho* за́бити *aj pren.*; strom ho ~il ёго́ за́бив стром, ~ lásku за́бити любо́в **2** заколо́ти, зарі́зати, за́бити; ~ prasa заколо́ти па́ця **3** (*hmyz*) за́бити **4** *hovor.* розбити; ~ pohár розбити по́гар **5** *expr.* (*čas*) за́бити; ~ čas a) стратити час; б) за́бити *а́бо* скоротити час **6** (*zahubiť*) за́бити, позабива́ти, выгубити; chinín ~l baktérie хі́нін позабива́в бакте́рії **7** покрыти; *kart. slang.* ~ eso tromfom покрыти ту́за тро́мфом ● bodaj ťa hrom ~l! бода́й бы те́бе пе́рун за́бив!; hľadí na mňa akoby som mu otca ~l він позе́рать на ме́не, як кідь бы я ёго́ вітця за́бив; čo by si ma zabil, čo ma zabiješ хоць ме́не за́бий; ~ dve muchy jednou ranou за́бити дві му́хы єдно́в ра́нов, єдным выстрілом за́бити двох за́яців; ešte vlka nezabili, už na jeho kožu pili [*prísl.*] іщі во́вка не за́били, а уж на ёго́ ко́жу пили; ділити ко́жу неза́битого медвідя

zabi//ť[2] -je -jú *dok.* **1** *čo do čoho* за́бити, вбити *што до чо́го*; ~ klinec do steny за́бити клинець до стіны **2** *čo čím* за́бити; ~ dvere klincami за́бити две́рі клинцями

zabi//ť sa -je sa -jú sa *dok.* **1** за́бити ся, розбити ся насме́рть; spadol a ~l sa він упа́в і за́бив ся **2** *hovor.* (*rozbiť sa*) розбити ся

zabitý **1** за́битый; мертвый **2** *hovor.* розбитый; ~ tanier розбитый та́нір ● spať ako *al.* ani ~ спа́ти як за́битый; mlčať ako ~ мовча́ти як за́битый; chodí ako ~ він хо́дить як за́битый, він як до во́ды спуще́ный

zabľač//ať -í -ia *dok.* забе́кати, заме́кати, замуча́ти

zablahožel//ať -á -ajú *dok. komu k čomu* поздра́вити *ко́го з чім*; поблагожела́ти *ко́му к чо́му*; ~ niekomu k meninám поздра́вити дако́го з менинами, поблагожела́ти дако́му к менинам

zablaten//ý заболоче́ный, заба́браный; ~é ruky заболоче́ны ру́кы; ~é topánky заба́браны топа́нкы; ~á cesta заболоче́на доро́га; po uši ~ заболоче́ный по у́ха

zablat//iť -í -ia *dok.* заболотити, заба́брати бо́лотом; ~ šaty заба́брати шма́ты бо́лотом

zablat//iť sa -í sa -ia sa *dok.* заболотити ся, заба́брати ся бо́лотом

záblesk -u *m* **1** (*pri explózii*) за́блеск; ~ výstrelu за́блеск выстрілу **2** забле́скнутя *aj pren.*; ~ slnka забле́скнутя со́лнця; ~ svetla забле́скнутя світла; ~ úsmevu забле́скнутя у́сміву; ~y pochopenia за́блескы порозумі́ня; ~ nádeje за́блескы *а́бо* лу́чі надії

zablik//ať -á -ajú *dok.* **1** заблі́кати **2** (*o slabom svetle*) заблиснути; svetielko ~alo vo tme світе́лко заблискало в тмі

zablok//ovať -uje -ujú *dok.* блокова́ти *nedok. dok.*; ~ cestu блокова́ти доро́гу; ~ pešiaka *šach.* блокова́ти пішка́

zablúden//ý: ~á strela зату́ляна стрі́ла

zablúd//iť -i -ia *dok.* **1** заблудити ся; збити ся з доро́гы; ~ vo tme заблудити ся в темноті **2** *kam* за́йти; občas sem ~il даколи *а́бо* інколи він ту приходив; **3** *čím, na čo* (*o očiach, pohľade*) (на́годні) заста́вити ся *на чім*; ~ pohľadom niekam заста́вити по́гляд на дачім **4** (*o myšlienke, fantázii ap.*) зане́сти ся, перене́сти ся; ~ v myšlienkach niekam перене́сти ся в ду́мках даґде́

zablýsk//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* **1** (*o niečom lesklom*) заблискати, заблища́ти, засвітити ся **2** *neos.* (*o blesku*) блиснути; ~alo sa гром блиснув; блискло

zablys//núť sa, zablysk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** (*o niečom lesklom*) блиснути, заблиснути, заіскрити; v očiach sa mu ~li slzy в ёго оча́х блиснули слызы; oči sa mu ~li radosťou ёго́ очі заіскрили од ра́дости **2** *neos.* (*o blesku*) блискати ся; ~lo sa блискло ся ● v očiach sa mu ~lo в ёго оча́х іскрило ся; aj nám sa ~ne na lepšie časy i

для нас настáнуть ліпшы часы; бýде і на нáшій ýліці свято

zaboč//iť -í -ia *dok.* одбóчіти, забóчіти; ~ na chodník забóчіти на пішник

zabod//núť -ne -nú *dok.* **1** врáзити, впіхнути; ~ nôž do stola врáзити нож до стóла **2** *pren. expr.* впіхнути; ~ pohľad do niekoho впити ся очáми до дакóго

zabod//núť sa -ne sa .nú sa *dok.* **1** запіхнути ся, вникнути **2** *pren. expr.* (*v očiach, pohľade*) впити ся

zaboha *prísl. i časť. hovor.* áни за што, за ниякы пінязі

zaboh//ovať -uje -ujú *dok. hovor. expr.* загрішыти, закляти, забоговáти

zabol//ieť -í -ia *len v 3. os. i neos. dok. koho* **1** розболіти ся; ~elo ho v boku ëró заболіло в бóці **2** (*zarmútiť, spôsobiť duševnú bolesť*) причінити бóлість; jej slová ho ~eli єй слóва причінили ëмý бóлість

zabor//iť -í -ia *dok. čo do čoho* зарыти ся *чім до чóго*, втиснути, засýнути *што до чóго*; ~ hlavu do dlaní закрыти тварь рукáми; ~ tvár do podušky втиснути тварь до зáголовка; ~ ruky hlboko do vrecká засýнути рýкы глубóко до кішéні

zabor//iť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho* увязнути, запáсти *в чім*; ~ sa do blata увязнути в бóлоті, запáсти до бóлота; ~ sa do perín зарыти ся до перин; ~ sa do kresla перевалити ся до крéсла; ~ sa rukami do niečoho понорити рýкы до дачóго

zabož//iť sa -í sa -ia sa *dok.* забóжати ся

zábradl//ie -ia *s* **1** балустрáда, огорóда **2** (*na schodišti, moste*) огорóда, опéрка; nahnúť sa cez ~ нагнýти ся чéрез опéркы; oprieť sa o ~ опéрти ся о огорóду *áбо* балустрáду

zábran//a -y *ž* **1** (*zabranenie*) одвéрненя (*дачóго*) **2** щіт, барьєра; ~y proti vetru щіты прóтів вітру; ~y proti snehu барьєры прóтів снігý **3** барьєра; prekonať všetky ~y переконáти вшыткы барьєры; tu hrajú úlohu mravné ~y стримуючу роль ту грáють морáлны увáжованя

zabrán//iť -i -ia *dok.* **1** *čomu* предыйти, одвернýти, заборонити; ~ nešťastiu предыйти нещáстю, одвернýти нещáстя; ~ stratám заборонити стрáтам **2** *komu v čom* заборонити, знеможнити; čo vám ~ilo, aby ste súhlasili? што вам заборóнëвало догоднýти ся?

zabraň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čomu* одвертáти, заборóнëвати; ~ vojne одвертáти вóйну **2** *komu v čom* знемóжнëвати, стояти в дорóзі; choroba mi ~uje odcestovať хворóта мі знемóжнює одыйти

zabrať zaberie zaberú *dok.* **1** (*zmocniť sa násilím*) забрáти, одобрáти, одняти; конфішковáти *nedok. dok.*; ~ pôdu забрáти *áбо* конфішковáти зéмлю; ~ majetok одобрáти *áбо* конфішковáти маєток **2** (*priestor*) заберáти; to zaberie veľa miesta тотó заберé мнóго місця **3** (*určitý čas*) забрáти, одняти, заняти; táto práca mi zabrala dve hodiny тотá робóта одобрáла од мéне дві гóдины **4** *čím, do čoho i bezpredm.* забрáти; pluh zabral hlboko плуг забрáв глубóко **5** *tech.* (*o stroji ap.*) вóйти до споїня; зачати робити; motor zabral мóтор забрáв, мóтор споїв ся **6** (*zapôsobiť*) зачати діяти, забрáти; liek zabral лік зачáв діяти, лік забрáв **7** (*o rybe*) заберáти, брáти **8** *krajč.* прибрáти, забрáти; ~ v švíkoch зужыти рубéць

zabrať sa zaberie sa zaberú sa *dok. do čoho* погружыти ся, понорити ся; ~ sa do práce погружыти ся до робóты

zabŕd//nuť -ne -nu *dok.* **1** *do čoho* понорити ся *до чóго*, упáсти *до чóго*, увязнути *в чім*; ~ do politiky понорити ся *áбо* упáсти до політікы (*в бісíдí*) **2** *do koho* уколóти, доткнýти ся *кóго* (*в бісíдí*)

zabre//chať -še -šú *dok. na koho i bezpredm.* забрехáти, загáвкати ● ani pes za ním nezabreše *expr.* áни пес за ним не забрéше, áни єдéн пес о нім не спомяне

zabrus//ovať -uje -ujú *nedok.* забрýсовати, шліфовáти

zabrýzg//ať -a -ajú *dok. expr.* забрызґати; ~ si šaty забрызґати собі шмáты

zabrzd//iť -í -ia *dok.* **1** *v rôzn. význ.* загамовáти; auto ~ilo áвто загамовáло; ~ rozvoj загамовáти рóзвиток **2** (*zaistiť brzdou*) загамовáти; ~ auto загамовáти áвто

zabuč//ať -í -ia *dok.* забучáти, замучáти

zabúd//ať -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* забывáти; ~ na sľub забывáти на обіцяня; ~ na priateľa забывáти на приятеля **2** *čo, kde* забывáти, охабляти; ~ doma peniaze забывáти *áбо* охабляти дóма пінязі

zábudliv//ec -ca *m* забудливець, забудливый чоловíк

zábudlivý забудливый; забывáючій; ~ človek забудливый чоловíк

zabud//núť -ne -nú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* забыти; ~ meno niekoho забыти на дачіє мéно; ~ báseň забыти стишóк; ~ na sľub забыти на обіцяня; nemôžem ~ na teba я не мóжу забыти на тéбе; ~ na žehličku забыти на біґляйз (*забыти вынути*) **2** *čo kde* забыти, охабити; ~ doma peniaze забыти *áбо* охабити дóма пінязі • ja ti to nezabudnem а) я не забýду тотó, што ты для мéне зробив; б) я тобі тотó не забýду *áбо* не енґедію *áбо* не одпýщу; ~ na niečo ako na smrť начíсто забыти даштó

zabud//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* (*neovládnuť sa*) забыти ся, позабыти ся

zabudnut//ie -ia *s* **1** забытя, забуднýтя; sladké ~ солодкé забытя; hľadať ~ глéдати забуднýтя **2** забытя; zapadnúť *al.* upadnúť do ~ia достáти ся *áбо* упáсти до забытя

zabudnut//ý **1** забытый; ~á pieseň забыта спíванка **2** (*osamelý, odľahlý*) затрачéный, забытый; ~á dedina затрачéне *áбо* забыте селó

zabud//ovať -uje -ujú *dok.* забудовáти

zabuch//núť -ne -nú *dok. čo, čím* забýхнути, прибýхнути; ~ za sebou dvere забýхнути за собóв двéрі

zaburác//ať -a -ajú *dok.* загырмíти; ~al hrom удáрив гром; ~al potlesk загырмíли áплавзы

zabýv//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* удомашнити ся, звыкнути собí; заоберáти ся

zacap//iť -í -ia *dok. expr.* **1** забýхнути; ~ oblok забýхнути óблак *áбо* óкно **2** насадити; ~ si klobúk nakrivo насадити кáлап накриво

zacel//ieť (sa) -ie (sa) -ejú (sa) *dok.* загоїти (ся), вылíчіти (ся); rana ~ela рáна загоїла ся

zaceng//ať -á -ajú *dok.* **1** задзвонити; zvonec ~al задзвонив дзвонóк; telefón ~al задзвонив телефóн **2** (*pri dverách*) подзвонити; ktosi u nás ~al хтось подзвонив ку нам **3** *čím* задзвонити; ~ kľúčmi задзвонити ключáми

zacentr//ovať -uje -ujú *dok. šport.* зацентровáти, послáти (лóпту) до середины

zacielen//ie -ia *s* ціль, зáмір, замíряня; umelecké ~ худóжнє замíряня

zacifr//ovať -uje -ujú *dok.* зробити фіґýры (*в тáнці*)

zacigán//iť (si) -í (si) -ia (si) *dok.* зациґанити, оклáмати

zacín//ovať -uje -ujú *dok.* заціновáти, залляти ціном

zacít//iť -i -ia *dok.* почýвствовати; ~ pach почýвствовати *áбо* чýти зáпах; ~ bolesť почýвствовати бóлість *áбо* біль

zacit//ovať -uje -ujú *dok.* заціtовáти, увéсти; ~ slová niekoho заціtовáти *áбо* увéсти дачії слóва

zacláň//ať -a -ajú *nedok.* зацлоняти, затіняти; ~ si oči dlaňou зацлоняти собі óчі дóлонёв

záclon//a -y *ž* фірґáнґ; завíска, зáвіс; zatiahnuť ~y затягнýти фірґáнґы

zaclon//iť -í -ia *dok.* зацлонити, затінити; ~ si rukou oči зацлонити óчі рукóв; ~ niekomu svetlo зацлонити дакóму свíтло

záclonovin//a -y *ž* полóтно на фірґáнґы

zacn//ieť sa -ie sa *neos. dok. za kým, čím, po kom, čom i bezpredm.* зацнити ся *по кім,*

чім; ~elo sa mu po domove ёмý зацнило ся по домовині; ~elo sa mu ёмý затужыло ся, на нёго надíйшов смýток

zacvak//núť -ne -nú *dok.* склóпнути; zámka ~la зáмок склóпнув

zacvendž//ať -í -ia *dok.* задзвеніти; kosa ~ala косá задзвеніла; ostrohy ~ali острóгы задзвеніли

zacvič//iť[1] -í -ia *dok. čo tel.* упражняти ся *на чім*; ~ na hrazde упражняти ся на грáзді

zacvič//iť[2] -í -ia *dok. koho do čoho* приучíти *кóго к чóму*, научíти *кóго чóму*; ~ do práce научíти робóті; ~ nový personál научíти новый персонáл

zacvič//iť sa í sa -ia sa *dok. do čoho* приучíти ся *к чóму,* научíти ся, учíти ся *чóму*

zacvič//iť si -í si -ia si *dok.* поупражняти ся, заняти ся ґімнáстіков; dobre sme si ~ili мы дóбрі поупражняли ся

zácvik -u *m* учíня

zacvik//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* припéрти; ~ si prst medzi dvere припéрти пáлець дверями

začaden//ý задымéный, зачмудéный; ~á povala зачмудéна пóвала; ~á miestnosť задымéна мíстность

začad//iť -í -ia *dok.* задымити; ~ izbu задымити ізбу

začarb//ať -e -ú *dok. expr.* зачáрбати, замаґуляти

začarovaný зачаровáный, заворожéный • ~ kruh зачаровáный круг

začar//ovať -uje -ujú *dok.* зачаровáти, поворожыти

začať začne začnú *dok.* **1** *čo, s čím* зачати *што*; приступити *к чóму*; ухóпити ся *за што*; підняти *што*; ~ hovoriť зачати говорити; ~ pracovať зачати робити, ухóпити ся за робóту; ~ čítať зачати чітати, взяти ся за чітаня začal blúzniť він став *áбо* зачáв блузнити; začalo pršať зачáв додж, зачалó пáдати **2** *o kom, čom. s čím i bezpredm.* (*začať hovoriť*) заговорив, зачáв бісідовáти *áбо* говорити **3** (*zaradiť sa do pracovného procesu ako začiatočník*) začal v bani він зачáв в бáні

začať sa začne sa začnú sa *dok.* зачати ся

začať si začne si začnú si *dok. s kým* **1** *hovor.* зачати; ~ si hádku s niekým зачати гáдати ся з дакым; ~ si známosť зачати знáмость **2** *expr.* надвязáти знáмость, познакомити ся

začepč//iť -í -ia *dok. koho* зачіпчíти, надíти чіпéць *на кóго*; ~ nevestu зачіпчíти невíсту, надíти чіпéць невíсті *áбо* на невíсту

začer//iť sa -í sa -ia sa *dok.* завырити ся, взволновáти ся; hladina sa ~ila пóверьх зволновáв ся

začern//ieť sa -nie sa -ejú sa *dok.* зачорніти ся; v diaľke sa ~el les далéко зачорнів ся ліс

začerstva, za čerstva *prísl.* тепéрь же, одрáзу же, тáкой, скóро

začerven//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** (*o tvári, o človeku*) почервеніти; зачервеніти ся, порумяніти ся; ~ sa v tvári почервеніти в твáри; ~ sa od hanby почервеніти од гáньбы **2** почервеніти; зачервеніти, очервеніти; nebo sa ~alo нéбо почервеніло

začervenieť sa *p.* **začervenať sa**

začerven//iť -í -ia *dok.* пофарбити *áбо* зафарбити червéнов фáрбов

začiark//nuť -ne -nu *dok.* зачеркнýти

začiatkom *predl. s 2. p.* на зачáтку, зачáтком *чóго*; ~ zimy на зачáтку *áбо* зачáтком зимы

začiatk//y -ov *m mn. č.* (*j. č.* **začiatok**) зачáткы; ~ revolučného hnutia зачáткы революцíйного рýху; byť v ~och быти в зачáтках • literárne ~ пéршы літературны крóкы, пéршы літературны спрóбы; прóба пéра

začiatočnícky зачатóчный; ~ plat зачатóчный зáробок

začiatočník -a *m* зачатóчник; зачінáючій; новый

začiatočn//ý **1** зачатóчный, пéршый, першорядный; ~é písmeno зачатóчна *áбо* заглáвна бýква; ~é ťažkosti пéршы

тяжкости **2** *pren.* зачато́чный; ~é štádium зачато́чна шта́дія

začiat//ok -ku *m v rôzn. význ.* зача́ток; ~ školského roku зача́ток шко́льского ро́ку; ~ sezóny зача́ток сезо́ны; sľubný ~ многообіцяючій зача́ток; ~ slova зача́ток сло́ва; na ~ku dediny на зача́тку *або* краї села́; na ~ku на зача́тку; od ~ku од зача́тку; od ~ku do konca од зача́тку до кінце; pre ~, na ~ про зача́ток • nemá ~ ani koniec не мать зача́ток а́ни ко́нець, кра́я нєт; každý ~ je ťažký [*prísl.*] ка́ждый зача́ток тяжкый

začiern//iť -i -ia *dok.* **1** зачорнити, пофарбити *або* зафарбити чо́рнов фа́рбов **2** заба́брати чо́рным; ~ si ruky sadzou заба́брати ру́кы са́джов

začierň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** зачо́рнёвати, зафарбити чо́рнов фа́рбов **2** ба́брати чо́рным

začín//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* начіна́ти *што*; присту́повати *к чо́му*; бра́ти ся *за што*; піднима́ти *што*; ~ hovoriť зачіна́ти бісідова́ти *або* говорити; ~ pracovať зачіна́ти робити, бра́ти ся за робо́ту; ~ čítať зачіна́ти чітати, бра́ти ся за чітаня; ~ stavať зачіна́ти будова́ти, присту́повати к будова́ню; ~ kosbu sena зачіна́ти косити; ~ hádku зачіна́ти га́дати ся; ~ školský rok зачіна́ти шко́льскый *або* уче́бный рік **2** *o kom, čom, s čím i bezpredm.* (*začínať reč*) зачіна́ти; vždy ~ala od Adama она́ все зачіна́ла од А́дама **3** (*púšťať sa do nejakej činnosti*) зачіна́ти (робити); ~al ako novinár він зачіна́в як журналі́ста *або* новина́рь **4** *s čím i bezpredm. expr.* (*podpichovať*) задра́пковати ся; nezačínaj! не задра́пкуй ся! • ~ rokovania входити до переговорів; ~ s holými rukami зачіна́ти з голыми(а) рука́ми

začín//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* зачіна́ти ся; vyučovanie sa ~a o ôsmej уро́кы зачіна́ють ся о во́смій го́дині

začín//ať si -a si -ajú si *nedok. s kým hovor.* **1** зачіна́ти га́дку, пуща́ти ся до га́дкы **2** *expr.* спо́ёвати ся; s ním si nezačínaj! з ним не зачіна́й!, з ним не спо́юй ся!

začist//iť -í -ia *dok. krajč.* заробити; ~ švíky заробити рубці́

začk//ať -á -ajú *dok.* зачка́ти

začk//ať sa -á sa -ajú sa *neos. dok. komu* зачка́ти ся; ~alo sa mu він зачка́в, зачка́ло ся ёму́

začlen//iť -í -ia *dok.* вчленити; ~ príbeh do celkovej stavby románu вчленити епізо́ду до о́бщой *або* цалко́вой композі́ції рома́ну

začmár//ať -a -ajú *dok.* замаґуляти, зача́рбати; ~ stôl замаґуляти стіл

začmud//iť -í -ia *dok.* задымити, зачмудити; ~ izbu задымити і́збу

začo *zám. prísl.* (*z akej príčiny, prečo*) чом; за што; teba ľutovať? Začo? те́бе жалі́ти? За што?; nemal ho mať začo rád ёму́ не было за што ёго́ любити

začr//ieť -ie -ú *dok. do čoho* заче́рьпнути *із чо́го*; ~ hrnčekom do vedra заче́рьпнути горнятём із ве́дра • ~ hlboko do vrecka заче́рьпнути глубо́ко до кіше́ні; ~ do minulosti оберну́ти ся до мину́лого

začudovaný зачу́дованый; ~ pohľad зачу́дованый взгляд

začud//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. čomu, nad čím i bezpredm.* зачу́довати ся *чо́му*

začu//ť -je -jú *dok.* учу́ти

zadák -a *m šport. slang.* обра́нця

zaďak//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *komu za čo i bezpredm.* подяковати *ко́му за што*, высловити подякованя *ко́му за што*; ~ niekomu za vysvetlenie подяковати дако́му за поясні́ня; ~ niekomu za pozdrav подяковати дако́му за поздоровлі́ня **2** *z čoho i bezpredm.* (*vzdať sa funkcie ap.*) увольнити *або* одыйти з робо́ты

zadarmo *prísl.* зада́рьмо, беспла́тні; dostať niečo ~ доста́ти дашто́ зада́рьмо; obed ~ беспла́тный обі́д • kúpiť odpoly ~ купити ско́ро зада́рьмо, купити за баґа́тель; predať odpoly ~ продати ско́ро зада́рьмо, продати за баґа́тель

zadať zadá zadajú *dok.* **1** дати, задати, звірити; ~ objednávky дати заказку; ~ preklad звірити перéклад; ~ otázku задати вопрóс **2** подати (*заяву і т. п.*) ~ žalobu подати жалóбу; ~ o rozvod подати (на суд) о рóзвод ● už je zadaná (zadaný) єй (ёгó) сéрдце уж задáне

zadávateľ -a *m* закáзник

zadažd//iť sa -í sa *neos. dok.*: ~ilo sa зачали ся доджі, зачалá ся доджóва погóда

zadebnen//ec -ca *m expr.* тýпець, обмеджéнець

zadebnen//ý *expr.* тупый, огранічéный, обмеджéный, тупоголóвый; ~ človek тупый *áбо* тупоголóвый чоловíк; ~á hlava тупá гóлова

zadebn//iť -í -ia *dok.* забеднити, зáбити; ~ vchod do domu забеднити *áбо* зáбити вход до дóму

zadelen//ie -ia *s* заділíня; фóрма робóты; pracovné ~ робóче заділíня; aké máte pracovné ~? яке вы мáте робóче заділíня?, што вы рóбите?

zadel//iť -í -ia *dok.* **1** *koho, čo* назнáчіти, опреділити, зачіслити; ~ niekoho do práce зачіслити дакóго до робóты; ~ do skupín розділити на ґрýпы **2** *čo* (*rozvrhnúť*) росподілити; ~ si sily росподілити свої силы; ~ si čas росподілити собі час

záder -u *m* задéрка (*на кóжі*)

zadin//a -y *ž odb.* **1** óдпад (при молочíні зéрна), другорядне зéрно **2** (*v cukrovarníctve*) низшый продýкт

zadív//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* **1** *na koho, čo, do čoho, za kým, čím, kam i bezpredm.* запозерáти ся *на кóго, што*; упéрти óчі *на кóго, што*; ~ sa na obraz запозерáти ся на óбраз; ~ sa za odchádzajúcim дóвго позерáти за одходячім; ~ sa do zeme упéрти ся до зéмлі **2** *do koho hovor.* (*zaľúbiť sa*) залюбити ся *до кóго*

zadiven//ý зачýдованый, зарáзеный; ~á tvár зачýдована тварь

zadiv//iť sa -í sa -ia sa *dok. komu, čomu i bezpredm.* зачýдовати ся

zadláv//iť -i -ia *dok.* задусити, задавити, затóптати; ~ húsenicu задавити гусеніцю; auto ~ilo človeka áвто задавило чоловíка

zadĺžený задовжéный, цілый в дóвгах; ~ až po uši він по ýха в дóвгах

zadĺž//iť sa -i sa -ia sa *dok.* задовжыти ся, влізти до дóвгів

zadn//ý *v rôzn. význ.* зáдній; ~é koleso зáднє кóлесо; ~é nohy зáдні нóгы; ~é vrecko *krajč.* зáдня кішéня; ~é samohlásky *lingv.* глáсны зáднёго ряду; ~é podnebie *anat.* мягкé піднéбя; ~á čiara *šport.* лінія подавáня ● ~ vchod зáдній вход; pamätať *al.* myslieť na ~é kolesá *al.* kolieska памятáти на зáдні кóлеса, памятáти на чóрный день; nechať si otvorené ~é dvierka охабити собі отворéны зáдні двéрці; stavať sa na ~é nohy ставяти ся на зáдні ногы

zadobre *prísl.*: byť s niekým ~ быти з дакым в дóбрых одношíнях, быти з дакым задóбрі

zadojazyčn//ý: ~é spoluhlásky *lingv.* заднёязычны *áбо* заднёпіднéбны соглáсны

zad//ok -ku *m* **1** (*zadná časť niečoho*) зад, зáдок; зáдня часть; ~ voza зад вóза, зáдня часть вóза **2** (*zadná časť ľudského al. zvieracieho tela*) зад, зáдок ● bežať ako s nasoleným ~kom *hovor. žart.* утікáти як з посолéным зáдком; krútiť sa niekomu okolo ~ku *hovor. expr.* крутити ся óколо дакóго, вертíти ся дакóму наокóло зáдку; pchať sa niekomu do ~ku *hovor. expr.* облизовати пяты дакóму, пхáти ся дакóму до зáдку; svrbí ho ~ *hovor. expr.* він як на іглáх, свербить ёгó зáдок

zadosť *prísl.*: urobiť *al.* učiniť niečomu ~ успокоїти дашто́; urobiť *al.* učiniť niekomu ~ дати успокоїня дакóму; urobiť ~ povinnostiam выповнити повинности, сповнити свóю повинность

zadosťučinen//ie -ia *s* **1** (*satisfakcia*) успокоїня; сатісфáкція; žiadať ~ вымагáти успокоїня *áбо* сатісфáкцію; dostať ~ достáти успокоїня **2** (*pocit uspokojenia*) успокоїня; pocit ~ia чýвство успокоїня

zadováž//iť (si) -i (si) -ia (si) *dok. čo* роздобыти *што*; ~ si peniaze роздобыти пінязі

zádrapčivý задрáпуючій, підпíхуючій; ~ človek задрáпуючій чоловíк

zadrap//iť sa í sa -ia sa *dok.* **1** задрапáти ся *до чóго*; ~ sa pazúrmi do niečoho задрáпнути ся ногтями до дачóго **2** *do koho, čoho i bezpredm. expr.* придирáти ся *ку кóму, чóму*

zádrapk//a -y *ž* придирка

zadŕh//ať sa -a sa -ajú sa, **zadrháv//ať sa** -a sa -ajú sa *nedok.* **1** застáвлёвати ся *neos.*; засікáти ся; pila sa ~a пила засíкує ся **2** (*o reči, hlase ap.*) перерывáти ся; засíковати ся; slová sa jej ~ali v hrdle слова перерывáли ся у нёй в гóрлі

zadrh//núť -ne -nú *dok.* задусити, загрызти, роздéрти

zadrh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** *čím i bezpredm.* задусити ся, задавити ся; skoro sa ~ol kosťou він лем же не задусив ся кíстёв **2** (*zaseknúť sa*) засíкнути ся *neos.*, застряти **3** (*o reči, hlase ap.*) перервáти ся, засíкнути ся; hlas sa mu ~ol (v hrdle) гóлос ёмý засíк ся *áбo* перервáв ся в гóрлі

zadriem//ať -e -u *dok.* задримати

zadr//ieť -ie -ú *dok. do čoho i bezpredm.* підпíхнути *кóго* • ~ do živého *hovor.* засягнути до жывóго

zadr//ieť si -ie si -ú si *dok.* пíхнути; ~ si triesku do ruky пíхнути трíску до рýкы

zadrôt//ovať -uje -ujú *dok.* задротовáти, опрáвити дрóтом

zadrž//ať -í -ia *dok.* **1** (*zachytiť, podopriet*) утримати, притримати; ~ padajúceho притримати пáдаючого **2** (*znemožniť postup*) затримати, утримати; ~ protihráča *šport.* затримати протíвника, перешкóдити протíвникови; ~ nepriateľa затримати *áбo* застáвити протíвника **3** (*zabrániť niekomu v odchode*) затримати, утримати; dlho niekoho ~ надóвго затримати дакóго **4** (*zastaviť vývoj*) затримати, загамовáти; ~ pokrok затримати проґрéс **5** (*potlačiť*) утримати, стримати, затримати; ~ slzy стримати слызы **6** (*zachovať, udržať*) затримати; ~ vlahu затримати влáгу **7** *čo* (*peniaze, plat ap.*) затримати выплату *чóго*

zadrž//ať sa -í sa -ia sa *dok.* **1** затримати ся, утримати ся; ~ala sa dverí, aby nepadla онá ухопила ся двéрей *áбo* за двéрі, жéбы не упáла **2** (*zdržať sa*) пробыти, побыти, затримати ся **3** *ku komu, proti komu, pred kým i bezpredm. hovor.* поводити ся; zle sa k nemu ~al він зле з ним поводив ся

zaduben//ý **1** (*hlúpy*) тупый, тупоголóвый, обмеджéный, огранічéный; ~ človek тупый *áбo* тупоголóвый чоловíк **2** (*špinavý*) брудный, забруднéный; ~é ruky забруднéны рýкы

záduch -u *m* áстма, зáдых; trpieť na ~ терпíти на зáдых

zadum//ať sa -á sa -ajú sa *dok. nad kým, čím i bezpredm.* задýмати ся, понорити ся до дýманя *о кім, чім*

zadumčiv//ý задýманый; ~ pohľad задýманый взгляд; ~é oči задýманы óчі; ~ úsmev задýманый ýсмів

zadun//ieť -í -ia *dok.* задудніти, загырміти; зарахотáти; hrom ~el загырмíв гром; výstrel ~el зарахотáв выстріл

zadus//iť -í -ia *dok.* **1** *koho, čo* задусити, загасити **2** *čo* загасити; ~ cigaretu, oheň загасити ціґарéтлю, огéнь

zadus//iť sa -í sa -ia sa *dok.* задусити ся; dieťa sa ~ilo дітина задусила ся; ide sa ~ od šťastia, radosti, závisti *pren.* він лем же не задусив ся од щáстя, рáдости, зáвісти

zadúš//ať -a -ajú *nedok.* **1** дусити; dym ho ~a дым дýсить ёго **2** глушыти; burina ~a kukuricu бурян глýшыть тендерíцю **3** придýшовати; ~ smiech придýшовати сміх

zadúš//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** дусити ся, задыховати ся; ~ sa od dymu дусити ся од дыму; ~ sa horúčosťou задыховати ся од горучáвы **2** *pren.* дусити ся, задыховати ся; ~ sa zlosťou задыховати ся од злóсти;

~ sa smiechom дусити ся од сміху́; ~ sa plačom задыховати ся од пла́чу

zaduš//iť sa -í sa -ia sa *dok. komu i bezpredm.* побо́жати ся, заду́шати ся

zádušn//ý: ~á omša *náb.* панихі́да

zadu//ť -je -jú *dok.* (*o vetre*) заду́ти

zadých//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* задыхча́ти ся, задыха́ти ся; ~ sa od rýchlej chôdze задыхча́ти ся од скóрого *а́бо* напона́глого ходжі́ня

zadychč//ať sa -í sa -ia sa *dok. expr.* задыхча́ти ся, задыха́ти ся

zadycht//iť -í -ia *dok. po kom, čom* розжалити ся *о кім, чім*; захоті́ти *дашто́*

zadymen//ý задымéный; ~é sklo задымéне скло; ~é mesto задымéне мі́сто

zaerdž//ať -í -ia *dok.* (*o koňovi*) заерджа́ти

zafač//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* обвяза́ти; ~ hlavu обвяза́ти гóлову

zafajk//ovať -uje -ujú *dok. škol. slang.* поста́вити га́чік

zafarben//ie -ia *s* **1** (*farba*) зафарбі́ня; čierne ~ чóрне зафарбі́ня **2** (*odtieň*) одті́нок; politické ~ umeleckého diela політі́чне зафарбі́ня худóжнёго твóру **3** (*hlasu*) тембр; altové ~ hlasu алтóвый тембр гóлосу

zafarb//iť -í -ia *dok.* зафарбити, пофарбити; ~ látku na červeno зафарбити полóтно начервéно; ~ vajcia пофарбити яйця

zafidlik//ať -á -ajú *dok. pejor.* запідликати; ~ na husliach запідликати на ґу́слях

zafír -u *m min.* зафі́р

zafúľan//ý *expr.* забáбраный, забруднéный, брудный, замáзаный; ~é dieťa забáбрана дітина; ~á košeľa брудна́ сорóчка

zafúľ//ať -a -ajú *dok. expr.* замáзати, забруднити, забáбрати

zafúľ//ať sa -a sa -ajú sa *dok. expr.* замáзати ся, забáбрати ся, забруднити ся

zagág//ať -a -ajú *dok.* (*o husiach*) заґáґати, заґаґотáти • trafená hus ~a [*prísl.*] трáфена ґу́ска заґáґать, на злóдіёви чáпка горить

zagán//iť -i -ia *dok. na koho, čo, po kom, čom i bezpredm. pejor.* хму́рити ся , злостити ся *на кóго, што*

zagebr//iť -í -ia *dok. hovor. expr.* забáбрати, забруднити, замáзати; ~ si šaty забáбрати собі шмáты

zagebr//iť sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.* забáбрати ся, замáзати ся, забруднити ся

zagit//ovať[1] -uje -ujú *dok. čo* заґі́псовáти, затéрти ґі́псом; ~ okno затéрти óкно ґі́псом

zagit//ovať[2] -uje -ujú *dok. koho, čo* заґітовáти, пересвідчі́ти

zagratul//ovať -uje -ujú *dok. komu* поздрáвити *кóго*; ~ niekomu k narodeninám поздрáвити дакóго з днём народжі́ня

zagúľ//ať -a -ajú *dok.* закатуляти; ~ loptu закатуляти лóпту • ~ očami заґу́ляти очáми

zagúľ//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* закатуляти ся; lopta sa ~ala лóпта закатуляла ся

zagyps//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* заґі́псовáти, засадровáти

záh//a -y *ž* зага; ~ ma páli зáга мéне пáлить

zaháčk//ovať -uje -ujú *dok.* запéрти на гáчок, загачковáти

záhad//a -y *ž* загáдка, тáйность, даштó непорозу́млююче; to je pre mňa ~ тотó про мéне загáдка

záhadn//ý *v rôzn. význ.* загáдный; тáйный, непорозу́млюючій; ~á tvár загáдна тварь; ~ úsmev загáдный у́смів; ~á smrť загáдна смерть; ~ prípad загáдна нáгода

zahá//dzať -dže -džu *dok.* **1** *čo, koho, čím* заметáти, зашмáрити, засыпати; ~ speváka kvetmi заметáти співакá квітками **2** *čo, čím* засыпати, заметáти, завалити; ~ jamu zemou засыпати яму землёв

zahadz//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* **1** одмі́товати; вышмáрёвати; ~ kamene nabok одмі́товати камі́ня нáбік; ~ loptu вышмáрёвати лóпту **2** одшмáрёвати; ~ si vlasy z očí одшмáрёвати вóлосы з очéй **3** *pren.* пропущáти; ~ príležitosť пропущáти нáгоду **4** *čím* (*pomykávať*) прихрáмовати;

v chôdzi ~uje ľavou nohou при ходжіні він храмле, вышмарюючі до переду ліву ногу
zahadz//ovať² -uje -ujú *nedok. čo čím* засыповати, замітовати; ~ kanál zemou засыповати канал землёв
zahadz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** (*pomykávať sa*) храмати **2** *s kým i bezpredm. expr.* опущати ся в бісіді *з кым,* понижовати себе в бісіді *з кым;* моралні падати
zaháľač -a *m* лінёх, поваляч, даребак, лайдак
zaháľačský лінивый, повалячскый, даребацькый; порожній, пустый
zaháľ//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*o osobách*) даребачіти, лінёшыти, повалёвати ся, лайдачіти **2** (*o veciach*) валяти ся
záhaľčivý 1 (*o človeku*) лінивый, повалячскый **2** пустый, неробôтный; ~ život пустый жывот
zahal//iť -í -ia *dok. čo, koho čím, do čoho* завити, закрутити, прикрыти; hmla ~ila zem гмла *або* молга прикрыла землю
zahal//iť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho, čím* завити ся, закрутити ся *чім до чого*, забабушыти ся *до чого*
záhaľk//a -y *ž* лінёшіня, повалёваня ся, даребачіня, пустота *ж*
zahaľ//ovať -uje -ujú *nedok. čo, koho, čím, do čoho* закрывати *кого, што чім*, закручати *кого, што до чого*
zahaľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. čím* закручати ся *до чого,* закрывати ся *чім*
zaháň//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, koho* заганяти; выганяти; одганяти; приганяти; ~ ovce na pašu гнати вівці на паствиско *або* на пашу; ~ statok выганяти худобу; **2** *čo* утішовати, одганяти; ~ smäd утішовати смед; ~ hlad утішовати голод; ~ spánok, driemoty одганяти спанок, дримоты **3** *pren.* россівати; розганяти; ~ chmúrne myšlienky россіёвати смутны думкы • ~ niekoho do slepej uličky гнати дакого до сліпой улічкы
zaháň//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. čím, na koho, čo, po kom, čom. proti komu, čomu i bezpredm.* розмаховати ся *чім на кого, што*; ~ sa rukou na niekoho розмаховати ся руков на дакого
zahanb//iť -í -ia *dok. koho pred kým, čím* заганьбити, понижыти, зневажыти, уразити; nedáme sa ~ мы не даме заганьбити ся
zahanb//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *pred kým, za čo i bezpredm.* заньбити ся, достати ся до безнадійности; ~il sa za tie slová він заганьбив ся за тоты слова **2** зробити собі ганьбу, зосмішнити ся, компромітовати ся; nechcel sa pred cudzími ~ він не хотів перед чуджіми зосмішнити ся
zahas//iť -í -ia *dok.* **1** загасити, згасити, згаснути; ~ oheň загасити огень; ~ cigaretu згасити ціґаретлю; ~ lampu, sviečku згаснути лампу, свічку **2** *expr.* ~ smäd утішыти смед • ~ vápno погасити вапно
zaháš//ať -a -ajú *nedok.* **1** згашовати, гасити; ~ oheň гасити огень; ~ lampu згашовати лампу **2** *expr.* утішовати; ~ smäd утішовати смед
zaha//tať -tá -tajú *dok.* **1** (*zadržať, zastaviť*) перегородити; загатити; загородити; ~ potok загатити потік; ~ cestu перегородити дорогу **2** *pren.* заставити; ~ príval rečí niekoho заставити говорити дакого
zahlad//iť -í -ia *dok.* **1** (*odstrániť*) загладити, знічіти, закрыти; ~ stopy загладити сліды; dážď ~il všetky stopy додж змыв вшыткы сліды; ~ nepríjemný dojem загладити неприємне доятя **2** пригладити; ~ si vlasy пригладити собі волося
záhlav//ie -ia *s* **1** (*tylo, zátylie*) затылок **2** (*postele*) щіт **3** (*knihy, článku)* заголовок; živé ~ *typ.* тітул, надпис; жывый заголовок
zahĺb//ať sa -a -ajú, **zahĺb//iť sa** -í sa -ia sa *dok. do čoho* понорити ся, углубити ся *до чого*; ~ sa do čítania понорити ся до чітаня; ~ sa do seba углубити ся *або* понорити ся до себе

zahliad//nuť -ne -nu *dok.* заглянути, увідіти, збачіти

zahlob//iť -í -ia *dok.* **1** вбити, зáбити, затовчі, заглобити; ~ klinec do stený зáбити клинець до стіны **2** позабивáти, зáбити; ~ obloky doskami позабивáти óкна дóсками

zahluš//iť -í -ia *dok.* **1** *koho, čo* (*usmrtiť*) усмертити, зáбити; ~ilo ho brevno ёгó зáбив друк **2** *čo* (*potlačiť, utlmiť*) заглушыти; ~ hlas svedomia заглушыти гóлос сóвісти

zahmk//ať (si) -á (si) -ajú (si) *dok.* загымкати (собі)

zahmliev//ať -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* загмливáти

zahml//iť -í -ia *dok. v rôzn. význ.* загмлити, заросити; umelé ~enie умéле загмліня; ~ zmysel slov загмлити *áбо* затемнити смысел повідженóго

zahml//iť sa -í sa -ia sa *dok.* загмлити ся; oči sa mu ~ óчі загмлили ся ёмý; • v očiach sa mu ~lo ёмý покаламутило ся в очáх

zahnať zaženie zaženú *dok.* **1** *čo, koho* загнáти, нагнáти, выгнати, одогнáти; ~ ovce do košiara нагнáти вівці до кошáра; ~ nepriateľa одогнáти неприятеля **2** *čo* прогнáти, утíшовати; ~ smäd утíшовати смед; ~ spánok, driemoty прогнáти спáнок, дримóту **3** *pren.* россíяти; розогнáти; ~ podozrenie россíяти подозрівáня

zahnať sa zaženie sa zaženú sa *dok. čím na koho,čo, po kom, čom, proti komu i bezpredm.* замáхнути ся, загнáти ся *чім на кóго, што*; ~ sa sekerou замáхнути ся топорóм

záhned//a -y *ž min.* дымóвый крíштал; дымóвый крéмінь

zahnív//ať -a -ajú *nedok.* (*o ústrojných látkach*) загнивáти; zelenina ~a зеленина загнивать

zah//núť -ne -nú *dok.* **1** *čo* загнýти; ~ stránku knihy загнýти сторóну книгы; ~ sukňu, nohavice скоротити сýкню, ногавіці **2** *kam, kde* одбóчіти, забóчіти; ~ za roh одбóчіти *áбо* забóчіти за ріг

zahoden//ie -ia *s*: nie je na ~ *hovor.* тотó мóже придати ся *áбо* пригодити ся

zahod//iť -í -ia *dok.* **1** *čo, čím* шмáрити; ~ guľu desať metrov шмáрити ґýлю на дéсять мéтрів **2** *čo na koho, čo* нашмáрити; ~ kabát na plecia нашмáрити кáбат на плéчі **3** *čo* (*vyradiť*) вышмарити, зашмáрити; ~ niečo na smetí вышмарити даштó на смітя • ~ pušku *al.* flintu do žita зложыти збрáни

zahod//iť sa -í sa -ia sa *dok. s kým i bezpredm.* споїти ся *з кым*, понижыти ся, морáлні упасти *áбо* клéснути

záhon -u *m* **1** (*zeleniny ap.*) гряда, грядка; (*kvetov*) грядка квíток, квíтник; ~ jahôd грядка ягод **2** паствиско, часть пóля; vypásať ~y пáсти худóбу на паствисках

zahoráck//y: ~é nárečie діалéкт Загóря, загорáцькый діалéкт (*западнословáцькый діалéкт*)

Záhorák -a *m* жытель Загóря; *p.* **Záhorie**

zahorek//ovať -uje ujú *dok. expr.* загорековáти, понарікáти, забідáкати, повздыхáти, поносовáти ся

Záhor//ie -ia *s* Загóрьє (*óбласть на зáпаді Словáкії*)

zahor//ieť -í -ia *dok.* **1** (*zahorieť sa*) розгорíти ся; vatra ~ela огéнь розгорíв ся **2** *čím, za čím i bezpredm.* одушевнити ся, загорíти; ~ láskou загорíти *áбо* одушевнити ся любóвёв; ~ túžbou загорíти желáнём **3** (*o obilí*) згорíти, зосхнýти; obilie ~elo od veľkého sucha зéрна зóсхли од зáсухы

zahovár//ať -a -ajú *dok.* заговорити, преговорити, *nedok.* выслóвлёвати ся

zahovor//iť[1] -í -ia *dok.* (*začať hovoriť*) заговорити, зачати бісідовáти

zahovor//iť[2] -í -ia *dok. čo i bezpredm.* перетóргнути; rýchlo ~il túto jeho otázku скоро перетóргнув тот ёгó вопрóс

zahovor//iť sa -í sa -ia sa *dok. s kým o čom i bezpredm.* заговорити ся, забісідовáти ся *з кым о чім*

zahrab//ať -e -ú *dok.* **1** загрáбати, закопáти, загорнýти; ~ semeno do zeme закопáти

семéно до зéмлі **2** засыпати, загорнýти; ~ jamu засыпати яму

záhrad//a -y *ž* сад; ovocná ~ овоцинóвый сад; zimná ~ зимный сад; zoologická ~ зоолоґічный сад; botanická ~ ботанічный сад; kvetinová ~ квітник, квітникóвый сад; zeleninová ~ зáгорода • pustiť si capa do ~y *hovor.* пустити цáпа до садý

zahrad//iť -í -ia *dok.* загородити, перегородити; ~ ulicu перегородити ýліцю; ~ vchod загородити вход

záhradk//a -y *ž* **1** сáдик; kvetinová ~ квітник **2** (*pred domom*) сáдик **3** (*ohradka pre deti*) огорóдка; dať dieťa do ~y дати дітину до огорóдкы

záhradkár -a *m* садовóд

záhradkárstv//o -a *s* садовóдство

záhradníck//y **1** садóвый; ~é nožnice садóвы ножычкы **2** садóвый, садовóдный; ~e práce садóвы робóты

záhradníctv//o -a *s* **1** (*pestovanie ovocia*) садовóдство; (*pestovanie kvetov*) квітовóдство; zaoberať sa ~om заоберáти ся садовóдством **2** (*pestovanie zeleniny*) зелениновóдство **3** (*podnik*) садовóдство; pracovať v ~e робити в садовóдстві

záhradnič//iť -i -ia *nedok. hovor.* заоберáти ся садовóдством

záhradník -a *m* **1** (*pestovateľ ovocia*) садовóд, садóвник; (*pestovateľ kvetov*) квітовóд **2** (*pestovateľ zeleniny*) зелениновóд; školený ~ садовóд по профéсії • spraviť *al.* urobiť capa ~om пустити цáпа до садý, зробити цáпа садовóдом

záhradn//ý **1** садóвый; ~á jahoda садóва ягода **2** садóвый; ~é rastliny садóвы рослины • ~á reštaurácia садóва *áбо* літня рештаврáція

zahrádz//ať -a -ajú, **zahradz//ovať** -uje -ujú *nedok.* загорóджовати, перегорóджовати

zahranič//ie -ia *s* заграніця; чуджі держáвы; dovoz zo ~ia ввіз спóза граніці; styky so ~ím споїня зо заграніцёв

zahraničnopolitick//ý загранічно-політічный; ~ komentár меджінарóдный коментáрій; ~á situácia меджінарóдна сітуáція, меджінарóдны обстáвины

zahraničn//ý **1** загранічный, меджінарóдный, чуджíй; ~á tlač загранічна прéса; ~ kapitál чуджíй капітáл; minister ~ých vecí міністер загранічных діл **2** зóвнішній; ~á situácia меджінарóдна сітуáція; ~ obchod зóвнішня торгівля; ~á politika зóвнішня політіка

zahr//ať[1] -á -ajú *dok.* **1** *čo i bezpredm.* загрáти; ~ v útoku, v obrane *šport.* загрáти в нападíні, в оборóні **2** *čo komu šport.* (*nahrať, prihrať*) награвáти, приграваті **3** *komu* (*prejaviť sa, objaviť sa*) загрáти *в чім*; krv mu ~ala v žilách кров загрáла ёмý в жылах **4** *čím* (*zatrblietať sa*) загрáти, заіскрити ся; ~ všetkými dúhovými farbami загрáти вшыткыми(а) фáрбами радýгы

zahr//ať[2] -á -ajú *dok. čo, koho* загрáти; ~ do roka päťdesiat predstavení загрáти за рік пятьдесят представлíнь *áбо* спектáклів; ~ Hamleta загрáти роль Гамлéта; ~ hlavnú úlohu vo filme загрáти глáвну роль во фíлмі

zahr//ať[3] -á -ajú *dok. čo na čom i bezpredm.* загрáти; ~ valčík загрáти вáлчік; ~ skladbu na husliach загрáти композíцію на гýслях

zahr//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* загрáти ся, погрáти ся; ~ sa na slepú babu загрáти ся на жмурячкы *áбо* на жмýрькы

zahr//ať si[1] -á si -ajú si *dok. expr. čo s kým, čím* загрáти; ~ si futbal s deťmi na dvore загрáти фóтбал з дітми на двóрі; ~ dve partie v šachy загрáти дві пáртії шáхів

zahr//ať si[2] -á si -ajú si *dok. expr.* **1** загрáти; ~ si vo filme загрáти во фíлмі **2** *na koho, čo* загрáти, вытворити *кóго, што*; ~ si na pána загрáти пáна

zahr//ať si[3] -á si -ajú si *dok. na čom expr.* загрáти; ~ si na klavíri загрáти на клáвірі

zhráv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. s čím, s kým* заграваті ся *з кым, чім*; жартовáти *з кым, чім*; ~ sa s láskou жартовáти з любóвёв • ~ sa s vlastným životom заграваті ся зо

свої́м жывóтом; ~ sa s ohňom грáти ся з огнём; ~ sa so smrťou грáти ся зо смéртёв

zahrávať si *p.* **zahrávať sa**

zahrdús//iť -i -ia *dok. expr.* задусити, удусити, задавити; ~ ovcu задусити вівцю

zahrdzav//ieť -ie -ejú *dok.* заярджавíти

záhren//ie -ia *s* пазýха; zo ~ia спід *áбо* спóза пазýхы; do ~ia за пазýху

zahreš//iť -í -ia *dok. čo komu, na koho, čo i bezpredm.* загрішыти, вынадати, забоговáти, прокляти

zahriak//nuť -ne -nu *dok. koho expr.* закрикнути, загрякнути *кóго*, запхáти ýста *кóму*; nezahriakaj ho stále не загрякуй ёгó цíлый час, не запхавáй ёмý ýста

zahriaknut//ý несмілый, утягнýтый, закрикнутый, загрякнутый

zahriať zahreje zahrehú *dok.* зогрíти, нагрíти, розогрíти; ~ motor зогрíти мóтор

zahriať sa zahreje sa zahrejú sa *dok.* (*o človeku*) зогрíти ся; ~ sa od rýchlej chôdze зогрíти ся од скóрого ходжíня

zahrm//ieť -í -ia *dok.* **1** (*o hrome*) ударити, загырмíти; ~elo *neos.* загырмíло, удáрив гром *áбо expr.* пéрун **2** загырмíти, задудніти; ~el výstrel задуднів выстріл

zahrn//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo čím* засыпати, загортáти, замíтовати; ~ semená засыповати семéна глинов **2** *čo* одшмáрёвати, зачéсовати; ~ vlasy dozadu одшмáрёвати вóлосы дозáду **3** *koho čím* засыповати; окружáти *кóго чім*; ~ niekoho otázkami засыповати дакóго вопрóсами; ~ niekoho láskou, starostlivosťou окружáти дакóго любóвёв, старостливостёв; ~ darmi niekoho обсыпати дакóго дарýнками **4** *koho, čo do čoho* запої́ти *кóго до чóго*, односити *кóго, што к чóму*

zahr//núť -ne -nú *dok.* **1** *čo čím* засыпати, заметáти; ~ semená zemou засыпати семéна зéмлёв; ~ brázdu заметáти бороздý; ~ stopy snehom засыпати слíды снігóм **2** *čo* одшмáрити, зачесáти; ~ vlasy dozadu зачесáти вóлосы дозáду **3** *koho čím* засыпати, заметáти; ~ niekoho peniazmi засыпати дакóго пінязьми; ~ niekoho otázkami засыпати *áбо* заметáти дакóго вопрóсами **4** *koho, čo do čoho* запої́ти *кóго, што до чóго*; однéсти *кóго, што к чóму*; ~ niekoho do zoznamu однéсти дакóго до спискá; ~ javy do určitej skupiny однéсти явлíня ку конкрéтній ґрýпі

záhrob//ie -ia *s* посмéртный жывот, дрýгый світ; veriť v ~ вíрити в посмéртный жывот; hovoriť ako zo ~ia говорити гробóвым гóлосом, говорити як з дрýгого *áбо* тамтóго свíта

záhrobný **1** посмéртный; ~ život посмéртный жывот, жывот на дрýгім *áбо* тамтíм світі **2** *expr.* дрýгый *áбо* тамтóт світ; ~ hlas гóлос з дрýгого *áбо* тамтóго свíта

zahrocovať *p.* **zahrotiť**

zahromž//iť -í -ia *dok. na koho, čo, komu i bezpredm. expr.* загрішыти *кóму*, закляти *кóго*, загромовáти, забоговáти, погрозити *кóму*, закрічáти *на кóго*

zahrot//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* заострити; ~ klinec заострити клинець **2** *čo proti komu, čomu* заміряти, выострити *што прóтів кóго, чóго*

zahroziť (sa) *p.* **pohroziť (sa)**

zahrúž//iť sa -i sa -ia sa *dok. do čoho* понорити ся, погружыти ся; ~ sa do myšlienok понорити ся до роздýмованя

zahrýz//ať -a -ajú, **zahryzáv//ať** -a -ajú, **zahryz//ovať** -uje -ujú *nedok. čo, do čoho* загрызáти; ~ do jablka загрызáти до ябка, надкýсовати ябко

zahrýz//ať sa -a sa -ajú sa, **zahryzáv//ať sa** -a sa -ajú sa, **zahryz//ovať sa** -uje sa –ujú sa *nedok. do čoho* **1** загрызáти ся, вгрызовати ся *до чóго* **2** *pren. expr.* гнíвати ся, трáпити ся, грызти ся

zahryz//núť[1] -ne -nú *dok.* **1** *čím do čoho* загрызти ся *до чóго*; ~ do jablka загрызти до ябка, надкýсити ябко; pes mu ~ol do nohy пес загрыз ёмý до нóгы **2** *do čoho expr.* (*pustiť sa do niečoho*) загрызти ся, пустити ся; ~ do politiky загрызти ся до полíтікы • ~ si do jazyka закýсити собі до

языка́, прикусити собі язык; ~ do kyslého jablka *hovor.* взяти ся за неприємне діло, загрызти до квасно́го ябка; ~ do tvrdého orieška *expr.* взяти ся за тяжке́ діло; ~ do zeme *al.* do trávy *expr.* уме́рти

zahryz//núť² -ne -nú *dok. expr.* (*zajesť si*) заку́сити, переку́сити

zahryz//núť sa -ne sa -nú sa *dok. do čoho* **1** загрызти ся *до чо́го*; ~ sa do pery загрызти ся до ґа́мбы **2** *pren. expr.* загрызти ся, пустити ся;~ sa do práce загрыти ся до робо́ты

zahryzovať *p.* **zahrýzať**

záhub//a -y *ž* за́губа; na pokraji ~y на кра́ю за́губы; rútiť sa do ~y па́дати до про́пасти; priviesť niekoho do ~y приве́сти дако́го до за́губы *або* за́нику

zahub//iť -í -ia *dok.* знівочі́ти, знічі́ти

zahuč//ať -í -ia *dok.* загуча́ти; motory ~ali мо́торы загуча́ли; siréna ~ala сіре́на загуча́ла; v ušiach mu ~alo *neos.* ёму́ загуча́ло в у́хах

zahuh//ňať -ne -ňu/-ňajú *dok. expr.* зако́ктати, выповісти носо́вым го́лосом

zahumien//ok -ka *m* загуме́нок, фа́латок по́ля при до́мі

zahundr//ať -e -ú *dok.* загу́ндрати, зашо́мрати, пробормота́ти

zahyb -u *m* **1** *v rôzn. význ.* рубе́ць, скла́дка; ~y kože рубці́ ко́жы; zahladený, nezahladený ~ *krajč.* забіґлёва́ный, незабіґлёва́ный рубе́ць; videl mu do najtajnejších ~ov duše *pren.* він ві́дів ёго́ на́скрізь **2** (*ohyb, zákruta*) за́крута; ~ rieky, cesty за́крута рікы, доро́гы

zahýb//ať -a -ajú *nedok.* скруча́ти, закруча́ти; ~ za roh скруча́ти за ріг; rieka ~a na tomto mieste doľava ріка́ на тім мі́сці скру́чать долі́ва

zahýn//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* загына́ти; ~ klinec загына́ти клинець; ~ sukňu загына́ти су́кню **2** *kam, kde* забо́човати, закруча́ти; ~ doprava забо́човати допра́ва

zahy//núť -nie -nú *dok. čím, od čoho i bezpredm.* загынути, уме́рти; tragicky ~ траґі́чні загынути

zachádz//ať¹ -a -ajú *nedok.* **1** (*vchádzať*) заходити, входити; ~ do domu входити до до́му **2** (*dostávať sa niekam, k niečomu*) заходити; ~ priďaleko *pren.* заходити придале́ко *або* дость дале́ко; ~ do zbytočných podrobností *pren.* заходити до непотрі́бных *або* за́йвых подро́бностей **3** (*o nebeských telesách*) заходити, запада́ти; lúče ~ajúceho slnka лу́чі заходячого со́лнця • ~a mi za nechty захо́дить мі за но́хті

zachádz//ať² -a -ajú *nedok. čím i bezpredm.* оро́шовати ся; obloky ~ajú parou о́блакы *або* о́кна оро́шують ся (па́ров)

zachádz//ať³ -a -ajú *nedok. s kým, čím* обходити ся, заобхаджа́ти ся, заобходити ся, нарабляти *з дачі́м*; vľúdne s niekým ~ ласка́во заобходити ся з дакым; neľudsky s niekým ~ гру́бо обходити ся з дакым; ~ s niekým v rukavičkách заобходити ся з дакым в рукаві́чках *або* деліка́тні

zachádz//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. od čoho, čím, o čom i bezpredm.* заходити ся, дусити ся, омдліва́ти; ~ sa od smiechu заходити ся од сміху́

zachádzk//a -y *ž* одбочі́ня з доро́гы, оклюка

zachc//ieť sa -e sa *neos. dok. komu s neurč. i čoho* захоті́ти ся; ~elo sa mu piť ёму́ захоті́ло ся пити

zachlop//iť -í -ia *dok. čo expr.* захло́пнути, прибу́хнути, забу́хнути; ~ oblok прихло́пнути о́блак; ~ dvere niekomu pred nosom забу́хнути две́рі пе́ред но́сом дако́му

zachmúr//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** *na koho i bezpredm.* захму́рити ся; ~il sa він захму́рив ся **2** (*o oblohe*) захма́рити ся; ~ilo sa *neos.* захма́рило ся

záchod -a/-u *m* за́ход, туале́т, WC; anglický *al.* splachovací ~ споло́куючій туале́т; pýtať sa na ~ *škol.* просити ся на туале́т

zachodiť¹ *p.* **zachádzať¹**

zachod//it'[2] -í -ia *nedok. čím i bezpredm.* потіти, орóшовати; okuliare mu ~ili parou окуляры потіли *áбо* орóшовали ся ёму

zachod//it'[3] -í -ia *nedok. s kým, čím* обходити ся, заобхаджáти ся, заобходити ся; zle s ňou ~í він зле з нёв заобхóдить ся

zachod//it'[4] -í -ia *dok. čo hovor.* забігати; ~ auto забігати áвто

zachod//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* (*omdlievať*) заходити ся, омдлівáти; dieťa sa ~í plačom дітина захóдить ся плáчом

zachovalý дóбрі утримованый; hrad je ešte veľmi ~ зáмок є іщі барз дóбрі утримованый

zachov//ať -á -ajú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* зберечі, захранити, утримати; ~ si staré zvyky зберечі стáры звыкы; ~ si zdravie захранити *áбо* утримати свóє здорóвя; ~ v pamäti зберечі *áбо* утримати в пáмяти; ~ vernosť prísahe зберечі вірность присягі; ~ tajomstvo зберечі тáйность; ~ si pokojnú myseľ зберечі холоднокрóвность, зберечі собі спокійну мысель **2** (*dodržiavať, splniť*) дотримовати; ~ poriadok, disciplínu дотримовати пóрядок, дісціпліну; ~ diétu дотримовати діéту; ~ literu zákona дотримовати літéру закóна • ~ niekoho pri živote охабити дакóго при жывóті, захранити дакóму жывот; bože ~aj *hovor.* хрань бóже, бóже хрань

zachov//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** (*uchovať sa*) утримати ся, захранити ся, зберечі ся; ~ sa v pôvodnom stave захранити ся так як было *áбо* в первічній фóрмі **2** *ku komu i bezpredm.* обходити ся *з кым*, однéсти ся *ку кóму*; dobre sa ~al k nemu він дóбрі одніс ся ку нёму

záchran//a -y *ž* **1** охорóна, спасíня, ратýнок; ~ pred istou smrťou спасíня од ясной смéрти; nádej na ~u надія на ратýнок; hľadať ~u v úteku глéдати ратýнок в бігстві **2** *pred čím* збавлíня *од чóго*

záchranc//a -u *ž* охорóнця, спасíтель, ратíвник; выкупитель

zachrán//iť -i -ia *dok. komu čo; koho, čo pred kým, čím, od koho, čoho* захранити, спáсти, выратовати *кóго, што од кóго, чóго*; захранити; ~ úrodu захранити урóду; ~ niekomu život захранити дакóму жывот; ~ niečo pred skazou захранити од зáгубы даштó; ~ situáciu захранити *áбо* спáсти сітуáцію

zachrán//iť sa -i sa -ia sa *dok.* захранити ся, спáсти ся; ~ sa útekom спáсти ся *áбо* захранити ся бігством

záchrank//a -y *ž* áвто скóрой пóмочі

záchranky//ňa -ne *ž* захоронкíня, спасíтелька, ратівничка; выкупителька

záchrann//ý захорóнюючій, спасáючій; ~ pás а) спасáючій круг; б) спасáючій пояс; ~é práce захорóнюючі робóты; ~ čln захорóнюючій *áбо* спасáючій челнóк; ~é auto áвто скóрой пóмочі; ~á brzda гаварíйный гам

zachraňovac//í захорóнюючій, спасáючій, ратýючій; ~ie práce захорóнюючі *áбо* ратýючі робóты

zachráp//ať -e -u *dok.* **1** захрáпати **2** *hovor. expr.* (*zaspať*) заспáти, уснýти

zachrapč//ať -í -ia *dok. expr.* запрáскати, захрапчáти; pod nohami ~al ľad під ногáми запрáскав лед

zachrapšť//ať -í -ia *dok. hovor. expr.* запрáскати, зашкріпати; voľačo ~alo даштó зашкріпало

zachrč//ať -í -ia *dok. expr.* захырчáти, захрапíти

zachrip//ieť -í -ia *dok. expr.* захрáпнути

zachríp//nuť -ne -nu *dok.* захрипнути

zachrípnutý **1** (*o človeku*) захрипнýтый **2** (*o hlase, o zvuku*) храплявый, захрипнýтый; ~ hlas храплявый гóлос

zachut//iť -í -ia *dok. komu* **1** (*o jedle*) прийти по смáку, полюбити ся **2** (*zachcieť sa*) захотíти ся

zachvac//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** захóплёвати, охóплёвати; požiar ~oval dom za domom пожáр *áбо* огéнь охóплёвав дом за дóмом **2** *lek.* охóплёвати, засяговати

záchvat -u *m* **1** *lek.* зáхват; srdcový ~ сердéчный зáхват; ~ kašľa зáхват кáшля; hysterický ~ істéріка; ~ šialenstva пароксíзм, (горячковитый) зáхват **2** зáхват; ~ smiechu пароксíзм сміхý; ~ zúfalstva зáхват безнадíйности

zachvát//tiť -i -ia *dok.* **1** охóпити, захóпити; plamene ~ili budovu плáмя охóпило цíлу будóву; sucho ~ilo skoro celé územie зáсуха росшырила ся скóро на цíлу терітóрію; ~ila ma hrôza мéне охóпив ýжас **2** *lek.* захóпити; rakovina mu ~ila pľúca раковина захóпила ёмý плюца

záchvatový захватóвый; ~ stav захватóвый став

zachven//ie -ia *s* потрясíня, трепотáня

záchvev -u *m* **1** трясíня; ~ zeme землетрясíня **2** (*hlasu*) трясíня, колысáня

zachv//ieť sa -eje sa -ejú sa *dok.* **1** затрясти ся, затрепáти ся, заколысáти ся; ruka sa jej ~ela єй рýка затрясла ся; borovica sa ~ela сóсна затрясла ся; dieťa sa ~elo na celom tele дітина затрясла ся цíлым тíлом **2** (*o zemi*) затрясти ся; заколысáти ся; zem sa ~ela od výbuchu зéмля затрясла ся од выбуху **3** (*o hlase*) трясти ся, заколысáти ся **4** (*o srdci*) пробрáти ся, затрепетáти

zachycovač -a *m*: pružinový ~ спругóвый імáч; ~ trosky імáч шквáры, шквароімáтель

zachytáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** ухóплёвати, хáпати, імáти; ~ niečo padajúce ухóплёвати даштó пáдаюче; ~ loptu ухóплёвати лóпту; ~ úder ухóплёвати ýдер; ~ očko захáповати óчко **2** (*vlahu, tekutinu*) затримовати; ~ vlahu затримовати влáгу **3** (*sluchom, zrakom*) хáпати, імáти; ~ nezreteľné zvuky ухóплёвати неясны звýкы; ~ pohľady niekoho імáти взгляды дакóго **4** (*listy ap.*) перехáповати, перехóплёвати **5** *pren.* передавáти; presne ~ niečo акурáтні передавáти даштó; štatisticky niečo ~ штатістíчно захóплёвати даштó; zápisnične ~ фіксовáти в протокóлі

zachytáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. koho, čoho, o čo, do čoho, na čom, za čo* захóплёвати ся *чім, за кóго, што*; захóплёвати *чім, кóго, што, за што*

zachyt//iť -í -ia *dok.* **1** підхóпити, ухóпити, поімáти; ~ padajúci kameň підхóпити пáдаючій кáмінь; ~ loptu підхóпити лóпту; ~ očko na pančuche ухóпити óчко на панчóхі **2** (*vlahu, tekutinu*) затримати **3** (*sluchom, zrakom*) ухóпити; ~ nezreteľné zvuky ухóпити неясны звýкы **4** (*listy ap.*) перехóпити **5** *pren.* передати; štatisticky niečo ~ штатістíчно захóпити даштó; zápisnične ~ зафіксовáти в протокóлі

zachyt//iť sa -í sa -ia sa *nedok. koho, čoho, o čo, do čoho, na čom, za čo* захóпити ся *чім, за кóго, што*, захóпити *чім, кóго, што, за што*; ухóпити ся, імити ся *за кóго, што*

záchytk//a[1] -y *ž tech.* захáпка

záchytk//a[2] -y *ž hovor.* вытрéзвовач *м*

záchytn//ý затискуючій; ~á skrutka *tech.* затискуюча шрýбка • ~á stanica вытрéзвовач

zaimpon//ovať -uje -ujú *dok. komu čím* імпоновáти *кóму,* зробити *на дакóго* дóбре доятя

zaintabul//ovať -uje -ujú *dok. práv.* записáти (*до поземéльных книг*)

zainteres//ovať -uje -ujú *dok. koho, čo na čom, do čoho* заінтересовáти *кóго до чóго*

zaiste *čast.* правдіподíбні, наíсто, істóтні, оправдиво

zaisten//ec -ca *m* затриманый, арештовáный

zaisten//ie -ia *s* забезпечíня; materálne ~ rodiny матеріáлне забезпечíня родины

zaist//iť -í -ia *dok.* **1** *komu čo v rôzn. význ.* забезпéчіти *кóму што, кóго чім*; ~ si nocľah забезпéчіти ночлíг; ~ plnenie plánu забезпéчіти выповнíня плáну; ~ si budúcnosť забезпéчіти свóю бýдучность **2** *čo čím* забезпéчіти охорóнюючім заряджíнём; ~ dvere závorou забезпéчіти двéрі ріґлём **3** *voj.* заістити; ~ pušku заістити пýшку **4** *koho* затримати; арештовáти; запéрти під вáрту

zaist//iť sa -í sa -ia sa *dok. pred kým, čím i bezpredm.* поістити ся *од чóго*; охоронити сéбе *од кóго, чóго*
zaisťovac//í: забезпéчуючій; ~ia divízia *voj.* забезпéчуюча дівізія; ~ skrutka *tech.* забезпéчуюча шрýбка
zajac -a *m* **1** заць, зáяць; ~ domáci крóлик; ~ poľný заць, зáяць; poľovačka na ~e полёваня на зáців; ~ na smotane *kuch.* заць на сметáнці **2** *hovor. expr.* (*o neskúsenom, mladom človeku*) молококóс ● lepší vrabec v hrsti ako ~ v chrasti [*prísl.*] ліпшый воробéль в рýці, як зáяць в тéрні *áбо* в кряках
zajač//í заячій; ~ia srsť заяча серсть; ~ia koža заяча кóжа; ~ia farma заяча фáрма; ~ia stopa заячій слід ● ~ia pera *hovor.* заяча ґáмба; mať ~ie úmysly мáти заячі ýмыслы *áбо* позерáти до ліса; наострити ліжы
zajačic//a -e *ž* заячіця
zajačin//a -y *ž* **1** (*mäso*) заячіна **2** (*kožušina*) заяча кожушина, заяча кóжа
zajag//ať sa -á sa -ajú sa *dok. expr.* заблискати ся, залéскнути ся, засвітити ся; očka sa mu ~ali ёгó óчі заблискали ся
zajach//tať sa –ce sa -cú sa *dok. expr.* заікати ся, закóктати ся
zajakan//ie -ia *s* заікованя
zajak//ať sa -á sa -ajú sa, **zajakáv//ať sa** -a sa -ajú sa *nedok.* заіковати ся, засіковати ся
zajakavý (*o človeku*) заікаючій ся
zajať zajme zajmú *dok.* заяти, взяти до плéну; ~ niekoho živého заяти жывóго дакóго; ~ nepriateľského vojaka взяти до плéну вóяка неприятеля; zdať sa ~ здати ся до плéну
zajat//ec -ca *m* плéнный, заятый; vojnový ~ войнóвый заятець
zajatecký: ~ tábor лáгерь для заятых
zajat//ie -ia *s v rôzn. význ.* заятя; padnúť do ~ia попáсти до заятя; vyslobodiť zo ~ia выслободити ся зо заятя; byť v ~í находити ся в заяті; byť v ~í smutku быти *áбо* находити ся в заяті смýтку; vymaniť sa zo ~ia strachu вырвати ся зо заятя страхý
zajatky//ňa -ne *ž* заятá
zájazd -u *m* **1** (*do cudziny, do hôr*) екскýрзія, путовáня **2** (*divadla*) тýрне *c neskl.*
zajed//ať -á -ajú *nedok. čo čím* заїдáти, закýсовати; ~ slaninu chlebom заїдáти солонину з хлíбом
zajedk//a -y *ž* зáкусок
zajedno: byť ~ s niekým v niečom быти за єднó з дакым в дачíм, быти тóго сáмого пóгляду
zajesť si zaje si zajedia si *dok. čo, čoho i bezpredm.* перекýсити, заїсти собí; dobre som si zajedol я дóбрі заїв
zajím//ať -a -ajú *nedok.* брáти *áбо* заберáти до заятя
zajk//o -a *m zdrob.* зáйко, заячік
zajojč//ať -í -ia, **zajojk//ať** -á -ajú *dok. expr.* заёйкати, заёйчáти
zájsť[1] zájde zájdu *dok.* **1** (*niekam sa dostať*) зáйти; ~ za roh зáйти за ріг; ~ ďaleko do lesa зáйти далéко до ліса; ~ pre chlieb зáйти про хліб; ~ k susedke зáйти к сусíдці; ~ k niekomu na návštevu навщівити дакóго **2** (*o nebeských telesách*) зáйти; slnko zašlo сóлнце зашлó **3** *pren.* упáсти, підупáсти; jeho sláva zašla ёгó слáва упáла **4** *koho* (*prihodiť sa niekomu*) постигнути; zašlo ho nešťastie ёгó постигло нещáстя ● zašlo mi (jej. . .) za nechty зашлó мі за нóхті; ~ priďaleko зáйти придалéко; ~ do krajností зáйти до крáйностей; pomaly ďalej zájdeš [*prísl.*] помáлы дáлше зáйдеш; тихо ідéш, дáлше бýдеш
zájsť[2] zájde zájdu *dok.* **1** (*zarosiť sa*) заросити ся; oblok zašiel óблак заросив ся **2** (*oxidovať, očerniet*) потемнíти, заоксідовáти; retiazka zašla ланцóк заоксідовáв ся *áбо* потемнів
zájsť sa[1] zájde sa zájdu sa *dok. od čoho, čím i bezpredm. hovor.* зáйти ся, задусити ся, омдлíти; sa od smiechu зáйти ся од сміхý; ~ sa od plaču задусити ся од плáчу
zájť sa[2] *p.* **zaobísť sa**

zajtra *prísl.* зáвтра; prídem ~ večer я прийду зáвтра вéчор ● dnes-zajtra, zajtra-pozajtra не днесь – зáвтра; dnes mne, ~ tebe [*prísl.*] днесь мі, зáвтра тобí; čo môžeš urobiť dnes, nenechávaj na ~ [*prísl.*] не одкладáй на зáвтра, што мóжеш зробити днесь

zajtrajš//í завтрáшній; ~ie ráno завтрáшнє рáно

zajtrajš//ok -ka *m* **1** зáвтра *neskl. s*, завтрáшній день; od ~ka од завтрáшнёго дня **2** бýдучность, зáвтра *neskl. s*; radostný ~ рáдісне зáвтра

zákal -u *m lek.* катарáкта, закáл; šedý, zelený ~ сивый, зелéный закáл

zakáľač//ka -ky *ž* закóлёваня (свинéй)

zakáľ//ať -a -ajú *nedok. čo i bezpredm.* колóти (свині); ~ brava колóти свиню

zakal//iť[1] -í -ia *dok.* **1** закаламутити, зробити каламýтным; ~ vodu v studničke закаламутити вóду в студнíчці **2** *pren.* показити; ~ dobré vzťahy показити дóбры одношíня; ~ priateľstvo показити приятельство

zakal//iť[2] -í -ia *dok. tech.* закалити; ~ oceľ закалити óціль

zakal//iť sa[1] -í sa -ia sa *dok.* **1** закаламутити ся, помутнíти; voda sa ~ila вóда закаламутила ся **2** *pren.* показити ся; naše vzťahy sa ~ili нáшы одношíня показили ся

zakal//iť sa[2] -í sa -ia sa *dok.* закалити ся; ~ sa v boji закалити ся в бóї

zakarpatský закарпáтьскый; Zakarpatská Ukrajina Закарпáтьска Українa

zaka//sať -še/-sá -šú/-sajú *dok. čo za čo, do čoho* підкасáти, выкасати; засýнути; ~ si košeľu do nohavíc засýнути сорóчку до ногавíць

zakáš//ať -a -ajú *nedok.* **1** закóшовати; ~ do cudzieho закóшовати до чуджóго **2** (*nohou*) приволóчовати; ~ ľavou nohou приволóчовати ліву нóгу **3** *za kým i bezpredm. hovor. expr.* (*o ženatých mužoch*) курізовáти жéнам, волочíти ся за женáми

zakaš//lať -le -lú *dok.* закáшлати; кáшлати

zakatalogiz//ovať -uje -ujú *dok.* закаталоґізовáти, записáти до каталóґу; ~ nové knihy записáти новы книгы до каталóґу

zákaz -u *m* зáказ, заказáня; vydať ~ выдати зáказ; odvolať *al.* zrušiť ~ зрýшыти зáказ; napriek ~u нáпрік зáказу; ~ statia зáказ стояти *áбо* парковáти

zakázan//ý заказáный; ~é pásmo заказáна зóна; fajčenie ~é кýрити заказáно; nezamestnaným vstup ~ незаместнáным вступ заказáный ● ~é ovocie najlepšie chutí [*prísl.*] заказáна овоцина нáйліпше смакýє, заказáна овоцина солодкá

zaká//zať -že -žu *dok. čo komu* заказáти; ~ niekomu piť заказáти пити дакóму

zákazk//a -y *ž* закáзка; obuv na ~u óбув на закáзку

zákazníčk//a -y *ž* **1** (*v obchode*) купýюча **2** (*objednávateľka*) заказничка, клієнтка **3** (*v reštaurácii ap.*) навщíвничка

zákazník -a *m* **1** (*v obchode*) купýючій; stály ~ постíйный купýючій, все купýючій **2** (*objednávateľ*) закáзник, клієнт; mať široký okruh ~ov мáти мнóго клієнтів **3** (*v reštaurácii ap.*) навщíвник *м* ● náš ~ náš pán наш закáзник – наш пан, желáня купýючого для нас закóн

zakaz//ovať -uje -ujú *nedok. čo komu* закáзовати

zakaždým *prísl.* кáждый раз, все

zákerník -a *m* закéрник

zákernos//ť -ti *ž* закéрность

zákern//ý закéрный; ~á vražda закéрне убивство; ~ úmysel закéрный зáмысел; ~á choroba закéрна хворóта

zakiaľ *spoj.* пóкы, дóкы; počkaj ~ nepríde почéкай пóкы він не прийде

základ -u *m* **1** фундáмент, оснóва; betónový ~ бетонóвый фундáмент; tehlový ~ цеглóвый фундамéнт; skalný ~ скáлный *áбо* камíнный фундамéнт; zhorieť do ~ov згоріти до фундамéнтів **2** *pren.* оснóва, бáза, фундамéнт; prijať *al.* vziať niečo za ~ прияти *áбо* взяти даштó за оснóву; na ~e

niečoho на осно́ві дачо́го; byť ~om niečoho быти осно́вов *або* в осно́ві дачо́го; budovať od ~ov niečo будова́ти од фундаме́нтів дашто́; rozpracovať na vedeckom ~e розробити на нау́чній осно́ві; ~ výpovede *lingv.* осно́ва выповіджі́ня; ~ mocniny *mat.* осно́ва сту́піня **3** *obyč. v mn. č.* ~ **y** *pren.* ~ y politickej ekonómie осно́вы політі́чной еконо́мії; ~y diferenciálneho počtu осно́вы діференціа́лного выраховання; z matematiky má dobré ~y з матема́тікы він до́брі припра́веный **4** (*podkladová farebná plocha*) фон, осно́ва **5** *mat.* ~ trojuholníka осно́ва триуго́лника; ~ mocniny чі́сло, возвыше́не в сту́пінь ● od ~u, od ~ov а) в основні́м; б) основным спо́собом; to je od ~u chybné тото́ в основні́м хыбне; zmeniť od ~u змінити од осно́вы; v ~e в осно́ві; to je v ~e správne тото́ в основні́м правдиве

zakladac//í установлююч́ій, закладáючій ~ia listina установлюючій докуме́нт

zaklad//ať[1] -á -ajú *nedok.* **1** *čo* закладáти, открывáти, установлёвати; ~ mestá закладáти мі́ста; ~ parky закладáти па́ркы; ~ divadlá вытваряти теáтры; ~ spolky закладáти орґанізáції; ~ časopisy закладáти журна́лы **2** (*umiestňovať, klásť*) кла́сти, закладáти *al. sa prekladá individuálne*; ~ pasce na myši ста́вити пáсти на мышы; ~ míny закладáти міны **3** (*obliekať si, dávať na seba*) надівáти; ~ čiapku надівáти шáпку; ~ si okuliare надівáти окуляры **4** (*ukladať, odkladať*) кла́сти (*на мі́сце*) ~ lístky do kartotéky кла́сти кáрткы до картоте́кы **5** (*dávať si, zasúvať za niečo*) закладáти; ~ si ruky za chrbát закладáти собі ру́кы за хырбе́т **6** (*zahýnať*) підгыня́ти, закáсовати; ~ rukávy підгыня́ти рукáвы **7** (*zapaľovať, rozkladať*) роскладáти, запáлёвати; ~ oheň роскладáти оге́нь; ~ vatry запáлёвати ва́тры ● ~ ruky do lona сиді́ти зо заложе́ными(а) рукáми

zaklad//ať[2] -á -ajú *nedok.* закладáти, оддавáти до зáлогы; ~ šperky v záložniach закладáти дорогоцінности

zaklad//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* закладáти ся, базіровáти ся; ~ sa na faktoch закладáти ся на фáктах

zaklad//ať si -á si -ajú si *nedok. na kom, čom* высо́ко цінити *што*; пышыти ся *чім*; придавáти *чо́му* значі́ня; ~á si na deťoch діти ма́ють в єй жыво́ті велике значі́ня; ~ si na pôvode пышыти ся своі́м походжі́нём

zakladateľ -a *m* основáтель, основополо́жник

základin//a -y *ž* фонд; ~ Matice slovenskej фонд Ма́тиці словáцькой

základ//ňa -ne *ž* **1** осно́ва; ~ trojuholníka *mat.* осно́ва триуго́лника **2** (*objekt*) бáза; surovinová ~ матеріáлна бáза; letecká ~ еропланóва бáза, авіабáза **3** *filoz.* бáзіс; ~ a nadstavba бáзіс і надбудо́ва; hospodárska ~ економі́чный бáзіс **4** (*základy nejakej činnosti*) осно́ва, бáза; vytvoriť ~ňu pre niečo вытворити економі́чну бáзу під дашто́; postaviť niečo na spoločnú ~ňu постáвити бáзу під дашто́, постáвити дашто́ на о́бщу бáзу

základňový бáзісный; ~ jav бáзісне явлі́ня

základn//ý **1** фундаме́нтный; položiť ~ kameň заложыти фундаме́нт *aj pren.* **2** *v rôzn. význ.* основный; ~á otázka основный вопро́с; ~é farby основны фа́рбы; ~ plat основный плат; ~é horniny *geol.* основны горнины **3** елементáрный, основный; начáлный; ~é údaje елементáрны дáны; ~é vzdelanie начáлна освіта ● ~á deväťročná škola основнá девятьро́чна шко́ла; ~é číslovky *gram.* кількостны чісло́вникы; ~ slovný fond основный словнико́вый фонд; ~á vojenská služba дíйсна воєньска слу́жба; ~ kameň фундаме́нтный кáмінь

zakláň//ať -a -ajú *nedok.* заклоняти; ~ hlavu заклоняти го́лову

zakláň//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* заклоняти ся (дозáду)

zaklať zakole zakolú *dok.* заколóти, зарíзати; ~ sviňu заколóти свиню

zaklepať *p.* **zaklopať**

zakliať zakľaje zakľajú *dok.* **1** *komu, čomu i bezpredm.* (*zahrešiť*) закляти **2** *koho, čo rozpráv.* зачаровáти, поворожыти

zakliať sa zakľaje sa zakľajú sa *dok. komu i bezpredm.* (*zaprisahať sa*) дати клятву *áбо* присягу, присягнýти

zakliaty *rozpáv.* повороже́ный, зачарова́ный

zaklínac//í: ~ia formula заклинáня

zaklínač -a *m* заклинáтель; ~ hadov заклинáтель гáдів

zaklínadl//o -a *s* заклинáня

zaklín//ať -a -ajú *nedok.* заклинáти, поворожыти

zaklinc//ovať -uje -ujú *dok.* зáбити клинцями; ~ dvere зáбити двéрі клинцями

záklon -u *m tel.* заклóн (дозáду); hlboký ~ глубóкый заклóн; urobiť ~ зробити заклóн

zaklon//iť -í -ia *dok.* заклонити, огнýти; ~ hlavu заклонити гóлову

zaklon//iť sa -í sa -ia sa *dok.* заклонити ся; ~ sa dozadu заклонити ся дозáду

zaklop//ať -e -ú *dok.* **1** *na čo, čím, o čo i bezpredm.* заклóпкати *на што*; ~ na dvere заклóпкати на двéрі **2** (*začať prudko klopať*) забýхати ся; ~alo mu srdiečko ëгó серде́чко забýхало

záklopk//a -y *ž tech.* клáпка, заклóпка; kontrolná ~ контрóлна заклóпка

zakľúč//iť -i -ia *dok.* закінчíти, докінчíти, скінчíти; ~ debatu закінчíти діскýсію

zákľuk//a -y *ž* зáкрута, одбочíня

zaknih//ovať -uje -ujú *dok.* **1** записáти до книгы, зареґістровáти; ~ dlžobu записáти довг до книгы **2** (*pozemky ap.*) записáти до катáстра

zakoktať sa *p.* **zajachtať sa**

zákon -a *m* **1** закóн; volebný ~ волéбный закóн; článok ~a статя закóна; podľa ~a по закóну; postaviť niekoho mimo ~a постáвити дакóго мíмо закóна; ~ nadobudol platnosť закóн став дíючім; zachovať ~y дотримовати закóны; vydávať ~y выдавáти закóны; porušiť *al.* prestúpiť ~ порýшыти закóн; ~ zachovania hmoty *fyz.* закóн збережíня матéрії; ~ hodnoty *ekon.* закóн цíнности; ~ nadhodnoty *ekon.* закóн додаткóвой цíнности; rytmický ~ *lingv.* закóн складовóй гармóнії **2** кодéкс; trestný ~ кáрный кодéкс; zbierka ~ov збíрка *áбо* кодéкс закóнів • Starý ~ *bibl.* Стáрый закóн; Nový ~ *bibl.* Новый закóн

zakončiť í -ia *dok.* закінчíти; ~ rozhovor закінчíти бісíду; ~ prácu закінчíти робóту

zákonitý закономíрный; ~ jav закономíрне явлíня

zákonník -a *m* кодéкс, збíрка закóнів; trestný ~ кáрный кодéкс; občiansky ~ граждáньскый кодéкс

zákonný закóнный, леґáлный; na ~om podklade на оснóві закóнів; ~á lehota закóнный час; ~é ustanovenie закóнне предписáня; ~ dedič закóнный наслíдник

zákonodarc//a -u *m práv.* законодáтель

zákonodarn//ý законодáвчій; ~á moc законодáвча міць; ~é zhromaždenie законодáвча громáда

zákop -u *m obyč. v mn. č.* **~y** зáкоп; kopať ~y копáти зáкопы; spojovací ~ спóюючій зáкоп

zakop//ať -e -ú *dok.* закопáти, зарыти; ~ do zeme закопáти до зéмлі; ~ talent *pren. expr.* закопáти тáлент

zakop//ať sa -e sa -ú sa *dok. voj.* зокопáти ся

zákopnícк//y женíйный; ~é práce женíйны робóты

zákopník -a *m* женíста

zakopn//núť -ne -nú *dok.* **1** *do čoho, o čo* пошпóтити ся *о што*, закóпнути ногóв *до чóго*; ~ do skaly пошпóтити ся о кáмінь **2** *čo* кóпнути ногóв; ~ loptu do autu кóпнути лóпту до áвту

zákopov//ý закопóвый; ~á línia закопóва лíнія

zakorenen//ý **1** (*o rastlinách*) закорíне́ный, пустившый корíня; dobre ~é priesady дóбрі закорíнéна россáда **2** (*vžitý*) закорíне́ный,

ужытый; ~ zvyk закорінéны звыкы; ~é predsudky закорінéны *або* ужыты повіры

zakoren//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*o rastlinách*) закорінити ся, пустити коріня, прияти ся **2** (*vžiť sa*) закорінити ся, закорінити

zakotkodák//ať -a -ajú *dok.* (*o sliepke*) закоткодáкати

zakotúľ//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* закотуляти ся; заґуляти ся

zakotv//iť -í -ia *dok.* **1** (*o lodi*) стáти на кóтву **2** (*loď*) постáвити на кóтву **3** *čo v čom* припевнити; ~ stĺp v zemi припевнити стовп в зéмли **4** *pren.* (*osvojiť si niečo*) вникнути *до чóго*; ~il v antickej literatúre він вникнув до антíчной літератýры **5** *kde hovor. expr.* (*nájsť si trvalé zamestnanie, usadiť sa*) усíсти ся; nakoniec ~il na dedine накóнець він усів ся в селí

zakrád//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. k čomu, ku komu* підкрадáти ся

zakrák//ať -a -ajú *dok.* (*o vrane, havranovi*) закрáкати, крáкнути

zakrákor//iť -í -ia *dok.* (*o sliepke*) закодкодáкати

zakrátko *prísl.* штоскóро, онедóвго, о минýтку

zakresl//iť -í -ia *dok. čo do čoho* внéсти *што до чóго*, закреслити *што на чім*; ~ hradskú na mape закреслити грáцьку *або* дорóгу на мáпі

zakrič//ať -í -ia *dok.* закрічáти; ~ o pomoc закрічáти на пóміч; ~ z plného hrdla закрічáти на пóвне гóрло; ~ na niekoho крикнути на дакóго

zakríknut//ý закрикнутый, загрякнутый; застрáшеный, боязливый; ~é dieťa застрáшена дітина

zakriv//iť -í -ia *dok.* закривити, скривити, зогнýти; ~ nôž скривити нож

zakroč//iť -í -ia *dok. poti komu, čomu i bezpredm.* прияти крóкы *або* выступити *прóтів кóго, чóго*; ~ proti vinníkom прияти крóкы прóтів винників

zákrok[1] -u *m tel.* закрóк; ~ pravou nohou (*jednou nohou posunutou dozadu*) закрóк прáвов ногóв

zákrok[2] -u *m* **1** засягнýтя, крóкы; policajný ~ крóкы поліціï **2** *lek.* оперáція; chirurgický ~ *lek.* хірурґічна оперáція

zakrpat//ieť -ie -ejú *dok.* закырпатíти, слáбо розвивати ся; rastlina ~ela ростлина закырпатíла

zákrp//ok -ka *m záhr.* карликóвый *або* низкоростýчій стром

zakrúc//ať -a -ajú *nedok. čo, koho do čoho* закручáти *што, кóго до чóго*, запаковáти *што до чóго*; ~ niečo do papiera закручáти дашто́ до пáпіря

zakrúc//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. do čoho* закручáти ся, завити ся *до чóго*; ~ sa do kožucha закручáти ся до кожухá

zákrut//a -y *ž* зáкрута; ostrá ~ острá зáкрути; ~ cesty зáкрута дорóгы; ~ rieky зáкрута рíкы ● pozor ~ ! мерькýй - зáкрута!

zakrút//iť -i -ia *dok. čo, koho do čoho* закрутити *кóго, што до чóго*; ~ bielizeň повáлькати білізнý; ~ dieťa do perinky завити дітину до периньки

zakrút//iť sa -i sa -ia sa *dok. do čoho* закрутити ся, завити ся; ~ sa do prikrývky закрутити ся до дéкы

zakrvav//iť -í -ia *dok.* покровавити, забáбрати кровлёв; ~ vreckovku покровавити хýща до нóса; ~ si ruky покровавити собі рýкы

zakrvav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* покровавити ся

zákryt -u *m tel.* зáступ; stáť v ~e стояти в зáступі

zakry//ť -je -jú *dok.* **1** *čo, koho čím* прикрыти, закрыти, скрыти; ~ dieťa prikrývkou прикрыти дітину дéков **2** *čo* (*skryť, prikryť*) скрыти; puder ~je vrásky пýдер скрыє морщíнкы; ~ stopy закрыти слíды **3** *čo pred kým* (*utajiť*) ~ svoj údiv скрыти своє зачýдованя

zakry//ť sa -je sa -jú sa *dok. čím* прикрыти ся, закрыти ся; ~ sa dekou прикрыти ся деков

zaktiviz//ovať -uje -ujú *dok.* актівізовáти *nedok. dok.;* ~ pracujúcich do boja za mier актівізовáти рóблячіх до бóя за мір; ~ všetky sily актівізовáти вшыткы силы

zaktualiz//ovať -uje -ujú *dok.* актуалізовáти *nedok. dok.*; ~ divadelnú hru актуалізовáти пєсу

zakuk//ať -á -ajú *dok.* закýкати; ~ala kukučka закýкала кукóвка

zákulis//ie -ia *s* **1** кулíсы, часть *ж* сцéны за кулíсами; ~ divadla за кулíсами **2** *pren.* закулíсна сторóна

zakúp//iť -i -ia *dok.* закупити, купити; ~ lístky do divadla купити лісткы до теáтру

zakús//iť -i -ia *dok.* скýсити, зажыти; вытримати, знéсти; ~ sklamanie скýсити росчаровáня *áбо* склáманя

zákus//ok -ka *m* зáкусок; čokoládový ~ чоколадóвый зáкусок

zákut//ie -ia *s* закýтина, тихе одлягле мíсце; malebné ~ прекрáсна *áбо* жывописна закýтина

zakuvik//ať -á -ajú *dok.* (*o kuvikovi*) закувíкати

zakvack//ať -á -ajú *dok. expr.* забáбрати, поквáпкати; заляпати

zákvask//a -y *ž*, **zákvas//ok** -ku *m* заквáсок, квасóк

zakvič//ať -í -ia, **zakvík//ať** -a -ajú *dok.* (*o prasati, svini*) заквічáти

zaľah//núť -ne -nú *dok.* **1** (*zujať polohu ležiačky*) залячí; zaľahnúť! *voj.* залячí! **2** *na koho, čo i bezpredm.* звалити ся; ~ol na neho celou váhou він звалив ся на нёго цíлов вáгов **3** *na koho, čo expr.* (*doľahnúť*) оволодíти *кóго што*, звалити ся *на кóго што*; smútok naň ~ol ёгó оволодів смýток, на нёго долíг смýток **4** *obyč. neos. komu* (*o ťaživom fyzickom pocite*) залячí; ~lo mu na prsiach тяжко ёмý на грýдях; ~lo mu v ušiach заляглó ёмý в ýхах **5** (*o zvuku*) донéсти ся, долетíти

zalam//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** залáмовати **2** *typ.* залáмовати; ~ knihu залáмовати книгу ● ~ ruky *al.* rukami залáмовати рýкы *áбо* рукáми

zalanským *prísl.* в предминýлім рóці, пéред лóньскым рóком, влони

zalarm//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* залармовáти, зробити пóплах; ~ hasičov зробити пóплах для пожáрників

zalá//tať -ta/-ce -tajú/-cu *dok.* заплáтати, заштóпкати

zalep//iť -í -ia *dok.* заліпити, заклеїти; ~ list заліпити письмо; ~ ranu заліпити рáну; ~ diery voskom заліпити дірý вóском

zalep//ovať -uje -ujú *nedok.* залíплёвати, заклéёвати; ~ obálku залíплёвати копéртку

zálesák -a *m* чоловíк, жыючій в прирóді *áбо* в лóні прирóды

zalesn//iť -í -ia *dok.* заліснити, засадити лíсом; ~ svahy заліснити свáгы

zalesňovac//í: ~ie práce залíснюючі робóты; ~ plán план залíснёваня

zalesň//ovať -uje -ujú *nedok.* залíснёвати, проводити залíснюючі робóты, высáджовати стрóмы; ~ horské svahy залíснёвати гóрьскы свáгы

zalet//ieť -í -ia *dok.* **1** (*o vtákoch*) залетíти, долетíти **2** (*o zvuku, správe*) долетíти; донéсти ся **3** *pren.* (*v duchu*) перенéсти ся

záletník -a *m* фраїр, сукнічкáрь, залéтник

záletný перелíтáвый, невíрный, легкомысéлный

zalet//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* заціновáти, залетовáти, запайковáти

zálet//y -ov *m pomn.* любóвны одношíня, залíтованя; волочíня; ísť na ~ іти на стрітнýтя; chodiť na ~ *al.* po ~och волочíти ся (*за дакым*)

zálež//ať -í -ia *nedok.* **1** *komu na čom, kom* быти вáжным, мáти значíня про кóго; jej veľmi na tom ~í для нёй тотó мать велике значíня; na ničom mi nezáleží мі на ничім не залéжыть, мі вшытко єдно **2** *na čom, kom* (*závisieť*) залéжати *од чóго, кóго*;

víťazstvo nezáleží na množstve vojska переможіня не залéжыть од кількости войск

záležitos//ť -ti *ž* діло; ділá; прóблем; obchodná ~ торгóвы ділá; štátna ~ держáвне діло to je moja súkromná ~ тотó мóє осóбне діло, тотó є мій прóблем

zaliať zaleje zalejú *dok.* **1** *čo, koho čím* (*poliať*) зalляти; voda zaliala polia вóда залляла *áбо* затопила пóля; ~ uhorky octom залляти ýгоркы оцтóм; mesačné svetlo zalialo lúku *pren.* місячне світло залляло лýкы, світло місяця залляло лýкы; zalial ho rumenec він почервенів; pot ho zalial ёгó залляло пóтом **2** *čo čím* залляти, затéрти, заповнити; ~ medzery v stene maltou залляти діры в стіні мáлтов

zaliať sa zaleje sa zalejú sa *dok. čím i bezpredm.* нalляти ся; oči sa jej zaliali slzami єй óчі нalляли ся слызáми

zalieč//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. komu i bezpredm.* підлизовати ся *ку кóму*; загравáти ся *з кым*; курізовáти *кóму*; ~ sa dievčaťu загравáти ся з дівчáтём, курізовáти дівчáтю

zaliečavý лишкáвый, підлизáвый, поклóнкуючій

zalieh//ať -a -ajú *nedok.* (*o zvuku*) доносити ся, долітáти • často mi ~a v uchu чáсто мі залíгать в ýху

zaliep//ať -a -ajú *nedok.* заліпляти, заклéёвати; ~ obálky заліпляти копéрткы

zaliet//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** (*o vtákoch*) залітáти, прилітáти **2** (*o zvuku*) доносити ся **3** *pren.* (*v duchu*) переносити ся

zaliet//ať[2] -a -ajú *nedok. let.* залітовати, скушáти літáня; ~ lietadlo залітовати ероплáн

zaliev//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, koho čím* заливáти; rieka ~a polia ріка заливать *áбо* затóплює пóля; ~ ovocie cukrom заливáти овоцину цýкрём; ~a ju rumenec онá червеніє **2** *čo čím* заливáти, запóвнёвати; ~ rúrky izolačnou hmotou заливáти рýлкы ізолáчным матеріáлом

zaliev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* заливáти ся, наливáти ся; oči sa jej ~ali slzami єй óчі заливáли ся слызáми

zaliezť zalezie zalezú *dok.* залізти, влізти

zalichot//iť -í -ia *dok. komu* лишкати ся, підлизовати ся; полихотіти

zalist//ovať -uje -ujú *dok.* полистовáти; ~ v knihe полистовáти книгу

zalíšk//ať sa -a sa -ajú sa *dok. komu* полишкати ся, підлишкати ся, підлизáти ся *кóму*

záliv -u *m* зáлив; morský ~ зáлив

záloh -u *m* зáлога; dať niečo do ~u дати дашто́ до зáлогы; vymeniť *al.* vykúpiť niečo zo ~u вымінити *áбо* выкупити дашто́ зо зáлогы • hra o ~u гра о зáлогу

záloh//a -y *ž* **1** (*rezerva*) резéрва; mať pneumatiku v ~e мáти резéрвне кóлесо **2** *voj.* зáлога; dôstojník v ~e офіцéр в зáлогі; preradiť do ~y перевéсти до зáлогы; odísť do ~y одыйти до зóлогы; byť v ~e раховáти ся в зáлогі **3** резéрва; pracovné ~y робóчі резéрвы **4** зáлога; vybrať si ~u na plat выбрати собі зáлогу на плат

záloh//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* залоговáти *nedok. dok.*, давáти зáлогу; ~ plat залоговáти выплату

zalom//iť -í -ia *dok.* **1** надломити **2** *typ.* ~ sadzbu заломити нáбір • ~ ruky *al.* rukami заломити рýкы *áбо* рукáми

zalom//iť sa -í sa -ia sa *dok.* надломити ся; зломити ся; tužka sa mi ~ila мóя церýзка зломила ся, мій блáйвас *zastar.* зломив ся, зломила ся мі церýзка

založ//iť[1] -í -ia *dok.* **1** заложыти, отворити; ~ mesto заложыти місто; ~ školu заложыти шкóлу; ~ časopis заложыти журнáл **2** (*umiestniť, položiť*) положыти, дати *al. sa prekladá individuálne*; ~ pascu na myši постáвити пáсть на мышы; ~ minu заложыти міну **3** (*obliecť si, dať si na seba*) надіти; ~ si klobúk, čiapku надіти кáлап, шáпку; ~ si okuliare надіти окуляры **4** (*uložiť, odložiť*) заложыти (*на мíсце*); ~ lístky do kartotéky заложыти кáрткы до

картотéкы **5** (*položiť, zasunúť za dačo*) заложыти; **~** si ruky za chrbát заложыти собі рýкы за хырбéт **6** (*zahnúť*) підогнýти, підкасáти; ~ rukávy підкасáти рукáвы **7** (*rozpáliť, rozložiť*) розложыти, запалити; ~ oheň розложыти огéнь

založ//iť² -í -ia *dok.* заложыти; дати до зáлогы; ~ hodinky заложыти гóдинкы

záložk//a -y *ž* **1** *typ.* клáпка **2** залóжка

zálož//ňa -ne *ž* залóжня, ломбáрд; dať hodiny do ~ne дати гóдины до залóжні *áбо* до ломбáрду

záložník -a *m* **1** *voj.* вóяк в зáлогі, залóжник **2** *šport.* напівзащíтник, залóжник

záľub//a -y *ž* **1** (*záujem*) зáлюба; oddávať sa svojim ~ám оддавáти ся своїм зáлюбам **2** (*obľuba*) облюбéность, потішíня; so ~ou niečo robiť робити даштó з рáдостёв *áбо* з потішíнём

zaľúben//ec -ca *m* залюбéный

zaľúben//ie -ia *s* **1** (*zaľúbenosť*) залюбéность, любóв **2** рáдость, потішíня; успокоїня; pozeral na ňu so ~ím ёмý было приємні позерáти ся за нёв; nájsť v niečom ~ найти в дачім зáлюбу, полюбити даштó

zaľúben//ý **1** залюбéный; ~á dvojica залюбéна пáра **2** любимый; **~** pohľad любимый *áбо* залюбéный пóгляд ● je ~ po uši він залюбéный по ýха

zaľúb//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** *do koho i bezpredm.* залюбити ся *до кóго*; полюбити *кóго*; ~ sa na prvý pohľad залюбити ся на пéршый пóгляд; ~ili sa do seba они полюбили єдéн дрýгого **2** *komu* полюбити ся

zalúčn//iť -i -ia *dok. poľnohosp.* залучнити

zaľudnen//ie -ia *s* засéленость, залюднéность; ~ Slovenska засéленость Словáкії

zaľudnený **1** (*husto obývaný*) густо-засéленый **2** (*plný ľudí*) заповнéный людми

zaľudn//iť -í -ia *dok.* заселити, залюднити; ~ opustenú dedinu заселити *áбо* залюднити опущéный валáл *áбо* опущéне селó

zálusk -u *m*: mať ~ na niečo *hovor.* лакомити ся на даштó, тýжыти по дачім, мáти інтерéс о даштó

zalyž//ovať si -uje si -ujú si *dok. expr.* поліжовáти ся; včera sme si dobre ~ovali вчéра мы дóбрі поліжовáли ся

zamálo *prísl. expr.* (*o chvíľu*) за даякый час, о минýтку

zamaľ//ovať -uje -ujú *dok.* замалёвáти; зафарбити

zamap//ovať -uje -ujú *dok.* записáти до мáпы; ~ lesy записáти лíсы до мáпы

zamar//iť sa -í sa -ia sa *obyč. neos. dok. komu* мáрити ся, укáзовати ся, заздавáти ся, зъявити ся, предстáвити ся

zamast//iť -í -ia *dok.* замастити, забáбрати (*дачім масным*); ~ si ruky замастити собі рýкы

zamast//iť sa -í sa -ia sa *dok.* замастити ся, забáбрати ся (*дачім масным*)

zamat -u *m text.* зáмат

zamatov//ý **1** заматóвый; **~**é šaty заматóвы шмáты **2** заматóвый, заматистый; **~**é oči заматóвы óчі; ~á pleť заматиста кóжа

zama//zať -že -žú *dok.* забáбрати, замáзати, забруднити; ~ si šaty забáбрати шмáты; ~ si ruky замáзати собі рýкы

zama//zať sa -že sa -žú sa *dok.* забáбрати ся, замáзати ся, забруднити ся

zamdl//ieť -ie -ejú *dok.* змолíти, стратити пáмять, упáсти до беспáмятства, омлíти; ~ od bolesti змолíти од бóлести

zamdliev//ať -a -ajú *nedok.* тратити пáмять, омдлівáти, пáдати до беспáмятства; ~ od strachu омдлівáти од страхý

zameč//ať -í -ia *dok. expr.* (*o koze*) замéкати

zamedz//iť -í -ia *dok. čo, čomu* заборонити *чóму*, предыйти *што*, знеможнити, неповолити *што*; ~ nešťastiu предыйти нещáстю; ~ krvipreliatiu неповолити кровопроливáня

zamék//ať -a -ajú *dok. expr.* (*o koze, ovci*) замéкати, забéкати

zámen//a -y *ž* замíна, обмíна

zamen//iť -í -ia *dok. čo, koho, čo čím, čo za čo* замінити *кóго, што, кым, чім*; ~ staré stroje novými замінити *áбо* вымінити стáры машыны новыми(а)
zámenn//ý *gram.* містоназывниковый; ~ á príslovka містоназывниковый прислóвник
zámen//o -a *s gram.* містоназывник; osobné ~ осóбный містоназывник; opytovacie ~ вопрóсный містоназывник; ukazovacie ~ укáзуючій містоназывник; privlastňovacie ~ присвóйный містоназывник; vzťažné ~ однóсный містоназывник; neurčité ~ неопреділéный містоназывник
zámer -u *m* ýмысел, зáдум, зáмір; ціль, план; uskutočniť svoje ~y здійснити свої зáдумы; zmariť niečie ~y змарити дачії плáны
zamer//ať -ia -ajú *dok. čo na čo* замíряти, зацілити, орьєнтовáти; ~ pozornosť na niečo замíряти *áбо* звернýти увáгу на дашто́
zameriavač -a *m tech.* замíрёвач
zameriav//ať -a -ajú *nedok. čo na čo* замíрёвати, зацíлёвати, орьєнтовáти
zámern//ý[1] умысéлный, цілевідóмый, нáроком зробéный; ~á výchova цілевідóма выхова
zámern//ý[2] : ~á os замíрююча ось
zamestnan//ec -ca *m* слýжачій; робóтник; співробóтник; štátny ~ держáвный слýжачій; administratívni ~ci адміністратíвны слýжачі; ~ci priemyslu робíтникы в прóмыслі
zamestnan//ie -ia *s* слýжба, робóта; hľadať ~ глéдати слýжбу *áбо* робóту; nájsť si ~ найти (собі) робóту; chodiť do ~ia ходити до робóты; vstúpiť do ~ia постýпити до робóты; vystúpiť zo ~ia выступити з робóты; vyhodiť zo ~ia вышмарити з робóты *áбо* зо слýжбы
zamestnanky//ňa -ne *ž* служáча; роботничка; співроботничка
zamestnanos//ť -ti *ž* робота, заместнáность
zamestnan//ý **1** рóбячій, служáчій; мáючій робóту; заместнáный; ~á žena рóбяча женá; kde je ~? де він рóбить?, де він слýжыть? **2** занятый, не мáючій часý, мáючій мнóго робóты; dnes je veľmi ~ днесь він барз занятый
zamestn//ať -á -ajú *dok. koho, čo* **1** взяти *áбо* прияти до робóты *кóго*; дати робóту *кóму*; nová továreň ~á sto robotníkov новый завóд прийме до робóты сто робíтників **2** *čím* заместнáти
zamestn//ať sa -á sa -ajú sa *dok. čím* заняти ся; ~ sa prácou заняти ся робóтов
zamestnáv//ať -a -ajú *nedok. koho, čo* брáти *áбо* принимáти до робóты *кóго*, давáти робóту *кóму*
zamestnáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. čím* заоберáти ся
zamesnávateľ -a *m* давáючій робóту, робóту давáтель
zamešk//ať -á -ajú *dok. čo* **1** запізнити *на што*; ~ vlak запізнити на влак *áбо* на пóїзд **2** (*nechať si ujsť*) выхабити; ~ termín выхабити тéрмін **3** (*vynechať*) выхабити *што*; запізнити *на што*; ~ hodinu выхабити урóк
zameškáv//ať -a -ajú *nedok. čo* **1** запíзнёвати, пізнити *на што*; často ~a autobus він чáсто запíзнює на автобýс **2** (*nechávať si ujsť*) выхабляти; ~ termín выхабляти тéрмін **3** (*vynechávať*) выхабляти; často ~a školu він чáсто выхáблять школý
zamet//ač -a *m* замітáч
zamet//ať -á -ajú *nedok.* замітáти, мéсти; ~ izbu замітáти íзбу; ~ ulice замітáти ýліці ● ~ s niekým *expr.* замітáти з дакым, áни за што не стáвити дакóго; nech si ~á pred vlastným domom най стáрать ся сам о сéбе, най не мíшать ся до чуджíх проблéмів, най заоберáть ся свóїми ділáми
zamiauk//ať -á -ajú *dok.* замявкати; mačka ~ala мáчка замявкала
zámienk//a -y *ž* під плáщіком, íмпулз; robiť niečo pod ~ou niečoho робити даштó під плáщіком дачóго; pod vhodnou ~ou під пригóдным плáщіком

zamier//iť -i -ia *dok.* **1** *čo, čím na čo, koho* заміряти, заціліти; ~ pušku na cieľ заміряти пушку на ціль **2** *kam* заміряти, одправити ся; ~ il domov він заміряв домів **3** *čo na čo* заміряти, заціліти; ~ na niečo svoju pozornosť він звернўв увагу на дашто

zamies//iť -i -ia *dok.* замісити; ~ cesto na chlieb замісити тісто на хліб

zamiesť zametie zametú *dok.*; замéсти, вымести; ~ dvor замéсти двир

zamietav//ý *v rôzn. význ.* неґатівный; ~á odpoveď неґатівна óдповідь; ~ postoj неґатівне одношіня; ~ pohyb rukou неґатівне ґесто руків

zamiet//nuť -ne -nú *dok. čo* одмітнути, не схвалити, не прияти; ~ žalobu одмітнути жалóбу; ~ návrh не прияти пропозіцію

zámik -u *m krajč.* фáлда, загнýтя

zamilovan//ý[1] **1** залюбéный; ~é dievča залюбéне дівча **2** любимый, залюбéный; ~ pohľad залюбéный взгляд **3** (*pieseň, román ap.*) любóвный **4** любимый, облюбéный; ~é miesto облюбéне місце

zamilovan//ý[2] -ého *m* залюбéный

zamil//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. do koho i bezpredm.* залюбити ся *до кóго*, полюбити *кóго*; ~ sa na prvý pohľad залюбити ся на пéршый пóгляд

zámk//a -y *ž* **1** зáмок; otvoriť ~u отворити зáмок **2** (*na zbraniach*) пóістка ● je pod ~ou він арештовáный; zamknúť niečo na sedem zámok замкнýти дашто на сім зáмків; držať niečo pod siedmimi ~ami тримати даштó під семóма зáмками; mať ~u na ústach не сміти ýста отворити, быти тихо

zamk//núť -ne -nú *dok. čo i bezpredm.* замкнýти; dvere sú ~nuté двéрі замкнýты

zamk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* замкнýти ся

zamkýn//ať -a -ajú *nedok. čo i bezpredm.* замыкáти

zamkýn//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* замыкáти ся

zamlč//ať -í -ia *dok. čo* замовчáти, не говорити, быти тихо, замóвкнути *о чім*; ~ pravdu замовчáти прáвду, не повісти прáвду; ~ chyby замовчáти хыбы

zámocký замкóвый; градóвый; ~ park замкóвый парк

zamoč//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* замочíти **2** *koho do čoho pren.* затягнýти, намочíти *кóго до чóго*; ~ niekoho do nepríjemnosti затягнýти *áбо* намочíти дакóго до неприємной сітуáції

zamoč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* замочíти ся, намочíти ся

zámočník -a *m* зáмочник

zámok[1] *p.* **zámka**

zám//ok[2] -ku *m* зáмок, град, кáштель; kráľovský ~ кралёвскый зáмок; renesančný ~ ренесáнчный зáмок, зáмок епóхы Возроджíня ● stavať si vzdušné ~ky будовáти воздýшны зáмкы; ~ na stračej nôžke ≈ хыжка на кýріх *áбо* курячіх нóжках

zamont//ovať -uje -ujú *dok. čo do čoho* вмонтовáти *што до чóго*

zámor//ie -ia *s* замóрьскы краïны

zamor//iť -í -ia *dok.* наказити, наінфіковáти, зарáзити; ~ vodu bacílmi týfu наказити вóду бáцілами тіфусу; ~ vzduch наінфіковáти *áбо* зарáзити вóздух

zámorsk//ý замóрьскый; ~é krajiny замóрьскы краïны

zamosúr//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* (*o ľuďoch*) захмурити ся, намосурити ся, нафýкнути ся

zamo//tať -ce/-tá -cú/-tajú *dok.* **1** *čo* (*pomotať*) замотáти, змотáти; обмотáти; ~ nite змотáти ниткы **2** *pren. expr.* замотáти, запýтати; ~ situáciu запýтати сітуáцію **3** *čo, koho do čoho* закрутити, завити *што, кóго до чóго, чім*; ~ dieťa do deky завити дітину до дéкы

zamo//tať sa -ce/-tá sa -cú/-tajú sa *dok.* **1** *do čoho, medzi čo* (*vmotať sa, vpliesť sa*) замотáти ся, попýтати ся **2** (*popliesť sa, pomotať sa*) поплéсти ся, замотáти ся; svedok sa ~tal vo výpovedi свідóк поплів

ся во выповіді **3** *do čoho* закрутити ся; ~ sa do šálu закрутити ся до шалу **4** *do čoho, expr.* замотáти ся *в чім*; ~ sa do dlhov замотáти ся до дóвгів • ~tala sa mu hlava закрутила ся ёмý гóлова

zámožný маєтный, богáтый, замóжный; ~ človek замóжный чоловíк

zamračen//ý **1** захмáреный, затягнýтый, смутный; ~á obloha затягнýте нéбо **2** смутный, хмурáвый, захмýреный; ~á tvár хмурáва тварь; ~ človek захмýреный *áбо* смутный чоловíк

zamrač//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*o oblohe*) захмáрити ся, затягнýти ся *áбо* затягнýти ся хмáрами; ~ilo sa *neos.* захмáрило ся, нéбо затягло ся хмáрами **2** (*o človeku*) захмýрити ся

zamrauč//ať -í -ia *dok.* (*o mačke*) замяукати

zamrež//ovať -uje -ujú *dok.* закрыти мерéжков; ~ oblok замережковáти óблак, закрыти óблак мерéжков

zamr//ieť -ie -ú *dok.* **1** *expr.* (*o zvuku*) замéрти; smiech jej ~el na perách сміх замéр у нёй на ґáмбах **2** *expr.* (*od ľaknutia, prekvapenia ap.*) умертвити, замéрти

zamrk//ať -á -ajú *dok.* зажмýрькати, закліпкати, замíгати; ~ očami зажмýрькати очáми; ~ na niekoho замíгати на дакóго

zamrml//ať -e -ú *dok.* *čo i bezpredm.* забормотáти, загýндрати; ~ niečo pod nos забормотáти даштó пóпід ніс

zamrnč//ať -í -ia *dok.* заплáкати, замырмляти, заквілити; dieťa ~alo дітина заплáкала

zamrz//núť -ne -nú *dok.* замéрзнути; voda ~la вóда замéрзла; pôda ~la зéмля замéрзла; obločné tabule ~li óкна замéрзли • ~ol mu úsmev na perách ýсмів застынув на ёгó ґáмбах

zamuč//ať -í -ia *dok.* (*o hovädzom dobytku*) замучáти

zamúč//iť -i -ia *dok.* посыпати мукóв

zamúč//iť sa -i sa -ia sa *dok.* запорошыти ся *áбо* забáбрати ся мукóв

zamúk//ať -a -ajú *dok.* (*o hovädzom dobytku*) замучáти

zamút//iť -i -ia *dok.* закаламутити, замутити; ~ vody закаламутити вóду; ~ studničku замутити студник • nevie ani vodu ~ він áни вóду не закаламýтить

zamút//iť sa -i sa -ia sa *dok.* помутити ся, замутити ся; oči sa mu ~ili ёгó óчі помутили ся • rozum sa mu ~il розýм ёмý помутив ся

zamyk//ať -á -ajú *nedok.* замыкáти

zamyk//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* замыкáти ся

zamyslen//ie -ia *s* роздýмованя; задýманость *ж*; v ~í в роздýмовані

zamyslený **1** понорéный до роздýмованя, задýмуючій ся, задýманый **2** задýмуючій; ~ pohľad задýмуючій взгляд

zamysl//ieť sa -í sa -ia sa *dok.* *nad čím, o čom i bezpredm.* задýмати ся *над чім*; ~ sa nad svojím osudom задýмати ся над своїм óсудом; ~ sa nad niečími slovami задýмати ся над дачїїми(а) словáми

zamýšľaný припрáвлёваный, напланованый, задýманый; ~ čin припрáвлёваный постýпок

zamýšľ//ať -a -ajú *nedok.* задýмовати, припрáвлёвати, плановáти; ~aš odcestovať? задýму(і)єш одыйти?

zaň *4. p. zám.* on *s predl.* za за нёго

zanadáv//ať si -a si -ajú si *dok. expr.* понадавáти

záňadr//ie -ia *s* пазýха *ж*; v ~í за пазýхов; do ~ia за пазýху

zanáš//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** односити, заносити; vietor ~al listy do oblokov вíтор заносив листя до óблаків *áбо* óкен **2** *čo do čoho* вносити *што до чóго*; ~ zmätok do niečoho вносити хáос до дачóго **3** *čo do čoho* вносити, записовати *што до чóго*; ~ výdavky do účtovnej knihy вносити *áбо* записовати выдавкы до розрахункóвой книгы **4** (*o sliepkach*) класти яйця пóза гніздó

zanáš//ať[2] -a -ajú *nedok. čo čím* заносити, занашáти; dno rieky ~a pieskom дно рікы занáшать пісóк

zanedbaný занедбáный, опущéный; ~ byt занедбáне бывáня, опущéный квáртель

zanedb//ať -á -ajú *dok.* занедбáти; ~ chorobu занедбáти хворóту; ~ záhradu занедбáти сад

zanedbateľný такый, котрым мож занедбáти, незначный; ~ zvyšok незначный остáток

zanedbáv//ať -a -ajú *nedok. čo* занедбавáти; ~ prácu занедбавáти робóту; ~ chorobu занедбавáти хворóту; ~ deti занедбавáти діти; ~ svoje povinnosti занедбавáти свої повинности

zanedlho *prísl.* онедóвго, скóро, о минýтку, штоскóро, за кýртый *áбо* корóткый час; ~ sa vrátim я онедóвго вéрну ся

zanech//ať -á -ajú *dok.* **1** *čo koho* (*opustiť*) охабити, опустити; ~ala päť detí по ній зостáло пять дітéй, онá охабила пять дітéй; ~ svoje zlozvyky зашмáрити свої дýрны звыкы *áбо* злозвыкы **2** *čo* охабити; ~ stopu v snehu охабити слід на снігý; ~ hlboký dojem охабити глубóке доятя

zanecháv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, koho* (*opúšťať*) охабляти, опущáти; ~ priateľov опущáти приятелів; ~ starých rodičov охабляти стáрых рóдичів **2** охабляти, робити; ~ silný dojem охабляти міцнé доятя; ~ stopy na niečom охабляти сліды на дачім

zaneprázdnen//ie -ia *s* занятость; мáти мнóго *áбо* пóвно робóты

zaneprázdnený зáнятый; мáючій мнóго *áбо* пóвно робóты; je veľmi ~ він барз зáнятый

zaneprázdn//iť -i -ia *dok. koho* дати дакóму мнóго робóты; взяти час *од дакóго*

zaneprázdň//ovať -uje -ujú *nedok. koho* одоберáти час *од дакóго*; deti ju veľmi ~ujú діти одоберáють од нёй барз мнóго часý

zanevr//ieť -ie -ú *dok. na koho, čo i bezpredm.* возненавíдіти, зненавíдіти, не любити *кóго, што*

zaňho *4. p. zám.* on *s predl.* za за нёго; išiel tam ~ він пішóв там за *áбо* намíсто нёго

zaniesť[1] zanesie zanesú *dok.* **1** *čo* занéсти, однéсти; ~ peniaze do banky однéсти пінязі до бáнкы; ~ balík na poštu однéсти пáклик на пóшту **2** *čo komu* занéсти, принéсти; zaniesli jej nové správy єй занéсли новы вíсті **3** *čo hovor.* записáти, вписáти; ~ výdavky do účtovnej knihy записáти выдавкы до розрахункóвой книгы

zaniesť[2] zanesie zanesú *dok. čím* занéсти; lúku zanieslo bahnom лýку занéсло багнóм

zánik -u *m* загынутя, вымерáня, заник; ~ stredovekých štátov заникнутя середнёвікóвых держáв; zachrániť niečo od ~u захранити даштó од загынутя; smerovať k ~u іти к зáнику

zanik//ať -á -ajú *nedok.* **1** гынути, заникáти, одумерáти, перестáти екзістовáти; ľudové zvyky ~ajú нарóдны звыкы одумерáють; štát ~á держáва одумéрать *áбо* заникать; časopis ~á журнáл перестáвать выдавáти ся **2** (*o hlase, zvukoch*) тратити ся, замерáти **3** (*o rode*) вымерáти **4** (*miznúť*) мíзнути **5** (*o zmluve ap.*) тратити значíня

zanik//núť -ne -nú *dok.* **1** (*prestať existovať, odumrieť*) загынути, одумéрти, перестáти екзістовáти, заникнути; feudalizmus ~ol феодалíз заникнув *áбо* одумéр; mnohé staré obyčaje ~li одумéрли мнóгы стáры звыкы **2** (*o hlase, zvukoch*) тратити ся, удумерáти **3** (*o rode*) вымерти **4** (*zaniknúť*) стратити ся **5** (*o zmluve ap.*) стратити значíня

zanovitý твердоголóвый, затятый, неустýпный; ~ chlapec твердоголóвый хлóпець

zánovný скóро новый, мáло носéный; ~ kožuch мáло носéный кожýх

zanož//iť -í -ia *dok. čo i bezpredm. tel.* одсýнути нóгу дозáду; ~ pravú nohu одсýнути прáву нóгу дозáду

zanôt//iť si -i si -ia si *dok. čo i bezpredm.* заспівáти, затягнýти; ~ pesničku заспівáти співанку

zaňuch//ať -á -ajú *dok.* занюхати; pes ~al stopy пес занюхав сліды

zaober//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. čím, kým* заоберáти ся *чім, кым*; ~ sa politikou заоберáти ся політіков; ~ sa hudbou заоберáти ся мýзыков; ~ sa chovom dobytka заоберáти ся ховáнём худóбы

zaobchádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čím, s čím* заобходити ся *з чім*; s ohňom treba opatrne ~ з огнём трéба розвáжні заобходити ся **2** *s kým* заобходити ся, обходити ся; láskavo ~ s niekým ласкáво обходити ся з дакым; ~ s niekým v rukavičkách заобходити ся з дакым в рукавíчках *áбо* уважливо

zaob//ísť -íde sa -ídu sa *dok. bez koho, čoho, s čím i bezpredm.* обыйти ся *без кóго, чóго, чім*; ~ sa bez niečej pomoci обыйти ся без дачíёй пóмочі

zaoblač//iť sa -í sa -ia sa *dok.* затягнýти ся хмáрами; ~ilo sa *neos.* нéбо затягло ся хмáрами

zaoblen//ý окрýглый, округлéный, заокруглéный; ~é boky окрýглы бóкы; ~é ramená окрýглы плéчі

zaobliecť sa zaoblečie sa zaobleču sa *dok.* облечí ся, заоблечí ся; zaobliekol sa od hlavy po päty він облíк ся од гóловы по пяты

zaobl//iť -í -ia *dok.* округлити; заокруглити; ~ ostré hrany заокруглити остры грáны

zaobl//iť sa -í sa -ia sa *dok.* округлити ся, заокруглити ся

zaobstar//ať -á -ajú *dok. čo* роздобыти, заобстáрати; ~ lístky do kina заобстáрати лíсткы до кíна

zaob//šiť -šije -šijú *dok.* обшыти; підрубити, підшыти; ~ rukáv обшыти рукáв

zaobu//ť -je -jú *dok.* обýти, заобýти; ~ celú rodinu обýти цíлу родинý

zaoceánsk//y **1** заокеáньскый, замóрьскый; ~e krajiny заокеáньскы країны **2** (транс) океáньскый, далéкого плáваня; ~a loď шыфа далéкого плáваня

zaočk//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *koho* заскіпити *кóго*; ~ deti proti kiahňam заскіпити дíти прóтів высыпок *áбо* кягнів **2** *čo* заскіпити; ~ ruže заскіпити рýжы

zaokrúhl//iť -i -ia *dok.* **1** заокруглити, округлити; ~ dosku заокруглити дóску **2** (*o číslach*) округлити; ~ ceny tovaru округлити ціны товáрів

zaokry//ť -je -jú *dok. hovor.* покрыти; ~ trovy покрыти выдавкы

zaopatren//ie -ia *s* **1** (*byt a strava*) старостливость; celé ~ пóвна старостливость **2** (*v starobe, v nemoci*) забезпечíня

zaopatr//iť -í -ia *dok.* **1** (*obstarať*) роздобыти, достáти; musíš mi tie peniaze ~ ты мýсиш роздобыти про мéне тоты пінязі **2** *koho, čo* (*všestranne sa o nieko postarať*) забезпéчіти (*матеріáльні*)

zaopatr//iť sa -í sa -ia sa *dok.* забезпéчіти сéбе

zaorať zaorie zaorú *dok. v rôzn. význ.* заорáти; ~ do zeme hnoj заорáти гній до зéмлі; ~ do cudzieho заорáти до чуджóй зéмлі

zaostal//ý **1** заостáлый; ~á agrotechnika заостáла аґротéхніка **2** (*neprijímajúci pokrok*) заостáлый; ~ človek заостáлый чоловíк

zaosta//ť -ne -nú *dok. za čím, kým i bezpredm. v rôzn. význ.* одстáти, заодстáти; ~ za ostatnými одстáти од остáтных; ~ za priateľmi заостáти од приятелів

zaostr//iť -í -ia *dok.* **1** (*naostriť*) заострити, наострити; ~ nôž заострити нож; ~ sekeru наострити топíр **2** (*zašpicatiť*) застругáти; ~ ceruzu застругáти церýзку *áбо* блáйвас *zastar.* **3** *odb.* заострити; ~ ďalekohľad заострити далекогляд

zapáč//iť sa -i sa -ia sa *dok. komu* полюбити ся, быти по сéрдцю; ~ilo sa mu to dievča ёмý полюбило ся *áбо* по сéрдцю тотó дíвча; robí, čo sa mu ~i він рóбить, што захóче; він рóбить, што ёмý захóче ся

západ -u *m* **1** зáпад; na ~ od Bratislavy на зáпад *áбо* к зáпаду од Братіслáвы **2** (*zapadnutie*) зáпад, зáхід, заходжíня; ~ slnka зáпад *áбо* зáхід сóлнця; na ~e slnka

odišiel z domu в часі́ за́ходу со́лнця він одышо́в з до́му • nechváľ dňa pred ~om [*prísl.*] не гово́рь гоп, по́кы не переско́чіш; не выплатить ся дашто́ выхва́лёвати завчасу́

zapadákov -a *hovor.* западáк, діра́; па́ну бо́гу за хырбе́том *expr.*; žiť v ~e жыти в запада́ку *або* па́ну бо́гу за хырбе́том

zapad//ať -á -ajú *nedok.* **1** (*o nebeských telesách*) заходити; сіда́ти; slnko ~á со́лнце захо́дить *або* сі́дать **2** *čím* (*pokrývať sa*) покрыва́ти ся; obrazy ~ajú prachom о́бразы покрыва́ють ся по́рохом **3** (*zatvárať sa*) запера́ти ся, замыка́ти ся; brána zle ~á бра́на зле запе́рать ся **4** *do čoho* (*zabárať sa*) увяза́ти, запада́ти; zadné kolesá začali ~ do blata за́дні ко́леса зачали запада́ти до бо́лота **5** *hovor. pren.* (*miznúť, strácať sa*) страча́ти ся, мізнути, щеза́ти; ~ do minulosti одходити до мину́лости **6** *do čoho hovor.* входити; ~ do systému входити до сісте́мы; ~ do kolektívu входити до колекті́ву

zapad//núť -ne -nú *dok.* **1** (*o nebeských telesách*) за́йти, сі́сти, запа́сти; slnko už ~lo со́лнце уж зашло́ *або* сі́ло *або* запа́ло **2** *čím* (*pokryť sa*) покрыти ся; v zime celý kraj ~ne snehom в зимі ці́лый край покрыє снігóм **3** (*zatvoriť sa*) запе́рти ся, замкну́ти ся, припе́рти ся; brána ~la бра́на запе́рла ся *або* припе́рла ся **4** *do čoho* (*zaboriť sa*) увязнути, запа́сти; auto ~lo do blata а́вто увязло в бо́лоті **5** *hovor. pren.* (*zmiznúť, stratiť sa*) щéзнути, спрятати ся, стратити ся, запропа́сти; ~ do minulosti одыйти до мину́лости; ~ do zabudnutia до забытя **6** *do čoho hovor.* войти; ~ do systému во́йти до сісте́мы; ~ol do kolektívu він зжыв ся з колекті́вом, він звыкнув на колекті́в

západn//ý за́падный; ~á strana за́падна сторо́на; ~é hranice štátu за́падны грані́ці держа́вы; ~ vietor за́падный ві́тор; ~í Slovania за́падны Славяни

západoeurópsk//y западноевро́пскый; ~é štáty западноевро́пскы держа́вы *або* краї́ны

západoslovansk//ý *odb.* западнославяньскый; ~é jazyky западнославяньскы языкы

západoslovensk//ý западнослова́цькый; ~é nárešia западнослова́цькы діале́кты *або* го́воры

zápach -u *m* неприємный за́пах, смрід *м*; hnilobný ~ гнилый за́пах; odporný ~ проті́вный *або* неприємный за́пах, смрід

zapách//ať -a -ajú *nedok. čím i bezpredm.* запаха́ти, смерді́ти; во́няти; ~ hnilobou па́хнути гнилостёв; ~a mu z úst ёму́ запа́хать з уст *або* з ро́та

zapáj//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo na čo* запо́ёвати; ~ prúd запо́ёвати електрику; ~ obec na elektrickú sieť запо́ёвати вала́л *або* село́ до сі́ти **2** *čo, koho do čoho hovor.* запо́ёвати *што, ко́го до чо́го*; ~ ľudí do práce запо́ёвати люде́й до робо́ты

zapáj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. do čoho hovor.* запо́ёвати ся; ~ sa do súťaže запо́ёвати ся до перемага́нь

zápal -u *m* **1** запалі́ня; ~ pľúc запалі́ня плюц; ~ mozgových blán запалі́ня мозґо́вых блан; ~ stredného ucha запалі́ня сере́днёго у́ха **2** *kniž.* ентузіа́зм, воодушевні́ня, повзбуджі́ня; robiť niečo so ~om робити дашто́ з ентузіа́змом *або* з воодушевні́нём **3** *odb.* запа́лёваня; bod ~u то́чка запа́лёваня

zápalist//ý одушевне́ный, надхне́ный, запалистый, горливый; ~ mladík одушевне́ный юна́к; ~é slová горливы сло́ва

zapál//iť -i -ia *dok.* **1** запалити; ~ sviečku запалити свíчку; ~ vatru запалити ва́тру; ~ lampu засві́тити ла́мпу; ~ svetlo засві́тити сві́тло **2** (*založiť požiar*) запалити, підпалити; ~ dom підпалити дім **3** *koho pre čo, za čo expr.* запалити, надхну́ти, воодушевнити; ~ mladých za výstavbu

nového ihriska надхнýти молодéж на будовáня нового штадіóну

zapál//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** запалити ся, вспыхнути; horľavé plyny sa ~ili горячі плíны запалили ся *áбо* вспламенили ся **2** запалити ся; mandle sa ~ili мáндлі запалили ся **3** зачервеніти ся, почервеніти; ~ sa od hanby зачервеніти ся; почервеніти од гáньбы **4** *za čo expr.* воодушевнити ся, запалити ся, надхнýти ся; ~ sa za nejakú myšlienku запалити ся *áбо* воодушевнити ся даякóв ідéёв

zápal//ka -ky *ž* швáблик; škatuľka ~iek шкатýлка швáбликів; zapáliť ~ku запалити швáблик

zápalkár//eň -ne *ž* швабликóвый завóд, завóд на швáбликы

zápalkársky швабликóвый; ~ priemysel швабликóвый прóмысел

zápalkárstv//o -a *s* швабликóвый прóмысел

zápalkov//ý: ~á škatuľka швабликóва шкатýлка, шкатýлка од швáбликів

zápalnic//a -e *ž tech.* запáлююча шнýра

zapaľovac//í запáлюючій; ~ia šnúra запáлююча шнýра; ~ie zariadenie запáлюючій механíзм

zapaľovač -a *m* запáлёвач *м*

zapaľovan//ie -ia *s tech.* запáлёваня, сістéма запáлёваня; batériové ~ батерíйне запáлёваня, акумулатóрне запáлёваня

zapaľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** запáлёвати; ~ sviečku запáлёвати свíчку; ~ si cigaretu запáлёвати ціґарéтлю **2** (*zakladať požiar*) підпáлёвати **3** *koho pre čo expr.* запáлёвати, вдохновляти, одушевляти *кóго на што*

zapaľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** запáлёвати ся, взнітити ся **2** запáлёвати ся; často sa mu ~ovali mandle ёмý чáсто запáлёвали ся мáндлі **3** червеніти, почервеніти, зачервеніти ся; ~ sa od hanby червеніти од гáньбы **4** *za čo expr.* надхынáти ся, запáлёвати ся *чім*; ~ sa za nejakú myšlienku надхынáти ся за даякóв ідéёв

zápalov//ý запáлюючій; ~ proces запáлюючій процéс; ~é ochorenie запáлююче охворíня

zapamät//ať si -á si -ajú si *dok.* запамятáти; ľahko si ~ niečo лéгко запамятáти собі даштó

zapár//ať -a -ajú *nedok. do koho, čoho expr.* задерáти *кóго*, отрáвлёвати, доберáти, обтяжовати *кóго*, придирáти ся *ку кóму, чóму*

zapar//iť sa -í sa -ia sa *dok.* запáрити ся; seno sa ~ilo сíно запáрило ся

zapark//ovať -uje -ujú *dok.* запарковáти

zápas -u *m* **1** (*zapasenie*) запасíня; býči ~ запасíня быкíв; kohútie ~y запасíня когутíв; pästný ~ кулáчне запасíня; ~ na život a na smrť запасíня не на жывот, а на смерть; smrteľný ~ аґóнія **2** (*konflikt, spor*) бой; ~ o mier бой о мір; ~ o moc бой о міць **3** *šport.* запасíня; gréckorímsky ~ ґрецькорíмске запасíня; ~ vo voľnom štýle запасíня во вóльнім штíлі **4** *šport.* стрітнýтя, фóтбал, перемаґáня; futbalový ~ фотбалóве стрітнýтя; vylučovacie ~y выберóвы стрітнýтя; vyhrať ~ выграти стрітнýтя

zápas//iť -í -ia *nedok.* **1** *s čím, kým i bezpredm.* пасовáти ся; chlapci dlho ~ili хлóпці дóвго пасовáли ся **2** *šport.* перемагáти ся **3** *s čím, kým pren. kniž.* ~ s chorobou пасовáти ся з хворóтов; ~ so smrťou пасовáти ся зо смéртёв

zápasníctv//o -a *s* запасíня

zápäst//ie -ia *s anat.* запястя

zápästný запястный; ~ kĺb запястный клуб

zapažen//ie -ia *s tel.* натягнýтя рук за гóлову

zapaž//iť -í -ia *dok. tel.* підняти і натягнýти рýкы за сéбе

zapaž//ovať -uje -ujú *nedok. tel.* натяговати рýкы за хырбéт

zapäť i **zapnúť** zapne zapnú *dok.* **1** закапчáти, запнýти; ~ si golier закапчáти собі ґáлір; ~ košeľu закапчáти сорóчку **2** запнýти, пустити; ~ televízor запнýти *áбо* пустити телевíзор; ~ automat запнýти *áбо* натягнýти автомáт

zápecník -a *m expr.* припéцник
zápec//ok -ku *m* припéцок
zapečat//iť -í -ia *dok.* заліпити; ~ obálku, list заліпити копéртку, письмо; ~ fľašu запечатковáти *áбo* заткáти фляшку
zapekačk//a -y *ž* (*druh fajky*) запікáчка
zapek//ať[1] -á -ajú *nedok.* запікáти; ~ mäso запікáти мясо
zapek//ať[2] -á -ajú *nedok. koho*: ~á ma *neos.* мам зáпху
zapek//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* запікáти ся
zaperl//iť sa -í sa -ia sa *dok.* запінити ся, забублинковáти, заіскрити ся, загрáти; víno sa ~ilo v pohári винó загрáло *áбo* заіскрило ся
zápch//a -y *ž* **1** *lek.* зáпха; mať ~u мáти зáпху; chronická ~ хронíчна зáпха **2** затарасíня, загачíня; ľadova ~ ледóве затарасíня
zapch//ať -á -ajú *dok. čo čím* заткáти, запхáти; ~ fľašu zátkou заткáти фляшку зáтков; ~ trhlinu vo dverách запхáти пуклину в двéрях • ~aj si hubu *al.* papuľu *al.* ústa! *hovor. vulg.* запхáй собі папýлю!
zapch//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* запхáти ся, упхáти ся; kanál sa ~al канáл упхáв ся
zapiecť[1] zapečie zapečú *dok.* запечí; ~ ryžu v rúre запечí ріжу в рýлі
zapiecť[2] zapečie zapečú *dok. koho*: čokoláda zapiekla dieťa од чоколáды запхáло дітину
zapiecť sa zapečie sa zapečú sa *dok.* припечí ся
zapier//ať[1] -a -ajú *nedok. čo, koho* **1** поперáти, скрывáти *што*, не признавáти ся; ~ svoj pôvod скрывáти *áбo* поперáти свóє походжíня; ~ svoje city скрывáти свóї чýвства **2** зрікáти ся *кóго, чóго*; ~ vlastného brata зрікáти ся од своёго брáта • ~ nos medzi očami *žart.* циґанити без угрызíня сóвісти
zapier//ať[2] -a -ajú *nedok.* зарáйбати, запрáти; ~ golier зарáйбати ґáлір
zapíj//ať -a -ajú *nedok.* **1** запивáти; ~ chlieb mliekom запивáти хліб молóком; ~ prášok vodou запивáти пóрошок водóв **2** *pren.* пити, запивáти; заливáти; ~ žiaľ заливáти жаль; ~ radosť запивáти на рáдость
zapínač -a *m odb.* запинáч, выпинáч
zápis -u *m* **1** зáпис *м*; реґістрáція; ~ školopovinných detí зáпис школоповинных дітéй **2** зáпис; ~y ľudových piesní зáписы нарóдных спíванок **3** записка, познáчка; robiť si ~y робити познáчкы **4** протокóл, записка; ~ z porady протокóл з громáды *áбo* зо зíбраня
zapí//sať -še -šú *dok.* **1** *koho, čo kam* записáти; ~ dieťa do školy записáти дітину до шкóлы **2** (*do záznamu ap.*) записáти, внéсти до списка́, зареґістровáти **3** записáти; ~ si niečo do zápisníka записáти дашто́ до блокнóту *áбo* до запискы • ~ si niečo do pamäti *al.* za uši зарубáти собі на нóсі дашто́; ~ niečo čiernou kriedou do komína *žart.* записáти дашто́ чóрнов крийдов до кóмина; byť u niekoho dobre ~saný быти у дакóго дóбрі записáным
zapí//sať sa -še sa -šu sa *dok.* **1** *kam* записáти ся; ~ na filozofickú fakultu записáти ся на фíлозóфску факýлту **2** записáти ся; ~ sa do pamätnej knihy записáти ся до пáмятной книгы • ~ sa do dejín *al.* do histórie записáти ся до істóрії, вóйти до істóрії; ~ sa čertovi *al.* diablovi *hovor.* продати душý чóртови *áбo* дяблови
zápisk//y -ov *m pomn.* **1** запискы; z ciest путёвы запискы, запискы з дорóг **2** *lit.* запискы, мемоáры *pomn.*
zápisn//é -ého записне, вступнé заплачíня; zaplatiť ~ заплатити записне
zápisnic//a -e *ž* протокóл; ~zo schôdze протокóл зо зíбраня; spísať ~u склáсти *áбo* написáти протокóл
zápisník -a *m* блокнóт, записник
zapisovač -a *m odb.* самопишýчій *áбo* реґіструючій апарáт
zapis//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho, čo kam* записовати, принимáти; ~ dieťa do školy записовати дітину до шкóлы **2** (*do záznamu ap.*) записовати, внашáти до списка́, реґістровáти, принимáти **3** записовати; ~

si niečo do zošita записовати собі дашто до тéйкы *zastar.* *áбо* писáнкы

zapis//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *kam* записовати ся; ~ sa na diaľkové štúdium записовати ся на заóчне оддíліня **2** записовати ся; ~ sa do pamätnej knihy робити зáпис до пáмятной книгы • ~ sa do dejín *al.* histórie входити до істóрії

zapisovateľ -a *m* **1** записователь; súdny ~ записователь в сýді **2** записователь; zvoliť niekoho za ~a выбрати дакóго за записователя

zapiš//ťať -tí -tia запіщáти; kuriatko ~ťalo кýря запіщáло

zapi//ť -je -jú *dok.* **1** запити; ~ obed pivom запити обíд пивом **2** *pren.* выпити (*з нáгоды чóго*); ~ smútok залляти смýток; ~ radosť выпити на рáдость

zaplakan//ie -ia *s*: to je na ~ тотó є на заплáканя

zapla//kať -če -čú *dok.* заплáкати; žalostne ~ жалóстні *áбо* гíрько заплáкати

zaplaš//iť -í -ia *dok.* **1** одогнáти, заполошáти, одполошáти, сполошáти; ~ vtáky одогнáти *áбо* сполошáти птáхів; ~ zver сполошáти звірину **2** *pren.* одогнáти, розогнáти

záplat//a -y *ž* зáплатка; prišiť ~u пришыти зáплатку; nohavice sú sama ~ ногавіці цíлы поплáтаны

zaplát//ať -a -ajú *dok.* заплáтати; ~ šaty заплáтати шмáты; ~ vrece заплáтати міх; ~ diery na streche опрáвити діры на стрíсі

zaplat//iť -í -ia *dok.* **1** *čo, za čo, čím, koho, za koho* заплатити; ~ účet заплатити ýчет *áбо* розрахýнок; ~ za ušitie šiat заплатити за ушытя шмат **2** *čo čím* заплатити *за што чім*; ~ hlavou заплатити гóловов; ~ životom а) (*svoju chybu*) заплатити жывóтом; б) (*slobodu ap.*) заплатити жывóтом • pán boh zaplať а) слáва бóгу; б) дякую

záplav//a **1** повóдень, зáплава; jarné ~y ярна повóдень **2** *pren.* зáплава, мóре; ~ kvetov мóре квíток; ~ zahraničného tovaru зáплава чуджóго товáру

zapláv//ať -a -ajú *dok.* заплáвати; ~ do stredu rieky заплáвати до середины рікы

zapláv//ať si -a si -ajú si *dok.* поплáвати

zaplav//iť -í -ia *dok.* **1** затопити, залляти; rieka ~ila polia ріκá залляла пóля **2** *pren.* заводнити; заповнити; ~ trh tovarom заповнити торг товáрами

zaples(k)//núť -ne -nú *dok. expr.* забýхнути, запéрти; ~ dvere za sebou забýхнути двéрі за собóв

zaplet//ať -á -ajú *nedok.* **1** *čo do čoho* заплітáти *што до чóго*; плéсти; ~ si vrkoče заплітáти собí кóсы **2** *čo do čoho* вплітáти *што до чóго*; ~ stuhu do vrkoča вплітáти *áбо* заплітáти пáнтлик до кóсы **3** *expr.* (*nohami*) заплітáти ся *so zmenou vetnej konštrukcie*; ledva ~al nohami він лéдва заплітáв ногáми **4** *koho do čoho expr.* вмíшовати, заплітáти, втяговати *кóго до чóго*

zaplet//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** *do čoho i bezpredm.* заплітáти ся, пýтати ся, запýтовати ся *в чім* **2** заплітáти кóсу *áбо* кóсы; dnes sa akosi dlho ~á днесь онá якось дóвго заплітать кóсу **3** *expr.* (*o nohách*) заплітáти ся; nohy sa mu ~ali ёмý нóгы заплітáли ся **4** *do čoho* вмíшовати ся, заплітáти ся, втяговати ся; ~ sa do nebezpečnej hry вмíшовати ся до небезпéчной гры **5** вмíшовати ся, заплітáти ся; problém sa ~á прóблем запýтує ся, стáвать ся складным

zápletk//a -y *ž* **1** конфлíкт, осложнíня; diplomatické ~y діпломатíчны осложнíня **2** *lit.* завязка; ~ románu завязка ромáна; rozuzlenie ~y románu розвязка ромáна

zapliesť zapletie zapletú *dok.* **1** *čo do čoho* заплéсти *што до чóго*; ~ niekomu vrkoče заплéсти кóсы дакóму; ~ vlasy do vrkočov заплéсти вóлосы до кос **2** *čo do čoho* вплéсти *што до чóго*; ~ stužku do vrkoča вплéсти пáнтлик до кóсы **3** *koho do čoho expr.* замішáти, втягнýти *кóго до чóго*; ~ niekoho do nepríjemností втягнýти дакóго до неприємностей *áбо* до неприємной

сітуа́ції **4** *čo expr.* замота́ти, перепу́тати; všetko zaplietol він вшытко помота́в *або* перепу́тав **5** *čo expr.* (*o reči, rozhovore*) зачати, заве́сти; ~ rozhovor s niekým заве́сти бісі́ду з дакым

zapliesť sa zepletie sa zapletú sa *dok.* **1** *do čoho i bezpredm.* запу́тати ся, замота́ти ся; mucha sa zaplietla do pavučiny му́ха замота́ла ся до павучі́ны **2** *medzi koho, čo, do čoho* заміша́ти ся *в чім, до чо́го, ме́джі кым, чім*; sa medzi ľudí do zástupu заміша́ти ся до за́ступу ме́джі люде́й **3** *do čoho expr.* замота́ти ся *в чім*; ~ sa do dlžôb замота́ти ся в довга́х **4** *s kým expr. často pejor.* спу́тати ся **5** (*obyč. v reči*) замота́ти ся, збити ся

zaplomb//ovať -uje -ujú *dok. v rôzn. význ.* забломбова́ти; ~zub забломбова́ти зуб; ~ vozeň забломбова́ти ваґо́н

zapnúť *p.* **zapäť**

zápoč//et -tu *m* за́почет; dostať ~ доста́ти за́почет

započít//ať -a -ajú *dok. čo komu, do čoho* зарахова́ти; ~ odpracované roky do dôchodku зарахова́ти одробе́ны ро́кы до пе́нзії

započúv//ať sa -a sa -ajú sa *dok. do čoho i bezpredm.* прислу́хати ся *к чо́му*, вслу́хати ся *до чо́го*

zapodiev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. čím* заобера́ти ся; ~ sa domácnosťou заобера́ти ся дома́шнім ґаздівством; ~ sa nejakým problémom заобера́ти ся даякым пробле́мом

zapochyb//ovať -uje -ujú *dok. o čom. kom i bezpredm.* запохыбовати *о чім, кім*; не быти пересвідче́ным *о чім, кім*

zapoj//iť -í -a *dok.* **1** *čo na čo* запоїти, припоїти (*до cíму*); ~ prúd запоїти електрику; ~ obec na elektrickú sieť запоїти село́ до електричной сíти **2** *koho, čo do čoho hovor.* запоїти, привлечі *ко́го, к чо́му*; ~ do práce všetky stroje пустити до хо́ду вшыткы машыны; ~ žiakov do súťaže запоїти учеників до перемага́нь

zapoj//iť sa -í sa -a sa *dok. do čoho hovor.* запоїти ся, вступити *до чо́го*; ~ sa do hry запоїти ся до гры

zapolárn//y заполя́рный; ~a tundra заполя́рна ту́ндра

zápolen//ie -ia *s kniž.* бой, запасíня, перемага́ня

zápol//iť -í -ia *nedok. s čím, kým o čo i bezpredm. kniž.* боёва́ти, перемага́ти ся; запасити; ~ s ťažkosťami запасити з тяжкостями; ~ o prvenstvo боёва́ти о пе́ршість

zápor[1] -u *m* **1** неґатíвна сторо́на, мíнус; všetko má svoje klady i ~y вшытко мать свої позітíвны і неґатíвны сторо́ны *або* свої плу́сы і мíнусы **2** (*nesúhlas*) незго́да **3** *gram.* неґа́ція; vetný ~ по́вна неґа́ція

zápor[2] -u *m* заво́ра; zavrieť dvere na ~ запе́рти двéрі на заво́ру

záporn//ý *v rôzn. význ.* отріця́телный, неґатíвный; ~á odpoveď неґатíвна о́дповідь; ~é povahové stránky неґатíвны рисы хара́ктера; napísať o práci ~ posudok дати неґатíвне посуджíня о робо́ті; mať na niekoho ~ vplyv ма́ти неґатíвный вплив на даќо́го; ~ hrdina *lit.* отріця́телный ґеро́й; ~é číslo *mat.* отріця́телне чи́сло; ~á veličina *mat.* отріця́телна величина́; ~ náboj *fyz.* неґу́ючій патро́н; ~é zámeno отріця́телный містоназывник

záporov//ý: ~á častica *gram.* отріця́юча ча́стка; ~ genitív *gram.* рожда́ючій пад *або* ґенітів при отріця́ні, ґенітів отріця́ня

zapot//iť sa -í sa -ia sa *dok.* запотити ся; ~ sa od námahy запотити ся од нама́гы; ~ sa od strachu запотити ся од страху́

zapotreby *vetná prísl. hovor.*: je ~ тре́ба; nemám ~ tam chodiť мі не тре́ба там ходити

zapotroš//iť -í -ia *dok. hjovor. expr.* положыти, одложыти, стратити, запотрошыти; ~ pero запотрошыти пе́ро

zapovedať sa zapovie sa zapovedia sa *dok. s neurč., bezpredm. i so spoj.* že закя́яти ся, зарíкну́ти ся, заречí ся; закляти ся;

zapovedal sa, že tam viac nepôjde він зарік ся, же веце *або* ніґда там не піде; він закаяв ся ходити там

zapôsob//iť -í -ia *dok. na koho, čo* вплинути; treba na neho ~ трéба на нёго вплинути; liek ~il лік вплинув, лік зачáв діяти

zapracovaný скýсеный; ~ robotník скýсеный робóтник

zaprac//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *koho* поучíти, увéсти до робóты; ~ mladých robotníkov поучíти молодых робíтників *чóму* **2** *čo do čoho* замісити, вмішáти *што до чóго*; ~ maslo do cesta замісити мáсло до тíста **3** *čo krajč.* вшыти, обшыти, зарубити; ~ rukáv вшыти рукáв; ~ okraj sukne зарубити край сýкні

zaprac//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* вникнути до робóты, звыкнути на даякý робóту; mladý robotník sa už ~al молодый робóтник уж звыкнув на робóту

záprah -u *m* (*o zvieratách*) зáпряг; konský ~ кíньсый зáпряг; sane na psí ~ сáнкы на псій зáпряг; byť vhodný do ~u гóдить ся на зáпряг

zaprask//ať -á -ajú *dok.* запрáскати, заскріпáти

zapráš//iť -i -ia *dok.* **1** запорошыти; ~ si topánky запорошыти собí топáнкы **2** *čo, koho, čím* посыпати; ~ mäso múkou посыпати мясо мукóв

zapráš//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** запорошыти ся, покрыти ся пóрохом **2** *neos.* (*o prachu*) підняти ся (*о пóроху*); za každým krokom sa ~ilo за кáждым крóком підняв ся пóрох, за кáждым крóком запорошыло ся • ušiel, až sa tak za ním ~ilo він одышóв, лем так за ним запорошыло ся

zaprať zaperie zaperú *dok.* зарáйбати; ~ golier na košeli зарáйбати ґáлір на сорóчці

zaprávan//ý: -é kurča *kuch.* кýря на óмачці

zapráv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *hovor.* запхавáти, заліплёвати; ~ diery заліплёвати діры **2** *kuch.* заправляти; ~ polievku smotanou заправляти пóливку сметáнков **3** *na čo, pod čo* замісити *або* заправити тісто *на што*; ~ na koláč замісити тісто на колáч; ~ bliny запрáвити тісто на палачíнкы

zaprav//iť -í -ia *dok.* **1** *hovor.* запрáвити; ~ diery v plote запрáвити діры в плóті **2** *kuch.* запрáвити; ~ tekvicu mliekom запрáвити дыню молóком **3** *na čo, pod čo* замісити тісто *на што*; ~ na koláč замісити тісто на колáч

zapravovať *p.* **zaprávať**

zapráž//ať -a -ajú *nedok. čo, čím kuch.* запражáти мукóв

zaprаž//iť -í -ia *dok. čo, čím* запрáжыти мукóв; ~ kapustu запрáжыти капýсту мукóв; ~ená polievka запрáжена пóливка

zápražk//a -y *ž* мучнá зáпражка; maslová ~ мучнá зáпражка з мáслом

záprd//ok -ka *m* стухнýте *або* показéне яйце

zapredan//ec -ca *m pejor.* запродáнець, підкупéный чоловíк

zapred//ať -á -ajú *dok.* запродати, зрáдити

zapred//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* продати ся; ~ sa za peniaze продати ся за пінязі

zapret//ovať -uje -ujú *dok.* скоріґовáти; ~ rukopis скоріґовáти рýкопис

zapriah//nuť -ne -nú *dok. čo, koho do čoho i bezpredm. v rôzn. význ.* запрячі *кóго до чóго*; ~ voly do voza запрячі вóлы до вóза; ~ niekoho do roboty *hovor. expr.* запрячі дакóго до робóты

zapriať zapraje zaprajú *dok. komu čo i bezpredm.* зажелáти; ~ niekomu zdravia зажелáти дакóму здорóвя

zapríčin//iť -í -ia *dok. čo komu* **1** быти *або* стáти причíнов *чóго*; neopatrnosť ~ila katastrofu неосторóжность стáла причíнов катастрóфы **2** причінити; ~ niekomu bolesť причінити бóлість дакóму; ~ škodu причінити шкóду

zapr//ieť[1] -ie -ú *dok. čo, koho* **1** попéрти *што*, скрыти *што*, не признáти ся *к чóму*; ~ svoj pôvod попéрти своє походжíня; ~ svoje city скрыти свої чýвства **2** одрíкнути ся *од кóго, чóго*, зречі ся *кого*; ~ vlastného otca зречі ся вітця • ~ nos medzi očami попéрти кáждому уж знáме

zapr//ieť[2] -ie -ú *dok. do čoho, čo o čo* запéрти ся *чім до чóго*, опéрти ся *чім о што*; ~ ruky o stenu опéрти ся рукáми о стінý

zapr//ieť[3] -ie -ú *dok.* запéрти; ~ vráta запéрти брáну

zapr//ieť sa[1] -ie sa -ú sa *dok.* перемочí ся, оволодíти собóв

zapr//ieť sa[2] -ie sa -ú sa *dok. do čoho, o čo i bezpredm.* запéрти ся, опéрти ся; ~ sa celou silou do dverí запéрти ся цíлов силов до двéрей; ~ sa do vesiel запéрти ся до вéсел

zaprisahaný *expr.* зарытый; ~ nepriateľ зарытый неприятель

zaprisah//ať -á -ajú *dok. koho* заприсягáти, дати присягу; ~ala ho, aby neprezradil онá заприсягáла ёгó, же він не вызрадить єй

zaprisah//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. dok.* присягáти/заприсягáти ся, дати/давáти присягу

zaprotest//ovať -uje -ujú *dok.* запротестовáти

zaprsk//ať[1] -á -ajú *dok. čo* забрыскати; ~ šaty blatom забрыскати шмáты бóлотом

zaprsk//ať[2] -á -ajú *dok.* зафыркати, застрíкати

záprst//ie -ia *s anat.* пястны кóсти, пясть *ж*

záprstn//ý пястный; ~á kosť пястна кість

zapud//iť -í -ia *dok.* одогнáти, выгнати; ~ strach выгнати страх

zapuch//núť -ne -nú *dok.* опýхнути; líce mu ~lo лицé *áбо* тварь ёмý опýхла

zapust//iť -í -ia *dok.* **1** *čo do čoho* (*vmontovať, vsadiť*) вложыти, всадити, вмонтовáти *што до чóго*; ~ pilier do zeme всадити стовп до зéмлі **2** *čo čím* натéрти; ~ dlážku voskom натéрти підлóгу вóском ● ~ korene пустити корíня

zapúšť//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo do čoho* (*montovať, vsádzať*) всáджовати, вкладáти; ~ rúry do steny вкладáти рýлы до стіны **2** *čo čím* натерáти; ~ dlážku voskom натерáти підлóгу вóском ● ~ korene пущáти корíня

zapýr//iť sa -i sa -ia sa *dok.* почервенíти ся, вспыхнути; ~ sa od hanby почервенíти од гáньбы

zaráb//ať[1] -a -ajú *nedok. čo, na čom, kom i bezpredm.* зарабляти; ~ si na živobytie зарабляти собí на жывот; už sám ~a він уж сам зарáблять

zaráb//ať[2] -a -ajú *nedok. na čo kuch.* запрáвити, заробити (*mícmo*); ~ cesto запрáвити *áбо* заробити тíсто

zarad//iť –í -ia *dok. čo, koho do čoho* **1** (*začleniť*) вчленити; ~ hru do programu вчленити пєсу до репертоáру **2** (*roztriediť*) розділити; ~ žiakov do skupín розділити учеників до ґруп **3** bol ~ený do armády він быв зарахованый на воєньску слýжбу **4** *do čoho* (*určiť*) однéсти *к чóму*; ~ do tretej skupiny однéсти к трéтій ґрýпі **5** заложыти, вложыти; ~ lístok do kartotéky заложыти лíсток до картотéкы

zarad//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** розділити ся; sa do skupín розділити ся до ґруп **2** заняти своє місце (*мéджі дакым, дачім*), достáти ся *мéджі кóго*; ~ sa medzi vyspele krajiny sveta заняти своє місце мéджі розвинутыми країнами світа **3** *tel.* стояти в зáступі, заняти місце в колóні

zaradom *prísl.* зарядом, єдéн за дрýгым; по пóрядку

zaraď//ovať -uje -ujú *nedok. čo, koho do čoho* **1** (*začleňovať*) вчлéнёвати *што, кóго до чóго*; ~ hru do repertoáru вчлéнёвати пєсу до репертоáру **2** (*roztrieďovať*) росподíлёвати; ~ do skupín росподíлёвати до ґруп **3** настýповати де; ~ do práce настýповати до робóты **4** (*určovať*) односити *к чóму*; ~ rukopis do XV. (pätnásteho) storočia односити рýкопис до XV-го віку **5** закладáти, вкладáти; ~ lístky do kartotéky вкладáти лíсткы до картотéкы

zaraď//ovať sa -uje sa ujú sa *nedok.* **1** розділёвати ся; ~ sa do skupín розділёвати ся на ґрýпы **2** заберáти своє місце (*мéджі кым, чім*) **3** *tel.* ставáти до зáступу, заберáти місце в колóні

zarad//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. z koho, čoho, komu, čomu, nad čím i bezpredm.* обрáдовати ся, порáдовати ся, потішыти ся *кóму, чóму*; ~ sa príchodu niekoho порáдовати ся приходу дакóго

zarachot//iť -í -ia *dok.* задудніти, зарахотáти; загырміти, удáрити; hrom ~il удáрив гром

zaranž//ovať -uje -ujú *dok.* припрáвити, орґанізовáти; ~ posedenie припрáвити вечерінку

zarásť zarastie zarastú *dok.* **1** *čím i bezpredm.* зароснýти; оброснýти; chodník zarástol trávou пішник зарíс травóв **2** *hovor.* зарости, загоїти ся; rána zarástla рáна зарослá *áбо* загоїла ся

zarát//ať -a -ajú *dok.* **1** *čo do čoho*; *koho, čo medzi čo, koho* зараховáти; прияти **2** *čo komu* зараховáти **3** (*zaúčtovať*) нараховáти; ~al mu sto eura za prácu він нараховáв ёмý за робóту сто éвра

zaraz *prísl.* тáкой, зáраз, одрáзу, в тотý минýту

zaraz//iť -í -ia *dok.* **1** *čo kam* вбити, зáбити, вопхáти; ~ palicu do zeme вбити пáліцю до зéмлі **2** *koho, čo* (*zadiviť, zmiasť*) зарáзити, заскочіти, привéсти до безрáдности; všetkých ~il jeho odchod ёгó одыйджіня вшыткых заскóчіло *áбо* зарáзило **3** *čo komu hovor. expr.* (*znemožniť*) призастáвити, затримати, застáвити; ~ vývoj призастáвити рóзвиток

zaraz//iť sa -í sa -ia sa *dok.* (*prekvapiť sa, zmiasť sa*) жáснути, зарáзити ся, зачýдовати ся

zaráž//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo kam* вбивáти, забивáти, запхáти; ~ lopatu do zeme запхáти лопáту до зéмлі **2** *koho, čo* (*uvádzať do rozpakov, miasť*) сподівáти ся, зачýдовати ся, приводити до безрáдности; ~alo ma jeho správanie ёгó поводжіня приводило мéне до безрáдности, я чýдовав ся ёгó поводжíню

zarážk//a -y *ž* **1** *typ.* óдступ **2** *žel.* гамýюча папýча

zárez -u *m* зáрубка, зáріз; надрíзаня; ~ na strome зáрубка на стрóмі; hlboký ~ глубóке надрíзаня; ~y na hrdle морщíнка на шыї

zare//zať -že -žú *dok.* **1** *čo, koho* зарíзати; ~ hus зарíзати ґýску **2** *do čoho* зарíзати *до чóго*, урíзати ся *до чóго*; ~ do dreva зарíзати до дéрева; ~ si do prsta урíзати ся до пáлця • spí ako ~zaný *hovor.* він спить як зáбитый; čuší *al.* mlčí ako ~zaný він мовчíть як зáбитый

zare//zať sa -že sa -žú sa *dok.* **1** (*usmrtiť sa*) зарíзати ся **2** *do čoho* врíзати ся *до чóго*; впíхнути *до чóго*; nôž sa ~zal do tela нож врíзав ся до тíла **3** *do čoho expr.* врíзати ся *до чóго*; do uší sa ~zal ostrý tón до ёго ух врíзав ся рíзкый звук

zariaden//ie -ia *s* **1** (*prístroj, súhrn prístrojov*) заряджíня, механíзм, приспособлíня, апарáт; nakladacie ~ накладáючій механíзм; dopravné ~ трáнспортный механíзм; osvetľovacie ~ освíтлюючій механíзм; vŕtacie ~ вертячій механíзм; chladiace ~ охолóджуючій механíзм; sušiace ~ высýшуюче приспособлíня **2** (*inventár, vybavenie*) заряджíня, тéхніка; moderné ~ модéрна тéхніка; strojové ~ машынóве заряджíня; hygienické a sociálne ~ (*záchody, umývarne, sprchy ap.*) ґіґієнíчне і соціáлне заряджíня **3** (*náradie, nábytok*) заряджíня, бýтор *zastar.*; bytové ~ заряджíня бывáня; ~ izby заряджíня íзбы **4** (*spoločenská ustanovizeň, inštitúcia*) інштітýція

zariad//iť -i -ia *dok.* **1** буторити; розложыти бýтором; ~ si nový byt забуторити новé бывáня **2** *čo i so spoj.* aby забезпéчіти; všetko mu ~il він вшытко ёмý забезпéчів **3** (*zriadiť*) заложыти, отворити; орґанізовáти; ~ si laboratórium заложыти лабораторíю

zariad//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** *podľa koho, čoho* приспособити ся *ку кóму, чóму*; nech sa podľa toho ~i най він ку тóму приспосóбить ся **2** (*zariadiť si byt*) уквартелёвáти ся

zariecť sa zarečie sa zarečú sa *dok. čoho so spoj.* že, *s neurč. i bezpredm.* заречі ся, закаяти ся, заприсягати ся; zariekol sa, že tam viac nepôjde він зарік ся там ходити; він заприсягав ся, же веце там не піде

zariekac//í зарікаючій; -ia formula зарікаючі слова, заклинаня, заклятя

zariekadl//o -a *s* зарікаsuccся; зарікаючі слова; заклинаня

zariek//ať -a -ajú *nedok.* зарікати, ворожыти; ~ chorobu зарікати хвороту

zariek//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. čoho so spoj.* že, *s neurč. i bezpredm.* зарікати ся

zarinč//ať -í -ia *dok.* **1** (*o skle, oknách*) зарінчати, задзвенчати; okná ~ali скла в окнах зарінчали; sklo ~alo скло зарінчало **2** зарінчати, цвиньґнути

zarmuc//ovať -uje -ujú *nedok.* скормучовати, смутити, депрімовати, убивати; ~uje ma jeho choroba мене убивать *або* депрімує ёго зворота

zarmuc//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* скормучовати ся, ставати ся смутным, розладжовати ся, убивати ся

zarmúten//ý скормученый, смутный, засмученый, розладженый; ~í rodičia смутны *або* розладжены родичі; ~á tvár скормучена тварь

zarmút//iť -i -ia *dok.* скормутити, зосмутніти, розладити; ~ nepríjemnou správou скормутити неприємнов вістков

zarmút//iť sa -i sa -ia sa *dok.* скормутити ся, зосмутніти, розладити ся

zármut//ok -ku *m* жаль, смуток, лютость; spôsobiť niekomu ~ завинити дакому жаль

zarob//iť[1] **(si)** -í (si) -ia (si) *dok. čo, na čom, kom i bezpredm.* заробити

zarob//iť[2] -í -ia *dok. kuch.* замісити, приправити; ~ cesto na koláče замісити тісто на колачі

zárob//ok -ku *m* заробок; denný ~ денный заробок; mesačný ~ місячный заробок; živieť sa príležitostnými ~kami жывити ся нагодными(а) заробками ● chodiť za ~kom, chodiť na ~ky зодити на заробкы

zarod//iť -í -ia *dok.* зародити, принести плоды, дати уроду; tohto roku jablone pekne ~ili того року яблони дали шув(м)ну уроду

zárodočn//ý *biol., bot.* зародковый; ~é bunky зародковы клітки

zárod//ok -ku *m* **1** зародок; ľudský ~ людьскый зародок; ~ky baktérií зародкы бактерій **2** (*začiatok*) зародок, зачаток; udusiť niečo v ~ku удусити даштó в зачатку *або* в зародку

zaros//iť -í -ia *dok.* оросити; намочіти, змочіти (*росов, слызами*); ~ il si nohy він оросив собі ногы

zaros//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** оросити ся, заросити ся; покрыти ся росов **2** (*o oknách, okuliaroch*) заросити ся; oblok sa ~il облак заросив ся **3** заросити ся; спотіти; oči sa ~ili slzami очі заросили ся слызами, на очах выступили слызы; čelo sa ~ilo чело спотіло, на чело выступив пот

zároveň *prísl.* єдночасні; довєдна; vošiel ~ s ním він вошов єдночасні *або* довєдна з ним

zarovn//ať -á -ajú *dok.* зарівняти; зрівняти

zarovnáv//ať -a -ajú *nedok.* зарівновати, рівняти

zarovno 1 *prísl.* (*naraz, spolu*) єдночасні; довєдна; prišiel ~ s ním він пришов довєдна з ним **2** *predl. s 2. p.* (*v úrovni niečoho*) на уровни чого; ~ oka на уровни ока

zarozpráv//ať sa -a sa -ajú *dok. expr.* заговорити ся, забісідовати ся

zárub//ňa -ne *ž* зарубня, рам

zaruč//ať -í -ia *dok.* замучати, зарычати; krava ~ala корова замучала; tur ~al тур зарычав

zaručene *prísl. hovor.* істо, цалком істо, наісто, озай; dnes ~ príde він днесь істо прийде

zaruč//iť -í -ia *dok. komu, čomu čo* забезпечіти, ґарантовати; ~ národom mier забезпечіти народам мір *або* покій

zaruč//iť sa -í sa -ia sa *dok. za koho,čo, komu, čím* завязáти ся, заручíти ся, взяти на сéбе одповідность *за дакóго, за дашто́*
záručný ґаранчный, заручуючій; ~ list ґаранчный лист, ґаранція
zaruč//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. za koho, čo, komu, čím* заручовати ся, ручáти ся
záruk//a -y *ž* **1** ручіня, ґаранція; ~ za niekoho, niečo ручіня за дакóго, за даштó; medzinárodné ~y меджінарóдны ґаранції; poskytovať ~y давáти ґаранції **2** *pren.* ручіня, ґаранція; ~ úspechu ґаранція ýспіху; ~ mieru ручіня міру
zarybn//iť -í -ia *dok. odb.* зарыбнити
zaryč//ať -í -ia *dok.* зарычáти; закрічáти; jeleň ~al єлінь зарычáв
zarytý зарытый, проклятый; ~ nepriateľ зарытый неприятель
zas, zasa *prísl.* зась, знóва; нáново; ~ prší зась пáдать додж
zásad//a[1] -y *ž* **1** (*presvedčenie, princíp*) прінціп; to je proti mojim ~ám тото прóтів мóїх прінціпів; v ~e в прінціпі; zo ~y з прінціпу, прінціпіалні; na ~e по прінціпу **2** (*norma, pravidlo*) прáвило; ~ pravej ruky *aut.* прáвило прáвой рýкы
zásad//a[2] -y *ž chem.* основа
zasadac//í: ~ia sieň сáла засідáнь; ~ poriadok засідáючій пóрядок, план розміщіня в сáлі учáстників засідáня
zasadačk//a -y *ž hovor.* сáла засідáнь, конферéнц-сáла
zasadan//ie -ia *s* засідáня, сéсія; slávnostné ~ славнóстне засідáня; ~ vlády засідáня правліня
zasad//ať -á -ajú *nedok.* засідáти; vedecká rada fakulty ~á наýчна рáда факýлты засідать
zasad//iť[1] -í -ia *dok.* посадити; ~ ruže, zemiaky посадити рýжы, бандýркы
zasad//iť[2] -í -ia *dok.* **1** *čo do čoho* (*vsadiť, umiestniť*) вставити; ~ oblok встáвити óблак **2** *čo do čoho* (*nasadiť, zapojiť*) пустити до хóду; ~ do žatvy kombajny пустити до жáтвы комбáйны **3** *čo komu* (*dať*) нанéсти; ~ ranu niekomu нанéсти ýдер дакóму
zasad//iť sa -í sa -ia sa *dok. o čo, za čo* вынаснажыти ся *о што,* причінити ся *о што*, взяти ся за што
zasaditý *chem.* основный, алкалічный; ~ roztok алкалічный рóсток
zasad//núť -ne -nú *dok.* **1** сісти, усісти ся; ~ za stôl сісти за стіл; ~ k obedu сісти обідати *áбо* к обіду **2** (*zísť sa*) зыйти ся; ~ala mestská rada зышла ся містьска рáда **3** *čo komu* взяти місце; ~ miesto niekomu взяти дакóму місце
zasad//núť si -ne si -nú si *dok.* **1** сісти, засісти; ~ si ku kartám сісти ку кáртам **2** *na koho hovor. expr.* сісти *на дакóго*; učiteľ si ~ol na žiaka учітель сів собі на ученикá
zasadnut//ie -ia *s* засідáня; сéсія; ~ parlamentu засідáня парлáменту
zásadn//ý **1** прінціпіалный; ~á otázka прінціпіалный вопрóс; dať ~ súhlas дати прінціпіалне соглашіня **2** (*podstatný*) основный, прінціпіалный, корінный; ~á pripomienka основнá *áбо* прінціпіална познáчка; ~ rozdiel основный рóзділ
zasadotvorný *chem.* алкалічный, основный; ~ prvok алкалічный елемéнт
zásadov//ý прінціпіалный; ~ človek прінціпіалный чоловік; ~á politika прінціпіална політіка
zásah -u *m* **1** (*zasiahnutie niečoho*) засягнýтя; presný ~ тóчне засягнýтя; priamy ~ пряме засягнýтя **2** (*úder*) ýдер; ~ kopytom ýдер копытом **3** (*zákrok*) засягнýтя; ~ lekára засягнýтя лікаря
zasah//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo, koho i bezpredm.* трафляти *до чóго, до кóго*; ~ cieľ трафляти до ціли **2** *do čoho* вмішовати ся; запóёвати ся; do ~ diskusie запóёвати ся до діскýсії **3** вмішовати ся, принимáти крóкы **4** *čo* засяговати *што*, росшырёвати ся *на што*
zase *p.* **zas**

zased//ieť sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.* засидіти ся; ~el sa na návšteve засидів ся на навщіві

zásek -u *m* **1** (*prekážka zo zoťatých stromov*) (лісный) завал **2** засічка, зарубка, záріз; ~y na stromoch záріз на стрóмах **3** (*jarok, priekopa*) vykopať hlboký ~ выкопати глубóкый ярок

zasek//ať -á -ajú *dok.* завалити, перегородити (навалеными(а) дéревами); ~ cestu завалити дорóгу дéревом

zasek//núť -ne -nú *dok.* **1** (*zatarasiť zásekom*) завалити (*звалеными стрóмами*); ~ cestu завалити дорóгу **2** *čo, čím do čoho* засікнути; ~ sekeru do dreva засікнути топорóм до дéрева **3** затиснути, стиснути; ~ zuby стиснути зýбы; ~ pery стиснути ґамбы; ~lo mu dych *neos.* ёмý стисло дыханя

zasek//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** *do čoho, kam i bezpredm.* засікнути ся, затяти ся; sekera sa ~la do stromu топір засік ся до стрóму **2** *hovor.* (*o mechanizmoch*) засікнути ся, застряти; kľúč sa ~ol v zámke ключ засік ся в зáмку **3** (*v reči*) засікнути ся; reč sa mu ~la він засік ся ● dych sa mu ~ol ёмý застáвило дыхáня

zasch//núť -ne -nú *dok.* **1** (*celkom vyschnúť*) зосхнýти; tráva ~la трáва зóсхла **2** (*uschnúť, prischnúť*) засхнýти; krv ~la na rane кров на рáні зáсхла

zasiah//nuť -ne -nu *dok.* **1** *čo, koho i bezpredm.* засягнýти *до чóго, до кóго*; guľka ho ~la do ruky кýлька засягла ёгó до рýкы **2** *do čoho* замішáти ся *до чóго*; ~ do diskusie замішáти ся до діскýсії **3** (*zakročiť*) замішáти ся, приняти крóкы **4** *čo* пошкóдити; pľúca sú ~nuté tuberkulózou плюца пошкоджéны туберкулóзов

zasiať zaseje zasejú *dok.* **1** *čo* посіяти, посьяти; ~ obilie посіяти зéрно **2** *čo čím* засіяти; ~ pole oziminami засіяти пóле озиминами **3** *pren.* засіяти; внéсти; ~ nepokoj niekomu do duše засіяти непóкій до душы дакóму

zasiel//ať -a -ajú *nedok. čo komu* посылáти, одосылáти; ~ balíky, peniaze посылáти пáклики, пінязі

zasielateľ -a *m* **1** (*odosielateľ*) одправитель **2** (*majiteľ podniku*) експедітор, маїтель експедіції

zasielateľský: ~ podnik експедіція, експедічна фірма

zasielk//a -y *ž pošt.* пáклик; poštová ~ поштóвый пáклик; balíková ~ пáклик; doručiť ~u донéсти пáклик

zasiev//ať -á -ajú *nedok.* **1** *čo* сіяти; ~ obilie сіяти зéрно **2** *čo čím* засіёвати, засівáти; ~ lúky засіёвати лýкы **3** *pren.* внáшати, засіёвати; ~ strach внашáти страх

zaskak//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *za koho hovor. expr.* заскáковати, застýповати, заміняти *кóго*; za chorého speváka застýповати хвóрого співакá **2** *koho, čo, čo komu expr.* загородити дорóгу *кóму, чóму*, неочéковані напасти *на кóго, што*; ~ nepriateľskú jednotku загородити дорóгу неприятельскому óдділу

zasklievač -a *m* скленáрь

zaskl//iť -í -ia *dok.* засклити; ~ oblok засклити óблак; ~ obraz засклити óбраз

zaskoč//iť -í -ia *dok.* **1** (*o jedle, pití al. o slinách*) забігнути; *so zmenou vetnej konštrukcie*; zemiak mi ~il бандýрка мі заскóчіла; kosť mu ~ila ёмý заскóчіла кість, він дусив ся з кістёв; ~ilo mu *neos.* він дусив ся **2** *expr.* забігнути, заскóчіти, зазріти, зáйти; ~ do obchodu забігнути до склéпу; ~ po vodu забігнути по вóду **3** *za koho hovor. expr.* застýпити *кóго*, змінити, замінити *кóго*; ~ za chorého herca застýпити хвóрого артісту **4** *koho, čo, čo komu expr.* перегородити дорóгу *кóму, чóму*, неочéковані напасти *на кóго, што*; ~ nepriateľa перегородити дорóгу неприятелёви

zaskoč//iť si -í si -ia si *dok. hovor. expr.* потанцёвáти собі, поскáкати собі; rád si ~í віін любить потанцёвáти

zaskrutk//ovať -uje -ujú *dok.* зашрубова́ти; ~ maticu зашрубова́ти шру́бу

zaslepen//ec -ca *m expr.* сліпець, засліпе́ный (*дачім*) чоловік

zaslepenos//ť -ti *ž* засліпе́ность, сліпота́ (*неспосо́бность правдиво посу́джовати о дачім*)

zaslep//iť -í -ia *dok.* осліпити *aj pren.*; ~ila ho nenávisť ёго осліпила не́навість, він осліпе́ный не́навістёв

zaslin//iť -í -ia *dok.* заслинити, заслинавити; ~ si prsty заслинити собі па́лці

zasľúben//ý: ~á zem же́ртвована зе́мля, же́ртвованый край

zásluh//a -y *ž* заслу́га; odmeniť niekoho podľa ~y нагородити по заслу́гам дако́го; pokladať si za ~u поважа́ти собі за заслу́гу; mať ~y o niečo ма́ти заслу́гу о дашто́; podľa zásluh по заслу́гам

zasluh//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *nedok.* заслу́говати *што, чо́го, ко́го*; ~ si dôveru заслу́говати довіру; ~ si dobré známky заслу́говати собі до́бры одмі́ткы; ~ pokarhanie заслу́говати покара́ня

zaslúžene *prísl.* заслуже́ні, по заслу́гам; ~ potrestať заслуже́ні пока́рати, пока́рати по засла́гам *або* по́для заслу́г

zaslúžen//ý заслуже́ный; ~ úspech заслуже́ный у́спіх; ~é víťazstvo заслуже́на перемо́га

zaslúžilý заслуже́ный; ~ pracovník заслуже́ный робо́тник; ~ umelec заслуже́ный арті́ста, заслуже́ный ді́ятель іску́ств; ~ učiteľ заслуже́ный учі́тель; ~ majster športu заслуже́ный ма́йстер шпо́рту

zaslúž//iť sa -i sa -ia sa *dok. o čo* ма́ти заслу́гы *в чім*

zaslúž//iť (si) -i (si) -ia (si) *dok.* заслужыти; ~ si chválu заслужыти похва́лу; ~ si pokarhanie заслужыти покара́ня; ~i si uznanie заслужыти узна́ня

záslužný заслу́жуючій узна́ня *або* похва́лу; ~ čin заслу́жуючій посту́пок

zaslzen//ý засылзе́ный; ~á tvár засылзе́на *або* засылзаве́на тварь; тварь, заллята слыза́ми

zaslz//iť -í -ia *dok.* засылзити ся; ~ od dojatia засылзити ся од взрушіня

zasmaž//iť -í -ia *dok.* запра́жыти; ~ polievku запра́жыти по́ливку

zásmažk//a -y *ž* за́пражка (*запра́жена муко́в*)

zasmet//iť -í -ia *dok.* засмітити, насмітити; ~ izbu насмітити в ізбі

zasnen//ý заду́маный; ~é dievča заду́мане дівча; дівча, поноре́не до розду́мованя; ~é oči заду́маны очі

zasnežený засніже́ный, покрытый *або* занесе́ный сніго́м

zásnežk//a -y *ž* сніго́вый за́тарас

zasnúben//ie -ia *s* спро́сины, заслюбенины *pomn.*; zrušiť ~ зру́шыти заслюбенины

zasnúb//iť -i -ia *dok. s kým i bezpredm.* заслюбити ся

zásnubný слюбный; ~ prsteň слюбный пе́рстень

zasnub//ovať -uje -ujú *nedok. s kým i bezpredm.* заслюбовати

zasnub//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. s kým i bezpredm.* заслюбовати ся

zásn//uby -ub *ž pomn.* спро́сины, заслюбенины; verejné ~ офіціа́лны спро́сины; tiché ~ тихы заслюбенины

zásob//a -y *ž* за́соба, резе́рва; ~y potravín за́собы потравин; robiť si ~y niečoho робити за́собы дачо́го; mať niečo v ~e тримати в резе́рві *або* в за́собі дашто́; odložiť niečo do ~y одложыти до резе́рвы дашто́; skryté ~y *ekon.* скрыты резе́рвы; slovná ~ *lingv.* словнико́вый фонд, ле́ксіка

zásobár//eň -ne *ž* склад, резервоа́р

zásob//iť -í -ia *dok. čo, koho čím* засобити, забезпе́чіти; ~ obchod tovarom засобити склеп това́ром

zásob//iť sa -í sa -ia sa *dok. čím* засобити ся, забезпе́чіти ся; ~ sa drevom забезпе́чіти ся дрыва́ми

zásobník[1] -a *m* зácобник; цістéрна; ~ benzínu цістéрна на бéнзін; pásikový ~ *voj.* зácобник на патрóны

zásobník[2] -a *m* **1** *účt.* евідéнчна книга; viesť ~ materiálu евідовáти матеріáл **2** *odb.* áлбум (на поштóвы) знáмкы

zasobovac//í забезпéчуючій, засóблюючій, доставляючій; ~ie organizácie забезпéчуючі орґанізáції; ~ia základňa потравинóва бáза; ~ dôstojník *voj.* офіціíр інтендáнтной слýжбы

zásobovan//ie -ia *s* забезпéчованя; ~ armády забезпéчованя армáды; ~ vodou забезпéчованя водóв; plynulé ~ постýпне забезпéчованя; mať na starosti ~ мáти на стáрости забезпéчованя

zásob//ovať -uje -ujú *nedok. čo, koho čím* забезпéчовати; ~ továrne surovinami забезпéчовати фабрикы матеріáлом

zásob//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. čím* забезпéчовати ся, засóблёвати ся ~ sa potravinami забезпéчовати ся потравинами

zasobovateľ -a *m* забезпéчователь, áґент забезпéчованя; *voj.* інтендáнт

zasol//iť -í -ia *dok.* **1** засолити; ~ mäso засолити мясо **2** *komu hovor. expr.* насолити **3** *expr.* (*udrieť*) стрíлити; ~ zaucho стрíлити заýхо, удáрити по твáри

zaspl//ať -í -ia *dok.* **1** заспáти, уснýти; rýchlo ~ скóро уснýти *áбо* заспáти; ~ od únavy заспáти од унáвы; nemôžem ~ я не мóжу заспáти **2** проспáти; ~ odchod vlaku проспáти час од одходжíня влáку **3** *pren. hovor.* (*zaniknúť, neuskutočniť sa*) призастáвити ся; застáвити ся, засíкнути ся; akcia ~ala áкція призастáвила ся, дíло загамовáло ся • ~ vývoj заостáти од жывóта, заспáти рóзвиток; ~ večným spánkom, ~ na veky заснýти вíчным сном *áбо* навíкы

zaspáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** заспавáти; ~ od vyčerpania заспавáти од унáвы **2** заспавáти; často ~a školu він чáсто заспáвать і запíзнює до шкóлы **3** *pren. hovor.* (*zanikať*) затихáти, призастáвлёвати ся

zaspiev//ať (si) -a (si) -ajú (si) *dok. čo i bezpredm.* заспівáти, проспівáти; ~ pieseň заспівáти спíванку; veselo si ~ весéло собí заспівáти

zaspomín//ať (si) -a (si) -ajú (si) *dok. čo, na čo i bezpredm.* спомянути *кóго, што, о кім, чім;* ~ si na staré časy спомянути на дáвны часы

zástanc//a -u *m* застýпник, охрáнця, защíтник; ~ práv pracujúcich защíтник прав рóбячіх

zastaran//ý **1** застарáлый, немодéрный, неактуáлный, стáрый, старомóдный; ~á technika застарáла тéхніка; ~é motódy práce немодéрны мéтоды робóты; ~ systém старомóдна сістéма; ~é názory застарáлы пóгляды **2** *lek.* ~á choroba застарáла *áбо* занедбáна *áбо* невылічена хворóта

zastar//ať -á -ajú *dok.* **1** постарíти; оджыти, выйти з ужывáня; toto slovo už ~alo тотó слóво вышло з ужывáня *áбо* постарíло **2** (*o chorobe*) занедбáти, не вылíчіти

zastar//ieť sa -ie sa -ejú sa i **zastar//ať sa** -á sa -ajú sa *dok. do čoho, koho* замішáти ся, заплéсти ся *до чóго*; ~ sa do reči замішáти ся до рéчі

zasta//ť -ne -nú *dok.* **1** застáвити ся; стояти; vlak ~l влак застáвив ся; stroje ~li машыны застáвили ся; hodiny ~li гóдины стояли *áбо* застáвили ся **2** *koho, čo* заступити ся; matka si ~la syna мáти заступила ся за сына **3** *koho* (*nahradiť*) замíнити, заступити; už ju ~ne v práci онá замíнить єй в робóті **4** *čo* (*vykonať, urobiť*) застáти ся *з чім*; dobre si ~ne svoju prácu він (онá) дóбрі застáне своёв робóтов • rozum mu nad tým ~l *hovor.* ёмý розýм над тым застáв; ~ ako stĺp *al.* ako k zemi prikovaný він застáвив ся як закопáный

zasta//ť sa -ne sa -nú sa *dok. koho, čoho, za koho* застáти ся *за кóго*; ~l sa ho він зстáв ся за нёго

zástav//a -y *ž* зáстава; slovenská ~ словáцька зáстава; vyvesiť ~u вывісити зáставу; vysoko dvíhať ~u niečoho высóко піднимáти зáставу дачóго; prísť s bielou ~ou *pren.* прийти з бílов зáставов, пропоновáти мір; pod ~ou niečoho під зáставов дачóго

zastav//ať -ia -ajú *dok.* **1** заставяти; ~ prázdnu parcelu заставяти порóжній фýндуш **2** вставити; skriňa ~aná do steny скриня, встáвина до стіны

zastáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** застáвлëвати ся; auto ~a áвто застáвлює ся; hodiny ~ajú гóдины застáвлюють ся; motor ~a мóтор застáвлює ся **2** *koho, čo* застýпити ся; vždy ho ~a він все застýпує ся за нëго **3** *čo* (*vykonávať, robiť*) справляти ся, давáти собі рáды *з чім*; svoju prácu si dobre ~a зо свóëв робóтов він знать дати собі рáды

zastáv//ať sa *p.* **zastať sa**

zástavb//a -y *ž* побудовáня

zastav//iť[1] -í -ia *dok.* **1** *v rôzn. význ.* застáвити; ~ koňa застáвити коня; ~ stroj застáвити машыну; ~ krvácanie *lek.* застáвити кров **2** *čo* выпнути; ~ rádio выпнути рáдіо **3** застáвити; ~ trestné konanie *práv.* застáвити кáрне діло **4** застáвити; ~ dvere skriňami застáвити двéрі скринями **5** (*časopis, noviny*) застáвити, запéрти

zastav//iť[2] -í -ia *dok. čo čím hovor.* застáвити; ~ domami застáвити домáми

zastav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** застáвити ся, стояти; auto sa ~ilo áвто застáвило ся; hodiny sa ~ili гóдины застáвили ся *áбо* стоять **2** *u koho* зáйти, забíгнути *ку дакóму* • rozum sa nad tým ~il *hovor.* ëмý розýм застáвив ся над тым; dych sa mi (mu...) ~il мі (ëмý...) дых застáвив ся

zastávk//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* застáвка; ~ električky, trolejbusu застáвка електричкы *áбо* трамвáя, автобýсу; robiť bez ~y робити без застáвкы **2** (*odpočinok*) одпочíнок, перéрва; urobiť polhodinovú ~u зробити півгодинóвый одпочíнок *áбо* півгодинóву перéрву

zástavk//a -y *ž* зáставка, флáжок

zastav//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* застáвлëвати; ~ auto застáвлëвати áвто; ~ chodca застáвлëвати проходячого; ~ krvácanie застáвлëвати кров; ~ vývin застáвлëвати рóзвиток **2** выпинáти; ~ rádio выпинáти рáдіо **3** застáвлëвати; ~ bojové akcie застáвлëвати боëвы áкції **4** заставляти, перегорóджовати; ~ dvere skriňami заставляти двéрі скринями **5** (*časopis, noviny*) заперáти, заказáти

zastav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* застáвлëвати ся; sprievod sa ~uje пóход застáвлює ся; hodiny sa ~ujú гóдины застáвлюють ся • rozum sa ~uje nad tým *expr.* розýм над тым (по)застáвлює ся

zásten//a -y *ž* екрáн, іспáньска стінá

zasten//ať -á -ajú i **zaston//ať** -á -ajú *dok.* застонáти; ~ od bolesti застонáти од бóлести

záster//a -y *ž* фáртух, шурц *zastar.*; vyšívaná ~ вышывáный фáртух; opásať si ~u опасáти собі фáртух

zásterovin//a -y *ž text.* полóтно на фáртух

zásterovit//ý: ~é šaty фартухóвы шмáты

zastiel//ať -a -ajú *nedok.* стелити, попостеляти, стелити пóстіль; ~ periny do postele попостеляти пóстіль

zastierací *voj.* маскýючій, затáюючій, закрывáючій; ~ manéver одпýтуючій манéвер

zastier//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo čím* закрывáти; ~ obloky dekami закрывáти óкна дéками **2** *čo* скрывáти, масковáти; ~ žiaľ скрывáти жаль; ~ rozpaky скрывáти безнадíйность

zastier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *čím* закрывáти ся *чім*, закручáти ся *до чóго*; končiare sa ~ali hmlou вéрьхы гор закрывáли ся гмлов **2** (*o zmysloch*) притупляти ся, ослáблëвати; pamäť sa jej ~a єй пáмять загмливать ся **3** (*o hlase*) ставáти ся глýхым, придусéным

zastih//núť -ne -nú *dok. koho, čo* **1** (*nájsť*) застигнути, застáти; ~ niekoho pri práci застигнути *áбо* застáти дакóго при робóті

2 (*postihnúť*) постигнути; ~lo ho nešťastie ёго́ постигло нещáстя, він не мав серéнчу **3** (*pristihnúť*) поімáти, застигнути, застáти, пристигнути; ~ pri čine пристигнути на мíсці престýпку **4** (*zastihnúť*) застигнути, пристигнути; búrka ich ~la už na ceste бýря застигла їх в дорóзі

zastlať zastelie zastelú *dok.* попостеляти, постелити, дати до пóрядку пóстіль

zastok//núť -ne -nú *dok. čo do čoho* запхáти, вложыти, вставити, всýнути *што до чóго*

zastonať *p.* **zastenať**

zastráj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. komu* приправлёвати ся, грозити; ~al sa, že ho zbije він припрáвлёвав ся збити ёго́, він грозив ся збити ёго́

zastrašený застрáшеный; ~ svedok застрáшеный свідóк

zastraš//iť -í -ia *dok. koho, čím* застрáшыти; ~ niekoho vyhrážkami застрáшыти дакóго загрóжованём; ~ nepriateľa застрáшыти неприятеля

zastrčen//ý *hovor. expr.* глýхый, запхáтый; ~á ulica глýха ýліця

zastrč//iť -í -ia *dok.* **1** всýнути, засýнути, запхáти; ~ zásuvku do stola засýнути зáсувку до стóла; ~ ruku do vrecka всýнути рýку до кішéні **2** запхáти; ~ dyku za pás запхáти дíку за пас **3** запхáти, упхáти; ~ košeľu do nohavíc запхáти сорóчку до ногавíць; ~ nohavice do čižien упхáти ногавіці до чіжем **4** вложыти, запхáти, всýнути; ~ kľúč do dverí вложыти ключ до двéрей; ~ list do knihy вложыти лист до книгы **5** ~ záporu засýнути ріґель

zástrčk//a -y *ž* **1** ріґель; zavrieť dvere na ~u запéрти двéрі на ріґель; pripevniť na okno ~u прирoбити на óкно ріґель **2** *el. tech.* зáстырчка *ľud.*

zastrený (*o hlase*) неясный, храплявый, глýхый

zastr//ieť -ie -ú *dok.* **1** *čo čím* закрыти, прикрыти; ~ oblok dekou закрыти óблак дéков **2** *čo pren.* скрыти, замасковáти, затаїти; ~ smútok скрыти жаль; ~ rozpaky замасковáти безрáдность

zastr//ieť sa -ie sa -ú sa *dok.* **1** закрыти ся, закрутити ся, овити ся *чім, до чóго*; vrcholce sa ~eli hmlou вéрьхы гор закрыли ся гмлов **2** (*o zmysloch*) притупити ся, ослáбнути; pamäť sa mu ~ela пáмять ёмý ослáбла **3** (*o hlase*) ставáти ся глýхым, придусéным, неясным

zastrih//ať -á -ajú *dok.* погнýти, покывати; pes ~al ušami пес покывав ухáми

zastrih//núť -ne -nú *dok.* **1** *do čoho* застригнути; ~ do látky застригнути до полóтна **2** пристригнути; ~ si fúziky пристригнути баюскы

zastrk//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** запхавáти, засувáти; ~ zásuvku do stola засувáти зáсувку до стóла **2** запхавáти, засувáти; ~ nôž za pás запхавáти нож за пас **3** засувáти, запхавáти; ~ nohavice do čižiem засувáти ногавіці до чіжем **4** вкладáти, всувáти; ~ kľúč do zámky всувáти ключ до зáмку **5** засувáти; ~ záporu засувáти ріґель

zastrúh//ať -a -ajú *dok.* застругáти; ~ kolík застругáти кóлик; ~ ceruzku застругáти церýзку *áбо* блáйвас *zastar.*

zastruháv//ať -a -ajú *nedok.* застрýговати, стругáти (*церýзку*)

zástup -u *m* **1** *obyč. v mn. č.* **~y** мáса; veľký ~ ľudí велика мáса людéй; valiť sa v ~och валити ся мáсов **2** зáступ (по єднім); stáť v ~e стояти в зáступі; postaviť sa do ~u постáвити ся до зáступу; v ~ nastúpiť! до зáступу настýпити!

zástupc//a -u *m* **1** застýпник *м*, выкóнуючій повинности; ~ veliteľa застýпник начáлника; voliť si ~u, ustanoviť niekoho za svojho ~u назнáчіти дакóго за своёго застýпника **2** представник; diplomatický ~ діпломатíчный представник; obchodný ~ торгóвый представник; zákonný *al.* splnomocnený ~ *práv.* повномóчный представник **3** представник; ~ ľudu

представник народа • štátny ~ *práv.* державный прокуратор; právny ~ адвокат

zastúp//iť[1] -i -ia *dok.* **1** заступити, замінити; ~ svojho kolegu v práci заступити своёго колеґу в роботі **2** обгаїти; ~ svojho klienta na súdnom pojednávaní быти обгайцём своёго клієнта на засіданi суду

zastúp//iť[2] -i -ia *dok.* загородити, перегородити (*дорогу*); стояти в дорозі; ~ niekomu cestu поставити ся дакому до дорогы

zastupiteľstv//o -a *s* представництво; obchodné ~ торгове представництво; diplomatické ~ cudzích štátov діпломатічны представництва чуджіх держав • štátne ~ *práv.* прокуратура

zastup//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* **1** заступовати; ~ niekoho v práci заступовати дакого в роботі **2** обгаёвати; ~ svojho klienta na pojednávaní обгаёвати своёго клієнта на засіданi суду

zastup//ovať[2] -uje -ujú *nedok.* загороджовати, перегороджовати (*дорогу*); ставяти ся до дорогы; ~ niekomu cestu перегороджовати дорогу дакому

zasu//núť -nie -nú *dok.* **1** (*vsunúť*) всунути, засунути; ~ zásuvku do stola засунути засувку до стола **2** (*odsunúť*) одсунути; ~ skriňu do kúta одсунути скриню до кута

zasúvac//í засуваючій; ~ia páka засуваюча пружина; ~ie dvere засуваючі двері

zasúv//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*vsúvať*) засувати **2** (*odsúvať*) одсувати; ~ stôl do kúta одсувати стіл до кута

zásuvk//a -y *ž* **1** засувка; vložiť niečo do ~y вложыти даштó до засувкы **2** *el. tech.* засувка

zásuvn//ý засунуючій; телескопічный; ~ pult засунуючій пулт; ~á polica засунуюча полічка

zasväc//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho do čoho* знакомити, інформовати, засвічовати *кого до чого*; ~ niekoho do svojich plánov засвічовати дакого до своїх планів, знакомити дакого зо своїми(а) планами **2** *čo čomu, komu* присвячовати; ~ život vede присвячовати жывот науці

zasväc//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* присвячовати ся; ~ sa vede присвячовати ся науці

zasväten//ec -ca *m* чоловік, засвіченый *до дачого*; o prevrate vedeli len ~ci о перевороті знали лем засвічены

zasvätený *do čoho* засвіченый *до чого*, інформованый *о чім*; ознакомленый *з чім*; ~ do príprav povstania інформованый о підготовці повстаня

zasvät//iť -í -ia *dok.* **1** *koho do čoho* інформовати *дакого о чім*, засвітити *дакого до чого*; ~ niekoho do nejakého tajomstva інформовати дакого о тайности, засвітити дакого до тайности **2** *čo čomu, komu* присвятити; ~ život vede присвятити жывот науці

zasvät//iť sa -í sa -ia sa *dok.* засвятити себе; ~ sa práci засвятити себе роботі

zasviet//iť -i -ia *dok.* **1** (*o svetelnom zdroji*) засвітити ся; запалити ся; vatra ~ila ватра запалила ся; slnko ~ilo зачало світити сонце, сонце засвітило **2** (*zablyšťať sa*) заблискати ся, залескнути ся; šabľa ~ila шабля заблисла **3** (*zapáliť svetlo*) запалити світло, засвітити; v izbe ~ili в ізбі запалили світло *або* засвітили

zasviet//iť sa -í sa -ia sa *dok.* засвітити ся

zasvin//iť -í -ia *dok. vulg.* засвинити, знечістити, забабрати; ~ si ruky забабрати собі рукы

zasyc//ovať -uje -ujú *nedok. koho, čo čím* кормити, насычовати; ~ dieťa sladkosťami кормити *або* насычовати дітину солодкостями

zasyc//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. čím* насычовати ся, наїдати ся; ~ sa chlebom наїдати ся хлібом

zasyč//ať -í -ia *dok.* засычати; had ~al гад засычав; hus ~ala ґуска засычала; horúce železo vo vode ~alo горяче челізо во воді засычало; ~ od bolesti застонати од болести; ~ cez zuby засычати через зубы

zasych//ať -á -ajú, **zasycháv//ať** -a -ajú *nedok.* засыхáти; konáre ~ali конарі засыхáли

zásyp -u *m* пýдер; detský ~ дітьскый пýдер

zasyp//ať -e -ú *dok.* **1** *čo čím* засыпати, заметáти; ~ jamu засыпати *або* заметáти яму; ~ studňu заметáти стýдню **2** *čo čím* посыпати; ~ ranu práškom посыпати рáну пóрошком **3** *koho čím pren. expr.* засыпати, осыпати, заметáти; ~ niekoho darmi осыпати дакóго дáрами; ~ niekoho otázkami засыпати дакóго вопрóсами

zásypk//a -y *ž kuch.* посыпка; orechová ~ оріхóва посыпка, помолóты óріхы

zasýt//iť -i -ia *dok. koho, čo čím* насытити, накормити; ~ niekoho chlebom накормити хлíбом дакóго; ~ trh tovarom *pren.* насытити торг товáрами

zasýt//iť sa -i sa -ia sa *dok. čím i bezpredm.* насытити ся, наїсти ся

zašal//ovať -uje -ujú *dok. slang.* обити дóсками, зашаловáти

zašantroč//iť -í -ia *dok. expr.* запотрошыти, стратити; ~ kľúče запотрошыти *або* стратити ключі

zašat//iť -í -ia *dok.* одíти, облечí; ~ rodinu одíти родинý

zašat//iť sa -í sa -ia sa *dok.* облечí ся, одíти ся

zášev//ok -ka *m krajč.* рубéць; (ne)zažehlené ~ky (не)забіґлёвáны рубцí

zaškod//iť -í -ia *dok. komu, čomu* пошкóдити; jedlo mu ~ilo стрáва ёмý пошкóдила

záškodníck//y зашкóдницькый, діверзáнтьскый; ~á činnosť зашкóдницька *або* діверзáнтьска діялність

záškodníctv//o -a *s* зашкóдниство, дівéрзія

záškodník -a *m polit.* зашкóдник, діверзáнт

zaškol//iť -í -ia *dok.* поучíти, зашколити; ~ nových pracovníkov заучíти новых робíтників

záškrt -u *m* дифтерія; задушíня; ochorieť na ~ охворíти на дифтерію

zaškrt//iť -í -ia *dok.* задусити; líška ~ila zajaca лишка задусила зáця *або* зáяця

zaškrt//iť sa -í sa -ia sa *dok.* задусити ся

zaškrtnúť *p.* **škrtnúť**

záškrtov//ý дифтерíйный; ~é ochorenie дифтерíйне охворíня; ~á nákaza дифтерíйна інфéкція

zaškvrč//ať -í -ia *dok.* **1** зашыпíти; maslo na panvici ~alo мáсло на кайстрóні зашыпíло **2** загурчáти; v žalúdku mi ~alo *neos.* в жóлудку мі загурчáло

zašliap//ať -e -u *dok.* постýпати, подýпати, пошляпати; ~ kvety, trávu подýпати квíткы, травý; ~ zákony *pren. expr.* пошляпати закóны

zašliap//nuť -ne -nu *dok.* задусити (ногóв); ~ kvet настýпити на квíток; ~ chrobáka задусити (ногóв) хробакá ● zašliapnem ho ako hada *expr.* я задýшу ёгó як гáда

zašl//ý *kniž.* **1** минýлый, бывшый, колишній, минýвшый; ~é časy бывшы часы; ~á sláva бывша слáва **2** запущéный, занедбáный, опущéный; ~ starý dom опущéный стáрый дім; ~é predmety занедбáны предмéты

zašmajchľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. komu hovor. zastar.* залишкати ся *ку кóму*

zašmel//iť -í -ia *dok. čo hovor. obyč. pejor.* шпекуловáти *чім*, продавáти на чóрнім базáрі *што*

zašmodrch//ať -á -ajú *dok. hovor. expr.* замотáти, помотáти, поплéсти, попýтати

zašnur//ovať -uje -ujú *dok.* зашнуровáти; ~ si topánky зашнуровáти собí топáнкы

zašpás//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *dok. s kým hovor. expr.* пожартовáти

zašpinen//ý забáбраный, замáзаный, забруднéный; ~é ruky забáбраны рýкы; ~é šaty забáбраны шмáты

zašpin//iť -í -ia *dok.* забáбрати, замáзати, забруднити; ~ si tvár забáбрати тварь; ~ si šaty забáбрати собí шмáты

zašpin//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *čím i bezpredm.* забáбрати ся, замáзати ся, забруднити ся; ~ sa blatom забáбрати ся бóлотом **2** *pren.* обесчестити ся, зганобити ся

zašramot//iť -í -ia *dok. čím i bezpredm. expr.* **1** цóкнути, зробити глук, зашрамотити;

зациньґати; ~ kľúčmi зациньґати ключа́ми **2** зашкрябати; myš ~ila мыш зашкрябала

záš//ť -ti *ž kniž.* злость, гнів, не́нависть

zaštik//núť -ne -nú *dok.* **1** зацва́кнути, прицва́кнути, одсі́кнути; ~ol si prst він прицва́кнув собі́ па́лець **2** одщі́кнути, одорва́ти, одто́ргнути; ~ výhonky rastliny одто́ргнути выросткы ростлин

zaštip//núť -ne -nú *dok.* **1** ущі́пнути; ~ niekomu líce ущі́пнути дако́го за тварь *або* лице́ **2** защі́кнути, прищі́кнути **3** одщі́кнути, одорва́ти; ~ výhonky viničia одорва́ти выросткы грозна́

záštit//a -y *ž* **1** *kniž.* підтримка, охоро́на; hľadať v niekom ~u гле́дати підтримку *або* охоро́ну у дако́го; stať sa ~ou niekoho взяти дако́го під охоро́ну **2** (*patronát*) патрона́т; preteky pod ~ou závodu перемага́ня під патрона́том заво́ду **3** *poľ.* укрытя (*де скрывать ся полёвник, очéкуючій звіря*)

zaštít//iť -i -ia *dok. kniž.* охоронити

zaštopľ//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* затка́ти за́тков, зазаткова́ти

zaštrng//ať -á -ajú *dok. čím i bezpredm.* заце́ньґати, задзвені́ти, задзвякати; ~ ostrohami задзвякати остро́гами; ~ kľúčmi заце́ньґати ключа́ми; šabľa ~ala ша́бля зазвякла

zaštrngotať *expr. p.* **zaštrngať**

zašust//iť -í -ia *dok. expr.* зашурша́ти, зашумі́ти, зашелесті́ти; ~ papierom зашу́ршати па́пірём; lístie ~ilo листя зашумі́ло

zašušk//ať -á -ajú *dok. čo komu* ше́пнути, поше́пкати; ~al jej niečo do ucha він поше́пкав єй дашто́ до у́ха

zašuš//lať -le -lú *dok. expr.* прошепелявіти, зашу́шляти

zašvehol//iť -í -ia *dok.* (*o vtákoch*) защебота́ти, зачвірікати

zašvindľ//ovať -uje -ujú *dok. hovor. expr.* окла́мати, обаламутити, оциґанити

zašvitor//iť -í -ia *dok.* **1** (*o drobných spevavých vtákoch*) защебота́ти, зацо́кати; slávik ~il солове́й защебота́в **2** *pren. expr.* защебота́ти

zať -a *m* зять *м* (*муж дівкы, дівчін муж*) ● mladý ~ *hovor.* жена́ч, молодожена́ч

zatáč//ať -a -ajú *nedok. kam* **1** забо́човати; ~ za roh забо́човати за ріґ **2** закруча́ти, завива́ти *што до чо́го*

zatáč//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. kam* забо́чіти, одбо́чіти; ~ sa doprava одбо́чіти допра́ва

zatáčk//a -y *ž* за́крута; ostrá ~ остра́ за́крута; neprehľadná ~ закрыта *або* компліко́вана за́крута; ~ cesty за́крута доро́гы

zatáčkomer -u *m let.* міряч за́крут еропла́на, закрутомір

záťah -u *m ryb.* іма́ня рыб до сіти

zaťah//ať -á -ajú *dok.* потягну́ти, пото́рговати; ~ niekoľko ráz za povraz потягну́ти дакі́лько раз за мо́тузок

zaťah//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo, koho kam* затяговати, втяговати, перетяговати, пересува́ти; ~ voz pod šopu затяговати віз під шо́пу **2** *čo, za čo* тяга́ти, потяговати, пото́рговати; ~ za povraz тяга́ти за мо́тузок **3** *čo* затяговати;~ záclony затяговати фірга́нґы; ~ oponu затяговати за́навес **4** *čo* затяговати, закру́човати; ~ skrutku затяговати шру́бку **5** *čo i bezpredm.* затяговати, заспі́вовати; falošne ~oval він співа́в фало́шні **6** *koho, čo do čoho* затяговати, втяговати *ко́го, што до чо́го*; nezaťahuj ma do vašich hádok не затягі(у)й ме́не до ва́шых га́док

zaťah//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. čím i bezpredm.* затяговати ся, загмлива́ти ся; nebo sa ~ovalo mrakmi не́бо затяговало ся хма́рами

zatajený затаєный, скрытый; ~ nepriateľ скрытый неприятель; ~ smútok затаєный жаль

zataj//iť -í -a *dok.* **1** затаїти, утаїти, скрыти; ~ niekomu pravdu скрыти од дако́го пра́вду **2** удусити, перемочі; затаїти; ~ dych затаїти дыха́ня; ~ plač придусити плач; ~ strach удусити страх

zataj//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** затáёвати, утáёвати, скрывáти; ~ svoje názory утáёвати *áбо* скрывáти свої пóгляды **2** удýшовати, дусити, перемагáти; скрывáти; ~ radosť скрывáти рáдость; ~ dych затримовати дыхáня, не дыхати

zatanc//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *dok.* потанцёвáти, затанцёвáти; ~ valčík затанцёвáти вáлчік; rada si ~uje онá любить потанцёвáти

zatáp//ať -a -ajú *nedok.* затóплёвати, заливáти; rieka každý rok ~a polia ріка кáждый рік *óбо* што рік затóплює пóля

zaťapk//ať -á -ajú *dok.* заплéскати, затяпкати (дóлонями); dieťa ~alo дітина затяпкала дóлонями

zátaras//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** барьєра, перегороджíня; umelé ~y умéлы барьєры; drôtené ~y дрітяны барьєры

zataras//iť -í -ia *dok.* **1** (*prehradiť*) загородити, перегородити; ~ cestu перегородити дорóгу **2** (*zapratať*) заставяти, завалити, загородити; ~ sklad debnami завалити склад бéднями

zatár//ať sa -a sa -ajú sa *dok. hovor. expr.* затýляти ся, поблудити

zaťať zatne zatnú *dok.* **1** *do čoho* затяти, зарубáти *до чóго*; ~ sekeru do pňa затяти сокырку *áбо* топір до пняка **2** *čo medzi čo* (*zavrieť*) затяти, стиснути; ~ zuby затяти зýбы; ~ päste стиснути пясти *áбо* кулакы; ~ ústa, pery стиснути ýста *áбо* рот, ґáмбы **3** (*zatarasiť*) загородити; cesta je zaťatá дорóга загороджéна

zaťať sa zatne sa zatnú sa *dok.* **1** *do čoho, koho* запíхнути ся *до чóго*, засíкнути ся, ухóпити ся (*нáзурами*) *до чóго*; rak sa mu zaťal klepetom do prsta рак запíхнув ся ёмý кліщáми до пáлця **2** стиснути ся, затяти ся; päste sa zaťali пясти затяли ся **3** *hovor.* затяти ся

zaťat//ý **1** затятый, стиснутый; ~é päste затяты *áбо* стиснуты пясти *áбо* кулакы; ~é pery стиснуты ґáмбы **2** загородити, заблоковáти, забарікадовáти; **~**á cesta дорóга заблоковáна **3** *expr.* заклятый; ~ nepriateľ заклятый неприятель **4** твердоголóвый; ~ chlapec твердоголóвый хлóпець

záťaž -e *ž* затяжíня, наложíня; minimálna, maximálna ~ мінімáлне, максімáлне затяжíня; ~ vozňa *žel.* вагóва нóрма ваґóна; ~ vlaková *žel.* вагóва нóрма влáку

zaťažen//ie -ia *s* **1** затяжíня, нáклад; **~** auta, lietadla затяжíня áвта, ероплáну; povolené **~** припýстный нáклад **2** затяжíня; pracovné ~ робóче затяжíня; daňové **~** данёве затяжíня **3** нахыленость, наклонéность, діспозíція; dedičné ~ діспозíція наслíдника; тяжкé *áбо* зле наслíдство

zaťažen//ý **1** з тяжкым псіхíчным наслíдством; ~á rodina родинá, в котрíй суть очéкованя к псіхíчным хворóтам; nábožensky ~ človek *pren.* чоловíк з реліґíйным затяжíнём **2** затяжéный, завалéный; som veľmi ~ я барз завалéный робóтов

zaťaž//iť í -ia *dok.* **1** *čo čím* затяжыти, зробити тяжшым; наложыти; **2** *čo čím* положыти зáтяж *на што*, притиснути *што чім*; ~ sud kapusty kameňom притиснути капýсту в бóчці кáмінём; ~ papiere na stole ťažidlom приложыти папíря на стóлі зáтяжов **3** *čo* перетяжыти; ~ motor перетяжыти мóтор **4** *koho čím* затяжыти, перетяжыти; ~ niekoho mnohými povinnosťami перетяжыти дакóго мнóгыми(а) повинностями **5** *čo účt.* затяжыти; ~ účet затяжыти ýчет *áбо* розрахýнок; заложыти до дóвгу; затяжыти; ~ pozemok hypotékou заложыти фýндуш гіпотéков

zaťažkávac//í: ~ia skúška *odb.* прóба на затяжíня, прóбовати; прóбованя під зáтяжов

zaťažko *prísl. hovor.* тяжко, дость тяжко; bolo mu ~ to urobiť ёмý было (дость) тяжко тотó зробити

zaťaž//ovať -uje -ujú *neok.* **1** *čo čím* затяжовати, робити тяжшым; накладáти **2** *čo čím* класти зáтяж *на што*, затяжовати

што чім; накладáти; ~ člnok skalami затяжовати лóдьку камíнями **3** *čo* перетяжовати; ~ motor перетяжовати мóтор **4** *koho čím* затяжовати, перетяжовати; ~ učiteľov mimoškolskou činnosťou затяжовати *áбо* перетяжовати учíтелів позашкíльнов робóтов **5** *čo učt.* затяжовати *nedok. dok.*; вносити до дóвгу; ~ majetok затяжовати маєток

zaťaž//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* затяжовати ся, перетяжовати ся (*даякóв робóтов*); ~ sa mnohými povinnosťami брáти на сéбе дость мнóго повинностей

zatek//ať -á -ajú *nedok.* затікáти, течí; povala ~á пóвала затíкать

zatelefon//ovať -uje -ujú *dok.* зателефоновáти *nedok. dok.*, подзвонити по телефóні

zatelegraf//ovať -uje -ujú *dok.* телеґрафовáти *nedok. dok.*, послáти телеґрáм

zatemnen//ie -ia *s* **1** затемніня, масковáня світла **2** ролéта; upevniť na okná ~ завісити на óкна ролéты

zatemn//iť -í -ia *dok.* **1** затемнити, замасковáти світло; ~ okná затемнити óкна **2** *čo komu pren.* затемнити, загмлити; zlosť mu ~ila rozum гнів затемнив *áбо* загмлив розýм **3** *pren.* (*zatieniť*) затемнити, перевышыти; ~ slávu niekoho затемнити дачію слáву

zatemn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*stemnieť*) потемніти, затемніти ся; obloha sa ~ila нóбо потемніло *áбо* затемніло ся, затмило ся **2** (*o rozume*) затемнити ся, помутити ся; rozum sa mu ~il ëго розýм помутив ся

zatemň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** затéмнёвати, масковáти світло; ~ miestnosť затéмнёвати містность **2** *čo komu pren.* затéмнёвати, загмливáти; zlosť mu ~ala rozum гнів загмливав ëгó розýм **3** *pren.* затмивáти, перевышовати

zatemň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** темніти, затéмнёвати ся; obloha sa ~ovala нéбо темніло **2** (*o rozume*) затéмнёвати ся, мутніти

zaterc//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* співáти *nedok.* інтерпретовáти дрýгый гóлос (*в співі áбо на музыкáлнім інштрумéнті*)

zatiah//hnuť -ne -nu *dok.* **1** *čo, koho kam* затягнýти; втягнýти; ~ skriňu do kúta перетягнýти скриню до кýта **2** *čo, za čo* натягнýти, потягнýти; тóргнути; ~ za povraz потягнýти за мóтузок; ~ za zvonec тóргнути за дзвонóк **3** *čo* затягнýти; ~ záclonu, oponu затягнýти фірґáнґ, зáнавес **4** *čo* затягнýти, закрутити; ~ skrutku затягнýти шрýбку **5** (*o vozidle*) підыйти; застáвити; autobus ~ol pred hotel автобýс застáвив пéред гóтелом **6** *čo i bezpredm.* затягнýти, заспівáти; ~ pesničku затягнýти *áбо* заспівáти спíванку; ~ trojhlasne заспівáти триголóсні, заспівáти на три гóлосы **7** *koho, čo do čoho* затягнýти, втягнýти; ~ štát do vojny втягнýти держáву до вóйны

zatiah//nuť sa -ne sa -nu sa *dok. čím i bezpredm.* затягнýти ся, захмáрити ся; nebo sa ~lo mrakmi нéбо затягло хмáрами, захмáрило ся, хмáры затягли нéбо

zatiaľ *zám. prísl.* **1** (*dovtedy*) до тóго часý, до тоды; možno ~ príde він, мóже, до тóго часý *áбо* до тоды прийде **2** (*doteraz, dodnes*) до тепéрь, до днесь; ~ pracoval len v jednom podniku до тепéрь він робив лем в єдній фíрмі **3** (*v tomto čase, teraz*) пóкы, пóкы што, тепéрь **4** (*medzi tým*) тым чáсом, за тот час; ty priprav večeru, ja ~ pôjdem pre noviny ты припрáв вечéрю, а я за тот час зáйду про новинкы

zatiaľ čo *spoj.* **1** (*medzitým čo, kým*) пóкы; дóкы, в тім часí, як; ~ sa naobeduješ, ja ti prichystám veci дóкы ты пообідáш, я припрáвлю твóї рíчі **2** (*kým, ale*) а, но, áле; за тот час, як; bol usilovný žiak, ~ jeho brat bol lajdák він быв усéрдный ученик, но ëгó брат быв бéтяр

zatiecť zatečie zatečú *dok.* **1** (*nasiaknuť vodou, vlhkosťou*) затікáти; povala zatiekla

пóвала затíкла **2** *čím* залляти; tvár zatečená krvou тварь, заллята кровлëв

zatien//iť -i -ia *dok.* **1** *koho, čo* затінити, заслонити; ~ si oči klobúkom затінити од світла óчі кáлапом **2** *čo* (*zastrieť*) прикрыти, закрыти; ~ lampu tienidlom прикрыти лáмпу абажýром **3** *čo, koho* затмити, перевышыти; svojím talentom nás všetkých ~il своїм тáлентом він затмив *áбо* перевышыв нас вшыткых

zatien//iť sa -i sa -ia sa *dok.* потемнíти, захмáрити ся; захмýрити ся; obloha sa ~ila нóбо захмáрило ся *áбо* потемнíло

zatier//ať -a -ajú *nedok.* затерáти, шпаклëвáти; ~ ranu na strome voskom затерáти рáну на стрóмі вóском

zatích//nuť -ne -nu *dok.* затихнути, утихнути; hudba ~la мýзыка затихла; psi ~li псы затихли

zatín//ať -a -ajú *nedok.* **1** *do čoho* затинáти, зарýбовати; ~ do stromu затинáти до стрóму **2** *čo medzi čo* затинáти, стискáти; ~ zuby затинáти *áбо* стискáти зýбы; ~ päste стискáти пясти *áбо* кулакы **3** (*cestu*) загорóджовати, блоковáти

zatín//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *do čoho, koho* запíховати ся *до чóго, до кóго* (*пáзуры і т. п.*), засікáти ся, хáпати ся пáзурами **2** стисковати ся; päste sa ~ali пясти стискли ся **3** *hovor.* ставáти ся твердоголóвым, стояти на своїм, быти затятым; dieťa sa často ~a дітина чáсто стоїть на своїм

zatis//núť -ne -nú *dok.* **1** *čo, koho kam* затиснути, запхáти; ~ stoličku pod stôl затиснути столиць під стіл **2** *čo kam* (*vtisnúť, vtlačiť*) стиснути, затиснути; ~ gombík na výťahu стиснути ґóмбічку на ліфті

zátiš//ie -ia *s* **1** тихé місце, закýтя, закýтина, оддалéне місце; dedinské ~ валáльске закýтя; utiahnuť sa do ~ia утягнýти ся до закýтя **2** *mal.* закýтя; ~ s ovocím закýтя *áбо* закýтина з овоцинов

zátk//a -y *ž* зáтка, дюґов *zastar.*; vytiahnuť ~u вытягнути зáтку *áбо* дюґов

zatk//ať -á -ajú *dok. čo do čoho* вткáти *што до чóго*, заткáти *чім што*; ~ zlaté nite do látky вткáти до полóтна золоты ниткы, заткáти полóтно золотыми нитками

zatkáv//ať -a -ajú *nedok. čo do čoho* ткáти, заткавáти *чім што*; ~ hodvábnu niť do plátna заткавáти гадвáбну нитку до полóтна, ткáти полóтно гадвáбнов нитков

zatk//núť -ne -nú *dok.* запéрти, арештовáти; ~ niekoho pre krádež арештовáти дакóго за крáдеж *áбо* краджíня

zátkovačk//a -y *ž odb.* (*stroj*) затыкáча машына

zátk//ovať -uje -ujú *nedok.* затыкáти; ~ fľaše затыкáти фляшкы

zátkový затківый; ~ otvor заткóвый óтвір, óтвір для зáткы *áбо* дюґова

zatláč//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, koho* засувáти, затисковати **2** *čo* притисковати, тискáти **3** *čo, koho* затисковати

zatlač//iť -í -ia *dok.* **1** *čo koho* посýнути, потиснути, затиснути; ~ niečo nabok потиснути даштó нáбік; ~ skriňu do kúta посýнути скриню до кýта **2** *čo* натиснути, притиснути; ~ gombík na rádiu натиснути ґóмбічку рáдіа **3** *čo, koho* затиснути; ~ nepriateľa затиснути неприятеля

zatlačovať *p.* **zatláčať**

zatľapk//ať -á -ajú *dok. čím i bezpredm.* заплéскати; dieťa radostne ~alo rúčkami дітина рáдісно заплéскала рýчками

zatĺcť zatlčie zatlčú *dok.* **1** *čo do čoho* зáбити, вбити, затовчі *што до чóго*; ~ klinec do steny вбити клинець до стіны **2** *čo čím* зáбити; ~ debnu зáбити бéдню, забеднити

zatliesk//ať -a -ajú *dok. čím s bezpredm.* **1** заплéскати, затлéскати, зааплодовáти **2** заплéскати; ~ rukami заплéскати рукáми

zatĺk//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo do čoho* забивáти, вбивáти *што до чóго*; ~ klince do steny вбивáти клинці до стіны **2** *čo čím* забивáти, забéднëвати; ~ obloky doskami забéднëвати óкна дóсками

zatmen//ie -ia *s astron.* затміня; ~ Slnka, Mesiaca затміня Сóлнця, Місяця

zatm//ieť sa -ie sa -ejú sa, **zatm//iť sa** –í sa -ia sa *dok.* потемніти; nebo sa ~elo нéбо потемніло • zatmelo *al.* zatmilo sa mu pred očami *al.* v očiach в очáх ёмý потемніло

zatnúť (sa) *p.* **zaťať (sa)**

zato 1 *spoj.* зáто; ona len ~ prišla, aby ho videla онá прийшлá лем зáто, же хотíла ёгó відіти; len ~ ho počúvali, lebo sa ho báli ёгó слýхали лем зáто, же ёгó бояли ся **2** *so spoj.* ale, no зáто, но, áле; je silný, no ~ hlúpy він міцный, но зáто глýпый

zátočin//a -y *ž* зáкрута (рікы)

zatoč//iť -í -ia *dok.* **1** *čím, kým* обернýти, покрутити, крутити; ~ volantom обернýти кóрмалëм; ~ kľúčom обернýти ключом **2** *čo do čoho* (*zakrútiť*) запаковáти, закрутити *што до чóго*; ~ niečo do novín закрутити дашто́ до новинóк **3** *kam* загнýти, обернýти, закрутити, одбóчіти, забóчіти; ~il za roh забóчіти за ріг **4** *s kým expr.* прияти крóкы *прóтів кóго*; закрóчіти *прóтів дакóго*; ~ prísne s niekým стрóго закрóчіти прóтів дакóго

zatoč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** закрутити ся, закружыти ся; vták sa ~il nad nami птах закружыв ся над нами **2** (*stratiť rovnováhu*) затáцкати ся, стратити рівновáгу; videli sme, ako sa ~il a spadol мы віділи, як він затáцкав ся і упáв • ~ila sa mu hlava, svet sa s ním ~il ёмý закрутило ся в гóлові

zátok//a -y *ž* зáтока, зáлів

zatok//ať -á -ajú *dok.* затоковáти; tetrov ~al тетерíв затóкав

zátop//a -y *ž* зáплава, повóдень, затопліня

zatop//iť -í -ia *dok.* **1** затопити, залляти, заплáвити; rieka ~ila polia рікá заплáвила пóля **2** *pren. expr.* (*prezradiť*) потопити, прозрáдити, вызрадити, знічíти; všetkých ~il він вшыткых потопив *áбо* знічíв

zátopov//ý затóплëваный (водóв); ~é osady затóплëваны осáды *áбо* населéны пýнкты

záťovský зятíвскый

zatrac//ovať -uje -ujú *nedok. koho, čo* **1** *náb.* проклинáти, одсýджовати; ~ odpadlíkov проклинáти *áбо* одсýджовати одстýпників **2** *expr.* одмíтовати, одсýджовати

zatraten//ec -ca *m* пропáвшый чоловíк; грíшник

zatrat//iť -í -ia *dok. koho, čo* **1** *náb.* прокляти, одсудити; ~ odpadlíka одсудити одстýпника **2** *expr.* (*odsúdiť, zavrhnúť*) одмíтнути, одсудити

zatrávn//iť -í -ia *dok.* затравнити, засíяти травóв

zatrávň//ovať -uje -ujú *nedok.* затрáвнëвати, засíëвати травóв

zatrblie//tať sa -ce/-ta sa -cu/-tajú sa *dok.* засвітити ся, заблéскнути ся, заблищáти ся

zátrepk//a -y *ž kuch.* підбивка; ~ z múky підбивка із мукы; pridať do polievky ~u придати до пóливкы підбивку

zatrep//núť -ne -nú *dok. expr.* прибýхнути, забýхнути; ~ za sebou dvere прибýхнути за собóв двéрі

zatried//iť -i -ia *dok. čo, koho do čoho* росподілити, россортіровáти, розділити на ґрýпы, ~ zeleninu, ovocie россортіровáти зеленину, овоцину

zatrieďovac//í росподíлюючій, дíлячій; ~ie práce росподíлюючі робóты

zatriesk//ať -a -ajú *dok. expr.* забýхати, заклóпкати; ~ na dvere забýхати на двéрі

zatrieť zatrie zatrú *dok.* затéрти, замáзати

zatrko//tať sa -ce sa -cú sa *dok. s kým i bezpredm. expr.* забісідовáти ся, заговорити ся; забляботáти ся

zatrpk//núť -ne -nú *dok.* назлостити ся, нагнíвати ся

zatrpknutos//ť -ti *ž* злость, гíрькость; mať pocit ~ti мáти чýвство гíрькости

zatrpknutý назлощéный, нагнíваный; склáманый; ~ človek назлощéный чоловíк; ~ úsmev гíрькый ýсмів

zatuh//núť -ne -nú *dok.* стýгнути, затвéрднути; застыти; cement ~ol цíмент стýгнув *áбо* затвéрднув

zatuchlin//a -y *ž* затухлина, тухлянина (*зánах*); pachnúť ~ou запахáти тухлянинов

zatuch//núť -ne -nú *dok.* (*obyč. o múke, obilí ap.*) стáти стухнýтым

zatuchnut//ý затухнýтый, стухнýтый; ~á múka затухнýта муқá; ~é periny стухнýты перины; ~á miestnosť затухнýта мíстность

zaťuk//ať -á -ajú *dok.* заклóпкати, поклóпкати

zatúlaný заблудившый, поблудившый

zatúl//ať sa -a sa -ajú sa *dok. kam* заблудити, стратити ся

zatupen//ý **1** тупый, затупéный **2** *pren.* притупéный; ~é city притупéны чýвства

zatup//iť -í -ia *dok.* **1** затупити, притупити; ~ sekeru затупити топíр *áбо* сокырку **2** *pren.* притупити; ~ city притупити чýвства

zatup//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** затупити ся, притупити ся; nôž sa ~il нож затупив ся *áбо* притупив ся **2** *pren.* притупити ся; cit sa ~il чýвство притупило ся

zatuš//ovať -uje -ujú *dok. hovor. expr.* закрыти, затаїти; ~ svoje chyby закрыти свої хыбы; ~ škandál затаїти шкандáл

zatutl//ať -e -ú *dok. hovor. expr.* затаїти, утаїти, закрыти, утýтлати

zatutláv//ať -a -ajú *nedok. expr.* затáёвати, утáёвати, закрывáти, скрывáти

zatúž//iť -i -ia *dok. po čom, kom, za čím, kým s neurč. i bezpredm.* цнити *по кім, чім*; ~ po domove, po vlasti зацнити по рóдных мíсцях, по отчíзні

zatvárac//í заперáючій; ~ špendlík заперáючій шпéндлик; ~ nôž заперáючій нож ● ~ia hodina (*v obchode*) заперáюча гóдина, час заперáня

zatvár//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo v rôzn. význ.* заперáти, затваряти; ~ dvere, oblok заперáти двéрі, óкно *áбо* óблак; ~ byt заперáти квáртель; ~ obchod заперáти склеп; ~ kohútik na vodovode заперáти водовóдный когýтик; ~ oči заперáти óчі; ~ knihu, notes заперáти книгу, нóтес; ~ bane, továrne заперáти бáні, фабрикы; ~ školy затваряти шкóлы **2** *čo* (*skrývať*) скрывáти; ~ lieky pred deťmi скрывáти лíкы пéред дíтми **3** *koho* заперáти до арéшту, арештовáти ● ~ pred niekým dvere заперáти двéрі пéред дакым

zatvár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** заперáти ся, затваряти ся; dvere sa zle ~ajú двéрі недóбрі заперáють ся **2** dáždnik sa ~a амбрéла затвáрять ся; kvet sa na noc ~ квíток чéрез ніч запéрать ся; oči sa jej ~ajú єй óчі заперáють ся **3** (*izolovať sa od iných*) утяговати ся, ізоловáти ся; vždy sa ~a do svojej izby він (онá) все лем утягує ся до своёй ізбы

zatvár//iť sa -i sa -ia sa *dok.* притворити ся; зробити ся; urazene sa ~ зробити ся уближéным *áбо* урáзеным; posmešne sa ~ зробити посмíшный вызор; tajomne sa ~ прияти загадкóвый вызор

zátvor -u *m* **1** зáмок, зáпір, арéшт, зáвер, зáсув; dvere na ~ двéрі на зáмок; ~ na puške затвóр *áбо* зáвер пýшкы; poistný ~ поіщуючій затвóр **2** *práv.* арéшт; uvaliť ~ na majetok наложыти арéшт на маєток ● posadiť niekoho pod ~ запéрти до арéшту, арештовáти; držať niekoho pod ~om тримати дакóго під зáмком *áбо* в арéшті, быти запéртым

zatvoren//ý **1** запéртый, затворéный; ~á brána запéрта брáна; ~ kufor запéртый кýфер; ~ dom запéртый дім; ~á samohláska *lingv.* запéртый глáсный; ~á slabika *lingv.* запéртый склад **2** (*celý*) пóвный; ~ kruh замкнýтый круг ● mať ~é dvere k niekomu *al.* niekam не мáти приступу даґдé; konferencia za ~ými dverami *polit.* конферéнція при затворéных двéрях; chodiť so ~ými očami ходити зо запéртыми(а) очáми, заперáти óчі на вшытко, ніч не вíдіти наокóло сéбе

zatvor//iť -í -ia *dok.* **1** *čo v rôzn. význ.* запéрти, затворити; ~ oblok, dvere запéрти óблак, двéрі; ~ byt замкнýти квáртель; ~ kohútik na vodovode затворити когýтик на водовóді; ~ obchody запéрти склéпы; ~ školy, univerzity запéрти шкóлы,

універзіты **2** *čo* (*skryť*) скрыти, спрятати; ~ zápalky pred deťmi скрыти швáблики пéред дітми **3** *koho* запéрти (*до арéшту*) арештовáти; ~ zločinca запéрти до арéшту *áбо* арештовáти престýпника • ~ oči pred niečím запéрти óчі пéред дачíм; ~ ústa запéрти рот *áбо* ýста; быти тихо; ~ niekomu *al.* pred niekým dvere запéрти двéрі дóму пéред дакым

zatvor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** запéрти ся, затворити ся; oblok sa ~il óблак запéр ся, óкно запéрло ся **2** запéрти ся; kniha sa ~ila книга запéрла ся; oči sa mu ~ili óчі ёмý запéрли ся **3** (*izolovať sa od ľudí*) утягнýти ся, ізоловáти ся; ~ sa pred priateľmi утягнýти ся *áбо* оддалити ся од приятелів

zátvork//a -y *ž* скóбка; hranatá ~ квадрáтна скóбка; dať slovo do ~y постáвити слóво до скóбкы

zatvrd//iť -í -ia *dok.* ствéрднути; ~ svoje srdce ствéрднути свóє сердце

zatvrd//iť sa -í sa -ia sa *dok.* затверднýти ся, стáти ся затверднýтым

zatvrdin//a -y *ž* стверднýте мíсце (*на тíлі*)

zatvrd//núť -ne -nú *dok.* затвéднути, ствéрднути; cement ~ol цíмент ствéрднув

zatvrdz//ovať -uje -ujú *nedok.* затвéрджовати; ~ svoje srdce затвéрджовати свóє сéрдце

zatvrdz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* затвéрджовати ся

zatýkac//í *práv.*: ~ia formula фóрмула заперáня до арéшту; ~ rozkaz приказ о орештовáні

zatykač -a *m práv.* приказ на арештовáня; vydať na niekoho ~ выдати приказ на арештовáня дакóго

zatýk//ať -a -ajú *nedok.* арештовáти, затримовати

zátyl//ie -ia затылок; dať si ruky na ~ положыти рýкы на затылок; poškriabať sa v ~í пошкрябати ся в затылку

zátyl//ok -ka/-ku *m* затылок *м*

zaúč//ať -a -ajú *nedok. koho do čoho* заучáти, заýчовати, учíти *кóго чóму*; ~ do remesla заýчовати до ремéсла

zaúč//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. do čoho* учíти ся, заýчовати ся *до чóго*

zauč//iť -í -ia *dok. koho do čoho* научíти *кóго чóму*

zauč//iť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho* научíти ся, выучіти ся *чóму*

záučn//ý: ~á doba *al.* lehota час учíня

zaučovať *p.* **zaúčať**

zaučovať sa *p.* **zaúčať sa**

zauhľ//ovať -uje -ujú *dok. odb.* доповнити зáсобы ýгля (*в локомотíві*)

zauch//o -a *s* заýхо; dostať ~ достáти заýхо; dať niekomu ~ дати дакóму позаýха; streliť *al.* vylepiť niekomu ~ стрíлити *áбо* влíпити дакóму позаýха

zau//jať -jme -jmú *dok.* **1** (*zabrať nejaký priestor*) заняти; ~ miesto vo vlaku заняти мíсце во влáку; ~jmite svoje miesta! сядьте на свóї мíсця! **2** *koho, čo čím* (*upútať*) заінтересовáти ~ niekoho svojou krásou, múdrosťou заінтересовáти *áбо* привáбити ку сóбі дакóго свóёв красотóв, розýмом • ~ kladné, záporne stanovisko *al.* kladný, záporný postoj k niečomu позітíвні, неґатíвні однéсти ся к дачóму, мáти позітíвне, неґатíвне одношíня к дачóму

zaujat//ie -ia *s* **1** (*pozornosť*) інтерéс, мерьковáня; sledovať niečo so ~ím позерáти ся за дачíм з великым інтерéсом *áбо* мерьковáнём **2** (*predsudok*) зауятость, необєктíвность; posudzovať niečo bez ~ia оцíнёвати *áбо* посýджовати даштó без зауятости *áбо* обєктíвні

zaujatos//ť -ti *ž* **1** (*predpojatosť*) зауятость, необєктíвность **2** зáнятость (*zaneprázdnenie*) **3** (*záujem*) інтерéс

zaujatý **1** (*predpojatý*) зауятый, необєктíвный; bol voči mne ~ він быв зауятый прóтів мéне **2** (*zaneprázdnený*) зáнятый; bol veľmi ~ prácou він быв барз зауятый робóтов

záu//jem -jmu *m v rôzn. význ.* інтерéс; vzbudiť *al.* vyvolať ~ niekoho выкликати інтерéс у дакóго; upútať *al.* obratiť na seba ~ niekoho привити к сóбі дачíй інтерéс,

звернýти на сéбе увáгу; tešiť sa veľkému ~jmu тішыти ся *áбо* рáдовати ся великому інтерéсу; byť stredom ~jmu быти цéнтром увáгы; počúvať niečo s veľkým ~jmom слýхати даштó з великым інтерéсом; robiť niečo v ~jme niekoho, niečoho робити даштó в інтерéсах дакóго, дачóго; brániť svoje ~jmi защіщáти *áбо* хранити свої інтерéсы; rešpektovať niečie ~jmi вáжыти собі дачії інтерéсы; ~ o hudbu, výtvarné umenie інтерéс о мýзыку, малёвáня; človek s filatelistickými ~jmami чоловік, інтересýючій ся філатéліёв; mať ~ o niečo інтересовáти ся дачім, мáти інтерéс о даштó

záujemc//a -u *m* осóба, інтересýюча ся *дачім, дакым*

záujemky//ňa -ne *ž* осóба, інтересýюча ся *дачім, дакым* (*о жені*)

zaujím//ať -a -ajú *nedok.* інтересовáти; to ma vôbec nezaujíma тотó мéне нияк не інтересýє; to ho veľmi ~a тотó ёгó барз *áбо* дýже інтересýє • ~ postoj заберáти даякý позíцію по одношíні к дачóму; ~ kladný, záporný postoj, ~ kladné, záporné stanovisko k niečomu позітíвні, неґатíвні односити ся к дачóму, заберáти по одношíні к дачóму позітíвну, неґатíвну позíцію

zaujím//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. o čo, koho* інтересовáти ся *чім, кым*; ~am sa o výmenu bytu мéне інтересýє вопрóс о выміні квáртеля; ~ sa o synov prospech v škole інтересовáти ся о сынову успíшность в шкóлі

zaujímavos//ť -ti *ž* інтерéсный факт, даштó інтерéсне; rozpovedal mi všetky ~ti він росповідáв мі мнóго інтерéсного

zaujímav//ý інтерéсный, необычáйный, незвычáйный, ісключáючій, черезвычáйный; ~človek інтерéсный *áбо* необычáйный чоловíк; ~á práca інтерéсна робóта; ~á tvár інтерéсна тварь; ~á udalosť інтерéсна *áбо* черезвычáйна пригóда

záujmov//ý самодіяльный; ~ krúžok самодіяльный кружóк; ~á sféra сфéра інтерéсів

zaumien//iť si -i si -ia si *dok. čo* рішыти ся *на што,* він задýмав *што*; ~il si, že sa ožení він рішыв женити ся, він задýмав женити ся; ~il si odcestovať v nedeľu він рішыв одыйти в неділю

zaumieň//ovať si -uje sa -ujú si *nedok. čo* рішáти ся *на што*, задýмовати *што*

zaúp//ieť -ie -ejú *dok. expr.* застонáти, заплáкати, загорикати; ~ od bolesti застонáти од бóлести

zaušk//ovať -uje -ujú *nedok. koho* давáти позаýха *кóму*, бити по твáри *кóго*

zaútoč//iť -í -ia *dok. na koho, čo, proti komu i bezpredm.* атаковáти *кóго*, напáсти *на кóго, што*; ~ na nepriateľa атаковáти протíвника; v diskusii surovo naň ~ili в діскýсії óстро на нёго напáли

zautomatiz//ovať -uje -ujú *dok.* автоматізовáти *nedok. dok.*; ~ výrobný proces автоматізовáти вырóбный процéс

zauvaž//ovať -uje -ujú *dok. nad čín, o čom i bezpredm.* подýмати

zauzd//iť -í -ia *dok.* дати (конёви) кантáрь *áбо* óглавець

zauzď//ovať -uje -ujú *nedok.* зазубáдлати (*коня*)

zauzlen//ie -ia *s*: dramatické ~ *lit.* драматíчна завязка; ~ čriev *lek.* заузлíня кышок

zauzl//iť -í -ia *dok.* заузлити, зробити ýзол *áбо* ýзлик

zauz//liť sa -í sa -ia sa *dok.* заузлити ся, завязáти ся ýзлом; запýтати ся; šnúrka na topánke sa ~ila шнýрка на топáнці заузлила ся *áбо* запýтала ся; situácia sa ~ila *pren.* сітуáція запýтала ся *áбо* замотáла ся

zauzľ//ovať -uje -ujú *nedok.* заýзлёвати, завязовати ýзлом

zauzľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* заýзлёвати ся, завязовати ся ýзлом; запýтовати ся; nite sa ~ujú ниткы

zaúzlюють ся; situácia sa ~uje *pren.* сітуа́ція запу́тує ся

zaužív//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* войти до ужыва́ня; заужыва́ти ся; ~ané zvyky заужыва́ны звыкы *або* обычаї

závad//a -y *ž* **1** (*prekážka*) барьєра, перешко́да, тяжкость; bolo mu na ~u, že nevedel anglicky для нёго было барьєров, же не знав по-анґлицькы **2** *odb.* (*chyba, kaz, nedostatok*) де́фект, хыба; ~ na aute де́фект на а́вті

zavad//iť í -ia *dok. o čo, koho, do čoho, koho* зава́дити, бу́хнути, шту́хнути; • ~ o niečo, o niekoho slovom *al.* slovkom спомянути о дачім, о дакім; ani (len) slovom o neho nezavadí він (она́) і не спомянув (спомянула) о нім; ~ okom *al.* pohľadom o niečo зірком заглянути на дашто́

závadn//ý **1** (*chybný*) бракова́ный, дефе́ктный; ~á voda во́да, не вго́дна на питя; ~á súčiastka бракова́на частка **2** (*škodlivý*) шкодливый, амора́лный; ~á kniha pre mládež шкодлива книга для молоде́жі

zavadz//ať -ia -ajú *nedok. čomu, komu i bezpredm.* заваджа́ти, стояти в доро́зі, быти барьєров

zavádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo tech.* заводити; ~ vodu, plyn заводити во́ду, плін; ~ elektrinu заводити електрику; ~ telefón niekam заводити телефо́н даґде́ **2** *čo* (*uvádzať do praxe*) заводити; ~ nové metódy práce заводити новы ме́тоды робо́ты; ~ výsledky vedeckého výskumu do praxe апліковáти в пра́ктіці резулта́ты нау́чного до́сліду **3** *koho* наваджа́ти; кла́мати **4** *na koho, čo* (*reč, rozhovor*) заводити; ~ rozhovor na nejakú tému заводити бісі́ду на даякý те́му

zaváh//ať -a -ajú *dok.* заколыса́ти ся; na chvíľku ~al, až potom odpovedal він на мину́тку заколыса́в ся, а по́тім одповів

zavak//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* заваковáти; ~ stenu заваковáти стіну́

závaI -u *m ban.* **1** заваліня, за́вал; v bani je nebezpečenstvo ~ov в ба́ні є небеспе́чность за́валів **2** заваливша ся горнина

zaval//iť -í -ia *dok.* **1** *čo, koho* завалити; придусити; zem ~ila baňu зе́мля завалила ба́ню *або* ша́хту; strom ho ~il стром придусив ёго́ **2** *komu, koho po čom expr.* овалити, вліпити *або* стрілити позау́хо дако́му, бу́хнути, уда́рити **3** *čo, čoho expr.* (*odrezať veľký kus*) одрі́зати, одкраяти; ~ kus slaniny одкраяти ку́сок солонины • ~ niekoho prácou *hovor.* завалити дако́го робо́тов; ~ niekoho otázkami *hovor.* засыпати дако́го вопро́сами

zaval//iť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho, na čo expr.* звалити ся, шма́рити ся, пляснути ся *до чо́го, на што*; ~ sa do kresla шма́рити ся *або* звалити ся до кре́сла

zavalit//ý завалитый, тучный; ~ človek завалитый чоловік; má ~ú postavu він завалитый *або* тучный

zavaľ//ovať -uje -ujú *nedok.* зава́лёвати; zemina často ~uje baňu зе́мля ча́сто зава́лює ба́ню *або* ша́хту • ~ niekoho prácou *hovor.* зава́лёвати дако́го робо́тов; ~ niekoho otázkami *hovor.* засыповати дако́го вопро́сами

závan -u *m* на́раз; svieži ~ vetra свіжый на́раз вітра

zaváň//ať -a -ajú *nedok. expr.* **1** *čím i bezpredm.* па́хнути; seno ~a сіно па́хне; vyprážané mäso ~a z kuchyne за́пах выпража́ного мяса не́се ся із ку́хні **2** *hovor.* (*pachnúť*) попа́ховати, выдава́ти пах; ryby už ~ajú рыбы уж попа́хують • to ~a čertovinou ту діло нечісте, ту дашто́ зле

zavandr//ovať -uje -ujú *dok.* завандрова́ти, доста́ти ся даґде́

zava//núť -nie -nú *dok. bás.* заду́ти, поду́ти, пофу́кати

zavárac//í: ~ie fľaše *al.* poháre фляшкы *або* по́гары на зава́рёваня (*ко́мпотів і т. п.*); ~ia sezóna сезо́на зава́рёваня (*ко́мпотів і т. п.*)

zaváran//ie -ia *s* **1** (*činnosť*) (домáшнє) завáрёваня; ~ čerešieň завáрёваня черéшень **2** *hovor.* (*zaváranina*) кóмпот

zavár//ať -a -ajú *nedok. kuch.* **1** консервовáти, заваряти; ~ slivky, čerešne заваряти сливкы, черéшні **2** *čo do čoho* заваряти *што до чóго*; ~ rezance do polievky заваряти різáнкы до пóливкы

zavar//iť -í -ia *dok.* **1** *kuch.* заварити, законзервовáти (*кóмпот і т. п.*); ~ marhule, hrozno заварити барáцкы, грознó **2** *čo do čoho kuch.* заварити *што до чóго*; ~ cestovinu do polievky уварити різáнкы до пóливкы **3** *hovor.* (*zvariť*) ~ zlomenú os заварити зломéну ось **4** *komu hovor. expr.* наробити неприємностей, пошкóдити, підкýрити; poriadne mi ~il він дóбрі мі підкýрив

zavar//iť sa -í sa -ia sa *dok. tech.* заварити ся (*о óсях і т. п.*); hriadeľ sa ~il гряділь заварила ся

závark//a -y *ž kuch.* запрáвка (*до пóливкы*)

zavar//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *čo, koho od čoho, koho, pred čím, kým* охранити, завáровати; ~ ovocné stromy pred škodcami охранити овоцинóвы стрóмы од шкóдців; ~ niečo od nešťastia завáровати дакóго од нещáстя **2** *čo, koho* ~ deti мерьковáти *áбо* дозріти на діти

zaváž//ať -a -ajú *nedok. čo čím* засыповати, заважáти; ~ cestu štrkom засыповати дорóгу шýтром

závaž//ie -ia *s v rôzn. význ.* ґýля; kilogramové ~ кілоґрамóва ґýля; hodiny so ~ím гóдины з ґýлёв

zaváž//iť -i -ia *dok.* **1** (за)вáжыти *nedok.* (*мати даякý вáгу*) **2** *pren.* (за)вáжыти, мáти вáгу, значíня; jeho slovo veľa ~i ëгó слóво мнóго знáчіть

zavážk//a -y *ž hovor.* **1** (*zavážanie, zasýpanie*) заважáня, засыпованя **2** *hut. slang.* (*vsádzka*) ~ pece затяжíня пéца

závažn//ý **1** (*významný*) вáжный, вызначный; ~é dielo вáжне дíло; ~é argumenty вáжны арґумéнты; ~é pripomienky вáжны познáчкы; ~á príčina вáжна причíна **2** (*veľmi veľký*) барз великый, серьёзный; ~á chyba барз велика хыба; ~é previnenie серьёзне провініня

záväzn//ý повинный, обліґáтный; ~é smernice обліґáтны інштрýкції; ~ sľub обовязок

záväz//ok -ku *m* обовязок; pracovný ~ робóчій обовязок; splniť ~ выповнити обовязок; dať si ~ взяти на сéбе обовязок, дати собі обовязок

zaväz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* завязовати, звязовати; ~ si šnúrku na topánke завязовати собі шнýрку на топáнці; ~ si šatku завязовати собі хýща на гóлову; ~ si kravatu завязовати мáшлю; ~ si vlasy stuhou звязовати вóлосы пáнтликом **2** *čo čím, do čoho* обвязовати, завязовати, перевязовати; ~ balík špagátom перевязовати пáклик мóтузком **3** *čo komu* перевязовати, робити перéвяз; ~ niekomu poranenú nohu перевязовати дакóму ранéну нóгу; ~ dieťaťu rozbitú hlavu перевязовати дітині розбиту гóлову **4** *koho k čomu, čím kniž.* завязовати *кóго к чóму*; ~ niekoho sľubom, slovom завязовати дакóго обіцянём, слóвом

zaväz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *na čo* завязовати ся, давáти обовязок; ~ sa predčasne splniť plán завязовати ся *áбо* давáти обовязок завчáсні выповнити план **2** *záhr.* (*o plodoch, ovocí*) завязовати ся ● sadlo sa mu ~uje *hovor.* сáло завязує ся ёмý

zavčas, zavčasu *prísl.* скóро, завчасý, вчáсні; zobudil sa ~ ráno він пробудив ся скóго рáно; chodí ~ spávať він вчáсні хóдить спáти

zavďač//iť sa -í sa -ia sa *dok. komu čím, za čo* завдячіти ся *кóму чім*, подяковати ся, высловити вдяку *кóму за што*

zavd//ať -á -ajú *dok. čo komu k čomu zastar.*: ~ príčinu k niečomu завдати причíну к дачóму; ~ podnet k niečomu дати íмпулз к дачóму

zavdáv//ať -a -ajú *nedok. čo komu k čomu zastar.* завдавáти, давáти; ~ príčinu k niečomu завдавáти *áбо* давáти причíну дачóго, быти причíнов дачóго
závdav//ok -ku *m* задáток
zavečer//ať (si) -ia (si) -ajú (si) *dok.* повечéряти
zavedený *obch.* проквітáючій, проспíшный
závej -a *m* зáвей; ~e snehu зáвеї снігý
zaveľa *prísl.* **1** (*dlho*) дóвго, дóвгый час; nebude už žiť ~ він уж дóвго не бýде жыти, він уж дóвго не прожыє **2** (*veľa*) вéлё, мнóго; ~ krvi stratil він стратив мнóго крóви
záver -u *m* **1** зáмок, зáвер; zavrieť ~ замкнýти зáмок; otvoriť ~ na kufri отворити зáмок на кýфрі; ~ na puške зáвер на пýшці; automatický ~ автоматíчный зáмок **2** заключíня, кóнець; ~ románu, referátu заключíня ромáна, доклáду; povedať niekoľko slov na ~ повíсти дакíлько слов на заключíня **3** заключíня, вывод; dôjsť k novým ~om прийти к новым заключíням; robiť prenáhlene ~y робити унаглéны выводы
záverečn//ý заключный, послíдній; ~á skúška заключный екзáмен; ~á reč заключнá реч; ~é predstavenie заключнé представлíня, заключный спектáкель; ~á kapitola послíдня капíтола *áбо* главá • ~á hodina час затворíня (*склéну, рештаврáції і т. п.*)
zaver//iť sa -í sa -ia sa *dok. komu* покляти ся, забóжати ся, завéрати *кóго*; ~il sa, že to neurobil він задýшав ся *áбо* заверабóжав ся *áбо* заприсягáв ся, завéрав ся мі/мені, же він тотó не зробив
záverom *prísl.* на заключíня, на кóнець; povedať niečo ~ повíсти даштó на заключíня
záverov//ý заперáючій; ~ ventil заперáючій вéнтіл ~é zariadenie заперáюче приспособлíня • ~é spoluhlásky *fon.* замкнýты *áбо* оклузíвны соглáсны
záves -u *m* **1** зáвіс; hodvábne ~y гадвáбны зáвісы; roztiahnuť ~y ростягнýти зáвісы **2** kĺbové ~y клубóвы зáвісы; vyvaliť dvere zo ~ov вывалити двéрі зо зáвісів **3** *hovor.* traktor s autom v ~e трáктор з áвтом в зáвісі
zaves//iť -í -ia *dok.* **1** завісити; ~ si kabát na vešiak завісити кáбат на вішáк; ~ si pušku na plece завісити пýшку на плéче; ~ záclony na okná завісити фіргáнї на óкна; ~ obrazy na steny розвісити óбразы по стінáх **2** *čo komu hovor. expr.* врíзати; takú mu ~il, že zletel na zem він ёмý такý врíзав, же звалив ся на зéмлю • ~ niečo na klinec *hovor. expr.* перестáти даштó робити, перестáти з дачíм заоберáти ся; ~ niekomu niečo na nos *hovor. expr.* вызрадити дакóму даштó, росповíсти дакóму дашто; ~ niekomu niečo na krk увалити на карк дакóму даштó
zaves//iť sa -í sa -ia sa *dok.* завісити ся, ухóпити ся; opice sa vedia ~ za palec nohy обезяны знáють *áбо* мóжуть завісити ся на пáлець нóгы *áбо* ухóпити ся пáлцём нóгы • ~ sa niekomu na krk а) (*обяти*) завісити ся на шыю дакóму; б) *expr.* втéрти ся на шыю дакóму
závesn//ý **1** вісячій, привíшуючій; прихóплюючій; ~é náradie прихóплюючі інштрумéнты; ~ pluh прихóплюючій плуг **2** слýжачій на ухóпленя *áбо* завішíня; ~ hák гак на завішíня *áбо* ухóпленя *дачóго*
záves//ok -ku привíсок; retiazka so ~kom ланцóк з привíском
zavesovac//í слýжачій на ухóпленя *áбо* підвíшованя; ~ hák гак на завішíня *áбо* ухóпленя *дачóго*
zaves//ovať -uje -ujú *nedok.* вішáти, завíшовати; ~ klobúk завíшовати кáлап; ~ záclony вішáти фіргáнї; ~ obrazy вішáти óбразы
zaves//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* вішáти ся, завíшовати ся
závesov//ý фірганґóвый; ~á látka фірганґóве полóтно

zaveš//ať -ia -ajú *dok. čo čím* завішáти; увішáти; ~ stenu obrazmi завішáти стіну́ óбразами

zavešt//iť -í -ia *dok.* завіщíти, предповíсти

závet -u *m práv.* завіщáня, завíт, тестáмент; послíдня вóля, послíднє желáня; poručiť niečo niekomu ~om завіщáти даштó дакóму

závetern//ý завітрéный, хранéный пéред вітром; ~á strana завітрéна сторóна

závetn//ý *príd. k* **závet; ~**ý svedok завíщуючій свідóк; ~é dedičstvo наслíдство по завіщáні, завіщáне наслíдство

závetr//ie -ia *s* завíтря; мíсце, хранéне од вітрá

zavetr//iť -í -ia *dok.* **1** *čo, koho* (*o zvierati*) занюхати; pes ~il zlodeja пес занюхав злóдія **2** *čo expr.* вынюхати, выслідити, найти; hneď všetko ~í він одрáзу вшытко вынюхать *áбo* выслідить

zaviať zaveje zavejú *dok.* **1** (*o vetre*) завяти, задýти, подýти; vietor zavial lístie листя завяв *áбo* задýв вітор; lístie zavialo až do izby листя занécло аж до хыжы; **2** *koho pren.* занécти; osud ho sem zavial óсуд заніс ёгó ту **3** *čo, koho čím* занécти, завяти; chodníky zavial sneh пішникы завяло снігóм **4** (*o zástave ap.*) затрепáти, заколысáти ся; vo vetre zavialy zástavy зáставы заколысáли ся во вітрі

zaviazanos//ť -ti *ž* вдячность, завязáность; pociťovať voči niekomu быти вдячным ку дакóму, чýвствовати завязáность ку дакóму

závideniahodn//ý завíдячій; завидный; ~é postavenie завидяча позíція; ~ úspech завидный ýспіх

závid/ieť -í -ia *nedok. čo, koho komu; čomu, komu i bezpredm.* завíдіти *кóму, чóму;* ~ í vám úspechy я завíджу вáшым ýспіхам

zavierací закрывáючій ся; ~ špendlík заперáючій шпéндлик

zavier//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo v rôzn. význ.* заперáти, замыкáти; ~ okno заперáти óблак, óкно; ~ dvere na kľúč замыкáти двéрі на ключ; ~ byt замыкáти *або* заперати квартель; ~ knihu, zošit заперáти книгу, писáнку *áбo* тéйку *zastar.* **2** *čo* прятати, скрывáти; ~ pred niekým peniaze скрывáти пéред дакым пінязі **3** *koho* затримовати, арештовáти; ~ špiónov затримовати шпіóнів

zavier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* заперáти ся, замыкáти ся; brána sa stále ~a брáна все запéрать ся; kalich kvetu sa na noc ~a пóгар квíтка на ніч запéрать ся

zaviesť zavedie zavedú *dok.* **1** *koho, čo* завécти, одвécти; ~ dieťa do školy завécти *áбo* одвécти дітину до шкóлы; ~ ovce na pašu выгнати вівці на паствиско **2** *čo tech.* завécти; ~ elektrinu, plyn завécти електрику, плін; ~ telefón niekam завécти телефóн даґдé **3** *koho, čo kam* привécти; čo ťa sem zaviedlo? што тéбе привéло ту? **4** *čo* завécти; ~ nové metódy práce завécти новы мóтоды робóты; ~ do výroby nové stroje завécти до выробы новы машыны **5** *na čo, koho* (*reč, rozhovor*) перевécти, завécти; ~ rozhovor na bočnú koľaj перевécти бісíду на íншу *áбo* дрýгу тéму **6** *koho, čo* (*podviesť*) оклáмати, підвécти; zaviedol nás підвíв *áбo* оклáмав нас ● ~ niekoho na scestie збити дакóго з дорóгы; ~ niekoho na zlé chodníčky привécти дакóго на злу дорóгу

zaviev/ať -a -ajú *nedok.* **1** (*o vetre*) дýти; od lesa ~a lahodný vetrík з лíса завивать приємный вітрик; vietor ~a lístie do oblokov вітор задýвать листя до óкна *áбo* до óблака **2** *čo, koho čím* заносити, завивáти; ~ chodníky snehom завивáти пішникы снігóм

zaviezť[1] zavezie zavezú *dok. koho, čo* завéзти, одвéзти; ~ niekoho na stanicu завéзти дакóго на станíцю; ~ chorého do nemocnice одвéзти хвóрого до шпыталя

zaviezť[2] zavezie zavezú *dok. čo čím* засыпати, заметáти, завéзти; ~ cestu štrkom засыпати дорóгу шýтром; ~ jamu

pieskom засыпати або заметáти яму піскóм

zavíj//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, koho do čoho* завивáти, закручáти; ~ dieťa do vankúša завивáти дітину до зáголовка **2** čo do čoho вплітáти, заплітáти, завивáти; ~ kvet do venca заплітáти квітoк до вінця **3** *koho do čoho* надівáти чіпéць *кóму, на кóго* ~ mladuchu надівáти на невісту чіпéць, чіпчíти невісту

zavíj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. do čoho i bezpredm.* завивáти ся *до чóго,* закрýчовати ся *чім*

závin -u *m kuch.* завивáный колáч; штрýдля; jablkový ~ завивáный колáч з ябками

zavináč -a *m* завинáч, звинута рыба (*наповнéный нарізанов ціби́лёв і капýстов, наложéный в оцті*)

zavin//iť -í -ia *dok.* čo быти винником *або* причíнов *чóго,* запричінити *што;* ~ nehodu быти причíнов нещáстной нагóды, запричінити гавáрію; ~ zrážku быти винником збитя авт *або* гавáрії; ~ smrť niekoho быти винником *або* причíнов смéрти дакóго

zavin//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* закручáти, скрýчовати; ~ cesto закручáти тісто; ~ zástavu скрýчовати зáставу **2** *čo, koho do čoho* закручáти, завивáти; ~ dieťa do vankúša завивáти дітину до зáголовка

zavin//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** скрýчовати ся, скручáти ся; звивáти ся; lístok sa ~uje листок скрýчує ся **2** *do čoho* закручáти ся, завивáти ся; ~ sa do deky закручáти ся до дéкы

zavír//iť -i -ia *dok.* заволнити ся, зволнити ся; закрутити ся, звырити ся

závis//ieť -í -ia *dok. od čoho, koho, na čom, kom* быти залéжным, залéжати *од кóго, чóго*

závislý *od koho, čoho, na kom, čom* залéжный *од кóго, чóго*; nie je na nikom ~ він не залéжыть од никого

zavis//núť -ne -nú *dok.* зостáти вісíти

závis//ť -ti *ž* зáвість; cítiť ~ voči niekomu чýвствовати зáвість ку дакóму, завíдіти дакóму; hľadieť na nieko so ~ťou позерáти ся на дакóго зо зáвістёв

závistliv//ec -ca завістливець, завíдячій, нежычливець

závistliv//ý завістливый, завíдячій; ~ človek завістливый чоловíк; ~é pohľady завістливы взгляды

závistník -a *m* завíстник

závit -u *m* зáвіт, нарíзка; ~ na skrutke зáвіт на шрýбці; plytký ~ плыткый зáвіт • mozgové ~y *anat.* зáвіты мóзґу

zaviť zavije zavijú *dok.* **1** *čo, koho do čoho* завити, закрутити *што, кóго до чóго*; ~ chorého do obkladov завити хвóрого до óбкладів **2** *čo do čoho* вплéсти, заплéсти; ~ kvet do venca вплéсти квітoк до вінця **3** *koho do čoho* надíти *кóму* чіпéць; ~ mladuchu надíти на невісту чіпéць

zaviť sa zavije sa zavijú sa *dok. do čoho i bezpredm.* окрутити ся, овити ся *до чóго*, обвернýти ся *чім*

zavít//ať -a -ajú прийти, завитáти; ~ala k nám jar ку нам завитáла ярь

závitnic//a -e *ž* **1** шпірáла; nakresliť ~u нарісовáти шпірáлу **2** *tech.* машына на рíзаня зáвіту

závitnicov//ý *tech.* шпіралóвый; ~ pero шпіралóва спрýга

závitník -a *m tech.* завíтник; rezať závity ~om рíзати зáвіты завíтником

zavláč//iť -i -ia *dok. hovor. expr.* забáбрати, заболотити; ~ špinavými topánkami dlážku знечістити заболочéнми(а) топáнками підлóгу

závlačk//a -y *ž tech.* заíщуюча чáстка

zavlád//nuť -ne -nu *dok.* зачати быти, настáти, надыйти; заволодíти; ~lo ticho настáло тихо

závlah//a -y *ž odb.* **1** (*vlhkosť*) вóгкость, влáжность; odstrániť zbytočnú ~u одстранити непотрéбну влáжность **2** (*zavlažovanie*) заволóжованя; поливáня;

umelé ~y умеле заволо́жованя *áбo* полива́ня

zavlaž//iť -í -ia *dok.* **1** полляти, заволожыти; ~ záhradu полляти сад **2** оволожыти, змочі́ти; ~ si pery змочі́ти ґамбы

zavlažovací заволо́жуючій, полива́ючій; ~ systém заволо́жуюча сісте́ма; ~ kanál заволо́жуючій кана́л

zavlaž//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** заволо́жовати, полива́ти; ~ polia полива́ти по́ля **2** навогчі́ти; ~ si pery навогчі́ти ґамбы

zavlhč//iť -í -ia *dok* навогчі́ти, змочі́ти; ~ bielizeň навогчі́ти біліզ́ны

zavlhč//ovať -uje -ujú *nedok.* наво́гчовати, змо́човати

zavlh//núť -ne -nú *dok.* заво́лгнути, ста́ти вогкым; zem ~la зе́мля ста́ла вогко́в, зе́мля зво́лгла

zavlhnut//ý вла́жный; зволгче́ный; ~é šaty зволгче́ны шма́ты; ~é oči вла́жны о́чі

zavliecť zavlečie zavlečú *dok.* **1** зане́сти, одне́сти, одвлечі́ *daďdé* **2** *expr.* затягну́ти, заве́сти **3** зане́сти; ~ si do rany infekciu зане́сти до ра́ны інфе́кцію **4** *do čoho expr.* завлечі́, втягну́ти; ~ krajinu do vojny втягну́ти країну до во́йны

zavliecť sa zavlečie sa zavlečú sa *dok. expr.* довлечі́ ся; ledva sa zavliekol domov він ле́два довлі́к ся домі́в

zavln//iť sa -í sa -ia sa *dok.* зволнити ся; more sa ~ilo мо́ре зволнило ся; raž sa ~ila жыто заволнова́ло ся

závod[1] -u *m* завод, фабрика, фі́рма; drevospracujúci ~ деревообро́блюючій заво́д; stavebné ~y будіве́льны фі́рмы; odevné ~y крайчі́рьска фабрика

závod[2] -u *m* перемага́ня, перебіга́ня ● robiť niečo o ~ *hovor.* робити дашто́ з одушевні́нём; bežať, hnať sa, letieť s vetrom o ~ не́сти ся, утіка́ти, летіти як стрі́ла

závodisk//o -a *s*, **závodi//šte** -šťa *s* мі́сце шпорто́вых перемага́нь

závod//iť -í -ia *nedok.* **1** *v čom i bezpredm. šport.* перемага́ти ся, бра́ти у́часть в шпорто́вых перемага́нях; ~ v behu перемага́ти ся в бі́гу; aktívne ~ акті́вні участнити ся в перемага́нях **2** *v čom, o čo, s čím, kým* перемага́ти ся; боро́ти ся; ~ v práci перемага́ти ся в робо́ті; ~ v plávaní перемага́ти ся в пла́вані

závodník -a *m* уча́стник шпорто́вых перемага́нь; шпорто́вець

zavodn//iť -í -ia *dok.* заводнити, завогчі́ти; ~ neúrodné polia заводнити *áбo* завогчі́ти неуро́дны по́ля

zavodňovac//í заво́днюючій, заво́гчуючій; ~ kanál заво́днюючій кана́л; ~ systém заво́гчуюча сісте́ма; ~ie práce заво́гчуючі робо́ты

závodn//ý[1] заво́дьскый; ~ klub заво́дьскый клуб; ~á jedáleň заво́дьска їда́лня; ~á škola заво́дьска шко́ла; ~ lekár лі́карь на заво́ді; ~á stráž заво́дьска ва́рта; ~á dovolenka заво́дьска доволе́на

závodný[2] на перебіга́ня; ~ motocykel мотоці́кель на перебіга́ня; ~ kôň біго́вый *áбo* скако́вый кінь

závodn//ý[3] -ého *m voj. šport.* розводячій

závod//y -ov *m pomn. šport.* перемага́ня; plavecké ~ перемага́ня в пла́вані; ~ v behu перемага́ня в бі́гу

závoj -a *m* **1** за́вой, шла́єр; čipkový ~ чіпко́вый за́вой; svadobný ~ свадьбяный шла́єр; ~ na klobúku за́вой на ка́лапі **2** за́вой **3** *pren.* клу́бко; ~ hmly, dymu клу́бко гмлы, дыму

zavol//ať -á -ajú *dok.* **1** *čo, komu, čomu, za kým, na koho, čo i bezpredm.* скрикнути, закріча́ти, кликнути; позва́ти *ко́го*; ~ na psa закріча́ти на пса; ~ na známeho кликнути на зна́мого; Viera! - ~ala ticho Вера! – тихо скликла она́ **2** *koho, čo* позва́ти, покликати; ~ lekára позва́ти лі́каря; ~ hasičov покликати пожа́рників; ~ niekoho na pomoc покликати дако́го на по́міч; ~ niekoho na večeru позва́ти дако́го на вече́рю **3** *čo* прикликати; ~ výťah прикликати ліфт **4** *koho, čo kam hovor* подзвонити *ко́му, де* (*по телефо́ні*); ~

priateľku зателефоновáти приятелці; ~ám vám zajtra я подзвóню вам зáвтра

zavo//ňať -nia -ňajú *dok.* **1** запáхнути; orgován ~ňal запáхло орґовáном, запáхнув орґовáн **2** чýти, почýвствовати (*зáпах*); **~** spáleninu чýти зáпах дыму; ~ krv чýти зáпах крóви

závor//a -y *ž* **1** píґель, зáсув; zasunúť ~u na dverách засýнути píґель на двéрях **2** *len v mn. č.* **~y** *žel.* рáмпа; spustiť ~y спустити рáмпы; vytiahnuť ~y вытягнути рáмпы **3** переклáдина (*загорóджуюча перéхід, дорóгу і т. п.*)

závorár -a *m žel.* слýжба при рáмпі

závoz -u *m* дорóга в долинці • ocitnúť sa, byť v ~e находити ся в безвыхідній сітуáції; dostať sa do ~u достáти ся до безвыхідной сітуáції

závozník -a *m* помічник шóфера

zavrac//ať[1] -ia -ajú *nedok.* **1** гнáти, завертáти; ovce, kravy завертáти вівці, корóвы **2** *koho expr.* загрякати, кликати *на кóго*

zavrac//ať[2] -ia -ajú *dok.* поблювáти, блювáнём забáбрати

závrat -u *m* зáврат, головокружíня; dostala ~ єй закрутило ся в гóлові

zavrát//iť -i -ia *dok.* **1** завернýти, привернýти; **~** kravy do dvora завернýти корóвы до двóру **2** *koho expr.* загрякнути, закрикнути, скрикнути

závratn//ý обрóвскый, ужáсный; **~**á výška обрóвска вышка; ~á rýchlosť обрóвска скóрость; ~á kariera *expr.* ужáсна карьєра

zavrav//ieť -í -ia *dok.* **1** заговорити, проговорити, повісти, забісідовáти **2** утýтлати, заговорити (*бісíду*)

zavražd//iť -í -ia *dok.* зáбити

zavrč//ať -í -ia *dok.* **1** завырчáти; pes ~al пес завырчáв **2** загурчáти; v diaľke ~ala motorka далéко загурчáла motóрка **3** *pren. expr.* завырчáти, забурчáти, пробурчáти; namiesto odpovede len čosi ~al намíсто óдповіді він штось пробурчáв

zavrh//núť -ne -nú *dok.* **1** *koho* зречí ся, одмíтнути, одшмáрити *кóго* **2** *čo* одшмáрити, одмíтнути *што*, зречí ся *чóго*; ~ myšlienku одшмáрити дýмку

zavriesk//ať -a -ajú *dok. expr.* **1** запіщáти, завискати, звискнути **2** *pren.* запіщáти, заврискати

zavr//ieť -ie -ú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* запéрти; ~ okno, dvere запéрти óкно, двéрі; ~ byt запéрти квáртель; ~ knihu, zošit запéрти книгу, писáнку; ~ kufor запéрти кýфер; ~ oči запéрти óчі; ~ baňu, továreň запéрти шáхту, фабрику **2** спрятати, скрыти; **~** pred deťmi lieky спрятати пéред дітми лíкы **3** *koho* затримати, арештовáти; ~ niekoho pre krádež затримати дакóго за крáдеж

zavr//ieť sa -ie sa -ú sa *dok.* **1** запéрти ся; dvere sa ~eli двéрі запéрли ся; kniha sa ~ela книга запéрла ся; oči sa mu ~eli óчі ёмý запéрли ся **2** запéрти ся, утягнýти ся; **~** sa do izby запéрти ся до íзбы

zavŕk//ať -a -ajú *dok.* завыркотáти; holub ~al гóлуб завыркотáв

zavŕšen//ie -ia *s* закінчíня; na ~ie *hovor.* на закінчíня, накóнець

zavŕš//iť -i -ia *dok.* докінчíти, закінчíти, скінчíти

zavŕt//ať -a -ajú *dok.* **1** завертíти, повертíти (*даякый час*) **2** *do čoho* провертíти, завертíти; ~ do zeme завертíти до зéмлі, провертíти зéмлю **3** *do koho pren. expr.* придéрти ся *ку кóму*; ~ do niekoho придéрти ся ку дакóму **4** *čo do čoho* вкрутити, закрутити; skrutka ~aná do dosky шрýбка, закручéна до дóскы

zavŕt//ať sa -a sa -ajú sa *dok. do čoho, kam* **1** врíзати ся, вóйти *до чóго* (*о вертáчці*); vŕtačka sa ~ala do skaly вертáчка врíзала ся до скáлы **2** зарыти ся *до чóго*; ~ sa do periny зарыти ся (гóловов) до перины

zavrt//ieť -í -ia *dok.* **1** покрутити; **~** chvostom покрутити хвóстом **2** покрутити; **~** hlavou покрутити гóловов

zavrt//ieť sa -í sa -ia sa *dok.* закрутити ся, покрутити ся; ~ sa na stoličke покрутити ся на стíлці

zavŕzg//ať -a -ajú *dok.* **1** заскрипіти; dvere ~ali двéрі заскрипіли; posteľ ~ala пóстіль заскрипіла **2** *pren. expr.* (*na husliach*) запідликати
zavrzg//núť -ne -nú *dok.* скрипнути, заскрипіти; drevené schody ~li деревяны ґарáдичі заскрипіли *або* скрипнули
zavše *prísl.* даколи, інколи, іншый раз; час од часý, óбчас
zavšivav//ieť -ie -ejú *dok.* заушавіти
zavýj//ať -a -ajú *nadok.* **1** выти, завывáти; pes ~a пес выє **2** *pren. expr.* (*plakať*) выти, ревáти
zavýsk//ať -a -ajú *dok.* закрічáти, завискати, звискнути (*од рáдости*)
zavyť zavyje zavyjú *dok.* **1** завыти; vlk zavyl вовк завыв **2** *pren. expr.* (*zaplakať*) закрічáти, заревáти
zavzdych//ať (si) -á (si) -ajú (si) *dok.* завздыхáти, заáхати (собі)
zavzlyk//ať -á -ajú *dok.* заплáкати, всхлипати
zazd//ať sa -á sa –ajú sa *dok.* **1** приснити ся **2** замáрити ся, указáти ся; **~**alo sa mi, že niekto zaklopal замáрило ся мі, же хтось заклóпкав
zazelen//ať sa -á sa -ajú sa, **zazelen//ieť sa** -ie sa -ejú sa *dok.* зазеленіти; stromy sa ~ali стрóмы зазеленіли
zazelen//iť -í -ia *dok.* зазеленити; ~ si šaty (trávou) зазеленити шмáты (травóв)
zázem//ie -ia *s* тыл; nepriateľské ~ *voj.* тыл протівника
zazer//ať -á -ajú *nedok.* **1** *na koho, čo i bezpredm.* злóстні *або* хмурáво позерáти *на кóго, што* **2** *za kým, na koho* зазерáти, посмóтрëвати *на кóго*
zazív//ať -a -ajú *dok.* зівнути, зазывáти
zazliev//ať -a -ajú *nedok. čo komu* зазливáти, мáти за зле, стáвити за вину *кóму што*; vôbec jej to nezazlievam я єй в тім не зазливам, я єй в тім не обвинюю, я єй тотó не дáвам за вину
zaznač//iť -í -ia *dok.* записáти, познáчіти; ~ si niečo do notesa записáти даштó до блокнóту *або* до нóтеса; ~ si niečo na okraj knihy познáчіти собі на мáрґах книгы
záznam -u *m* познáчка, примітка, зáпис; robiť *al.* zapisovať si ~y do zošita робити собі познáчкы до тéйкы *zastar.* *або* писáнкы; stenografický ~ стеноґрафíчный зáпис; ~ v matrike narodených зáпис в метриці народжéных; ~ zvukový зáпис звýку; vysielať zo zvukového ~u высылáти *або* передавáти зо звуковóго зáпису; magnetofónový ~ маґнетофонóвый зáпис; seizmografický ~ сейсмоґрафíчный зáпис, сейсмоґрáм
zaznamen//ať -á -ajú *dok.* **1** записáти, познáчіти; **~** si niečo do zápisnika записáти даштó до записуючой книжкы; ~ niečo do zápisnice записáти даштó до протокóлу **2** *čo kniž.* добити ся, досягнýти *чóго*; ~ úspechy v práci добити ся ýспіхів в робóті; ~ prvý gól *šport.* дати пéршый ґол
zaznamenáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** записовати, зазнáчовати **2** *čo kniž.* добивáти ся, досягáти *чóго*
zaznáv//ať -a -ajú *nedok.* недоцінëвати, не узнавáти, підцінëвати, зазнавáти; ~ význam niečoho недоцінëвати значíня дачóго; ~aný básnik, umelec зазнавáный поéт, худóжник
zazn//ieť -ie -ejú *dok.* (о звýку) озвáти ся, зазвучáти; ~el výstrel озвáв ся выстріл; ~el povel озвáла ся комáнда; ~el spev учýв ся спів; ~el zvonček зазвучáв дзвінóк; ~eli fanfáry заграли фанфáры
zazobaný *hovor. expr.* богáтый, маєтный, замóжный; ~ sedliak замóжный ґáзда
zázračn//ý **1** чарýючій, чарóвный, чудéсный, чудотвóрный, фантастíчный; **~** prút чарýюча пáлічка; ~ liek чудéсный лік; ~á moc чудéсна сила; ~ lekár чарýючій лікарь **2** *expr.* чарýючій, чудéсный, незвычáйный; ~á krása чудéсна *або* незвычáйна красотá; ~á sila незвычáйна сила; ~á pamäť незвычáйна пáмять; ~á hudba чарýюча *або* чудéсна мýзыка

zázrak -u *m v rôzn. význ.* чýдо, зáзрак; robiť *al.* konať ~y творити чýда *áбо* зáзракы

zazr//ieť[1] -ie -ú *dok.* увíдіти, зазрíти, збáчіти; ~el som ju v zástupe я збáчів *áбо* зазрíв єй мéджі людми

zazr//ieť[2] -ie -ú *dok. na koho i bezpredm.* захмýрені *áбо* хмурáво попозерáти *на кóго*

zazubadl//iť -í -ia *dok.* зазубáдлати, озубáдлати; ~ koňa зазубáдлати коня

zazub//iť sa -í sa -ia sa *dok. na koho i bezpredm. hovor. expr.* засміяти ся, шырóко засміяти ся *кóму*, вышкірити зýбы, вышкірити ся

zazup//ovať -uje -ujú *dok. voj. slang.* зостáти в актíвній воєньскій слýжбі

zazur//čať -čí -čia, **zazur//kotať** -koce-kocú *dok. expr.* зажурчáти; ~čal potôčik зажурчáв пóтічок

zazver//iť -í -ia *dok. čo odb.* ховáти звірів (*в лíсі і т. п.*)

zazvon//iť -í -ia *dok.* **1** задзвонити, подзвонити; ~il umieráčik задзвонив пóгрібный дзвін **2** *na koho, čo* подзвонити; ~ na sluhu, na chyžnú задзвонити на слугý, на прятáчку; ~ na poplach ґучáти на пóплах **3** задзвеніти; задзеленчáти; šabľa, kosa ~ila шáбля, косá задзвеніла; poháre ~ili пóгары задзеленчáли; ~ ostrohami задзеленчáти острóгами; smiech ~il *expr.* сміх задзвенів

zázvor -u *m* зáзвор *м*

zazvuč//ať -í -ia *dok.* зазвучáти

zažal//ovať -uje -ujú *dok. koho, čo* подати до сýду *на кóго*, зажáловати *кóго,* обвинити дакóго

zažart//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *dok. s kým s bezpredm.* пожартовáти, повтіпковáти, посрандовáти

zažať zažne zažnú *dok.* запалити; засвітити; ~ sviečku засвітити свíчку; ~ vatru запалити огéнь; ~ lampu засвітити лáмпу

zažať sa zažne sa zažnú sa *dok.* запалити ся, россвітити ся, розгорíти ся

zažblnk//ať -á -ajú *dok.* зажурчáти, забýлькати; potok ~al пóтік зажурчáв

zažehn//ať -á -ajú *dok. kniž.* одвернýти, зажéгнати; ~ nebezpečenstvo, katastrofu одвернýти *áбо* зажéгнати небезпéчность, катастрóфу; ~ vojnu одвернýти вóйну

zažel//ať -á -ajú *dok.* зажелáти, пожелáти; ~ dobrú chuť пожелáти приємный смак; ~ šťastnú cestu зажелáти щастливу дорóгу

zažiad//ať (si) -a (si) -ajú (si) *dok. čo, o čo* попросити *што, чóго*; зажелáти *што*; ~ (si) o slovo попросити о слóво; ~ (si) o dovolenie попросити о дозволíня • má všetko, čo si len srdce *al.* duša ~a він (онá) мать вшытко, што лем душá собí зажéлать *áбо* захóче

zažiad//ať sa -a sa *dok. neos.* захотíти ся; ~alo sa mi oddýchnuť мі захотíло ся одпочíнути/одпочíти, я хотів одпочíнути/одпочíти

zažiar//iť -i -ia *dok.* засíяти, россвітити ся, блищáти ся, ліґотáти; v diaľke ~ili svetlá mesta далéко россвітили ся *áбо* заблищáли світла міста; oči ~ili radosťou óчі засíяли од рáдости

zažíh//ať -a -ajú *nedok.* засвíчовати, россвíчовати

zažíh//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* запáлёвати ся, зачінáти горíти; россвíчовати ся

zažiť zažije zažijú *dok.* **1** прожыти, пробыти (*даякый час*) **2** пережыти, перетерпіти, выпробовати; mnoho videl a zažil він мнóго відів і пережыв **3** *hovor.* переварити *áбо* стровити їдлó

zažiteľný *odb.* лéгко стрóвуючій *áбо* перевáрюючій

zážit//ok -ku *m* пережыванá, зажыток; duševné ~ky душéвны пережываня *áбо* зажыткы; písať o svojich ~koch писáти о своїх пережывáнях

zažit//ý **1** заужытый, вжытый; закоренившый ся, увійшóвшый до жывóта; ~é zvyky укоренившы ся звыкы **2** дóбрі жывéный; тучный

zažívac//í стро́влюючій; ~ie ústroje стро́влюючі о́рґаны; ~ia truba стравово́д; ~ie poruchy нарушíня стро́влёваня; ~ia sóda со́вда на питя

zažívadl//o -a *s* стро́влюючі о́рґаны, о́рґаны стро́влёваня

zažívateľn//ý *odb.* стро́влюючій, ле́гко перева́рюючій; ~é potraviny легкостро́влюючі потравины, легкостро́влююча стра́ва

záživn//ý выжывный; ~á strava выжывна стра́ва

zažlt//núť -ne -nú *dok.* **1** зажовтíти, пожовтíти **2** *odb.* сту́хнути

zažltnutý пожовтíлый, пожо́вклый

zažmúr//iť -i -ia *dok.* зажму́рити; ~ oči зажму́рити о́чі ● ~ oči nad niečím запе́рти о́чі над дачíм; nemohol oko *al.* oči ~ він не міг зажму́рити о́чі

zažmurk//ať -á -ajú *dok.* **1** зажму́рькати, пожму́рькати, жму́рькати; ~ očami зажму́рькати оча́ми **2** *na koho* жму́рькнути *на ко́го*

zažmur//ovať -uje -ujú *nedok.* зажму́рёвати

zažrať sa zažerie sa zažerú sa *dok. do čoho* **1** ухо́пити ся зуба́ми, вгрызти ся *до чо́го* **2** розже́рти *што*; hrdza sa zažrala do kovu ярджа́ розже́рла желíзо **3** *hovor. expr.* загрызти ся, понорити ся *до чо́го*; ~ sa do práce загрызти ся до робо́ты

zbabel//ec -ca *m* боягу́з, бо́йко, боязливый чоловíк

zbabelos//ť -ti *ž* боязливость

zbabelý боязливый; ~ človek боязливый чоловíк; ~ čin боязливый посту́пок; je ~ він боязливый, він боягу́з

zbabr//ať -e -ú *dok. expr.* **1** заба́брати, заляпати, забруднити **2** зба́брати, показити; ~aná práca зба́брана робо́та; všetko si ~al ты вшытко показив *а́бо* зба́брав

zbad//ať -á -ajú *dok.* зба́чіти, увíдіти; nezbadal ma він ме́не не зба́чів

zbagateliz//ovať -uje -ujú *dok. čo hovor.* недоцíнити *што*; підцíнити *што*, зменшыти значíня *чо́го*; ~ význam niečoho зменшыти значíня дачо́го

zbahnat//ieť -ie -ejú *dok.* заболотити ся, оберну́ти ся на бо́лото

zbalamut//iť -í -ia *dok. koho hovor. expr.* помылити, попле́сти, спле́сти, поморочíти го́лову *дако́му*, побаламутити *ко́го*

zbanaliz//ovať -uje -ujú *dok.* збаналізова́ти, звулґарізова́ти, отрепа́ти

zbásn//iť -i -ia *dok.* написа́ти в стиха́х, переложыти до стихів; ~ divadelnú hru переложыти пєсу до стихів

zbásň//ovať -uje -ujú *nedok.* переклада́ти до стихів

zbav//iť[1] -í -ia *dok.* **1** *koho čoho* зба́вити *ко́го чо́го*; ослободити *ко́го од чо́го*; ~ niekoho funkcie ослободити дако́го од фу́нкції; ~ volebného práva зба́вити воле́бного пра́ва; ~ vedenie osobnej zodpovednosti зба́вити веджíня осо́бной одповíдности; ~ niekoho svojprávnosti *práv.* зба́вити дако́го компете́нцій *а́бо* правово́й міци **2** *čo čoho hovor.* очістити *што од чо́го*, oддíлити *што од чо́го*; ~ mäso tuku очістити мясо од ма́сти; ~ vodu soli oддíлити во́ду од со́ли; ~ cukru *odb.* одцукрити

zbav//iť[2] -í -ia *dok. obyč. v 3. os. hovor.* zbaví zbavia ніч то; так собí, іде́ то; dobre si sa vyspal? – Zbaví ты до́брі выспав ся? - Іде́ то; páčia sa ti tieto šaty? - Zbavia люблять ся тобí тоты шма́ты? - Ніч то

zbav//iť sa -í sa -ia sa *dok. čoho* зба́вити ся, ослободити ся (*од*) *чо́го*; ~ sa dlhov зба́вити ся до́вгів; ~ sa dotieravého človeka ослободити ся од невыстатого чоловíка

zbavn//ý *hovor.* дость до́брый, успоко́юючій, обсто́йный; ~é šaty дость до́бры шма́ты

zbav//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho čoho* зба́вовати, ослобо́джовати; ~ majetku зба́вовати маєтку; ~ niekoho slobody, svojprávnosti *práv.* зба́вовати дако́го слобо́ды, правово́й міци; одобера́ти дако́му слобо́ду, компете́нцію **2** *čo čoho hovor.* очіща́ти *што од чо́го*; oддíлёвати

што од чóго; ~ mäso tuku очіщáти мясо од мáсти; ~ cukru *odb.* одцукрёвáти

zbav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. čoho* збáвовати ся, ослобóджовати ся *од чóго*; ~ sa predsudkov збáвовати ся пережытків *áбо* повір

zbedač//iť -í -ia *dok.* привéсти на мізíну *áбо* на бідý; знічíти; ожобрачíти; ~ masy pracujúcich привéсти робíтників на мізíну, ожобрачíти робíтників

zbedač//ovať -uje -ujú *nedok.* приводити на мізíну, ожобрáчовати

zbedovaný *expr.* убóгый, бідный, приведженый на мізíну, ожобрачéный

zbeh -a *m* дезертéр; збíжець; vyhlásiť niekoho za ~a выголосити дакóго за дезертéра *áбо* збíга

zbeh//ať -á -ajú *dok. koho, čo expr.* обíгати, обыйти, походити; ~ všetkých priateľov обíгати вшыткых приятелів; ~ pol mesta обыйти пів міста

zbehúv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** збíговати ся, сходити ся, зберáти ся **2** (*o šatách*) збíговати ся; зражáти ся; šaty sa pri praní ~ajú шмáты при прáні збігáють ся *áбо* зражáють ся

zbehlý збíглый, скусéный, óпытный, знáючій; ~ inštaláter скусéный мóнтер; je veľmi ~ v prekladaní він скусéный перекладáч; je ~ v technických veciach він розобéрать ся *áбо* збíглый в технíчных ділáх; nie je v tom ~ він в тім нескусéный; je v tom ~ він в тім розобéрать ся

zbeh//núť -ne -nú *dok.* **1** збíгнути; ~ zo schodov збíгнути по ґарáдичах; ~ z korca збíгнути з бéрежка **2** зыйти; čiapka mu ~la na ucho *pren.* чáпка зышлá ёмý на ýхо **3** *expr.* збíгнути, забíгнути; ~ do obchodu pre mlieko забíгнути до склéпу на молóко **4** (*ujsť*) утечí, біжáти *nedok. dok.* дезертовáти *nedok. dok.;* ~ z frontu біжáти з фрóнту

zbeh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** збігáти ся, зберáти ся, набíгнути (*hovor.*); pred školou sa ~li všetci žiaci пéред шкóлов збíгли ся вшыткы школяри **2** (*prihodiť sa*) пригодити ся, ставáти ся; čo sa tu ~lo? што ту пригодило ся? **3** (*o šatách*) збíгнути ся, зыйти ся; šaty sa ~li шмáты збíгли ся *áбо* зышли ся

zbelas//ieť -ie -ejú *dok.* стáти синім, посиніти; obloha ~ela нéбо стáло синім; pery mu ~eli ґáмбы ёмý посиніли

zbeletriz//ovať -uje -ujú *dok.* збелетрізовáти; склáсти в літератýрній фóрмі; ~ cestovateľské zážitky склáсти в літератýрній фóрмі дорóжны пережывáня

zbel//ieť -ie -ejú *dok.* побіліти; vlasy jej ~eli єй вóлося побіліло

zber -u *m v rôzn. význ.* зберáня; ~ papiera зберáня папíря; ~ úrody зберáня урóды; ~ ovocia зберáня овоцины; ~ ľanu зберáня лéну

zberač[1] -a *m odb.* **1** (*stroj*) зберáч *м*; ~ obilia зернóвый комбáйн; ~ pary *tech.* зберáч пáры (парóвый) колéктор **2** *el. tech.* колéктор

zberač[2] -a *m* (*človek*) зберáч; ~i lesných plodov зберачí лíсных плóдів

zberačk//a[1] -y *ž* зберáчка; ~ čaju, bavlny зберáчка чáю, бавóвны

zberačk//a[2] -y *ž hovor.* зберáня

zberačk//a[3] -y *ž kuch.* друшляк, цідитко *hovor.*

zber//ať[1] -á -ajú *nedok.* **1** зберáти; ~ úrodu зберáти урóду; ~ tabák зберáти дугáн **2** зберáти; ~ penu z polievky зберáти піню з пóливкы **3** прятати, зберáти; ~ zo stola прятати зо стóла

zber//ať[2] -á -ajú *nedok.* зберáти, робити фáлды; ~ sukňu робити фáлды на сýкні

zber//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* зберáти ся, припрáвлёвати ся, готовити ся; ~ sa na cestu зберáти ся на дорóгу; ~ sa do práce зберáти ся до робóты; ~á sa prať онá збéрать ся рáйбати *áбо* прáти

zberateľ -a *m* зберáч; ~ známok зберáч знáмок; ~ ľudových piesní зберáч нарóдных спíванок; ~ podpisov зберáч підписів

zberateľsk//ý зберáцькый, колекціонáрьскый; ~á vašeň зберáцька хтівость ~á činnosť колекціонáрьство
zberb//a -y *ž hromad. pejor.* бáнда, перепýть, чвáрґа, збéрба
zber//ňa -ne *ž* зберáлня; ~ mlieka зберáлня молóка; ~ ľanu зберáлня лéну
zbern//ý збéрный; ~ podnik збéрна фірма; ~é suroviny збéрный матеріáл
zberov//ý зберóвый; ~é stroje зберóвы машыны
zbesil//ec -ca *m kniž. pejor.* зуривець, зуривый чоловік, злóстник
zbesil//ý *kniž.* здичéный, роззурéный, злóстный; ~ kôň зуривый кінь; psi brešú ako ~í псы брéшуть як здичéны; ~á vojna *expr.* зурива вóйна; ~é revanie *expr.* дикый рев
zbesn//ieť (sa) -ie (sa) -ejú (sa) *dok.* **1** (*obyč. o psovi*) остеклити ся, стáти стéклым **2 zbesnieť sa** *expr. do koho* нерозýмні залюбити ся *до кóго*; стратити гóлову од любви *ку кóму*, здуріти
zbezočiv//ieť -ie -ejú *dok.* унаглити ся, стáти нáглым; присмілый, оповажливый
zbežne *prísl.* збігло, наскóро, повéрхні
zbežn//ý повéрхній, скóрый, недосконáлый, плыткый; ~á známosť корóтка знáмость; mať o niečom ~é vedomosti мáти повéрхні *áбо* плыткы представлíня о дачíм
zbiedeny *expr.* бідный, убóгый, жалóстный
zbiedn//ieť -ie -ejú *dok.* **1** стáти бідным, худóбным; ожобрачíти, зруйновáти ся; roľníctvo ~elo селянство зруйновáло ся **2** ослáбнути, схýднути; veľmi schudol, ~el він барз схýднув, ослáбнув
zbieh//ať -a -ajú *nedok.* збігáти, збіговати; ~ dolu schodmi збігáти долóв по ґарáдичах; ~ zo svahu збігáти долóв свáгом
zbieh//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** збігáти ся, зберáти ся, сходити ся; pred večerom sa ~a k nám celá dedina пéред вéчором ку нам збігать ся ціле céло *áбо* цілый валáл **2** (*o šatách*) збігáти ся, зражáти ся
zbiehav//ý конверґéнтный; ~é čiary конверґéнтны лінії
zbiel//iť -i -ia *dok.* побілити, пофарбити білов фáрбов
zbier//ať -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* зберáти; ~ jahody, huby зберáти ягоды, грибы; ~ drevo зберáти дрыва; ~ klásky зберáти кóлося; ~ zošity po vyučovacej hodine зберáти тéйкы *zastar. áбо* писáнкы по урóці; ~ podpisy зберáти підписы **2** зберáти; ~ známky зберáти (поштóвы) знáмкы; ~ porcelán зберáти порцелáн **3** *čo pren.* зберáти ся *з чім*; наберáти *што*; ~ silu na niečo зберáти ся зо силами *áбо* наберáти сылы *на даштó*; ~ (si) myšlienky зберáти ся з дýмками **4** *koho hovor. expr.* піднимáти ся, стáвити (на нóгы)
zbier//ať sa[1] -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *hovor.* зберáти ся; mračná sa ~ali хмáры зберáли ся; sliny sa mi ~ajú *pren. expr.* слины мі течýть **2** *expr.* піднимáти ся, вставáти; ~ sa zo zeme піднимáти ся зо зéмлі; ~ sa z postele вставáти з пóстели **3** піднимáти ся, выздорóвлёвати, поправляти ся; pacient sa už ~a хвóрый уж попрáвлять ся
zbier//ať sa[2] -a sa -ajú sa *nedok.* зберáти ся; ~ a sa mu ruka збéрать ся ёмý рýка
zbierk//a -y *ž* **1** збірка, зберáня; usporiadať ~u орґанізовáти збірку **2** збірка, коллéкція; ~ obrazov коллéкція óбразів; muzeálne ~y музéйны коллéкції; prírodopisné ~y *škol.* коллéкції з природознáвства (*гербáрії і т. п.*); fyzikálne ~y *škol.* збіркы з фізікы, наóчны матеріáлы з фізікы **3** збірка; ~ noviel збірка новéл; ~ ľudových piesní збірка нарóдных спíванок; ~ zákonov *práv.* збірка закóнів
zbíjac//í *tech.* збивáючій; –ie kladivo збивáючій мóлоток
zbíjač -a *m ban.* збивáч
zbíjačk//a -y *ž ban.* збивáючій мóлоток; elektrická ~ електричный збиваючій мóлоток
zbíj//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** збивáти; ~ plot, debnu збивáти пліт, бéдню **2** (*syr,*

maslo) збива́ти, сколо́човати; ~ maslo сколо́човати ма́сло **3** збива́ти; ~ orechy збива́ти о́ріхы **4** одла́мовати, одбива́ти (*збива́ючім мо́лотком*); ~ uhlie *ban.* проводити одла́мованя у́гля

zbíj//at'[2] -a -ajú *nedok. koho i bezpredm.* окрада́ти, кра́сти, лупити *ко́го*

zbiľag//ovať -uje -ujú *dok. čím* обвинити *даќо́го з дачо́го*, очорнити *ко́го з чо́го*; одсудити *ко́го*; ~ niekoho zradcovstvom обвинити, очорнити даќо́го зо зра́ды

zbiť[1] zbije zbijú *dok.* **1** збити; ~ policu збити по́ліцю **2** сколотити; ~ maslo сколотити ма́сло **3** збити, обити; ~ orechy збити *а́бо* обити о́ріхы **4** прибити (к зе́мли); lejak zbil jačmeň ліяк прибив ярець к зе́мли

zbiť[2] zbije zbijú *dok.* збити, набити, змолотити, стрепа́ти; ~ niekoho do krvi збити даќо́го до кро́ви; ~ niekoho na smrť змолотити даќо́го на смерть • chodí ako zbitý pes він хо́дить як збитый пес

zbiť sa[1] zbije sa zbijú sa *dok.* збити ся, зліпити ся; *pren.* (*o ľudoch*) згромадити ся, збі́гнути ся; rezance sa zbili do hrče різа́нкы зліпили ся до гру́дкы

zbiť sa[2] zbije sa zbijú sa *dok.* побити ся; deti sa veľmi zbili ді́ти барз побили ся

zblaznen//ie -ia *s* зблазні́ня; je mi do ~ia є мі до зблазні́ня; (од то́го) мож з розу́му зыйти; to je na ~ од то́го мож зыйти з розу́му, тото́ є на зблазні́ня

zblazn//ieť (sa) -ie (sa) -ejú (sa) *dok.* зыйти з розу́му, стратити суджі́ня, зблазнити ся, зошалі́ти ся; mal som sa ~ я лем же не зблазнив ся *а́бо* не здурі́в

zblázn//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** (*o duševne chorom*) зыйти з розу́му, зошалі́ти ся, здурі́ти ся **2** *do koho i bezpredm. hovor. expr.* быти без розу́му *од ко́го*, быти помете́ный *на кім*; быти нерозу́мні залюбе́ным *до ко́го*; je do nej celý ~ený він до нёй ці́лый без розу́му

zblč//ať -í -ia *dok.* згорі́ти

zbled//núť -ne -nú *dok.* зблі́днути, поблі́днути, побілі́ти; líca jej ~li лиця у нёй поблідні́ли; obloha ~la не́бо поблідні́ло; ~ od hnevu зблі́днути од зло́сти ~ ako stena побілі́ти як сті́на́; ~ na smrť *hovor. expr.* поблідні́ти як смерть

zbliak//nuť -ne -nu *dok.* **1** забе́кнути **2** (*o ľudoch*) зрева́ти, закрі́ча́ти, скрі́ча́ти

zblízka *prísl.* зблизка; dívať sa ~ позера́ти ся зблизка; boj ~ бій зблизка

zblízučka *prísl. expr.* зблизе́нька, знедале́ка

zblíž//iť -i -ia *dok. koho* зближыти; nešťastie ich ~ilo нещастя їх зближыло

zblíž//iž sa -i sa -ia sa *dok. s kým* зближыти ся; učiteľka sa so žiakmi rýchlo ~ila учі́телька ско́ро зближыла ся з ученика́ми

zbliž//ovať -uje -ujú *nedok. koho* зближовати

zbliž//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. s kým* зближовати ся

zblk//nuť -ne nu *dok.* **1** згорі́ти **2** загорі́ти, ухо́пити ся огнём, споломяні́ти ся; ~ ako slama ухопити ся як соло́ма

zbl//o -a *s*: ani ~a а́ни ква́пку, а́ни кус *а́бо* кущі́цько, а́ни щі́пку, нияк; neverím ti ani ~a я тобі́ а́ни троше́чка не ві́рю

zblúdil//ec -ca *m kniž.* заблудившый ся, заблудившый, заблудивець

zblúdilý *kniž.* заблудившый ся, заблудившый

zblúd//iť -i -ia *dok.* **1** заблудити, замота́ти ся; ~ v lese заблудити в лі́сі **2** *pren.* збити ся з доро́гы

zboč//iť -í -ia *dok.* одбо́чі́ти, забо́чі́ти; ~ z cesty одбо́чі́ти з доро́гы

zbod//ať -á -ajú *dok. kniž.* поколо́ти, попі́хати

zbod//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* ушыти наско́ро, змастити; збыти ся; ~ si nové šaty змастити новы шма́ты, збыти ся робо́ты

zbohatlícky збогаті́вшый, замо́жный

zbohatlík -a *m* (ро)збогаті́вшый чолові́к

zbohat//núť -ne -nú *dok.* збога́тнути; dedina ~la село́ збога́тло, вала́л став бога́тый

zbohom *cit.* збо́гом; sa majte, ~ ostavajte! ма́йте ся, збо́гом остава́й(те); povedať niekomu ~ повісти даќо́му збо́гом; dať niekomu, niečomu ~ *hovor.* дати даќо́му, дачо́му збо́гом, розыйти ся з дакым,

дачім • choď ~ *hovor.* ідь збóгом; no ~ ! *expr.* но збóгом!

zboj -a *m zastar.* злодíйство, збíйництво, окрадáня, здерáня; бандітíзм; vydať sa na ~ стáти розбíйником, заоберáти ся злодíйством; chodiť po ~i ходити окрадáти, збíйничати; živiť sa ~om жывити ся злодíйством *áбо* окрадáнёМ

zbojazliv//ieť -ie -ejú *dok.* стáти боязливым, настрáшеным; dieťa ~elo дітина стáла боязливов

zbojnícк//y збійницькый, розбíйницькый; ~ život жывот розбíйників; ~e piesne збíйницькы спíванкы; ~ kapitán розбíйницькый атамáн

zbojníctv//o -a *s* розбíйництво

zbojnič -e *ž hromad.* розбíйници

zbojníč//iť -i -ia *nedok. hovor.* розбíйничати, быти розбíйником

zbojník -a *m* розбíйник; hrať sa na ~ov грáти ся на розбíйників

zbojovn//ieť -ie -ejú *dok.* стáти ся боёвником

zbojstv//o -a *s* збíйництво, злодíйство; žiť zo ~a жыти з розбíйництва; vystrájať ~á окрадáти, розбíйничати

zboku *prísl. i predl. s 2. p.* збóку, з бóку *чóго*

zboľav//ieť -ie -ejú *dok.* розболявíти ся, захворíти

zbombard//ovať -uje -ujú *dok.* розбомбардовáти; ~ mesto розбомбардовáти мíсто

zbor -u *m* **1** колектíв, ґрýпа; diplomatický ~ діпломатíчный колектíв; hasičský ~ комáнда пожáрників; pedagogický ~ педаґоґíчный колектíв; umelecký ~ (*divadla*) колектíв теáтра **2** *voj.* лéґія **3** *hud.* (*spevácky*) хор

zbor//iť -í -ia *dok.* збýряти; розваляти, звалити

zbormajst//er -ra *m* хормáйстер, ведýчій хóру

zborník -a *m* збíрник; ~ článkov збíрник статéй; ~ piesní збíрник спíванок

zborov//ňa -ne *ž škol.* учíтельска

zborový хорóвый; ~ spev хорóвый спів

zbox//ovať -uje -ujú *dok. koho expr.* збити пястями *áбо* кулакáми

zbozkáv//ať -a -ajú *dok. hovor. expr.* выціловати

zbož//ie -ia *s* **1** хліб, зéрно; mlátiť ~ молотити зéрно **2** (*na poli*) зéрно **3** зернóвы (култýры); pestovať ~ сíяти *áбо* дорабляти зéрно

zbožňovaný *expr.* збóжнёваный, барз облюбéный

zbožň//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. expr.* збóжнёвати; обожествляти; ~ divadlo збóжнёвати теáтер

zbožňovateľ -a *m expr.* збóжнёватель, приклóнник; má veľa ~ov онá мать мнóго приклóнників *áбо* збóжнёвателів

zbožn//ý **1** побóжный; ~ človek побóжный чоловíк; ~ život побóжный жывот **2** реліґíйный, церькóвный; ~á pieseň реліґíйна спíванка **3** *hovor. expr.* посвячéный; dívať sa na niekoho so ~ou úctou позерáти ся на дакóго з посвячéным уважíнём **4** *hovor. expr.* хтíвый, міцный; ~é želanie міцнé желáня

zbožšt//iť -í -ia *dok.* обожествити; обоготворити; ~ prírodné sily обожествити силы прирóды

zbožšť//ovať -uje -ujú *nedok.* обоготворяти; обожествляти

zbra//ň -ne *ž* збрань *aj pren.*; sečná ~ сíчна збрань; bodná ~ колюча збрань; strelná ~ стрíляюча збрань; vodíkové ~ne водорóдна збрань; ~ne hromadného ničenia збрáні мáсового нíчíня; zaistiť ~ заістити збрань; odistiť ~ одістити збрань; slzy boli jej účinnou ~ňou слызы были єй збрáнёв • zodvihnúť ~ *kniž.* а) взяти ся за збрáні; б) підняти збрáни; so ~ňou v ruke зо збрáнёв в рукáх; keď stíchli ~ne кідь стихли збрáни, кідь скінчíла ся вóйна; na rameno ~! *voj.* на плéче збрань!; k nohe ~! к нóзі збрань!

zbrázd//iť -i -ia *dok. v rôzn. význ.* зорáти; ~ pole зорáти пóле; čelo ~ené vráskami челó зморщéне

zbrčkav//ieť (sa) -ie (sa) -ejú (sa) *dok. expr.* стáти кучерявым, скучерявíти

zbrklý *kniž. zastar.* унаглéный, нерозвáжный, необдýманый, поплашéный, чудáцькый; ~ človek нерозвáжный чоловíк

zbroj -e *ž kniž.* **1** пáнцер, бырнíня; husitská ~ гусíтьске бырнíня **2** воєньске снаряджíня; vojaci v plnej ~i вояци в пóвнім воєньскім снаряджíні ● volať do ~e кликати до áрмії; cvičiť sa v ~i упражняти ся зо збрáнёв

zbrojár -a *m* **1** маїтель *áбо* акціонáрь зброярьского завóду **2** зброярьскый мáйстер, зброярь

zbrojársky зброярьскый; ~ priemysel зброярьскый прóмысел

zbrojárstv//o -a *s* выроба збрáни

zbroj//iť -í -a *nedok.* озбрóёвати ся

zbrojovk//a -y *ž hovor.* зброярьскый завóд

zbrzd//iť -í -ia *dok. hovor.* загамовáти

zbúch//ať -a .ajú *dok. hovor. expr.* збýхати, зробити наскóро; narýchlo ~ predstavenie наскóро збýхати представлíня; ~ článok збýхати статю

zbujn//ieť -ie -ejú *dok.* **1** розрости ся *aj pren.*; tráva ~ela травá розрослá ся; korupcia ~ela *pren.* корýпція розрослá ся, підплáчованя розросло́ ся **2** роспустити ся; žiaci ~eli школяри роспустили ся

zbúranisk//o -a *s* збуряниско, румовиско

zbúr//ať -a -ajú *dok.* **1** збýряти, розбýряти, розваляти, зваляти; ~ starý dom збýряти стáрый дім **2** *pren.* лíквідовáти *nedok. dok*; ~ starý poriadok лíквідовáти стáры пóрядкы

zburc//ovať -uje -ujú *dok.* **1** розбудити, пробудити, збудити; ~ niekoho zo spánku пробудити дакóго зо спаня **2** підняти; ~ pracujúcich do boja za zachovanie mieru підняти робóчіх до бóя за захранíня мíра

zbútľav//ieť -ie -ejú *dok.* збутлявíти, спорохнавíти, згнити, прогнити

zbyrokratiz//ovať -uje -ujú *dok. obyč. pejor.* збюрократізовáти

zbystr//ieť -ie -ejú *dok.* заострити ся, ускóрити ся; jeho oko ~elo ёгó зір заострив ся, ёгó óко ускóрило ся

zbystr//iť -í -ia *dok.* **1** напрягнýти, заострити; ~ sluch напрячí слух; ~ pozornosť напрягнýти внимáвость, заострити ýха **2** ускóрити; ~ kroky ускóрити крóкы

zbystr//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** напрягáти, заóстрёвати; ~ zrak напрягáти зрак; ~ pozornosť напрягáти внимáвость **2** ускóрёвати; ~ tempo ускóрёвати тéмпо

zbytkov//ý остаткóвый

zbytočne *prísl.* **1** (*bez dôvodu, bez potrby*) дарéмно, мáрні; ~ stracať čas дарéмно тратити час; ~ si prišiel надáрьмо ты пришóв; ~ som sa znepokojoval я мáрні знепокóёвав ся **2** (*príliš*) занáдто, нáдто, надмíру; ~ dôverčivý ты занáдто довíрюєш

zbytočnos//ť -ti *ž* дарéмность, глýпость, непотрéбность; kupovať ~ti куповáти дарéмности; hovoriť ~ti говорити глýпости *áбо* непотрéбности; hádať sa pre ~ti вáдити ся про глýпости

zbytočn//ý **1** дарéмный, непотрéбный, звышный; ~é starosti дарéмны стáрости; ~é výdavky дарéмны выдавкы; ~é reči непотрéбны рéчі; som tu celkom ~ я ту цáлком звышный **2** дарéмный, мáрный, безрезултáтный; ~á námaha мáрна нáмага

zbytok *p.* **zvyšok**

zdakade, zdakadiaľ *zám. prísl.* óдкысь, даóдкы, од даóдкы

zďaleka *prísl.* іздалéка, здалéка; ● ~-zoširoka од всяды, зо вшыткых бóків; ešte ~, ani ~ *expr.* áни в малíй мíрі, в ниякій мíрі, áни кущíцько; ~ nie далéко не; nie je ani ~ múdry він áни здалéка не мудрый

zdan//ie -ia *s* **1** доятя, предстáва, увáжованя, роздýмованя, посýджованя; posudzovať niekoho podľa ~ia посýджовати дакóго пóдля предстáв; to je len ~ тотó є лем єднó доятя **2** пóгляд; пересвідчíня; podľa môjho ~ia to nie je správne пóдля мóёго пересвідчíня то не є спрáвні ● nemať ani

~ia o niečom не мáти áни найменшого представлíня *áбо* понятя о дачíм

zdan//iť -í -ia *dok.* зданити; ~ príjmy зданити выносы; ~ luxusné predmety зданити луксýсны предмéты, зданити предмéты рóскошу

zdanliv//ý кламливый, фіктíвный, укáзуючій ся, выдуманый, недíйсный; ~á veselosť укáзуюча ся весéлость; ~é nebezpečenstvo клáмна *áбо* фіктíвна небезпéчность; ~é úspechy укáзуючі ся ýспіхы; ~ horizont укáзучій ся горізóнт; ~ odpor *el. tech.* пóвне протівлíня

zdaň//ovať -uje -ujú *nedok.* здáнёвати

zdar[1] -u *m kniž.* серéнча, ýспіх; želať niekomu veľa ~u желáти дакóму мнóго ýспіхів

zdar[2] *cit.* (*pozdrav*) жéламе здорóвя

zdarebáč//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* злінивити ся, здаребачíти ся

zdaren//ý *kniž.* выдареный, успíшный; ~ pokus выдарене покушíня; ~á akcia успíшна áкція

zdar//iť sa -í sa -ia sa *dok. kniž.* подарити ся, выдарити ся

zdarma *prísl.* здáрьма, бесплáтні, бесплачíня; vstup ~ вступ вóльный

zdarn//ý здарéный, выдареный, успíшный; ~é liečenie здарéне лічíня; ~é deti дóбры дíти

zdatnos//ť -ti *ž* **1** здáтность, вытырвалость, фізíчні закалéный, міць, здорóвя; cvičiť sa v ~ti закаляти ся **2** дóбры фізíчны дáны (*для дачóго*); спосóбности (*ку дачóму*)

zdatný 1 міцный, здорóвый, розвинутый; ~ mládenec міцный пáробок *áбо* ґавалíр **2** робóтный, практíчный; спосóбный; ~ pracovník спосóбный робóтник

zdať sa zdá sa zdajú sa *nedok.* **1** *neos. komu, čomu* (*mať nejaký pocit*) поздавáти ся, здавáти ся; zdalo sa mu, že padá ёмý здáвать ся, же пáдать; zdalo sa mi, že počujem známe hlasy здáвать ся мі, же чýю знáмы гóлосы **2** *komu* (*páčiť sa*) любити ся; prečo sa to nezdá? чом тобí тотó не любить ся? **3** (*mariť sa*) снити ся; vo sne sa mu dzalo, že sa vrátil otec ёмý снило ся, же отéць вернýв ся

zdecentraliz//ovať -uje -ujú *dok.* децентралізовáти *nedok. dok.*

zded//iť -í -ia *dok. čo po kom* здідити, достáти до наслíдства *áбо* по наслíдстві *што од кóго*

zdehonest//ovať -uje -ujú *dok.* зганобити, зневáжыти, здегонестовáти, потупити, поганити

zdemol//ovať -uje -ujú *dok.* збýряти, розбýряти, знічíти, здемоловáти; ~ byt знічíти квáртель; ~ starý dom збýряти стáрый дім

zdemoraliz//ovať -uje -ujú *dok.* (*o mládeži, armáde ap.*) деморалізовáти ся *nedok. dok.*, стáти деморалізовáным, розложыти ся

zdersky *prísl. expr.* здерáцькы, злодíйскы, збойницькы; ~ okradať niekoho здерáцькы окрадáти дакóго

zdersk//ý *expr.* здерáцькый, злодíйскый, збойницькый; ~é okradanie злодíйство; ~é úroky здерáцькы процéнта

zderstv//o -a *s expr.* здерáцьство

zdesaťnásob//iť -í -ia *dok.* здесятерити, удесятерити

zdesaťnásob//iť sa -í sa -ia sa *dok.* здесятерити ся, удесятерити ся

zdesaťnásob//ovať -uje -ujú *nedok.* удесятеряти

zdesen//ie -ia *s* великый страх, ýжас, настрашíня, перестрашíня

zdes//iť -í -ia *dok.* ужáснути, настрáшыти

zdes//iť sa -í sa -ia sa *dok. čoho, koho i bezpredm.* ужáснути ся, настрáшыти ся

zdevalv//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *fin.* девалвовáти *nedok. dok.*; піддати девалвáції; ~ menu девалвовáти валýту **2** *pren.* знижыти цíнность, збесцінити

zdialogiz//ovať -uje -ujú *dok.* здіалоґізовáти, написáти во фóрмі діалóґу

zdierač -a *m expr.* здерáч, злóдій

zdieračsk//ý *expr.* здерáчскый, злодíйскый; ~é ceny злодíйскы цíны

zdier//ať -a -ajú *nedok.* **1** *koho* здерáти кóжу *з дакóго*, обдерáти *кóго* **2** *expr.* обдерáти, оберáти; лупити; здерáти; окрадáти; nekresťansky ~ некрестяньскы *áбo* безбóжні здерáти ● ~ niekoho z poslednej kože *al.* niekomu kožu кóжу дéрти *з дакóго*
zdierk//a -y *ž el. tech.* зáсувка на спóюючій контáкт
zdivadeln//iť -í -ia *dok. lit.* драматізовáти *nedok. dok.*, інсценовáти *nedok. dok.;* ~ novelu інсценовáти новéлу
zdivený 1 здичéный, дикый, стéклый **2** *pren. hovor. expr.* сполошáный, блазнивый, зошалíтый; je za ňou ako ~ він за нёв як блазнивый, він без розýму од нёй
zdiv//ieť -ie -ejú *dok.* здичавíти, стáти дикым; зошалíти
zdivočený здичавíлый; дикый, зуривый, злóстный
zdivoč//ieť -ie -ejú *dok. odb.* здичавíти, стáти дикым
zdivoč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* здичавіти ся, стáти дикым
zdláv//iť -i -ia *dok.* поступáти, пошляпати, помяти; ~ obilie поступáти зéрно
zdlha *prísl.* **1** здóвга, дóвго, надóвго; ~ naňho pozrel здóвга на нёго позерáв **2** здалéка; mám takýto problém, - začal ~ я мам такый прóблем, зачáв він здалéка
zdĺhav//ý 1 здовгáвый, дость дóвгый, предóвгый, довжéзный; обширный; ростягнýтый; ~á choroba здовгáва хворóта; ~á práca здовгáва робóта; ~á cesta предóвга дорóга **2** ростягнýтый, обширный; ~ referát ростягнýтый реферáт
zdĺž//iť -i -ia *dok.* продовжыти, здовжыти; ~ rukávy продовжыти рукáвы
zdnu *prísl.* зднýка; zavrieť dvere ~ запéрти двéрі здныка
zdnuka *prísl. hovor.* здныка
zdob//iť -í -ia *nedok. čo, koho čím* украшáти, приукрáшовати; ~ šaty krajkou украшáти шмáты чіпков; ~ ornamentmi украшáти орнамéнтами
zdob//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* украшáти ся, приукрáшовати ся
zdogmatiz//ovať -uje -ujú *dok. pejor.* здоґматізовáти, обернýти на дóґму
zdochliak -a *m pejor.* здохляк
zdochlin//a -y *ž* **1** здохлинá **2** *pren. pejor.* (*nádavka*) слáбох, лінивець, нічóмник
zdoch//núť -ne -nú *dok.* **1** (*o zvieratách*) здóхнути, загынути **2** *vulg.* (*o ľuďoch*) здóхнути, загынути; умéрти
zdochnutý мертвый; здохнýтый
zdochýn/ať -a -ajú *nedok.* **1** (*o zvieratách*) здыхáти, гынути **2** *vulg.* (*o ľuďoch*) гынути, здыхáти; умерáти
zdokonal//iť -í -ia *dok.* зліпшыти, зъякостнити, здоконалити; ~ stroj здоконалити машыну; ~ výrobné metódy зліпшыти выробны метóды
zdokonal//iť sa -í sa -ia sa *dok.* здоконалити ся, зліпшыти ся, зъякостнити ся
zdokonaľ//ovať -uje -ujú *nedok.* здоконáлёвати, зліпшовати, зъякостнёвати ся
zdokonaľ//ovať sa -uje sa ujú sa здоконáлёвати ся, зліпшовати ся, зъякостнёвати ся
zdokonaľovateľ -a *m* зліпшователь, зъякостнёватель, здоконáлёватель
zdola *prísl.* здóлы
zdol//ať -á -ajú *dok.* **1** *čo* перенéсти, знéсти; переконáти; ~ chorobu знéсти хворóту; ~ nebezpečenstvo, ťažkosti переконáти небезпéчность, тяжкости **2** *koho, čo* перемочі, переконáти; ~ nepriateľa перемочі неприятеля; ~ strmý vrch *pren.* переконáти прудкý гóру; ~ prekážku *šport.* переконáти барьєру
zdolateľný переконáный, переможéный
zdoláv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* перекóновати; перемагáти **2** *koho, čo* перемагáти, перекóновати
zdomácneny привыкнéный; акліматізовáвшый ся; удомашнéный; скрочéный; ~é zviera удомашнéне звіря; ~á rastlina акліматізовáна ростлина

zdomácn//ieť -ie -ejú *dok.* привыкнути, звыкнути; приспособити ся; акліматізовáти ся; niektoré cudzie slová v slovenčine ~eli дакотры чуджí слóва приспособили ся в словáцькім языкý

zdomácn//iť -i -ia *dok.* привыкнути, звыкнути, акліматізовáти *nedok. dok.*; ~ v studených krajoch teplomilné rastliny акліматізовáти в холóдных крáях теплолюбивы ростлины

zdôrazn//iť -í -ia *dok.* підчеркнýти *што*, звернýти увáгу *на што*

zdôrazň//ovať -uje -ujú *nedok. čo* підчéрьковати *што*; звертáти увáгу *на што*

zdôver//iť sa -í sa -ia sa *dok. komu i bezpredm.* звірити ся *кóму*, отворити ся *пéред кым*

zdôver//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. komu i bezpredm.* звіряти ся *кóму*; отваряти ся *пéред кым*

zdôvodnen//ie -ia *s* дóказ, арґумéнт, мотівовáня

zdôvodn//iť -í -ia *dok.* доказáти, арґументовáти, мотівовáти; ~ svoje rozhodnutie доказáти свóє рішíня

zdôvodň//ovať -uje -ujú *nedok.* докáзовати, мотівовáти *nedok. dok.*; арґументовáти *nedok. dok.*; ~ svoje konanie обясняти свóє поводжíня

zdráh//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* протівити ся, одрікáти ся, вáгати; dlho sa ~al, nakoniec však predsa len išiel він дóвго одрікáв ся, но накóнець все же пішóв

zdráhavos//ť -ti *ž* затятость; нерішýчость, вагáвость; prekonať svoju ~ перемочі свóю нерішýчость

zdráhavý протівлячій ся; затятый; нерішýчій, вагáвый

zdramatiz//ovať -uje -ujú *dok.* **1** драматізовáти *nedok. dok.;* інсценовáти *nedok. dok.*; ~ román драматізовáти ромáн **2** драматізовáти *nedok. dok.*; ~ svoje zážitky драматізовáти свóї пережывáня

zdrap -u *m* кусóк; фáлаток; ~ papiera кусóк пáпіря; roztrhať niečo na samé ~y ростóргати даштó на кускы *áбо* фáлаткы

zdrap//iť[1] -í -ia *dok. koho, čo expr.* ухóпити, поімáти; ~ dieťa za ruku ухóпити дітину за рýку

zdrap//iť[2] -í -ia *dok. čo expr.* стóргнути, здéрти; ~ chrastu стóргнути струп

zdrapľav//ieť -ie -ejú *dok.* зрапкавíти, стáти рапкáвым; koža na rukách ~ela кóжа на рукáх зрапкавíла *áбо* стáла рапкáвов

zdrať zderie zderú *dok.* **1** здéрти (кóжу), обдéрти; ~ koňa здéрти кóжу з коня **2** *koho hovor. expr.* (*zbiť*) збити, набити, натрепáти; zderiem ťa ako koňa нáбю тéбе як коня ● ~ z niekoho siedmu *al.* deviatu kožu здéрти з дакóго три кóжы

zdrať sa zderie sa zderú sa *dok. hovor. expr.* спити ся; ~ sa na mol спити ся на мол

zdravas -u *m* **1** (*modlitba*) áнгельске поздоровлíня; pomodliť sa ~ помолити ся богорóдице **2** *hovor.* (*zrnká na ružienci*) паціркы; preberať medzi prstami ~y переберáти мéджі пáлцями паціркы

zdravic//a -e *ž* припиток, тост; povedať ~u повісти припиток

zdrav//ie здорóвя; nalomené ~ надломéне здорóвя; má dobré, pevné ~ мать дóбре, міцнé здорóвя; má chatrné ~ мать слабé здорóвя ● ústav národného ~ia поліклініка, шпытáль; vypime si na ~ ! припийме *áбо* выпийме собí на здорóвя; ~ mu slúži *hovor.* він здорóвый, він при дóбрім здорóвї; na ~! а) (*pri pripíjaní*) на (вáше, нáше) здорóвя!; б) (*pri kýchnutí*) на здорóвя; бóже, дай здорóвя; дай, бóже, здорóвя

zdrav//iť -í -ia *nedok. koho i bezpredm.* здрáвкати ся *з кым*; кланяти ся *кóму*; úctivo ~ niekoho уцтиво кланяти ся дакóму

zdrav//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* здрáвкати ся; витáти єдéн дрýгого

zdravo *prísl.* **1** здорóво; žiť ~ жыти здорóво, вéсти здорóвый спóсоб жывóта; vyzerať

~ вызерати здорóвым **2** здрáво, терéзво, розýмні; rozmyšľať ~ терéзво роздýмовати
zdravotníck//y медициньскый; **~**é stredisko медициньскый пýнкт; ~ personál медициньскый персонáл
zdavotníctv//o -a *s* **1** здравохраніня; Ministerstvo ~a Міністéрство здравохраніня **2** медициньске обслýгованя
zdravotník -a *m* робóтник здоровохраніня; медициньскый робóтник
zdravotnos//ť -ti *ž* став *áбо* стýпінь здорóвя
zdravotn//ý **1** **~** stav став здорóвя **2** лічівый; гоївый; оздорóвлюючій**;** **~** čaj лічівый чай; ~ telocvik лічіва ґімнáстіка; ~á prechádzka оздорóвлююча прогýлька; ~á dovolenka оздорóвлююча доволéнка **3** медициньскый; **~**á prehliadka медициньске пересмотріня; ~á starostlivbosť медициньска старостливость
zdravoved//a -y *ž* гіґієна; наýка о здорóвї; ľudová ~ нарóдна медицина
zdravovedn//ý **~**á prednáška лéкція о гіґієні
zdrav//ý **1** *v rôzn. význ.* здорóвый; ~ človek здорóвый чоловік; ~é zuby здорóвы зýбы; ~ ako dub *al.* ako orech *al.* ako dub здорóвый як дуб; ~ spánok здорóве спаня; ~é podnebie здорóвый клíмат; ovocie je ~é овоцина здорóва; ~á mládež здорóва молодéж **2** здравый, терéзвый, розýмный; ~é názory здравы пóгляды; ~é súťaženie здравé перемагáня ● újsť *al.* dostať sa *al.* vyviaznuť odniekiaľ so ~ou kožou а) выйти сухым із вóды; б) зостáти цілым і не шкóдным; ~í choďte *al.* buďte *al.* ostávajte! бýдьте здорóвы!, дóбре здорóвя!; v zdravom tele ~ duch [*prísl.*] в здорóвом тілі здорóвый дух
zdraž//ieť -ie -ejú *dok.* здорожáти
zdraž//iť -í -ia *dok. čo* підняти *áбо* звышыти цінý *на што*; ~ potraviny підняти *áбо* звышыти ціны на потравины *áбо* стравовины *áбо* їдлó
zdraž//iť sa -í sa -ia sa *dok.* подорожáти
zdraž//ovať -uje -ujú *nedok. čo* піднимáти *áбо* звышовати цінý *на што*, здорожáти *што*
zdraž//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* здорóжовати, дорожáти
zdrevenen//ý здеревяні́тый, стéрьпнутый, стугнýтый; -é ruky, prsty здеревяніты рýкы, пáлці
zdreven//ieť -ie -ejú *dok. expr.* здеревяніти, стéрьпнути, скрéгнути; ruky, nohy mu ~eli od zimy рýкы, нóгы ёмý здеревяніли *áбо* окочаніли *áбо* стéрьпли од зимы; ~ od strachu здеревяніти *áбо* скамяніти *áбо* оніміти од страхý; ~el mu jazyk ёмý язык здеревянів, він онімів
zdrevnat//ieť -ie -ejú *dok.* здеревяніти, стáти деревяным; kaleráb ~el калерáб здеревянів
zdrgľ//ovať -uje -ujú *dok. koho, čo, kým, čím expr.* потрясти, отрясти, стрясти, затрясти *кóго*; zima ju ~ovala зимá єй стрясла, єй потрясло зимóв, зимá єй пробрáла
zdrh//núť[1] -ne -nú *dok. hovor. expr.* утечі, одыйти; ~ zo schôdze утечі зо зібрáня *áбо* з громáды
zdrh//núť[2] -ne -nú *dok. hovor.* наскладáти, назберáти; ~ sukňu наскладáти сýкню на фáлды
zdriem//núť (si) -ne (si) -nú (si) *dok.* здримнути, подримати
zdrobnenin//a -y *ž gram.* змéншуюча фóрма, зменшенина
zdrobnen//ý: ~é podstatné meno *gram.* зменшéный *áбо* здрібнілый назывник *áбо* субстантів
zdrobn//ieť -ie -ejú *dok.* здрібніти, зменшыти ся, стáти малéнькым; na starosť akosi ~el на стáрость він як кідь бы зменшыв ся *áбо* став мéншым
zdrobňovac//í: ~ia prípona *gram.* змéншуючій *áбо* здрíбнюючій сýфікс
zdroj -a *m v rôzn. význ.* жрíдло; ~ svetla, energie жрíдло світла, енéрґії; ~ príjmov, ziskov жрíдло выносів, прибытків;

historické ~e історічны жрідла; prírodné ~e природны резервы, природны богатства

zdrojnic//a -e *ž geogr.* жрідло *або* выток рікы

zdrsn//ieť -ie -ejú *dok.* **1** зрапавіти, здрапкавіти, здраплявіти; pleť ~ela кожа на твари здрапавіла; pery ~eli od vetra ґамбы обвітрили ся; ruky ~eli рукы здрапкавіли **2** *expr.* (*o ľuďoch*) огрубіти, зосуровіти; стати грубым, суровым

združen//ie -ia *s* здружіня, общность, асоціація; ~ rodičov a priateľov školy здружіня родичів і приятелів школы; комітет родичів і приятелів школы

združ//iť -í -ia *dok.* обєдинити, споїти

združ//ovať -uje -ujú *nedok.* обєднёвати, споёвати

združstevn//iť -í -ia *dok.* кооперовати *nedok. dok.*; зробити кооператівным; здружствевнити

zdrven//ý утрапеный, змореный, зніченый, ослабеный; ~á tvár утрапена тварь

zdrv//iť -í -ia *dok.* **1** (*rozdrviť*) розбити, роздробити, ростовчі **2** *koho pren. expr.* розбити; поразити, знічіти; ~ nepriateľa розбити неприятеля **3** *koho, čo* (*utrápiť*) утрапити, змучіти, зморити, высилити; vysoká horúčka ho ~ila высока теплота *або* температура ёго высилила

zdrvujúc//i переважный, нічівый; ~a presila переважна перевага сил; ~a rana нічівый удер; ~a porážka дефінітівне розбитя *або* знічіня

zdržanliv//ý **1** стриманый; ~ človek стриманый чоловік; ~é správanie стримане поводжіня **2** (*striedmy*) мірный, стриманый

zdrž//ať -í -ia *dok.* **1** стримати, утримати; ~ slzy, plač стримати слызы, плач; ~ smiech стримати сміх **2** затримати; спомалити; ~ včasne splnenie plánu затримати вчасне выповніня плану **3** *koho, čo* затримати; ~al ma učiteľ мене затримав учітель

zdrž//ať sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *čoho* стримати ся, утримати ся; ~ sa smiechu стримати ся од сміху; nezdržal som sa, aby som ho nevyhrešil я не міг стримати ся, жебы не выгрішыти ёго **2** затримати ся, засидіти ся; dlho som sa u vás ~al я довго у вас затримав ся *або* засидів ся **3** *čoho* стримати ся *чого*; ~ sa hlasovania стримати ся голосованя **4** затримати ся, спізнити ся; plán sa ~al план іщі не выповненый; prípravné práce sa ~ali приправны роботы затягли ся

zdržiav//ať -a -ajú *nedok.* **1** стримовати; утримовати; тримати; ~ slzy, plač стримовати слызы, плач; ~ smiech стримовати сміх; hrázda ~a vodu гать стримує воду **2** затримовати, стримовати; спомалёвати; ~ včasne splnenie plánu затримовати вчасне выповніня плану **3** *koho, čo* затримовати; ~ali ma, ale som odišiel они затримовали мене, но я одышов

zdržiav//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *čoho* стримовати ся, утримовати ся *од чого*; ~ sa smiechu стримовати ся сміху **2** затримовати ся, высиджовати ся; celé dni sa u nich ~a він цілыми днями высиджує у них, він цілы дні проводить у них **3** *čoho* стримовати ся; ~ sa hlasovania стримовати ся голосованя **4** затримовати ся, спізнёвати; prípravné práce sa ~ajú приправны роботы перетягують ся

zdržn//é -ého *s žel.* штроф за онескореность (за онескорене накладаня *або* выкладаня ваґона і т. п.)

zdržovať *p.* **zdržiavať**

zdržovať sa *p.* **zdržiavať sa**

zdúch//nuť[1] -ne -nú *dok.* задути, згасити; ~ knôt na lampe задути *або* згасити лампу

zdúch//nuť[2] -ne -nu *dok. expr.* одыйти, утечі, вытратити ся, змізнути

zduchovnen//ie -ia *s* одушевніня, надхнутя

zduchovn//ieť -ie -ejú *dok.* стати одушевненым; jeho tvár ~ela ёго тварь стала одушевненов

zduchovn//iť -í -ia *dok.* одушевнити

zduchovň//ovať -uje -ujú *nedok.* одушéвнёвати, запáлёвати; literatúra čitateľa ~uje літератýра одушéвнює чітáтеля

zdupk//ať -á -ajú *dok. expr.* **1** удýпкати, затóптати, утóптати; ~ nohami удýпкати ногáми **2** *hovor.* одыйти, утечі; ~al z roboty він утік з робóты

zdupo//tať -ce -cú *dok.* **1** здупотáти, здупотíти, задýпкати; ~ nohami удупотáти ногáми **2** удупотáти, задýпкати; ~ obilie удупотáти зéрно

zdurenin//a -y *ž* óпух, опухнýте місце; ~ na ruke óпух на рýці

zduren//ý[1] опухнýтый, опухнýвшый; ~á žľaza опухнýта желéза; ~é sliznice опухнýти слизисты оболóнкы

zduren//ý[2] *expr.* гніваючій, назлощéный, надурéный; ~á tvár гніваюча тварь

zdur//ieť -ie -ejú *dok.* опýхнути

zdur//iť -í -ia *dok. expr.* **1** *koho, čo* выгнати; ~ ovce na pašu выгнати вівці на паствиско *áбо* на пáшу **2** *koho, čo* (*poplašiť*) пополошáти, наполошáти, настрáшыти, выстрашыти, перестрáшыти **3** *koho, čo* (*pohnať*) погнáти, попонагляти; jazdec ~il koňa їздець погнáв коня **4** *koho* збудити, пробудити

zdur//iť sa[1] -í sa -ia sa *dok.* настрáшыти ся, пополошáти ся; kone, ovce, voly sa ~ili кóні, вівці, быкы сполошáли ся

zdur//iť sa[2] -í sa -ia sa *dok.* опýхнути; žliazy sa ~ili желéзы опýхли

zdur//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* опухáти, пýхнути

zdusen//ý[1] спáреный, запáреный; ~ é seno запáрене сíно; ~ vzduch запáреный вóздух

zdusený[2] (*o hlase*) приглушéный, глýхый; ~ výkrik приглушéный выкрик

zdus//iť -í -ia *dok.* **1** *koho, čo* задусити, удусити **2** *čo* приглушыти (*гóлос*)

zdus//iť sa[1] -í sa -ia sa *dok.* (*o hlase*) стáти приглушéным, приглушыти ся, стихнути; hlas sa jej ~il єй гóлос став приглушéным, онá зачалá бісідовáти стихнутым *áбо* приглушéным гóлосом

zdus//iť sa[2] -í sa -ia sa *dok.* запáрити ся, спáрити ся; slama sa ~ila солóма запáрила ся

zduť zduje zdujú *dok.* **1** *neos. čo, koho* здýти, надýти, нафýкнути; zdulo ho ёмý надýло бріх **2** перекормити; ~ kravu, ovcu перекормити корóву, вівцю

zduť sa zduje sa zdujú sa *dok.* **1** *expr.* вздýти ся; rieka sa zdula рікá вздýла ся **2** надýти ся, здýти ся; krava sa zdula корóва здýла ся

zdut//ý **1** надýтый, вздýтый, нафукнýтый; ~é brucho надýтый бріх **2** нагніваный, гніваючій, нафукнýтый; večne je ~ вічно він нафукнýтый

zdúv//ať -a -ajú *neos. nedok. čo, koho* надувáти, пучíти, ростяговати

zdúv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *expr.* вздувáти ся; звéкшовати ся; Dunaj sa ~a Дунáй вздýвать ся **2** збíвшовати ся, пучíти ся

zdužnat//ieť -ie -ejú *dok.* стáти мясистым, щавнáтым, нalляти ся; jablká ~eli ябка налляли ся *áбо* стáли щавнáтыми(а) *áбо* зощавнатíли

zdvadsaťnásob//iť -í -ia *dok.* збíвшыти *áбо* звекшыти о двáдцять раз

zdvadsaťnásob//iť sa -í sa -ia sa *dok.* збíвшыти ся *áбо* звекшыти ся о двáдцять раз

zdvih -u *m tech.* піднятя; ход; uhol ~u ýгол піднятя

zdvíhac//í піднимáючій; ~ mechanizmus піднимáючій механíзм; ~ia záklopka піднимáюча приклóпка; ~ most піднимáючій *áбо* роздвóюючій міст

zdvihák -a *m* піднимáк *м*

zdvíh//ať -a -ajú *nedok.* **1** піднимáти **2** (*úroveň ap.*) піднимáти, звышовати

zdvíh//ať sa -a sa -ajú sa **1** піднимáти ся **2** (*zvyšovať sa*) піднимáти ся, звышовати ся **3** піднимáти ся, вставáти

zdvih//núť -ne -nú *dok.* **1** підняти; **~** kameň підняти ка́мінь; ~ slúchadlo підняти слуха́тко телефо́на; ~ niekoho zo zeme підняти дако́го зо зе́млі, помочі дако́му вста́ти зо зе́млі; ~ pohár підняти по́гар **2** підняти, звышыти; **~** hmotnú úroveň звышыти матеріа́лну у́ровень; ~ ceny підвышыти ціны • ~ ruku na niekoho підняти ру́ку, зама́хнути ся на дако́го; ~ hlas proti niekomu, niečomu підняти го́лос про́тів дако́го, дачо́го; ~ hlavu *al.* čelo а) підняти го́лову, выпрямити ся; б) (*proti niekomu, niečomu*) підняти ся (*про́тів дако́го, дачо́го*); chodiť so ~nutým nosom ходити зо заде́ртым но́сом

zdvih//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** підняти ся; opona sa ~la за́навес підняв ся; prach sa ~ol по́рох відняв ся; hmla sa ~la гмла підняла ся; rieka sa ~la ріка́ підняла ся **2** (*zvýšiť sa*) підняти ся, звышыти ся; životná úroveň sa ~la у́ровень жыво́та підвышыла ся **3** підняти ся, вста́ти; **~**ol sa a kráčal k dverám він підняв ся і пішо́в к две́рям

zdvižn//ý піднима́ючій; **~** most піднима́ючій *а́бо* роздво́ююччій міст

zdvojčatený: ~ kryštál *min.* двойнико́вый крі́штал

zdvojen//ý удвоєный; дво́йный, дворазо́вый; **~**é spoluhlásky *lingv.* удвоєны согла́сны

zdvoj//iť -í -a *dok.* **1** здвоїти, удвоїти **2** *tech.* дублова́ти *nedok.*

zdvojmocn//iť -í -ia *dok. mat.* возвышыти до квадра́ту

zdvojmocň//ovať -uje -ujú *nedok. mat.* возвышовати до квадра́ту

zdvojnásob//iť -í -ia *dok.* удвоїти; ~ výrobu удвоїти выробу

zdvojnásob//iť sa -í sa -ia sa *dok.* удвоїти ся

zdvojnásob//ovať -uje -ujú *nedok.* удво́ёвати

zdvojnásob//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* удво́ёвати ся

zdvoj//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** здво́ёвати **2** *tech.* дублова́ти

zdvorilostn//ý уцтивый, ґала́нтный, слу́шный, внима́вый; **~**á návšteva ґала́нтна навщі́ва; ~ pozdrav уцтиве привита́ня

zdvorilos//ť -ti *ž* **1** уцтивость, ґала́нтность, слу́шность; vyznačuje sa veľkou ~ťou він барз ґала́нтный *а́бо* уцтивый **2** *obyč. v mn. č.* ~ti компліме́нты

zdvoril//ý уцтивый, ґала́нтный, слу́шный; **~** človek уцтивый чоловік; ~ pozdrav уцтиве *а́бо* ґала́нтне привита́ня; ~é správanie уцтиве *а́бо* слу́шне поводжі́ня

zdým//ať -a -ajú *nedok. expr.* (*fučať, dychčať*) задыха́ти ся, фуча́ти

zdým//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* вздува́ти ся, надува́ти ся, нафу́ковати ся, піднима́ти ся; hruď sa ~a гру́ди піднима́ють ся

zdynamiz//ovať -uje -ujú *dok.* зробити дінамі́чным; ~ dej románu зробити діяня рома́ну ве́це дінамі́чным

zebr//a -y *ž* **1** зе́бра *zool.* **2** *hovor.* місце перехо́ду про пішых (*че́рез у́ліцю*)

zebu *neskl. m zool.* зе́бу *neskl.. m*

zefír -u *m text.* зефір

zefýr -u *m* зефір (*вímор*)

zelektrifik//ovať -uje -ujú *dok.* електрифікова́ти *nedok. dok.*; ~ železnice електрифікова́ти желізны доро́гы

zelektriz//ovať -uje -ujú *dok.* наелектризова́ти *aj pren.*; ~ sklenenú tyč наелектризова́ти скленяну па́лічку; tieto slová ~ovali poslucháčov тоты сло́ва наелектризова́ли слу́хателів • vyskočil ako ~ ovaný він выскочів як наелектризова́ный

zelektriz//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* наелектризова́ти ся *aj pre.*

zele//ň[1] -ne *ž v rôzn. význ.* зе́лень; ~ lúk, lesov зе́лень лук, лісів; listová ~ *bot.* хлорофі́л; domy zarastene ~ňou до́мы, обвиты зе́ленёв

zeleň[2] -a *m kart.* зе́лінь

zelen//á -ej *ž hovor.* зеле́на фа́рба семафо́ра; ísť na ~ú переходити у́ліцю на зеле́не світло

zelenáč -a *m hovor. expr.* зачато́чник, новічо́к; молокосо́с, зелена́ч

zelenastý зеленова́тый

zelen//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* зеленíти; tráva sa ~á трава́ зеленíє • hreší ho, len sa (tak) hory ~ajú він грíшыть ëгó на чім світ стоїть, він грíшыть ëгó лем так стрóмы зеленíють ся; klame, až sa hory ~ajú клáмле, аж гóры зеленíють ся

zelenavý зеленова́тый

zelen//é -ého *s hovor.* **1** зеле́не, овоцина **2** зеле́не кормиво

zelen//ieť -ie -ejú *nedok.* зеленíти

zelen//ieť sa -ie sa -ejú sa *nedok.* зеленíти (ся); v diaľke sa ~ie les дале́ко зеленíє (ся) ліс

zelenin//a -y *ž* зеленина; čerstvá ~ свіжá зеленина; mrazená ~ морозе́на зеленина; sušená ~ суше́на зеленина; listová ~ листо́ва зеленина; koreňová ~ корінëва зеленина; polievková ~ зеленина до по́ливкы; konzervovať ~u консерва́ти зеленину; obchod so ~ou склеп зо зеленинов

zeleninár -a *m* **1** зеленина́рь **2** продава́ч зеленины

zeleninárk//a -y *ž* **1** зеленина́рька **2** продава́чка зеленины

zeleninársk//y зеленина́рьскый; ~a oblasť зеленина́рьска о́бласть

zeleninárstv//o -a *s* **1** зеленина́рьство, садово́дство **2** склеп зо зеленинов, зеленино́вый склеп

zelen//iť sa -í sa -ia sa *neos. nedok.*: komu sa nelení, tomu sa ~í ко́му не лініє ся, то́му зеленíє ся; хто ро́бить, то́му до́брі во́дить ся; хто ро́бить, тот мать

zelenkastohnedý зеленка́сто-ру́дый

zelenkastožltý зеленка́сто-жо́втый

zelenkastý зеленка́стый

zelenkav//ý зеленка́вый; ~é oči зеленка́вы óчі

zelenočierny зеле́но-чо́рный, чо́рный зо зеле́ным одтíнком

zelenosivý зеле́но-сивый

zelenos//ť -ti *ž* зе́лень, зеле́на фа́рба

zelenovlas//ý: ~é rusalky зеленоволо́сы руса́лкы

zelenožltý зеле́но-жо́втый

zelen//ý **1** зеле́ный; ~á farba зеле́на фа́рба; ~ svah зеле́ный сваг; ~é sklo зеле́не скло; ~á ceruzka зеле́на церу́зка, зеле́ный бла́йвас *zastar.*; ~é svetlo a) зеле́не світло; б) зеле́не світло семафо́ра; ~á sedma *kart.* зеле́на семíчка; ~á ulica *žel.* зеле́на у́ліця **2** (*v odborných názvoch*) зеле́ный; ~ sylván *vin.* зеле́ный сíлван; ~é krmivo *poľnohosp.* зеле́на па́ша; ~á fazuľka зеле́на фасо́ля; ~ hrášok зеле́ный го́рошок; ~ á paprika зеле́на паприка; ringlota ~á зеле́на рінґло́та; ~ zákal *lek.* зеле́ный за́кал, ґлавко́ма **3** *hovor. expr.* зеле́ный, жовторо́тый; безбаю́сый, неоперившый ся; ~é chlapčisko зеле́ный *або* безбаю́сый *або* жовторо́тый юна́к; ~é reči дíтьскы ре́чі

zeler -u *m* зе́лер; varený, dusený ~ варе́ный, дусе́ный зе́лер

zelerov//ý зелеро́вый; ~ šalát зелеро́вый ша́лат; ~á vňať зелеро́ва внять

zelienk//a -y *ž* (*vták*) зеле́нка; ~ obyčajná (*Chloris chloris*)

zelin//a -y *ž* трава́; зíля; liečivé ~y лíчíвы травы, зíля; sušiť ~y сушыти лíчíвы травы • zlá ~ nevyhynie [*prísl.*] ду́рна трава́ не выгыне *або* не высхне

zelinár -a *m* **zelinkár** -a *m* билинка́рь, збера́тель лíчíвых ростлин

zelinárstv//o -a *s*, **zelinkárstv//o** -a *s* збера́ня лíчíвых трав, лíчíня лíчíвыми трава́ми, *pejor.* лíкарь-шарлата́н

zelót//a -u *m* запалистый покло́нник; фана́тік

zelotický фанатíчный

zem -e *ž* **1** (*zemeguľa*) зе́мля; vznik života na ~i взникнутя жыво́та на Зе́мли; družica ~e спу́тник Зе́мли **2** (*štát, krajina*)

країна, зéмля; naša ~ нáша країна *áбо* зéмля; historické ~e *hist. zastar.* історíчны зéмлі (Чéхія і Морáва); Dolná ~ терітóрія, котрý заберáли Мадяри в часí Áвстро-Угóрьской монáрхії; Svätá ~ *bibl.* Свящéна зéмля, Палестина; zasľúbená ~ обетовáна зéмля **3** (*pevnina*) зéмля, сýша; vstúpiť na ~ выйти на сýшу **4** (*zemský povrch, pôda; podlaha*) підлóга, зéмля; sadnúť si na ~ сíсти на підлóгу *áбо* на зéмлю; zodvihnúť niečo zo ~e підняти даштó зо зéмлі *áбо* з підлóгы; pracovať pod ~ou робити під зéмлёв; zamiesť, umyť ~ замітáти, умывáти підлóгу; šaty až po ~ шмáты аж по зéмлю **5** (*hlinená podlaha*) **6** (*hlina, pôda*) глина, зéмля; čierna ~ чóрна зéмля; úrodná ~ урóдна зéмля; hruda ~e грýда зéмлі **7** (*pozemok, roľa*) зéмля, пóле; mať ~e мáти зéмлі ● k ~i! *voj.* лячí!; nie je väčší od ~e, je na piaď od ~e, sotva ho vidno od ~e ёгó од зéмлі не видно; hľadieť do ~e *al.* na ~ позерáти до зéмлі *áбо* на зéмлю; vyhrabať *al.* vydupať niečo spod ~e достáти *áбо* выграбати даштó із-під зéмлі; akoby vyrástol zo ~e як кідь бы із-під зéмлі выріс; zmiznúť z povrchu ~e змíзнути з пóверьху зéмлі; prepadol by sa *al.* schoval by sa pod ~ він як кідь бы чéрез зéмлю провалив ся; stratiť ~ pod nohami стратити зéмлю під ногáми; horí mu *al.* páli ho ~ pod nohami ёмý зéмля горить під ногáми; byť od niečoho vzdialený ako nebo od ~e быти далéко од дачóго, як нéбо од зéмлі; nech mu je ~ ľahká най зéмля ёмý бýде легкá

zemediel -u *m zastar.* часть *ж* свíта

zemegu//ľa -le *ž* **1** зéмля, нáша планéта; vznik života na ~li выникнення жывóта на зéмлі **2** *hovor.* (*glóbus*) ґлóбус

zememerač -a *m* землемíр; ґеодезíста

zememeračsk//ý землемíрный; ґеодезíчный; ~ inžinier ґеодезíчный інжінíрь, інжінíрь-землемíр; ~é práce землемíрны робóты

zemepán -a *m* феодáл

zemepánsk//y феодáлный; ~é výsady феодáлны привілéґії

zemepis -u *m* **1** ґеоґрáфія; ~ Európy ґеоґрáфія Еврóпы; hospodársky ~ екогомíчна ґеоґрáфія; fyzikálny ~ фізíчна ґеоґрáфія; študovať ~ штудовáти ґеоґрáфію; hodina ~u урóк ґеоґрáфії **2** *škol.* (*učebnica*) ґеоґрáфія, учéбник ґеоґрáфії

zemepisár -a *m škol. slang.* ґеóґраф (*учíтель, профéсор ґеоґрáфії*)

zemepis//ec -ca *m* ґеóґраф (*шпеціалíста по ґеоґрáфії*)

zemepisn//ý ґеоґрафíчный; ~ atlas ґеоґрафíчный áтлас; ~á šírka ґеоґрафíчна шырька; ~á dĺžka ґеоґрафíчна дóвжка

zemetrasen//ie -ia *s* землетрясíня; tektonické ~ тектонíчне землетрясíня

zemežlč -e *ž bot.* (*Centaurium umbellatum*) цінторíя

zemiačnisk//o -a *s* бандурчáне пóле, бандурчáнка

zemiak -a *m* **1** *obyč. v mn. č.* **~y** бандýрка; nové ~y новы бандýркы; vrece ~ov міх бандýрок; sadiť ~y садити бандýркы **2** бандýрка **3** *obyč. v mn. č.* **~y** (*jedlo*) бандýркы; pečené ~y печéны бандýркы; ~y s kyslím mliekom бандýркы з квасным молóком; ~y v šupke бандýркы в лýпці ● hovorí ako keby mal ~ v ústach *hovor.* він говóрить як кідь бы мав бандýрку в рóті

zemiakársk//y бандуркóвый; ~a oblasť бандуркóва óбласть

zemiakárstv//o -a *s* высáджованя бандýрок

zemiakov//ý **1** *v rôzn. význ.* бандурчáный; ~é pole бандурчáне пóле; ~é klíčky бандурчáны кла; ~á vňať бандурчáне быля; ~á múčka бандурчáна мукá; ~ škrob бандурчáный крóхмаль; ~á polievka бандуркóва пóливка; ~á kaša бандуркóва кáша **2** *v odborných názvoch*: pásavka ~á *zool.* манделíнка; pleseň ~á бандурчáна плíсень

zemin//a -y *ž odb.* глина, іл; vápenatá, ílovitá ~ вапняна, іловита глина

zemit//ý **1** земéльный; ~é zlúčeniny земéльны споїня **2** міцный, здорóвый, природный; землистый; ~ spánok міцный спáнок

zemľank//a -y *ž* землянка; žiť v ~e жыти в землянці

zemnat//ý землистый; ~é uhlie землисте ýгля

zemnic//a -e *ž* землянка; bývať v ~i жыти в землянці

zemn//ý *v rôzn. význ.* земéльный; ~á hrádza земéльна перегорóда; ~é práce земéльны робóты • ~ plyn земéльный *áбо* природный плін; ~ vosk земéльный віск

zemsk//ý **1** зéмный; ~ povrch зéмный пóверьх; ~á kôra зéмна кóра; ~ pól *aston.* зéмный пóлюс; ~á os зéмна ось; ~ poludník зéмный мерідіáн; ~ magnetizmus *fyz.* зéмный маґнетíзм; ~á príťažlivosť зéмне притяжíня, ґравітáція **2** *zastar.* областный, краёвый; ~ súd окружный *áбо* краёвый суд; ~ á rada краёва рáда; ~ snem краёвый сейм **3** (*pozemský*) світьскый, зéмный; ~é šťastie зéмне щáстя • zniesť z povrchu ~ého вымазати з пóверьху зéмлі

zemstv//o -a *s hist.* зéмство

zenit -u *m* **1** *astron.* зеніт **2** *kniž.* зеніт, найвысша тóчка, верьх; leto bolo v ~e літо было на найвысшій тóчці

Zeus Dia *m* Зевс

zgazd//ovať -uje -ujú *dok.* наґаздовáти, накопити, зекономити

zgerb//a -y *ž expr.* збéрба, бáнда; гарабýрдя

zhab//ať -e -ú *dok.* конфішковáти *nedok. dok.*; ~ niekomu majetok конфішковáти маєток дакóму

zháč//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** (*zaraziť sa*) застáвити ся, зарáзити ся, засíкнути ся, перестáти; chcel niečo povedať, ale sa ~il він хотів даштó повісти, но засік ся **2** (*dostať sa do rozpakov*) достáти ся до безрáдности, до неістóты *áбо* до спохыбованя

zhá//dzať -dže -džú *dok.* заметáти, зошмáрити; ~ drevo z voza зметáти дéрево з вóза

zhadz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** змітовати, зошмáрёвати; ~ drevo z voza змітовати дéрево з вóза; ~ zbytočné kilá *pren.* зошмáрёвати звышны кíла **2** *pren. hovor.* змітовати, зошмáрёвати **3** *pren. hovor.* зошмáрёвати, давáти долóв; ~ niekoho z funkcie зошмáрёвати дакóго з фýнкції • ~ niekoho pred niekým a) понижовати дакóго пéред дакым; б) очóрнёвати дакóго в дачíїх очáх

zhadz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* понижовати ся; ~ sa pred niekým понижовати ся в дачíїх очáх

zháňačk//a -y *ž expr. po čom* зганяня, глéданя *што*, згон *за чім*; po tej knihe je veľká ~ по тій книзі великый згон, тотý книгу вшыткы зганяють

zháň//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, koho expr.* (*hľadať*) глéдати, здобывáти, роздобывáти, доставáти; ~ peniaze роздобывáти пінязі **2** *expr.* (*túlať sa*) ходити, бігати ту-там, мотáти ся, потýлёвати ся, плянтати ся; kde toľko ~áš celý deň? де ты хóдиш *áбо* потýлюєш ся цілый день **3** *koho, čo* выганяти, гнáти; ~ deti z postele выганяти діти з пóстели (*нутити вставáти*)

zháň//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* **1** *za čím* выглядовати, глéдати *што*; ~ sa za peniazmi глéдати пінязі **2** (*túlať sa*) ходити, мотáти ся, плянтати ся, потýлёвати ся, поневіряти ся

zhan//iť -í -ia *dok.* поганити, потупити, урáзити

zhasínač[1] -a *m* (*zamestnanec*) згасинáч

zhasínač[2] -a *s* (*zariadenie*) выпинáч *м*

zhasínadl//o -a *s* згасинáтко (*на свíчкы*)

zhasín//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*prestávať horieť*) згáшовати, гасити, гáснути **2** *čo i bezpredm.* гасити, згасинáти; ~ svetlo гасити світло

zhas//iť -í -ia *dok.* **1** *čo i bezpredm.* згасити; ~ svetlo згасити світло; ~ lampu, sviečku

згасити лáмпу, свíчку; ~ cigaretu згасити ціґарéтлю **2** *čo* утішыти, улагóдити; ~ smäd улагóдити жáгу **3** *koho, čo hovor. expr.* (*zbiť*) збити, змолотити, стрепáти

zhas//iť sa -í sa -ia sa *dok.* згасити, згáснути; lampa sa ~ila лáмпа згáсла

zhas//núť -ne -nú *dok.* **1** (*prestať horieť*) згáснути; lampa ~la лáмпа згáсла; motor ~ol мóтор згáснув; nádej ~la надія згáсла, сподівáня згáсло **2** *čo i bezpredm.* згасити, погасити; ~ svetlo згасити світло; ~ oheň загасити огéнь

zhavranen//ý: ~í bratia *rozpráv.* трóє братів, обернýвшы ся на ворóны

zheroiz//ovať -uje -ujú *dok.* вымалёвати ґерóём *áбо* як ґерóїв

zhík//nuť -ne -nu *dok. expr.* згікнути; áхнути; óйкнути ~ od radosti áхнути од рáдости; ~ od strachu згікнути од страхý

zhľadáv//ať -a -ajú *nedok.* глéдати, выгледати; ~ staré noviny глéдати *áбо* выгледати стáры новинкы

zhlad//iť -í -ia *dok.* згладити, выгладити

zhlboka *prísl.* **1** з глубóка; ~ dýchať з глубóка дыхати; ~ si vzdychnúť з глубóка собі выдыхнути **2** з глýбкы

zhlob//iť -í -ia *dok.* збити, стовчі (*довєдна*)

zhlt//núť -ne -nú *dok.* **1** пролыґнути *aj pren.*; slinu ~ пролыґнути слинý; ~ urážku пролыґнути оскверніня *áбо* потýпу **2** *expr.* пролыґнути, наскóро зъїсти; ~ol obed він пролыґнув обід ● ~ ol všetky múdrosti (sveta) він дýмать, же мудрішого од нёго нєт никого *áбо* же він наймудрішый на світі

zhluk -u *m kniž.* **1** нагромаджіня *дачóго* **2** *min.* аґломерáт

zhlúp//nuť -ne -nu *dok.* оглупíти, одурíти

zhmotn//ieť -ie -ejú *dok.* матеріалізовáти ся *nedok. dok.*

zhmotn//iť -í -ia *dok.* матеріалізовáти *nedok. dok.*, зробити реáлным

zhmotn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* матеріалізовáти ся *nedok. dok.*, стáти ся реáлным

zhned//núť -ne -nú *dok.* порудíти; tvár ~la od slnka тварь порудíла од сóлнця

zhniesť zhnetie zhnetú *dok.* змісити, замісити, помісити; ~ hlinu замісити глину; ~ cesto замісити тісто

zhniličkovat//ieť -ie -ejú *dok.* перезрíти, змягкнути

zhnis//ať -á -ajú *dok.* зазберáти ся; rana ~ala рáна зазберáла ся

zhn//iť -ije -ijú *dok.* згнити, загнити

zhnit//ý **1** згнитый; ~é zemiaky згниты бандýркы **2** *hovor. pejor.* (*lenivý*) лінивый

zhnusený *expr.* протівный, спротівéный; som ~ jeho správaním мі протівне ёгó поводжіня

zhnus//iť -í -ia *dok. čo komu expr.* спротівити, быти протíвным; выкликати *у дакóго* óдпір *к дачóму*

zhnus//iť sa -í sa -ia sa *dok. komu* спротівити ся, стáти протíвным; омерзити; celkom sa mi ~il він мі цáлком спротíвив ся

zhobľ//ovať -uje -ujú *dok.* зоблёвáти

zhod//a -y *ž* **1** згóда, єдность, тотóжность; ~ názorov єдность *áбо* тотóжность пóглядів; žiť v ~e жыти в згóді; dosiahnuť ~u досягнýти згóду; byť v ~e быти в згóді **2** *gram.* згóда, конґруéнція; ~ v rode, čísle a páde згóда в рóді, чíслі і пáді; ~ prísudku s podmetom згóда присудку з пóдметом, згóда придікáта зо субєктом ● ~ okolností згóда обстáвин

zhod//iť -í -ia *dok.* **1** зошмáрити; ~ tanier zo stola зошмáрити тáнір зо стóла; ~ zbytočné kilá *pren. hovor.* зошмáрити звышны кíла, схуднýти **2** *pren. hovor.* ~ vládu зошмáрити правлíня **3** *pren. hovor.* зошмáрити; вытіснити, пропустити; увольнити; ~ niekoho z funkcie зошмáрити дакóго з фýнкції ● ~ niečo z pliec *al.* z krku зошмáрити з плеч даштó, збáвити ся дачóго; ~ niekoho pred niekým a) понижыти дакóго пéред дакым; б) очорнити дакóго в дачíїх очáх

zhod//iť sa -í sa -ia sa *dok.* показити собí дóбре мéно, репутáцію, зробити собí з

дачім ганьбу; ~ sa pred niekým понижыти свою авторіту перед дакым

zhodnoc//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo, koho* оцінёвати *што,* давати оцініня *кому, чому*; ~ činnosť, prácu niekoho оцінёвати діялність, роботу дакого; ~ význam niekoho, niečoho оцінёвати значіня дакого, дачого **2** *ekon.* ревалвовати *nedok. dok.*; ~ menu ревалвовати валуту

zhodnot//iť -í -ia *dok.* **1** *čo, koho* оцінити *што*; дати оцініня *кому, чому*; ~ výsledky práce оцінити резултаты роботы, дати оцінку резултатам роботы; ~ význam niekoho, niečoho оцінити значіня дакого, дачого; kladne *al.* pozitívne ~ niekoho, niečo дати дакому, дачому позітівну *або* неґатівну оцінку **2** *ekon.* ревалвовати *nedok. dok.*; ~ menu, euro ревалвовати валуту, евро

zhod//núť sa -ne sa -nú sa *dok. s kým, čím, na čom, v čom i bezpredm.* договорити ся *з кым о чім*; зыйти ся з поглядами *з кым*; доїднати ся *з кым на чім*; ~ sa s priateľom na postupe práce договорити ся з приятелём о методі роботы; manželia sa dobre ~li побраты *або* муж з женов жыють в злагоді

zhodn//ý тотожный, еднакый; сходный; ~é názory тотожны погляды; ~é trojuholníky *geom.* подобны триуголникы; ~ prívlastok *gram.* згодный *або* конґруентный придаток *або* атрібут

zhod//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. s kým, čím, na čom, v čom i bezpredm.* договорёвати ся *з кым о чім*; сходити ся в поглядах *з кым*; nezhodovali sa v hlavných otázkach они росходили ся в прінціпіалных вопросах; ~uje sa z originálom *kanc.* він сходить ся з оріґіналом

zhoj//iť -í -a *dok.* вылічіти, загоїти; čas všetko ~í час вшытко вылічіть

zhojiteľn//ý вылічуючій; ~á rana вылічуюча рана

zhola *prísl.* цалком, повністю, вонкінцём; ~ nič вонкінцём ніч

zhol//iť -í -ia *dok.* збрытвити, побрытвити

zhon -u *m* понагляня, спіханя; згон; robiť niečo vo veľkom ~e робити дашто во великім згоні *або* понагляні; ~ pred odchodom спіханя *або* згон перед одходжінём

zhonob//iť -í -ia *dok. hovor.* надобыти, нагромадити; наґаздовати; ~ veľký majetok наґаздовати великый маєток

zhora *prísl.* зверьху, згоры; ~ nadol зверьху *або* згоры долов • dívať sa *al.* hľadieť *al.* pozerať sa na niekoho ~ позерати зверьху долов *або* звысока на дакого

zhorenin//a -y *ž* **1** пригоріте *с* (*пригоріта страва*); umyť ~u z rajnice умыти пригоріте з кайстрона **2** пригоріте *с*, запах пригорітого; páchnuť ~ou пахнути пригорітым

zhorenisk//o -a *s* згорениско *с*

zhor//ieť -í -ia *dok.* **1** згоріти; dom ~el дім *або* будинок згорів; išla ~ od hanby *pren.* она готова была згоріти од ганьбы **2** *hovor. expr.* ~el na skúške він провалив ся *або* зосыпав ся на екзамені

zhork//núť -ne -nú *dok.* згірькнути

zhorš//iť sa -í sa *dok.* згіршыти ся; počasie sa ~ilo погода згіршыла ся; situácia sa ~ila сітуація згіршыла ся

zhorš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* згіршовати ся; падати; stav chorého sa ~uje здоровя хворого згіршує ся; disciplína sa ~uje дісціпліна падать

zhost//iť sa -í sa -ia sa *dok. čoho kniž.* **1** справити ся *з чім*; сповнити *што*; dobre sa ~ svojej úlohy успішні справив ся зо своёв задачов **2** збавити ся *чого*

zhosť//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. čoho kniž.* **1** справляти ся *з чім*, выповняти *што*; dobre sa ~uje svojej funkcie він добрі справлять ся зо своёв функціёв **2** збавляти ся *чого*

zhotov//iť -í -ia *dok.* зготовити, выробити, зробити

zhotov//ovať -uje -ujú *nedok.* зготовляти, вырабляти, робити

zhovár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. s kým i bezpredm.* говорити, бісідовáти
zhoven//ie -ia *s* стерпíня; терпезливость; máj trochu ~ia! май трошéчкы стерпíня!, почéкай минýтку!
zhov//ieť -ie -ejú *dok.* стерпíти, быти терпезливым
zhovievavos//ť -ti *ž* стерпíня *с*, терпезливость *ж*
zhovievavý терпезливый, повóльный, беневолéнтный; ~ človek терпезливый *áбо* повóльный чоловíк
zhovorčivos//ť -ti *ž* бісідливость, зговорливость
zhovorčivý бісідливый, зговорливый; балакýчій; ~ človek бісідливый чоловíк
zhrab//ať -e -ú *dok.* згрáбати
zhrabáv//ať -a -ajú *nedok.* згрáбовати
zhrab//núť -ne -nú *dok.* **1** згрáбати; ~ slamu згрáбати солóму **2** *pren. expr.* хмáтнути, згрáбнути; ~ol všetky peniaze хмáтнув *áбо* згрáбнув вшыткы пíнязі
zhrab//ovať -uje -ujú *nedok.* згрáбовати
zhrbat//ieť згорбатíти, стáти горбáтым
zhrben//ý згорбéный, горбáтый; ~á postava згорбéна фіґýра
zhrb//iť sa -í sa -ia sa *dok.* згорбити ся; chrbát sa ~il хырбéт згорбив ся
zhrč//ať -í -ia *dok.* (*zahrkotať*) загыркотáти; reťaz ~ala ланц загыркотáв
zhrčav//ieť -ie -ejú *dok.* зосуковíти, стáти суковáтым; kmeň stromu ~el ствол стрóму зосуковатíв *áбо* став суковáтым
zhrč//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* зглýкнути ся, згромадити ся, збíгнути ся
zhrdzavený ярджáвый, заярджавéный; ~ nôž заярджавéный нож
zhrdzav//ieť -ie -ejú *dok.* заярджавíти
zhriať zhreje zhrejú *dok.* зогрíти
zhriať sa zhreje sa zhrejú sa *dok.* зогрíти ся
zhriev//ať -a -ajú *nedok.* зогрівáти, грíти
zhriev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* зогрівáти ся, грíти ся
zhŕk//nuť sa -ne sa -nu sa *dok. expr.* **1** (*zbehnúť sa*) зглýкнути ся, зыйти ся, збíгнути ся; позберáти ся **2** (*odohrať sa*) стáти ся, одогрáти ся
zhrko//tať -ce -cú *dok. expr.* загурчáти, загуркотáти, забýхати
zhrmieť *p.* **zahrmieť**
zhrn//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** зґартáти, змíтовати; ~ omrvinky z obrusa зґартáти окыршынкы з óбруса **2** (*zvinovať*) змóтовати, звивáти, скрýчовати; ~ koberec скрýчовати пóкровець **3** *kniž.* зробити заключíня, резюмовáти *nedok. dok.*; ~ diskusiu зробити заключíня діскýсії
zhrn//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* звивáти ся, скрýчовати ся
zhromažden//ie -ia *s* **1** зібрáня; мíтінґ; громáда; slávnostné ~ святóчный мíтінґ; protestné ~ протéстный мíтінґ; plenárne ~ плéнум; smútočné ~ жалóбный мíтінґ; veľké ~ многолюдный мíтінґ; otvoriť ~ отворити зібрáня **2** (*inštirúcia*) зібрáня; zákonodárne ~ законодáрне зібрáня; Valné ~ OSN Ґенерáлна Ансамблéя ООН
zhromaždisk//o -a *s* мíсце зібрáня, збíрный пункт
zhronažd//iť -í -ia *dok.* позберáти, нагромадити, накопити; ~ fakty позберáти фáкты; ~ zásoby зробити резéрвы
zhromažd//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*o ľudoch*) позберáти ся **2** (*o veciach*) нагромадити ся, позберáти ся; mračná sa ~ili хмáры позберáли ся
zhromažďovac//í: ~ie právo прáво сходити ся
zhromažď//ovať -uje -ujú *nedok.* зберáти ся; громадити ся; ~ údaje зберáти дáны; ~ kapitál громадити капітáл
zhromažď//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** (*o ľudoch*) зберáти ся, сходити ся **2** (*o veciach*) накóплёвати ся, громадити ся, зберáти ся
zhrozen//ie -ia *s* грозíня, застрáшованя; počúvať so ~ím rozprávanie niekoho зо стрáхом слýхати дачíю бісíду
zhrozen//ý **1** (*prestrašený*) перестрáшеный, настрáшеный; ~é oči настрáшены óчі **2**

(*pohoršený, prekvapený*) несподіваный, выстрашеный

zhrozienkovat//ieť -ie -ejú *dok. odb.* (*o hrozne*) высохнути, высушене грозно́, згрозноваті́ти

zhroz//iť sa -í sa -ia sa *dok. nad čím, čoho i bezpredm.* настра́шыти ся, бояти ся, выстрашыти ся; ~ila sa pri pohľade na neho при по́гляді на нёго, она́ выстрашыла ся

zhruba *prísl.* **1** (*hrubo*) згру́ба; ~ ohobľovaná doska згру́ба оголбле́вана до́ска **2** приближні, в о́бщіх рисах; ~ spočítať приближні зрахова́ти; ~ povedané в о́бщіх рисах повіджено

zhrub//núť -ne -nú *dok.* **1** згру́бнути, ста́ти грубым; koža ~la ко́жа згру́бла **2** згру́бнути, ста́ти грубым, strom ~ol стром згру́бнув; ľad ~ol лед згру́бнув **3** (*o hlase*) огру́бнути; ста́ти низшым; chlapcovi ~ol hlas го́лос у хло́пця став низшым **4** (*o človeku*) огру́бнути, отучні́ти, ста́ти тучым; ~ol v tom prostredí він в тых обста́винах отучнів • svedomie mu ~lo він ца́лком стратив со́вість

zhrubnutin//a -y *ž odb.* згру́бнутя; ~ na koreni rastliny згру́бнутя на ко́рені ростлины

zhrudkovat//ieť -ie -ejú *dok.* згрудковаті́ти, ста́ти грудкова́тым

zhryz -u *m lek.* за́грыз; nesprávny ~ неспра́вный за́грыз

zhrýz//ať[1] -a -ajú *nedok.* обгрыза́ти; ~ mäso od kosti обгрыза́ти мясо од ко́сти, обгрыза́ти кість

zhrýz//ať[2] -a -ajú *nedok. koho expr.* му́чіти, тра́пити, трізнити; svedomie ho ~a ёго́ му́чіть со́вість; žiarlivosť ho ~a страхова́ня *або* ревнивость ёго́ му́чіть

zhrýz//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. pre čo, nad čím, s čím i bezpredm. expr.* му́чіти ся, тра́пити ся, трізнити ся; ~ sa pre choré dieťa пережыва́ти *або* тра́пити ся про хво́рість дітины

zhrýzť[1] zhryzie zhryzú *dok.* обгрызти; ~ mäso od kosti обгрызти мясо з ко́сти, обгрызти кість

zhrýzť[2] zhryzie zhryzú *dok.* зму́чіти, стра́пити

zhubc//a -u *m* нічітель, шко́дця

zhub//iť -í -ia *dok.* знічіти, загубити, змарнити, выкантрити

zhubn//ý шкодливый, нічівый; ~ vplyv шкодливый вплив; ~é účinky нічівы на́слідкы • ~ nádor *lek.* злоякостна опухлина; ~á malokrvnosť шкодлива малокро́вность

zhúk//nuť -ne -nu *dok. i bezpredm. i na koho expr.* закріча́ти, скрикнути; зарева́ти

zhuk//núť sa -ne sa -nú sa *dok. expr.* зыйти ся, назбера́ти ся, згу́кнути ся, збігнути ся

zhuko//tať -ce -cú *dok. expr.* загуча́ти, задудні́ти, зарахота́ти

zhurta *prísl. hovor.* енерґі́чні, згу́рта, рі́зко, раза́нтні; nie tak ~ не так енерґі́чні

zhusta *prísl.* часто, гу́сто, нагу́сто, ка́жду мину́ту, мно́го раз

zhustene *prísl.* стисло, в стислій фо́рмі, зжа́то, ку́рто; ~ podať niečo ку́рто пояснити дашто́

zhusten//ý **1** згуще́ный; ~á šťava концентрова́на (овоцино́ва) щáва; ~é mlieko згуще́не моло́ко **2** посилне́ный; ~á doprava посилне́на перепра́ва *або* тра́нспорт **3** (*stručný*) стиснутый, скороче́ный, згуще́ный; ~ výťah z referátu скороче́ный выклад з рефера́ту

zhust//iť -í -ia *dok.* **1** згустити **2** посилнити; ~ dopravu посилнити перепра́ву *або* тра́нспорт; ~ sieť škôl росшырити сіть школ **3** (*zostručniť*) скоротити, зробити стислі́шым; ~ scenár скоротити сцена́р; ~ výklad зробити выклад стислі́шым

zhust//iť sa -í sa -ia sa *dok.* згустити ся

zhusť//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** згу́щовати **2** посилнёвати; ~ dopravu посилнёвати тра́нспорт **3** (*zostručňovať*) скоро́човати, коротити, робити стислі́шым; ~ dialógy скоро́човати діало́ґы

zhusť//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* згу́щовати ся

zhutn//iť -í -ia *dok.* **1** спевнити; згустити; ~ pôdu спевнити зéмлю **2** *pren.* зробити стислíшым, насычéным, выразным; ~ reč зробити речь выразнíшов

zhutň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** спéвнёвати; згущáти **2** *pren.* зробити стислíшым, насыченым, выразным

zhúžvan//ý згýжваный, покорчéный, помятый; ~ papier покорчéный пáпірь; ~á košeľa покорчéна *áбо* згýжвана сорóчка; ~á tvár *pren.* помята тварь

zhúžv//ať -e -u *dok. expr.* згýжвати, покорчíти, помяти; ~ papier покорчíти пáпірь; ~ vreckovku покорчíти хýща до нóса

zhúžv//ať sa -e sa -u sa *dok.* покорчíти ся, згýжвати ся; oblek sa ~al áнцуґ покорчів ся

zhyb[1] -u *m* клуб; ramenný ~ плечóвый клуб; zápal ~ov запалíня клýбів

zhyb[2] -u *m tel.* підтягованя; підтягованя на зогнýтых рукáх

zhýb//ať -a -ajú *nedok.* зогынáти, нагынáти; наклоняти; ~ prút зогынáти прут; ~ šiju зогынáти шыю

zhyb//ovať -uje -ujú *nedok.* зогынáти, нагынáти; наклоняти; ~ prút зогынáти прут

zhybov//ý: ~á chrupka зогынáючій хрящ

zhy//núť -nie -nú *dok.* **1** згынути; strom ~nul стром згынув **2** (*o ľuďoch*) умéрти, загынути

zhypnotiz//ovať -uje -ujú *dok.* загіпнотізовáти *aj pren.* ~ pohľadom загіпнотізовáти взглядом

zhýral//ec -ca *m pejor.* неморáлник

zhýralý *pejor.* неморáлный, сказéный; viesť ~ život вéсти неморáлный спóсіб жывóта

zhyzd//iť -í -ia *dok. expr.* **1** (*zohyzdiť*) спотворити, скалíчíти **2** (*zhanobiť, znevážiť*) поганити, зганобити; ~ city зганобити дачії чýвства

ziab//nuť -ne -nu *nedok* мéрзнути; ruky mi ~nu рýкы мі мéрзнуть

ziap//ať -e -u *nedok. expr.* **1** *na koho, čo* крíчáти, ревáти, надавáти; čo na mňa ~eš? што ты рéвеш на мéне? **2** (*o deťoch*) ревáти, крíчáти, плáкати; celý deň ~e він (онá) цíлый день рéве

zidealiz//ovať -uje -ujú *dok.* ідеалізовáти *nedok. dok.*

zidyliz//ovať -uje -ujú *dok.* предстáвити собí як ідíлію; предстáвити ідíлічно

zim//a[1] -y *ž* **1** (*časť roku*) зимá; dlhá, krátka ~ дóвга, кýрта зимá; mierna, tuhá ~ мягкá, сурóва зимá; polárna ~ полáрна зимá, prišla ~ настáла зимá; minulú ~u минýлу зимý; v ~e в зимі **2** (*nízka teplota*) зимá, мóроз; dvadsaťstupňová ~ двадцятьґрáдусный мóроз; triasť sa ~ou *al.* od zimy трясти ся од зимы; v izbe je psia ~ *hovor.* в íзбі пся зимá **3** *hovor.* (*zimnica*) зимнíця, горячка; ~ ma drví зимнíця мéне трясé **4** *hovor.* (*zimomriavky*) мурянкы; ~ mu prebehla po chrbte мурянкы перебíгли ёмý по хырбéті **5** *zastar.* (*rok, najmä školský*) зимá, (шкóльскый) рік; chodil do školy po štyri ~y він ходив до шкóлы штирі зимы ● v ~e v lete в зимі і в літі; po každej ~e príde leto по кáждій зимí настýпить *áбо* прийде літо, по кáждій непогóді выгляне сóлнце

zima[2] *vetná prísl.* (*predikatív*) зимно; vonku je ~ вóнка зимно; tu nie je ~ ту не зимно; je mu veľmi ~ ёмý барз зимно

zim//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** мéрзнути **2** *neos.* ~í sa а) холоднíє, зимнíє; б) зачíнать ся зимá

zimnic//a -e *ž* **1** зимнíця, тряшка; ~ ním lomcuje зимнíця ним трясé, мать тряшку; žltá ~ *lek.* жóвта зимнíця **2** (*zimomriavky*) мурянкы; ~ mu prebehla po chrbte мурянкы перебíгли ёмý по хырбéті

zimničn//ý зимнíчный *aj pren.*; ~á triaška зимнíчна тряшка; ~ chvat зимнíчный згон; ~é tempo зимнíчне тéмпо

zimník -a *m* зимник, зимýшній кáбат, ковт *zastar.*

zimn//ý **1** зимный; ~é obdobie зимный перíод; ~é mrazy зимны мóрозы; ~é oblečenie зимне облечíня; ~ šport зимный шпорт; ~á rekreácia зимна рекреáція, зимный одпочíнок (*в гóрах*); ~é jablká

зимны ябка; ~á srsť зимна серсть; ~á záhrada зимный сад; ~ štadión зимный штадіóн; ~é prázdniny зимны канікулы; ~ semester зимный семéстер, пéршый семéстер (*шкóльского рóку в універзíті*); ~ čas зимный час; ~ slnovrat *astron.* зимне солнцестояня; ~ spánok зимный спáнок **2** *ľud.* (*studený*) зимный, холóдный; ~á voda зимнá *áбо* холóдна вóда

zimomrav//ieť -ie -ejú *nedok.* мéрзнути, зябнути

zimomrav//ý зозябнутый; ~ starec зозябнутый дíдо; ~é ruky змерзнýты рýкы

zimomriav//ky -ok *ž pomn.* мурянкы; ~ jej prebehli po chrbte мурянкы перебíгли єй по хырбéті

zim//ovať -uje -ujú *nedok.* (*zdržovať sa cez zimu*) зимовáти, проводити зимý даґдé

zimovisk//o -a *s* **1** зимовáня, перезимовáня **2** *včel.* зимóвник

zimovzdorn//ý зимінепіддáйный; ~á rastlina зимінепіддáйна ростлина

zimozeleň -y *m bot.* барвінóк

zinakade *prísl.* з іншого міcця

zinakiaľ *prísl.* з іншого міcця

zinkograf -a *m* цінкоґрáф

zinkograf//ia -ie *ž v rôzn. význ.* цінкоґрáфія

zink//ovať -uje -ujú *nedok. tech.* цінковáти, оцінковáти; ~ plech цінковáти бляху

zinkov//ý цінкóвый; ~á ruda цінкóва рýда; ~á bieloba цінкóвы білила; ~é vedro цінкóве вéдро • ~á masť *farm.* цінкóва масть

zinočnatý: kysličník ~ *chem.* óкісь цíнка; chlorid ~ *chem.* хлорíстый цінк

zin//ok -ku *m chem.* (*zn. Zn*) цінк

zinokade *p.* **zinakade**

zinokiaľ *p.* **zinakiaľ**

zintenzívn//iť -i -ia *dok.* зінтензівнити, зробити інтензівнíшым, інтензіфіковáти *nedok. dok.*, зосилнити; ~ boj za mier зосилнити бой за мір; ~ výrobu інтензіфіковáти выробу

zintenzivň//ovať -uje -ujú *nedok.* робити інтензівнíшым, інтензіфіковáти *nedok. dok.* зосилнёвати; ~ výskum інтензіфіковáти наýку *áбо* дóслід

zintímn//ieť -ie -ejú *dok.* стáти інтімнíшым, зінтімнити

zintímn//iť -i -ia зробити інтімнíшым, зінтімнити; ~ prostredie зробити обстáвины інтімнíшыми

zips -u *m* зіпс

zirkón -u *m min.* ціркóн

zirkón//ium -ia *s chem.* (*zn. Zr*) ціркóній

zisk -u *m* прибыток; hrubý, čistý ~ грубый, чíстый прибыток; bezprácny ~ безробóтный прибыток; ~ z realizácie прибыток з реалізáції; obchodovať so ~om прибыткóво торговáти; zvyšovať ~y звышовати прибыток **2** *pren.* выгода, ужыток, хосéн *zastar.* • norma ~u *ekon.* нóрма прибытку; odvod od ~u одрахóвáня од прибытку

získ//ať -a -ajú *dok.* **1** надобыти, придбáти, достáти; ~ majetok надобыти маєток; ~ skúsenosti надобыти скýсености; ~ autoritu надобыти авторíту; ~ právo na niečo придбáти прáво на даштó; ~ si priateľov надобыти приятелів; ~ kvalifikáciu надобыти кваліфікáцію; ~ hodnosť kandidáta vied достáти стýпінь кандідáта наýк; ~ zaujímavé údaje o niečom достáти інтерéсны дáны о дачíм **2** *čo* завоёвáти *што*; придбáти *што*; добити ся *чóго*; ~ prvé miesto придбáти пéрше мíсце; ~ slobodu завоёвáти свобóду; ~ nezávislosť добити ся незалéжности; ~ si niečiu lásku придбáти собí дачíю любóв **3** *koho pre čo, čomu, za koho, čo* притягнýти *кóго ку чóму*; наклонити *кóго ку чóму*; пересвíдчіти *кóго в чім*; ~ niekoho na svoju stranu притягнýти дакóго на свій бік; ~ niekoho za spolupracovníka придбáти дакóго вєдно робити; ~ robotníkov na novú stavbu набрáти робíтників на новý будóву **4** *čo z čoho, čím* достáти, вытягнути; ~ šťavu z rastliny достáти щáву із ростлины **5** *čím, na čom* выграти *з чóго*; novým prepracovaním dielo ~alo перерóбков твір выграв • ~ čas

выграти час; ~ body *šport.* набрáти бóды; ~ kvalitu *šach.* выграти якость

získav//ať -a -ajú *nedok.* **1** набывáти, доставáти; ~ kapitál набывáти капітáл; ~ skúsenosti набывáти óпыт; ~ si uznanie доставáти узнáня **2** *čo* завоёвовáти *што*, добивáти ся *чóго*, придбавáти *што*; ~ slobodu завоёвовáти слобóду; ~ si simpatie завоёвовáти собі сімпáтії; ~ nezávislosť добивáти ся незалéжности **3** *koho pre čo, čomu, za koho, čo* притяговати *кóго к чóму*, наклоняти *кóго к чóму*; пересвідчовати *кóго в чім* **4** *čo z čoho, čím* доставáти, вытяговати; ~ niečo tavením v elektrickej peci доставáти дашто́ електроплавлінём **5** *čím, na čom* выгравáти *з чóго* ● ~ čas выгравáти час; ~ body *šport.* наберáти бóды; ~ kvalitu *šach.* выгравáти якость

ziskov//ý: ~á miera нóрма прибытку

ziskuchtiv//ec -ca *m pejor.* прибыткухтівець, префікáнець, хамтівець

ziskuchtiv//ý **1** прибыткухтівый; лакóмый; хамтівый; ~ človek хамтівый чоловік **2** хамтівый, прибыткухтівый; ~é záujmy хамтівы інтерéсы; ~é ciele прибыткухтівы цілі

zísť[1] zíde zídu *dok.* **1** зыйти, спустити ся; ~ z vrchu зыйти *áбо* спустити ся з гóры; ~ z vlaku зыйти з влáку; ~ po schodoch зыйти по ґарáдичах; ~ z povaly зыйти з пóду *áбо* з пóвалы; ~ z koňa зыйти з коня **2** зыйти; ~ z chodníka зыйти з пішникá; ~ z cesty збити ся з дорóгы **3** *z čoho i bezpredm.* зыйти; farba zišla фáрба зышлá **4** *hovor.* (*uplynúť*) минути, перéйти; čas už mu zišiel час ёмý уж перейшóв *áбо* минув **5** *z čoho hovor.* не здійснити ся, не стáти ся; z toho zišlo з тóго ніч не вышло, з тóго зышлó ● ~ niekomu na um *al.* myseľ прийти до гóловы дакóму; ani mu na um nezišlo ёмý áни на розýм *áбо* до гóловы не прийшлó; zišlo mu niečo z umu *al.* z mysle ёмý вылетіло з гóловы даштó; ~ z rozumu зыйти з розýму; ~ zo sveta одыйти зо світа, умéрти, загынути; піти до грóбу; zíde z očí, zíde z mysle [*prísl.*] зыйде з очéй, зыйде з розýму; з оч долóв, зо сéрдця вон

zísť[2] zíde zídu *dok.* (в)зыйти, выйти; mrkva už zišla мóрков уж зышлá

zísť sa[1] zíde sa zídu sa *dok.* **1** зыйти ся, стрітити ся; ~ sa s priateľom стрітити ся з приятелём **2** зыйти ся, позберáти ся; набрáти ся; zišlo sa mnoho ľudí позберáло ся мнóго людéй **3** *s kým i bezpredm.* (*dohodnúť sa*) зыйти ся, зговорити ся ● hora s horou sa nezíde, ale človek s človekom [*prísl.*] гóра з гóров не схóдить ся, а чоловік з чоловіком зыйде ся

zísť sa[2] zíde sa zídu sa *dok. komu* зыйти ся, пригодити ся; zídu sa mi peniaze пінязі мі зыйдуть ся; to sa ti ešte môže ~ тотó тобі іщі пригóдить ся *áбо* зыйде ся

zisten//ie -ia *s* **1** становліня, вызначіня, опреділіня; находжіня; ~ choroby опреділіня хворóты; ~ pseudonymu одкрытя псевдоніму; ~ otcovstva *práv.* становліня отцóвства **2** рузултáты, дáны; podľa vedeckých ~í по дáным наýкы

zist//iť -í -ia *dok.* становити, опреділити, нáйти, обявити; ~ príčinu choroby становити *áбо* опреділити причíну хворóты; ~ polohu нáйти росположíня; ~ rezervy обявити *áбо* одкрыти резéрвы; ~ pseudonym становити псевдонім

zistiteľn//ý достýпный для опреділíня; опредíлюючій, вызнáчуючій; ~á chyba хыба, котрá мóже быти вызначена

zisť//ovať -uje -ujú *nedok.* устанóвлёвати, опреділяти, вызнáчовати, находити, обявлёвати; ~ polohu niečoho опреділяти росположíня дачóго;

~ príbuznosť medzi niečím устанóвлёвати рóдство дакóго; ~ prezenciu познáчіти ýчасть; ~ totožnosť niekoho *práv.* обясняти *áбо* ідентіфіковáти даякý осóбу; ~ otcovstvo устанóвлёвати отцóвство

zištn//ý хамтівый, лакóмый, прибыткухтівый; ~ človek хамтівый чоловік; zo ~ých dôvodov з прибыткухтівых причін

zív//ať -a .ajú *nedok.* **1** зывáти, позывковати; ~ od ospanlivosti зывáти од оспанливости; ~ od nudy зывáти од нýды *áбо* од ніч неробíня; začalo sa mu ~ ёмý зачалó зывáти ся **2** *expr.* зывáти, отваряти ся; dom ~al prázdnotou дім зывáв пустотóв; pod nami ~ala hlboká priepasť під нáми отваряла ся глубóка прóпасть

zív//ať sa -a sa *neos. nedok. komu* зывáти ся; ~a sa mi зывать ся мі

zív//nuť -ne -nu *dok.* зывнути; zívol od únavy зывнути од унáвы

zív//nuť sa -ne sa *neos. dok. komu*: ~ sa mi зывло ся мі, я зывнув

zíz//ať -a -ajú *nedok. expr.* **1** *do čoho, kam i bezpredm.* позерáти, смотрити; ~ cez kľúčovú dierku позерáти чéрез ключóву дíркý **2** *na koho, čo* зазерáти, упéрти ся, запозерáти ся; čo na mňa ~aš? што ты на мéне упéрся *áбо* запозерáв ся?

zjač//ať -í -ia *dok. expr.* выкрикнути, звискнути; заревáти; ~ od strachu звискнути од страхý; ~ od bolesti выкрикнути од бóлести

zjajk//núť -ne -nú *dok. expr.* ёйкнути, выкрикнути; ~ od bolesti ёйкнути од бóлести

zjanč//iť sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.* зошалíти ся, зыйти з розýму

zjarab//ieť -ie -ejú *dok.* стáти пéстрым, стракáтым; lúka ~ela kvetmi лýка запестрíла квíтками

zjari *prísl.* з яри, зачáтком яри, на зачáтку яри, скóро в яри; prišiel k nám ~ він пришóв ку нам зачáтком яри

zjasn//ieť -ie -ejú *dok.* **1** посвітлíти, стáти світлíшым **2** (*o tvári*) посвітлíти, выяснити ся; tvár mu ~ela ёгó тварь розяснила ся

zjasn//iť -í -ia **1** зробити світлíшым *áбо* свíтлым; ~ farbu зробити фáрбу світлíшов, зосвітлити фáрбу **2** (*o tvári*) освітлити; зробити весéлым, рáдісным, влюдным; jej tvár ~il úsmev єй тварь освітлив ýсмів, онá стáла весéлов

zjasn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** выяснити ся; obloha sa ~ila нéбо выяснило ся **2** (*o tvári*) стáти ся мíлым, влюдным, весéлым, выяснити ся; tvár sa ~ila тварь выяснила ся

zjastr//iť -í -ia *dok.*: ~ očami заіскрити очáми, запозерáти ся; напрягнýти зрак

zjašen//ec -ca *m expr.* поплашéнець, чудáк

zjašený *expr.* настрáшеный, перестрá-шеный, выстрашеный; сполошáный; ~ kôň сполошáный кінь; ~ človek выстрашеный чоловíк

zjaš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*o zvierati, o ľuďoch*) настрáшыти ся, перестрáшыти ся, сполошáти ся, переполошáти ся **2** *za kým, čím, do koho, čoho expr.* быти без розýму *од кóго, чóго*; зблазнити ся, залюбити ся *до кóго*; je do nej *al.* za ňou celý ~ený він до нёй цíлый поблазнéный; він до нёй без розýму залюбив ся; ~il sa do tancovania він поблазнéный до тáнця

zjatr//iť **1** роздраждити, порушáти; ~ ranu порушáти *áбо* подраждити рáну **2** *pren.* побýрити, подраждити, росклепáти, взрýшыти; ~ srdce, dušu подраждити сéрдце, душý

zjav -u *m* **1** (*úkaz, jav*) явлíня; указáня, прíзнак; sprievodný ~ спровóджуючій прíзнак; prírodný ~ природне явлíня **2** (*vzhľad, zovňajšok*) вызор, взгляд; chorobný ~ хворóбный вызор, вызор хвóрого **3** (*osoba, postava*) осóба; je zaujímavý ~ інтерéсна осóба; je impozantným ~om він імпозáнтный (онá імпозáнтна) **4** (*osobnosť, významná postava*) індівідуáлность *ж*, явлíня

zjaven//ie -ia *s* (*vidina, prelud*) привіджíня, призрак, віджíня; pozrel naňho ako na ~ він попозерáв на нёго як на привіджíня

zjav//iť -í -ia *dok.* **1** *čo komu* (*ohlásiť, predpovedať*) предповíсти **2** *čo kniž.* (*prezradiť, povedať*) одкрыти, прозрáдити, вызрадити, повíсти; svoj úmysel ~il otcovi свій ýмысел одкрыв отцóви **3** *koho kniž.* (*prezradiť, zradiť*) прозрáдити, зрáдити

zjav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*o neskutočných bytostiach ap.*) зъявити ся; ~il sa mu vo sne він зъявив ся ёму́ в сні **2** (*ukázať sa*) появити ся, указа́ти ся; neočakávane sa ~il vo dverách він неоче́ковані появив ся в две́рях **3** *komu čo hovor.* (*zdôveriť sa*) поділити ся *з кым, чім*; одкрыти *кóму што* nikomu sa nezjavil, že chce odcestovať він никому не повів, же хо́че одыйти

zjavn//ý ясный; ~ dôkaz ясный до́каз; ~á chyba ясна хыба

zjav//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo komu* (*ohlasovať, predpovedať*) предповіда́ти **2** *čo kniž.* (*prezrádzať, ukazovať*) одкрыва́ти, прозра́джовати **3** *koho kniž.* (*zrádzať*) прозра́джовати, вызра́джовати

zjav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** (*o neskutočných bytostiach ap.*) зъявити ся *кóму*; ~ sa vo sne зъявити ся в сні **2** (*objavovať sa*) появляти ся, ука́зовати ся; быва́ти; ~ujú sa u nás rôzni ľudia у нас суть вшелиякы люди **3** *komu čo hovor.* (*zdôverovať sa*) ділити ся *з кым чім*, одкрыва́ти *кóму што*

zjazd[1] -u *m šport.* спуща́ня; ~ pluhom (*na lyžiach*) спуща́ня плуго́м, плугова́ня

zjazd[2] -u *m* сейм, зъїзд; ~ spisovateľov сейм *áбо* зъїзд писа́телів

zjazdár -a *m šport.* зъяздарь

zjazdársk//y *šport.* зъяздарьскый; ~é lyže зъяздарьскы ліжы

zjazdnos//ť -ti *ž* прохо́дность; ~ ciest прохо́дность доро́г

zjazdn//ý прохо́дный; ~á cesta прохо́дна доро́га; ~ terén прохо́дна місце́вость

zjazdovk//a -y *ž šport.* зъяздовка; тра́са ско́рого спуща́ня

zjazdovk//y -iek *ž mn. č. šport.* зъяздо́вы; ліжы для ско́рого спуща́ня

zjazdov//ý[1] *šport. príd. k* **zjazd**[1] зъздовый; ско́ростный; ~á disciplína зъздо́ва дісціпліна; ско́ростна дісціпліна; ~á trať зъздо́ва тра́са, тра́са ско́рого спуща́ня

zjazdov//ý[2] *príd. k* **zjazd**[2] зъїздовый, сеймо́вый; ~á rezolúcia рузолу́ція зъїзду *áбо* се́йму

zjazven//ý зъязве́ный, покрытый язвами; ~ á tvár зъязвена тварь, тварь покрыта язвами

zjazv//iť -í -ia *dok.* зъязвити, покрыти язвами; rany ~ili telo ра́ны покрыли тіло язвами, зъязве́не тіло

zjed//ať -á -ajú *nedok. koho, čo expr.* зожера́ти, тра́пити, му́чіти, грызти; ~á ho pomsta ёго́ тягать *áбо* зоже́рать по по́мсті

zjed//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. s kým, čím i bezpredm. expr.* му́чіти ся, тра́пити ся, злостити ся; пережыва́ти; ~á sa pre každú maličkosť він (она́) му́чіть ся про ка́жду глу́пость *áбо* маліхе́рность *áбо* про ніч за ніч; він (она́) пережывать ка́жду глу́пость

zjeden//ie -ia *s* : kúpiť niečo na ~ купити дашто́ на зъїджіня *áбо* же́бы поїсти; dieťa je na ~ *hovor. expr.* дітина на зъїджіня

zjedn//ať -á -ajú *dok. koho, čo* **1** (*o človeku*) договорити ся; otec ho ~al ku obuvníkovi na jeden rok оте́ць дав ёго́ як ученика к шу́строви на єде́н рік **2** (*o veci al. o zvierati*) сторгова́ти, договорити ся о ціні; koňa ~ali za päť tisíc коня сторгова́ли за пять ті́сяч

zjedn//ať sa -á sa -ajú sa *dok. s kým i bezpredm.* **1** наяти ся; ~ na loď наяти ся на шыфу **2** договорити ся о ціні, сторгова́ти ся

zjednoc//ovať -uje -ujú *nedok.* обєднёвати, зъєдночовати, спо́ёвати, стме́лёвати; ~ národ обєднёвати наро́д

zjednoc//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* обєднёвати ся, зъєдночовати ся, спо́ёвати ся, стме́лёвати ся; ~ sa v boji za mier стме́лёвати *áбо* обєднёвати свої силы в бо́ї за мір

zjednodušený упроще́ный; ~ pravopis упроще́на орфоґра́фія, упроще́ный право́пис

zjednoduš//iť -í -ia *dok.* упростити; ~ konštrukciu stroja упростити конштру́кцію

машыны; ~ pravopis упростити орфоґрáфію *áбо* правóпис

zjednoduš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* упростити ся; otázka sa ~ila вопрóс упростив ся *áбо* став простым

zjednotený зъєдноченый, єдиный; стмелéый; ~ národ стмелéный нарóд

zjednot//iť -í -ia *dok.* зъєднотити, споïти, стмелити; ~ národ стмелити нарóд

zjednot//iť sa -í sa -ia sa *dok.* зъєднотити ся, споïти ся, стмелити ся; názorove sa ~ стмелити ся в пóглядах, добити ся в єдности пóглядів

zjednotiteľ -a *m* зъєдночовач

zjemn//iť -í -ia *dok.* зніжнити; змягчíти; ~ pokožku krémom зніжнити тварь крéмом; ~ chuť niečoho змягчíти смак дачóго

zjemň//ovať -uje -ujú *nedok.* зніжнёвати, змягчовати; ~ pokožku krémom зніжнёвати лицé *áбо* тварь крéмом; ~ polievku smotanou запрáжыти пóливку сметáнков

zjesť zje zjedia *dok.* зъïсти; ~ obed зъïв обíд; ~ veľa chleba зъïсти мнóго хлíба; ~ niečo s chuťou зъïсти зо смáком дашто́ • (ísť) očami ~ niekoho, niečo ïсти очáми дакóго, дашто́; ísť *al.* mať niekoho ~ od radosti *expr.* бурливо выражáти свóю рáдость; ešte málo krajcov chleba zjedol іщі мáло кáшы зъïв; іщі мáло óкрайців хлíба зъïв; čo sa doma uvarí, má sa doma ~ [*prísl.*] што дóма навáрить ся, дóма мать ся зъïсти

zježen//ý зъïженый; ~é vlasy зъïжéны вóлосы; ~á srsť зъïжéна серсть

zjež//iť -í -ia *dok.* зъïжыти; srsť зъïжыти серсть

zjež//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*o vlasoch, chlpoch, srsti*) стáти дýпком *áбо* догóры, зъïжыти ся **2** (*o zvieratách*) наïжыти ся, зъïжыти ся **3** *expr.* наïжыти ся (*ľud.*), нагнíвати ся

zjojk//núť -ne -nú *dok. expr.* зъёйкнути; bolestne ~ зъёйкнути од бóлести

zlacn//ieť -ie -ejú *dok.* стуняти, потуняти, знижыти ціны

zlacn//iť -í -ia *dok.* стуняти, потуняти; ~ výrobu стуняти выробу; ~ dopravu surovín стуняти перепрáву *áбо* додáня матеріáлу

zlacn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* потуняти ся; výroba sa ~ila выроба потуняла

zlacň//ovať -uje -ujú *nedok.* стýнёвати, знижовати ціны

zlacň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* стýнёвати ся; výroba sa ~uje выроба стýнює ся

zlačn//ieť -ie -ejú *dok.* выголоднíти, стáти голодным

zladen//ý зогрáтый; зладжéный; ~é pohyby зладжéны погынáня; ~ spev зладжéный спів; vkusne ~é farby зо смáком підобрáты фáрбы, гармонізýючі фáрбы

zlad//iť -í -ia *dok.* зладити, уєднотити; ~ výkony hercov уєднотити выповнíня рóлей артíстів; ~ farby зладити *áбо* гармонізовáти фáрбы

zlaď//ovať -uje -ujú *nedok.* уєднóчовати, злáджовати; ~ pohyby уєднóчовати погынáня; ~ farby злáджовати фáрбы, підберáти (гармонізýючі) фáрбы

zľadovaten//ý зледоватíлый; ~á cesta зледоватíла дорóга; ~ sneh зледоватíлый сніг; сніг, покрытый лéдом

zľadovat//ieť -ie -ejú *dok.* зледоватíти

zľadovený зледовитый; ~ sneh ледянистый *áбо* ледóвый сніг

zľadov//ieť -ie -ejú *dok.* стáти ледóвым *áбо* зимным як лед; voda ~ela вóда стáла ледóвов; tvár mu ~ela *pren. expr.* ёгó тварь стáла камíннов

zľahč//ieť -ie -ejú *dok.* злегчíти, стáти лéгшым

zľahč//iť -í -ia *dok.* **1** облегчíти, стáти лéгшым; ~ váhu niečoho знижыти вáгу дачóго; ~ pôdu hnojivom облегчíти зéмлю гнóём **2** облегчíти; ~ si prácu облегчíти собі робóту; ~ bôľ niekomu *pren.* облегчíти біль *áбо* терпíня дакóму **3** зневáжыти, потупити, знижыти; ~ význam niečoho знижыти значíня дачóго

zľahč//iť sa -í sa -ia sa *dok. v rôzn. význ.* облегчіти ся, стáти лéгшым; teleso ponorené do vody sa ~ilo тíло, понорéне до вóды, стáло лéгшым; práca robotníkov sa ~ila робóта робíтників стáла лéгшов

zľahč//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** злéгшовати; **~** váhu niečoho злéгшовати вáгу дачóго **2** злéгшовати; **~** si prácu злéгшовати собí робóту **3** понижовати, змéншовати **~** význam niečoho змéншовати значíня дачóго

zľahč//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. v rôzn. význ.* злéгшовати ся, ставáти ся лéгшым

zľahčujúci (*o poznámke ap.*) знижуючій *áбо* принижуючій значíня дачóго

zľahka *prísl.* **1** злéгка, полегóнькы, злегóнька; **~** sa dotknúť niečoho злéгка дотýлити ся дачóго; ~ stlačiť kľučku злéгка притиснути на ключку **2** (*trochu, málo, letmo*) злéгка, лéгко; збíгло, наскóро; ~ sa usmiať злéгка засміяти ся **3** (*nedbalo, ležérne*) лéгко, непринучéні; to nič neznamená, - odpovedal **~** тотó ніч не значіть, - бесстáрости одповíв він **4** (*svižne, pružne*) лéгко, скóро, нагливо; ~ kráčať іти легкым крóком

zľah//núť[1] -ne -nú *dok.* **1** (*o tráve, obilí*) полячí; jačmeň ~ol ярець полíг **2** (*poklesnúť*) усíсти, сíсти; zem ~la зéмля усíла

zľah//núť[2] -ne -nú *dok. hovor.* злячí, рóдити

zľak//núť sa -ne sa -nú sa *dok. koho, čoho i bezpredm.* настрáшыти ся

zlám//ať -e -u *dok.* зломити, поламáти; ~ palicu зломити пáліцю; ~ sadzbu *typ.* заломити нáбір ● ~ si krky *al.* väzy зломити собí шыю, зáбити ся; ~ niekomu rebra *al.* kosti *expr.* поламáти дакóму рéбра *áбо* кóсти

zlap//ať -á -ajú *dok.* поімáти, ухóпити

zlaták -a *m* золотá монéта, злáтяк

zlátanin//a -y *ž pejor.* повéрхні дашто зробéне, златанина

zlá//tať -ta/-ce -tajú/-cu *dok. expr.* зробити хóцьяк, збýхати, одфлинкати

zláten//ie -ia s золочíня; stĺp zdobený ~ím позолочéна колóна

zlátiac//i золотячій; ~a kúpeľ золотяча ґалванíчна вáна

zlátič -a *m* позолóчовач, золóтник

zlat//ieť -ie -ejú *nedok.* золотíти, ставáти ся золотым; доставáти позолочéный одтíнок

zlat//ieť sa -ie sa -ejú sa *nedok.* (*skvieť sa ako zlato*) золотíти

zlatist//ý золотистый; **~**é lúče золотисты лýчі; ~é vlasy золотисты вóлосы; ~ piesok золотистый пісóк

zlát//iť -i -ia *nedok.* золотити, покрывáти вéрствов зóлота; slnko ~ilo vrcholky hôr *pren.* сóлнце золотило вéршкы гор

zlát//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* золотити ся, доставáти золотý фáрбу

zlatitý *chem.*: jodid ~ ёдне зóлото; chlorid ~ хлóрне зóлото

zlatk//o, zlatenk//o, zlatušk//o, zlatíčk//o –a *s expr.* (*v oslovení*) зóлотко

zlatníck//y золотницькый; **~** dielňa золотницька майстéрьска

zlatníctv//o -a *s* золотництво, золотницькый склеп, склеп зо зóлотом

zlatník -a *m* золóтник, мáйстер зо зóлотом

zlat//núť -ne -nú *nedok.* золотити, золотити ся, доставáти золотисту фáрбу

zlat//o -a *s* **1** зóлото; číre *al.* čisté *al.* rýdze ~ чíсте зóлото; zlomkové ~ золотый лом; dukátové ~ червéне зóлото; prút ~a прут зóлота; lesknúť sa ako ~ блищáти ся як зóлото; mať hodnotu ~a мáти цíнý зóлота, цінити ся на вáгу зóлота; ryžovať ~ промывáти зóлото; uhlie je čierne ~ *pren.* ýгля – чóрне зóлото; repa je naše biele ~ *pren.* цукрëва цвикла – нáше бíле зóлото **2** *expr.* (*šperky*) дорогоцíнности, золоты предмéты **3** *expr.* (*zlaté peniaze*) зóлото, золоты пінязі; platiť ~om платити зóлотом *áбо* золотыми пінязьми **4** *expr.* (*v oslovení*) зóлото, зóлотко; moje ~! зóлотко мóє! **5** *expr.* (*zlatá niť*) зóлото, золоты ниткы; brokát vyšívaný ~om брокáт, вышывáный зóлотом **6** *šport. slang.* (*zlatá medaila*)

зо́лото, золота́ меда́йла • biele ~ *tech.* сплавлі́ня зо́лота з серебро́м; červené ~ *tech.* черве́не зо́лото; mačacie ~ слюда; má srdce zo ~a він ма́ть золоте́ се́рдце; nad ~ на ва́гу зо́лота, над зо́лото; kúpať sa v ~e купа́ти ся в зо́лоті; nie je všetko ~, čo sa blyští [*prísl.*] не вшытко тото́ зо́лото, што блищі́ть *а́бо* ле́скне ся

zlatočervený золотый з черве́ным одті́нком

zlatohlávk//a -y *ž* (*obyč. v rozprávkach*) золотоголо́вка, золотоволо́са дівчі́на

zlatokop -a *m* золотоко́п, гляда́ч зо́лота

zlatonosn//ý золотоно́сный; ~á žila золотоно́сна жыла; ~á ruda золотоно́сна ру́да; ~é bane золотоно́сны ша́хты

zlatoočk//a -y *ž zool.* златоо́чка

zlatorez -u *m* золотый о́бріз; kniha so ~om книга зо золотым о́брізом

zlatotep//ec -ca *m* выбива́ч по зо́лоті

zlatotepeck//ý выбива́ный (*по зо́ломі*); ~é práce выбива́ня по зо́лоті

zlatotepectv//o -a *s* выбива́ня по зо́лоті

zlatoústy *kniž.* златоу́стый, красноречі́вый; ~ rečník златоу́стый; Ján Zlatoústy *cirk.* Іоа́нн Златоу́стый

zlatovk//a -y *ž hovor. zastar.* зла́тка; золотый пінязь

zlatovlásk//a -y *ž* **1** золотоволо́са дівчі́на **2** **Zlatovláska** *rozpráv.* дівчі́на зо золотыми во́лосами (*в припо́відках*)

zlatovlasý золотоволо́сый; златоволо́сый

zlatozelený зеле́ный зо золотым одті́нком

zlatožlt//ý золотистый, жо́втый зо золотым одті́нком; ~é vlasy золотисте во́лося; ~é lístie золотисте листя; ~ piesok золотистый пісо́к

zlatučký, zlatulinký, zlatušký *expr.* золотый, золотистый

zlat//ý[1] **1** золотый; ~ prsteň золотый пе́рстень; ~ peniaz золотый пінязь; ~ zub золотый зуб; ~á medaila золота́ меда́йла; ~á baňa a) золота́ ба́ня; б) *pren.* золоте́ дно; ~é teľa *pejor.* золоте́ теля; ~ poklad *ekon.* золоты резе́рвы *а́бо* фо́нды; ~á mena *fin.* золота́ валу́та **2** *pren.* золотый, фа́рба зо́лота; ~é vlasy золоты во́лосы; ~é lúče slnka золоты лу́чі со́лнця; ~ dážď *bot.* золотый додж **3** (*pozlátený*) золотый, позолоче́ный; ~ koč золотый коч; ~é gombíky золоты ґо́мбічкы; ~é písmená золоты бу́квы **4** *expr.* (*v citových osloveniach*) priateľ môj ~ приятель мій золотый **5** *expr.* (*šťastný, radostný*) золотый, щастливый; staré ~é časy ста́ры золоты часы; ~á mladosť золота́ мо́лодость; ~é študentské časy золоты штуде́нтьскы часы *а́бо* ро́кы • ~á svadba золота́ сва́дьба; ~á žila *hovor.* геморо́ід; ~ klinec programu клинець про́ґраму; ~é ruky золоты ру́кы; ~á mládež золота́ молоде́ж; ~á stredná cesta золота́ середина; ~á duša золота́ душу́; ~ človek золотый чолові́к; má ~é srdce у нёго золоте́ се́рдце; ~ými písmenami *al.* literami je niečo niekde zapísané золотыми бу́квами записа́не дашто́ даґде́; remeslo má ~é dno [*prísl.*] реме́сло мать золоте́ дно, реме́сло все нако́рмить

zlat//ý[2] -ého *m* дука́т (*мі́нця*)

zľav//a[1] -y *ž* злявні́ня, ра́бат; poskytnúť ~u дати злявні́ня *а́бо* ра́бат; kúpiť so ~ou купити зо злявні́нём *а́бо* з ра́батом

zľava[2] *prísl.* злі́ва

zľav//iť -í -ia *dok.* **1** *v čom, z čoho i bezpredm.* усту́пити, зробити усту́пок; піти на усту́пок; ~ z nárokov одсту́пити *а́бо* зречі́ ся од своі́х вымага́нь; nezľaviť z presvedčenia не зречі́ ся своі́х по́глядів **2** *čo, z čoho i bezpredm.* сту́нёвати *што*, знижыти ціну́ *на што*; ~ z ceny знижыти ціну́

zľav//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *v čom, z čoho i bezpredm.* уступа́ти; робити усту́пкы; іти на усту́пкы; ~ v zásadnej veci усту́пити в гла́внім **2** *čo, z čoho i bezpredm.* сту́нёвати, знижовати *а́бо* збива́ти ціну́ *на што*; ~ z ceny знижовати ціну́

zle *prísl.* **1** *v rôzn. význ.* пла́но, зле, недо́брі; ~ sa učiť пла́но у́чіть ся; ~ hospodáriť пла́но ґазду́є; ~ udržiavaná cesta зле утримована доро́га; ~ ušité šaty недо́брі

ушыты шматы; ~ niečomu rozumieť пла́но порозумити дашто́; ~ sa mu vodí ёму́ жыє ся пла́но, ёму́ не во́дить ся; ~ to dopadlo тото́ пла́но вышло; ~ sa cíti чує ся пла́но; prišlo jej ~ пришло́ єй пла́но **2** (*nešľachetne, nemorálne*) недо́брі, пла́но, глу́по; проті́вно; ~ konať пла́но *áбo* глу́по посту́повати; ~ urobiť niekomu недо́брі *áбo* пла́но посту́повати з дакым; ~ narobiť niekomu причінити *áбo* зробити дако́му неприємность **3** (*neprívetlivo, nevľúdne*) зле, пла́но; ~ sa pozrieť na niekoho зле попозера́ти на дако́го; ~ hovoriť o niekom пла́но озыва́ти ся о дакім **4** (*nepríjemne, nemilo*) неприємні; ~ sa bolo naň pozrieť неприємні было попозера́ти ся на нёго; tie pohľady mu ~ padli тоты по́гляды были ёму́ неприємны ● mať niekomu niečo za ~ ма́ти дако́му дашто́ за зле; гніва́ти ся на дако́го за дашто́

zlé zlého *s* зле, плане́, недо́бре; rozoznať dobré od zlého розозна́ти до́бре од плано́го; skúsiť dobré i ~ попро́бовати до́бре і плане́ ● mať niečo niekomu za ~ ма́ти дашто́ дако́му за зле; гніва́ти ся на дако́го за дашто́; дава́ти дако́му за вину дашто́; v zlom *al.* po zlom spomínať niekoho в злім споминáти дако́го, пла́но говорити о дакім; byť v zlom s niekým гніва́ти ся з дакым, быти в злых одноші́нях з дакым

zle-nedobre *prísl. hovor.* барз пла́но; robil mu ~ він робив ёму́ лем шко́ду; ~ o nich hovorili барз пла́но говорили о них

zleniv//ieť -ie -ejú *dok.* злінивіти; žiaci cez prázdniny ~eli ученикы че́рез каніку́лы зліниві́ли

zlepen//ec -ca *m geol.* конґломера́т

zlepšovací: ~ návrh раціоналіза́торьска пропозі́ція

zlepšovák -a *m slang.* раціоналіза́торьска пропозі́ція

zlepš//ovať -uje -ujú *nedok.* злі́пшовати; ~ pracovné podmienky злі́пшовати предположі́ня робо́ты; ~ kvalitu práce злі́пшовати *áбo* звышовати якость робо́ты

zlepš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* злі́пшыти ся; výroba sa ~ila выроба злі́пшыла ся; počasie sa ~uje пого́да злі́пшує ся

zlepšovateľ -a *m* злі́пшователь, раціоналіза́тор, нова́тор

zlepšovateľsk//ý раціоналіза́торьскый; ~é hnutie рух за раціоналіза́цію (*выробы і т. п.*); ~é úsilie снажі́ня к раціоналіза́ції

zlet -u *m* **1** зліт; ~ vtáctva зліт пта́хів **2** *zastar.* зліт, зъїзд (*шпорто́вців*)

zlet//ieť -í -ia *dok.* **1** злеті́ти; vták ~el zo stromu птах злеті́в зо стро́му; lístie ~elo na zem листя злеті́ло *áбo* опа́дало на зе́млю **2** *expr.* (*spadnúť*) злеті́ти, звалити ся, упасти; ~ z rebríka *expr.* злеті́ти з драбины **3** *expr.* ~ po schodoch збі́гнути доло́в по ґара́дичах

zlet//ieť sa -í sa -ia sa *dok.* vtáci sa ~eli zo všetkých strán пта́хы злеті́ли ся зо вшыткых бо́ків

zletn//ieť -ie -ejú *dok.* злітні́ти, ста́ти теплова́тым; досягну́ти ізбо́вой теплоты *áбo* температу́ры; voda ~ela во́да злітні́ла, ста́ла лі́тнёв

zležan//ý злежа́ный; ~é šatstvo злежа́не облечі́ня; ~é seno злежа́не сі́но

zliať[1] zleje zlejú *dok.* **1** *čo z čoho* зляти, сціди́ти; ~ vodu z uvarených zemiakov зляти во́ду з уваре́ных банду́рок **2** зляти; змішáти; ~ teplú vodu so studenou зляти *áбo* змішáти теплу́ во́ду зо зимно́в

zliať[2] zleje zlejú *dok.* зляти, спла́вити, выплавити

zliať sa zleje sa zlejú sa *dok.* **1** зляти ся; potoky sa zliali v rieku по́токы зляли ся до рікы **2** злити ся, споїти ся

zliatin//a -y *ž* сплав; tvrdé ~y тверды спла́вы; žiaruvzdorná ~ огнёпе́вный сплав

zlien//iť sa -i sa -ia sa *dok.* (*o niektorých živočíchoch*) *z čoho i bezpredm.* злінити ся; had sa ~il гад злінив ся, гад зошма́рив зо се́бе ко́жу

zliep//ať -a -ajú *nedok.* **1** склéёвати, злíплёвати; ~ doštičky склéёвати дóщічкы **2** *pejor.* (*správu, hlásenie ap.*) змастити

zliep//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* склéёвати ся, злíплёвати ся

zliet//ať -a -ajú *nedok.* злітáти (*долóв*)

zliet//ať sa -a sa -ajú sa, **zlietav//ať sa** -a sa -ajú sa *nedok.* злíтовати ся

zliet//nuť -ne -nu *dok.* злетíти (*долóв*)

zliet//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* злетíти ся

zlievac//í *tech.*: ~ia panva одливáюча миска; ~ia forma одливáюча фóрма

zlievač -a *m* зливáрь

zlievar//eň -ne *ž* зливáрня, зливáрьскый завóд

zlievarenský зливáрьскый; ~ priemysel зливáрьскый прóмысел

zliev//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** зливáти, сцíджовати; ~ vodu z uvarenej zeleniny зливáти вóду з уварéной зеленины **2** зливáти, змíшовати; ~ teplú vodu so studenou зливáти теплý вóду зо зимнóв *áбо* зо студéнов

zliev//ať[2] -a -ajú *nedok.* плáвити, выплавляти; ~ železo s chrómom сплавляти желíзо з хрóмом

zliev//ky -ok *ž pomn.* зливкы *pomn.*

zliez//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** *z čoho i bezpredm.* злізáти, сходити **2** *čo* піднимáти ся *на што*

zliez//ať[2] -a -ajú *len v 3. os. nedok.* злізáти; вылізáти; выпадáти; nechty jej ~ajú єй злізáють *áбо* выпадáють нóхті

zliezť[1] zlezie zlezú *dok.* **1** *z čoho i bezpredm.* злíзти, зыйти; ~ zo stromu зыйти зо стрóму; ~ z postele зыйти *áбо* вылíзти з пóстели **2** *čo* выйти, підняти ся *на што*; ~ štít выйти на пік *áбо* на сáмый верьх высóкой гóры

zliezť[2] zlezie zlezú *len v 3. os. dok.* злíзти, вылíзти, выпасти; koža mu zliezla z tváre ёмý кóжа злíзла з твáри; nechty zliezli нóхті злíзли; vlasy zliezli вóлосы выпали, вóлося *pomn.* выпало

zliezť sa zlezie sa zlezú sa *dok.* зыйти ся, злíзти ся

zlí//zať -že -žu *dok.* **1** злизáти; ~ lekvár z chleba злизáти лéквар з хлíба **2** *hovor. expr.* достáти; ~zal za to posmech він достáв за тотó єдны посмíшкы ● ~ niekomu smotánku злизáти дакóму сметáнку

zlí//zať sa -že sa -žu sa *dok. pejor.* сплéсти ся, спрягнýти ся; онюхати ся

zliz//núť -ne -nú *dok.* **1** злизнути **2** *hovor. expr.* достáти; za to môžeš poriadne ~ за тотó ты мóжеш порядні достáти *áбо* злизнути

zlo zla *s* зло; robiť *al.* konať ~ робити *áбо* чінити зло; napraviť ~ выправити зло; sociálne ~ соціáлне зло; vojna je veľké ~ вóйна - велике зло; prijať niečo ako nevyhnutné ~ приняти даштó як повинне зло ● každé ~ je na niečo dobré [*prísl.*] кáжде зло є на даштó дóбре

zlob//a -y *ž* **1** злóба; ľudská ~ людьская злóба **2** злость *ж*, гнів *м*; robiť niečo so ~ou робити даштó зо злóстёв

zlobn//ý назлощéный, гнівливый, гнíваючій; ~á poznámka гнівлива позначка; ~á tvár назлощéна *áбо* гнíваюча тварь

zločin -u *m* пристýпок; kriminálny ~ крімінáлный пристýпок; spáchať ~ выконати пристýпок; naviesť na ~ niekoho навéсти на пристýпок дакóго

zločin//ec -ca *m* престýпник; vojnový ~ войнóвый престýник; vydať ~ca выдати престýпника

zločineck//ý престýпный; ~á tvár тварь пристýпника; ~á banda шáйка *áбо* бáнда престýпників

zločinectv//o -a *s* престýпна діялність

zločinnos//ť -ti *ž* престýпность; detská ~ дíтьска престýпность; rast ~ti ріст престýпности

zločinn//ý престýпный; злодíйскый; ~á organizácia престýпна орґанізáція; ~á činnosť престýпна діялність; ~ úmysel престýпный *áбо* злодíйскый зáмысел *áбо* зáдум; ~á vražda злодíйске убивство

zlodej -a *m* **1** злóдій, розбíйник; vreckový ~ кішенёвый злóдій; prichytiť ~a поімáти злóдія; chytajte ~a! імáйте злóдія! **2** *pejor.* злóдій ● ~ sa sám prezradí [*prísl.*] злóдій сам вызрадить ся, на злóдіёви шáпка горить

zlodejčin//a -y *ž,* **zlodejstv//o** -a *s hovor. pejor.* злодíйство, крáдеж, здерáня

zloduch -a *m pejor.* злый дух, дябол, чорт, сáтан

zlodušský сатáньскый, дябóльскый, чортóвскый

zlom -u *m* **1** злом, перелóм **2** перелóм; переворóт; revolučný ~ револýчный переворóт; duševný ~ душéвный перелóм

zlomenin//a -y *ž* зломенина; ~ ruky, nohy зломенина рýкы, нóгы; zatvorená ~ закрыта зломенина

zlomen//ý **1** зломéный, переломéный; ~á haluz зломéный конáрь; ~á kosť зломéна кість **2** знічéный, склéслый, підломéный, ослабéный, стрáпеный; убитый; ~ človek підломéный чоловíк; ~ hlas убитый гóлос

zlom//iť -í -ia *dok.* **1** зломити, переломити; ~ palicu зломити *áбо* переломити пáліцю; ~ konár зломити конáрь; ~ (si) nohu, ruku зломити (собі) нóгу, рýку **2** *koho, čo expr.* (*podlomiť, zdeprimovať*) зломити; ~ srdce niekomu зломити сéрдце дакóму; synova smrť ju ~ila смерть сына зломила єй **3** *čo expr.* зломити; ~ odpor niekoho зломити протівіня дакóго; ~ rekord перемочі рéкорд **4** *zastar.* (*porušiť*) порýшыти; ~ prísahu порýшыти присягу ● ~ si krk *al.* krky *al.* väzy *hovor. expr.* а) зáбити ся; зломити собі карк; б) мáти неýспіх, зазнáти шкóду; ~ nad niekým palicu зломити пáліцю над дакым, одсудити дакóго

zlom//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** зломити ся, переломити ся, надломити ся; palica sa ~ila пáліця переломила ся; ruka sa mu ~ila ёмý рýка зломила ся **2** *expr.* зломити ся, затихнути; hlas sa jej ~il єй гóлос затихнув **3** *odb.* перекыснути; víno sa ~ilo винó перекысло, винó набрáло смак оцтý

zlomkovit//ý **1** (*neúplný, kusý*) урывковый; ~é správy урывковы вісті **2** (*nesúvislý*) несвязный, бессвязный; ~é rozprávanie бессвязнá бісíда

zlomkov//ý: ~á čiara *mat.* дробóва лінія; ~á ryža *obch.* уломкóва ріжа; ~é zlato уломкóве золото; ~é striebro уломкóве серебрó *áбо* стрíбро; ~é železo *tech.* улóмкы желíза

zlomkrk//y -ov *m hovor. expr.* : utekať o ~ утікáти стрімголóв *áбо* о сто шiсть

zlom//ok -ku *m* **1** (*úlomok*) улóмок, облóмок; ~ železa улóмок желíза **2** *mat.* дроб *ж,* дробóве чíсло; desatinný ~ десятинна дроб; pravý, nepravý ~ спрáвна, неспрáвна дроб; periodický ~ періодíчна дроб **3** *expr.* частина, частинка; дóля; ~ milimetra дóля мілімéтра; ~ sekundy дóля секýнды; ~ z celkového počtu obyvateľstva незначнá часть *áбо* незначнé процéнто жытельства **4** (*fragment*) урывок; ~ rukopisu фраґмéнт рýкопису

zlomov//ý *príd. k* **zlom:** ~á čiara лінія злóму; ~é obdobie перелóмный перíод, перíод перелóму

zlomyseľník -a *m* злый *áбо* зломысéлный *áбо* злозамíряный чоловíк, пáкостник (*hovor.*), шкодорáдостник

zlomyselnos//ť -ti *ž* шкодорáдость; зломысéлность; urobiť niečo zo ~ti зробити даштó зо шкодорáдости

zlomyseľn//ý шкодорáдостный; злонамíреный, недоброжычливый; ~ človek недоброжычливый чоловíк; ~á poznámka підпíхуюча познáчка; ~á klebeta злонамíрена плéтка

zlop//núť -ne -nú *dok. expr.* (*o zvieratách, pejor. i o človeku*) зожéрти

zlopovestný **1** (*zločinný*) злопóвістный, мáючій злу пóвість **2** (*zlovestný, hrozivý*) зловіщáчій, грозивый; ~ pohyb грозиве погынáня

zloprajnos//ť -ti *ž* недоброжелáтельность

zloprajn//ý недоброжела́ючій; ~ človek недоброжела́ючій чолові́к; ~ reči недоброжела́ючі ре́чі

zlorečen//ec -ca *m pejor.* проклятый

zloreč//iť -í -ia *nedok.* **1** *komu, čomu* (*preklínať, zatracovať niekoho*) проклина́ти *ко́го, што* **2** *komu, čomu, na koho, čo i bezpredm.* кляти, проклина́ти *ко́го*, надава́ти, богова́ти, грішыти *ко́му*; ~ bohu богова́ти

zlosovac//í: ~ deň лотері́йный день; ~ia listina список выграва́ючіх ло́сів

zlos//ť -ti *ž* злость *ж*, гнів *м*; sčervenieť, zblednúť od ~ti почервені́ти, поблідні́ти од гніву *або* злóсти; premáhať ~ перемага́ти злость; vyliať si ~ na niekom вылляти злость на дакі́м; ~ ho prešla ёго злость перешла́; urobiť niečo niekomu na ~ зробити дашто́ дако́му на злость; to je na ~! тото́ є на злость!, яка́ злость!

zlost//iť -í -ia *nedok.* злостити, гнівати; драждити; ~ psa драждити пса

zlost//iť sa -í sa -ia sa *nedok. na koho, čo i bezpredm.* злостити ся, гнівати ся; ~ sa na syna злостити ся на сына; ~ sa sám na seba злостити ся *або* гнівати ся сам на се́бе *або* на само́го со́бе; tak sa na neho ~ím! я так на нёго злóщу ся!

zlostník -a *m* злóстник

zlostn//ý *v rôzn. význ.* назлоще́ный, нагніваный, злый; нерво́зный, злóстный; ~á povaha злый хара́ктер; ~ pohľad назлоще́ный *або* злый по́гляд; ~á tvár нагні́вана тварь; dnes je ~ він днесь назлоще́ный

zlosyn -a *m* злóдій; враг; лумп, ґанґстер

zlotky *prísl. hovor. zastar.* насилу, силов; ~ či podobrotky насилу або подобро́ткы

zlovestn//ý зловіщачій; зловіщій; ~á správa зловіщача вістка; ~é ticho зловіщаче тихо; ~ úsmev зловіщій у́смів

zloveštiac//i зловіщачій; ~é ticho зловіщаче тихо

zlovoľný злонамі́реный, зломысе́лный

zlovô//ľa -le *ž* злый за́дум, злый у́мысел

zloz//iť -í -ia *dok. expr.* обла́зити, походити, перейти

zlozvyk -u *m* злóзвык, глу́пый звык; prečo fajčiš? – Zo zlozvyku чом ты ку́риш? - Глу́пый звык *або* Зо злóзвыку; odvyknúť si od ~u одвыкнути *або* одучі́ти ся од злóзвыку

zložen//ie -ia *s* зложі́ня; штрукту́ра; ~ pôdy зложі́ня *або* штрукту́ра зе́млі; chemické ~ horniny хемі́чне зложі́ня горнины; triedne ~ spoločnosti кла́сова штрукту́ра о́бщности; ~ krvi зложі́ня кро́ви

zloženin//a -y *ž lingv.* зложе́не сло́во

zloženk//a -y *ž pošt.* шек

zložen//ý зложе́ный, складный; ~é čísla *mat.* зложе́ны *або* складны чі́сла; ~é úroky *fin.* зложе́ны проце́нта; ~á veta *gram.* складне́ речі́ня; ~é slovo *gram.* зложе́не сло́во; ~ prísudok *gram.* складный присудок *або* предіка́т

zlož//iť -í -ia *dok.* **1** (*dať dolu*) зняти, зложыти, поскладáти; ~ tovar z auta зложыти това́р з а́вта; ~ klobúk z hlavy зняти з го́ловы ка́лап; ~ si okuliare зняти окуляры **2** (*poskladať*) змонтова́ти, поскладáти, зложыти; ~ hodinky поскладáти го́динкы; ~ si stavebnicu поскладáти дашто́ із кóцок **3** (*preložiť*) зложыти; ~ vo dvoje зложыти на двоє *або* на половину; ~ papier зложыти па́пірь **4** (*odložiť*) одложыти (на́бік); ~ si veci одложыти свої́ рі́чі; ~ smútok дати доло́в сму́ток **5** (*vytvoriť*) скла́сти, зложыти; ~ operu скла́сти о́перу; ~ báseň зложыти *á бо* написа́ти стишо́к **6** (*urobiť*) скла́сти; ~ skúšku скла́сти екза́мен; ~ maturitu скла́сти екза́мены на атеста́т зрі́лости; ~ sľub, prísahu дати обіця́ня, присягу **7** *čo na koho, čo, od čoho* (*zveriť*) передати; ~ moc do rúk niekomu передати міць до дачі́їх рук **8** *hovor.* (*zriecť sa*) зложыти зо се́бе; ~ úrad зложыти зо се́бе повномо́чность *або* повинности дако́го **9** (*splatiť*) заплатити, выплатити; ~ peniaze v hotovosti выплатити пі́нязі в гото́вости **10** *koho expr.* зра́зити, збити, звалити;

~ súpera na zem зрáзити протівника на зéмлю; ~ zver *poľov. slang.* зложыти звіря; únava ho ~ila *pren.* унáва звалила ёгó • ~ zbraň зложыти збрань; ~ klobúk pred niekým, niečím зняти кáлап пéред дакым, дачім; ~ účty z niečoho розрахoвáти ся о дачім; ~ niekoho na lopatky зложыти дакóго на лопáткы; nemať kde hlavu ~ не є де гóлову приклонити; ~ kosti *al.* údy зложыти кістя, лячі кістями

zlož//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** (*položiť sa*) лячі; ~ sa na zem лячі на підлóгу *áбо* на зéмлю **2** *na čo i bezpredm.* (*poskladať sa*) склáсти ся; ~ sa na dar склáсти ся на дар **3** (*ubytovať sa*) помістити ся, поселити ся; ~ili sa v škole они поселили ся в шкóлі **4** (*zložiť si vrchné šatstvo*) вызлечі ся; zložte sa a sadnite si! вызлечте ся і сядьте!

zložiteľn//ý складный; ~á hračka складнá грáчка

zložit//ý складный; ~ problém складный прóблем; ~á situácia складнá сітуáція; ~á súčiastka складнá чáстка; ~ roztok *chem.* складный рóзток

zložk//a -y *ž* **1** елемéнт; складнá часть; chemická ~ pôdy хемічны елемéнты зéмлі, хемічне зложíня зéмлі; ~y výroby елемéнты выробы; významová ~ slova значáщій елемéнт слóва **2** *filoz.* ліґатýра, ліґатýрный знак

zložnokvet//é -ých *mn. č. bot.* зложнoквіты

zlúčenin//a -y *ž chem.* зложéна річовина, споїня; organická, anorganická ~ орґанічне, неорґанічне споїня

zlúč//iť -i -ia *dok.* **1** обєдинити, споїти; ~ pozemky споїти учáсткы **2** *chem.* споїти; ~ vodík s kyslíkom споїти водорóд з кіслорóдом

zlúč//iť sa -i sa -ia sa *dok.* споїти ся, злити ся

zlučiteľn//ý спóюючій; *odb.* компатібілный; ~é pojmy спóюючі понятя

zlúčiv//ý *chem.* спóюючій; ~é prvky спóюючі (хемічны) елемéнты

zlučovac//í спóюючій, копулатівный; ~ie spojky *gram.* спóюючі *áбо* копулатівны злýчникы

zluč//ovať -uje -ujú *nedok.* спóёвати, обєднёвати

zluč//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* спóёвати ся, зливáти ся; podniky sa ~ujú фірмы спóюють ся

zľudov//ieť -ie -ejú *dok.* стáти нарóдным; pieseň ~ela співанка стáла нарóднов

zľudšt//ieť -ie -ejú *dok.* стáти людьскым *áбо* гумáнным; tvár mu ~ela ёгó тварь змягчіла ся *áбо* полюдщіла

zľudšt//iť sa -í sa -ia sa *dok.* злюдщіти ся; стáти людьскым *áбо* гумáнным

zlup//ovať sa -uje -ujú *nedok.* злýповати, здерáти; ~ kôru zo stromu злýповати кóру зо стрóму

zlup//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* злізáти, одлýповати ся; opálená koža sa ~uje опалéна кóжа одлýпує ся

zľút//iť sa -í sa *neos. dok. komu nad kým, čín expr.* зжаліти ся *над кым, чім*; ~ilo sa jej nad ním онá зжаліла ся над ним

zľutovan//ie -ia *s* зміловання, жáлость; prosiť o ~ просити о зміловання; mať s niekým ~ жаліти дакóго

zľut//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. nad kým, čím i bezpredm.* зжалити ся, зміловати ся

zlý 1 *v rôzn. význ.* планый, недóбрый, злый; шкарéдый; ~ byt планый квáртель; zlá cesta планá *áбо* зла дорóга; zlá strava планá стрáва; zlá výchova планá выхова; zlé počasie планá *áбо* шкарéда погóда; zlé zuby планы зýбы; mať ~ zrak він мать *áбо* у нёго планый зрак; má zlú pamäť у нёго слабá пáмять; má ~ vkus у нёго (у нёй) планый смак; je ~ žiak він планый *áбо* слабый ученик; mať zlú mienku o niekom мáти планый пóгляд о дакім; má s ním ~ život єй з ним плáно жыє ся; ~ vodič tepla, elektriny *fyz.* планый водитель тéпла, електрикы **2** планый, глýпый, недóбрый, злый; ~ úmysel злый ýмысел; je to ~ človek він планый *áбо* глýпый чоловік;

dostať sa do zlej spoločnosti попасти до глу́пой о́бщности *або* до планóй компáнії; dávať ~ príklad быти злым прикладом; mať zlú povesť мáти злу репутáцію *або* пóвість; mať zlé náklonnosti мáти глу́пы склóны **3** (*neprívetivý, nevľúdny*) злый; планый; **~** pohľad планый взгляд; je ~ na mňa він злый на мéне; má zlú náladu він плáно наладжéный **4** (*nepríjemný*) планый, протíвный, шкарéдый; ~ zápach неприємный зáпах; mať ~ sen відіти планый сон; mať zlé skúsenosti s niečím, niekým мáти планый óпыт з дачíм, дакым ● zlé časy чóрный день; v zlú hodinu не в дóбрый час; stavať niekoho, niečo do zlého svetla ставяти дакóго, даштó до злóго світла; vrhať na niekoho, niečo zlé svetlo метáти тінь на дакóго, даштó; mať zle svedomie *hovor.* мáти нечісту сóвість; dať sa na zlú cestu піти планóв дорóгов; mať na niekoho zlé oko мáти зуб на дакóго; nepovedať niekomu zlého slova слóва планóго не повісти дакóму; robiť zlú krv *hovor.* казити одношíня (*méджі дакым*); chytiť niečo za ~ koniec *hovor.* взяти ся за діло не з тóго кінце; zísť zlým koncom zo sveta *hovor.* умéрти не свóёв смéртёв; to vezme ~ koniec *hovor.* тотó плáно кінчіть ся; všetko zlé sa na dobré obráti [*prísl.*] вшытко планé на дóбре обéрне ся

zlyh//ať -a -ajú *dok.* выповісти слу́жбу, перестáти фунґовáти, быти неуспíшным, склáмати; stroj ~al механíзм перестáв фунґовáти, механіз выповів; brzdy ~ali гáмы выповіли; puška ~ala пу́шка выповіла; hlas mu ~al ёму́ пересилив ся гóлос

zlyháv//ať -a -ajú *nedok.* выповідáти слу́жбу; переставáти фунґовáти; клáмати

zlynč//ovať -uje -ujú *dok.* збити, стрепáти, змолотити, стовчí, выфляскати

zmáh//ať -a -ajú *nedok.* высилёвати, вычéрьповати, ослáблёвати, унáвлёвати; bolesť ho ~a бóлість ёгó высилює, він слáбне од бóлести

zmáh//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** посилнёвати ся, взмагáти ся, рости **2** богатíти, набывáти маєток; заберáти міцнíшу матеріáлну позíцію **3** додавáти собí силу, смíлость; ťažko sa ~al na odpoveď ёму́ было барз тяжко одповісти

zmachnat//ieť -ie -ejú *dok.* змохнатíти, зарослу́ти мóхом

zmalátn//ieť -ie -ejú *dok.* змалатнíти, зослáбнути, стáти ся слабым, малáтным, охабну́тым

zmalátň//ovať -uje -ujú *nedok. koho, čo i bezpredm.* змалáтнёвати, зослáблёвати, высилёвати, вычéрьповати, ослáблёвати

zmalodušn//ieť -ie -ejú *dok.* стáти боязливым, устрáшеным, малоду́шным, змалодушнíти

zmalomyseln//ieť -ie -ejú *dok.* змалодушнíти

zmám//iť -í -ia збаламутити, звáбити

zmár//ať -a -ajú *nedok.* высилёвати, вычéрьповати, ослáблёвати; žiaľ ho ~a він вычéрьпує ся од жáлю; choroba ho ~a хворóта ослáблює ёгó

zmár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* трáпити ся; му́чіти ся; вычéрьповати ся; ~ sa žiaľom трáпити ся жáлём

zmar//iť -í -ia *dok.* **1** *čo, koho* знічíти, змарнити, зáбити, змáрити; ~ nádej niekomu змарнити дачíї надíї *або* спóдіваня; ~ výsledky dlhodobej práce змáрити резултáты многорóчной робóты; ~ úmysly niekoho змарнити у́мыслы дакóго; ~ rokovanie, konferenciu змарнити переговóры, конферéнцію **2** (*obyč. o čase*) стратити, промарнити; ~ veľa času стратити мнóго часу́

zmar//iť sa -í sa -ia sa *dok.* ру́хнути, выйти нáзмар; posledná nádej sa ~ila послíдня надíя ру́хнула; ich plány sa ~ili їх плáны вышли нáзмар

zmárn//iť -i -ia *dok.* **1** *čo, koho* знічíти, знівочíти, загубити, змарнити **2** *čo expr.* промарнити, стратити; ~ celý deň промарнити цíлый день

zmárn//iť sa -i sa -ia sa *dok. expr.* взяти собі жывот, покінчіти з собóв, зáбити ся

zmaslovat//ieť -ie -ejú *dok.* зощавнатіти; змягкнути (*о овоцині і т. п.*) hruška ~ela грýшка змягкла *áбо* зощавнатіла

zmast//iť -í -ia *dok. hovor. expr.* **1** *koho, čo* збити, набити, змолотити, стрепáти; ~ím ťa, že nevstaneš я так тébe стрéплю, же не встáнеш; ~ kríže niekomu змастити крижы дакóму; дати березóвой кáшы дакóму **2** *čo* збýхати; ~ obed збýхати обíд

zmastn//ieť -ie -ejú *dok.* стáти масным, змастніти

zmatematiz//ovať -uje -ujú *dok.* математізовáти *nedok. dok.*; ~ lingvistiku математізовáти лінґвістіку

zmaterializ//ovať -uje -ujú *dok.* **1** матеріалізовáти *nedok. dok.*; ~ ľudskú prácu матеріалізовáти людьскý робóту **2** зробити матеріалістічным, положыти матеріалізм за основу; ~ vedu зробити наýку матеріалістічнов

zmat//ovať -uje -ujú *dok. šach. slang.* зматовáти (*дати мат*)

zmatur//ovať -uje -ujú *dok.* склáсти екзáмены на атестáт зрілости; ~ s vyznamenaním склáсти на „отлічно" екзáмены на атестáт зрілости

zmäkč//iť -í -ia *dok.* **1** змягчіти; ~ vodu змягчіти вóду; ~ pokožku змягчіти кóжу **2** *pren.* змягчіти; úsmev mu ~il výraz tváre ýсмів змягчів ёгó тварь

zmäkč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* змягчіти ся; розмягчіти ся; стáти мягшым; voda sa ~ila вóда стáла мягшов

zmäkčovac//í змягчуючій; ~ prostriedok змягчуюча річовина

zmäkčovač -a *m tech.* змягчуюча річовина, змягчовач

zmäkč//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** змягчовати; ~ vodu змягчовати вóду **2** *pren.* змягчáти

zmäkč//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* змягчовати ся, ставáти ся мягшым

zmäk//núť -ne -nú *dok.* **1** змягкнути, стáти мягкым, розмягкнути; mäso varením ~lo мясо варíнём стáло мягкым; pôda ~la зéмля розмягкла; koža nateranímm ~la кóжа од натерáня змягкла **2** *pren.* змягчіти ся, потеплíти; srdce mu ~lo ёгó сéрдце змягкло; prísny pohľad mu ~ol ёгó стрóгый вызор очéй змягкнув *áбо* потеплів

zmäknut//ie -ia *s lek.* змягчíня; ~ mozgu розмягчíня мóзґу; ~ kostí змягчíня кóстей

zmäten//ie -ia *s* помыленя, поплетíня, безрáдность, хаотíчность; zakryť svoje ~ скрыти свóю безрáдность

zmäten//ý **1** помыленый, поплетéный, безрáдный, зачýдованый; prišiel celý ~ він пришóв цáлком безрáдный **2** хаотíчный, помотáный, поплетéный, безголóвый; list безголóве письмо; ~á reč поплетéна реч; ~é správy помотáны хыры; ~ útek хаотíчне бíгство

zmätkár -a *m hovor. expr.* панікáрь, поплетéнець

zmät//ok -ku *m* **1** непóкій, хáос, анáрхія; duševný ~ душéвный непóкій; priviesť niekoho do ~ku привéсти дакóго до спохыбованя *áбо* до безрáдности; v ~ku nevedel, čo hovorí в хáосі він не знав, што говóрить **2** переполóх, пáніка, нагливость, згон; spôsobiť *al.* vyvolať ~ выкликати пáніку; vnášať ~ do niečoho выкликати переполóх даґдé; má ~ v hlave у нёго хáос в гóлові

zmedzinárodn//iť -í -ia *dok.* інтернаціоналізовáти *nedok. dok.*; ~ tlač інтернаціоналізовáти друк

zmedzinárodn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* стáти інтернаціонáлным

zmedzinárodň//ovať -uje -ujú *nedok.* інтернаціоналізовáти *nedok. dok.*

zmen//a -y *ž* **1** змíна, перемíна; urobiť ~y зробити змíны; ~ teploty змíна теплоты *áбо* температýры; ponechať niečo bez ~y охабити даштó без змíны; ~ počasia перемíна погóды; ~ energie *fyz.* змíна енéрґії; fyzikálne ~y *fyz.* фізікáлны змíны; látkové ~y *chem.* змíны річовин; zápalové ~y *lek.* змíна в запалíні; hláskové ~y *lingv.*

фонетíчны змíны; tektonické ~y *geol.* тектонíчны змíны **2** выміна, зміна; ~ bydliska выміна бываня; ~ prostredia зміна обставин; pre ~u для рознорóдости

zmenár//eň -ne *ž* міняльня

zmenárensk//ý міняльный; ~á banka міняльна банка

zmenečn//ý *fin.* вéксельный; ~ kurz вéксельный курз; ~ ručiteľ вéксельный ручíтель; ~é právo вéксельне право

zmenk//a -y *ž* вéксель *м*; vystaviť ~u выдати вéксель; podpísať ~u підписати вéксель; splatnost ~y час заплачíня вéкселя; vystavovateľ ~y выготовитель вéкселя; majiteľ ~y триматель вéкселя

zmenšenin//a -y *ž* зменшенина, зменшéный віріант (*дачóго*); ~ fotografie зменшéна фотоґрафія

zmenš//iť зменшыти, скоротити; ~ plochu зменшыти площадку; ~ vzdialenosť medzi niečím скоротити далéкость мéджі дачім; ~ výrobné náklady зменшыти *або* скоротити выробны выдавкы; ~ trest niekomu скоротити час одбываня кары дакóму; ~ fotografiu зменшыти фотоґрафію

zmenš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* зменшыти ся, знижыти ся, скоротити ся; zásoby sa ~ili резéрвы скоротили ся

zmenš//ovať -uje -ujú *nedok.* змéншовати, знижовати, скорóчовати; ~ počet niečoho скорóчовати кількость дачóго; ~ rýchlosť niečoho знижовати скóрость дачóго; ~ spotrebu знижовати конзумацію

zmenš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* змéншовати ся, знижовати ся, скорóчовати ся; zásoby sa ~ujú резéрвы змéншують ся

zmeriav//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo čím* змірёвати, міряти; ~ dĺžku, výšku niečoho змірёвати дóвжку, вышку дачóго; ~ uhol uhlomerom змірёвати ýгол угломіром **2** *koho, čo* (*pohľadom*) змірёвати *або* міряти взглядом *або* очами

zmeriav//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** змірёвати *або* міряти сéбе; ~ sa v bokoch міряти свій óбєм бéдер **2** *s kým, čím i bezpredm.* міряти ся силами; ~ sa s nepriateľom міряти ся силами з протівником **3** (*pohľadom*) змірёвати *або* пóглядом *або* очами єдéн дрýгого

zmerkantiliz//ovať -uje -ujú *dok.* зробити даштó жрідлом прибытку *або* торгівлі

zmes -i *ž* мішанка, змішанина; ~ plynov мішанка плінів; ~ farieb змішанина фарб; živná ~ страва змішанина; kŕmna ~ кормóва мішанка; betónová ~ бетонóва мішанка; zápalná ~ *voj.* запалююча мішанка

zmest//iť sa -í sa -ia sa *dok.* змістити ся, помістити ся, вóйти; do izby sa ~ilo dvadsať ľudí до ізбы змістило ся двадцять людéй ● dobrých ľudí sa (všade) veľa ~í *hovor.* дóбрых людéй (всяды) мнóго помістить ся; nezmestiť sa do kože не змістити ся до кóжы; ходити на гóлові

zmešk//ať -á -ajú *dok.* **1** *čo i bezpredm.* запізнити, спізнити; прийти нескóро *daľdé*, не стигнути *даштó, дакóго*; ~ vlak запізнити на влак *або* пóїзд **2** (*o hodinách*) пізнити, спізнити; hodiny za deň ~ali päť minút гóдины за день спізнили пять минýт **3** *čo* выхабити; ~ termín выхабити тéрмін **4** *čo* (*nevyužiť čas, premárniť*) стратити, промарнити; ~ celý rok стратити (надарьмо) цілый рік

zmeškáv//ať -a -ajú *nedok. čo i bezpredm.* запізнёвати *на што*; ~ vlak запізнёвати на влак *або* на пóїзд

zmeštiačt//ieť -ie -ejú *dok. pejor.* стати міщанином *або* жытелём (міста)

zmeták -a *m* підлогóва щітка; мітлá

zmetan//e -ia *s* зметаня (*у звірят*); nákazlivé ~ *veter.* інфіковане зметаня

zmet//ať[1] -á -ajú *nedok. v rôzn. význ.* змітати; ~ na kopu змітати на кóпу *або* громаду; ~ pavučiny zo steny змітати павучіну зо стіны; ~ omrvinky zo stola змітати окыршынкы зо стóла ● ~ z povrchu zeme змітати з пóверьху зéмли

zmet//ať[2] -á -ajú *nedok. dok.* зметáти (*о звірятах*)
zmetáv//ať -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* змітáти
zmiasť zmätie zmätú *dok.* попýтати, запýтати, змылити; збити з дорóгы; привéсти до спохыбованя; ~ súpera привéсти протівника до спохыбованя
zmiasť sa збити ся з дорóгы, достáти ся до безрáдности, до спохыбованя, до неістóты, поплéсти ся, помылити ся; trochu sa zmiatol, keď zbadal učiteľa він трошéчкы поплів ся, кідь збáчів *áбo* увідів учітеля
zmieň//ať -a -ajú *nedok.* **1** міняти, змінёвати; ~ hlas міняти *áбo* змінёвати гóлос; ~ výraz tváre міняти выраз твáри; ~ spôsob života міняти спóсоб жывóта **2** міняти; ~ byt міняти квáртель *áбo* бывáня; ~ povolanie міняти профéсію **3** розмінёвати, міняти; ~ peniaze розмінёвати *áбo* міняти пінязі
zmien//iť sa -í sa -ia sa *dok. o kom, čom* спомянути *о кім, чім*; доткнýти ся *кóго, чóго*; nezmienil sa o ňom ani slovom він не спомянув о нім áни слóвом
zmienk//a -y *ž* спомянутя; позначка; zasluhuje si ~u трéба спомянути; заслýжує спомянути; nestojí to ani za ~u о тім не стóїть говорити; ani ~y áни слóва
zmieň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. o kom, čom* споминáти, упоминáти *о кім, чім*; дотыкáти ся *кóго, чóго*; nikdy sa o ňom nezmieňoval він николи *áбo* ніґда не споминáв ёгó
zmier -u *m* змірніня; pokúsiť sa o ~ s niekým скýсити о змірніня *áбo* змірнити ся з дакым
zmier//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čím kniž.* умерáти *од чóго*; ~ hladom умерáти з гóлоду **2** *za kým, čím, po kom, čom* умерáти *од чóго*; ~ túžbou za niečím умерáти желáнём за дачім; ~ láskou умерáти од любви • ~ hrôzou *al.* od hrôzy умерáти од ýжасу; ~ strachom умерáти зо страхý; srdce mu ~a сéрдце ёмý умéрать
zmieren//ie -ia *s* змірíня, удобрíня; podať si ruky na ~ подати собі рýкы на змірíня; slová na ~ змірнюючі слóва, слóва удобрíня
zmier//iť -i -ia *dok.* **1** *koho s kým* змірити, помірити, удобрити; ~ otca so synom змірити вітця зо сыном; ~ rozvadených manželov змірити погáданых побрáтый, удобрити мýжа зо женóв **2** *koho s čím* змірити; ~ niekoho s jeho osudom змірити дакóго з ёгó óсудом
zmier//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** *s kým i bezpredm.* змірити ся, удобрити ся; priatelia sa ~ili приятелі змірили ся **2** *s čím i bezpredm.* змірити ся; ~ sa s osudom змірити ся з óсудом; ~ sa s porážkou змірити ся з прогрáтём *áбo* з неýспіхом
zmierliv//ec -ca *m trochu pejor.* змірéнець
zmierliv//ý **1** змірливый, удóбрюючій; ~ tón змірливый *áбo* удóбрюючій тон; ~á politika змірлива політіка **2** мірный; ~é ovzdušie мірна атмосфéра; ~á nálada мірна наладжéность
zmiern//iť -i -ia *dok.* змірнити, знижыти, ослáбити; змягчíти; ~ bolesť, hnev змірнити біль, гнів; ~ napätie знижыти напятя; ~ trest змягчíти кáру; ~ krok спомалити крок; ~ rýchlosť спомалити скóрость; ~ hlas знижыти гóлос
zmiern//iť sa -i sa -ia sa *dok.* змірнити ся, зменшыти ся, зослáбнути; bolesť sa ~ila бóлість змірнила ся; medzinárodné napätie sa ~ilo меджінарóдне напятя ослáбло
zmierň//ovať -uje -ujú *nedok.* змíрнёвати; знижовати, зослáблёвати, змягчовати; ~ medzinárodné napätie ослáблёвати меджінарóдне напятя; ~ bolesť змíрнёвати бóлість, гнів; ~ krok спомáлёвати крок; ~ hlas знижовати гóлос
zmierň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* змíрнёвати ся, знижовати ся, ослáблёвати ся; змягчовати ся; víchrica sa ~uje вітор змíрнює ся *áбo* ослáблює; medzinárodné napätie sa ~uje меджінарóдне напятя

ослáблює; bolesť sa ~uje бóлість змíрнює ся

zmiern//ý мíрный; приятельскый; ~e urovnanie sporu мíрне рішíня спóру *áбо* конфлíкту; ~a dohoda приятельска догóда

zmierovac//í змíрнюючій, мíрный; ~ie pokusy покушíня змірнити; ~ súd *práv.* мíрный суд; ~ sudca *práv.* змíрнюючій сýдця

zmierovač -a *m* змíрнёвач

zmier//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho s kým* змíрнёвати, мíрити; ~ otca so synom мíрити вітця зо сыном **2** *koho s čím* змíрнёвати; ~ niekoho s jeho osudom змíрнёвати дакóго з ёгó óсудом

zmier//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *s kým i bezpredm.* мíрити ся, змíрнёвати ся; nechcem sa s ním ~ я не хóчу з ним мíрити ся **2** *s čím i bezpredm.* змíрнёвати ся; ~ sa s osudom змíрнёвати ся з óсудом; ~ sa s porážkou змíрнёвати ся з переможíнём; ~ sa s myšlienkou smrti змíрнёвати з дýмков о смéрти

zmierovateľ -a *m* змíрнёватель

zmies//iť -i -ia *dok.* змісити; ~ múku s vajcom змісити мукý з яйцём; ~ hlinu s pieskom змісити глину з піскóм

zmiesť zmetie zmetú *dok.* **1** змéсти (*на кóпку*); ~ rozsypané korálky змéсти *áбо* позберáти на кóпку россыпаны пацíркы **2** *čo i bezpredm.* змéсти; ~ pavučinu zo steny змéсти павучíну зо стіны; ~ steny обмéсти стіны **3** *čo, koho* здýти, сфýкнути, стóргнути; vietor mu zmietol klobúk вíтор здув кáлап з ёгó гóловы **4** *koho, čo expr.* знічíти, збýряти; zemetrasenie zmietlo mnoho domov землетрясíня знічíло мнóго дóмів

zmiešan//ý змішáный; ~ les змішáный ліс; ~é nárečia *lingv.* змішáны діалéкты; ~á dedičnosť *biol.* змішáне наслíдство; ~á štvorhra *šport.* змішáна гра; išiel tam so ~ými pocitmi він пішóв там зо змішáными(а) чýвствами

zmieš//ať -a -ajú *dok.* змішáти; перемішáти; ~ semená змішáти семéна; ~ cement s pieskom перемішáти цíмент з піскóм

zmieš//ať sa -a sa -ajú sa *dok. s čím i bezpredm.* змішáти ся, перемішáти ся

zmiešavač -a *m. tech.* (*kovu*) мíксер; змíшовач, мішáч

zmiešav//ať -a -ajú *nedok.* змíшовати; перемíшовати; ~ plyn so vzduchom змíшовати плін з вóздухом

zmiešav//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* змíшовати ся; перемíшовати ся

zmiet//ať -a -ajú *nedok.* **1** *kým, čím* шмаряти, метáти *кóго, што*; vietor ~al plachetnicou вíтор шмаряв яхту з бóка на бік **2** *kým, čím, koho, čo* знепокóёвати, робити стáрости; strach o dieťa ~al jej dušou страх о дітину знепокóёвав єй душý, єй знепокóёвав страх о дітину

zmiet//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** метáти ся, колысáти ся; čln sa ~a vo vlnách чолнóк колыше ся во вóлнах; ~ sa v horúčke метáти ся в горячці **2** *čím, v čom* мýчіти ся, трáпити ся; ~al sa v bezmocnosti ёгó трáпила влáстна слáбость

zmietnuť *p.* **zmiesť**

zmij//a -e *ž* **1** *zool.* гад; uštipnutie jedovatej ~e ущіпнутя *áбо* укушíня ядовитого гáда **2** *pren.* змíя, гад, єхíдна • chovať *al.* ohrievať ~u na vlastných prsiach *al.* na vlastnej hrudi змíю на грýдях выгрівáти

zmijí гадячій; ~ jed гадячій яд

zmilovan//ie -ia *s* змíлованя, помíлованя, мíлость; prosiť o ~ просити о змíлованя; mať s niekým ~ змíловати ся над дакым; nepoznať ~ia не знáти змíлованя • pre božie ~ *hovor. expr.* пре бóга; čakať na božie ~ чéкати як на бóжу мíлость

zmil//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. nad kým, čím i bezpredm.* змíловати ся *над кым, чім*; змілостивити ся; Pane ~uj sa! Гóсподи помíлуй!

zmiz//núť -ne -nú *dok.* **1** змíзнути, щéзнути, пропáсти; скрыти ся; ~ za dverami скрыти

ся за дверями; ~ v tme щéзнути в темнотí; kdesi ~ol він десь пропáв *áбо* змíзнув; ~ bez stopy пропáсти без слíдý; ako gáfor *expr.* выпарити ся; ~ni mi z očí! *hovor.* страть ся мі з оч **2** розыйти ся, вытратити ся; pochybnosti, obavy ~li спохыбованя вытратили ся • ~ z povrchu zemského *al.* zo sveta змíзнути з пóверьху зéмлі

zmliaždenin//a -y *ž* удренина, помляждeнина

zmliažd//iť -i -ia *dok. expr.* розмляждити, роздусити, роздробити; stroj mu ~ prsty машына розмляждила ëмý пáлці

zmluv//a -y *ž* договóр, доїднáня, контрáкт, пакт; podpísať, uzavrieť ~u підписáти, запéрти договóр; zrušiť ~u зрýшыти договóр; vypovedať ~u выповісти договóр; mierová ~ мíрный договóр; pracovná ~ договóр о робóту; obchodná ~ торгóвый договóр • Stará a Nová ~ *cirk.* Стáрый і Новый закóн

zmluvne *prísl.* на прíнціпах договóру; ~ sa zaviazať завязáти сéбе договóром; ~ zabezpečiť niečo потвердити дашто́ договóром

zmluvník -a *m práv.* договóрююча ся сторóна

zmluvn//ý договóрный; контрáктный; ~á cena договóрна ціна́; ~á práca договóрна робóта; ~á strana договóрююча ся сторóна

zmnohonásob(n)//iť -í -ia *dok.* умножыти, збівшыти о дакíлько раз; ~ účinok niečoho зміцнити дíяня дачóго (о дакíлько раз)

zmnohonásob(n)//iť sa -í sa -ia sa *dok.* умножыти ся; збівшыти ся о дакíлько раз; počet záujemcov sa ~il чíсло інтересýючіх ся збівшыло ся о дакíлько раз

zmnohonásob(ň)//ovať -uje -ujú *nedok.* умножáти, збíвшовати о дакíлько раз

zmnohonásob(ň)//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* умножáти ся, збíвшовати ся о дакíлько раз

zmnož//iť -í -ia *dok.* збíвшыти, звекшыти, умножыти; ~ povinnosti звекшыти повинности

zmnož//iť sa -í sa -ia sa *dok.* збíвшыти ся, звекшыти ся, умножыти ся

zmocnen//ec -ca *m práv.* повномóчный, повíреный; vládny ~ повномóчный правлíня

zmocnen//ie -ia *s* повномóчность; повíреность *ж*; písomné, ústne ~ повíреность в писéмній, ýстній фóрмі; vydať niekomu ~ выдати дакóму повномóчність

zmocniev//ať -a -ajú *nedok.* міцнíти, силнíти, ставáти ся міцнíшым *áбо* силнíшым; chorý každým dňom ~a хвóрый штодéнь *áбо* кáждым днём стáвать ся міцнíшым

zmocn//iť[1] -í -ia *dok. koho na čo práv.* уповномóчіти; ~ niekoho na podpísanie zmluvy уповномóчіти дакóго на підписáня договóру

zmocn//iť[2] -í -ia *dok.* зміцнити, збíвшыти; ~ dojem зміцнити доятя

zmocn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *čoho, koho* оволодíти *кым, чім*; ухóпити *што, кóго*; опановáти *дачíм*; ~ sa cudzieho majetku зміцнити ся чуджóго маєтку; ~ sa pevnosti оволодíти крíпостёв; ~ sa moci *al.* vlády ухóпити міць *áбо* правлíня **2** *koho* оволодíти *кым*, охóпити *кóго*; ~il sa ho strach оволодíв ним страх, зміцнив ся ëгó страх; odrazu sa ho ~ila zlá predtucha ëгó одрáзу охóпило недóбре предвіджíня; ~il sa ho smútok зміцнив ся ëгó смýток **3** *čoho kniž.* порáдити собі *з чім*; ~ sa historickej témy порáдити собí з істоpíчнов тéмов

zmocniteľ -a *m práv.* повíритель, сповномóчнюючій

zmocň//ovať -uje -ujú *nedok. koho na čo práv.* сповномóчнёвати, давáти пóвну міць; ~ niekoho na vykonanie niečoho сповномóчнёвати дакóго на дашто́ *áбо* зробити дашто́

zmocň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *čoho* зміцнёвати ся *чóго*, опанóвовати *што*,

захóплёвати *што*; ~ sa vlády захóплёвати правліня; ~ sa lopty зміцнёвати ся лóпты **2** *koho* зміцнёвати ся, захóплёвати, опанóвовати; ~ovala sa jej hrôza єй зміцнёвав ся ýжас; ~oval sa ho spánok ним опанóвовав спáнок; občas sa ho ~ovalo zúfalstvo часáми ёгó охóплёвала безнадíйность **3** *čoho kniž.* порáдити собі *з чім*; dobre sa tej úlohy ~uje він дав собі рáды з тов задáчов

zmoč//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* змочíти, змóкнути, зляти **2** (*o daždi*) зляти, змочíти; dážď ho poriadne ~il додж ёгó мíцно зляв

zmok -a *m* **1** недорóсток, закырпатéнець **2** (*nadávka*) кырпáтый, кáрлик • chodí ako ~ ≈ він як змокнýта кýрка

zmok//núť -ne -nú *dok.* змóкнути, промóкнути; obilie ~lo зéрно змóкло; ~ do nitky *al.* ako myš промóкнути до ниткы *áбо* змóкнути як мыш

zmoknut//ý змокнýтый, промокнýтый; ~ kabát промокнýтый кáбат; ~ do (poslednej) nitky змокнýтый до ниткы • je *al.* vyzerá ako ~á sliepka *al.* ako ~á myš він (онá) як змокнýта кýрка *áбо* як змокнýта мыш

zmonopoliz//ovať -uje -ujú *dok.* змонополізовáти *nedok. dok.*; ~ obchod змонополізовáти торгíвлю

zmord//ovať -uje -ujú *dok. hovor. expr.* змордовáти, змýчіти, утрáпити, высилити, вычерьпати; choroba ho ~ovala хворóта вычерьпала ёгó

zmord//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. hovor. expr.* змордовáти ся, змýчіти ся, утрáпити ся, высилити ся, вычерьпати ся; ~ sa od ťažkej roboty змордовáти ся од тяжкóй робóты

zmoren//ý вычерьпаный, высиленый; змýченый, стрáпеный; ~á tvár вычерьпана тварь

zmor//iť -í -ia *dok.* вычерьпати, высилити, змýчіти, унавити; стрáпити, уморити; kašeľ ho ~il кáшель змýчів ёгó; chorého ~ila horúčka хвóрого уморила горячка; žiaľ ho ~il жаль ёгó підломив

zmor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* вычерьпати ся, высилити ся, змýчіти ся, утрáпити ся; ~ sa žiaľom утрáпити ся жáлём

zmotan//ý **1** змотáный, намотáный; ~ drôt змотáный дріт **2** (*zauzlený*) спýтаный **3** *hovor. expr.* запýтаный, замотáный; ~á situácia замотáна сітуáція

zmo//tať -ce/-tá -cú/-tajú *dok.* **1** змотáти, намотáти; ~ vlnu, priadzu змотáти вóвну, пряджу **2** *expr.* спýтати, запýтати, перепýтати; všetko ~tal він вшытко запýтав *áбо* перепýтав

zmo//tať sa -ce sa/-tá sa -cú sa//-tajú sa *dok.* **1** (*pomotať sa*) запýтати ся, спýтати ся, перепýтати ся; nite sa ~tali ниткы попýтали ся *áбо* помотáли ся **2** *expr.* ослáбнути, вычерьпати ся, высилити ся; ~ sa od rozčúlenia ослáбнути од подраждíня

zmotáv//ať -a -ajú *nedok.* змóтовати, намóтовати; ~ priadzu змóтовати пряджу

zmotáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* замóтовати ся, плéсти ся, запýтовати ся, мылити ся

zmôcť zmôže zmôžu **1** *čo, proti komu, čomu, s kým, čím* змочí *з кым, чім*; перемочí *кóго, што*; čo zmôže jeden proti toľkým што мóже зробити єдéн прóтів тíлькох; ~ nepriateľa перемочí неприятеля **2** *koho* (*o telesných al. duševných stavoch*) перемочí, переконáти; zmohol ho spánok ёгó перемíг спáнок **3** *expr.* (*zjesť*) спрятати, зъїсти; zmohol misu halušiek він спрятав *áбо* зъїв миску галýшок

zmôcť sa zmôže sa zmôžu sa *dok.* **1** (*zväčšiť sa*) зміцнíти ся; змочí ся; zmohol sa v ňom nepokoj зміцнів ся ёгó неспóкій **2** розбогатíти, збогатíти; majetkove sa ~ збогатíти; zmohol sa na auto він зміг ся на áвто, він міг купити собі áвто **3** *na čo i bezpredm.* позберáти ся зо силами; позберáти ся з дýхом; nezmohol sa na odpor він не міг постáвити ся *áбо* не зміг ся на óдпір; nezmohol sa ani na odpoveď ёмý не выстачáло сил одповíсти, він не зміг ся áни на óдповідь

zmrákan//ie -ia *s* змеркáня; vrátil sa ešte pred ~ím він вернýв ся íщі до змеркáня *áбо* до стмивáня *áбо* до тмы; він вернýв ся íщі завидна

zmrák//ať sa -a sa *neos. nedok.* змерькáти ся; už sa ~a уж змéрькать ся

zmrašten//ý зморщéный; в морщíнах; ~é čelo зморщéне челó

zmrašt//iť -í -ia *dok.* зморщíти, наморщíти; нахмýрити; ~ čelo зморщíти челó

zmrašt//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** зморщíти ся, поморщíти ся, захмýрити ся; ~il sa s odporom він захмýрёвав ся з побурíнём **2** стягнýти ся; chladnutím sa oceľ ~í при охолоджíні óціль стягує ся *á бо* змéншує свій óбєм

zmravn//iť -í -ia *dok. koho, čo* звышыти ýровень морáлности

zmravň//ovať -uje -ujú *nedok. koho, čo* звышовати ýровень морáлности

zmrazen//ie -ia *s*: ~ miezd *ekon.* зморóжованя зáробку *áбо* плáту

zmraz//iť -í -ia *dok.* **1** заморозити; ~ mäso, zeleninu заморозити мясо, зеленину **2** *expr.* охолодити; ~ entuziazmus охолодити ентузіáзм

zmrazovac//í зморóжуючій; ~ia zmes зморóжуюча мішáнка; ~ie zariadenie зморóжуючій апарáт

zmrazovač -a *m* зморóжуючій апарáт

zmraz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* зморóжовати, морозити; ~ ryby, zeleninu зморóжовати рыбы, зеленину **2** *koho, čo expr.* охолóджовати (*éлан, одушевнíня*)

zmrkan//ie -ia *s* змерькáня; pracovať až do ~ia робити аж до змерькáня *áбо* до змéрьку *áбо* до тмы; na ~í, za ~ia на змéрьку

zmrk//núť (sa) -ne (sa) *neos. dok.* змéрькнути ся; náhle sa ~lo нáглі *áбо* нáраз змéрькло ся

zmrknut//ie -ia *s* змерькáня

zmrnčať *p.* **zamrnčať**

zmŕšten//ý зморщéный; tvár ~á odporom тварь мóрщіть ся побурíнём

zmŕšt//iť -i -ia *dok.* зморщíти; захмýрити; ~ nos зморщíти ніс

zmŕšt//iť sa -i sa -ia sa *dok.* зморщíти ся; tvár sa ~ila od bolesti тварь зморщíла ся од бóлести; svaly sa ~ili мýскулы *áбо* свáлы скоротили ся

zmŕšť//ovať -uje -ujú *nedok.* морщíти; ~ tvár морщíти тварь

zmŕšť//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** змóрщовати ся, морщíти ся **2** стяговати ся

zmŕtv//ieť -ie -ejú *dok.* **1** помертвíти, стéрьпнути, стýгнути; ~el krk od nepohodlnej polohy шыя стýгла од некомфóртной позíції **2** опустíти; вымерти dediny ~eli сéла опустíли *áбо* вымерли

zmŕtvychvstan//ie -ia *s* воскресíня

zmrzačen//ý **1** скалíчéный, змерзачéный, знетворéный; ~ ruka, noha скалíчéна рýка, нóга; ~ človek змерзачéный чоловíк; ~á jedľa *pren.* скалíчéный смéрек **2** *pren. expr.* скалíчéный, знетворéный; ~á duša скалíчéна душá

zmrzač//iť -í -ia *dok.* **1** скалíчíти, змерзачíти, знетворити; ~ dieťa скалíчíти дíтину; ~ ruku скалíчíти рýку **2** *expr.* (*morálne*) покривити, скалíчíти; ~ dušu niekomu скалíчíти душý дакóму

zmrzač//iť sa -í sa -ia sa *dok.* скалíчíти ся, змерзачíти ся, знетворити ся

zmrzliak -a *m hovor. expr.* змерзляк, замерзнýтый чоловíк

zmrzlin//a -y *ž* змерзлина

zmrzlinár -a *m* змерзлинáрь

zmrzlinár//eň -ne *ž* змерзлинáрня

zmrzlinárk//a -y *ž* змерзлинáрька

zmrzloš -a *m hovor. pejor.* змерзляк

zmrz//núť -ne -nú *dok.* **1** замéрзнути; voda ~la вóда замéрзла; zem, pôda ~la зéмля замéрзла; kvety ~li квíткы помéрзли *áбо* выгынули од мóрозу **2** *pren.* окочанíти, стéрьпнути, здеревянíти, змéрзнути; nohy ~li od zimy нóгы окочанíли од зимы; ~ od strachu, od hrôzy здеревянíти од страхý, од ýжаса • zmrzol mu smiech na tvári

ýсмів стéрьпнув ёмý на твáри; zmrzla mu krv v žilách, krv v ňom zmrzla у нёго кров стýгла в жылах

zmrznut//ý змерзнýтый, замéрзшый; ~ sneh змерзнýтый сніг; ~ rieka замéрзша *áбо* замерзнýта рікá

zmučen//ý **1** (*telesne*) змýченй; ~ človek змýченый чоловíк **2** умýчіти, утрáпити, вычерьпаный, высиленый; ~á duša утрáпина душá

zmuč//iť -í -ia *dok.* **1** замýчіти; ~ niekoho na smrť замýчіти дакóго на смерть **2** вычерьпати, высилити, змордовáти; horúčava nás ~ila горучáва нас вычерьпала

zmužilos//ť -ti *ž* мýжность, одвáга; dodať si ~ti набрáти ся мýжности, позберáти ся з дýхом

zmužil//ý мýжній, одвáжный, смілый, ґерóйскый; ~ bojovník одвáжный боёвник; ~é srdce хорóбре сéрдце

zmužn//ieť -ie -ejú *dok. v rozn. význ.* змужнíти, стáти мýжнім; chlapci ~eli хлóпці змужнíли

zmydl//iť -í -ia *dok.* **1** *hovor. expr. koho, čo* барз збити, збити, набити; змолотити, стрепáти **2** *zried. čím* помыдлити, пошýхати

zmys//el -lu *m* **1** смысел, значíня; ~ slova, vety смысел слóва, речíня; prekrútiť ~ slova · перекрутити смысел слóва; v určitom ~le в опредiлéнім смыслі; vystihnúť ~ пострéгнути смысел; nemá ~lu ponáhľať sa не мать смыслу *áбо* значíня понагляти ся; v pravom slova ~le в прямíм *áбо* буквáлнім смыслі слóва; v plnom slova ~le в пóвнім смыслі (слóва); v širokom slova ~le в шырóкім смыслі слóва **2** (*účel, význam*) смысел, ціль; ~ výchovy ціль выховы; ~ života смысел жывóта **3** (*cit pre niečo*) чýвство; порозумíня; ~ pre zodpovednosť чýвство одповíдности; ~ pre mieru чýвство міры; ~ pre humor чýвство ґýмору; ~ pre hudbu порозумíня мýзыкы; má organizačný ~ він мать орґанізáторьскы спосóбности **4** чýвство; смысел; zdalo sa mi, že ma klamú ~ly укáзує ся, же чýвства клáмлють мéне; zrakový ~ зрак; sluchový ~ слух; šiesty ~ *pren. expr.* шéстый смысел **5** *obyč. v mn. č.* **~ly** розýм, суджýня; byť pri ~loch быти при здравíм розýмі *áбо* суджíні

zmyselnos//ť -ti *ž* чýвственность, горливость, хтíвость; сексуáлность

zmyseln//ý чýвственный, горливый, хтíвый; сексуáлный; ~ pery чýвственны ґáмбы; ~ pohľad хтíвый взгляд

zmysl//ieť si -í si -ia si *dok.* **1** *čo* задýмати; взяти собí до гóловы; čo si si to len ~el? што ты лем задýмав?, што ты лем взяв собí до гóловы? **2** *na koho, čo* zrazu si ~el na deti він нáраз спомянув собí на діти

zmyslov//ý **1** чýвственный; ~é vnemy чýвственны спринимáня; ~é opojenie чýвственне потішíня; ~ orgán *anat.* óрґан чувств **2** смысловый, по смыслу; ~á zhoda єдность по смыслу

zmyš//iť sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.* зблазнити ся, здурíти; ide sa ~ od radosti ідé зошалíти ся од рáдости, він лем же не здурíв од рáдости

zmýšľan//ie -ia *s* óбраз дýмок, спóсоб дýманя, пересвідчíня; пóгляды, дýманя, світóгляд; politické ~ політíчны пóгляды *áбо* пересвідчíня; byť s niekým rovnakého ~ia быти єднáкых пóглядів *áбо* пересвідчíнь *áбо* єднáкого дýманя з дакым

zmýšľ//ať -a -ajú *nedok.* **1** *o kom, čom* дýмати, быти даякóго пóгляду *áбо* дýманя *о кíм, чім*; ~ o niekom dobre, zle дýмати о дакíм дóбрі, зле **2** быти наладжéным (*якóсь*), притримовати ся пóглядів (*даякых*); je pokrokovo ~ajúci človek він проґресíвного наладжíня чоловíк **3** *s kým ako* односити ся *ку кóму* (*даяк*); ~ s niekým dobre дóбрі односити ся ку дакóму **4** *čo* (*vymýšľať*) выдýмовати, задýмовати; stále voľačo ~a він вíчно штось выдýмує

zmyť zmyje zmyjú *dok.* **1** змыти; ~ špinu z niečoho змыти бруд з дакóго; ~ krv z rany

змыти кров з ра́ны **2** *čo čím* вымыти; ~ dlážku, kuchyňu вымыти підло́гу, ку́хню; ~ si vlasy умыти во́лося *hromad.* *або* во́лосы **3** *čo pren.* змыти, зняти; ~ svoju vinu змыти зо се́бе вину; ~ z niekoho hanbu змыти з дако́го га́ньбу

znač//iť -í -ia *nedok.* **1** значі́ти, значкова́ти; ~ dobytok значкова́ти худо́бу; ~ bielizeň значкова́ти білізну́ **2** значі́ти, означа́ти; čo ~í to slovo? што зна́чіть тото́ сло́во?; viem, čo to ~í я знам, што тото́ зна́чіть **3** зна́чіти, ма́ти значі́ня; jeho slová veľa ~ia ёго́ слова́ ма́ють велику ва́гу **4** познача́ти, записовати; робити позна́чкы; ~ si niečo do notesa записовати собі́ дашто́ до блокно́ту **5** *poľov* охабляти сліды; zasiahnutá zver ~í ране́ный звірь оха́блять сліды

značk//a -y *ž* **1** знак, зна́чка; отмі́тка; dopravné *al.* cestné ~y доро́жны зна́чкы; dohovorená ~ договоре́ный знак; napísať ~u na margo поста́вити знак на ма́рґо; ~ na strome знак на стро́мі; ~ na bielizni зна́чка на білізні **2** зна́чка; továrenská ~ заво́дьска *або* фабрична зна́чка; ~ kovu зна́чка мета́лу; auto najnovšej ~y а́вто на́йновшой зна́чкы; ~ hodiniek зна́чка го́динок **3** (*chemická, matematická ap.*) сі́мбол, знак, фо́рмула **4** скорочі́ня; štylistická ~ штілісті́чне скорочі́ня **5** (*na dobytku*) (выпалена *або* желі́зна) зна́чка

značkár -a *m* (*kto značkuje*) значка́рь

značkovac//í значку́ючій; ~ prístroj значку́ючій апара́т; ~ bavlna *el. tech.* різнофарбяный дріт

značkovač -a *m* значку́юча машына

značk//ovať -uje -ujú *nedok.* значкова́ти, зна́чіти, озна́човати; робити зна́кы; ~ dobytok значкова́ти худо́бу, робити зна́кы на худо́бу

značkov//ý **1** шіфрова́ный; ~é písmo шіфрова́не письмо **2** значкова́ный; ~ továr значкова́ный това́р; ~é víno значкова́не вино́ • ~é pomenovanie *al.* slovo *lingv.* зна́кове сло́во

značne *prísl.* зна́чні, дость; ~ sa zmeniť зна́чні змінити ся; ~ vysoká teplota дость высо́ка теплота́ *або* температу́ра; ~ zvýšiť životnú úroveň в зна́чній мі́рі підняти у́ровень жыво́та

značn//ý зна́чный, порядный; ~á suma значна́ су́ма; ~ počet значна́ *або* порядна кі́лькость; utrpieť ~é škody утерпі́ти зна́чны шко́ды; v ~ej miere, do ~ej miery в зна́чній мі́рі, до зна́чной мі́ры

náhla *prísl.* на́глі, одра́зу, та́кой, ско́ро, нече́кані

znak[1] -u *m* **1** прі́знак, риса, знак; charakteristické ~y národa характе́рны прі́знакы націона́лности; dedičné ~y наслі́дницькы рисы **2** (*znamenie*) na ~ víťazstva на знак перемо́гы; na ~ uznania на знак узна́ня; vstať na ~ protestu вста́ти на знак проте́сту **3** (*pokyn, signál*) знак, сі́ґнал; ~ súhlasu, záporu на знак зго́ды, незго́ды **4** (*grafický ap.*) знак; čínske ~y кіта́йскы ієроґлі́фы; grafické ~y ґрафі́чны зна́кы; hraničný ~ грані́чный знак; rýchlopisné ~y стеноґрафі́чны зна́кы **5** (*predzvesť*) знак, прі́знак, предвіща́ня; to je zlý ~ тото́ глу́пый прі́знак **6** *lingv.* (*v štrukturalizme*) знак; jazykový ~ языко́вый знак • štátny ~ держа́вный герб

znak[2] -u *m*: горізна́ч, горізна́чкы; na ~ горізна́ч; ľahnúť si na ~ лячі́ собі́ горізна́ч; padol na ~ упа́в горізна́ч • plávať ~ *šport.* пла́вати горізна́ч *або* на хырбе́ті

znakár -a *šport. slang.* пла́ваючій на хырбе́ті *або* горізна́чкы

znakársk//y: ~é preteky *šport. slang.* перемага́ня *або* перетіка́ня в пла́вані на хырбе́ті *або* горізна́ч

znakovos//ť -ti *ž* зна́ковый хара́ктер; ~ jazyka зна́ковый хара́ктер языка́

znakov//ý зна́ковый; ~é písmo зна́кове письмо; ~á teória зна́кова тео́рія

znal//ec -ca *m* зна́лець; шпеціалі́ста; ~ histórie зна́лець істо́рії; ~ vína зна́лець вина́; súdny ~ су́дный зна́лець; úradný ~ експе́рт

znaleck//ý: ~ posudok посуджіня експéрта; prezrieť niečo ~ým okom попозерáти на даштó очáми шпеціалісты

znalectv//o -a *s* зnaня (проблéмы), шпеціáлне знаня (проблéмы)

znalečn//é -ého *s práv.* заплачíня за експертíзу

znalos//ť -ti *ž čoho i bezpredm.* знаня *чóго*; познáня *чóго*; ~ zákonov знаня закóнів; ~ jazyka знаня языкá; ~ faktov познáня фáктів; mať hlboké ~ti мáти глубокы знаня; ~ čítania a písania знáти чітати і писáти; ґрáмотность

znám//a -ej *ž* знáма

znamen//ať -á -ajú *nedok.* **1** знáчіти, означáти; čo to ~á? што тотó знáчіть? **2** *čo pre koho* знáчіти, мáти значíня; представляти собóв; nevieš si predstaviť, čo pre mňa ~áš ты представити собі не мóжеш, што ты про мéне знáчіш

znamen//ie -ia *s* **1** знак; знáчка; отмíтка; kývať hlavou na ~ súhlasu кывати головóв на знак згóды; podať ruku na ~ priateľstva подати рýку на знак приятельства **2** знак, сíґнал; poplašné ~ сíґнал на пóплах; ~ na odchod vlaku сíґнал на отправлíня влáку **3** знак, отмíтка; знáчка; materské ~ материньскый знак; vypálené ~ выпалена знáчка **4** прізнак, знак; to je zlé ~ тотó є злый прізнак • narodiť sa v ~í Rýb нарóдити ся під знáком Рыбы

znamenite *prísl.* барз дóбрі, прекрáсні, бесхыбні, ідеáлні, перфéктні; огрóмні; on ~ pláva він прекрáсні плáвать; ~ sa učiť ýчіть ся барз дóбрі *áбо* перфéктні; obed chutí ~ огрóмні смачный обíд

znamenit//ý отлíчный, першоклáсный, прекрáсный, высокоякостный, перфéктный, ідеáлный, фантастíчный; вызначный, знáмый; ~ človek отлíчный чоловíк; ~ é dievča прекрáсне дíвча; ~á hlava мудрá гóлова, мудрый чоловíк; národ вызначный нарóд; ~á kniha фантастíчна *áбо* першоклáсна книга; je ~ učiteľ він вызначный учíтель

znamienk//o -a *s* kladné ~ *mat.* позітíвный знак; záporné ~ *mat.* неґатíвный знак; interpunkčné ~a *gram.* пунктуáчны *áбо* розділóвы знáкы; diakritické ~ *lingv.* діакрітíчный знак • materské ~ материньскый знак; klásť medzi niečo ~ rovnosti стáвити знак рівнáня мéджі дачíм

znám//ka -ky *ž* **1** (*príznak, prejav*) знак, прíзнак; проявлíня; ~ choroby, únavy прíзнакы хворóты, унáвы; prejavovať ~ky života проявляти прíзнакы жывóта **2** (*charakteristická črta*) прíзнак, риса; charakteristickou ~kou národa je jazyk характéрным прíзнаком нарóда є язык **3** *škol.* отмíтка, оцíнка; dostať dobrú, zlú ~ku достáти дóбру, злу отмíтку; zlepšiť si ~ku z matematiky опрáвити отмíтку з математíкы; výročná ~ рóчна оцíнка **4** (*cenina*) знáмка; poštová ~ поштóва знáмка; zbieranie poštových ~ok зберáня поштóвых знáмок **5** (*značka*) знак, знáчка; ochranná ~ *ekon.* фабрична знáчка

známk//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** стáвити отмíткы *áбо* оцінкы; túto úlohu nám učiteľ neznámkoval за тотý задáчу учíтель не стáвив нам отмíткы **2** значковáти; ~ ovce значковáти вівці

známkový: ~ priemer u žiaka успíшность ученикá; ~ tovar значковáный товáр

známos//ť -ti *ž* **1** знáмость, слáва; ~ umeleckého diela знáмость худóжнёго твóру **2** знáмость; nadviazať ~ s niekým надвязáти знáмость з дакым; robiť si ~ti робити собі знáмости; dať sa s niekým do ~ti а) поводити ся з дакым як зо знáмым; б) познакомити ся з дакым; ~ z videnia знáмость з віджíня **3** *prekladá sa individuálne*: mať vážnu ~ мáти серьёзну знáмость, стрічáти ся з серьёзным зáміром з дакым; náš syn má už ~ наш сын уж мать дíвча **4** *zastar.* знáмость; до вíдома вшыткым; na všeobecnú ~ до вíдома вшыткым; dávať niekomu niečo na ~ давáти до вíдома дакóго

znám//y[1] **1** зна́мый, вызначный; ~ vedec, spisovateľ вызначный уче́ный, писа́тель; výrobky ~e na celom svete зна́мы выробкы в цілім світі; to je ~a melódia тото́ зна́ма мело́дія; (ako) je ~e як зна́ме **2** *komu i bezpredm.* зна́мый; jeden z nich bol mi ~ єде́н із них бым мі (мій) зна́мый

znám//y[2] -eho *m* зна́мый; stretnúť starého ~eho стрі́тити ста́рого зна́мого; má mnoho ~ych він мать мно́го зна́мых, у нёго мно́го зна́мых

znárodnen//ý **1** ста́вшый наро́дным; ~á pieseň співанка, ста́вша наро́днов **2** націоналізова́ный; ~ priemysel націоналізова́ный про́мысел

znárodn//ieť -ie -ejú *dok.* ста́ти наро́дным; piesne tohto skladateľa ~eli співанкы то́го композі́тора ста́ли наро́дными *або* доста́ли общенаро́дну популя́рность

znárodn//iť -í -ia *dok.* націоналізова́ти *nedok. dok.*; ~ priemysel, dopravu націоналізова́ти про́мысел, тра́нспорт

znásiln//iť -í -ia *dok.* **1** *koho* знасилнити **2** *koho, čo kniž.* поужыти знасилні́ня *над кым, чім*, знасилнити; ~enie vôle знасилні́ня во́лі; ~ fakty перекрутити фа́кты

znásilň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho* насиловати **2** *koho, čo kniž.* поужыти насилность *над кым, чім*; насиловати *ко́го, што*; ~ skutočnosť перекру́човати ді́йсность *або* фа́кты

znásilňovateľ -a *m* насилник

znásoben//ý умноже́ный, збівше́ный; pociťovať niečo v ~ej miere почу́вствовати дашто́ во великій мірі

znásob//iť -í -ia *dok.* **1** *mat.* умножыти; ~ číslo умножыти чісло **2** збівшыти, звекшыти

znásob//iť sa -í sa -ia sa *dok.* збівшыти ся; звекшыти ся; зосилніти ся; зінтензівнити ся; huk na ulici sa ~il глук на у́ліці зосилнив ся; radosť sa mu ~ila ра́дость у нёго звекшыла ся

znásob//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *mat.* умножа́ти; ~ rovnicu ľubovoľným číslom умножа́ти уравні́ня любым чі́слом **2** збівшовати

znásob//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* збівшовати ся, зве́кшовати ся; зосилнёвати ся; умножа́ти ся

znášadl//o -a *s zool.* яйцеклáд

znášanlivos//ť -ti *ž* **1** толера́нтность; знашанливость; терпезливость; náboženská ~ реліґі́йна толера́нтность **2** *lek.* абсе́нція але́рґії (*на дашто́*); ~ liekov ужыва́ня лі́ків, знашанливость лі́ків

znáš//ať -a -ajú *nedok.* **1** зносити, носити (*на єдно́ мі́сце*); ~ na dvor nábytok выносити на двир бу́тор; ~ jedlá na stôl носити ї́дла на стіл **2** зносити; ~ z povaly bielizeň зносити з по́валы *або* з по́да бі́лизну́ **3** (*vajcia*) не́сти; кла́сти, одкладáти; sliepky ~ajú vajcia ку́ркы не́суть яйця́; mucha ~a vajíčka му́ха кладе́ яї́чка **4** (*prežívať*) знаша́ти, терпі́ти; ~ chudobu терпі́ти худо́бу; ~ urážky зносити понижі́ня *або* га́ну; ~ utrpenie терпі́ти; ~ bolesť терпі́ти бо́лість *або* біль; ~ výdavky не́сти выдавкы; ~ zodpovednosť za niečo не́сти одпові́дность за дашто́ **5** (*často v zápore*) знаша́ти, переносити; chorý zle ~a liek хво́рый зле зна́шать лі́кы; neznáša horúce podnebie він (она́) не зна́шать горячо́бу

znáš//ať sa[1] -a sa -ajú sa *nedok.* спуща́ти ся, приземляти ся; lietadlo sa ~a еропла́н призе́млює ся *або* присі́дать; sumrak sa ~a na zem *pren.* змерька́ня спу́щать ся на зе́млю

znáš//ať sa[2] -a sa -ajú sa *nedok. s kým, čím* знаша́ти ся, жыти в згóді, до́брі выходити; dobre sa ~ajú они до́брі вы́ходять *або* знаша́ють ся; они жыють в зго́ді • ~ sa ako mačka a pes они жыють як ма́чка з псом, они ненавидять ся

znášk//a -y *ž* **1** знаша́ня, носі́ня ме́ду пчо́лами; jarná, letná ~ ярне, лі́тнє знаша́ня ме́ду; med z prvej ~y мед з пе́ршого знаша́ня **2** знаша́ня (*яєць*); priemerna denná ~ vajec сере́дня кі́лькость знесе́ных яєць

znať zna znajú *nedok. zastar.* **1** зна́ти, представляти; ~ cestu зна́ти доро́гу; ~ cenu *al.* hodnotu niečoho зна́ти ці́ну дачо́го **2** *čo* (*vedieť*) зна́ти; dať ~ niečo o niekom, o niečom дати зна́ти о дачі́м, о дакі́м; nedal na sebe ~ vzrušenie він не указа́в *або* не проявив сво́є взруші́ня; ani slovíčkom nedal o sebe ~ а́ни сло́вом не дав о со́бі зна́ти **3 neznať** (*obyč. v zápore*) не зна́ти; neznať ľútosti не зна́ти жа́лости; neznať únavy не зна́ти унаве́ности ● kto zná хто знать; boh zná бог знать; dal sa mi ~ він повів мі, хто він

znateľne *prísl.* **1** помі́тно; sotva ~ sa usmiala она́ лем мале́нько засмі́яла ся **2** зна́чні, зъявні, очевидні; ~ sa zlepšiť зна́чні зліпшыти ся; hladina vody ~ poklesla у́ровень во́ды зъявні знижыла ся *або* кле́сла

znateľn//ý 1 очівидный, помі́тный; ~ rozdiel очівидный ро́зділ **2** (*značný*) зна́чный; mať ~ vplyv ма́ти зна́чный вплив; ~á prevaha помі́тна перева́га

znaven//ý унаве́ный; ~é oči унаве́ны о́чі

znázorn//iť -í -ia *dok.* **1** вытворити, нарісова́ти, намалёва́ти; graficky ~ niečo ґрафі́чно нарісова́ти дашто́; ~ pohorie na mape нао́чно зобразити го́ры на ма́пі **2** зобразити, намалёва́ти; hudobne ~ hukot mora музыка́лні намалёва́ти шум мо́ря

znázorň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (нао́чно) вытваряти *або* ука́зовати; ~ niečo krivkou вытворити дашто́ при по́мочі кривой лі́нії **2** вытваряти, вysло́влёвати; ~ hudbou вysло́влёвати му́зыков

znecitliven//ie -ia *s lek.* обезбо́лёваня; miestne ~ мі́стне обезбо́лёваня

znecitliven//ý обезболе́ный, нечу́вствуючій, обесчу́вственый; ~á pokožka обесчу́вствена ко́жа

znecitliv//ieť -ie -ejú *dok.* стратити чу́вственность, ста́ти нечу́вственным; ruka ~ela voči bolesti ру́ка ста́ла нечу́вственнов із-за бо́лести

znečistenin//a -iny *ž* нечісто́та́, бруд; zbaviť vodu ~ín очістити во́ду

znečist//iť -í -ia *dok. v rôzn. význ.* заба́брати, забруднити, знечістити; ~ si ruky, šaty заба́рати собі́ ру́кы, шма́ты; ~ vodu odpadom z tovární знечістити во́ду одпа́дками фабрикы; ~ vzduch škodlivými výparmi знечістити во́здух шкодливыми(а) выпарами; ~ jazyk vulgarizmami *pren.* забруднити язык вулґарі́змами

znečist//iť sa -í sa -ia sa *dok.* заба́брати ся, забруднити ся, зама́зати ся

znečisť//ovať -uje -ujú *nedok. v rôzn. význ.* заба́брёвати, забру́днёвати, зама́зовати

znečisť//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* заба́брёвати ся, забру́днёвати ся, зама́зовати ся

znedaleka *prísl.* знедале́ка, зблизка

znehodnoc//ovať -uje -ujú *nedok.* казити, знеці́нёвати, тратити ці́нность, обесці́нёвати; ~ známky обесці́нёвати зна́мкы; ~ menu знеці́нёвати валу́ту; ~ potraviny казити стравовины

znehodnoc//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* казити ся, знеці́нёвати ся, страча́ти ці́нность; obilie sa na vlhkom mieste ~uje зе́рно на вогкі́м мі́сці ка́зить ся

znehodnot//iť -í -ia *dok.* обесцінити; стратити ці́нность; ~ peniaze, menu обесцінити пінязі, валу́ту; ~ zeleninu dlhým varením обесцінити выжывность зеленины до́вгым варі́нём

znehodnot//iť sa -í sa -ia sa *dok.* обесцінити ся, показити ся; tovar sa dlhým skladovaním ~il при до́вгім скла́довані якість това́ру згіршыла ся

znehybn//ieť -ie -ejú *dok.* сте́рьпнути, здеревяні́ти, сту́гнути, стве́рднути; ~el od hrôzy сту́гнути од страху́ *або* од у́жасу

znechcieť sa *p.* **odnechcieť sa**

znechuc//ovať -uje -ujú *nedok.* *koho* одбива́ти *у ко́го* охо́ту *або* жела́ня *або* інтере́с *к чо́му*; выкликовати о́дпір *к чо́му*; neustály neúspech ho ~oval постійны

неуспіхы одбивали у нёго kажде желаня (*робити дашто*)

znechuc//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** ставати ся протівным, надоїдати **2** скламати ся, быти скламаным; тратити інтерес *к чому*

znechuten//ie -ia *s* одпорность, одпір; страчіня інтересу; vzbudiť v niekom ~ k niečomu выкликати у дакого одпорность к дачому

znechutený неспокійный, скламаный; odísť odnekiaľ ~ одыйти одкысь скламаным *або* неспокійным

znechut//iť -í -ia *dok.* *koho* одбити *у дакого* охоту *або* желаня *або* інтерес *к дачому*; выкликати *у дакого* одпір *к дачому*

znechut//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** спротівити ся, надоїсти; takýto život sa mu ~il такый жывот спротівив ся *або* надоїв ёму **2** скламати ся, стратити інтерес *к чому*

znejasn//iť -í -ia *dok.* зробити неясным; затемнити; помылити; ~ zmysel niečoho затемнити смысел дачого

znejasň//ovať -uje -ujú *nedok.* робити неясным; затемнёвати; помыляти

znelk//a -y *ž* **1** *poet.* сонет; Kollárove **~**y сонаты Коллара **2** позывáючій сіґнал; rozhlasová ~ радіопозывáючій сіґнал

znelkový позывáючій; **~** signál позывáючій сіґнал

znelos//ť -ti *ž* звонкость; asimilácia ~ti *lingv.* асімілація по звонкости

znelostn//ý: ~á asimilácia, korelácia *lingv.* асімілація, корелація по звонкости

zneľudšt//iť -í -ia *dok.* зробити нелюдьскым *або* безжалостным

zneľudšť//ovať -uje -ujú робити нелюдьскым *або* безжалостным

znel//ý звонкый; **~**é spoluhlásky *lingv.* дзвінкы согласны

znemožn//iť -í -ia *dok.* **1** *čo* зробити неможным *што*; заборонити дачому; перешкодити *чому*; **~** rozvoj niečoho зробити неможным розвиток дачого; ~ vojnu одвернути войну **2** *koho, čo* указати в невыгоднім світлі; скомпромітовати; ~ila ho v očiach spoločnosti она скомпромітовала ёго в очах общности

znemožn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* скомпромітовати себе; ~ il sa v jej očiach він скомпромітовав ся в єй очах

znemožň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* робити неможным *што*; гамовати, марити; ~ plány niekomu марити планы дакому **2** *koho, čo* компромітовати

znemožň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* компромітовати себе

znemravn//iť -í -ia *dok.* (моралні) розложыти; показити, сказити, попсути, деморалізовати

znemravň//ovať -uje -ujú *nedok.* (моралні) роскладати, казити, псути, деморалізовати

znenáhla *prísl.* помаленькы, поступні, ненагло; dážď ~ prestal додж поступні перестав

znenávid//ieť -í -ia *dok.* возненавідіти, зненавідіти

znenazdajky *prísl.* одразу, неочекованi, нараз, наглі, неназдайкы

znenazdania *prísl.* неочекованi, одразу, нараз, наглі, неназдайкы

znen//ie -ia формулованя, верзія, варіант, редакція, текст; ~ zákona точне формулованя закона; úradné ~ listiny офіціалный текст документу ● film v anglickom ~í філм в анґлицькім языку

znepáč//iť sa -i sa -ia sa *dok.* знелюбити ся, перестати любити ся, зненавідіти ся, знехотіти ся

znepokojen//ie -ia непокій, неспокійность, страх; budiť ~ выкликати неспокійность

znepokojený знепокоєный, взрушеный, застараный

znepokoj//iť -í -a *dok.* знепокоїти, взрушыти; побурити, подраждити

znepokoj//iť sa -í sa -a sa *dok.* знепокоїти ся, взрушыти ся, подраждити ся, побурити ся

znepokojiv//ý знепокóюючій, взрýшуючій; неспокíйный, устрахáный; ~é správy знепокóюючі вісті

znepokojn//ieť -ie -ejú *dok.* знепокоїти ся, побýрити ся, подраждити ся

znepokoj//ovať -uje -ujú *nedok.* знепокóёвати, трáпити; злостити, гнíвати; jej zdravotný stav ho ~oval ёгó трáпило єй здорóвя

znepokoj//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* знепокóёвати ся, трáпити ся, мýчіти ся; ~vali sa pre syna они знепокóёвали ся о сына

znepokojujúc//i знепокóюючій, трáпячій, збýджуючій непóкій; ~ myšlienka знепокóююча дýмка; ~ situácia неспокíйна сітуáція

znepriatelen//ý неприятельскый; ~ é národy неприятельскы нарóды

znepriatel//iť -í -ia *dok. koho, čo s kým* розгнíвати, погнíвати *кóго, што з кым*; постáвити єдéн прóтів дрýгого *кóго*; зробити неприятелями *кóго*

znepriatel//iť sa -í sa -ia sa *dok. s kým i bezpredm.* розгнíвати ся, погнíвати ся; стáти неприятелями

znepriatel//iť si -í si -ia si *dok. koho* постáвити прóтів сéбе; všetkých si ~il він постáвив прóтів сéбе вшыткых

znepríjemn//iť -í -ia *dok.* знеприємнити, зробити неприємным; показити; ~ život niekomu показити *áбо* отровити жывот дакóму

znepríjemň//ovať -uje -ujú *nedok.* знеприємнёвати, робити неприємным; казити

znervózn//ieť -ie -ejú *dok.* знервознити ся; назлостити ся

znervózn//iť -i -ia *dok. koho, čo* знервознити, знепокоїти ся; všetkých ~il він вшыткых знервознив

znervózn//iť sa -i sa -ia sa *dok.* знервознити ся; розлáдити ся

znervózň//ovať -uje -ujú *nedok.* знервóзнёвати; дíяти на нéрвы; знепокóёвати ся; neznervózňuj ma! не знервóзнюй мéне!

znervózň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* знервóзнёвати ся; знепокóёвати ся

znesiteľn//ý обстóйный, успокóюючій, знóсный; ~é životné podmienky успокóюючі *áбо* знóсны очéкованя жывóта

znesvár//iť -i -ia *dok.* розгнíвати, погнíвати, розоштвáти

znesväc//ovať -uje -ujú *nedok.* погáнёвати, ганобити, оскверняти

znesvät//iť -í -ia *dok.* поганити, ганобити, осквернити

zneškodn//iť -í -ia *dok.* знічíти, зліквідовáти, выгубити; ~ minu знічíти міну; ~ nepriateľa зліквідовáти неприятеля; ~ loptu перехóпити лóпту; ~ bandu zlodejov знічíти бáнду розбíйників

zneškodň//ovať -uje -ujú *nedok.* ліквідовáти, нічíти; ~ minu ліквідовáти міну

znetvorenin//a -y *ž* спотворенина, деформáція

znetvoren//ý спотворéный, здеформовáный, скалічéный, дорантáный; ~é ruky, nohy скалічéны рýкы, нóгы

znetvor//iť -í -ia *dok.* спотворити, здеформовáти, скалічíти; перекрутити; ~ tvár спотворити тварь

znetvor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* спотворити ся, докалічíти ся; tvár sa jej úškľabkom ~ila ґрімáса спотворила єй тварь

zneuctiev//ať -a -ajú *nedok.* **1** *koho, čo* робити гáньбу, ганити, потýплёвати; ~ pamiatku niekoho потýплёвати пáмятку дакóго **2** *koho* ганити, зневáжовати, обесчéщовати

zneuct//iť -í -ia *dok.* **1** *koho, čo* потупити, поганити; здіскредітовáти *кóго, што*; высміяти ся *кóму, чóму*; ~ meno niekoho потупити дачіє мéно **2** *koho* потупити, обесчестити; ~ ženu потупити *áбо* обесчестити женý

zneutraliz//ovať -uje -ujú *dok.* **1** невтралізовáти *nedok. dok.* зробити невтрáлным; ~ štát зробити держáву

невтра́лнов **2** *chem.* невтралізова́ти *nedok. dok.*; ~ roztok невтралізова́ти ро́сток; ~ pôdu невтралізова́ти зе́млю
zneuznan//ie -ia *s* неузна́ня, недооціні́ня
zneuznaný неузна́ный, недооціне́ный; ~ génius неузна́ный ґе́ній
zneuzn//ať -á -ajú *dok.* не узна́ти, не оцінити; ~ význam niečoho недоцінити значі́ня дачо́го; ~ spisovateľa не узна́ти писа́теля
zneuznáv//ať -a -ajú *nedok.* не узнава́ти, не оці́нёвати
zneuž//iť -ije -ijú *dok.* **1** *čo, koho na čo* злоужыти *што*; ~ moc злоужыти міць; ~ nedôveru ľudí злоужыти довіру люде́й **2** *koho* обесчестити, знасиловати; ~ ženu обесчестити жену́
zneužív//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, koho na čo* злоужыва́ти *што*; ~ svoju moc злоужыва́ти свою́ міць **2** *koho* обесче́щовати, знасиловати
zneužívateľ -a *m* **1** *čoho* злоужыва́ючій *чім*; ~ moci злоужыва́ючій міцёв **2** *koho* насилник
znevážl//iť -i -ia *dok.* знева́жыти, знижыти, зменшыти; ~ význam niečoho знева́жыти значі́ня дачо́го
znevažl//ovať -uje -ujú *nedok.* знижовати, зме́ншовати; ~ dôležitosť зме́ншовати ва́жность *або́* значі́ня дачо́го
znevažujúc//i принижуючій, зме́ншуючій значі́ня (*дачо́го*); ~e poznámky позна́чкы, зме́ншуючі значі́ня (*дачо́го*)
znevid//ieť sa -í sa -ia sa *dok.* *komu* спротівити ся, не полюбити ся; надоїсти; ~ela sa mu táto robota ёму́ надоїла тота́ робо́та
znevládn//ieť -ie -ejú осла́бнути, высилити ся, вычерьпати ся
znezrady *prísl.* наглі, неназда́йкы, одра́зу, на́раз, неоче́ковані
znežn//ieť -ie -ejú *dok.* зніжні́ти, ста́ти ні́жным
zničený **1** зніче́ный, знівоче́ный, спустоше́ный; зруйнова́ный; ~ kraj спустоше́ный край **2** *expr.* псіхі́чно *або́* фізі́чно підломе́ный, утра́пеный, зморе́ный, укона́ный; prišiel celý zúfalý a ~ він прийшо́в ці́лый нещастный і ца́лком зніче́ный; ~ život розбитый жывот
znič//iť -í -ia *dok.* **1** зніч́іти, пошко́дити, загубити; požiar ~il les оге́нь знічі́в ліс; mráz ~il úrodu мо́роз пошко́див уро́ду; ~ hmyz выгубити мушковины; ~il si zdravie він пошко́див собі здоро́вя **2** *expr.* знічі́ти, убити synova smrť ju celkom ~ila смерть сына єй ца́лком убила **3** знічі́ти, убити, показити; ~ radosť niekomu показити дако́му ра́дость; ~ nádej niekomu розбити дачі́ї наді́ї; ~ kariéru niekomu загубити карьєру дако́му
zničl//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** знічі́ти ся, загынути; hospodársky sa ~ выйти на мізе́рію **2** *expr.* утра́пити ся, знічі́ти ся
zničujúc//i зні́чуючій, нічі́вый, выгу́блюючій; ~á porážka по́вне розбитя *або́* переможі́ня
zniekade, zniekadiaľ *prísl.* о́дкысь
zniekoľkonásob//iť -í -ia *dok.* збівшыти о дакі́лько раз; ~ hektárové výnosy збівшыти о дакі́лько раз уро́ду з гекта́ра
zniekoľkonásob//iť sa -í sa -ia sa *dok.* збівшыти ся о дакі́лько раз; straty sa ~ili стра́ты збівшыли ся о дакі́лько раз
zniesť znesie znesú *dok.* **1** (*na jedno miesto*) зне́сти, позбера́ти; ~ pred dom všetko náradie зне́сти на єдну́ грома́ду пе́ред дім вшыткы інштруме́нты **2** (*zhora dolu*) зне́сти; ~ z povaly staré knihy зне́сти з по́да *або́* з по́валы ста́ры книгы **3** (*vajce*) зне́сти; sliepka zniesla vajce ку́рка зне́сла яйце **4** зне́сти, вытримати; стерпі́ти, вытерпі́ти; papier všetko znesie па́пірь вшытко зне́се ● ~ niekoho z tohto sveta зне́сти з то́го сві́та дако́го; ~ niekomu (aj) to modré *al.* belasé z neba, ~ niekomu aj hviezdy z neba *hovor.* зне́сти дако́му і звізды з не́ба
zniesť sa[1] znesie sa znesú sa *dok.* спустити ся; vtáci sa zniesli na zem пта́хы спустили

ся на зе́млю; večer sa zniesol nad hory ве́чор спустив ся над го́ры

zniesť sa[2] znesie sa znesú sa *dok.* до́брі выходити; svokra sa neznesie s nevesou свекра́ не выхо́дить до́брі з неві́стов

znieť znie znejú *nedok.* **1** звуча́ти, роздава́ти ся, чу́ти; hudba, spev znie звучі́ть му́зыка, спів; klavír znie звучі́ть кла́вір; povel znie кома́нда звучі́ть **2** (*o citoch, náladách*) звуча́ти, чу́ти; чу́ти ся; v jej hlase znel smútok в єй го́лосі чув ся сму́ток **3** звуча́ти; znie to čudne тото́ звучі́ть чу́дні **4** rozsudok znie верді́кт выголо́шує; list znel na neho письмо было адресова́не ёму́

nihiliz//ovať -uje -ujú *dok.* одмі́тнути, попе́рти, не узна́ти; запере́чіти

znikade, znikadiaľ *prísl.* ниодкы

znivel//ovať -uje -ujú *dok.* нівелова́ти *nedok. dok.*; вырівнати; ~ terén вырівнати те́рен *або* місце́вість

znivočený *p.* **zničený**

znivočiť *p.* **zničiť**

zníženin//a -y *ž* зниже́не мі́сце, ниже росположе́не мі́сце

znížen//ý **1** росположе́ный ниже; ~é prízemie пивні́чный ета́ж **2** зниже́ный; ~é ceny зниже́ны ціны; ~á teplota зниже́на температу́ра; ~á odolnosť voči chorobám зниже́на імýнность к хворо́там; ~á pracovná schopnosť зниже́на спосо́бность к робо́ті • ~ tón *hud.* зниже́ный тон

zníž//iť -í -ia *dok.* **1** *v rôzn. význ.* знижыти; ~ hladinu vody знижыти у́ровень во́ды; ~ hlas знижыти го́лос; ~ tón *hud.* знижыти тон; ~ ceny tovaru знижыти ціны това́ру; ~ výdavky знижыти *або* скоротити выдавкы; ~ rýchlosť знижыти ско́рость; tlak знижыти тиск **2** знижыти; ~ hodnotu umeleckého diela знижыти ці́нность худо́жнёго тво́ру

zníž//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** *v rôzn. význ.* знижыти ся; hladina rieky sa ~ila у́ровень во́ды рікы знижыла ся; jeho hlas sa ~il ёго́ го́лос став дость низкым; tempo sa ~ilo те́мпо спомалило ся; tlak sa ~il тиск знижыв ся **2** *ku komu i bezpredm.* понижыти ся *пе́ред кым*

znoj -a *m expr.* пот; горуча́ва

znojn//ý *expr.* по́тный; споче́ный; ~á tvár споче́на тварь

znorm//ovať -uje -ujú *dok.* знормова́ти; ~ prácu знормова́ти робо́ту

znos//iť -í -ia *dok.* **1** (*na jedno miesto*) зне́сти, зносити; ~ drevo na hromadu зне́сти дрыва на єдну́ ко́пу **2** зносити, выносити, обносити; ~ šaty, topánky зносити *або* обносити шма́ты, топа́нкы **3** *koho expr.* вычі́тати, выгрі́шыти, скрі́тікова́ти; ~ niekoho ako malého chlapca выгрі́шыти дако́го як мало́го хло́пця

znova, znovu *prísl.* зно́ва, зно́ву, на́ново, зась, і́щі раз, одзно́ва

znovudobyt//ie -ia *s* (*krajiny, moci ap.*) зновуверну́тя, зміцні́ня ся дачо́го

znovunastolen//ie возобновлі́ня; становлі́ня; -ia *s* starého spoločenského poriadku возобновлі́ня ста́рого о́бщностного по́рядку

znovunaštudovan//ie -ia *s* возобновлі́ня; ~ divadelnej hry возобновлі́ня пєсы

znovurozdelen//ie -ia зновурозділі́ня; ~ sveta зновурозділі́ня світа

znovuzroden//ie -ia *s kniž.* оброджі́ня, ренеса́нція

znož//iť -í -ia *dok. tel.* підняти но́гы, дати но́гы к со́бі *або* довєдна; ~ nohy підняти но́гы

znožmo *prísl. tel.* в позі́ції «но́гы довєдна»; sed ~ пози́ція посидячкы «но́гы довєдна»

znožný: ~ postoj *tel.* позі́ція в стої́ «но́гы довєдна»

znož//ovať -uje -ujú *nedok. tel.* спо́ёвати но́гы, дава́ти но́гы довєдна

znudene *prísl.* унудже́ні; ~ hovoriť говорити унудже́ні

znudený унудже́ный; ~ výraz tváre унудже́ный выраз тва́ри

znud//iť -í -ia *dok. koho* омерзити, надої́сти *ко́му*; зунова́ти; нагна́ти ну́ду *на ко́го*

znud//iť sa -í sa -ia sa *dok. komu* омерзити ся, отровити ся; надоїсти, спротівити ся

zo *p.* **z**

zob: vtačí ~ *bot.* пташа́чій дзёб

zobák -a *m* **1** дзёбак; клюв; ostrý ~ острый дзёбак **2** *hovor. pejor.* дзёбак; zavri ~ заприй дзёбак • hovor, ako ti ~ narástol говóрь так, як тéбе мáма учíла (*прóсто, природні*)

zob//ať -e -ú *nedok.* дзёбати, клювáти

zobďaleč *prísl.* здалéка; pozoroval ich len ~ він відів їх лем здалéка

zobk//ať -á -ajú *nedok. expr.* дзёбкати, клювáти

zobliecť *p.* **vyzliecť**

zobliecť sa *p.* **vyzliecť sa**

zobliekať sa *p.* **vyzliekať sa**

zob//núť -ne -nú *dok.* **1** (*zrnko ap.*) дзёбнути, клювнути; holub ~ol zrnko гóлуб дзёбнув зéрно **2** дзёбнути, клювнути; kohút ~ol dieťa do nohy когýт дзёбнув дітину до нóгы **3** *pren.* закýсити; перекýсити; hneď pôjdem, len si niečo ~nem я зрáзу *áбо* тáкой піду, лем даштó перекýшу

zobrať zoberie zoberú *dok.* **1** взяти; ~ dieťa na ruky взяти дітину на рýкы; ~ knihu do ruky взяти книгу до рýкы **2** *čo z čoho* зняти, позберáти; ~ z polievky mastnotu позберáти з пóливкы мастнóту; ~ smotanu z mlieka позберáти сметáнку з молóка; ~ úrodu z poľa позберáти урóду з пóля **3** *čo komu* взяти, одобрáти *што од кóго*; ~ dieťaťu hračku взяти од дітины грáчку; ~ súperovi loptu одобрáти од протíвника лóпту **4** *koho* взяти, приняти; ~ niekoho do práce приняти *áбо* взяти дакóго до робóты; ~ žiaka na vysokú školu приняти ученика на высóку шкóлу **5 zobrať si** *koho*: ~ si niekoho za ženu взяти дакóго за женý, оженити ся з дакым; ~ si niekoho za muža выдати ся за дакóго, взяти собі дакóго за мýжа **6** позберáти; zobrané spisy зібрáня твóрів **7** (*zatknúť*) взяти, запéрти, арештовáти; zobrali ho v práci ёгó взяли з робóты, ёгó запéрли *áбо* арештовáли в робóті **8** взяти; kde si to zobral? óдкы *áбо* де ты тотó взяв? **9** позберáти, концентровáти; ~ všetku svoju silu позберáти вшыткы свóї силы, позберáти ся зо силами • ~ si niečo (veľmi) k srdcu взяти даштó близко к сéрдцю; ~ si do hlavy *hovor.* взяти *áбо* втовчі собі до гóловы; ~ nohy na plecia *hovor.* взяти нóгы на плéчі, пустити ся утечí; ~ rozum do hrsti ухóпити ся за розýм

zobrať sa[1] zoberie sa zoberú sa *dok.* побрáти ся

zobrať sa[2] zoberie sa zoberú sa *dok.* **1** (*odísť*) одыйти, забрáти ся; zobrala sa do mesta онá забрáла ся до міста **2** (*vzchopiť sa*) позберáти ся зо силами; попрáвити ся, всхóпити ся (*по хворóмі*); musíš sa ~ po chorobe ты мýсиш позберáти ся по хворóті **3** *hovor.* взяти ся, появити ся; odkiaľ sa to tu zobralo? óдкы ту тотó взяло ся?

zobraz//iť -í -ia *dok.* **1** (*kresbou ap.*) зобразити, намалёвáти; ~ terén na mape зобразити місцéвість *áбо* тéрен на мáпі **2** зобразити, выобразити, указати, описати; pravdivo ~ skutočnosť правдиво зобразити дíйсность

zobrazovac//í зобрáжуючій, малярьскый; ~ie prostriedky зобрáжуючі срéдства; ~ia technika малярьска тéхніка • ~ie umenie малярьство

zobraz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** зображáти; ~ povrch zeme зображáти пóверьх зéмлі **2** зображáти, одражáти, укáзовати; описовати ~ život v celej šírke одражáти жывот в цíлій шыротí

zobud//iť -í -ia *dok.* **1** *koho* збудити, пробудити; ~ zo sna збудити зо сна; ~ilo ma klopanie na dvere мéне збудило клóпканя на двéрі **2** *čo* пробудити, взбудити; выкликати; ~ v niekom iniciatívu пробудити в дакім ініціатíву

zobud//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** пробудити ся, пробрáти ся, збудити ся; ~il sa o šiestej він пробудив ся о шéстій гóдині; ~ sa zo sna пробудити ся зо сна **2** *v kom, čom*

i bezpredm. пробудити ся; указáти ся; ~ilo sa v ňom svedomie в нім пробудила ся сóвість

zobúdz//ať -a -ajú *nedok.* **1** *koho* будити, пробуджáти; ~ zo sna пробуджáти зо сна **2** *čo* будити, пробýджовати, вызывáти; ~ národné povedomie пробýджовати національну свідомость

zobúdz//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** пробýджовати ся, проберáти ся зо спáня; ~ sa zo sna пробýджовати ся зо сна **2** *v kom, čom i bezpredm.* пробýджовати ся; ~a sa v ňom svedomie в нім пробýджує ся сóвість

zobuť *p.* **vyzuť**

zocel//iť -í -ia *dok. koho, čo* зміцнити, закалити; ~ si vôľu, charakter закалити свóю вóлю, харáктер; telocvikom si ~ zdravie зміцнити свóє здорóвя *або* закалити ся вдяка фізкултýрі

zocel//iť sa -í sa -ia sa *dok.* закалити ся, зміцнити ся; morálne sa ~ морáльні закалити ся

zoceľ//ovať -uje -ujú *nedok. koho, čo* закаляти, змíцнёвати

zoceľ//ovať sa -uje sa ujú sa *nedok.* закаляти ся, змíцнёвати ся

zoctovat//ieť -ie -ejú *dok.* зоцтоватíти; víno ~elo винó зоцтоватíло

zoč//iť -í -ia *dok.* увíдіти, збáчіти; keď ma ~il, ušiel кідь мéне увíдів *або* збáчів, він одышóв

zoči-voči *prísl.* напрóтів, опрóтів, прямо; твáрёв к твáри; hovoriť ~ s niekým говорити з дакым твáрёв к твáри *або* з оч до оч; ocitnúť sa ~ niekomu быти з дакым твáрёв к твáри

zodborn//iť -í -ia *dok.* шпеціалізовáти *nedok. dok.*, научíти ся даякíй шпеціáлности

zodier//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* здерáти, дéрти, тóргати; ~ šaty, obuv дéрти шмáты, óбув **2** *čo z čoho, koho* здерáти; ~ kožu zo zvieraťa здерáти кóжу зо звірятя **3** *koho, čo expr.* (*prácou*) высилёвати, вычéрьповати **4** *čo expr.* обдерáти, одерáти, здерáти; topánka mi ~a nohu do krvi топáнка мі обдéрать нóгу до крóви

zodier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** здерáти ся, дéрти ся, тóргати ся; topánky sa už ~ajú топáнкы зачінáють тóргати ся **2** *expr.* высилёвати ся, вычéрьповати ся, здерáти ся; ~ sa v ťažkej práci здерáти ся в тяжкíй робóті

zodpovedajúc//i одповíдный; налéжный, адеквáтный; dostať ~e miesto достáти одповíдне *або* налéжне мíсце; mať ~e vedomosti svojmu postaveniu мáти налéжны вíдомости свóїй фýнкції

zodpoved//ať[1] -á -ajú *nedok.* **1** *čomu v rôzn. význ.* одповідáти; tvrdenie ~á pravde тверджíня одповідáть прáвді; budova školy nezodpovedá potrebám будóва шкóлы не успокóює пожáдованя **2** *za koho, čo* одповідáти *за кóго што*; ~ za chyby, za poriadok одповідáти за хыбы, пóрядок; ~ za deti одповідáти за дíти

zodpo//vedať[2] -vie -vedia *nedok. dok.* *čomu* зодповідáти, быти адеквáтным дачóму, згóдовати ся з дачíм; výsledky ~vedia námahe досягнýты резултáты зодповідáють вытраченíй намáзі; jej povahe dobre ~vie toto povolanie єй харáктеру підхóдить тотá профéсія

zodpo//vedať[3] -vie -vedia *dok. čo, na čo i bezpredm.* одповісти *на што*; ~ na otázku одповісти на вопрóс

zodpovedať[4] *p.* **zodpovedať sa**[1]

zodpo//vedať sa[1] -vie sa -vedia sa *dok. komu, pred kým, za čo, z čoho čo i bezpredm.* одповісти *пéред кым, за што*; ~ sa za svoju vinu одповісти за свóю вину *або* понéсти одповідность за свóю вину

zodpoved//ať sa[2] -á sa -ajú sa *nedok. komu, pred kým, za čo, z čoho i bezpredm.* одповідáти *пéред кым, за што*; нéсти одповідность; za to sa budeš ~ ты за тотó бýдеш одповідáти

zodpovednos//ť -ti *ž* одповідность *ж*; osobná, kolektívna ~ осóбна, колектíвна одповідность; mať pocit ~ti мáти чýвство

одповідности; na vlastnú ~ на свóю одповідность; niesť ~ za niečo нéсти одповідность *áбо* одповідáти за даштó

zodpovedn//ý *komu, za čo* одповідный *пéред кым, за што*; byť ~ za bezpečnosť práce одповідáти за безпéчность робóты; urobiť niekoho ~ým za niečo зробити дакóго одповідным за даштó; ~é orgány одповідны óрґаны; ~ redaktor одповідный редáктор; plniť ~é úlohy выповняти одповідны задáчі

zodrať zoderie zoderú *dok.* **1** *čo* ростóргати, дотóргати, додéрти, зносити; ~ šaty, obuv дотóргати шмáты, обув; ~ ponožky ростóргати штримфлі **2** *čo z čoho, koho* здéрти; ~ kožu zo zajaca здéрти кóжу зо зáця **3** *koho, čo expr.* змýчіти, стрáпити, вычерьпати, высилити; je zodratý він стрáпеный **4** *čo expr.* задéрти, подрáпати, пошкрябати, одéрти; zodral si ruku do krvi він задéр собі рýку до крóви

zodrať sa zoderie sa zoderú sa *dok.* **1** ростóргати ся, додéрти ся, зносити ся topánky sa už zodrali топáнкы уж ростóргали ся **2** *expr.* змýчіти ся, стрáпити ся, вычерпати ся, высилити ся; ~ sa od ťažkej práce стрáпити ся *áбо* змýчіти ся од тяжкóй робóты

zodrieť zodrie zodrú *dok.* одéрти, поранити, пошкрябати; здéрти; ~ si čelo одéрти собі челó • ~ z niekoho poslednú *al.* ostatnú kožu здéрти з дакóго послідню скóру; здéрти три скóры з дакóго

zodvihnúť *p.* **zdvihnúť**

zohaven//ý докалічéный, скалічéный, добитый, доламáный, додрýзґаный; зганобéный; ~á tvár скалічéна тварь

zohav//iť -í -ia *dok.* скалічіти, знетворити, змерзачіти; tvár jej ~ili krče кóрчі змерзачіли єй тварь; nepekný klobúk jej ~il tvár нешýвный кáлап пошкарéдив єй тварь

zohav//ovať -uje -ujú *nedok.* знетвóрёвати, змерзáчовати, калічіти; зошкарéдити *aj pren. expr.*

zohnať zoženie zoženú *dok.* **1** *koho, čo z čoho* зогнáти, выгнати; ~ niekoho z postele зогнáти дакóго з пóстели **2** (*na jedno miesto*) зогнáти; ľudí zohnali na námestie людéй зогнáли на площáдку **3** *hovor.* достáти, нáйти; роздобыти; ~ si byt нáйти квáртель; ~ si peniaze роздобыти пінязі

zoh//núť -ne -nú *dok.* зогнýти; ~ prút зогнýти прут; ~ prst зогнýти пáлець; ~ hlavu спустити гóлову • ~ chrbát *hovor. expr.* зогнýти хырбéт; ~ šiju pred niekým зогнýти гóлову, зогнýти ся пéред дакым; покорити ся дакóму

zoh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* зогнýти ся; ~ sa k zemi зогнýти ся до зéмлі; ~ sa nad písací stôl зогнýти ся над пишýчім стóлом; noha sa zohla v kolene нóга зогнýла ся в кóліні

zohnut//ý зогнýтый; згорбéный; ~á haluz зогнýтый конáрик, зогнýта галýзка; ~ chrbát зогнýтый хырбéт, згорбéный хырбéт; sedel ~ він сидів зогнýтый

zohr//ať -á -ajú *dok.* загрáти; ~ partiu (šachu) загрáти пáртію в шáху • ~ významnú, rozhodujúcu, zápornú úlohu v niečom загрáти вызначнý, рішýчу, неґатівну роль в дачім

zohr//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* зогрáти ся; mužstvo sa nestačilo ~ комáнда не стигла зогрáти ся

zohratý зогрáтый; ~ kolektív зогрáтый колектів; ~ orchester зогрáтый орхéстер

zohráv//ať -a -ajú *nedok.* грáти; ~ priateľské stretnutia грáти приятельскы стрітнýтя • ~ významnú, rozhodujúcu, zápornú úlohu v niečom грáти вызначнý, рішýчу, неґатівну роль в дачім

zohráv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* зогравáти ся

zohrdiť *p.* **ohrdnúť**

zohriať zohreje zohrejú *dok.* зогріти; ~ vodu зогріти *áбо* пригріти вóду; ~ obed зогріти обід; ~ si skrehnuté ruky зогріти окочанілы рýкы

zohriať sa zohreje sa zohrejú sa *dok.* зогріти ся; voda sa zohriala вóда зогріла ся; zohrial sa od rýchlej chôdze він зогрів ся од скóрого ходжіня

zohriat//y 1 зогрітый, нагрітый; ~á voda нагріта вóда **2** розгорячéный; ~á tvár розгорячéна тварь

zohrievac//í зогріваючій, огріваючій; ~ie zariadenie зогріваючі заряджіня

zohrievač -a *m tech.* зогрівáтель; ~ vody зогрівáтель вóды, бóйлер на нагріваня вóды

zohriev//ať -a -ajú *nedok.* зогрівáти; нагрівáти; ~ vodu зогрівáти *áбо* нагрівáти вóду; ~ obed зогрівáти *áбо* пригрівáти обід; ~ si ruky зогрівáти рýкы ● ~ hada na vlastných prsiach *expr.* гáда на грýдях огрівáти

zohriev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* зогрівáти ся; vzduch sa ~a вóздух зогрівать ся; motor sa už ~a мóтор уж розогрівать ся; ~ sa pri peci гріти ся при пéці

zohýb/ať -a -ajú *nedok.* ~ prút огынáти прут; ~ nohy v kolenách огынáти нóгы в кóлінах ● zohýbaj ma, mamko, dokiaľ som ja Janko [*prísl.*] огынáй мéне, мáмко, пóкы я Янко; выховoвати трéба од малéнька

zohýb//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* огынáти ся; klasy sa ~ajú pod vlastnou ťarchou колóся огынать ся свóёв тяжкостёв

zohýn//ať -a -ajú *nedok.* огынáти, згынáти; ~ konár згынáти конáрь; ~ nohy v kolenách згынáти *áбо* огынáти нóгы в кóлінах ● ~ chrbát *hovor. expr.* гнýти хырбéт (*néред дакым*)

zohýn//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* зогынáти ся

zohyzden//ý *expr.* змерзачéный, здеформовáный, спотворéный, скалічéный; ~á tvár здеформовáна тварь

zohyzd//iť -í -ia *dok. expr.* змерзачíти, здеформовáти, скалічíти, спотворити

zomdl//ieť -ie -ejú *dok.* омдлíти, одпáсти, упáсти до мдлоб

zomk//núť -ne -nú *dok.* спої́ти, зъєднотити, зомкнýти; ~ pokrokové sily зомкнýти проґресівны силы

zomk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* спої́ти ся, зъєднотити ся, зомкнýти ся

zomlieť zomelie zomelú *dok.* змолóти; ~ kávu змолóти кáву; ~ mäso змолóти мясо

zomlieť sa zomelie sa zomelú sa *dok.* **1** змолóти ся; káva sa zomlela na prach кáва змолóла ся дость мілко **2** *expr.* звалити ся, зосыпати ся, упáсти; zomlel sa zo strechy він звалив ся зо стрíхы **3** *expr.* стáти ся, пригодити ся, притрáфити ся; čo sa tu zomlelo? што ту пригодило ся ?

zomrieť zomrie zomrú *dok.* умéрти; ~ násilnou smrťou умéрти насилнов смéртёв; ~ od hladu умéрти з гóлоду

zón//a -y *ž* зона; okupačná, pohraničná ~ окупáчна, погранíчна зóна

zónov//ý зонóвый; ~á tarifa *dopr.* зонóва тарíфа; ~á obrana *šport.* зонóва оборóна

zoo zoa *s hovor.* зоопáрк, зоосáд

zoogeograf//ia -ie *ž* зооґеоґрáфія

zoogeografick//ý зооґеоґрафíчный; ~á oblasť зооґеоґрафíчна óбласть

zoohygien//a -y *ž* зоогиґієна

zoológ -a *m* зоолóґ

zoológ//ia -ie *ž* зоолóґія

zoologick//ý зоолоґíчный; ~á záhrada зоолоґíчный парк *áбо* сад; ~á výstava зоолоґíчна выставка

zoomorfizm//us -u *m odb.* зооморфíзм

zoopsycholόg -a *m* зоопсіхóлоґ

zoopsycholόg//ia -ie *ž* зоопсіхолóґія

zootechnik -a *m* зоотéхнік

zopak//ovať -uje -ujú повторити; ~ jedno slovo niekoľkokrát повторити (єднó) слóво дакíлько раз

zopak//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* повторити ся

zopakúv//ať -a -ajú *nedok.* повторяти

zopakúv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* повторяти ся

zopár *čísl. hovor.* дакíлько; povedať ~ slov повíсти дакíлько *áбо* пáру слов

zopárkrát, zopár raz *čísl. hovor.* дакілько раз; пáру раз

zopäť *p.* **zopnúť**

zopäť sa *p.* **zopnúť sa**

zopät//ovať -uje -ujú *dok.* повторити

zopín//ať -a -ajú *nedok.* **1** спинáти, спóёвати; шпендликовáти; ~ špendlíkmi látku спинáти шпéндликами полóтно, шпендликовáти полóтно **2** складáти; ~ ruky складáти рýкы

zop//núť -ne -nú *dok.* **1** спевнити, звязáти, зопнýти; ~ si vlasy sponkou зопнýти вóлосы спóнков **2:** ~ ruky зложыти рýкы

zop//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* (*o koňovi*) взопнýти ся, постáвити ся на зáдні нóгы

zops//uť -uje -ujú *dok. expr.* **1** (*pokaziť*) погубити, пошкóдити, показити, попсýти; ~ul mi kladivo він попсýв мі мóлоток **2** (*mravne*) сказити, показити, деморалізовáти

zops//uť sa -uje sa -ujú sa *dok.* **1** (*pokaziť sa*) показити ся, попсýти ся; počasie sa ~ulo погóда попсýла ся **2** (*mravne*) показити ся, сказити ся, деморалізовáти ся

zor//a -y *ž obyč. v mn. č.* **zore** зóря; ranné, večerné ~e рáнні, вечíрні зóрі; ~ nádeje *pren.* зóря надії *áбo* сподівáня

zoradisk//o -a *s*, **zoradiš//te** -ťa *s* місце, де люди ставляють ся до зáступів *áбo* походовáня

zorad//iť -í -ia *dok.* **1** выстроїти, постáвити (*до рядів*); ~ vojenskú jednotku выстроїти воєньску часть **2** привéсти до пóрядку; упорядковáти; розостáвити; ~ knihy розостáвити *áбo* розложыти книгы ● ~ vlakovú súpravu сформовáти ваґóны

zorad//iť sa -í sa -ia sa *dok.* выстроїти ся, поставити ся (*до рядів*); ~ sa do dvojstupu выстроїти ся до колóны пó два

zorať zorie zorú *dok.* **1** *čo i bezpredm.* поорáти; ~ pole поорáти пóле **2** *hovor. expr.* показити, побáбрати, збáбрати *дашто́*

zor//iť sa -í sa *neos. nedok.* світáть, розвиднює ся; ~í sa розвиднює ся

zornic//a -e *ž*, **zornič//a** -y *ž* **1** рáнна звіздá; ~ vychodí, zapadá рáнна звіздá выхóдить, захóдить **2** *zastar.* (*zrenica*) зрачóк; rozšírené ~y росшырéны зрачкы ● chrániť *al.* strážiť ako ~u oka хранити як зрачóк óка

zorník -a *m voj.* скла на плінóвій мáсці

zorn//ý: ~ uhol а) *odb.* ýгол зрíня; б) *pren.* тóчка зрíня, ýгол зрíня; pod ~ým uhlom niečo з тóчкы зрíня дачóго; ~é pole пóле зрíня

zosad//ať -á -ajú, **zosadáv//ať** -a -ajú *nedok.* **1** сходити, выходити; ~ z vlaku сходити *áбo* выходити з влáку; ~ z koňa сходити з коня **2** приземляти ся, присідáти на зéмлю; lietadlo ~á ероплáн присідать

zosad//iť -í -ia *dok.* **1** зосадити; ~ dieťa z voza зосадити дітину з вóза **2** одстранити, зняти, одкликати; ~ vládu зошмáрити правлíня; ~ niekoho z funkcie одкликати дакóго з фýнкції

zosad//núť -ne -nú *dok.* **1** зыйти, злізти; ~ z bicykla зыйти з біціґля **2** присíти, приземлити ся; lietadlo už ~lo ероплáн уж присíв *áбo* приземлив ся

zosádz//ať -a -ajú, **zosadz//ovať** -uje -ujú *nedok.* **1** зосáджовати; ~ chlapca z koňa зосáджовати хлóпця з коня **2** одстрáнёвати, пропущáти, одкликовати; ~ niekoho z funkcie одкликовати дакóго з фýнкції

zosek//ať -á -ajú *dok.* **1** обити; ~ omietku обити вакíвку **2** (*o myšiach*) обгрызти, прогрызти

zosch//núť (sa) -ne (sa) -nú (sa) *dok.* **1** зосхнýти ся, высохнути; kvety ~li квіткы высохли **2** *expr.* высохнути, схýднути, похудíти; ~la od žiaľu онá схýдла од жáлю

zoschnut//ý **1** зосхнýтый, сухый, высохнутый; ~á kôra сухá кóра; ~á krv засохнýта кров **2** *expr.* высохнутый, высохшый; ~á tvár высохнута тварь

zosiln//ieť -ie -ejú *dok.* зосилніти, стáти силнíшым; зміцніти, змогутніти; nohy ~eli нóгы зміцніли; vietor ~el вітор зосилнів; bolenie hlavy ~elo болíня гóловы зосилніло

zosilniev//ať -a -ajú *nedok.* зосилнёвати ся, ставáти ся силнíшым; міцніти
zosiln//iť -í -ia *dok.* посилнити; зміцнити; ~ stráž посилнити вáрту; ~ dopravu послáти допóвнюючій трáнспорт; ~ obranu *šport.* посилнити оборóну
zosiln//iť sa -í sa -ia sa *dok.* зосилнити ся; vietor sa ~il вітор зосилнив ся
zosilňovac//í зосилнюючій, спéвнюючій; ~ie zariadenie зосилнююча апаратýра; ~ia staníca зосилнююча станіця
zosilňovač -a *m* зосилнёватель; magnetický *el. tech.* маґнетíчный зосилнёватель
zosilň//ovať -uje -ujú *nedok.* зосилнёвати; змíцнёвати; ~ stráž зосилнёвати вáрту; ~ zvuk зосилнёвати звук
zosilň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* зосилнёвати ся; спéвнёвати ся; стáти могутнíшым, інтензівнíшым, міцнíшым
zosin//ieť -ie -ejú *dok.* посиніти, зосиніти; ~el od zimy посиніти од зимы; pery ~eli ґáмбы посиніли
zosiv//ieť -ie -ejú *dok.* посивіти, стáти сивым; поблíднути; tvár ~ela тварь поблідніла
zoská//kať -če -ču *dok.* зоскóчіти (*єдéн за дрýгым*)
zoskak//ovať -uje -ujú *nedok.* зоскáковати; ~ padákom зоскáковати парашýтом; ~ z električky зоскáковати з трамвáя *áбо* з електричкы
zoskoč//iť -í -ia *dok.* зоскóчіти; ~ padákom зоскóчіти парашýтом; ~ z koňa зоскóчіти з коня; ~ z električky выскочіти *áбо* зоскóчіти із трамвáя *áбо* з електричкы
zoskok -u *m* зоскок; ~ padákom зóскок парашýтом
zoskrutk//ovať -uje -ujú *dok.* зошрубовáти (*довєдна*)
zoskupen//ie -ia *s* ґруповáня; ~ atómov ґруповáня áтомів; ~ spoločenských síl ґруповáня óбщностных сил; vojenské ~ воєньске ґруповáня; ~ hviezd конфіґурáція звізд
zoskup//iť -í -ia *dok.* зґруповáти
zoskup//iť sa -í sa -ia sa *dok.* зґруповáти ся
zoskup//ovať -uje -ujú *nedok.* ґруповáти
zoskup//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* ґруповáти ся
zoslabený ослабéный, зослáбнутый; ~ človek ослабéный чоловік; ~ organizmus зослабéный орґанізм
zoslab//iť -í -ia *dok.* ослабити; ~ radiáciu *odb.* ослабити радіáцію; ~ účinok niečoho ослабити діяня дачóго
zoslab//iť sa -í sa -ia sa *dok.* ослáбнути, стáти ся слабым
zoslab//núť -ne -nú *dok.* ослáбнути, зослáбнути; od choroby ~ol він ослáбнув од хворóты
zoslab//ovať -uje -ujú *nedok.* ослабляти
zoslab//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* ослáблёвати, слабíти
zoslad//núť -ne -nú *dok.* стáти солодкым, солóдшым
zosmiešn//iť -i -ia *dok.* зосмішнити, высміяти, быти на пóсміх
zosmiešn//iť sa -i sa -ia sa *dok.* зосмішнити ся, стáти смішным, стáти на пóсміх
zosmiešň//ovať -uje -ujú *nedok.* зосмíшнёвати, высмíёвати, осмíёвати
zosmiešň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* зосмíшнёвати ся, быти пóсміхом, ставáти ся смішным
zosmol//iť -í -ia *dok. expr.* сфýкнути, змастити, стрепáти; ~ úlohu змастити задáчу
zosmutn//ieť -ie -ejú *dok.* зосмутніти; зармутити ся, скормутити ся
zosňať zosníme zosnímu *dok.* зняти; ~ z vešiaka зняти з вішакá
zosn//ovať -uje -ujú *dok.* **1** зробити оснóву, уткáти, уплéсти; pavúk ~oval sieť павýк уткáв павучíну **2** задýмати, склáсти, припрáвити, зорґанізовáти; ~ plán, sprisahanie приправити план, повстáня
zosnul//á -ej *ž* покíйна, покíйниця
zosnulý[1] покíйный, усóпшый; ~ otec покíйный отéць
zosnul//ý[2] -ého покíйный, покíйник

zosnúť zosne zosnú *dok.* умéрти, скінчáти ся

zosobášen//ý женáтый; ~á выдата; sú ~í они побрáты; je s ňou ~ він оженив ся з нёв, они побрáли ся *áбо* повінчáли ся; nie je s ním ~á онá з ним не побрáла ся, онá за нёго не выдала ся

zosobáš//iť -i -ia *dok.* повінчáти, побрáти

zosobáš//iť sa -i sa -ia sa *dok.* взяти ся, побрáти ся, повінчáти ся, поженити ся; мáти свáдьбу

zosobn//iť -í -ia *dok.* персоніфіковáти, зособнити, зобразити

zosobň//ovať -uje -ujú *nedok.* персоніфіковáти, зосóбнёвати, зображáти; ~ prírodu персоніфіковáти природу

zospodu *prísl.* здóлы, зоспóду

zospoločenšten//ie -ia *s ekon.* обобществлíня; соціалізáція

zospoločenšt//iť -í -ia *dok. ekon.* обобществити; соціалізовáти *nedok. dok.*

zostaren//ý постарíвшый, зостарíвшый ся; ~ á tvár постарíвша тварь

zostar//ieť -ie -ejú *dok.* зостарíти, постарíти; зостарíти ся; otec už ~el отéць уж постарíв *áбо* зостарíв ся; tvár jej ~ela єй тварь постарíла

zostariev//ať -a -ajú *nedok.* старíти; matka už ~a мáти уж старíє

zostar//núť -ne -nú *dok.* постарíти, зостарíти ся

zostať zostane zostanú *dok. v rôzn. význ.* зостáти, остáти; ~ doma зостáти дóма; ~ na noc зостáти на ноч; zostal tam do večera він зостáв ся там до вéчора; ~ v tajnosti зостáти в тáйности; ~ bez následkov зостáти без нáслідків; ~ pokojný зостáти спокíйным; ~ chladnokrvný зостáти холоднокрóвным; ~ dlžný niekomu niečo зостáти довжникóм дакóму; ~ starou dievkou зостáти стáров дíвков; ~ starým mládencom зостáти слобóдным; ~ trčať niekde застряти даґдé; ~ sám зостáти сам; ~ bez peňazí зостáти без пінязей ● ~ niekomu na krku зостáти дакóму на кáрку; ~ na polceste зостáти на півдорóгы; ~ na holom *hovor.* зостáти з ничім; ~ bez chleba зостáти без хлíба; ~ na chvoste *expr.* зостáти на хвóсті; ~ na ocot *žart.* зостáти на оцéт *áбо* стáров дíвков; ~ na semeno *hovor. žart.* зостáти на семéно *áбо* слобóдным

zostat//ok -ku *m* остáток

zostav//a -y *ž* **1** зложíня; farebná ~ фарбяне зложíня; určiť ~u mužstva *šport.* конкретізовáти зложíня комáнды **2** *tel.* прóґрам; povinná ~ повинный прóґрам упражнíня, повинны упражнíня

zostáv//ať -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* (з) оставати; ~ doma оставáти дóма; ~ v platnosti оставáти дíйсным; ~ naživе оставáти жывым; ~ pozadu заоставáти ● ~ niekomu na krku сидíти *áбо* оставáти дакóму на кáрку; ~ na papieri *al.* púhou literou оставáти на пáпірі; ~ na chvoste оставáти на хвóсті, быти на хвóсті; ~ na ocot *hovor. žart.* оставáти на оцéт, оставáти стáров дíвков; ~ na semeno *hovor. žart.* оставáти на семéна *áбо* слобóдным

zostav//iť -í -ia *dok.* зложыти, склáсти, вытворити; ~ program склáсти прóґрам; ~ rozpočet зробити розрахýнок; ~ komisiu вытворити комíсію; ~ kandidátku склáсти список кандідáтів; ~ mužstvo зложыти комáнду

zostav//ovať -uje -ujú *nedok.* складáти, вытваряти

zostra *prísl.* рíзко, енерґíчні, прикро

zostrel -u *m* зóстріл (*нáслідком котрóго быв збитый ероплáн і т. п.*)

zostrel//iť -í -ia *dok.* зострíлити; підстрíлити; ~ lietadlo зострíлити ероплáн

zostreľ//ovať -uje -ujú *nedok.* зострíлёвати; підстрíлёвати

zostriel'//ať -a -ajú *dok.* перестріляти, позбивáти; postupne ~al všetkých vrabcov він постýпні перестріляв вшыткых вороблíв

zostrih -u *m* монтáж; ~ filmu монтáж фíлму

zostrih//ať -á -ajú *dok.* зостригáти, постригáти; обрізати; ~ vetvičky зостригáти *áбo* обрізати конáрикы

zostrihάv//ať -a -ajú *nedok.* зостриговати; обрізовати

zostrih//núť -ne -nú *dok.* **1** підстричі; обрізати; ~ vlasy підстричі вóлосы **2** змонтовáти; ~ film змонтовáти філм **3** *krajč.* выкроїти, скроїти; ~ šaty выкроїти *áбo* скроїти шмáты

zostrihovať *p.* **zostrihávať**

zostr//iť -í -ia *dok.* **1** зробити острішым (*на смак*); ~ jedlo зробити їдлó дость острым **2** (*zrak, sluch ap.*) напрягнýти, напрячі; ~ zrak напрягнýти зрак; ~ sluch напрягнýти слух; ~ pozornosť напрягнýти внимáвость **3** зострити, зосилнити; ~ útlak зосилнити ýтиск **4** зострити, звышыти; ~ trest зострити кáру; ~ väzenie зострити арештáнтьскый режім

zostr//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*o zmysloch*) заострити ся, зліпшыти ся; zrak sa mu ~il ёго зрак заострив ся **2** зосилнити ся; mrazy sa ~ili морóзы зосилнили ся

zostroj//iť -í -a *dok.* сконштруовáти; ~ nový stroj сконштруовáти новý машыну

zostroj//ovať -uje -ujú *nedok.* конштруовáти; ~ prístroj конштруовáти прибóр

zostrojovateľ -a *m* конштрýктор

zostr//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** робити острішым (*на смак*); ~ chuť niečoho придавáти острішый смак дачóму; робити даштó острішым **2** (*zrak, sluch ap.*) напрягáти; ~ pozornosť напрягáти внимáвость **3** зóстрёвати, зосилнёвати; ~ útlak зосилнёвати ýтиск **4** робити стрóгшым; ~ trest звышовати міру покарáня, робити покарáня суровішым, зóстрёвати кáру

zostr//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** (*o zmysloch*) зóстрёвати ся; зліпшовати ся **2** зосилнёвати ся; mrázy sa ~ujú морóзы зосилнюють ся

zostručn//iť -í -ia *dok.* скоротити; зробити стислішым; ~ výklad скоротити высвітліня

zostrúh//ať -a -ajú *dok.* зостругáти, остругáти

zostup -u *m* **1** (*dej*) сходжіня; ~ zo schodov сходжіня долóв ґарáдичами **2** (*miesto*) сходжіня, місце сходжіня **3** (*úpadok, pokles*) падіня, реґрéс; ~ remesiel падіня ремéсел **4** *šport.* перéхід до низшой клáсы

zostúp//iť -i -ia *dok.* зыйти; ~ schodmi do pivnice зыйти ґарáдичами до пивніці; ~ z vlaku зыйти з влáку *áбo* з пóїзда; ~ z koňa зыйти з коня • ~ z neba *náb.* зыйти *áбo* спустити ся з небéс

zostupn//ý нисхóдный; ~á tendencia тендéнція к понижіню; ~á intonácia *lingv.* нисхóдна інтонáція; ~á stupnica *hud.* нисхóдна ґáма

zostup//ovať -uje -ujú *nedok.* спущáти ся, сходити; ~ dolu schodmi сходити по ґарáдичах; ~ z vlaku сходити з влáку *áбo* з пóїзда; ~ z bicykla сходити з біціґля

zosúk//ať -a -ajú *dok.* зосукáти; ~ motúz зосукáти мóтуз

zosúk//ovať -uje -ujú *nedok.* зосýковати, сукáти

zosúlad//iť -í -ia *dok. hovor.* зладити, скоордіновáти, згармонізовáти; ~ časti plánu зладити méджі собóв части плáну

zosun -u *m* зосýненя; ~ pôdy зосýненя зéмлі

zosu//núť -nie -nú *dok.* зосýнути; посýнути

zosu//núť sa -nie sa -nú sa *dok.* зосýнути ся, звалити ся, упáсти, погнýти ся; lavina sa ~nula лавина зосýнула ся; strecha sa ~nula стріха звалила ся *áбo* зосýнула ся

zosurov//ieť -ie -ejú *dok.* погрубіти, огрубіти; črty tváre mu ~eli рисы твáри у нёго погрубіли; ľudia vo vojne ~eli люди в часі вóйны огрубіли

zosúš//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* зосыхáти ся

zosušen//ý *expr.* выхуднутый, зосхнýтый; človek ~ od choroby выхуднутый чоловік од хворóты; ~á tvár выхуднута тварь

zosuš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* высушыти ся; зосхнýти ся; slivky sa ~ili сливкы высушыли ся

zosuv -u *m geol.* зócув; зосýненя; ~ pôdy зócув зéмлі
zosúv//ať -a -ajú *nedok.* зосувáти, посувáти
zosúv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* зосувáти ся, посувáти ся
zosvalnat//ieť -ie -ejú *dok.* зосвалнатíти, стáти свалнáтым
zosych//ať (sa) -á (sa) -ajú (sa), **zosycháv//ať (sa)** -a (sa) -ajú (sa) *nedok.* **1** зосыхáти ся, высыхáти **2** *expr.* высыхáти, хýднути
zosyp//ať -e -ú *dok.* **1** стрясти, зосыпати; ~ sneh zo stromu стрясти сніг зо стрóму **2** зосыпати; ~ všetko obilie na jedno miesto зосыпати вшытке зéрно на єднó місце
zosýp//ať -a -ajú *nedok.* **1** зосыпати, ссыпати **2** (*na jedno miesto*) зосыпати
zosyp//ať sa -e sa -ú sa *dok.* **1** осыпати ся, зосыпати ся; z povaly sa ~al prach з пóвалы зосыпав ся пóрох **2** (*zrútiť sa*) звалити ся, збýряти ся, россыпати ся, роспáсти ся; dom sa ~al дім звалив ся **3** *pren.* звалити ся, упáсти; ~al sa na zem він звалив ся на зéмлю **4** *na koho, čo expr.* посыпати ся; ~ali sa naň otázky на нёго посыпали ся вопрóсы
zosýp//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* зосыпати ся, сыпати ся; z povaly sa ~ajú piliny з пóвалы сыплють ся пиловины
zosypávať *p.* **zosýpať**
zosypávať sa *p.* **zosýpať sa**
zošal//ieť (sa) -ie (sa) -ejú (sa) *dok.* **1** зошалíти ся, зблазнити ся, зыйти з розýму, стратити розýм; syn sa mu ~el ёгó сын зошалíв *áбо* зышóв з розýму **2** *do koho, čoho expr.* стратити гóлову *про кóго, што*; залюбити ся, поблазнити ся; ~el sa do nej він залюбив ся до нёй, він стратив із-за нёй гóлову
zošediv//ieť -ie -ejú *dok.* осивíти, посивíти
zošed//núť -ne .nú *dok.* осивíти
zošer//iť sa -í sa *neos. dok.* змéрькнути ся, потемнíти
zošikm//iť -í -ia *dok.* скосити, зробити кóсым
zošikm//iť sa -í sa -ia sa *dok.* стáти кóсым
zošikm//ovať -uje -ujú *nedok.* скóшовати, робити кóсым
zošikm//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* ставáти ся кóсым
zoši//núť sa -nie sa -nú sa зосýнути ся, схóвзнути, зошмыкнути ся
zoširoka *prísl.* **1** (*naširoko*) до шырькы, нашырóко, шырóко; ~ rozkladať rukami нашырóко розмáховати рукáми; ~ sa usmiať шырóко засміяти ся, засміяти ся на пóвный рот **2** (*obšírne*) обшырні, подрíбно, здовгáво; ~ vysvetliť niečo подрíбно высвітлити *áбо* обяснити даштó
zošit -u/-a *m* **1** писáнка, тéйка; poznámkový ~ блокнóт, позначкóва писáнка; notový ~ нотóва писáнка **2** выдáня, тéйка, нóмер (*журнáла*); slovník vychádza v ~och словник выдáвать ся окрéмыми выдáнями *áбо* во фóрмі писáнок
zošiť zošije zošijú *dok.* сшыти; ~ švy перешыти *áбо* сшыти швы; ~ ranu сшыти *áбо* зашыти рáну
zošitov//ý: ~é vydanie писанкóве *áбо* тейкóве выдáня
zošív//ať -a -ajú *nedok.* зошывáти, сшывáти; ~ švíky зошывáти швы; ~ ranu зошывáти рáну
zoškliv//ieť -ie -ejú *dok. expr.* стáти шкарéдым *áбо* брыдкым, ошкаредíти, обрыднути
zoškliv//ieť sa -ie sa -ejú sa *dok. komu expr.* стáти протíвным, спротівити ся; зуновáти ся *кóму*, омерзити *кóго*
zoškliv//iť -í -ia *dok. komu čo, koho expr.* спротівити, згнусити, выкликати *у дакóго* протíвность *к чóму, кóму*
zoškliv//iť sa -í sa -ia sa *dok. komu expr.* спротівити ся, стáти протíвным, згнусити ся; ~il sa mi tým, že to urobil він мі став протíвным зáто, же так зробив
zoškrab//ať -e -ú, **zoškriab//ať** -e -u *dok. čo z čoho* ошкрябати, зошкрябати; ~ farbu z nábytku ошкрябати фáрбу зо скринь; ~ hrdzu ошкрябати ярджý

zoškrab//ať sa -e sa -ú sa, **zoškriab//ať sa** -e sa -u sa *dok.* зошкрябати ся; lak sa ~al лак зошкрябав ся

zoškrab//núť -ne -nú *dok.* зошкрябнути, здéрти; ~ kožu здéрти кóжу

zoškrab//ovať -uje -ujú *nedok.* зошкрябовати; ~ farbu z niečoho зошкрябовати фáрбу з дачóго

zoštíhl//ieť -ie -ejú *dok.* зробити ся тонкым/худым/дрíчным, похудíти

zoštíhl//iť -i -ia *dok.* зробити ся тонкым, дрíчным; tieto šaty jej ~ili тоты шмáты зробили єй дрíчнов

zoštyliz//ovať -uje -ujú *dok.* склáсти, написáти; зоштілізовáти; ~ žiadosť склáсти *áбо* зоштілізовáти заяву *áбо* пожáдованя

zošuch//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* зошмыкнути ся, схóвзнути ся; ~ol sa na zem він зошмыкнув ся на зéмлю

zošuch//ovať -uje -ujú *nedok.* зошмáрёвати, змíтовати; выпорóшовати

zošuch//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* зошмыковати ся

zošúveren//ý *expr.* **1** покривéный, скривéный; ~á doska покривéна дóска **2** зморщéный, скручéный, скорчéный; ~ starček зморщéный стáрець

zošúver//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* **1** покривити ся, скривити ся; doska sa ~ila дóска покривила ся **2** зморщíти ся, скорчíти ся; celý sa od choroby akosi ~il од хворóты він якóсь высох *áбо* став мéншым

zošvagr//iť sa -í sa -ia sa *dok.* зошваґрити ся

zoťať zotne zotnú *dok.* **1** одрубáти, стяти; ~ vrchovec stromu одрубáти верьх стрóму; ~ hlavu стяти гóлову **2** зрубáти; ~ strom зрубáти стром

zotav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* попрáвити ся, зотавити ся, выздоровити ся; ~ sa po chorobe попрáвити ся по хворóті

zotav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* поправляти ся, зотáвлёвати ся (*по хворóті*)

zotavov//ňa -ne *ž* дім одпочíнку, оздравóвня; detská ~ дім одпочíнку для дітéй

zotier//ať -a -ajú *nedok.* стерáти, вытерáти; ~ si slzy z tváre стерáти слызы з твáри; ~ tabuľu špongiou стерáти тáблу ґýбков

zotl//ieť -ie -ejú *dok.* **1** (*o organických látkach*) стлíти, згнити; hnoj ~el гній стлів, гній перегорíв/перегнив **2** (*zhorieť bez plameňa*) стлíти; posledné uhlíky ~eli послíдні ýглики стлíли *áбо* перегорíли

zotliev//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*o organických látkach*) тлíти, гнити; slama ~a солóма тліє *áбо* гниє **2** (*horieť bez plameňa*) тлíти

zotm//ieť sa -ie sa *neos. dok.* стемнíти ● ~elo sa mi pred očami зотмило ся мі пéред очáми

zotmiev//ať sa -a sa *neos. nedok.* змéрькать ся, темніє

zotr//ieť -ie -ú *dok.* стéрти, вытерти; ~ si pot z čela стéрти пот з челá; ~ tabuľu špongiou вытерти тáблу ґýбков

zotročený *expr.* підманéный; ~ ľud підманéный нарóд

zotroč//iť -í -ia *dok.* підманити; ~ národ, krajinu підманити нарóд, країну

zotročiteľ -a *m* підманитель

zotroč//ovať -uje -ujú *nedok.* підмáнёвати; ~ národ, krajinu підмáнёвати нарóд, країну

zotročovateľ -a *m* підманитель *м*

zotrvačník -a *m tech.* інéртник, інéртне кóлесо

zotrvačnos//ť -ti *ž* інéрція; ~ hmoty, pohybu інéрція мáсы, погынáня; robiť zo ~ti робити по інéрції

zotrvačn//ý інéртный; ~á hmota *fyz.* інéртна мáса; ~á sila сила інéрції

zotrv//ať -á -ajú *dok.* **1** *v čom* продóвжовати *nedok.* (*робити дашто́*); ~ v hneve voči niekomu продóвжовати гнíвати ся на дакóго; ~ v láske продóвжовати любити **2** зостáти, побыти, затримати ся; ~ v srdečnom rozhovore провéсти час в сердéчній бісíді

zotrváv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *v čom* продóвжовати (*робити дашто́*); ~ v láske

продóвжовати любити **2** зоставáти, быти, затримовати ся

zovňajš//ok -ka/-ku *m* взгляд, вызор; вонкáйшок; príjemný ~ приємный взгляд; dbať o svoj ~ стáрати ся о свíй вызор

zovr//ieť[1] -ie -ú *dok.* скыпíти, закыпíти; voda ~ela вóда скыпíла; hnev v ňom ~el в нім вскыпíв гнів

zovr//ieť[2] -ie -ú *dok.* **1** стиснути; **~** päsť стиснути пясть *áбо* кулáк; **~** do náručia стиснути в обятях **2** окружыти **•** uhol zovretý priamkami *geom.* ýгол, вытвореный двомá прямыми

zovr//ieť sa -ie sa -ú sa *dok.* стиснути ся, стягнýти ся; hrdlo sa mu ~elo ёмý стягло ся гóрло

zovšade, zovšadiaľ *prísl.* зовсяды

zovšedn//ieť -ie -ejú *dok.* стáти обычáйным, каждодéнным, дéнным

zovšeobecnen//ie -ia *s* обобщíня; vedecké ~ наýчне обобщíня

zovšeobecn//ieť -ie -ejú *dok.* вóйти до жывóта, быти ширóко пошыреным

zovšeobecn//iť -í -ia *dok.* обобщíти, павшалізовáти; ~ pracovné výsledky павшалізовáти резултáты робóты; ~ vedecké poznatky обобщíти досягнýтя наýкы

zovšeobecň//ovať -uje -ujú *nedok.* обобщáти, ґенералізовáти, абстраговáти; ~ vedecké poznatky обобщáти досягнýтя наýкы

zoxid//ovať (sa) -uje (sa) -ujä (sa) *dok. chem.* окіслити ся; železo sa ~ovalo желíзо окіслило ся

zozadu *prísl.* одзáду; napadnúť ~ напáсти одзáду

zozbier//ať -a -ajú *dok. v rôzn. význ.* позберáти; ~ napadané ovocie позберáти попáдану овоцину; ~ piesne do zborníka позберáти співанкы до збíрника; ~ materiál na štúdiu позберáти матеріáл для статí

zozbier//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* **1** (*zísť sa*) позберáти ся, зыйти ся; rodina sa ~ala u nás родинá позберáла ся у нас **2** *expr.* (*prísť k sebe*) спамятáти ся, прийти к сóбі; už sa ~ala z prvého ľaku онá уж спамятáла ся *áбо* пришлá к сóбі од пéршого настрашíня **3** *expr.* (*vstať*) встáти, підняти ся; ledva sa ~al zo zeme він лéдва підняв ся зо зéмлі

zozelen//ieť -ie -ejú *dok.* позеленíти; od zlosti *pren.* позеленíти од злóсти

zozim//iť sa -í sa *neos. dok.* похолоднíти; navečer sa ~ilo к вéчору похолоднíло

zoznam -u *m* список, каталóґ, реґíстер; ~ tovaru список товáру; ~ žiakov список ученикíв; voličský ~ список волителів; telefónny ~ телефóнный каталóґ

zoznám//iť -i -ia *dok.* **1** *koho s čím* познакомити; ~ študentov z témou prednášky познакомити штудéнтів з тéмов лéкції **2** *koho s kým* познакомити *кóго з кым*; предстáвити *кóго кóму*; ~ il ma so svojím priateľom він познакóмив мéне зо своїм приятелём

zoznám//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** *s čím* познакомити ся; ~ sa s novým prostredím познакомити ся з новыми обстáвинами **2** *s kým* познакомити ся

zoznamovací: ~ večierok вéчор стрітнýтя (*вéчор, орґанізовáный для тóго, жéбы познáли ся членóви колектíву*)

zoznam//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho s čím* познакóмлёвати, знакомити **2** *koho s kým* знакомити *кóго з кым*, представляти *кóго кóму*

zoznam//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *s čím* зознáмлёвати ся, знакомити ся; ~ sa s novým problémom познакóмлёвати ся з новым проблéмом **2** *s kým* знакомити ся

zožať zožne zožnú *dok.* **1** зожáти, скосити; **~** obilie зожáти *áбо* скосити зéрно; **~** trávu скосити травý; ~ úrodu позберáти урóду **2** *pren.* зожáти; ~ úspech мáти ýспіх (*у кóго*)

zožehl//iť -í -ia *dok.* забіґлёвáти; ~ záhyb na sukni забіґлёвáти фáлду на сýкні

zoženštený *pejor.* дость мягкый, немýжный, ніжный, поженщéный, зженщéный

zoženšť//ovať -uje -ujú *nedok.* зожéнщовати, зніжовати

zožier//ať -a -ajú *nedok.* **1** поїдáти, зожерáти; húsenica ~a listy stromov гусеніця зожéрать листя стрóмів **2** розъїдáти; hrdza ~a železo ярджá розъїдать желізо **3** *koho, čo expr.* зожерáти, грызти, трáпити; ~ajú ho pochybnosti ёгó грызé сóвість

zožier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* зожерáти ся, грызти ся, трáпити ся

zožín//ať -a -ajú *nedok.* **1** зженáти, скóшовати; ~ trávu скóшовати травý **2** *pren.* пожинáти; ~ vavríny пожинáти ваврины

zožlt//núť -ne -nú *dok.* пожовтíти; lístie ~lo дистя пожовтíло; ~ol od zlosti він пожовтíв од злóсти

zožmol//iť -í -ia *dok. expr.* покорчíти; ~ papier покорчíти пáпірь; ~ vreckovku v ruke покорчíти в рýці хýща до нóса

zož//uť -uje -ujú, **zož//uvať** -uje -ujú *dok.* розжýвати; ~ jedlo *al.* potravu розжýвати стрáву

zôkol: ~-vôkol *prísl.* наокóло; ~-vôkol všade boli lesy наокóло были всяды лíсы

zrač//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* одражáти ся, проявляти ся; v jej tvári sa ~ilo veľké napätie на єй твáри одражáло ся велике напятя

zráč//iť sa -i sa *neos. dok. expr.* захотíти ся зробити даштó, задýмати ся

zrad//a -y *ž* зрáда; невíрность; manželská ~ невíрность побрáтых; dopustiť sa ~y допустити ся зрáды, зрáдити

zradc//a -u *m* зрáдник; ~ vlasti, národa зрáдник отчíзны, нарóда

zrad//iť -í -ia *dok. koho, čo* **1** зрáдити *кóго, што*; вызрадити *кóму, чóму*; ~ vlasť зрáдити отчíзну **2** (*prezradiť*) вызрадити

zradky//ňa -ne *ž* зрáдничка

zrádnik -a *m hovor.* **1** епілéпсія; ~ ho mece він мать епілéпсію **2** *expr.* чорт, дябол; čo je to za ~? што за чорт!; ba kieho ~a! якóго чóрта! bodaj ho ~ metal! чорт ёгó берь *áбо* возь(мий)!

zradn//ý **1** зрáдный, клáмный, фалóшный, підлый, злый **2** *pren.* зрáдный; ~á slza зрáдна слызá; ~ úsmev фалóшный ýсмів **3** клампивый, закéрный; небезпéчный; ~ vír клампивый *áбо* закéрный выр; ~é počasie клампива погóда

zrádz//ať -a -ajú *nedok. koho, čo* **1** зрáджовати *кóго, што*; клáмати *кóго* **2** вызрáджовати; ~ tajomstvo вызрáджовати тáйну

zrach//otať -oce -ocú, **zrachot//iť** -í -ia *dok.* загырмíти, зарахотáти; hrom zrachotal гром загырмíв

zrak -u *m* **1** (*jeden z piatich zmyslov*) зрак; mať dobrý, slabý ~ мáти дóбрый, слабый зрак; ~ mu slabne зрак ёмý згíршує ся *áбо* кáзить ся; stratiť ~ стратити зрак **2** (*oči*) óчі, взгляд, вызор; nespúšťať ~ z niekoho, niečoho не спущáти óчі з дакóго, дачóго; prebehnúť *al.* preletieť ~om перебíгнути очáми; premerať ~om зміряти взглядом *áбо* очáми; zablúdiť ~om niekam шмарити óчі дaґдé; запозерáти ся на даштó, застáвити ся очáми на дачíм; prebodnúť ~om *expr.* проколóти взглядом; vpiť sa ~om do niekoho *expr.* впити ся очáми до дакóго; zaslepiť ~ niekomu *expr.* засліпити óчі дакóму

zrakov//ý зракóвый; ~ orgán óрґан зрáку; ~ vnem зракóве спринимáня; ~á pamäť зракóва пáмять

zrána *prísl.* зрáна; vybral sa na cestu skoro ~ він выбрав ся на дорóгу скóро рáно *áбо* зрáна

zranen//ie -ia *s* пораніня; ľahké, ťažké ~ легké, тяжкé пораніня; utrpieť ~ достáти пораніня; podľahnúť ~iu умéрти од пораніня

zranený поранéный

zran//iť -í -ia *dok.* **1** ранити *nedok. dok.* поранити; mína ho ~ila ёгó поранила міна **2** *pren.* ранити *nedok. dok.*, причінити бóлість; život ju ~il жывот приніс єй мнóго ран

zran//iť sa -í sa -ia sa *dok.* поранити ся, ранити *nedok. dok.* сéбе, ранити сéбе (*даштó*)

zraniteľn//ý **1** зрáнюючій; **~é** miesto зрáнююче мíсце *aj pren.* **2** мáючій слабы мíсця, слабый, зрáнюючій

zraň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** ранити *nedok. dok.* **2** *pren.* ранити *nedok. dok.* причíняти трапíня

zraň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* ранити *nedok. dok.* сéбе, ранити сéбе (*даштó*)

zrapav//ieť -ie -ejú *dok.* стáти рапáвым, драпáвым, грубым; огрýбнути; tvár jej ~ela єй тварь стáла рапáвов, єй тварь огрýбла

zrast -u *m* зроснýтя; ~ kostí зроснýтя кóстей

zrásť zrastie zrastú *dok.* **1** зроснýти; štepy dobre zrástli скíпы дóбрі зросли ся; zlomená noha rýchlo zrástla зломéна нóга скóро зрослá ся **2** *s kým, čím* зрости ся, звыкнути ся, сплинути ся; nový pracovník rýchlo zrástol s kolektívom новый робíтник скóро сплинув з колектíвом

zrásť sa zrastie sa zrastú sa *dok.* зрости ся; kosť sa mu zrastie кість ёмý зростé ся

zrast//ať -á -ajú *nedok.* **1** зростáти ся; zlomená ruka rýchlo **~á** зломéна рýка скóро зрóстать ся **2** *s kým, čím* зростáти ся, звыкáти ся; спливáти ся rýchlo ~ s novým kolektívom скóро зростáти ся з новым колектíвом

zrast//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* зростáти ся; zlomená ruka sa rýchlo ~á зломéна рýка скóро зрóстать ся

zrasten//ec -ca *m min.* зрóсток

zrasten//ie -ia *s* **1** зроснýтя; **~** kostí зроснýтя кóстей **2** *kniž.* споїня; ~ s prírodou споїня з прирóдов

zrastenos//ť -ti *ž* привязáность; ~ sedliaka s pôdou привязáность селянина к зéмли

zrasten//ý зроснýтый; **~é** obrvy *al.* obočie зроснýты обéрвы

zrát//ať -a -ajú *dok.* зраховáти, выраховати; ~ straty зраховáти шкóды ● to sa dá na prstoch ~ *hovor.* тотó мож на пáлцях перераховáти

zrat//ovať -uje -ujú *hovor.* захранити; ~ od smrti захранити од смéрти

zraz -u *m* **1** стрітнýтя, зібрáня, зыйджíня, зраз; **~** je pred školou o ôsmej ráno стрітнýтя пéред шкóлов о вóсьмій рáно **2** (*zrážka*) збитя; ~ molekúl *fyz.* збитя молéкул

zráz -u *m* сваг, прудкый сваг; vysoký ~ высóкый сваг

zrazenin//a -y *ž* зразенина ~ krvi *lek.* зразенина крóви

zrazen//ý зразéный; **~é** mlieko зразéне молóко; ~á krv зразéна кров

zraz//iť -í -ia *dok.* **1** збити; зошмáрити, звалити; **~** jablko zo stromu збити ябко зо стрóму; ~il ma dolu z rebríka він звалив мéне з драбины **2** (*o dopravných prostriedkoch*) зрáзити; auto ho ~ilo ёгó зрáзило áвто **3** (*odraziť smerom nadol*) одбити; **~** loptu одбити лóпту **4** (*odlomiť*) зрíзати, збити; blesk ~il vrchovec stromu блеск зрíзав верьх стрóму **5** *čo* (*strhnúť*) стóргнути, знижыти; ~ niekomu z platu стóргнути дакóму зо зáробку **6** *hovor.* (*znížiť*) збити, знижыти; ~ horúčku збити теплотý *áбо* температýру **7** (*prirazit*) притягнýти, стягнýти; ~ stoly dovedna притягнути стóлы (к сóбі); ~ opätky чéрькнути зáпятками ● ~ niekoho na kolená положыти на кóліна дакóго; ~ niekomu hrebeň *al.* hrebienok обламáти *áбо* зломити рóгы дакóму; покорити дакóго, скротити дакóго

zraz//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *s kým, čím i bezpredm.* зрáзити ся, збити ся, стрíтити ся; autá, vlaky sa ~ili áвта, влáкы збили ся; žiak sa ~il z učiteľom ученик налетíв на учíтеля **2** *s kým, čím* (*začať boj*) зрáзити ся; вступити до бóю; ухóпити ся; študenti sa ~ili s políciou штудéнты ухóпили ся з полíціёв **3** (*o tkaninách*) збíгнути ся; sukňa sa ~ila сýкня збíгла ся **4** зрáзити ся; mlieko sa ~ilo молóко зрáзило ся; krv sa ~ila кров зрáзила ся **5** *expr.* (*povadiť sa*) повáдити ся, погáдати ся, ухóпити ся (*в гадáні і т. п.*)

zrázny прудкый; ~ breh прудкый бéрег

zrazu *prísl.* **1** (*náhle, odrazu*) нáглі, нáраз, одрáзу, в тотý минýту; ~ sa jej všetko stalo ľahostajné єй нáраз зачалó быти вшытко легковáжне **2** (*rýchlo, nečakane*) тáкой, неочéковані, скóро, неназдáйкы; ~ odísť, odcestovať одыйти неочéковані

zráž//ať -a -ajú *nedok.* **1** збивáти; ~ orechy zo stromu збивáти óріхы зо стрóму **2** (*v dopravných prostriedkoch*) збивáти; autá často ~ajú chodcov áвта чáсто збивáють пішохóдів *або* хóдців **3** (*odrážať smerom nadol*) одбивáти; ~ puk, loptu одбивáти пук, лóпту **4** *čo* (*strhávať*) стóрговати; ~ niekomu z platu стóрговати дакóму зо зáробку *або* з плáту **5** *hovor.* (*znižovať*) збивáти, знижовати; ~ horúčku знижовати теплотý **6** (*prirážať*) притяговати, стяговати; ~ stoly dovedna притяговати стóлы; ~ opätky чéрькати зáпятками • ~ niekoho na kolená клáсти на кóліна дакóго; ~ niekomu hrebeň *al.* hrebienok облáмовати дакóму рóгы; покорити дакóго, скротити дакóго

zráž//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *s kým, čím i bezpredm.* збивáти ся; vlaky sa často ~ajú влáкы чáсто збивáють ся **2** *s kým, čím* (*začínať boj*) хáпати ся, ступáти до конфлíкту; študenti sa často ~ajú s políciou штудéнты чáсто вступáють до конфлíкту з поліцієв **3** (*o tkaninách*) збігáти ся; častým praním sa látka ~a чáстым прáнём полóтно збігать ся **4** усáджовати ся; vodné pary sa ~ajú вóдны пáры усáджують ся **5** *expr.* задрáповати ся, доставáти ся до конфлíкту, вáдити ся, гáдати ся; neraz sa s ním ~al v prudkých polemikách він чáсто доставáв ся з ним до óстрой полéмікы

zražavos//ť -ti *ž* збігáвость; зражанливость; ~ látok збігáвость матеріáлів; ~ krvi *lek.* зражанливость крóви

zrážav//ý збігáвый; ~á tkanina збігáве полóтно

zrážk//a[1] -y *ž* **1** гавáрія, колізія; збитя, зразíня, стрітнýтя; ~ vlakov, aut збитя влáків, авт; ~ meteórov стрітнýтя метеорíтів; ~ hráčov зразíня грáчів **2** (*bitka, boj*) битка; krvavá ~ кровáва битка **3** (*slovný spor, konflikt*) гáдка, конфлíкт, звáда; došlo medzi nimi k otvorenej ~e мéджі ними настáла отворéна звáда; vyprovokovať ~u выпровоковати конфлíкт

zrážk//a[2] -y *ž* одраховáня; ~ z platu одраховáня з плáту; ~ z úrokov одраховáня процéнтів; má vysoké ~y ёмý мнóго стóргі(у)ють з плáту

zrážkomer -u/-a *m* доджомíр

zrážkomerný доджомíрный

zráž//ky -ok *ž pomn.* óпады *pomn.*; atmosferické ~ атмосфрíчны óпады

zreb//e -í *ž pomn.* кýдель *ж*, выческы конóпель *або* лéну

zrebnatý **1** конопляный, леняный **2** здеревянíтый; ~ kaleráb здеревянíтый калерáб

zrebn//ý **1** конопляный, із конóпель, леняный, із лéну; ~á košeľa леняна сорóчка, сорóчка із леняного *або* конопляного полóтна **2** здеревянíтый; ~ kaleráb здеревянíтый калерáб

zrebr//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* упáсти з драбины; упáсти, скотуляти ся

zrecenz//ovať -uje -ujú *dok. čo* написáти рецéнзію *на што*; дати óдзыв *о чім*; ~ učebnicu написáти рецéнзію на учéбник

zredik//ať sa -á sa -ajú sa *dok. expr.* (тяжко) зыйти, злíзти; ~ sa z postele тяжко зыйти з пóстели

zreduk//ovať -uje -ujú *dok. čo na čo* **1** скоротити, зменшыти, знижыти *што*; ~ množstvo niečoho скоротити кíлькость *дачóго*; ~ niečo na nulu знижыти дашто́ на нýлу **2** *odb.* редуковáти

zreduk//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. na čo* скоротити ся, зредуковáти ся, зменшыти ся

zrejme **1** *prísl.* (*jasne, zreteľne*) очівидні, ясні, непохыбні; už ~ vidí, že to nebolo správne він уж ясні вíдить, же тотó было неправдиве **2** *čast.* (*iste, zaiste*) напéвно,

істо, мо́же; ~ už nepríde він (она́) уж, ісго, не прийде

zrejm//ý ясный, очівидный, неспохыбуючій; ~á chyba ясна хыба; zmysel jeho slov bol ~ смысел ёго́ слов быв очівидный

zrekapitul//ovať -uje -ujú *dok.* коро́тко повторити, повторити содержа́ніє повіда́ного, резюмова́ти; ~ si najdôležitejšie udalosti roka коро́тко повторити на́йважнішы моме́нты ро́ка

zrekonštru//ovať -uje -ujú *dok.* выновити, перебудова́ти, переста́вити, зреконштруова́ти *nedok. dok.*; ~ závod перебудова́ти заво́д

zrekre//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* одпочі́нути; набра́ти силы, зрекреова́ти ся

zrelos//ť -ti *ž* **1** зрі́лость; ~ ovocia, obilia зрі́лость овоцины, зе́рна; stupeň ~ti сту́пінь зрі́лости; mliečna ~ kukurice *odb.* моло́чна зрі́лость тендері́ці; vosková ~ *odb.* воско́ва зрі́лость **2** зрі́лость; pohlavná ~ поло́ва *або* сексуа́льна зрі́лость; vek rozumovej ~ti вік розумо́вой зрі́лости, усвідо́млюючій вік; umelecká ~ spisovateľa *pren.* худо́жня зрі́лость писа́теля **3** (*o veciach a javoch*) зрі́лость *ж*; ~ pôdy *poľnohosp.* зрі́лость зе́млі; ~ vína, piva *odb.* зрі́лость вина́, пива

zrel//ý 1 (*o plodoch rastlín*) дозрі́тый, зрі́лый; ~ plod дозрі́тый плод; ~é jablká дозрі́ты ябка **2** (*dospelý*) доро́слый, зрі́лый; ~ človek доро́слый чолові́к; v ~om veku в зрі́лім ві́ку **3** *odb.* (*o veciach a javoch*) дозрі́тый, дозрі́вшый, зрі́лый; ~é víno дозрі́те вино́; ~ kompost дозрі́тый ко́мпост; ~ nádor *lek.* дозрі́та раковино́ва опухлина, дозрі́тый на́дор **4** (*vyspelý*) зрі́лый; ~á myšlienka зрі́ла мысель *або* ду́мка; urobil to po ~ej úvahe він посту́пив так по зрі́лім розду́мовані; ~é dielo зрі́лый твір **5** *expr.* годячій, підходячій; myšlienka je ~á na realizáciu ду́мка зрі́ла на реаліза́цію

zrenic//a -e *ž,* **zrenička//a** -y *ž* зорні́ця

zrete//ľ -ľa *m* **1** *obyč v mn. č.* **~le** (*hľadisko*) то́чка зрі́ня, аспе́кт; estetické ~le естеті́чна то́чка зрі́ня, естеті́чный аспе́кт **2** (*pozornosť*) зве́рненя ува́гы, внима́вость; ува́жованя; obrátiť ~ na niekoho, na niečo зверну́ти ува́гу на дако́го, на дашто́; nespúšťať niečo zo ~ľa не спуща́ти з оче́й; klásť hlavný ~ na niečo зверта́ти гла́вну ува́гу на дашто́, придава́ти велике значі́ня дачо́му ● mať niečo na ~li ма́ти на ува́зі дашто́; so ~ľom na niekoho, niečo ма́ти дашто́, дако́го на ува́зі

zreteľne *prísl.* выразні, зрозу́млюючі, явні, ясні; povedať niečo ~ зрозу́млюючі повісти дашто́; dať niekomu niečo ~ najavo дати дако́му ясні порозумити дашто́

zreteľnos//ť -ti *ž* ясность, выразность, зрозуме́ность; artikulačná ~ ясность, чістота́ высловности

zreteľn//ý ясный, выразный, порозу́млюючій; ~é stopy выразны сліды; ~á odpoveď порозу́млююча о́дповідь; mať ~ú prevahu v niečom ма́ти выразну переву́гу в дачім, перева́жовати в дачім

zrevolucioniz//ovať -uje -ujú *dok.* революціонізова́ти *nedok. dok.*

zrezaný зрі́заный, обрі́заный; ~ strom зрі́заный стром ● ~ kužeľ *geom.* усікну́тый ко́нус; ~ ihlan *geom.* усікну́та пірамі́да

zre//zať -že -žú *dok.* **1** зрі́зати, обрі́зати; ~ vrchovec stromu зрі́зати вершо́к стро́му; ~ výhonky rastliny обрі́зати выросткы ростлины; ~ strom зрі́зати стром **2** *koho expr.* (*zbiť*) збити, набити, вытрипати, змолотити; otec ~zal syna оте́ць вытрепав сына **3** *koho čo hovor.* скрітікова́ти, зрі́зати, розне́сти; kritika ~zala zbierku крі́тіка зрі́зала збі́рник

zre//zať sa -že sa -žú sa *dok. hovor. expr.* опити ся, зрі́зати ся

zrezáv//ať -a -ajú *nedok.* зрі́зовати, обрі́зовати; ~ výhonky зрі́зовати выросткы; ~ konáre обрі́зовати конарі́

zrezka *prísl.* (*kráčať, stúpať ap.*) енерґі́чні, рі́зко, ско́ро; ~ kráčať, stúpať, vykročiť енерґі́чні крача́ти, іти, выкрочі́ти

zriaden//ec -ca *m* слуга́; курьєр; železničný ~ желізнодоро́жный слуга́; súdny ~ су́дный выко́наватель

zriadenecký: ~ personál техні́чный персона́л

zriaden//ie -ia *s* (о́бщностный) режі́м, строй, по́рядок, сісте́ма, зрядж́іня; prvotnopospolné ~ первісноо́бщностный строй; kapitalistické ~ капіталісті́чный строй

zriad//iť -i -ia *dok.* **1** заложыти, вытворити, отворити, орґанізова́ти, основа́ти; ~ školu, nemocnicu отворити шко́лу, шпыта́ль; ~ komisiu вытворити комі́сію **2** (*dať do poriadku*) приве́сти до по́рядку; ~ si financie приве́сти до по́рядку фіна́нції **3** *koho, čo expr.* (*zbiť*) збити, докалічі́ти, змастити, змолотити; ale ťa ~il! а́ле змолотив же він те́бе!

zriaďovac//í: ~ stanica *žel.* упорядко́вуюча *або* сортіру́юча станіця

zriaď//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** заклада́ти, вытваряти, отваряти, орґанізова́ти; ~ škôlku, jasle отваряти дітьскый сад, яслі **2** (*dávať do poriadku*) упорядко́вовати, дава́ти до по́рядку

zriasen//ý склада́ный, збера́ный; ~á sukňa склада́на су́кня; ~á koža зморще́на ко́жа

zrias//iť -i -ia *dok.* склада́ти до фа́лды, збера́ти до фа́лды; ~ sukňu склада́ти су́кню до фа́лды

zrias//iť sa -i sa -ia sa *dok.* позбера́ти ся (до скла́дкы); nad koreňom nosa sa mu koža ~ila над ко́рінём но́са появили ся морщі́ны

zriecť sa *p.* **zrieknuť sa**

zriedka *prísl.* зрі́дка, рі́дко; to sa podarí len ~ тото́ рі́дко коли уда́сть ся *або* пода́рить ся

zriedkakde *prísl.* рі́дко де, ма́ло де

zriedkakedy *prísl.* зрі́дка, рі́дко (коли); to sa stáva iba ~ тото́ ста́вать ся дость рі́дко

zriedkavo *prísl.* **1** рі́дко; sa vyskytovať рі́дко встріча́ти ся **2** на рі́дкость, выключні; ~ krásny на рі́дкость *або* выключні прекра́сный, рі́дкой красы

zriedkavos//ť -ti *ž* рі́дкость

zriedkav//ý **1** рі́дкый, рі́дкостный; ~ zjav рі́дкостне явлі́ня; ~á príležitosť рі́дка́ мо́жность; рі́дка́ на́года **2** рі́дкый, рі́дкостный, незвыча́йный, выключный; ~á krásavica незвыча́йна краса́виця

zrieďovadl//o -a *s odb.* зрі́джовач

zrieď//ovať -uje -ujú *nedok.* зрі́джовати, розрі́джовати; ~ vzduch зрі́джовати во́здух

zrieď//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* зрі́джовати ся, розрі́джовати ся, рідити ся

zriek//ať sa[1] -a sa -ajú sa *nedok. koho, čo* зріка́ти ся, одка́зовати ся; ~ sa dedičstva зріка́ти ся наслі́дства; ~ sa osobného pohodlia зріка́ти ся вла́стного комфо́рту

zriekať sa[2] *p* **odriekať sa**

zriek//nuť sa -ne sa -nu sa *dok. čoho, koho* зречі́ ся, одказа́ти ся, одсту́пити ся *од чо́го, ко́го*; ~ sa hodnosti, kandidatúry одказа́ти ся од ті́тулу, од кандідату́ры; ~ sa niečoho v prospech niekoho зречі́ ся дачо́го на ужыток дако́го; ~ sa myšlienky зречі́ ся ду́мкы *або* по́гляду

zrieť zreje zrejú *nedok.* **1** зрі́ти, дозріва́ти; ovocie zreje овоцина зрі́є *або* дозрі́вать **2** (*o človeku*) взрослі́ти, става́ти ся взро́слым **3** *odb.* дозріва́ти; pivo, víno zreje пиво, вино́ дозрі́вать

zricht//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* **1** (*opraviť*) опра́вити, приве́сти до по́рядку; ~ motor опра́вити мо́тор **2** *expr.* (*zbiť*) збити, змолотити, стрепа́ти; kto ťa tak ~oval? хто те́бе так збив?/зрихтова́в?

zricht//ovať sa[1] -uje sa -ujú sa *dok. hovor.* припра́вити ся, приготовити ся, пририхтова́ти ся; ~ sa na cestu припра́вити ся на доро́гу

zricht//ovať sa[2] -uje sa -ujú sa *dok. hovor.* (*opiť sa*) напити ся, спити ся, наце́ньґати ся, зрі́зати ся

zrkadlisk//o -a *s lek.* базе́н з лічі́вов водо́в і лічі́вым ба́гном

zrkadl//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** *v čom* одража́ти ся; mesiac sa ~il v hladine jazera мі́сяць одража́в ся на по́верьху о́зера **2**

v čom, na čom одражáти ся, одражáти (*so zmenou vetnej konštrukcie*); na tvári sa mu ~ila nespokojnosť на ёгó твáри одражáла ся неспокíйность

zrkadl//o -a *s* **1** зéркало, глядило, глядильце; vreckové ~ кішенёве зéркало brúsené ~ брусéне зéркало *áбо* глядило; ~ na stenu глядило *áбо* зéркало на стіну́; spätné ~ *aut.* одражáюче зéркало; zväčšujúce ~ збíвшуюче зéркало; výrobca zrkadiel выробця зéркал *áбо* глядил **2** (*vodná hladina*) зéркало, пóверьх *м*; ligotavé ~ jazera блискаюче зéркало óзера **3** (*obraz, odraz*) одражíня; umenie je ~om doby іску́ство є зéркалом епóхы, іску́ство – зéркало епóхы **4** *typ* плóщадь наберáня **5** *poľov.* світлé пятнó на скóрі *áбо* на опірíні **6** *lek.* базéн з термáлнов водóв і лічíвым багнóм **7** *krajč.* гадвáбна фазóна (*му́жского костюма*) • nastaviť niekomu ~ указáти дакóму ёгó дíйсну тварь; nastaviť niekomu krivé ~ выставити дакóго на пóсміх, высміяти дакóго; зосмíшнити дакóго, дaштó

zrkadlovin//a -y *ž* **1** *hut.* зéркалове сурóве желізо **2** *odb.* зéркаловый бронз

zrkadlovitý зéркаловый, глядилóвый; ~ lesk зéркаловый леск, зéркаловость

zrkadlov//ý *v rôzn. význ.*; зéркаловый; ~á plocha зéркаловый пóверьх; ~é sklo *odb.* зéркалове скло; ~á dvorana *al.* sieň зéркалова сáла; ~ lesk зéркаловый леск • ~é stroje *al.* prístroje *geod.* зéркаловы машыны; ~ ďalekohľad *opt. astron.* рефлéктор, одражáючій телескóп; ~á komora *fot.* зéркаловый фотоапарáт

zrnat//ieť -ie -ejú *nedok.* ставáти ся зернистым; med ~ie мед стáвать ся зернистым *áбо* цукерьнатіє

zrnat//ý зернистый, з бíвшов кíлькістёв зéрен *áбо* семéн; ~é jablko зернисте ябко

zrn//iny -ín *ž mn. č.* зернóвы култу́ры, зернины; kŕmne ~ кормóвы зернины

zrnistý зернистый, ґранулованый; ~ kameň зернистый кáмінь; ~ sneh зернистый сніг

zrnitos//ť -ti *ž* **1** зернистость; ~ kovu зернистость метáлу; ~ cementu зернистость цíменту; ~ horniny зернистость горнины **2** лапідáрность *ж*, выразность *ж*; ~ štýlu лапідáрность штíлу

zrnit//ý **1** зернистый, ґранулованый; ~á pôda зерниста зéмля; ~ sneh зернистый сніг **2** (*o obilí*) зернистый; ~á pšenica зерниста пшеніця **3** драплявый, рапáвый; ~ povrch рапáвый пóверьх

zrnk//o -a *s v rôzn. význ.* зéрно, зерéнко; pšeničné ~ пшенíчне зéрно; makové ~ макóве зерéнко, зерéнко мáку; horčičné ~ горчíцёве семéнко; kávové ~á кавóвы зéрна; ~ paradajok зéрна парадíчок; ~ piesku зерéнко піску́; ~ soli кру́пка сóли; ~ pravdy *pren. expr.* зéрно íстины *áбо* прáвды; ~ ľudovej múdrosti *pren. expr.* зéрно нарóдной му́дрости

zrnkov//ý: ~á káva кáва в зéрнах; ~é zlato ріжовáне зóлото

zrn//o -a *s* **1** (*plod obilia*) зéрно; pšeničné ~ пшенíчне зéрно; kukuričné ~ тендерíчне зéрно **2** *hromad. hovor.* (*obilie*) зéрно; siať ~ сíяти зéрно; kŕmiť ~om кормити зéрном **3** (*semeno, jadierko*) семéно, зерéнко; ~ hrachu зерéнко гóроху **4** (*guľatá čiastočka niečoho*) кру́пка; ~ vápenca кру́пка вапнá **5** *pren.* зéрно, кру́пка, частинка; ~ pravdy зéрно *áбо* частинка прáвды **6** *pren. expr.* сóрта, від, род; *prekladá sa individuálne*; egoista čistého ~a еґоíста чíстой вóды • prišiel k tomu ako slepá kura k ~u він пришов ку тóму як сліпа ку́рка ку зéрну, на нёго тотó з нéба звалило ся, надобыти барз лéгко

zrnov//ý зернóвый; ~é kultúry зернóвы култу́ры

zroben//ý зробéный, выробеный; ~é ruky выробены *áбо* мозолисты ру́кы; ~á dlaň мозолиста *áбо* твердá дóлонь

zrobiť *p.* **urobiť**

zrob//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*unaviť sa od ťažkej práce*) выбити ся зо сил, унавити ся, зморити ся, стрáпити ся **2** притворити

ся; ~ il sa, že to nepočuje він притворив ся, же не чує; він зробив ся, же не чує

zročnos//ť -ti *ž* час сплачіня; ~ dlžoby час сплачіня дóвгу

zrod -u *m* **1** (*vznik, počiatok*) зроджіня, выникненя; ~ štátu выникненя *áбо* зроджіня держáвы; miesto ~u niečoho місце выникниня дачóго; v stave ~u в штáдії зароджіня **2** (*narodenie*) народжіня

zroden//ec -ca *m* (*potomok*) потóмок

zroden//ie -ia *s* **1** (*vznik*) зроджіня, выникненя, створíня; ~ sveta створíня світа **2** (*narodenie*) народжіня; ~ nového človeka народжіня нового чоловíка

zrod//iť -í -ia *dok. expr.* **1** *koho* порóдити; ~ syna порóдити сына **2** *čo* (*dať vznik niečomu*) дати зачáток *чóму*

zrod//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* **1** (*narodiť sa*) нарóдити ся **2** (*vzniknúť*) зродити ся, появити ся, взникнути; ~ila sa mu v mozgu takáto myšlienka в ёгó мóзґу зродила ся такá ідéя *áбо* дýмка

zrohovat//ieť -ie -ejú *dok.* ствéрднути, стýгнути; pokožka ~ela кóжа ствéрдла

zronen//ý смутный, скормучéный, склéслый, здепрімовáный; ~á tvár скормучéна тварь; bol celý ~ він быв цáлком склéслый

zron//iť[1] -í -ia *dok. koho* скормутити, убити, знічíти, здепрімовáти; strata syna ju veľmi ~ila онá была знічéна страчíнём сына

zron//iť[2] -í -ia *dok. čo, koho* стóргнути, здýти, збити, зошмáрити; vietor ~il posledné lístie stromov вітор здув послíднє листя зо стрóмів

zrosen//ý **1** зросéный, покрытый росóв ~á tráva заросéна травá; ~á fľaša vína заросéна фляшка винá **2** *expr.* спочéный, вспотившый; ~é čelo спочéне челó; ~ zrak заплáканы óчі

zros//iť -í -ia *dok. expr.* покрыти росóв, оросити, звогчíти; studený pot mu ~il čelo студéный пот оросив ёмý челó

zrovna *čast.* як раз, прáві, акурáт; nie je ~ najhlúpejší він як раз не глýпый; nebol ~ najkrajší він акурáт не быв красáвець, він далéко не красáвець

zrovn//ať -á -ajú *dok.* **1** зрівнáти, вырівнати, выгладити; ~ terén зрівнáти тéрен **2** упорядковáти, дати до пóрядку; ~ si niečo v hlave упорядковáти дащтó в гóлові, позберáти ся з дýмками • ~ niekomu kosti *hovor. expr.* перераховáти дакóму кістя, збити дакóго; ~ so zemou зрівнáти зо землёв, цáлком знічíти

zrovn//ať sa -á sa -ajú sa *dok. čím* достáти ся до єднóй ýровни з дачім, стáти ся рівным, порівнáти ся *з чім*

zrovnáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** зрíвновати, вырíвновати, зглáджовати; ~ zem pred domom вырíвновати зéмлю пéред дóмом **2** упорядкóвовати, приводити до пóрядку; ~ si niečo v hlave позберáти ся з дýмками • ~so zemou зрíвновати зо землёв

zrovnáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. s čím* доставáти ся до єднóй ýровни з дачім, ставáти ся рівным, порíвновати ся

zrovnoprávn//iť -i -ia *dok.* вырівнати ся в прáвах, стáти рівнопрáвным, зрівноправнити

zrovnoprávň//ovať -uje -ujú *nedok.* вырíвновати ся в прáвах, зрівнопрáвнёвати

zrozpačit//ieť -ie -ejú *dok.* стратити гóлову, быти безрáдным, спохыбовати

zrozumiteľne *prísl.* ясні, порозýмлюючо; ~ hovoriť ясні говорити; ~ sa vyjadrovať порозýмлюючо выслóвлёвати ся

zrozumiteľn//ý ясный, выразный, порозýмлюючій; ťažko ~ тяжкый для порозуміня; ~á odpoveď порозýмлююча óдповідь

zrôsolovat//ieť -ie -ejú *dok.* застыти, стýгнути, ствéрднути, стáти студенинов

zrub -a/-u **1** (*otesané brvno*) окресáне дéрево, окресáный трам; drevo na ~y дéрево на деревяны дóмы **2** (*ohrada na studni*) зруб стýдні, деревяна пристрíшка стýдні **3** (*zrubový dom*) деревяна будóва, деревяный дім; drevené ~y дóмы, побудовáны з дéрева; деревяны дóмы

zrúbaný[1] зрубáный, стятый; ~ strom зрубáный стром

zrúbaný[2] *hovor. expr.* пяный, опитый, *expr.* стятый, зрубáный; ~ na mol пяный на мол

zrúb//ať sa -e sa -u sa *dok. hovor. expr.* (*opiť sa*) напити ся, опити ся, зрізати ся, зрубáти ся

zrubov//ý зрубóвый, деревяный; **~á** stavba деревяна будóва; ~á stena деревяна стінá; ~á osada зрубóва *áбо* деревяна осáда; **~á** studňa деревяна пристрíшка стýдні

zrúcanin//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** руïны, розвáлины; **~**y hradu руïны грáду, зáмку

zrúcanisk//o -a *s* руïны, розвáлины

zrúc//ať -a -ajú *dok.* збýряти, звалити; ~ staré domy збýряти стáры дóмы

zrúc//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* збýряти ся, розвалити ся, роспáсти ся, упáсти

zručne *prísl.* зрýчні, шікóвні, акурáтні, збíгло; ~ vyšívať зрýчні вышывати

zručn//ý зрýчный, шікóвный, акурáтный, збíглый, сýчій; ~ majster зрýчный мáйстер; má ~é ruky він мать шікóвны рýкы

zrud//núť -ne -nú *dok. kniž. zastar.* почервеніти, очервеніти, порудіти; ~ od hnevu почервеніти од гніву

zruin//ovať -uje -ujú *dok.* зруйновáти, знічíти; ~ hospodárstvo зруйновáти ґаздíвство

zrúk//nuť -ne -nu *dok. expr.* заревáти, закрічáти, скрикнути, загучáти; siréna ~la сірéна загучáла; ~ol na mňa він заревáв на мéне

zruš//iť -í -ia *dok.* **1** порýшыти; **~** sľub, prísahu порýшыти обіцяня, присягу **2** зрýшыти; ~ lístkový systém зрýшыти картќову сістéму; ~ zákaz зрýшыти зáказ; ~ hranice зрýшыти *áбо* скасовáти граніці; ~ zmluvu розорвáти *áбо* ануловáти договíр **3** *práv.* скасовáти, зрýшыти; ~ rozsudok зрýшыти приговóр *áбо* вердíкт; ~ voľby скасовáти вóльбы ● ~ povel *voj.* зрýшыти комáнду

zrúten//ie -ia *s* потрясíня, розладжíня; nervové ~ нервóве потрясíня

zrút//iť -i -ia *dok.* **1** зошмáрити; **~** niekoho do priepasti зошмáрити дакóго до прóпасти **2** звалити, збýряти; **~** starý dom звалити стáрый дім

zrút//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** звалити ся, упáсти; **~** sa na zem звалити ся на зéмлю **2** розвалити ся, збýряти ся; dom sa ~il дім розвалив ся ● nervove sa ~ достáти нервóве розладжíня, нервóво розлáдити ся

zružov//ieť -ie -ejú *dok.* зружовíти, счервенíти

zryč//ať -í -ia *dok. expr.* (*o zvieratách*) зарычáти, заревáти

zrýchlen//ie -ia *s fyz.* ускорíня; gravitačné ~ ґравітáчне ускорíня

zrýchlen//ý ускóреный; частíшый; **~**é tempo ускóрене тéмпо; ~ pulz частíшый пулз; ~ dych ускóрене дыхáня; rovnomerne, nerovnomerne ~ pohyb *fyz.* рівномíрно, нерівномíрно ускóрене погынáня

zrýchl//iť -i -ia *dok.* **1** ускóрити; **~** krok ускóрити крок; ~ tempo ускóрити тéмпо **2** ускóрити, посýнути; **~** prácu ускóрити робóту

zrýchl//iť sa -i sa -ia sa *dok.* ускóрити ся; dych sa mu ~il ëго дыхáня ускóрило ся

zrýchľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** ускоряти, частішáти; **~** chod stroja ускоряти ход машыны; ~ krok ускоряти *áбо* частішáти крок **2** ускоряти, посувáти; ~ prácu ускоряти робóту

zrýchľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* ускоряти ся, частішáти ся; pulz sa mu ~uje пулз ëму частíшать

zub -a *m* **1** зуб (*mn. č.* зубы); predné, zadné ~y перéдні, зáдні зýбы; riedke ~y рідкы зýбы; umelý ~ вставáный зуб; zlatý ~ золотый зуб; mliečne ~y *anat.* молóчны зýбы; trvalé ~y *anat.* тырвáлы зýбы; črenové ~y *anat.* черíвны зýбы; očné ~y *anat.* óчны зýбы; ~ múdrosti *hovor.* зуб мýдрости; bolia ho ~y ëгó болять зýбы; trhať ~y niekomu тóргати зýбы дакóму; plombovať ~y бломбовáти зýбы; umývať si ~y умывáти зýбы; kefka

na ~y кéфка на зу́бы; drkotať ~ami od zimy дыркотáти зубáми од зимы; škrípať ~ami скриготáти зубáми; zaťať ~y od bolesti затяти зу́бы од бóлести; vybiť ~y выбити зу́бы; hovoriť cez ~y *hovor.* говорити *áбо* бісідовáти чéрез зу́бы; precediť cez ~y *expr.* процідити чéрез зу́бы **2** зуб, зубéць, зубóк; ~ pily зу́бкы пилы • držať jazyk za ~ami тримати язык за зубáми; jazyk za ~y! притрим(те) язык!, будь(те) тихо!; mám toho plné ~y *expr.* мам тóго пóвны зу́бы; zohnať niečo pod ~y роздобыти даштó під зуб; po ~y vyzbrojený по зу́бы озброєный; všetko ohlodal ~ času на вшыткім час охабив сліды; pozrieť sa niekomu bližšie na ~y *hovor.* попозерáти ся дакóму ближе на зу́бы, я ёгó уж дáвно переглянув; ~ami-nechtami рукáми і ногáми; oko za oko, zub za zub óко за óко, зуб за зуб; darovanému koňovi nehľaď na ~y [*prísl.*] даровáному конёви на зу́бы не позерáють *áбо* не смóтрять

zubáč -a *m zool.* зубáч

zubačk//a -y *ž hovor.* зубчáта желíзна дорóга

zubadl//o -a *s* зубáдло, у́зда; držať koňa za ~ тримати коня за у́зду

zubami-nechtami *p.* **zub**

zubár -a *m hovor.* зу́бный дóктор; chodiť k ~ovi ходити к зу́бному дóкторови

zubarin//a -y *ž štud. slang.* стоматолóґія (*предмéт штудовáня*)

zubárk//a -y *ž hovor.* зу́бна дóкторка

zubat//á -ej *ž hovor. expr.* зубáта, курнóса (*о смéртці*)

zubat//ý **1** зубáтый; ~á papuľa žraloka зубáта папу́ля жрáлока **2** зубчáтый; ~ nôž зубчáтый нож; ~ list зубчáтый лист; ~é slniečko *pren. expr.* зубáте сóлнце

zub//ec -ca *m* зубéць, зуб

zub//iť sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* **1** (*smiať sa*) шкірити зу́бы, сміяти ся; ~il sa mi priamo do očí він сміяв ся мі прямо в óчі **2** (*zlostiť sa*) злостити ся

zúbkatý зубкáтый; ~ okraj listu зубкáтый край листа

zúbkovac//í зубку́ючій; -ie stroje зубку́ючі машыны

zúbkovač -a *m* зубковáч, машына на зубковáня

zúbkovan//ie -ia *s* **1** зубковáный óкрай; ~ noža зубковáный край нóжа **2** появлíня зу́бів, ріст зу́бів

zúbkovaný зубковáный; ~ okraj зубковáный óкрай

zúbk//ovať -uje -ujú *nedok.* робити на дачíм зу́бкы, перфоровáти *nedok. dok.*; ~ známky перфоровáти знáмкы, робити на знáмках зу́бкы

zúbkozobc//e -ov *m mn. č. zool.* шырокозу́бці

zubnic//a -e *ž fon.* зу́бный звук

zubn//ý зу́бный; ~á kefka зу́бна кéфка; ~á pasta зу́бна пáста; ~ technik зу́бный тéхнік, дентíста; ~é lekárstvo зу́бне лікáрьство, лічíня зу́бів; ~á dreň зу́бна річовина; ~ kameň зу́бный кáмінь; ~é zlato зу́бне зóлото

zubolekársk//ý зуболікáрьскый; зуболічíвый; ~é nástroje зуболікáрьскы інштрумéнты, інштрумéнты зу́бного лíкаря

zuboliečb//a -y *ž odb.* зуболічíня

zub//or -ra *m* зу́бор

zuborad//ie -ia *s* зу́бы, ряд зу́бів; horné, dolné ~ вéрхні, нижні зу́бы

zúbožen//ý бідный, убóгый, збідачéный, утрáпеный, жалóстный; ~ človek убóгый чоловíк; nachádzať sa v ~om stave находити ся в жалóстній сітуáції

zubr//í зубрóвый; ~ia koža кóжа зу́бра; ~ia rezervácia зубрóва резервáція

zubric//a -e *ž* самíця зу́бра, зубрíця

zúčastnene *prísl.* з інтерéсом; ~ sledovať niečo позерáти за дачíм з інтерéсом

zúčastnenos//ť -ti *ž* лютость, змíлованя, порозумíня, у́часть

zúčastnen//ý учáстник, принимáючій у́часть; ~á strana сторóна, принимáюча у́часть; ~á osoba учáстник; осóба, принимáюча у́часть

zúčastn//iť sa -í sa -ia sa *dok. na čom, v čom, čoho* прияти ýчасть *в чім*; быти учáстником *чóго*, участити ся *чóго*; ~ sa na porade участити ся засідáня, прияти ýчасть на засідáні; ~ sa debaty прияти ýчасть в діскýсії; ~ sa súťaže прияти ýчасть в перемагáні; ~ sa na povstaní участити ся повстáня, быти учáстником повстáня

zúčastň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. na čom, v čom, čoho* принимáти ýчасть, участити ся; ~ sa na schôdzi принимáти ýчасть на громáді; ~ sa na oslavách принимáти ýчасть на ослáвах

zúčt//ovať -uje -ujú *dok.* **1** *čo* выучтовати, розраховáти ся; ~ preddavok выучтовати зáлогу **2** *s kým, čím* розраховáти ся; вырівнати ся; ~ s nepriateľom розраховáти ся з неприятелём

zúfal//ec -ca *m* безутíшный чоловíк

zúfalstv//o -a *s* безнадíйность, безутíшность; нещáстя; priviesť *al.* vohnať niekoho do ~a довéсти дакóго до безнадíйности, привéсти до нещáстя дакóго; upadnúť do ~a прийти *áбо* упáсти до безнадíйности *áбо* до нещáстя; byť na (po)kraji ~a быти на крáї безутíшности *áбо* безнадíйности

zúfal//ý *v rôzn. význ.* безнадíйный, безутíшный, нещáстный, смутный, скормучéный, склéслый; ~ človek безнадíйный чоловíк; je celý ~ він в пóвній безутíшности; ~á tvár смутнá тварь; ~ plač скормучéный *áбо* безутíшный плач; skríknuť ~ým hlasom скрикнути безутíшным гóлосом; ~é položenie безнадíйна сітуáція; ~ neporiadok ужáсный непорядок; ~ nedostatok ужáсный недостáток

zúf//ať (si) -a (si) -ajú (si) *nedok. dok. nad kým, čím i bezpredm.* пáдати/упáсти до безнадíйности, прийти/приходити до безутíшности • to je na ~anie *hovor.* од тóго мóже зыйти з розýму, од тóго мóже прийти до нещáстя; priviesť niekoho do ~ania *hovor.* привéсти дакóго до безнадíйности

zuhlič//iť -í -ia *dok. chem. hut.* провéсти обуглерóджованя, насытити углерóдом; ~ oceľ провéсти обуглерóджованя óцели

zuhlič//iť sa -í sa -ia sa *dok. chem. hut.* насытити ся углерóдом

zuhoľnat//ieť -ie -ejú *dok.* перевéсти на ýгель, згорíти

zuholň//ovať -uje -ujú *nedok.* переводити на ýгель, зугóльнёвати, спáлёвати

zúhor//iť -i -ia *dok.* зробити угорóве орáня

zun//ieť -í -ia *nedok.* дзвеніти, звучáти

zunovanos//ť -ti *ž hovor. expr.* нýда, цливость, смýток; унáва

zunovaný *hovor. expr.* унавéный, унуджéный, зморéный, утрáпеный; som z toho celkom ~ мі вшытко тотó надоїло, з тóго я цáлком унавéный

zun//ovať -uje -ujú *dok.* зуновáти, унудити, омерзити; надоїсти, спротівити; ~ovalo ho počúvať jej výčitky ёмý надоїло слýхати єй вычіткы; ~oval už stáť ëró уж зуновáло стояти

zun//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. komu i bezpredm.* надоїсти, спротівити ся; ~ovala sa mu strava v menze ёмý надаїло страховáти ся в їдáлні

zúplna *prísl. kniž.* пóвністю, цáлком, начíсто

zurčan//ie -ia *s expr.* чурчáня; ~ potôčka чурчáня пóтічка

zurč//ať -í -ia *nedok. expr.* чурчáти; potôčik ~al пóтічок чурчáв

zurčiac//i чурчáчій; ~á bystrina чурчáчій пóтік

zúr//iť -i -ia *nedok.* (*o človeku*) зурити, вычіняти; барз злостити ся, барз гнíвати ся; ~il od hnevu зурити од гніву; búrka ~ila бýря зурила; epidémia chrípky ~i хріпкóва епідéмія вычінять

zúriv//ec -ca *m* зуривый, дикый, стéклый, бýйный чоловíк

zúrivos//ť -ti *ž* зуривость, стéклость, бýйность, дикость; privádzať do ~ti приводити до стéклости

zúriv//ý бýйный, дикый, зуривый, стéклый, злóстный; ~ lev роззýреный лев; ~ človek злóстный чоловíк; ~ pohľad злóстный вызор; ~á tvár злóстна тварь; ~é štekanie psov стéкле брехáня псів; ~ vietor зуривый вíтор; ~á búrka зурива бýря; ~ boj зуривый бой; klásť ~ odpor класти зуривый óдпір; ~ nepriateľ немілосéрдный неприятель

zurkot -u *m expr.* чурчáня; ~ horskej riavy чурчáня гíрьского пóтока

zurko//tať -ce/-tá -cú/-tajú *nedok. expr.* чурчáти

zúroč//iť -í -ia *dok.* звышыти процéнта; ~ kapitál звышыти процéнта на капітáл

zúroč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* дати *áбо* принéсти процéнта

zúrodnen//ý урóдный; ~á zem урóдна зéмля

zúrodn//iť -í -ia *dok.* зробити уроднíшым; звышыти урóдность; ~ zem, pôdu звышыти урóдность зéмлі

zúrodň//ovať -uje -ujú *nedok.* робити уроднíшым, звышовати урóдность

zurval//ec -ca *m* биткáрь, незбéдник, збóйник, ґалґан, ґýнцут

zurvalsk//ý биткáрьскый, незбéдницькый, гунцýцькый

zutek//ať -á -ajú *dok.* **1** утечі, утíкнути; **~** z práce утечі з робóты **2** утечі, утíкнути; **~** z väzenia утíкнути з арéшту**;** **~** z bojiska утечі з пóля биткы **3** *predkým, čím*; **~** pred trestom утечі пéред покарáнём; ~ pred hnevom niekoho утечі пéред гнíвом дакóго

zúzik -a *m ľud.* жóлудок (*домáшнёго птáха*), пупóк

zúžen//ie -ia *s* зужíня; ~ ciev *lek.* зужíня жыл

zúžen//ý зужéный; ~é nohavice зужéны ногавíці; ~é oči зужéны óчі

zúž//iť -i -ia *dok.* **1** зужыти; **~** cestu зужыти дорóгу; ~ sukňu зужыти сýкню **2** зужыти, зменшыти; **~** počet, rozsah niečoho зменшыти чíсло, зменшыти рóзмір дачóго

zúž//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** зужыти ся; cesta sa za dedinou ~ila за селóм *áбо* валáлом дорóга зужыла ся *áбо* стáла ýзшов **2** (*zredukovať sa*) зужыти ся, зменшыти ся

zužitk//ovať -uje -ujú *dok.* выужыти; ~ odpad выужыти óдпад; ~ vedomosti niekoho выужыти дачії зная

zužitkovateľ -a *m* ужывáтель

zužitkovateľný вгóдный на ужывáня

zuž//ovať -uje -ujú *nedok.* зýжовати; ~ priechod зýжовати перéхід; ~ rozsah niečoho зýжовати рóзмір дачóго

zuž//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* зýжовати ся; cesta sa na tomto mieste ~uje дорóга на тім місці зýжує ся

zváč -a *m* позывáч, позывáючій

zvad//a -y *ž* гáдка, звáда; pustiť sa do ~y зачати гáдку

zvad//iť sa -í sa -ia sa *dok. s kým, o čom i bezpredm.* погáдати ся *з кым, із-за чóго*; ~ so susedom погáдати ся зо сусíдом

zvádzan//ie -ia *s práv.* звóджованя, навóджованя; ~ mladistvých навóджованя малолíтніх

zvádz//ať[1] -a -ajú *nedok.* **1** *čo, kam* зводити; ~ vodu do kanála зводити вóду до канáлу **2** *koho, čo*; *koho s kým* спóёвати, зводити; osud nás ~al na každom kroku óсуд нас спóёвав на кáждім крóці **3** *čo na koho* (*obviňovať niekoho z niečoho*) звáлёвати; všetko ~al na iných звáлёвати вшытко на дрýгых

zvádz//ať[2] -a -ajú *nedok.* **1** *koho na čo* замáнёвати, вáбити, наговóрёвати; ~ na zlé niekoho вáбити дакóго на зле **2** *koho i bezpredm.* (*priťahovať, lákať*) притяговати; silné umenie ~a дíйсне іскýство притягує **3** *koho* наводити, зводити, наговóрёвати; ~ nedospelé dievča зводити малолíтнє дíвча **4** *koho, čo kniž.* збивáти; ~ z pravej *al.* zo správnej cesty збивáти з правдивой дорóгы **5** *koho, čo k čomu kniž.* вéсти; ~ k nesprávnym záverom вéсти к несправодливым выводам

zvádz//ať[3] -a -ajú *nedok. kniž.*: ~ boj вести бой, боёвати; ~ zápas o niečo боёвати о дашто

zval//iť -í -ia *dok.* **1** звалити, поваляти; ~ na zem звалити на зéмлю; ~ z nôh звалити з ніг; vietor ~il strom вітор звáлив стром **2** наваляти; звалити; ~ na kopu наваляти на громáду *áбо* на кóпу **3** *čo na koho* (*vinu, zodpovednosť ap.*) звалити; naňho ~ili všetku vinu на нёго звалили вшытку винý

zval//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *expr.* звалити ся, повалити ся, навалити ся; ~ sa na posteľ звалити ся на пóстіль **2** (*zrútiť sa*) повалити ся; рýхнути, упáсти; ~il sa ani podťatý він упáв *áбо* рýхнув як підломéный *áбо* як підкосéный; starý dom sa ~il стáрый дім розвалив ся

zván -a *m* грýда, кус; ~ soli грýда сóли; ~ ľadu кус лéду

zvápenaten//ie -ia *s lek. biol.* звапенатíня; калціфікáція

zvápenat//ieť -ie -ejú *dok.* звапенатíти; cievy ~eli жылы *áбо* артéрії звапенатíли

zvar -u *m tech.* споїня, зварíня, звар; zvislý ~ вертікáльне зварíня; štruktúra ~u штруктýра споїня *áбо* звáру

zvárac//í звáрюючій; ~ horák звáрюючій горáк; ~ prístroj звáрюючій апарáт; ~ia maska звáрююча мáска

zvárač[1] -a *m* (*človek*) зваряч

zvárač[2] -a *m* (*prístroj*) звáрюючій апарáт

zváračk//a[1] -y *ž* (*žena*) зварячка

zváračk//a[2] -y *ž tech. slang.* (*prístroj*) звáрюючій апарáт; elektrická ~ електричный звáрюючій апарáт

zváračsk//ý звáрюючій; ~é práce звáрюючі робóты; ~á dielňa звáрююча майстéрьска

zvarák[1] -a *m* гóрнець (*на вывáрёваня білізны*)

zvarák[2] -a *m tech. slang.* (*prístroj*) звáрюючій апарáт

zváran//ie -ia *s tech.* звáрёваня; звáрка; ~ plameňom звáрёваня плíном; autogénne ~ автоґéнне звáрёваня

zvár//ať[1] -a -ajú *nedok.* вываряти; ~ bielizeň вываряти білізнý

zvár//ať[2] -a -ajú *nedok. tech.* звáрёвати; ~ koľajnice звáрёвати коляї

zvárateľný *tech.* звáрюючій; ~ kov звáрюючій метáл

zvar//iť[1] -í -ia *dok.* **1** зогрíти, переварити; ~ mlieko, vodu переварити молóко, вóду **2** *čo s čím* переварити; ~ vodu s octom переварити вóду з оцтóм

zvar//iť[2] -í -ia *dok. tech.* зварити; ~ súčiastky зварити чáсткы

zvar//iť sa -í sa -ia sa *dok.* зрáзити ся, зварити ся; mlieko sa ~ilo молóко зрáзило ся

zvariteľnos//ť -ti *ž tech.* звáрёваность; skúška ~ti прóба звáрёваности

zvariteľný *tech.* звáрюючій; ~ materiál звáрюючій матерíал

zvárk//a -y *ž* **1** (*nádoba*) гóрнець (*на вывáрёваня білізны*), вывáрёваня **2** (*vyváranie bielizne*) вывáрёваня

zvarovací *p.* **zvárací**

zvarovanie *p.* **zváranie**

zvarovať *p.* **zvárať**[2]

zvarov//ňa -ne *ž tech.* звáрююча майстéрьска

zvarový *tech.* зварóвый; ~ spoj зварóве споїня

zvať[1] zve zvú *nedok. kniž.* звáти; призывáти, кликати, запрóшовати; ~ na návštevu звáти на навщíву

zvať[2] zve zvú *nedok. kniž.* (*nazývať*) называти, звáти; zvali ho Petrom ёгó звáли Петрóм

zvať sa zve sa zvú sa *nedok. kniž.* звáти ся, называти ся (по мéні)

zvážan//ie -ia *s* звóжованя, звіз; ~ sena звóжованя сíна

zváž//ať -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* звóжовати; ~ obilie звóжовати зéрно; ~ úrodu do sýpok звóжовати урóду до сыпанця; ~ stavebný materiál звóжовати будівéльный матерíал; ~ drevo z hôr звóжовати дрыва з гор

zváž//iť[1] -i -ia *dok.* **1** зва́жыти; ~ tovar зва́жыти това́р **2** *pren.* оцінити, зва́жыти, обду́мати; ~ svoje sily зва́жыти свої силы; ~ svoje slová обду́мати *або* зва́жыти свої сло́ва; ~ situáciu обду́мати *або* зва́жыти сітуа́цію; ~ všetky možnosti обду́мати вшыткы мо́жности

zváž//iť[2] -i -ia *dok.* пригну́ти; ~ haluz пригну́ти галу́зку *або* кона́рик

zváž//iť sa -i sa -ia sa *dok.* наклонити ся *або* нагну́ти ся на єде́н бік

zvážk//a -y *ž hovor.* звіз, звозі́ня; ~ obilia звіз зе́рна

zvážn//ieť -ie -ejú *dok.* зважні́ти, ста́ти серьёзным; odrazu ~el a zamĺkol він одра́зу зважнів і затих(нув)

zvaž//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* **1** зва́жовати; ~ tovar зва́жовати това́р **2** *pren.* оці́нёвати, зва́жовати; обду́мовати; ~ situáciu оці́нёвати сітуа́цію; ~ výsledky оці́нёвати резулта́ты; ~ každé slovo зва́жовати ка́жде сло́во

zvaž//ovať[2] -uje -ujú *nedok.* нагына́ти, пригына́ти; ~ konáre пригына́ти конарі

zvaž//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** наклоняти ся, нагына́ти ся до єдго́го бо́ку; cesta sa ~uje prudko nadol доро́га пру́дко спу́щать ся доло́в **2** заходити; клонити ся; slnko sa ~ovalo na západ со́лнце кло́нить ся к за́паду

zväčša *prísl.* **1** (*prevažne*) пере́ва́жні, з бі́вшой части, збі́вша, гла́вні; plakali ~ ženy пла́кали переважні же́ны **2** (*zhruba*) приближні, в о́бщіх рисах; to je ~ všetko тото́ приближні вшытко

zväčšen//ie -ia *s* збівші́ня, звекші́ня; ~ množstva vody збівші́ня кількости во́ды; mikroskopické ~ niečoho мікроскопі́чне збівші́ня дачо́го; ~ srdca *anat.* росшырі́ня се́дця

zväčšen//ý звекше́ный; ~é náklady звекше́ны выдавкы; ~á štítna žľaza *anat.* звекше́на щітна желе́за; ~é intervaly *hud.* звекше́ны інтерва́лы

zväčš//iť -í -ia *dok. v rôzn. význ.* звекшыти, збівшыти; ~ osevné plochy звекшыти осі́вны площа́дкы; ~ mikroskopom *opt.* звекшыти під мікроско́пом; ~ fotografiu звекшыти фотоґра́фію; ~ žiaľ niekoho зосилнити дачі́й жаль; ~ chybu, vinu звекшыти хыбу, вину

zväčš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** звекшыти ся; rozloha lesov sa ~ila площа́дка лі́сів звекшыла ся **2** збівшыти ся, звекшыти ся, взрости; ~il sa počet obyvateľov чі́сло жытелів звекшыло ся *або* взросло́

zväčšovac//í зве́кшуючій, збі́вшуючій; ~ie sklo зве́кшуюче скло; ~ prístroj зве́кшуючій прибо́р

zväčšovák -a *m hovor. fot.* звекшова́к

zväčš//ovať -uje -ujú *nedok. v rôzn. význ.* зве́кшовати; ~ rozlohu ornej pôdy зве́кшовати площа́дку о́рной зе́млі; ~ mikroskopom зве́кшовати під мікроско́пом

zväčš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** зве́кшовати ся, збі́вшовати ся; rozloha ornej pôdy sa ~uje площа́дка *або* ро́змір о́рной зе́млі зве́кшує ся **2** зве́кшовати ся, звышовати ся, взроста́ти; ~ujú sa stavy dobytka кількость худо́бы *або* ско́та зве́кшує ся *або* взро́стать

zväd//núť -ne -nú *dok.* звянути, увянути, зівянути *aj pren.*; kvet ~ol кві́ток увянув; zelenina ~la зеленина зівяла; krása ~la *pren. expr.* красота́ увяла

zvädnut//ý увянутый, зівянутый, увядшый *aj pren.*; ~kvet увянутый кві́ток; ~á zelenina увядша зеленина; ~á tráva высохнута трава́; ~á tvár *pren. expr.* зівянута тварь

zväz -u *m* **1** союз; odborový ~ професіо́налный союз; ~ spisovateľov союз писа́телів **2** (*združenie*) асоціа́ція, обєдна́ня; futbalový ~ фотбало́ва асоціа́ція **3** *voj.* споїня; tankové ~y танко́вы споїня; ~y bojových lietadiel авіа́чны споїня

zväzk//ovať -uje -ujú *nedok. odb.* звязовати до вінців; ~ cesnak, cibuľu чесно́к, ці́булю звязовати до вінців

zväz//ok -ku *m* **1** звязка; ~ kľúčov звязка ключів; ~ kníh звязка книг **2** звязка; ~ prútov звязка прýтів; ~ lúčov *fyz.* звязка лýчів **3** пáклик; ~ listov пáклик писем; ~ bankoviek пáклик пінязей **4** том; dielo v štyroch ~koch твір в штирёх тóмах **5** *obyč. с mn. č.* **~ky** споїня; priateľské ~ky приятельскы споїня; pokrvné ~ky крóвны споїня **6** союз, спóлок; bratský ~ našich národov брáтьскый союз нáшых нарóдів ● manželský ~ союз побрáтых, побрáтя

zväz//ovať -uje -ujú *nedok.* звязовати; ~ konce špagátu звязовати кінції мóтузка; ~ do uzla звязовати до ýзла; ~ niekomu ruky, krídla *kniž.* звязовати рýкы і нóгы дакóму; підрізати *áбо* підсíкнути крыла дакóму

zväz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* звязовати ся

zvecn//iť -í -ia *dok. kniž.* спредметнити; зматеріалізовáти *nedok. dok.*; сконкретнити; сконкретізовáти, реалізовáти *nedok. dok.*; ~ ideu реалізовáти ідéю

zvečera *prísl.* з вéчора, під вéчор, пéред вéчором, за змéрьку, кідь зачíнать змерькáти ся; ~ prišiel він прийшов під вéчор

zvečeriev//ať sa -a sa *neos. nedok.* вечорíти; ~a sa вечоріє, настáвать вéчор

zvečer//iť sa -í sa *neos. dok.* звечорíти ся, зотмити ся

zvečn//iť -í -ia *dok.* звічнити, зробити даштó вíчным, незабытым; ~ pamiatku niekoho звічнити на дакóго пáмятку; ~ udalosť na obraze звічнити пригоду на óбразі; spisovateľ ~il svoje meno писáтель звічнив своє мéно

zvečn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* звічнити ся

zvečň//ovať -uje -ujú *nedok.* звічнёвати; ~ niečie meno звічнёвати дачіє мéно

zvečň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* звічнёвати ся

zvedav//ec -ca *m* зведáвець *м*

zvedavo *prísl.* зведáво, з інтерéсом; ~ sa pýtať зведáво просити ся; ~ sa obzerať зведáво *áбо* з інтерéсом обзерáти ся

zvedavos//ť -ti *ž* зведáвость; ženská ~ жéньска зведáвость; horieť ~ťou горíти зведáвостёв; vzbudzovať ~ збýджовати зведáвость; premôcť svoju ~ перемочí свóю зведáвость

zvedav//ý зведáвый; ~é deti зведáвы дíти; ~ pohľad зведáвый взгляд; je veľmi ~ він барз зведáвый; som ~ я зведáвый, мі інтерéсно; na to nie som ~ на тотó я не зведáвый, мéне тотó не інтересýє; nebuď ~ не будь зведáвый; aký si ~! якый ты зведáвый! ● nebuď ~, budeš skoro starý [*prísl.*] не будь зведáвый, бýдеш скóро стáрый; мнóго бýдеш знáти, скóро постарíєш

zvedečt//iť -í -ia *dok. čo kniž.* придати *дачóму* наýчный харáктер, зробити наýчным *што*; ~ plánovanie постáвити плановáня на наýчну основу

zvedečť//ovať -uje -ujú *nedok. čo kniž.* придавáти *чóму* наýчный харáктер, робити наýчным *што*

zvedieť zvie zvedia *dok.* дознáти ся, дозвідати ся; дочíтати ся; ~ čistú pravdu дознáти ся чíсту *áбо* цíлу *áбо* вшытку прáвду

zved//y -ov *m pomn.* вызвіды; chodiť na ~ ходити на вызвіды

zveľad//iť -í -ia *dok.* підняти, зліпшыти, здоконалити, зякостнити; ~ hospodárstvo підняти ґаздíвство; ~ kultúru národa підняти култýру нарóда

zveľad//iť sa -í sa -ia sa *dok.* підняти ся, зліпшыти ся

zveľaď//ovať -uje -ujú *nedok.* піднимáти; зліпшовати; посувáти до пéреду; ~ gazdovstvo піднимáти ґаздíвство; ~ národnú literatúru посувáти до пéреду націонáлну літературу

zveľaď//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* піднимáти ся, іти горí; зліпшовати ся

zveleb//iť -í -ia *dok. kniž.* оспівáти, прослáвити, выхвалити; збíвшыти, обогатити

zveleb//ovať -uje -ujú *nedok. kniž.* оспівовати, прославлёвати; звышовати, выхвалёвати, зякостнёвати, здоконалёвати

zvelebovateľ -a *m kniž.* поклонник, цтитель; ~ krásy, prírody поклонник красоты, природы

zveličen//ý збівшеный; ~é chýry збівшены слухы *або* хыры; ~é nároky збівшены пожадованя *або* претензії; ~é prídavné mená *lingv.* збівшуючі придавникы *або* адъєктівы; ~é podstatné mená *lingv.* збівшуючі назывникы *або* субстантівы

zveličč//iť -í -ia *dok.* перебівшыти, збівшыти; ~ zásluhy niekoho перебівшыти заслугы дакого; ~ nebezpečenstvo перебівшыти небезпечность

zveličovac//í *lingv.* перебівшуючій, збівшуючій; ~ význam збівшуюче значіня; ~ia prípona збівшуючій афікс/префікс

zveličč//ovať -uje -ujú *nedok.* збівшовати, перебівшовати; ~ zásluhy niekoho перебівшовати дачії заслугы; ~ nebezpečenstvo перебівшовати небезпечность

zver[1] -i *ž hromad.* **1** дичіна *ж*, (дикы) звірі; chytať *al.* loviť ~ ловити звірів; chrániť ~ хранити дичіну; plašiť ~ полошати звірята; čierna ~ (дикы) корназы, свині; vysoká ~ высокы звірі (*єлінь, серна і т. п.*); nízka ~ мала дичіна; dravá ~ дикы звірі; kožušinová ~ кожушиновы звірі; odstrel ~i одстріл звірів; škodná ~ драва звірина **2** *hovor. expr.* (*o ľuďoch*) звірь *м*

zver[2] -a *m* **1** звірь *м*; ranený ~ раненый звірь **2** *expr.* (*o človeku*) звірь, дичіна

zverejn//iť -í -ia *dok.* **1** (*uverejniť tlačou*) опублікувати; ~ výsledky rokovania опублікувати резултаты переговорів *або* їднаня; ~ údaje o niečom опублікувати даны о дачім **2** *kniž.* зробити общедоступным; ~ súdne pojednávanie *práv.* зробити судный процес отвореный

zverejň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** публіковати; опублікововати; ~ obsah rokovania v novinách публіковати содержаніє переговорів в новинках; ~ archívne materiály публіковати архівны матеріалы **2** *kniž.* робити общедоступным; ~ súdne pojednávanie *práv.* робити судный процес отвореный

zveren//ec -ca *m* выхованець; starať sa o ~cov старати ся о своїх выхованців

zverenic//a -e *ž* выхованка

zverin//a[1] -y *ž hromad.* **1** дичіна, звірі; škodlivá ~ драва звірина; vodná ~ водоплаваюча звірина **2** фауна, світ жывотных

zverin//a[2] -y *ý* (*divina*) дичіна

zverin//ec -ca *m* звіринець; зоопарк, зоосад; chovať zvieratá v ~coch тримати звірята в зоопарках

zver//iť -í -ia *dok.* **1** *koho, čo komu, na koho* звірити *кого, што кому*; ~ dieťa niekomu звірити дітину дакому; ~ svoj majetok do rúk niekoho звірити дакому свій маєток, охабити дакому свій маєток **2** *čo komu, na koho* звірити, повірити; ~ niekomu nejakú prácu звірити дакому даякý роботу, повірити дакого зробити даякý роботу **3** *čo komu kniž.* звірити; ~ niekomu svoje tajomstvo звірити дакому свою тайность

zver//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *komu s čím* звірити ся, отворити ся; ~ sa priateľovi звірити ся приятелёви **2** *na koho, čo* звірити ся *кому, чому*; положыти ся *на кого, што*; ~ sa na cudzieho звірити ся чуджому; ~ sa na svoju pamäť положыти ся на свою память **3** *čomu* оддати ся *чому*, піддати ся; ~ sa osudu положыти ся на осуд, оддати ся осуду

zvernic//a -e *ž*, **zverník** -a *m poľov.* звіринець

zverolekár -a *m* ветерінар, ветерінарный лікарь

zverolekársk//y ветерінарный; ~a stanica ветерінарна станіця

zverolekárstv//o -a *s* ветеріна *ľud.*

zver//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho, čo komu, na koho* звірёвати; ~ dieťa niekomu звірёвати дітину дакому; ~ svoj majetok niekomu звірёвати дакому свій маєток **2**

čo komu, na koho звірёвати, повірёвати; ~ prácu novému pracovníkovi звірёвати робóту новóму робíтникови **3** *komu, čomu kniž.* звірёвати; ~ niekomu svoje starosti ділити ся з дакым своїми(а) стáростями

zver//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** звірёвати ся, отваряти ся; ~ sa priateľovi звірёвати ся приятелёви **2** *na koho, čo* звірёвати ся *кóму, чóму*, покладáти ся *на кóго, што*; ~ sa na svoj cit покладáти ся на свóї чýвства **3** *čomu* оддавáти ся *чóму*, покладáти ся *на што*; ~ sa osudu оддавáти ся óсуду

zverskos//ť -ti *ž* **1** звірство; сурóвость; ~ nacistov звірство нацíстів **2** (*čin*) звірство, звірьскый *áбо* сурóвый постýпок; páchať ~ti звірьствовати

zversky *prísl.* звірьскы; ~ vraždiť звірьскы забивáти

zversk//ý **1** звірьскый; ~é vraždenie звірьске забивáня **2** звірячій; ~ rev звірячій рев; ~á nenávisť звіряча нéнавість

zverstv//o[1] -a *s hromad.* звірь, звірина, звірята

zverstv//o[2] -a *s expr.* звірство; páchať ~á звірствовати

zverš//ovať -uje -ujú *dok.* написáти в стихáх; перекладáти на стихы; ~ hru написáти пєсу в стихáх

zvesela *prísl.* весéло; ~ povedal він весéло повідáв

zves//iť -í -ia *dok.* **1** (*niečo zavesené*) зняти, звісити; ~ z vešiaka kabát, klobúk зняти з вішакá кáбат, кáлап; ~ obraz zo steny зняти *áбо* звісити óбраз зо стіны **2** спустити, схылити; ~il hlavu він схылив гóлову ● ~ nos *expr.* спустити ніс, заганьбити ся

zvesmo *prísl. tel.* во висячій позíції

zves//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** знимáти; ~ kabát z vešiaka знимáти кáбат з вішакá; ~ zrkadlo zo steny знимáти глядило *áбо* зéркало зо стіны **2** спущáти, схыляти; ~ hlavu спущáти гóлову

zves//ť -ti *ž* **1** *kniž.* вістка; radostná, smutná ~ рáдісна, смутнá вістка; kolujú ~ti хóдять слýхы; Jóbova ~ ужáсна вістка **2** *obyč. v mn. č.* **~ti** (*časopis*) вісті, вістник **3** *obyč. v mn. č.* **~ti** (*rubrika*) ознаміня, вісті

zvestovan//ie -ia *s náb.* благовіщіня (*церькóвне свято*)

zvest//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* сповіщáти/сповістити, выголóшовати/выголосити, говорити/повідáти; ~ radostnú novinu выголóшовати/выголосити рáдісну вістку *áбо* новинý

zvesťovateľ -a *m* сповістник, предповідáч, шырытель; ~ chýru шырытель слýхів; lastovička je ~ jari лáстівка – сповістник яри

zveš//ať -ia -ajú *dok.* (*zavesené predmety*) зняти; ~ obrazy zo steny зняти óбразы зо стіны

zveš//ovať -uje -ujú *nedok.* (*zavesené predmety*) знимáти, давáти долóв

zvetralin//a -y *ž geol.* вывітраность, россыпаность

zvetran//ý *geol.* россыпаный; ошýханый; вывітраный; ~ vápenec вывітране *áбо* россыпане вапнó; ~á hornina вывітрана горнина

zvetr//ať -á -ajú *dok. geol.* роспáсти ся, россыпати ся; звітрити

zvetrávací *geol.*: ~ faktor фáктор вывітрёваня; ~ proces процéс вывітрёваня

zvetrávan//ie -ia *s geol.* вывітрёваня; ~ pôdy вывітрёваня зéмлі; ~ hornín вывітрёваня горнин

zvetráv//ať -a -ajú *nedok. geol.* вывітрёвати

zvetr//iť -í -ia *dok.* **1** (*o zvieratách*) занюхати, натрáфити на слід; pes ~il zver пес занюхав звіря **2** (*o ľuďoch*) почýвствовати; materinské srdce ~ilo nebezpečenstvo материньске сéрдце почýвствовало *áбо* зачýло небезпéчность

zviacnásob//iť -í -ia *dok.* збівшыти о дакілько раз; ~ finančné príjmy о дакілько раз збівшыти піняжны выносы

zviazanos//ť -ti *ž* **1** тісне споїня; **~** literatúry zo životom тісне споїня літератýры з жывóтом **2** залéжность *ж* (*од дакóго*), недостáток слобóды

zviaz//ať -že -žu *dok.* **1** *v rôzn. význ.* звязáти; ~ konce špagátu звязáти кінці мóтузка; ~ veci do uzlíka звязáти рíчі до ýзлика; ~ svoj život s niekým звязáти свій жывот з дакым **2** (*knihu*) звязáти • má zviazané ruky він мать звязáны рýкы; zviazať krídla niekomu *kniž.* звязáти рýкы дакóму, пристричí крыла дакóму, не поволити ёмý вóлні дýмати

zvia//zať sa -že sa -žu sa *dok.* звязáти ся; horolezci sa ~zali lanami алпіністы *áбо* горолізці звязáли ся мóтузами

zvid//ieť sa -í sa -ia sa *dok. komu* (*zapáčiť sa*) приглянути ся, полюбити ся

zviech//ať sa -a sa -ajú sa *dok. expr.* **1** тяжко підняти ся, встáти, постáвити ся на нóгы; **~** sa zo zeme тяжко встáти зо зéмлі **2** попрáвити ся, прийти ку сóбі, підняти ся на нóгы; ~ sa z choroby попрáвити ся по хворóті

zviera -ťa *s* **1** звірь *м*, звіря *с*; živé, mŕtve ~ жывé, мертвé звіря; domáce ~ домáшнє звіря; pokusné ~ звіря на óпыт; úžitkové **~** хосéнне звіря; ťažné ~tá робíтный скот; ríša ~t світ звірят **2** (*v nadávkach*) звірь, віл, корóва, теля *і ін.* • veľké ~ *hovor. expr.* великый звірь, велике звіря; вызнáчна осóба

zvierac//í[1] **1** звірячій; **~** organizmus звірячій орґанізм; ~ia koža звіряча кóжа; ~ie mláďa звіряче малé; ~ie podstatné mená *gram.* жывы называники *áбо* жывы субстантíвы; ~ epos *lit.* жывый éпос **2** звірячій; **~** tuk масть звірят; ~ glej *tech.* звірячій клей **3** *expr.* (*zverský*) звірьскый, дикый, сурóвый; ~ia nenávisť звірьска нéнавість; ~ie pudy звірьскы інштíнкты

zvierac//í[2] стягуючій; ~ie kliešte стягуючі кліщі • ~ia kazajka стягуюча сорóчка

zvieradl//o -a *s* стяговач; стягуюча шрýбка; прихóпка; ručné ~ рýчный стяговач

zvier//ať -a -ajú *nedok.* **1** стискáти; **~** päste стискáти пясти; ~ zuby стискáти зýбы; ~ v ruke ceruzu стискáти в рýці церýзку *áбо* блáйвас *zastar.* ~ ruku niekoho стискáти дачію рýку; ľady ~ajú loď лéды стискáють шыфу; ~ niekoho v objatí стискáти дакóго в обятях **2** *čo komu* стискáти ся; ~a mi srdce стискать ся мі сéрдце; srdce mu ~a žiaľ сéрдце ёмý стискать жаль • ~ uhol *geom.* вытворити ýгол

zvier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. v rôzn. význ.* стискáти ся; ruka sa ~a v päsť рýка стискать ся до пясти; srdce sa ~a сéрдце стискать ся; сéрдце замéрать; hrdlo sa mu ~a ёмý стискать ся гóрло, він трáпить ся

zvieratk//o -a *s zdrob.* звіря, звірятко *с*

zvieratník -a *m astron.* звірёкрýг

zvieratstv//o -a *s hromad.* звірьство, звірята, звірí; škodlivé ~ шкодливы звірí

zvierav//ý **1** стягуючій; драждивый; **~**á chuť стягуючій смак; ~é lieky *lek.* драждивы лíкы **2** стягуючій, мучíвый **~**á bolesť мучíва бóлість

zviesť[1] zvedie zvedú *dok.* **1** *čo kam* звéсти; ~ vodu do kanála звéсти вóду до канáлу; ~ blesk do zeme звéсти блеск до зéмлі **2** *koho, kam v rôzn. význ.* звéсти; ~ niekoho dolu schodmi звéсти дакóго долóв по ґарáдичах; osud nás zviedol dohromady óсуд нас звів (догромáды) **3** *čo na koho* звалити; všetku vinu zviedol na neho він вшытку винý звалив на нёго

zviesť[2] zvedie zvedú *dok.* **1** *koho na čo, k čomu* звéсти, наговорити, навéсти; ~ na trestný čin навéсти на престýпок **2** *koho* звéсти, поблазнити; **~** dievča звéсти дíвча **3** *koho, čo kniž.* збити, звéсти; ~ niekoho zo správnej cesty збити дакóго з дорóгы

zviesť[3] zvedie zvedú *dok. kniž.*: ~ boj, bitku звéсти битку, вступити до бóю

zviezť zvezie zvezú *dok.* **1** (*odviezť, priviezť*) звéзти, одпрятати; ~ obilie do sýpok звéзти зéрно до сыпанця *áбо* під шóпу; ~ včas všetku úrodu позберáти завчасý вшытку урóду **2** (*dopraviť zhora nadol*)

звéсти; ~ drevo z rúbaniska звéсти дрыва з рубаниска **3** *koho* одвéзти, звéсти; ~ autom одвéзти áвтом

zviezť sa zvezie sa zvezú sa *dok.* **1** *s kým* (*odviezť sa*) одвéзти ся, перепрáвити ся, завéзти ся; ~ sa s niekým na aute звéзти ся з дакым на áвті **2** (*skĺznuť sa*) зошмыкнути ся, зыйти; čiapka sa zviezla na tylo чáпка зошмыкла ся на затылок **3** *s kým hovor.* (*pripojiť sa k niekomu v chôdzi*) перéйти, перéйти ся довєдна, припоїти ся ку дакóму; ~ sa s niekým cestou z práce іти довєдна з дакым з робóты **4** (*pripojiť sa k niekomu v istej činnosti*) *prekladá sa individuálne*; rád sa zvezie na cudzí účet він любить звéзти ся на чуджій рахýнок; s vinnými sa zviezli aj nevinní вєдно з винными терпíли і невинны **5** *expr.* звалити ся, упáсти; zviezla sa na zem онá звалила ся на зéмлю

zvíja//čky -čiek *ž pomn.*, **zvija//dlá** -diel *s pomn.* шпулярь, шпýльна машына

zvíj//ať -a -ajú *nedok.* змóтовати, звивáти; ~ vlnu do klbka звивáти вóвну до клубятя *áбо* на клýбя; ~ drôt звивáти дріт

zvíj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** скручáти ся; скрýчовати ся **2** (*o živých tvoroch*) звивáти ся, корчíти ся; ~a sa v bolestiach корчíти ся од бóлести; červík sa ~a червяк звивать ся

zvinovací: ~ meter скрýчуючій мéтер

zvin//ovať -uje -ujú *nedok.* скрýчовати, звивáти; ~ povraz do klbka звивáти мóтуз до клубятя; ~ papier скрýчовати пáпірь

zvin//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* скрýчовати ся

zvi//núť -ie -nú *dok.* змотáти, скрутити, звити; ~ vlnu змотáти вóвну; ~ koberec, deku скрутити пóкровець, дéку

zvi//núť sa -nie sa -nú sa *dok.* скрутити ся; list sa ~nul лист скрутив ся; had sa ~nul do klbka гад скрутив ся до клубятя

zvinutk//a -y *ž bot.* скрýчованя листів

zvirg//ať -á -ajú *dok. expr.* **1** тóргнути, кóпнути (*ногáми*) **2** (*ujsť*) одыйти, утечí, здýпкати, змíзнути

zvír//iť -i -ia *dok.* **1** підняти ся, звірити ся, prach sa ~il пóрох звірив ся **2** завязати ся, зачати врíти, роспýтати ся; spory sa ~ili гáдкы зачали врíти

zvir//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** піднимáти, звíрёвати; ~ prach звíрёвати пóрох **2** (*diskusiu ap.*) выкликовати

zvir//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** піднимáти ся, звíрёвати ся; prach sa ~uje пóрох піднимать ся **2** розвязовати ся, росчéртёвати ся; spory sa ~ujú гáдкы росчéртюють ся

zvisle *prísl.* вертікáлні, по вертікáлі

zvislic//a -e *ž geom.* вертікáлна

zvislo *p.* **zvisle**

zvisl//ý вертікáлный; ~á poloha вертікáлна позíція; ~á priamka вертікáлна, вертікáлна прямá

zvisnut//ý овіснýтый; ~é plecia овіснýты плéчі

zviť *p.* **zvinúť**

zvít//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* **1** *s kým i bezpredm.* привитáти ся, звитáти ся; priateľsky sa ~ s niekým приятельскы звитáти ся з дакым **2** *s čím pren.* (знóва) стрíтити ся

zvíťaz//iť -í -ia *dok.* **1** *nad kým, čím, v čom, čím i bezpredm.* перемочí *кóго, што*, мáти верьх *áбо* перемóгу *над кым, чім*; ~ nad nepriateľom перемочí неприятеля; ~ v boji перемочí в бóї; ~ na body *šport.* перемочí на бóды; ~ vo voľbách перемочí во вóльбах **2** *nad čím i bezpredm.* взяти верьх, тріумфовáти; ~ nad chorobou переконáти хворóту; rozum ~il розýм взяв верьх *áбо* перемíг

zvit//ok -ka/-ku *m* трýбка; stočiť niečo do ~ka скрутити даштó до трýбкы

zvláč//ať -a -ajú *nedok.* **1** зносити, волочíти; ~ knihy na kopu зносити книгы на єднý кóпу **2** (*zhora nadol*) стяговати, спущáти;

~ drevo do doliny спущáти дéрево до долины
zvlač//e -í *ž pomn.* сáнкы *pomn.*
zvláčn//ieť -ie -ejú *dok.* стáти мягшым
zvláč//niť -i -ia *dok.* змягчíти; krém ~il pokožku крем змягчів кóжу
zvláčňovací змягчáючій; ~ prostriedok змягчáюче срéдство
zvláčňovadl//o -a *s chem.* змягчовач *м*
zvláčň//ovať -uje -ujú *nedok.* змягчовати; krém ~uje pokožku крем змягчує кóжу
zvlačov//ý: ~é sane сáнкы
zvlačuhy *p.* **zvlače**
zvlá//dať -dze -dzu *dok. čo* мочí зробити, порáдити собі *з чім*, дати собі рáды *з чім*, спрáвити ся *з чім*; ~ ťažkú robotu дати собі рáды з тяжкóв робóтов
zvlád//nuť -ne -nú *dok.* **1** *čo* спрáвити ся *з чім*, порáдити собі *з чім*, дати собі рáды *з чім*; ~ prácu спрáвити ся з робóтов; ~ tému дати собі рáды з тéмов **2** *čo* освóïти, змочí; ~ nové metódy освóïти новы мéтоды; ~ modernú techniku змочí сучáсну тéхніку **3** *koho, čo* оволодíти *што*, взяти до рук *што*; переконáти *што*; ~ situáciu оволодíти сітуáцію; ~ chorobu переконáти хворóту; ~ hospodárske ťažkosti спрáвити ся з економíчными тяжкостями
zvládnuteľn//ý спóвнюючій; ~á úloha спóвнююча задáча
zvlákn//iť -i -ia *dok. chem. tech.*: ~ viskózu достáти віскóзне волóкно
zvlákňovací *tech.* пряджéный; ~ stroj машына на пряджíня
zvlakovk//a -y *ž odb.* пила (*на зарíзованя зáрізів на волóкнах*)
zvlakovník -a *m odb.* гóблик (*на гоблёвáня волóкен*)
zvlášť **1** *prísl.* (*mimiriadne, neobyčajne*) особливо, необычáйні, незвычáйні; ~ zodpovedná práca незвычáйні одповíдна робóта; ~ chutné jedlo необычáйні смачнá стрáва **2** *prísl.* (*oddelene, osobitne*) окрéме, сам; venovať sa každému ~ приділяти увáгу кáждому окрéме; prišiel každý ~ пришóв кáждый сам **3** *časť.* (*predovšetkým, hlavne*) особливо, глáвні; krmivo pre dobytok, ~ pre kravy кормиво про стáток, глáвні про корóвы
zvláštnos//ť -ti *ž* **1** особливость, риса; národná ~ націонáлна особливость *або* риса; povahové ~ti рисы харáктера; nárečové ~ti особливости гóворів **2** шпеціфіка, шпеціфічна особливость; своєрідность; рідкость *ж*; toto jedlo je bratislavská ~ тотó шпеціфічне братіслáвске їдлó; to nie je pre mňa nijaká ~ тотó про мéне ниякa особливость **3** (*svojská záľuba*) особливость; má svoje ~ti він мать свóї особливости
zvláštn//y **1** (*nie každodenný*) особистый, необычáйный, незвыклый, оріґінáлный, рідкостный; ~ človek оріґінáлный чоловíк; ~a príhoda незвычáйна нáгода; ~a udalosť незвычáйна пригóда; ~ charakter особистый *або* оріґінáлный харáктер **2** (*špeciálny, osobitný*) шпеціáлный, особистый; ~ spravodajca шпеціáлный корешпондéнт; ~ vlak нáглый *або* шпеціáлный влак; ~e povolenie шпеціáлне *або* особисте поволíня; oddiel pre ~e úlohy одділíня для особистого назначíня **3** (*svojrázny, originálny*) особистый, оріґінáлный **4** (*zvýšený, mimoriadny*) незвычáйный, необычáйный, необвыклый; venovať niečomu ~u pozornosť придавáти дачóму необвыклу увáгу; prikladať niečomu ~ význam придавáти дачóму незвычáйне значíня **5** (*pozoruhodný, nápadný*) вызначный, особистый, необычáйный; na tom nie je nič ~eho в тім не є ніч особистого **6** *kniž.* (*osobitný*) окрéмый; pridelili mu ~u izbu ёмý дали окрéму íзбу
zvlaž//iť -í -ia *dok.* звóлгнути; промочíти; овлáжыти; dážď dobre ~il pôdu додж дóбрі промочíв зéмлю; ~ (si) hrdlo *pren.* промочíти гóрло
zvlaž//ovať -uje -ujú *nedok.* промóчовати; звлáжовати

zvlčenos//ť -ti *ž expr.* зовчéность, здичíня, здичéность

zvlčen//ý *expr.* **1** здичéный, дикый; озвірíвшый; ~ človek озвірíвшый чоловíк **2** дикый, немілосéрдный, суро́вый; ~á morálka во́вча *або* звірьска морáлка

zvlčilosť *p.* **zvlčenosť**

zvlčilý *p.* **zvlčený**

zvlč//iť -í -ia *dok. expr.* зробити дикым, звірьскым, грубым; знемілосéрднити; ~ ľudí зробити людéй звірьскыми; знемілосéрднити людéй

zvlč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* стáти затверднýтым; озвірíти; ľudia sa ~ili люди озвірíли

zvlhč//iť -í -ia *dok.* навогчíти, змочíти, покропити; ~ handru навогчíти рянду

zvlh//núť -ne -nú *dok.* наво́гнути, зво́гнути; намо́кнути; soľ ~la сіль зво́лгла; seno ~lo сíно стáло вогкым, сíно зво́лгло; dlane ~li potom до́лони спотíли

zvlhnut//ý стáти вогкым, наво́гнути, вогкый; мокрый; ~á múka навогнýта мукá; ~é oči спочéны óчі, влáжны óчі

zvliecť[1] zvlečie zvlečú *dok.* (*dopraviť zhora nadol*) спустити, знéсти, звéзти; ~ pováľané stromy do doliny спустити поваляны *або* зрубáны стро́мы до долины

zvliecť[2] zvlečie zvlečú *dok. kniž.* **1** *čo komu, čo z koho, čoho* зняти *што з кóго*; ~ šaty z niekoho зняти шмáты з дакóго; ~ niekomu kožuch зняти кожýх з дакóго **2** (*stiahnuť*) стягнýти; ~ obrúčku z prsta стягнýти пéрстень з пáлця

zvliecť sa[1] zvlečie sa zvlečú sa *dok. expr.* зыйти, злíзти, спустити ся; ~ sa z lavice злíзти *або* зыйти з лáвкы

zvliecť sa[2] zvlečie sa zvlečú sa *dok. z čoho i bezpredm.* вызлечі ся, зоблечі ся; зняти зо сéбе *што*; ~ sa zo šiat зняти зо сéбе шмáты, вызлечі ся зо шмат; had sa zvliekol z kože гад зошмáрив кóжу

zvlnen//ý **1** (*rozvlnený*) зволнéный, волнистый, волновитый; ~á hladina rieky зволнéный по́верьх рікы; ~é polia волнисты по́ля **2** (*kopcovitý*) горбистый, нерíвный; ~ terén горбистый тéрен **3** (*vlnovitý*) волнистый; ~á čiara волниста лінія; ~é vlasy волнисте во́лося

zvln//iť -í -ia *dok.* **1** зволновáти; підняти во́лны; vietor ~il rieku вíтор зволновáв рікý **2** *pren.* взволновáти, взбýрити, знепоко́їти, привéсти до безнадíйности; побýрити; ~ hladinu verejného života побýрити о́бщность **3** зробити волнистым; ~ vlasy накрутити во́лося

zvln//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** зволновáти ся; покрыти ся во́лнами; hladina rieky sa ~ila на вéрьху рікы появили ся во́лны **2** зробити ся холмистым; zemský povrch sa ~il по́верьх зéмлі став холмистым; vlasy sa ~ili во́лосы закрутили ся **3** зволновáти ся, прийти до погынáня; more tiel sa zakolísalo a ~ilo по мо́рю тіл перешлá во́лна, мо́ре тіл погынáло ся

zvlň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** волнити, піднимáти во́лны; vietor ~uje hladinu jazera вíтор во́лнить по́верьх о́зера **2** *pren.* знепоко́ёвати, побýрёвати, бýрити, приводити до знепокоїня **3** накручáти; ~ vlasy накручáти во́лося **4** (*vzrušovať, poburovať*) знепоко́ёвати, взбýджовати, полошáти

zvlň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** волнити ся, покрывáти ся волнáми; jazero sa ~uje о́зеро во́лнить ся **2** робити ся волнистым **3** злостити ся, знепоко́ёвати ся, приходити до погынáня

zvľúdn//ieť -ie -ejú *dok.* стáти людьскíшым *або* приємнíшым, мíлшым, сприємнити, обмягчíти ся

zvnútra *prísl.* **1** зднýка; dvere sú zatvorené ~ двéрі запéрты зднýка; oblepiť zásuvku ~ papierom облíпити зднýка зáсувку пáпірём **2** (*vnútri*) днýка; koláč je ~ surový колáч днýка *або* в серединí недопечéный

zvod[1] -u *m* **1** зво́джованя, мáніня, привáблёваня *на даштó зле, неморáлне*; podľahnúť ~u піддати ся зво́джованю; vzdorovať ~om не піддати

ся покушíню, стримати ся од покушíня **2** красотá; ženské ~y жéньска красотá

zvod[2] -u *m* **1** зведжíня, звóджованя, одвóджованя; ~ blesku do zeme зведжíня блéску до зéмлі; ~ vody do kanála зведжíня вóды до канáлу **2** (*na jedno miesto*) концентровáня, зогнáня; ~ dobytka do spoločných maštalí зогнáня худóбы до єднóй *áбo* óбщой стáйні ● ~ uzemnenia уземнíня; ~ antény уземнíня антéны

zvodc//a -u *m* зводитель, звóдник, спокýсник; ~ žien звóдник жен

zvodky//ňa -ne *ž* зводителька, звóдничка; спокýсничка; шýвна женá; ~ mužov зводителька хлóпів, простітýтка

zvodnaten//ý воднáтый; ~é víno воднáте винó; ~é oči воднáты óчі

zvodna//tieť -tie -tejú *dok.* зводнатíти, стáти воднáтым

zvodnic//a[1] -e *ž odb.* одвóдный канáл, píґoл, жóлобок, ярок на одводнíня

zvodnic//a[2] -e *ž* зводителька, спокýсничка, зводителька хлóпів, простітýтка

zvodník *p.* **zvodca**

zvodn//iť -í -ia *dok.* зрíдити водóв; ~ mlieko розрíдити молóко водóв

zvodň//ovať -uje -ujú *nedok.* розрíджовати; ~ mlieko розрíджовати молóко водóв

zvodný[1] звóдный, спокýсный, притягуючій; ~ úsmev звóдный ýсмів; ~ návrh притягуюча пропозíція

zvodn//ý[2] одвóдный; ~ kanál одвóдный канáл; ~ á rúra одвóдна рýла

zvodový *p.* **zvodný**[2]

zvo//ľa -le *ž* свойвóля, самовóля, протівозакóнность, насилность

zvolac//í: -ia veta *gram.* выкрíчне *áбo* екскламатíвне речíня

zvoľakadiaľ *zám. prísl.* даóдкы

zvolan//ie[1] -ia *s* выкрікнутя, крик, выкрик; зáклик; hlasité ~ голосный выкрик; básnické *lit.* ~ выкрикна фіґýра, стихóве выкрикнутя

zvolan//ie[2] -ia *s* скликаня; ~ zjazdu скликаня зъïзду *áбo* сéйму

zvol//ať[1] -á -ajú *dok.* **1** закрíчáти, скрикнути; выкрикнути; hlasno ~ закрічáти нагóлос **2** *na koho* обернýти ся *на дакóго*, ословити *дакóго*, закликати *кóго*

zvol//ať[2] -á -ajú *dok. koho, čo* скликати; ~ zhromaždenie скликати мíтінґ; ~ konzílium скликати консíліум; ~ priateľov скликати приятелів; ~ zjazd strany скликати зъïзд пáртії

zvolávací: ~ lístok *voj.* позывáючій листок; dostať ~ lístok достáти позывáючій листок ~ zvon скликуючій дзвін

zvoláv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *koho, čo v rôzn. význ.* скликовати, позывáти; matky ~ali deti мáмы скликовали дітéй; ~ hostí скликовати *áбo* позывáти гóстів **2** *koho, čo na koho, čo* призывáти; ~ hromy a blesky призывáти грóмы і блéскы

zvolávateľ -a *m* орґанізáтор (*громáды і т. п.*)

zvol//iť -í -ia *dok.* выбрати, зволити; ~ za predsedu выбрати за предсідáтеля; ~ si svoje životné povolanie выбрати свóю цілoжывóтну профéсію; ~ si tému выбрати собі тéму

zvoľna *prísk.* **1** (*pomaly*) помáлы; ~ kráčať помáлы іти *áбo* крачáти **2** (*pozvoľna*) постýпні, помáлы; svah sa ~ zvažuje k rieke бéрег постýпні спýщать ся к рікí **3** (*zľahka*) злéгка; ~ miešať krem злéгка мішáти крем **4** *hud.* помáлы

zvoľn//iť -í -ia *dok.* спомалити; ~ tempo, krok спомалити тéмпо, крок

zvoľn//iť sa -í sa -ia sa *dok.* спомалити ся; krok sa ~il крок спомáлив ся

zvoľň//ovať -uje -ujú *nedok.* спомáлёвати; ~ krok, tempo спомáлёвати крок, тéмпо

zvoľň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* спомáлёвати ся

zvon -a *m* **1** дзвін; veľký, malý ~ великый, малый дзвін; hlahol ~ov дзвін дзвóнів; ~y vyzváňajú дзвóны выдзваняють *áбo* дзвóнять; poplašný ~ дзвін на пóплах; ~ zvolávací скликуючій дзвін **2** *v odborných termínoch*: potápačský ~ *tech.* водолáзный

дзвін; sukňa do ~a *krajč.* дзвонóва сýкня • srdce ako ~ здорóве сéрдце

zvonár -a *m* **1** дзвíнник **2** (*výrobca zvonov*) дзвонóвый мáйстер

zvonárč//iť, zvonár//iť -i -ia *nedok. hovor.* быти дзвíнником

zvonárstv//o -a *s* литя дзвóнів, выроба дзвóнів

zvonček -a *m* **1** *zdrob. expr.* дзвінóчок; maly ~ малéнькый дзвінóк, дзвінóчок **2** дзвінóк; ~ na dverách дзвінóк на двéрях; elektrický ~ електричный дзвінóк; predsednícky ~ предсідáтельскый дзвінóк; vyberať do ~a *cirk.* выберáти до дзвінкá **3** (*rastlina*) дзвінóчок; kalichy ~ov пóгарикы дзвінóчків

zvončekokvet//é -ých *mn. č. bot.* дзвончекóвы

zvon//ec -ca *m* **1** (*menší zvon*) дзвінóк; hlas ~ca звук дзвінкá; elektrický ~ електричный дзвінóк; ~ na dverách дверёвый дзвінóк; kravský ~ дзвінóк на шыї корóвы; signálny ~ сіґнáлный дзвінóк **2** (*rastlina*) дзвінóчок, дзвінóк

zvonen//ie -ia *s* **1** (дзвонóвый) дзвін; poludňajšie ~ обідняйшый дзвін (дзвóну) **2** дзвінóк; rozľahlo sa ~ telefónu роздáв ся телефóнный дзвінóк; prísť po ~í *škol.* прийти по дзвоніні **3** дзвін, дзеленчáня; ~ podkov дзеленчáня підков

zvonic//a -e *ž* **1** дзвоніця; postaviť ~u побудовáти *або* постáвити дзвоніцю **2** (*cirkevná veža*) дзвоніця

zvoniev//ať -a -ajú *nedok.* дзвонити

zvon//iť -í -ia *nedok.* **1** (*o zvone*) дзвонити; zvony ~ia дзвóны дзвóнять **2** (*o zvončeku al. o zvonci*) дзвонити; telefón ~í телефóн дзвóнить; ~í v ušiach дзвенить в ýхах; už ~ilo *škol.* уж дзвонило **3** (*zvonením oznamovať*) дзвонити; ~ poludnie *al.* na poludnie дзвонить пóлідне; ~ na poplach дзвóнить на пóплах **4** дзвеніти, бринчáти; kľúče ~ia ключі бринчáть; poháre ~ia пóгары дзвенять **5** (*o hlase, smiechu*) дзвеніти; v izbe ~ili nežné detské hlasy в ізбі дзвеніли мíлы дíтьскы гóлосы

zvonivk//a -y *ž stav.* скалнáты цéглы

zvonivý дзвінкый; ~ hlas дзвінкый гóлос; ~ smiech дзвінкый сміх

zvonka i **zvonku** *prísl.* **1** звóнка, з двóру, з ýліці; ~ bolo počuť krik з ýліці было чýти крик **2** звóнка; vybieliť dom ~ выбілити дім звóнка **3** звóнка; zásah ~ вмíшованя звóнка; ~ štátu hrozilo nebezpečenstvo держáві грозила небезпéка звóнка

zvonohr//a -y *ž* звýкы дзвóнів, глагóл дзвóнів

zvonolejár -a *m* дзвонóвый мáйстер

zvonovin//a -y *ž* дзвонóва брóнза *або* медь, метáл на литя дзвóнів

zvonov//ý **1** дзвонóвый; ~ kov метáл на дзвóны **2** дзвонóвый; ~á sukňa дзвонáва сýкня **3** *kart.* дзвонóвый; ~ túz дзвонóвый туз

zvoz -u *m* звіз, звозíня; ~ úrody z poľa звіз урóды з пóля

zvoz//iť -í -ia *dok.* **1** звéзти; ~ obilie звéзти зéрно; ~ smeti na hromadu звéзти смíтя на громáду **2** *hovor. expr.* звозити, выгрішыти, скрітіковáти; ~ za oneskorenie звозити за онескорíня *або* за спізніня

zvrašť//ovať -uje -ujú *nedok.* морщíти, змóрщовати; ~ čelo морщíти челó

zvrašť//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** морщíти ся, змóрщовати ся **2** ставáти ся зморщéным, покрывáти ся морщíнами

zvrat -u *m* **1** нáгла, прудкá зміна, перемíна, злом; ~ v živote нáгла зміна в жывóті; ~ v hospodárstve krajiny перемíна в господарíні країны; ~ v medzinárodnej situácii корінná зміна в меджінарóдній сітуáції **2** *lingv.* звóрот (рéчі), выражíня; rečnícky ~ орáторьскый звóрот *або* мéтод

zvrátenos//ť -ti *ž* абнормáлность, первéрзность, ухылность, аморáлность pohlavná ~ полóва ухылность

zvráten//ý **1** сказéный, попсýтый; мылный, неспрáвный; ~é názory неспрáвны *або* попсýты пóгляды **2** первéрзный, сказéный; mravne ~ človek морáлні сказéный чоловíк

zvrát//iť[1] -i -ia *dok.* выблювати, выригати; ~il jedlo він выблював їдло́

zvrát//iť[2] -i -ia *dok.* **1** оберну́ти, наклонити, заклонити; ~ hlavu dozadu заклонити го́лову доза́ду **2** оберну́ти на́зад; переверну́ти; ~ koleso dejín späť оберну́ти на́зад ко́лесо істо́рії **3** (*vyvrátiť*) вывернути, оберну́ти

zvrát//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** заклонити ся, наклонити ся; hlava sa mu ~ila dozadu ёму́ заклонила ся го́лова **2** змінити ся, перемінити ся; jeho úmysly sa ~ili ёго́ за́міры змінили ся

zvratn//ý **1** верта́ный; pohyb верта́не погына́ня **2** *gram.* верта́ный, рефлексі́вный; ~é zámeno верта́ный *або* рефлексі́вный містоназывник; ~é sloveso верта́не *або* рефлексі́вне часосло́во

zvrat//ok -ka/-ku *m* выриг (*вырисана або выблювана страва*)

zvrčať *p.* **zavrčať**

zvredovat//ieť -ie -ejú *dok.* звередоватіти, покрыти ся ве́редами

zvresk//núť -ne -nú *dok. expr.* закріча́ти, вре́скнути, звискнути, запіща́ти

zvrešť//ať -í -ia *dok. expr.* закріча́ти, зврискнути, зрева́ти; скрикнути, скріча́ти, запіща́ти

zvrháv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. v čo, načo i bezpredm.* опуща́ти ся (*мора́лні*); деґенерова́ти ся, упада́ти

zvrhlík -a *m* немора́лник, амора́лник, негане́бник

zvrhlos//ť -ti *ž* ухылность, перве́рзность, амора́лность, негане́бность, сказе́ность, попсу́тость; mravná ~ мора́лна роспуще́ность, сказе́ность; páchať ~ti ве́сти немора́лный жывот, жыти немора́лні

zvrhlý немора́лный, сказе́ный, перве́рзный, ухылный

zvrh//núť -ne -nú *dok.* **1** зошма́рити, насилу зба́вити міци; ~ monarchiu зошма́рити мона́рхію **2** зошма́рити; ~ bomby na mesto зошма́рити бо́мбы на місто **3** (*o niektorých zvieratách – okotiť sa*) окотити ся, ожеребити ся, отілити ся, опоросити ся **4** (*o niektorých zvieratách - potratiť*) зошма́рити, вышмарити, потратити (*ľud.*)

zvrh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** *na čo, v čo i bezpredm.* оберну́ти ся, змінити ся *на гі́рше*; zápas sa ~ol na bitku перемага́ня перешло́ *або* оберну́ло ся на битку **2** *na koho, čo, v koho, čo i bezpredm.* опустити ся, деморалізова́ти ся, упа́сти; ~ol si sa ты опустив ся

zvrchník -a *m* ка́бат, зимник; obliecť si ~ облечі́ ка́бат *або* зимник

zvrchníkov//ý кабато́вый; на ка́бат; ~á látka кабато́ве поло́тно

zvrchovanos//ť -ti *ž* суверэ́нность *ж*; štátna ~ держа́вна суверэ́нность; bojovať za svoju ~ воёва́ти за свою́ суверэ́нность

zvrchovan//ý **1** суверэ́нный, незале́жный; ~ štát суверэ́нна держа́ва **2** суверэ́нный, на́йвысшый; ~ orgán суверэ́нный о́рґан; ~á moc на́йвысша міць **3** (*dokonalý, úplný*) по́вный, абсолу́тный; на́йвысшый, максіма́лный; ~á blaženosť верьх блаже́нства, на́йвысше блаже́нство • je ~ čas са́мый час, на́йвысшый час; v ~ej miere во высшій мі́рі

zvrchu *prísl.* зве́рьху, згоры; ~ nadol зве́рьху *або* згоры доло́в; padať ~ па́дати зве́рьху *або* згоры; ~ hodiť зве́рьху *або* згоры шма́рити; prikryť niečo ~ прикрыти дашто́ зве́рьху *або* згоры • dívať sa *al.* pozerať sa *al.* hľadieť na niekoho ~ позера́ти звысо́ка на дако́го, позера́ти хве́рьху *або* згоры доло́в на дако́го

zvriesk//nuť -ne -nu *dok. expr.* скрикнути, крикнути, звискнути, запіща́ти ~ od bolesti скрикнути од бо́лести

zvrieť zvrie zvrú *dok.* скыпі́ти, закыпі́ти; voda zvrela во́да закыпі́ла; krv mu zvrela v žilách *pren.* ёму́ кров вскыпі́ла в жылах

zvrškár -a *m odv.* ремесе́лник, выгото́влюючій верьх топа́нок

zvrš//ok -ka/-ku *m* **1** *žel.* ве́рхнє будова́ня доро́гы **2** *odb.* (*vrchná časť topánky*) верьх; pripevniť ~ k podošve прибити верьх к

подóшві **3** *aut.* кóрба **4** *obyč. v mn. č.* **~ky** *expr.* рíчі, гарабýрдя; pober si svoje ~ky a zmizni! забéрь своє гарабýрдя і падáй!

zvŕt//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, čím* вертíти, крутити; покрýчовати; ~ ruku *al.* rukou вертíти рукóв; ~ hlavu *al.* hlavou крутити гóловов **2** *koho expr.* крутити; ~al ju v tanci він выкрýчовав єй в тáнці **3** *koho expr.* взяти обертáти; keď ho otec začal ~, všetko mu povedal кідь отéць зачáв ёгó обертáти, він вшытко ёмý пові́в

zvŕtať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** вертíти ся, крутити ся; **~** sa na mieste вертíти ся на мíсці **2** *expr.* ~ sa v tanci крутити ся в тáнці **3** *okolo čoho, pri čom i bezpredm. expr.* вертíти ся; крутити ся; понагляти ся; **~** sa okolo hosťa вертíти ся óколо гóстя; **~** sa okolo sporáka вертíти ся кóло шпаргéта **4** *expr.* скручáти ся; bolo sa treba poriadne ~ трéба было порядні скручáти ся

zvrt//núť -ne -nú *dok.* **1** *čo, čím* обернýти; **~** kľúč *al.* kľúčom обернýти ключ **2** *čo* обернýти; ~ vec vo svoj prospech обернýти дíло на свій ужыток

zvrt//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** обернýти ся; prudko sa ~ol він скóро обернýв ся **2** *hovor. expr.* обернýти ся; okolnosti sa ~li сітуáція змінила ся; udalosti ~li proti nemu пригóды обернýли ся прóтів нёго **3** *expr.* (*obrátiť sa*) kam sa ~neš, keď ťa vyhodia z práce? де ты подíєш ся, кідь тéбе вышмарять з робóты

zvuč//ať -í -ia *nedok.* звучáти

zvučk//a -y *ž* позывáючі (сіґнáл радіовысыляня *áбо* телевізії); ~ z bratislavského rozhlasu позывáючі з братіслáвского рáдія

zvučnos//ť -ti *ž* дзвінкость *ж*

zvučn//ý 1 дзвінкый, силный; **~** hlas дзвінкый гóлос **2** (*ľubozvučný*) любозвýчный; **~** rým любозвýчна рíфма **3** *lingv.* (*sonórny*) сонóрный; ~ é spoluhlásky сонóрны соглáсны, сонóрны звýкы ● mať ~é meno слáвити ся, быти знáмым

zvuk -u *m* **1** звук, звучáня; prenikavý ~ проникáвый звук; vydávať ~y выдавáти звýкы; zosilňovač ~u зосилёвач звýку; tlmič ~u звукоглушытель, глушытель звýку; záznam ~u зáпис звýку, звукозáпис **2** (*hláska*) звук ● mať ~ славити ся, быти знáмым

zvukár -a *m* звукооперáтор

zvukomaľb//a -y *ž* наподóбнёваня звýку

zvukomalebn//ý звуконаподóбнюючій; **~**é slovo звуконаподóбнююче слóво

zvukomer -u/-a *m tech.* звукомíр, фономíр

zvukomerný фонометрíчный, звукомíрный, звукометрíчный

zvukotesn//ý звукотíсный; **~**é dvere звукотíсны двéрі

zvukovk//a -y *ž tech.* мембрáна

zvukovod -u *m anat.* слухóвый канáл

zvukov//ý 1 звукóвый; **~**á vlna звукóва вóлна; ~ pás маґнетофонóва пáска; ~ film звукóвый фíлм; ~ záznam звукóвый зáпис **2** акустíчный; **~**á stránka jazyka акустíчна сторóна языкá

zvyčaj -a *m,* -e *ž* **1** обычай **2** нáвык, звык

zvyčajne *prísl.* обычáйні, як все

zvyčajn//ý обычáйный, заужывáный, нормáлный, каждодéнный

zvyhodn//iť -í -ia *dok.* звыгоднити, зробити выгоднíшым

zvyk -u *m* **1** звык, нáвык; обычай; zlý ~ глýпый звык; mať vo ~u мáти во звыку; má vo ~u nahlas sa smiať він (онá) мать во звыку голóсно сміяти ся; robiť niečo zo ~u робити даштó зо звыку; stať sa ~om стáти ся звыком, вóйти до звыку; podľa starého ~u за стáрым звыком, по стáрій пáмяти **2** starodávny **~** стáрый *áбо* стародáвный обычай; pohanské ~y погáньскы обычаї; u nás je ~om ... у нас є звыком... ● ~ je železná košeľa [*prísl.*] звык – дрýга натýра

zvyk//ať -á -ajú *nedok. koho na čo* звыкáти, приучáти *кóго к чóму*; ~ dieťa na poriadok приучáти дíтину к пóрядку

zvyk//ať si -á si -ajú si *nedok.* **1** *na koho, čo* звыкáти *на кóго, што*; ~ si na nového učiteľa звыкáти на нового учíтеля; ~ si na nočnú smenu звыкáти на нóчну змíну; ~ si

na prácu звыкáти на робóту **2** *na čo, kde* освóёвати ся, звыкáти; ~ sa na prostredie звыкáти на обстáвины

zvyklos//ť -ti *ž obyč. v mn. č.* **~ti** обычай; podrobiť sa ~tiam підрядити ся обычаю; proti všetkým ~tiam нáпрік обычаю

zvyk//núť -ne -nú *dok. koho na čo* приучíти *кóго к чóму*; ~ dieťa na poriadok приучíти дітину к пóрядку

zvyk//núť si -ne si -nú si *dok.* **1** *na koho, čo* звыкнути *на што*; ~ si na nových priateľov звыкнути на новых приятелів **2** *na čo, kde* звыкнути собі; ~ si na nové prostredie звыкнути собі на новы обстáвины

zvyknutý *na čo* звыкнутый; nebol na to ~ він не быв на тотó звыкнутый

zvykoslov//ie -ia *s* **1** рóзділ етноґрáфії, заоберáючій ся нарóдными обычаями і обрядами **2** обряды і обычаї

zvykoslovn//ý: ~á pieseň обрядова співанка

zvýrazn//iť -í -ia *dok.* підчéрькнути; ~ myšlienku підчéркнути мысель, дýмку

zvýrazň//ovať -uje -ujú *nedok.* підчéрьковати (*дýмку і т. п.*)

zvýsk//nuť -ne -nu *dok.* звискнути, скрикнути; ~ od radosti звискнути од рáдости

zvysoka *prísl.* **1** звéрьху; ~ sa dívať na zem звéрьху *áбо* згóры позерáти ся на зéмлю **2** *expr.* звысóка, звéрьху; ~ zaobchádzať s ľuďmi звысóка заобходити ся з людми; ~ sa dívať na niekoho позерáти на дакóго звысóка

zvýšen//ie -ia *s* звышíня; ~ cien звышíня цін; ~ vodnej hladiny звышíня ýровни вóды; ~ tlaku звышíня тиску

zvýšen//ý **1** звышéный; ~é prízemie звышéный пéршый етáж **2** звышéный, інтензíвный; ~ záujem звышéный інтерéс; venovať niečomu ~ú pozornosť приділяти дачóму звышéну увáгу; á ~ teplota звышéна теплотá *áбо* тумператýра; ~ tlak звышéный тиск; v ~ej miere в бíвшій мíрі **3** (*o hlase, zvuku*) звышéный; ~ hlas звышéный гóлос; ~ tón *hud.* звышéный тон

zvýš//iť[1] -i -ia *dok.* **1** звышыти, підвышыти; ~ ohradu підвышыти пліт **2** звышыти; ~ pozornosť звышыти інтерéс; ~ ceny звышыти ціны; ~ tempo звышыти *áбо* ускóрити тéмпо; ~ rýchlosť звышыти скóрость **3** (*zlepšiť*) підняти, звышыти, зліпшыти; ~ životnú úroveň звышыти ýровень жывóта; ~ náladu підняти налáду **4** звышыти, підвышыти; ~ hlas підвышыти гóлос

zvýš//iť[2] -i -ia *dok.* **1** зостáти ся (*по выужытí дачóго*); vzal si chlieb, čo ~il od obeda він взяв хліб, котрый зостáв од обíду **2** *zastar.* (*nechať*) охабити (*не выужыти*)

zvýš//iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** звышыти ся; підняти ся; hladina vody sa ~ila ýровень вóды підняла ся; počet obyvateľov sa ~il чíсло жытелів підвышыло ся **2** (*zlepšiť sa*) підняти ся; nálada sa ~ila налáда піднялá ся

zvyškový: ~ statok *zastar.* звышкóва часть зéмлі, котрá зостáла по розділíні маєтку • ~ magnetizmus *fyz.* звышкóвый *áбо* остáточный маґнетíзм

zvyšn//ý **1** звышный; остаткóвый; ~ tovar звышный товáр; ~é peniaze звышны пінязі **2** звышывшый ся

zvyš//ok -ku *m* звышок, остáток; ~ látky звышок полóтна; ~ peňazí звышок пінязей; ~ cigarety шпак, шпáчок (ціґарéтлі)

zvyš//ovať[1] -uje -ujú *nedok.* **1** звышовати, підвышовати, надбудóвовати; ~ stenu надбудóвовати стіну́ **2** звышовати, підвышовати; ~ výnos z hektára звышовати урóду з гектáра; ~ mzdu звышовати плат; ~ tempo звышовати *áбо* ускóрёвати тéмпо **3** звышовати, піднимáти; ~ životnú úroveň звышовати *áбо* піднимáти ýровень жывóта; ~ náladu піднимáти налáду **4** звышовати, підвышовати; ~ hlas звышовати гóлос *áбо* тон

zvyš//ovať² -uje -ujú *nedok. komu* оставáти, звышовати ся; ~ uje mi dve hodiny času оставáють мі дві годины

zvyš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** звышовати ся, піднимáти ся; ~uje sa hladina vody ýровень вóды звышує ся *áбо* піднимать ся; ~uje sa počet obyvateľov чíсло *áбо* кíлькость жытелів підвышує ся **2** (*zlepšovať sa*) піднимáти ся; злíпшовати ся; ~ uje sa nálada налáда злíпшує ся

zženštilý *kniž. pejor.* (*o mužoch*) зженщéный, мягкый, немýжный, боязливый

zžiť sa zžije sa zžijú sa *dok. s čím, kým* зжыти ся, звыкнути ся; ~ sa s prostredím зжыти ся зо сітуáціёв *áбо* з обстáвинами

Ž

ž [ž i žé] *neskl. s* (*hláska a písmeno*) ж *neskl. s*; malé ž малé ж; veľké Ž велике Ж

žab//a -y *ž* **1** жáба **2** (*ropucha*) ропýха, жáба **3** *hovor. expr.* (*dievča*) дíвча, дíвочка ● studený ako ~ зимный як жáба; roztrhnem ho ako ~u росто́ргну ёгó як жáбу; je ~e po brucho він жáбі по ýха; hľadí ako ~ z prachu він позéрать спячíми очáми; rozpľaštiť sa ako ~ ростягнýти ся як жáба; ~ na prameni жáба закрывáюча студник (*о чоловíкови, заборóнюючім рóзвитку дачóго*); ~ kalúž nájde [*prísl.*] свиня все млáку найде

žabacin//a -y *ž* жабячі лáбкы

žab//ec -ca *m expr.* (*dieťa*) дітина; дíвча, хлóпчік

žab//í жабячій; ~ škrekot жабяче квáканя; ~ie stehienka жабячі лáбкы ● ~ia perspektíva выгляд здóлы

žabiar -a *m* чоловíк, імáючій жáбы

žabic//a -e *ž* підлогóвый кáмінь, кáмінь на выклáданя дорóг

žabin//ec -ca *m hovor.* жабурíня, мóчарь

žabk//a -y *ž* **1** *zdrob.* жáбка, малéнька жáба **2** *hovor. expr.* дíвча, дíвочка **3** садóвый нож

žabó *neskl.* жабó *neskl.*

žabomyš//í: ~ia vojna вóйна мышів з жабáми, гáдка о маліхéрностях, звáда про глýпости

žaburin//a -y *ž hovor.* **1** жабяча íкра **2** жабориня **3** *expr.* бáгно

žabykláč -a *m žart.* кішенёвый нож

žací жачій; ~ stroj жáча машына, косáчка

žajdlík -a *m zastar.* жыдлик, гóрня

žaket -u *m* жакéт

žalár -a *m* **1** арéшт, бáса **2** (*trest*) арéшт, арештовáня

žalárnik -a *m* дозóрця, вáрта арештáнтів

žalár//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** запéрти до арéшту **2** тримати в арéшті

žalm -u *m* псалм

žalmický псалмóвый; ~ spev псалмóвый спів

žalmist//a -u *m* **1** (*spevák*) псалóмник; псалмоспівáк **2** (*autor žalmov*) псалтырьник, псалóмник

žalob//a -y *ž* **1** жалóба, поносовáня; обвініня дакóго, жáлованя дакóго **2** *práv.* жалóба; podať ~u подати жалóбу; vyhrať ~u выграти жалóбу

žalobab//a -y *ž hovor. pejor.* жалобáба, донóшовач

žalobc//a -u *m práv.* жалóбця, обвинёвач; verejný ~ óбщностный обвинёвач, прокурáтор

žalobník -a *m* **1** *práv.* жалóбник, обвинёвач **2** *pejor.* жалобáба

žalobn//ý **1** *príd. k* **žaloba** **2** обвинюючій; ~ spis **2** *príd. k* **žaloba** **1** жалóбный, жалóстный, жалостливый; ~ plač жалóбный плач ● ~á baba жалобáба, жалóбник, донóшовач

žalospev -u *m* елéґія

žalos//ť -ti *ž* смýток, жаль *м*, бóлість, скормучéность *ж*

žalost//iť -í -ia *nedok.* смутити, жалíти, плáкати од жáлости; ~ nad niekým, niečím плáкати *по дакíм, дачíм*

žalostiv//ý жалóбный; жалóстный, смутный, болявый; ~ plač жалóстный плач; гíрькы

слызы; ~á pieseň жалóстна cпíванка; ~ hlas жалóбный гóлос

žalostn//ý **1** *p.* **žalostivý** **2** *expr.* (*úbohý*) смутный, зармучéный; убóгый, бíдный, жалóстный; ~é výsledky жалóстны, плачýчі резултáты; ~ koniec жалóстный *áбо* смутный кóнець; ~ bol pohľad na to жалóстні было позерáти на тотó

žalovan//ý -ého *m práv.* обвинéный

žal//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** *koho práv.* подавáти/подати жалóбу *áбо* на суд *на кóго*, обвинити/обвинёвати *кóго* **2** *komu na koho, čo* жáловати ся *кóму на кóго, што*; донашáти *кóму на кóго*; ~ovali mi, že... жáловали ся мі, же...; донашáли мі, же...; ~ sa nepatrí не слýшыть ся жáловати, жáловати нешýв(м)ні **3** *na čo* жáловати ся

žal//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. komu na koho, čo* жáловати ся, поносовáти ся

žalovateľn//ý *práv.* жáлуючій, обвинюючій; to je ~é тотó мож жáловати *áбо* обвинёвати; тотó підлíгать жáлованю

žaltár -a *m* псалтырь *м*

žaluď -a *m* **1** жóлудь *ж* (*плод дýба*) **2** *kart.* жóлудь

žalúdkov//ý, žalúdočn//ý жолудкóвый; **~**é choroby жолудкóвы захворíня; ~é krče жолудкóвы кóрчі; ~ vred жолудкóвый вéред; ~á kyselina кíслость жóлудка

žalúd//ok -ka *m* жóлудок; pokaziť si ~ підломити здорóвя, показити собі жóлудок; je mi zle od ~ka тяжко мі на жóлудку; na lačný ~ на голодный жóлудок; нáще; spadnutý ~ спущíня жóлудка; nakŕmiť osem ~kov *pren.* накормити вíсем рóтів • ~ sa mi dvíha a) мéне напинать, є мі на блювáня, ригать ся мі б) (*keď ho vidím ap.*) на блювáня мі, з душы протíвить ся; škŕka mi v ~ku гурчíть мі в жóлудку; я голодный; ~ sa mi lepí na chrbát мам порóжній жóлудок; mám ho v ~ku він сидить мі в печíнках, ним я сытый по гóрло; vyčistiť niekomu ~ вычíстити дакóму жóлудок; vidieť niekomu až do ~ka відіти дакóму аж до жóлудка; láska ide cez ~ [*prísl.*] дорóга к сéрдцю у хлóпа ідé чéрез жóлудок, любóв ідé чéрез жóлудок

žaluďov//ý **1** жолудёвый **2** *kart.* жолудёвый; ~é eso жолудёвый туз

žalúz//ia -ie *ž* жалýзії; vytiahnuť, spustiť ~ie вытягнути, спустити жалýзії

žandár -a *m zastar.* жандáрь

žán//er -ru *m* жáнер

žánrov//ý жанрóвый; **~**á pestrosť жанрóва многофóрмность

žargón -u *m lingv.* жарґóн

žargónov//ý жарґóнный; **~**é slovo жарґóнне слóво, жарґóнный выраз

žarnov -a *m* спíдній кáмінь рýчного млинця

žart -u *m* **1** (*anekdota*) анеґдóта; hovoriť ~y говорити анеґдóты **2** жарт; to nie je ~ тотó не жарт; ~y nabok! жáрты бóком; nepoznať ~y не розумити жáртам; s ním nie sú ~y він жартовáти не любить, з ним не суть жáрты; aprílový ~ першоапрілёвый жарт

žartom *prísl.* (*povedať niečo*) жáртом

žart//ovať -uje -ujú *nedok.* жартовáти

žartovn//ý **1** жартóвный; **~** človek жартóвный чоловíк; ~ nálada жартóвна атмосфéра **2** жартóвный; **~** tón жартóвный тон; ~á pieseň жартóвна cпíванка

žas//núť -ne -nú *nedok.* жáснути, приходити до ýжасу; чýдовати ся

žať žne žnú *nedok.* **1** жáти, косити; **~** obilie жáти *áбо* косити зéрно; ~ kosou косити косóв; ~ kombajnom косити комбáйном **2** *pren.* жáти; ~ úspechy, slávu жáти ýспіхы, слáву • ako zaseješ, tak budeš ~ [*prísl.*] што посíєш, тотó бýдеж жáти; kto seje vietor, žne búrku [*prísl.*] хто сіє вíтор, зóжне бýрю

žatevn//ý живáрьскый; **~** é práce живáрьскы робóты; ~ robotník живáрь; ~é piesne живáрьскы cпíванкы; ~é obdobie живáрьска сезóна

žatv//a -y *ž* **1** жáтва; ručná ~ рýчна жáтва; strojová ~ машынóва жáтва; pomáhať v ~e помагáти при жáтві **2** *pren.* урóда; bohatá ~ rekordov урóда на рекóрды **3** (*obdobie*) жáтва, жнива, час жнив *áбо* зберáня

уро́ды; cez ~u в часі́ жнив *або* жа́твы; po ~e по жа́тві *або* по жнивах • divadelná ~ театра́лна сезо́на; knižná ~ книжна торгі́вля

žblnk *cit.* бульк

žblnk//ať -á -ajú *nedok.* (*o potôčku*) чурча́ти

žblnkot -u *m* чурча́ня; ~ potôčka чурча́ня по́тічка

žblnkotať *p.* **žblnkať**

zbrnd//a -y *ž pejor.* жблюнда; to je ~ a nie káva тото́ є жблюнда, а не ка́ва

že I *spoj.* **1** же; zdá sa, že... здасть ся, же..., ука́зує ся, же..; chybou je, že... хыба в тім, же...; mal som dojem, že... мі зда́ло ся, же...; myslel som si, že... я ду́мав, же... **2** (*akoby*) як бы; tvárila sa, že... она́ притваряла ся, як бы... **3** (*ako*) як, же; videl som, že vlak prichádza do stanice я віді́в, як влак *або* по́їзд прихо́дить на станіцю; videl som ho, že sedí я віді́в, же він сидить, я віді́в ёго́ сиді́ти **4** (*až*) так же, так што; porezal si prst, že krv sa len tak valila він порі́зав собі́ па́лець, так што кров прямо текла́ **5** (*aby*) жé6ы; vrátil sa, že si najprv odpočinie він верну́в ся, же́бы собі́ одпочі́нув **6** (*pri reprodukcii priamej reči*) же; choď pre otca, že ho tu ktosi hľadá побі́гний за вітцём і пові́ч (ёму́), же ёго́ ту хтось гле́дать **II** *čast.* **1** (*uvádza zvolaciu vetu*) як (же); ja že nemám peniaze?! я же не мам пі́нязі?!, як то же я не мам пі́нязі?!; mňa že vylúčia?! ме́не же вышмарять?! **2** як; že sa nehanbíte! як же вы не га́ньбити ся!, вам не га́ньба; že zem nosí takých ľudí! і як же зе́мля но́сить такых людє́й!; že sa ti to chce?! як тобі́ тото́ і́щі не надоі́ло *або* не омерзенило?! **3** (*vyjadruje výstrahu*) смоть, же́бы *або з росказо́вым спо́собом*; že to niekomu nepovieš! смоть (же́бы) никому о тім а́ни сло́ва!; і же́бы о тім а́ни сло́во!; že múdro vykonáš смоть, зроб тото́ розу́мні **4** же; a tebe že je čo? а тобі́ же што?; а што же з тобо́в?; a otec že je kde? а де же оте́ць? **5** *sprav.* **však** • nie že by ... не то же́бы...; len-len že ... лем-лем же...; ešte že... і́щі же...; до́брі, же...; že či! як же!; і́щі бы!...; a máš dosť peňazí? – Že či! а маш ты дость пі́нязей? - А як же!; vonku je veľká zima? – Že či! на дво́рі *або* во́нка барз зимно? – І́щі як!

-že *čast.* (*nesamostatná*) же; ktože хто же; kdeže де же; kedyže коли же; kamže де же

žeby 1 *spoj. p.* **aby 2** *čast.* (*vyjadruje pochybnosť*) же́бы, а́бы; ~ to bola pravda? же́бы *або* а́бы то была пра́вда?

žehliac//i на бі́ґлёва́ня; ~a doska до́ска на бі́ґлёва́ня

žehliar//eň -ne *ž* бі́ґлярня

žehličk//a -y *ž* бі́ґляйз *м*

žehl//iť -í -ia *nedok.* бі́ґлёва́ти (бі́ґляйзом); ~ bielizeň бі́ґлёва́ти білі́зну́

žehn//ať -á -ajú *nedok.* **1** *koho, čo* крестити, благословити **2** *komu, čomu* (*blahorečiť*) благословляти, дяковати *кому за што* **3** *koho, čo* благословляти; boh ~aj tvoje kroky благосло́в тébe госпо́дь

žehn//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* крестити ся

žehr//ať -e -ú *nedok. na koho, čo i bezpredm. arch.* жа́ловати ся; ґу́ндрати, шо́мрати, быти неспокі́йным

želac//í *gram.* жела́ючій, оптаті́вный, дезідераті́вный; ~ie vety жела́ючі *або* оптаті́вны *або* дезідераті́вны речі́ня

želan//ie -ia *s* **1** жела́ня; ду́мка; tajné ~ та́йне жела́ня **2** жела́ня, про́сьба; na niečie ~ на дачі́ю про́сьбу; splniť ~ сповнити жела́ня; koncert na ~ конце́рт на жела́ня **3** *čoho komu* пожела́ня, жела́ня; ~ šťastia, úspechov пожела́ня щáстя, у́спіхів

želaný *kniž.* жела́ный

žel//ať -á -ajú *nedok. komu čo* желáти *кому што*; ~ dobré ráno, dobrý deň, dobrý večer, dobrú noc желáти до́бре ра́но, до́брый день, до́брый ве́чор, до́бру ніч; ~ šťastnú cestu желáти щáстну доро́ґу; ~ úspechy желáти у́спіхы

žel//ať si -á si -ajú si *nedok.* желáти, хоті́ти; splnilo sa mu všetko, čo si ~al сповнили ся вшыткы ёго́ жела́ня; ~al by som si, aby... я жела́в, же́бы...; я бы хоті́в, же́бы...;

ako si ~áte як хóчете, як вам завгóдно; čo si ~áte? што вы собі жéлате?; што вы хочете?; ~ále si túto látku, alebo inú? вы хóчете тотó полóтно, áбо дрýге?
želateľn//ý желáючій; dosiahnuť ~ výsledok добити ся желáючого резултáту; jeho prítomnosť nie je ~á ёгó ýчасть нежелáюча
želatín//a -y *ž* желатина
želatínový желатинóвый
želé *neskl. s* жéле *neskl.*
železá želiez *s pomn.* **1** (*putá*) окóвы; нарýчникы **2** (*pasca*) желíзна пасть **3** *zastar.* (*na ondulovanie*) щіпці на накрýчованя (*вóлося*)
železiar//eň -ne *ž* металурґíчный завóд
železiarsky: ~ priemysel металурґíчный прóмысел; ~ obchod склеп зо желíзным товáром; ~ tovar металурґíчный товáр
železiarstv//o -a *s* **1** металурґíчный прóмысел **2** (*obchod*) склеп зо желíзом
železitan -u *m chem.* сіль кіслоты желíзной
železit//ý **1** железистый; ~á voda железиста вóда; ~á pôda железиста зéмля **2** *chem.* (*obsahujúci trojmocné železo*): kyselina ~á железиста кіслотá; kysličník ~ óкісь желíза
železnatý *chem.* (*obsahujúci dvojmocné železo*): kysličník ~ зáкісь желíза; uhličitan ~ углекíсле желíзо; síran ~ сернокíсла зáкісь желíза; sírnik ~ сернисте желíзо, желíзный пірíт
železnic//a -e *ž* желíзна дорóга, желізнíця; elektrická ~ електрифікoвáна желізнíця; podzemná ~ підзéмна желізнíця; úzkokoľajná ~ узкоколяйна желізнíця; správa železníc управлíня желізнíць; pracovať u ~e *hovor.* робити на желізнíці; cestovať po ~i *hovor.* путовáти по желізнíці
železničiar -a *m* желізнодорóжник, желізнічáрь
železničiarsk//y желізнодорóжный, желізнічáрьский; ~a uniforma желізнодорóжна уніфóрма, желізнічáрьска уніфóрма
železničn//ý желізнодорóжный, желізнíчный; ~á trať желізнодорóжна трáса; ~ most желізнодорóжный міст; ~á stanica желізнодорóжна станíця; ~ zamestnanec желізнодорóжник; ~ vozeň желізнодорóжный ваґóн; ~á križovatka желізнíчный ýзел; ~á doprava желізнíчный трáнспорт, желізнíчна перепрáва; ~é nešťastie желізнíчне нещáстя; ~ lístok желізнíчный листок
železnorudn//ý желізорýдный; ~é bane желізорýдны бáні; ~é ložisko місценаходжíня желíза; ~é závody желізорýдны завóды
železn//ý *v rôzn. význ.* желíзный; ~á ruda желíзна рýда; ~é bane желізнорýдны бáні; ~á huta металурґíчный завóд; ~ šrot желíзный óдпад; ~á doba *geol.* желíзный вік; ~á piecka желíзна пéчка; ~á posteľ желíзна пóстіль; ~é zdravie желíзне здорóвя; ~á disciplína *pren.* желíзна дісціплíна; ~á zásoba желíзна резéрва; ~á ruka *pren.* желíзна рýка; ~é objatie *pren.* желíзне обятя • zvyk je ~á košeľa [*prísl.*] звык - дрýга натýра
želez//o -a *s* желíзо; kujné ~ сурóве желíзо; valcované ~ валцовáне желíзо; tvarové ~ формовáне желíзо; odchod so železom склеп зо желíзом • staré ~ желíзный óдпад; kuj ~, kým je horúce [*prísl.*] куй желíзо, пóкы горяче
železobetón -u *m* желізобéтон
železobetonov//ý желізобетонóвый; ~á konštrukcia желізобетонóва конштрýкція
želiar -a *m hist.* безземéльный мужик, слугá, наятый чоловíк
žel//ieť -ie -ejú *nedok. za čím* смутити, жалíти, жалостити *о чім*, оплáковати *што*
želiezk//o -a *s* **1** *zdrob.* кусóчок желíза **2** *tech.* (*na hoblíku*) желíзко **3** *len v mn. č.* **~á** нарýчникы • mať dve ~a v ohni вéсти двояку гру
žem//ľa -le *ž* зéмлик *м*
žemľovk//a -y *ž kuch.* жемлёвка
žen//a -y *ž* **1** женá; slobodná, vydatá ~ слобóдна, выдата женá; ~ z ulice женá з ýліці; ľahká ~ легкá женá, женá легкóго поводжíня **2** (*manželka*) женá; mať niekoho

za ~u быти женáтым на дакíм; vziať si za ~u niekoho женити ся на дакíм ● držať sa ~y za sukňu тримати ся за женину сýкню

ženáč -a *m hovor.* женáч, женáтый; родинный (чоловíк)

ženatý женáтый

ženb//a -y *ž* жéньба

ženičk//a -y *ž* **1** бáба, бáбка **2** *fam.* жíночка

ženích -a *m* женáч

ženijn//ý женíйный; **~**é vojsko женíйне вóйско; ~ dôstojník офіцéр женíйных войск

ženist//a -u *m* женíста *м*

žen//iť -í -ia *nedok.* женити *nedok. dok.*; ~ syna женити сына

žen//iť sa -í sa -ia sa *nedok. s kým* женити ся *nedok. dok на кім*

ženskos//ť -ti *ž*, **ženstv//o** -a *s* жéнскость

žensk//ý **1** жéньскый; ~é šaty жéньскы шмáты; ~é ruky жéньскы рýкы; ~á otázka жéньскый вопрóс; ~á logika *iron.* жéньска лóґіка; ~á práca жéньска робóта; ~é choroby жéньскы хворóты; ~ lekár ґінекóлоґ; ~á klinika ґінеколоґíчна клíніка; ~é kvety *bot.* жéньскы квíткы; ~ rod *gram.* жéньскый род; ~ rým *lit.* жéньска рíфма **2** жéнскость

žensky *prísl.* жéньскы, по-жéньскы

žerav//ieť -ie -ejú *nedok.* розогрівáти ся, роспáлёвати, нагрівáти ся

žerav//ý **1** розогрíтый, пáлячій, горячій; **~**é uhlíky горячі ýглі; **~**á sopečná magma роспалéна вулканíчна мáґма **2** *pren.* горячій, пáлячій; ~é slnko пáляче сóлнце; ~é pery пáлячі ýста; é ~ leto горяче *áбо* спáрне лíто; ~á bolesť пáляча *áбо* пекýча бóлість; ~á nenávisť пáляча нéнавість

žeriav[1] -a *m zool.* журáвель

žeriav[2] -a *m* **1** *tech.* жеряв **2** (*na studni*) журáвель

žeriavnik -a *m* жерявник

žeriavov//ý жерявóвый; ~é koľajnice жерявóвы коляйнíці ● ~á studňa стýдня з журáвлём

žeruch//a -y *ž bot.* жерýха

žetón -u *m* жéтон

žezl//o -a *s* жéзло

žgrloš -a *m expr.* лакóмець, хамтíвець, шкроб, скýпець

žgrloš//iť -í -ia *nedok. expr.* скупанити, шкробити; быти лакóмым, хамтíвым, скупым

žgrlošský *expr.* скупый, лакóмый, хамтíвый

žiab//re -er *ž pomn.* жáбра *pomn.*; dýchať ~rami дыхати жáбрами

žiabronožk//a -y *ž zool.* жубрíнка

žiack//y ученицькый; **~**a knižka ученицькый дéнник; ~ krúžok ученицькый кружóк; ~é potreby шкóльскы потрéбности ~e mužstvo *šport.* комáнда ученикíв

žiadank//a -y *ž* заява, пожáдованя

žiadan//ý **1** глéданый, пожáдованый, желáный, очéкованый; **~**á kniha потрíбна *áбо* желáна книга; ~ tovar пожáдованый товáр **2** (*potrebný*) потрíбный; ~á rýchlosť пожáдована скóрость; ~á veľkosť потрíбный рóзмір

žiad//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* жáдати *што*; ~ vysvetlenie жáдати пояснíня *áбо* высвітлíня; ~ satisfakciu жáдати сатісфáкцію **2** *o čo* (*podávať žiadosť*) подавáти заяву *о чім*, просити *што*; ~ o prijatie do zamestnania дати заяву о приятя до робóты; ~ o zvýšenie platu просити о звышíня плáту; ~ o milosť просити о мíлость; ~ o ruku просити о рýку **3** *koho* (налíгаво) просити; ~am vás, aby ste opustili miestnosť прóшу вас выпорожнити місtность **4** (*vyžadovať*) жáдати, хотíти; to nemôžem od vás ~ тотó я не мóжу жáдати *áбо* хотíти од вас

žiad//ať sa[1] -a sa -ajú sa *nedok. kam* просити ся *де*; ~ a sa do mojej pracovnej skupiny він прóсить ся до мóёй робóчой грýпы

žiad//ať sa[2] -a sa *neos. nedok.* **1** *komu, čo* хóче ся; ~a sa mi *s neurč.* мі барз хóче ся **2** *len 3. os. j. č.* **žiada sa** трéба; **~**a sa povedať pár slov трéба повíсти дакíлько слов

žiad//ať si -a si -ajú si *nedok. čo* **1** просити *што*; **~** si slovo просити о слóво **2** (*želať si*) хотíти; takého si nikto do domu

nežiada такóго нихто не хóче пустити до дóму; ~a si ťa vidieť він хóче тéбе відіти **3** (*vyžadovať*) выжадовати, вымагáти; problém si ~a neodkladné riešenie прóблем выжáдує *áбо* вымáгать скóре рішíня; telo si ~a odpočinok тíлу трéба одпочíнути, тíло вымáгать одпочíнок

žiadateľ -a *m* заявник; претендéнт; кандідáт; проситель

žiad//en, žiad//ny *zám.* **1** ниякый; za ~nych okolností за ниякых обстáвин; v ~nom prípade в ниякім слýчаї, áни за што (на світі); za ~nu cenu за нияку цінý, áни за што (на світі) **2** (*nikto*) áни єдéн, нихто; žiaden z nás áни єдéн із нас, нихто із нас

žiados//ť -ti *ž* **1** прóсьба; заява, вымагáня; na výslovnú ~ niekoho на прóсьбу дакóго; na všeobecnú ~ на óбще вымагáня; tlmočiť niečiu ~ передавáти дачíю прóсьбу **2** (*písomná*) заява, вымагáня; podať ~ o prijatie do zamestnania подати заяву о приятя до робóты

žiadostivý 1 хтíвый; ~ pohľad хтíвый взгляд **2** *čoho al. s neurč.* недочекáючій; som ~ vidieť ju мі барз хóче ся відіти єй

žiadúc//i 1 (*potrebný*) желáючій; потрéбный; venovať niečomu ~u pozornosť приділяти дачóму налéжну увáгу *áбо* внимáвость; je ~e, aby... трéба, жéбы... **2** желáный

žiak -a *m* **1** ученик; dobrý, zlý ~ дóбрый, слабый ученик; žiaci strednej školy ученикы серéднёй школы **2** (*školopovinné dieťa*) ученик; je už ~om він уж ученик, він уж хóдить до школы **3** *pren.* ученик

žiaľ[1] -u *m* жаль, смýток; mať ~ za niekým, niečím мáти жаль *áбо* смýток за дакым, дачíм; plakať od ~u плáкати од жáлю; srdce mu puká od ~u сéрдце ёмý розрывать ся од жáлю; zapíjať ~ запивáти од жáлю

žiaľ[2] **1** *čast.* жаль, на жаль, шкóда; ~, nemôžem vám to ukázať на жаль, я не мóжу вам тотó указáти **2** *vetná prísl.* шкóда; ~, že... шкóда, же... **3** *vetná prísl.* жáлістно; bolo ~ naňho sa dívať на нёго жáлістно было позерáти

žiaľbohu *čast.* на жаль; ~ umrel на жаль, він умéр

žial//iť -i -ia *nedok. nad kým, čím* смутити *за кым, чім*, зармýчовати ся, кормутити ся *за кым, чім*

žiaľn//y смутный, скормучéный, зармучéный; ~ a pieseň смутнá спíванка; ~ plač гíрькы слызы; ~a zvesť зармучéна вíстка

žiar -u *m* **1** (*vyžarované teplo*) горячóба, горячость; ~ plameňa горячость плáміня; ~ slnka горячóба сóлнця **2** *odb.* полýмя, плáмя; červený, biely ~ червéне, бíле полýмя; taviť kov ~om топити метáл при высóкых температýрах; zvárať vysokým ~om звáрёвати при высóкых температýрах

žiar//a -y *ž* сіяня, світло; slnečná ~ сíяня сóлнця, солнéчне сіяня; ~ lampy світло лáмпы; polárna ~ сéверне сіяня

žiaren//ie -ia *s* **1** выжáрованя **2** радіáція, выжáрованя; rádioaktívne ~ радіоактíвне выжáрованя; röntgenové ~ рентґенóвы лýчі; kozmické ~ козмíчна радіáція; slnečné ~ солнéчне выжáрованя

žiarený припікáный; ~ chlieb припікáный хліб

žiarič -a *m* выжáровач

žiar//iť -i -ia *nedok.* **1** выжáровати, світити, ліґотáти, блищáти ся, сіяти; slnko ~i сóлнце свíтить; hviezdy ~ia звізды блищáть ся; ~ radosťou, šťastím *pren. expr.* сіяти рáдостёв, щáстём; z tváre mu ~ila radosť *pren. expr.* ёгó лицé ліґотáло рáдостёв; ~ čistotou *pren. expr.* блищáти ся чістотóв **2** *čo* (*opekať*) опікáти; ~ chlieb опікáти хліб

žiarivk//a -y *ž* грýшка; жарíвка; neónova ~ неонóва жарíвка

žiariv//ý 1 світячій, ліґотáвый, лéсклый, лучíстый; ~é slnko лучíсте сóлнце; ~é svetlo лучíсте світло; ~é oči ліґотáвы óчі **2** *pren.* ясный, выразный; ~ príklad ясный приклад; ~á osobnosť выразна осóбность; ~á budúcnosť світлá бýдучность **3** *odb.*

лучо́вый, лучі́стый; ~á energia лучі́ста ене́рґія
žiarl//iť -í -ia *nedok.* жарлити; хворобні страхова́ти ся *о дако́го*; заві́діти дако́му у́спіх; ~ na niekoho жарлити на дако́го, страхова́ти ся *о дако́го*; ~ na niekoho pre niekoho жарлити на дако́го про дако́го
žiarliv//ec -ca *m* жарливець
žiarlivý жарливый; ~ manžel жарливый муж; byť ~ na niekoho жарлити на дако́го; ~ pohľad жарливый взгляд
žiarovisk//o -a *s* **1** крема́чный пец на спа́лёваня мертвых **2** *archeol.* мі́сце спа́лёваня мертвых **3** огниско
žiarovk//a -y *ž* електрична гру́шка
žiarovkov//ý: ~é vlákno воло́кно гру́шкы; ~ tvar фо́рма (електричной) гру́шкы
žiaruvzdorný жарувытрималый, жарунепіддáйный; огнювытрималый, огнюнепіддáйный
žič//iť -í -ia *nedok.* **1** *komu* жычіти; počasie nám ~í пого́да нам жычіть **2** *komu čo* жычіти, жела́ти
žičliv//ec -ca *m* жычливець; доброжела́тель, благожела́тель *м*
žičlivý жычливый, доброжела́ючій, благожела́ючій
žid -a *m* **1** жыд, Жыд **2** *náb.* юде́й
židovča -ťa *s expr.* Жыді́вча
židovčin//a -y *ž expr.* (*jazyk*) жыді́вскый язык; юді́ш *neskl. m*
židovk//a -y *ž* **1** Жыді́вка **2** *náb.* юде́йка
židovsk//ý **1** жыді́вскый; ~jazyk жыді́вскый язык **2** *náb.* юде́йскый; ~é náboženstvo а) юде́йска релі́ґія; б) юде́йске віросповіда́ня
žierav//ý лепка́вый, розжера́ючій; ~á látka лепка́ва рі́човина
žihadl//o -a *s* жа́ло; osie ~ жа́ло осы; ~ satiry *pren.* жа́ло саті́ры ● má jazyk ako ~ у нёго (у нёй) язык, як гадяче жа́ло
žih//ať -á -ajú *nedok. kniž.* (*o hmyze*) ужа́лити, уку́сити
žíh//ať -a -ajú *nedok. tech.* зогріва́ти, калити, зака́лёвати; ~ oceľ зака́лёвати о́ціль
žihľav//a -y *ž* коприва ● mráz ~u nespáli мо́роз коприву не спа́лить; dotkla sa ~ plota *žart.* ≈ барз дале́ка родина́
žihľavk//a -y *ž* (*alergické ochorenie*) копривка
žihľavov//ý коприво́вый; ~é vrece коприво́вый мішо́к
žil//a -y *ž* **1** *anat.* жыла; prerezať si ~u перері́зати собі́ жылу; v ~ách prúdi krv в жылах цірку́лує кров; má ~y na rukách він мать взду́ты жылы; injekcia do ~y іне́кція до жылы; vápenatenie žíl склеро́за, вапенаті́ня жыл; kŕčové ~y корчо́вы жылы, тромбо́за **2** *geol.* жыла; zlatonosná ~ золотоно́сна жыла; rudná ~ ру́дна *або* рудоно́сна жыла **3** *hovor.* (*šľacha*) жыла **4** (*korbáč*) ґумо́вый карба́ч ● zlatá ~ *hovor.* гемороі́д; krv mu tuhne v ~ách кров стыне в ёго́ жылах; má cmar v ~ách (namiesto krvi) у нёго (у нёй) в жылах во́да (а не кров)
žiletk//a -y *ž* **1** жыле́тка (до машынкы на брытвіня) **2** britva, strojček na holenie брытва, машынка на брытві́ня
žilk//a -y *ž* **1** (*na tele, mramore*) жылка **2** (*na listoch, krídlach hmyzu*) жылка, нерв ● všetky ~y v ňom hrajú вшыткы жылкы в нім гра́ють; trafiť niekomu na ~u улагодити дако́му; nepohla sa v ňom ani ~ а́ни о́ком не мі́гнув
žilkovan//ie -ia *s odb.* жылкова́ня, нервату́ра
žilnat//ý *v rôzn. význ.* жылна́тый; ~é ruky жылна́ты ру́кы; ~ muž жылна́тый муж
žiln//ý **1** жылный; ~á krv жылна кров **2** жылный; ~á hornina жылна горнина; ~é nálezisko жылне мі́сценаходжі́ня
žilovat//ieť -ie -ejú *nedok.* жыловаті́ти, става́ти ся жылава́тыми; ruky mu ~ejú ру́кы ёму́ жыловаті́ють
žilovatý *p.* **žilnatý**
žinčic//a -e ž жынті́ця; sladká, kyslá ~ солодка́, квасна́ *або* скысну́та жынті́ця
žinenk//a -y *ž. tel.* матра́ц
žink//a -y *ž* мо́тузок
žintica *nár. p.* **žinčica**
žiraf//a -y *ž* жіра́фа

žírant -a *m fin.* жірáнт, рубописець, індосáнт
žírn//y выжывный; ~á zem, pôda выжывна зéмля; ~á paša выжывна пáша
žír//o -a *s fin.* **1** жіро *neskl. s*, рубопис, індосамéнт **2** жіроприказ, на інкасовáня
žír//ovať -uje -ujú *nedok. dok. fin.* жіровáти, переводити/перевéсти вéксель; ~ zmenku жіровáти вéксель
žiť žije žijú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* жыти; dlho ~ дóвго жыти; ~ bezstarostne жыти без стáрости; ~ o hlade жыти о гóлоді; ~ v núdzi жыти в біді; ~ na veľkej nohe жыти на высóкій нóзі; ~ z príležitostných zárobkov жыти з нагóдных зáробків; ~ deťom жыти дітём; ~ so ženou жыти з женóв; ~ v zhode жыти в згóді; jeho pamiatka žije v ľude пáмять о нім жыє в нарóді; žil raz jeden kráľ *rozpráv.* жыв-быв єдéн краль **2** (*byť nažive*) жыти, быти жывым; rodičia ešte žijú рóдичі іщі жыють; kým ja budem ~, nedovolím... пóкы я жыю, я не допýщу **3** (*vyskytovať sa*) жыти, водити ся, находити ся; v lese žijú medvede в лíсі жыють *áбо* вóдять ся *áбо* находять ся медведі; ryby žijú vo vode рыбы жыють во вóді **4** (*byť, zotrvávať*) *prekladá sa individuálne*; ~ v presvedčení быти пересвідчéным, же...; ~ v nádeji надіяти ся; ~ v očakávaní чéкати, жыти в очéковані; ~ v pochybnostiach спохыбовати • nech žije! най жыє!
žitn//ý жытный; ~ chlieb жытный хліб; ~á múka жытна мукá; ~á káva жытна кáва, жытный кáвей; ~á pálenka жытна пáлінка, жытна вóдка
žit//o -a *s* жыто *c* • hodiť flintu do ~a шмáрити пýшку, шмáрити збрань
živáň -a *m hovor. expr.* (*nádavka*) жывáн, збíйник, розбíйник
živánk//a -y *ž*, **živánsk//a** -aj *ž hovor.* мясо печéне на рóжні
živánsk//y[1] *kuch.* ~a pečienka печінка на рóжні
živánsk//ý[2] жывáньскый, розбíйницькый
živ//ec -ca *m min.* сілікáт; крéмінь
živ//el -lu *m* **1** силы; prírodné ~ly природны силы; vodný ~ вóдна сила; besnenie ~lov зуривость сил; **2** елемéнт; podvratné ~ly діверзáнтьскы елемéнты *áбо* силы; slovenský ~ je tam v menšine словáцькый єлемéнт там в мéншій силі • byť vo svom ~le быти в своїй силі
živeln//ý неорґанізóваный; ~á pohroma неорґанізóвана катастрóфа, неорґанізóване нещáстя; ~ vývin неорґанізóваный рóзвиток; ~ materializmus *filoz.* неорґанізóваный матеріалізм
živic//a -e *ž* смолá; smreková ~ смерекóва смолá; syntetické ~e сінтетíчны смолы
živičn//ý смолóвый; ~á vôňa смолóвый зáпах; ~é látky смолóвы річовины
živin//a -y *ž obyč. v mn. č.* **~y** выжывна річовина; pôda, bohatá na ~y зéмля, богáта выжывными річовинами
živ//iť -é -ia *nedok.* **1** кормити, жывити; dobre ~ený дóбрі жывéный **2** кормити, жывити; ~ rodinu жывити родинý; ~ matku жывити мáму **3** мáти, підтримовати; ~ nádej мáти нáдій • nech ťa pánboh ~í *arch.* най тéбе госпóдь благослóвить
živ//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** кормити ся, жывити ся; ~ sa korienkami жывити ся кóрінками **2** *pren.* кормити ся, жыти; ~ sa vlastnou prácou жыти свóёв робóтов; ~ sa perom кормити ся пéром **3** *pren.* кормити сéбе; ~ sa nádejou кормити ся надíёв
živiteľ -a *m* жывитель; ~ rodiny жывитель родины
živiteľsk//ý: ~á povinnosť повинність жывителя родины
živnos//ť -ti **1** (*potrava*) стрáва, їдлó **2** (*živobytie*) хліб, страновáня; zarábať si na ~ зарабляти на стрáву **3** (*remeslo*) ремéсло; obuvnícka ~ ремéсло шýстра; mať vlastnú ~ мáти влáстне діло
živnostensk//ý ремесéлницькый, патéнтный; ~ list пáтент (*на прáво заоберáти ся торгівлёв, прóмыслом*); ~á daň дань з ремесéлника
živnostník -a *m* ремесéлник

živn//ý выжывный; ~é látky выжывны річовины; ~á pôda *biol.* выжывна зéмля

živo *prísl.* **1** жыво; ~ sa o niečo zaujímať жыво інтересовáти ся дачім; ~ debatovať жыво бісідовáти; ~ sa zabávať жыво веселити ся **2** жыво, з жывостёв; ~ rozprávať жыво говорити, говорити з жывостёв; ~ popisovať niečo жыво *áбо* з жывостёв описовати даштó; ~ gestikulovať жыво *áбо* енерґічно ґестікуловáти **3** (*jasne*) жыво, ясні; ~ sa pamätať na niečo жыво *áбо* ясні памятати даштó; ~ si niečo predstaviť жыво представляти собі даштó **4** (*vo farbách*) світло-; ~ červený світло-червéный **5:** ~ narodený жывонароджéный **6** *vetná prísl.* жыво, ожывлені; v tábore bolo ~ в лаґері было ожывлено *áбо* жыво

živobyt//ie -ia *s* **1** екзістéнція, обжыва; prostriedky na ~ срéдства на екзістовáня; zarábať na ~ зарабляти на обжыву **2** обжыва, стрáва

živočích -a *m* жывый твір, звіря

živočichár -a *m hovor.* зоотéхнік

živočíchopis -u *m zastar.* зоолóґія

živočíšn//y звіринный *aj pren.* ~á výroba звіровóдство; ~a ríša звіринный світ; ~e uhlie звіринне ýгля; ~a vášeň жывóтна запалéность; ~a láska жывóтна любóв; ~e pudy жывóтны інштíнкты

živočíšstv//o -a *s* світ жывых створíнь, фáуна

živor//iť -í -ia *nedok.* жыворити; бідовáти

živorod//ý жывороджéный; ~é živočíchy жывороджéны створíня

život -a *m* **1** *v rôzn. význ.* жывот; javiť známky ~a подавáти прíзнакы жывóта; zákony ~a закóны жывóта; udržať pri ~e утримати ся при жывóті; zachrániť si ~ захранити собі жывот; spôsob ~a спóсоб жывóта; zmysel ~a смысел жывóта; mať radosť zo ~a мáти рáдость зо жывóта; na sklonku ~a на склóні жывóта; ~ je ťažký жывот тяжкый; poznať ~ познáти жывот, розоберáти ся в жывóті; uplatniť sa v ~e найти собі місце в жывóті; bezstarostný ~ бесстáростный жывот; spoločenský ~ óбщностный жывот; rodinný ~ родинный жывот; pohlavný ~ полóвый жывот; obchodný ~ торгóвый жывот; kultúrny ~ култýрный жывот; prvý raz v ~e пéршый раз в жывóті; za otcovho ~a за жывóта вітця **2** (*živé organizmy, bytosti*) жывы орґанізмы, жывы створíня, жывот; na Marse nie je ~ на Mápсі нєт жывóта **3** (*spôsob života*) жывот, спóсоб жывóта; mestský ~ містьскый жывот; domáci ~ домáшній спóсоб жывóта; scény z dedinského ~ сцéны з валáльского *áбо* сéльского жывóта **4** (*ľudia*) жывот, чоловíк; vojna zničila veľa ~ov вóйна знічíла мнóго жывóтів; straty na ~och стрáты на жывóтах **5** (*živosť, ruch*) жывость *ж*, жывот *м*; ulica bola bez ~a ýліця была без жывóта; v tom chlapcovi niet ~a в тім хлóпцёви нєт жывóта **6** *obyč. v mn. č.* **~y** *cirk.* жытія; ~y svätých жытія святых • položiť *al.* obetovať ~ положыти *áбо* оддати жывот; zaplatiť ~om a) (*svoju chybu*) поплатити ся жывóтом *за што;* б) (*slobodu ap.*) заплатити жывóтом *за што*; nebol si istý ~om він не вірив, ці зостáне жывый; ide mu o ~ ёмý ідé о жывот; ~ mu visí na vlásku ёгó жывот вісить на вóлоску; dať ~ niekomu дати жывот дакóму; vziať si ~ взяти собі жывот, закінчíти жывот самоубивством; mať sa k ~u быти жывотаспосóбным; medzi ~om a smrťou мéджі жывóтом і смéртёв; na ~ a na smrť на цíлый жывот, до сáмой смéрти; priatelia na ~ a na smrť приятелі на жывот і на смерть, приятелі на цíлый жывот *áбо* аж до грóбу; bojovať na ~ a na smrť боёвáти на жывот і на смерть; боёвáти не на жывот, а на смерть; škola ~a шкóла жывóта; uviesť do ~a завéсти до жывóта; to bude mať krátky ~ тотó недовговíчно, тотó бýде мáти кýртый жывот; znovu priviesť k ~u вернýти к жывóту; ~ kypí жывот кыпить

životachtivý жывотахтíвый

životaplný пóвный жывóта, енéрґії, спосóбности, смáку жыти

životaschopn//ý **1** жывотаспосóбный; ~é mláďa жывотаспосóбна дітина **2** причінливый; ~ človek причінливый чоловік

životnos//ť -ti *ž* **1** жывотаспосóбность **2** *gram.* жывы істóты **3** час слýжбы (*выробку*); ~ žiarovky час фунґовáня грýшкы

životn//ý **1** жывый; жывот; ~é prejavy предстáвы жывóта; ~é podmienky предположіня жывóта; ~é potreby потрéбности жывóта; ~á úroveň ýровень жывóта; ~ priestor прóстір жывóта; ~é plány плáны жывóта; ~ cieľ ціլі жывóта; ~é minimum прожывáючій мінімум; ~é skúsenosti óпыты жывóта; ~á múdrosť мýдрость жывóта; ~é dielo робóта ціլого жывóта; ~ úspech ýспіх в жывóті; ~ štýl штіл жывóта; ~á dráha дорóга жывóта; ~á otázka вопрóс жывóта; ~á veľkosť величкость *áбо* натурáлность жывóта **2** *gram.* жывый; ~é podstatné mená жывы называники *áбо* субстантівы

životodarn//ý выжывный; жывототвóрный, жывотоутвéрджуючій; ~é teplo жывотвóрне тéпло; ~ dážď выжывный додж; ~á sila жывототвóрна *áбо* жывотоутвéрджуюча сила; ~ vplyv благотвóрный вплив

životopis -u *m* **1** жывотопис, біоґрáфія; ~ vlastný автобіоґрáфія **2** *cirk.* жытіє; ~y svätých жытія святых

životopis//ec -ca *m* жывотописець, біóґраф

životopisn//ý біоґрафічный; ~é dáta біоґрафічны дáны; ~ román біоґрафічный ромáн

životospráv//a -y *ž* режім (жывóта); prísna ~ стрóгый режім; ~ športovca режім шпортóвця

živototvorný *p.* **životodarný**

živôtik -a *m* (*časť odevu*) вéста, брушляк, брушлячок

živučičký *expr.*: živý živučičký жывый жывучічкый, нихто; ani živej živučičkej duše tam nebolo там не было áни єднóй жывóй (жывучічкой) душы, там нихто не быв, там никого не было

živ//ý **1** *v rôzn. význ.* жывый; ~ tvor жывé створіня; ~á príroda жывá прирóда; ~é kvety жывы квіткы; ~ plot жывый пліт; ~á váha жывá вáга; ~ inventár жывый інвентáрь; ~á sila *voj.* жыва сила; ~ jazyk жывый язык; ~é obrazy жывы óбразы; ~á kronika жыва хрóніка; ~á encyklopédia ходяча енціклопéдія; ~á skutočnosť жывá дійсность; ~é dieťa жывá дітина; ~ rozhovor жывá бісíда; ~á ulica жывá *áбо* ожывéна ýліця; ~ písomný styk жывé переписованя; ~á spomienka жывé споминáня; mať v ~ej pamäti мáти в жывій пáмяти, дóбрі памятáти; ~á rana жывá рáна; je ~ a zdravý він жывый і здорóвый; chytiť ~ého поімáти жывóго **2** (*o farbách*) ясный, острый, сытый, жывый; ~á farba острá фáрба • ~á mŕtvola жывый труп; nie je ani ~ ani mŕtvy він áни жывый áни мертвый; ~é striebro жывé серебрó *áбо* стрíбро; ~á voda жывá вóда; ani ~ej duše tam nebolo там не было áни жывóй душы, там нихто не быв, там никого не было; za živa а) жывым, жывцём, за жыва; б) (*opak*: po smrti) в жывóті, при жывóті, за жывóта; za živa upáliť спалити за жыва *áбо* жывóго

žízeň *p.* **smäd**

žízn//iť -i -ia *nedok. kniž.* **1** смедити, хóче ся пити **2** *po čom pren.* тужыти *по чім*

žíznivý **1** *p.* **smädný** **2** *po čom pren.* тýжачій *по чім*

žižl//a -e *ž det.* світло, світéлко, óгник, даштó горяче, блистяче

žižal//a -y *ž nár.* червяк; глиста

žľab -u *m* жóліб

žľaz//a -y *ž* желéза; ~y s vnútornou sekréciou желéзы з внутрішнёв секрéціёв; štítna ~ щітна желéза; potné ~y потóвы желéзы

žľazov//ý железóвый; ~é tkanivo железóве тканиво; ~ orgán желéза; ~ výlučok выток

žlč -e *ž* **1** жовч *sj pren.*; je v tom mnoho ~e *pren.* є в тім мнóго жóвчу **2** *hovor.* жовчóвый мехырь • ~ sa mu dvíha в

нім піднимать ся жовч; vzkypela v ňom ~ вшытка жовч підняла ся в нім; vyliať si ~ na niekom вылляти жовч на дакім

žlčník -a *m* жовчóвый мехырь, жóвчник; je chorý na ~ він хвóрый на жóвчник

žlčnikár -a *m hovor.* чоловік з великым жовчóвым мехырём

žlčníkov//ý жовчникóвый; ~á diéta жовчникóва діéта; ~é choroby жовчникóве захвоpіня

žlčovitý *expr.* (*zlostný*) жовчóвый

žlčovod -u *m* жовчовóд, жóвчный прóтік

žlčov//ý **1** жовчóвый; ~é kamene жовчóвы кáміні; ~é cesty жовчóвы дорóгы; ~ mechúr жовчóвый мехырь **2** *pren. expr.* жовчóвый

žliabkovací *tech.* жолобкýючій; ~ hoblík жолобкýючій гóблик

žliabk//ovať -uje -ujú *nedk. tech.* жолобковáти, дражковáти

žliabkový *tech.* жолобкóвый; ~ lis жолобкóвый прес

žliab//ok -ka *m* жóлобок, дрáжка, ріга

žln//a -y *ž zool.* жóвна, зелéный дятель

žltačk//a -y жовтáчка; infekčná ~ інфéкчна жовтáчка; dostať ~u захворíти жовтáчков

žltačkár -a *m hovor.* хвóрый на жовтáчку

žltastý, žltkastý, žltavý, žltkavý жовтовáтый

žltkový жовткóвый; ~ šampón жовткóвый шáмпон

žlt//núť -ne -nú *nedok.* жовтíти, ставáти ся жóвтым

žlt//núť sa -ne sa -nú sa *nedok.* жовтíти, жовтíти ся

žltočervený жóвто-червéный

žlto-červený (*žltý a červený*) жóвто-червéный

žlto-čierny (žltý a čierny) жóвто-чóрный; ~ dres жóвто-чóрный дрес

žltochvost -a *m zool.* жовтохвіст; ~ domáci (*Phoenicurus ochruros*) жовтохвіст домáшній

žlt//ok -ka *m* жовтóк

žltozelený жóвто-зелéный; ~ list жóвто-зелéный лист

žlto-zelený (*žltý a zelený*) жóвто-зелéный; ~á zástava жóвто-зелéна зáстава

žlt//ý *v rôzn. význ.* жóвтый; ~á farba жóвта фáрба; ~é vlasy жóвте вóлося; ~á škvrna *anat.* жóвте пятнó; ~á rasa жóвта рáса

žmol//iť -í -ia *nedok.* мяти, мервити, стискáти, корчíти, ґýжвати; ~ niečo v rukách мяти даштó в рукáх; ~ si ruky потерáти собі рýкы

žmúr//iť -i -ia *nedok.* **1** прижмýрёвати óчі; ~ do slnka прижмýрёвати óчі до сóлнця **2** (*pri detskej hre*) жмýрити, мáти запéрты óчі (*при грі на сліпу бáбу*)

žmurk//ať -á -ajú *nedok.* **1** жмýрькати, кліпкати очáми; ~ očami жмýрькати *áбo* кліпкати очáми **2** *na koho, komu* (*dávať znamenie*) жмýрькати *на кóго*; ~ na seba жмýрькати на сéбе

žmurkav//ý жмурькáвый, кліпкáвый; ~é oči жмурькáвы óчі

žmurk//núť -ne -nú *dok.* **1** жмýрькнути, мíгнути, кліпнути **2** *na koho, komu* жмýрькнути, мíгнути *кóму*

žmur//ky -iek *ž mn. č.*: hrať sa na ~ грáти ся на жмурячкы *áбo* на сліпу бáбу

žmýkačk//a -y *ž* машына на жмыканя, жмыкáчка

žmýk//ať -a -ajú *nedok.* **1** жмыкати, выстисковати; ~ bielizeň выжмыковати білизнý; ~ citrón выстисковати цíтрон **2** *koho, čo z koho pren.* выжмыковати, вытяговати, выцíцьковати; ~ sily выжмыковати вшыткы силы; ~ peniaze z niekoho вытяговати *áбo* выцíцьковати пінязі

žnec ženca *m* жнець

žobráck//y жобрáцькый; ~a kapsa жобрáцька тáшка; ~a palica жобрáцька пáліця; ~a mzda жобрáцькый плат ● priviesť na ~u palicu привéсти на жобрáцьку пáліцю, ожобрачíти

žobrač -e *ž hromad.* жóбрач, худóба

žobračk//a -y *ž hovor.* жобрáчка, жóбраня; chodiť po ~e ходити по жóбраню, просити мілостыню

žobrák -a *m* **1** жобрák, бідняк, худóба *aj pren.* **2** *expr.* (*mrzák, chorý*) калíка; som ~ na nohy мам скалічéны нóгы; ostať ~om na celý život зостáти калíков на цíлый жывот

žobr//ať -e -ú *nedok.* **1** (*chodiť po žobraní*) жóбрати, просити о алмýжну, просити мілостыню **2** *čo expr.* просинькати, умоляти

žobrot//a -y *ž* **1** (*žobranie*) жóбраня; chodiť po ~e ходити по жóбрані, ходити жóбрати **2** (*chudoba*) худóба, біднотá *ж* **3** *hromad.* бідá, худóба **4** *hromad. pejor.* жóбрач, бíдач, худóба • doniesť niekoho na ~u припрáвити ёгó о маєток, охудобнити, знічíти

žoch -u *m expr.* міх • čierny ako ~ чóрный як ýголь

žold -u *m* плат, жолд (*вóяка*); dostavať ~ доставáти плат

žoldnier -a *m* плачéный, наятый вóяк

žolík -a *m kart.* (*karta a hra*) джóлік; hrať ~a грáти джóліка

žolíkový: ~é karty джолікóвы кáрты

žonglér -a *m* жонґлéр, ціркусóвый артíста

žonglérsk//y жонґлéрьскый; ~é kusky жонґлéрство, жонґловáня

žoržet -u *m text.* жоржéт

žoržetový жоржетóвый, із жоржéта

žoviálny притвóряючо добродýшный, добросердéчный; ~ človek притвóряючо добродýшный чоловíк

žráč -a *m expr.* жрач, їдáк

žrádl//o -a *s* **1** корм, кормиво, їдлó, стрáва **2** *expr.* (*jedlo*) жéртя *vulg.*

žralok -a *m zool.* жрáлок

žranic//a -e *ž expr.* жéртя

žrať žerie žerú *nedok.* **1** (*o zvieratách*) жéрти, їсти, пожерáти, поїдáти; vlci žrali svoju korisť вóвци пожерáли свóю кóристь; krava nechce ~ корóва не хóче жéрти *áбо* їсти **2** *vulg.* (*o ľuďoch*) жéрти, їсти пажрáво *áбо* хамтíво **3** *hovor.* (*o hmyze*) їсти, кусáти, жéрти; žrali nás komáre нас жéрли комáры **4** (*o škodcoch*) пожерáти; húsenice žerú kapustné listy гусеніці пожерáють листя капýсты; moľa žerie látku моль їсть полóтно; červotoč žerie nábytok червотóч пожéрать бýтор **5** (*o hrdzi*) їсти, розжерáти **6** *pren.* пожерáти, зъїдáти; žrala ho zvedavosť ёгó пожерáла зведáвость; zlosť ho žrala ёгó жéрла злость **7** *hovor. expr.* (*hnevať, trápiť*) гнíвати, мýчіти, трáпити; to ma žerie тотó мéне трáпить **8** *slang.* пожерáти, жéрти; to žerie strašne mnoho času тотó пожéрать стрáшні мнóго часý; moje auto žerie osem litrov na sto kilometrov мóє áвто кáждых сто кіломéтрів пожéрать вíсем лíтрів бéнзіну

žrať sa žerie sa žerú sa *nedok. expr.* (*navzájom*) зожерáти єдéн дрýгого

žravý **1** (*pažravý*) пажрáвый, ненасытный; ~ človek пажрáвый чоловíк; ~ hmyz пажрáва мушковина **2** *pren.* (*o citoch ap.*) пожерáючій, зъїдаючій, спáлюючій

žrď žrde *ž* **1** (*tyč, palica*) жердь *ж*; skok o žrdi скок з жéрдёв **2** (*na bradlách*) жердь; bradlá o nerovnakých žrdiach брáдла з неровнáкыми жéрдями **3** (*brány*) жердь; bránková ~ бранкóва жердь; streliť do žrde стрíлити до жéрди **4** (*stožiar*) жердь; stiahnuť zástavu do pol žrde спустити зáставу до пів жéрди

žrďkár -a *m šport.* жердкáрь

žrďový жердёвый

žreb -u *m* **1** жреб, лос; ťahať ~ тягáти жреб; rozhodnúť o niečom ~om рішыти даштó жрéбом; ~ padol na mňa жреб упáв на мéне **2** (*lotérie*) лотерíйный листок; выгравáючій листок; kúpiť si ~ купити лотерíйный листок; vyhrať na ~ выграти на лотерíйный листок

žrebčín -a *m*, **žrebčín//ec** -ca *m* кíньскый завóд

žreb//ec -ca *m* **1** (*samec koňa*) жерéбець **2** (*žriebä*) гáча

žreb//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* жеребити ся

žrebná (*o kobyle*) жерéбна

žreb//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** метáти жреб; робити жребовáня **2** розогравáти (*в лотéрію*)

žrec -a *m* жрець
žren//ie -ia *s hovor.* бóлість в чéревах, кóлика
žriebä -ťa *s* гáча
žriedl//o -a *s* **1** жрíдло; студнíчка; minerálne, termálne ~a мінерáлны, термáлны жрíдла **2** *pren.* жрíдло, студнíчка; ~ bohatstva жрíдло богáтства; ~ ponaučenia жрíдло знань *áбо* відомостей
žriedlov//ec -ca *m* жрідлóвый кáмінь, араґонíт
žriedlov//ý жрідлóвый, студнічкóвый; **~á** voda жрідлóва вóда; ~ kameň жрідлóвый кáмінь, араґонíт
žrút -a *m pejor.* жрач, обжéра
žubrienk//a -y жубрíнка, головáстик
žul//a -y *ž* ґранíт, жýла
žulov//ý жулóвый; **~** masív жулóвый масíв; ~ základy *pren.* міцны оснóвы
žump//a -y *ž* выкопана яма; hnojnicová ~ жýмпа
žup//a -y *ž hist.* жýпа (*часть адміністратíвного дiлíня*)
župan[1] -a *m živ. hist.* жýпан, завíдуючій жýпы
župan[2] -a/-u *m neživ.* жýпан (*дóвгый домáшній кáбат*)
župný жýпный; **~** úrad жýпный ýряд; ~ archív жýпный архíв; ~ dom жýпный дом
žúr -u *m hovor.* жур, погощíня; usporiadať ~ зробити *áбо* орґанізовáти погощíня
žurč//ať -í -ia *nedok. expr.* журчáти, жблнкотáти
žurnál -u *m* **1** журнáл; módny ~ мóдный журнáл **2** (*film*) кіножурнáл
žurnalist//a -u *m* журналíста
žurnalistick//ý журналістíчный; **~á** činnosť журналістíчна діялність; ~é frázy новинáрьскы фрáзы
žurnalistik//a -y *ž* журналíстіка
žurnalizm//us -u *m lingv.* новинкóвый язык, новинкóвый штíл
žuť *p.* **žuvať**
žuvac//í жýваючій; ~ie svaly жýваючі мýскулы; ~ia guma жýваюча ґýма
žuvačk//a -y *ž hovor.* жувáчка, жýваюча ґýма
žuvať -žuje žujú *nedok.* жýвати; ~ potravu жýвати стрáву; ~ žuvačku жýвати жýваючу ґýму *áбо* жувáчку
žúžoľ -a *m*: čierny ako ~ чóрный як ýголь
žviakací *p.* **žuvací**
žviak//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*o prežúvavcoch*) жýвати, пережýвовати; румéґати; statky **~**ajú стáткы пережýвують **2** *expr.* (*baraninu ap.*) жýвати, пережýвовати

Додаток

Назвы русиньскых сел в Словакії

Дана часть *Словацько-русиньского словника* вміщать назвы русиньскых сел в Словакії. При каждій русиньскій назві села уваджать ся: ґенітів єднотного чісла, жытельска назва в мужскім і женьскім роді, придаваникова форма увежденой назвы села і словацька назва села, а тыж окрес, ку котрому дане село нале́жыть. При каждій назві, котра уж не стрічать ся з іншым придатком, уваджать ся і скорочена форма жытельской назвы і придавника (наприклад: Великый Липник, Великолипничан і Липничан, Великолипничанка і Липничанка, велико-липницькый і липницькый; Радвань над Лабірцём, Лаборецькорадванчан і Радванчан, Лаборецькорадванчанка і Радванчанка; лаборецькорадваньскый і радваньскый; Рокытів коло Гуменного, Гуменьскорокытівчан і Рокытівчан, Гуменьскорокытівчанка і Рокытівчанка, гуменьскорокытівскый і рокытівскый. Скорочены формы суть говоровы, а тыж і літературны. Належыть увести, же дакотры із уведженых сел часточні або цалком асімiловали ся главні наслідком політічной сітуації 50-ых років XX –го сторoча, а тыж наслідком затопліня, наприклад, стариньской области, а тыж з реліґійных і іншых причін. Вшыткы уведжены села теперь і в минулости носили русиньскый характер, русиньскый колоріт і русиньскый дух.

П о з н а ч к а: Список русиньскых сел см.: InfoРусин. Інформачный двотыжденник Русинів Словеньска, ч. 11/2013, с. 10-11; ч. 12/2013, с. 10-11; ч. 13/2013, с. 10-11; Mikuláš Mušinka, Alexander Mušinka: Národnostná menšina pred zánikom?, Prešov 2011; Pavel Šuťák ml., odborná spolupráca: Pavel Šuťák st.: Posvätné drevo Východného Slovenska, Kalendáre 2004 a 2005.

А

Адідовці -ець *ж помн.*; Адідовча́н -а, Адідовча́нка -ы; аді́довскый - Adidovce, Humenné

Андріёва -ой *ж*; Андріёвча́н –а, Адріёвча́нка –ы; андріёвскый – Andrejová, Bardejov

Б

Баєрі́вці -ець *ж помн.*; Баєрівча́н –а, Баєрівча́нка -ы; баєрі́вскый – Bajerovce, Sabinov

Ба́ньске –ого *с*; Банча́н –а, Банча́нка -ы; ба́ньскый - Banské, Vranov nad Topľou

Барді́єв -а *м*; Бардіёвча́н -а, Бардіёвча́нка -ы; бардіёвскый - Bardejov

Ба́шківці -овець *ж помн.*; Башківча́н –а, Башківча́нка –кы; башкі́вскый - Baškovce, Sobrance

Бехері́в -ова *м*; Бехерівча́н -а, Бухерівча́нка -ы; бехері́вскый - Becherov, Bardejov

Белеї́вці -ець *ж помн.*; Белеївча́н -а, Белеївча́нка –кы; белеї́вскый - Belejovce, Svidník

Березо́вець -я *м*; Березівча́н -а, Березівча́нка -ы; березі́вскый - Brezovec, Snina

Бенядикі́вці -ець *ж помн.*; Бенядиківча́н -а, Бенядиківча́нка -ы; бенядикі́вскый - Beňadikovce, Svidník

Бенятина -ы *ж*; Бенятинча́н -а, Бенятинча́нка -ы; бенятиньскый - Beňatina, Sobrance

Бере́стів над Лабі́рцём -а *м*; Лаборецькоберестівча́н і Берестівча́н -а, Лаборецькоберестівча́нка і Берестівча́нка -ы; лаборецькобересті́вскый і бересті́вскый - Brestov nad Laborcom, Medzilaborce

Бжа́ны Бжан *м помн.*; Бжа́нець – нця, Бжа́нка -ы; бжа́ньскый - Bžany, Stropkov

Біловéжа -ы *ж*; Біловежа́н -а, Біловежа́нка –ы; біловéжскый - Beloveža, Bardejov

Бла́жів -ова *м*; Блажівча́н -а, Блажівча́нка -ы; блажі́вскый - Blažov, Kežmarok

Боґлярка -ы *ж*; Боґлярча́н -а, Боґлярча́нка -ы; боґлярьскый - Bogliarka, Bardejov

Бодруджа́л -а *м*; Бодруджалча́н -а, Бодруджалча́нка -ы; бодруджа́льскый - Bodružal, Svidník

Бо́кша -ы *ж*; Бокша́н -а, Бокша́нка -ы; бокша́ньскый - Bokša, Stropkov

Бо́рів -ова *м*; Борівча́н -а, Борівча́нка -ы; боро́вскый - Borov, Medzilaborce

Брежа́ны Брежа́н *м помн.*; Брежа́нець -нця, Брежа́нка -ы; брежа́ньскый - Brežany, Prešov

Брезні́чка -ы *ж*; Брезніча́н -а, Брезніча́нка -ы; брезніча́ньскый - Breznička, Stropkov

Брезо́вка -ы *ж*; Брезова́н -а, Брезова́нка -ы; брезова́ньскый - Brezovka, Bardejov

Брусниця -і *ж*; Брусніча́н -а, Брусніча́нка -ы; брусницькый - Brusnica, Stropkov

Бу́ківці -івець *ж помн.*; Буківча́н -а, Буківча́нка -ы; букі́вскый - Bukovce, Stropkov

В

Вавринець -нця *м*; Вавринча́н -а, Вавринча́нка -ы; вавриньскый - Vavrinec, Svidník

Ваґрі́нець -нця *м*; Ваґрінча́н -а, Ваґрінча́нка -ы; ваґрі́ньскый - Vagrinec, Svidník

Вала́шківці -овець *ж помн.*; Валашківча́н -а, Валашківча́нка -ы; вала́шківскый - Valaškovce, Humenné

Вале́нтівці -овець *ж помн.*; Валентівча́н -а, Валентівча́нка -ы; вале́нтівскый - Valentovce, Medzilaborce

Ва́льков -а *м*; Вальківча́н -а, Вальківча́нка -ы; валькі́вскый - Valkov, Giraltovce

Ва́льківці -овець *м помн.*; Вальківча́н -а, Вальківча́нка -ы; валькі́вскый - Valkovce, Svidník

Вапе́ник -а *м*; Вапенича́н -а, Вапенича́нка -ы; вапеницькый - Vápeník, Svidník

Вара́дка -ы *ж*; Варадча́н -а, Варадча́нка -ы; вара́дьскый - Varadka, Bardejov

Варехі́вці -ець *ж помн.*; Варехівча́н -а, Варехівча́нка -ы; варехі́вскый - Varechovce, Svidník

Велика По́ляна -ой -ы *ж*; Великополянець -нця і Полянець, Великополянка і Полянка; великополяньскый і поляньскый - Veľká Poľana, Snina

Великый Липник -ого -а *м*; Великолипнича́н -а, Великолипнича́нка -ы; великолипницькый - Veľký Lipník, Stará Ľubovňa

Великый Ру́сков -ого -а *м*; Великорусковча́н і Русковча́н -а, Великорусковча́нка і Русковча́нка -ы; великоруско́вскый і руско́вскый - Veľký Ruskov, Trebišov

Вісла́нка -ы *ж*; Вісланча́н -а, Вісланча́нка -ы; вісла́ньскый - Vislanka, Stará Ľubovňa

Вісла́ва -ы *ж*; Віславча́н -а, Віславча́нка -ы; вісла́вскый - Vislava, Svidník

Вырава -ы *ж*; Выравча́н -а, Выравча́нка -ы; выра́вскый - Vyrava, Medzilaborce

Вышківці -овець *ж помн.*; Вышківча́н -а, Вышківча́нка -ы; вышкі́вскый - Vyškovce, Svidník

Вышні Репа́шы Вышніх Репа́ш *ж помн.*; Вышнёрепаша́н і Репаша́н –а, Вышнёрепаша́нка і Репаша́нка -ы; вышнёрепа́шскый і репа́шскый - Vyšné Repaše, Levoča

Вышній Гра́бовець -ёго -вця *м*; Вышнёграбівча́н і Грабівча́н -а, вышнёграбівча́нка і Грабівча́нка –ы; вышнёграбі́вскый і грабі́вскый - Vyšný Hrabovec, Stropkov

Вышній Гру́шів -ёго -а *м*; Вышнёгрушівча́н і Грушівча́н –а, Вышнёгрушівча́нка і Грушівча́нка –ы; вышнёгруші́вскый і груші́вскый - Vyšný Hrušov, Humenné

Вышній Кома́рник Вышнёго Кома́рника *м*; Вышнёкомарнича́н і Комарнича́н -а, Вышнёкомарнича́нка і Комарнича́нка –ы; вышнёкомарницькый і комарницькый - Vyšný Komárnik, Svidník

Вышній Міро́шів -ёго -ова *м*; Вышнёмірошівча́н і Мірошівча́н –а, Вышнёмірошівча́нка і Мірошівча́нка -ы; вышнёмірошівскый і мірошівскый - Vyšný Mirošov, Svidník

Вышній О́рлик -ёго -а *м*; Вышнёорлича́н і Орлича́н -а, Вышнёорлича́нка і Орлича́нка -ы; вышнёорлицькый і орлицькый - Vyšný Orlík, Svidník

Вышній Тваро́жець -ёго -жця *м*; Вышнётварожча́н і Тварожча́н -а, Вышнётварожча́нка і Тварожча́нка –ы; вышнётваро́жскый і тваро́жскый - Vyšný Tvarožec, Bardejov

Вышня Єдлёва -ёй -ой *ж*; Вышнёєдлёвча́н і Єдлёвча́н -а, Вышнёєдлёвча́нка і Єдлёвча́нка -ы, выгнёєдлёвскый і єдлёвскый - Vyšná Jedľová, Svidník

Вышня Олша́ва -ёй -ы *ж*; Вышнёолшавча́н і Олшавча́н –а, Вышнёолшавча́нка і Олшавча́нка -ы; вышнёолша́вскый і олша́вскый - Vyšná Olšava, Svidník

Вышня Писа́на -ёй -ой *ж*; Вышнёписанча́н і Писанча́н -а, Вышнёписанча́нка і Писанча́нка -ы; вышнёписа́ньскый і писа́ньскый - Vyšná Pisaná, Svidník

Вышня По́лянка -ёй –ы *ж*; Вышнёполянча́н і Полянча́н, Вышнёполянча́нка і Полянча́нка -ы; вышнёполяньскый і поляньскый - Vyšná Polianka, Bardejov

Владыча -і *ж*; Владыча́н -а, Владыча́нка -ы; владычскый - Vladiča, Stropkov

Во́йтівці -ець *ж помн.*; Войтівча́н -а, Войтівча́нка -ы; войті́вскый - Vojtovce, Svidník

Во́лиця -і *ж*; Волича́н -а, Волича́нка -ы; волицькый - Volica, Medzilaborce

Г

Габу́ра -ы *ж*; Габурча́н –а, Габурча́нка -ы; габу́рьскый - Habura, Medzilaborce

Гава́й -я *м*; Гавайча́н –а, Гавайча́нка –ы; гава́йскый - Havaj, Stropkov

Гавра́нець -нця *м*; Гавранча́н –а, Гавранча́нка –ы; гавра́ньскый і гавране́цькый - Havranec, Svidník

Га́жлин -а *м*; Гажлинча́н -а, Гажлинча́нка -ы; гажлиньскый - Hažlín, Bardejov

Гайто́вка -ы *ж*; Гайтівча́н -а, Гайтівча́нка –ы, гайті́вскый - Hajtovka, Stará Ľubovňa

Галиґівці -овець *ж помн.*; Галиґівча́н -а, Галиґівча́нка –ы; галиґівскый – Haligovce, Stará Ľubovňa

Ганиґівці -о́вець *ж помн.* Ганиґівча́н –а, Ганиґівча́нка –ы; ганиґівскый - Hanigovce, Sabinov

Гелцманівці -о́вець *ж помн.*; Гелцманівча́н –а, Гелцманівча́нка –ы; гелцманівскый - Helcmanovce, Giraltovce

Гно́йне -ого *с*; Гнойнян -а, Гнойнянка -ы; гнойняньскый - Hnojné, Michalovce

Госто́вициі -иць *ж помн.* Гостовича́н -а, Гостовича́нка –ы; гостовицькый - Hostovice, Snina

Грабівчік -а *м*; Грабівчіча́н –а, Грабівчіча́нка –ы; грабівчіцькый - Hrabovčík, Svidník

Гра́бова Ро́зтока -ой -ы *ж*; Грабоворозто-ча́н і Розточа́н –а, Грабоворозточа́нка і Розточа́нка –ы; грабоворозто́цькый і розто́цькый – Hrabová Roztoka, Snina

Гра́бске -ого *с*; Грабча́н –а, Грабча́нка –ы; гра́бскый - Hrabské, Bardejov

Градиско -а *с*; Градища́н –а, Градища́нка –ы; градища́ньскый - Hradisko, Prešov

Грані́чне -ого *с*; Гранічнян -а, Грінічнянка -ы; гранічняньскый - Hraničné, Stará Ľubovňa

Гу́нківці -овець *ж помн.*; Гунківча́н –а, Гунківча́нка –ы; гункі́вскый - Hunkovce, Svidník

Гуса́к -а *м*; Гусача́н -а, Гусача́нка -ы; гуса́цькый - Husák, Sobrance

Гу́тка -ы *ж*; Гутча́н -а, Гутча́нка -ы; гутча́ньскый - Hutka, Bardejov

Ґ

Ґабо́лтів -ова *м*; Ґаболтівча́н -а, Ґаболтівча́нка -ы; ґаболтівскый - Gaboltov, Bardejov

Ґера́лтів -ова *м*; Ґералтівча́н –а, Ґералтівча́нка –ы; ґералтівскый - Geraltov, Prešov

Ґерла́хів -а *м*; Ґерлахівча́н -а, Ґерлахівча́нка –ы; ґерлахівскый - Gerlachov, Bardejov

Ґрі́бов -а *м*; Ґрібовча́н –а, Ґрібовча́нка -ы; ґрібо́вскый - Gribov, Stropkov

Д

Давидів -а *м*; Давидівча́н -а, Давидівча́нка -ы; давидівскый - Davidov, Vranov nad Topľou

Да́ра -ы *ж*; Дара́н –а, Дара́нка -ы; дара́ньскый - Dara, Snina

Де́трик -а *м*; Детрича́н -а, Детрича́нка -ы; детрицькый - Detrík, Vranov nad Topľou

Діда́чов -а *м*; Дідачовча́н -а, Дідачовча́нка -ы; діда́човскый - Dedačov, Humenné

Долго́ня -і *ж*; Долгонча́н -а, Долгонча́нка -ы; долго́ньскый - Dlhoňa, Svidník

Добросла́ва -ы *ж*; Доброславча́н -а, Доброславча́нка -ы; добросла́вскый - Dobroslava, Svidník

Дреніця -і *ж*; Дреніча́н -а, Дреніча́нка -ы; дреніцькый - Drienica, Sabinov

Дрі́чна -ой *ж*; Дрічнян -а, Дрічнянка –ы; дрічняньскый - Driečna, Stropkov

Дубинне -ого *с*; Дубинча́н -а, Дубинча́нка -ы; дубиньскый - Dubinné, Bardejov

Дубо́ва -ой *ж*; Дубова́н -а, Дубова́нка -ы; дубо́вскый - Dubová, Svidník

Дубрава -ы *ж*; Дубраван -а, Дубраванка -ы; дубравскый - Dúbrava, Snina

Ду́плін -а *м*; Дуплінча́н -а, Дуплінча́нка -ы; дуплі́ньскый - Duplín, Stropkov

Дюрдёш -а *м*; Дюрдёша́н -а, Дюрдёша́нка -ы; дюрдёшскый - Ďurďoš, Vranov nad Topľou

Дюрко́ва -ой *ж*; Дюркова́н -а, Дюркова́нка -ы; дюрко́вскый - Ďurková, Stará Ľubovňa

Є

Єдлинка -ы, *ж*; Єдлинча́н -а, Єдлинча́нка -ы; єдлиньскый - Jedlinka, Bardejov

Ж

Жакарі́вці -о́вець *ж помн.* Жакарівча́н -а, Жакарівча́нка -ы; жакарі́вскый - Žakarovce, Gelnica

Жа́тківці -овець *ж помн.*; Жатківча́н -а, Жатківча́нка -ы; жаткі́вскый - Žatkovce, Prešov

З

Заваа -ы *ж*; Завада́н -а, Завада́нка -ы; зава́дьскый - Závada, Vranov nad Topľou

Зава́дка -ы *ж*; Завадча́н -а, Завадча́нка -ы; завадча́ньскый - Závadka, Spišská Nová Ves

Збі́йне -ого *с*; Збійнян –а, Збійнянка –ы; збійняньскый - Zbojné, Medzilaborce

Збой -я *м*; Збойча́н –а, Збойча́нка -ы; збо́йскый - Zboj, Snina

Збо́рів -ова *м*; Зборівча́н -а, Зборівча́нка -ы; зборі́вскый - Zborov, Bardejov

Збу́дьска Біла -ой -ой *ж*; Збудьскобілян і Білян –а, Збудьскобілянка і Білянка -ы; збудьскобіляньскый і біляньскый - Zbudská Belá, Medzilaboprce

Зва́ла -ы *ж*; Звалча́н -а, Звалча́нка -ы; зва́льскый - Zvala, Snina

Зу́бне -ого *с*; Зубнян -а, Зубнянка -ы; зубняньскый - Zubné, Humenné

І

Ігляны Іглян *ж помн.*; Іглянець -я, Іглянка -ы; ігляньскый - Ihľany, Kežmarok

Íновці -ець *ж помн.*; Іновча́н -а, Іновча́нка –ы; іно́вскый - Inovce, Sobrance

К

Калинів -ова *м*; Калинівча́н –а, Калинівча́нка -ы; калині́вскый - Kalinov, Medzilaborce

Ка́лна Ро́зтока -ой -ы *ж*; Калнорозточа́н і Розточа́н -а, Калнорозточа́нка і Розточа́нка –ы; калнорозто́цькый і розто́цькый - Kalná Roztoka, Snina

Камінка і Камюнка (*ľudové*) -ы *ж*; Камінча́н/Камюнча́н –а, Камінча́нка/Камюнча́нка -ы; камі́ньскый/камюньскый - Kamienka, Stará Ľubovňa

Камі́нна По́руба -ой –ы *ж*; Каміннопорубча́н і Порубча́н –а, Каміннопорубча́нка і Порубча́нка -ы; каміннопору́бскый і пору́бскый - Kamenná Poruba, Vranov nad Topľou

Капішо́ва -ой *ж*; Капішовча́н -а, Капішовча́нка -ы; капішо́вскый - Kapišová, Svidník

Ке́чківці -овець *ж помн.*; Кечківча́н -а, Кечківча́нка -ы; кечкі́вскый - Kečkovce, Svidník

Кыёв -а *м*; Кыёвча́н –а, Кыёвча́нка –ы; кыёвскый - Kyjov, Stará Ľubovňa

Клено́ва -ой *ж*; Кленовча́н -а, Кленовча́нка –ы; клено́вскый - Klenová, Snina

Кобылні́ці -иць *ж помн.*; Кобылнича́н -а, Кобылнича́нка –ы; кобылницькый - Kobylnice, Svidník

Кожа́ны Кожа́н *м помн.*; Кожа́нець -нця, Кожа́нка -ы; кожа́ньскый - Kožany, Bardejov

Кожухі́вці -о́вець *ж помн.*; Кожухівча́н -а, Кожухівча́нка -ы; кожухі́вскый - Kožuchovce, Svidník

Колбасо́в -а *м*; Колбасовча́н –а, Колбасовча́нка –ы; колбасо́вскый - Kolbasov, Snina

Колбі́вці -о́вець *ж помн.*; Колбівча́н –а, Колбівча́нка –ы; колбівскый - Kolbovce, Svidník

Колониця -і *ж*; Колонича́н –а, Колонича́нка –ы; колоницькый - Kolonica, Snina

Ко́нюш -а *м*; Конюша́н –а, Конюша́нка –ы; конюшскый - Koňuš, Sobrance

Кореївці -вець *ж помн.*; Кореївча́н –а, Кореївча́нка -ы; кореївскый - Korejovce, Svidník

Коро́мля -і *ж*; Коромлян -а, Коромлянка -ы; коромляньскый - Koromľa, Sobrance

Корунко́ва -ой *ж*; Корунковча́н -а, Корунковча́нка –ы; корунко́вскый - Korunková, Stropkov

Кра́йна Быстра -ой -ой *ж*; Крайнобыстра́н і Быстра́н –а, Крайнобыстра́нка і Быстра́нка –ы; крайнобыстра́ньскый і быстра́ньскый - Krajná Bystrá, Svidník

Кра́йна По́ляна -ой -ы *ж*; Крайнополянець і Полянець -нця, Крайнополянка і Полянка –ы; краноляньскый і поляньскый - Krajná Poľana, Svidník

Крáйна Пóрубка -ой -ы *ж*; Крайнопорубчáн і Порубчáн –а, Крайнопорубчáнка і Порубчáнка -ы; крайнопорубчáньскый і порубчáньскый - Krajná Porúbka, Svidník

Крáйне Чóрне -ого -ого *с*; Крайночорнян і Чорнян -а; Крайночорнянка і Чорнянка –ы; крайночорняньскый і чорняньскый - Krajné Čierno, Svidník

Крáсный Бріd -ого -óду *м*; Краснобрідчáн і Брідчáн -а, Краснобрідчáнка і Брідчáнка -ы; краснобрíдьскый і брíдьскый - Krásny Brod, Medzilaborce

Крéмна -ой *ж*; Кремнян -а, Кремнянка –ы; кремняньскый - Kremná, Stará Ľubovňa

Крішлёвці -вець *ж помн.*; Крішлёвчáн –а, Крішлёвчáнка –ы; крішлёвскый - Krišľovce, Stropkov

Криве -ого *с*; Кривян -а, Кривянка -ы; кривяньскый - Krivé, Bardejov

Кружлёва -ой *ж*; Кружлёвчáн –а, Кружлёвчáнка -ы; кружлёвскый - Kružlová, Svidník

Крушíнець -нця *м*; Крушінчáн –а, Крушінчáнка –ы; крушінéцькый і крушíньскый - Krušinec, Stropkov

Кýрів -ова *м*; Курівчáн -а, Курівчáнка -ы; курíвскый - Kurov, Bardejov

Куримка -ы *ж*; Куримчáн -а, Куримчáнка –ы; куримсый - Kurimka, Svidník

Кýсин -а *м*; Кусинчáн –а, Кусинчáнка –ы; кусиньскый - Kusín, Michalovce

Л

Ладомíров -а *м*; Ладоміровчáн –а, Ладоміровчáнка –ы; ладомíровскый - Ladomirov, Snina

Ладомірóва -ой *ж*; Ладоміровчáн –а, Ладоміровчáнка –ы; ладомíровскый - Ladomirová, Svidník

Лáчнів -а *м*; Лачнівчáн –а, Лачнівчáнка –ы; лачнíвскый - Lačnov, Prešov

Леґнáва -ы *ж*; Леґнавчáн –а, Леґнавчáнка –ы; леґнáвскый - Legnava, Stará Ľubovňa

Лекарíвці -óвець *ж помн.*; Лекарівчáн –а, Лекарівчáнка –ы; лекарíвскый - Lekárovce, Sobrance

Лíвов -а *м*; Лівовчáн –а, Лівовчáнка –ы; лівóвскый - Livov, Bardejov

Лівóвска Гýта -ой -ы *ж*; Лівовскогутян і Гутян –а, Лівовскогутянка і Гутянка –ы; лівовскогутяньскый і гутяньскый - Livovská Huta, Bardejov

Літманóва -ой *ж*; Літмановчáн –а, Літмановчáнка і Літманóвка –ы; літманóвскый - Litmanová, Stará Ľubovňa

Липова -ой *ж*; Липовчáн –а, Липовчáнка –ы; липóвскый - Lipová, Bardejov

Лóмне -ого *с*; Ломнян –а, Ломнянка –ы; ломняньскый - Lomné, Stropkov

Лýків -а *м*; Луківчáн –а, Луківчáнка –ы; лукíвскый - Lukov, Bardejov

Лютина -ы *ж*; Лютинчáн -а, Лютинчáнка –ы; лютиньскый - Ľutina, Sabinov

М

Мáківці -овець *ж помн.*; Маківчáн –а, Маківчáнка –ы; макíвскый - Makovce, Stropkov

Малá Пóляна -ой -ы *ж*; Малополянець і Полянець –нця, Малополянка і Полянка –ы; малополяньскый і поляньскый - Malá Poľana, Stropkov

Малá Франкóва -ой -ой *ж*; Малофранківчáн і Франківчáн –а, Малофранківчáнка і Франківчáнка; малофранкíвскый і франкíвскый - Malá Franková, Spišská Stará Ves

Малый Липник -ого -а *м*; Малолипничáн і Липничáн -а, Малолипничáнка і Липничáнка -ы; малолипницькый і липницькый - Malý Lipník, Stará Ľubovňa

Мáлців -а *м*; Малцівчáн –а, Малцівчáнка –ы; малцíвскый - Malcov, Bardejov

Матисова -ой *ж*; Матисівчáн -а, Матисівчáнка -ы; матисíвскый - Matysová, Stará Ľubovňa

Матяшка -ы *ж*; Матяштян –а, Матяштянка –ы; матяшскый - Matiaška, Vranov nad Topľou

Мáшківці -овець *ж помн.*; Машківчáн –а, Машківчáнка –ы; мáшківскый - Maškovce, Humenné

Медвідже -а *с*; Медвіджáн –а, Медвіджáнка –ы; медвідьскый - Medvedie, Svidník

Меджілáбірці -орець *ж помн.*; Меджілабірчáн і Лабірчáн –а, Меджілабірчáнка і Лабірчáнка -ы; мелжілабірьскый і лабірьскый - Medzilaborce

Міклушíвці -óвець *ж помн.*; Міклушівчáн –а, Міклушівчáнка –ы; міклушíвскый - Miklušovce, Prešov

Мікулашóва -ой *ж*; Мікулашівчáн –а, Мікулашівчáнка -ы; мікулашíвскый - Mikulášová, Bardejov

Мíлпош -а *м*; Мілпошáн –а, Мілпошáнка –ы; мілпóшскый - Milpoš, Prešov

Мінёвці -ець, *ж помн.*; Мінёвчáн -а, Мінёвчáнка -ы; мінёвскый - Miňovce, Stropkov

Мірóля -і *ж*; Мірольчáн –а, Мірольчáнка –ы; мірóльскый - Miroľa, Svidník

Микова -ой *ж*; Миківчáн -а, Миківчáнка -ы; микíвскый - Miková, Stropkov

Михáйлів -а *м*; Михайлівчáн –а, Михайлівчáнка -ы; михайлíвскый - Michajlov, Snina

Млинарíвці -óвець *ж помн.*; Млинарівчáн –а, Млинарівчáнка -ы; млинарíвскый - Mlynárovce, Svidník

Мнíшок над Пóпрадом -шка *м*; Попрадьскомнішáн і Мнішáн –а, Попрадьскомнішáнка і Мнішáнка –ы; попрадьскомнíшскый і мнíшскый - Mníšek nad Popradom, Stará Ľubovňa

Мразíвці -ець *ж помн.*; Мразівчáн -а, Мразівчáнка -ы; мразíвськый - Mrázovce, Stropkov

Н

Нехвалёва Пóлянка -ой -ы *ж*; Нехвалёвополянчáн і Полянчáн –а, Нехвалёвополянчáнка і Полянчáнка -ы; нехвалёвополяньскый і поляньскый - Nechválova Polianka, Humenné

Нижнє Німéцьке -ёго -ого *с*; Нижнёнімечáн і Німечáн –а, Нижнёнімечáнка і Німечáнка -ы; нижнёнімечáньскый і німечаньскый - Nižné Nemecké, Sobrance

Нижні Репáшы -іх -áш *м помн.*; Нижнёрепашáн і Репашáн –а, Нижнёрепашáнка і Репашáнка -ы; нижнёрепáшскый і репáшскый - Nižné Repaše, Levoča

Нижній Комáрник -ёго -а *м*; Нижнёкомарничáн і Комарничáн –а, Нижнёкомарничáнка і Комарничáнка –ы; нижнёкомарницькый і комарницькый - Nižný Komárnik, Svidník

Нижній Мирóшів -ёго -а *м*; Нижнёмірошівчáн і Мірошівчáн –а, Нижнёмірошівчáнка і Мірошівчáнка -ы; нижнёмірошíвскый і мірошíвскый - Nižný Mirošov, Svidník

Нижній Óрлик -ёго -а *м*; Нижнёорличáн і Орличáн –а, Нижнёорличáнка і Орличáнка –ы; нижнёорлицькый і орлицькый - Nižný Orlík, Svidník

Нижній Тварóжець -ёго –жця *м*; Нижнётварожчáн і Тварожчáн –а, Нижнётварожчáнка і Тварожчáнка –ы; нижнётварóжскый і тварóжскый - Nižný Tvarožec, Bardejov

Нижня Єдлёва (Нижня Ядлова) -ёй -ой *ж*; Нижнёядлівчáн і Ядлівчáн –а, Нижнёядлівчáнка і Ядлівчáнка –ы; нижнёядлíвскый і ядлíвскый - Nižná Jedľová, Svidník

Нижня Олшáва -ой -ы *ж*; Нижнёолшавчáн і Олшавчáн -а; Нижёолшавчáнка і Олшавчáнка -ы; нижнёолшáвскый і олшáвскый - Nižná Olšava, Stropkov

Нижня Писáна -ёй -ой *ж*; Нижнёписанчáн і Писанчáн -а, Нижнёписанчáнка і Писанчáнка -ы; нижнёписáньскый і писáньскый - Nižná Pisaná, Svidník

Нижня Пóлянка -ёй -ы *ж*; Нижнёполянчáн і Полянчáн –а, Нижнёполянчáнка і Полянчáнка –ы; нижнёполяньскый і Поляньскый - Nižná Polianka, Bardejov

Нижня Яблінка -ёй -ы *ж*; Нижнёяблінчáн і Яблінчáн –а, Нижнёяблінчáнка і Яблінчáнка –ы; нижнёяблíньскый і яблíньскый - Nižná Jablonka, Humenné

Нова́ По́лянка -ой -ы *ж*; Новополянча́н і Полянча́н -а, Новополянча́нка і Полянча́нка –ы; новополяньскый і поляньскый - Nová Polianka, Svidník

Нова́ Се́длиця -ой -і *ж*; Новоседлича́н і Седлича́н –а, Новоседлича́нка і Седлича́нка –ы; новоседлицькый і седлицькый - Nová Sedlica, Snina

Няґів -ова *м*; Няґівча́н –а, Няґівча́нка –ы; няґівскый - Ňagov, Medzilaborce

О

Обру́чне -ого *с*; Обручнян –а, Обручнянка –ы; обручняньскый - Obručné, Stará Ľubovňa

Олейников –а *м*; Олейниківча́н –а, Олейниківча́нка –ы; олейниківскый - Olejníkov, Sabinov

О́лька -ы *ж*; Ольча́н –а, Ольча́нка –ы; ольча́ньскый - Oľka, Medzilaborce

Ольшавиця -і *ж*; Ольшавича́н -а, Олшавича́нка –ы; ольшавицькый - Oľšavica, Levoča

Ольша́вка -ы *ж*; Ольшавча́н –а, Ольшавча́нка -ы; ольшавскый - Oľšavka, Svidník

Ольшынкі́в -а *м*; Ольшынківча́н -а, Ольшынківча́нка -ы; ольшынкі́вскый - Oľšinkov, Medzilaborce

Онда́вка -ы *ж*; Ондавча́н –а, Ондавча́нка -ы; онда́вскый - Ondavka, Bardejov

О́рлів -о́ва *м*; Орлівча́н -а, Орлівча́нка -ы; орлі́вскый - Orlov, Stará Ľubovňa

Ортутёва -ой *ж*; Ортутёвча́н –а, Ортутёвча́нка –ы; ортутёвскый - Ortuťová, Bardejov

Орябина -ы *ж*; Орябинча́н -а, Орябинча́нка -ы; орябиньскый - Jarabina, Stará Ľubovňa

Оса́дне -ого *с*; Осаднян -а, Осаднянка -ы; осадняньскый - Osadné, Snina

Острожниця -і *ж*; Острожнича́н -а, Острожнича́нка –ы; острожницькый - Ostrožnica, Snina

Осту́рня -і *ж*; Остурнян –а, Остурнянка -ы; остурняньскый - Osturňa, Spišská Stará Ves

П

Пакості́в -о́ва *м*; Пакостівча́н -а, Пакостівча́нка -ы; пакості́вскый - Pakostov, Giraltovce

Пало́та -ы *ж*; Палотча́н –а, Палотча́нка; пало́тьскый - Palota, Medzilaborce

Париґу́зівці -овець *ж помн.*; Паригузівча́н -а, Паригузівча́нка -ы; париґу́зівскый - Parihuzovce, Snina

Петеї́вці Петеївець *ж помн.*; Петеївча́н -а, Петеївча́нка -ы; петеївскый - Petejovce, Svidník

Петро́ва -ой *ж*; Петрівча́н -а, Петрівча́нка -ы; петрі́вскый - Petrová, Bardejov

Підгородь -я *ж*; Підгородьча́н -а, Підгородьча́нка -ы; пі́дгородьскый - Podhoroď, Sobrance

Піскорі́вці -о́вець *ж помн.*; Піскорівча́н -а, Піскорівча́нка -ы; піскорі́вскый - Piskorovce, Vranov nad Topľou

Пыхні́ - о́нь *ж помн.*; Пыхнян -а, Пыхнянка -ы; пыхняньскый - Pichne, Snina

По́рач -а *м*; Пора́ча́н -а, Пора́ча́нка -ы; пора́чскый - Poráč, Spišská Nová Ves

По́руба під Вігорла́том -ы *ж*; Вігорлатьскопорубча́н і Порубча́н –а, Вігорлатьскопорубча́нка і Порубча́нка -ы; вігорлатьскопору́бскый і пору́бскый - Poruba pod Vihorlatom, Sobrance

По́рубка -ы *ж*; Порубча́н -а, Порубча́нка -ы; порубча́ньскый - Porúbka, Humenné

По́тічкы -ок *м помн.*; Потіча́н -а, Потіча́нка -ы; потіча́ньскый - Potôčky, Stropkov

По́тікы -ів *м помн.*; Потіча́н -а, Потіча́нка -ы; потіцькый - Potoky, Stropkov

Прикра -ой *ж*; Прикра́н -а, Прикра́нка -ы; прикра́ньскый - Príkra, Svidník

Прислоп -а *м*; Прислопча́н -а, Прислопча́нка -ы; присло́пскый - Príslop, Snina

Притуляны -ян *м помн.*; Притулянець -нця, Притулянка -нкы; притуляньскый - Prituľany, Stropkov

Проса́чів -чова *м*; Просачівча́н -а, Просачівча́нка -ы; просачі́вскый - Prosačov, Vranov nad Topľou

Пряшів -ова *м*; Пряшівча́н -а, Пряшівча́нка -ы; пряші́вскый - Prešov

Пстрина -ой *ж*; Пстринян -а, Пстринянка -ы; пстриняньскый - Pstrinà, Svidník

Пусте́ По́ле -ого -я *с*; Пустопольча́н і Польча́н -а, Пустопольча́нка і Польча́нка; пустопо́льскый і по́льскый - Pusté Pole, Stará Ľubovňa

Пчолине -ого *с*; Пчолинча́н -а, Пчолинча́нка -ы; пчолиньскый - Pčoliné, Snina

Р

Ра́двань над Ла́бірцём -и *ж*; Лаборецькорадваньча́н і Радваньча́н -а, Лаборецькорадваньча́нка і Радваньча́нка -ы; лаборецькорадва́ньскый і радва́ньскый - Radvaň nad Laborcom, Medzilaborce

Ракі́вчік -а *м*; Раківчіча́н -а, Раківчіча́нка -ы; раківча́цькый - Rakovčík, Svidník

Рафаївці -ёвиць *ж помн.*; Рафаївча́н -а, Рафаївча́нка -ы; рафаївскый - Rafajovce, Vranov nad Topľou

Реґетівка -ы *ж*; Реґетівча́н -а, Реґетівча́нка -ы; реґеті́вскый - Regetovka, Bardejov

Ременины -ин *ж помн.*; Ременинча́н -а, Ременинча́нка -ы; ремениньскый - Remeniny, Vranov nad Topľou

Ренчі́шів -а *м*; Ренчішовча́н -а, Ренчішовча́нка -ы; ренчі́шовскый - Renčišov, Sabinov

Репеїв -ёва *м*; Репеївча́н -а, Репеївча́нка -ы; репеївскый - Repejov, Medzilaborce

Ре́шов -а *м*; Решівча́н -а, Решівча́нка -ы; решівскый - Rešov, Bardejov

Рівне –ого *с*; Рівнян -а, Рівнянка -ы; рівняньскый - Rovné, Svidník

Рого́жник -а *м*; Рогожнича́н -а, Рогожнича́нка -ы; рогожницькый - Rohožník, Vranov nad Topľou

Розто́кы Розто́к *ж помн.* Розточа́н -а, Розточа́нка -ы; розто́цькый - Roztoky, Svidník

Рокытів -ова *м*; Рокытівча́н -а, Рокытівча́нка -ы; рокыті́вскый - Rokytov, Bardejov

Рокытів ко́ло Гуме́нного -а *м*; Гуменьскорокытівча́н і Рокытівча́н –а, Гуменьскорокытівча́нка і Рокытівча́нка -ы; гуменьскорокыті́вскый і рокыті́вскый - Rokytov pri Humennom, Humenné

Рокытівці -овець *ж помн.*; Рокытівча́н -а, Рокытівча́нка -ы; рокыті́вскый - Rokytovce, Medzilaborce

Ро́шківці -овець *ж помн.*; Рошківча́н -а, Рошківча́нка -ы; рошкі́вскый - Roškovce, Medzilaborce

Рунина -ы *ж*; Рунинча́н -а, Рунинча́нка -ы; руниньскый - Runina, Snina

Ру́сков -а *м*; Русківча́н -а, Русківча́нка -ы; русківскый - Ruskov, Košice

Ру́ська Быстра -ой –ой *ж*; Руськобыстра́н і Быстран -а, Руськобыстра́нка і Быстранка -ы; руськобыстраньскый і быстраньскый - Ruská Bystrá, Sobrance

Ру́ська Воло́ва -ой -ой *ж*; Руськоволовча́н і Воловча́н -а; Руськоволовча́нка і воловчанка -ы; руськоволовскый і воловскый - Ruská Volová, Snina

Ру́ська Во́ля -ой -і *ж*; Руськоволян і Волян -а; Руськоволянка і Волянка -ы; руськоволяньскый і воляньскый - Ruská Voľa, Stará Ľubovňa

Ру́ська Во́ля над По́прадом -ой -і *ж*; Попрадьскоруськоволян і волян -а, Попрадьскоруськоволянка і волянка -ы; попрадьскоруськоволяньскый і воляньскый - Ruská Voľa nad Popradom, Stará Ľubovňa

Ру́ська Ка́йня -ой -і *ж*; Руськокайнян і Кайнян –а, Руськокайнянка і Кайнянка -ы; руськокайняньскый і кайняньскый - Ruská Kajňa, Vranov nad Topľou

Ру́ська Нова́ Весь -ой –ой Всі *ж*; Руськонововеща́н і Нововеща́н -а, Руськонововеща́нка і Нововеща́нка -ы; руськоновове́ськый і новове́ськый - Ruská Nová Ves, Prešov

Ру́ська По́руба -ой -ы *ж*; Руськопорубча́н і Порубча́н -а, Руськопорубча́нка і Порубча́нка -ы; руськопору́бскый і

порýбскый - Ruská Poruba, Vranov nad Topľou

Ру́ське -ого *с*; Рущáн -а, Рущáнка -ы; рущáньскый - Ruské, Snina

Ру́ськы Пекляны Ру́ськых Пеклян *м помн.*; Руськопеклянець і Пеклянець -я, Руськопеклянка і Пеклянка -ы; руськопекляньскый і пекляньскый - Ruské Pekľany, Prešov

Ру́ськый Грáбовець -ого -овця *м*; Руськограбівчáн і Грабівчáн -а, Руськограбівчáнка і Грабівчáнка -ы; руськограбíвскый і грабíвскый - Ruský Hrabovec, Sobrance

Ру́ськый Казимíр -ого -а *м*; Руськоказимірчáн і Казимірчáн –а, Руськоказимірчáнка і Казимірчáнка -ы; руськоказимíрьскый і казимíрьскый - Ruský Kazimír, Vranov nad Topľou

Ру́ськый Кру́чів -ого -ова *м*; Руськокручівчáн і Кручівчáн –а, Руськокручівчáнка і Кручівчáнка -ы; руськокручíвскый і кручíвскый - Ruský Kručov, Stropkov

Ру́ськый Пóтік -ого -ока *м*; Руськопотічáн і Потічáн –а, Руськопотічáнка і Потічáнка –ы; руськопотíцькый і потíцькый - Ruský Potok, Snina

С

Свéтлиці -иць *ж помн.*; Светличáн -а, Светличáнка -ы; светлицькый - Svetlice, Medzilaborce

Свíдник -а *м*; Свідничáн -а, Свідничáнка -ы; свідницькый - Svidník

Свідничка -ы *ж*; Свідничан -а, Свідничанка -ы; свідничаньскый - Svidnička, Svidník

Словíнкы -нок *ж помн.*; Словінчáн -а, Словінчáнка -ы; словíньскый - Slovinky, Spišská Nová Ves

Смóлник -а *м*; Смолничáн -а, Смолничáнка -ы; смолницькый - Smolník, Snina і Gelnica

Снáків -ова *м*; Снаківчáн -а, Снаківчáнка -ы; снакíвскый - Snakov, Bardejov

Снина -ы *ж*; Снинчáн -а, Снинчáнка -ы; сниньскый - Snina

Сóбош -а *м*; Собошáн -а, Собошáнка -ы; собóшскый - Soboš, Svidník

Сóльник -а *м*; Сольничáн -а, Сольничáнка -ы; сольницькый - Soľník, Stropkov

Старинá -ы *ж* (*при Стáрій Любóвні і при Снині – тепéрь затопéна óбласть*); Старинчáн -а, Старинчáнка -ы; стариньскый - Starina, Stará Ľubovňa і Snina

Стáшківці -овець *ж помн.*; Сташківчáн -а, Сташківчáнка -ы; сташкíвскый - Staškovce, Stropkov

Стащíн -а *м*; Стащінян -а, Стащінянка -ы; стащіньскый - Stakčín, Snina

Стащíньска Рóзтока -ой –ы *ж*; Стащіньскорозточáн і Розточáн –а, Стащіньскорозточáнка і Розточáнка -ы; стащіньскорозтóцькый і розтóцькый - Stakčínska Roztoka, Snina

Стéбник -а *м*; Стебничáн -а, Стебничáнка -ы; стебницькый - Stebník, Bardejov

Стéрківці -овець *ж помн.*; Стерківчáн -а, Стерківчáнка -ы; стеркíвскый - Sterkovce, Medzilaborce

Страняны -ян *м помн.*; Странян -на, Странянка -ы; страняньскый - Stráňany, Stará Ľubovňa

Стригíвці -овець *ж помн.*; Стригівчáн -а, Стригівчáнка -ы; стригíвскый - Strihovce, Snina

Стрóчін -а *м*; Строчáн -а, Строчáнка -ы; строчíньскый - Stročín, Svidník

Сýків -ова *м*; Суківчáн -а, Суківчáнка -ы; сукíвскый - Sukov, Medzilaborce

Сýлин -а *м*; Сулинчáн -а, Сулинчáнка -ы; сулиньскый - Sulín, Stará Ľubovňa

Т

Тéлґарт -у *м*; Телґартчáн -а, Телґартчáнка -ы; телґáртьскый - Telgárt, Poprad

Тихый Пóтік -ого -ока *м*; Тихопотічáн і Потічáн –а, Тихопотічáнка і Потічáнка -ы; тихопотíцькый і потíцькый - Tichý Potok, Sabinov

Токáїк -а *м*; Токаїчáн –а, Токаїчáнка -ы; токаїцькый - Tokajík, Stropkov

Топóля -і *ж*; Топольчáн -а, Топольчáнка –ы; топóльскый - Topoľa, Snina

Торискы -ок *ж помн.*; Торищáн -а, Торищáнка -ы; торищáньскый - Torysky, Levoča

У

Убля -і *ж*; Ублян -а, Ублянка –ы; ублянськый - Ubľa, Snina

Удол -а *м*; Удолчáн –а, Удолчáнка -ы; удóльскый - Údol, Stará Ľubovňa

Уліч -а *м*; Улічáн -а, Улічáнка -ы; улíчскый - Ulič, Snina

Улíчске Криве -ого -ого *с*; Улічскокривян і Кривян –а; Улічскокривянка і Кривянка -ы; улічскокривяньскый і кривяньскый - Uličské Krivé, Snina

Ф

Фалкушíвці -óвець *ж помн.*; Фалкушівчáн -а, Фалкушівчáнка -ы; фалкушíвскый - Falkušovce, Michalovce

Фіяш -а *м*; Фіяшáн -а, Фіяшáнка -ы; фіяшскый - Fijaš, Giraltovce

Фрíчка -ы *ж*; Фрічáн -а, Фрічáнка -ы; фрічáньскый - Frička, Bardejov

Х

Хмелёва -ой *ж*; Хмелівчáн -а, Хмелівчáнка -ы; хмелíвскый - Chmeľová, Bardejov

Хóньківці -овець *ж помн.*; Хоньківчáн -а, Хоньківчáнка -ы; хонькíвскый - Choňkovce, Sobrance

Ц

Цернина -ы *ж*; Цернинчáн -а, Цернинчáнка -ы; церниньскый - Cernina, Svidník

Ціґéлька -ы *ж*; Ціґельчáн -а, Ціґельчáнка -ы; ціґельчáньскый - Cigeľka, Bardejov

Ціґля -і *ж*; Ціґлян -а, Ціґлянка -ы; ціґляньскый - Cigla, Svidník

Ч

Чабáлівці -овець *ж помн.*; Чабалівчáн -а, Чабалівчáнка -ы; чабалíвскый - Čabalovce, Medzilaborce

Чабины Чабин *ж помн.*; Чабинчáн -а, Чабинчáнка -ы; чабиньскый - Čabiny, Medzilaborce

Чертíжне -ого *с*; Чертіжнян –а, Чертіжнянка -ы; чертіжняньскый - Čertižné, Medzilaborce

Чірч -а *м*; Чірчáн -а, Чірчáнка -ы; чíрчскый - Čirč, Stará Ľubovňa

Чукáлівці -овець *ж помн.*; Чукалівчáн -а, Чукалівчáнка -ы; чукалíвскый - Čukalovce, Snina

Ш

Шáмброн -а *м*; Шамбрончáн -а, Шамбрончáнка -ы; шамбрóньскый - Šambron, Stará Ľubovňa

Шунява -ы *ж*; Шунявчáн -а, Шунявчáнка -ы; шунявскый - Šuňava, Poprad

Ю

Юркóва Вóля -ой -і *ж*; Юркововолян і Волян -а, Юркововолянка і Волянка -ы; юркововоляньскый і воляньскый - Jurkova Voľa, Svidník

Юскóва Вóля -ой -і *ж*; Юскововолян і Волян –а, Юскововолянка і Волянка -ы; юскововоляньскый і воляньскый - Juskova Voľa, Vranov nad Topľou

Я

Якoвáны -ан *м помн.*; Якoвáнець -нця, Якoвáнка -ы; якoвáньскый - Jakovany, Sabinov

Якубяны -ян *м помн.*; Якубянець -нця, Якубянка -нкы; якубяньскый - Jakubany, Stará Ľubovňa

Ялóва -ой *ж*; Ялівчáн -а, Ялівчáнка -ы; ялíвскый - Jalová, Snina

SLOVENSKO-RUSÍNSKY SLOVNÍK (P – Ž)
© doc. PhDr. Juraj Paňko, CSc.
Recenzenti: prof. PhDr. Jozef Sipko, PhD.
doc. PhDr. Andrej Antoňák, CSc.
Technická a grafická úprava: autor
Korektúra: autor
Obálka: RnDr. Tatiana Švedová

Publikácia je realizovaná s finančnou podporou
Úradu vlády SR - program Kultúra národnostných menšín.

Vydavateľ: Tlačiareň svidnícka, s.r.o. pre Rusínsku obrodu na Slovensku
Tlač: Tlačiareň svidnícka, s.r.o.
Vydanie prvé

СЛОВАЦЬКО-РУСИНЬСКЫЙ СЛОВНИК (П – Ж)
© доц. ПгДр. Юрій Панько, к. ф. н.
Рецензенты: проф. ПгДр. Йосиф Сіпко, ПгД.
доц. ПгДр. Андрій Антоняк, к. н.
Технічна і ґрафічна управа: автор
Коректура: автор
Обалка: РНДр. Татяна Шведова

Публікація реалізована з фінанчнов підпоров
Уряду влады СР – култура народностных меншын.

Выдаватель: Тлачарень свідницька с.р.о. про Русиньску оброду на Словеньску
Тлач: Тлачарень свідницька с.р.о.
Выданя перше

ISBN 978-80-89755-05-9

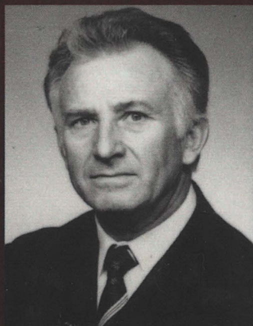

СЛОВО О АВТОРОВИ ДАНОЙ ПУБЛІКАЦІЇ

Доц. ПгДр. Юрій П А Н Ь К О, кандідат філолоґічных наук народив ся 3. 05. 1933 році в Рокытові коло Гуменного (колишня назва – Гуменьскый Рокытів). Шість класів (1939-1945) народной школы выходив в роднім селі. В 1945-1953 роках учів ся в Руській ґімназії в Гуменнім, де і матуровав. В 1953 – 1957 рр. штудовав на Філолоґічній факулті Высокой школы педаґоґічной в Пряшові – штудовав україньскый язык і літературу. В 1957 – 1962 рр. учів в Єденадцятьрочній середній школі в Старій Любовні. В 1958 – 1962 рр. екстерні штудовав руськый язык і літературу на споминаній факулті. В 1957 р. наступив на шістьмісячну воєньску службу, по котрій знову вернув ся учіти до Старой Любовні. Пів рока (1962) учів на Педаґоґічній школі в Пряшові, а од децембра 1962 року став одборным асістентом Катедры руського языка і літературы Філозофской факулты Універзіти П. Й. Шафаріка в Пряшові. В 1964 р. наступив в ашпірантуру к проф. ПгДр. Романови Мразекови, к. ф. н. на Філозофску факулту Яна Еванґелісты Пуркінє в Брні (теперішня Масарікова універзіта). В 1970 р. надобыв академічный тітул ПгДр. на основі докторьской дізертції. Є женатый і выховав зо своєв женов Юстинов дві дівчата, котры успішні закінчіли высокы школы педаґоґічного і технічного заміряня. Мать дві внучкы, трёх внуків, єдну правнучку і єдного правнука.

В 1975 році мусив одыйти, не по своїй причіні, з факулты і робив як технічный роботник в шпытале; в 1977 – 1982 роках учів в Ґімназії в Старій Любовні; в 1982 – 1990 роках робив выховateля інтернату при СЛТШ в Пряшові. А в 1990 р. знову вернув ся на Катедру руського языка і літературы Філозофской факулты УПЙШ, де чітав лекції по сінтаксісу сучасного руського языка аж до одходу на пензію (2000 р.). В 1991 р. обгаїв кандідатьску дізертацію, а в 1994 р. габілітовав ся на доцента. На факулті чітав лекції по сінтаксісу руського языка, вів діпломны роботы, приправлёвав научных ашпірантів з руського языка. Написав выше 120 одборных штудій. Є сполуавтором і автором трёх учебників україньского языка для основных школ (1964, 1965, 1966), автором двох высокошкольскых скріпт (1965, 1974), автором *Норм русиньского правопису* (1992), сполуавтором *Правил русиньского правопису* і *Орфоґрафічного словника русиньского языка*, автором *Русиньско-руськo-україньско-словеньско-польского словника лінґвістічных термінів* (1994). Свої научны штудії в порівнюючім руськo-україньско-словацькім плані публіковав в лінґвістічных журналах і факултных зборниках. Быв централным рецензентом дакількох зборників, выдаваных Катедров русістікы і транслатолоґії ФФ ПУ. Актівні приправлёвав кодіфікацію русиньского языка і публіковав к даній проблематиці статі в народностных новинках і журналі, а тыж і основны учебникы русиньского языка. Быв єдным із главных кодіфікаторів русиньского языка. Славностный акт кодіфікації одбыв ся 27 янувара 1995 році. І по одході на пензію публікує в русиньскых новинках і журналі, а тыж в Русиньскім літературнім алманаху, котрого быв дакількох номерів зоставителём, коректором і членом редакчной рады. В 2008 р. публіковав моноґрафію на тему *Князь Лаборець в художній літературі* (Художні творы о князёви Лаборцёви). В 2012 р. выдав *Словацько-русиньскый словник*, першый том А – О, котрого выдавателём є Русиньска оброда на Словеньску.

Publikácia je realizovaná s finančnou podporou Úradu vlády SR
– program Kultúra národnostných menšín.

Публікація реалізована з фінанчнов підпоров
Уряду влады СР - култура народностных меншин

ISBN 978-80-89755-05-9